Antonius Nebrissensis.

GRAMMATICA ÆLII ANTONII NEBRISSENSIS CVM COMMENTARIIS.

AE. ANTONII NEBRISSENSIS HISPANI

Grammaticorum diligentissimi ac doctissimi de sermone latino, Introductiones nuper emendatæ cum luculentissimis Commentariis nempe ipsius autoris, atq; L. Christophori Schobaris, Francisci Ruisii, Remundi Palasini, Andrææ Vaurentini, Hieronymi Sanguini: accessionibusq; non paucis, maximè ex Baptista Mantuano, aliorumq; primæ classis autorũ. Quibus etiam Hilarii Bertulphi scholia sunt appẽsa.

M. D. XLI.

Totius operis syllabus.

Finis.

Aelius Antonius Nebrissensis Grammaticus L. Christoforo Scobari non minus literato q̄ diserto S. D.

Tertul. Tam sapiūt hec stilū Antonij: quā sorba ficum.

NOn iniuria te tuamq; maximi semper feci doctrinam & literaturā mi Luci amicorum iucundissime ac suauissime: que multo quamuis abdita: & veluti in tenebris delitescens fuerit temporum medio tamen flamma velut edax que in siccas latet stipulas subito omnia occupat: prorupit: & in largissimos passim diffusa est riuos. nō secus ac rapidus iteratis imbribus auctus spargitur in varios torrens riuos ac fontes: non potest enim ciuitas super montem posita diutius latere: sz nec fax in tenebris. Sed quorsum hec (inquies) quid sibi insolita & multorum iudicio non ab assentandi genere procul aliena? quid ista hec verborum inuolucra monstri portendunt? Te ne isthic diutius suspensum teneam: rem cape. Deuenit in nostras manus paulopost q̄ sculpta fuerat Lugduni pridie nonas augustas grammatica nostra: quam non modo mendis pluscul is quibus librariorum passim scatebat incuria tersisti: illam verū in omnibus in qua minimum erat parte additamentis non minus vtilibus q̄ necessarijs: etiam pro mei animi voto decorasti. Et vt paucis absoluā: addidisti nihil quod ex sententia mea (si meo consilio fuisses vsus) non iunxisses. In quo tanto in multorum perniciem tuam literaturam absconditam tempore quanta sit: & q̄ subtilis vel ex eo demonstrasti: quod in quibus in dicēdo vel allegando fueram parcus: ea ampliasti forma: vt e mea officina: & cū reliquis emanasse credantur: & sicubi contrarios habebam opinioni mee grammaticos: tali eorum cum mea sententia collegisti modo: vt non modo contrarij: vno verum ore fuisse omnes locuti iudicētur. Dempsimus autē paucilla a postrema illa sculptura que minus nostro operi conducibilia sunt visa. ferteq; illam ad te cum quarta nostra sperata editione: cognoscas quatenus ex illo opere te intentatum nihil & preter spem nostram adiunxisse: sed quod quarta illa editione fueramus nisi per te (quod non dolemus preuenti) edituri. Rogatos autem velim hoc epistolio ludi magistros omnis barbarorumq; multorum vulgus: vt a nostri operis interpretatione audaces & pol nimium temerarias arceant manus: cum multa emendent: que si adessem propria essem tutaturus egide: addātq; permulta: que nos alio dixisse loco (totum si perlustrent opus) liquido comperient. At si forte temeritas eorum nostris non dabit locum precibus: iacentem aculeis excitatum & sopitum leonem non secus ac libycum in pecudes illas seuire cognoscent: & tam esse ictui proximum: vt fulmina nostra ex hispanijs nō qualia sunt Salmoneus: sed qualia Juppiter iratus celi dimittat ab arce in osores meos me demissurū perpendent: sed neq; prius quam facto periculo. Calcographos vero hoc monemus epistolio (quod operis nostri fronti applicari amabo) vt nostrum non adulteretur exēplar. Illud vero ad vnguem imitati quam primum sunt edituri nostram grammaticam illius in star sculpant. rem mihi gratiorem non facturi: & vale: valeantq; qui nos volunt.

Ex Methymna idibus Septembris. M. D. xiij.

❧ Epistola. ❧

¶ Aelius Antonius Nebrissensis grammaticus Christophoro Scobari per quam doctissimo viro atque iucundo amico S. D.

IOannes Fluuialis (libet namque mihi more Hispano fingere noia) vir probus: et quantum ex eius verbis atque diligentia potui cognoscere probitatis tue studiosissimus: narrauit mihi sepissime quanta ingenuorum adolescentum frequentia literulas nostras in ista totius orbis terrarum insula propagaueris: atque vt tibi amice ingenueque fatear fuit id mihi periucundum: cum videam nomen meum tametsi in re tenui crescere tamen indies. Quod si mihi per rei familiaris rationem me in secessum quendam iam pridem destinatum recipere liceret (id quod nunc in hac curia regia molior) efficerem profecto vt non modo: Siculi sed vniuersa Italia me ex ingenii mei operibus cognosceret te presertim vindice atque precone. Requiris ea que longum est enumerare: iam codex labore multa facienda erant. Quoniam eodem omnia quodammodo pertinebant: vnum opus est in sacris literis continens rationem nominum hebraicorum: siue illa sint propria virorum et feminarum siue locorum. siluam multis annis intactam, vbi deprehensi sunt innumeri errores incuria librariorum in recentiores codices transcripti, vulgoque recepti. Adiecimusque artificium quod septuaginta primum, deinde reliqui interpretes tam greci quam latini secuti sunt: vnde facile dignosci potest que dictio recte: que perperam scripta sit. alterum opus pertinet ad cosmographiam: in quo rediguntur in lexicon ex ordine alphabetario omnia que ad illam artem pertinent. Tertium opus est de nominibus propriis virorum et feminarum: siue illi sint clari siue obscuri: narrans summatim quid egregium cuique acciderit. Quartum est vocabularium collectum ex nominibus reliquisque partibus orationis opus immensi laboris quippe quod in septingentas duplices chartas sit explicitum. Absolui preterea superioribus diebus glossemata in christianos poetas: Sedulium, Iuuencum, Aratorem, Prudentium, taliaque minutiora opuscula: quorum non potui tibi facere copiam: quoniam manent apud me vnico exemplari signata: imprimenda tamen ante Kalendas decembres. superiori anno edidi opusculum de vi atque potestate literarum contra communem literas proferendi vsum, cum libellum ad te mitto: tu quid de illo: quidque alii sentiant: quam primum nactus eris tabellario, rescribito: atque tibi persuadeto te mihi esse charissimum iucundissimumque. Vale et ignosce imbecillitati mee. Ex Methymna. vi. Kalen. Octobris.

¶ Christophorus Scobar Betbicus Aelio Antonio Nebrissensi preceptori suo S. D.

NEscio an quicquam dum viui iucundius acceperim consummatissime preceptor quam quas literas Ioannes Fluuialis vir vere ingenuus abs te attulit mihi et pietatis et eruditionis plenissimas: quas non solum veneratus / sed deosculatus / sed demiratus: ac non secus quidem quam quibus mihi in maximo splendore viuere contingeret dignitatis tue vel tuende vel augende accinctissimo: inspexi in illis quanta me complectare pietate: et quanto conatu pro te cui omnia debeo indies sit enitendum. Suscepi igitur perpetuam propugnationem pro eruditione latina tua atque pro ornamentis tuis. Vereor tamen ne videar tibi meas Thrasonico more cicatrices enarrare. Dicam tamen rem quam verissimam: plus quinquagies cum variis latinitatis preceptoribus et apud Siculos / et alibi decertaui: vbi nullum fanum: nullum forum: nulla pulpita tuum Christophorum non viderunt: tametsi patria barbarum: quid mihi semper preclaro assumpsi hos non ingiter victorem / quoad facere deditionem ingenue fatentes tuas latinitatis introductiones ordine: breuitate: probatione: et perspicuitate ceteris omnibus anteire: addo etiam preceptionum capacitate integerrima persuasum inuictissimus sum professus maxime authoratus eas impressi vel attrectatoribus compulsissimus: ac tandem sum commentus ociosissimus: vt quem otium ipsum ad negotium summi amoris vix dixerim / Philtratrum detruserit. Adieci nonnulla opuscula: sed que sint ea: cape. Lauren. vallen. ficus. eiusdem Lauren. caput de facio. et in eundem Lauren. pro Prisciano. superlatiui expositio. in Alaxan. pro tuo nole virgo pulcherrima. Dialogus de excepte actionis verbis. de verbis aprosopicis longa differtio: et alia minutiora: que omnia ad te intra paucos admodum dies: euolabunt tanquam numen suum adoratura. tuamque limam subitura. opusculum tuum de vi ac potestate literarum quod ad me misisti non Siculi modo: sed et Itali tanti faciunt: quanti rei latine antehac de istiusmodi ratione opusculum aliud non fecerunt magis vnquam: nisi quod latiam apud hispanos renasci: cum id vident persancte iactantur. Vale et rescribe eruditissime preceptor. Nam quod ad me attinet efficiam plane splendidissimum nomen tuum indies magis magisque subolescere / quod et venerabor et obseruabo perpetuo. Vale ex episcopio Carmensi Idibus Iulii.

Autoris vita.

¶ Francisci Ruyzij ad adolescentes proꝛepticum carmen.

Soluite vela noto candentia culta iuuentus:
Nauigeras sulcet paruula puppis aquas.
Stupea iam laxet preduros oꝛa rudentes:
Nā pꝛoꝛeta canit grāde celeusma bonus.
Castoꝛa vel fratrē aut q̄ ꝑsonat equoꝛa cōcha
Cernite iam faciles non pꝛohibere vias.
Confaqꝫ trāquillas leuis deuerberet vndas:
Nec trepida Tiphis dirigat arte ratem.
Ipse gubernatoꝛ clauum ꝓtēdat in equoꝛ:
Lucida iamqꝫ helice: iam cynosura patet.
Martia Cesar eam sedē quā Roma vocabat
Emicat: ꝛ tutum per freta monstrat iter.
Littoꝛa poꝛtumn⁹ melicertaqꝫ summa legētes
Excipit: ꝛ fausta carbasa tenta manu.
Et numerosa coit pꝛoles genitusqꝫ Thoosa:
Concita ceruleꝛ quo cadit ira maris.
Mōstra Latinoꝛum totū bacchata ꝑ equoꝛ
Bethicus e vitreo iussit abire salo.
Raucaqꝫ non latrat rabide vertigo malee:
Quo sublimis aper astra rotata gerit.
Quo trahit egeo fessos de gurgite currus:
Qui trahit a nando nomina natus ope.
Bosphoꝛee stabunt fixe super equoꝛa rupes:
Nec dubium syrtis iam dabit vlla mare.
Sicana non cecis canibus vallata carybdis
Vexabit lacere roboꝛa fracta ratis.
Unus vt immēsas domuit Tyꝛinthi⁹ hydras
Atqꝫ triumphato victoꝛ ab oꝛbe redit.
Haud secus Antoni superasti noxia lingue:
Monstraqꝫ victrici cuncta subacta pede.
Gloꝛia nec maioꝛ Libycis Anthea cadentē
Finibus hirsuta complicuisse manu.
Ter geminūqꝫ ducē hesperijs effūdere i aruꝫ
Laus minoꝛ: ꝛ fuluū Bethis habere pec⁹:
Seuius huic cedat populi qui fama Quirini
Priuus Sardoa conditus exul humo.
Secula mallote sileat iam musa cratetos:
Grammata Romulidis q̄ dedit ista pꝛioꝛ.
Queqꝫ Palemonij pepercrūt culta laboꝛes
Hec tribuit larga dogmata charta manu.
Atqꝫ Dioneam venerem depinxit Apelles:
Et macedo vultus ambitiose tuos.
Praxiteles sculpsit spirans ꝛ grā marmoꝛ:
Atqꝫ Myꝛon viuam duxit ab ere bouem.
Sic Arpinates Antonius rettulit annos:
Atqꝫ coꝛymbiferi grandia serta Dei.
Hūc decet herculea circūdare tēpoꝛa frōde:
Barbara subqꝫ graui tundere colla iugo.

¶ Autoris vita.

Bertul. Digna hec q̄ in frontispicio e⁹ summa ponantur in arte.

HOc igitur noster Antonius animo complectēs, postq̄ sub pꝛeceptoꝛum sue patrie Nebꝛisse institutis grāmaticalibus rudimentis logicesqꝫ pꝛeceptis suā expleuit pueritiā, salmaticis exercitijs annos quinqꝫ diligenter operā dedit, quibus cōpletis mente voluens se nō satis eruditū esse Italiam petijt anno ei⁹ vigesimo: vt illic latine lingue autoꝛes iam multis ante seculis ab Hispania exules vt amissam possessionē patrie longa per itinera magnosqꝫ laboꝛes restitueret: vbi (multis consumptis tempoꝛibus) tum grammaticam, tum poeticam artem affluenter potauit. Demum reditum facere intendens ad patriam hanc scripsit elegiam. Salue parua ꝛc.

Nihil venustius: nihil venustius.

¶ Hos ergo per laboꝛes nostri tempoꝛis iuuenes redarguūtur, qui si semel libellos legerint: si iterum ac rursum pulpitum ascenderint: oꝛatoꝛiam facultatem se possidere arbitrātur. valete iuuenes, accipiteqꝫ leti dogmata nostri libelli.

¶ Exhoꝛtatio cum huius operis authoꝛis commendatione magistri Raymundi Palasini suos ad tyrunculos.

CUm mi iuuenes (teste Tullio ad hoꝛtensiū) multis cognitio sit obstructa difficultatibus: tum in ipsis rebus insit obscuritas nostrisqꝫ in iudicijs infirmitas: necnō vita (teste Hippocrate) bꝛeuis: ars vero lōga, experimentū fallax, sine desidia studio inuigilandū est: quemadmodū veteres sapiētie amatoꝛes vigilarunt: vnde Socrates si nihil scire dicebat: tamen (vt ait Valerius libꝛo octauo) addiscere quotidie nō desistebat: de Pythagoꝛa etiam fertur q̄d doctrinis iugiter insistebat: vnde Ennodius dicit: artiū magistra instātia est: nouercaqꝫ eruditionis est negligētia: adeo nō immerito moꝛalis ꝓcepit. Instrue pꝛeceptis animū, ne discere cesses. Nā sine doctrina vita est q̄si moꝛtis imago. Diuus quoqꝫ Seuerin⁹ i libꝛo de disciplina: diligētia cuiuslibet operis obtusitas permollit. Idē in tertio capite. q̄d enī in dilectiōis opusculo lucidi⁹ cōstantia, quid incōstantia nequius: pꝛima perit: secunda parta dissoluit.

Francisci Ruyzij Vallis Oletane in Antonij Syluā Interpretatio.

Antonij Nenbrissēsis. Cōsueuere sepenumero hi qui magno excellentiq ingenio prediti sunt: tum vt doctrine sue robur explorent: tū vt immortalitatis sacerrimo quos diligunt munere donent: tum denique vt ad maiora facilius aspirent quibusdam preludere versibus. Hinc illa vario carminis genere emissa epigrammata: & Culicem legimus Maronis: dicēte Mar. Qui modo vix culicem fleuerat ore rudi. Et batrachomyomachiam Homeri. vnde epigrammatarius. Aspice meonio cantantes carmine ranas: & frōtem nugis soluere disce meis. Nec quisq est illustrium poetarum qui non aliquid operibus suis stylo remissiore preluserit: vt Pap. ait: quod carminis genus Syluam Quinti. appellat: in quo ex antiquis Statius Papinius extat. Hanc igitur elegiā Antonij recte syluam dixeris: cum presertim Mancinellus huic simillimum carmen Syluam inscripserit. Antonij. Totius elegie argumentum hoc titulo comprehenditur. Antonius proprium nomen est. Nebrissensis patriam de autoris nomine et oppido. Absurdum certe videtur post tanti viri vocem aliquid addere: illinc ergo petenda sunt que huic loco necessaria videbuntur: queque vir ille ad communem vtilitatem genitus prosa oratione feliciter prosecutus est: nec minus versibus cecinit. Salutatio. qua patriam salutat: actiue namque significat. Ad patriam suam. ad nebrissam intellige: non ad Hispaniam aut Betheam: nam subdit. Hic primum rosci. Est autem patria vrbs aut opidum vnde orti sumus. vt Vergil. in bucco. nos patriam fugimus. aliquando etiam prouinciam patriam dicimus: cuius amor nulli post Deum secundus est. autor est Cicero in offic. Sua: bona reciprocatio est. Multis annis non visam. Scribit antonius in prefatione illius operis quod lexicon nominare voluit his verbis. Atque vt omittam (inquit) pueritie mee annos laboriosissime actos in patria sub pedagogis atque artis grammatice ac dialectice preceptoribus: vt omittam quoque annos quibus Salmantice dedi operam: et deinde subdit post pauca. atque cum essem annos natus vndeuiginti me in Italiam contuli: non qua ceteri id faciunt ratione: vt occupentur reditus ecclesiasticos: aut vtriusque iuris formulas reportent: aut permutent merces: sed vt Latine lingue autores iam multis seculis ab Hispania exules patrie amisse possessioni quasi longo postliminio restituerē: quibus ediscendis cum decem illic annos consumpsissem: atque iam de reditu cogitarē: allectus sum literis per quam Reuerendi ac perinde sanctissimi Alphonsi Fonsece archiepiscopi Hispalensis. Hec et plura alia ibidem Anto. quibus verbis facile colligimus multis annis pro decennali tempore poni: vt sit numerus indeterminatus pro determinato. Multis annis ergo decem intelligas. non visam: ex effectu dictum est: moleste enim patria caremus. hinc Ouidius. j. de ponto. Nescio qua natale solum dulcedine cunctos ducit: et immemores non sinit esse sui. Bene ergo multis annis pro decem dixit. Et memorata. Carmine decantata: aut in memoriam reducta: atque id certe quam graphice. Infantie natiuitate & infantie studijs commemoratis. † Infantia a perfecte loquele priuatione dicta: qua illa etas tenetur: nonnunquam tamen adiectiuum reperies: vnde ora infantia: id est non loquentia dicimus: vt infantes theologi: cui contrarium eloquentes. Facta quoque excusatione excusat se a mora per vtile & honestum dicens gloriosius quidem esse ob bonarum literarum acquisitionē patria carere: quam in ea indoctus ingloriusque viuere. Tam longe more: diuturne atque decennalis more tardatioris dilationis. Sed nō sūt longa quibus nihil est quod demere possis. Infantia memorata facta quoque excusatione in effectiuo: seu mauis ablatiuo: absolute ponuntur. Pollicetur. promittit ibi: Sed si frigida mora et reliqua. polliceor hoc loco deponens est: aliquando commune reperitur: vt Priscianus docet Ouidius. pollicitis diues quilibet esse potest. Post emeritos. Non ab re fuerit hoc loco annotare id quod fortasse ab his qui nuper in Gallijs hoc apus publice profitentur minus penliculate animaduersum est. Fuit enim mos apud Priscos Romanos: vt qui eloquentiam reliquasque humanitatis artes publice profiterentur: & vacationem haberēt: & ad magistratus admitterentur. Quod postea lege cautum est: vt in. xij. lib. C. Justi. l. grāmaticos. Grammaticos (inquit) tam grecos quam latinos: sophistas & iurisperitos in hac regia vrbe professionem suam exercentes: & inter statuta cōnumeratos: si laudabilem in se probis moribus vitam esse mōstrauerint. si docēdi peritiā facundiāque dicendi interpretādique subtilitatē: copiā disserēdi se habere patefecerint: & cetu amplissimo iudicante digni fuerint estimati: cū ad annos viginti obseruatione iugi ac sedulo docendi labore peruenerint: placuit honorari: & his qui sunt ex vicaria dignitate cōnumerari. Hec imperator: quod Quintilianus libro. j. oratoriarum institutionum. Post impetratam studijs meis quietē quā per viginti annos erudiēdis iuuenibus impenderam: quod etiā eo loco Regius diligenter animaduertit: quod etiā lex in salmāticēsi academia sanctissime obseruatur: vt qui etiā publicis ad profitendū scholasticorum suffragijs semel electi sunt: publicis ab eisdē honestissimis stipendijs donantur: qui honos apud Salmāticēses vita terminatur. Cum ad. xx. annum peruenerint ex quo electi sunt vacationem habeant: atque stipendia nihil inde diminuto recipiant. Cum ergo ad poeticē & grāmaticā interpretādā electus Antonius Salmāticēsibus fuerit: quis honos nulli certe illic ante eū cōtigit. nam semper duobus committebatur: vt alter grāmaticā: alter poeticam artem profiterentur: merito dixit. Post emeritos sue professionis annos: hoc est si post. xx. adhuc annos superfuerit in patriā reuertetur. Emeritos translatio est a militia: illi enim emeriti dicuntur qui militia sunt functi labore ac senio cōfecti. Merere enim stipendia facere significat: & a mercede fit. Luc. li. vj. Sceua viro nomē castrorum in plebe merebat ante feras Rhodani gētes. Statius li. iiij. thebai. Nō hi tibi solū amphiarae merēt. Quod verbum frequens est apud Liuium historicū. Moereo seu maereo est tristor: & a mariceo deriuatur: vt Uarroni placet. Plinius loquēs de apibus li. xj. c. xviij. Rege hac peste cōsumpto moeret plebs ignauo dolore. Aliquādo emeritos etiā boues dicimus & alia animalia. Sue professionis. sui officij publici muneris. Est autē profiteri si ad preceptorē referas docere humanitatis artes. Et professio ipse docēdi legēdique actus. In patriā. in nebrissam. Reuersurū rediturū. Erit igitur ordo. Salutatio Antonij Nebrissensis est: vel sequitur ad patriā suā nō visā multis annis ex infantia sua memorata: facta quoque excusatione tā lōge more pollicetur. s. antonius se rediturū in patriā post annos emeritos sue professionis.

Antonij Nebrissensis salutatio ad patriam suam multis annis non visam: & memorata infantia sua/ facta quoque excusatione tam longe more/ pollicetur post emeritos sue professionis annos se in patriam rediturum.

Salue parua domus: par iter saluete penates:
Atque lares ortus conscia turba mei.
Hic primū rosci vitales luminis auras
Carpsimus: hic nutrix vbera prima dedit.

Salue parua domus.] Carmen est dimetrū: distrophō elegiacū: cōstat hexametro & pētametro. Salue ab effectu & veneratione salutationē exorditur: ac si diceret. o domus tā desiderata cuius presentia mihi diu frui non licuit: Salue. sic Eneas apud Uergilium post

Antonius Nebrissensis.

Sylua quid. † Alias cui vel in quo placet ipse suis. † Sylua est quod ex tempore scribitur velocissime estque voluptati prima materia. Patria. Cice. Ouidius. † Dicitur etiam de inanimatis. Plini. Nec tunica minori gratia in cibo instantes boliti hoc est gui. Emeriti. moereo aut maereo. ☞ Bertul. Alia lectio quadrat melius nā hoc pacto non mihi persuadeo scripsisse Antonium.

disturuꝫ ac lõgiquã nauigationẽ ad italiã.vij.eñ.Salue fatis mihi debita tell⁹:vosq; o fidi Troie saluete penates.Salue ⁊ aue veniẽti q̃drat.Uer.v.eñ.Salue scã parẽs:iterũ saluete recepti nequicq̃ cineres.Aliq̃ñ salue discedẽti cõgruit.Uer.xi.Salue eternũ mihi maxie palla eternũq; vale.Parua dom⁹.modeste sane de se loq̃t qḋ ĩ parẽtib⁹ alio loco canit.Ingenui e media cõditiõe parẽs.℄ Pariter:vna sil.penates dij domestici sũt penates q̃ domi colunt:ait Serui⁹.Dicti aũt sũt penates q̃ñ penes nos nati:alij a penu deriuati contendũt.Macro.lib.iij.fatetur.eũ quedã ex Nigidio Cornelio Labeone ⁊ Uarrone recitasset subdit.Sed qui diligẽtius querũt veritatẽ penates esse dixerũt ꝑ quos penit⁹ aspiramus:per quos habemus corp⁹:ꝑ quos rationẽ animi possidem⁹:⁊ l calce illi⁹ tituli addit idem Macro.ex Hygini autoritate:penates vocari deos patrios.Atq; lares.Lares vetustas deos vrbiũ p̃sides:ediũq; priuatarũ custodes credidit ⁊ coluit:q̃s indutos canũ pellibus effingebãt adhibito ad pedes eiusdẽ generis aiali.Argumẽto sec⁹ ac canes ꝓ domib⁹ excubarẽt:vt Plutar.scribit.Un Tibullus.dij patrij seruate lares.Colebant Domi.Lares ipso foco q̃ deoꝝ penatũ area est:vt Acrõ ⁊ Porphirio scribũt.plerũq; ponunt ꝓ domo.Ouid.i.de amo.dij tibi dent nullosq; lares inopẽq; senectã:⁊ longas hyemes perpetuasq; sitim.

Penates. · Lares.

bit ergo.patriã salutãs lares penatesq; ex ethnicorũ nõ ex suo sensu salutauit.℄ Turba coscia.i.q̃ nosti meã natiuitatẽ natalẽq; hora.Est autẽ appositio ad illud nomẽ dom⁹.Lares ⁊ penates:vt Uer.vj.eneid.proximus ille pcat Troiane gloria gentis.Scius ⁊ cõscius gtm post se desidrant.Salu.in cati.Quo inter se fidi magis forent alius alij tanti facinoris cõscij.Uer.vj.eñ.Tuq; o sanctissima vates p̃scia venturi.Sepe tñ cum dtõ cõstruit.Oui.in epi.sapphus.Antra nemusq; peto tanq̃ nem⁹ antraq; possint.Cõscia delitijs illa fuere meis.Sci⁹ ⁊ cõsci⁹ Nonius differre putat:vt sci⁹ secũ:cõsci⁹ cũ alijs sit.℄ Ortus mei.mee natiuitatis.Cic.in offi.Nõ nobis solũ nati sumus:ortusq; nr̃i partẽ pr̃ia vẽdicat:ptẽ amici.Hic p̃mũ.in hac inquit domo e mr̃is vtero primũ in lucẽ edit⁹ sum.Hic in hac domo pnomẽ est ꝓ aduerbio.Uergi.hic illum vidi iuuenem.Primũ in principio in primis.℄ Rosei pulchri ⁊ delectabilis.Quid eñ luce pulchrius?q̃d delectabilius?Uerg.j.eñ.Dixit ⁊ auertẽs rosea ceruice refulsit.Clau.de raptu ꝓserpine lib.ij.ceruleusq; sinus roseis radiatur alumnis.℄ Uitales auras.Periphrasis est vite:nihil eñ aliud est vita nisi reciproc⁹ spũs:vt docet Serui⁹.℄ Corpsim⁹ accepim⁹:aut certe capiendo minimus:qñ viuẽdo abbreuiam⁹:atq; id ꝓprie carpere significat;q̃q; reprehẽdo aliq̃ñ significet.Mar.carpere vl' noli nostra:vel ede tua.℄ Hic.in hac domo primo lacte pastus sum.℄ Nutrix a nutriendo dicta est.De nutricibus Quin.lib.j.ora.insti.Ante oĩa inquit ne sit vitiosus sermo nutricib⁹ quas si fieri posset sapientes Chrysipp⁹ optauit certe q̃tum res pateret optimas eligi voluit.Et morũ quidẽ in his haud dubie prior ratio est:recte tñ etiã loquãtur:has primum audiet puer:harũ verba effingere imitãdo conabitur.Et natura tenacissimi sumus eoꝝ que rudibus annis ꝑcipim⁹:vt sapor quo noua imbuas durat:nec lanarum colores quibus simplex ille color mutat⁹ est elui põt.Et hec ipsa magis pertinaciter herẽt:q̃ deteriora sunt.Nam bona facile mutant in peius:nũq̃ in bonuz verteris vitia.Hec ille.℄ Ubera prima.papillas:vel qḋ magis placet:lac ex vberibus expressum.Oui.iiij.me.et que dedit vbera nutrix:q̃tũ momentum in lacte sit:ostẽdit Phauorinus apud Gel.xij.c.noctiũ atti.vbi post multa q̃ de lacte disserit ꝯcludit his v̄bis:q̃obrẽ nõ frustra creditũ est sicuti valeat ad fingẽdas animi corporisq; similitudines vis ⁊ natura seminis:nõ sec⁹ ad eãdẽ rẽ lacti q̃z igenia ⁊ ꝓprietates valere:neq; in holb⁹ id solũ:sz i pecudib⁹ q̃z aiaduersuz ẽ.⁊ postea addit.In moribus īolescẽdis magnã fere artẽ ingeniũ nutricis ⁊ natura lactis tz.hec ⁊ plura alia Gel.q̃ q: longa sũt:ad eũ curiosum lectorẽ remittim⁹:ꝑ alimoniã nãq; lactis att.Donat⁹.Mores pueris infundunt:qḋ ⁊ Ciceroni placet q̃ educatiõe oratoris iubet precipuas adhiberi nutrices eũ ꝑ obsẽda huberũ natura alia in aliã mutet.Hinc illa ad Eneã Didus exprobratio apud Uer.iiij.eneid.Nec tibi diua parens generis:nec Dardanus autor perfide:sed duris genuit te cautibus horrens caucasus:hircaneq; admorunt vbera tigres.℄ Dedit porrexit admouit ori impressit.

Nutrix. · Lactis vires. · De nutricibus Fabij et Gellij haud aspernanda. · Parens.

℄ Hic l hac domo ℄ Mihi nascẽti.ipso eñ ꝑ tpe hoc ẽ mihi nato.℄ Risere riserũt.Solẽt eñ parẽtes masculine p̃sertim ꝓlis ortu maxie gestire gaudio:atq; ex verg.sumptũ est i buc.incipe parue puer cui nõ risere parẽtes.℄ parentes.pr̃ Joãnes:⁊ mater Catharia.parẽtes ⁊ si cõis gñis dicat:ꝗ vetustissimos tñ gñis tñ masc.fuit etiã ꝓ m̃re:vnde est illud Pacuuij.Te sol inuoco vt mihi p̃stẽt deos iquirẽdi mei parẽt(.t.Medee:certi⁹ tñ fuit cõe ptulit Uerg.ij.eñ.Hoc erat alma parẽs qḋ me ꝑ tela:ꝑ hostes.℄ Uagitusq; meos plorat⁹.

Sarcina proprie est vtensilium ⁊ eorũ q̃ ad vsum pertinent:velati fascis quem quis in itinere faciendo portare possit.Per metaphorã tñ sarcinã pro inutili onere ponim⁹.Aurelius.Et hãc corporis sarcinã aliq̃ñ deponerem.

Hic mihi nascenti primum risere parentes:
Uagitusq; meos audijt iste locus.
Hic fuerant cune que me sopiere iacentem:
Hic cecinit mater carmina dum vigilo.
Ex collo patris onus hic predulce pependi:
Et matris gremio sarcina grata fui.

Uagire ꝓpriũ pueroꝝ est atq; infantiũ Uer.j.eñ.Cõtinuo audite voces vagit⁹ ⁊ ingẽs infantũq; aie flẽtes in limine primo.Et hymnograph⁹.Uagit infans inter arcta posit⁹ p̃sepia.Stra.lib.v.syluaꝝ.cũq; e bi vagiret tertius infans.Et ⁊ vagor.Lucre.Misceri funere vagor.recteq; a Plinio ⁊ eleganter dictum est in prologo septimi libri naturalis historie hoiem tñ nudum ⁊ in nuda humo natali die abijci ad vagitus statim ploratũ nullũq; aialium aliud ad lachrymas:⁊ has ꝓtinus a principio:at hercule risus precox illi ⁊ celerrim⁹ an quadragesimam diẽ nulli datur ab hoc lucis rudimento qḋ ne feras quidem inter nos genitas vincula excipiunt:⁊ oĩm membroꝝ nexus:ac homo infeliciter natus iacet manib⁹ pedibusq; deuinctis flens animal ceteris imperaturũ:⁊ a supplicijs vitã auspicat vnã tñ ob culpã:q: natum est.℄ Audijt:ꝑ audiuit:sic Uer.v.eñ.audijt oĩpotens:nã audit p̃ntis tp̃is nõ patit rõ carminis:cum eo loco dactylus debeat poni.℄ Iste locus:metaphora est ab aiali ad aiale:tribuit eñ audiẽdi sensuz loco q̃ aiam nõ habet:vt Uerg.j.eñ.Iãq; ascẽdebãt collẽ q̃ plurim⁹ vrbi imminet:aduersasq; aspectat desuper arces.Iste locus.hec dom⁹.℄ Hic expone vt docuim⁹.℄ Fuerãt.fuerũt:vt sit tẽpus pro tp̃e.Sic eñ ipse Anto.p̃cepit vt quoties preteritũ plusq̃ perfectum p̃terito p̃fecto nõ cõparetur nihil amplius significet q̃ preteritum p̃fectum.Oui.de reme.Legerat huius amor titulum nomẽq; libelli:⁊ supra dixit:risere ⁊ audijt.Cune.⁊ incunabula ⁊ cunabula.Hoc loco pro lectulis vbi infantes iacent accipias:vt Cato apud Cice.in lib.de senectute.q̃ si q̃s deus mihi largiatur vt ex hac etate repuerescam:⁊ in cunis vagiam:valde recusem.Uer.in buco.ipsa tibi blandos fundent cunabula flores:aliquãdo loca vbi nascantur significant:dicit autẽ sunt cune.a verbo greco ... :qḋ est eniti:vt Seruius putat.℄ Sopiere pro sopiuere per syncopam.i.somnũ induxere.Miror vñ verbum mulsere obrepsit atq; calcographis incertũ sit:cur aũt tãta iniuria fieri debet autori:vt quod ille scripsit,expungatur:subiectumq; verbum recipiamus.Nam etĩ nec syllabe quãtitas:nec sensus repugnet.vt mulsere legatur:reponendum tamẽ est:quod Anto.ipse fatetur se scripsisse.Ait enim lib.v.de litera o ante p.So pro primam habet longã.Uerg.j.eñ.hunc ego sopitũ somno sup alta cithera.Sopitus tamẽ eandem breuiat.Oui.ij.amo.Purpureo iacuit semisopita thoro.idẽ in episto.ariadnes.Thesea pressuras semisopita manus.Ex quo suspicamur primam habere indifferentem:tam de ĩ industria breuem posuimus quodam in loco vbi patriam salutamus.Hic fuerant cune que me sopiere iacentem,videamus vt ipse Antonius sop.ere.non mulsere pro sao

Cune. · ⁊ Inde cunire verbuz autore Festo:qḋ ẽ stercus facere ⁊ inq̃nare.

agnoscat: deleas ergo quod male se immiscent. ¶ Hic in hac domo. ¶ Cecinit. vt sit sensus. hic ne lachrymaret vigilans cātibus a matre mulcebar. Cecinit: cantauit modulata est. Carmina cantilenas cantica. ¶ Dū vigilo quādo vel quandiu: ne scz vagirem. nec mirū videri debet si infantes carmine mulceant̄ cum et animalia quedam musica oblectent̄ vt de Delphino et Arione herodotus Aul. Gel. li. xvi. ca. xix. et Pli. lib. ix. c. viij. Nā et pueri quātēmagis crescunt minus dormiunt. Pli. li. x. c. lxiii. homo genitus premitur somno per aliquot menses: deinde longior in dies vigilia. ¶ Ex collo patris optimus ornatus varietate quesitus. Collū iugulo ceruicesq; constat: qd ex multis vertebratisq; orbiculationibus flexibilis ad circūspectum articulorū nodis iungitur: gula: neruo et carne constat. author est Pli. li. xi. c. xxxi. Sic Stathius de filio adoptato li. v. syluarum reptantēq; solo demissus ad oscula dextra erexi: blādosq; sinus iamiāq; nitētes excepere genas: dulcesq; arcessere somnos. Patris Joannis. ¶ Onus predulce. pondus amabilissimum: est autem appositio ad illud pronomen quod sub verbo pependi subintelligi debet. ¶ Pependi. pendens sustentatus sum: est autem oratio pathetica a modo: de qua vide Macro. li. iiij. sat. Et matris gremio. Sensus est. Jam grandiusculus collo patris pendens matrisq; gremio insidens: stansq; illis blandiebar. nam gremio impositis infantibus matres obsequia tantule etati necessaria ministrant. hinc ille blanditie surgunt: hinc amor abunde natos identidem exosculant. ¶ Gremio. gremiū est intra complexum femorum feminū vt: quēadmodū sinus intra brachiorū et pectoris: ait Valla lib. iiij. elega. Ver. j. en. Et totum gremio dea tollit altos. Statius. iij. achilei. licet ille sonantibus antris thetidos aduerse gremioq; premat̄ equore nereus. transfertur tamē ad res alias: et gremium terre dicimus. vnde est illud Catonis apō Cice. in li. de senectute. quāq; non modo fructus quidem me: sed etiam ipsius terre vis ac natura delectat que cum gremio mollito ac subacto semē sparsum excepit: gremium etiam terre appellauit Pli. li. ij. ca. lxv. natu. histo. hic hominē mater illa vt celum dieq; nos nascentes excipit: natos alit: semel editos sustinet semper nouissime complexa gremio tam ob aliqua natura abdicatos maxime vt mater operiens. hec ille. ¶ Sarcina grata. pondus amabile atq; dulce. Est autem sarcina proprie vtensilium ad vsumq; necessariorū. Valla. lib. iiij. gratus et iucundus quo differant: docet Lau. iij. elegā.

Repsimus hic pueri: breuis hec tulit area primum:
Quadrupedum teneras sustinuitq; manus.
Hic primum steteraz bipes et crepitacula quassans:
Blanditias matri/blesaq; verba tuli.
Hic locus infantem paribus colludere vidit:
Perdere: et ancipiti vincere sorte nuces.
Hic serta ludens equitaui in arundine longa:
Atq; trochiscus erat maxima cura mihi.

¶ Repsimus hic. In hac domo ob plātarū reliquorūq; mēbrorūq; imbecillitatē cū rectus ambulare nequirem repsi. est autem repere supra pect⁹ vētreq; grad.: hic reptilia dicim⁹. ¶ Pueri ego Antonius puer: nisi velis de illo cū aliis intelligere: qd nō placet. Breuis area platola ante domū vel intra domū vbi pueri repere consueuerūt. Nā loca edificijs pura in vrbe aree dicūtur ad similitudinē aree: vbi fruges teruntur. Nā ab arco dicta est inde Varro. Omē igit locū siue in vrbe siue in domo edificijs vacuū areā dicimus: vt tradit Festus. ¶ Breuis. angusta exigua. ¶ Quadrupedē quatuor pedibus gradientem atq; perreptātē. hic illa cōquestio pliniana in pemio. vij. natu. hist. hen dementia ab his initijs exist. mantiū ad superbiā se genitos prima roboris spe primū tēporis munus quadrupedi similem facit quando homini incessus qd vox quantū firmitatibus quand u palpitans vertex. Summe inter cuncta animalia imbecillitatis indiciū. ¶ Manus teneras molles delicatas quales puerorum sunt. ¶ Sustinuit scz area. Tener. namq; a ατέρην eiusdem significationis greca voce deducitur inuersis syllabis author est Verrius. ¶ Hic primū id est in hac domo perfectus iam puer roboratisq; membris rectus et ore sublimi stetit. ¶ Steteram. stetit tempus pro tempore quemadmodum ex ipsius Antonij sententia supra memorauimus. ¶ Bipes terrestrium solus homo bipes vni iugulus. vni humeris. ceteris armis. vni vulne. Pli. lib. xi. ca. xliij. natu. histo. ¶ Crepitacula quassans. crepitacula perstrepens et personans. crepitacula autem instrumenta sunt vt sistra alia puerorū crepundia. Mar. si quis plorator collo tibi vernula pendet. hec quassat tenera garrula sistra manu. ¶ Quassans. percutiens aut concutiens. Ver. in buc. florentes ferulas et grandia lilia quassans. ¶ Blanditias. dulces assentationes adulationes. ¶ Blesa verba: imperfecta qualia pueri proferunt. Hiero. Ad Paulā. More infantiū balbutientiū qui fari gestiunt quecunq; audiunt cū nondum possint ad plenū verba formare. Sunt autē blesi qui in pferēdo literā aut syllabā expungunt: aut vitio aliquo verba iucūda proferūt: qd fere vsu venit pueris. ¶ Tuli dixi. hic locus hec domus. ¶ Infantem me Antonium puerū. ¶ Paribus equeuis atq; eiusdē etatis vt illo trito adagio pares cum paribus veteri puerbio facillime cōgregant̄: nā p ludo qui par impar dicit̄ frigidiuscule dicas. ¶ Colludere simul ludere. ¶ Vidit metaphora est: vt superius vagitusq; meos audijt iste locus. ¶ Perdere amittere et ludo iacturā facere. ¶ Ancipiti sorte dubio euentu et fortuna. Verg. iij. en. verū anceps pugne fuerat fortuna. idem. anceps pugna diu. est enim sors ludi varia: incertoq; euētu. ¶ Vincere lucrari. ¶ Nuces ludus nucum puerilis est: de quo plura Ser. hora. ij. ser. saty. iij. postq te talos aule nucesq; ferre sinu laxo donare et ludere vidi. nuces a nocēdo dicte. Ouidius. quoniā sata ledere credor: cultus in extremo margine fundus habet: nā que duro cortice tegunt̄ nuces dicimus. Verg. in buc. castaneasq; nuces mea quas amarillis amabat. et Pli. xv. c. xxij. nuces vocamus et castaneas quāq; accommodatiores glandium generi nuces tamen inglandes per excellentiā dicim⁹: de quibus Pli. lege lib. xv. c. xxij. Hic serta ludēs sertis redimitus. serta namq; corolle sunt varijs floribus digeste a serendo dicta. Tibullus. seu vetus in triuio florida serta lapis. poterit igitur ablatiui casus esse: et subintelligat̄ corolla serta. ait enim Ser. sertum et serta cū nihil adijcit̄ dicimus vt hoc loco: si autē sertos dixero addo flores: si sertas addo coronas. hec et alia Ser. Luc. x. phar accipiunt sertas nardo florēte coronas. Si nault velis cōtēdere serta in plurali tm̄ inflecti et esse accusatiuus casus recte poni pōt breuis pro longa: qm̄ in semi: penthemimeri est. Luc. ij. dum sanguis inerat dum vis materna peregi. Juuena. sat. vj. Quis nescit aut quis nō vidit vulnera pali. quibus in locis breuis p longa est: erit igitur diastole. Equitaui in arū. horatianū est sumptū ce. ij. ser. sat. iij. Edificare casas plaustello adiungere mures ludere par impar equitare in arūdine longa. Si quē barbatū delectat amēta versat: arūdinibus autē et pticis pueri p equis vtunt̄. ¶ Atq; trochisc⁹ studia sunt hec certe puerilia qbus maxime intēti pueri sunt: est aūt trochisc⁹ diminutiuū. troche vero rota q̄ fenti ca a pueris agitatur ait. Acron dictus aūt trochus a τρόχος qd rota reuolutio seu cursus interpretat̄: trochum greci inuenerūt: dicēte Hor. li. iij. car. ludere doctos seu grecos iubeas trocho: flagellis namq; agunt̄. Ver. vij. en. seu quondā torto volitās sub verbere turbo: quē pueri magno in giro vacua atria circū intenti ludo exercent: ille actus habena curuatis fert̄ spacijs: stupet inscia turba impubesq; man⁹ mirata volubile buxū. Tibul. nāq; agor vt p plana citus sola verbere turbo q̄ celer assueta versat ab arte puer. ¶ Maxima cura summū studium et diligētia accipe me: ac si dicat. Huius te o pria quoq; aspectu diuti⁹ frui nō potui: redeūtē tñ bonisq; preditū literis accipe.

Gremium.

Sinus.

Sarcina.

Repere.

Enigma.

¶ Plinius ... scribit. Nec isti diu tiue scite sor querērēt consulēdus erat ipse Autor n⁹: vel Aristarchus ... Nā qo crescat scripsit se antonius serta adeo adfectate et tam lepida syllaba lit bandi causa: seu auferendi: aut fixum: aut mobile in coniectura est probabilis imo sane aliquib⁹ codicib⁹ probatū sic habere hoc vel his certare studens: esseq; inuersas literas e f l. Cum enim dactyl⁹ quadrat et totā elegiā tū in carmine et cōstri curriculo potissimū senisq; deniq; superiorum carminū id q; declarant.

Nuces.

+ A noces

Accipe me reducem per tanta pericula vectum:
Post annos multos accipe me reducem.
Accipe me reducem nec dedigneris alumnum:
Qui tibi magnus honos: gloria magna fuit.
Ne mihi succense pietas patrieque/patrisque:
Quod genitale solum visere lentus eram.
Quodque tuo carui tam longo tempore vultu:
Qui mihi debuerat numinis esse loco.
Nam si complexu me detinuisset inertem
Dulcis amor patrie: dic quid vterque foret?
Illa quidem multos latuisset forte per annos:
Obscurumque esset nomen in orbe meum.
Litterulis vero nostris nunc viuit vterque:
Et famam nobis secula multa dabunt.
Idque peragrato tantum sumus orbe secuti:
Dum profugi sequimur quod didicisse iuuat.
Sed si frigida mors mihi non irruperit annos:
Clinaticam legem si superare datur.

¶ Reducem a periculis liberatũ ac redeuntẽ: eos enim reduces appellam⁹ q̃ a periculis in tutũ reducunt̃ ac pericula euadũt. Uer. j. en. nãque tibi reduces socios classemque relatã. itẽ in eodẽ. vt reduces illi ludũt stridentib⁹ alis. ¶ Per tanta pericula. loc⁹ est a difficultate vt magis officiũ doctrinãque comẽdẽt. per tãta pericula: quãta profugi apud ceteras natiões patiunt̃: et q̃b⁹ tota hominũ vita vallata est. Proper. vndique circũstãt incertis fata periclis. hinc illa excãdescẽtia Pliniana li. vij. tu q̃ corporis fidis virib⁹: tu q̃ fortune munera amplexaris: et te ne alũnũ q̃dẽ ei⁹ existimas sed partũ. Tu cui⁹ semper in victoria mẽs. q̃ te deũ credis aliquo successu tumẽs tãti tñ perire potuisti. Atqui etiã hodie minoris potes quãtulo serpẽtis ictus dẽte: aut etiã vt Anacreõ poeta acino vue passe. Ut Fabi. senator prętor in lactis haustu vno pilo strãgulatus. is demũ profecto vitaz eq̃ lãce pẽsitabit q̃ fragilitatis hũane memor fuerit. ¶ Post ãnos mltos. hoc ẽ decẽ: tot eñ apud Italos fuit vt ex ipsius testimonio docuimus. ¶ Mltos ex desiderio dixit. Accipe reducẽ. nũc absentiã suã ab honesto et vtili cõmẽdat: dicitque nõ se eẽ cũ quẽ patria reijciat: sz quẽ tãq̃ õ se bñ merẽtẽ amplecti debeat: accipe me reducẽ. anaphora est atque anadiplosis: vt Uerg. j. en. Nate mee vires mea magna potẽtia solus: nate patris summi. idẽ. x. eñ. vrbs ethrusca solo sequit̃ pulcherrim⁹ astur. Astur equo fidẽs: et versicolorib⁹ armis. ¶ Ne dedigneris. ne indignũ reputes: dedigneris deponens est. Sic Uer. iiij. eñ. quos ego sum toties iaz dedignata maritos. Alũnũ cuĩ tuũ indigenã etate nutritũ passiue ponit̃: vt Laur. Ualla sentit. magnos certe assertores Laurẽti⁹ hz: vt ea etiã q̃ in illũ accurate Mãcinell⁹ edidit conent̃ dissoluere: et in eũ spicula retorqueãt: acerrime aũt et cũ Laurẽtio Raphael regius in Quintiliani emaculatiõe. Sz nõ nrm inter tãtos viros tãtas cõponere lites. Nos tñ apud Uergiliũ alumnã in carmine ad Messalã in actiua significatiõe legim⁹ si mõ vergilianuz est. Magna queror nec vt illa q̃dẽ cõis alumna olbus intecta tellus tumulabit arena. et apud Tacitũ in dialogo de claris oratorib⁹. est magna indl ista et notabilis eloquentia alũna licentie quã stulti libertatẽ vocãt. ¶ Qui. Antonius. ¶ Magnus honor decus. sic Ouidius. Mãtua Uergilio gaudet: Uerona Catullo. Pelignę gentis gloria dicor ego. Cõsentiẽs laus bonorũ gloria appellatur author est Quin. hoc certe alumno. ω Nebrissa si tã stirpe vt tua famaque obscurã taceres: vt de patre Statius canit. v. Sil. maxima olim seculorũ celebritate laudaberis. ¶ Nec mihi. excusat morã honestã vtrique hoc est sibi et patrie maxime vtilẽ. ne succense noli mihi irasci. Est autem succensere potioris in re graui et iusta irasci: vt Donatus sentit. Teren. in Phor. Sed parũ quod nunc olbus succenset senex. ¶ Pietas patrie. Amor cultus et obseruantie. Est autẽ pietas que erga patriã aut parentes aut alios sanguine cõiunctos officiũ seruare docet ait Ci. lib. ij. rhetor. veteris: est et cultus erga deũ: vt Aug. et Cic. scribũt. Uergi. vtrũque cõiungit. j. en. Sum pius eneas: et propter patrẽ seruatũ et propter deos ab igni raptos. Reciproce etiã pietas a dijs in hoies dicit̃. Uer. ij. dij si qua ẽ celo pietas q̃ talia curet. patrieque patrisque quẽ erga patrẽ patriãque habere cogor. Qđ qz genitale solũ patriã in qua genitus altusque sum. Uisere ad videndum ire: significat autẽ actum corporis nõ affectũ mentis: vt ait Lauren. contra Puf. j. elegantiarũ. ¶ Lentus. deses tardus. sic penelope Ouidiana. Hanc tua penelope lento tibi mittit vlysses. Erit igitur ordo. O pietas patrie et patris ne succẽse mihi qđ erã lentus visere solũ natale. Quodque tuo carui. Carem⁹ eis reb⁹ desideratis: careo cũ ablatiuo cõstruit̃ aut gtõ. nã qđ Plau. dixit lanã carere: figura est antiptosis: vt scribit Marcel. ¶ Tuo vultu. tua presentia facie consuetudine: ponit̃ nõnunq̃ vultus pro visu: vt diu⁹ Sedulius in pascha. discute nocturnas extinctis vultibus vmbras. Claudia. lib. iij. de raptu. Ergo hãc vt dubio vix tandez agnoscere vultu cualuit. quãq̃ visu nõ vultu multi apud Clau. legãt. ¶ Tã longo. decẽnali mora. ¶ Qui vultus. ¶ Loco numinis tanq̃ numẽ. Teren. si te in germani fratris dilexi loco: repetendum est verbum succense quod carui. ¶ Nam si complexu me. argumentum est a cõparatione: si mansissem inquit in patria apud parẽtes cognatosque memoriam mei vita terminassem: nunc vero doctrina nostra ego et patria in eternũ viuemus. ¶ Cõplexu. dulci consuetudine. ¶ Detinuisset fouisset. ¶ Inertem ignauum otiosum. Unde iners dicatur quere apud Cicero. in finibus. ¶ Dic quid vterque foret: ac si dicat nihil. ¶ Illa quidem. per expositionem declarat quando dicit. dic quid vterque foret: illa patria. latuisset abscondita atque ignorata fuisset. ¶ Forte. bonum temperamẽtum. ¶ Obscurum. non memoratuz. ¶ In orbe. inter homines. ¶ Litterulis. doctrina plusq̃ decuit se deprimit ne palemonis arrogantie accusetur: est siquidem vir in omni disciplinarum genere eruditissimus. ¶ Nunc viuit. memoratur. Sic ipse alio loco debemus patrie plus tamẽ illa mihi: illa mihi dedit hunc vite mortalis honorem: sed studijs nostris illa perennis erit. ¶ Uterque. ego et patria. ¶ Et fama: vnde Arius lusitanus. viuet ineternum viuet tua fama decusque Antoni ethereus dum vehet astra polus. ¶ Idque peragrato. quid commodi ex illa longa extra patriam mora sit consecutus exponit. bonarum scilicet literarũ copiam. ¶ Peragrato discurso circundato et pererrato: vt Ouid. de Cadmo dixit. ¶ Orbe. hiperbolicos dictũ est mundi formã in speciem orbis absoluti globatam esse nomẽ in primis consensus in eo mortaliũ orbem appellatũ: author est Pli. lib. ij. cap. ij. natu. ¶ Dum profugi a patria et proprijs sedibus longe positi: sunt autem profugi q̃ a sedibus vagantur quasi porro fugati: vt docet Seruius. Luca. in. iiij. profugique a gente vetusta Gallorum celte miscentes nomen iberis. Salustius in catili. qui cnea duce profugi incertis sedibus vagabantur. ¶ Sequimur: vnde Hie. de platone. Denique cum litteras quae toto orbe fugientes persequit̃. Qđ didicisse iuuat: delectat. Uer. ij. en. iuuat ire et dorica castra desertosque videre locos: littusque relic: ¶. Sz si frigida. promittit se nisi morte intercept⁹ fuerit in patriã reuersurũ atque inter cognatos aliaz effla turũ. ¶ Frigida mors ab effectu dr eo quod morientes frigescere videm⁹. Vir. iij. en. Et cũ frigida mors

do vñ illud Omnia fata le dere credor. Cult⁹ in extremo margine fund⁹ hz. nõ a necreuit voluit M. Uarro. Trochi⁹c⁹. Trochus. Reduces.

Alumnus.

Bertul. Id quod exẽpli tergiuersando argu tulus aliter puta passiue interpretatur.

Succẽsere.

Pietas.

Bertul. Carere pro carminare hoc ẽ lanaz trahere tũc nõ op⁹ antiptosi.

Succensẽo pro pe in re iusta irascor: cẽsurã exerceo. Teren. Nã iaz adolescenti nihil est qđ succẽseat.

Profugi.

anima seducteret art⁹. Idē.vj.cū.corpusq lauāt frigētis ⁊ vngunt. ¶ Mors est aūt mors nil aliud ꝙ aie a corpore Mors.
segregatio: mors aūt a poetis noctis filia dr: qm̄ eius salt̄ diē nouit nemo. Hinc Tibull⁹ mortē atram appellat.
Abstineat mors atra precor. ⁊ Oui. de morte Drusi oīs sub leges mors vocat atra suas. de multiplici genere mor
tis plurima apud Gelliū ⁊ Macrobiū leges. ¶ Irruperit. i. interceperit. absciderit. ¶ Annos vitā q̄ annis termi
natur atq per annos numerat̄: vel intellige annos quibus aliquis per naturā viuere pōt. ¶ Climaticā legē. dili Lex clima
gentissimus latini sermonis indagator: necnō greci a dioınatis exuberātissim⁹ interpres Au. Gel. q̄d sit lex clima tica.
tica atq annus climatericus vberrime pdit lib. xv. c. vij. noctiū attic. Obseruatū inqt Gellius in multa hoim me Annus cli
moria expertūq est seniorib⁹ plerisq omnibus sexagesimū tertiū vite annū cū periculo ⁊ clade aliqua venire: aut matericus.
corporis morbiq grauioris aut vite interitus aut animi egritudinis. Propterea qui rerum verborūq istiusmodi
studia tenent cū etatis annū appellāt κλιμακτηρικον climaticū. i. scalariū. Nocte quoq ista prima superiore quum
librū epistolarū diui Aug. quas ad nepotē suū scripsit legeremus: duceremurq elegātia orationis neq morosa
neq anxia: sz facili hercle ⁊ simplici: idipsum i quadā epistola sup eo anno scriptū offendim⁹: eiusq epistole exēplū
hoc est. viij. kal̄. octo. Aue mi cai: meus Asellus incūdissimus quē semper medius fidius desidero quū a me abest
sed pcipue dieb⁹ talibus qualis est hodiernus: oculi mei reqrere meū Caiū quē vbicūq hoc die fuisti spero letū
⁊ beniuolentē celebrasse quartū ⁊ sexagesimū natalē meū: nā vt vides Climatera. i. scalariū coēm omniū seniorū
tertiū ⁊ secagesimū euasimus annū. Cuius rei rationē qm̄ annus climatericus septenario numero constat calca
tius exequitur idem Gellius libro. iij. c. x. Uarro in. j. lib. qui hebdomas vel de imaginibus inscribitur septenarij
numeri quē greci hebdomada appellāt virtutes ptātesq multas variasq dicit. Is namq numerus inquit septē
triones maiores minoresq facit in celo. Item vergilias quas greci πλειαδας pleiadas vocant. Facit enī stel
las quas alij erraticas. P. Nigidius errones appellat. Circulos aūt in celo circum longitudinē axis septē esse: e
queis duos queis minimos qui axē extimū tangunt πολους polos. i. axes appellari dixit: sed eos in sphera que
circote. i. spera pertusa vocat̄ propter breuitatem non inesse. Atq ipse zodiacus septenario caret numero. Nam in
septimo signo fit solstitiū a bruma. In septimo bruma a solstitio. In septimo equinoctiū ab equinoctio. Dies deinde Hois I vte
illos quib⁹ halcyones hyeme anni in qua nidulantur eos quoq septē esse dixit. Preterea scripsit lune curriculum ro matris
confici integrū quater septenarijs diebus. Nam duodetricesimo luna inqt ex quo vestigio profecta est eodē redit: formatio.
authorēq opinionis huius aristidē esse samiū in qua re non id solū animaduerti debere dicit ꝙ quater septenis. i.
octo ⁊ viginti dieb⁹ conficere iter luna suū: sed ꝙ is numer⁹ septenarius si ab vna pfect⁹ dū ad semetipsum pgre ✠ Excipio
ditur oīs p quos pgressus est numeros cōprehēdat ipsumq se addat facit numerū ⁊ octo. xx. quot dies sunt curri lterdū p su
culi lunares. Ad hoies aduerte lector quoq nascēdos vim numeri istius porrigi pertinereq ait. Nā cum in vterū scipio sumi
inquit mulieris genitale semē datū est primis septē dieb⁹ cōglobat̄ coagulaturq: fitq ad capiēdā figurā idoneū. tur. ✠. heu
Post deinde quarta hebdomade qd eius virile fetus futurū est caput: ⁊ spina que est in dorso informat̄. Septima do te casus
aūt fere hebdomade. i. nono ⁊ xl. die tot⁹ inqt homo in vtero absoluitur. Illā quoq vim numeri huius obseruatā defecta cō
refert ꝙ ante mensem septimū neq femina salubriter ac scdm naturā nasci pōt: ⁊ qd hi qui iustissime in vtero sunt iuge tanto
post. cclxxx. dies postq̄ sunt concepti quadragesima deniq hebdomada ita nascūtur. Pericula quoq vite fortuna excipit. In
rūq hominū que climateras chaldei appellāt: grauissima quoq fieri septenarijs affirmat. Preter hoc modū esse terdū p se
dicit summū adulescendi humani corporis septē pedes: qd esse magis verū arbitramur ꝙ ꝙ herodotus homo fa iungo. Idē.
bulator in primo historiarū inuentū esse sub terra scripsit Orestis corpus cubita' lōgitudinis habēs septē q̄ faciūt Clypeū cri
pedes duodecim ⁊ quadrantē. Nisi vt Homerus opinatus est: Uastiora prolixioraq fuerint corpora hominū anti stasq rubē
quorū ⁊ nūc quasi iā mūdo senescēte: rerū atq hominū detrimēta sunt. Dētes quoq ⁊ in pmis septē mēsib⁹ ⁊ se tis excipiā
ptenos et vtraq parte gigni ait ⁊ cadere annis septenis ⁊ geminos annasci annis fere bis septenis venas etiam sotil. Aliqū
in hominibus vel potius arterias medicos musicos dicere ait numero moueri septenario quod ipsi appellant p colligo.
την διατεσσαρων συμφωνιαν ten diatesseron symphoniā. i. per quaternariam cōsonātiā que fit in collatione Mart. Uen
quaternarij numeri. Discrimina etiā periculorū in morbis maiore vi fieri putāt in dieb⁹ que cōficiunt̄ ex numero tris onus
septenarij eosq dies omniū maxime. ita vt medici appellant κριτικους criticos ⁊ crismos. i. iudiciarios: vel iudi misero nec
ciales cuiq fieri primā hebdomadā ⁊ secundā ⁊ tertiā. Necnon id etiā est ad vim facultatesq ei⁹ numeri augen te pudet ex
das ꝙ quib⁹ inedia mori cōsilium est septimo demū die mortē oppetunt. Hec ille. Ex quib⁹ elici pōt per omnium cipis auro.
vitā septimū quēq annū periculosum esse. Sed ex his omnibus duos annos climatericos difficilimosq legim⁹. interdū pro
Annū vez quadragesimū nonū quē septē septies perficiunt: ⁊ annū. lxiij. quem nouē septē complēt. qm̄ hi duo nu celo. Plau.
meri decretorij sunt et malefici atq ad vitā succidendam pollentes. Meminit ⁊ Plinius lib. viij. c. xlix. Annū autē Neq patrē
secagesimū tertiū climatericū appellari cōfirmat philelphus epistolarū lib. xv. Nec me climatericus annus quem tibi ab eo le
chaldei nomināt vlla ex parte fecit sua iclinatiōe deteriorem. ⁊ post pauca subdit idē. Ago iam tertium ⁊ seragesi dip: sceo: ne
mum etatis annū qd ipsum tēporis cū ob septenariū numerū tum ob penultimū cōmunis etatis hominū flexum q furem ex
pythagorici putāt esse periculosum. At ego septenariū numerū in vtraq fortunam vehemēter existimo: hec Phi. cipies. Non
Nos autem Antoniū superasse hunc annū compertum habemus qui illū septuagenarium fere Salmantice con unnq ip de
speximus. Recte igitur Antonius legē climaticā dixit hoc est scansilem seu gradariā. Climax namq scala dicitur: lo capto res
vnde fit climatericus ⁊ climaticus. Addidissemus preterea ex Censorio ⁊ Macrobio multa: nisi qd satis apertum perit. Uer.
locum credimus: atq etiam nimis prolixe tractantur libro primo de somno Scipionis. ¶ Si datur: si a Deo per Non ego te
mittitur ⁊ concedit̄ a naturali fatalīq vi. ¶ Superare: trāscendere ⁊ vincere. ¶ Climaticā legē annū climatericū. vidi damo

Si datur emerito musis tranquilla senectus:
Nec properat lachesis frangere sera colos.

¶ Musis. humanitatis disciplinis. ¶ Trāqlla senectus: quieta. ¶ Nec properat. expolitio est color rhetor eius qui fit quū in codē loco manē tes illud atq aliud dicere videmur: vt Uergi. j. eñ. quē si fata virū seruāt: si vescit̄ aura etherea nec adhuc crudelibus occubat vmbris. ¶ Properat: accelerat: festinat. ¶ Lachesis: Mar li. j. ep'. Nil dicit parso
nis pessime captum Excipere illū dūs. Copia.

lachesis fusosq sororū explicat: ⁊ semper de trib⁹ vna necat. Sunt autē parce tres a partu p litere immutationē: vt † A paro
Uarro vult. ⁊ Aulus gellius lib. iij. c. xvj. cōfirmat: vel a parco aut partior: qm̄ parcissime impartiunt̄ vitā homini sunt ipero:
bus dicte: vt Dathus autumat. Apuleius. tres parce inquit tria facta sunt numero cum ratiōe temporis faciētis si propero: et
potestatē earū eiusdē ad similitudinē temporis referas. Nā ꝙ in fuso perfectū est preteriti tēporis habet speciem nō a prope.
⁊ qd torquetur in digitis momēti presentis indicat spacia: ⁊ quod nondū ex colo tractū ē subactūq cura digitorū
id futuri ⁊ cōsequētis seculi posteriora videt̄ ostendere. hec illis cōditio ex nominum pprietate ptingit: vt atropos
preteriti tēporis fatum qd ne deus quidē redderet infectū ⁊ futuri tpis. Lachesis a fine cognominata ꝙ etiam his
que futura sunt finē suū deus dederit. Cloto presentis tēporis habet curā: vt ipsius adiectionib⁹ suadeat ne can
ta solers rebus oībus desit: lachesim dictam volūt λαχειν lachiū qd est sortiri ꝙppe ipsa net ac filū ducit: clotho Atropos.
ꝙ fusuz torquēdo filū trahit: ⁊ in ipso fuso colligit. Nā greci torqre ⁊ circūuoluere κλωθειν clothin dicūt. Atropon Lachesis.
incōmutabilē qd indeprecabilis sit: ⁊ a decreto nunq̄ moueat̄. Siquidē grecis ατροπος atropos immutabilis Cloto.

est. Sta. placitoq; ignara moueri atropos. Clau. lib. i. de raptu. quarũ sub iure tenẽtur omnia que ferũt fatorũ pollice ducunt longaq; ferratis euoluunt secula pensis. dicũtur aũt parce habere candida fila et nigra: candida felicitatem: nigra infelicitatẽ designant. Pap. Iãq; dies aderat parcarũ conditus atro vel ere. Ouid. in ibin. Dixerat et clato iussit promissa valere. Neuit et infesta stamina pulla manu. Martia. Si mihi lanifice ducunt nõ pulla sorores stamina: nec surdos nos habet ista deos. Dicuntur aũt erebi filie: vt ait Cicero de na. deo. propter obscuritatem ignorationẽq; causarum. Nomina aũt latina parcarũ sunt. Nona. Decima. Morta: vel potius nera: vt annotauit parchasius. Lachesim igitur pro atropo posuit: vt Vergilius in buco. quas illi philomena dapes progne. ¶ Frangere: rumpere: scindere. ¶ Sena. immitis: crudelis: implacabilis: inexorabilis. Martia. libro. i. epi. Lanificas nulli tres exorasse puellas Contigit. obseruant quem statuere diem. ¶ Colos. vite stamen et pensa. ¶ Que genuit: in qua genitus sum. ¶ Tulit aluit. ver. est. iij. eñ. q̃ vos a stirpe parẽtũ prima tulit tell⁹: eadẽ vos vbere largo accipiet reduces. Vbere leto. Ferũditate felici pigui. ¶ Cõponet. condet. Oui. iiij. met. cõponi tumulo nõ inuideatis eodẽ. ¶ Cineres: ex antiquorũ more locut⁹ est apud q̃s cadauera cõburebant: atq; colligebant cineres: qđ a romanis factitatũ fuit: vt docet Pli. li. vij. c. liiij. Silla aũt apud romanos p̃m⁹ olim in cornelia domo crematus est timẽs talionẽ. q̃ aũt vari⁹ sepeliẽdi mos fuerit: quibusq; modis id agerẽt apud diuersos vide Trogũ: Strabonẽ et Valeriũ maximũ: vel p cineres puluerẽ itellige: vñ ẽ illud notissimũ: sed sanctissimũ. Memẽto homo q: cinis es et in cinerẽ reuerteris. ¶ Excipiet. colliget: videlz tell⁹ q̃ me genuit. ¶ Hic vite port⁹. Metaphora a nautis sumpta q̃ tũc maxime tuti credũt atq; securi cũ portũ tenẽt. Ver. i. ge. ceu pressi cũ iã portũ tetigere carine: puppib⁹ et leti naute imposuere coronas. dr aũt portus a portandis exportandisq; mercib⁹. ¶ Requies hic. Vergilianũ est li. iij. eñ. Is loc⁹ vrbis erit: requies ea certa labo᷑. ¶ Certa. secura. ¶ Laborum quib⁹ vita obnoxia: est et plena. hic in patria. ¶ Defuncto mortuo et sepulto. ¶ Dulce leuamen solatium. ¶ Est aũt aliqd i patria mori. hinc Cicero dixisse ferk. moriar in patria sepe seruata. ¶ Ubi in qua p̃ria. ¶ Casta mater. cõsummata laus in femina. Mart. Casta suo gladiũ cũ traderet aria peto. ¶ Iacet sepulta est et cõdita. Mar. nõ aliter cineres mando iacere meos. ¶ Pariter. vna simul. ¶ Quas sorores. Immaturo funere: i intempestiua morte. est aũt trãslatio ab immaturis fructib⁹. Verg. vj. eñ. Abstulit atra dies et funere mersit acerbo. ¶ Mors rapuit. Nã mors est omnib⁹ dira neq; munerib⁹ neq; pmissis spe capit: vt canit Eschilus: nec ordinis nec etatis: nec fortune rõnẽ hz. Oui. de morte Drusi. fata manẽt oẽs: vmbras expectat auar⁹ portitor: et turbe vix: satis vna ratis: tẽdim⁹ huc: oẽs sedẽ properamus ad vnã. Omnia sub leges mors vocat atra suas. Idẽ de morte Tibul. Scz omne sacrũ mors importuna pfanat: oib⁹ obscuras inicit illa man⁹. Hora. li. ij. ser. sa. vj. Neq; vlla aut magno: aut paruo lethi fuga: quo bñ circa dũ licet i rebus iucundis viue beat⁹: viue memor q̃ sis eui breuis. ¶ Rapuit abstulit violẽter extinxit. de quo gñe mortis plura Cato apud Cic. li. de señ. et apud Aul. Gel. et Macro. ¶ Nã qđ. apostrophe est ad extinctũ fratrem q̃ gloriose p xpi fide p̃riaq; tuẽda occubuit ab agarenis iterfect⁹. q. d. q̃b⁹ laudib⁹: q̃ carmine te psequar gloriose xpi p̃ricip mi'cs cũ inualida pene mea carmina sint ad te extollẽdũ. ¶ Ego. Ant. ¶ Dicã: narrẽ laudẽ. ver. ij. ge. Et q̃ te carmine dicã. ¶ Frater. frater dict⁹ ẽ q̃si fere alter: vt argute Nigidi⁹ declarat apud Aul. gel. li. xiij. c. x. sicut Labeo apud cũdẽ: soror inqt dicta est q̃ q̃si seorsũ nascit: separaturq; ab ea domo i q̃ nata ẽ et i aliã familiã trãsgredit. ¶ Charissime dilectissime. ¶ Bene pulchre honeste ¶ Religione p fide. Est aũt religio a religãdo dicta: vt xp̃ianorũ eloquẽtissim⁹ Lac. tã. ait li. iiij. insti. di. hac cõditiõe gignimur vt nati nos iusta deo et debita obseqa p̃beam⁹: hũc solũ nouerim⁹: hũc seq̃mur: hoc vinculo pietatis obstricti et religati sum⁹. Vñ ip̃a religio nomẽ accepit: nõ vt ꝙ Cic. ait a religãdo. li. iij. de na. deo. hec et plura Lac. Cic. ij. rheto. vete. religio est que superioris cuiusdã nature quã diuinã vocãt curã cerimoniamq; affert. ¶ Christi. xp̃s vt Lac. libro. iiij. c. vij. insti. diui. scribit nõ ꝓpriũ nomẽ est sz nũcupatio ptãtis et regni. Erat iudeis ante p̃ceptũ vt sacrũ conficerẽt vnguentũ: quo pungi possent hi qui vocabant ad sacerdotiũ vel ad regnũ. Et sicut nũc romanis indumentũ purpure insigne est dignitatis assumpte: sic illis vnctio sacri vnguẽti nomen ac ptãtẽ regiã conferebat. Verum qm̃ greci veteres χριστος xp̃e dicebant: vngi: quod nũc aliphete sicut indicat homericus versus ille [Greek text] ton dedmoleusan aucleos. i. hũc aũt famule lauerũt et vnxerũt oleo. Ob hãc rationẽ nos eũ xp̃m nũcupam⁹. i. vnctũ quẽ hebraice Messias dr. hec Lac. Iaces. extinctus es occubuisti. Lu. lib. iiij. Ãn iaces q̃ dira duces pharsalia cõfert. ¶ Pro p̃ria. hic illud Cic. li. i. off. memoratu dignissimũ: sz cũ oia rõne aioq; lustraueris olm societatum nulla est grauior: nulla carior q̃ ea q̃ cũ rep. est vnicuiq; nostrũ. Chari sunt parentes: chari liberi: ppinqui: familiares: sed oẽs oim charitates p̃ria vna cõplexa est. pro qua quis bon⁹ dubitet mortẽ oppetere si ei sit pfuturus? Informe cadauer exanime mortuum. Ver. viij. eñ. pedibusq; informe cadauer ptrahitur. Cadauer a cadendo dictum est. ¶ Vulturibus seuis: species p genere. Vultures pro quibuscunq; auibus carniuoris posuit qneq; cadauera lasniant. Pli. libro. x. c. vj. Vulturũ preualent nigri: nidos nemo attingit: et ideo etiã fuere q̃ putarẽt illos ex aduerso orbe aduolare falso mdisi; sũt etiã in excelsissimis rupibus: steno quidam sepe cernũtur fere bini triduo aut ante aut biduo volare eos vbi cadauera futura sunt: hinc illa matris Eurali miserabilis conquestio apud Vergi. lib. x. eneidos. Heu terra ignota canibus data preda latinis alitibusq; iaceo. Animũq; deo hinc illud saluatoris nostri in euangelio. Nolite timere eos qui corpus occidunt: animam autem non possunt occidere. ¶ Hic repete a superioribus. hic mihi defuncto dulce leuamen erit. hic inquit vbi maiores mei totaq; familia sepulta est. ¶ Proauis et auis. pro omnibus maioribus proauos et auos posuit. Est enim proauus aui paterni vel materni pater. auus aũt patris aut matris pater. ¶ Pater ipse iacebit sepult⁹ erit. Ioannes pater. ¶ Permixto puluere. permixtis corporib⁹ in puluerẽ redactis. Nã oia mors equat: vt canit Claud. li. ij. de rap. pro. Sic apud prudẽtiũ

Que genuit tellus: que me tulit vbere largo
Componet cineres: et excipietq; meos.
Hic vite portus: requies hic certa laborum:
Hic mihi defuncto dulce leuamen erit.
Hic vbi casta iacet mater: pariterq; sorores:
Quas immaturo funere mors rapuit.

Nam quid ego de te frater charissime dicam.
Qui bene pro Christi religione iaces.
Qui bene pro patria cecidisti informe cadauer:
Vulturibus seuis dans animamq; Deo.
Hic vbi cum proauis et auis pater ipse iacebit:
Hic vbi permisto puluere tota domus.
Et quoniam vobis carui dum vita manebat:
Orbatus saltem lumine/morte fruar.

Portus.

Eschilus.

Frater.
Religio.
Religio et aliter apte.
Christus.
Iacere aliqñ accipitur p eo quod est extare. vergi. Sz iacet agcribus iners infoimis et alto terra gelu. Aliqñ pro mortuũ esse Lu. Ille iacet morti quã ꝓtulit orbis. Aliqñ p sepultum esse.
Mar. Non aliter cineres mãdo iacere meos.
Vultur.

Proauus.
Auus.
Prudẽtius.

hoc perdo solum quod peribit omnibus regi clienti pauperiq; debiti. Sic vernularum: sic senatorum care tabe=
scit. immo cum sepulchro prodita est. Iratis dijs propitijsq; moriendum est. Hoc habet inter cetera iustitie sue na
tura precipuũ quod cum ad finem ventum est omnes in equo sumus: vt ait Seneca. Domus familia. vt Ver. hic Seneca.
domus enee cũctis dñabit oris. Idẽ in. v. dom⁹ tenet a quo sergia nomẽ. Carui vobis. p̄senna vestra dulciq; ꝯsue Domus.
tudine. Dum vita manabat. ex Ver. sumptũ est li. v. ẽn Nate mihi vita quondã dum vita manabat chare magis.
Vita manebat: dum viuebam. Orbatus priuatus. Lumine vita. Morte fruar. quod in vita non potui. Vale.

℄ Finis

℄ Audistis Anserem: Audite nunc Olorem.

℄ Expositio Raymundi Palasini in supradictam elegiam.

Hoc in titulo dicit quatuor in precedenti elegia contineri: primum salutatio patrie. secundũ comme
moratio infantie. tertium excusatio longe more. quartum est promissio regressionis future primum
tangitur salue. secundum hic primum. tertium quod genitale solum. quartum sed si frigida:
Professio est confessio palam facta: ⁊ inde professor qui publice fatetur. Secundo dicitur professor
qui liberales artes docet: ⁊ inde professio gradus magistralis. Deo gratias.
Hec est prima huius elegie pars in qua Antonius suam salutat domũ: ⁊ est in prima parte trop⁹. Deus bone
i. metaphorica locutio: nam domus accipitur pro contentis in domo sua: scilicet parentibus ac omibus sibi con= q̃ suaue p̄s
sanguineis pariter ⁊c. deinde more poetico salutat sibi familiares ⁊ amicos quos per penates ⁊ lares† intelligit: ludium.
nam penates ⁊ lares sunt dij priuati ⁊ domestici domibus presidentes: nam lar nympha fuit que iunoni furta io
uis patefacit: ideo lares deos domesticos significat quia d vrbis cõmoda vigilare dicuntur: alij vero dicũt lares
deos agrorũ: penates vero deos domorũ nominãt: sed quoniã tã lares q̃ penates priuatorũ domibus preesse Professio.
credunt: factum est vt vtrunq; istorum vocabulorum pro ipsis domibus vsurparet: vt habet Seruius. ij. eneidos.
Conscia turba appositio est: nam penates ⁊ lares sunt turba conscia ortus mei: ideo penates et lares specifican=
tur per li turba conscia. Lirae lire.
Et nota quod mendosi codices male habent verba: dicunt enim penates ⁊ lares turba. i. societas. ꝯsciens id est ↔ Imo vos
sciẽs ortum meum id est natiuitatem vel diem natalicium ipsius Antonij. est enim ortus gtũs singularis quarte mus pro fa
inflexionis rectus ab illo termino conscia: conscia autem adiectiue inflexum. cõscius a. um. est adiectiuũ de li tur= milia.
ba per quã habitatores dom⁹ intelligit qui suũ scire potuerũt ortũ: vt parẽtes ceterosq; familiares ⁊ domesticos Penates.
Parua. paruam vocat domum id est genus suũ ratione humilitatis: non enim nobili genere diuitibusve parenti †Lares ani
bus ortus est sed mediocribus quorum nomina fuerunt Joannes ⁊ Katharina. mas hoim
Hic primum. hec est secunda pars huius elegie in qua ponit commemorationem infantie describendo ea que cir demões e:
ca ipsum infantem acta fuere. dicit igitur primo quod illa parua domus quam salutauit locus fuit in quo primo ⁊ ex holbus
viuere ac solis splendorem videre cepit: vnde per auras vitales rosei luminis intelligit solis splendorẽ q̃ virtute cũ fieri anthor
ins vita animantibus in terra largitur. plotin⁹ phi
Nascenti id est nato. presens participij pro preterito capitur. Nã. non solent parentes in puerorum partu ridere: losophus.
sed post partum: vnde Joannis. xvi. mulier cum parit tristitiam habet: sed cum peperit nõ meminit pressure ⁊c.
Risere id est riserunt: tertia persona preteriti perfecti numeri pluralis.
Vagitus id est gemitus infantie. nam vagire puerorum est: vt in hymno: vagit infans inter arcta positus p̄sepia.
Audijt pro audiuit syncopa est.
Iste locus. tropus est id est translatio termini a propria significatione ad impropriam quod alij vocãt methony
miam: quia locus pro hominibus in loco contentis sumitur.
Cune narum. tantum pluraliter inflexum lectuli sunt in quibus infantes primo reponunt ⁊ iacent. vulgo berscen
Sopiere. nota quod quamq; mulcere posset stare i metro cum tam o ante p q̃ u ante l breues sint ambo: unor si Cun⁹.
gno conuenientur: tamen caue lector ne legas mulcere: nam noster Antonius asserit se scripsisse sopiere ⁊ hoc capi. ↔ Mulceri
quarto. in primis syllabis de litera o ante p: vbi in glosa dicit suspicamur ⁊ sopio primam habere indifferẽtẽ (i. p si placet.
breuem ⁊ longã secundũ metri exigentiam) itaq; de industria (i. pro nostra subtilitate) breuem posuimus quodã ↔ Tertul.
in loco vbi patriam salutauimus. hic fuerant cune que me sopiere iacentẽ ideo lege sopiere id est mihi somnum De idustria
inducere. est enim tertia persona preteriti perfecti sopiui sti. it. imus. istis. sopiuerunt vel sopiuere: sꝫ per syncopã id est p nos
legitur sopiere pro sopiuere metri causa. igit incorrecti codices male habẽt mulcere. p illecpe hic ortographos. tra subtilis
Dum vigilo id est quando vigilabam tempus pro tempore ponitur: ⁊ refertur ad precedẽtia: ⁊ sensus est. quãdo tate: nota
vigilabam mater mea cantabat carmina id est cantilenas: solẽt enim pueri (dum vigilant) vagire ac lachrymari diligenter.
nisi matrum aut nutricum canticis eorum aures mulceantur ad somnumq; incitentur. puer.
Ex collo. quasi dicat ego Antonius tunc existens onus id est pondus valde gratũ parentibus pepẽdi in collo pa
tris eum vehementer amplexando vt solent infantes: et est implicita euocatio: nã in verbo pepẽdi includitur pro Ex non su.
nomen ego quod euocat li onus predulce ad primam personam.
Repsimus. repo is. proprie ad animalia pedibus carẽtia pertinet q̃ pectore gradiunt vt reptilia: ⁊ hic metapho=
rice sumitur: nã vt reptilia extenso corpore super terrã repũt: sic pueri pedum firmitate carẽtes more serpentum Repo.
repũt: hicq; etiã euocatio implicita cum intelligatur nos in verbo repsimus quo euocat li pueri. estq; sensus: ego
serpentum more corpus super terram extendi cum vellem ambulare.
Area est locus vbi frumẽtum teritur: ⁊ hic p domus latitudine ⁊ spacio mũdo in domo vel ante domũ accipitur. Area.
Qua drupedũ. i. more animaliũ quatuor pedes habẽtium gradiẽte: nã pedibus manibusq; sup terrã ambulauit.
Crepitacula. crepitaculum est sistrum instrumentum musicum manibus percussum: venitq; a verbo crepito as.
quod est crepitum. i. sonum facere: quo instrumento Antonius (vt pueri facere solent) sonabat.
Hic locus etiã tropus est: nã pro contentis in loco sumitur. In arũdine. arundo arbor est concaua ⁊ infructuosa. Crepitacu
Serta ludẽs. serta est ablatiui singularis de sertus ⁊ declinat adiectiue ⁊ intelligit corona sensusq; est: ego Anto lum.
nius ludẽs serta i. p serta corona vel propter coronã sertã de florib⁹ factã equitaui ⁊c. aliás nõ staret versus q: vlti= Arundo.
mã debet habere longã: q̃ nõ esset si li serta esset accusatiu⁹ de serta sertorum. in solo plurali declinato: qd significat → Nota q̃d
coronas ex floribus factas: nã a terminalis lõga est. breuiãt ñtũs accusatiuus ⁊ vetiuus vtriusq; numeri. ⁊ si: serta sit arundo.
oblatiuus pducit a ñtõs ⁊ vocatiu⁹ breuiãt. ex quo patet q̃ serta ẽ ablatiuũ nominis adiectiui singularis numeri.
Atq; trochiscus erat. trochiscus instrumẽtũ in modum rote factum: aliàs tropilus quo pueri ludere solẽt cur= Trochisc⁹.
rere faciendo super terram. ℄ Attice lepos. A sedeo si
Accipe triplicat ad captandum beniuolentiam: necnon ad denotandum affectionem erga patriam suam. cut sella.
Nec dat causam sui reditus que fuit amor patrie que illum genuit: ⁊ patris qui ipsum genuit atq; nutriuit. Authore
Quid interrogatiue legẽdum est: ⁊ subintelligitur si queras scilicet quid est cur lentus eram: ⁊ est tertia pars hu Stella: ide
ius elegie in qua ponitur excusatio longe more. Fbum sole
Solũ ꝛid est subitũ quũ est signatq; terrã: quasi dicat: forsan aliquis q̃reret quare tardam videre terrã genitalẽ. et solidus

Numē inis. deitas est: quasi dicat: terram que me genuit debeam tanq̄ diuinum bonum appetere ꝛ non tardare. Nam ratio quesiti subiungitur que duplex est: prima fuit honor patrie: quem honorē consecut⁹ est per eius opa que cōscripsit: secūda fuit famꝰ laudabilis quā adeptus est Antonius per opera que edidit q̄ nō edere potuisset si amor patrie ipsum detinuisset: non enim peritos adijsset preceptores doctrinis quorum opus hoc composuit. Quid vterq̄ foret: quasi dicat nec mihi nec patrie fuisset vtile.

Latuisset: nec legas latuisse cum habeat rectum pro supposito: scilicet illa quem infinitiuus regere nō potest: ins correcti codices habent latuisse.

Idq̄. dat rationem cur hunc consecutus est honorem dicēs quod causa fuit: quia per orbem peragrauit vbi multa ꝛ audiuit ꝛ vidit: que non vidisset: nec audisset nisi a patria profugisset.

Sed si. hec est quarta ꝛ vltima huius elegie pars in qua promittit se redditurum post sue professiōis annos parētes fratrem ꝛ sorores deplorando in sepulchro quorum dicit se sepeliendum.

Frigida actiue dictum est. nam corpus mors frigidum reddit.

Climatricam legem: lex climatica est tempus sexaginta annorū: estq̄ terminus astrologicus: ꝛ dicit climatica. i. gradia: nam chaldei climateras vite pericula appellant: vel fortunas hominum que in septenarijs grauissima fieri dicunt: nam Censorinus dicit septimum quemq̄ annum periculosum esse: vnde diuus Augu. gaudebat se septenarium expleuisse. Alij vero dicunt annum sexagesimū tertium climaticū ꝛ periculosum esse: sz cōsule si vis theoricos: in hoc enim non est immorandum: sed satis est nobis vt ea que ad literā spectāt sciamus. sensus est: si deus tantam mihi dederit gratiam vt vltra predictos annos viuere valeam: dico me redditurum in patriam.

Lachesis est vna ex parcis. i. moribus: nam tres dicuntur sorores. i. cloto que colū baiulat: lachesis que filat: atropos que filum frangit. Unde Martialis. Lanificas nulli tres exorare puellas contingit: obseruant quez statuere diem. Que portenta verborum.

Portus ꝰs. est locus ad quem naues reducuntur: ꝛ in quo tempore hyemali conseruantur: idcirco similitudo est. Nam vt ad portum naues post cursum reducuntur: sic ipse Antonius dicit se post labores ad patriam rediturū.

Componet cineres. componere in proposito finire ꝛ claudere. vt apud Uergilium: ante diem clauso cōponet vesper olympo.

Excipiet. i. abscondet: sic apud Plautum. nec partem tibi ab eo indipisces (id est monstres) neq̄ furem excipies: id est abscondes. O Plauti interpretem egregium indipisco acquiro.

Cineres meos. i. pulueres corporis mei: incorrupti codices cineres habent: quod nunq̄ latinū legi: sed scriptoꝝ vitio positum puto: metrum autem vult cineres. est enim finalis longa es sicut os. q̄ est antiqus.

Leuaminē: quasi dicat post mortē meā p̄ces me a penis leuabūt ꝛ oblatiōes ꝛ suffragia ꝓ me in hoc loco faciēda.

Funere. funus quatuor habet acceptiones: interdum est pompa que fit in exequijs mortuorum: vt apud Ennium nemo me lachrymis decoret: nec funera faxit: id est faciat. Interdum significat mortem: vt apud Uergilium. nec moritura tenet crudeli funere dido. Interdum est cadauer: id est corpus mortuum vt apud Terentium in andria. effertur funus. Interdum est sepulchrum: vt apud Uergilium. ergo instauramus polidoro funus. hic vero pro corpore mortuo ponitur.

Immaturo. i. non maturo: nam maturus a. um. quod est antiquus a. um. componitur cum im ꝛ dicimus immaturus: estq̄ sensus: mors violenter illos accepit tempore iuuentutis funere immaturo. i. corpe non senili. Nam ad fratrem suum conuertit elegiam qui mortuus non sepultus fuit in parentum sepulchro cū in bello ceciderit. Pro christi religione: hic pro accipitur loco secundum vel in: vt sedente autem pro tribunali id est in tribunali. Informe. hic ꝛ hec informis ꝛ hoc informe est res sine forma id est corpus mortuum.

Cadauer dicitur quasi carens vere id est amentate: vel dicitur quasi caro data vermibus: nam vtrumq̄ contigit corpori mortuo. Ipsissimum etimum.

Uulturibus. vultur aliquando est auis rapax carniuora: ꝛ sic non accipitur hic: nam ineptum esset credere istum dedisse suum corpus auibus: sed vultur secundo est mons in Apulia inter dauniam ꝛ Calabriam: cuius mōtis homines in bello contra hispanos lato Antonij fratrem interfecerunt: ideo hic continens pro contento sumitur: scz vulturibus pro hominibus in monte vulture habitantibus.

Cum proauis proauus est vna dictio ꝛ significat aui vel auie patrem. ¶ Deinde expergiscebar.

O Mihi. Alloquit artē suam Antoni⁹. q̄si filiā quādā ex se genitā: q̄ cū sit multo tā tpe domi caste integreq̄ ab illo educata iubet ipsam valere: atq̄ ex latebris domesticis in lucem emitti. Qꝰ si virgo est etasq̄ ludibrio exposita addit illis glossemata q̄si comites ꝛ stipatores q̄ illā deducāt atq̄ ab inuidoꝝ iniuria defendāt asserātq̄: dat illi p̄terea mādata: vt suo noie salutet discipulos q̄scūq̄ / aut vbicūq̄ nacta sit. Iperat quoq̄ illis vt imp̄rimis regiā domū reuerēter adeat vbi nō olus erit hospes: qꝛ pe q̄ illuc sic iuētura sorores: fratresq̄ ad quos diuertat. Deinde pcipit vt suis v̄bis pauca resigne ipsi dicat. O idē ars mea quā genui. Trāslatio frequēs est: nā eo mō poete opa sua dicūt signere atq̄ amare q̄ parētes filios author est Arist. in lib. ethi. viij. ¶ Tps in oē. i. eternū. sic Ouid. effice me meritis tpē l oē tuū. Et Uergi. Salue mihi maxime palla: eternūq̄ vale tpē in oē. iucūda repetitio Sappho poetice frequētissima: tu⁹ genitor. i. author. pfatq̄ in allegoria hz qꝺ possit addere aut demere. Nā in recte factis: vt ait Aristoteles. ij. Ethicorū: nec addi nec detrahi quicquam potest. ¶ Et te iā grandē. ac si dicat nubilē ac viro maturam exire latebras. Ubi antehac latuisti. Et viuere in media luce: id est versari in oculis hominum ac frequentia. ¶ Sed ne sola. Quod in virgine periculosum est. ¶ Glossemata: id est glossulas: sic enim greci appellāt que authori ꝛ lectioni enarratores de suo addūt vna vt aiūt voce. ¶ Que te circunstent: id est satellitio quodā stipent. eodem nāq̄ modo glossule apponunt lectioni quo stipatores pene diis cingunt latus atq̄ circunstant eum quem comitantur. Quolibet id est in quācunq̄ partem.

¶ Ad artem suam Author.

O Mihi p multos caste nutrita labores.
Ars mea: quā genui tps in oē vale.
Tps i oē vale: neq̄ eñ tu⁹ addere qcq̄:
Sed neq̄ qꝺ gēitor dmere possit / hz.
Quem sua nunc etas opera ad maiora remittit:
Queq̄ sibi fuerint inuidiosa minus.
Et te iam grandem latebras exire paterni
Limin s: ꝛ media viuere luce decet.
Sed ne sola domo vadas: glossemata iunxi:
Que te circunstent quolibet ire velis.

non qꝺ terā; tur: vt puta uit. M. Uarro. Numen. ✠ Bertul. hoc ex catholicone: vel mamotrecto: vel certe ladauiano. Lachesis. Portus. Imo bellissima metaphora. Cōponere. ✠ Quod ly barbascule vocant. Dialecticā. Apposite. dici posse. To idq̄ greca nice. auus thor est Baptista pius. Mantuus. ✠ Bertul. Certe hic optimum. addidit colophonē: h fuit vel ad: In vel adeo ipso Ray; zio ocula; tior: q̄ mon; tē hūc inuenerit: et ex mōte holes hoc est p̄les Athlantes fecerit. Naz etiā si mōs hic eēt calabrie: ineptū putat: qꝛ est militib⁹ ol; bus aptissimū: hec plane arguunt hūc nō p̄ins de exercitatū esse l ꝓli nio atq̄ est ruyzi⁹: fine q̄ nemo di; gnus nole grammatici: vt lepti. ✠ Bertul. Dic tu po; ttus ꝓ religiōe tuēda iacces sup; ple occisus seu dfendēda. i. ad defēdēdā religion; caue diu circūscribat puer iste pene dis

His comitata metu posito contēnere vulgus:
Et detractorum verba maligna potes
Qui nō agnoscant + cum te/ mera somnia fingunt:
Qu. nihili + versus supposuere meis.
Ito bonis auibus: tamen impertire salute
Multa discipulis sint vbicunque mei.
Siue ego quos docui. vel si quis doctus ab illis:
Nam licet: et fas est dicere vtrosque meos.
At si forte roges: quo primum vertere cursus
Quamque tibi iubeam portinus ire viam:
Te prius ad nostre hinc Auguste limina perfer:
Nusquam tota tibi est ianua aperta magis.
Inuenies illic ab eadem stirpe sorores
Que te + subcollent. excipiantque sinu
Altera qua nostro mutatur sermo latinus:
Altera/que hispane nectere verba docet.
Preterea fratres alia sed matre gemellos
Inuenies: quo tu non aliena petes.
Alter enim latio sermonem reddit iberum.
Alter ab hispanis verba latina refert
Si regina tuos repetet voluetque libellos.
Utque solet: vultus forte serenus erit.
Pauca tui referas memor hec mandata parentis:
Temporibus vestris nonnihil ipse dedit.
Quod si tu nobis felicia tempora dones:
Et meus illustrat secula vestra parens.

Comitata his. s. glossematis. ¶ Uulg⁹. i. multitudinem imperitam. ¶ Uerba maligna ab inuidia detractorum nascētia. ¶ Qui scz homines imperiti et detractatores. ¶ Cum nō agnoscant te. i. intelligāt qd contineas. ¶ Mera somnia. i. pura et q nihil significēt: nā sunt etiā aliqd significātia: illa q sunt vez pituita purgatissima. Mar. sz mane mihi de me mera somnia narras. ex. l huc. Credimus an qui amāt ipsi sibi somnia fingūt. ¶ Uersus nihili: otiosos et nulli⁹ momenti. ¶ Suposuere meis. i. quasi suppositios inseruerunt

O Mihi p multos. Loquit author cum sua arte tanq filia quā ita percaste educauit: vt nihil prorsus: sz neque cultus; neque discipline gerere videat q min⁹ edes patrias exire atque in media luce viuere possit: multo etiā labore sui custodiende gubernādeque patrie sublenabit: q rebus momēti maioris minorisque inuidie iam deinceps e tps indulsur⁹: sz ne sola pficiscat domo atque cat: est eni grandiuscula satis assectatrices et largit ancillas. i. ɔmētatiōes reuera lucidissimas. Arū clypeo detractoꝝ obtrectamēta facile refellere possit: et vult author se suis discipulos plurimū eē ab ea ɔmēdatis. Hec q tn adeat pot⁹ q reginā hispanā iubet: vbi e inueniet fratres iuuenesque sorores oblectatissime se receptu ros. Quid denique sue pncipi est dictura paucis subdit author. ¶ Qd si regina de nostra tempestate felicissime optimeque merita es etiā authoris lucubratioib⁹ atque vigilijs nro tēpore holes erunt lōge eruditiores. ¶ O mihi. a me qm hec ars alijs edita est: nō qdē authori. ¶ Per multos labores. his aūt ad optimū rex itur finē; vn illd maronis. isignē pietate virū tot adire labores: Quippe sine his laudē adinuenict nemo. ¶ Caste nutrito. trāslatio i feminis in qb⁹ castitas potissimū circūspicit: sic etiā in libris ne qd vitij ostēdam⁹ vehemētissime laborat. ¶ Ars mea. Solēt poete obiter cū suis codicib⁹ loqui. Mar. li. iij. Romā vade liber: si veneris vn redret. Emiliane dic de regiōe vie. Genui. authores sepe se parere libros dicūt. Pli. in pemio. op⁹ natū apd me proxima fetura. ¶ Tps in oē vale. Poete etiā sepenumero ita salutāt atque extollūt. Oui. li. j. de tristib⁹. Esto salutādi tēpus in oē mihi. Hora. iij, car. in omne virgo nobilis euum. hec eni ē anadiplosis figura: nā finis carminis precedentis principiū sequentis est. ¶ Neque eni. est aūt ordo: neque tn tuus genitor hz quicqz qd possit addere: sz neque hz quicqz qd possit demere. i. tollere. Lector bonus et amic⁹: et q in alienis libris nimiū ingeniosus est velim intelligat hoc dici quātū ad latinas introductiones attinet: qm ad tanius latinitatis cōsummatissimū op⁹ spectat: nemo esset adeo delirus qui de se talia polliceret atque pstaret. ¶ Latebras pmi liminis. periphrasis gymnecij ē. ¶ Glossemata. i. cōmentarios: glossa grece lingua exponitur: vn Quin. glossemata quasi voces minus vsitatas interpretantur. ¶ Te circumstent. lege per anastrophen. i. stent circum te. ¶ Somnia fingunt. alludit vel ad illud Uer. sibi somnia fingūt: vel ad illud Mar. de me mera somnia narrāt. ¶ Supposuere meis. i. adulterinos atque supervacaneos suos versus meis versib⁹ subdiderūt. Quale est illud li. iiij. qnū de ablatiuo absoluto loquit autor. Rege Ferdinādo mūdam deditionē christianoꝝ venit: p quo iacob⁹ alora preceptor me⁹ subdidit munda christianitas venit et id quidem satis insulse. ¶ Supposuere meis. supposuere vero rē adulterinā suppositināque significat. Cic. li. j. de legibus testamēta falsa supposuere. Uer. vij. li. quis dedala circe supposita de matre notos furata creauit. ¶ Anto. ito bonis auibus. i. auspicijs felicibus. Antiqui enim sine augurio nihil incipiebant ¶ Impertire salute multa. i. saluta meis verbis discipulos meos. sic Teren. in eunu. plurima salute parmenonem summū suum impertit gnato: vtroque enim modo declinat impertior et imperio. Utrosque: scilicet discipulos et dicipulos discipulorum. At si forte. Quia permittit autor artem suam libere vagari: suadet illi vt domum regiam in primis adeat. ¶ Auguste limina. i. regine. nam vxores Cesarum Auguste appellantur. Uer. j. eneid. perge modo atque hinc te regine ad limina perfer. Nunque. i. nullo alio in loco. ¶ Tota ianua. sic Mar. Nulli tata magis ianua poste patet. ¶ Sorores. duas artes grammatice. Alteram quā ipsius regine imperio e regione versuum hispaniensem fecimus: alteram in qua sermonem hispanum sub regulas atque artis precepta contraximus: opus eiusdem regine auspitijs editum. ¶ Que te subcollent. humero et collo ferant. Uarro in. ij. de re ru. de apibus. regem inquit suum sequuntur et fessum subleuant: et si nequit volare subcollant. Sine. in othone. Donec omissa meta subcollatus. ¶ Preterea fratres. i. duo vocabularia. ¶ Alia matre. i. diuersa vocabulorum materia. Nam alterum ex sermone latino in hispanum. Alterum ex hispano in latinas conuersum dictiones. forma vero est quam ars inducit. nomina et verba aliasque partes orationis quadrant ad sermonis structurā: vnde signanter dixit. Alia matre: alludens ad materiā vocabulorum. ¶ Gemellos q2 simul geniti atque editi sunt. ¶ Latio. i. latino sermoni. Iberum. i. hispanum. Si regina. quid ipsi regine dicat ostendit. ¶ Non mihi. aliquid et modeste de se loquitur atque ex Martiale sumptum ē. Quod si dicas o regina te dare nobis tēpora felicia: et meus parens sua doctrina facit secula vestra illustriora.

¶ Chri. Ito bonis auibus. vt Iune. quid tam dextro pede cōcipis: cuius oppositum est sinistro pede sine sinistris auibus. Oui. in epi. cui mea virginitas auibus libata sinistris. ¶ Impertire. Ualla negat dici posse impertior iris. sed ex licentia poetis concessum est. Salute multa. imitat. o est ouidiana lib. j. de tri. vade liber verbisque meis loca grata saluta. Nam licet et fas est. sepenumero hec duo fas est et licet coniunguntur. Ouid. lib. j. fast. si licet et fas est vates rege vatis habenas. Mar. lib. x. Nunc licet et fas est sub principe diuo Auguste limina perfer. et alludit ad illud Uerg. perge modo atque te regine ad limina perfer. ¶ Nusque ianua quasi difficilimum; vt Hor. lib. ij. ser.

xissem palā Auscultapot⁹ doctis limorum zelo. + Poetisse poetrie poetide sicut ge lius laceres dotissa. t plaut⁹ in militē gloriosa. Ue mihi miso cui peculiū est pter nihil bestiaz.

Apud persium.

+ Sub collo calliū suppono: suus lenosque certicib⁹ subiectis: qd pprie est corpi q aliquē in lectica gestant. suet. de Nerone Uariasepe lectica g'p a blicā vect⁹ ē: et subcollabāt bini duo denique sui qb⁹ longo i itinere vicariū i laborem alij subcollāt.

Mihi. i. a me.

Glossa.

Suppone re.

Auguste.

Subcollo.

+ Ciconie senectute fessos parētes subcollant.

† Gemelli latine dicūt didymi: hebraice thome.

non cuiuis homini contingit adire corinthū. Allusio est ad illud Mar. nulla magis toto ianua poste p3. ¶ Subcollent. subcolto et excollo atq; decollo composita sunt a collum: que corporis pars est notissima. ¶ Altera qua sermo. duplicem igitur additionem autor facit: alteram quo sermo latinus: alteram qua hispanus continetur: de quarum secunda ita autor ipse in hoc lib. .i. loquitur. Quomodo qui erat que enaquelle arte en que puse de baxo de artificio el leguage castellano. et reliqua. scripsit etiam alteram qua latinus sermo exponitur in hispanum: de qua author ita scribit in prologo venturo. vt introductiones meas quas de sermone latino edideram e regione versas hispaniensis faceremus. ¶ Nectere verba. .i. loqui. Ovi. lib. o. iiij. de pō. nectere verba iuuat. ¶ preterea fratres. .i. duo vocabularia. Quorum altero latinam: altero hispanam mutuo linguam exponit. ¶ Alia ex matre: forte que prefecto dalcantara non quidē regine tilos fratres idest vocabularia nuncupauit: vel forte quod non ex grammatice preceptis cōstat modo verumetiam omnium disciplinarum vocabulis. Gemellos. recte hi quos appellaueris fratres inter se nuncupantur. Ovi. .i. fast. illic aspicies positos ex ordine fratres. Quo studium cunctos euigilauit idem. ¶ hec mandata parentis. alludit ad illud Uer. l. b. xi. vadite: et hec memores regi mandata referte. ¶ Temporibus vestris. ad illud. Mar. lib. vij. alludere videtur. Quando dixerūt temporibus prestat nōs nihil iste tuis. neq; priuandus me hercule sua ipsius gloria author est: nam si quid latinitatis apud homines nationis nostre est ab hoc authore acceptum ei tanquam fonti potissimum referri debet.

¶ Finis.

¶ Aelius Antonius Nebrissensis

Isabelle Principi sue. S. D.

Cum introductiones meas preclarissimo tuo nomine recognitas atq; interpretatas edere cepissem: multi a me petierunt / vt illum ipsum prologum quo sum celsitudinem tuam prefatus enarrarem / tum quod propter eas antiquitates que in eo perstringuntur subobscurus atq; difficilis cognitu videretur / tum etiam quod rei literarie professores a proemio librorum semper auspicari consueuerunt. Et q̄q; multa erant que me id facere prohiberent: tum q̄ commentarios cōmentarijs inculcando nimio apparatu tempus insumebatur. tum q̄ officiū interpretis est multa in commendationem autoris illius dicere quē exponit: tum denicq; q̄ nullo exēplo aut perq̄ raro id fieret: vt quisq; autor opus suum interpretaretur / gessi tamen illis morem. quibus nihil denegare potui. Expositionem igitur prefationis aggrediamur. Ad optimā eandemq; maximam.

In titulo cuiusq; operis que sint annotanda.

In titulo / siue indice / siue inscriptione cuiusq; operis duo precipue annotanda sunt / nomen authoris / et subiecta libri materia. Quidam addunt et personam cuius nomine opus illud inscribitur: que si expressa nō fuerit / nihilominus tamen intelligimus librum publice lectorum vtilitati dedicatum. Author igitur est Aelius Antonius Nebrissen. Grammaticus. Materia est recognitio cum cōmentarijs introductionum suarum / quas de sermone latino iam bis ediderat. Persona cui opus dedicatur / Est optima eademq; maxima augusta Isabella.

Titulus. Index. Inscriptio.

Titulus non vt quidam fuerore perciti diuinant a titane hoc est a sole dicitur: quia illustrat / qua de re in alio opere disputatur: sed autore Festo titulus a tutando venit / quia tuetur et prohibet ne plagiarius quispiam librum alieno labore partum pro suo edat: index vero dicitur ab eo quod et autoris nomen simul et materiam indicat: et quasi digito monstrat. Inscriptio quoq; appellatur / quia prima statim fronte atq; libri initio inscribitur. Sed q̄q; ordo nature desiderat vt nomen authoris preponi debeat / deinde materia subiungi / tum demum persona cuius nomine opus editur / nos inani quidem ambitione persuasi omnia inuertimus: postponimusq; quod fuerat preponendum. Pari sunt in errore qui in hunc modum loquuntur. Rex tu et ego venimus. Nam si verum est quod grammatici dicunt verbum digniori respondere debere / eadem ratione dicendum fuit. Rex et ego et tu venit. Quod non minus absurdū q̄ ridiculum est dicere / quoniam in orationis serie non tam rerum dignitas q̄ personarū ordo desideratur. Quare in titulo dicendum fuit potius Aelij Antonij Nebrissen. Grammatici prefatio in recognitionem cū mentariosq; introductionum suarum ad optimam eandemq; maximam Augustam. Sed quoniam author est Aristo. multitudinis arbitrio loqui oportere: sentiendum vero cum paucis / in titulo qui multitudini legendus preponitur. Augustam nostram anteposuimus.

Optimum maximum.

Ad optimam eandemq; maximam. Ego non alio potissimum dignitatis epitheto dignatus sum hispaniarum reginam / q̄ quod antiquitas dedit suo Ioui / quem Grecia in arce diuinitatis cum posuisset / Optimum maximumq; appellauit: optimum videlicet propter beneficentiam: Maximum vero / quia supremum gradum in vniuersitate rerum obtinere putabatur.

vt Bertul. At hac tempestate Erasm⁹ reges serenissimos vocat et appositè et latine liter.

Idem prope valeret si dixissem: Ad altissimā eandemq; clarissimā augustam. Nam altissimū est quod in summo rerū fastigio collocatū est. Clarissimū vero qd virtutis splendore cōspicuū atq; illustre redditur: vnde gloria illa resultat: quā Cic. dicit esse consensum bonorum / atq; incorruptam vocem bene iudicantiū de excellēti quadā virtute: tametsi in epi. ad Lucillum Seneca gloriam a claritudine distare putet: vt gloria sit consensus multorū / claritudo vero tātum bonorum. Quod vero nonnulli reges serenissimos appellant: id neq; vsitate / neq; proprie / neq; latine dicitur. Nam si vultus serenitas que animi trāquillitatē promittit. virt⁹ est: si iusticia: fortitudo: seueritas: grauitas: magnitudo animi: largitas: beneficentia: liberalitas: virtutes regie sunt: vt Ci. pro rege Deiotaro scribit: nō min⁹ tamen ad subditos pertinent. Regū igitur propria est celsitudo claritasque: et si ambitiose nimium Ulpianus in libris digesto. ti. de senatoribus. dicat senatores quoq; posse claros appellari.

Augusta.

Augustam. Quemadmodum vxores regū reginas: sic imperatorū (vt vulgus loquitur) nō imperatrices: sed Auguste appellantur. Augustā igitur diximus siue ab Augusto augurio: q̄ huius auspicija res omnis hispana restituta est: siue ab augendo: quia ipsa viro subministrante ductu atq; imperio dulcissimi coniugis respu. hispana aucta propagataq; sit.

Isabella.

Isabellam. Hispanus sermo nomē hec a diui Ioan. baptiste matre Elisabe / vt ebrei dicūt / siue elizabet per t exile in fine detorsisse videt: atq; vt greci vtrobiq; penultima acuta / non Elizabet per th atq; accētu acuto in fine: vt corrupte in omnibus libris legebat / pferebatq; corruptius. Sed q2 declinationis latine ratio exigebat vt ab Elizabet Elizabeta diceremus: idq; durum istū plerisq; tam eidē ipsi regine visum est ab elizabet voce hispano nouo nomine isabella potius q̄ ex helisabet voce hebraica Elisabetā fecimus. Hui⁹ nominis tertiā. Prima namq; huius nominis regina fuit Ludouici illi⁹ filia / q̄ prim⁹ in Gallia hoc nomine regnauit / quam duxit vxorem Alphōsus ille q̄ hispaniar̄ imperator est cōsalutatus. Secūda fuit hui⁹ nostre ex Ioāne secundo mater felicissima.

Hispana. Iberia. Hesperia minor.

Hispanie. Hec grecis ab ibero amne / siue ab iberis q̄ illā incoluerūt iberia dicta est. A latinis vero Hesperia minor eadē ratione q̄ Hesperia maior Italia est a grecis appellata. A iunioribus deinde ab hispali hispania vt nominaret obtinuit. Ac insularum nostri maris quod vulg⁹ mediterraneum vocat: latini nostrum siue herculeum mare appellant: cum mediterranea potius dicantur loca a mari remota / vt si dixeris. Toletum est vrbs mediterranea: insularum vero ambitiose dixi / cum nō omnium sit regina

sed tātum pityusarum. + Balearium. Sardinie. Corsice. Sicilie: cū reliquis illi adiacentib⁹ insulis. Reginā quaratione vxores atq̄ iure regum a latinis regine dn̄r: sed quia regnum hispaniarum illi dotale fuit. Helij Antonij Nebrissen. grammatici: vt Helius sit prenomen. Antonius nomen. Nebrissensis cognomē. Grāmaticus vero agnomen ex professione sumptū. Solent multi a me querere/cur Helij prenomen mihi adoptauerim cū prenomina gentilia esse debeant/hoc est familie cuiusq̄ propria. Quibus ego respondendum esse opinor hoc in loco simul quod sum singulatim respondere solitus: videlicet fuisse mihi causam prenomen hoc assumēdi: q̄ Nebrisse atq̄ in agro nebrissensi complura sint antiquitatis monumenta/in quib⁹ Aeliorum atq̄ Aelianorū familie marmor⁹ incisa leguntur. Licuit mihi ergo tanq̄ a maioribus meo hereditario quodam iure prenomen hoc adoptare: cū presertim in tota Bethica Aeliorū familia fuerit clarissima e q̄ sunt Ael. traian⁹. Ael. Hadrian⁹ Ceterū prestātissimi: q̄ mihi fuerāt prope dixerim conterranei. Dicet vero quispiam aelij atq̄ aeliani quos tu dicis Nebrissam tuā coluisse: quosq̄ falso maiores tuos fuisse iactitas/quos ipsa nomina pre se ferunt Romanos fuisse constat qui post annos circiter dcc. a Gothis Uādalisq̄ Nebrissa pulsi sunt. Atq̄ rursus Gothi Rodericho rege a penis Mauritanisq̄/quos tādem post annos circiter. cccc. Ferdinandus tertius omnium gentis gothice regū clarissimus atq̄ perinde sanctissimus tā diuturna possessione deiecit. Quo igitur iure/quave iniuria tibi inde hereditariū nomē vsurpas/cui⁹ stemma toties interruptum est? His ego possum illud adhuc respōdere/ q̄ si fortuna illius oppidi quemadmodum ꝛ aliarum rerum sepe mutata est: licuisse mihi tamen a Romanis patrie quondam mee colonis quorumq̄ virtutis sum admirator si non per naturam saltem per adoptionem/aut pythagore paligenesiam/ hoc est regenerationē/aut per Anaxagore pot.⁹ homeomeriam. i. omnium partium atq̄ membrorū inter se similitudinem: quam Maro. vij. en. li. significare visus est/cum Elisam his verbis interpretātē inducit. Exoriare aliquis nostris ex ossibus vltor: qui face dardanios ferroq̄ sequare colonos. Nā quēadmodum Dido optat atq̄ precatur vt ex cineribus suis aliquādo oriatur qui iniurie sibi ab Enea illate sit vltor. quod hannibal postea fecisse putatur eadem quoq̄ ratione possum ego dicere me vnum ex posteritate romanorum esse/ex quorum cineribus non minus ego sum ortus/quā hannibal fuit ex ossibus Elisse. Antonius nomen est genti mee frequētissimum: quo nomine fuit mihi auus/atauusq̄ materni: viuitq̄ adhuc soror Antonia que nomine quoq̄ ipso prouinciā refert Nebrissen. De antiquitate illi⁹ oppidi q̄m multa in alijs quoq̄ locis carmine ꝛ prosa oratione cōscripsimus: illud tamen in hoc loco non est dissimulādum/nebrissam que alio nomine Ueneria est appellata Tuderienezum esse oppidum per q̄ vetustum in bethica positum a Libero patre: quo tempore victor hispaniam lustrabat inter estuaria bethis/quemadmodum autores sunt Stra. Pli. ꝛ Ptolo. appellatam nebrissam a nebridibus damarum pellibus: quarum erat vsus in sacris: que bacch⁹ illo in loco instituerat. dicente Syllio italico punicorū li. iij. At nebrissa dei nysei conscia thyrsis. Quam satyri coluere leues/redimitaq̄ sacra nebride ꝛ hortano menas nocturna lyco. Nam temporibus secundi belli punici iam floruisse nebrissam atq̄ singularem in eo bello operam hannibali nauasse idem Silli⁹ testatur. grammaticus nomen est professionis: neq̄ dedignati sumus nos a professione censeri: que nobis tantum honoris peperit quantum etiam me tacente obtrectatores mei confitentur. Prefatio. Sic latine dicitur q̄ grece prologus/siue proemium appellatur. in recognitionem commentariolū. Et cur vtrumq̄ fecerit causas in ipsa prefatione narrabit. introductionum tam ab ipso statim operis initio profitemur: nos non artē grāmatice absolutam: ꝛ cui nihil addi possit: sed introductiones tantū latinas scribere: ne quisq̄ possit calumniari nos aliquid omisisse eorum que ad grammaticen pertinere existimantur: quod assequi erat infiniti cuiusdam operis: q̄d magis obesse q̄ prodesse poterat ijs maxime quibus introductiones nostre scribūtur. Bis ediderat. Priorem ad pereq̄ reuerendum patrē ac illustrissi. do. Pet. mendozam. S. R. E. cardinalem hispanum: que q̄ heroicis carminibus Alexandrino assuetis non multum placebant: secundam adiecimus ad nobilissimum adolescentem guitterium a Toleto/in qua illa tantum versibus complexi sumus: que cū sint varia atq̄ de reb⁹ minutissimus differentia in promptu pueris habenda erant: quod videtur posse facilius carmen de se prestare.

Pityuse dicte a frutice pineo ibi abundante.

Cur Helius dictus

Nebrissa.

Syllius.

Finis.

Recapitulatio.

¶ Recapitulatio.

¶ Anacephaleosis earum rerum que in toto hoc grammatices opere continentur.

¶ Liber primus de primis grammatice rudimentis.

¶ Liber secundus de genere & declinatione nominum atque de preteritis & supinis verborum.

¶ Liber tertius de erotymatis omnium membrorum atque partium artis grammatice.

¶ Liber quartus de constructione partium orationis.

¶ Liber quintus de prosodia.

¶ FINIS.

Thales ille Milesi⁹. Hec prefatio in tres partes distribuitur. Prima enumerat causas cur author intro ductiones suas iam bis editas recognouerit. Secūda cur in illas cōmentarios adiecerit. Tertia cur Isabelle hispaniarum regine potissimum dedicauerit. In primaque prefationis parte artificiosa quadā insinuatione vtitur. Nam cum inconstantie ac leuitatis nec minus ignorantie signum videri posset to ties idē opus edere: excusat se autoritate Milesij Thaletis q̄ cū aliquādo interrogaretur quid esset sapiēs: re

Ad optimam eādemque maximam Augustam Isabellam huius nominis tertiā Hispanie ac insularum maris nostri reginam clarissimam. Aelij Antonij Nebrissensis grammatici in recognitionē cōmentariorumque introductionum suarum / quas de sermone latino bis ediderat: Prologus incipitur feliciter.

Epitome in hoc prologo contentorum.

Thales septem sapientum Grecie vnus et qui alij fuere sapiētes: quis ite. Artes liberales septē: et circa que versentur: in artes qualiter: et qualiter internodium sumatur. Quintilian⁹ cuius fuerit. prophanum in alteram partem sumatur: et q̄ greci ceterarum artium professores preterito imperfecto opus et si completum subscribebat: et quare. Lysippus et Polyclet⁹ statuarij eximij. Causa quoque editionis tertie: et quare humili hanc grāmaticā stylo ediderit: et quare illam regine dicauerit. Illiberisque quenam sit vrbs. Grāmatice insuper laudes: et q̄ grāmatici libri ducib⁹ et principib⁹ dicati fuerūt: Latini quoque sermonis origo et pueritia et vtilitas. et quos habuit antiquos: quos vero modernos autores et professores.

Thales ille Milesi⁹ qui fuit vnus idemque primus illorum septem: quos Grecia iactat sapientie studiosos: interrogatus aliquando quidnam esset sapiens: Tempus inquit: subiecitque euestigio causam: quod omnia inueniat. Preclara me hercule vox/ et tali viro digna sententia: que declarat nullam esse artem ex hisq̄ sunt humano ingenio adinuente/ quam nō temporis longinquitas absoluat. Hinc et Aristoteles tēpus inquit rerum repertor est adiutorque probus: vnde et artiū facta sunt additamēta. Quod cum a Thalete primo: deinde ab Aristotele post annos circiter trecentū dicatur ...

spondit tps: qd oia inueniat. Hic igitur in hoc dictu quedam operi suo adiecisse: quedam rursus detraxisse. Deinde subdit aliā adhuc causam op⁹ illud emendandi: q̄ inscitia quorundā atque ignorātia impressorū librariorūque multa fuerint ex exemplari deprauata q̄ in suis locis reddenda sunt. Dicit igitur ppones. Thales milesius. Quēadmodū Diogenes Laertius scribit. Thales patriam habuit phenicā: postea vero ciuis miletū ascriptus fuit: q̄ vrbs in ionia ciuitas illa nata obtinuit vt milesi⁹ potius q̄ phenix cognominaretur. Ille hoc in loco emphasim quandam habet autore Valla. Qui fuit vn⁹ ex numero. vij. sapientū. Idemque primus in ordine: scilicet illorum septē: nam cum adolescentes ionij iactum retis a piscatorib⁹ emissent essetque inter illos de tripode aureo cū piscibus educto exorta contētio: ex apollinis oraculo qd iubebat vt tripus ille sapientissimo traderetur: vtriusque partis cōsensu Thaleti datus est. Hic igitur primum sophi.i. sapientie nomē exorditur: quēadmodum philosophia a pythagora. Illorū septem. hi pre omniū consensu fuerunt Thales milesius. Solon salaminius. Chilo lacedemoni⁹. Pittacus mitilene⁹. Bias prienēus. Cleobol⁹ lindi⁹. Periander Corinthius: q̄uis Plato in prothagora huius loco Mitonem chenenz numerauit. Sapientie studiosos.i. sapiētes non illi quidem simpliciter sapientes illa scilicet sapientia quam adhuc mortalis nemo est cōsecutus: sed vt vulgus vitaque cōis loquitur: que appellat sapientes viros ingenio doctrinaque prestantes. Interrogatus aliquando. interrogandi causa illa fuisse videtur q̄ cum sapiente nomē: vt paulo ante diximus nuper esset inuentum: atque illi septē qui sapientes esse putabantur professionem tanti nominis recusarent: interrogatus Thales quis esset sapiēs: Tēps respōdit: et subdidit causam: qz oia inueniat. Euestigio.i. cōtinuo et statim dictū ab eo q̄ in eodē vestigio insistentia sit. Deinde ppositā sententiā cōmendat simul et exponit dicens. Preclara me hercule vox: hercule aduerbiū est iurandi: qd tamen si vi significare p herculē: vt ita me hercules amet apud nos tamen aduerbiū est vel obtestatione aliquid affirmātis: nā qd diuus Hiero. phibet nos huiusmodi sermonib⁹ vti scribens in illud euangelij de filio prodigo et frugi. Absit ab ore christiano iuppiter ops et mehercule et mecastor loquendi modus ille sua etate fuerit forte periculosus: cum adhuc Rome complures ex gentilitate superessent: nostro vero seculo quis adeo infirmus est vt offendatur: siue vt greci dicunt scandalizetur cum audit me hercule: me castor: et qd poeta noster dixit. Aquel conquiem Iuppiter tuo taluzelo.

Ad optimā. vti vel non vti in scribēdis pemiso rhetorico artificio potest autores quippe id humani ingenij solū refert laborant igitur autores artificiose se dicere si qd negotij habēt qd artē mereri videatur. Qualis presens prologus est. Quē si quis attentissime aduertat nihil inueniet qd non et arte et

lande dignissimum iudicet. Ad optimā: pauci autores psonā ad quā siue plogus siue epla mittatur psone mittenti ptulerūt: vt autor hoc fecit loco. Quāq̄ quē imitet habuit Martialē ad Domitianū li. viij. ita scribētē. Imperatori Domitiano Cesari augusto Germanico Dacico valeri⁹ Martialis salutē. Optimā eādemque maximā. Nescio an semel hec duo epitheta optim⁹ maxim⁹ in idiomate latio copulent mediāte cōiunctiōe qn poti⁹ citra cōiunctionē offendunt. Salu. in inuecti. Iuppiter optim⁹ maxim⁹ et ceterorū deorū admisse. Cic. in Clodiū: Repletis p patria vocē iouis optimi maximi pmouere. Lactā. insti. li. j. hic iuppiter optim⁹ maxim⁹ tante religione constrictos. Plautus vero in

Anto. Nebrissensis.

Anto. Nebrissensis hic autor dicit cur has introductiones suas iā bis editas recognouerit.

Thales ille phenix.

Un⁹ idemque primus.

Tripus aureus Thaleti datus. Sapientes septem.

Bertulphus. Joan. Despauterius grāmaticū esse dicit illi⁹ pferre nomen ad quē scribimus: diuus tn Hieron. Ci. epla. id fecit haud q̄q̄ adulator: quē nō vereretur in tertij imitari: Erasm⁹ et Badi⁹ doctissimi et ipsi. Quid q̄ Cic. ipse Cesari vel pōpeio scribens pene tamen paribus q̄ cōsulibus et autoritate et opibus et dignitate sese nō prefert: sed suū nomen prefert.

Cicero in oratore magis probat me hercule q̄ me hercules.

menechmis pluraliter scripsit: quicquid sint optimi maximi. Valla tñ in iliados trãslatione ita pronomẽ interposuit Jupiter pater idẽ optimus maximus. cum alijs vo noibus aliquid interponere nõ dubitauerim. vt idẽ in eodẽ opere. o Juppiter maxime & augustissime. Cic. tñ lib. iij. de finibus cõiunctionẽ interposuit: atque etiam iouem eque optimũ & maximũ dicimus: quã tñ ob rem ioui hec duo epitheta dẽtur. Cic. pro domo explicuit dicẽs: quocirca capitoline iuppiter quẽ po. Ro. propter beneficia optimum. propter vim maximum nolauit: quũ de alijs rebus preter iouẽ loquimur liceat cõiunctione vti. Uarro de carne loquẽs li. ij. de agricul. eqs succidias & galli optimas & maximas facere cõsueuerũt. idem de asinis scipiẽs: ego inquit do asinis potissime dicã vbi optimi & maximi fiunt. ¶ Eadẽque dictio cõposita ab is ea id idemũ est aliqñ significat ẽt vt Cic. est id cõiuncta beneficẽtia: quã eãdẽ vel benignitatem vel liberalitatem appellare licet. ¶ Thales ille ex Lactãtij firmiani istitutionũ li. j. excerptũ ẽ hoc: nit eñ. Thales ille nulcius q̃ vnus ex numero septẽ sapientum fuit q̃ primus oium & reliqua. Sapiẽtie studiosos. idem Lactantius li. ij. At eñ verecũdie causa studiosos se sapiẽtie nõ sapiẽtes vocauerũt. ¶ Vox pclara. Ciceronis imitatio est officiorũ li. iij. Magnifica vero vox & magno viro digna snia: q̃ declarat illũ & in otio de negotijs cogitare: & i solitudine secũ loqui solitũ. Anto. Tali viro emphasim habet: quasi velit dicere illo q̃ sit in oibus sapientissimus indicat. ¶ humano ingenio. Nã que diuinitus reuelãtur tẽporis momento possunt infundi: quibus & ille tẽporis diuturnitate q̃bus nõ sunt reuelate acquirant. ¶ Absoluat hoc per accidens fit. Nã Aristotele autore lib. physicorum. iiij. Tẽpus corruptionis per se causa est: generationis vero per accidẽs. Unde eo

ctum sit: Cleobolus Lydius qui fuit prope Thaleti contemporaneus ad eas artes cõtraxit: que sunt circa sermones: qualis est grãmatice quã nos pfitemur. Cuius ea de re verba nos in distichon sic redegimus.

Copia verborum rerumque inscitia versat.

Mortales tempus perficit, atque sapit.

¶ Et profecto ita se res habet. Nam quemadmodum in frumenti satione primo luxuries illa segetũ procreatur: quam in herba tenera depascen dã esse Maro precepit: tum calami ad certa quedã internodia/ tum spice: quarũ gratia glumas illas natura ludens produxerat: quasque ab agricolarum spe. M. Uarro pietas esse putauit. Tum vero aristis folliculisque neglectis grana ipsa deglubũtur. sic in etatis flore in qua

dem teste puerbium fuit apud grecos oia tpe senescere atque corrumpi. ¶ hinc & Aristoteles. Superiori Thaletis sententie astipulari dicit Aristotelem qui primo de moribus libro scribit tempus esse quod res inuenit adiuuatque. ¶ Tẽpus inuentor adiutorque: nam teste Prisciano masculina & feminina vel duorum cõmunia in or inueniunt etiam neutris coniuncta. vt Verg. x. en. Italiam petijt fatis autoribus esto. Illud quoque figurate dicitur tempus res inuenire: cũ intelligendũ sit ab hominibus in tempore inueniri. ¶ Unde. i. a quo tpe. Sic Verg. genus vnde latinum i. a quo latino. ¶ Artium siue ille sunt practice siue theorice. ¶ Facta sunt additamenta. Nã sic artes absoluũt: si nostris atque aliorum inuentis quotidie aliquid addamus. Sed quẽadmodũ diximus hoc per accidẽs fit: nam per se tempus causa est obliuionis atque artium interitus. ¶ Ob cum a Thalete primum. Ob Thales primo: deinde Aristoteles in genere dixerunt Tempus oia inuenire. Cleobolus propius ad eas artes cõtraxit: quas sermocinales appellant. Nam omnes artes siue scientie. aut sunt de rebus: aut de sermonibus. De rebus aut sunt practice quarum finis est actio siue opus: aut theorice: quarum finis est contemplatio: quo in genere sunt physica: Mathematica: Theologia. Circa sermones quoque tres versantur. Grãmatica: Dialectica: Rhetorica. ¶ post annos trecentos. Nam floruisse Thaletem circa olimpiada quinquagesimam: quo tempore Judeorum captiuitas fuit Babylonie authores sunt Laertius: Diogenes: atque Eusebius Pamphili. Aristotelem vero circa olympiada centesimam vigesimam omnes confitentur. Cleobolus. hic quemadmodum superius memoratum est vnus fuit ex numero septem sapientum Euagore filius natus Lindi que fuit vrbs nobilissima insule Rhodi. Sunt qui dicant hunc non Lindium sed ex caria fuisse: que regio contra Rhodum in Asie continenti sita est. ¶ Thaleti contemporaneus. Nam septem illi quos diximus omnium prope consensu fuisse sapientes synchroni hoc est contẽporanei fuerunt: cum quidam circa olympiada quinquagesimam floruisse omnes fateantur. ¶ Ad eas artes contraxit: id est restrinxit & ex genere ad speciem reduxit. Que sunt circa sermones: id est quas greci logicas latini sermocinales appellant. ¶ Qualis est grammatice: id est in quo genere est habenda: quoniam circa sermonis congruitatem versatur: id est quemadmodum rhetorica circa ornatum. Dialectica circa veri falsiue discretionem. ¶ Cuius hoc est. Cleoboli verba que ille soluta oratione dixit: nos addita metri necessitate redegimus in distichon: id est in duos versus hoc modo. Copia verborum rerumque inscitia versat &c. Quasi velit dicere: homines in adolescẽtia duabus rebus inuoluũtur: hoc est rerum ignoratione: & verborum abundantia: sed postea etate perficiuntur & sapiunt ¶ Quam sententiam similitudine quadam deinde exponit dicens: quemadmodum in frumento sato nimia procreantur: que nihil ad rem pertinent: quibus neglectis tantum semina leguntur: sic homines cum rerum inscitia tenẽtur abundant verbis quasi herbis floribusque quibusdam: cum vero incipiunt sapientie grana legere: verborum illam redundantiam contemnunt. ¶ In frumenti satione: id est in frumento iam sato. ¶ Luxuries illa segetum. Que ex maxima terre atque anni fertilitate prouenit. ¶ In herba tenera depascenda. Id debere fieri Plinius. libro. xviij naturalis historie his verbis precepit. Luxuria segetum castigatur dente pecoris in herba duntaxat: & depaste quidem vel sepius nullam in spica iniuriam sentiunt. Maro precepit. Vergilij verba sunt ex primo geor. libro. Quid qui ne grauidis procumbat culmus aristis Luxuriã segetum tenera depascit in herba. ¶ Tunc calami: id est post frumenti herbam calami procreantur. ¶ Ad certa puta quaterna vel quina internodia. ¶ Christo. in cita versat mortales. versat frequentatiuum a verto est: est autem versare aliquã rem vltro citroque inuoluere. & versari in aliqua re assiduum esse. Plinius iunior lib. iij. ad voconium. viuit tantum viuetque semper atque etiã latius in memoria hominum. & sermone versabitur. Verg. Noua pectore versat consilia.
¶ Ant. Internodiũ appellat illud qd duobus calami nodis: hoc est geniculis cõtinet. ¶ Tũ spice. i. post calamos gignerent spice. Quarum gratia. i. causa vel fine. ¶ Natura ludens ac si dicat otiosa. q̃ modus loquẽdi frequẽs est: vt apud Pli. lib. ix. cũ de conchis scribit: in q̃bus ait est magna ludentis nature varietas. vt in sacris literis Prouerbio. c. viij. Ludens coram eo omni tempore: ludens in orbe terrarum. & illud psalmographi. Draco iste quem formasti ad illudẽdũ ei: id est cum quo quasi per otium luderet. Quasque ab agricolarum spe. M. Uarronis verba sunt in primo libro de re rustica. ¶ Spica autem a spe nominata videtur: eam enim quod sperent fore serunt. ¶ Tum vero aristis. Eodem autore spica tria habet granum: glumã & aristã: granum a gerẽdo dictum: quia et id

Et is non simpler est sed venit a quo vt argute probat stella.
Eademque.
Thales.
Figura est cum ex aliq̃ dicto aliqd latens eruitur.
Tẽpus edax rerum.
Oia tpe senescunt.
Ita res habet vt ita se res habet.
Artium diuisio.
Thales et Aristo. quo tẽpore floruerunt.
Cleobulus alij scribũt.
† Non a capiẽdo dicta sed a coro: quasi coora i. diuos.
Adolescentes duobus inuoluunt.
†† Seneca lo tranco sut quaterna: farri: q̃na: hordeo octona: autor Plinius xviij.
† Qui hanc deus & meliori litẽ natura direnuit.
Spica tria habet.
Granum.
Glumam.
Aristam.

spica gerat frumentum feritur: gluma a glubendo: quod eo folliculo detracto deglubatur: hoc est; extrahatur granum. Nam gluma proprie folliculus est eius fici: quem edimus: et per trãslationem frumenti. siliqua vel vagina arista vero dicta quasi prima arescit. ¶ In etatis flore. idest adolescentia: vt Iuue. Flos aste ante ipsum prio. maiore etate vocat. paratus. ¶ Ignoratione. Propter rerum inexperientiam abundat verbis: quod vitium etatis et ignorantie est: Quintilia. ¶ Temere asseuerant id est sine causa asseuerate affirmant. Quint. noster: vel quia hispanus ex Calaguri citerio nis hispanie oppido: aut noster quia latinus: aut quia hunc autorem hoc potissimum opere secuti sumus. Verba Quinti. oratoriarum institutionũ. lib. ij. sunt. Prima est eloquẽtie virtus perspicuitas: et quo quis ingenio minus valet: hoc se magis attollere ac dilatare conatur: vt statura breues in digitos eriguntur: et plura infirmi minãtur. ¶ Cũ vero incipiunt. E contrario dicit omnia senes tacere. ¶ Minus minusque. Contra id quod dicit magis abundant verbis. ¶ Nihil sine temperamento illo forte. Cõtra id quod dixit. Temere asseuerant. Forte aduerbiũ. ¶ Temperamentum est philosophorum Academicorũ maxime qui nihil affirmare audent. ¶ Taciturnitas. Vñ Iuuena. de simulatis philosophis dixit. Rarus sermo illis et magna libido tacẽdi. Loquacitas a qua sermo hispanus eleganter quẽadmodũ et inita alia furiosos et insanes appellat logicos quasi locutuleios id est loq̃ces. ¶ Hec idcirco. Ex superioribus colligit author se tempus admonitum quedã introductionibus suis adiecisse: quedã rursus detraxisse: atque licuisse sibi in opere suo: quod licuit alijs in alieno atque etiã in proprio opere facere ¶ Princeps non princissa: aut principissa: quẽadmodum neque ducissa aut comitissa: vt indocti quidã dixerunt: cũ princeps: dux: comes duorum generum cõia sunt. ¶ Tã multis subaudi verba repetita: quasi a longe petita. ¶ Quedã adiecimus. Perpauca illa quidem et que locis reddenda sunt ¶ Que tẽpus suggessit et que interlegendũ postea occurrerũt tẽpore illa suggerẽte atque subministrãte. Quedam detraximus: sed hec pauciora et que etatis ingrauescentis ratione. i. senecta quã plerisque grauis et molesta videtur. vt Cice. in cato. maio. ostẽdit. Elimare. i. lima veluti quidã detergere. ¶ An mihi non liceat. Superiorẽ conclusionẽ a pre iudicio arguens adhuc cõfirmat. ¶ In ope presertim meo. Ac si dicat: si licet hoc in ope alieno facere: ergo multo magis hoc in proprio opere licebit. †Sacrarũ. Quibus christiana religio continetur. Secularium id est prophanarum: nam quia prophanum a nostris in malam partem accipitur pro eo quod non est sacrum seculare dicitur: cũ omnis res aut sacra sit aut prophana: seculare vero sit quod ad seculum pertinet: vt ludi seculares: carmen seculare: quod vtrũque sacrũ est. Christophorus. Quedã adiecimus. alludit aũt illud Quin. in lib. j. Quare in his quoque libris erũt eadem aliqua mutata: plurima adiecta omnia vero compositiora: quam nos poterimus elaborata tempus suggessit. Idem hoc precipit Quintilianus capitulo de emendatione. Nec dubium. ait ille optimum esse emendandi genus. Si scripta in aliquod tempus reponantur: nam et damnanda sunt que placuerunt: et inuenienda que fugerunt. Tempus inuentor. sub hac forma sequẽdi neutrum et masculinum genus conueniunt. Licet non voce conueniunt tamen significatione: nomina autem verbalia in tor et in trix suapte significatione pene adiectiua ad neutrum esse videntur: dicimus enim luctator vinum: et arma victricia. Plautus in aulularia. vinum luctator est dolosus. Iuuenalis Satyra. vj. Mulorumque tibia et captatore macello. Vergilius. iiij. enei. Victricia arma secutus quod licuit multis. Hippocrates clarus medicine arte videtur honestissime fecisse. Quod quosdam errores suos ne posteri errarent confessus est. Cice. etiam ipse non dubitauit aliquos suos iam editos libros damnare: vt Quintilianus. scribit. etenim superuacuus foret in studijs labor longior: si nihil liceret melius inuenire preteritis. In aliorum libris. de hac re sic optime scribit. Valla non iniuriam fieri ei qui reprehenditur: si modo recte reprehenditur.

hominẽs rerũ propter omniũ ignoratiõẽ tenent: magis habũdãt verbis: audacius loquunt: temere asseuerant: vt recte Quintilianus noster dixisse videat: quo quisque minus ingenio valet / eo se magis attollere ac dilatare conat: quẽadmodũ statura breues in digitos erigũt. Cũ vero incipiũt aliquid sapere: minus minusque verba effundunt: nihil sine tẽpamẽto illo forte affirmãt vt iam nullũ sit maius sapiẽtie signũ quam taciturnitas quẽadmodũ e diuerso nullum maius ignorãtie quam loquacitas. ¶ Hec idcirco sũt a me clarissima princeps tam multis repetita: vt nemo miretur: si introductionum latinarũ editioni secunde cui nihil iã addi posse videbatur: quedã adiecimus: que nobis interim tẽpus rerum oĩm inuentor suggessit: quedã rursus detraximus: que videlicet etatis iam ingrauescẽtis rõ elimare suadebat. An mihi non liceat in opere presertim meo facere quod placuit multis sacrarũ atque secularium literarum scriptoribus: qui nõ modo in alionum libris quosdã locos infamie nota inusserunt: verumetiam in propria opera libros retractationũ edidere. Quod licuit nobis in eos qui ante nos artis grãmatice precepta tradiderũt. Quod denique posteris meque etiam viuo et sentiente presentibus licebit: vt aliquid velint operi meo addere uõ nihil etiam detrahere: quedã rursus in aliũ ordinem cõmutare. Itaque ego grecorũ prudẽtiã quẽadmodũ ceteris in rebus / in hac quoque parte vehemẽter admiror: qui statuis

¶ Ant. Infamie nota ostẽdẽdo libros illos heresim aut falsitatem aliquã cõtinere. ¶ Inusserũt. ¶ Quasi igne atque cauterio signũ impresserũt: quod seruis erronibus aut fugitiuis fieri consueuit. ¶ Libros retractationũ. Quẽadmodũ diuus Aurelius Augu. qui in opera iã edita libros retractationũ fecit. ¶ In eos qui ante nos. id est a quorum preceptis atque doctrina nonnunquam discessimus. Posteris. id est futuris. ¶ Me viuo et sentiente. Ex Martiale sumptum est: qui libro epigrammaton primo scribit. Cui lector studiose quod dedisti viuenti decus atque sentienti. ¶ Itaque ego. Superioris adhuc conclusionis rationem exemplo grecorum confirmat: qui in operibus ab aliqua parte perfectis preterito imperfecto tempore subscriptiones opponebant illo significare volentes nullum esse mortale opus cui non aliquid desit: quod tempore suppleri possit. ¶ In hac quoque parte de qua sum statim dicturus. Statuis et imaginibus. Statue ex materia solida sunt veluti auro et argento ere ligno marmore. Imagines vero sunt et ex

Lubricũ maiore etate vocat. Quintilia. commenter.

Forte.

Leco.

Sacerdotissa apud gellium.

†Sacrum idem quod venerabile Verg. extulit os sacrũ.

*Inurere proprie significat adhibito igni fingere: quod genus picture encaustis dicitur. Mar. Encaustus phaeton tabula tibi pictus in hac est.

Statue ex materia solida: imagines et coloribus. — colo: duo: vt mos artificũ est. Qui in basib⁹ statuarũ tabularumq; calcib⁹ noia sua subscribere cõsueuerant: dum sumo opa illa nõ essent publicis ipẽsis facta. Nã fuit lex q̃ adhuc hodie extat i codice Justiniano ne q̃d¹ opi publico liceat inscribere. ⁊ Cic. lib. tusculanarũ qõnũ primo. Quid enim phidias sui similem spẽm inclusit in clipeo Minerue cũ inscribere nõ liceret. ¶ Lisippus fecit aut Poclyclet⁹. Tota hec clausula pene ad ṽbũ ex pliniũ pfatione in lib. na. histo. translata est. Ex illis indi nos velim intelligi pingiq; colorib⁹ quorũ in libellis his inuenies absoluta opa: ⁊ illa q̃z q̃ mirando nõ satiamur: impendendi scripsisse: vt apelles faciebat aut polycletus tãq̃ ichoata semp arte ⁊ imp̃fecta vt cõtra iudicioꝝ varietates sup esset artifici regressus ad veniã velut emẽdaturo q̃cq̃d desideraret si nõ ee͠t itercept⁹. Lisipp⁹ ⁊ polyclet⁹ statuarij fuerũt quorũ opa idẽ autor illustrauit li. xxxiiij. Fecit tpe ptõ pfecto ne significaret opa sua fuisse ab illis absoluta qõ nihil illis addi posset: qõq; ipsum magne inuidie haberet: vt idẽ Pli. est autor. Sz titu. impẽdẽti quasi tpe imperfecto. Faciebãt aut pingebãt. qõ faciebãt: vt supee͠t artifici regress⁹ ad veniã: idẽ ẽ ex eo qõ popul⁹ õ suz opib⁹ iudicaret ipi op⁹ emẽdarent. Artifici inq̃ velut emẽdaturo q̃cq̃d desideraret .i. deficeret:

Apelles faciebat.

τ imaginib⁹ nõ subscribebãt: vt mos artificũ est. Lysippus fecit: aut Poclyclet⁹: sed titulo impẽdẽti. Lysippus aut Polycletus faciebat: vt cõtra iudicioꝝ varietas superesset artifici regressus ad veniam velut emẽdaturo quicquid desideraretur. si nõ esset interceptus. Quid quod ⁊ illa que fuerũt ab impressoribus ⁊ librarijs ꝯtorta: cum prototypo meo/vnde omnes codices emanarunt/contuli: atq; ad lineã veritatis quod aberrauerat: q̃ diligentissime reduxi. ¶ Hos vero commentarios edẽdi causa illa imprimis fuit: quod cũ multis in locis a vulgata precipiẽdi via discesserim. reddẽda fuit a nobis ratio tũ amicis/tum etiaz alienioribus: cur antiquorũ iunioꝝq; authoritate neglecta. preceptiones quasdaz ausus sum in aliam formam commutare. Quod cum possemus pluribꝰ adhuc alijs in locis magno huiꝰ doctrine compendio facere: fecimus id quidem modice vt intra modum potius: ne alicuiꝰ nouitatis essemꝰ autores: nisi vbi plurimum intererat hoc vel illo modo preceptiones quasdam tradi. Deinde quod cum introductiões nostre puerorũ eruditiõi scripte sint: habẽda fuit ratio: vt essent q̃ simplicissime: ne quasi ciborum redundãtia stomacho: sic preceptorum varietas illorum ingenio tumultum faceret. Cuz vero iam in literis aliquantulum pgressi sint: quasi solidior quidam numerosiorq; cibus est illis porrigendus: vt non modo lac pulpamentumq; degustẽt: verumetiam ossa neruosq; possint obrodere. Quare nõ tam cũ rudibus nouitijsq; rei literarie professorib⁹ q̃ cum prouectis/vel potius cum magistris ipsis ser

Desidero. — nã ⁊ hoc q̃z signt õsidero. ¶ Si nõ ee͠t intercept⁹: idẽ morte rapt⁹: vt Luc. l. j. abstulit ad manes parcarũ Julia seua intercepta manu. ¶ Quid qõ ⁊ illa. Aliã q̃z fuisse cãz recognoscẽdi scdam editionẽ dicit: qz fuerũt nõnulli q̃ aut ignorãtia aut ausu q̃dam temerario pleraq; inuerterunt. ¶ Impssorib⁹. i. q̃ li. torcularibus iprimũt: quos q̃dã calcographos appellãt hoc ẽ ereis litteras imprimendo scribẽtes. ¶ Librarij. Qui libros calamo vel pẽna scribunt: nã q̃ vendũt bibliopole dicũtur. ¶ Detorta .i. a vero exemplo deprauata. ¶ Cum pototypo meo: idest primo illo meo atq; archetypo exemplari. ¶ Contuli. i. comparaui. ¶ Ut quod aberrauerat. i. a via. recta deprauatum fuerat. ¶ Ad lineam veritatis. i. ad regulam reduxi. Hos vero cõmẽtarios. Hec est scda prologi pars: i qua duas affert causas cur in introductiones suas autor hos commentarios ediderit. ¶ Quarũ pma q̃ reddẽda fuit ratio cur ab antiquis grãmaticis aliq̃n discessserit. ¶ Amicis. Qui putabant a me fuisse scriptum quod nec suspicat⁹ quidez sum: aut cogitaui. ¶ Alienioribꝰ. i. nõ amicis qui suam ignorãtiã simul ⁊ maliuolẽtiã i meos libros trãstulerũt. ¶ Multis in locis. Et qui illi sint: in ipo cõmẽtarioꝝ discursu patebit. Antiquoꝝ. puta Diomedis. Phoce. Seruij. Prisciani. Donati. Juniorũ. puta Alexãdri. Ebrardi. Catholici: et ex ijs q̃ supsũt. Peroti. Uerulani. Nigri. Mãcinelli. ¶ Sed cũ possemus. Sed perparce dicit fecisse cũ posset adhuc alijs i locis idez facere. ¶ Cõpendio: id est breuiori via: sicut dispẽdiũ est vie ambages. ¶ Modice: id est cum modo. ¶ Chri. Addere. detrahere: cõmutare. Hoc Quintil. preceptũ est premere tumẽtia. humilia extollere: luxuriãtia stringere: inordinata dirigere. Soluta componere: exultantia coercere debemus. si non esset interceptus. Intercipio in nõ poeticum verbum est modo: sed ⁊ oratoriũ. Quinti. libro. vj. Ut si me: quod equum ⁊ optabile fuit fata inter cepissent: preceptore tamen patre vteretur: id quidem modice. Nam si tantum de quacunq; re dicere pot prosequamur: finis operis non reperietur.

Chalcographi: librarij et bibliopole.

Intercipio.

¶ Ante. Intra modũ. i. adhuc arcti⁹ q̃ in modo. plurimũ intererat. i. magnũ cõpẽdiũ atq; emolumẽtũ vt sic dicã huius doctrine lucrũ faceres. Deinde qõ cũ. Hec est secũda causa cur cõmentarios hos ediderit: qz introductiões ille fuerunt simplices quippe que puerorum eruditioni scripte sunt. Nunc vero in hoc opere cum adultis vel potius cum ipsis preceptoribus sermo habendus est. ¶ Ingenio tumultũ faceret. Horatianum est. ¶ Stomachoq; tumultum lenta feret pituita vides vt pallidus omnis cenat desurgat dubia. ¶ Cũ vero iam. q. d. cum erãt pueri ac rudes in studio literarum danda fuit illis doctrina simplex quasi lac paruulis: vt apostolus ait. ¶ Sed prouectis ⁊ in etatem progressis porrigendus est doctrine solidior quidã cibus. i. durior ⁊ numerosior. i. magis varius. ¶ Lac pulpamentũq;. adhuc in translatione cibi ad doctrinam perstat: vt lac pulpamentũq; sic doctrina simplex ⁊ facilis. Nam pulpamentum est corpus sine ossibus qõ facile mandi conficiq; dentibus potest. ¶ Ossa vero ⁊ nerui sunt difficultates doctrine secretioris que non nisi a grãdiusculis penetrari perspiciq; possint. Quare non tã ex superioribus inferatur lectori hos cõmentarios scripserimus. Tue vero celsitudini. Hec est tertia pars prefationis in qua ponuntur rationes cur hoc opus celsitudini regie dedicatum sit. Extremum laborem. Quia nobis in animo est postea q̃ antiquitates hispanienses absoluerimus: omne reliquum vite nostre tempus in sacris

Pueris dãda ẽ doctrina simplex ⁊ pulpamẽtũ a pulpa dictum. Teren. lepus tute es: vt pulpamentũ queris.

literis cōsumere. ¶ Quante sit tibi cure. hec est ratio cur frontem perfricuit autor: vt rem tenuem atq; ieiunā tāte maiestati dedicarit: qđ multis argumētis intellexerit: quanta illi cura sit ne regno hispanie hoc vnum sermonis latini ornamentum desit: tum qđ in eo liberos erudiēdos curet: tū qđ oēs putant se rem iucundissimā illi facere ꝙ dent operā literis precipuā: quodq; iam a feminis expectat qđ viri antehac vix optare audebant. ¶ In hac disciplina. hoc est grammatice de qua nūc scribim⁹. ¶ Adulescētes

mo mihi in his cōmētarijs habēdus est. ¶ Tue vero celsitudini extremū huic artis grāmatice laborē meū dedicādi illa ratio maxime fuit: qđ nemo est qui non intelligat quāte sit tibi cure rēpublicā hāc hispanā cum ceteris in rebus/tum vel precipue in re literaria quā florētissimā efficere. Quāta diligentia dulcissimos liberos tuos ī hac disciplina erudiēdos curaueris. Quā tibi sit iucundū qđ nō modo ✣ adolescentes nobilissimi/q sunt tuo ministerio dedicati: verū etiā reliqui oēs oīm etatū atq; ordinum hoīes dent operā vel precipuam literis: quas antehac quasi nimis dedicatas atq; animoꝝ eneruatrices oderant. Quodq; alter sexus de se iā prestat: qđ viri antehac votis omnibus vix audebāt exoptare. Nā quid ego referā quas ad me literas abhinc septēniū celsitudo tua dedit? Quas preterea mihi archiepiscop⁹ Illiberitanus ex tuis verbis atq; sentētia reddēdas curauit: vt introductiones meas quas de sermone latino ediderā/e regione versuum hispaniēses facerē? Nemo igit me equus iudex ambitiose atq; petulāter fecisse putabit/quod leuissimis de rebus scribēs vigilias meas ausus sum maiestati regie dedicare: cū presertim quicquid illud est quod elaboramus: tuis auspicijs/tuoq; imperio simus aggressi: neqz vt ille inquit existimari parua debeāt: sine quibus magna cōstare nō possunt. ¶ An vero est qui paruam audeat artem illaz appellare qua sermo latinus cōtinet: in quo religionis nostre in primis sacramēta quasi depositum quoddā fidelissime seruantur? Que cum reliquis omnib⁹ disciplinis ita est coagmētata/vt hec ab illis facile secerni: ille vero ab hac queadmodum

exoletos purpuratos regios intelligit. ¶ Omnium etatū. Q: etiā adulti iā hec aggrediūtur. ¶ Alter sexus. s. a virili hoc est mulieres. Naz quid ego. Aliud quoq; signū affert: cur huic maxime cure regina intēdit: qđ ad autorē dederit literas humanissime scriptas quibus illum admonebat: vt introductiones latinas e regione versuum hispanienses faceret ad eum modū quē presul illiberitanus illi ꝓmisset. ¶ Quas literas q. d. quā comiter atq; clemēter scriptas. ¶ Archiepiscopus Ferdinādus a Calabria regius Senator atq; illa tempestate presul Albuēsis. ¶ Illiberitan⁹: illiberi vrbs est que nostro seculo Granata dicit. Queq; annis superiorib⁹ in deditionē christianoruz venit cum annos circiter octingētos sub ditione penorū mauritanorūq; fuerit. ¶ E regione: id est ex opposito: hoc ē vt sermo hispaniēsis sit positus contra latinum. ¶ Chu. Qua ciborum redundantia. de hac re ita Quint. Nam vt vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuūt. Sensim autē influentibus etiam stillantibus complentur: sic animi puerorū quantū excipere possint videndum est: nam maiora intellectu velut parum apertos ad percipiendum alos subibunt. ¶ Lac pulpamentumq;. Quin. lib. ij. ita precipit: quin ipsis doctorib⁹ hoc cure esse velim: vt teneras adhuc mētes more nutricum mollius alant et satiari veluti. quodam iucundioris disciplinę cibo lacteq; patiant. Ab hinc septēniū. Sic frequētius ꝙ per ablatiuū. Cice. lib. iij. in verrē. horū pater ab hinc duos & viginti annos mortuus est. Terē. in andri. ab hinc trienniū quedā mulier cōmigrauit. ¶ Anto. hispanienses vero dicit nō hispanas: q: introductiones ille in hispanum sermonē nō vsq; adeo migrare potuerunt vt non maximā latinitatis partē retinuerint. Nam hispanus est qđ in hispania atq; ex hispania est. hispaniense vero qđ non penitus hispanū: sed aut in hispaniaz ab externis gerit vt bellum hispaniense qđ a Romanis in hispania: aut extra hispaniam ab hispanis: vt collegium hispaniēse qđ est Bononie ab immortalis memorie viro Aegidio Albornozio sancte Romane ecclesie cardinali hispano fundatuz. Quam differentiam videtur obseruare Martialis cū in epistola. xij. libri epigrāmaton scripsit se mittere Romā librum iam nō hispaniēsem sed hispanum. Nam cum superiores libri magna ex parte fuissent Rome conscripti: quia ab homine hispano hispanienses poterant appellari. At vero duodecimus: qui in hispania et ab homine hispano recte hispanus dici debuit. ¶ Nemo igitur me. Ex superioribus autor cōcludit se nō ambitiose fecisse qđ opus de rebus leuissimis (qualis est grammatice) tante principi dedicauerit: cum presertim ab ipsa per literas fuerit admonitus: vt ijsdem de rebus scriberet. ¶ Neq; petulanter. Cum grāmatice nō debeat res parua iudicari: quod multis rationibus confirmat. ¶ Ambitiose. hoc est quod nos insinuauerimus regie familiaritati: vt honoris aliquando bonam gratiam aucuparemur: a qua suspitione se purgat. Cum dicat se iussum ijsdem de rebus scripsisse. ¶ Petulanter: id est impudenter & procaciter: quod videlicet illepidum fuerit donum. Quod est de rebus leuissimis & parui pretij: quod tamen excusatur ostendendo rei literarie dignitatem. ¶ Ille inquit Quintilia. est qui oratoriarum institutionum libro primo hoc scribit. ¶ An vero quispiam. necessitatem simul et dignitatem huius artis ostendit. Sermo continetur. Nam prestat hoc ars: vt sermoni vitium aliquod irrepere non possit. ¶ Sacramenta & mysteria † & sacra secreta. ¶ Quasi depositum. hoc ex Quintiliano quoq; deductum est qui de literis scribens ait. hic est vsus literarum vt custodiant voces et velut depositum reddant legentibus Nam depositum per sancte seruandum: & cum reposcitur summa fide reddendum est. ¶ Coagmentata. Coniuncta & continuata. ¶ hec ab illis. Nam in hoc eius dignitas ostenditur quod ab alijs omnibus est absoluta: cum relique sine illa consistere non possint. ¶ Nam obsecro te. necessitatem huius artis demonstrat: quod nulla vite pars illius officio vacare potest: cum relique omnes raro in vsu veniant. Quo tam interrogatiue quasi dicat minimam: quia raro de illis fit sermo: cum sine his nec momento (vt sic dixerim) temporis esse possimus. ¶ Deum

✣ Bertul. Adolescentes seu adulescentes vtrūq; non sine authoribus: sed adu. in carmine: Ado. in prosa. Dicta est et Eliberis.

Illiberis alias granata.

E regione.

Abhinc.

hispanum hispaniēse.

Martialis.

† A greco mysos: qđ latine secret⁹ dicitur.

distinguantur nec intelligi vllo modo possint. Nam oro te atq; per deum immortalem obtestor/quotam sibi vite nostre partem relique omnes disciplinē vēdicāt? Quoties in eum sermonē incidimus: vt de numeris magnitudinibusq;? Quoties vt de vocū astrorumq; ratione? Quoties vt de moribus rerumq; natura? Quoties vt de medicina deq; ciuilis & pontificij iuris sciētia? Quoties vt de religione atq; de re diuina disputemus? ¶ At vero grammatice omni in loco omniq; tempore ita presto est/vt si quid legas: si quid scribas: si cum alio loquaris: si deniq; tecum quid cogites: sine illa efficere nullo modo possis. Atq; vt de illa Fabius verissime scripsit: necessaria est pueris: iucunda senibus: dulcis secretorum comes: & cuius amor: vt idem author scribit. non scholarum temporibus/sed vita terminatur. Et quisquā adeo stupidus/& a communi sensu alienus: qui audeat hāc artem tenuem atq; ieiunam appellare & indignam: cuius libri Auguste nostre debuerint dicari: cum videamus non modo viros summo ingenio singulari. q; doctrina preditos huius discipline opera maximis principibus dedicasse/verumetiam duces ipsos imperatoresq; in media totius orbis terrarū administratione occupatos volumina iisdem de reb⁹ scripta reliquisse. Sed ego demens qui de re iāpridē celsitudini tue compertissima pluribus disputem. Illud modo tantū dicam: quod alio in loco magna scholasticorū frequentia testatus sum tuū atq; dulcissimi coniugis auxilium implorans. ¶ Vos inquā clarissimi atq; inuictissimi principes quorum ducitu auspicijsq; totius Hispanie mēbra dissipata in vnū prope corp⁹ redierē: curate obsecro ne felicitati quā nostro seculo dedistis/hoc vnū latini sermonis ornamentum desit amplissimum.

meris. Quod est Arithmetice opus. ¶ De magnitudinibus. Quod est geometrie. ¶ De vocum ratione. De quibus est musica. ¶ Astrorum. De quibus est astrologia. ¶ De moribus. Quod ad ethicen. ¶ De rerum natura. Quod ad physicen pertinet. ¶ De re diuina. Que dicitur grece theologia. Ita presto est. i. presens. ¶ Ut si quid legas. Hic locus ex proemio Cicero. in libro de officijs trāslatus est. ¶ Nulla inquit vite pars neq; publicis: neq; priuatis: neq; forensibus domesticis in reb⁹: neq; si tecum agas quid neq; si cū altero contrahas officio vacare potest. ¶ Fabius. Marcus fabius Quintilianus qui oratoriarum institutionū lib. j. hec scribit. ¶ Iucunda senibus. Quia etiā citra necessitatem altissimam quoq; eruditionem exercere potest. ¶ Dulcis secretorum comes. Qua vis per illā dulces curas cogitationesq; nostras literis mandamus. ¶ Cuius amor: id est voluptas: que ex illa percipitur non terminat: dū in scholis versamur. Sed morte sola. ¶ & hisp. hispanienses ab hispanis: duo illa nomina q̄ differre vult autor vt multa latinorū monstraut exempla hispanū & hispaniense deriuant: quib⁹ etiā hispanicum libeat addi. Victi iuuius lib. vij. torquices sporto hispanico religentur. Gellius li. viij. scuto pedestri et gladio hispanico cinctus contra gallū stetit. ¶ Tecū cogites. locus iste ex secundo Cic. lib. de legibus pene translatus est: qui ait. Nam stilo l loco libētiss me soleo: vti. Siue q̄d ipse mecū cogito: siue q̄d scribo aut lego. ¶ Anto. Et quisq; est. Ad prefationis epilogum accedit. A communi sensu. Nam quemadmodum physici q̄ potētiam illā superiorē q̄nq; sensibus communem sensum appellant: sed vt Cice. pro eo in quo plerieq; omnes sapientes cōueniunt. Sic Quintilia. in. j. sensum ipsum qui communis dicitur: vbi discet cum se a cōgressu segregauit. Sene. in epist. hoc philosophia promittit sensum cōmunē & humanitatē. Hor. Cōmuni plane sensu caret. Tenuem atq; ieiunā. i. aridam & sterilem. Maximis principib⁹. Ut Iulius pollux ad Cōmodum Cesarē de vocabulis atq; arte grammatica. ¶ Duces imperatoresq;: vt Cesar qui de analogia libros scripsit. ¶ Compertissima: id est certa et explorata. ¶ Alio in loco. repetitione secūda: in qua de literis disputamus. ¶ Christopho. Ornamentū amplissimum. vnde Quintilia. quere si nihil a dijs oratione melius accepimus? Quid tam dignum cultu ac labore ducamus: aut in quo malimus prestare hominibus q̄ quo ipsi homines ceteris animalibus prestent: & hercle deus ille princeps parensq; rerum fabricatorq; mundi nullo magis hominē superauit a ceteris q̄ mortalia essent alalib⁹ q̄ dicēdi facultate. ¶ Suppositum de autoribus grāmatice latine in quo doctissimus quisq; cōsentit. Sed q2 nostri secali scriptorib⁹ eatenus fides adhibēda est quatenus ea que nobis afferuntur ratione probauerint: nemoq; est adeo imperitus qui iam non intelligat antiquis autoribus ideo assentiendū esse: quia sic locuti sunt: iunioribus vero: quia quod nobis persuadere volunt illorum autoritate freti probare contendunt: hoc necessarium esse duxi hoc in loco demonstrare quantum fidei scriptorum cuiq; sit habendum. Neq; enim omnibus illis passim atq; indifferēter credere debemus: sed illis dūtaxat qui floruerūt intra ducētos circiter quinquaginta annos ab ortu Cicero. ad Anto. pium: hoc est ante christianum natalē annis centum ad centesimum quinquagesimum: ex quo salutem christianam numeramus. Nam & latinus sermo quemadmodum & cetera mortalia aliquādo incepit: habuitq; suā infantiam in qua vix quisq; effari potuit. Sic locuti sunt aborigenes primum cum Faunis vatibusq;. Sic deinceps latini & albani. Sic postea Rom. ad annum quartumdecimum supra quingentesimum ab vrbe condita, Liuius Liuij salinatoris libertus fabulam primus latin e versibus edidit. Hunc secuti ex poetis Ennius. Neuius. Plautus. Cecilius. Terentius. Lucilius. Pacuuius. Accius. Turpilius. Afranius. Titinius. Lucilius. Laberius. Pomponius. Ex oratoribus. Cethegus. Cato. Sext. Aelius. Balbus. Scipiōes Nasica & duo Aphricani. Gracchi pater & duo filij. Lelius aliiq; complures: quos Cicero in libro de clar[illegible] tempora commemorat. Ex iureconsultis. Papyrius. Apij duo. Coruncanus: [illegible] rassus. Quintius. Mutius et Lucilius. Iuuentius.

Gramatica et delphicus gladius. Vita hominis nō dz esse sine exercitio.

hispanicū.

Sensus.

Cur antiquis authoribus cur iunioribus q̄b⁹ cōsentiendū.

Latini sermonis origo et pueritia.

Fuerit itaq̄ hec latinis sermonis pueritia. ī q̄ multa q̄dē emēdate atq̄ diligēter. pleraq̄ tñ nimis ātiq̄ duriterq̄ dicta sunt. At ꝟo illi⁹ iuuēta ī q̄ t lacertos mouere, & vires suas ostētare cepit, & ā Cic. orta est: cepitq̄ cū Cesare Hadriano cōsenescere. Hac etate fuerūt authores illi q̄ latinā linguā locupletauerunt quosq̄ imitandos esse diximus. Ex poetis. Catullus. p. Uarro. Lucretius. Uer. Hora. Manili⁹. Tibull⁹. properti⁹. Oui. Germanic⁹. Anien⁹ Macer. persius. Sene. Luca. Uale. Flacc⁹. Silli⁹ Italic⁹. Martia. Iuue. papin⁹. Ex oratoribus variarūq̄ rerū scriptoribus. Cice. Cesar. Brut⁹. Serui⁹ Sulpiti⁹. pollio. M. Uarro. Nigidi⁹. Cato uticēsis. Celli⁹. Uictruui⁹. Columella. Celsus. Higini⁹. pedian⁹. Fest⁹. Marcell⁹. Mela apici⁹: vterq̄ Senc. vterq̄ plini⁹. Quin. Ex historicis ꝟo Salu. Nepos. Liui⁹. Uale. maxim⁹. Fenestella. Sou. Iuli. Trāquill⁹. Tacit⁹. Curti⁹. Florus. Aemili⁹. Ex iurecōsultis. Alphen⁹. Offili⁹. Aufi li⁹. Namusa. Flaui. procul⁹. Antisti⁹. Celi⁹. Trebati⁹ Cascelli⁹ Tubero. Capito. Cassius. Sabini duo. Labeōes tres. Nerua pater & fili⁹ pegasus. Iabolen⁹. Celsus Nerati⁹. Alburn⁹. Iulian⁹. post Adrianū cepit indies latinus sermo lāguere & quodā q̄si senio cōtabescere: qđ nimis factū est sub aduētu Gothorū ī Italiā regnūq̄ lōgobardorū ad fatalē illā toti⁹ humani gñis pestē Mahumetcā q̄ cū oib⁹ ingenuis & bonis artib⁹ sermonē quoq̄ latinū intercepit. Hāc igr̄ recte diximus latine lingue senectutē q̄ cū annos ꝓpe q̄dringētos q̄nquaginta egre spiritū duxisset tādē cū īꝑio populi Ro. extincta est. Hoc tēporū interuallo pauci admodū reperiunt̄ authores tolerabiles illi q̄dē: s; q̄ nullo modo cū superiorib⁹ debeāt cōparari. Ex poetis & grāmaticis aliarūq̄ rerū scriptorib⁹. Ausoni⁹. Claudia. Seren⁹. Diomedes. Phocas. Gelli⁹. Macrobi⁹. Acron. porphirion. Uictorin⁹. Donat⁹. Sergi⁹. Ser. Pris. Apu. Socratic⁹. Apulei⁹ grāmatic⁹. Uegeti⁹. Frōtin⁹. Ex historicis. Spartian⁹. Capitolinus. Trebelli⁹. Lāprid⁹. Uolca. Uospic⁹. Eutropi⁹. Damasus. Oros⁹. Ex iurecōsultis. Arrian⁹. Aphrican⁹. Arcadius. Caius calistrat⁹. Florētin⁹. Larg⁹. Hermogenes. Martian⁹. Modestin⁹. Marcell⁹. Mella. Papinian⁹. Paulus. Sceuola. Triphoni⁹. Uenulei⁹. Ulpian⁹. Ex his q̄ ꝑ regiōe nr̄a scripserūt Tertulianus. Iuuēc⁹. Cyprianus. Lactāti⁹. Ambrosi⁹. Hieronym⁹. Augustin⁹. Rufin⁹. Seduli⁹. Lucini⁹. prudēti⁹. Sydoni⁹. Boetius. Cassiodorus. Gregori⁹. Isidorus. propter. Qui sequunt̄: qđ ad latini sermonis rōnē attinet nec digni q̄dē sunt quorū meminisse debeam⁹. Qui authores cū sint ī triplici tēporū diuersitate posit illorū tñ̄ auctoritate nitemur, q̄ fuerūt medij.

Hec ad vnguē oīa Hadrianus cardinalis exactius. Latini sermonis vnitas.

Prima declinatio nominis — Cap. j.

Epitome.

Quinq̄ habet terminationes prima inflexio hoc tetrasticho enumeratas. Aduena: danietas. pelides. vranieq̄ prima dabit: sed in am barbara flecte minus. Aut abraha inclines abrahe magis aut abrahamus. Hec tibi romane flectereq̄ñ placet.

Nominatiuo hec musa Genitiuo muse. Datiuo muse. Accusatiuo musam. Uocatiuo o musa Ablatiuo a musa. Plurali noīatiuo muse. Genitiuo musarū. Datiuo musis. Actō musas. Uocatiuo o muse. Ablatiuo a musis.

Secunda declinatio nominis.

Epitome.

Sex hꝫ terminationes scđa declinatio q̄ hoc versu enumerant̄:
Dant bonus & templum pulcher certusq̄ secunda
Flectere & illius vir potes esse satur.

Nominatiuo hic dñs. Gtō dñi. Dtō dño. actō dñm. vctō o dñe. abltō a dño. Pluraliter ntō dñi. genitiuo dñorum datiuo dñis. actō dños. vocatiuo o dñi. ablatiuo a dominis.

Ntō hoc tēplū gtō tēpli. dtō templo. accusatiuo templū. vctō o templū. abltō a templo. Plurali ntō templa. genitiuo templorum. datiuo templis. accusatiuo templa. vctō o templa. abltō a templis.

De prima declinatione. Grāmatice artis inchoande rō varia fuit apud aulo. Pris. a voce initiū fecit. Donat. ab octo part. b⁹ orationis. Diomedes vo ab īpli⁹ orōnis corpe greci litteris ntre oēs. Nos a declinatione nominis & verbi au spicati sumus. Quin. aut hortatē eū qui orator arū institutionū lib. j. scribit. Noia declinare & vba ī pmis pueri sciāt Neq̄ eñi aliter peruenire ad intellectū sequētiu possunt. Quare nobis q̄ latini sermonis introductiōes pscrittim pner e ediscēdas ꝓponim⁹: visum est ī prima hui⁹ operis frōte paucorū nominū cū ꝓnominib⁹ & quatuor vborū cū suis formationib⁹ declīatione explicare: ex quorū analogia † siue proportione alia q̄; noia & verba declinari possint. Adiecim⁹ p̄terea regulas quasdā ꝗs de rebus q̄ solēt īter prima artis grāmatice rudimēta numerari: in quo futur⁹ est huius primi libri finis. Cū vo declinatiōes nolm q̄nq̄ sint: posuimus ex ordine tñ̄ exēplaria olm q̄nq̄ declinationū. Redditur tñ̄ in sequēti libro exp̄ssi⁹ atq̄ limati⁹ q̄ nūc qđ nūc cōfuse q̄dammodo pueris ediscēdū ꝓponit̄. Nā q̄ semel cognouerit q̄ musa facit ī gtō muse: idē q̄; facile intelliget q̄ ex terra gtūs erit tre. q̄ si plerūq̄ fit: nō tñ vsq̄ quo verū est cū ex poetica licētia dictū sit terras frugiferas: & neui⁹ apud Prisc. dixerit. Rubetis atq̄ purpure⁹ filij terras ꝑ terre. Quare iā inde a primis pueri admonēdi sunt in declinādis noib⁹ & vbis nō semp: s; plerūq̄ ꝓportionē sequēdā esse: ne postea miremur si q̄d p̄ter pmā rōnē illā inuenerit. Sz q̄ prime declinatiōis nolm tres reperiunt̄ nolatini terminatiōes in as. e. es. a. & in as es. oīa sunt greca tñ̄ masculina in a partim greca partim latina: partim masculina: partim femi. Qr hui⁹ declinatiōis nullū est neutrū nomē. ponit̄ vnū femininū terminatū ī a: hoc est hec musa: ex cui⁹ ꝓportiōe reliq̄ ī as vel es: vel ī as terminata declinari possit: vt hic eneas enee. hic anchises se. hic byrrhia e. hec terra e. Sz q̄ret fortasse q̄spiā: q̄d mihi volui cū nominatiuis articulos adiecī quos in alijs calib⁹ suppssi: aut q̄ fuit cā discedēdi ab oib⁹ grāmaticis antiq̄s & iunioribus q̄ noia cū articulis ꝑ oēs casus inflectūt: sequēdi verū vno Ioānē Pastranā q̄ etiā nīs articulos detraxit? Ego in hac q̄one dicā semel qđ sentio: nō possum satis mirari cur scriptorib⁹ latine grāmatices placuerit noia cū articulis declinare cū in serie orationis nūq̄ latini articulos admittant: quib⁹ reliquæ oēs lingue vtunt̄: vt articuli nolbus prepositi q̄d ad generis designationē cōferre possint: cū musa non ꝓpterea femininū sit: q̄ declinatur cū hec: sed declinat̄ cū hec ꝓpterea q̄ est femininū: vel rōne significationis: vel q̄ in a terminat̄. Sed video q̄d illos deceperit: qđ scꝫ cū grāmatice latine scriptores toti ex grecis pendēt putauerūt eādē esse gñis rōnem apud vtrosq̄. Greca nāq̄ cum in seriem orationis articulos admittāt interrogati musa cui⁹ gñis est? Rñdebunt feminini: q̄ declinat̄ & effertur cū articulo feminino: que ratio apud latinos nullius est momēti: cū latinus sermo quēadmodū dixim⁹ articulis nō vtat̄. Cur igit̄ dicet quispiā articulos nolb preposuisti. Nimirū vt pueris adhuc rudib⁹ & qui nondū ꝑ regulas possunt genus distinguere habeāt quasi gñis indicē illi⁹ nolb quod declinatur idq̄ in ipsa ista decli. primo positione sufficit cum in ceteris casib⁹ impedimento potius q̄ adminiculo sit: cum vero ad. ij. huius operis librum peruenerint nō placebit mihi iā illa rō q̄ musa ꝓpterea ge. est fe. q̄ decli. cū hec quin potius rōne significationis ꝑ illā regulā. Mascula sunto tibi quasi mascula: femineumq̄ sit quasi femineum. Et ut

A quo initium libri sumpserit.

† Analogie species tres sunt. et q̄d sit analogia ī oibus suis modis ponit Uarro libro de analog. iij. in fi.

Regula Prisciani.

Quare sollertis dedere articulos.

Bertul. Opere precium est scire non sine mobilibus inclinare.

ratione termi. p illã regulã. Nomẽ qđ fit in a finitũ dic muliebre. ¶ De scđa nois decli. Scđa decli. sex hz ntl positioes er. ir. ur. um. us. eus. diphthõ. q̃ vltima terminatio tãtũ grecoruz est. sz in er. ir. ur. tãtu est mas. vt puer ri. hic vir ri. hic satur ri. In um. fem nini z neu. vt hec glicerũ ry. hoc tẽplũ li. In us. masculinorũ femininorũ neutrorũqꝫ vt h c dñs dni. hec pir⁹ ri. hoc pelagus gi. In eus diph. masculina sunt tãtũ: vt hic pẽtheus i. Hui⁹ decli. duo ponit noia: alterũ masculinũ: ex cui⁹ ꝓportione etiã femi. declinant̃. alterũ neuerũ ad cui⁹ similitudinẽ etiã ꝓpria nomina feminarũ in um. ter. in sing. declinant̃. Sed cũ oia noia prime decli. equisyllabica sint hoc est parium syllabaꝝ in ntõ z gtõ scđe decli. In ir. ur. finita crescũt in gtũ vna syllaba. In um. us. equisyllabica sunt. In er. us. partiz crescũt in gtõ: partim sunt equaliu syllabaꝝ. ¶ Chu. Ntõ hec musa. Ser. Donatũ laudat qđ a partib⁹ orõnis initiũ fecit: plerię (Seru⁹ ait) artẽ scribẽtes a lraꝝ tractu inchoauerũt: plerię a voce: plerię a diffinitiõe artis grãma.

Seruius. sz oẽs videnṫ errasse nõ em̃ ꝓpriã rẽ officy sui tractauerũt sz cõez z cũ oratorib⁹ z cũ phis. Nã de lrĩs z orator p̃e: de voce nemo magis q̃ phi tractãt. Definitio Arist. cõis est vnde magis ꝓprie donatus z doctius q̃ ab octo ptib⁹ inchoauit: q̃ ad grãmaticos pertinẽt hucusqꝫ Seru⁹: sz ego nescio cur sic impẽsi⁹ Donat⁹ a Seruio extollaṫ qđ a partib⁹ inceperit q̃ nõ minus alteri⁹ sunt artificy a grãmatico q̃ litere vox aut diffinitio. orõnis aũt partes in dialetica: in arte poetica. Aristo. querit imo oẽs z dialetici z oratores. ¶ Quocirca ne donatũ quidẽ artis fundamẽta fidelissime iecisse putãdũ est. Melius nẽpe Anto. reuera Quintiliani authoritate duct⁹ sibi ꝑsuasit a nominũ verborũqꝫ declinatiõe incipere: cui⁹ verba ipse Anto. adducit. ¶ Moses sic fuit vsus latinis nõ q̃dẽ moyses. Iuuencus. tradidit archano qđcũqꝫ volumine moses. Tacit⁹ li. xxi. Mosen cũ ingẽti hominũ cetu ex egypto secessisse. Sedu li. i. de diuinis mirabilib⁹. Moses vidisse rubũ ardere z nõvri. ¶ Idẽ paulopost: virgã a mose i serpẽtẽ eẽ mutatã: ¶ Ant. de tertia nois declinatiõe. Tertia nois declinatio terminationes hz ntl circiter sexaginta: quarũ tñ lrẽ terminales sunt vndecim. partim masculinoꝝ: partim femininoꝝ. ptim neutroꝝ: partim cõium duorũ siue triũ. In a. e. o. c.

Sexaginta terminationes tertie declinationis.

d. l. n. r. s. t. x. vt hoc emblema emblematis. hoc mare ris. hic sermo nis. hec virgo ginis. hic et hec hõ hois. hic lac † lactis. hic bogud dis. hic sal lis. hoc animal lis. hic titã titanis. hec siren sirenis. hoc nomen nois. hic cesar cesaris. hec mulier mulieris. hoc torcular torcularis hic et hec paup pauperis. hic z hec z hoc par is. hic stips stipitis. hec seges segetis. hoc corpus corporis. hic z hec miles itis. hic z hec z hoc prudens entis hoc caput capitis. hic calix calicis. hec perdix ꝑdicis. hic z hec z hoc felix cis. Sz in hac declinatione duo tm̃ exẽpla posuimu⁹: alterũ masculinũ ex cui⁹ ꝓportiõe feminina quoqꝫ z duorũ generũ declinari possent. alteꝝ neutrũ ad qđ reliqua huius declinationis neutra sunt referẽda. Illud quoqꝫ est aduertẽdũ gtõs esse aut isosyllabicos. i. equaliũ syllabarum vt hoc mare maris. aut peritosyllabicos. i. pluriũ syllabarũ: qui aut crescũt vna syllaba: aut duab⁹: vt hic sermo sermonis hoc iter itineris. Pauca minuunṫ vna syllaba vt hic iuppiter iouis: qđ tñ z hic iuppiter et hic iouis declinatur.

† Dicitur lacto. Plaut⁹ in menechmis. Nec lacte lacti. vsqꝫ similis est.

¶ De quarta nois declinatiõe. Hec declinatio terminatiões hz ntl duas in us: masculinoꝝ z femininorũ. vt hic sensus: sensus: sensui hec manu⁹: manus manui. In u neutrorum q̃ in singulari non declinanṫ: in plurali declinabilia sunt: cornu: hoc cornu. cornu. plurali cornua: cornuum. Itaqꝫ duo exẽpla posuim⁹: q2 ex ꝓportiõe masculinorũ feminina quoqꝫ declinanṫ. ¶ De varietate gti q̃ in us vl' in us exit z dti q̃ in u. vel in ui. libro sequenti plenius disputaturi sum⁹.

¶ De q̃nta nois declinatiõe. Quinta noim declinatio positionẽ hz nolatiui vnã tm̃ scz es: et hui⁹ declinatiõis noia omnia femi. preterq̃ hic dies ꝓ solis ambitu diurno z ab eo cõpositũ h meridies. Nã hec dies ꝓ tẽpore multitudinis numero caret: quẽadmodũ z cẽ plura alia hui⁹ declinationis noia. Sed cũ duo hui⁹ tãtũ ordinis reperianṫ integra i nũero plurali. hec dies diei. hec res rei: placuit masculinũ eligeṫ: ex cuius similitudine reliqua oia que feminina sunt declinenṫ: in his casib⁹ quos habẽt de triplici gti diuersitate i seqũẽ. differem⁹.

Dies ꝓ solis ambitu masculini generis.

¶ De noibus adiectiuis p̃me z secũde decli. Noia adiectiua aut sunt p̃me z scđe decli. aut sunt tertie: q2 q̃rte z q̃nte sicut nullũ ẽ nomẽ grecũ: ita nec etiã adiectiuũ. Si sunt p̃me z scđe decli. tres habẽt. varias ntl terminatiões in us: a: um: vt bonus a. um. vel in er. a. um: vt tener a. um. Itaqꝫ vnũ ponit hui⁹ ordinis exẽplũ. ꝑ qđ reliqua similia nomina et ꝓnomina et participia declinentur.

Dño adiectiuorum.

¶ Tertia declinatio nominis.

Nominatiuo hic sermo. genitiuo sermõis. datiuo sermoni. accusatiuo sermonẽ. vocatiuo o sermo. ablatiuo a sermone. Plurali nominatiuo sermones. genitiuo sermonum. datiuo sermonibus. actõ sermones. vocatiuo o sermones. ablatiuo a sermonibus.

Nominatiuo hoc tẽpus. genitiuo temporis. datiuo tempori. accusatiuo tẽpus. vocatiuo o tempus. ablatiuo a tẽpore. Plurali nominatiuo tempora. gtõ temporuz. datiuo tẽporibus. actõ tempora. vocatiuo o tẽpora. ablatiuo a temporibus.

¶ Quarta declinatio nominis.

Nominatiuo hic sens⁹. genitiuo sens⁹. datiuo sensui. actõ sensum. vocatiuo o sensus. abltõ a sensu. Plurali nominatiuo sens⁹. genitiuo sensuum. datiuo sensibus. accusatiuo sensus. vocatiuo o sensus. ablatiuo a sensibus.

Nominatiuo hoc veru: genitiuo veru. datiuo veru. accusatiuo veru. vocatiuo o veru. ablatiuo a veru. Plurali nominatiuo verua. genitiuo veruũ. datiuo verubus. actõ verua vocatiuo o verua. ablatiuo a verubus.

¶ Quinta declinatio nominis.

¶ Epitome.

Duas habet quarta declinatio terminatiões: quintaqꝫ vnam que hoc distycho scribuntur. Quarta dabit fructus cornu quoqꝫ flectere cursus. Ordine dat recto cetera quinta dies.

Nominatiuo hic dies. genitiuo diei. datiuo diei. accusatiuo diez: vctõ o dies. ablatiuo a die. Plurali nominatiuo dies genitiuo dierum. datiuo dieb⁹. accusatiuo dies. vocatiuo o dies. ablatiuo a diebus.

¶ De adiectiuis p̃me z scđe declinationis.

¶ Nominatiuo bonus bona bonum. Genitiuo boni bone boni. Datiuo bono bone bono. Accusatiuo bonum bonam bonum. Vocatiuo o bone bona bonum. Ablatiuo a bono bona bono. Plurali nominatiuo boni bone bona. Genitiuo bonorum bonarum bonorum. Datiuo bonis. Accusatiuo bonos bonas bona. Vocatiuo o boni bone bona. Abltõ a bonis.

¶ Adiectiua tertie declinationis.

Nominatiuo hic ⁊ hec ⁊ hoc prudens. genitiuo prudentis. datō prudēti. actō prudentē ⁊ prudēs. vctō o prudēs. abltō a prudēte vel prudenti. Plurali ntō prudentes ⁊ prudentia. genitiuo prudentum vel prudentium. datiuo prudētibus. accusatiuo prudētes ⁊ prudētia. vocatiuo o prudētes ⁊ prudētia. ablatiuo a prudētib⁹.

Nominatiuo hic ⁊ hec breuis ⁊ hoc breue. genitiuo breuis. datiuo breui. accusatiuo breuē ⁊ breue. vocatiuo o breuis ⁊ breue: abltō a breui. Plurali noīatiuo breues et breuia genitiuo breuiū. datiuo breuib⁹. accusatiuo breues ⁊ breuia. vctō o breues et breuia. ablatiuo a breuibus.

Ntō hic acer hec acris hoc acre. gtō acris. datiuo acri. actō acrē ⁊ acre. vctō o acer acris acre. ablatiuo ab acri. Plurali ntō acres et acria. gtō acrium. datiuo acribus actō acres ⁊ acria. vocatiuo o acres ⁊ acria. ablatiuo ab acribus.

¶ Nomina quedam irregularia.

Tolle me: mu. mi: mis: si declinare domus vis.

Nominatiuo hec domus. gtō domi vel domus. dtō domui. actō domū. vctō o dom⁹ abltō a domo. Plurali nominatiuo dom⁹ gtō domorū vel domuū. dtō domib⁹ actō domos. vctō o domus. abtō a domibus.

Nominatiuo plurali duo due duo. genitiuo duorū duarū duorum. dtō duobus duabus duob⁹. actō duos vel duo duas duo: vctō o duo due duo. ablatiuo a duobus duabus duobus.

¶ De nōib⁹ adiectiuis tertie declinatiōis. Si adiectiua sunt tertie declinationis: aut declinant per tres articulos ⁊ vnā terminationē vt hic ⁊ hec ⁊ hoc prudēs: aut p tres articulos ⁊ duas terminatiōes: vt hic ⁊ hec breuis ⁊ hoc breue: aut p tres articulos ⁊ tres terminatiōes vt hic acer hec acris ⁊ hoc acre: q̄ posuim⁹ q̄si exēplaria reliquoꝝ noīm ꝑnoīm ⁊ ꝑticipiorū q̄ ad tertiā nois declinationē referunt. Sed est aīaduertēdū q̄tiēs i illo casu due sunt terminatiōes priorē gn̄is esse masculini vel feminini: posteriorē ꝟo tm̄ neutri: vt in actō prudentem: ⁊ breuē: acrē: cōia sunt duoꝝ generū. prudens ꝟo breue: acre gn̄is sunt neutri: eodē mō i vctō breuis ad masculinū ⁊ femininū ꝑtinet. breue ad neutrū. Eodē p̄terea mō in ntō ⁊ vctō pluralib⁹ prudētes breues acres masculina ⁊ feminina sunt. prudētia breuia acria neutris tātū modo iungunt. Abtūs tn̄ cū duas hz terminatiōes indifferēter et vtraq̧ trib⁹ generib⁹ copulari pōt: vt a prudēte vl' prudēti viro: muliere: aīali. Qd ꝟo gtō plali quidā dicūt prudētū vel prudētiū prudētu abiciū ꝫ ē a prudētiū: sicut celestū ⁊ agrestū celestiū ⁊ agrestiū. ¶ De noībus irregularib⁹. Sūt q̄dā noīa q̄ nō sequunt ꝓportionē noīm regulr̄ declinatoꝝ: de q̄b⁹ lib. ij. sumus dicturi. Sꝫ ab initio pueri exercendi sunt in quadam irregularitatis ꝑgustatione: itaq̧ hoc in loco posuimus pauca noīa in q̄b⁹ maxima videbat esse varietas. Ntō hec dom⁹ qd tū p scdam: tū p quartā: tū per vtrāq̧ nois declinationē inflectitur. Ambo ⁊ duo q̄ et si ad primā ⁊ scdam nois declinationē referunt: magnā tn̄ ab eo diuersitatē hn̄t. Pl⁹q̄ꝫ tametsi tertie est declinatiōis i singulari: gn̄is est tm̄ neutri: i plali ꝟo cōe triū geneꝝ repit. Gtō domi vel dom⁹: sꝫ domi vt dīt Ualla significat domū vbi q̄s manet: vt sum domi: expecta me domi: ⁊ nō dom⁹: posterior ꝟo gtūs q̄ est q̄rte ip̄ꝫ edificiū: ⁊ corp⁹ signāt ⁊ qd parietib⁹ ⁊ tecto ꝯstat: vt partē dom⁹ demolit⁹ sum: p familia q̄ꝫ sꝫ figurate q̄rte declinatiōis: vt habeo rōnē dom⁹ mee. i. familie. Dtō domui tm̄ q̄rte est. Actō domū. tā scde q̄ q̄rte. Uctō o dom⁹ tm̄ quarte. Abltō a domo tm̄ scde. Plurali ntō dom⁹ tm̄ quarte. Gtō domorū vel domū tā scde q̄ q̄rte. Dtō domib⁹ tm̄ quarte. Actō domos tm̄ scde. vocatiuo o domus. Abltō a domibus tantum quarte.

Ntō plurali ambo ambe ambo. gtō amborū ambarū amborū. dtō ambob⁹ ambab⁹ ambob⁹. actō ambos vl' ambo ambas ambo. vocatiuo o ambo ambe ambo. ablatiuo ab ambobus ambabus ambobus.

Ntō hoc plus. gtō pluris. dtō pluri. actō pl⁹ vctō o pl⁹. abltō a pluri. Ntō plurali plures ⁊ plura. gtō pluriū. dtō plribus. actō plres ⁊ plura. vocatiuo o plures ⁊ plura abltō a pluribus.

¶ Ant. Ntō plurali duo. hoc nomē sicut ⁊ reliqua numeralia caret numero singulari: nec retinet proportione adiectiuorū prime ⁊ scde declinatiōis. Quare visum est hoc nomē sibi simile ambo p oēs casus explicare vt illorū irregularitas magis appareat. Illud vero quo p genere masculino duos vel duo ambos vl' ambo in actō posuimus: q2 qd rarū est testimonio indiget. Uer. xj. eñ. Si duo p̄terea tales idea tulisset terra viros. Horati⁹ primo sermo. Ruo si discordia vexet inertes. Idē. ij. sermonū. p̄terea ne vos titillet gl̄ia iureiurando obstringam ambo. Et Mar. vij. epigrāma. Elisium possidet ambo nemus. pro duos ⁊ ambos.

¶ Prima declinatio pronominis. Cap. ij.

¶ Epitome.

Primi modi pronoīa tria versus. Flecte ego tuq̧ sui tria que pronomina primus Det modus: ⁊ septē progenuere tibi.

Nominatiuo ego. gtō mei. dtō mihi vel mi. actō me. abltō a me. Plurali ntō nos. genitiuo nostrum vel nostri. dtō nobis. actō nos. ablatiuo a nobis.

Ntō tu. gtō tui. dtō tibi. actō te. vctō o tu. ablatiuo a te. Plurali noīatiuo vos. genitiuo vestrū vel vestri. dtō vobis. actō vos. vctō o vos. ablatiuo a vobis.

¶ Genitiuo sui. datiuo sibi. accusatiuo se. abltō a se. Plurali genitiuo sui. datiuo sibi. actō se. abltō a se.

¶ Anto. De pnominis declinatione. Quindecim sunt pronoīa: quorum nulla est dubitatio apud grāmaticos iuniores: q̄ oīa ad quatuor genitiui diuersitates reducuntur. Unde facte sint quatuor pronominum declinationes. Per primā tria declinant. Ego mei. tu tui. gtō sui: q̄ tn̄ apud antiquiores alteros habuere gtōs q̄ iam exoleuerūt mis. tis. sis. in quorū locū successerunt meus: tuus: suus. Ennius apud Priscianū. Ingēs cura mis est cōcordib⁹ equiparare. ⁊ Plau. in penul. Da diem hūc sospitē rebus mis agundis. Tis quoq̧ genitiuo idem author in milite glorioso vtitur. Quia tis insquit egeat ⁊ quia careat. Atq̧ iterū in mercatore. Si vero nusq̄ reperit: suspicamur tamē fuisse apud antiquiores ex proportione illorū inieria. Sed inter hos binos genitiuos auto-

↳ Bertul. Quā ꝓpter alij articulos addunt alij qui nomin⁹ videt prudentes nō declināt substantiua sine adiectiuo: nec adiectiua sine substātiuis qd ad multa pueris vtile.

Ambo et duo.

↳ Bertul. Domū apō Bedam ad notauit accurate vt cō plusculage orgi⁹ scācellarius.

Duos vel duo in actō plali masc.

↳ Bertul. Plura vel pluria: autor Gel⁹.

Mis tis sis

re Ualla ista nimi⁹ differētia fuit: q mis.t.s.sis.actiue significabāt: mei tui.sui.passiue.vt cura mis: qđ dixit Ennius.i.cura quā ego habeo. Cura mei.q̄ de me habet. Oui.in epi. Laodomie. Sit tibi cura mei. Eadē quoqȝ differētia est inter nostrum vel nostri ⁊ inter vestrum vel vestri: qr nostrū ⁊ vestrū actiue accipiunt: nostri ⁊ vestri passiue vt copia nostri.i.q̄ de nobis habetur: vt Oui.ij.meta. Ante ait emouar q̄ sit tibi copia nostri. copia nostrū.i.quam nos habemus. Sallu.in catil. Sepe maiores nostrū miserti plebis Rom.i.quos habuimus maiores. Sed q̄ q̄ diximus hoc pronomen vocatiuo carere. Donatus habere illum in plurali opinatur. Diomedes etiam in singulari.vt si exclamans dixeris: o ego felix: o nos felices. Sed quereret fortasse q̄spiā cur substulimus genitiuos illos mis: tis: sis cū ab alijs appositi sint: atqȝ e diuerso cur adiecimus in datiuo mi: quod nemo alius facit? Taȝ explēdus o Antoni es rerum nouarū: vt quod alij ponūt tollas: ad das vero statim quod nemo posuit. Ad q̄ illud rn̄demus nos tantū ea de rebus precepta tradere q̄ sunt in vsu latini sermonis probatissimo. Nam queadmodum supra diximus genitiuos illos mis.tis.sis: eruditior etas obliterauit: in quorū locū substituit meus.tuus.su⁹. Plautū vero ⁊ Enniū q̄ genitiuis illis vsi sunt inter priscos authores numerandos esse alibi testati sumus. Mihi vero datiuus ⁊ si frequenter in vsu reperiatur: mi quoqȝ nonnunq̄ apud idoneos authores legimus. Uerg.vj.en. Et mi genus ab Joue summo. Idē in eodem. Nō vlla laborum o virgo noua mi facies inopinave surgit. ⁊ Oui.xiij.meta. hic q̄ȝ mi metuēdus erat. atqȝ ecōtrario me in accusatiuo vitatū est: cū apud antiquos tragediarū scriptores mehe ab eo quod est mihi. Fab. Quintilianꝰ etate vt ipse dicit scriptum reperiret: sicut nunc me ab eo quod est mi reperitur vt diximus queadmodum seculum erudit⁹ mi q̄nq̄ recepit ita mehe penit⁹ repudiauit. ¶ De gtō sui laborat Priscianus ⁊ quidem frustra meo iudicio: conaturqȝ demōstrare cur genitiu⁹ sui ntō careat: atqȝ in vtroqȝ numero cur eaidē voces habeat. Sed nos qui vsu oīa probaturi sumus: ideo nominatiuo carere dicim⁹ quia in vsu nusq̄ reperitur. Ideo vtriusqȝ numeri similes esse casuum voces: qr hos casus h̄ȝ. Usus aūt quo melior dari possit rō quā quod vsus est: ego non intelligo. ¶ Datiuo sibi. Quin.lib.j. ait Sibe ⁊ quase scriptum in moltorum libris est. Sed an hoc voluerint authores nescio. Titum Liuium ita vsum ex pediano cōperi: qui ⁊ ipse cū sequebatur: hec nos i litera finimus.

Dē ⁊ mis. olim ferunt.

Ego vestri ⁊ in vtroqȝ numero.

Mehe pro mihi.

Sibe: ⁊ quase p sibi ⁊ q̄si.

¶ Ant. De scđa pronoīs declinatione. Ad hāc declinationē quinqȝ pronoīa que hic per numeros ⁊ casus explicaꝝ ⁊ oīa mittūt gtīn in ius: ⁊ dtīn in i. p̄terq̄ huic ab hic hec hoc qđ i fine as sumpsit c. Preterea ē aduertēdu q̄ i hui⁹ ⁊ ei⁹ i cōsonās est. huic dtō tū cōsonās tū vocalis reperiꝝ. Uer.j.geor. huic a stirpe pedes temo protētus in octo. idē.j.en. huic coniunx Sicheus erat ditissimus agri. q̄b⁹ in locis i cōsonās est: qr monosyllaba pticula ē hu.c. Dissyllaba hoc reperiꝝ aliq̄n: vt apud Papiniū lib.j.the. Ler⁹ huic dono videas dare iussa nepotes. Plautus i dtō ⁊ ablatō plurali ab hic hec hoc hib⁹ dixit in Curgulōe. paratissimi estis hib⁹ p his. Nec ab is ea id qđ in dtō ⁊ ablatō plurali facit eis vł ijs i sinerēsim coeūtib⁹ queadmodū in ntō plurali ei vel ij. Cic.in epi. Nā ei cāin Bibuli valere cupiebāt. Iuue. implet ⁊ ad mechos dat eisdē ferre cynedis. De ij ⁊ ijs exēpla oib⁹ i p̄mptu sunt. Nec fuerit ab re hoc i loco illā Ualle differentiā annotare: qđ hic hec hoc rē prime psone demōstrat: iste ista istud rē scđe. ille illa illud rē tertie p̄sone. vt hic liber quē ego habeo vel prope me est: iste liber quē tu habes vel ppe te est: ille liber quē aliqs h̄ȝ aut ppe illū ē. Uer.j.en. tuaqȝ hāc alam effundere dextra.i.meā. Cic.in philipp:cis. Remoue paulisper istos gladios.i. tuos. Uer.j.en. hic illi⁹ arma.i. Iunonis de qua paulo āte dix.rat: quā iuno fert. ⁊ Prisca inter iste ⁊ ille hāc dr̄iaȝ esse voluit: qđ iste de spacio p̄pinquiore. ille de lōgiore dr: in q̄ auidi⁹ a Ualla refelliꝝ: cū hic ⁊ iste ad primā ⁊ scđam psonā ptineāt: q̄ in sermone quodāmō sunt p̄sentes et prime: ille qđ est tertie psone de rebus erit absentibus ⁊ longiorib⁹: vt Uerg.vij.en. Hec erat illa fames.i. presens erat quā ante predixerat Anchises. ⁊ Terē. in an. Hinc ille lachrime. Hec illa est misericordia. Aliquādo ille illa illud ponitur ad exprimendum dignitatem ⁊ eminentiam alicuius quem omnes nosse debeāt: vt qđ dixim⁹. Alexā. ille magn⁹. Thales ille milesi⁹. ¶ Ipse ipsa ipm emphasim quādā h̄ȝ in se et vehementiā significat: ⁊ ideo reliqe pnōib⁹ atqȝ etiā noīb⁹ ad hoc exprimēdū addiꝝ: vt ego ipse tu ipse ille ipse. suipsius: hic ipse iste ipse. Anto. ipse Cic. ipse homo. ¶ Ipse. antiq̄ores p eo qđ est ipse i genere masculino ipsus dicebāt. Teren.in and. Ipsus dauus mihi: dixit: is ea id quoqȝ differt ab hic hec hoc: quod is de rebus remotioribus: hic de propinquioribus dicitur: vt hic liber quem ego habeo ⁊ quasi presentem demonstro. is liber quem tibi ant ad te mittam. quasi de absente loquor. Ab is ea id in accusatiuo im pro eum in lege duodecim tabularū apud Macro. in.j satur. reperitur. Si nox (inquit) furtum factum sit: si im aliquis occidit iure cesus esto. ¶ De tertia pronominis declinatione. Ad hanc referuntur pronomina quinqȝ que ex proportione nominū adiectiuorum prime ⁊ scđe

Bertul. Imo vocalis vna est hoc vide in quantitate syllabarum. Maior enim est qđ quaȝ vt hic puerus debeat preponi.

Hibus.

Differētia inter hic illic iste.

Iste ille differunt.

⁊ Cōfundūtur tū aliq̄n autore stella. vt q̄ iuri obtēperat is vel ille iustus est.

⁊ Et ille ego q̄ quōdam gracili modulat⁹ aue na.

Ipsus pro ipse.

⁊ hoc tpe est doctissimus quisqȝ vtiꝝ ipsissimus noua: to vocabulo.

Is ⁊ hic differunt.

¶ Secunda declinatio pronominis.

¶ Epitome.

☞ Secundi modi pronomina quinqȝ. Uersus. Ille iste ipse is et hic pronomina quinqȝ secundus Continet. ⁊ quoꝝ dat genitiuus in ius. Et velut hec octo declines nomina que sunt. Unus q̄ atqȝ alter solus ⁊ vllus vter. Cunqȝ alius totus quia vel qui compositis a totus in his quintum solus ⁊ vnus habet.

Nominatiuo hic hec hoc. gtō huius. datiuo huic accusatiuo hūc hāc hoc. ablatiuo ab hoc ab hac ab hoc. Plurali nominatiuo hi he hec: genitiuo horū harū horū. datiuo his. actō hos has hec. ablatiuo ha his.

Ntō iste ista istud gtō istius. datiuo isti. actō istū istam istud. abltō ab isto ab ista ab isto. Plurali ntō isti iste ista. gtō istorum istarū istorum. datiuo istis. accusatiuo istos istas ista. abltō ab istis.

Ntō ille illa illud. genitiuo illi⁹. datiuo illi. accusatiuo illuȝ illā illud. ablatiuo ab illo ab illa ab illo. Plurali ntō illi ille illa. genitiuo illoꝝ illarū illoꝝ. datiuo illis accusatiuo illos illas illa. ablatiuo ab illis.

Ntō ipse ipsa ipsum. gtō ipsi⁹. dtō ipsi. actō ipm ipsam ipsum. abltō ab ipso ab ipsa ab ipso. Psali ntō ipsi ipse ipa. genitiuo ipsorum ipsaꝝ ipsoꝝ. dtō ipsis. accusatiuo ipos ipsas ipsa. ablatiuo ab ipsis.

Ntō is ea id. gtō ei⁹. dtō ei. accusatiuo eū eā id. abltō ab eo ab ea ab eo. Plurali nominatiuo ei vel ij ee ea. gtō eorū eaꝝ eoꝝ. datiuo eis vel ijs. accusatiuo eos eas ea. ablatiuo ab eis vel ijs.

¶ Tertia declinatio pronominis.

¶ Epitome.

declinationis nominum inflectuntur: ea sunt meus mea meum. tuus tua tuum: suus sua suum. noster nostra nostrum. vester vestra vestrum. que ideo per omnes casus non explicauimus: quia vt diximus: ex proportione terminum adiectiuorum prime et secunde nominum declinationis inflectuntur. Uocatiuum aũt ab eo qđ est meus mea meum expressimus ob eam causam qz non sequitur aliorum proportionẽ in gñe mascul. Naz pro eo qđ debuit esse me mi dicendum est. Teren. in adel. O mi aeschine o mi germane. Sed est hoc loco considerandum illud qđ valla .in .ij. li.

Tertij modi pronomina quinque. Uersus. Flecte meus tuus et noster suus adhec vester.

Nominatiuo meus mea meum. Uocatiuo o mi mea meũ. Nominatiuo tuus tua tuum. Uocatiuo caret. Nominatiuo suus sua suum. Uocatiuo caret. Nominatiuo nr̃ nr̃a nr̃m. Uocatiuo o nr̃ nr̃a nr̃m. Nominatiuo vr̃ vr̃a vr̃m. Uocatiuo caret.

Quarta pronominis declinatio. Epitome.

Adde quarti modi pronomina duo istius. Nr̃as et vr̃as duo sunt pronomina quarti. Terque quaterque hec prosunt nomina certa tibi. Declinãtur tñ Aldus. Niger: et eorum sequaces post Phocã. hic et hec nr̃as. et hoc nr̃ate. plr̃ hi et he nr̃ates: et hec nr̃atia: vr̃as quoque pariformiter.

Nominatiuo hic et hec et hoc nr̃as. Genitiuo nr̃atis. Nominatiuo hic et hec et hoc vestras. Genitiuo vr̃atis. Omnia pronomina carẽt vocatiuo. preterque Nominatiuo tu. Nominatiuo me⁹ ea um. Nominatiuo nr̃ nr̃a nr̃m. Nominatiuo nr̃as.

De nominibus per pronominis secũdã inflexis.

Nominatiuo vnus vna vnum. vni⁹ vni. Nominatiuo nullus nulla nullum. nullius nulli. Nominatiuo vllus vlla vllum. vllius vlli. Nominatiuo solus sola solum. solius soli.
Nominatiuo totus tota totum. totius toti.
Nominatiuo aliud alia aliud. alius alij.
Nominatiuo alter altera alterum. alterius alteri.
Nominatiuo vter vtra vtrum. vtrius vtri.
Nominatiuo neuter neutra neutrũ. neutri⁹ neutri.
Nominatiuo vterque vtraque vtrumque. vtriusque. vtrique.
Nominatiuo alteruter alterutra utrũ. alterutrius alterutri.
Nominatiuo qs vel q̃ q̃ vel q̃ qđ vel qd. Genitiuo cuius. datiuo cui. accusatiuo quẽ quã qđ vel qd. ablatiuo a quo q̃ quo vel q̃. Plurali nominatiuo q̃ q̃ qua. Genitiuo quorum quarum quorum. Datiuo qs vel quibus. Accusatiuo quos quas que. Ablatiuo a qs vel a qbus.

Composita a quis vel qui. Epitome.

A Quis et Qui composita hoc tetrasticho scribuntur.
Que cum Quis vel Qui possunt componere sunt hec.
Sique: putas: alique: nam: neque: nun: neque piam.
Nec nonquis cũ quopoterit componere. Sed dam
Uisque et cũque: libet. qui recto adiungere debes.

elegãtiarum scri. non bñ Pris. sensisse cuz putarit nihil interesse inter possessiua pronomina et genitiuos suorum primitiuorum. Nã et in noibus ita esse cõperti in sit: vt idẽ author scripsit: qđ tñ valet euandrius ensis quãtũ Euãdri ensis: in pronoib⁹ illa rõ nõ valet. Neque idem est amor meus qđ amor mei. Nã amor me⁹ est quẽ ego habeo: amor mei est quẽ ali⁹ de me hz: qđ tñ latine poti⁹ dr: cã mea vel cã mei. Itaque possum⁹ dicere: rogo te hoc facias cã mea et cã mei. sz diuersa in vtroque rõ: qz causa mea est vt sic dixeri respectu illius amoris quo te prosequor: causa mei vere respectu ei⁹ amoris quo tu me prosequeris. Recte igit Laurẽtius sensit quẽadmodũ supra memorauimus genitiuos primitiuorum pronomi. mei. tui sui. nostrum vestrũ actiue significare: sed q̃ illi ab vsu recesserũt in locũ eorum substituta esse meus tu⁹ suus: que actiue significarent: eadem quoque rõne noster et vester actiue sunt accipienda sicut et illa nostrũ vestrũ primitiua que tñ in vsu manserunt quẽadmodũ et illa passiua nostri vestri.

De quarta pronominis declina. Ad hanc duo tñ pronomina referuntur nostras nostratis: vestras vestratis: quorum tantum nominatiuos et genitiuos singulares expressimus: quia declinantur et proportione nominuz adiectiuorũ tertie decli. Posuim⁹ autẽ illa triũ generũ cõia: cum alij duorũ tñ posuerint: qđ inuenio illa etiam neutris coniuncta: vt Cice. in epi. ad celiũ. Entareo ne vnque accidere posse vt mihi verba deessent nõ solũ ista vestra oratoria: sed hec etiã leuia nostratia. Cato quoque censorius Rex feleue⁹ arma nostratia facit. Neque id mirũ: cũ noia etiam gentilia in as finita quorũ hec duo pronomina in significatione et terminatione sunt similia cõia sunt triũ generũ: quẽadmodũ li. seq. dicturi sumus. Cur hec pronomina. Ratio huius est: qđ illa pronomina atque etiam noia tñ. habere possunt vocatiuuz quorum demonstratio diffinit secundam personã: et presentem habent significationẽ pronominis in vocatiuo. Unde prime atque tertie persone pronomina vocatiuũ nõ hñt: quamque Ual. Pris. attiplat suus sua suum posse vetiñ hre: vt si dixeris. Bñdicite dñm angeli sui angeli sui vetũs est. Sed quẽadmodũ ille dixit si nulla hmõi exẽpla reperiatur propterea contra ro or us sit huiusmodi sermone: ratio tñ ipsa tã valida est vt ea possimus esse cõtenti. De nominibus per secũdã pronominis declinationẽ inflexis. hec sunt nouem noia cũ suis cõpositis que ipse Diomedes atque etiã oẽs prope grãmatici ante Donati tpa pronominibus annumerãt. Ratio aũt declinationis horum nominũ libro sequenti differetur cũ de prima noium declinatiõe agemus. Sed interim de hoc nole q̃ vel qui cũ suis compositis dicamus: atque illud in primis qđ per quis interrogamus: per qui vero nunque interrogam⁹ sed referimus. Fuit etiam quis apud antiquiores gñis feminini: vt Plau. in aulu. quis ea est nam op hia: et paulo post. dic mihi queso quis est quã vis ducere vxorem: atque ab eo cõpositum quisque. Teren. in eunucho. Tunc oculis nostrarum quisque nõ vidit. Donatus in illud Terentij: quando illarum neque quisque te nouit. Quisque inquit multis exemplis probatur etiam feminino genere veteres protulisse: quis quoque dicere absurdum est: in accusatiuo quoque quamque in genere feminino nemo dicere audebit. et in libro Ffortun. titu. qui est de verborum significatione. l. cuius initium est. Si quis tam masculos quam feminas complectitur. Inter quod etiam et quid illa est differentia: quod adiectiuum est: quid vero substantiuum: vt si dicam. quod lucrum inde habes. et illud Socratis apud Cicer. dij boni quid lucri est emori. non autem recte possis econtrario dicere quod lucri aut quid lucrum: nimirum quia quod adiectiuum est quid vero substantiuũ: eadẽ quoque rõne dicimus aliquod cõmodũ et aliquid cõmodi: quoddã bonuz et qddã boni: sed cõmodũ et bonum substantiue accipienda sunt. Cui in dtõ tum monosyllabum tum dissyllabum reperit quemadmodum de hoc supra dicebamus. Nam si in i consonantem desinit monosyllabum est: vt Uergil. j. ene. 6. Cui pater intactam dederat primisque iugarat. Tunc vero dissyllabum est: cũ vtraque vocalis per se pronunciatur: vtque altera alterã ferit: vt Teren. in car. sotadico apd Pris. qđ constat duobus ionicis a maiori et tribus trocheis: verũ vt cuique est primitas loci forou. Qui ablatiuo est triũ generũ: pro mascu. Terẽ. in eunu. q̃ cũ pinenone. pro feminino. Uer. xj. en. Accã ex q̃ib⁹ vnã qui cũ ptri curas. pro neutro. hor. j. ser. Aut q̃ famosos magna cũ libertate notabant pro neu. qz substãtiuo. Idez in codẽ. Qui fit mecenas vt nemo quã sibi sortẽ. Quis vel ci⁹ nõ tñ in ablatiuo qđ ali posuerũt: sed et in dtõ reperit. Uer. in. en. Quis ante ora patrum Troie sub men. Pus ali et Col. Quis perdit tip qui veteres amicos magnis muneribus expleat. De cõpositis a qs vel a q. hec in triplici sunt dña: quia ques

Causa mea et cã mei.

Cur prola vocatiuo carent et que non. Suus hz vocatiuũ.

Cur e. Qui.

Bertul. Sic et aliud ne dicant dialectici. a genere obsolui.

Quis et qs que feminina.

Quid et qđ differunt.

Cui dissyllabum aut monosyllabum.

Bertul. Etiam cuiinterim in gtõ: vt cuicuimodi.

Qui pro quemodo.

Bertul. Nũc quis scribunt te beati.

A qs et qui composita.

compositis

dam reperiunt que particulas post se recipiāt q̄ q̄dā ante se; vnum vero sibyipsi preponitur et postponit: hoc est quisquis quecq̄ quodquod vel quidq̄d. Que recipiūt post se particulas aut componunt cum quis aut cum qui: cum quis componantur quinq̄. Quisq̄. Quinā. Quispiā.

† Quisputas. Antoninus stella dicit putas aduerbium esse: sicut age agite: vide cum capite nona.

Quisq̄. Quisputas. † Cum qui quatuor. Quicūq̄. Quidā. Quilibet. Quiuis: Quisq̄s vt diximus sibyipsi preponitur et postponit. Que vero recipiunt ante se particulas componuntur cum quis et sunt quinq̄. Aliquis. Ecquis. Nequis. Nūquis. Siquis que nominatiuo singulari mittunt feminina in a atq̄ etiā nominatiuum accusatiuum et vocatiuū plurales: vt aliquis aliqua aliquod vel aliquid: plurali nominatiuo aliqui alique aliqua accusatiuo aliquos aliquas aliqua aliqui aliqua in vtcō si mō vocatiuū habet: eodēq̄ mō reliqua. Hor. j. sermo. Concute nūqua tibi vitiorū inseuerit oliz. Uer. ij. enei. Hic tibi nequa more fuerint d spendia tanti. Idem lib. x. Rhebe diu res si qua diu mortalibus vlla est.

Nominatiuo q̄sq̄ quecq̄ quodq̄z vel quidq̄.
Quisnam quenam quodnam vel quidnam
Quispiā quepiaz quodpiam vel quidpiam
Quisq̄ quecq̄ quodq̄ vel quidq̄.
Quisputas queputas quodputas vel quidputas.
Quicūq̄ quecunq̄ quodcūq̄ vel q̄dcunq̄. cuiuscunq̄
Quidam quedam quoddam vel quiddam. cuiusdaz
Quilibet quelibet quodlibet vel q̄dlibet. cuiuslibet
Quiuis queuis quodvis vel quiuis. cuiusuis.
Quisq̄s quecq̄ quicq̄ quod vel quidquid. aut quidq̄d.
Aliquis aliqua aliquod vel aliquid.
Ecquis ecqua ecquod vel ecquid.
Nequis nequa nequod vel nequid.
Nunquis nunqua nunquod vel nunquid.
Siquis siqua siquod vel siquid.
Unusquisq̄ vnaquecq̄ vnumquodq̄ vel vnūquidq̄.

Unusquisq̄ rursus componit ab vna particula preposita q̄ postposita vt sit quarta ratio compositorum a quis vel qui.

De prima declinatione grecorum nominum. Cap. ij.

Unusq̄sq̄. Sermo latinus quemadmodum et ceterarum nationum lingue non vsq̄ adeo purus est: vt non aliq̄d sibi aliū de asciuerit. Cum vero magna illius pars a sermōe grecorū depēdeat: nō mō vocabulorū siluā ab eo traxit: verūetiā cū literatura q̄sdā casus mere grecos vsurpauit: vn̄ Qui. in. j. his verbis scribit. Recētiores instituerūt grecis nominibus grecas declinationes potius dare: q̄d tn̄ ipm nō semp fieri pōt. Mihi aūt placet latinā rōnē sequi quousq̄ patit decor. Itaq̄ et nobis quoq̄ visum est: ne declinationes latinas confunderemus cuz grecis in hunc locum nolm grecorū declinationē cōpigere: nō illā q̄dē mere grecā sed ita digestā: vt facile apparet quos casus ex greca declinatione latini vsurpare cōsueuerint. Sed est imprimis ꝯsiderandum ola. greca gnis esse aut mascul. aut feminini: aut neutri: nam cōia duorū rara sunt referēdaq̄ esse vel ad pmā vel ad scdam vel ad tertiā latinorū declinationē. Et quia greca declinatio fere in nominibus prius grecorū vsurpatur: quo raro est vsus in numero plurali

De prima grecorum declinatione. Ca. iij.

Nominatiuo hic eneas. gtō enee. dtō enee. actō eneā. vctō o enea. abltō ab enea. Ntō hic anchises. gtō anchise. dtō anchise. actō anchisen. vocatiuo o anchise. ablatiuo ab anchise.

Tetragrāmaton. tm̄ singularē explicauimus: cū presertim pluralis ad declinationē plerūq̄ latinā referatur: nisi q̄ gtūs pl's qui a grecis semp terminat in on: aliqñ a latinis vsurpat. Mar. j. epigrā. Tota nos in vrbe Martialis. Argutie epigrāmaton libellus. Et illud nomē dei ineffabile q̄d dicitur tetragrammaton. i. quatuor literarum v. Usurpat quoq̄ ntūs actūs et vctūs pluralis a nominibus grecis mascu. et femi. q̄ crescrunt in gtō singulari referūturq̄ ad tertiā declinationē latinorum: mittunt eosdem casus in s. breue. cū ex rōne declinatiōis latine sit lōga: sed et actm̄ in as quoq̄ breuē: vt hic arcas hi arcades. actō arcadas vel arcades: o arcades: hec lampas he lāpades. actō lāpadas vel lampades: o lampades. Illud pterea est aduertēduz q̄nq̄ esse declinationes grecorū: quarū prime quatuor sunt nominū equisyllabicorū. i. pariū syllabarū in gtō singulari: q̄ ola reducunt ad pmā et scdam declinationem

Omnes declinationes grecorum. Prima. latinorū: vltima peritosyllabicorū. i. crescentiū in gtō singulari q̄ reducuntur ad tertiam latinorū. Prima itaq̄ declinatio grecorū est desinentium in as et in es masculinorū tm̄ q̄ apud illos mittūt gtm̄ in ac: referūturq̄ ad primam decli. latinā. vt hic eneas enee. hic anchises se. Usurpatur aūt in his ntūs: q̄z nullū nomē latinum reperit in as aut in es terminatum quod huius sit declinationis. Usurpaturq̄ actūs qñ in. n. desinit cū vocali. nominatiui vt eneā anchisen. Nam cū in eneā anchisem accusatiui sunt latini. Usurpat preterea vctūs o enea: o anchise vel anchisa finali producta: naz latini essent o enea. a anchisa finali correpta. ablatiuo ab enea ab anchise: quo casu quoniam greci carent ab enea mere latinus est, ab anchise ex grece declinationis similitudine: qui datiuum in e longum emit t. qm̄ ab anchisa latinum esset. Ex proportione nominum in es desinentium declinantur nomina patronymica masculina finita in des. que omnia sunt greca: nisi quod ad imaginem grecorū ausi sunt latini quedā pauca deducere: vt a Scipione Uerg. fecit Scipiades. a Memio Lucre. Memiades.

Ant. Secunda grecorū declinatio est desinentiuz

† Dicitur singulariter pauca nam raro inuēnda. in e et in a femininorū tm̄ que apud illos mittūt gtm̄ in es atq̄ etiā aliqñ in as cū. s. ntūs in longū purūq̄ desinit. vel in da vel in rha vel in tha: vt hec hermenia hermen. as: vn̄ et liber aristo. pihermenias. i. de interpretatiōe. hec leda ledas.

Secunda decli. grecorum. hec cimera ras. hec martha marthas. ad cuius similitudinē latini q̄z fecere familia familias: terra terras: referūt aūt ad pmā declinationē latinā. Sz terminatorū in e latini oēs casus vsurpāt vt hec calliope calliopes calliope calliopē o calliope a calliope. q̄ casus et si mere latinus est vt diximus: tn̄ in terminatiōe dtō siltr est latine tn̄ sub alia terminatiōe declināt hec calliopeia e. Uer. i buc. Orphei calliopeia lino formosus apello. Eodē modo a penelope. es. penelopeia e. Idē in pma. Mēs erat in cūno penelopeia tuo. Sic preterea helene es. helena helene. nymphe es. nympha e. circe es. circa ce. Ad horū pportionē declinātur nois patro-

De secunda grecorum declinatione.

Ntō hec calliope. gtō calliopes. dtō calliope. actō calliopem. vctō o calliope. abltō a calliope.

De tertia grecorū declinatiōe.

Ntō hic androgeos. gtō androgeo. dtō androgeo. actō adrogeō. vctō o ādrogeos. ablatiuo ab androgeo.

De quarta grecorū declinatiōe.

Nominatiuo hic logos: gtō logu. datiuo logo. accusatiuo logon. vctō o logo vel logos. abltō a logo.

Nominatiuo hoc ilion. genitiuo ilij. datiuo ilio. accusatiuo ilion: vocatiuo o ilion. ablatiuo ab ilio.

De quinta grecorum declinatione.

Nominatiuo hic tereus. gtō terei vel tereos. dtō terei. accusatiuo terea. vctō o tereu. ablatiuo a tereo.

nymica femi.in ne.vt hec Nerine es.Adrastine neos.i.filia nerei et adrasti. ¶ Tertia grecorum atticorum declinatio que ad secundã latinorũ referri possunt: est desinẽtiũ in os longũ masculinorum et femininorum., et in on equi neutrorum: mittũtq apud illos gtm̃ et dtm̃ in os et actm̃ in on vel in o. Uctũs similis est ntõ. Abltũs dtõ. vt hic androgeos androgeo. androgeo androgeõ o androgeos ab androgeo. Latini hui⁹ declinatiõis vsurpãt ntm̃. vt hic androgeos. Uerg. .j.eñ. Androgeos offert nobis socia agmina credẽs: vbi os longũ est. Iuue. Uehicat⁹ athos: et q̃cq̃d grecia mendax. vsurpatur q3 gtũs vt apud Uer. vj. eñ. Infœlix lerũ androgeo tũ pendere penas. Ubi androgeo esse gtm̃ atticũ Serui⁹ ibidẽ ostẽdit. Paul⁹ q3 apls in epla corinthioꝝ prima hieronymo iterprete. Ego q̃dẽ sum Pauli: ego aũt apollo: q̃ gtũs est atticus: neq est indeclinabile: vt q̃dã in eo loco delirãt; s3 declinatur p hanc declinationẽ hic apollos apollo: apollo apolloni apollos ab apollo. Itẽ hiero. abltm̃ q̃ dtõ silis est protulit in eadẽ epi. dicens: de apollo autẽ fratre notum vobis facio. Accusatiuũ quoq atticũ ꝑtulit in o. Itẽ hiero. in epi. ad Titũ dicẽs: 3enam legisperitũ et apollo sollicite ꝑmitte. et Uer. .j. ge. Aut atho aut rhodopẽ atq alta Ceraunia celo deiicit. Nã sic legendũ esse ratio suadet: cum accusatiuus in on huius declinatiõis finalẽ debeat producere: quia per o mega scribitur a grecis: sed qđ hoc in loco breuis reperitur fit ratione sequentis vocalis vt apud eũdẽ in buc. Te coridon o Alexi trahit sua quẽq voluptas. Referuntur aũt hmõi nõia ad scđam nõis declinationẽ: q̃ꝓꝑ apollos declinatiõe latina apollo apollinis declinatur. ¶ Quarta declinatio grecorũ est desinẽtiũ i os: masculinoꝝ et femininorũ et in on. neutrorũ mittũt apud illos gtm̃ in u et dtm̃ i o et actm̃ in on. vctm̃ in e. vel in os. neutroꝝ ꝟo in on: abltũs silis est dtõ. Latini huius declinatiõis frequẽter vsurpãt ntm̃: vt hic logos: hec abydos: hoc iliõ: q2 nullũ latinũ hui⁹ ordinis in os terminatur aut in on. vsurpãt q3 actm̃: vt longon abydon ilion: et vctm̃ vt o logeve logos o abyde vel abidos: o ilion. Dtũs et abltũs cũ greci sunt et latini. Ntũs pluralis a latinis vsurpatur i e diphthongõ. Cic. de natura deoꝝ .iij. dioscoride p dioscoridi. Idẽ actiõe. vij. in verrẽ. canephore p canephori. A plinio quoq multis in locis hec terminatio vsurpatur: vt in. iiij. na. insule indẽ pare p pari. et in. ij. golge p golgi: et in eodẽ sole p soli iterũ neutre p neutri. taphre p taphri. ginecratumene p ginecratumeni. Referuntur hec quoq nõia in secũdã declinatiõnẽ latinã. ¶ Quinta declinatio grecorũ q̃ crescũt in gtõ masculinorũ femininoꝝ neutrorũq varias h3 nti terminatiões q3 in ei⁹ diphthõgõ desinẽtia referuntur ad scđam declinationẽ: vsurpatur ꝟo a latinis ntũs: q2 nullũ noinẽ latinũ in eus diphthõgon desinit et gtũs in os vel in ei diphthõgon: q2 in eu solutas latinũ est et dtũs in ei diphthõgon: et actũs in ea et vctũs in eu: vt tere⁹ pẽthe⁹ orpheus. Teros terei. pẽtheos penthei. orpheos orphei. Theri. penthi. orphi. Therea pẽtea orphea. Teren. orpheu. pẽtheu. Martia. in distic. Flet philomena nephas incesti tereos. Et qui Uerg. in buco. Aut vbi mutatos terei narrauerit artus. Idẽ in eodẽ orphi calliopeia lino formosus apollo. et in eodẽ. orpheaq i medio posuit siluasq sequẽtes. Idẽ. .j. ge. te ꝑdidit orpheu q̃s tãtus furor? Et hora. .j. ser. pentheu rector thebarũ. et Oui. accipe me capaneu cineres miscebim⁹ inquit iphias. qui casus semper a latinis vsurpatur. Quod vero diximus in ei dipthongon desinẽtes grecos esse omnes grammatici dicunt datiuos esse pro genitiuis: quare nihil refert genitiui an datiui sint.

¶ Ntõ hec sappho. Gtõ sapphus. Datiuo sappho. Actõ sappho. Uctõ o sappho. Ablatiuo a sappho.
¶ Nominatiuo hic pã. Genitiuo panos. Dtõ pani. accusatiuo pana. Uocatiuo o pã. ablatiuo a pane.
¶ Ntõ hec lãpas. Gtõ lãpados: Dtõ lãpadi. Actõ lãpada Uocatiuo a lãpas. ablatiuo a lampade.
¶ Ntõ. hoc epigrãma. Gtõ epigrãmatos. Dtõ epigrãmati. accusatiuo epigrãma. Uocatiuo o epigrãma. ablatiuo ab epigrãmate.
¶ Nõiatiuo hic paris. Genitiuo paridis. Datiuo paridi. Accusatiuo parida vel parin. Uocatiuo o paris vel pari. Ablatiuo a paride.
¶ Ntõ hec genesis. Gtõ genescos. Dtõ genesi. Accusatiuo genesin. Uctõ o genesis. Abltõ a genesi.

¶ Ant. Ntõ hec sapho. Nõia quoq feminina in o lõgũ desinẽtia q̃ apud grecos in os mittũt gtm̃ et reliquos casus in o vsurpantur a latinis in gtm̃ mutẽt oib⁹ casib⁹ gtm̃ ni p synerezim vsurpãt in us: vt sapho sapph⁹: clio clius: mãtho mãth⁹. Di vsurpent a do did⁹. Oui. in epi. Sapphus. An nisi legisses latinis autoris nõia sapphus. Idẽ in. .j. de arte. Non mihi sũt vise clio cliusq sorores. Uer. Fatidice manthus et thusci filius amnis. Nã q quidã voluerunt huiusmodi nõia ad tertiã declinationẽ referre atq gtm̃ mittere in onis vt declinentur sappho saphonis. dido didonis. calypso calypsonis irridentur a Quin. his ꝟbis. Nec q em calypsonẽ dixerim vt iunonẽ: q̃ꝓꝑ secut⁹ antiquos C. Cesar. vtitur hac rõne declinãdi: s3 authoritatẽ ↄsuetudo supauit. Phocas ꝑterea grãmaticus nõ cõtẽnẽdus in declinatione greca scribit: errant qui didonis aut manthonis gtm̃ dicũt: et vocũ asperitas et veterũ authoritas eiusmodi declinationem repudiãt. Ex hac igitur rõne emẽdandus est versus ille in priapeia Uerg. Penelopes primã didus si prla sequatur. et in argumẽto quodã eneidos vergiliane. Hospitioq vsus didonis cuncta benigne. p eo qđ est hospitioq, vsus didus ꝑ cũcta benigne. Nã vtriusq ꝟsus cõstructione didus potiusq̃ didonis desideratur. q̃ꝓꝑ Macer et Serui. Quintiliani Phoceq authoritate neglecta Cesarẽ cũ antiq̃tate sequuntur: dido didonis et reliqua silia ad eũdẽ modũ declinãtes. Accusatiuus in o exit. vt, hor. Aeoliis fidib⁹ canẽtẽ sappho. et Uer. .iiij. eñ. Nõie dido sepe vocaturũ. vbi Serui. notat dido esse posse actm̃ et vocatiuũ. Idẽ in priapeia. athlantiadẽq calipso. et Oui. in epi. didus. Miseraq relinquere dido. ¶ Alia nõia hui⁹ declinatiõis mittũt gtm̃ in os: vt hoc epigrãma epigrãmatos. hic pan panos. hec lãpas lãpados. Dtm̃ in i vt epigrãmati: pani: lãpadi. Actũs in a os genitiui mutata in a in masculinis et fe. nã neutra neutrorũ rõnẽ sequuntur: vt hoc epigrãma actõ epigrãma. hic pã. actõ pana. hec lãpãs. actõ hec lãpada. Uocatiuũ silem habẽt nõiatiuo aut mittunt s. vt o palla vel pallas. Qui oẽs casus a latinis vsurpantur genitiuis. Uer. viij. eñ. Parrhasio dictũ panos de more lycei. et dtũs vt Papinius in achilleide. Palladi littore celebrabat scyros honorẽ. Nã dtũs est grecus cum i breue terminetur. Actũs vt Martia. pallada preterea res agit illa tuas. Uocatiuus ab eo quod est pallas pallantos o palla. Uerg. in. xj. Quin ego non alio digner te funere palla. ab eo qđ est pallas palladis o pallas dicimus. in is vero desinentia que crescunt in gtõ si habent consonantẽ ante os accusatiuum in a mittunt vt paris paridos parida. eupolis eupolydos eupolida. nã qđ Persi. ait. Iratũ eupolidẽ pregrãdi cũ sene palles. latinã declinationẽ secutus dixit. Mittunt etiã accusatiuũ in in pariũ syllabarũ cũ nõiatiuo vt hic paris parin. eupolis eupolin. Qđ si vocalẽ habent in genitiuo ante os. accusatiuũ in in semꝑ mittũt: vt adonis adonios adonin. thethis thethios. thetyn. cuius ablatiuum Plautus in epidico theti protulit dicẽs. tũ illa prognatus theti. genesis genesios: genesin a genesi. horum gtũs apud latinos, par est nominatiuo. vsurpatur tñ vt grecus in os: vt Lucanus in primo phar. Tethyos vnda vage lunaribus estuat oris. et quod citare solemus librum Aristotelis perigenescos pro quo ignari declinationis grece dicunt perigenos. Ad similitudinem mittentium genitiuum in dos declinantur q̃ntũ ia patronomica terminata in is: vt priamis priamida o, priamia priamide.

Tertia gre co. decli.

Apolla. Paulus.

Quarta gre. decli.

Quinta declina. grecorum.

Greca in os gtm̃ mutẽt

ita qualiter

Di vsurpent a

latinis.

Sapphonis vel

turi erasm⁹

atq id genus alijs.

Greca que gtm̃ in os mittunt.

Uergil.

Persius.

Lucanus.

De barbara declinatione. Ca.iiij.

Nominatiuo hic Abraham. Gtõ abrahe. Datiuo abrahe. Accusatiuo Abrahã. Uocatiuo o abraham. Abltõ ab abraham.

Nominatiuo hoc pascha. gtõ pasche. dtõ pasche. Accusatiuo pascha. vocatiuo o pascha. ablatiuo a pascha.

Nominatiuo hic Jesus: genitiuo iesu. Datiuo Jesu. accusatiuo Jesum. vocatiuo o Jesu. Ablatiuo a Jesu.

Nominatiuo hic bel. Gtõ belis. Dtõ beli. Actõ belem. Uocatiuo o bel. Ablatiuo a bele.

Ntõ hic moses. Gtõ mosis. Dtõ mosi. Actõ mosem. Uocatiuo o moses. Ablatiuo a mose.

Anto. Capitulũ quartũ de barbara declinatiõe. Qd de greca declinatiõe paulo ãte dixim⁹ cũ nõ̃b⁹ grecis plerãq; in latina migrasse: idẽ nunc quoq; de barbara dicendũ est hebraica maxime: in qua religionis nostre sacra iã inde ab initio scripta sunt. Cõstat eñ ante natalẽ christianũ annos circiter bis centũ iussu ptolomei cognomẽto philadelphi ei⁹ qui post ptolomeũ Lagi filiũ atq; Alexãdri comitẽ proxim⁹ in Egypto regnauit: septuagita interptes veterẽ instrumẽti libros ex hebraico sermone i grecũ vtisse. Cũq; vtriusq; lingue varia esset rõ nõ mõ idiomatis verũetiã literarũ qd plerũq; sunt apd hebreos quor voces greci nõ agnoscũt ausi sũt viri illi plane doctissimi cũ interptarent alias in alias cõmutare. Cũq; hebrei nõ p casus ⁊ declinationes: sꝫ p ppositiões ⁊ articulos nola inflectãt: ausi quoq; sunt dictionũ qrũdã vastitatẽ declinatiõe accẽtuq; greco mollire. Quasdã vero q̃ illis vicine sunt paulo pinmaciores atq; a greco sermone plurimũ abhorrẽtes idcclinabiles ⁊ sub accẽtu barbaro tacere pmisert. hos postea imitati sunt scriptores greci atq; latini: qui p religione nr̃a initio plurima opa scripsere. Quorũ aliq̃ fecerit adhuc audaci⁹ q̃ illi pmi. Septuaginta nãq; non sunt ausi ex Abrã: Jacob: Joseph: Eleazar dcq; inmutare: q̃ iuniores i Abraham⁹: Jacob⁹: Joseph⁹ Eleazar⁹ vterũt. Sꝫ fortasse hoc recte: Uo oino itolerabile q̃ dictiões barbaras accẽtu acuto i fine plata s ausi sunt: declinatiõe latina efferre. vt Adã ade. Abrahã abrahe. Daniel danielis. Jes⁹ iesu. Moses mosis Qd fieri nullo mõ posse Pri. li.v. his vbis testat. Nola barbara idcclinabilia nõ solũ i om: sꝫ i al: ps qꝫ lfas termiata nulla latina vt greca declinatiõe sunt moderãda: nisi trãsferant in aliquã formã declinabilẽ: vt qdã historici fecerũt: vt Abraham⁹ ab abrahã. Noe qꝫ q̃ dr ab hebreis a Josepho hac rõne dr Noe⁹: sicut Chã illi⁹ fili⁹ cham⁹. Sꝫ hic error adeo inualuit: vt neq; possit: neq; si fas sit extirpari debeat: nos qꝫ hoꝝ nolm declinatiõe nõ latinã neq; grecã sꝫ barbarã adiecim⁹: ne mirent postea grãmatici: cũ i sacris lrĩs legerit ab Adã Abrahã Bel Dauid. Ade Abrahe Belis Dauidis: ⁊ reliq̃ his lia. Ad pmã itaq; declinationẽ nõ reperit qd in am vel in em terminet pter vnũ neqũ ⁊ tãtũdẽ ⁊ totidẽ a tm̃ ⁊ idẽ particula cõposita q̃ indeclinabilia sunt quãtũ ad terminationẽ attinet. Quid q̃ nõ semp

Abraham⁹

pascha qualiter declinetur. nostri hmõi nola declinãt ipsi vt opinor veritatis ratione coacti: qnẽadmodũ neq; ausi sunt declinare Cherubim ⁊ Seraphim: q̃ pluralia sunt ab eo qd est cherub: ⁊ seraph. Pascha preterea ad hãc reduc⁹im⁹ declinatiõnẽ: qz nullũ nomẽ neutrũ in a prime declinatiõis reperit pter vnũ polẽta. Qd Qui. singulari exẽplo sub hoc genere protulit. Jesus quoq; ad secũdã barbarã declinationẽ reducim⁹: qd ⁊ si partim latine: partim grece declinationis similitudinẽ habet: tamen accentu acuto in fine profert. Uel etiã sicut ⁊ michael israel ad tertiam reduci

Jesus. Moses. Moyses.

mus barbarã declinationẽ qd accentu acuto in fine proferuntur: nam latine hic belus beli declinari debuit. Nã Bel primus assyrioꝝ rex fuit quẽ diuinitatis honore dignum antiquiores putauerũt: ⁊ quem postea belũ latina declinatione dixerũt. Uer. i. en. Qua belus ⁊ oẽs a belo soliti. ⁊ in eodem de belo phenicũ rege ⁊ Didus patre q̃ a superiori Belo ducebat originẽ. Auxilio beli genitor tum Belus opimam vastabat cyprum: ⁊ victor ditione tenebat. Moyses vero barbarum idcirco fecimus: quia hic moses mosis mosi mosem o moses a mose declinari debuit. Juue. tradidit archano quodcunq; volumine mosco.

† A verbo pascha trãsiuit siue trãscendit ⁊ dicit. pascha: nõ pascha: hoc eñ grecum: illud hebreũ. In a neutra. polẽta exẽplũ sit generis.

Chri. pascha t vnũ dubitaret hoc nomẽ in libris lꝫ hebreũ sit gñis repit neutri atq; declinatiõis pme. Tertie vero declinatiõis oino esse nõ pt Nã hmõi declinatiõis nola greca sunt oia: ⁊ in ma finiunt vt embleuma: theorema: pblema grãma diadema poema q̃ apud grecos a pma pterit noscunt psona: ac pasco: qd pat.oi significat ptm̃ nõ habet: qz apud grecos vba in sco finita teste Georgio Ualla ptm̃ impfectũ nõ credũt: q etiã si ptm̃ hꝫ pp mutationẽ literaꝝ pascha dici non potuit. hoc clarius est q̃ sit pluribus disputãdũ. Quo min⁹ Lactãtio est credẽdũ: q̃ pascha a paschin. i. patiẽdo verbo greco putauit deriuari. Sꝫ vt diu⁹ hierony⁹ diuusq; Augustin⁹ scripserũt pascha dictionẽ esse hebreã q̃ apud latinos trãsitũ significat. Nestor Festo ⁊ Prisc. noluit assentiri: tertii gñis neutri posse prime decli. reperiri: demusq; nõ esse: ob hoc th̃ recusari nõ poterit: quin possit: quẽadmodũ in oĩ re vnũ aliqd reperit tãq; crocodil⁹ q̃ inter cũcta alalia sol⁹ maxillã mouet supiorẽ: ⁊ hermerobi⁹ animal solũ matutino tpe oritur ⁊ in vespera semp morit: ita in oĩb⁹ disciplinis aliqd inire vnicũ inuenit. Sicq; hoc nomẽ pascha qd inter oĩa nola prime declinatiõis reperiat neutrũ. Neq; obstat polẽta qd plane gñis est feminini. pli. li. xxi. ii. Aque polenta addita mitigat. Seneca ad Luciliũ epl'a. cxi. habem⁹ aqua' habem⁹ polẽta. Uersicul⁹ vo ille Ouidianus. Dulce dedit testa qd coxerat añ polenta. nõ min⁹ ostẽdit polenta esse gñis feminini q̃ gñis neutri: qd plerisq; oĩa affirmãt. Quod vero pascha gñis neutri prime sit declinationis oẽs pene codices sacri testant. Juuencus lib. iiij. Sꝫ vitare dies pasche nec plebe frequẽti. hieronymus in opusculo illo cuius Titulus est de celebratione pasche. Et illius hymni. protecti pasche vespere: ⁊ paulopost explicuit genus. Jam pascha nostrum Christ⁹ est.

De quatuor verborum regularium coniugationibus. Cap.v.

Anto. In coniugatione vboꝝ explicanda visum est quedã tpa adiicere: ducti tũ antiquoꝝ autoritate: tum rõne: tũ etiã necessitate: adiecim⁹ inq; indicatiuo alterũ futurũ in voce sile futuro subiũctiui: imperatiuo in vtroq; tpe adiecim⁹ voces alteras siles futuro optatiui: alteras similes ptõ aut futuro subiũctiui. Optatiuo pterea adiecim⁹ duo tpa. Infinitiuo futurũ ppuũ vltra illa duo circũlocũ q̃ vulgo habent. Qd si qs dixerit frustra hec tpa fuisse adiecta: cũ ad alioꝝ modoꝝ tpa reduci possint. Frustra igit futurũ optatiui ponim⁹: qz sile est i voce pñti subiũctiui. Frustra quasdã impatiui personas cũ siles sint eisdẽ subiũctiui parib⁹ psonis. Nõ igit p voces distinguunt tpa atq; modi verboꝝ: sꝫ rõne significationis: quẽadmodũ in dictionib⁹ p casus declinatis: casus ⁊ numeri nõ vocib⁹: sed significationib⁹ distinguuntur: aliodn ntũs ⁊ vcũs ijdẽ essent casus: qz plerũq; siles desinunt abltũs ⁊ sept m⁹ casus ⁊ vtriusq; numeri. Diũs qꝫ ⁊ abltũs plurales: qz semp eodẽ modo terminant. Quod si multo cõmodius est verboꝝ qualitates cũ suis tẽporibus distincte poni etiã aliquod interim addiscẽtib⁹ dispẽdiũ fuerit q̃ oia miscere atq; inculcare: id qd. Jo. pastrana fecit confundendo modos cũ tpib⁹: cõsulam⁹: boni atq; patiamur hãc tãtulã morã q̃ sit nobis postea magnã allatura vtilitatẽ. Adiecimus inquã indicatiuo tps futurũ qd pfectũ dicim⁹: qm̃ alterum qd est in vsu frequẽtius

ri imperfectũ dici oportet. Nã qui dicit ego amabo vxorẽ nihil aliud designat quã futurũ esse tpa in quo vxorẽ amare inchoabit: quẽadmodum qui dicit amo & amabam. Qui vero dicit amauero: nõ minus impositurum esse finem vxoris amande significat q̃ is qui dicit. ego amaui & ego amaueram: & ne pro libidine nostra hoc dixisse videamur: attulimus. M. Uarro. verba ex secundo de analogia lib. Quedam inquit sunt tempora imperfecta: vt disco discebã: quedã vero pfecta: vt didici didicerã didicero. Uides inter tẽpora vocesq; indicatiui modi a Uarrone positũ didicero in futuro pfecto qđ est simile futuro subiunctiui modi. Quare si quis dixerit cũ didicero bucolica Uer. cessabo a labore. subiunctiuus est. Quod si dixerit intra decem dies didicero buc. Uer. indicatiuus est quemadmodu alibi diximus plusq̃ perfectũ indicatiui modi poni p preterito pfecto si nõ ad aliud preteritũ referatur: id nũc dicimus de futuro perfecto: vt cuius manifesta significatio appareat indigere altero futuro ad qđ referat: vt Ci. in epist. ad apiũ. & si cũ tu in prouinciã veneris ego annuũ munꝰ cõfecero. i. a te cõfectũ erit. ¶ Imperatiui quoq; modi secũdis psonis psentis tpis vtriusq; numeri voces futuri optatiui earũdẽ personarum similes adiecimus: vt ama vel amos: amate vel ametis. Terẽ. in heautonti. sollicitudine istã que te excruciat omittas. qđ tantũ significat quãtum omitte. Hora. iij. carm. Per medios fines & aprica rura lenis incedas abeasq; parue equꝰ alũnis. qđ valet incede & abi. Jam cũ negatione phibẽdo frequẽs est hic dicẽdi modus: vt ne neges. ne facias: ne dicas: p ne nega: ne fac ne dic. Nam prohibitiuus modus ad imperatiuũ refert: q prohibere quodãmodo ẽ imperare. Sed & alias significationes hic modus habet: est enim precatiuus. Uergiꝰ. parce pio generi. & propiꝰ res aspice nostras. est & exortatiuus: vt o iuuenes tectis succedite nostris. Est etiam & concessiuus. vt I sequere Italiam ventis: pete regna per vndas. Est & execratiuus. Juue. Ite quibus grata est picta lupa barbara mitra. ¶ In futuro vero imperatiui cur omnes voces preteriti perfecti siue futuri subiunctiui: preterq̃ prime persone addidimus res ipsa nos ammonuit. nam voces ille per modum imperandi frequenter repertuntur. Cic. in. ij. de orato. Tu quemadmodum his satisfacias videris: & Juue. greculus esuriens in celum iusseris ibit. Persius. dixeris hec inter varicosos Centuriones. & illud eiusdem. verterit hunc dominus momẽto turbinis exit Marcus dama. Nec est necesse suppleri coniunctionem vt ad modum subiunctiuum huiusmodi constructiones referantur. Jam vero illa ex euãgelio: tu videris & vos videritis liquet ad huiusmodi tẽpus ptinere. Cũ particula negatiua frequẽtꝰ hec cõstructio reperit. Uer. iij. eñ. hic tibi nequa morefuerint dispendia tanti. Hora. in epist. Mancipiis locuples eget eris cappadocũ rex ne fueris hic tu. Plau. in epidico. Ubi voles pater esse: ibi esto: vbi nolis ne fueris pater. Que voces non magis subiũctiui sunt q̃ ille quas futuro perfecto indicatiui tribuimus: ne: cũ nõ voces sed significationũ diuersitas faciat distinctos modos. ¶ Optatiui modi preteritum imperfectũ extricauimus a psenti: propterea q in sermone hispano vtrũq; tẽpus sub eadẽ voce diuersos habet sensus. Tẽpus pteritũ pfectũ subiũcti in pterito simile adiecimꝰ ducti tũ Diomedis authoritate: tũ etiã ratione significationis q̃ in vsu frequẽter repitur. Uer. vj. eñ. hac troiana tenus fuerit fortuna secuta. & Luc. in. ij. Sed cõditor artis finxerit ista tages. Cicero in libello de fato. Possidoniꝰ pace magistri dixerim quedam cõminiscĩ videt: quãq̃ is dicẽdi modus magis videatur futuri temporis huiusmodi q̃ preteriti. Est quoq; figura loquendi: cũ officiũ pretermissum fuisse a nobis aut ab aliis cõquerimur: q̃ locutio ad hãc modũ referri põt: qualis est illa apud Teren. in andria. heim pdiceres. Idẽ in heauton. fortasse iniquior erat pateret. Idẽ in phor. sumeret vel feno re. Ver. iiij. Eñ. faces in castra tulissem: implessemq; foros flammis: natũq; patremq; Cũ genere extinxem & memet super ipsa dedissem. Idẽ in eodẽ. eodem me ad fata vocasses idem dolor ambas ferro atq; eodẽ hora tulisset. ¶ Subiunctiuus cũ ex eo dicat qđ aliud verbũ sibi adiũg: desideret: idq; nisi per coniunctionẽ fieri non possit: nõ omnes coniunctiones omnibus temporibus conueniunt: sed quedã quibusdã. Sed ideo hec coniunctio cum in verbo subiunctiuo preponitur: q: plerunq; huiusmodi temporibus aptari põt. Illud tñ aduertendũ subiunctiui tpa nõ esse satis explicata: nã & presens magis significat futurũ aut instãs quã tpa psens: vt si dixeris: venio vt legã. lege vt intelligã. Preteritũ quoq; impfectũ nõnunq̃ in tpe psenti rẽ fieri significat. vt Uer. v. eñ. Si nũc foret illa iuuẽta. Idem in bucco. Nec tuus hic moeris nec viueret ipse menalcas. ¶ Futurũ quoq; tẽpus aliquãdo significat: vt Uerg. Tyrias olim q̃ euerteret arces. Idẽ. qui mare qui terras omni ditione tenerent. Preteritũ quoq; perfectũ plerũq; sensum habet futuri: vt Terẽ. in and. Si inde te exemerim ego p te molam. Idẽ in eodẽ. Certe si resciuerim: atq; in vsu frequenti est: vt si dixerim cum aliquid improprie aut barbare loquimur. Quare nõ sine causa gellius in ambigo reliquit an eiusmodi voces preteriti futuri subiunctiui essent. Est & alia significatio per modum concedendi: que quidem verbi qualitas ab aliis modis distinguenda fuit: vt essent modi sex. Cic. in academicis. Sed fecerint illa vetera si vultis incognita. Idem in secũdo de finibus. Sed ego fuerit si ita vis. Uergi. iiij. ene. Uerum anceps pugne fuerat fortuna fuisset. In futuro quoq; reperitur hic modus: vt Cice. in academi. Age testifero peripateticis: sustinuero epicoreos: & per alterũ futurum simile preterito. Uer. ij. geor. haud alios prima nascentis origine mundi illuxisse dies aliumve habuisse tenorẽ crediderim. Idem in eodem. Non ego te mensis & diis accepta secundis transierim rhodia. De infinitiuo tempore futuri suo loco dicetur.

Duplex indicatiui futurum.

Presentis imperatiui secunde persone duplices.

Voces futuri subiunctiui futuro pares imperatiui.

Preteritum imperfectum optatiui extricatum a psenti.

Tpa subiunctiui non satis explicata sunt.

¶ Christ. Amo as. mirũ est neq; omnibꝰ in promptu credendũ hoc verbũ amo as. etiã priscis pueris rudimẽtum fuisse atq; exemplar ad latinitatem discẽdã propositũ eque vt nunc proponitur: qđ facile ex Plauto i mercatore cognoscas: vbi Lysimachus & Demipho notarij inducunt: quorũ vterq; ita sermocinat. Demipho. Sz anim ne ego tibi eloqui si quid velim? Lysimachus. audacter. Demipho. animũ aduerte. Lysimachꝰ. fiet sedulo. Demipho. hodie ire in ludum occepi literarium. ternas scio. Lysimachꝰ. qđ ternas? Demipho. amo & q̃ sequuntur.

¶ Prima coniugatio. Cap. v. ¶ Epitome.

Prima coniugatio ex eo cognoscitur quod secunda persona presentis indicatiui modi mittatur in as: & habet a productam ante re finalem infinitiui modi.

Amo amas amaui amare amandi amando amandum: amatum amatu: amans amaturus. Amor amaris amatus amandus.

¶ Actiua voce. ¶ Indicatiuo modo.

Tempore presenti amo amas amat. amamus amatis amant.
Preterito imperfecto amabã amabas amabat. amabamꝰ amabatis amabãt.
Preterito perfecto amaui amauisti amauit. amauimꝰ amauistis amauerũt vel amauere.
Preterito plusq̃ perfecto: amauerã amaueras amauerat: amaueramus atis. amauerant.
Futuro imperfecto amabo amabis amabit. amabimus amabitis amabunt.
Futuro perfecto amauero amaueris amauerit. amauerimus amaueritis amauerint.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore presenti ama vel ames amet:amemus amete vel ametis ament.
Futuro amato vel amaueris.amato vel amauerit.amauerimus amatote vel amaueritis. amanto vel amauerint. ¶ Optatiuo modo.
Tempore presenti vtinam amarem amares amaret.amaremus amaretis amarent.
Preterito imperfecto vtinam amarem amares amaret amaremus amaretis amarent.
Preterito perfecto vtinam amauerim amaueris amauerit.amauerimus ritis.amauerint.
Preterito plusquam perfecto vtinam amauissem ses.set.amauissemus setis.amauissent.
Futuro vtinam amem ames amet.amemus ametis ament.
¶ Subiunctiuo modo.
Tempore presenti cum amem ames amet.amemus ametis ament.
Preterito imperfecto cum amarem amares amaret.amaremus amaretis amarent.
Preterito perfecto cum amauerim amaueris auerit.amauerimus amaueritis amauerint.
Preterito plusquam perfecto cum amauissem amauisses set.amauissemus setis.sent.
Futuro cum amauero amaueris rit.amauerimus ritis.rint.
¶ Infinitiuo modo.
Tempore presenti amare. Preterito amauisse.
Futuro amatum vel amaturum esse vel amatum ire.
Gerundia substantiua amandi amando amandum.
Supina verba amatum amatu.
Participia presentis amans.futuri amaturus.
¶ Verbo impersonali.
¶ Indicatiuo modo.
Tempore presenti amatur. Preterito imperfecto amabatur.
Preterito perfecto amatum est vel fuit.
Preterito plusquam perfecto amatum erat vel fuerat.
Futuro imperfecto amabitur. Futuro perfecto amatum erit.
¶ Imperatiuo modo.
Tempore presenti ametur. Futuro amator vel amatum sit.
¶ Optatiuo modo.
Tempore presenti vtinam amaretur.
Preterito imperfecto vtinam amaretur.
Preterito perfecto vtinam amatum sit vel fuerit.
Preterito plusquam perfecto vtinam amatum esset vel fuisset. Futuro vtinam ametur.
¶ Subiunctiuo modo.
Tempore presenti cum ametur. Preterito imperfecto cum amaretur.
Preterito perfecto cum amatum sit vel fuerit.
Preterito plusquam perfecto cum amatum esset vel fuisset. Futuro cum amatum erit vel fuerit.
¶ Infinitiuo modo.
Tempore presenti amari.
Preterito amatum esse vel fuisse. Futuro amatum iri:vel amandum.
¶ Passiua voce.
¶ Indicatiuo modo.
Tempore presenti.Amor amaris vel amare amatur.amamur amamini amantur.
Preterito imperfecto amabar amabaris vel bare.batur.amabamur bamini.amabantur.
Preterito perfecto amatus amata amatum sum vel fui.
Preterito plusquam perfecto amatus amata amatum eram vel fueram.
Futuro imperfecto amabor amaberis vel amabere amabitur.imur.imini.amabuntur.
Futuro perfecto amatus amata amatum ero.
¶ Imperatiuo modo.
Tempore presenti amare vel ameris ametur amemur amamini vel amemini amentur.
Futuro amator vel amatus sis.amator amatus sit vel amati simus: amamino vel amati sitis.amantor vel amati sint. ¶ Optatiuo modo.
Tempore presenti vtinam amarer amareris vel amarere amaretur.amaremur.emini.entur.
Preterito imperfecto vtinam amarer amareris vel rere.retur.amaremur amaremini rentur.
Preterito perfecto vtinam amatus amata amatum sim vel fuerim.
Preterito plusquam perfecto amatus amata amatum essem vel fuissem.

Futuro

Futuro vtinam amer ameris vel amere ametur. amemur amemini amentur.

Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum amer ameris vel amere ametur. amemur amemini amentur.
Preterito iperfecto cũ amarer amareris vl' amarere amaret. amaremur amaremini amarẽt.
Preterito perfecto cum amatus amata amatum sim vel fuerim.
Preterito plusꝙ perfecto cum amatus amata amatum essem vel fuissem.
Futuro cum amatus amata amatum ero vel fuero.

Infinitiuo modo

Tempore presenti amari. Preterito amatum amatam amatum esse vel fuisse.
Futuro amandum vel amandum esse vel amatum iri.

Participia.

Participium preteriti. Amatus amata amatum. Futuri amandus amanda amandum.

Secunda coniugatio. Epitome.

Secunda coniungatio ex eo cognoscitur: quod secundam personã presentis indicatiui modi mittit in es: et habet e productam ante re finalem infinitiui modi.

Doceo doces docui docere docendi docendo docendum. doctum doctu docẽs docturus. doceor doceris doctus docendus.

Actiua voce.

Indicatiuo modo

Tempore presenti. Doceo doces docet. docemus docetis docent.
Preterito imperfecto. docebam docebas docebat. docebamus docebatis docebant.
Preterito perfecto docui docuisti docuit. docuimus docuistis docuerunt vel docuere.
Preterito plusꝙ perfecto docuerã docueras docuerat. docueramꝰ docueratis docuerant.
Futuro imperfecto docebo docebis docebit. docebimus docebitis docebunt.
Futuro perfecto docuero docueris docuerit. docuerimus docueritis docuerint.

Imperatiuo modo

Tempore presenti doce vel doceas doceat. doceamus docete vel doceatis doceant.
Futuro doceto vel docueris doceto vel docuerit docuerimus docetote vel docueritis. docẽto vel docuerint.

Optatiuo modo

Tempore presenti vtinam docerem doceres doceret. doceremus doceretis docerent.
Preterito imperfecto vtinam docerem doceres doceret. doceremus doceretis docerent.
Preterito perfecto vtinam docuerim docueris docuerit. docuerimꝰ docueritis docuerint.
Preterito plusꝙ pfe. vtinã docuissẽ docuisses docuisset. docuissemꝰ docuissetis docuissent.
Futuro vtinam doceam doceas doceat. doceamus doceatis doceant.

Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum doceam doceas doceat. doceamus doceatis doceant.
Preterito imperfecto cum docerem doceres doceret. doceremus doceretis docerent.
Preterito perfecto cum docuerim docueris docuerit. docuerimus docueritis docuerint.
Preterito plusꝙ pfecto cũ docuissẽ docuisses docuisset. docuissemꝰ docuissetis docuissent.
Futuro cum docuero docueris docuerit docuerimus docueritis docuerint.

Infinitiuo modo

Tempore presenti docere. Preterito docuisse.
Futuro docturum vel doctum ire. Gerundia substantiua docendi docẽdo docendum.
Supina verba doctum doctu. Participium presentis docens.
Futuri docturus.

Verbo impersonali.

Indicatiuo modo.

Tempore presenti docetur. Preterito imperfecto docebatur.
Preterito perfecto doctum est vel fuit. Preterito plusꝙ perfecto doctum erat vel fuerat.
Futuro imperfecto docebitur. Futuro perfecto doctum erit.

Imperatiuo modo

Tempore presenti doceatur. Futuro docetor vel doctum sit.

Optatiuo modo

Tempore presenti vtinam doceretur. Preterito imperfecto vtinam doceretur.
Preterito perfecto vtinam doctum sit vel fuerit.
Preterito plusꝙ perfecto vtinam doctum esset vel fuisset.

futuro vtinam doceatur.

¶ Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum doceatur. Preterito imperfecto cum doceretur.
Preterito perfecto cum doctum sit vel fuerit.
Preterito plusq̃ perfecto cum doctum esset vel fuisset. futuro cũ doctum erit vel fuerit.

¶ Infinitiuo modo

Tempore presenti docere. Preterito doctum esse vel fuisse.
futuro doctum iri vel docendum.

¶ Passiua voce.

¶ Indicatiuo modo

Tempore presenti doceor doceris vel docere docetur. docemur docemini docentur.
Preterito impfecto docebar docebaris vel bare docebat. docebamur docebamini bantur.
Preterito perfecto doctus docta doctum sum vel fui.
Preterito plusq̃ perfecto doctus docta doctum eram vel fueram.
futuro impfecto docebor doceberis vel docebere docebitur. docebimur docebimini bunt.
futuro perfecto doctus docta doctum ero.

¶ Imperatiuo modo

Tempore presenti docere vel docearis doceatur. doceamur emini. vel doceamini doceant.
futuro docetor tu vel ille. doceamur doceminor docentor.

¶ Optatiuo modo

Tẽpore p̃senti vtinã docerer docereris vel rere. doceret. doceremur doceremini docerent.
Preterito imperfecto vtinã decerer ris. vel rere: doceret. doceremur doceremini docerent.
Preterito perfecto vtinam doctus docta doctum sim vel fuerim.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam doctus docta doctum essem vel fuissem.
futuro vtinam docear docearis vel doceare doceatur. doceamur doceamini doceantur.

¶ Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum docear docearis vel doceare atur. doceamur doceamini doceantur.
Preterito imperfecto cũ docerer reris vel rere. doceret. doceremur doceremini docerẽtur.
Preterito perfecto cum doctus docta doctum sim vel fuerim.
Preterito plusq̃ perfecto cum doctus docta doctum essem vel fuissem.
futuro cum doctus docta doctum ero vel fuero.

¶ Infinitiuo modo

Tempore presenti doceri. Preterito doctum doctam doctum esse vel fuisse.
futuro doctum iri vel docendum.

¶ Participia.

Participium preteriti doctus docta doctum. futuri docendus docenda docendum.

¶ Tertia coniugatio.

¶ Epitome.

¶ Tertia coniugatio ex eo cognoscitur: quod secundam personam presentis indicatiui modi mittit in is correptam: et habet e breuem ante re in infinitiuo.

Lego legis legi: legere legendi legendo legendũ. lectum lectu legens lecturus.
Legor legeris: lectus legendus.

¶ Actiua voce.

¶ Indicatiuo modo

Tempore presenti lego legis legit. legimus legitis legunt.
Preterito imperfecto legebã. legebas legebat. legebamus legebatis legebãt.
Preterito perfecto legi legisti legit. legimus legistis legerunt vel legere.
Preterito plusq̃ perfecto legeram legeras legerat. legeramus legeratis legerant.
futuro imperfecto legam leges leget. legemus legetis legent.
futuro perfecto legero legeris legerit. legerimus legeritis legerint.

¶ Imperatiuo modo

Tempore presenti lege vel legas legat. legamus legite vel legatis legant.
futuro legito vel legeris legito vel legerit. legerimus tote. vel legeritis: legũto vel legerint.

¶ Optatiuo modo

Tempore presenti vtinam legerẽ legeres legeret. legeremus legeretis legerent..
Preterito imperfecto vtinam legerem legeres legeret. legeremus legeretis legerent.
Preterito perfecto vtinam legerim legeris legerit. legerimus legeritis legerint.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam legissem legisses legisset. legissemus setis legissent.

Futuro vtinam legam legas legat. legamus legatis legant.

¶ Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum legam legas legat. legamus legatis legant.
Preterito imperfecto cũ legerem legeres legeret. legeremus legeretis legerent.
Preterito perfecto cum legerim legeris legerit. legerimus legeritis legerint.
Preterito plusq̃ pfecto cum legissem legisses legisset. legissemus legissetis legissent.
Futuro cum legero legeris legerit. legerimus legeritis legerint.

¶ Infinitiuo modo

Tempore presenti legere. Preterito legisse. Futuro lecturum vel lectum ire.
Gerundia substantiua. legendi legendo legendum.
Supina verba lectum lectu. Participium presentis legens.
Futuri lecturus lectura lecturum.

¶ Verbo impersonali.

¶ Indicatiuo modo

Tempore presenti legitur. Preterito imperfecto legebatur.
Preterito perfecto lectum est vel fuit.
Preterito plusq̃ perfecto lectum erat vel fuerat.
Futuro imperfecto legetur.
Futuro perfecto lectum erit vel fuerit.

¶ Imperatiuo modo

Tempore presenti legatur. Futuro legitor vel lectum sit.

¶ Optatiuo modo.

Tpe p̃senti vtinã legeretur. Preterito iperfecto vtinã legeret.
Preterito perfecto vtinam lectum sit vel fuerit.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam lectum esset vel fuisset.
Futuro vtinam legatur.

¶ Subiunctiuo modo

Tẽpore presenti cũ legatur. Preterito imperfecto cũ legeret.
Preterito perfecto cum lectum sit vel fuerit.
Preterito plusq̃ perfecto cum lectum esset vel fuisset.
Furo cum lectum erit vel fuerit.

¶ Infinitiuo modo

Tempore presenti legi. Preterito lectum esse vel fuisse.
Futuro lectum iri vel legendum.

¶ Passiua voce.

¶ Indicatiuo modo

Tpe psiti legor legeris vl legere legit. legimur legimini guntur.
Preterito ipfecto legebar legebaris vel legebare legebat. legebamur legebamini legebãt.
Preterito perfecto lectus lecta lectum sum vel fui.
Preterito plusq̃ perfecto lectus lecta lectum eram vel fueram.
Futuro imperfecto legear legeris vel legere legetur. legemur legemini legentur.
Futuro perfecto lectus lecta lectum ero.

¶ Imperatiuo modo

Tempore presenti legere vel legaris legatur. legamur legimini vel legamini legantur.
Futuro legitor vel lectus sis. legitor vel lectus sit. legamur vel lecti simus leguninor vel lecti sitis leguntur vel lecti sint. ¶ Optatiuo modo

Tpe presenti vtinã legerer legereris vel legerere legeret. legeremur. legeremini legerẽtur.
Preterito impfecto vtinã legerer legereris vel rere. retur. legeremur legeremini legerẽtur.
Preterito perfecto vtinam lectus lecta lectum sim vel fuerim.
Preterito plusq̃ perfecto vtinam lectus lecta lectum essem vel fuissem.
Futuro vtinam legar legaris vel legare legatur. legamur legamini legantur.

¶ Subiunctiuo modo

Tempore presenti cum legar legaris vel legare legatur. legamur legamini legantur.
Preterito iperfecto cũ legerer legereris vel legerere legeret. legeremur remini. legerent.
Preterito perfecto cum lectus lecta lectum sim vel fuerim.
Preterito perfecto cum lectus lecta lectum essem vel fuissem.
Futuro cum lectus lecta lectum ero vel fuero.

Infinitiuo modo.

Tempore presenti legi. Preterito lectum lectam lectum esse vel fuisse.
Futuro lectum iri vel legendum.

Participia.

Participium preteriti: lectus: lecta: lectum. Futuri legendus legēda legendum.

Quarta coniugatio. Epitome.

Quarta coniugatio ex eo cognoscitur q secundam personam presentis indicatiui modi mittit in is longam: et habet i productam ante r finalem infinitiui modi.

Audio audis audiui audire audiendi do. dum. auditum. tu. audiēs auditurus.
Audior audiris. auditus audiendus.

Actiua voce.

Indicatiuo modo.

Tempore presenti audio audis audit. audimus auditis audiunt.
Preterito imperfecto audiebā bas. audiebat. audiebamus audiebatis audiebant.
Preterito ꝑfecto audiui audiuisti audiuit. audiuimꝰ audiuistis audiuerunt vel audiuere.
Preterito plusq̄ꝑfecto audiuerā audiueras audiuerat. audiueramꝰ audiueratis uerant.
Futuro imperfecto audiam audies audiet. audiemus audietis audient.
Futuro perfecto audiuero audiueris audiuerit. audiuerimus audiueritis audiuerint.

Imperatiuo modo.

Tempore presenti audi vel audias audiat. audiamus audite vel audiatis audiant.
Futuro audito vel audis. audito vel audiuerit. audiamꝰ vel audiuerimꝰ. audite vel audiueritis. audiunto vel audiuerint.

Optatiuo modo.

Tempore presenti vtinam audirem audires audiret. audiremus audiretis audirent.
Preterito imperfecto vtinā audirē audires audiret. audiremus audiretis audirent.
Preterito ꝑfecto vtinā audiuerim audiueris audiuerit: audiuerimꝰ audiueritis audiuerit
Preterito plusq̄ ꝑfecto vtinā audiuissē audiuisses audiuisset: audiuissemꝰ uissetis. uissent.
Futuro vtinā audiam audias audiat. audiamus audiatis audiant.

Subiunctiuo modo.

Tempore presenti cū audiam audias audiat. audiamus audiatis audiant.
Preterito imperfecto cū audirem audires audiret. audiremus audiretis audirent.
Preterito ꝑfecto cū audiuerim audiueris audiuerit. audiuerimꝰ audiueritis audiuerint.
Preterito plusq̄ ꝑfecto cū audiuissem audiuisses audiuisset. audiuissemꝰ etis audiuissent.
Futuro cum audiuero audiueris audiuerit. audiuerimus audiueritis audiuerint.

Indicatiuo modo.

Tempore presenti audire. Preterito audiuisse.
Futuro auditurum vel auditum ire.
Gerundia substantiua audiendi audiendo audiendum.
Supina verba auditum auditu.
Participia. Presentis audiens. Futuri auditurus.

Uerbo impersonali.

Indicatiuo modo.

Tempore presenti auditur. Preterito imperfecto audiebatur.
Preterito perfecto auditum est vel fuit.
Preterito plusq̄perfecto auditum erat vel fuerat.
Futuro imperfecto audietur.
Futuro perfecto auditum erit.

Imperatiuo modo.

Tempore presenti audiatur. Futuro auditor vel auditum sit.

Optatiuo modo.

Tempore presenti vtinam audiretur. Preterito imperfecto vtinam audiretur.
Preterito perfecto vtinam auditum sit vel fuerit.
Preterito plusq̄ perfecto vtinam auditum esset vel fuisset.
Futuro vtinam audiatur.

Subiunctiuo modo.

Tempore presenti cum audiatur. Preterito imperfecto cum audiretur.
Preterito perfecto cum auditum sit vel fuerit.

Preterito plusq̄ perfecto cum auditum esset vel fuisset. Futuro cū auditū erit vel fuerit.

¶ Infinitiuo modo

Tempore presenti audiri. Preterito auditum esse vel fuisse.
Futurum auditum iri vel audiendum.

¶ Passiua voce. Indicatiuo modo

Tempore presenti audior audiris vel audire auditur. audimur audimini audiuntur.
Preterito iperfecto audiebar audiebaris vel are. audiebatur. audiebamur amini. bantur.
Preterito perfecto auditus audita auditum sum vel fui.
Preterito plusq̄ perfecto auditus audita auditum eram vel fueram.
Futuro imperfecto audiar audieris vel audiere audietur. audiemur audiemini audiētur.
Futuro perfecto auditus audita auditum ero.

¶ Imperatiuo modo

Tēpore presenti audire vel audiaris audiatur. audiamur audimini vel audiamini audiant.
Futuro auditor tu vel ille. audiamur audiminor audiuntor.

¶ Optatiuo modo

Tempore presenti vtinā audirer audireris vel ere. audiretur. audiremur mini. audirētur.
Preterito imperfecto vtinā audirer reris. vel rere. audiretur. audiremur mini. audirētur.
Preterito perfecto vtinam auditus audita auditum sim vel fuerim.
Preterito plusq̄perfecto vtinam auditus audita auditum essem vel fuissem.
Futuro vtinā audiar audiaris vel audiare audiatur. audiamur audiamini audiantur.

¶ Subiunctiuo modo

Tēpore presenti cū audiar audiaris vel audiare audiatur. audiamur audiamini audiātur.
Preterito impfecto cū audirer audireris vel ere. audiret. audiremur audiremini audirēt.
Preterito perfecto cum auditus audita auditum sim vel fuerim.
Preterito plusq̄ perfecto cum auditus audita auditum essem vel fuissem.
Futuro cum auditus audita auditum ero vel fuero.

¶ Infinitiuo modo

Tempore presenti audiri. Preterito auditum auditam auditum esse vel fuisse.
Futuro auditum iri vel audiendum.

¶ Participia.

Participium preteriti auditus audita auditum. Futuri audiendus audienda audiēdū.

¶ De formatione verborum regularium. Cap. vj.

¶ Epitome.

Preteriti imperfecti verborū regulariū modi indicatiui docetur formatio & deriuatio: & preteriti insuper perfecti plusq̄ perfecti & futuri eiusdem modi.

AMo doceo lego audio nō formāt aliū de: quin poti⁹ alia tpa formant ab eis. Amabā docebā formātur a secūda persona singulari presentis īdicatiui modi ablata s & addita bam.
Legebam audiebam formant a prima psona singulari presentis indicatiui o mutata in e: & addita bā: preter eo is: quod mittit ibam: & queo quis: quibaz. Amaui docui legi audiui, nō formātur aliunde: qn potius reliqua/scz tempora que circūloquimur in voce passiua formantur ab eis.

De formationib⁹. Analogia (quā pportionē. Nonnulli interptant) nulla grāmatices pte magis deseruit nobis q̄ i vboꝝ ꝯiugatiōe: vt sola ppemodū possit i hac vna pte sufficere: pterq̄ in pteritis & supinis q̄ a pportione plerūq̄ discesserūt. Nā si amo amas facit i ptō impfecto indicatiui amabā & futuro amabo: possis nullo pcepto: sz sola analogia duce ob eo qd est porto as. & ab eo qd est ambulo ambulas facere portabā: ambulabā: portabo: ambulabo. Qr tñ video grecos & latinos circa tēpoꝝ formationē atq̄ et psonaꝝ q̄ a pma vbi positiōe desluxerūt laborasse: nō oīno & nos ociosū eē putauim⁹ hac de re pcepta tradere. ¶ Amo doceo lego audio. Cū vboꝝ ꝯiugatiōes q̄tuor sint: q̄rū diuersitas colligit pcipue ex scda psona pñtis indicatiui & presentis infinitiui: proponit quatuor verba: q̄ explicita p oēs voces: modos: numeros: & psonas exhibēt nobis imaginē toti⁹ cōiugationis: qb⁹ locis illi⁹ ptes inter se ꝯueniāt. ¶ Dicit igit q pmo q pma vbi positio hoc est prima psona pñtis indicatiui non formaf aliūde: quin poti⁹ ipsa gignit ex se reliqua alia tpa. Est eñ hic in vbo qd in nōie rectus. Et queadmodū gignendi casus in nōie ostendit nobis quote declinationis est nomen: eodē modo scda psona pñtis indicatiui: q̄ primū discessit a vbi positiōe ostendit quote ꝯiugationis est vbū: nā q̄ mittūt as sunt prime: q̄ in es scde: q̄ in is breuem sunt tertie: que in is pductā quarte: quam quidā non quartā: sed tertiā pductaz dixerunt. Sed queadmodū pma vbi positio semp terminat i o vel or: pterq̄ in vbis defectiuis & irregularib⁹: ita secunda coniugatio habet propriam terminationem in eo: & quarta semper in io preter eo & queo cum cōpositis que cum sint quarte tamē terminantur in eo. Sunt preterea pauca verba prime cōiugationis que terminant in eo vt meo as. creo as. nauseo as. † et aliquanto plura tertie q̄ terminant in io vt facio is. fodio is. fugio is. Prime itaq̄ cōiugationis positio mittit secundā personā o mutata in as: vt amo as porto as Secunde vero o mutata i es: vt doceo es. studeo es. estq̄ minor vna syllaba. Tertie vero q̄cū in o desinit o mutata i is: estq̄ minor eque vna syllaba vt facio is. fugio is. Alia tñ eiusdē coniugationis quacunq̄ litera precedente o mutata in is: vt scribo is.

Verborum diuersitas vñ cognoscatur.

Quarta cōiugatio tertia pducta dicta est.

† Nauseo vomitu infestor a naui: quia nauigātib⁹ facile excitari solet: inde nausea vomēdi appetitus.

kan as is. dico is. lego is. Quarte cõiugationis io vel eo mutatis in is vt audio is. polio is. eo is. queo is. Tertia psona fit s finali scõe psone mutata in t. vt amas at. doces cet. legis it. audis it. Prima psona pluralis fit mu. iter posita inter s. finalẽ scõe psone et pcedẽtẽ vocalẽ: vt amas mus. Scõa psona pluralis fit ti. iterposita: vt amas tis. Tertia psona pluralis in pma quidẽ et scõa ziugatiõe fit a tertia singularis n iterposita iter finalẽ et vocalẽ pcedẽtem: vt amat ant. docet. ent. In tertia vero et quarta fit prime positiõis finali mutata in unt: vt lego unt. facio unt audio unt. ¶ Amabã docebã. ptm̃ impfectũ pme ziugatiõis atqꝫ scõe fit a scõa psona singularis psentis indicatiui ablata s et addita bã: vt amas bã. doces bã. ¶ Legebã et audiebã. hoc est vba tertie et quarte ziugatiõis fiũt pme vbor̃ positiõis o finali muta. in e et addita bã: vt lego bã. facio bã: audio bã. Eo tñ et queo sequunt rõnẽ verbor̃ pme et scõe ziugatiõis: q̃ formãt ptm̃ imperfectũ: vt diximꝰ a scõa psona pñtis indicatiui ublata s et addita bã vt queo qs bã. eo is ibã. Ad quorũ similitudinẽ antiquiores poete psertim hoc tpꝰ formabant in oibus vbis q̃rte cõiug. vt Uer. viij. eñ. Tũc mihi prima genas vestibat flore iuuẽta. Idẽ in eodẽ. Ceratis squãmis serpẽtũ auroqꝫ polibãt: p vestiebãt et poliebãt. Scõa psona singularis fit m mutata in s: vt amabã bas. Tertia persona singularis fit m mutata i t: vt amabã bat. Prima psona pluralis fit addita us. vt amabã bamꝰ. Scõa psona pluralis fit m mutata in tis: vt amabã tis. Tertia psona eiusdẽ numeri fit m mutata in nt: vt amabã bãt. ¶ Amaui docui legi audiui. ois pti pfecti indicatiui modi prima psona singu. desinit in i q̃ tñ nullã certã pportionẽ vbor̃ sequit a quibꝰ descẽdit: nisi q vba prime et q̃rte ziuga. plerunqꝫ formant a scõa pñtis indic. s ablata et adita ui: vt amas ui. portas ui. audis ui. polis ui. sed de vltimis et penultimis syllabis ptitor̃ in. iiij. capite lib. explicauimꝰ. Scõa persona singu. fit supra primã: sti assumpta. vt amauisti. Tertia persona eiusdẽ numeri fit t assumpta: vt amauit. Prima psona pluralis fit assumpta mus: vt amauimꝰ. Scõa eiusdẽ numeri fit stis assumpta vt amauistis. Tertia eiusdẽ numeri fit i finali mutata in e et assumpta rũt: vl' re: vt amauerũt vl' amauere. Hoc tẽpus crebras recipit abscissiões: neqꝫ id tñ in carmine verũetiã in psa oratione: maxime in vbis prime ziug. q̃ ... pñt ptm̃ in aui pterqꝫ laui qd ipm̃ vr̃ abscissum ab eo qd est lauisti: neqꝫ eñ possumus dicere lasti pro lauisti: et in verbis tertie et quarte que mittũt ptm̃ in iui: sed in verbis prime recipit tantũ abscissionẽ in scõa psona singularis et in scõa et tertia pluralis: vt amasti p amauisti: amastis p amauistis: amarũt p amauerũt: et in verbis tertie et quarte oẽs psone possunt recipere abscissionẽ: vt sapij sapijsti sapijt: p sapiui sapiuisti sapiuit: et i plurali sapijmꝰ sapijstis sapierũt vl' sapiere p sapiuimꝰ sapiuistis sapiuerũt vl' sapiuere: audij audijsti audijt: p audiui audiuisti audiuit. Audijmus audijstis audierũt vel audiere: p audiuimꝰ audiuistis audiuerũt vel ere. Et in oibus cõpositis ab eo is. ibi semp̃ fit abscissio: vt preterij potius q̃ pteriui: redij odij inij pdij: potiꝰ q̃ rediui odiui iniui pdiui: et eodẽ mõ de reliquis psonis vtriusqꝫ numeri. illud etiã est aduertẽdũ in secũdis personis vtriusqꝫ numeri duplex ij abscissorum posse per

Directi pro direxisti. syneresim coire in vnũ i lõgũ: vt sapisti pro sapijsti. Mar. nubere vis prisco: nõ miror: paula sapisti. eodẽ modo dicimꝰ polisti polistis: p polijsti polijstis. audisti audistis: p audijstis: facimꝰ etiã syncopen in hoc verbo noui: vt

Euasti pro euasisti. nosti p nouisti: nostis p nouistis. Ab eo q̃ qd ẽ admoueo Uerg. dixit. iiij. eneid. hircaneqꝫ admorũt vbera tigres. et. j. eñ. ab eo qd est accedo accesti. idẽ quoqꝫ: accestis scopulos vos et cyclopeia saxa. et ab eo qd est dirigo direxti

Luxti pro luxisti. dixit in. vj. Dardana q̃ paridis direxti tela manusqꝫ. Hora. q̃ ab eo qd ẽ euado euasti. dixit in. ij. ser. Euasti credo metues doctusqꝫ cauebit. Et catullus ad ortalum. Et tu non orbum luxti deserta cubile. pro luxisti a lugeo. et Ouidius. vj. meta. Et qui pars admonet abstit p abstitit dixit. et Proper. quoties raro duxti suspiria motu: pro duxisti.

¶ Amauerã: docuerã: legerã: audiuerã. hoc est primũ ex circũloquijs vocis passiue q̃ formant a perfecto indicatiui i finali mutata in e et addita rã: vt amaui amauerã: docui erã. legi gerã. audiui rã. Scõa psonã fit i mutata i s: vt amauerã ras. docuerã ras. legeram ras. audiuerã ras. Tertia eiusdẽ numeri fit m mutata in t: vt amauerat docuerat: legerat: audiuerat. Prima pluralis fit addita us: vt amaueramus. Scõa eiusdẽ numeri fit m mutata in tis. vt amauera

De syncopatis. tis. Tertia eiusdẽ numeri fit m mutata i nt: vt amauerãt. Recipit tñ hoc tpꝰ abscissionẽ i vbis fere eisdẽ qbꝰ ptm̃ pfectũ norã ras rat. noramꝰ tis. et norãt. cupierã ras. rat. cupieramꝰ tis. rãt. audierã ras. rat. audieramꝰ tis. erãt. Ab eo q̃ qd est remoueo dixit hora. in. ij. ser. Uerũ vbi se a vulgo et scena in secreta remorã. sꝫ hoc fortasse tñ i carmine qd psa oratio nõ admitteret: et ab eo quod est surripio dicit idem hora. iij. car. Que me surpuerat mihi: pro surripuerat. Idẽ ij. sermo. vnum me surpite morti. pro surripite.

Amaueram: docueram. legeram: audiueram: formãtur a prima psona singulari preteriti perfecti indicatiui modi i mutata in e et addita ram.

Amabo: docebo: formantur a secunda persona singulari presentis indicatiui modi ablata s: et addita bo.

Legã: audiã: formãt a prĩa psona singl'i pñtis indicatiui modi o mutata i am: pterqꝫ eo is ibo. q̃o qs qbo.

¶ De formatione imperatiui. ¶ Epitome.

Imperatiui modi verborum regularium docetur deriuatio et suorum temporum.

Ama: doce: audi: formantur a secunda persona singulari pñtis indicatiui modi ablata s. Lege formatur a secunda persona presentis indicatiui modi is mutata in e. Dicimus tamẽ dic duc fac. p dice duce face: et eodẽ mõ de

¶ Amabo: docebo. hoc est qd futurum indicatiui modi prime et scõe cõiuga. formatur a secũda persona presentis indicatiui modi ablata s et addita bo: vt amas amabo: doces docebo. Secũda persone eiusdem numeri fit o finali mutata in is: vt amabo amabis. Tertia quoqꝫ fit o mutata in it: vt amabo amabit. Prima persona pluralis fit o mutata in imus: vt amabimus. Secunda eiusdem numeri fit o mutata in itis: vt amabitis. Tertia eiusdem numeri fit o mutata in unt: vt amabunt. ¶ Legam. audiam. hoc est quod futurũ indicatiui modi tertie et quarte coniugationis formantur a prima persona presentis indicatiui modi o mutata in am: vt lego legam: antiquores in em terminabant. Quint. lib. j. Quid non Cato cẽsorius dicem et faciem: dicem et facẽ. eundemqꝫ in ceteris que similiter cadunt modum tenuit: quod ex veteribus eius libris manifestum est: et a Messala in li. de s litera positum. Secũda psona eiusdẽ numeri fit am mutata in es: vt legã leges: tertia eiusdẽ numeri fit am mutata in et: vt legã leget. Prima persona numeri pluralis fit am mutata in emus: vt legam legemus. Secunda eiusdem numeri fit am mutata in etis: vt legam legetis. Tertia eiusdem numeri fit am mutata in ent: vt legent. Duo tantum verba eo is: queo quis miserũt hoc tempus in ibo: retinentqꝫ alteram per vtrunqꝫ numerum et omnes personas: vt ibo ibis ibit: ibimus ibitis ibunt: quibo quibis quibit: quibimus quibitis quibunt. Antiquiores queqꝫ ad horum similitudinẽ declinabãt in futuro verba quarte cõiugationis: vt audibo audibis audibit: audibimus audibitis audibunt. Cecilius. audibis male si maledicto mihi ennius in thelamone. Ubi malor̃ strepitũ audibis. Proper. lenibunt tacito vulnera nostra sono. Plautus in aulula. Testudineũ istũ gradibo gradũ. ¶ De formatione imperatiui: ama. doce: lege: audi. Ut imperatiuꝰ aliquantulum diuersitatis habet in declinatione docet formare omnes personas numeri atqꝫ temporis vtriusqꝫ. Tamen aduertendum est tria illa dic: duc fac: recessisse a formatiõe aliorum ne cõcurrerent: vꝰ piuns: cum obliquis horum nominum dica dice: dux duce: fax face: et ab eis cõposita: vt ma

edic:pdic:deduc:adhuc:bñfac:malefac q̃ apõ ãtiq̃ores fuerãt dica dice:fac face. vñ et ꝟ.antiq̃tatꝫ amator edice ꝑ edic dixit. Tu voluisi armati volscoꝝ edice maniplus. A facio ꝟo ꝯposita si ꝑponẽ acceperint ad regulã veniũt vt ficio ce. Ou. ij. met. Infice tabe tua natãꝝ cecropis vnã. deficio ce. Uer. vj. en. Dubus nec deficere rebꝰ. Illõ q̃ꝫ ani maduertẽdũ est q̃ oẽs fere grãmatici posuerũt in futuri tertia ꝑsona plurali esse duplicẽ terminationẽ vt amãto vel amãtote:docẽto vel docẽtote. sꝫ terminatiões ille scdẽ discesserũt ab vsu:atq̃ ideo a nobis quoq̃ [illegible] sunt. ¶ Chuhst. dicimus tamen dic duc: et in compositis. Cice. v. de finibus. quod natura non habet induc in animum.

cõpositis ab illis. Amet:doceat:legat : audiat: et simi lia sunt tertie persone singu. futuri optatiui modi.
Amemus doceamus:legamꝰ:audiamꝰ:similia sunt prime persone pluralis futuri optatiui modi.
Amate:docete:legite:audite: formantur a tertia per sona singulari presentis indicatiui modi addita e.
Ament:doceant:legant: audiant : similia sunt tertie persone plurali futuri optatiui modi.
Amato:doceto:legito:audito formãtur a tertia per sona presentis indicatiui modi addita o.
Amemꝰ:doceamus:legamus:audiamus similia sunt prima ꝑsone pluralis numeri futuri optatiui modi.
Amatote:docetote:legitote:auditote: formant a ter tia persona singula: is eiusdem futuri addita te.
Amãto:docẽto:legũto:audiũto: formant a tertia ꝑ sona plurali presentis indicatiui modi addita o.

¶ De formatione optatiui. ¶ Epitome.

Deriuatio et formatio optatiui modi et suorum temporum in verbis regularibus hoc capite complectitur.

Utinã amarẽ:docerẽ:legerẽ:audirẽ. formantur a secũda persona singulari presentis im peratiui modi addita rem.
Amauissem:docuissem:legissem:audiuissẽ: formantur a prima persona singulari preteriti perfe cti indicatiui modi additas s et sem.
Amẽ format a ꝑma ꝑsona singulari pñtis indicatiui modi o mutata i em. Doceã:legã:audiã. format a pri ma ꝑsona singlari pñtꝫ ĩdicatiui mõi o mutata i am.

¶ De formatione subiunctiui. ¶ Epitome.

Coniunctiuus modus siue (vt a pluribus dicitur) subiuncti uus et sua tempora a quo oriantur.

Amem:doceam:legam:audiam: eodem mo do formantur quo futurum optatiui.
Amarem docerẽ legerẽ : audirẽ eodẽ modo formatur quo presens optatiui modi.
Amauerim. docuerim. legerim. audiuerim. formant a prima persona singulari preteriti imperfecti in dicatiui modi i finali mutata in e et addita rim.
Amauissem:docuissem:legissẽ: audiuissem eodẽ mõ format quo pteritũ plusq̃perfectum optatiui modi.
Amauero: docuero: legero: audiuero : formantur a prima persona preteriti perfecti indicatiui modi i finali mutata in e et addita ro.

¶ Ant. de formatiõe optatiui. Amarẽ: docerẽ: legerẽ:audirẽ:hoc est q̃ pñs optatiui modi for mat a scda ꝑsona pñtis impatiui add[illegible] rẽ:vt ama:vtinã amarẽ:doce vtinã docerẽ [illegible]ge vti nã legerẽ:audi vtinã audirẽ. Scda ꝑ[illegible]a fit m mutata in s. Tertia m mutata in t. Pria plura lis addita s. Scda eiusdẽ numeri m mutata in us. Tertia adhuc eiusdẽ m mutata in nt:vt vti nam amarem res. ret. remꝰ. retis. rẽt. ¶ Sꝫ illa dicerẽ ducerẽ: facerẽ sequunt regulã antiquaꝫ a dice:duce. face. ¶ Amauissem:docuissem: le gissem:audiuissem. hoc est pteritũ ꝑfectũ optati ui modi qd est vnũ ex circũloquijs vocis passi ue format a pterito ꝑfecto indicatiui modi ad dita s et sem:vt amaui:vtinã amauissem: docui vtinã docuissem:legi:vtinã legissẽ:audiui:vti nã audiuissem. Scda ꝑsona eiusdem numeri fit m mutata in s et rursus tertia m mutata in t:et prima plurali addita us:et scda eiusdẽ m muta ta in tis:et tertia eiusdẽ m mutata in nt : vt vti nã amauissem ses. set. amauissemus setis sent. Hoc tps atq̃ etiã pteritũ plusq̃ ꝑfectũ subiũctiui: qd est in terminatiõe illi simile atq̃ etiã pteritũ in finitiui: qd vtriq̃ m finali subtracta similat re cipiũt absc issionẽ in olbꝰ ꝑsonis vtriusq̃ nume ri in ꝟbis ꝑme ꝯiugatiõis mittentibꝰ pteritũ i aui. a. et u. cõsonãte extritis i verbis tertie et quarte. que mutãt pteritũ in ui u tñ ꝯsonãte displosa aut facta synerẽsi et u reiecta:vt vtinã amassem cuꝫ amassem amasse ꝑ vtinã amauissẽ cũ amauis sem amauisse vtinã cupissem vel cupijssem:cum cupissem vel cupijssẽ cupisse vel cupijsse. ꝑ vti nã cupiuissẽ:cũ cupiuissem cupiuisse: vtinã au dijssem vel audissem:cũ audissẽ vł audiuissẽ audisse vł audiuisse. pro vtinam audiuissem cũ audiuissem audisse. Sꝫ he abscissiões carminis atq̃ orõni solute cões sunt:ille tñ poetice a v uo vixi vixet ꝑ vixisset. Uer. xj. eñ. vixet cui vitã deus aut fortuna dedisset. et ab extinguo is. ex tinxi extincẽ. Idẽ. iiij. eñ. Cũ gẽte extinxem: me me super ipsa dedissem. Repo is. repsi repsem. Hor. j. ser. Nunq̃ erepsemꝰ ꝑ erepsissemꝰ. Idẽ in eodẽ. natis diuisse duobꝰ:ꝑ diuisisse. sicut et alio loco dixit Seruiꝰ. dũ munia didit ꝑ diui dit. Abscessẽ pro abscessissem. Sil. li. viij. puni co. Neq̃ abscessem thalamo ni magna minatꝰ. Ab eo quoq̃ qd est noui lꝫ in prosa oratiõe di cere vtinã nossem cũ nossem nosse, illud ꝟo qd Hora. ij. ser. dixit. Dispereã summosses oẽs:lꝫ i carmine tñ dicere. ¶ Amẽ. hoc est ꝟba ꝑme cõ iugatiõis formãt futurũ optatiui modi o finali presentis indicatiui mutata i em vt amo vtinã amẽ. doceã. legã. audiã. hoc est q̃ in scda tertia et quarta coniuga. futurũ eiusdẽ optatiui fit ab eadem prima verbi positione o mutata in am vt doceo doceã:lego legã. audio audiã. Scda persona eiusdẽ numeri fit a prima ꝑsona eius dem futuri m mutata in s. et tertia ꝑsona eius dem m mutata in t. vt amẽ ames. amet. prima persona pluralis fit a prima persona singu. addita us. scda eiusdẽ numeri ad eadem prima persona singu. m mutata in tis. Tertia eiusdẽ numeri ab eadem prima persona sing. m mutata i n nt. vt amemus tis ent. ¶ De formatione subiũctiui. Amẽ:doceã:legã:audiã. q: futurũ optatiui simile est presenti subiũctiui modi: nõ est opus hoc loco integro formari. ¶ Amarem:docerẽ:legerẽ:audirẽ. Idẽ dicit de preterito subiũctiui quod est simile presenti optatiui modi:atq̃ hec non est necesse iterũ formari. Amauerim:do cuerim:legerim:audiuerim:dicit q̃ preteritum perfectum subiunctiui modi fit a prima persona preteriti imperfe cti indicatiui modi i finali mutata in e et addita rim:vt amauerim docuerim legerim audiuerim. Secunda perso na eiusdem numeri fit ab eadem prima persona m finali mutata in s. et tertia eiusdem numeri ab eadem prima persona m finali mutata in t. vt amaueris amauerit. Prima persona pluralis fit a prima singulari addita us. se cunda eiusdẽ numeri m mutata in tis. tertia eiusdem quoq̃ numeri m mutata in nt. vt amauerimus ritis. ue rint. Recipit tamẽ hoc tempus easdem abscissiones quas reliqua circũloquia que a preterito indicatiui formans

Uixet ꝑ vi xisset.

Que tpa a pto ꝑfecto formantur.

tur: vt amarim amaris amarit amarim⁹ amaritis: amarint. audierim ris. rit. audierim⁹ tis. rint. Hora. ij. ser. ille q̄ me cōmouit. Syllua. q̄ memet finib⁹ vndiq̄ armariz ausonijs. Amauissem docuissem. q̄ p̄teritū. q. d. p̄fectū subiunctiuum easdē abscissiōes. formationēq̄ habet q̄ ptiū optatiui. ¶ Amauero docuero. i. futurū subiunctiui eodē mō formāt easdēq̄ abscissiōes hzquas ptiū p̄fectū subiūctiuū: nisi q̄ in p̄terito addem⁹ rim in futuro. ¶ De formatiōe īfinitiui. Presens eo modo formāt quo p̄sens optatiui: ꝛ ptiū eo modo quo preteritū eiusdez optatiui: vt amare amauisse ꝛc. ¶ De formatiōe gerūdiorū ꝛc. Amādi amādo amādū: hoc est q̄ gerundia substātiua formant a gtō singulari participij p̄sentis temporis tis. finali mutata in di. p primo gerūdio ꝛ in do. p medio: ꝛ in dū. pro vltimo: quēadmodū vero participiū ipsum formet statim dicturus est. ¶ Amatū amatu. Qd̄ supina nō hab̄et aliquid prius vnde forment. ꝛ qd̄ de preterito perfecto indicatiui modi dicimus q̄ nullā sequtur proportionē verborū a quib⁹ deriuant. Et ita vident in verbo tres esse positiōes a quib⁹ tota cōiugatio deducit presens indicatiui ptiū perfectum eiusdem: ꝛ supinū. et quēadmoduz a preterito formant reliq̄ sex tpa que circūloq̄mur in voce passiua: ita a supino format participiuz futuri tpis actiue vocis ꝛ participiū pti passiue. ¶ Amās docēs legēs audiens. hoc est participiū p̄ntis temporis cuiuscūq̄ cōiugationis format a prima p̄sona pti impfecti indicatiui modi. bā syllaba finali mutat i ns vt amabā amans. Memineris tñ participia duorum verborū eo is queo q̄s cū suis cōpositis recepisse e mediā fm rōnē hui⁹ formationis. Itaq̄ ab eo is dicimus iens euntis: ꝛ a queo q̄s. quiens queūtis: qd̄ magis in eorū cōpositis intelligit. vt preteriēs: rediēs: pdiēs: nequiēs. ¶ Amaturus. Quod participiū futuri tēporis actiue vocis formatur ab vltimo supino addita rus: vt amatu amaturus amatura amaturū. ¶ Amatus. qd̄ participiuz preteriti tpis vocis passiue format ab eodē vltimo supino addita s. v: ab amatu amat⁹ amata amatū. ¶ Amādus amāda amandū. Qd̄ participiū futuri tpis passiue vocis (cui gerūdia adiectiua p omnia similant preterq̄ in significatiōe) format a genitiuo singulari participij p̄sentis actiue vocis tis. finali mutata in dus da dū. vt amās amātis amādus. da dū. Antiquores tamē participia ꝛ gerūdia taz adiectiua q̄ substātiua tertie ꝛ quarte cōiugationis in undus da. dum. mittebāt. Vñ adhuc sunt apud iuriscōsultos titu. de cōmuni diuidūdo. ꝛ finiū regūdorū ꝛ familie herciscunde. ꝛ apd̄. plautū in n̄ris mercimonijs emūdis vēdūdisq̄ ꝛ ius dicūdū: sed hec exoleuerūt preterq̄ in hoc verbo eo is ꝛ suis cōpositis: vt adeundi adeundo adeundū: adeundus da. dum.

Infinitiui formatio.
Gerūdiorū formatio.
Supina vñ formentur.

Participia a quo formentur.

Participia ꝛ gerundia apud antiquos in undus terminata.

Indicatiui formatio.

¶ De formatione indicatiui. Amor doceor legor audior. hoc est prima p̄sona presentis indicatiui modi passiue vocis addita r formatur ab eadem prima persona vocis actiue: vt amo amor. Secunda persona eiusdem numeri formatur ab eadē secūda p̄sona actiue vocis s mutata in ris vel in re. in verbis tñ tertie coniugationis eiusdē persone is mutata in e. ꝛ addita ris vel re. vt amor amaris vel amare. doceor doceris vel docere. legor legeris vel legere. audior audiris vł audire. Tertie eiusdē numeri fit a tertia simili actiue vocis addita ur. vt amat amatur docet docetur. legit legitur. audit audit. Prima pluralis fit a prima simili actiue vocis m mutata in r. Secūda eiusdē numeri tis. mutata in mini. fit a simili tertio p̄sona actiue vocis. Tertia vero fit a simili tertia persona actiue vocis addita ur. vt amamur amamini amantur. docemur docemini docentur. legimur legimini leguntur. audimur audimini audiuntur. ¶ Amabar docebar. hoc est q̄ preteritū imperfectū indicatiui passiue vocis format primā personā singularē a simili persona vocis actiue m mutata in r: vt amabar docebar legebar audiebar. Secūda fit ab hac addita is vel e. vt amabaris vel are. docebaris vel are. legebaris vel are. audiebaris vel bare. Tertia fit a simili tertia persona vocis actiue addita ur: vt amabatur: audiebatur. prima persona pluralis fit a simili persona vocis actiue s mutata i. r. Secūda a simili p̄sona vocis actiue tis mutata in mini. Tertia a simili fit persona vocis actiue addita ur: vt amabamur. mini. abant. docebamur im. bantur. legebamur mini. bantur. audiebamur bamini. bantur. ¶ Amabor docebor. Quod prima persona futuri indicatiui modi vocis passiue in verbis prime ꝛ scd̄e cōiugationis format ab eadē prima p̄sona vocis actiue addita r. vt amabo amabor. docebo cebor. Scd̄a p̄sona eiusdē numeri fit ab his o mutata i e, addita is vel e. Tertia vero eiusdē numeri a simili p̄sona vocis actiue addita ur. vt amabor beris. vel amabere amabit docebor beris. vel bere. cebitur. Prima pluralis fit a prima simili actiue vocis s mutata in r. Secūda eiusdē numeri a simili p̄sona actiue vocis tis mutata in mini. Tertia eiusdem numeri fit a simili p̄sona actiue vocis addita ur. vt amabimur bimini. buntur docebimur: docebimini. docebuntur. ¶ Legar audiar. Qd̄ prima persona futuri indi-

Que tpa a p̄terito imperfecto formentur.

¶ De formatione infinitiui. ¶ Epitome.

☞ Infinitiuus modus verbi regularis quomodo formatur cum suis temporibus hic docetur.

Amare: docere: legere: audire: formantur a secunda p̄sona singu. p̄ntis imperatiui modi addita re. Amauisse: docuisse: legisse audiuisse: formantur a preteriti perfecti prima p̄sona singulari addita s. ꝛ se.

¶ De formatione gerūdiorū ꝛ supinoꝝ ꝛ participioꝝ.

¶ Epitome.

☞ Gerundia supina ꝛ varia verborum regularium participia a quibus ꝛ vnde veniant ꝛ formentur: hoc habet caput.

Amandi amādo amāduz. Docendi docendo docendum. Legendi legendo legendū. Audiendi audiendo dū. formant a genitiuo singulari participij p̄ntz. tis mutata in di. do. dū. Amatum amatu. doctū doctu. lectū lectu: auditū auditu. non habent vnde formari possint.

Amās: docens legens: audiēs. formantur a prima persona singulari pti impfecti indicatiui modi baz finali mutata in ns. Amaturus: docturus. lectur⁹: auditurus: formantur ab vltimo supino addita rus. Amatus doctus lectus audit⁹: formantur ab vltimo supino addita s. litera,

Amādus. docēdus. legēdus. audiēd⁹. formātur a gtō singl'ari participij p̄ntis tis finali mutata i dus da. dū.

¶ De formatione indicatiui vocis passiue.

¶ Epitome.

☞ Indicatiu⁹ cū suis tpib⁹ in voce passiua h̄ formari mōstratur.

Amor. doceor: legor. audior. formātur ab eadem prima persona singulari presentis indicatiui modi actiue vocis addita r.

Amabar. docebar. legebar. audiebar. formantur ab eadem prima persona singulari preteriti imperfecti indicatiui modi vocis actiue m mutata i r. Amabor docebor. formātur a prima p̄sona singulari eiusdem futuri indicatiui modi actiue vocis addita r. Legar. audiar. formantur a prima persona singulari eiusdem futuri indicatiui modi m mutata in r.

catiui modi vocis passiue in verbis tertie & quarte coniugatio. formatur ab eadem prima persona vocis actiue m mutata in r.a legam legar. ab audiam audiar. Scd'a eiusdem numeri fit ab eadem prima a mutata in e et addita is vl' e vt legar legeris vl' legere. audiar audieris vel audiere. Tertia a simili tertie p̄sone actiue vocis addita ur vt legetur audietur. Prima pluralis a simili persona actiue vocis s mutata in r. Secunda a simili persona vocis actiue tis mutata in mini. Tertia eiusdē numeri a simili persona vocis actiue addita ur. legemur legemini legē tur. audiemur audiemini audientur.

¶ De formatione imperatiui modi. ¶ Epitome.

☞ Impatiu' itē vocis passiue & sua tp̄a vn̄ nascāt̄ hec ista docet:

AMare: docere: legere: audire formātur a scd'a persona singularis presentis imperatiui modi actiue vocis addita re.

Amet̄: doceat̄: legat̄: audiatur: & silia sunt tertie persone singularis optatiui modi.

Amemur: doceamur: legamur: audiamur: silia sunt prime persone pluralis futuri optatiui.

Amamini: docemini: legimini: audimini formāt̄ a secūda p̄sona pl'i p̄ntis impatiui modi actiua vocis te mutata in mini. Ament̄: doceant̄: legātur: audiā tur similia sunt tertie p̄sone plurali futuri optatiui.

Amator: docetor: legitor: auditor: formant̄ a tertia p̄sona singu. futuri eiusdem inperatiui modi addita r.

Amemur: doceamur: legamur: audiamur: silia sunt prime persone pluralis futuri optatiui.

Amaminor: doceminor: legiminor: audiminor: formant̄ a scd'a p̄sona plurali futuri eiusdē imperatiui modi actiue vocis: tote mutata in minor.

Amātor: docētor: legūtor: audiūtor: formant̄ a tertia p̄sona futuri eiusdē impatiui mōi actie voc; addita r.

¶ De formatione optatiui modi. ¶ Epitome.

☞ Modum explanandi & que habent tempora in verbo passiuo ex quo formantur hic habes.

AMarer: docerer: legerer: audirer: formant̄ a p̄ria p̄sona singulari p̄ntis eiusdē optatiui mōi actiue vocis m: mutata in r. Amer. docear: legar: audiar formant̄ a prima persona singulari futuri eiusdem optatiui modi actiue vocis m mutata in r.

¶ De formatione subiunctiui modi. ¶ Epitome.

☞ Subiunctiuum cum suis temporibus in verbo passiuo formabis si hanc literam attendas.

AMer: docear: legar: audiar: eodē mō formātur quo futur̄ optatiui modi passiue vocis amarer: docerer: legerer: audirer: eodē mō formāt̄ quo p̄ns optatiui mōi passiue voc;.

¶ De formatiōe infinitiui modi. ¶ Epitome.

☞ Uerba passiua in infinitiuo modo & illius vnoquoq; tempore a quo formantur hic docetur.

AMari: doceri: audiri formāt̄ a p̄nti īfinitiui modi actiue vocis re mutata in ri.

Legi format̄ ab eodē īfinitiuo actiue vocis re mutata in ri.

Futur̄ īfinitiui modo circūloq̄mur p̄ primū supinū: & hoc v̄bū ire ī voce actiua: & iri ī passiua.

¶ Circunloquia vocis passiue nō formātur: sed: circunloquimur ea per participiū p̄teriti tp̄is passiue vocis: & hoc verbum sum es fui.

Uerbū impersonale simile est tertijs personis singu. nu. passiue vocis: nisi q̄ in circūloquijs participium est quasi substantiuū in genere neutro.

¶ De formatione imperatiui. quia personas omnes vtriusq; tēporis atq; numeri huiusmodi satis explicite formauim': in ipsa operis lectione: ad sequentia properemus.

¶ Ant. de formatiōe optatiui. Amarer: docerer legerer: audirer. Hoc est p̄ns optatiui. modi format̄ a prima p̄sona eiusdē p̄ntis optatiui modi actiue vocis m mutata ī r. vt amarē amarer. docerē docerer: legerē legerer: audirē audirer. Scd'a p̄sona eiusdē numeri format̄ a p̄ma p̄sona addita is vel e. vt amarer ris vel re. legerer ris vel re. audirer ris vel re. Tertia p̄sona eiusdē nūeri fit a p̄ma sili p̄sona actiue vocis addita ur. vt amaret̄: doceret̄: legeret̄: audiret̄. Prima persona pluralis fit a prima sili p̄sona vocis actiue m finali mutata ī r. Scd'a eiusdē nūeri fit ab eadem scd'a vocis actiue tis mutata in mini. Tertia eiusdē nūeri fit a sili tertia p̄sona vocis actiue addita ur. vt amaremur mini. rēt̄. doceremur mini. rent̄. legeremur mini. rentur. audiremur mini. rent̄. ¶ Amer: docear: legar: audiar. Hoc est futurū opta. modi format̄ a prima p̄sona eiusdē futuri actiue voc; m finali mutata in r. vt amē er. doceā ar. legā ar. audiā ar. Scd'a p̄sona eiusdē numeri fit a p̄ma addita is vel e: vt amer amer; vl' ere. docear aris. vl' are. legar aris vel are. audiar aris vel are. Tertia eiusdē nūeri fit a sili tertia vocis actiue addita ur. vt ametur doceatur legat̄ audiat̄. Prima persona pluralis fit a sili persona vocis actiue s mutata in r. Scd'a eiusdē nūeri a simili persona vocis actiue tis mutata in mini. Tertia eiusdē nūeri a sili p̄sona vocis actiue addita ur: vt amemur mini. ament̄. doceamur doceamini doceant̄. legamur legamini legant̄: audiamur audiamini audiant̄. ¶ De formatiōe subiūctiui. Amer. docear. Hoc est p̄ns subiūctiui eodē mō format̄ quo futurū optatiui: & p̄teritū impfectū eiusdē subiūctiui eodē mō format̄ q̄ p̄ns optatiui. ¶ De formatiōe īfinitiui. Amari doceri audiri: hoc est q̄d p̄ns infinitiui modi p̄me & scd'e & q̄rte cōiugatiōis format̄ ad eodē p̄nti infinitiui modi actiue vocis re mutata in ri: vt ab amare amari. docere doceri. audire audiri. legi. hoc est p̄ns eiusdē infinitiui vocis passiue fit ab eodē p̄nti infinitiui actiue vocis e mutata ī i: vt legere legi: vl' breui' a scd'a p̄sona p̄ntis īdicatiui vocis actiue ablata s. ¶ Futurū infinitiui. Que rō sit circūloquēdi futurū infinitiui tam in voce actiua q̄ ī voce passiua li. iiij. cū de īfinitiuo disputabit̄ copiosius dicem'. ¶ Circūloquia voc; passiue. Hoc est septē illa tp̄a q̄b' sermo latin' caret circūloq̄mur p̄ p̄ticipiū p̄teriti tp̄is & hoc v̄bū sum es fui. Per p̄sens em̄ & p̄teritū p̄fectū indicatiui circūloq̄mur ip̄m p̄teritū perfectum vt amat' sum vel fui. Per p̄tm̄ impfectū & p̄teritū plusq̄ p̄fectū eiusdē īdicatiui circūloq̄mur ip̄m p̄teritū plusq̄ p̄fectū: vt amat' erā vel fuerā. Per p̄ns & p̄teritū optatiui circūloquimur ip̄m p̄teritū optatiui: vt vtinā amat' essem vel fuissem. Per p̄sens & p̄teritū p̄fectū subiūctiui circūloquimur ip̄m p̄tm̄ p̄fectū subiūctiui: vt cū doct' sim vel fuerim. Per p̄teritū imperfectum & plusq̄ p̄fectū eiusdē subiūctiui circūq̄mur ip̄m p̄teritū plusq̄ perfectū subiūctiui: vt cum amatus essem vel fuissem. ¶ Per futurū indicatiui & futurū quoq; eiusdē subiūctiui circūloquimur ipsum futurum subiunctiui: vt cum amatus ero vel fuero. Per p̄sens & p̄teritū infinitiui circūloquimur p̄tm̄ ipsum infinitiui: vt amatū esse vel fuisse.

Optatiui formatio.

Subiūctiui formatio.

Infinitiui formatio.

Circunloquium futuri īfinitiui.

Uocis passiue circumloquia.

Anto. Sum.

De verbis irregularibus. Sunt quedã verba que non sequuntur analogiã neq; formationem verborũ regularium: quedã rursus que deficiunt certis temporibus numeris & personis: quare visum est hoc loco illa commodissime debere poni. Atq; in primis. hoc verbum sum es fui: cuius tanta irregularitas est: vt preteritum imperfectum indicatiui modi & sex tempora que ab eo formantur nihil habeant similitudinis cum prime verbi positioni. ¶ Imperatiuo mõ. Es vel sis posuim⁹: quãq; alias dixim⁹ sis nõ esse huiusmõi vocem

Es imperatiui modi.

sed es tantum. Nam si habet sit & sim⁹ & site & sint: cur nõ habeat & sis? Et cũ verg. dicit. i. ecl. sis bon⁹ o felixq; tuis. cur magis sit optatiui sis q̃ deprecatiui: hoc est imperatiui modi? Sed qđ de site dixi apud antiquiores tñ fuit vt Apud plautum in curgulione. site mihi volẽtes propitie. & in eodẽ. site cã mea lydi barbari. Sussilum⁹ vero qđ alij pperã posuerũt essendi essendo essendũ. que gerũdia nusq̃ apud latinos reperiri verissime scripsit Valla. Ens vero & si latine dici nõ posse Sene. i quadã epistola asseuerat: posumus tamẽ illud: quia Prisci. ait apud antiquos fuisse & ab eo cõposita absens presens adhuc extant: et philosophi necessitate coacti vtũtur eo ad exprimendũ: quod ex greco interpretãtur on vsa on p hic ens hec ens hoc ens.

Site p esse

Gerundijs sum caret.

Ens omni genere.

Futurum quoq; ab alio verbo sumptum est qđ in vsu nõ extat hoc est: fuo fuis: a quo etiã mutuati sumus preteritum & tẽpora que ab eo formantur. fore quoq; ab eo qđ est forẽ sumptũ est pro eo quod futurũ est: circũloquium vero futuri infinitiui modi. Composita vero ab hoc verbo rationẽ simplicis sequunt. nisi quod possum a pos & sum aliquando recipit mediũ: vt potes potest. potestis poterãt. In imperatiuo potesie stote. In preterito: & temporib⁹ ab eo formatis s mutatur in u: vt potui. In futuro quoq; indicatiui interponitur: vt potero. Et in participio presentis tẽporis. vt potẽs quod magis nomẽ esse videt. Inuenim⁹ quoq; possetur p posset. Quadrigarius apud marcellum. cum nõ possetur discerni vtrius putaretur victoria. Poteratur: pro poterat. Celius apud eundẽ. sine periculo bellũ geri poterat. Verg. quoq; libro. viij. liqdove potestur electro dixit. Prosum quoq; a pro cõpositum sequenti vocali. d. recipit. ¶ Fero fers. hoc est alterũ ex verbis irregularibus qđ cũ ad tertiã cõiugationẽ sit reducẽdũ: p eo qđ esse debuit feris in secũda persona singularis presentis indicatiui differentie causa abscissionem fecimus: p eo quod ferit i tertia psona fert: pro eo qđ feritis in scđa psona plurali fertis: in imperatiuo quoq; p eo qđ est ferre in scđa presentis persona singulari dicimus fert. & pro eo qđ esse debuit ferite in scđa plurali dicimus ferte. ¶ In futuro quoq; eiusdẽ imperatiui p eo quod est ferito & feritote dicim⁹ ferto & fertote. ¶ In presenti optatiui & preterito imperfec. subiũ. & presenti infinitiui pro eo qđ eẽ debuit fererẽ ferrere dicimus ferre. ¶ In indicatiuo passiue vocis pro eo quod esse debuit fereris dicimus ferris vel ferre. ¶ In scđa persona singulari presentis imperatiui pro eo quod esse debuit ferere dicimus ferre: & in futuro pro feritor fertor. ¶ Anto. in presenti optatiui & i preterito imperfecto subiũctiui p eo qđ esse debuit fererer reris: vel rere. dicim⁹ ferrer reris. vel rere. & in presenti infinitiui p eo qđ eẽ debuit feri: dicim⁹ ferri. Reliqua tẽpora psone sequuntur rationẽ verborũ tertie. ¶ Volo vis vult. volum⁹ vultis. p volis volit volim⁹ volitis. ¶ Imperatiuo caret: quẽ supplem⁹ et futuro optat. in abilitis composito nolo dicimus in presenti. Noli nolite nolito nolite in futuro ex proportione quarte cõiugationis. Dio. tamẽ in instãti imperatiui in secunda persona fac velis dicit: et totum pluralẽ dedit: velimus: velitis velint: & in futuro velito velimus velitote velint. Hortatiue. modo velis q̃ tua virtus expugnabilis est. ¶ In futuro optatiui & in presenti sub. uncti. pro eo qđ velim dicis

possetur. Vergilius. Fero.

Rõnes irregularitatis in hoc verbo fero.

Volo.

¶ De verbis irregularibus & defectiuis. Cap. vij.

Sum es fui esse ens futurus.

¶ Indicatiuo

Tpe pñ. sum es est. sum⁹ estis sunt. Pre. imper. erã eras erat. eramus tis erant. Pre. p. fui fuisti fuit. fuimus fuistis fuerunt vel ere. P. p. q̃ p. fuerã ras. rat. fueram⁹ tis erãt. Fu. ip. ero eris erit. erim⁹ tis. erũt. Fu. pfe. fuero eris. erit. fuerim⁹ tis. rit.

¶ Imperatiuo modo

Tpe pñti es sis sit. sim⁹ estote vel sitis sint. Fu. esto vel fueris: esto vel fuerit. fuerim⁹ estote vel fueritis. sunto vel fuerint.

¶ Optatiuo modo

T. pñti vtinã essem esses eẽt. essem⁹ tis. sent. P. ipfc. vtinã esses esset. essem⁹ tis. sent. Prete. perfe. vtinam fuerim fueris fuerit. fuerimus fueritis fuerint.

Preterito plusq̃ perfecto vtinã fuissem fuisses fuisset: fuissem⁹ setis sent. Fu. vti. sim sis sit. sim⁹ tis. sint.

¶ Subiunctiuo modo

Tpe pñti cũ sim sis sit. sim⁹ sitis sint. P. imper. cũ essem esses eẽt. essem⁹ tis. sent. Pre. p. cũ fueri eris. erit. fuerimus eritis. erit. P. p. q̃ p. cũ fuissẽ ses. set. fuissem⁹. tis. sent. Futu. cũ fuero ris. rit: fuerimus eritis. erit.

¶ Infinitiuo modo Tpe pñti esse.

Preterito fuisse. Futuro fore vel futurum esse.

Fero fers tuli: ferre ferẽdi ferendo ferẽdũ: latũ latu. ferẽs laturus. Feror ferris vel ferre: latus ferendus.

¶ Indicatiuo modo

Tpe pñti fero fers fert. ferim⁹ fertis ferũt.

¶ Imperatiuo modo

Tempore presenti fer ferat. feramus ferte ferant. Futuro ferto tu vel ille. feramus fertote ferunto.

¶ Optatiuo modo

Tẽpore vtinã ferrẽ ferres ferret. remus retis. ferrẽt

¶ Subiunctiuo modo

Ptõ impfecto cũ ferrẽ ferres ferret. ferrem⁹ tis. rẽt

¶ Infinitiuo modo Tempore pñti ferre.

Passiua voce.

¶ Indicatiuo modo

Tpe feror ferris vel ferre fert. ferimur mini. rentur.

¶ Imperatiuo modo

Tẽpore presenti ferre feratur. feramur mini. ãtur. Futuro fertor tu vel ille. mur. ferminor feruntor.

¶ Optatiuo modo

Tpe vtinã ferrer eris. vel re. ret. remur. mini rentur.

¶ Subiunctiuo modo

Ptõ cũ ferrer eris. vel re. retur. remur. mini. rentur.

¶ Infinitiuo modo tempore presenti ferre.

¶ Alia tẽpora declinant p pportionẽ tertie cõiuga.

Volo vis volui velle volendi volẽdo volẽdũ: velitum volitu volens voliturus.

¶ Indicatiuo modo

Tpe pñti volo vis vult: volum⁹ vultis. vnt.

mus velim velitis velint: quãquã Cic. ij. de na. deo. dicit quo facilius id qđ docere velum⁹ intelligi possit. velim⁹ p velim⁹ scripsit: alia tpa sequunt rõnem ỹboꝝ tertie cõiugationis. Phocas tñ carere hoc ỹbũ dicit gerũdijs supinis ꝛ participijs: sed qꝛ vtunt illis iunioꝛes. ideo posui. Adde qđ phocam imitati Ald⁹ manuti⁹ et Frãci. niger dicũt eũ vnicum tãtuʒ habere partici. ium. s. volens.

Imperatiuo modo caret: sed ab eo compositũ nolo habet in p̃senti noli nolite: i futuro nolito nolitote.

℄ Optatiuo modo

T. p. vtinã vellem velles vellet: vellemus letis lent.

Futuro vtinam velim velis velit. velimus litis lint.

℄ Subiunctiuo modo

Tempoꝛe p̃sti cũʒ velim velis velit. velim⁹ tis. lint.

P. imp. cum vellem velles vellet. vellemus tis. lent.

℄ Infinitiuo modo

Tempoꝛe presenti velle.

Alia tpa formant p pportionẽ tertie cõiugationis.

℄ De verbis defectiuis.

Es est p eo qđ edis caꝛet in secũda ꝛ tertia psona singularis indicatiui modi: essem esses esset. essemus tis. sent. In p̃sti optatiui ꝛ in ptõ imp. subiũctiui cẽ in p̃sti infinitiui. Estur in p̃nti indi. mo. vo. passiue. Que deficiunt supplent ab hoc verbo edo edis. Foꝛẽ foꝛes foꝛet foꝛẽt. p essez esses esset essent. In p̃senti optatiui modi ꝛ in preterito imperfecto subiunctiui reperitur et foꝛe pꝛo futurum esse in futuro infi. in alijs locis deficit.

Aio ais ait. aiũt. in p̃senti indicatiui modi. Aiebaʒ aiebas aiebat. aiebamus aiebatis aiebant. in preterito imperfecto eiusdem modi. Aiam aies aiet in futuro eiusdem. Ai in secunda persona singularis presentis imperatiui modi. Aiens in participio presentis.

℄ De verbis defectiuis. Sũt q̃dã ỹba q̃ deficiunt modis aut tpib⁹ aut psonis vt es est/cuius non modo prla positio deficit: verũ etiã nihil aliud hꝫ q̃ es est essem esses esset. essem⁹ essetis essent esse. Ver. iiij. ene. est mollis flãma medullas. idẽ i. geoꝛ. vt mala culmos ẽet rubigo. ꝛ Mar. si vis esse satur nostrũ poꝛcos esse p̃iaꝑuz. In voce qꝫ passiua estur tm̃ p editur. Adde qđ Aldus post Dio. grecũ dicit edo habere pass. ũ: sicut voro ꝛ deuoro ei⁹ ꝯsignificatiua. Es l scđa psona imperatiui numeri singularis. Plautus i milite. es bibe alo obsecro mecũ. Oui. j. de põto. Estur vt occulta vitiata putredine nauis. ℄ Forem fores. ret. rẽt. neqꝫ em vsq̃ lectũ est forem⁹ tis. ꝛ qđ est in hoc ỹbo singulari foꝛe p futurũ esse in futuro infinitiui ola alia ỹba carẽt: habent qꝫ ab eo cõposita affoꝛe ꝛc. ℄ Aio p dico dissyllabum est habetqꝫ sm Phocã pñs ꝛ ptm̃ impfectũ: subiũlimus tñ aim⁹ ꝛ aitis qđ ex pportiõe dicẽdũ erat: qm̃ eas voces videnf auribꝰ nr̃e quodã mõ res formidare. Aiebãt in ptõ impfecto. Aiãt in futuro ex pportiõe. Plau. in rudẽte. tu vel mihi aias vel neges. Cice. de finib⁹ q̃si ego id iure q̃d ille aiat aut neget. adiecimus qꝫ scđaꝫ psonã singularẽ p̃ntis imperatiui modi Ai. qđ apud. Plau. reperif. an nata est spõsa p̃gnãs vel ai. vel nega vt apud Terẽ. sepe ain. qđ Cic. de pfecto oratoꝛe interp̃tatur ain p a. e ne. Aiens. Ep. vj. me. sic aiens chrysostolo dedolatum vasculum tradidit. ℄ Cheu. vtinã vellẽ cu.⁹ cõpositũ est nollẽ olim nolui: diximꝰ etiã nõ vellẽ nõ velim ꝛ nõ volui dictiõib⁹ tñ q̃busdã interiectis. Cice. pꝛo eneo. non auaritie pfugiũ maioꝛes nostri in sociorum atqꝫ amicoꝝ iectis esse voluerũt. Quin. li. j. non tñ hoc audeo supstitiose esse velim fieri. Idẽ. non otiosas velim s̃nias habeãt: sed honestũ aliqđ monẽtes. Mauelim ẽt p malim. i. magis velim veteres dicebãt. Plau. in mercatoꝛe. Amare mauelim q̃ sic amare. ℄ Es est p eo qđ edis edit. cui⁹ cõpositũ comedo analogiã seruat vt comedo comest. ꝛ Plau. i epidi. Vulpes pꝛ rũ comest ꝛ in passiua estur. Plau. apud Cel. tũc etiã qđ nõ est estur. ℄ Foꝛe negat Valla adiũgi posse cũ pticipio: sed singulari quodã exẽplo. Cic. in cẽm. tertio cũ participio p̃ntis adiũxit. Nõnulli etiam Cic. nunciabant cũ castra moueri: aut signa fieri iussisset: nõ foꝛe dicto audiẽtes milites. ℄ Aio ais. Diu⁹ Aug. Vos adijciẽtes in malo aistis dixit.

Inquio vel inquam inq̃s inquint. inq̃t i p̃nti indica. Inquisti in scđa persona preteriti pfecti eiusdẽ modi. Inquiet in tertia singulari futuri eiusdẽ indicatiui. Inque in scđa persona singulari p̃sentis imperatiui modi. Alijs in locis deficit.

Queso quesum⁹. in primis personis vtriusqꝫ numeri presentis indicatiui modi reperitur in vsu.

Infit pro inquit. et Ouat in tertijs psonis singularibus presentis indicatiui modi reperiuntur.

Faxo faxis faxit. faximus faxitis faxint. in futuro tãtum indicatiui modi. Ausim in prima persona singularis futuri indicatiui modi tantum.

Cedo pro dic. ꝛ cedite pro dicite in secũdis personis tantum vtriusqꝫ numeri imperatiui modi.

Salue: saluete saluere. aue: auete: auere: in eiusdẽ secundis personis imperatiui et in presenti infinitiui.

Odi odisti. Noui nouisti. Cepi cepisti. Memini meministi: in voce tantũ habẽt preteritũ perfectũ indicatiui et sex tẽpoꝛa que formatur ab eo: significatione vero etiam omnium alioꝛum tempoꝛum.

Preterito ꝛ tẽpoꝛib⁹ que ab eo formant carẽt. Furio is: isanio. fero tuli. ferio percussi. Tollo sustuli: quatio is. glisco is. cum verbis que dicunf incohatiua.

℄ Auto. Inquio inq̃s q̃q̃ ex pportione videaf posse declinari p oẽs modos tpa ꝛ psonas tertie cõiugationis: nos tm̃ illa posuim⁹ q̃ i vsu reperiunt. hoc est inq̃o. Cic. de oratoꝛe. Aucupari ỹba opoꝛtebit. inq̃o inq̃s. Persi. hoc iuuat hoc inq̃s vero q̃q̃ faxit olẽtũ. inq̃t. Iuuc. qñ artib⁹ inq̃t honestis inquiũt. Cic. i verrẽ. vbi sunt Pãphile inquiũt Scyphi. Reperif tñ frequẽti⁹ inq̃ in prla positione idicatiui modi dicẽte Diomede ꝛ Phoca. Inquã primã psonã ꝫ moꝛẽ olim p fert vtriũqꝫ numerũ modi indicatiui p̃ntis tpis inq̃t. Cic. ij. de oratoꝛe. tu ỹo istis molesti⁹ nõ eris inq̃at. idẽ ad herẽniũ. Quid est tibi vis aliud inq̃at. inq̃. Terẽ. in Phormiõe. abs te emittere inuitũ eã inq̃. pꝛo eo qđ est dic. ℄ Queso vt dicit phocas primã hꝫ psonã singularẽ p̃ntis indicatiui modi: hꝫ etiaꝫ pluralẽ eiusdẽ tpis. vt Cice. in. j. de legib⁹. quãobrẽ aggredere q̃sumus. Silius li. xiij. puni. Nõ ardua regnis q̃sumus aut inhonoꝛa tuis. ℄ Quesit qꝫ dicit Lucreti⁹ in. j. Ni diuũ pacẽ vatis adit ꝛ prece q̃sit. apđ Salustium quoqꝫ referẽte Phoca q̃sere lectũ est. Et quemadmodum prioꝛibus duob⁹ vti possum⁹: ita his posterioꝛib⁹ nõ est vtendum. ℄ Infit pro inquit. Verg. x. eñ. Tunc pater olpotens rerũ cui summa ptãs infit. in. xij. ita turbidus infit. Varro apđ Pris. li. viij. primã ponit psonã Infio:

De verbis defectiuis. Es est.

Estur. Edo habet passiuum.

Forem.

Aio.

Es est pro edis. Fore.

Inquio.

Cueso. Queunt. Infit. Infio. Et p incipit. Plau. in asinaria. Ne infit p contarier. Idẽ i longu lar. Infit ibi postulare.

Orat. ¶ Orat. qȝ phoca teste hȝ tercĩa tm̃ p̃sonã singularẽ p̃ntis idicatiui: ⁊ p̃ticipiũ orãs: vt Uer. j. geor. ⁊ orãtes gut
Faxo. ture coruũ. ¶ Faxo sa. Idẽ phocas dicit tm̃ habere futurũ indicatiui: nos tm̃ inuenimus faxo faxit faxitis faxint.
Ausim. Uergi. li. x. haud sibi cũ danais rẽ faxo ⁊ pube pelasga. ⁊ Liuius li. vj. ab vrbe faxo ne iuuet vox istam. ⁊ Ennius
Cedo. apud Ci. lib. de senectute.. Nemo me lachrymis decoret: nec funera faxit. ⁊ Liui. xxuij. Qð faxitis deos oẽs for-
tunare velim. faxint frequenter apud Plau. ⁊ Terẽ. legit. Ausim primã tm̃ habere p̃sonaȝ futuri indicatiui modi
teste est Pho cas. Liui. li. j. Nec sit forsan dicere ausim. Uer. quoq̧ ij.. geor. Ausim vel tenui vitẽ committere sul-
co. Ubi Seruiꝰ exponit ausim pro ausus sum vel audebo. Festus quoq̧ pompe. ausis pro audeas exponit. ⁊ au
sit. Ouid. in. vj. meta. Et nil est qð nõ in opino captus amore ausit. Catul. in epitalamio. quis huic deo compararꝭ
ausit: sed hoc rarissime inuenitur apud authores. ¶ Cedo cedite. Cice. de claris oratoribus. Cedo queso oratio-
nis sunt enim. ⁊ Iuu. in. vj. Cedo si breue parui sortita est lateris spacium: ceditecq̧ in plurali pro dicite. Plautus
est vsus cede quoq̧ pro cedite. Neuius in licurgo apud Marcellũ. p̃ industria cede regem propugnatuȝ patrem.
Ennius in medea. saluete optima corpora cete manꝰ vestras measq̧ accipite. Actius in menalippa. ẽneũ aliquis
cete in cõspectum: aut nos vbi est ducite ad eum. Pacuuius in Atalanta. is vestrum vterq̧ sit eius signum datum
est cete. Salue saluete. Uerg. v. eñ. Salue sancta parens: iterum saluete recepti. Salueo tm̃ in p̃ria positiõe dixit
Salue. Plau. in truculento. Salue inq̧t satis est mihi tue salutis nisi moror non salueo. Cic. qȝ ad atti. futuro indicatiui
Salueo. est vsus ⁊ saluebis inq̧t a meo Cice. ¶ Auete ⁊ auere a phoca tollit. cũ tñ apud Mar. reperiat. Mane tibi pro me
dicit auere liber. ⁊ Quin. dicit in. j. fuisse virum valde literatũ: qui salutauerit sic: auete: cum ab vsu iam defecisset
Odi cũ cete ¶ Odi. odisti. hec verba cũ dtm̃ in p̃tõ ⁊ tp̃ibus ab eo formatis reperiant: habẽt tñ sensum etiã alioȝ tẽporũ eoȝ
ris ꝯpositis trario ad ea tp̃a q̃ circũloquimur in voce passiua. Nã quẽadmodũ mutuamur presens idicatiui ad circũloquen-
suis hȝ du- dũ illiꝰ ptm̃ p̃fectũ. ptm̃ imp̃fectũ ad circũloquẽdũ illiꝰ plusq̃ p̃fectũ: ita ediuerso ptm̃ p̃fectũ accõmodat suã si-
plicẽ sensũ. gnificationẽ p̃ntis: ⁊ ptm̃ plusq̃ p̃fectũ ptõ imp̃fecto. Itaq̧ ptm̃ p̃fectũ hoȝ verboȝ hȝ sensum p̃ntis atq̧ supp̃siꝰ.
ptm̃ plusq̃ p̃fectũ eiusdẽ modi hȝ suũ sensum atq̧ etiã p̃teriti p̃fecti: ptm̃ optatiui hẽbet suũ sensum etiã presen
Furio. tis. plusq̃ p̃fectũ subiunctiui suũ sensum atq̧ preteriti imp̃fecti eiusdẽ modi. ptm̃ p̃fectũ inũ sensum atq̧ pre-
Fero. sentis eiusdẽ subiunctiui cũ futuro optatiui. Futurũ subiunctiui hȝ suum sensum atq̧ etiã futuri indicatiui mo-
di. ptm̃ infinitiui suũ atq̧ et p̃ntis. ¶ preterito carent. Furio qð aliunde assumpsit insaniui Fero qð tuli. Ferio
qð a percutio sumpsit percussi. Tollo qð olim habuit tetuli: ⁊ a sustollo sustuli mutuatꝰ est. Quatio is qð i vsu nõ
Vertur. habet quassi: vt dicemus in p̃terito tertie coniugationis vbi etiam de glisco et inchoatiuis.
Cedo ad- ¶ Chu. inquã. Cice. lib. v. de finibꝰ. tñ a p̃posito inquã aberrãtes. Inquiet in futuro indicatiui. Item in ibi. zẽno
uerbiũ inq̧t beatũ inq̧t etiã beatissimũ. quippe inq̧et. Ausim. sed Statiꝰ in. xvj. plr absentibꝰ ausint ista dies dixit ausis. Acciꝰ
hadrianꝰ apud Marcellũ cur cõponere te ausis mihi. vnde festus ait ausis p̃ audeas veteres dixere. ¶ Cedo non mõ pro
cardinalis dic. sȝ p̃ da etiã repent. Terẽ. in ecyra. sine puerũ. Phidippe cedo: ego alã. i. da. apuleius. ij. apolo. cedo. te eplaȝ
qñq̧ ab ve- vel potiꝰ da. sed p̃ dic idẽ paulo ante; reduc vxoreȝ: aut quãobrẽ nõ sit opus cedo. ¶ Odi. qð habebat hec defecti
teribꝰ ẽt ad ua oia tp̃a liquet reperi siq̧s crebro optimos euoluat authores. Cic. li. j. de legibꝰ: q̃ natio ingratos nõ aspernat
plures re- nõ odit. Liui. passiua voce. Tertulianꝰ in apolo. freq̃ẽs vtit odit: ait ergo in hoĩbꝰ idem dicimus cum odimur.
fegebatur. hie. i lib. puer. ⁊ impudẽtes odibunt scientiã: sunt plurima alia v̄ba defectiua q̃ vix apud autores repiant itegra
Cic. de sene vnq̧ vt sapit: fuat. possetur: poteratur potestur retinuerit: frecebunt: sultis: trapit: neuult: que iaȝ etate perierunt.
ctute. Cedo
q̃ vestrã rẽ
pu. tantam
amisistis et
tã cito. Qui
dã tantum.
tres orõnis
p̃tes: q̃dam
quatuor po
suerunt.

Partes orationis octo sunt. Post sim
plicẽ noĩs cũ eo participiũ p̃nois
q̧ declinatione: frequens ope-
ra pueris adhibenda est: vt icipiãt
partes dignoscere: nõ q̃dẽ adhuc
exacte admodũ: sȝ quãtũ illa etas
capere potest: deinde quomodo inter se ꝯstruũ
tur: vt iam incipiãt quasi degustationẽ quandã
habere eoruȝ q̃ postea enodatiꝰ tradẽda sunt:
dicit igit in primis q̧ octo sunt orationis par-
tes quas enumerat. Sed nõ miret postea cũ di
xerimꝰ gerũdia ⁊ supina alias esse orationis p̃-
tes ab octo supioribꝰ: qðq̧ li. iij. dicturi sumus
alios posuisse tres tm̃: vt aristoteles ⁊ Theode
ctes: alias q̃tuor vt stoici. ¶ Alios distinxisse vo-
cabulũ ⁊ appellationẽ a noĩe: alios adiecisse as
Quis p̃mo seuerationẽ attractionemq̧. Sed nihil necesse
p̃tes i octo est pueritie teneritudinẽ tanta veluti ciborũ va
diuiserit. rietate farcin: sat. sq̧ illi fuerit octo orationis
Interiectio partes distinguere: qui numerus primum Ari-
a grecis p̃ starcho ex grecis: deinde Palemoni ex latinis
aduerbii p̃- placuit: quos deinde oẽs grãmatici greci et la
te reposita. tini secuti sunt. Ita tñ q̧ greci interiectionem
partẽ aduerbij esse dixerunt. Latini interiectio
nẽ ab aduerbio separant. Articulũ v̄o qȝ latinꝰ
sermo nõ agnoscit ad p̃nomẽ referũt. Itaq̧ ol-
Donatum no oẽs partes esse octo dicunt. ¶ Quatuor ex
carpit d̃ ob his dclinãt. Qð ex harũ octo ptiũ nũero q̃tuor
scuritate. sunt declinabiles: ⁊ q̃tuor rursus idecimabiles

¶ De primis puerorũ preexercitamentis. Cap. viij.

¶ Epitome.

Ex quot latina lingua struatur orationis partibus hoc capi-
te instruimur: ⁊ primis illarum imbuimur rudimentis.

Partes orõnis octo
sunt. Nomẽ. Pro-
nomen. Uerbum.
Participiuȝ. Pre
positio. Aduerbiũ.
Interiectio: ⁊ Con
iunctio. Quatuor
ex his declinãtur.
Nomen. Prono-
men. Uerbũ. Par-
ticipiuȝ. Quatuor
non declinantur.
Prepositio. Ad-
uerbium. Interiectio. Coniunctio.

¶ Nomen est qð declinatur per casus ⁊ non signifi-
cat cum tempore: vt hec musa muse.

q̃s explicat: greci q̧ȝ articulũ declinãt: latini qȝ gerũdiũ ⁊ supinũ: ⁊ q̃ distinguũt vocabulũ ⁊ appellationẽ a noĩe
tria illa eodẽ mõ declinãt. ¶ Nomẽ ẽ qð declinat p̃ casus. hec nõ est diffinitio noĩs: sȝ q̃dã p̃prietas p̃ quã magis
puer veniet i noĩs cognitionẽ q̧ȝ p̃ diffinitionẽ quã li. ij. reddituri sumꝰ. Nomẽ est pars orõnis corpꝰ aut rẽ p̃prie
cõiter ve significãs. ⁊ eodem mõ de reliq̧s partibꝰ orõnis quarũ p̃prietas ponit: p̃ quas possint a pueris rudibꝰ
literaȝ dignosci: postea vero lib. iij. huius operis illaȝ diffinitiones que magis naturã ostendũt explicabimus.
¶ Chu. Quatuor ex his declinant. Marcus aũt Uarro analogie lib. j. de partiũ orationis diuisiõe his verbis lo-
quitur. Qð ad partes singulas orationis deinceps dicã: cuiꝰ q̃m sunt diuisiones: plures: nunc ponã potissimũ in
quas diuidit oratio seruãda: vt natura in quatuor partes: vnã que hȝ casus: alterã que habet tp̃a: ⁊ tertiã q̃ ha-
bet neutrum: ⁊ quartã in qua est vtrũq̧. ¶ Nomẽ est. hec vsq̧ adeo ingeniosa definitio: q̃ã puerorũ inertẽ inges
nium reformidare possit simillima illi qua vtit Aristoteles extra oẽm aleam vir sap:entissimus: quemlibet tradere.

quidnã sit homo: est inqt bipes animal: tanq̃ difficile sit rerũ differentias inertia nr̃a postliminio i3 crules digito promere: quãuis sunt ferẽdi literatores illi hemiphysiologi qb⁹ oino placet sui nubilũ donatelli: i p̃mis grãmatices rudimentis scribẽtis: nomẽ ideo est: qꝛ significat substãtiã cũ q̃litate ꝓpria vel cõi: q̃ aũt definitio vel ab ipso chrysippo vix ꝑpererẽ: ita substãtia pessundat inanis extra scholas eruditoꝝ: aut dicãt mihi nihilũ. nihil. accidẽs. accidentia nois q̃ significãt nõ substãtiã. Qđ si mihi velint extra doctrinã philosophari: nõ patiar q̃dẽ nisi pri⁹ eos appellauerim sapiẽtes idocte: atq̃ doctos insipiẽter. Quocirca verecũdari debuissent physiologi nostrates hãc nois tenellã definitionẽ vel poti⁹ descriptionẽ cauillari tãq̃ minora minorib⁹ nõ cõueniãt: cui⁹ 3 eiũ scripsit Quinti. lib. j. minora inqt facili⁹ minores ꝑcipiũt. ❡ Cũ tpe: Cũ prepositio semꝑ significat comitem authore Ualla: vt tẽpora cũ causis canã. i. tẽpora ⁊ causas. Cesar cũ Pompeio appulit. i. Cesar ⁊ Põpei⁹. Nomẽ igit̃ significat. i. h3 significationẽ nõ cũ tẽpore. i. nõ significat suã significationẽ ⁊ etiã tẽpus. Sed dũtaxat suã significat significationẽ. q̃ aũt significatio sine temp⁹ sine aliud nihil obstat: vt dies diem lapis lapidem representat.

Nubilum. Donatelli.

Cũ ꝓpositio semper significat comitem.

Pronomen est quod ponitur loco nominis proprij: vt ego: tu: ille. et sunt illa quindecim tantum.
Uerbum est quod declinatur per modos et tempora sine casu: vt amo amas amaui amare.
Participiũ est quod declinatur per casus cũ tẽpore: et deriuatur a verbo semper vt amãs amaturus.
Prepositio est que preponitur noĩ per appositionẽ: et alijs etiã partib⁹ ꝑ cõpositionẽ: vt adeo/ad eum.
Aduerbiũ est qđ additum verbo noĩ aut participio significationẽ eius auget/aut minuit/aut mutat: vt valde amat: minus amat: non amat: satis doctus.
Interiectio est que aliquem mentis affectũ significat voce incondita: vt hei mihi. heu me.
Coniunctio est que diuersas partes orationis coniungit: vt Pompeius et Cesar amat et docet.
❡ Genera noĩm: pronoĩm: ⁊ participioꝝ q̃nq̃ sunt. Masculinũ qđ: declinatur cũ hic: vt hic dominus. Femininũ qđ declinat̃ cũ hec: vt hec musa. Neutrum qđ declinat cũ hoc: vt hoc tẽplũ. Cõe duũ qđ declinat̃ cũ hic ⁊ hec: vt hic ⁊ hec hõ. Cõmune triũ qđ declinat̃ cũ hic ⁊ hec ⁊ hoc: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc amans.
❡ Numeri nominum: pronominũ: verborum ⁊ participiorum duo sunt. Singularis qui de vno tantũ loquitur: pluralis qui de pluribus loquitur.
❡ Casus nominũ: pronominũ ⁊ participioꝝ septem sunt. Nominatiuus. Genitiuus. Datiuus. Accusatiuus. Uocatiuus. Ablatiuus. Effectiuus.

❡ Anto. Gña noĩm declinabiliũ orõnis partiũ elegit q̃dã accidẽtia: sine q̃bus nõ põt fieri illa quã dicim⁹ cõstructio in noĩe ꝓnoĩe ⁊ ꝑticipio genus nũerũ ⁊ declinationẽ. In v̓bo cõiũctionẽ vocẽ significationẽ atq̃ in oĩbus his ꝑsonã.

Nõia cur sint gñis quare.

❡ De gñe noĩm: ꝓnoĩm ⁊ participioꝝ: q̃m alijs in locis copiosius disputabit̃: qđ ad hũc locũ attinet dicim⁹ gña eẽ q̃nq̃: masculinũ qđ declinat̃ cũ hic ⁊c. Sz hec q̃ sufficiẽter dicant̃ q̃s nõ videt. Primũ vt alijs in locis diximus: qꝛ nõ ideo nomẽ est aut masculinũ: qꝛ declinatur cũ hic: aut femininũ qđ declinat̃ cũ hec: aut neutrũ qđ declinat̃ cũ hoc: sz qꝛ est vel masc. vel fe. vel neutrũ ideo declinat̃ aut cũ hic: aut cũ hec: aut cũ hoc. Deinde q̃ noĩa adiectiua q̃ ꝑ p̃mã ⁊ scđam nois declinationẽ inflectunt̃ ⁊ ꝓnoĩa et participia nõ declinant̃ ꝑ hic ⁊ hec ⁊ hoc. Sz ꝑ suas cuiq̃ gñi terminatiões accõmodatas. Preterea qđ dubiũ ⁊ ꝓmiscuũ gñis nullã faciat mentionẽ. Sz vt diximus hec pueris adhuc rudibus ꝓponũt̃ q̃ ꝓuectiorib⁹ accurate magis postea tradent̃. Nũeri noĩm: nũer⁹ cõis est oib⁹ ptib⁹ orõnis q̃ declinant̃. Casus v̓o nonnũ ꝓnomini ⁊ ꝑticipio tm̃: sz de his postea copiosi⁹ dicet̃.

Pronomen quid sit.

Pro ꝓpõ in cõpõne q̃d sit.

❡ Chil. Pronomen est. Est em̃ ꝓnomen Perotto teste id pene q̃ nomẽ nisi q̃ min⁹ plene significat: ꝓpositio aũt ꝓ i cõpositiõe fere semꝑ alicuius substitutionẽ arguit: vt ꝓcõsul. ꝓtor: ꝓau⁹ ꝓnepos: ꝓnuba: ꝓquestor. ❡ Loco nois. sunt q̃b⁹ videat̃ etiã q̃s vel q̃ ꝓnomẽ esse debere vt q̃ loco nois ꝓprij possit poni: dicim⁹ em̃ Plato disserit q̃ definit: ⁊ Euãdri⁹ ensis ꝓ euãdri: ⁊ cũ poeta ꝑierat: Uergiliũ intelligam⁹: latini atq̃ alia his similia deliria. Quominus hec descriptio cõstet q̃b⁹ sacrat satis dicere q̃s vel q̃. Euãdri⁹ poeta: lz nois ꝓprij ponant̃ loco: nõ tñ intra quindecim illa sũt q̃ iã author vndiq̃ sepsit. Sz ne iterũ repetam⁹ alti⁹ id qđ q̃rit̃. ❡ Loco nois ꝓprij ponit̃. Est aũt lõge sec⁹ loco nois ꝓprij poni. ❡ Qđ iã ꝓnoĩ accidit q̃ nomẽ referre ꝓpriũ. Qđ ⁊ ad nomẽ ⁊ ad ꝓnomẽ eq̃ ꝑtinet. Quin. cũ dicimus. plato disserit q̃ definit: dictio illa q̃ refert platonẽ nõ q̃dẽ platonis loco ponit̃: vt hic capit̃ poni. est aũt poni citra relationẽ aliqđ subintelligi. Qđ clari⁹ fore spero si vtar exẽplis. facit te pulsantẽ fores interrogẽ quisnã sis: respõdebis vt opinor: ego: nõ aũtẽ q̃. at ego ponit̃ loco nois tui ꝓprij nõ q̃ q̃ tñ te referre potuisset. vt si dixisses. Antoni⁹ dissero q̃ diffinio. Addam⁹ etiã ꝓnomẽ poni loco cuiusuis nois ꝓprij vt ego tu. Euãdri⁹ v̓o aut poeta nõ cuiusuis nois ꝓprij loco ponit̃. Sz tñ ꝑ Euãdro aut Uergilio: ⁊ hoc figurate q̃dẽ. Qđ si q̃s dicat ꝓnomẽ ita posse nomẽ ꝓpriũ referre: vt q̃s vel q̃ id retulit: vt si dicas Plato disserit: ⁊ ille definit: q̃ fiet vt ille illa illud nomẽ nõ sit ꝓnomẽ q̃n ita retulit nomẽ ꝓpriũ sicut paulo ãte q̃s vel q̃ retulerat: aut fatẽdũ erit eadẽ rõne q̃s vel q̃ ꝓnomẽ esse oportere: ⁊ qđ patet in hoc ꝓnoĩe hoc q̃d de in plerisq̃ etiã ꝓnoĩbus poterit ꝓstare: vt nõia referãt ꝓpria q̃ dũtaxat causa fuit cur q̃s vel q̃ ꝓnomẽ esse nõ potuit. Sed hec ratio nõ ꝓcedit: q̃m nõ dicim⁹ q̃s vel q̃ ideo ꝓnomẽ non esse q̃m referat: sed qđ cũ referat loco nois ꝓprij poni nõ põt: modo aũt ille iste: suus q̃uis referãt etiã loco nois proprij poni possunt ille disserit. i. plato demõstrato platone: vñ ꝓnomẽ nõ tã dr̃ ꝓnomẽ: qꝛ nomẽ propriũ referat: q̃ q̃ loco nois ponat̃ ꝓprij. Sit igit̃ propriũ pronois loco nois proprij poni: quo cũ caruerit ꝓnomẽ esse nõ poterit. ❡ Nois proprij. nihil obstat obiectio illa: homo disserit ⁊ ipse loquit̃ quominus dictio ipse sit pronomẽ tamet si ponat̃ loco nois appellatiui: sc3 homo: nõ em̃ pro natura in cõmuni: sed pro hoĩe quodã singulari capitur penes quẽ sunt actus ⁊ operationes Aristotele authore. Deriuat̃ semper a verbo. scribit Seru⁹ in illud. iij. Eñ. picturatas auri sub tegmine vestes. participiũ esse picturatas sine origine verbi qđ intelligi putandũ est: quatenus ad constructionem ⁊ vocem attinet: non autẽ ad formationem ⁊ deriuandi proportionem: picturatum enim a picturo as. plane proficiscitur. ❡ Per appositionẽ: ⁊ est quãdo casui deseruit: vt apud vrbẽ: absq̃ stipendio. ❡ Per compositionem quãdo alteri immiscetur parti: vt amens. pronomini: vt meum. verbo vt adeo: participio vt innocens: prepositioni vt aduersum. aduerbio vt inde interiectioni fortasse vt apage: coniunctioni: vt quocirca: quoniam si incertra inueniamus modo iam nõ prepositio: sed omnino erit aduerbiũ vt coram quẽ queritis adsum. ❡ Uoce: incondita. Anto. capite accentus hocce exponit modo incondita voce: idest non plane expressa ⁊ precommoti affectus qualitate cõfusa.
❡ Diuersas partes orationis. vt Cic. ad Trebatiũ lib. vij. Quo mitterem aut cui darem nesciebam. vbi aut inter no ⁊ cui. i. aduerbiũ ⁊ nomẽ incidit. Mela libro. j. diuinitus ⁊ celesti igne cõceptus. vbi coniunctio ⁊ complectitur diuersas partes orationis sc3 aduerbium ⁊ nomen: vel diuersas partes. i. diuersitate indiuiduali: vt Pompeius

Quod ad nomen et ad ꝓnomẽ pertinet.

Pronomen qualr loco nois ponetur.

Sumatis: hi sophiste hec sunt.

Ille iste ipse ⁊ suus referentia pro noĩe poni possunt.

Sicut et cristatus Achilles.

z Cesar. ¶ Uel diuersas ptes orōnis.i.diuerse orōnis partes:vt ego amo otiū z voluptatē.i.amo otiū:z amo voluptatē. Quā malueris habeas igit expositionē: cōiungit duo nola:vt pompe.z Cesar.duo pnola.ego z tu.duo v̄ba:vt amat z docet.duo pticipia:doct⁹ z erudit⁹.duo aduerbia:vt Quin.cura bn̄ z velociter scribēdi.duas autē liue cōiūctiōes siue iteriectiōes nullo mō:nisi materialiter:vt logici dicūt cōiūgere pōt Quin.li.j.Nā z gn̄ z aut cōiūctiones sunt z reliq̄. ¶ Quinq̄ sunt.autor Quintiliani exēplo duct⁹ gen⁹ dubium atq̄ epicenū in aliū locū ꝑcipienda reiecit. Qui sit institutionū li.j. Nec statim diligentē putabo q̄ promiscua que epicena dicuntur ostēderit.

Quinq̄ nominū inflexiones.

¶ Ant. Declinatiōes noim.sunt aūt quinq̄ tm̄ q̄ nūer⁹ ex genitiui diuersitate colligit: pnola ꝑ duas ppuas declinatiōes:z ꝑ duas item q̄ ad nois declinatiōes referunt. participia ꝑ pmaꝫ z scdam z tertiā nominis declinationē variant. ¶ Cōiugatiōes verborū quatuor sunt. hec diuersitas ex scda ꝑsone p̄sentis indicatiui modi accipiēda erat:nā verba q̄ mittūt illā i as sunt prime ꝯiugatiōis.q̄ in es sunt scde:q̄ in is correptā tertie:q̄ i is productam q̄rte:quā quidā tertiā pductam appellāt:sed qꝛ pueri nōdū percipiūt quid sit syllaba producta:qd correcta in hac dictiōe:visum est hāc diuersitatē ex infinitiuo distinguere:in quo accētus pōt ostēdere q̄ syllaba sit lōga:q̄ breuis in penultimo loco:vt q̄ verba habēt a productā an̄ re finalē sint prime:hoc est q̄ habēt accētū in penul.z eodē mō de reliq̄s ꝯiugationib⁹. ¶ Uoces verboꝝ tres sunt. Quia nondū pueri sunt capaces significatiōis verboꝝ q̄ in actiuā:passiuā:neutrā:deponētē:cōemq̄ spargit:de qb⁹ li.iiij.dicturi sum⁹: hoc loco tm̄ admonēdi sunt tres esse v̄boꝝ voces. Actiuā.vt amo as.at. Impsonalē:vt amatur. batur.bitur. Passiuā:vt amor aris.vel are.loquor loq̄ris vel loq̄re. Quelibet rursus vox diuidit in quinq̄ modos:qs Quin.q̄litates appellat. Indicatiuā q̄ idicam⁹ aliqd fieri:vt ego amo:tu doceo:ille legit. Imperatiuū q̄ impera m⁹:vt o v̄gili audi. Optatiuū q̄ aliqd optam⁹: vt vtinā veniret Antonius. Subiūctiuū q̄ verbū voc sub.iūgim⁹:vt si legeris soluā tibi mercedē. Infinitiuū q̄ indefinite aliqd dr qd altero

Quatuor v̄borū coniugationes.

Tres verbi terminationes.

¶ Declinatiōes noim ad quas etiā reducit participioꝝ declinatio q̄nq̄ sunt. Prima q̄ mittit gtm̄ i ae diphthōgon.vt hec musa musae. Scda q̄ mittit gtm̄ in i:vt dn̄s dn̄i. Tertia q̄ mittit gtm̄ in is vt sermo sermonis. Quarta q̄ mittit gtm̄ in us:vt sensus sensus. Quinta que mittit gtm̄ in ei:vt dies diei.

¶ Declinatiōes pnoim q̄tuor sunt. Prima q̄ mittit gtm̄ in i:vt ego:mei:tu:tui:sui. Scda q̄ mittit gtm̄ in ius:vt ille illius.iste isti⁹. Tertia q̄ ad primā z scdam nois decli.refert:vt me⁹ a.um.tu⁹ a.ū. Quarta q̄ ad tertiā nois decli.refert:vt nostras atis.v̄ras atis.

¶ Cōiugatiōes v̄boꝝ quatuor sunt. Pria q̄ hꝫ a pductā an̄ re in infinitiuo:vt amo as.are. Scda q̄ hꝫ e pductā an̄ re in infinitiuo:vt doceo ces.cere. Tertia q̄ hꝫ e correptā an̄ re i ifinitiuo:vt lego gis.ere. Quarta que hꝫ i pductā an̄ re i ifinitiuo:vt audio dis.ire.

¶ Uoces v̄boꝝ tres sunt:actiua vt amo as. Impersonalis:vt amat. Passiua vt amor ris. Modi verborū q̄nq̄ sunt. Indicatiu⁹. Imperatiuus. Optatiuus. Subiunctiuus. Infinitiuus.

Tēpora verborū sex sunt:presens:preteritū imperfectum:preteritum perfectum:preteritum plusq̄ perfectum:futurum imperfectum:z futurū perfectum.

+ Hertul. Initiās non capi ꝑ pnti assueuerat D. pus in lucretias in physicos et dialecticos haud ita magni refert.

v̄bo d̄ ff.mēdū est:vt opꝫ nos legere bonū est nos audire. Mod⁹ iterū diuidit in tpa sex:hoc p̄sens est qd rē istātē sig̃t:vt ego lego. Preteritū impfectū:quo demōstram⁹ q̄ aliqd faciebam⁹.sed nō dicim⁹ an pfectū sit:vt ego legebā. Preteritū pfectū q̄ ondim⁹ aliqd fuisse pfectū.vt ego legi. Preteritū plusq̄ pfectū q̄ significam⁹ an̄ factū fuisse aliqd postea q̄ aliqua res facta fuit:vt iā ego legerā cū tu venisti. Futurū impfectū q̄ ondim⁹ aliqd faciēdū esse: vt ego legā. Futurū pfectū quo ondim⁹ aliqd factū fore:vt ad duas horas legero. Meminisse aūt dꝫ puer nō oia tēpora esse in oib⁹ modis:sꝫ in indicatiuo sex:in subiūctiuo quinq̄:in optatiuo z infinitiuo tria:pn̄s:preteritū:et futurū. In imperatiuo duo tm̄:presens z futurū. ¶ Chu. habet a prodactū.hoc eni prope verū est semper p̄terq̄ in do.das.z trib⁹ ex eo cōpositis:circundo:venūdo:pessundo. Uer.vj.li.teretes circūdare trūcos. Nā sedare a sedo as.eadē producit:si mō a se z do cōponit:vt autor lib.v.in primis syllabis ostēdit. ¶ Qui de vno tantū loquitur. Ego vero dicerē singularis quo de vno tātū loquimur:nos eni homines loquimur per aliquē numerū:nō q̄ dē numerus ipse. Martialis.hoc sub principe. si sapis beata verbis Roma pluorib⁹ loquaris.

Loquūtur hoīes non numeri.

¶ Ant. Tempora pticipiorū tria sunt tm̄.pn̄s: preteritū z futurū:preteriti impfecti tpis z preteriti plusq̄ perfecti ad vocē participij tpis preteriti reducit.vt Uer.j.en. Et qua vectus abas: z qua grandeuus alethes.quod exponit Seruius.i.qua vehebatur:quia nos pticipio preteriti imperfecti caremus.quod tn̄ greci habent. ¶ Persone noim. Persona propriū accidens est pronois z verbi:sed nomina z participia cū sint tertie persone:omnis vctūs tamē ab omnibus illis est secūde persone:vt paulopost dicturi sumus. ¶ Omnis ntūs est tertie persone acsi dicat.omnis dictio que per casus declinat:hoc est nomē pnomē z participiū est tertie ꝑsone:z facta regula ex h'a q̄ sunt plura:facit exceptionem hui⁹ pronois ego:qd est prime ꝑsone/atq̄ iterū hu.⁹ pnois tu qd est scde ꝑsone.atq̄ hui⁹ pnois rōne excipiūt oēs vctī in quibus subītelligitur tu i singulari:z vos in plurali:nā quēadmodū pronomē ponit loco nominis ppri: ita ntūs omniū partiū que per casus declinant ponit loco hui⁹ pronois tu. Nomē substātiuū est.quid si nomē substātiuū ostēdit ex quadam illius ppriētate:hoc est qꝛ declinatur per vnū articulum vel duos tm̄. Adiectiuū vero ex alia

Ista quinq̄ pronoi z rectos a q̄ referuntur in suos personas trahimus.

Substantiuum qd sit.

Adiectiuū quid sit.

Tēpora participioꝝ tria sunt:p̄sens vt amās.preteritum vt amatus.futurum vt amaturus:amandus.

Persone noim pnoim z v̄boꝝ tres sunt.pria vt ego amo:scda vt tu amas.tertia vt ille amat. Uer.docet.

Ois ntūs est tertie ꝑsone p̄terq̄ ego qd est prie:z tu qd est scde:z oēs vocatiui/qui sunt secunde ꝑsone.

Nomē substm̄ est qd declinatur ꝑ vnū articulū vel ꝑ duos tantū.vt hic dominus:hic z hec homo.

Adiectiuū qd d̄clinat ꝑ tres articlo's vl ꝑ tres diuersas termiatiōes:vt hic z hec z hoc felix:bon⁹ na.nū.

Relatiuū est qd refert aliqd antecedēs. Antecedens vero est quod refertur ab aliquo relatiuo.

Adiectiuū z substantiuū in tribus conueniunt:in genere:numero z casu:vt vir bonus.

Relatiuū z antecedens in tribus conueniūt:in genere numero z persona:vt ego amo.qui doceo.

Nominatiuus z verbū in duob⁹ conueniunt:in numero z persona:vt ego amo.tu doces.

Omne verbum actiuū vel actionem significans cri-

git ante se nomīatiuū ꝑ ꝑsona agente: ⁊ accusatiuū vel alium casum pro persona patiente.

Omne verbū passiuū vel passionē significans exigit nominatiuum pro persona patiente: ⁊ ablatiuum cū prepositiōe a vel ab: vel datiuum pro persona agēte.

ꝓprietate ostendit qd sit hoc est q: declinat per tres articulos vel tres diuersas terminationes: hoc nō est docere: sed quasi per qdā signa vel ꝓprietates ostēdere qd sit nomen substātiuū. qd adiectiuū. Sz si ꝯsiderem⁹ qualē discipulum instituimus: nulla potuit aptior diffinitio excogitari ⁊ ex qua magis possit distiguere adiectiuū a substātiuo. Nā quēadmodū alio loco dicturi sum⁹: nō ꝓterea est nomē substātiuū qđ ꝑ vnū vel duos articulos declinat: neq; iđ adiectiuum: q: ꝑ tres articulos vł ꝑ tres diuersas terminatiōes īflectit: q: illō substātiuo hoc est adiectiuo accidit. Accidētia aūt q̄ substātiua notiora sunt pueris ꝑsertim rez olim ignaris. li. tñ tertio plenı⁹ hac de re instruent. Relatiuū ēt. aliā nolo differentiā ostēdit. Aliud nāq; est relatiuū: aliud añs: ⁊ qd vtrūq; sit: ostēdit. Ex q̄ manifestū est relatiuū ⁊ añs nola esse ad aliqd dicta. posito eñi relatiuo necesse ē pōi añs: atq; ediuerso necesse ē posito añcedēti poni relatiuū. ¶ Adiectiuū ⁊ substātiuū. Ponit tria ꝑcepta q̄ nō tm̄ sermonis latini ꝓpria: verū etiā oīb⁹ linguis cōia publica ⁊ quodā mō naturalia sunt: siquidē naturale est: vt inquit Arist. qđ apud oēs gētes idem est. Primum itaq; ꝑceptū naturale ⁊ ꝯtra quod si quis peccauerit: nō tm̄ indoctus: sz plane barbar⁹ habeat: est qđ adiectiuum ⁊ substātiuum in tribus cōuenire dñt: in gñe numero ⁊ casu. hoc est qđ vtrūq; sit eiusdē generis numeri ⁊ casus. Qđ tñ hoc ꝑceptum exceptionem patitur suis locis dicem⁹. ¶ Relatiuū ⁊ añs. hoc est scđz ꝑceptū naturale: q: relatiuū ⁊ añs in tribus ꝯueniūt: in genere nūero ⁊ ꝑsona: hoc est qđ vtrūq; sit eiusdem gñis nūeri et persone. De rōne aūt huius ꝯueniētie lib. iiij. copiosius disputabit. Ntūs ⁊ verbum. hoc est tertiū ꝑceptū naturale: q: ntūs et verbum conueniūt in duob⁹. hoc est ī numero et persona. i. q: ambo dñt esse eiusdem numeri et ꝑsone. Figurate tamen aliqñ videtur esse discōuenientia inter ntm̄ ⁊ ṽbum: quēadmodū li. iiij. cum de figuris constructionis agetur plenı⁹ dicendum est. Omne verbum actiuum subaudi personale qđ hz vocē actiuā vel actionē significā quale est deponēs ⁊ cōe ea parte qua significat actionē ā se: hoc est in rōne suppositi exigit ntm̄ ꝑ ꝑsona agēti: ⁊ actm̄ sed non necessario pro persona patienti: vel alium casum: sed tunc passio illa non recte transitiua: sed obliqua est. Omne verbum passiuū: quod etiā de personali intelligendum est: vel passionē significans: qualia sunt illa exulo: vapulo: veneo: fio: liceo: nubo exigit ntm̄ pro persona patienti: atq; in ratione suppositi: ⁊ ablm̄ cum ꝑpositione a vel ab. vel etiam datiuum pro persona agenti: vt ego amor a te vel tibi; exulo a rege: vbi non ausim dicere regi pro a rege. ¶ Christo. Preter ego qđ est prime: nō aūt ꝑter me qui sum prime. Nā hoc in hoc loco ego vocē nō q̄dem personā significat: idētidē aūt intelligit de tu. ¶ Tres diuersas terminationes dum tñ sit eadē significatio: ⁊ ea q̄dē adiacena rei: vnde prunus pruna nū. spic⁹ ea. cū adiectiua nō sunt. ¶ Tres articulos in quibus etiā requiritur vna eadēq; significatio: nā hic hec hoc acus pro pisce: pro pugnamento acus eris. et pro instrumēto ad suēdū acus ac⁹. ¶ Relatiuum ⁊ añs. de hoc lege opus nostrum de causis corrupte locutionis vbi amplissime rem disseruimus.

Substantiuum nomē quare sit. Relatiuū ⁊ añs q̄ sunt.

Bersul. hic barbit⁹ hec barbitos: hoc barbiton: tres hic diuerse terminationes. Tres articuli: eadem significatio qd nunc dicet: Ut ego q̄q; sophistam agaz.

Hec dictio exulo a rege doctorū ⁊ plane latinorū ferit aures.

Gerundia supina ⁊ participia exigunt post se casuz cum quo construitur verbum a quo descendunt.

Prepositiones actō ꝺseruiētes sunt/ad/apud ante/aduersus/aduersum/cis/citra/circū/circa/circiter/cōtra/erga/extra/inter/intra/infra/iuxta/ob: pone per: propter: prope: propius: proxime: pridie: procul: post: preter: penes: supra: sm̄: secus: trans. vsq;: vltra.

Prepositiōes abltō ꝺseruiētes sunt/a: ab: abs: absq; cum: coram: clam: de: e: ex: pro: pre: palam: sine: tenus que aliquando genitiuo iungitur.

Prepositiones accusatiuo vel ablatiuo deseruiētes sunt: in: sub: super: subter.

Prepositiones q̄ tantum in compositione reperiuntur sunt: an: con: dis: di: re: se.

¶ Anto. Gerundia supina et participia. ¶ De gerundijs qđ diximus intelligendū est de gerūdijs substātiuis actionem significātibus: vt venit cā legendi Vergiliū: ⁊ inseruiēdi amicis: ⁊ carēdi voluptatib⁹. et miserēdi viduarum. De supinis ꝓterea itelligendum est de ꝑmis: nā vltia cum nullo casu post se cōstruunt: quēadmoduz lib. iij. dicturi sum⁹: vt eo venatum feras: inseruitū amicis. Participia vero siue illa sint actiue vocis: siue passiue eandem rationem seruāt. Nā participia ꝑñtis tpis cū actionē significant ꝯstruuntur post se cum actō: vt amans virtutes. aut dtō: vt inseruiens amicie: aut abltō: vt carens voluptatib⁹. aut gtō vt miserēs filiorum. eodez mō de participio temporis futuri vocis actiue. Participia quoq; vocis passiue passionē significātia ꝯstruunt cum abltō ⁊ prepōne a vel ab aut dtō: vt amat⁹ a te: amād⁹ ab illis. ¶ Prepositiones actō deseruientes. Prepōnes aut separabiles sunt: aut inseꝑabiles. Separabiles sunt que possunt apponi casib⁹. Inseparabiles sunt que nunq̄ reperiunt nisi in ꝯpositione. De separabilibus itaq; pōit ꝑmā regulā. Qđ ꝑpositiones actō deseruientes sunt ad: apud ante ⁊ cetere q̄ sequuntur. Deinde subdit ꝑpōes abltō deseruientes atq; mox que sunt vtriq; casui deseruientes [illegible] demum ponit prepōnes que nunq̄ reperiunt nisi in ꝯpōne cum reliquis partibus orōnis [illegible] verius explicabuntur libro. iij. vbi de prepositione differem⁹. Enumerauimus autem hic prepositiones vt pueri haberent illas in promptu cum incipiunt partes orationis inter se connectere.

Prepositiones separabiles inseparabiles.

¶ De regimine et casuum intitulatione.

¶ Epitome.

Casuū hoc capite inserunt nola; ⁊ vnde illoz quodq; et singulum regatur: orationis quaten⁹ latine sit nobis lenior formatio.

Nominatiu⁹ semꝑ regitur a verbo expresso vel subintellecto in ratione suppositi.

Genitiu⁹ plerūq; regit a nole ex vi possessionis nonnunq̄ ex natura nois vel ṽbi.

¶ Nominatiuus semper regitur a verbo. Regi aliam dictionem ab alia nihil aliud est q̄ esse appendicem illius: vt in ordine constructionis aliquid significet. Sed cum verbum vt ait Aristo. sit orationis forma: neq; sine verbo possit esse illud qđ greci vocāt axioma: quod Boe. enunciationez. Ci. tū pronunciatum: tū ꝓloquiū interpretatus est: consequens est: vt oēs partes orationis a ṽbo regātur imediata vel media aliq̄ parte orōnis. Dicit igit ī primis qđ ntūs regit a ṽbo. Nā ⁊ ṽbū ꝑsonale nūq̄ pōt esse sine ntō: sic ntūs sine verbo ꝑsonali esse nō pōt: ergo merito ab illo regitur tanq̄ ab orōnis forma: ⁊ dat illi suppositū tanq̄ accidenti. Gtūs ꝑter illam cōmunē significa. q̄ regit a nole appellatiuo ex vi possessiona aliqñ regitur ex natura spālis nole: vt vini plen⁹. vel verbi. vt īpleo vini vasa. A nole inq̄ appellatiuo: quia si pronomen iungatur appellatiuum ibi subintelliget. Uer. j. eñ. ꝓxi⁹ ob noxā ⁊ furias aiacis oilei. Ubi Serui. notat ex figura greca dictum esse: q̄ vtimur circa patres ⁊ maritos tm̄: vt aiacis oilei. Itellig mus filium. delphobe glauci itellizim⁹ filiā. hectoris adromache: itelligim⁹ vxorē: quinimo hec figura latı⁹ pz. Nā et Euseb. pāphia

Regi dictionez ab alia quid sit.

Nominatiui regimē. genitiui regimen.

li dictus est subaudi amicus. ⁊ Terē. in and. hui⁹ byrriā: subaudi seruū. Nam pnomē loco nois proprij ponitur ⁋ Christo. tm̄ in cōpositione: ne intelligas has tantum prepositiones in ꝯpositione inueniri: velut pter eas nulle sint alie ꝯpositioni obnoxie: cū sint plures: vt de: ab: post: ⁊ reliquę. Sed qḋ he sex ꝓpositiones nusq̄ nisi ꝯposite sint reperte. Quid quod valla his tres alias adiunxit: por: pol: pos: vt portēdo: polliceo: possideo. Quibus ēt periculo iudicioq̄ nostro vnam addimus ve. vt verror: vestigor: ⁊ qñ interponitur n: vt vendico vēdicas. Que etiaꝫ cū dictiō cōiuncta reperitur. vt ve tibi: ve soli. Qḋ si quis mihi obiecerit ve esse ꝯiunctionem encleticā: vt Cice. legit scribit ve: cū dicimus ve tibi interiectionē esse non q̄dem ꝓpositionem. Huic vero pari rōne dicere possum: an cum sit ꝯiunctio nil impediri quominus sit ꝓpositio ꝯpositiua: vt ambigo: ambio. Quocirca eque de alterutra iudicandum censemus. ⁋ Ntūs semper regit̄. Scribuntur varia lingue latine regimine quoꝝ primum ntūs est. ⁋ Regit̄ aūt ntūs semp a ꝟbo. Qḋ si nō apparuerit in clausula: per eclypsim vt subintelligatur opꝫ: vt Uer. dolus an virtus quis in hoste requirat: subintelligitur sit. ⁋ Gtūs plerunq̄. ponuntur tria genitiui regimina quorum primum ex natura possessionis fit. idq̄ tm̄ a noie regitur. ⁋ Sed placet hoc in loco scribere qḋ de hoc regimine annotarū Ualla reliquit: gtūs ols ait ille (vt taceā si qui sunt alij modi) aut actiue: aut passiue accipitur. Adeo etiam possessiue: qḋ pene pro actiue accipio: vt prouidentia dei: bonitas dei: passiue vt timor dei: cultus dei: ibi deus prouidet: benigne agit. nō ipsi prouidetur: ⁊ benigne fit. Hic timetur ⁊ colitur: non timet: nec colit. possessiue: vt sedes dei: regnum dei: atq̄ in hmōi oratione intellectus apertus atq̄ vnus est: ita in illis ambiguus ⁊ anceps amor dei. Charitas patris. suspitio vxoris. dubium est de vtro loquaris: an de amore quem deus in nos habet: an de eo quem nos in deum: de charitate patris in filios: an filiorum in patrem: de suspitione maritali: an de suspitione vxoris. Hucusq̄. Ualla. Regitur preterea gtūs ex quadam speciali nois significatione: vt similis regis. Teren. dñi similis est regitur etiam ex certa quorundam verborum significatione que per omnia verborum genera spargitur: vt insimulo peculatum. Cic. pro roscio. quid est in hac causa quod defensionis indigeat. addamus etiam huic triplici regimini aliud quod ex vi prepositionis fit: vt pridie iduum: postridie nonarum. Apuleius lib. vj. Floridoꝝ. Aquila cū se nubibus ten⁹ altissime sublimauit: etiam ab hac dictione ergo cū p cā accipit̄: cuiusmodi: Maronis est. Illi⁹ ergo venimus. Liui⁹. Appollinares ludos victorie nō pestilētie ergo fuisse ꝯstitutos: sed possessiue pōt capi. Negat Ualla in Apologia cōtra Pogiū scribēs vsq̄ gtm̄ ex aduerbio posse regi: qḋ aliqñ fit virtute superlationis in aduerbio latentis: atq̄ sit eius ipsius Laurentij exemplum li. elegantiarum primo dicētis. Cesar potuit maxime oīm. Nuq̄ ē. tāꝫ ab aduerbio locali. Salusti⁹ in iugur. ego eo misericordiaꝝ vētur⁹ erā. Reperitur etiā genitiu⁹ sepenumero in ꝯpositione vt impresentiarum vbiuis gentiuꝫ interea loci. tūc temporis: aliqḋ ex vi suppositi ꝟbi impersonalis: vt cum dicimus illius diei venit in mentem: p ille dies. Quam rem latissime patefacimus I opere illo nostro de ꝟbis aprosopicis: mirum est: neq̄ ratio suppeditat. neq̄ authoritas fallit duos genitiuos citra coniunctionem ab eadē dictione regi posse ex vi possessionis. Iuue. vnde illa prioꝝ scribēdi simplicitas. ⁊ q̄ interponuntur. Cuiusmodi est illud Luce capite. j. Hierony. interpretete. Elizabeth impletū est tps pariēdi. Elizabeth gtūs barbari est: vt sit structura. tps pariēdi Elizabeth impletum est: q̄le fuit illud Iuue. simplicitas scribendi prioꝝ.

Ualla.

Genitiui actiue: passiue possessiue capiunt̄.

Gtūs q̄bus modis regitur.

Gtūs ab aduerbio regitur ꝯ vallā.

⁋ Anto. Datiuus plerūq̄ regitur a verbo ex vi acquisitiōis: atq̄ etiā cuiuscūq̄ rei attributionis: siue illa sit vtilis: siue dānosa: siue indifferens. regitur etiā nonnūq̄ a noie ex speciali significatiōe vt vtilis amico: difficilis vxori: iucūdus familiaris⁹. ⁋ Actūs plerūq̄ regit̄ a ꝟbo ex vi trāsitionis: vt amo vxorē: vel a pte añ ex natura infinitiui: vt opꝫ me amare. vel media ꝓpositione: vt eo ad forū: vel ex vi sinedoches a noie adiectiuo. vt niger oculos: vel a ꝟbo: vt expleri mentē nequit: vel a participio. vt nodoq̄ sin⁹ collecta fluentes. ⁋ Uctūs. hec regula multū nouitatis attulisse videt̄ his q̄ dicebant vctm̄ aliqñ poni absolute: qḋ ē cū oratio ex recta fit obliq̄: hoc est cum ex scḋa psona ad quā loquimur fit trāsitus ad tertiā de q̄ loq̄mur. vt si dicas o Cesar legat pōpei⁹: itelligimus: ibi audi: vel ausculta vel intēde: qḋ ita esse facillime pbat̄ ex interptatione psalmi. xxj. cui⁹ initiū est apud hebreos

De datiuo.

Actūs a q̄ regitur.

Uctūs non nūq̄ ponit̄ absolute.

Datiu⁹ plerunq̄ regitur a verbo ex vi acquisitiōis nonnunquā vero a nomine ex speciali significatione. Accusatiuus plerunq̄ regitur a verbo ex vi transitionis: vel a parte ante ex natura infinitiui: vel media ꝓpositione: nonnūq̄ etiā a noie adiectiuo vel a ꝟbo vel participio ex vi synecdoches. Uocatiu⁹ semp regit̄ a ꝟbo scḋe psone īperatiui modi in ratiōe suppositi: sunt q̄ aliqñ ponunt absolute. Ablatiuus plerūq̄ regit̄ a verbo media p̄positiōe nōnunq̄ ex speciali nominis vel verbi significatiōe: Effectiuus plerūq̄ regitur a verbo vel participio ex vi instrumēti quo aliq̄d fit: aliquādo ex vi comparationis: aliquando ponitur absolute.

dictum: qḋ dñs noster atq̄ saluator dixit in cruce: hoc est hely hely lamasabatani: qḋ euāgelista interpretat̄: deus meus: de⁹ me⁹: vt quid dereliquisti me. At vero septnaginta interpretes verbum subintellectū vnde vctūs ille regebat̄ expresserunt dicentes. Deus deus meus respice in me quare me dereliquisti. aut que ratio fuit aliquid addendi quod in hebraico non legebatur: si non erat in illis ipsis verbis conclusum illud quod adhuc mai⁹ est: ausim affirmare etiam si exprimatur secunda imperatiui modi persona adhuc aliud verbum quod attentionem significet subintelligendum esse a quo vocatiuus ille regatur. Quale est illud quod Marci. capite. v. legimus: dicēte domino thabita cumi: quod interpretatur puella surge: ac euangelista cum interpretat̄ tibi dico: interposuit: quoniam tantum valet quantum audi: quod erat inclusum in eo quod dixit puella surge: neq̄ enim saluator noster dicit tibi dico: sed aliquid more adiecit: quod fere semper facimus quoties vocatiuo vtimur: vt auditor paret se ad ea que dicturi sumus. Nam ⁊ vocatiuus a grecis rectus dicitur quemadmodum et ntūs: quia vterq̄ recte stans rectam substantiam significet: vnde ⁊ verbo suppositum dare possunt. Ablatiuus regit̄ a verbo media prepositione: aut ex speciali nominis vel verbi significatione: vt plenus: vino: impleo vino. ⁋ Effectiuus de quo plura libro. iij. cum de casibus nominum disputaturi sumus dicenda sunt plerunq̄ regitur a verbo: vt malo me galathea petit: cesus ferroq̄ penitus: regitur etiam ex vi comparationis: vt doctior illo: aut ponitur absolute: vt ducente deo expedior: ducente deo non regit̄: q̄ꝛ p se orationē quodā modo facit: licet imperfectā: qualis est subiūctiui modi in quā resolui cōsueuit. vt nato Iesu in Bethleem: pro quo Hiero. vertit: cū natus esset Iesus in Bethleem. ⁋ Christo. Datūs plerūq̄ regitur. Duplex scribit̄ datiui regimē. Est eñ alterū a ꝟbo ex vi acquisitionis: vt Uerg. quas penas mihi turne dabis. vel ex acquisitione quadam cōmuni omnibus ꝟbis cōcessa. Non soli sibi postulat te viuere. Cice. in verre. ij. Accusauit cum cui. Iuue. emit sibi dixit. Nonnunq̄ ꝟo a noie. Ouid. in ibin. ne sis miserabilis vlli. ⁊ qḋ pauloante dicebamus ad hoc regimen asciscamus. Ue mihi. hei tibi. ⁋ Actūs plerūq̄. Quadruplex accusatiui regimē assignatur: primū quoq̄ duplex est: quoddā generale: vt arma virūq̄ cano. Alterum quorundā verboꝝ speciale: vt Tertulianus in apolo. Innocentiā a deo docti sumus. Natura infinitiui subintelligi personalis. Ci. Ego amicitiā nostrā non egere testib⁹. Nā gtūs ille verboꝝ impersonaliū regule ꝓme nō mutat̄.

Thabita. cumi.

Uctūs a grecis rect⁹ dicitur.

De effectiuo.

Unica ē vocula ante maiorū vt semp de⁹ per hyphē id est subunionem: vt ānotat philologus.

Tranquillus.

Tranquillus in iulio. nõ tam sua q̃ reipublice interesse arbitrabatur. Sed neq̃ ablatiuus. Cice. puto autẽ mea nõ
nihil interesse. A parte ante. plurimi carpunt hunc loquendi modum a parte ante: a parte post. pro quo dicendũ
putant a parte anteriori & a parte posteriori. Sed potest excusari singulari Maronis exemplo cum eneid. libro. j.
dixit. Neq̃ enim ignari sumus ante malorum. pro anteriorum malorum. Medis prepositione sub cuius ratione
intelligi velim & interiectiones quasdam & aduerbia. Verg. itur in antiquam syluam. Vah hominem nequam o scu
ras hominum. ecce hominem. Var. apud Marcellum. apage a domo nostra istam insanitatẽ & reliqua. ¶ A nomi
ne adiectiuo. hoc vero poetis frequẽtissimũ est. Verg. in geor. Faciẽ propior tauro. Sed aliquãdo prosaica oratio
ne scribentes id sibi vsurpant: raro tamen. Gellius. frontonem grauiter pedes egrum. Apul. lib. j. asini aurei. Ma
nus infectus humano cruore & libro. j. regum hieronymo interprete. scissa veste & conspersus puluere caput. Nã
illud Pomponij Mele: brachati totũ corpus: & idem paulo post: nisi qua vident etiam ora vestiti dictum est ex spe Sinecdo-
ciali verborũ transitione: quam exposuimus supra. Vtuntur etiã historici sinecdoche: sed in effectiuo. Salustius che q̃ & quã
C. Antonius pedib9 eger in presio adesse nequibat. Oratores vero pedib9 egris dixissent: atq̃ poete pedes eger do vtuntur
canerent. grãmatici tandẽ non ambigerent prepositionem subdere in pedibus eger: & vt omnia colligam dicitur
grãmatice. Vir summus ingenio: poetice vir summus ingenium: historice vir summus ingenio: oratorie vero atq̃
elegãter vir summo ingenio. ¶ Verbo. Apuleius. viscera quatitor. ¶ Participio. Verg. iiij. eneid. Animũ labefact9
honore. Animaduertendũ synecdochen fieri non posse in his rebus que sunt extra nos posite; non enim dicim9
potens diuitias: sed diuitijs: non diues agros: sed agrorum vel agris: nõ profusus pecunias: sed pecuniarũ: nõ Vocatiu9 a
cupidus honorem: sz honoris. Hora. tamẽ singulari exemplo aliter scripsit in sermonibus pueri a. & suspensi locu quo regat.
los. ¶ Vocatiuus semper regitur sicut nominatiuus: qui & rectus est & sine verbo esse non potest: ita eque & voca
tiuus qui etiam rectus est: regitur vocatiuus a secundis tantum personis imperatiui modi vtriusq̃ numeri. Mar
tia. lib. xij. saltem semissem garrice: solue mihi. Aliquãdo vocatiuus reg. t sz a verbo subintellecto. idẽ. Aut iussit
fieri te theopompe coquum: subauditur autem siue audi siue attẽde. Instant Alexandri sectatores vocatiuũ nul Alexander
lo modo regi posse: sz pronomẽ tu in vocatiuo latens: vt quando dicitur garrice solue mihi: illud garrice nõ ordi carpitur: et
netur cũ verbo solue: sed pronomẽ tu: nam garrice sunt absolutum est. Quod inuentũ quanq̃ nihili pendẽdũ sit cõmune ei9
nos excutiamus quo nuper iniectas cauillationes eorũ repellamus: fatentur perlibẽter Alexandrini nominatiuũ dictũ pbat.
regi oportere. Sed vocatiuũ diffitentur prorsus: cum igitur diffitentur quoniam subintelligitur tu in vocatiuo cu
ius virtute regatur. Ad que quoq̃ tu subintelligitur in alijs secundis personis aliorum modorum: vno & nomina
tiuus omnis potest sic subintelligi: vt ego in prima psona: tu in secũda: ille in tertia: quominus nolatiu9 aliquis
regi deberet: Martia. Vna vocor lucerna. id est ego. Verg. vj. eneid. Ipsa canas oro. id est tu. q̃ psone sepe explican
tur. Hora. in arte. Ego poeta salutor. Martia. tu dabis ipse tibi. etiam & imperatiuo. idem Martia. Tu pallas ce
sariana veni. vnde nulla ratio est: cur tu lateat in vocatiuo: ideo vocatiuum regi debere. Quod idez tu in alijs se
cundis personis latens non impedit quominus nominatiui regantur: dicimus autem preceptor doceo te: id est
ego: preceptor doces me. id est tu: preceptor docet nos. i. ille vel aliquis. Quod si nomina regi non deberẽt: quoniã
pronomina illic latentia sunt que regant pari ratione pronomina illa regi non debuissent. Sed nomina propria
latentia intra pronomina. Quandoquidem pronomen nihil aliud est nisi id quod loco nominis proprij ponit. Si
tantopere latebus vel latibulis sine latentio prospicere volebat. Sed nos nebulones in suis latebris dimittam9
neq̃ digni quidem sunt quorum meminisse debeamus. Est tamen causa vt ad diuerticulum redeamus cur vocati Vocatiuus
uus regi atq̃ construi debeat. Nam si nominatiuus semper regitur ab aliquo verbo: ergo & vocatiuus semper re tã apud la-
getur etiã ab aliquo verbo. Vocatiuus tantum sine nominatiuo intra vocatiuum existenti esse non potest: quanq̃ tinos q̃ gre
quomodo possumus vocare quenq̃ sine ipsius nominatione qua nominatur. In vocatiõe autem alicuius dum cos est re
modo per nomen fiat semper nominatio inibi est. Quocirca & in vocatiuo semper nominatiuus permanet: colli- ctus.
gamus igit quod si nominatiuus reg. t: & regitur vocatiuus qui sine nominatiuo esse nõ potest. At dicet quispiam
regitur vocatiuus: fateor. Sed nõ sua solius virtute: sz virtute nominatiui latentis in vocatiuo: cui adhuc respon
deri pot. ¶ Quod aliud volumus preterq̃ qd vocatiuus regatur: nam de virtute cuius regi pot nunc nõ disputa
mus. Quanq̃ quomodo vocatiuus non pot regi quũ vocatiuus ipse sit rectus semper & erit nõ apud latinos mo
do: sed etiã apud grecos. Virtus autẽ vnde vocatiu9 secundis personis imperatiui modi adhereat est nulla alia
preterq̃ idiomatis latini consuetudo: que vt author est Quintilian9 est certissima loquendi magistra. An si latini
omnes ita essent locuti domine doce. garricum solue. nõ & nos pariter loqueremur? Loqueremur nempe: vno do
mine doce: garrice audi vel solue. Solecismus esset manifestus. Est autem tanta inter nominatiuum atq̃ vo-
catiuum similitudo nõ terminatione modo: sed & cõstructione: vt latini autores non reformidarunt vtroq̃ aliquã-
do indifferenter vti. nominatiuus quod pro vocatiuo ponatur. Iuuena. saty. vj. Tarpeium limen pronus adora
pro prone. Idẽ. saty. ix. temerarius aspice post9 p temerarie. Vergilius. vj. eneid. projice tela manu sanguis me9
pro mi: & illud psalmographi. audi populus meus legem meam: pro mi popule. Sed vocatiuus pro nominatiuo
frequenter ponit. Vergili9. iij. vicinos ignare paras inuadere portus. Seruius ait. ignare pro ignarus: aliquando
vocatiuus & nominatiuus simul. Martia. Secretusq̃ tua cune lauaris aqua. Persius saty. ij. cẽsoremq̃ tuum: vel
quod trabeate salutas: pro trabeatus: vbi est aduertẽdum vocatiuum posse iungi per omnes casus rectũ a ver-
bo subintellecto. Cice. lib. vj. de republica. grates inquit tibi summe sol ago vobisq̃ reliquis celites. Mar. clama
bunt oẽs te liber esse meum. Sillius li. j. te surgẽte puer matres recusant producere partus. ¶ Ablatiu9 plerunq̃ Ablatiu9 a
regitur. tripliciter regitur ablatiu9 virtute prepositionis & hoc indifferenter a verbo quocunq̃. Ouid. multa de te quo regit.
rogatus abit. altero modo virtute nominis sz mediante prepositione. Idẽ Ouid. si melius numeras a Ioue quin
tus eris. regitur tandem alio modo virtute verbi. sed mediante prepositione expressa. Quintilia. li. ij. neq̃ a nobis
negligenter locus iste transibitur. vel prepositione subintellecta. Martia. lib. viij. diligeris populo non ppter pre
mia Cesar. i. a populo: nisi malis esse datiuũ. ¶ Effectiuus plerũq̃. tria enĩ effectiui scribuntur regimina: est enim
primum virtute instrumenti semper a prepositione abhorrentis: & hoc a verbo & a participio esse potest. Quod vel Effectiu9 a
ex vno exemplo Vergilij. iiij. eneid. liquet. His dictis animum incensum inflammabit amore. Ecce inflammauit quo regit.
animum dictis: animum incensum amore: accusatiuus aliquando effectiuo equipollet: vt Pomponius Mela lib. j.
Latũ inter manus farinã calabus subigunt: in hoc loco repetendũ est quod de duplici & datiuo & accusatiuo diri
mus pauloante: scilicet cõmuni & singulari idẽtidem effectiuum fore duplicem singularem. Martia. libro. j. Tem
pla vel arcano demens spoliauerat auro: generalem atq̃ omnibus verbis communem. Vergilius. iiij. Huc cursus
Iliacas vento tenuisse carinas. Sed vtrunq̃ effectiuũ Lauren. in effectiuis posuit: summus ait pontifex quingen
tia me papillibus aureis sua manu donauit. ¶ Et vi comparationis. Iuuenal saty. j. Ego possideo plus pallãte.
Aliquando ponitur absolute. Ouid. j. de arte. poscente magistro Verberibus iussos prebuit ille manus.

¶ Finis libri primi.

Anto.

Liber secūdus. In superiori parte facta sunt prima artis gramatice fundamēta rudia illa quidē et inelaborata: sed que paulatim elimanda sunt ꝛ cum puerorum etate coalescere debent. Quale est illud quod de genere nominum pronominum ꝛ participiorum dicebamus masculinū esse quod declinatur cum hic: femi. quod declinatur cum hec: neu. quod declinatur cum hoc. In sermone namq; greco hebraico punico aut deniq; cuiusq; alterius lingue q̄ articulis vtitur: ꝑ receptum illud satis

Latini articulos ignorant.

facile erat. cū in serie oratiōis nomina plerūq; articulos habeant cōnexos. At vo latinis q̄ ex idiomate articulos ignorāt: regula illa nō suffragat: neq; ob aliā causam fuit proposita nisi vt pueri cōfusam quandā gn̄is haberēt cognitionē. Nā si puero interrogāti: musa cui° generis esse? respondeas: femi. quia declinatur per hec. subjiciet ille rursus: quare declinatur per hec? Respondebis opinor: qꝛ generis est femi. ergo circulum fecisti: qđ in doctrina ꝙ̄stuitiosum Aristo. in posterioribus analecticis preclare demonstrat.

Circulū facere vitiosum est.

Quoniam si femininum idcirco est: qꝛ per hec declinatur ꝛ rursus per hec declinatur: qꝛ est femininum: nūꝙ̄ omnino scire poterimus musa cuius generis est. Quare ne pueri diutius a nobis eludantur: tradende sunt illis regule quibus nō per articulos qui in sermone latino nulli sunt: sꝫ per significationes aut terminationes possint genera nominum cognoscere. Sed quemadmodum supra memorauimus idcirco nominū genus cum declinatione ꝛ verborum preterita cū supinis hoc est capita quatuor sumus carmine prosecuti qđ in tota grammatices arte nihil est tam varium: tam multiplex: tam lubricum ꝛ labile: sed neq; qđ magis in promptu sit habendum: qua rem facili° carmine assequi poterim°. Illud autē mihi in hoc loco prefandum est: non esse carmina hec talia ex quibus laudem mihi posse cōparari sperez: quippe que sunt his de rebus quas muse plurimuꝫ auersant atq; reformidāt. ꝛ quas plerūq; propter syllabarum contumaciā versus heroicus quo facilius res huiusmodi scribuntur nō admittit: vt attagē cōparatiua inchoatiua: in quibus syllaba breuis duabus claudit longis.

In loco verō laudandus et apr° peceleumaticus.

Circuitione vero cū essemus vsi res ipsa obscurius diceretur: qđ fecim° in illo hemistichio. Et qđ dat seruio nomen: pro eo ꝙ est seruitus: qđ heroicum carmen nō recipit. Cūq; nulla dictio latina per eu diphthongū scribi possit: nos ita hoc nomine neuter neutra nutrū vsi sumus perinde ac si grecum esset. Nam eu diphthongon coire sepe fecimus: nisi malu: id per sineresim posse fieri. Cū enim scripsi neutra iller. robur si eu non cocat aut per diphthongon aut per sineresim pumus pes proceleumaticus est quē hic versus recusat. Cum vero dixi. Dictio nō nomē ꝑ nomine fit tibi neutra: anapesto vsus sum: q̄ paria habet tpa cū spōdeo ꝛ dactylo.

Liber secūdus de genere ꝛ declinatione nominū ꝛ de preteritis supinisq; verborum.

Caput primum de genere nominum.

Epitome.

Genus sit quotuplex in nomine aliisq; orationis que per genus declinantur partibus hic habet inuenis: ꝛ quo vnumquodq; discrimine ab alio secernatur.

Femina masq; genus nullo monstrante reponunt.
Mascula sunto tibi quasi mascula: femineumq;
Sit quasi femineum. Mars est pro teste / Venusq;

Prima regula generalis nolm.

Femina masq; gen°. Premittit reglas gñales q̄ colligunt ex nolm significatione gñali: ꝛ q̄ terminationū regulis pferende sunt. Est igit prima significationis regula: qđ noia ppria siue appellatiua sexus alterutrius si sunt masculoꝝ: gñis sunt masculini: si feminaꝝ feminini: quā rē solū natura duce possumus intelligere: etiā si nobis id monstrauerit nemo. Nam vt Prisc. ait. duo genera sunt que sola ratio nature monstrat: masculinū ꝛ femininū. Neq; id solū in humana specie: vt hic vir: hec mulier: hic papa: hec obstetrix. hic pyrrhia: hec glicerium: sꝫ etiā in illis reb° in quib° p genitalia mēbra. aut certa quedam signa marē a femina separam° quēadmodū equum ab equa: asinū ab asina: ceruum a cerua: canē ꝛ bouē mares a feminis genitau. gallū vero a gallina tum crista: cū etiā cauda: tum etiā calcaribus atq; alias animantes certis quibusdā insignib° natura distinxit. In quibus vero sub altero tantuꝫ genere ꝛ terminatione vtrūq; sexum intelligimus: qualia sunt illa que greci epicena: latini promiscua cōsueuerunt appellare si necesse habuerimus sexus distinguere additamento id facere possumus: vt quoniā perdix genere feminino semp latini sermonis vsus pfert si fuerit grādiuscula: aut calcaribus armata: aut feminā inierit: aut aliud quiddā fecerit qđ sit maris ppriū recte possumus dicere: hic perdix masculus est. Ambr. quoq; in epi. ad trienniū tractās illud hiere. capit. x vij. clamauit perdix congregauit que nō peperit: semper perdix genere masculino protulit. eodē modo aquila mascul° piscis feminā. Ouid. in. ij. de arte. Inuenit in media femina piscis aqua. ꝛ Varro Fabiū pictorē secut° lupū feminā dixit quēadmodum Quint. in. j. lib. refert.

In epicenis siue promiscuis quali ter genus noscatur.

Mascula sunto tibi. Secunda significationis regula est ꝙ n nomina earū rerum q̄ in sexum discretū nō habent si res illas tales imaginamur ꝛ fingimus: aut de illis ita loquimur quasi sint masculini aut feminini generis: sunt masculini aut feminini: vt hic mars: hec venus. sic eñ de diis gentium poete fabulantur quasi sexum habeant: ꝛ quod mars venerem adulterauit: queq; illa ex anchise eneam genuit: ꝛ talia quedam. que in naturam diuinam cadere nullo modo poterāt. Sic preterea illum pingunt armatū ꝛ viriles pugnas tractantem quemadmodum ꝛ illam luxuriosa veste ꝛ munditiis muliebribus deditam. Quāꝙ̄ Varro in principio librorum de re rustica Venerem inter deos mares posuit: qđ etiam Verg. significare visus est in. ij. en. Ducente deo. ꝛ venere flammam inter ꝛ ignē expedior. Idē quoq; lib. saturnaliorū. j. Macro. confirmat autoritate Caluileuini aristophanisq; poetarū. Eademq; ratione angelorum quedā propria nomina generis sunt masculini vt michael: gabriel: raphael: ꝛ cacodemonū: vt beelzebub: sathanas: lucifer. Nā appellatiua partim sunt masculina vt angelus archangelus thronus. partim feminina: vt virtus dominatio ꝛ potestas. partim neutra vt demonium: cherubim ꝛ seraphim que in numero multitudinis nostri genere neutro protulerunt: cuꝫ tamen autore Prisci. in. j.

Secūda regula pro generibus nominum.

Venus pro mare qđ sit probat petrus crinitus.

libro. hebraica lingua neutrem non habeat:sed forte fecerunt vt ostenderēt spiritus illos nō habere sexū cū sīnt etiam quēadmodū ostrū:scortū:mancipium:seruitiū:famulitiū sub quib⁹ vtriusq; sexū intelligi voluerunt. Dixit ergo q nomina quasi mascula sunto.i.sint mascula.i.gñis masculi.ꝛ nomē femineū sit femineum ꝛ gñis feminini. Mars deus belli ꝛ Venus dea amoꝝ sint pro teste.i.exemplo. Qđ si per methonimiā Mars pro bello accipiat. Lar p domo. Neptunus p mari:aut rursus. Venus p libidine. Ceres pro frumento. Tellus p terra:que figura frequens est apud poetas:nihilominus suum genus retinent.

Hebraica lingua genus neutru nō habet.

Liber secundus de genere. hic incipit liber secundus:vbi autor adulescentulo grammatico quatuor vndiq; necessaria se pollicetur monstraturum.s.nominis genus:ꝛ declinationem. verbi ꝯo preteritum atq; supinum. Quocirca liber hic biceps erit duas enim orationis partes explorat: nomen ꝛ verbum. Quas nemo ambigit:vt dialectici monstrant in sermone loquendo obtinere principatum. vnde hora. in arte. Verba nominaq; inuenerunt: quibus voces sensusq; notarent pars prior huic protenditur vsq;. ¶ De preteritis supinisq; verborū. Ubi nolis plus necessaria accidentia enodantur:sunt autem genus:ꝛ declinatio. Sed q: sunt quedam nomina monstrose cuiusdam nature quo minus bonas preceptiones capere possint que anomala.i.irregularia dicuntur:ideo hanc priorem partem bifariam deducimus:quoniam primo de regulari cōsequenter de irregulari nole agit. Sꝫ nos nec genus quidē aggredimur exponendum:nisi primo d. scuticrimus gen⁹ declinatione:an declinatio genere debeat esse posterior. Sunt enim quos delectet quibusdā quasi argutijs cauillari declinationē generi omnino esse preferendam. Argumentātur autem istiusmodi. illud autem statim preferri atq; anteponi debet: qđ si auferatur in reliqua vlteriora nullo pacto poteris deuenire. Author tuus (aiunt isti) nisi precognitis declinationibus genus intelligere nō poterit. Quas si precognitas ipse in suo gñe satis ondit dicēs. Qđ declinatū dat tertia dicito neutru. Us breuiatū p quartā siue scđam dic marib⁹ iunctū:ꝛ plura alia in quib⁹ satis indicat illoꝝ nominū gen⁹ cognosci nō posse:nisi priorē cognoueris eorūdē declinationē. Est etiā altera adhuc cā cur gñe prior esse debeat declinatio:ꝛ hoc Quintiliani autoritate q ita precipit. nomina declinare ꝛ verba in primis pueri sciāt:neq; eīm aliter peruenire ad intellectū sequentiū possunt hec ille. Ecce in primis nola declinare sciāt:nō genus cognoscere:nō partem distinguere precipit Quintilianus olm preceptoꝝ ꝛ optim⁹ ꝛ maximus:viso igit qđ nōnulli senserint:videamus vicissim qđ sit eis respōdēdū:etiā cur author hūc rē sic inuerterit erit intuēdū. Sꝫ primo pari argumētulo mōstremus genus declinatione esse primo. Qđ sic ꝑbatū in ꝯsid:in⁹. Ntūs ꝙ gtūs prior est. Quare ꝛ declinatione gen⁹ prius erit. Nemo eīm ambigit gtīm a nolatiuo exoriri:nūc vo ntūs genus gtūs aūt declinationē mōstrat:prius ergo est genus qđ a ntō ꝙ declinatio q a gen.tiuo signat. Est animaduertēdū p hui⁹ rei ꝯsideratione. Cū oī vnoꝝ qui ni xime opus sunt:illud primo lꝫ sumi quo rē logē:ꝛ citius ꝛ melius efficiam⁹:vt si cui eueniat prorsus vestes exuto thoraciq; linquenti ambigere vtram reꝫ prius capiat in solo tamen stans subuculam:vt est solitus. An calceos quos nō solet sit calceaturus. Uergo si ci eum consulturus. Quoniam solo stans dictum est moueret vt se primo calceanisset:consequenter cetera de more induisset:illic autem potissimum cauendum est:vnde maximum damnum prosilire potest:dicunt enim medici nemini licere pedum plantas diluculo frigefacere. Maiora autem ac multo celebriora errata latius occurrunt sermoni ex generis inscitia ꝙ ex declinationum ignorantia. Quippe si generis cognitionem amoueas naturales illas preceptiones adiectiui et substantiui: relatiui et antecedentis perimi necesse est. Constat enim potissimum genere cōfederatio. Longe vero difficilius est cuilibet nomini suum euphigio adiectiuū impingere ꝙ tris quatuorve declinandi terminationes exprimere. Uidemus autem hos qui longas habeat orationes sepius genere quam declinatione labi. Qui inter querendum adiectiuū suo generi cōpar vel insolentes tēporis moras:vel varios vultus colores obtexunt. Quo angore inuisus mihi quidā amicus nuper laborabat. Erat aūt amicus vt veteri adagio dictū est. Fronte hilari: sꝫ corde tristi. Qui dū porphirii isagogen dialecticā exponebat me interuento:cepit arduis supcilijs interpretari illam esse falsam enthimemaꝫ: pro illud esse falsum enth.mema;ꝛ paulopost. hec sunt inde pdicabilia in arbore quodam reposita p arbore quadam:que cū intuitisset:nihil prorsus neq; tam illepida:sed neq; tam acerbe dici potest. tutuderat aures meas illic meme surripui:vicem illius admodum dolens ꝛ latinitatis naufragium contemplatus ex homine amplius audire neglexi. Est preterea animaduertendū quod sepissime in differentium circulus deducitur quo magis aliqđ est prius modo quodam:eo vero alio modo reperiri posterius vt de ouo atq; gallina in Macrobio est. Nemini est dubium declinationes genere esse siue priores siue posteriores dummodo differentie considerentur. Unde Ciceronem libro secundo ad herennium recte dixisse putandum est. Nihil est inquit quod aut natura extremum aut doctrina primum inuenerit. Declinationū autem duplex doctrina extat. altera capite in sequenti vbi de vniuersis declinationum casibus ꝛ de singulis vltimis casuum syllabis plane differitur: quam declinationum acceptionem videntur argumentationes cum genere comparasse. Sed nihil obstat:quo minus genus sciri possit neglectis et omnis casuum appendicibus terminationibus quarum aceruus generi cognoscendo potius obesse quam prodesse poterit. Est altera declinationū cōsideratio illa superior ꝛ multo simplicior:qua nomen quocunq; cuius sit declinationis tantum apprehendimus:vt si mittat genitiuū in e est prima. si in i est secunda ꝛc. hanc vero declinationē rudem atq; tenellam doctinam exigit genus non semper adhuc:sed in illis dūtaxat exēplis in quib⁹ est prior argumētata ratio. Quāꝙ iam author generi pretulit capite proximo cum plerisq; alijs puerorum preexercitamentis:ea enim genus indigebat. Quod vero ex Quintiliani autoritate altera colligit argumentatio: vt imprimis pueri declinare sciant nil ad authoris ordinem qui recte poterit dicere se id iā libro primo fecisse: atq; adeo in primis maxime verbis:quando dixit nominatiuo hec musa. Declinationis igitur caput generis capite colligimus esse posterius. ¶ Femina masq; gen⁹. Duo sunt genera q sola nature ratio nouit:scilicet masculinum ꝛ femininū:cetera vero non sunt genera:sed hominum vsus ꝛ authoritas constituit. vnde Virgi. in culice. Et mas quicunq; est illic sua femina iuncta. mutata igitur nominis significatione plerunq; mutatur et genus:vt hic patina:hic stella:hic schola. Martialis li. octauo. Fecit hyperborei celebrator stella triumphi. nā si stella nomen esset femininum:dixisset Martialis. celebratrix stella non celebrator. Est enim hic stella nomen propriū viri. hic patina. Cicero pro milone. nisi Publiū patinā familiarissimuꝫ suum rogaret. hic schola. idem Cicero pro milone. Caij Cassij cognomine schola familiaris meus. Que aūt nonnulla terminationis aspectu ꝛ in alia significatione generis sunt feminī. Vergilius secundo eneidos. Lapsa per vmbras stella multa cū luce cucurrit. pueri ergo in genere cognoscendo duplici egent cura vel significationis hic fenestella: vel terminationis: vt hec fenestella. ꝛ sub terminatione um masculina. ꝛ femin na significati ratione reperiuntur. plautus in truculēto. quis est iste ascaphium. idē ꝛ in cistellaria. sequere me mea Sillenium. Quum vero dicit femina masq; genus:vbi mari feminam pretulit naturaliter ordinem peruertit:teste Quintiliano libro nono. Est naturalis ordo vt viros ac feminas:diem ac noctem ortum ꝛ occasum dicas potius ꝙ retrorsum. Sed poetas metri ratio excusat: oratores vero obseruantius scribunt. plinius iunior. Adnotasse video facta dictaq; virorum feminarumq;. et que

Christofo.

Genus ꝛ declinatio duo pl⁹ ceteris nolm accidentibus necessaria.

Genus an declinationē an declinatio gen⁹ precedere debeat.

Bellarula similitudo.

Crebriora ex generis ꝙ declinationis igno rantia erra ta occurrūt.

Declinationum nolm duplex cognitio.

Masculinū et femininū nature ratiōe cognoscimus.

Poete ordinē peruertentes metri excusant ratione.

sequunt: vbi autor potuit dicere femina virgo genus. Sicut Martia. lib. viij. nõ aliter fiunt femina virgo parce. Et autor fortasse non solum ad homines: verumetiã ad ceteras animaliũ species respexit. Masculina quando res quas masculinas contemplamur, generis sunt masculini: quas autem femininas feminini: vt hic Athlas. Tiber Caron: hec nox: daphne arctos. idiomatis cuiuscunque precepta sunt recepta. vt homines loquũtur de rebus nõ quidẽ vt se habent res: poete vero vt sunt liberi de arboribus montibus de fluminibus: de syderibus: de ipsis deniqꝫ nominibus eque sunt locuti: atque si oia illa essent homines: vt caput: vt faciem: vt mentum: vt actiones: affectus: et proprietates humanas line consecute res huiusmodi sepe numero confingunt: nomina preterea instrumẽtorum que ad imaginem rerum naturalium constructa sunt eiusdem generis sunt cuius essent naturalia: vt hic aries pro tigno illo cuspide ferrato: hic equus pro machina illa troiana: et pleraqꝫ id genus. Luc. li. primo. hic aries actꝰ disperget saxa lacertis. vergilius secundo eneid. equum diuina palladis arte edificãt. Spirituum etiaz nomina de quibus autor meminit generis masculini sunt reperta. Numeri capite. vij. Quod erat super archã testimonii inter duos cherubin. tradit tamen diuus hieronymus in diuinis neqꝫ sexum: neqꝫ genus esse spectandum: siquidẽ a latinis spiritussanctus in masculino genere dicitur: a grecis neutro: ab hebreis feminino.

Tertia generis nolm regula.

¶ Anto. Est duplici genere. Tertia significationis regula est ꝙ noia que ex ipsa rerũ significatiõe ad mares et feminas ptinẽt cõia sunt duorum generũ: vt hic et hec pauper homo testis. Nomina preterea que ex ipsa rerũ significatione ad mares et feminas ptinẽt atqꝫ ẽt neutris iũg: possunt cõia sunt trium generum: vt hic et hec et hoc prudens: sapiens felix. Sed quoniaz hec regula ad innumeras prope dictiones pertinet in quibus aliqua fuerit difficultas: quo gñe sunt proferende per regulas terminationum facilius explicabitur. Dixit igitur illud nomen est duplici genere: idest duplicis generis septimꝰ casus pro genitiuo qꝺ vterqꝫ sexus hoc est masculinus et femininus recipit. Et illud nomen est cõe triũ generum qꝺ ad hec. i. vltra duo illa genera iũgis neutro: qꝛ masculinis et femininis et neutris iungi potest.

Est duplici genere recipit quod sexus vterqꝫ.
Est cõmune triũ quod ad hec iũgis quoqꝫ neutro.

Aureuz notabile. Nomen cõe masculio et neutro vł feminalo et neutro.

¶ Chri. Est duplici. illa nomina que marium dixit esse masculina atqꝫ feminarũ feminina seorsim: nunc vero dicit Quod si simul in vno nomine reperirenẽ illud tale nomẽ duorũ generũ esset commune: vt hic et hec agricola parens exul: comes. Est autem animaduertendum esse aliqua nomina adeo pertinaciter masculina. vt ex illo genere ad aliud genus nũꝙ̃ mutenẽ: vt hic sermo: culter: linea: axis. Sunt et alia q̃ cũ sint proprie masculina facile mutẽtur in feminina: vt hic et hec homo: nemo sacerdos: miles: agricola. pugil: bos: et similia. Que apud grãmaticos indifferẽter dicuntur communia. Sunt autem alia ita duorum generũ cõmunia quod si neutro generi adheserint cõfestim exurgunt etiã neutra et adiectiua: vt diues: locuples: pauper: heres: author: compos: custos: hebes: prepes: degener. Legimus autem diues solum locuples templum: pauper tugurium: heres membrũ: de quibus paulo inferius latissime diceẽ: duplicis igitur sunt noia: quedam ad femininũ genus: quedam ad neutrum pronã. de omnibus tamen in hoc loco precipit author. Solẽt plerique in hoc loco querere an sit aliquod nomen cõmune duorum generum masculino et neutro aut feminino et neutro: vt masculino et feminino accidit. Quibus respõdendũ arbitror tale nomen reperiri posse: sed nõ sub vna aut significatione aut terminatione: aut latinitatis etate. Dicimus autẽ hic et hoc auxur qñ est masculinũ Jouẽ imberbẽ: quando vero neutrum oppidum quoddam significat. pariter dicimus hic et hoc spinter pro viro et mundo muliebri. Dicimus etiam hec et hoc. ocius i quod et significatione et declinatione distat. hic et hoc sal: guttur: qui etatẽ distulerũt. Quod satis ex antiquis commẽtarijs cõstat. Et illa que fuerunt a sua determinatione detorta: vt corius olim nunc vero corium: oleaster et oleastrũ apiaster et apiastrum. Colus et colum: baculus et baculum. Sed in omnibus potius res est communis duorum generum: quam nomen: nam cum res est vna eiusdem rei nomina sunt duplicia. vnde nomen cõe masculino et feminino si diuerse significationis aut etatis aut terminationis fuerit: tale nomen non duobus generibus diceretur cõmune vt hic et hec eunuchus: thyestes: funis: chrystallus frons. Sepes sepa: specꝰ speca. ¶ Genere. nisi author se exponeret persancte iurarẽ non genere: sed generi scriptũ fuisse. Versus enim legitimo non constat metro: nã genere tribrachus est: quem pedem versus exameter non recipit. Est igitur ectasis figura. Quum ex breui longaz syllabam porrexit. Sic etiam Vergil. Omnia vincit amor: et nos cedamus amori: quã penthemimerim heroicam poete frequenterꝰ producunt. Est commune triuz. Nomen trium generum esse dicit: cui preter genus masculinũ et femininum etiam acciderit neutrũ: vt hic et hec et hoc prudens: vetus simplex: vt hic et hec altilis hoc altile: mitis et mite: vt hic siluestris hoc siluestre: acer acris acre. Quod si neutrũ genus diuersam habuerit significationẽ: iam tale nomen nõ erit adiectiuũ nedũ trium generum commune. Quale est hic et hec vber pro fertili et hoc vber pro visceratione interiore mamille: aut si suam genus quodqꝫ seorsum nanciscẽẽ significationẽ: vt hic hec et hoc acipiste: acu: et scobe: vt hic et hec et hoc specus. Que et si non significatione at certe declinatione satis differunt. Quibus addantur: prunus pruna prunum: pyrus pyra pyrum: amiculus amicula amiculũ: et similia: que si substantiuã nõ auxiserint significationẽ: vt spicus spica spicũ: pro spica illa nota: sarcinus: um: pro nucleo illo fructuuz. Sed ista potius videẽ res communis tribus generibus quã nomen: sicut dicimus de re communi duorum generum. Animaduertendum est latinorũ codices nullum nomen (vt ita dicam) actu trium generũ habere commune. Quod ita facile persuasum iri confidimus. Quoniam omne nomen trium generũ capax adiectiuũ est: nunc vero adiectiuum nomen illius generis semper est cuius et substantiuũ cui adheret: erit igitur et masculini vel feminini vel neutri vel communis duorum. Quippe substantiuũ nomen generis alius esse non potest. Quod si adiectiuum nomen absqꝫ substantiuo manserit: iam nulli dubium quin tantummneutrum censeatur. Mar. lib. v. durum est ꝑ dere ferias: nisi volueris orationem loco nominis poni. Figurate tamen vnũ tale nomen tria vniuersa genera complecti poterit calceum togã atqꝫ iumentuz perdidi quibus ego: nam illud quibus omnia genera sepsit in genere et terminatione vna. Sunt qui nomẽ quinqꝫ vel quinqꝫ etiã pluribus generibus comminiscuntur cõe esse oportere. Quãdoquidẽ masculino et feminino neutro cum dubio et epiceno possit esse commune. Quibus facile responsum est generis acceptiões (vis vt dicã) esse septẽ: scilicet masculini et feminini neutri cõis oĩs dubiũ et epiceni: at genera tantũ tria profitemur. s. masculinũ et femininum et neutrum: non enim aliud genus ꝙ̃ꝗ legitur ꝙꝫ quis non videt sine dubiũ: sine epicenum: sine masculino aut feminino esse non possit.

Ectasis figura.

Argutio ra ꝙ erudita.

Ma de fut. Quarta regula significationis.

¶ Anto. Menses cum fluuijs. Quarta regula significationis est: ꝙ qꝛ mẽsis generis est masc. nola quoqꝫ mensiuz generis sunt masculini: vt hic aprilis: quintilis: sextilis: septẽber. Preterea qꝛ fluuius generis est masculini noia quoqꝫ fluuiorum generis sunt masculini: vt hic arar: garumna: bethis: atax. Prop. lib secũdo. Testis ararrhodanusqꝫ celerrimagnusqꝫ garũna. Marti. betis oliuifera crinẽ redimite corona. Idem in eo. Quam tremeret forti milite victus atax. Sequitur tamen aliquando genus terminationis. Luc. in

Menses cum fluuijs sexu distingue virili.

vij. Et damnata diu romanis albula fastis. Ouid. iij. fast. Clauiger & tanto est albula pota deo. nam albula is est q
postea tibris fuit appellatus. Mar. tamen. xi. mas sumsit. d. Cur rector aquarum albula nauigerum per freta tē-
dit iter. Luca. neutro genere dixit. Non video quare hoc carmen quod iste ex. ij. Luca. citat crustumiū potius cē-
sendū sit neutri: ibi esse generis quā masculini: cū crustumiū nominatiui ibi sit casus: cui⁹ adiectiuū rapax mascu
linum eque potest esse ac neutrum. Luca. ij. Crustumiumq rapax & iuncto sapis isaura. Idem in. iiij. tepidum in Crustumiū
molles zephyros discurrit iader. crustumium & iader etiam ratione significationis possunt generis esse neutri: qr Iader.
flumina intelliguntur: quod Hor. expressit in poetria. d. aut flumen rhenum aut pluuius describitur arcus. Idem
quarto car. Testis metaurū flumē & hannibal deuictus: nam testis etiam neutris iungi posse suo loco dicemus.
¶ Christo. Menses cum fluuijs: id est pone mensium nomina cum fluuiorum nominibus sexu virili: id est generis Nota mens
masculini: licet fluuiorū nominibus paulo inferius reiectis nomina mensiū in hoc loco ponant: hic maius: octo- ium.
ber: sextilis: tametsi duo illa priora terminatione dignosci possunt. Mēsiū nomina omnia aut deriuatiua: vt a ia-
no ianuarius: aut composita ex imbre & octo vt october sunt deducta. Aduertēdum est Cesarem suo nomine iuliū
mensem qui antea quintilis erat appellari edixisse: vt octouianum sextilem augustū nominasse: aprilis vt Nero
september: vt germanicus: october: vt domitianus a suis nominibus dicerent edixerūt. Quibus hominum vsus
visus est refragari. Sed ad rem nostram: Mart. libro nono. Quum mercris natales ouidi tuos aprilis. Hora. j.
epi. Sextilem totum mēdax desideror: dicimus autem hoc fuit mense augusto & mense augusti. Iuuena. Augusto
recitātes mense poetas. Cice. pro lege agraria constitutum ait in mēsem ianuarij. ¶ Cum fluuijs. pōmpo. mela
libro primo. Maluchā ille quem dicimus amnis. fluuiorum nomina generis esse masculini poterat iri probatum Fluuiorum
regula illa. mascula sunto tibi quali mascu. Quādoquidē de fluuijs perinde atq de hominibus latini obiter sunt nomina.
locuti. Ouid. j. meta. de fluuio eridano ita scribit. Eridanusq senex & flat in fletibus auget aquas natamq miser-
rimus Io luget: vt amissam vita nō fruat. autor tñ ideo seiunxit: vt clarius pateat documentū. hic lyris cinga be- Lyris.
tis Beas. Meander. Mar. in distichis. Ceruleus nos lyris amat. Luca. iij. libro campisq coheret Cinga rax at ve- Cinga.
titus: vt fluuiorū nomina generis sunt masculini: ita & ventorum: atq montium: vt hic ethesias boreas erix agra
gas. Cice. xv. epist. in suos scripsit ethesias Mar. libro octauo. Nec boreas ipse manere velit. Sen. in hercule furē
ti. quacunq genuit iunius saxa erix. Verg. iij. eneid: Arduus inde agragas ostendat. Sequuntur tamen aliquādo
terminationis genus. vt hec ethena; oeta. Hora. tertio libro car Nec peredit impositā celer ignis ethnam. Luca.
viij. Si tota est herculis oeta. ¶ Hec etiam frequentius ratione significationis masculina. Sen. in hercule furēti.
euectus equis Titan summum prospicit oetam.

☞ Tertia contrarietas videtur esse per hoc quod sepe mutata ponit nomina aliquādo in feminino: & aliquādo Additio
eadem in alio genere: vt patet de nominibus fluuiorum que dixit masculina: tamen ponit albula femininum: cru raymundi
stumiū vero neutrū que fluuiorū nomina sunt. Solu. sed nulla in hoc est contrarietas: nam vnum & idem nomen palasini.
diuersa potest habere genera duobus modis. primo ratione diuersorum significatorum: secūdo si sit ad diuersa
comparatum: & sic non inconuenit dicere aliquod nomen masculinum ratiōe significationis & femininū ratione
vocis: vt garumna masculinum est: quia fluuius: & femininum: quia in a terminatur: quare nō immerito idem do-
ctor dicit feminei generis sunt causa significati. in alijs similibus similiter dicendum est.

Arboris est nomen muliebre. Sed excipiatur
Hic rubus & dumus: folijsq oleaster amaris.
Neutra siler, robur, cum subere iunge laburnum.
Insula cincta mari: nauis cumq vrbe poema
Feminei generis sunt causa significati.
Dictio non nomen pro nomine sit tibi neutra.
Neutras pone notas seu grecas siue latinas.
Sepe tamen profert muliebres sermo latinus.

¶ Ant. Arboris est nomē. Quinta regula signi
ficatiōis est: qd qr arbor gñis est fe. nola quoq
arbor ge. sunt fe. vt hec prunus: pyrus: sorb⁹
pinus: laur⁹: popul⁹. Excipiūtur ge. mascu: hic
rubus: hic dumus: sed rubus qr frutex potius
est qd ad arboris altitudinē nō assurgit. Verg.
in buc. Ferat & rub⁹ asper amomū: quāq sere- Quinta ge-
nus fe. etiā protulit di. Mādit apta rubus gingi neris nomi
uis: dumus: qr nō tam certū quoddā gen⁹ fru nū regula.
ticis q fruticē ipsum significat. ¶ Oleaster qz
qr degenerat ab oliua mas. gñe quasi fruticem
protulit Ver. ij. geor. indicio est tractu surgens
oleaster eodē plurimus. Qd vero dixit amaris
folijs: allusit ad illd Ver. folijsq oleaster ama
ris. Calphurnius tñ neutro gñe protulit in eglo
gis. Me teneras salices iuuat aut oleastra pu-
tare. aut potest esse ab eo qd est hoc oleastrū: sicenim possumus dicere oleaster oleastrum: sicut a pinus pinaster &
pinastrū: a pyrus pyraster & pyrastrum. Pli. lib. xv. pinaster nil aliud est q pinus syluestris copiosam dat hec ma
teriam genere fe. dixit hec. Theophrastus quoq interprete Theodoro gaza lib. iiij. de stirpib⁹. sicut pinastri in-
quit qui locis vmbrosis nascuntur. Idem quoq autor eodem interprete sub alia terminatione in genere neutro
protulit in primo eiusdē operis pinastrum in amplissimū pulcherrimumq a priscis locis emigrat. Idē in. ij. Exit
ex piro vitiatum pyrastrū cum alias pyraster sepe dixerit. Spinus spini Seruius in illud Vergilii. geor spinos et
pruna ferentes generis esse masculini dicit. ¶ Neutra quoq sunt siler: robur: suber: laburnū. Vergilius ij. geor.
Molle siler lenteq genuste. vbi Seruius notat genus neut. raro de arbore inueniri. Teophra. libro. iij. de stirpibus
theodoro interprete. quidam robur & nucem auellanam florere existimant. Idem eodem interprete lib. j. Suber
etiam viride leue est. nisi forte hic de ligno locutus neutro genere est vsus. Nam Plin. lib. xvi. masculini generis
dixit. serotino autē germine malus tardissimus suber. Idem in eodem. inglādes: castanee: laburnum: alpina hec
arbor nec vulgo nota que cū sola materia censeatur merito generis est neutri presertim cū generis neutri termi-
nationem habeat quemadmodum. Verg. de materia ebeni dixit. India nigrum fert ebenum. Idem lib. j. eiusdē
operis: & torno rasile buxum. & . vij. enei. Mirata volubile buxum. Oui. j. de amo. Aut nuper vile fuisti acer. Mul
ta preterea arborum peregrinarum nomina quarum materia tantum ad nos peruenit neutro genere inueniun-
tur ab autorib⁹ prolata: vt bdellium: balsamū: cinamomum ¶ Insula cincta mari. Sexta regula est qd qr insula
nauis vrbs fabula poetria generis sunt fe. nomina quoq insularum: nauium vrbium fabularū ratione significa-
tiōis generis sunt fe. Itaq quatuor partes cōtinet. Prima est qd nomina insularū feminina sunt vt sam⁹: chios: Quedā ar-
lesbos. Ver. j. eneid. Posthabita coluisse samo. Hor. j. epi. Quid tibi visa chios bullati notam lesbos. Sequunt ta borū nomi-
men aliquando genus terminationis: vt Ouid. x. meta. Et mythilenei potiuntur littore lesbi. Hora. igit ex ratiōe na neutra.
significationis protulit lesbos genere. fe. Ouid. tamen respiciens terminationē genere masculino. Nauiū quoq Sexta regu
nomina ge. esse femi. poetarū vsus ostendit vt centaurus pistris argo. Vergi v. eneid. Centauro inuehitur magna la generis.
scyllaq cloantus cerulea. ibidem. parte rostro premit emula pistris: Idem in buco. Erit altera que vehat argo de- Samos.
lectos heroas. Nomina preterea vrbiū generis sunt feminini: vt sestos: abydos: sagūtos: castulo: preneste Ouid. Mithilene.

in epl. leandri. vel tua me festos vel te mea sumat abydos. Sil. li. j. Seu tota saguntos igne micet. Idem libr. iij. Fulget precipuus parnasia castulo signis. Ver. vij. en. Preneste sub ipsa. & Iuue. qs timet aut timuit gelida preneste ruinā. Idem tamē. j. Se. terminationē respiciens dixit. pōtus & ostriferi fauces tentantur abydi. Luc. in. iij. obsessum pēnis gesst & qd marte sagūtū. & Iuue. atq; coronatū & petulāa madidū q; talētū. Vergilius. vij. eneid. Quiq; altū preneste viri. Sil. iij. puni. & celebre oceano atq; alternis fluctibus hispal. & Mar. fluct⁹ passeris aut superb⁹ anxur. qd oppidum etiā genere neutro protulit Horatius primo sermo. Impositū saxis late candentibus anxur. ¶ Nomina quoq; poematum hoc est comediarum: tragediarum & fabularum poeticarū generis sunt feminini. vt eunuch⁹: he autōtimorumenos: thiestes: eneis: ilias. Terent. Eas se non negat personas transtulisse in eunuchū suam. Idem. hodie sum acturus heautontimorumenon duplex que ex argumēto facta est simplici. & si cū Quint. dicāt Varij tiestes cuilibet grecorū comparanda est. Papi. xij. nec; tu diuinam eneida tenta. & Persius. nullā tibi vendo iliada. Quod vero Iuue. dixit. Scriptus & in tergo necdum finitus Orestes: ad virū potius illū quā ad fabulā respexit. Sunt qui dicāt nomē fabule cum est appellatiuū debere esse ge. fe. Cū vero propriū retinere genus suū. Nam qd Virg. buco. geor. neu. ge. inscripsit alia figura dictū est: cum neq; illa proprie poemata dicātur: que aristo. auto. in libro de arte poeti. debēt esse vnius rei & cōtinuare. ad qd videt allusisse Ouid. cuz in princ. sue metamorphoseos scripsit. Primaq; ab origine mundi ad mea perpetuū deducite tempora carmē. Dicit igit. insula cincta mari ad differentiam insule vrbane: hoc est nomina insularum & nauis. i. nomina nauiū & poema. i. nomina poematū cū vrbe. i. cū nominibus vrbium sunt ge. fe. ex ratione significationis. ¶ Dictio non nomen. Septima regula est qd dictio que a prima positione sua nō est nomē si ponat pro nomine generis est neutri. dictiones autē huiusmodi aut sunt verba: aut participia: aut aduerbia: vt hoc amare: viuere: aue: salue: vale. Teren. in eunu. Ex trenta linea amare nōnihil est. i. amoris. Persi. aūt genus expressit in. j. saty. Nostrum istud viuere triste aspexi. i. nostram illam vitā tristem. Mar. aue latinū chere nō potest grecū exprimere. Ouid. in episto. Laodomie. vix istud potuit dicere triste vale. ¶ Participia quoq; vt hoc incōueniēs: accidēs: cōtingēs: antecedēs: cōsequēs. Intelligo aūt de participijs que non iunguntur substantiuis mascu. aut femi. ge. exprimuntur. aut cum supprimuntur: nā illa oriens occidēs mas. sunt: qz subintelligitur: sol: profluēs: cōfluēs: torrēs: eque masc. qz subintelligitur fluui⁹. Aliquando tamē aqua profluens dicitur: vt apud Li. j. ab vrbe pueros in profluentē aquā mittit. Cōtinens vero fe. est: qz terra subintelligitur: cōsonans qz litera facit de his cum de genere participiorum disseretur plura dicemus. Aduerbia quoq; generis sunt neu. vt decēter: belle: euge: sophos: cras. Persius. quin optes tepidū hoc audire decēter. Idē. euge tuum & belle hoc excute totū. Idem. ecce aliud cras egerit hos annos. Mart. audieris cū grande sophos dum basia iactas. Idem alio loco. Quod tam grande sophos clamat tibi turba togata. interpretatur aūt sophos sapienter. ¶ Neutras pone notas. Octaua regula significationis est: qd nomina literarū grece & latine generis sunt neutri: & hoc quia grece grāmata dicuntur: latine vero elementa. vt hoc alpha: beta: iotha: thita. Mar. est opere pretiū discere thita nouū. & Persius. & potis est vitio nigrum prefigere thita. Hiero. in euangelio. Non pertransibit neq; vnū iotha: neq; vnus apex. eadem quoq; ratione dicemus omicron: ypsilon. in vnū a duo b tria c. Et rōne quoq; significationis: qz litera generis est fe. literarū nomina aliqū ḡne femi. proferim⁹ vū alias appellamus vocales: alias semiuocales: alias mutas: alias liquidas. Dicit igitur: neutras pone notas: id est literas hoc est literarum nomina siue sint greca: siue sint latina & sunt indeclinabilia.

Nola poematum generis femi.

Septima regula generis noim.

Participia cui⁹ sint generis.

Octauum dogma pro generibus nominum.

Rubiorum oppidum.

Insularum nauium vrbium et fabularū nomina ge. fe.

¶ Christ. Arboris est nomē. dicit arborū nola ge. esse fe. vt hec quercus: caprific⁹: corilus: salix. Terē. in adel. est caprific⁹ magna. Verg. in buc. hic inter dēsas corilos. ¶ Hic rub⁹. Aul. Gel. lib xviij. Rubi nāq; curuati gracilitate deficiunt. Vid. fortē vicinum rubos late altiq; arbutos excidentem. Nam rubi roborum oppidi nomen propriū est. Hora. in episto. inde peruenimus fessi rubos. ¶ Oleaster. Pan. ad Roma. Hiero. interprete. Quū esses oleaster tu aūt insertus es. Hac etiam ratione plura arborum nomina in r finita mascu. esse possunt vt hic pinaster. apiaster: pyraster. Que valla meminit elegantiarum suarum lib. j. imitationē potius quam diminutionē significare. ¶ Insula cincta mari: quatuor regularum hoc distichon capax est. Quod insularū. Quod nauium: q; vrbiū: q; fabularū nomina generis sunt femi. vt hec sycion: rhodos: celox: argo: hispal: tarracho: amphitriō: tiestes. Iuue. vn etiam p corinthū. Mar. tarrache campano tantū cessura lyeo. Manilius li. j. tum nobilis argo subducta cucurrit. ¶ Poema. i. nomē fabule: pene de hac re ita Quin. lib. j. quedā tamē sunt que facie soloecismi habent & dici vitiosa non possunt: vt tragedia tiestes & ludi floralia. Sequūtur interim hec nomina terminationis genus. Hora. sed vacuū thybur placet. ¶ Nomina prouinciarū aliquādo etiam femi. sunt significationis ratione vt hec egyptus. Cic. p lege agrar. Quid est alexādria cūctaq; egyptus. Luc. lib. ij. calida medius mihi cognit⁹ axis egypto. Hie. in psal. translatione. legata est egyptus in protectione eorz. ¶ Dictio nō nomen. precipit dictionem que officio nominis fungitur esse neutram. Quod in verbo participio atq; aduerbio solū autor censet formali vt sic dixerim significatione ductus: at nos nō in singulis orationis partibus modo: sed in oratione ipsa & syllabis atq; literis ita vt versus inferior in presenti regula cōtineri possit: probatū volumus materiali: vt dialectici dicūt significatione persuasi. Non tamen sum ignarus seruiū super illud. v. eñ. hac celebrata tenus scripsisse: omnis eñ pars orationis quum desierit esse id quod est in aduerbium migrat. Qd maxime de prepositionibus intelligendū est: vt corā quē queritis adsuz. Quod nomē pro voce tantū generis sit neutri multiplicia probāt exempla. Luc. lib. vij. hodie pōpeius erit miserabile nomē. Idē li. liceat tumulo scripsisse catonis. Mar. pli. iunior ad gratū. Arcanus maturus altinatiū est princeps: cū dico princeps non de facultatibus loquor. Diuus Ioan. capite euangelij primo Hier. interprete: & inuenimus messiam qd est interpretatū christus. & illud qd apud gramma. frequentissimū est. reponito inter dux facies cōmune addito remex & plurima alia pro lintrē: ducē: remigē. Pronominis qd ponat loco nominis: duplex est intellectus: alter quādo nō exuit significationē pronominis: vt ille ego qui quondā. tu tityre lētus in vmbra. tūc eñ pronominis quatuor genera esse possunt: de quibus satis li. iij. dicet. alter in quo preter vocē omnia pnomina amittit. Quale exemplū inprōptu esset illud autoris in capite precedēti. Ois nominatiuus est tertie psone preter ego qd est prime & tu qd est secūde: vbi ego & tu nō p me & te: sed p istis vocib⁹ tu et ego scriptū est: cui⁹ vel signū esse pōt: qd si pro significato formali maneret ita esset scriptum preter ego qui sum prime: & tu qui es secūde. hoc igitur modo pronomē semper neutrū est. Verbū nō modo: vt Quin. li. viij. dicit qū pro appellatione ponitur. vt illud Persij. Nostrum istud viuere triste. atq; Verg. pulchrumq; mori succurrit in armis. Mar. velle tuū nolo didime: nolle volo. & illud hymni sacri Sumēs illud aue. & alibi dicit dñs: fiat fiat. Sed etiā quādo appellatione se exuit: & pro voce tantū manet neutrum est: vt Quin lib. j. vtiq; p nolo habet pducit. Oui. in epi. Qd deducta mero litera fecit amo. participio idē accidit vt pro voce tantū generis neutri sit. Oui. li. j. pransus quoq; atq; potus diuersum valent atq; indicant. vbi pransus vel potus pro voce tantū scribūtur & neutra sunt nola De partib⁹ indeclinabilib⁹ nemo dubitabit iam idē censeri. Teren. in eunu. aut dixi nihil moror. Mar. Cras istud quāti dic mihi posset emi. Terē. in adel. Quid illud prorsus est. tametsi in his poti⁹ significat o sonat q tantū vox. Syl. lib. xviij. optimū hoc nomen melius maiusq; triumphis. Amos Hiero. interprete In ea cuius fore sunt dicetur ve. Sed nūc de literis syllabis & oratione ipsa exēpla ponamus: atq; primo de literis. Qd

Dictio nominis off. cio fungēs neutri generis.

Participium pro voce gene. neutri.

apparet ex Cice. de orato. qui ait inscriptas fuisse literas in parietibus terracine tria. L.L.L.D.no.m.m. Uerg. in prio pe. Qui medium. d. vult scindere pictus erit. Reperitur et femininū. Quintilia. li.j. cū per. q. et duas sequentes. u.u. scriberetur ac de grecis neutraliter Juuena. hoc discunt oēs an alpha et etha puelle. Martia. vnū de titulo tollere iota potes. Hiero. in prologo Hester. Alphabetū ex minimo vsq ad theta literā fecim⁹. Notas pro literis. Ouidi. in episto. his archana notis terra pelagoq feruntur. que etiam elementa appellantur. Hora saty. j. pueris dant crustula blandi doctores elementa velint addiscere prima: hac ratione neutru3 illa vero femininum nomē litere est. De oratiōe ita author scribit in impersonalibus verbis. Sed oratio integra pōt dare vbo passiuo suppositum: vt apud Ouid. xv. meta. Queritur interea quis tante pondera molis sustineat: s3 pro patescat esse neutrū. Teren. in adelphis q hab. vxorem nunu: qd fortunatum isti putant. quod scilicet me habere vxorem.

Epitome.

Nomina in a terminata demptis aliquot officiorum et grecis nominibus et per tertiam declinationē inflexis q sint generis feminini liquido monstrantur: cui⁹ sint alia quoq nomina generis.

Nomen quod fit in a finitum dic muliebre.
Accedunt maribus popa venter: scriba: lanista.
Scurraq cum lixa: sinus adria: vacia pansa:
Uernaq cum rabula: caculaq: agrippaq iunges.
Et quod ab es greco constat venisse latinum
Cuius femineum plerunq fit in ta vel in tis.

Anto. Nomē qd fit in a. ppositis regulis generalib⁹ ad cognoscendū gen⁹ nominū ex ratione significati. nūc qd reliquū est quo dā sub nulla ex illis regulis continet p terminatiōes ordinis alphabetarij dispositi. sic tū vt pri⁹ vocales deinde cōsonātes digerant. Dicit itaq in primis q noia terminata in a generis sunt feminini vt hec musa: grāmatica. terra forthis. Excipiunt pauca generis masculi. popa cū prenterre prepingui accipit: nā3 generis esse masculi. Phocas testat. Dicit aūt popa vēter alludens ad illud Persij. Et illi tremit omento popa vēter. nā p pingui gnūs esset feminini. Pope etia3 dicebant ministri sacrorū siue victimarū. Propertiu⁹ li. iij. succinctiq calēt ad noua sacra pope. Spartianus in getu. Percussit inquit hostiā popa nole Antoni⁹. Persius itaq non tā p pingui et obeso q p phagone et helluone vētre dixit. Et illi tremit omēto popa vēter. Scriba: lanista: scurra: lixa q3 noia sunt officiorū ad solos mares pertinētia: ideo sub genere tm̄ masculi ponunt. Adria quoq p mari siue adriatico sinu semp masculinum reperitur. Luca. in. v. sonat ionio vagus adria ponto. Hora. ij. carmi. Adria diuisus obiecto remittas qrere. et in. iij. improbo iracundior adria. et in eodem. dux inquieti turbidus adrie. Sene. in tyeste. aut scuo rapid⁹ freto ventosi tumor adrie. Priscian. i perihegesi. nec nō simul adria vastus. Uacia: pansa: verna: rabula: cacula: agrippa: et si ratione significa. ad mares feminasq pertinere possint: nunq tamen nisi de masculino dicuntur. Nomina quoq greca venientia a nominibus terminatis in es que apud primā nominis declina. latinā referunt gene. sunt mascu. quēadmodū et apud grecos erāt: vt hic scithes e. scitha. e. hic nautes e. nauta e. hic sophistes e. sophista e. hic poetes e. poeta e. hic pphetes te. ppheta e. hic thecuites e. thecuita te. hic sarmates e. sarmata te. hic getes te. geta te. ammonites e. ammonita e. moabites moabite. moabita te. Hora. ij. carmi. Quid bellicosus cātaber aut scithes. Cice. v. thusc. Scithes anacharsis potuit p nihilo pecuniā ducere. Itē in achade. at ds est nūc sophistes. Sic appellant qui ostentationis aut questus causa philosophantur. Uerg. in. v. Consilijs parēque nunc pulcherrima nautes dat senior. nautes em̄ nauta interpretat. vñ et pper. nauta cognominat⁹ est: q3 ex familia nautarum fuit. Deute. xxij. ammonites et moabites etiā post decimā generationē nō intrabūt in ecclesiā dñi. et eodē modo de reliquis. q oīa sub hac terminatiōe gnis sunt mascu. nā feminina in tis vel in ta exeūt: vt scytha e. scythis idis. Oui. v. trie. Exercete artes scythides memorant easdē. Eodē mō nauta naute. nautis idis. sophistes e. sophistis idis. poeta poete. poetis poetidis. ppheta e. pphetis idis. vl pphetissa. Persi⁹. coruos poetas et poetidas: nō poetridas: vt quidā codices habent. Israelita israelite israelitis idis. Leuit. xxiiij. Ecce aūt egressus fili⁹ mulieris israelitidis quā pepererat de viro Egyptio inter filios Israel iurgatus est in castris cū viro israelita. Prudenti⁹ quoq leuita leuit. s gens dixit in paschali. Ambrosius quoq in euangelio Luce cū loqueretur ca. viij. de Helizabeth et Maria cognata inquit: q3 ambe israelite erāt: s3 suspicamur mendum esse: q3 idem paulopost dixitq vtiq Ruth intrauit in ecclesiam et facta est Israelitis. Madianites madianitis. Nume. xxv. Mulier Madianitis que pariter interfecta est vocabatur cozbi: et pauloante q occisus est cū madianite. Jezraelita Jezraelitis. Carmelita carmelitis. Paralipo. j. cap. iij. Dauid habuit primogenitum Amon ex Achimon Jezraelitide fm Daniel de Abigail carmelitide. Judicum. iiij. Erat autem Delbora prophetis: et eodē interprete. erat Anna prophetissa. A Moabita quoq idem Hiero. facit moabitis idis lib. Ruth. sepe vt hec est Moabitis: que venit cum Noemi de regione Moabitide. et Sauromata sauromatis. Pomponius mella libro. iij. Amazones quas sauromatides appellabant a sarmata sarmatis sarmatidis. Marti. venit et epoto sarmata pastus equo Ouidius. j. de pon. Terreat et manes sarmatis vmbra meos. Dicimus tamē et cytharistes citharista e. cytharistria. tympanistes tympanista tympanistrie. tympanistria e. psaltes psalta psalte. psaltria e. cymbalistes sta. e. cymbalistria e. sambucista e. sambucistria e. Liuius ab vrbe condita lib. xxxix. Tunc psaltrie sambucistrie et conuiualia ludionū oblectamenta. Juue. que psaltria penam maiorē iuuerit. Quintilianus masculino vsus est lib. j. si psaltes inquit et geometres multa dicit dedisse. ab eo quoq quod est tympanistes tympanistria fecit Hierony. in psalmo. In medio inquit iuuēcularū tympanistriarū. Illud etiā considerandū est nullum esse nomē latinū quod in ista terminetur. vt ignari latini sermonis dicunt iurista: artista: terminista. licet tamē a grecis huiusmodi determinatiua formare: vt hic canonistes vel canonista: origenistes vel origenista: quorum feminina mittūt in tis. vt canonistis canonistidis: origenistis idis. Ratione quoq significationis inueniunt nomina montium in hac terminatione generis masculi. Ouidius in ibin. Utq dedit salt⁹ e summo thessalus ossa. et in eodem. plurima qua flammas sicanus ethna vomit. idem tamē alibi terminationem respexit di. ingestaq olympo ard⁹s deuexum pelion ossa tulit.

Chri. Nomen qd fit in a. Nomina in a finita preter pauca omnia sunt feminina: vt hec culcitra. vlna polenta. Martialis. vna regit fractos necnanis culcitra lectos. Uer. lib. vj. informi limo glaueaq exponit in vlua. Plini. libro nono. c. xv. polenta greci non alienā preferunt: nam quod carmen illud Ouidij monstrat nihil est quo min⁹ polenta generis possit esse femi. Quādo dixit: dulce dedit testa qd coxerat ante polenta: si ita prefertis ordinabis polēta dedit dulce testa: qd dulce coxerat sc3 polēta. Simili aūt modo alterū istud carmē cū liqdo mixta perfudit diua polenta. vnde satis illud mixta polēta monstrat generis esse femi. Popa etiā est nomē proprium viri. Ci. pro milone. Quinetiā audiendus est popa Licinius significat etiā popa ministrum cultrarium qui cultro victimat. Vñ tranquil. in caligula. succinct⁹ inqt poparū habitu. Scriba. Hora. ij. ser. plerūq recocti⁹ ex scriba qn

Margin notes:
Bertul. Nō p pingui sed pro helluone et vorat ore inquit. Her molaus. et venter hō pinguis vocat terētio pugnos in vētrem ingere.
Adria mare venetum alij aspirāt
Nomina a grecis i es descēdētia.
Ambeis raelitides.
Sauromata.
Amazōes.
Nullum nomen latinū in ista termi natur.
Alij sicanis Alij sicelis
Item Despaute.
Polēta cuius gnis.

Lanista quid sit. Scurra quid sit. Lixa. Vacia. Verna. Rabula. Cacula. Agrippa. † Refellitur a stella Festus: et dicit authore Nonio lixas dicto quod officium sustineant aquę vehendę quam veteres lixam vocaverunt a liquore.

quem iro cornu deludet hiantem. Matth. c. viij. hiero interpre. Accedens unus scriba ait illi. ¶ Lanista. Cesar li. vi. carta complura multosque lanistas retraxit et ad cordubam se recepit. Cice. pro roscio. hic autem nuper ad eum se contulit lanistam qui superavit. Est autem lanista gladiatorum prefectus. ¶ Scurra. Plautus in trinummo. Cives quos scurras vocant. Juve. saty. iiij. purpureus magni ructaret scurra palati. Idem sat. xiij. fugitivus scurra catilli. cuius diminutivum scurrula est. Apu. li. x. asini aurei. quidem denique ait presens scurrula. ¶ Lixa. Sallu. in iugur. lixe permixti cum militibus die noctuque vagantur. Ausonius in gratiarum actione. ministeria proditor instaurare lixarum. † Scribit Festus lixam questus gratia exercitum sequi. ¶ Adria. Hor. lib. ij. carmi. fractusque rauci fluctibus adrie. ¶ Vacia. Marcus Varro lib. ij. analogie. Si quis consuetudine ambulandi factus sit vacia compertus. ¶ Pansa. Quod et nomen proprium viri est etiam. Juven. saty. j. Quum pansa eripiat quicquid tibi nata reliquit. ¶ Verna. Mart. lib. xij. hic velit ablatis donatus verna lacertis quod aliquando tanquam adiectivum ponitur. Mar. lib. ix. gallum vincere verna liber. Quod etiam in diminutivo satis constat. Juven. saty. xiiij. unus vernula tres domini. est etiam adiectivum vernus na. num. a vere. Pli. episto. iij. lib. j. Quid illa porticus verna semper. Mart. arbore quod verna luxuriosus ager. ¶ Rabula. Cice. apud Nonium. Non enim declamatorem aliquem aut tabulam de foro querimus. A. Gel. Nam cum ille inquit rabula audaculus ita postulasset. Cacula sunt autem cacule servi militum. Plau. apud Festum. Video caculam quendam militarem. ¶ Agrippa. Ovid. lib. j. casu nascentium hic agrippa dixit. Plini. li. vij. in pedes nascentem precedere contra naturam est: ex quo argumento eos appellamus agrippas. Hoc ille: mulier tamen ita nascens agrippina appellatur. Colliguntur plurima cognomina apud authores in a terminata generis masculini que mihi asciscere huc opportunum apparuit. Sylla quam syllabam frequenter legebat. Senna quoniam senex creatus est. Catilina: quoniam fellator erat actor timide incedebat vitio pedum. Fuga voracem significat: perpena lardum deditum. Pansa expassis capillis. nerva fortitudinem vestigij. dolobella a dolendo: publicola a populi cultu: murena a nervoso corpore: messala a messana devicta. galba a colore lurido. gallicola quia gallos colebat. Lappa ab inculto capite coacta tortum significat. Sura a nervositate surarum. habala ab ovis habitu. Caracalla: quia callidus. Capella a capillorum pilositate. Sceuola: quia sinistra plus valebat. Fenestella erat enim calvus. columella a corporis proceritate. arvina a corporis pinguedine. pergula quoniam in pergula latuit: et asina ab ingenuitate corporis. Mamula papillosus erat. Merenda a meridiana cena. Merula a velocitate. Nasica a naso curvo. Musica a corporis brevitate. Porcia a pilositate. Barbula a magnitudine barbe. Norma a mediocritate. Leca meretriciosus. Vappa a vapore. Ocella a parvis oculis. Fulra humilis. Barbara demens. Bargina quoniam barbare loquebatur. Lamia vorax: noctieuba quia foris dormitat. Jaceria deformis galba insulsus: et pleraque alia id genus masculina que aliquando efferuntur propria. ¶ Et quod ab es greco literatores hucusque octo aut novem exceptis nominibus in a masculini duntaxat perquam incedebant gloriabundi. Quorum proventus secus monstrari non potuit quam quo visus modo author est. Ordo. accedit manibus latinum: scilicet nomen in a finitum: id est latina declinatione variatum quod constat venisse. i. derivatum esse ab es greco. i. a nomine greco in es finito ut hic dinastes ste. hic dinasta e. Alethes tha. e. scustes acusta e. psaltes hic psalta e. galastes galasta e. anaglyptes anaglipta e. et bibliopoles bibiliopola e. Sicophantes sicophanta e. cometes cometa comete: et alia innumera que magno codice vix caperentur. Cice. li. vij. in verrem. Quamobrem iste pyrata celatus est quod grece pyrates e. terminatur. et cometes te. Idem libr. ij. de divina. vidisti et claro tremulos ardere cometas. Sed in latinis codicibus aliquando etiam grece scribitur. divus hierony. interpres lib. iiij. reg. et divulgarunt civitatem in qua senex ille prophetes habitabat: idem in salomonis ecclesiaste. sapientissimus ecclesiastes docuit. Boe. in divisionibus in lib. platonis qui sophistes inscribitur. Lactan. tamen institutionum lib. iiij. femininum scripsit. Dicent sibyllam insanam: mendacem demum reminiscentur mei: et nullus postea insanam mendacem: sed dei magnam prophetam vocabunt me: nisi malueris tropicos dictum esse: ut illud Teren. in phormio. virum me natam vellem dicit Sostrata.

Prophetes. † Polenta utrobique auferendi est casus. † Bertul. Paschaval le placentis no neutrum prime est contra priscia ni regulam. Budeus in accusandi casu pascha vtit quod alexandro non adridet. † Sellinvnio alienigena.

¶ Ant. Quod declinatum dat tertia. quod tertie declina. nola in a terminata generis sunt neutri: ut hoc emblema matis. toreuma atis. peripetasma peripetasmatis. schema schematis. Antidores tamen per primam declinationem sub feminino genere protulerunt ut Plau. in persa. cum decora schema. Laberius nec Pythagoram dogmam doctus. et Pomponius diademam dedit. Ovidius tamen singulari exemplo polenta posuit in genere neutro: cum sit latinum declinationis prime. ait enim Meth. v. dulce dedit testa quod coxerat ante polenta. et panlopost. cum liquido mixta perfudit diva polenta. Tolerabilius nostri mamma: mammona et pascha neutro genere protulerunt: cum sint barbara et indeclinabilia: quamquam sunt qui pascha declinari contendant tum per primam: tum per tertiam. ¶ Christo. Quod declinatum dat tertia. hec nomina et semper terminantur in ma et greca sunt omnia: ut hoc diadema diadematis. pegma pegmatis. poema atis diploma diplomatis. apophthegma atis. dilema atis. thema thematis. schema schematis. aroma aromatis. clima climatis. Juvena. ille crucem pretium sceleris tulit hic diadema. Horatius. scribimus indocti doctique poemata passim: aliquando tamen hec nomina et feminina et declinationis prime declinarunt: ut Apule. lib. x. Asini aurei. caput stringebat diadema candida.

> Quod declinatum dat tertia dicito neutrum.

Auriga.

¶ Antonius. Compositum a verbis. Quod nomina a verbis composita quorum significatio ad mares et feminas pertinet communia sunt duorum generum sub hac terminatione: ut a gigno gignis hic et hec terrigena terrigene: alienigena alienigene a colo colis. hic et hec colicola celicole. ad venio venis hic et hec advena advene. convena convene. a sequor. sequeris. hic et hec assecla assecle. pedissequa pedissequae. a fugio fugis. hic et hec transfuga e. perfuga perfuge: ab ago agis. hic et hec auriga aurige. a cedo cedis hic et hec homicida homicide. hic et hec parricida parricide. a lego legas hic et hec collega ge. Phocas sub genere posuit masculino pleraque ex his ut assecla: collega: transfuga. perfuga. homicida: parricida quasi non et sequi alium: et esse ex corpore alicuius collegij: et transfugere ad hostes et parentem cedere ad feminas etiam multomagis pertineant quam aurigam esse: cum in Ver. libro. xij. enim dicat: nec currus usquam videt aurigamque sororem. Quod vero quidam dicunt verbigenam ex ratione significationis esse tantum generis mascu. quia unus tantum Christus Jesus est verbigena nihil ad grammaticum pertinet que recte poteris dicere solem verbigenam: lunam verbigenam. Quid quod nec Christus verbigena est: sed neque debet appellari. cum non sit verbo genitus: quin potius ipse sit verbum genitum: quia generatione interna dei a patre: et per quod reliqua omnia creata sunt: dicente sancta scriptura. verbo domini celi firmati sunt: et alio loco: ipse dixit et facta sunt. Omnia ergo preter unum Christum sunt verbigena. i. verbogenita: quamquidem a gigno composita illo modo significant terrigena terra genitus: matrigena ex matre genitus. Junonigena iunone genitus. ex proportione igitur verbigena verbo genitus quod de christo dicere falsum impium atque sacrilegum est. Inveniuntur quedam ex his nominibus neutro generi adiuncta: et quod pauloante diximus omnia verbigena: sed figurate vel potius quod antiquiores huiusmodi nomina per tres terminationes et tria genera declinabant. Pacuvius. Capugeno gnati gradibus gressio est. et Cic. in pronosticis.

> Compositum a verbis esto commune duobus.
> Neutrum nomen in e. Muliebra sint tibi greca.
> Unum nomen in e. sed neutrum ponito gummi.

† Verbigena cuius sit generis. † Recla's mat alij cum despau.

Capugeni generis custos. Accius ex taurigeno semine ortā fuisse. hac ratione. Ual. maxi. in. i. li. dixit duo eiusdē generis alienigena exempla. Neutrū nomē in e. ¶ Quę nola latina terminata in e generis sunt neu. vt hoc mare cubile: monile: ꝛ a nominib⁹ adiectiuis duorū generū cōibus sub terminatione is. vt hic ꝛ hec breuis ꝛ hoc breue: hic alacer hec alacris ꝛ hoc alacre: vel hic ꝛ hec acrior hoc acre. Greca tñ generis sūt feminini vt hec libie es. syno doche es. pēthecoste es. nerine es. ¶ Unū nomē in i. Quę nola in i desinentia generis sunt neutri: q̄ꝗ Priscianū secuti vnū tātum posuimus hoc gūmi. Pli. lib. xiij. Gummi optimum esse ex egyptia spina conuenit vermiculatū purū: deterius et amigdalis amaris: pessimū ex prunis. Collumel. lib. xiij. de re rustica genere feminino est vsus sub terminatione is. fati⁹ eē inquit noua dolia gūmi liquida puluere ꝛ infra serias crassa gummi liuerunt. ꝛ iterū talis materies qualis est gummis. Eodē modo sinapi genere neutro posuit Phocas: vnde Serenus. Sepi⁹ ergo docet mordax haurire sinapi. atq in hūc modū semper vsus est Cornelius celsus. Reperitur tñ ꝛ sinapis genere femini. Plau. in pseudulo. Terit sinapis scelerata. ꝛ Columella. Seq lacessenti fetū factura sinapis. ami quoq moli meli. ꝛ quedum alia nomina peregrina sub hac termi. in genere neutro reperiunt prolata. Pli. lib. xx. est cumino simillimū qđ greci vocant ami. quidam vero ethiopicum cuminū. Uerg. in priapeia. Quem cur moly vocāt mentula moly fuit. Mely quoq quod mel interpretatur huius generis est: sed non reperit apud nos nisi in cōpositione ꝛ melilothos melimelū. Nihili vero huiusmodi ꝛ huiuscemodi genitiui sunt casus ab eo qđ est nihilum et modus quemadmodū frugi ꝛ mancipi datiui ab eo quod ē fruges ꝛ manceps: vnde apud plau. sepe legimus est vir bone frugi. Ergo hec nomina nō sunt cōmunia triū generū: vt dixit Phocas: sed quēadmodū Pris. obliqui casus figurate cum omnibus casibus adiuncti.

In e terminata.

In i terminata.

Piperi. Sinapi.

Nihili ꝛ huiuscemodi.

In o terminata.

O finita dabis maribus: velut vnio gemma.

Femineis iunges per io: nec habentia corpus.

Additur atq caro: cenatio: portio: quodq

Desinit in do go. Tamen hec sunt mascula predo:

Ordo: pedo: comedo: spado: vdo: cardoq: cerdo:

Et cudo: burdoq harpago: mando: ligoq.

¶ Anto. O finita. Quę nola in o desinētia generis sunt mas. vt hic sermo. histrio: vnio: p gēma vł margarita poti⁹ grandiore: nam pro vnitate si vspiā reperiret generis esset feminini. ergo addidit gēma vt significaret lapillū rē corporeā. sꝫ authore Phoca i ante o habētia q̄ rē icorporeā significāt: generis sunt feminini. vt hec religio rebellio: talio: pduellio: ꝛ q̄ dicunt verbalia vt lectio: auditio. Caroq generis est feminini: quā antiquiores hec carnis declinabant. Liuius in odyssea carnis ait vinūq qđ libāt. Liui. xxvij. ab vrbe cōd. carnis q̄ dari dꝫ data non fuerat. ¶ Cenatio pretera est loc⁹ vbi cenāt: ꝛ si rē corporeā significat: nihilomin⁹ tamē generis est fe. Mar. Mica vocor qđ sim cernis cenatio parua. Portio quoq quā rei corporee pars est corpus significat tamē generis est fe. superiorib⁹ etiam annumerant desinētia i do vel in go hec albedo. fortitudo: formido: farrago: fuligo: virgo: quā nemo vnq apud authores idoneos legit mascu. generis etiā si de Joāne euāge. nostri dicāt ꝙ illi virgini xp̄s virginē matrē cōmēdauit. Ab hac exceptoria regula rursus excipiunt pauca nomina q̄ duob⁹ versibus continent quā generis sunt mas. vt hic predo ꝛc. ordo inis. pedo onis. est q̄ pedes habet grandiores: cōedo onis. qui nimiū comedit: spado onis. vdo onis. Mar. in disticho cui⁹ titulus est vdones cilicos: ꝛ in. ff. tit. de auro ꝛ argento legato. l. argumēto. alia inquit est causa vdonū q̄ vsum calciamentorū prestāt. Cardo inis. cerdo onis. cudo onis. Syll. lib. viij. puni. Spicula bina gerūt capiti cudone ferino capitis est armamētū ex corio. burdo onis. etiam his iungit. vt. ff. ti. de lega. iij. item legato sella inquit vel burdones iiij. quoq reg. libro capi. v harpago onis. Liui. xxx. ab vrbe con. asseres ferreo vnco prefixos harpagones vocāt milites. Plau. Noui ego hos harpagones. ¶ Mango onis. ligo nis.

Udones q̄ sint.

harpago quid.

¶ Chri. cōpositū a verbis esto cōe duob⁹. hec regula i substātiuis tm̄ nominib⁹ vera videt: vt hic ꝛ hec collega e. terrigena e. omnigena e. Luc. lib. iij. aut si terrigene tentarēt arma gigātes. Gel. li. iiij. Dat mihi librū grādi volumine omnigenis disciplinis scaturiētem. Nā ea q̄ adiectiua sunt: cū in a finiunt tantum sunt feminina: cuiusmodi sunt a verbis gero ꝛ fero cōposita vt armiger a. um. claniger a. um. oliuiger a. um. lucifer a. um. ꝛ a lego vt sacrilegus a. um. Oui. in ibin. sydera pcesserūt falciferiq senis. Idē in epi. Armiferū thracē q̄ regat alter erit. Idē i eodē opere. cornigerūq caput pinu precinctas acuta. Ual. maxi. Alienigena studia dixit. Capito attei⁹ apud Geli. li. ij. Neq vno alienigena: sꝫ pario vsurus. de hac dictione sacrileg⁹ a. um. Teren. legenti exempla sunt in prōptu. Sꝫ nomina que a dictionibus grecis cōponunt tantū sunt feminina vt orthographia ab orthos rectū ꝛ grapho scribo. ¶ Neutrū nomen in e. hoc mantile lis. venerabile lis. Mart. lib. xij. mantile e mensa surripuit hermogenes. Iuue. saty. xiij. tam venerabile erat precedere quatuor annos. ¶ Muliebria sunt tibi greca. hec calpe es. Juu. saty. xiiij. Sed longe calpe relicta. Quint. lib. insti. pri. tum nec citra musicem grāmatice potest esse perfecta. ¶ Unū nomen in i hoc gummi. Oui. in medicamine. parte minus quarta directū cortice gū mi. Columella tamen femininum protulit nostrorū temporū agricole existimauerūt noua dolia liquida gummi perluere. idēꝫ multi cū semel dolia vel serias crassa gummi liuerūt. Sed nūc potius a gummis is. q̄ a gummi i. deducitur. Naꝫ quod Diome. asserit frugi vnicam esse dictionem ac per omnes casus variari: putandū est quantū attinet ad cōstructionem nō aūt ad formationem quippe a frux frugis declinat frugi. Ennius dictū factūq facit frux. Ci. in epi. illū hominem frugi ꝛ tibi amicū existimabam. Sueto. in claudio. frugi equo phalerato iterauerat. Mar. tā frugi iuno vellet habere Jouem. ¶ O finita dabis maribus: vt hic vnio pero vmbo. Martia. lib. viij. Non iurat gellia: sed p vniones hos amplectitur. hos osculatur. Uerg. vij. eñ. crudusq tegit altera pero. Iuue. galeāq extensus protegit vmbo. ¶ Femineis iunges per io: vt hec vltio. legio: oratio. Iuue. Prima hec est vltio. Quę se iudice nemo nocens absoluitur. ea vero nomina que corpus habent in io finita masculina sunt: vt hic pusio: scorpio: morio: vespertilio. Apu. lib. ix. adulter bellissimus ille pusio. ¶ hec caro. Iuue. sat. ij. Superuacuam cultris abradere carnē. vnde carūcula deducit. Ci. lib. ij. de diuinatione. carūcule vituline q̄ imperatori vereri credere. ¶ Cenatio. qđ sim cernis cenatio parua. Martia. ait. Portio. Iuue. breuissima vite portio. ¶ Quę desinut in do go. Uerg. in ludo. verat mentes vesana libido. Luc. lib. vij. sua queq premit terroris imago. nec te decipiat Alexā. hēc nomina dicens semper esse verbalia in o sunt feminina. Cuius oppositū licet cognocas. vt hic talio rebellio. Geli⁹. lib. xx. Nolo hoc ignores hunc quoq ipsum talionem. Quod virgo tantum generis fe. latissime opusculo illo nostro quod legas oportet disserimus. Predo. Luc. x. felix predo iacet terrarum vindice sanctus. ¶ Ordo. Iuue. ꝛ comstum longissim⁹ ordo. ¶ Pedo. Sed plerūq nomen propuum est. Mar. parua tibi domus pedonis. ¶ Comedo. Uarro apud Gel. comedones ab edēdo putat dictos. Lucilius apud noniū. viuite lurcones comedones viuite ventres. ¶ Spado. Iuu. sta fact⁹ spado. Ecclesiastes capi. xxx. hierony. interprete. Sicut spado cōplexus virginem ꝛ suspirās. ¶ Cardo. Luc. lib. iiij. ꝛ summas olympi cardo. ¶ Cerdo. Mar. sartor cerdo dedit tibi culta bononia munus. ¶ Cudo hūc Z. stugāt plurimum virū esse cudentem atq monetam faciētem. Sil. tñ li. xvj. p casside crudi corij posuisse videt

In a cōposita nola a grecis descēdentia.

Frux cōtra Alexādrū.

Et dr a frux do sicut fructus ꝛ frumē nō a frumine vt putauit Seruii. authore Stella.

Pedo propriū nomē.

Cudo qđ sit.

Scipio cõtoiq̃ꝫ hastas cudone comãtes disiecit. ❡ Mãgo. Mar. lib. viij. Sed mitylenei roseus mãgonis ephebus. Quod Pli. nomen fe. posuit lib. xxiiij. ita pueros negauit mango obstetrix vnde mangonium pro artificio mãgonis ꝛ manganno. i. cõpono ꝛ reconcinno ad alliciendos emptores. ❡ Ligo. Luc. lib. j. vomere auorum passa ligonũ. Joelis ca. iij. hiero. interp̃te. cõcidite aratra vestra in gladios ꝛ ligones vestros in lãceas. duo adhuc alia nomina in do leguntur masculina macedo onis. ꝛ mando onis.

❡ Anto. Ad duo cõis homo. Qd hec tria noĩa hõ inis. nemo inis. latro onis. cõia sunt duorũ generum. Uer. j. eñ. Nec vox hoiẽ sonat o dea certe. Terẽ. in and. hoc ego scio vnũ neminem peperisse hic. Tinnin⁹. Qd rogas neminẽ decet donã. Latro quoq̃ a neotericis cõis duorũ generũ ponit̃: cũ apud idoneos authores nunq̃ femi. genere reperiat̃. sicut nec leo: q̃q̃ dicat Seruius esse cõe duorũ generũ: ꝛ fallo cũ codẽ authore non mittat femininũ ma nill sit vsurpatum. Nec dissimulandus est hoc loco circulus quẽ preter vnũ Phocã grammatici oẽs fecerunt in genere supponentes declinationem: in declinatione genus. Nã quomodo reliqui omnes grãmatici precepta tradiderunt nunq̃ omnino scire poterimus nomina in do vel in go desinentia cuius sunt generis: aut quemadmodum mittunt genitiuũ. Est commune triũ presto. Quod hoc nomen indeclinabile presto commune est trium generũ: ꝛ semp iungitur huic verbo sũ es fui: vt presto sum: presto fui: pro presens sum: presens fui. Cice. in epi. ad Appiũ. Fabius legatus mihi presto fuit. reperitur etiã presto est pro efficax est: vt Celsus libro sexto. Neq̃ medicamẽtũ presto est: id est presens ꝛ efficax. Pseudo propterea non posuimus: quia nusq̃ est nisi in compositione. vt pseudopropheta: pseudostomos pseudographia.

> Ad duo communis homo, nemo iunge latronem.
> Est commune trium presto quod sum comitatur.

❡ Chri. ad duo cõis homo. Cice. p cluentio. quũ de eius matre loqueretur cui ea stultitia est vt eã nemo hominẽ appellare possit. Idẽ in epistolarũ li. iiij. ei mouendũ fuit qñ hõ nata fuerat: homo q̃ddam min⁹ q̃ vir significat. Ci. ad Cesarẽ lib. vij. epi. pbiorẽ hoiem meliorẽ virũ prudentiorẽ esse neminẽ. idẽ lib. vij. nã patre ei⁹ claro hoĩe ꝛ forti viro plurimũ vsi sum⁹. ❡ Nemo. Teren. in eunu. Quã nemo spectet vltro ad eam venies. antiq̃ figurate hõ ꝛ nemo frequẽter coniũgebãt. idẽ in adel. neminẽ hoiem artiũ magis principẽ. Ci. lib. ij. de natura deo. Nemo hominẽ homo agnosceret. Latro onis. osee capite. vj. hie. interprete. quasi fauces latronũ viroꝝ: hinc colligi pôt fore aliqui feminam esse latronẽ. Quod nusq̃ offenditur. ❡ Presto. Cice. ad heren. ita vt hirundines estiuo tpe p̃sto sunt frigore pulse recedũt: ita falsi amici sereno vite tpe presto simul atq̃ hyemem fortune viderint deuolãt oẽs. Uerg. in ethns. presto sunt examina semp. presto qd sunt comitatur. nõ recte ergo sed neq̃ Fontius: sed neq̃ posgius. Quoꝝ vterq̃ cũ alijs verbis adiunxerũt ille in. iij. Satyus persij nõ presto cucurrisse. hic vero ego ad vos presto veniã. vtrobiq̃ presto pro celeriter propere cito: quã primũ positũ est sed male.

❡ Anto. Neutrũ nomẽ. Qd noĩa in u desinẽtia gñis sũt neutri: vt hoc cornu: veru: pecu: gelu: genu: tonitru. Oui. ix. meta. ridigũ fera dextera cornu dũ t;. declinat̃ quoq̃ hic corn⁹ us. genere maf. Luc. m. vij. Cornus tibi cura sinistri. Celsus lib. vj. Ceruini cornus cõbusti. ꝛ paulopost. q̃ cornũ h; pli. quoq̃ multis I locis hoc genere declinationis est vsus. ❡ Dicim⁹ quoq̃ hoc pecu ꝛ hoc pecus ous. pli. lib. viij. natu. histo. eq̃nocio verno est ꝛ cetera pecua. admittit̃ ab eo quod est pecu. dixit pecua. hoc gelu ꝛ hic gelus. Lucre. libro. vij. quia seue gelu quod continet in se mittit. Accius in prometheo. profusus flamine hiberno gelus. ❡ Hoc genu ꝛ hic genus i. Uer. j. eñ. nuda genu nudoq̃ sinus collecta fluentes. Idem in. v. genua egra trahentem. Cice. in arato. tam dextrum genus ꝛ decora tam lumine suram. Idem in eodem. tertia sub cauda ad genus ipsum lumina pandit. ac rursus ibidem. ac propter leuum genus omni ex parte locatas. hoc tonitru ꝛ hic tonitrus. pli. xxxvj. Tonitru intus terribile existat. Oui. j. met. humanas motura tonitrua mentes. Idem primo de tristibus. hoc mihi non ouium fibre tonitrusve sinistri. Syl. lib. xij. pu. fluminaq̃ ꝛ tonitrus ꝛ nymbos concutit aer. ❡ C. D. neutra dabis. Quod nomina desinentia in d. vel in c. generis sunt neutri. vt hoc lac. allec. illud quod quidem. ꝛ de pronominib⁹ id. aliud. istud: nec alia fere inuenies. Antiquiores tamen hoc lacte is: declinabãt a quo videtur abscissũ fuisse lac. plau. in menechmis. neq̃ lacte est lacti mihi crede vsq̃ similius. hec lactis aliud significat: est em̃ intestinum per quod labitur cibus. Tinnin⁹ Craticula. Cerebellum: lactis agmina: sed magis vtimur in plurali. pli. lib. j. A ventriculo lactes in homine ꝛ oue: p quas labitur cibus. Põ. Oro te per lactes tuas. halec quoq̃ ꝛ hec halecis posse declinari Pris. authoritate probi grãmatici cõfirmat: id quod nos fatemur: sed quod vtrũq̃ putat nomen esse piscis: id nos asseuerate negam⁹: cũ halec piscis sit ex quo sale macerato exudabat sanies: quas vtebãtur pro salsamẽto qd dicebatur halec: s; de pisce. Mar. halecẽ sed quã ptin⁹ illa voret. Cato de re rustica. vbi olee comese erũt halecẽ dato. Columella diminutiuo vsus est dicens: in escam piscis preberi cõuenit haleculas putresq̃ sardinã. ꝛ paulopost. haleculã indẽ modo captã. Theodorus in libris de animalib⁹ alecem interpretatur menam. halec vero pro salsamẽto posuit hora. j. sermo. Siler halec fecula coa. ꝛ in scdo. Ego fecem primus ꝛ halec. halex quoq̃ genere feminino posuit. plinius libro nono. Marti. apicius inquit e iecore mulorum halecem excogitare prouocauit: cuius nominatiuus non est halecis: vt Pris. putauit: sed halec vt Plinius libro. xxxj. Anguium scabricia tollit halex. ꝛ ibidem. vitium gari est halex imperfecta nec colata fel. ❡ Al neutrum pone. Qd noĩa in al desinẽtia sunt generis neutri. vt hoc tribunal ceruical: vectigal: animal: lupercal. Unũ tamẽ reperitur generis maf. hic sal. Pli. lib. xxj. aiunt dẽtes nõ erodi nec putrescere: si quis quotidie mane ieiunus salem contineat donec liquescat. Gellu. in iugur. Nec salẽ: nec alia irritamenta gule querebant. Et illud Teren. in eunu. Qui habet salem quod in te est. i. que res. Antiquissimi tamen ꝛ iuniores neu. genere ptulerunt: vt affranius. Quicquid loquimur sal merũ est. Serenus. sal niueũ sumẽs deiicum quod nomine dicunt. ꝛ Lucas hierony. interprete. bonũ sal est. ꝛ Aug. qd si sal infatuatũ fuerit. El duo sunt neutris. quod in el duo tantũ reperiũtur nomina generis neutri: hoc mel: hoc fel. ❡ Nil nihil est neutrũ: q̃ nomẽ n hil atq̃ ab eo abscissum nil generis sunt neutri. ❡ Uigil ꝛ pugil cõia sunt duorum generum ex ratione significationis: ꝛ si Phocas ꝛ Prisci. pugilẽ sub genere tantũ masculino posuerũt. Augustinus in libello de grammatica in litera nominatiuus exiens in communibus vigil ꝛ pugil. atq̃ illud Terẽ. in eunucho. Si qua paulo est habitior pugilẽ esse aiunt. Nã ꝛ feminas pugilatu exerceri solitas Juuenalis ostendit in secũda saty. Luctant̃ pauce: comedunt coliphia pauce. ꝛ in sexta. Aspice quo tremitu monstratos perferat ictus ꝛ quanto galee curuent̃ pondere. ꝛ q̃ sequunt̃. Mugil gis. ꝛ mugilis declinat̃. Phocas mugil declinat: vt Plinius lib. ix. naturalis historie. mugil ꝛ lupus mutuo odio flagrant. Juuenalis, quosdam mechos ꝛ mugilis intrat.

> Neutrum nomen in u. cornu est pro teste geluq̃.
> C. D. neutra dabis: reperis tamen hec quoq̃ raro.
> Al neutrum pones: tamẽ hic sal debet habere.
> El duo sunt neutris cũ mel fel annumeranda.
> Nil nihil est neutrum. Uigil ꝛ pugil esto duorum.

Homo solũ masculini ẽ generis: q̃d frontẽ contrahis grãmatice: aut capax plautinẽ q̃d pro bo non obscure: haud scio an omnibus persuadeo in cõtrouersiolis q̃s Iscripsi in Christophorum scobarez q̃ de virgine p latrone disertat I calce libri. Lege s; nõ sine iudicio. Quid m̃i si donã hominẽ lã male colloces I grãmatices sophismatis.
Nemo.
Presto.
In u terminata.
Cornu et cornus.
Pecu et pecus.
Genu ꝛ genus.
Lac ꝛ lacte
Lactis feminini.
Halec ꝛ halecis: ꝛ halex.
In al terminata.
Sal.
Capital et capitale.
Qd. f. alienas laudes in se trãsferre.
Nil ꝛ nihil
Pugil.
Mugil et mugilis.

¶ Sil in neutro genere pigmenti genus est de quo multa Plin. lib. xxxiij. Sil inquit ceruleũ sit. proprie limus est.

¶ Chu. Neutrũ nomẽ in u: vt hoc veru: gelu cornu. Iuue. sat. xvj. genua lacertare deorum. Ge. li. vj. Itaq gelu pcre tũ est. ¶ C. D. neutra dabis. Uer. in buc. lac mihi nõ estate nouũ nec frigore desit. Iuue. saty. j. unde aliqd si vis eẽ aliqd. Qui affert ex colũna Rome rostrata pleraq nola in d: finita: merid: dulced: p eo dicim⁹ meridies dulcedo.

¶ Al neutrum pones: vt hoc minutal: bidental: lupercal. Iuue. saty. xiij. hesternum solitus seruat e minutal. hic sal. hor. q̃ debẽt ligna saleq. Uicruui⁹ li. x. Salẽ adde necesse est extenuari. Sz i alia significatiõe Luca. li. x. equo reosq sales: lõgo mitescere tractu. et p facetijs. Mar. li. iij. lepore tictos attico sales narrat. Lu. non solum lucere sales. Seru⁹ putat sal salis. p cõdimẽto i singulari declinari. p iocis vo i plurali tãtũ reperiri: quod satis cõstat exẽplis. ¶ Neutris cũ melle fel. Mar. i distichis. nectareũ turbãtis mella pholernũ. Sen. i medea fel medusa taci tũ. ¶ Nil. nihil. Marti. q̃ scribit nil; z tũc poeta est. Agreti⁹ putat nihil aduerbiũ esse: sed nihilũ esse nomẽ. Uigil. Iuu. saty. xiiij. Et vigilẽ ponẽdi ad castora numi. Idẽ. sat. xiij. vigili cũ febre pati dolorẽ. ¶ Pugil Gel. lib. iij. Dio gotas tres filios habuit adulescentes pugilem alterũ z vnũ pãcratiastem: tertiũ luctatorem. Pius pontifex ma ximus in oratione quadã discordiarũ manũ pugilẽ scripsit. tametsi phocas masculinum tantum esse contendit.

Sil.
Merid.
Dulced.
Nititur con ulcere hec terentiano
Ninimis si quis est pau lo habitior pugilez esse aiunt: sed a cium agit.

Solus in ol est sol. Hic consul dicitur esse.
Sed tamen ad duo sunt communia presul et exul.
Sit commune trium tibi nequam: nec variatur.
Um neutris iunges: exemplum sit tibi templum.
Grecum nomen in an et in in sit semper: z est mas:
En dabitur neutris: sed sunto mascula lichen:
Ren splen atq lien atagen cum pectine flamen.
Addis hymen: z quod cano componit tibi nomen.
Nomen in on grecum tibi sit: maribusq repones.
Ex his pauca tamen sunt femineis adhibenda.

¶ Anto. sol⁹ in ol est sol. q in ol vnũ tm̃ est ma sculinũ hic sol. Unũ quoq eiusdẽ gñis in ul vt hic 9sul. z qd Enni⁹ apud Noniũ dixit. mortalẽ summũ fortuna repẽre reddidit sumo regno famul vt optimus esset: p famuli dixit: ea nq dignitas virorũ tm̃ fuit. ¶ Presul tñ z exul. cõ munia duorũ generũ. Macrobi⁹ ẽmo satur. Luna qz corporũ p̃sul est. Sed et sedul⁹ i paschali etiã neutro iungit ligno p̃sule dicẽs. ¶ Sit cõe triũ tibi neq̃ qd est cõe triũ generũ z est indeclinabile: qd ipsuz argumẽto est nullũ nomẽ i am terminatũ posse declinari. ¶ Um neutris iunges. q i um desinẽtia gñis sũt neutri: vt hoc tẽplum: regnũ: pomũ: bellũ: tectum. ¶ Grecuz nomen in an et i in: q nõa in an z in in desinẽtia oĩa sunt greca generis masculini: vt hic pean: acarnan: delphin. Pean igit p phebo manifestũ est generis esse masculini: sz p hymno apollinis eiusdẽ generis ẽ. Uer. in. vj. Letumq choros peana canẽtes. z Silius. herculeũ peana canũt. Acarnan pro populo epirotarum. Uer. v. eneid. quorum vnus acarnan. Delphin qui z delphis frequentis z delphinus dicitur. Persius. et qui ceruleũ dirimebat nerea delphin. Auienus in arato. Tum curuus caudã subit inter sydera delphis. Iuue. Quantum delphinis balena britannica maior.

Rõnẽ cõsule dixit mos rus.
Presul.
Neutrum.
Nequam.
In an greca.
Pean.
Acarnan.
Delphin.
delphis et delphinus.

¶ En dabitur neutris. q nõa terminata in en generis sunt neutri: vt hoc fulmen: flumen: nomen: semẽ: glutem: munimen solamen: Masc. tñ hic lichen. Mar. li. xj. nec triste mentũ sordidi vel lichenes: interpretatur autẽ impetigo. Pli li. xx. impetiginẽ inquit z scabiẽ: quam psorã z lichenã vocant. Utitur quoq hoc nomine Hipocrates in aphorismis. Hic rẽ. Cel. li. iiij. Renes diuersi: q lumbis sublimus toris lherẽt a parte earũ risum: sz quoq hic rien. testibus Phoca et Prisciano. hic splẽ. hic lyen vel lienis. Cel. lib. iiij. Lien sub ipso cepto a sinistra parte. z ibidem At lyenis vbi affect⁹ est. ¶ Attagen auis que z attagena dicitur. Hora. in epodo. Non attagen ionicus iucũdior. Marti. communemq duobus attagenam. z in distichis. ionicarum gustus attagenarum. attage attages. Hier. in epist. Tu attagena ructas. ¶ Pectẽ p pisce z pube: z instrumento quo lana et capilli pectunt. sub masculino posuerũt omnes grãmatici. Pli. l. ix. pectines in mari ex eodẽ genere habẽt recõditi z ipsi in magnis frigoribus. Serius in illud Uer. j. eñ. Iam pectine pulsat eburno pectẽ p plectro generis esse neutri dicit. Nam quod Iuue. vj saty. dicit. Inguina traduntur medicis iam pectine nigro pro pube. z Uer. in. vij. ene. Arguto tenues percurrens pectine telas. pro instrumento textorio: non potest distingui genus cuz eadem sit terminatio masculini z neutri in ablatiuo tertie declinationis. ¶ Flamen pro sacerdote masculino. Suetoni⁹ in Cesare flamen dialis destinatus. Nam pro femineis flaminea vel flamina dicimus. Flamen vero pro vento generis est neutri. Ci. in arato. Inferior paulo est aries z flamen ad austri. ¶ Hymẽ pro deo nuptiarum p̃side generis esse masculini vel ex significatione generali potest intelligi: eiusdẽ quoq generis est pro tenui illa membrana qua infantes aliquãdo nascuntur inuoluti. Pro membrana etiã posuit Arist. in. q. de alali. ¶ Et quod cano cõponit. q ab hoc verbo cano canis cõposita sub hac terminatione masculina sunt: qz omnia mittunt femininũ per a: vt hic tubicẽ: hec tubicina: tibycen tibijcina: fidicẽ fidicina: lyricen lyricina: liticen liticina: oscen quoq oscinis ex proportione oscina mittet femininum. Horatius in car. Oscinem eorum prece suscitabo solis ab ortu. Nomen in on grecum. q nomina in on desinentia greca sunt omnia generis masculini. vt hic canon: demon: daphnon platanõ: lacon: horison: bison: Pli. li. xxxiij. Quez canona artifices vocant lineamẽta artis ex eo petẽtes. Pli. iunior in epi. Quod platanõ opacissim⁹. Mar. daphnonas platanonas z aerias cyparissos. Idem. cesus matre iubente lacon. cuius femininum est lacena. Iginius. horizon circulus appellatus qui terminat ea que perspici aut videri non possunt. Mar. Cesserũt illi bubal⁹ atq bison. Pli. libr. viij. insignia boum ferarum genera bisontes iubatos. Duo tantum sub hac terminatione reperiũtur feminina barbiton z sindon. Oui. in epi. Sapphus. non facit ad lachrymas barbiton vlla meas: sic eñi habẽt omnes codices antiqui: pro quo neoterici supposuerũt barbitos: a quo Ho. protulit vocatiuũ in odis. Age dic latinum barbite carmen. Reperitur quoq barbiton in genere neutro. Auso. in epigrã. plectra inquit z barbita conde. et iterum lesboum refugit tendere barbiton. ¶ Nõ itaq nego aptius coire: vt dicamus in carmine illo Ouidiano non facit ad lachrymas barbitos vlla meas quã barbiton vlla: cum in on secunde declinationis nomina propemodum sint neutra: sed durum atq periculosum est expungere dictionẽ que vno consensu in omnibus libris reperitur. ¶ Sindon gñis esse feminini Martia. libro. xj. demõstret cum dicit. Quo ta quo liber otiose tẽdis cultus sindone non quotidiana. et illud ex euangelio. Matth. xxvij. Inuoluit eum in sindone mũda. Sydon vero vrbis nomẽ ad regulã generalẽ referendum est. Lucanus in. iij. preciosaq murice sydon.

In en terminata.
Attagen. auis.
Pecten piscis pubes z instrumẽtum.
Flamen.
In on terminata.
Barbiton z sindon.
Hertul. Alij libros dicunt mendosos: tamẽ hadrianus cardinalis legit Barbiton vlla.

¶ Christ. solus in ol est sol. †Sol p planeta illo quarti celi singularis est p diebus tamẽ poetice pluralis. Oui. in ibin Nec tibi sol clarus: nec sit tibi splendida phebe. Uer. lib. enei. Tris adeo incertos ceca caligine soles. Res perit sol nomen proprium oppidi. Mella. li. j. Sol ad mare aliqñ ignobilis. ¶ Cõsul. Luca. v. Cõsul vterq vagos p munis partes. est etiã mulchell is: flu. africe. ¶ Presul z exul. Iuue. sat. j. Exul ab octaua marius bibit. Oui. in episto. Exul hypmestra p̃cium pietatis iniquũ. ¶ Nequã Uarro apud Gel. meminit. Qd ex nõ z volo sit nolo: ita ex

† Primitiuum sit vt dicit z nõ deriuatiuum Stella arthore Prisciano.

Delphin et delphinus. ne et quisnam media syllaba extrita componitur nequam. Mattheus capite. vi. hieronymo interprete. Si oculus tuus fuerit nequã. Iuue. saty. vi. Uox blãda et nequã digitos hz. Gel. lib. vi. enthimema nequã et vitiosum est. Hec cum nomẽ in an et in in. Martia. lib. viij. Sic mithileneo gausus origine delphin. variatur etiã delphinus i. Iuue. sa.

Flumẽ vn. x. Quãto delphinis Balena britãnica maior. Seneca in her. ule furẽti. tyrãnos ausos rũpere lperium iouis. ¶ En dabitur neutris. hoc lumen: agmen. Uergi. j. eneid. Lõgum per valles pascitur agmen. ¶ Ren. Quale est sacrum illud. vre igne sancti spiritus renes nostros. ¶ Flamẽ. Quod per sincopẽ a flamẽ deducitur: quodqz a filo sit gñis est masculini. Tranquillus in Iulio. Flamen dialis destinatus. diuus hieronymus in Iouinianũ. Nullum sacerdo

Greca ion. tem bigamũ: nullũ flamẽ bimaritũ. ¶ hymẽ. Uer. in culice. Sic hymẽ prefatus dedit connubia mortis. Ouidius in epi. vt subito nostras hymẽ cãtatus ad aures. ¶ Quod cano cõposuit. hinc tibicẽ nis. Quint. lib. j. in qua ponitur tibicen qui sacrificãt phrygiũ cecinerat. perziator. Festo authore tibicẽ olim appellabatur. Nomẽ in on grecum. hic acmon: thymõ: ethion. Lucanus. libro. vi. et trabibus mixtis auidos typhonas aquarum. hic agõ. Pli. iunior ad sempronium. gymnicus agon. Apud vienenses ex cuiusdam testamento celebratum. Tertulianus in apologia ne scitis genios demonas. et inde dicat diminutiua voce demonium. hec sindõ. Martia. lib. iiij. In tyria sindone tu eris. Laurentius in erodoti interpretatione. Syndoneqz byssina alliganerunt.

¶ Atonius. est neutrũ qd in on. ¶ Dz nõia in on desinẽtia aut sint scde decli. aut tertie. aut inde clinabilia: et quẽadmodũ dicimus tertie decli. no

Ilios. mina oia sint masculina: pterqz sindon reliquũ est vt scde decli. oia sint neutra: vt hoc iliũ: epithetõ: ãtithetõ. Uer. ij. en. Ceciditqz supbũ iliõ. qd et sub alia terminatiõe femininũ reperitur: vt

Nomẽ in ar terminatũ. apd oms. Sz nihi qd pdest vrbis disiecta lacer tis Ilios. et que nisi nõ sunt ausi declinare gñis sũt neutri: vt diapasõ: diatesserõ: et diapenidiõ.

Est neutrum quod in on declinat tertia nomen.
Nomen in ar neutrum: sed par tria debet habere.
Er finita tibi sunt mascula: neutra tamen sunt
Spinter: iter: ruder: lasser: piper: atqz papauer:
Et cum vere siler: huber: cicer: adde cadauer.

¶ Nomẽ in ar neutrũ. qz nõia in ar desinẽtia gñis

Par cuz cõpositis. sunt neutri. vt hoc puluinar: nectar: torcular: instar: laquear: lacunar: iubar: et quod Ennius apud Priscianuz masculino genere protulit dicẽs. interea fugit albus iubar hyperionis cursum. Lar quoqz p domo p metonomiã. vt

Iter finita Ether. dixim9 est eiusdẽ generis cuius et deus. Parco et ab eo cõposita cõpar: impar: dispar: suppar: separ: ex rõne significationis cõia sunt trium generũ. Reperitur quoqz par substãtiuũ in genere neutro. Luca. in. vi. Parqz suuz videre dei. et Hora. ser. ij. Ludere par impar: equitare in arũdine lõga. hepar grecũ est: quod ad nos nõ pertinet. ¶ Er finita tibi. qz nomina in er desinẽtia generis sunt masculini. siue illa sint scde: siue tertie declinationis: vt puer pueri: magister magistri. asser asseris: passer eris: vesper eris: nusqz enim qz ego sciam genere neutro reperitur: qd plerique ex

Additio Raymundi palasini. iunioribus grãmaticis dixerunt. Uer. j. geor. deniqz quid vesper serus vehat. Idem in. iij. Cum frigidus aera vesper temperat. Uale. flaccus. iiij. argonautice. Iam frigidus ethere vesper. Idem. in. vi. Te quoqz Thessalico iã serus ab ethere vesper. Neutra vero sunt que hic digeruntur.

Scda cõtrarietas videtur per hoc qd sepe cõtra autoritatẽ grãmaticorum venit: vt ptz in hoc nõie vesper qd masculinũ multis probatur exẽplis: qz Priscianus Diomedes et Alexander neutra asserãt aliaqz cõplures. Solutio. Sz in hoc nõ dissentit ab illis: neqz negat id posse dici: sz pitorum vsuz circa hoc adducit: vt p hoc doceat nos posse vti modis loquẽdi quibus periti et eloquẽtes viri vsi sunt: nã grãmatica nõ solũ autoritate: sz etiã vsu dicitur cõprobata: vt idem dicit diffiniendo eaz in erotimatis: sicut in multis aliis dicendum est: vt in hoc nomine senior aliisqz.

Spinter. ¶ Spinter eris. qd fibulã siue armillã in mũdo muliebri significat. Plau. in menechmis. Iubeas spiter nouum tibi re cõuiciauer. et ibidẽ. Spiter nouũ nũqz repies. Pro cognomẽto tamẽ lẽtuli. spiteris. Romani cuius ex significatione gñis est masculini. Iter qd etiã itiner dr ab antiquioribus. Manilius in. j. Astronomicon. fecit et ignitus itiner commercia terris. ¶ Ruder qd frequẽtius rudus eris declinatur: nam ruder adhuc non legi pterqz apud grãmaticos. Lasser eris. Pli. li. xix. Lasserpitiũ inquit qd greci philiphiũ vocãt in cyrenaica prouincia repertum: cuius succuz vocant lasser. Et in libris ffor. de penu legata. l. nõ oẽ piper ligusticũ et carreũ et lasser. ¶ Papauer eris. ver. veris. siler eris. Pli. li. xx. Siler erraticũ satiuo sile est effectu. et Colu. iã siler assyrio venit ḋ femine radix. ¶ huber9 pro

Haber. mãma et p nutri a agri fertilitate. hora. quodqz aliena capella gerat distẽtius huber. et Uer. in. vij. eneid. Non vobis rege latino diuitis huber agri troieve opulẽtia deerit. ¶ Cicer eris. Persius. Cicer ingere large rixãti populo. Cadauer eris. zinziber eris. hanc alij ginziberi. Pli. li. xij. singiberim appellat.

¶ Cõhust. Est neutrũ. hoc simbolũ: disticõ: diapason. Ouid. lib. j. Inuenitur simbolon qd est nota. Marti. lib. iij. Ah distichõ in te factũ esse putas. Macro. lib. ij. de som. sci. de duplo autẽ diapason simphoniã nasci dicimus. ¶ Nomẽ in ar neutrũ. qd nõia finita in ar neutra sunt oia. vt hoc subligar. calpar. Iuu. sat. vi. tenet te subligar. Acci. Iubar

Iubar. Epar. aris. Cõstat masculinũ fuisse. Uerg. in ethna. Surgat iubar aureo ostro. Par cũ cõpositis adiectiuũ triũ generũqz cõe est. Uer. in buc. et cãtare pares et rñdere parati. Luc. li. j. pares aquilas et pila minãtia pilis. Terẽ. in eunu. par pari referto. de cõpositis. Cic. de amici. Dispares eñ mores disparia studia sequũtur. Idẽ in epi. Sũma defensio: sz cõtatio dispar Epar tis. latine fuisse vsos vel inde apparet qd Plautus eius deriuatuũ scripsit. ait eñ in curgulio.

Uesper. Uespera. Uesperuz. Puer cõe duorum. Te igitur moribus agitat epatarius. Er finita tibi sunt mascula: vt hic culter: ager: imber: alter. Luc. lib. iij. Persius: incedat tribus ager. hic vesper. Uer. viij. Deuexo interea ppior sit vesper olympo. Idẽ in culice. et piger aurato vesp. Ausonius. extinctus casus lumine vesper. Statius lib. x. theba. Sed vesper opacus lunares iam duxit equos. Reperitur etiã et vespera vesperũ. Cice. in amicitia. reductus ad vesperã a patribus. Idẽ in senectute. Cui sit exploratũ se ad vesperũ eẽ victurũ. puer ri. fo duorum generum fuisse olim nomẽ cõmune cõstat. Et qz de masculino ambigit nemo de feminino exẽpla ponamus. Luc. apud Pris. Sã ta puer filia Saturni regina. Neuius apud eundẽ prima incedit cereri pserpina puer. iter. Quint. lib. Prima etas manifestũ iter ad igenij lumẽ ostẽdit. Lasser. Uictruuius in architectura lib. j. Nec cyrenecũ lasser in ferulis nascitur. ¶ Piper. Martia. in distichis. Cerea ḋ patulo lucet ficedula lumbo. Quã tibi forte datũ si sapis adde piper. ¶ Papauer. Uergil. in buc. Pallẽtes violas et summa papauera carpẽs. ¶ Qd nomẽ clarũ est fuisse olim masculinũ. Plau. in trinũmo. tu obsitas formicis papauerẽ. Uer veris. Idem. ij. geor. illud erat ver: et ver magnus agebat orbis. ¶ Cadauer inibi. Respuet inuisum iusta cadauer humus.

¶ Antonius. Tuber. pro terre callo. sic Plin. libro. xix. appellat vbi dixit. Laertio licinio. accidisse: vt mordenti tuber deprehensus inde denarius primos dentes inflecterer. pro tumore quoqz Ouid. met. in

Tuber. modico prohibent tubere tali. et Horatius primo sermonum. Qui ne tuberibus propriis offendat amicum postulat: ignoscet verrucis illius. nam pro re tumida. et pro arbore ad

zinziber et tuber: pro matre reponito lynther:
Commune est pauper: cum pubere: degener: huber.
Ir maribus iunges / ir gadir sint tibi neutra.

Mascula sunt r in or. Muliebris ponitur arbor.
Neutra dabis tantũ cor, ador, cũq́ȝ equore marmor.
Collatiua duplex retinent genus r memor, author.
Et quod componit corpusq́ȝ, colorq́ȝ, decusq́ȝ.

regulas generales recurrẽdũ est. p illi⁹ arboris pomo Mar. gñe feminino vsus est dicens: r verre tuberes: qd tibi cũ lybicis. Suetoni⁹ tñ masculino: nisi in alterutro mendũ est: ait nãq́ȝ in domitiano: cũ oblatos tuberes seruare iussisset in crastinũ. ¶ Cuȝ mr̃e reponito lynther. acsi dicat q̈ lynther gñis est feminini quẽadmodũ r mater: sȝ mater rõne significatiõis: lynther rõne terminatiõis. Liui⁹. vj. ab vrbe. iã l altẽ expulsa lynthre. ¶ Cõmune est pauper. Qꝺ quatuor hec nõia: pauper: puber: degener: vber cõia sunt duoꝝ generũ tametsi figurate possunt etiã neutris in obliq̃s maxime iũgi. Uer. in buco. Pauperis r tugnri cõgestũ cespite culmẽ. r. vj. en. Curib⁹ paruis r paupere regno. Idem. iiij. en. Degeneres animos timor arguit. Lucan⁹ in pmo. Degenerẽ patiere tog]. ¶ Puber ris. sic enĩ iubet Ces. declinare in libris de analogia. cũ prob⁹ pubis puberis declinet. ¶ Huber ris. Lucre. in. vj. sequit grauis imber r huber. Cato in originib⁹. res huber anteq̃ vastassent regiones. Idẽ quoq́ȝ de tuber est dicendũ. ¶ Ir marib⁹ iũges. Qꝺ nõia in ir desinẽtia gñis sunt masculini: vt hic vir. treuir. r in yr. per ypsilon vnũ reperit hic martyr. r ab eo ɔpositũ pthomartyr: r q̈ apud grecos tñ gñis sunt masculini: nisi tñ eo quasi duorũ generũ cõi vtunt. Abadir sive de⁹: siue lapis ille quẽ saturnus dr̃ deuorasse: ad regulã generalem deferendus. Duo tamẽ reperiuntur neutra hoc ir r gadir: quod neutro genere protulit Salustius. ij. histo. tarthessum inquit ciuitatẽ quam nunc tyrij mutato nomine gadir habent. ¶ Mascula sunt r in or: q̈ nomina in or desinẽtia generis sunt masculini: vt hic amor: dolor: timor: color. ¶ Arbor tamẽ generis est feminini: que etiã hec arbos arboris declinat. Uer. iij. geor. Herculeeq́ȝ arbos vmbrosa corone: sic r pluralês masculinis: vt vapos: colos: labos: p vapor: color: labor: soror pterea r vxor: ex significatiõe femina sunt. Quatuor vero hec nõia: cor: ador: equor: r marmor neutra sunt. ¶ Cõparatiua vero sub terminatione cõmunia sunt duorũ generũ: nam neutram terminationem habet propriam in us: vt hic et hec nobilior r hoc nobilius. Antiquiores etiã genere neutro terminationem in or iunxerunt. Uale. antias prior bellũ quod cũ hr̃s gestum erat. Idem commemorans graccho fedus prior nõ esse seruandum. Senior Priscianus dixit tantũ generis esse masculini: cũ etiam Corne. Celsus in. v. quasi a comparatiuo dixerit. Corpora seniora tẽtant. r Plinius. xj. natu. histo. de apibus dixerit seniores intus operant qui flores comportant prioribus pedibus: nihil ergo prohibet senior generis esse cõmunis duorum: cũ psertim senex etiã feminino genere sit repertum apud Uarronem. His adduntur memor r author. Quod vnũ cũ videatur verbalis formam habere femininũ plerumq́ȝ reperitur. Uer. xij. author ego audendi. Macrob. vj. saturna. natura humus fabrice author r nutrix. Neutro etiam iuncit Luc. in. v. Italis si celo authore recusas. r Uerg. x. eneid. dicens. Italiam petiit fatis authoribus esto: quẽadmodũ r memor. Idem. iiij. eneid. si quod non equo federe amantes cure nomẽ habet iustũq́ȝ memorq́ȝ pcatur. r in. x. nulla dies vnq́ȝ memori vos eximet euo: sed figurate sic iungi Priscia. in septimo dicit. ¶ Composita quoq́ȝ a corpore: colore r decore duorũ gñm cõia reperiũtur: discolor: ɔcolor: r decolor: dicolor: bicolor. Oui. etiã neutro cõiũx. t. iij. elegi. dũ dicit. biscolor agmẽ eds. Aul. gel. li. vj. noct. atti. tunica muliebri indut⁹ r pallio versicolore. A corpore tricorpor fecit Uer. in. vj. r forma tricorporis vmbre. A decore q̈ȝ Uer. indecor. r Sal. dedecor fecerunt. ¶ Chri. huber. idẽ. iiij. me. Ut vix circũeãt distẽtũ cruribus huber. Mar. lib. j. asse cicer tepidũ cõstat r asse venus. Tuber. Iuue. saty. xiiij. q̈ credere tubera terre boletũ ɔdire. didicit. ¶ Paup. Iuue. saty. xiiij. nulla exẽpla bel paupēris esse putat. Luc. v. O vite tuta facultas paupis. ¶ Puber. Uarro apud Marcellũ. puerum puberẽ cepisti. Diuus bernardus puberes diuitias scripsit. Sȝ hor. neutraliter. dicit ipube corp⁹ huber. Auson⁹ in epigrãmatis. Ego volno libros huberes. Gel. li. vj. pecuniãq́ȝ enumerat ex eo questu huberẽ. His Phocas addit tuberis cõe nomẽ. sicut Alexãder illis superiorib⁹ sotularis masculinũ. Qꝺ nomẽ apꝺ diuũ hieronimũ l Iouinianũ repio. Sȝ hic sotular vobis elegãs r nou⁹ videt l cui⁹ significato apꝺ latinos calce⁹ l. frequẽtissimũ est. gadir etiã reperit rõne significatiõis femininũ. Auienus in arato. Gadir pma fretũ solida supeminet arce. Mascula sunt r in or. hic clangor: nitor pastor. Uer. ij. en. geliduq́ȝ p ima cucurrit ossa tremor. ¶ Arbor. idẽ li. vij. Semina sup arbore sidũt. Idẽ in buc. Qꝺ nõ sua seminat arbos. Sed de hac terminatiõe l os ita scribit Quinti. li. j. Arbos labos vapos clamos etatis fuerũt. Hoc cor. Mar. lib. iij. Cor solus habeo: solus r ingeniũ. ¶ Equor is. Uerg. j. geor. Ignotũ ferro scindim⁹ equor. ¶ Marmor is. Cõuulsaq́ȝ marmora clamãt. Iuue. Saty. j. ¶ Cõparatiua duplex retinẽt gen⁹: vt hic r hec iustior. Ouid. in episto. Iustior est animo ventus r vnda tuo. ¶ Memor. Ouidi⁹ in eplis. At bene caut⁹ eras r memor ante mei. Uer. j. enei. memorẽ iunonis ob irã. Author. Iuue. Saty. x. author qui vertere solũ. Ouidius in epistolis. An nisi legisses authoris nomina sapphus.

Lynther.
Pauper.

Puber degener et vber q̈ñq́ȝ in gñe neutro inueniũtur. In or termĩnata.

Senior esse duoꝝ generũ contra Priscianũ. Memor et cõposita de corp⁹ et color in or terminata cõmunia sũt.

Bertul. Magnũ inter Bergomatẽ r despauterium certamẽ: et q̈d est q̈ minus aprd diuũ Hier. sanctissimũ repit r latinissimuȝ legat venere mur saluti auctricẽ ab augeo. Aut vt Nestor l bonis codicibus inuenit autorẽ. Ex erasmi est p quẽ renat⁹ Hier. o inter tãtos tanctã cõpos nere lr̃e i q̈ etiã nõ semper r citra c r citra statis lem scribit.

Ur neutrale dabis. sed mascula dent tibi quinq́ȝ
Turtur auis piscis: vultur: fatur: astur: r augur.
Communis generis tria sunto fur: lygur: augur.
Femineum pones quod in as finitur vt estas.
Sed iunges maribus, as assis: vas vadis: r mas.
Neutra tamen dices, vas vasis: fas q́ȝ, nefasq́ȝ.

¶ Ant. Ur neutrale. Qꝺ nomina in ur desinentia gñis sunt neutri: vt hoc sulphur: murmur. Qꝺ masculinũ protulit interpres Ioã. vij. murmur multus in turba de Christo.
Prima r generalis ɔtrarietas esse videt in eo q̈ sepe in glossis dicit oppositũ illoꝝ q̈ l tex tu ɔscripta sunt: vt patet in multis precipue in hoc nõie murmur qꝺ pbat masculinũ l glossa authoritate Ioã. vij. murmur mult⁹ l turba de Christo. tñ ĩfra dicit: ur neutrale dabis: similr̃ iter feminina plurali carẽtia posuit vita: tñ glossa mõstrat pluralẽ hr̃e siue p ala siue p modo viuẽdi capiat: multaq́ȝ hmõi inuenies ɔtrariũ.

Solutio. Sed nec miret iuuenis auditor cur ista fecerit cũ ipse venustã ac veris cõprobatã det rationẽ in illo ɔlogo. Thales ille milesius vbi dicit quedã rursus detraximus: que videlicet etatis ingrauescentia ratio elimare suadebat: nam copia verborum rerũq́ȝ inscitia versat mortales tẽp⁹ perficit atq́ȝ sapit. vide illic si velis. ¶ Iecur: fulgur: guttur: qꝺ etiã masculino genere ptulit Plan. in aulularia. ne obturat gutturẽ inferiorẽ. Masculina vero sunt hec quinq́ȝ turtur pro aue. Ouid. ij. elegi. tu tamẽ ante alios turtur amice dole. Idẽ de philomena. r castr turtur atq́ȝ colũba gemũt. Idẽ in epistola Sapph⁹. Et niger a viridi turtur amatur aue. Plau. quoq́ȝ tibi ob istos turtures dicit. de pisce quoq́ȝ Iuuena. caritur⁹ turture magno malorumq́ȝ iudis. Neq́ȝ audiendus est Seruius qui dixit posse esse generis feminini turtur: qꝺ probare nititur carmine illo Uerg. in bucco. Nec gemere aeria cessabit turtur ab vlmo: cum aeria ratione carminis aptius vlmo q̈ȝ turturi iungatur: quasi non aerius pro altus frequẽtius reperiatur: q̈ȝ qꝺ ille vult pro aerij coloris: vt Uerg. in buc. Aerij specula de montis in vndas. Idẽ. ij. cã aerie quercus aut conifere cyparissi. Et Martialis. daphnonas platononas r aerias cyparissos. ¶ Sed turtur.

Lutur.
Turtur.

tur pro pisce apud vnum tantum ex his qui autoritatem habent Ambrosium in hexameron legitur atque ibi genere tantum feminino deceptus est ex eo quod in Basilio: vnde opus illud interpretatus est: trygon legitur quod cum apud grecos tam piscem: tum auem significat: apud latinos tamen nusquam legitur turtur turtis pro pisce sed pastinaca: neque est quam vulgus opinatur truta: sed ex genere piscium planorum et cartilagmosorum. ¶ Vultur quoque qui et vulturius et vulturis ab antiquioribus est appellatus. Catullus. lingua exerta auido sit data vulturio. Idem. suscitat a cano vulturium capite. Ennius apud priscianum: vulturis in siluis miserum mandebat homonem. ¶ Satur. Iuue. Satur est cum dixit horatius ohe. cuius femininum satura et neutrum saturum est. Terentius in eccyra. ¶ Sed tu cum satura

Vultur. atque ebrius eris puer vt satur sit facito. ¶ Astur. Luc. in iiij. erat impiger astur. Sylli. primo puni. auarus visceribus lacere telluris vescitur imis. genus vero femineum ad possessiuum potius est referendum: vt idem libro. xvj. Le

Satur. lios asturica rapidos de gente iugales. ¶ Antur. Mar. vj. epigramma. Fluctos passeris aut superbus anxur. Idem

Astur. alio loco. candidus anxur aquis: quod etiam neutro genere posuit hora. in primo ser. impositum saxis late candentibus anxur. vtrumque pro oppido ponitur: nam anxur cum Iouem imberbem significat ex ratione significationis mas

Anxur. culinum erit. Furfur posuit serenus in genere masculino numeri singularis dum additur excussus nimea similagine furfur. plerumque tamen in numero multitudinis furfures legimus: atque ideo inter pluralem numerum tantum habentia posuimus. ¶ Communis generis duorum tria reperiuntur fur. Horatius. Illius et fragile pedacio furque vos ranus. femininum non facile reperias. ¶ Ligur quod etiam ligus declinatur. Luc. in primo. et nunc tonse ligur quondam per colla decore. Sallu. in iugur. Forte quidam ligus ex cohortibus auxiliariis. Verg. vj. eneid. vane ligus frustraque animis elate superbis. Persi. mihi nunc ligus ora intepet. Sallu. ij. hist. corsa nomine ligus mulier. ¶ Augur cum nomen dignitatis est ad viros tantum pertinet quorum fuit rome collegium: cum vero officium augurandi significat commune est duorum. Ver. iiij. en. Nunc augur apollo nunc licie sortes. venerem quoque recte diceremus augurem cum l. j. en. sapha dixit. Ni frustra augurium vani docuere parentes. ¶ Femineum pones quod in as. quia nomina in as desinentia generis sunt fe. vt hec etas: bonitas: pietas: probitas: autoritas: honestas. Masculina vero sunt as assis. pris. de ponderibus. sine asse ex quo quod capimus probemur habere. vas vadis. Cice. iij. offi. Vas factus est alter alterius sistendi. Idem. v. thus. cum alter pro vadem mortis accepisset. femininum vero nusquam reperitur: propterea quia feminis iure interdictum est vadimonium. figu

Fas cum compositis. rate tamen possumus dicere femina non potest esse vas: sicut neque consul: neque pretor: neque edilis. Mas maris quia ratione significationis solis conuenit masculis: nam femine similes maribus mascule potius dicuntur: vt apud hora. temperat

Vas. alcei musam pede mascula sappho. ¶ Neutra vero sunt tria vas vasis. vt hora. Sincerum est nisi vas. Fas. et ab eo compositum nefas. Verg. j. geor. Quippe vbi fas versum atque nefas tot bella per orbem.

¶ Chri. Ur neutrale dabis: vt hoc murmur: iecur. Iuuena. saty. vj. Illius lachrimis meditataque murmura prestans. Mar. Aspice quam tumeat magno iecur ansere maius. ¶ Turtur. Oui. in sappho. Et niger a viridi turtur amatur aue. Mar. I distichis. dum mihi pinguis eris turtur lactuca valebit. ¶ Vultur. Iuue. saty. xiiij. nec saxum aut vulturis acri. ¶ Fur. ris. In genere feminino. plau. in pennulo. fures estis ambe. ¶ Femineum pones quod l as finitur: vt hec etas: dignitas: deitas. Iuue. saty. xiij. Noua etas agitur peioraque secula ferri. admoneor nunc illius quod Valla in suis elegantijs precepit hec nomina in as finita non a singulis autem diximus nominibus deriuari a deus deitas: a bonus bonitas. Sed non a diuus diuitas: a malus malitas. Quo sunt illi minus ferendi qui indifferenter hec nomina ex eo serunt: qualis

Raymundi sectes reprehendit. sunt Raymundini physiologi: dicunt enim a lapis lapitas. ab alter alteritas et reliqua: nisi forte hec fecerunt nimis priscorum exemplo ducti. Actius apud Marcellum. Neque dici potest pro magnitate. Varro apud eundem. deprende frontem antiquitatis. De his autem ita precepit Quin. Nec crebra sint vetera nec mani festa. Nescio tamen vetustiore quo Cicero modo in epistolis dixit rectissime putant illam appietatem et lentulitatem valere plus apud me quam ornamenta virtutis etiam pollio apud Quin. deprehendit in liuio patauinitatem. Quos philelphus imitatus dixit. Quintilianum nescio quam sapere hispanitatem. Hic as assis. Mar. lib. ij. Si plebeia venus gemino tibi vincitur asse. ¶ Hic vas dis. Cice. in offi. Vas factus est alter vt si ille non reuertisset mouendum esset sibi. ¶ Mas ris. Mar. l b. ix. Tantaque sydereos vix capit aula mares. ¶ Hoc vas vasis. hiero. in prologo abacuk. vt vas fragile cur tale sit disputare. ¶ Fas atque nephas. Iuue. saty. xiij. Quid fas atque nefas sapiunt sentire peractis Criminibus. Idem saty. xiiij. credebant hoc grande nefas et morte piandum.

Sit commune trium nomen gentile. Dabuntur
Partim feminea tibi, partim mascula greca.
Esto nomen in es muliebre. Virilia sunto.
Limes pes fomes termes cum palmite trames.
Et gurges merges veruex cum poplite magnes:
Et paries aries stipes cespesque satellesque:
Atque dies mediusque dies pro tempore certo.

¶ Antonius. Sit commune trium. Quod nomina gentilia communia sunt trium generum vt hic et hec et hoc arpinas: priuernas sarsinas casinas tolosas capenas. Iuue. arpinas alius volscorum in monte sole

Gentile nomen. bat. Martia. me tamque latis sarsinate de silua. vnde et plautus sarsinas est dictus. Liuius. xxij. vt se in agrum casinatem ducat. Syl. lib. xiij. priuernas tuque manipulos. Martia. li. viij. Nec quadra deerat case tolosatis. Quod vero phocas et priscia. hec nomina sub communi duorum genere posuerunt refelluntur autoritate Cice. qui scribens ad atticum ait. in quo fluctus est ad iter arpinas. Idem in alio loco. vt venit in arpinas. i. in agrum arpinatem: nomina enim gentilium propter aliquod oppidum ex nomine possessiuo illius oppidi in genere neutro figurabantur: vt hoc tusculanum i. formianum i. cumanum i. eodem modo hoc arpinas atis. predium iuxta arpinum siue in agro arpinati. pli. lib. xiiij. priuernatia vina dixit quemadmodum et Lucil. oleum cassinas: atque vt in declinatione pronominum diximus: ex horum proportione Cice. in epi. ad Celium. verba nostratia dicere non reformidat. ¶ Dabuntur partim feminea. quia nomina greca partim sunt masculina: vt adamas adamantis: elephas elephantis: gigas antis. archas adis. Iuue. Adamas notissimus et beronices factus in digito preciosior. Hora. ij. epi. Siue elephas albus vulgi conuerteret ora. Ver. de cuadro. non equidem eximium danaum quod ductor et

Greca in as. arcas. et omnia nomina que ad primam decli. latinam referuntur: vt tiaras e. Vergi. vij. eneid. Sacerque tiaras. qualia sunt ventorum vt boreas boree: ecteclias ectesie: cecias e. apparicias e. Pli. lib. ij. apparicias et boreas dicti. et ibidem

In es terminata. perflant diebus. xl. quos ectesias vocat. Gel. lib. ij. Est etiam ventus quem noie vocant ceciam. partim sunt feminina vt hec olimpias adis. hellas dis. monas adis. decas dis. ¶ Esto nomen in es. quia nomina tertie et quinte decli. terminata in es generis sunt feminini: nam vt diximus prime decli. omnia sunt masculina: vt hec vulpes pis. ples lis. seges etis. teges etis. res: rei. progenies progeniei: scabies scabiei. Masculina vero sunt que hic geruntur. Limes limitis. Verg. xij. eneid. Limes agris positus litem vt discerneret agris. ¶ Pes pedis cuius composita communia sunt trium generum: vt hic hec hoc bipes: tripes: alipes preterquam vulpes et compes. ¶ Fomes itis. Luc. in. viij. excitat inualidas admoto fomite flammas. ¶ Termes termitis. Gellius libro quarto. palme termes ex arbore cum fructus auulsus spadix dicitur. Nam quod Seruius scribit in illud Ver. j. geor. Aut tempestiuam siluis euertere pinum. importuno tempore arbores cese

c ta termites faciunt. opinor debere scribi teredines: cum teredo proprie sit ligni vermis. Nam termes surculus arboris. Hora. in epodo. Germinat et nunq̃ fallentis termes oliue. ¶ Palmes palmitis. Col. li. xvij. Vberrimos vitium palmites decidit. ¶ Trames tramitis. Ver. v. eñ. Nulli visa cito decurrit tramite virgo. ¶ Gurges gurgitis. Idẽ. j. eñ. Apparent rari nantes in gurgite vasto. ¶ Merges mergitis. qui teste Seruio in illud. Ver. ij. ge. Cerealis mergite culmi manipulus spicarum est. ¶ Verres verris. q̃ ratione sexus et geniture masc. ge. est. ¶ Poples poplitis. Luc. in. iij. nisi in poplite lapso vltima curuati procederet vngula tauri. ¶ Magnes magnetis cũ alijs grammaticis cõmune duorũ posuerim᷒: nũc vero masculinũ esse dicimus: tũ q̃ nusq̃ femininũ reperit: tũ etiã q̃ ei᷒ femininũ magnesia et magnetis erit. quẽadmodũ i fine hui᷒ capitis dicet. ¶ Paries parietis. Oui. iiij. met. fiss᷒ erat tenui rima quõ duxerat olim cum fieret paries. ¶ Aries arietis rõne sexus et geniture masc. ge. est. ¶ Stipes stipitis. Ver. in moreto. paruul᷒ exusto remanebat stipite fum᷒. ¶ Cespes cespitis. Persi᷒. Nũc et de cespite viuo frange aliquid. ¶ Satelles satellitis. Iuue. diruseq̃ a ponte satelles. ¶ Dies p ambitu solis diurno et habet numerũ multitudinis: vt dies natalit᷒: dies lustricus: dies dñicus: nõ natalitia: lustrica: dñica. p tpe ṽo femininũ est: et caret plurali: vt lõga dies hominu docuit parere leões. Ver. ij. eñ. Venit summa dies et ineluctabile tps. ¶ A die p eo quod est solis ambitus diurn᷒ aut latio eius sup horizõta dr meridies: quasi medius dies eiusdẽ gñis cũ in ea dẽ significatiõe accipiat: sz posuit medi᷒ dies p meridies qd̃ in carmine heroico vix recipit. pli. frequẽti᷒ vtit medio die q̃ meridie: vt de fonte cyrenaico a medio die ad mediã noctẽ ads fern. tib᷒ totidẽ horis ad mediũ diẽ rur gẽnb᷒. ¶ Thu. Sit cõe triũ hic hec hoc nsas attinas. Col. lib. vj. illud attinas. hoc nostras dicitur. Liuius lib. vj. Belli inde natis contagione irritati fuere. ¶ Partim mascula. hic papas. elephas: adamas. Iuue. saty. vj. Tũ did᷒ pregustet pocula papas. Mar. li. j. Quod pius et supplex elephas te cesar adorat. Plini. adamas diu non nisi regibus et his admodũ paucis cognitus. ¶ Partim feminea. hec lampas. olimpias. Iuue. saty. iij. multũ flãma eq̃ atq̃ enea lãpas. Mar. lib. vij. propter senas audit olimpiades. ¶ Esto nomẽ in es muliebre: vt hec proles: quies effigies. Luc. li. ij. scipio incerteq̃ pulcherrima ples. Mar. li. vij. quid facit infelix et fugitiua quies. hic limes. Luc. j. paruusq̃ secat vitalia limes. hic pes. Iuu. saty. xiij. vbi tota cohors pede nõ est altior vno. Fomes fomitis. Ec. lib. iij. fomitem esse q̃temq̃ dicens et inacceptabiliũ ingenij. hic palmes palmitis. Iuue. saty. vij. Stratus humi palmes viduas desiderat vlmos. hic trames tramitis. Señ. in edipo. omnia secto tramite vadũt. Gurges gurgitis. Señ. in hercu. furenti. altũ gurgitẽ tygris premens. Ioan. euan. c. ij. hiero. interprete. omnes gurgites tui et fluctus tui super me trãsierũt. hic poples itis. Luc. lib. j deposito victũ prebebat poplite collum. Quinti. libr. xij. Tunice prioribus oris infra genua paulũ ad medios poplites. ¶ hic magnes etis. Pli. li. xxxvij. si admoti sunt magnes apprehenderit rapiat: atq̃ auferat. Cuius femininum magnesis idis. Señ. i medea explicuit magnetida in quat vidimus argon. Paries parietis. Quint. li. j. vtili᷒ ne sit domi an intra priuatos parietes studẽtes continere. ¶ Stipes itis. Oui. i epi. Nec tua mactasset nodoso stipite thesen. Cespes cespitis. Oui in elegis gramine᷒ madidam cespes obnubilat humũ. Mar. lib. v. Mollia nec rigidus cespes tegat ossa. Satelles itis. Iuue. saty. iij. Dirus a ponte satelles. Aries arietis. Mar. li. ix. hic aries astris, hic leo dignus erat. Aries autem nõ id differt a vervece quod a canterio equus: matalis a verreis gallo capus: vt sextus est author. Dies diei. Luca. v. Instabatq̃ dies q̃ dat noua nomina fastis. Iuue. sat. j. Ipse dies pulchro distinguit ordine rerum. Cice. in Cat. li. et si nõ minus nobis iucunditatem illustres ij dies sunt quibus conseruamur quam illi quibus nascimur. Ecor. valla ait dies p tẽpore certo: et incerto in singulari reperitur vel masculinum vel femininum. Sed in plurali semp masculinus. Lu. in. iij. Longus summa dies nõ priuiscuit imus. hic longus dies. i. tempus in communi. ¶ Mediusq̃ dies. Cor. Cel. lib. vj. assumendus medio die est. Apu. tamẽ fere semp semi. scripsit. vt in asino aureo mediũ ferme: circa diem apparuit: per figurã pro meridies. ita Luca. lib. j. Quosq̃ dies medius flagrantibus estuat horis. Meridies apud veteres pro media etiam nocte legitur. Varro. apud Marcellum. nacti repente circiter meridiem.

Verres

Dies cũ cõpositis. + Sertul. Sepi᷒ mas q̃ femila p certo: cõtra p incerto i nũero multitudinis solũ mas. Tibullus. Venit post multos vna serena dies. hic alij multas legunt.

Dies gñis cuius.

Quarta contrarietas videt esse in hoc noĩe dies qd̃ in generib᷒ dicit masculinũ p tpe certo. tñ Augustin᷒ dat᷒ pro tpe certo femininũ ponit et masculinum precepto ducentesimodecimo cum dicit. quotã autez cuiusq̃ mensis diẽ velimus intelligere calẽdis nonis idibusq̃ notamus. Itẽ masculinũ cũ dicit. atq̃ omnes ij dies q̃ calendas et nonas intercesserint rc. Vbi notandum est q̃ dies pro tempore certo masculinum et femininum in litera ponit author: idẽ etiã Antonius femininũ ponit pro tempore certo in ea elegia. est locus hesperie cum dicit. donec cedere luciferũ cogeret orta dies. Sed per hoc qd̃ in generibus dicit atq̃ dies mediusq̃ dies pro tpe certo: nõ negat dies masculinũ et femininum esse p tempore certo: vt supra dictũ est. sz negat masculinũ dici pro incerto. ex quo dicendum est quod dies femininũ pro incerto tempore dicimus et p certo: sed dies masculinum pro certo tñ dicim᷒.

Additio Raymundi palasiui.

Et grecum prime: vel quod dat tertia nomen.
Sed communia sunt miles: comes: atq̃ superstes:
Antistes: cocles: diues cumq̃ hospite: sospes:
Et pedes: interpres: eques: indiges. heres: hebesq̃.

¶ Ant. Et grecũ prime. q̃ noia greca p primã vel p tertiã declinationẽ latinã lsa gñis sũt mas. vt planetes e. cometes e. pamides e. titides e. et ceteroꝝ noia vt appellotes e. argetes e. et q̃. s. memorauim᷒ cũ de terminatis le disserim᷒. Lebes tis. tabes etis. teres tis. Oui. i ep. briseidis. addidit et fuluos pretioso ex ere lebetes. Ver. ix. Arinaq̃ crateraseq̃ simul pulchrosq̃ tapetas. sed reperiunt etiã in es terminata neutri gñis vt hyppomanes: cacoetes: scylites: myrtites. Iuue. sz insanabile multos scribẽdi cacoetes. Verg. iij. geor. hic demũ hyppomanes: vero quod nomine dicunt pastores lentum distillat ab inguine vir᷒: hyppomanes quod sepe male legere nouerce. Iuuen. hyppomanes carmẽq̃ loquar coctumq̃ venenum. Pli. lib. xxxi. aceto scyllite decocti. xxxij. idem ex aceto scyllite. Idem libro. xiiij. Multa de vino myrtite quõ fiat ex autoritate catonis. ¶ Sed communia sunt. q̃ nomina hic explicata communis sunt duorũ generum: vt hic et hec miles. Ouidi᷒. ij. metamo. De calisto. miles erat phebas nec menalõ attigit vlla gratior hac triuie. ¶ Comes comitis. Ver. ij. ene. Nec comitẽ hic asportare creusam: quod enĩ neutris iungi potest. Luc. Rerum nos summa sequetur imperiiq̃ comes. Superstes itis. Oui. in meta. O soror o coniunx o femina sola superstes. Enĩ idem tunc. iij. elegiarum. post mea mansurũ fata superstes opus. huic etiam potes annumerare prestes itis. Martianus capella. genium etiã prestitẽ. qd̃ presit gerundis omnibus vocauerunt. et Macro. j. satur. deos prestites homini nascẽti quatuor esse: sed prestãdo potius q̃ a presidendo salua Martiani autoritate deductum videtur. ¶ Antistes tis. Cice. j. de ora. Virũ q̃ sit primas ei᷒ artis antistes. femininũ frequentius reperitur in a antistita e. Cic. in verrẽ. Sacerdotes cereris atq̃ illius fani antistite maiores natu pbate. Verg. in ciri. tu ne barbarico cybeles antistita buxo. Ouidi᷒. xiiij. metamor. Tracisq̃ com᷒s antistita phebi. ¶ Cocles tis. quod ratione significatiõis ad vtrumq̃ sexũ pertinet. Pli. lib. xj. ab oculis qui altero lumine orbi nascitur coclites vocãtur. ¶ Diues diuitis. Ver. Carthago diues opum. iungitur etiã neutris: vt apud Vale. mari. in. ij. Diues et prepotens nature regnũ scrutatus. Oui. ij. fasto. pietas p diuite grato munere. ¶ Hospes itis. Lu. in. v. hospes in externis audiuit curia tectis. cuius femininum etiam in a reperitur

Greca les per primas vel tertiam declinationẽ lsa generis masculini.

Comes.

apud eundē li. iij. Tūc odtulit hospita tell⁹ puppib⁹ accessus faciles. Uer. iij. eñ. Bellū o terra hospita portas iungit etiā neutris. Hora. j. epi. Nā q̄ deserta ꝛ inhospita tesquaq; credis. Sospes itis. cuius femininū etiam in a exit. Oui. d. ij. fast. de iunone. Sospita delubris credit acta nouis. Pedes itis. Uer. iij. eñ. cōgressus pedes hūc venientem cuspide lōga. interpres etis. Uer. iiij. eñ. Nūc ioue missus ab ipso Interpres diuū. Eques itis. q̄ nomen dignitatis est ad viros tm̄ pertinet: cum vero insidentē equo significat ad feminas etiā ptinet: sicut et pedes peditis. Indiges etis. Oui. xiiij. met. de enea. quem turba quirini nuncupat indigetem. Heres heredis. cuius significationē manifestum est vtriq; sexui competere. Hebes etis. qd̄ etiā neutris iungit. Iuue. hebeti lautissima ferro. ¶ Chu. ꝛ grecū ptime. hic sophistes prophetes psaltes. Cic. in questionib⁹ academicis. Quis est inquit hic sophi
Sophistes ꝛ pphetes. stes. diuus hiero. in prologo amos. Solus ipse erat pphetes: ꝛ illa q̄ patronomyca sunt: vt hic tindarides tindaride. Sen. in hercule furēti hic clara gemini signa tyndaride meant. Uer. ij. eñ. Dardanide infensi penas cū sanguine poscunt. ¶ Uel qd̄ dat tertia nomen. Uer. iij. eñ. Dodoneosq; lebetes dixit. ¶ Comes tis. Mar. lib. ij. Sum
Ꝥ preses nume apd Iudeum. comes ipse tuus: timidiq; anteambulo regis. Ci. in rhet. cupiditas dicēdi pacis est comes. Miles militis. Luc. li. vij. Tunc miles inuulneratus sequit. Ouid. in canace. ꝛ rudis ad partus ꝛ noua miles eram. Superstes supstitis. Gel. li. v. Illico concidit ꝛ dñi iam superstitis animā expirauit. Sen. in otheo. facta superstes philomena suis. Antistes tis. Iuue. saty. ij. sacroꝝ antistes conducendusq; magister. Uale. max. li. iij. est sacroꝝ antistes phis. in hac significatione olim pstes psitis dixerunt festo authore. Diues itis. Iuue. saty. vij. nam didicit diues auarus. Idē saty. vij. Intolerabili⁹ nihil ē q̄ femina diues. Sospes sospitis. Lu. li. ij. sospes ꝛ scithicis Crassus victor remeasset ab oris. Uer. in culice. Sospes debita felices memoret vita per annos. Pedes peditis. Luca. lib. iiij. Sic pedes ex facili nulloq; vigēte receptus. Uer. xj. p camilla posuit. ense pedes nullo puraq; interrita palma. Interpres, interpretis. Mar. li. j. iocoꝝ absit a nostroꝝ simplicitate malignus interpres. Iuue. sat. vj. Interpres legū solymarū ꝛ magna sacerdos. ¶ Heres dis. Iuuen. saty. xiiij. Ludit ꝛ heres bulat⁹. Oui. in. epi. heres laudis amica tua est.
¶ Antonius. Teres etis. quod neutris quoq;

> Et teres: et prepes: locuples: et perpes: et ales:
> Inquies: et vates. Quod format pes, sedeoq;.
> Est quoq; nomen in is muliebre: sed esto virile
> Corbis et edilis: fascis quoq; piscis et axis:
> Et collis: vermis: ꝛ callis follis et ensis.
> Mensis cum vectis: postis: glis: fustis: ꝛ anguis.

iungit. Uer. vij. eñ. sz hec tereti mos est aptare
Heres. Teres. flagello. Colum. aut teretis mali aut recte cortice gladis. ¶ Prepes ppetis. Luca. in. ix. de p seo. Et subitus ppes cillenida sustulit harpez. Nec respirādi sit copia ppete ferro. Locuples Cū neutro et iunxit Enni⁹ apd Macro. vj. sat. locupletē. Iuu. Uidua ē locuples q̄ nupsit auaro: qd̄ et authore prisc. neutris iūgi pt. Perpes etis. p ppetuus ꝛ ptinu⁹. Iusti. li. v. perpeti no
Locuples. cte fortunā publicā qmib⁹ iterāt. ꝛ in hymno. p pes corona psulū: pōt etiā quēadmodū et superiora neutris aptari. ¶ Ales tis. Uer. l more to. Excubitorq; diem cantu predixerat ales. Martia. Alitis eximie cauda superba fuit. Inquies triū generū est teste prisc. Gel. li. viij. Labor hic vigiliarum inquies. Salustius apud pri. in. j. histo. Uitio humani ingenij: quod inquies atq; indomitū semper. Eius quoq; simplex apud antiquiores reperit triū generū. Ennius. Neq; eius mē
Ales. tem fecerat fortuna quietē. Licini⁹. Nō minimope milites quietes volebāt esse. Uates is. Iuue. Sed vatem egregiū cui nō sit publica vena. Uer. iij. en. Aut quē tūc vates Cassādra moueret. ¶ Que format, pes sedeoq;. ¶ Qd̄ cōposita ab hoc nōie pes pedis. et ab hoc verbo sedeo sedes superiorib⁹ annumerāda sunt: sz de cōpositis a pede pauloante diximus: ꝛ a sedeo hic et preses idis. reses residis. obses idis. deses idis. Luc. in. ix. natura deside torpet. ꝛ a sedeo quoq; Martianus capel. prestes prestitis. deduxit. ait nāq; de philogie nuptijs: geniū: prestitem q̄ presit gerūdis omnibus vocauerant. Macro. in. j. satur. Deos pstites homini nascenti quatuor esse. ¶ Est quoq; nomen in is. q̄ nōia in is desinentia feminina sunt: vt hec auis: puppis: classis: nauis: messis. ¶ Masculina vero sunt que ponuntur in serie quinq; versuum sequentium: hic corbis is. Seruius tamen. j. geor. femineum esse dicit Cic. authoritate qui ait: messoria se corbe contexit. Edilis is. quod magistratus nomen ad viros tantū pertinet.
Pes eñ cōpositis. Fascis is. Uer. in bucco. Ego hoc te fasce leuabo. piscis is. pro femina. Oui. d. ij. de ar. dixit. Inuenit in media femina piscis aqua. ¶ Axis is. idē. ij. meta. Aureus axis erat. Collis is. Uer. collem qui plurimus vrbi imminet. Uermis is. cuius diminutiuū vermiculus mascu. esse ostendit. ¶ Callis is. Uer. in. vj. eñ. secreti celāt calles. ¶ Follis is. a quo diminu. est folliculus paru⁹ follis. Ensis is. Iuue. Ense velut stricto quoties Lucili⁹ ardens. cui⁹ dimi
In is terminata. nutiuum ensiculus et ensicula est. ¶ Mensis. ver. totosq; ex ordine menses. ¶ Uectis is. Postis is. Uergil. postesq; sub ipsos nitūtur gradib⁹. ¶ Glis ris. Mar. Sōniculosos ille porrigit glires. ¶ Fustis is. a quo diminutiuum declinat fusticulus i. ¶ Anguis is. Uer. ij. eñ. Gemini immēsis orbibus angues. Uale. maxi. in fe' ptulit hec anguis.
Uergilius. ¶ Chus. Teres tis. Uergi. in viro bono. mundi instar habens Teresq; rotundus. idem statim. teretes colludere guttas. Sed neutrum etiā inuenit. Tranquill⁹ in iulio. fuisse tradit excelsa statura: colore candido: teretib⁹ mem
Prepes. Perpes. bus. ¶ Locuples tis. Mar. lib. ij. factur⁹ si sis locuples. Iu. saty. xiij. pauper locuplete optare podagrā ne dubitet. ¶ Prepes tis. Gel. lib. viij. tu portu illo inclyto quē prepetem appellauit. idē inibi. ex quo est cōiectare ppetes appellatas. Ausonius aūt in epigrāmate neutrum scripsit: Digessi fastos ꝛ nomina prepetis eui. ¶ Perpes ppetis. Cipria. ait gubernacula sptus perpetis. Pacu. apud Marcellū. vt perpetē ꝓbitatē cōseruetis: et illud hy
Sedeo cū cōpositis. mni sacri. firma nostri corpis virtute firmās ppeti. ¶ Uates vatis. Luc. vj. tibi certior ols vates ipse canet. Uerg. iij. eñ. insanam inquit vatem aspicies. ¶ Qd̄ format pes vt hic bipes: tripes: cornipes: plumpes: cōpes. Iuue. saty. ix. atq; aliū bipedē sibi qrit asellū. Ual. apud Nonium. bipedē beluā. dixit. ¶ Sedes. i. ꝯposita a sedeo des vt hic et hec pses: obses: reses. Mar. li. vj. nec spado nec mech⁹ erit te pside cesar. Ge. li. v. a dño terrestri⁹ psule tutiores latebre forēt. Uer. xj. eñ. armipotens belli preses tritōnia virgo. Quit. lib. x. Quē presides studij dee audirēt. Sūt aliqua nomina in es finita generis neutri: vt cleodes. Scylites. cacoetes. Sili⁹ li. v. Cleodes teu⁹ subalbidū. ¶ Estq; nomē in is muliebre. dixit q̄ nōia q̄ i is finiunt feminina sunt omnia: vt lis: cuspis: genesis: pixis: vis: Mar. li. vj. decedit repēte magna de sinu clamis. Iu. sat. iiij. nota mathematicis genesis tua. ¶ Sz esto virile. exit. nomina excipiunt cū nominibus in finis ꝛ ab esse deducta musculis. ¶ Corbis is. Cesar lib. vj. gestorum lapidibus plenos corbes dimisit. ¶ Edilis is. Gel. li. vj. cūq; ptribu. edilem curulē renūciarent. Ennius tamen apud Mar. femineū ptulit. Antiq̄ edilis fides custos corpis. ¶ Piscis. Iuue. sat. iiij. non dubitari fugitiuū dicere piscē. ¶ Ax s. horida vitāda est hispania: gallicus axis. est etiā axis assissia ciuitatis italie. Proper. Scandentisq; axis cōsurgit vertice mōtis. ¶ Collis. Uer. in culice. Lurida quā patulos velabāt gramine colles. ¶ Uermis. pli. lib.
Collis. Callis. xx. medētur vermes terreni ex aceto illic. ¶ Callis. Joel. hie. interprete. c. ij. singuli calle suo ambulabāt. ¶ Follis. Iuue. saty. vij. Tūc immēsa caui spir... tēdacia folles. ¶ Ensis. Luc. v. pectoris arma sonant confractis ensibus enses. ¶ Mensis. Mar. lib. ij. Quota recedit sexta mense superba venus. Mensis in plurali menstruum etiam

significat

significat muliebre. pli. li. vij. menses ciet hypericis vestis. Victru. x. vectes ferreos coegerunt. Naū. c. iij. Hiero. interprete devorauit ignis vectes tuos. ¶ Hic postis. Vergi. in cyri. castos altaria postes. Glis. Auso. in monosyllabis. Somno quis optimior est glis. Laberius apud Nonium. me optimus atq3 summus premit glis. Fustis. Hor. ij. ser. porrectus, vigilet cum longo fuste. ¶ Anguis. Martia. lib. xij. cervimus gelidū sorbet hec alitus anguem. Ex diminutivo. Cicero. lib. iiij. de finibus Serpere, angiculos nare anaticulas dixit. — *Mensis in plurali.*

Et torris caulis lapis vnguis torquis ⁊ orbis.
Et sanguis cucumis: iunges cum vomere puluis.
Queq3 silent alij lybis atq3 canalis aqualis.
Et quibus n preit is: ⁊ quod componis ab asse.
Adiectiua dabis communia: iunge tricuspis.

¶ Anto. torris is. Flaccus. iij. argonau. viuoq3 reuixit torre focus. ¶ Caulis q̃ et collis dicit. vnde colliculꝰ. Hor. ij. ser. colle suburbano qui siccus creuit in agris. ¶ Torquis. qd̃ frequētiꝰ gñe fe. repit. Gel. li. viij. Torques ex auro quā ex hoste quē occiderat detractū induit: ⁊ paulo post. torquē detraxit eāq3 sanguinolētā sibi in collū imposuit. Iustinus lib. xxiij. torque aurea donatꝰ. Apu. ij. florido. Circulo niueo veluti aurea torque. Hiero. quoq3 multis locis: vt iudicū viij. preter torqueas aureas camelorū: s3 ⁊ masculinū reperit: vt apud Siliū. iiij. puni. Colla viri fuluo radiabāt lactea torque. ⁊ li. vij. ab vrbe cōdi. inthm vno torque spoliauit: quē respersum cruore collo circūdedit suo. Sue. in augu. Lapsu delibatū aureo torque donauit. ¶ Queq3 silent alij. cum omnes grāmatici lybis ⁊ canalis ⁊ equalis cuius sint generis siluerint: dicit q̃ generis sunt masculini. Nam cum lybis gentile sit: posset quispiā putare qd̃ est cōmune duoꝝ generū: nos dicimus nusq̃ reperiri nisi genere masculino. Mar. Et lybis in lōgo puluere sudet equus. Et Luca. in. vj. Cum iaculum paruus lybis amentauit arena. eius femininum libyssa ⁊ libystis: vt infra dicemus. Canalis quoq3 cū omnes sub genere feminino reliquerint: tñ Ser. grammaticus id expressit: ait enī in illud Ver. iij. geor. currentē iliginis potare canalibus vndā. canalis melius genere fe. proferimus. Ego cōtra dixerim vsitatiꝰ gñe mas. eē pferēdū vt Ver. in ethena. qd̃ si diuersos emittet terra canales. ⁊ iterū. nec tñ in rigidos exit cōtēta canales: atq3 iterū adhuc pressoq3 canali huc illuc ageret vētos. Seh. in. iij. na. q. amisso canali suo flumina pmū refundunt. Idē l. iij. tādē tenuissimos canales tenēt p quos angusta rupiū effugiūt. Idē in. iij. Sulphuratam aquam circa canales suos durari. ⁊ in eodē: quibus torrens in canali suo cursus est. Pli. lib. viij. sanguisuga vbi in ipso amne canali se ficit. Liui. xxiij. ab vrbe vtraq3 in capitolio est canali vno discreta. Celsus li. iij. Uulua recta cōtinuataq3 ceruice: quē canalē vocāt. Se. in epi. cviij. Illū turba p longi canalis angustias tractū. Apu. vj. me. Canali directe pergas ad ipsam orci regiā. ⁊ ibidē. angusti canalis ex certo cōtecti tramite. ⁊ in libris digestoꝝ ti. de riuis. l. seruus. si quis nouū canalē vel phistulā. Eius quoq3 diminutiuo vsus est Celsus li. viij. Excipienda sunt ⁊ ferula facto canaliculo. Non inficior ego apd̃ antiquiores inueniri aliqñ etiā femininū: vt apud Cato. ⁊ apud Var. sed ego de optimorū vsu loquor: nā Cato. ⁊ Varro quātū autoritatis haberi debeat initio testati sumꝰ. ¶ Aqualis preterea nemo est qui ex regulis traditis nō dicat esse gñis fe. s3 quō Varro dixit de origine ligue latine ab aqua aqualis est dictꝰ: vñ etiā p diminutionē aqualiculus fit. qd̃ ipsum argumēto fuerit aqualis esse gñis mas. ⁊ quibꝰ n preit is: q̃ noīa habētia n ante is ge. etiā sunt masc. vt hic panis: cinis: ignis: funis. qd̃ gñis esse mas. Oui. ix. illiꝰ diminutiuo funiculus ostendit. Tametsi Lucilius feminino sit vsus apud Gel. lib. xij. aurea de celo submisit funis ⁊ tarua. ¶ Clunis is. Iuuc. ad terrā tremulo descēdūt clune puelle. Hora. tñ. j. ser. femininū esse ostēdit qd̃ pulchre inde clunes. Amnis quoq3 antiquiores gñe feminino dixerūt. ¶ Et qd̃ cōponis ab asse. q̃ ab asse cōposita sub hac terminatione gñis sunt mas. quemadmodū ⁊ assis: vt semis: centussis: bessis: tressis: octussis. In libris digestoꝝ ti. de vulgari ⁊ pupillari substitutio. l. si pater. ⁊ vnꝰ semis apud te maneat. Persius. Certo cētusse licet. Et Lucil. apud Gelliū li. ij. Fauni centussēq3 misellos. ¶ Adiectiua dabis cōmunia. q̃ nomina adiectiua sub hac terminatione cōmunia sunt duorū generū: vt hic ⁊ hec nobilis: fortis: breuis: tricuspis quoq3 ⁊ si nō habet genus neutrū tricuspe: potest tamen in obliquis casibus etiam neutris iungi. Ouidius j. meta. Positoq3 tricuspide telo.
¶ Christo. Torris. Accius apud nonium. vbi torris interfectus esset flammicꝰ. ¶ Caulis. Iuue. Saty. v. pallidus affertur ibi misero caulis. Lapis. Uer. j. eñ. pariusve lapis circundatur auro. ¶ Unguis. Persius saty. ij. nec pluteum cedit: nec demorsos sapit vngues. Ex diminutiuo. Cice. lib. iiij. de finibus vnguiculorū omniū deformitatem. ¶ Torquis. Uegetius lib. ij. torquis aureus solidus virtutis premium fuit. est etiā interim femininum. vt apud literas sacras Hiero. interprete Daniele. vj. Torquē aureum habebis in collo. ¶ Orbis. Uer. x. tot circum acta tenuos equitabit in orbes. ¶ Sanguis. Luca. vj. Hic aliter sanguis terras fluxurus in omnes: ¶ Cucumis. Uergi. in copa. ⁊ pēdet iunco ceruleus cucumis. Uomis. Uerg. ij. geor. patientes vomeris vnci. ¶ Puluis idē. ij. eneid. mixtos vadentem puluere fumum. ¶ Hic lybis. Mar. lib. iiij. hic quondam lybis impius profundo. Canalis Uerg. in ethena. Qd̃ si diuersos emittat terra canales. Idem in eodem opere. Nec tamen in rigidos exit cōtenta canales. ⁊ paulopost maecriam sylnamq3 suā pressitq3 canalis. Uictruuius lib. vj. regule habentes excelsos caniculos digitales. idē lib. v. Sunt ad canalē qui excipit aqua celestem. Frontinus in opere de aquis canalem consuetum produxerunt. Cornelius celsus lib. j. Largo canali quotidie debet subijcere: sed varro feminino vsus est lib. iiij. de re rustica. per canales angustas serpere. his nominibꝰ potest addi apis pro tauro. Luca. libro. viij. Et sacer in cinerea magnus mactabitur apis. Herodotus Laurētio interprete. Apis quam greci epaphon vocant. Et quibus n preit is. vt hic funis: amnis: ignis: crinis: canis: panis: finis: penis: intelligēda sunt substantiua: quoniā adiectiua duorum generum sunt cōmunia: vt statim dicet: vt hic ⁊ hec iuuenis: solennis: bipennis: inanis. Iuue. saty. iij. primos cum ianus colligit fines. nam qd̃ Uergi. li. viij. dicit ⁊ omnis rauca sonans: rauca aduerbium est nō nomē. Et qd̃ componis ab asse: vt hic semis: tressis: vigessis. Pers. nō est tressis agaso. Uictruuius libro. iij. ex duobus assibus ⁊ tertio semisse sextertium vocatur. Cice. ad atticum lib. xvj. de Tulliano semisse maximam adhibebis.

Torris. Caulis. Torquis.

† Amnis masculini. Uer. j. geor. Altū funda verberat Amnem. femininum. Uarro. fuit animis quā olī3 albulā dicunt vocitatam.

Celsus. Lyb canalis et aqualis. Is terminata n precedente.

As cū compositis.

In is adiectiua cōmunia duorū generum.

Orbis. Cucumis.

✠ Bertul. Hallucinantur ii quam uis alioqui famigerabiles grāmatici deputāt. Cinis eē generis feminini apud Catullum. Troia virū ⁊ virtutum omnium acerbacinis.

Samnis: dis: iuuenis: ciuis: testis: canis: hostis.
Nomen in os dabitur maribus sed femineis sunt
Hec addenda duo: dos: cos: neutris epos: argos:
Et chaos: atq3 inclos: iunges os oris: ⁊ ossis.
Est commune duum bos: custos: atq3 sacerdos:
Et que componit potis ⁊ pote: compos ⁊ impos.

¶ Anto. Sānis itis. nō solū vtriq3 sexui aptari pōt: autore Cesare in lib. de analogia: verū et antiquiores hoc samnite ptulerūt: vt neuiꝰ in carmine belli punici. Liuius tñ libro. x. ab vrbe nō est ausus gñi feminino aptare cū nusq̃ reperiat nisi masculino ait enī cohortū samnitiarū paulisp recrudnit pugna. ¶ Dis ditis qd̃ etiā neutro iunctū inuenit. Hor. j. ser. bruto pretore tenēte ditē asiā. Lu. l. viij. Nō illic lybice posuerūt ditia gētes tēpla. atq3 et singulari hoc dite: qd̃ priscia. negat reperiri posse. Flaccꝰ. iij. argonautice. Nō populos: nō dite solū: nō vlla part

ti regna peto. Testis plerūq; ge. neutro ꝓlatū reꝑit: vt Luc. l. ix. Teste tulit celo victi dec⁹ orionis. ⁊ Hora. testis metaurū flumē. ⁊ Ꝓperti⁹. sydera testes. ⁊ Hiero. ad eustochium. Testis ⁊

Us declinatum per quartam siue secundam
Hic maribus iunctum. Sed femineis referantur.

tribunal aū qđ tacui. Sūt q̄ putāt preceptoribus deesse pauca nola q̄ iuniores grāmatici posuerūt bipēnis. altilis molaris. Sȝ opinor hi putabāt hec nola triū gñm esse cōis. qđ si vspiā quasi substātiua repiunt illius erūt ge. cuius est substātiuum qđ subintelligit: vt hic ⁊ hec bipēnis ⁊ hoc bipēne declinat. Uer. xj. eneid. Ferro sonat icta bipēni
Altilis. fraxin⁹. Idē tñ qua substātiuū posuit. ij. eneid. Correpta dura bipēni robora ꝓfringit. eodē modo hic ⁊ hec altilis
Molaris ⁊ hoc altile declinat. Pli. li. xij. Heu prodiga vētris ecce altiles spectant asparag. Idē in. ix. Cocles quoq; altiles
vnde. ganeam implerēt: cum vero Iuue. dixit od nos iam veniet minor altilis gallina intelligit: quod mar. expressit in disticho cu⁹ titulus est galline altiles: eadē quoq; ratiōe hic ⁊ hec molaris decl. nat: nimirū ꝯ mola possessiuū: sȝ cum dicit Iuue. pressoq; diu stridere molari. intelligitur dens. ⁊ cum Papi. v. theb. vastisq; sudes fractisq; molares. intelliguntur lapides. quod Uer. expressit in ethna. quippe molaris illius incendij lapidis. ⁊ paulopost. ardēti la
In os ter- pide causam esse molarem. Greca nomina sub hac terminatione feminina sunt plerūq;: sed reperiuntur aliquan-
minata. do masculina: vt apud Uerg. iij. geor. ⁊ iaspidis orus timani. ¶ Noiē in os. ꝙ nomina i os finita ge. sunt mascu. vt ros: mos: flos: labos: vapos: lepos: colos pro eo qđ est color: Pli. li. xxxv. Slebis suus colos. ⁊ fere nunq̄ aliter in casu nomināti vtit. Heros is. cuius femi. est heroina vel herois vel heroissa. Feminina vero sunt tria. Arbos is. hec dos dotis: hec cos cotis. que alio modo hec cautes tis. declinat ꝓpter eā affinitatē que est inter au diphtōgō ⁊ o. Sed neutra sunt hoc epos epi. gen⁹ carminis. Hora. j. sermo. Forte epos acer vt nemo varius dicet. Martia. scribemus epos: cepisti scribere: cessi. ¶ Argos i. Ouid. primo de remedio. Uacuū litibus argos erat. Luca. in. vj. Ubi nobile quondam nunc super argos erant. ¶ Chaos i. idē. ij. In chaos antiquam confunditur. Melos i. Persi. cantare credas pegaseum melos: quāq; ratione carminis non melos secundum carmē recipiat. Tu dic qđ imo grece enim propter immutabilem liquidam vel vocalem natura breuem quandoq; protrahunt. Os oris. Uer. virginis os habitumq; gerens. ¶ Os ossis. Cato qui ꝯ mēbrorum rupit vel os fregit. qđ ⁊ ossum i. antiquiores declinabant. sic Pacu. ossum inhumanum dixit. Communia duorum generum sunt bos bouis. Uerg. ille meas errare boues. ¶ Custos odis. cōmune duorū esse cum oēs fatent: tum maxime Seruius exponens illud. vj. enei. Cernis custodia qualis: nā cū de Tisiphone poeta loqueretur: custodia pro custos vsurpatū esse dixit. Iuue. etiā neutro iunxit. v. titulisq; tepido hesuri saxis cinerum custodibus. Sacerdos sacerdotis. Uer. j. eneid. Donec regina sacerdos marte grauis. Gel. lib. ix. femininum ꝓtulit sacerdotissa. cedez inquit cerimonie sunt quas flaminas sacerdo
In us ter- tissas dialea seorsum aiunt obseruitare. Superiorib⁹ etiā iunguntur ab hic ⁊ hec potis ⁊ hoc pote cōposita sunt
minata. autē duo hic ⁊ hec cōpos otis. impos otis. Ouid. j. de arte. I sequere ⁊ voti postmodum compos eris. Hora. i poe. post etiā iacta est voti sentētia cōpos. Gel. in. j. Nō idoneus ad dicendū: sed ad tacendum impos. ¶ Us declinatum. Quod nomina secunde ⁊ quarte declina. in us finita generis sunt mascu. vt hic deus dei. dominus mini. sensus us. aud. tus us. Feminina vero sunt que hoc loco explicant. hec aluus i. ver. iij. enei. In latus inq; feri curuam cōpagib⁹ aluum. Accius masculinum protulit. Maia nem⁹ retinēs grauido cōcepit in aluo. Humus i. qđ generis feminini semper reperitur. Uannus i. Uerg. j. eneid. Et mystica vannus iacchi.
¶ Christ. Iuuenis. Apul. lib. vij. visa quadam honesta iuuene. ¶ Nomen in os: vt hic flos: tros: mos. Uer. in rosa. dū flos nou⁹ ⁊ noua ꝓles. Oui. i epi. In te fingebā violētos troas ituros. ¶ Hec dos. Cato apud Noniū. Mulier magnā dotē dat: ⁊ magnā pecuniā retinet. Plau. apud eūdē diuitijs maximis dote altili ⁊ opima. ¶ Hec cos tis. Cice. lib. vij. Cote despumata reddit species. Hora. lib. ij. car. Sagittas acuens cote cruenta. Argos. Uerg. vj. eñ. eruet ille argos agamēnoniasq; mysenas. Luc. li. xij. Subitis dānauit noctibus argos. Chaos. Luc. j. antiquum
Chaos. repetēs iterū Chaos. Melos. Quin. lib. j. vocis ronē Aristoxenus musicus diuisit in rythmon ⁊ melos ⁊ cumetrō. ¶ Os oris. Uer. vj. oraq; centū ferrea vox. ¶ Os ossis. Quin. lib. j. omnē succū ingenij bibūt ⁊ ossa detegunt
Os ⁊ bos ¶ Est ꝯmune duū bos. Iuue. saty. x. ruit ad arā summi iouis vt vetul⁹ bos. Mar. lib. vij. Hesperias tusco lauit in omne boues. ¶ Custos. cice. lib. iiij. de finibus. Sapientiā totius hominis esse custodē. Iuue. saty. ij. Quis custos
Custos. diat ipsos custodes. Luc. lib. vj. Custos ꝓtiose vipera cōche. Sacerdos. Uer. vj. eñ. rex hominū phebiq; sacerdos. Iuue. saty. iiij. Sāguine adhuc viuo terrā subitura sacerdos. ¶ Potis ⁊ pote. Mar. lib. viij. Quid pote simplicib⁹ cui⁹ cōposita sunt cōpos ⁊ impos. Teren. animū negādi impotē. Plau. apud Noniū. Manū miseriarū impotem. Corneli⁹ tñ tacit⁹ neutrū posuit aureū inde seculū oratorū ⁊ criminū ipos fuit. in eo ꝙ Aler. logos neutrū ꝓcepit: ipse viderit: boni autores nusq; eo noie neutro vsi sunt. Cic. ꝓ crasso. scio oēs logos q̄ ludi dici sunt. Quin. li. vj. dialogos dedit legēdos inquirēde veritatis. Gel. li. iij. delectabilesq; dialogos cōmentus est. ¶ Us declinatū ꝑ quartā. Quod generis masculini sunt nola ⁊ scđe ⁊ quarte decli. in us finita: vt hic ramus: calceus: senatus: arcus. Uergi. vj. Aureus ⁊ folijs ⁊ lento vimine ramus. Ouid. in epi. parce precor teneros corrūpere fetibus artus.
Ficus. ¶ Ant. Fic⁹ i. vel fic⁹ us. ꝙ ꝓ arbore ⁊ gñali significatione scđe ⁊ quarte decli. femi. reperit. Iuuena. q̄ discutiēda valēt sterilis mala robo-
Uarie de ra fici. Cic. de ora. vxorē suā se de ficu suspēdisse
hoc nomie dixit. Pro pomo qȝ reperit vtriusq; declinatio-
fic⁹ epi. nis ge. fe. aliq̄n etiā mascu. sed scđe declinationis tantū. Sueto. in Aug. Caseum bubulū manu pressum ⁊ ficus biferas petebat. Pli. quoq; lib. xv. ficos ⁊ ficus sub ge. feminino ꝓtulit pro pomo. Uarro in. j. de re rusti. Fici inquit quem edimus. ⁊ Lucil. Apud noniū Marcel. sicuti cū

Aluus: humus: vannus: ficus: domus ⁊ colus addes.
Porticus: atq; tribus coniugis: acusq; manusq;.
Et que vertentes permutant greca latinis.
Hoc plerunq; gradu: maribus quandoq; repones.
Hec tria neutra facis: virus: vulgus: pelagusq;.

primos ficos ꝓpalā recētes protulit pretio ingenti dat ꝓmitus primos. pro morbo vero gñis esse mascu. atq; secunde declinationis testat. Mart. cū. j. epi. li. scribit. dicemus ficos ceciliane tuos. quē versum ego nō ignoro a diuersis auctoribus aliter atq; aliter legi. Priscia. etiā pro morbo quarte declina. esse putat generis mascu. atq; ita legi dicem⁹ fic⁹ ceciliane tuos. Ualla pro morbo gene. mascu. Prisc. astipulatur: sed de declinatione ab eo dissentit contēditq; sic debere legi carmē: dicem⁹ ficos ceciliane tuos. Geor. meru. nō putat Martialē i eo de morbo sensisse: sed de ipso arboris pomo. Neq; si (vt ait) ille erat cū Ceciliano cōtētio nisi de nois decli. quēadmodū voluit Prisc. interpres in lib. elēcoꝝ: ac si poeta voluisset dicere: nos dicem⁹ fic⁹ quas scim⁹ i arbore nasci: sȝ dicem⁹ ficos tuos i. quēadmodū tu sentis qđ scȝ fic⁹ ꝓ pomo ge. sit masc. Nā qđ galeot⁹ narni⁹ exposuit dicem⁹ ficos tuos. i. seruos ⁊ familiares ficosos ridiculū ē. Qđ vo Geor. putat Mar. nō fuisse adeo ipu dētē: vt tā illoto atq; illiberali ioco vteret: ego nō itelligo cur tā bñ de illo sentiat: cū sint illi⁹ poete alij ioci mu to turpiores. Neq; i eo merule assentior vt putat ficū ꝓ morbo nō ptinere ad ani circulū: sed tñ ad caput eumq; esse quē greci sycosin vocant: cū Mar.

idem atq ver. in priape. in illũ podicis morbũ sepe iocetur: quod de morbo capitis frigidiuscule dixeret. Grossos quoq pro fico cũ pomũ significat: tũ ge. mas. tũ fe. reperitur. Celsus li. v. Grossi inquit in aqua cocti. Pli. li. xv. De prehensasq in his hyeme grossos. Domus quoq colus vtriusq decli. reperiũt: sz de domo li. j. diximus. de colo. Iuuc. sed graue tardas expectare colos. Cic. de orato. Quomodo ad me venis cũ tua colu ꝛ lana. ¶ Portic⁹ us. tribus us. acus us. manus us. feminina sunt quarte decli. nisi qđ acus i. pro pisce ge. est masc. decli. secunde. ¶ Et que vertẽtes. ꝗ noia greca in os finita que transeunt ad nostram decli. os mutata in us plerũq sunt femi. vt hec papyrus i. Mar. perdite niliacas: muse mea dãna papyros. hec biblos biblus i. Luca. in. iij. nondum flumineis mẽphis contexere biblos. ¶ Cristallos cristallus i. Uergil. in priape. Riget dura barba iuncta cristallo. Costos costus i. Catul. regia suauis expirans costus odores. ꝛ Luca. in. ix. coasq costus. Smaragdos smaragdus i. Pli. lib. xxxvij. smaragdus i qua exsculpta fuerat amyone. ꝗꝗ idẽ anthor frequentius vtitur ge. mas. quemadmodũ et Mar. scitas smaragdos appellauit. ¶ Phasellus qz ꝛ si gen. sit fe. apud grecos. Catull⁹ ge. mas. dixit. Phasellus ille quẽ videtis hospites aiũt fuisse nauiũ celerrimũ. Dicit igit. tu repones plerũq i hoc gradu. i. inter feminina illa noia q̃ vertentes. i. interpretes qui ex sermone greco in latinũ interpretãt quandoq terminationem latinã respicientes: repones illa maribus. i. inter masculina: vt in illis versi. Insula cincta mari diximus. Tria ꝓo reperiunt ge. neutri. hoc virus i. Mar. virtus vt hoc alio fallar permutet odore. Uulg⁹ gi. Uer. ij. en. Scindit incertũ studia in cõtraria vulgus. in eodẽ quoq mas. genere protulit dicens. ꝛ spargere voces in vulgum embiguas. Sal lu. in iugur. Uulgum effusum oppido cedere. Pli. lib. viij. ad vulgum credidisse video. Pelagus gi. Specus quoq sunt quorẽs tũ genere femi. tũ genere neutro proferũt. Gel. li. vij. Specũ quandam nactus remotã tenebrosamq penetro. ꝛ Pacuuius. Aduento in scrupulosam specũ. Cato. Specu opposita quo aqua deuia abiret. frequentius tamen mas. reperitur. Hor. iij. car. quos ago in specus. Ouid. iij. meta. est specus in medio siluis ꝛ vimine densus. Genus i. pro eo qđ est genu quẽadmodum supra de nominibus in u terminatis diximus est neutri. ¶ Penus i. penus us ꝑ scđam ꝛ quartã generis mas. ꝛ fe. hoc penus oris. tertie semꝑ est neutrũ. ¶ Plau. in pseudo. Ne si mihi annu⁹ pen⁹ ab amatoribus cõgeritur. Lucilius. Magna penus paruo spacio consumpta peribit. Est preterea titulus in libris digestorũ de penu legata. sed ibidẽ frequentius hoc penus oris leginius: quẽadmodũ apud Ho. poteet frumẽta penusq Affranius quoq in penus herile dicit ab eo quod est hoc penus. Sexus quoq neutro genere Plau. in rudente protulit. d. virile secus nunq̃ vllum habui.

Biblos. Biblus. Phasellus. Uulgus. Specus. Pen⁹ scđe ꝛ quarte i[?] tionis.

¶ Chu. hec aluus: que vt festus vult tm̃ mulierũ est: ad alendum nominatũ nomen. Oui. in ibin. vt quos dimisit vastã poliphem⁹ in aluũ. reperit interim mas. Man: li⁹ lib. iij. Si quis erit materno excesserit aluo. idez mediocritenus distinguit aluo. ¶ hec humus Mar. li. xij. Scissa nec ad manes: sed cita dies humus. ¶ Ficus. Iuuc. saty. xiij. Si vis aliã decerpere ficum. Matt. c. viij. Hiero. interprete. Precocias ficus desiderauit aia mea cuius nominis rõne legito plura i opere nostro de ficu supra vallã. Dom⁹. Luc. vj. O miserãda dom⁹ tota nuhi in orbe videris. ¶ Colus. Ouid. in epi. ꝛ minuet penas flamine nostra colus. Mar. lib. vij. ꝛ raptis sotis redibit ipse colos. ¶ Portic⁹. Iuuc. sat. vij. Portic⁹ in qua gestet dñs quotiens pluit. ¶ Trib⁹. Asconius. ij. verrinarũ ꝑ has trib⁹ tot⁹ p. diuidebat. ¶ hec acus us. Mar. li. ij. annul⁹ incerta nõ benefic⁹ acu. ¶ Manus. Sene. in hercule furẽti. tecũ conserui pestifera man⁹. ¶ Et q̃ ver. greca latinis: vt hec trop⁹: period⁹: abyssus. eremus. Quin. li. viij. plerũq has tropos esse existimauit. idẽ. li. xj. deinceps periodos: quas si ad illũ modũ perturbes. Luc. iiij. cõseritur bibula memphitis cymba papyro. Mar. li. iij. madida tegas papyro. diu⁹ Hiero. in psalmoꝝ trãslatione. iudicia dei abyssus multa. idẽ. ꝛ mittet cristallũ suã sicut buccellas. ¶ Marib⁹ q̃q reponis hoc erit ratione terminatiõis. Sz nõ ita frequẽs est masculinũ: vt femininũ apparebat hic hypodrom⁹. Mar. li. xij. puluereũq fugax hypodromum vngula plaudit. ¶ hoc virus. Mar. lib. j. mixtum ols psalmate virus. Uulg⁹. Luc. li. vj. in segetẽ culmis cernit miserabile vulgus. ¶ Pelagus. Iuue. saty. viij. contempsit pelagus: famam contempserat olim.

Aluus. Colus. Porticus. Hypodromus.

Tertia quod nomen declinat dicito neutrum.
Sed duo mascula sunt lepus ꝛ mus iungitur illis.
Mus podos hoc est pes: ꝛ que componis ab illis.
Feminei generis sunt virtus atq iuuentus.
Et palus atq salus: ꝛ quod dat seruio nomen.
Atq pecus pecudis incus subscusq senectus.
Sunt coniuncta tribus vetus intercusq: duobus
Sunt coniuncta tibi tria tantum sus: lygus: ꝛ grus.
Masculus est hic pres. Sed neutruz dicitur hoc es.
Et duo feminea laus laudis: fraus quoq fraudis.
S muliebre datur si consona iungitur illi.
Attamen esto mas. fons: dens: pons: tabificus seps.

¶ Ant. Tertia qđ nomẽ. Qđ noia in us desinẽtia tertia declinationis ge. sunt neu. vt hoc tẽpus oris. corpus. sydus deris. vuln⁹ eris. rudus eris. qđ vt dixim⁹ ruder qz ruderis declinatur. ¶ Mascula ꝓo sũt duo h lep⁹ oris. hic m⁹ ris. ¶ Feminina sunt octo tm̃. s. virt⁹ tis. iuuentus tutis. palus ludis. salus lutis. et qđ dat seruio nomẽ. i. ꝟbale siue participiale nomen ab hoc verbo seruio uis. hoc est seruit⁹ tis. pec⁹. dis. ꝑ vna tm̃ greg̃ aiante: nã ꝑ toto grege hoc pec⁹ oris. dr. Incus dis. Senect⁹ tis. Subsc⁹ udis. femi. qz esse ondit Pacuuius apud Festũ dicit nec nulla subsc⁹ ꝓhibet cõpagẽ: redire i declinatiõe. Sũt cõiũcta trib⁹. ꝗ hui⁹ ordicis duo noia reperiunt cõia triũ generũ hic ꝛ hec ꝛ hoc vet⁹ eris. ꝑ quo antiqiores veter eris dicebãt. Acci⁹. Ueter fatorũ termin⁹ sic iusserat. vñ etiã superlatiuũ decli. veterrim⁹. Intercus qz intercutis cõe triũ est. Gellius lib. viij. Liberai si se esse aq̃ intercutis morbo. Idẽ li. xj. Intercutibus ipi vitus madẽtes. quẽadmodũ ꝛ cato dixerat intercutib⁹ stupris indnat⁹. Duob⁹ sint cõiuncta. ꝗ duorũ generũ cõia tria tm̃ reperiunt: hic ꝛ hec sus suis. Uer. iij. ge. Dẽtesq exacuit sabellic⁹ sus. idẽ. iij. en. Inuẽta sub ilicib⁹ sus. Ligus vl' ligur: vt. s. diximus cõis duorũ generũ est: sz vt ego suspicor ligur ge. est mas. lygus vero cõis duorũ. Grus is. Uerg. j. ge. Strimoniceq grues. Hora. ij. ser. discerpta ferẽtes mẽbra gruis sparsi. † Mascul⁹ est hic pres. Cũ in e diphtongõ finita duo tm̃ reperiunt hic pres ꝑdis masculinũ: ꝛ hoc ea eris neutrũ: ꝛ in aus qz diphthõgõ. itẽ duo femina hec laus dis. hec fraus dis S muliebre datur. ꝗ noia finita in s habentia ꝯsonã etiã ante s. ge. sunt fe. vt hec puls tis. hyems is. glãs dis. ars tis. frons dis. ꝑ arboris folio quod etiã hec frons dis. declinat frons frõtis. Uer. j. Frõte sub aduersa scopulis pẽdentibus antrũ. idẽ. l. vi. Sed frõs leta parũ ꝛ deiecto lumina vultu. Gel. tñ lib. xiiij. Tũ ratiõe analogie: tum anthoritate antiquoꝝ contendit recti⁹ debere proferri frons in genere virili quam in femi. citatq Cecilium quit ait. nã ij sunt inimici pessimi fronte hylaro. Et Cato. in. vj. originum dicentem postridie signis collatis equa fronte pugnauit. Probat etiam ex proportionis ratione: quia omnia nomina in ns terminata si adiectiua non sunt masculina semper reperiuntur: vt hic mons: pons: fons: dens: que proculdubio masculina sunt.

In us. terminata. Uet⁹ ꝛ veter. Intercus. In s n ꝓcedente. Frons. † Non a fos ratu: vt inquit Uarro: sz quod animi indicium pre se ferat antho re Stella.

Seps. Seps quis ꝑ sepis masc. est ꝑ serpēte: addit igitur vulnificus alludēs ad illud Luca. li. x. Ossaqꝫ dissoluēs cum corpore vulnifico seps. hūc Pli. li. xx. Seps sepe in genere feminino posuit. Multipedē inqt sepam greci vocant oblongā pilosis pedibus: pecori precipue nocuam. idem. xxij. cerasten aut quas sepas vocant.

¶ Chri. Tertia ꝙ nomē. hoc littus: op⁹: pec⁹: fortius: maius: plus. Mar. lib. viij. tā leue nec bōbix pēdulus viget opus. ¶ Lepus oris. Quod gen⁹ diminutiuū satis indicat: vt Uarro apud Noniū. Lepusculi timētes hoc quadrā gulum. hic mus. Iuue. saty. vj. Sibi cōscius vn fugiat mus. hec virtus. Luc. vij. romanaqꝫ virtus eri git. Iuuentus idē ibidē. regū auxilijs collecta iuuentus. ¶ Palus. Mar. li. iij. illic paludis malcator hispane. ¶ Salus. Uer.
palus. ij. eñ. vna salus victis nullā sperare salutē. Inc⁹. Iuue. sat. xiiij. Incude assidua semperqꝫ ardente camino. Serui tus. Cic. in paradoxis. An eorū seruit⁹ dubia est q cupiditate peculij nullā cōditionē recusarūt durissime seruitu
pecus. tis. ¶ Pecus. Uer. vj. raptasqꝫ ex oibus agris iugulāt pecudes. olim vero quarte fuit decli. Plautus in rudente Squamosa pecu dixit. Subscus. Uictru. lib. ix. Schodacas subscudes in capitib⁹ implūbauit. Senectus. Iuu. sat. xiiij. tō torquet iuuenē longa ꝛ cerum a senectus. Sallustius vero apud noniū vt adiectiuū ꝓtulit: oibus sit ꝗbus. senecto corpore animus est militaris. hic ꝛ hec ꝛ hoc vet⁹. Uer. j. eñ. implent bacchi veteris pinguisqꝫ farine. Iuue. sat. xiiij. ꝛ monstrata diu veteris trahit orbita culpe. idē sat. xiij. Ueteris qui tollūt grādia pocula tēpli. vet⁹ autē nō ad senectutē: sed ad antiquitatē refertur. Cic. pro plancio. Factū sit ꝰ iuuene vetere quodā olim tñ veter eris. dixerāt. Enni⁹ apud Seruiū. Quū veter occubuit priamus sub marte pelasgo. Intercus tis. hoc nomē adiectiuū esse vel quedā lucilij apud Noniū authoritas monstrat. Aquā inquit habere itercutē. Sus is. Mart. in disti. pascat ꝛ ochiolo de sue diues edat. idē li. j. grandidē cū leuis sue hasta manu. hic pres. Cic. phi. ij. pauens pedes tuos vēderet. Auso. in monosyllabis. Quis cū lis fuerit numerario dabit pres. hoc es eris. Mar. li. iiij. es dabo nugis ꝛ emā tua carmis famius. ¶ Hec laus. Idē li. vj. ꝛ patrias laudes sentiat esse suas. ¶ Hec fraus. Oui. l epi. Cūqꝫ
Laus. mea patria fraus tua iuncta iacet. ¶ S muliebre dat: vt hec glans: mens: pars: fors. Uer. ij. ge. Frons tenera im
Fraus. prudēsqꝫ laborū. ¶ Hic fons. Persi. sa. j. Nec fonte labra prolui caballino. hic dens. Mar. li. j. seuis ferunt rapido
Pons. lacerauit dēte leonem. ¶ Hic pons tis. Iuue. saty. vj. Quum tibi vicinum se prebeat Emilius pons.

Et cum mōte chalybs: ꝛ arabs. Polisyllaba iunges
In quibus ante venit p litera: qḋ probat hydrops.
Et partes assis. tamen est commune duorum
Celebs: ꝛ princeps: infansqꝫ: bifronsqꝫ parensqꝫ.
Adiectiua tribus iungunt sua significata.
Neutrum pone caput: git: sinciput: occiput: ꝛ frit.

Calybs. ¶ Ant. Chalybs bis. siue pro illis positis ꝓpe paphlagoniā populis: siue per metonomiā ꝓ ferro. Uer. j. ge. At chalybes nudi ferrum. qḋ ex ꝓportione eo modo facit femininū chalibissa ꝗ arabs arabis bissa. hie. in prolo. Iob ꝛ accepit vxorē arabissam.
Lybs. Lybs ꝗꝫ ꝓ vento quē latini aphricū appellāt ex significatiōe gñali masculini gñis est vt reliqua vētoꝝ noia. ¶ Polisyl
Polisyllaba in ps. laba iūges. Qḋ noia pluriū syllabaꝝ in ps. desinētia masc. ge. sūt vt hydrops hydropis: me
Forceps. rops meropis: epops: eropis epops: opis: cyclops opis. adeps ipis: manceps ipis. ethiops opis: cuius femininū Hier. posuit ethiopissa e. Nume. xij. locuta est maria ꝛ aaron cōtra moysen ꝑ vxore ei⁹ ethiopissa. Reperitur tñ forceps genere feminino ꝛ apud Oui. xij. meta. Quem forcipe curua cum faber eduxit. Persi. Labefactent forcipe adunca. ¶ Et partes assis. Qḋ partes assis siue pro libra duodecim vnciarum siue pro solida hereditate generis sunt mascu. vt hic triens entis: quadrans antis. quincunx vncis. sextans antis. septuncis. dodrans tis. dextans antis. decuns uncis. deuns uncis. Iuue. neqꝫ habet quē porrigat ore trientem. Martia.
Partes assis. et quadrans mihi nullus est in arca. Priscia. de ponde. Septuncem demptio quicunce vocauerunt. Dodrantem reliquum vocant retracto. At si dextantem retrahas erit ille decunces. Tamen est ꝯmune duorū. Qḋ quinqꝫ nomina que vno versu complexus ē cōia sunt duorū generū. Celebs. Hora. de seipso. iij. car. martijs celebs ꝗd agā kalendis. idē. j. epi. Nil ait esse priꝰ meli⁹ nil celibe vita. ¶ Princeps. Iuue. Cytharedo principe natus. Uer. x. eñ. Tu mihi nūc pugne princeps: tu diua secūdo. Pro quo iuniores dixerūt ꝓncipissa sicut dux ducissa ꝛ comes comitissa. Infans ꝓ puero ꝛ puella: ꝗ ꝓ etatē fari nō pōt: nā pro nō loquente cōe est triū generum: ꝛ sic diximus ora infantia ꝛ hō infantissimus. ¶ Bifrons duas habens facies. Uer. xij. eñ. ianūqꝫ bifrontē: ꝛ si rem quapiā bifrontē possum⁹ dicere ꝛ dianā trifrontē queadmodū Uer. iiij. eñ. Tria virginis ora diane. ꝛ eundē ianum quadrifrontē authore Macro. ꝛ Mar. Parens vterqꝫ. i. pater ꝛ mater. Uer. v. eñ. Salue scā parēs. idē in. ij. Alma parens cōfessa deam. adiectiua tribus. Quod noia adiectiua rōne significationis cōia sunt triū generū vt hic ꝛ hec ꝛ hoc prudēs: ingēs discors: iners: inops: ꝛ a capite cōposita: vt biceps triceps: ꝛ a capio capis vt particeps municeps: ꝗ̄ꝗ̄ in plurali vix possent neutris iūgi: qḋ aliud significare viderent municipia participia: sed māceps ipis. vt diximus gñis est masc. qḋ tm̄ viris eius significatio cōpetit queadmodū ediuerso forceps gñis est masc. tametsi a capio declinatur. Quod vero de torrens quidā obijciunt illi mihi non videntur intelligere torrens quid significet neqꝫ est fluuius tēporarius: sed etiā quicquid fluit: vt apud Iuue. torrēs dicendi copia. ꝛ alio loco Isteo inquit torrentior. Uergi. in buco. Torrentia flumina dicit. Nefrens quoqꝫ ꝓ ablactato porcello ab eo actus: vt Uar. in. iiij. de re rusti. scri. quod nondū fabam aut glandē frendere hoc est frāgere pōt ex rōne significationis nūqꝫ reperit nisi generis mascu. qꝛ semp subintelligitur porcellus, nec de alia re dicitur. ¶ Neutrū po. c. In t neutrū reperitur hoc caput capitis ꝛ duo cōposita ab illo sinciput pitis. occiput pitis. nam intercipuit qḋ quidam dixerunt non est latinum. Iuue. comedā ego flebile nati sinciput. ꝛ Per. Occipiti ceco postice occurrite sanne. Pli. ꝛ celsus nunꝗ̄ occiput: sed semper occipitiū appellant. ꝛ Suetoni⁹ in caio. comatos quoties sibi occurrerēt occipitio deturpabat. Duo ꝗꝫ reperio neutra indeclinabilia hoc git. frit. Pli. lib. xx. Git ex grecis alij melantiū ꝛ alij mela semper modo vocant optimū ꝗ̄ excitatissimum odoris ꝛ ꝗ̄ nigerrimum. Esa. c. xxviij. feret git ꝛ ciminum spargit. Uarro. j. de re rustica. Illud autem in summa spica iam matura quod est minus ꝗ̄ granum vocatur frit.

¶ Bertul. apud viros laudatiouselecutionis ꝓinde est acsi adiectiuum esset apud viros ꝓnceps: in ꝓncipe tēplo: princeps. principissa: non dr neqꝫ ducissa aut comitissa latine.
Nefrens.
Caput cum cōpositis.
Git.
Frit.

¶ Chri. Calibs bis. Luc. vij. extremū maculāt calybē carmine nullo. ¶ Hic arabs. idem lib ij. me domit⁹ cognouit arabs. ꝟ. tñ li. vij. arab⁹ declinauit: hircanisqꝫ arabis ve parē seu tēdere ad idos: hydrops. Cor. Celsus. li. v.
Arabs. hydrops aūt est peior multus. Et ꝑtes as. vt ꝗncūx: sextūx: decuns: quadrās Mar. li. vij. septē vomit nicros decunces. Mar. c. v. hie. interꝑte: donec reddas nouissimū quadrantē. ¶ In quib⁹ añ venit p lrā: vt hic cyclops: epops.
Infans. Belli⁹ li. viij. cyclopas esse vocatos poete ferūt. Uer. l culi. orb⁹ epops meret volucres: enect⁹ l auras. ¶ Hic ꝛ hec
¶ Animās substātiue in oi gñe. celebs. Señ. l medea. si satis est tibi celebs est iason. Biao apḋ Bel. debes ne tradere vxorē ad vitā viuere celibē: princeps. Mar. li. v. censor maxime principūqꝫ princeps. Iuue. saty. xiij. arguit ipsorū quos lrā gēmaqꝫ ꝑnceps Pli. iunior ad geminū pātaminos fouebat effusius ꝗ principi feminę conuen ret. ¶ Infans. Iuue. saty. xiiij. Sed peccaturo obsistat tibi fili⁹ infans. Ho. li. ij. ser. puella velut si luderet infans. Est aliqñ a for faris ꝑticipiū. Bel. lib. v. filius crescit regis. Quū iā per etatē fari posset infans erat. Hora. j. li. ser. infans nāqꝫ pudor prohibebat plura profari. est nunc triū cōe. ¶ Parēs. Uer. iij. eñ. agnouit ꝓlē ambiguam geminosqꝫ parētes. Stati⁹ li j. a. hilleidos.

Quaeq; fida parẽs:assuetaq; pectora mauult:est etiã a pareo es.participiũ trib⁹ gñib⁹ cõe. Uer.xj.Uenal⁹ dicto parẽs.i.obediẽs.¶ Adiectiua triũ.vt hic hec hoc insolẽs:igẽs:pñs.Salu.in cati.anim⁹ isolẽs malarũ rerũ.Pacuui⁹ apud Noni.q̃ egritudo isolẽs menẽt attẽtat tuã.Cic.apud Gel.fugiẽs inauditũ atq; insolẽs ṽbũ.Sũt preterea q̃dã nõia q̃ suapte natura sũt cõia triũ gñm.Sz ex latini idiomatis ppuetate reperiunt̃ mas.vt hic tonãs:rudẽs:torrẽs:nefrẽs:serpẽs:bibẽs:tñ femineũ frequẽs est p Joue:corda:riuo porcello:colubro:hostia.Juuena.saty.xiij.an dubitet solit⁹ totũ cõflare tonantẽ.Jdẽ saty.vj.t duros gaudet tractarẽ rudẽtes.Jdẽ saty.eadem.quãtus illi meri veteris p crura madẽtia torrẽs.Jdẽ tamẽ saty.v.adiectiuũ posuit:riparũ pinguis torrẽte cloaca.Uer.vij.Centũ lanigeras mactabat rite bidẽtes.in eo vero qd dicit si venit p litera in polisyllabis mascu.esse illinc excipi debent omnia composita a capite t capio atq; ope:que adiectiua sunt:vt hic hec hoc anceps:particeps:biceps:preceps:inops:manuceps.Mar.lib.j.hunc leo cum fugeret preceps.Uarro apud Noniũ precipites ciuitatem fecit.Sene.in thieste.scelus alterum dedit in preceps.¶ Caput.Martia.in distichis.ne cadat in mise p nostra ruina caput.¶ Git.Auso.in monosyllabis.est inter fruges morsu piper equiparans git.

Si monosyllaba sunt:t in x finita/referto
Feminco generi:sed thrax:phryx mascula:rex grex:
Et calx cũ pedis est:nam calx hec stringit arenam:
At duo dux facies commune:huic adijce coniux.
Sunt polisyllaba in ax:tibi tãtum mascula thorax:
Nicticorax:limax:dropax:cum storace:abaxq;.
Et duo feminea tibi sunt cum smilace:fornax.
Ex finita tibi sunt mascula:feminea halex:
Et forpex:vibex:carex:imbrexq;:supellex.

¶ Ant.Si monosyllaba.q nõia monosyllaba i.x.desinẽtia ge.sũt fe.vt hec pax:falx:lãx:nix:nox.Mascula vero sunt hic trac.horat. Trax est gallina syro par.eius femininũ est thraissa:nõ threissa:nã ai diphthõg⁹ est greca q̃ soluit̃ non ei:vt notauit Seor.meru.in illud Uergi.j.eneid.vel q̃lis equos thraissa fatigat harpalice.Phryx gis.cui⁹ femininũ ẽ phrygia.Uer.ix.eneid.o vere phrygie neq; enĩ phryges:hoc est vere femine troiane t nõ troiani.¶ Rex regis.grex gregis.calc calcis p ea pedis parte qua terrã calcam⁹:vt Ser.inquit in illud Uer.j.eñ.Calcẽq; terit iã calce diores.Apu.vij.met.Expugnata patiẽtia mea calcesvalidos extulerã.Reperit̃ etiã femininũ in hac significatiõe.Uergi.ix.eñ.quadrupedẽq; citũ ferrata calce fatigat.Cic.j.tuscu.nunc video calcẽ ad quã cũ sit decursũz.Gel.li.xiij.Cursus eorũ ad eãdẽ virtutis calcẽ tẽdẽtiũ:nã vtrobiq; p trãslationẽ p fine siue extrema alicuius rei pce accipit̃ sicut plãta corporis est termin⁹.Calxq; p lapide in cineres ignibus soluto qua vtimur i structuris gñis est femi.ideo dixit:hec calc stringit arenã:q2 sine calce contritũ est terra siue argilla facile soluit̃. Uñ Caius Cesar auctore trãquillo Senece gen⁹ dicẽdi agebat esse arenã sine calce.¶ Duoꝝ generũ cõe est hic t hec dux.Uergi.j.Dux femina facti.p quo vt supra memorauim⁹ quidã perperã dicunt ducissa.† Coiũx quoq; duorũ generũ commune est qd extra ordinẽ inter monosyllaba posuit.q2 solũ cũ duce i genere ɔueniebat.¶ Sunt polisyllaba in ax.q nomina polisyllaba in ax desinẽtia pauca reperiuntur hec fere thorax acis.Silius lib .iij. passur⁹ dextras atq; irrita vulnera thorax.Uerg.j.eneid.Bis sex thoraca petitũ perfossumq; locis. ¶ Nicticorax nicticoracis gñeris est mascu.apud grecos queadmodũ t thorax vnde deriuatur.interpretatur enim nicticorax coruus noctis.¶ Limax limacis .Columel.implicitus conche limae hirsutaq; campe. ¶ Dropax dropacis . ¶ Serenus.necnon opposito curantur dropace membra.Martia.lib.x.leuis dropace tu quotidiano.¶ Storax storacis.Uer.in ciri.Nõ storace ideo fragrãtes picta capillos.Declinat̃ etiã Styrax styracis:styrace:styracos:sz hoc vltimũ genere feminino.¶ Abax abacis quod teste pusciano idem est quod abacus abaci.Jabolenus libro.xxxij. digestorum qui est de legatis tertio.l.heres.cui corinthia inquit vasa legata essent abaces quoq; eorum vasorũ collocãdorum causa paratos videri.pro quo in omnibus fere codicibus extrita a litera bacca nihili verbum reperitur. Duo quoq; dicit feminina reperiri.¶ Smilax smilacis.species hedere est:vt refert Plinius libro.xvj.in quã puella dicitur fuisse conuersa:dicente Ouidio quarto meta.t crocon in paruos versum cum smilace flores.¶ Fornax fornacis.¶ Ex finita tibi.quod nomina desinentia in ex masculina sunt:vt hic pulex:verucx:pollex:vertex.Feminina vero sunt halex halecis.nam pro pisce pro t garo generis est femi.queadmodum probauim⁹ cũ de nominibus in c finitis dictum est.¶ Forpex quoq; sicut t forceps generis est feminini:nam alterum ab altero per antistecon dictum est.¶ Uibex vibicis.Persius.Si puteal multa cautus vibice flagellas. ¶ Carex caricis. Uergilius iij.geor.Et carice pastus acuta.¶ Jmbrex imbricis.Plinius libro.xxxv.Primusq; personas tegularum extremis imbricibus imposuit que inter initia protorypa vocant̃.Serui.in illud Uer.iiij.geor.Angustiq; imbrice tecti:licet hic imbrice lectum sit melius sm Plautum hec imbrex dicitur:ait enim.Fregisti imbrices meas.Plautus in milite.quod meas fregisti imbrices t tegulas Supellex lectilis.Persius.noris q̃ sit tibi curta supellex.Culex.Plautus in cassina.ego tu nihili cana culex.

¶ Chris.Si monosyllaba sunt t i e.vt hec lãx:pax:crux.Uer.x.Juppiter ipse duas eq̃to examine lãces.¶ Thrax t Oui.in epi.at mea despecti fugiũt cõnubia thraces.Mar.ix.phryx puer alteri⁹ gaudia nota iouis.¶ Rex.Uer.j.eñ.Rex erat eneas nobis quo nõ pstãtior alter.¶ Grex.Iuue.saty.vi.Iuga pauca boum t grex paruus equaꝝ.Hic calc.Uer.xj.quadrupedẽq; citũ ferrato calce fatigat.Per.saty.iiij.in portã rigidos calces extẽdit.Hec calx.Uitruuius lib.ij.nisi vti farũ in fornacẽ ad calcẽ coquendã vrat.¶ Hic t hec dux.Uer.vij.eneid.dux inclyte teucrũ.Cice.lib.iij.de finibus.suã deniq; cuiq; naturã esse ad viuendũ ducẽq; constat. Cõiũx.Uerg.j.eneid.Huic cõiunx sicheus erat ditissimus.Mar.lib.ij.sit nõ ditissima cõiux.Trux tamẽ triũ generũ est cõmune:licet sit monosyllaba dictio.Seneca in epi.Gemina parnasi arx sonitũ trucẽ dedit.idem paulopost.truces tegunuras.Neuius apud Noniũ.Trux munimentum inerunt ocs.¶ Sunt polisyllaba in ax.mascu.hic thorax. Mar.libro.vij.Accipe belligere crudum thoraca minerue.¶ Nictorax huius simplex Cice.lib.ij.de oratore scripsit. Quare inquit thoracẽ istum vestrum patiamur nos.Dropax.Auso.in epigrãma.Inguina qd calido leua tibi dropace causa est Limax:quã dictionẽ a limo Nonius.Festus deductã putat esse:nã quãdo est a limo as.verbo adiectiuũ est.Plaut⁹ apud Noniũ.viri limaces atterant t ɔsumant.tria adhuc nomina reperio.vt hic catax:vatrax:t blax Nonius Marcellus.catax dicitur quẽ nunc coxonẽ vocamus.sed Festus exponit catax.i.claud⁹.Uatrax vero codẽ.Nonio autore est pedibus vitiosus:ita vt blax.i.cupidus.Uerbalia vero que plurima sunt nomina:vt hic hec hoc rapax:vorax:dicac:pertinac:mẽdac:capax:loquax.Luc.vj.Abruptis catilina minax:fractisq; cathenis.Jdẽ libro.vij.arcu turba minax nunq̃ rexere sagittas.Sene.in theb.Et minax vasti spoliũ leonis.¶ Ex finita tibi sunt mascula.vt hic pumex:vertex:pulex:apex.Mar.lib.viij.Inferiore tenet nube serenus apex.¶ Halex.i.dẽ.halecem sed quã protinus illa vorct.cuius diminutiuo Columela vsus est in escam ait haleculas putremq; sardinam.Sunt etiam in ex adiectiua plurima:vt hic t hoc simplex:duplex:triplex:multiplex.

In x monosyllaba.
Rex.
Grex.
Calc.
↔ Adeo preceps index iscit a eras Lucan⁹ in duce bello.
† Sine n scribit̃:ideo posuit cum dix t dicit̃ a con t iugus autore Quitiliano.
Abax.
Smilax.
In ex nola.
Uibex.
Culex.
Thrax.
↔ Bertul. Cõiunx quĩtilianus scribit: Celius etiã cõiunx sz hoc neq; Badi⁹: neq; Froben⁹ dum obseruant.
Uatrax.
Halex.

¶ Ant. Qd fit in ix. q nola in ix desinētia feminina sunt. vt hec perdix: cornix: filix: lodix. Iuue. magne mētis opus
Ix is termi- nec de lodice parādi. Quāq̄ asini pollio sermonis latini auctor exactissim hos lodices gñe masculino ptulit:
nata. vt Quinti. lib. j. refert. Masculina vero sunt hic fornix icis. Auienus in arato. demittat gemino se fornice circulus.
Tympa- ¶ Cilix cis. Luc. O nunq̄ pacate cilix. a quo femininuz est cilissa. Ouid. j. fasto. Et sonat accēsis spica cilissa focis.
num cancē ¶ Phenix icis. p aue: et p vēto: et p quacūq̄ re mascula ee phenice regiōe: nā femininū mittit phenissa. Verg. j. en.
appendium Hāc phenissa tenet dido. et in. iiij. en. At nō infe-
dix. et Ba- lix animi phenissa. Onix chis. Luc. l. x. Totaq̄
deus. effusus i aula calcabaf onix. et Mar. vnguētiz
Cilix. qd paru onix. et ab eo cōpositū sardonix: vt ista
Phenix. tim dicem etiā femi. reperit. ¶ Mastix gis. qd
flagellū iterpretat a mastico vel mastizo qd est
Homeroma- flagello as. hic homeromastix: virgiliomastix. Ci-
stix. ceromastix homeri: virgilii: ciceronisq̄ reprehen-
sor siue flagellū. Plini in pemio lib. nat. histo.
vt obiter hos fugiā homeromastigas. Gel. lib.
xvj. Laerti lacini cui liber ēt ferk infando ti-
Iapix. tulo Ciceromastix. ¶ Iapix gis. pvēto q̄ spirat
ab apulia. Hor. in. iij. car. Ne qd albus peccet ia-
pix. Calix licis pvasc portorio. Idē. scbi calices
Orix. quē nō fecere desertū. Orix origis. Iuue. et getu-
lus orix et phenicoterus ingēs. ¶ Natrix cis. pro
serpēte. Lu. in. ix. et natrix violator aque. quāq̄
Luci. in. ij. saty. femi. ptulit di. siluanib nutrix
cē impressit crassam et capitatā. ¶ Calix cis. p
echino glādis siue castanee. Pli. li. xv. Armatū
his echina nato calice vallū: di aūt calix a cali-
pto qd est velo as. vñ est apocalipsis reuelatio. ¶ Varix icis. Celsus li. ij. At varix ortus vel p ola venarū subita p-
fusio sanguinis. ¶ Spadix cis. Ver. i geor. Honesti spadicco. Gel. li. iij. Palme termee ex arbore cū fructu auulsus
spadix dicik. ¶ Bōbix p materia illa ex qua fiūt vestes gñis est fe. vñ et Pli. li. xj. caput inscripsit de bōbice coa. et in
Voluox. eodē. assyriā inquit bōbicē feminis credun. p vermine tñ ad genus gñale referri dz: vt hic bōbix vermis: hec bōbix
lanugo illa. Mar. bōbix pēdulus viget opus. ¶ Voluox ocis. ex terminatiōe in ox tñ mascu. est enim vermis qui
cōuoluol et inuoluol dr. ¶ Feminina vo sunt soloe ocis: p lana hirta: quāq̄ pōt etiā triuz generū esse cōe apud
Phalanx. Lucil. mōtano hirto atq̄ soloce. et Titinius. lana soloci aa purpurā data. Velox ocis. quoq̄ est genus nauis apō
Pli. in. vij. atq̄ alios autores. Phalāx q̄z addik superiorib. Ver. ij. eñ. Et iā argiua phalāx instructis nauib ibat.
et Iuue. Iunctecq̄ vmbone phalāges. ¶ De gñe dubio. Septē sunt gña noim quēadmodū i li. seq. dicturi sum.
Masculinū: femininū: neutrū: cōe duoȝ: cōe triū: pmiscuū: dubiū. sz de dnq̄ priorib hucusq̄ dictū ē. Prom scuū ēt
ad genus terminatiōis referk. Nūc vero de gñe dubio dicit esse pauca nola q̄ autores alio genere ausi sunt pferre
quā vsus atq̄ grāmatices regule exigebāt: vt talpa dāma cū rōne terminationis ge. sunt fe. vt apud Hora. car. et
superiniecto pauide natarūt equore dāme. Ver. autoritate sua vtrūq̄ sub genere mascu. protulit. vt i buc. Cū ca-
nibus timidi venient ad pocula dāme. et in. j. ge. aut oculis capti fodere cubilia talpe. Quin. lib. ix. fiūt et circa ge-
nus figure in nominib: nā et oculis capti et dāme timidi a Ver. dicunk: sz subest ratio: qr sexus vterq̄ altero signak.
Noim gña ¶ Chrux. Qd fit in ix. nomē: vt hec filix: lo lix. ceruix. Sz tñ ista filix nullo mansuescit aratro. ¶ Hic fenix. Mar. eij.
q̄t sunt. tal- nigri phenicis ebriū poetas queras. Cilix. Luc. vij. armenū cilicesq̄ post ciuilia bella. ¶ Phenix idē. vij. eoa positi
pa et dāma phenicis i ora. Onic. Mar. xij. calcatusq̄ tuo sub pede lucet onix. idē tamē li. vij. femininū posuit. vnguētū fuerat:
mascu. qd onix parua gerebat. Mastix. Victrum li. vj. zoll qui adoptauit nomē vt homeromastix vocerek. Iapix. Verg.
Iaspix. lib. ij. Ex quo lapide ferk. ¶ Calix. Mar. lib. nulli calicē tuū ppinas. ¶ Onix. Mar. in distichis. Sennus onix cōstat
q̄t mihi morte canū. ¶ Natrix. marcellus putat anguē esse natantē. Duo noia masculina his etiā addi possunt:
sez hic bōbix et medix. Mar. li. bōbix pēdulus viget opus. Pre per. li. ij. Que arabico lucet bōbice puella. Ennius
apud festū. summa ibi capik medix et occik alter. Sūt preterea in ix adiectiua plurima: vt hic et hec et hoc felix ptrix.
appendix: et verbalia in plurali tñ: vt victrices et victricia. vltrices et vltricia. Ver. in enei. arma cū victricis dixit.
Mapheus. xiij. eñ. nomine iustas miserūt victricia penas. Et obliquo Pompo. li. j. Cōpēdij passus victricū armo-
rum decus. idē lib. ij. gotthi victriciob signis Cōstantinopolum obsidēt. Celoc cis. Var. apud marcellū. Naue
Mastix. feminagā mouēt celocē ¶ Phalāx. Ver. xj. tunc mesta phalāx teneri sequunk. macedones dicunt teste curtio pha-
langē peditū stabile aginē. Sūt tamē et plurima adiectiua nola: vt hic et hec et hoc velox: atrox: ferox: q̄ significatio-
nis gñe dignosci possunt atq̄ ea q̄ in ax et ex finiunk. Sūt igitur in ax: ex: ix: oc: ux: plurima nola adiectiua trium
Celox. generū cōmunia vt dux: vorax. simplex: duplex: felix: appēdix: atrox: veloc: trux. Que ola vno sumus cōplexi versi-
culo. Sūt tribus ox: uc: raro astat: ec: ix: quoq̄ plura. ¶ Ambigui generis. his. trib. nominibus duo etiā nomina
Serpens et adiungi possunt: que indifferenter fere vel masculina vel feminina offendunk. s. serpens et ales. Ouid. i metamor.
ales ambi- Ceruleus serpens horrendaq̄ sibila misit. Solinus lib. j. Serpens neq̄ nascik neq̄ viuit innecta. Verg. in ethna
gui gñis. Taurus in europen in ledam candidus ales. Sene. in edipo. Scua in visceribus nicis incurrit ales.

Quod nomen fit in ix: muliebre est. Excipe fornix:
Atq̄ cilix: phenix: et onix: mastix: et iapix.
Atq̄ calix: et orix: natrixq̄: calixq̄. varixq̄.
Que dantur maribus: voluox quoq̄ iungitur illis:
Femineis addes solox: celoxq̄ phalanxq̄:
Tyrinx et meninx et linx: sed mascula sunto
Thominx: thominces spelinxq̄ pharinxq̄ larinxq̄.

¶ De genere dubio. Epitome.

Ambigui generis pauca nomina hoc caput cōplectitur atq̄ masculina quedā que feminina sua in is aut in o terminant.

Ambigui gñis nūc tradūt pauca pecte.

¶ Anto. Pāthera nusq̄ nisi ge. fe. legi vt apud
Panthera. Hora. ij. epi. cōfusum diuersa genus pāthera ca-
me. apud grecos tñ panth. r enis. mascu. est.
¶ Cardo inis. cū plerisq̄ oēs mas. ge. ptulerint
Cardo. Stacchi i atalāta pportionē secut dixit o gra-
ta cardo regiū egressum indicans. ¶ Cupido
inis. p deo amoris ge. est mas. vt ex regla signi-
ficatiōis gñali cōptū habem: nā p cupiditate
femin nū est rōne terminatiōis. Hor. tñ in hac
Margo. ēt significatiōe masculinū ptulit. ij. carm. dicēs.
Bubo. cupido sor tidus aufert. ¶ Margo q̄z rōnē ter-
minatiōis fe. est: vt apud Iuue. sūmi plena iā margine libri. Pap. tñ. ij. theb. dicit. Soluerat hesperij deuexo mar-
gine pōti. ¶ Bubo ediuerso gñis ēmas. Oui. v. met. Ignauus bubo dirū mortalib omē. Idē. l. xv. eiusdē stygius dedit
omnia bubo. Pli. lib. x. Bubo funebris et maxie abhoiat. Ver. tñ. iiij. eñ. autoritate sua femininū ptulit di. Solaq̄
culminib ferali carmine bubo. Finis et clunis iō sūt mas. qā n hñt aūis. Vg. tñ. ij. eñ. Funiq̄ sub fz fine adiectabāt et.

Cum talpa: damma: cardo: panthera: cupido:
Et margo: bubo finis cum puluere: clunis.
Torquis strips. et adeps cuz scrobe specusq̄ penisq̄
Cortex atq̄ silex: cum pumice: linxq̄. laterq̄.
Et nomen lapidis qued gignit sardus onixq̄.

Iuue. ad terrā tremulo descēdunt clune puelle. Uer. tamē. ij. eñ. dixit hec finis priami fatorū. ⁊ Hora. j. sermo. C. pulchre clunes breueq; latus. Miror. Seruiū in illū Uer. hec finis priami putasse neq; dici posse hic finis neq; hec clunis ait nāq; his verbis: omnia latina nomina inanima simplicia a verbis nō venientia in nis syllaba terminata masculina sunt. inanima ꝓpter canis: simplicia ꝓpter bipēnis: a verbo nō venientia propter finis: ergo Iuuena. bene dixit tremulo descēdūt. iunc puelle. Hora. ma. e. qđ pulchre clunes. ¶ Puluis eris. malcu. est. Hora. j. car. mi. aut puluere troico nigrū merionē qđ etiam ab illo diminutiuū confirmat puluisculus. Apuleius ꝑ magia. tenuē candificū nobilē puluisculū. Proper. in ii. elegiarū. j. femineū ꝓtulit dicēs. Sit mihi precipue puluis etrusca dolor Idē li. iij. Et duo sunt versus q̄ nūciat ossida pulu. s. ¶ Torqs etiā vt suo loco dicim⁹ frequentius femininū q̄ masculinū reperit. ¶ Stirps quoq; ꝑ arbore tū masc. tum femi. esse testat. Seruius in illud Uer. vij. eñ. quorūq; a stirpe nepotes stirps inquit cū de gñe dicim⁹ tñ femininū ē vt idē in eodē. Heu stirpē inuisā. cū de arbore mas. ⁊ femi. ge. inuenitur. Hora. Stirpes raptas ⁊ pecudes ⁊ domos. Sed de mas. Uer. ij. ge. Aut morsu signata in stirpe cicatrix. Idē li. x. Sz stirpē Teucri nullo discrimine sacrū. ¶ Adeps pis. Apud cornelū Celsum semꝑ femininū reperio. vt. v. li. adipis anserine. apud Pli. vo semper mas. nisi qđ me fallit: nunq; eñ aliter loquit nisi adeps anserinus. verrin⁹ ꝯ human⁹. ⁊ lib. xxxiij. admixto anseris adipe seuoq; taurorū. Scrobs bis. ex gñali regula fe. est. Lu. lib. viij. exigua posuit scrobe q; Seruiū dixisse cōtra artē posuisse Luca. miror cū etiā Oui. vij. me. dixerit scrob. b⁹ tellure duab⁹: ait nāq; illud Uerg. ij. geor. scrobib⁹ mādet mutata subactis: nos scrobes dicim⁹ gñe mas. sz Luc. dixit ꝯtra artē exigua posuit scrobe: neq; eñ q; Plau. i amphi. dixit scrobes effodito sexagenos par latte Lu. Oui. d. usq; dixisse putādi sunt: imo magis ex arte scrobē femi. gñe ꝓferētes. ¶ Spec⁹ penus de vtroq; satis multa in genere diximus. Cortex cis. silex cis. pumex cis. later cis. rōne significationis masen. sunt. Uerg. Raptus de subere cortex. ⁊ Martia. Cortice deposito moll's echinus erit. Iuue. Nec melior silicē pedib⁹ q̄ cōterit atrū. Uer. v. eñ. Latebroso in pumice nidi. Idē in. j. eñ. Laticēq; lyeū: ⁊ in. iij. geor. Latices ifundere cornu lineos. Inueniunt tñ autho res etiā fe. genere ꝓtulisse. Uerg. in buc. Musco circūdat amare corticis. vbi Seru⁹ ait masen. ꝓon⁹ esse vtendū. In illud quoq; Uergi. viij. eñ. Stabat acuta silex. h's vbis scribit pene oēs hūc silicē dixerūt. Nā ⁊ varro. ⁊ Lucre. ita dicūt. Tanta tñ est ver. authoritas vt persuadent nobis etiā hāc silicē dici. idē quoq; Ser. Scribit in illud Uer. Ecce maris magni claudit nos obijce pontus: melius inquit dicitur hic obex q̄ hec obex. Oui. quas obijce firro clauserat iliades: sed de hoc nole in defectiuis dicet atq; ea causa hic nō positū est: eo modo Catullus posuit sub genere fe. pumicē: queadmodū ⁊ Ennius laticē. Lint. preterea cū ex regula femininū sit: vt apud Uer. in. geor. qđ lynces bacchi varie. Hora. tamē in. ij. car. mas. protulit dicēs: Ne curat otium leones aut tumidos agitare lyncas. ¶ Et lapidis nomē. qz sardonix hoc gen⁹ carminis nō recipit circuitūe. vtit dicēs q; ille lapill⁹: cui⁹ nomē est cōpositū ex sard⁹ ⁊ onyx est ge. dubij. Iuue. radiant testudine tēsi sardonices Itē tñ alio loco dixit atq; iō cōducta Paulus agebat sardonice Alia fortasse repertunt noīa generis ambigui q̄ scriptores authoritate sua freti ꝯtra. vitum artemq; protulerūt genere diuerso: sed nos hec tantū annotasse sufficiat.

Stirps. ✚ Scrinl. Crux etiam uestrorū e in terim gñis masc. apud diuiz Paulum. mihi autez absit gloriari ⁊c. vbi quē ferre crucem non dñi.

Sardonix: qđ li. ⁊ a q̄ veniat.

Feminina. in a qi are a plerisq; vsurpant.

¶ De nominibus masculinis que ex diuersis terminationibus mittunt feminina in a vel in is.

¶ Draco dracena. Leo leena vel lea. Caupo pona.

¶ Anto. De nolb⁹ masculinis. Cū regula illa significatiōis quā principio hui⁹ libri posuim⁹ q̄ noīa q̄ ad mares ꝑtinēt gñis sunt mascu. ⁊ q̄ ad feminas fe. ⁊ q̄ ad vtrūq; cōis duorū nimis cōfuse atq; iu sufficiēter fuit posita: ꝑtim explicata est a nobis ꝑ regulas terminationū: ꝑtim etiā hoc loco explicat. Nō dico nūc de h's nolb⁹ q̄ habēt vtriusq; sexus distinctas terminatiōes: vt magister magistra: lup⁹ lupa: roma ⁊ romana: sz de illis q̄ cū possint esse generis femi. ex rōne terminatiōis atq; illo significato ad vtrūq; sexū ꝑtinere: tñ hñt alterutro sexu diuersas terminatiōes vt ecce draco rōne terminatiōis ita poterit esse cōe duorū generū queadmodū hic ⁊ hec homo ⁊ q̄si epicenū sub gene. mascu. ꝯprehēdere femi. mas. tñ appellam⁹ draconē: feminā vo dracenē: eodē modo de leone lea vel leena dicim⁹. Oui. iiij. meta. vel lea seua sitz multa compescuit vnda. Uer. in buco. torua leena lupū sequit. Strabo straba teste. Pusc ia. in. iij. carmi. facit. A caupone quoq; fullone ⁊ latrone qz nūq; nisi de viris dñr vsurpant: vt lqt Ser. femi. l a. vt caupona: fullona: latrona sz caupona invsu est fullona ⁊ latrōa nōdū legi: sz nihil eēt necesse illa notare q̄ nobis linthea polire solet ego poti⁹ fullonā q̄ fullonē appellarē. qñ qđ dē fullo masculor̄ ē ꝓpriū ⁊ eodē mō latronā feminā poti⁹ q̄ latronē ⁊ si cū grāmaticorū vulgo supra dixi. vt hō nemo iūge latrone. ¶ Chri. Draco dracena pueris rudib⁹ ⁊ q̄ ꝑ etatē analogiā adhuc distinguere nesciūt: hoc est scriptū documētū. ¶ Draco dracena. Seneca in hercule furēti. ꝑm⁹ sagittas ibuit phebi draco. Acci⁹ apō Noniū: vt dracenā hāc socrū effugies. ¶ Leo. Sene. in troade. at ille feru⁹ matre senior leo. Danielis. vii. hieronymo interprete. q̄si leena ⁊ alas habebat aqle. Lucili⁹ apud noniū. Irritate lee iacebāt corpora saltu. ¶ Caupo. Iuue. saty. vij. an saga vendenti nubat caupone relicto. Cice. ij. Philippicarum. delcuit in quandā caupona: ⁊ ibi occultās per otium.

Fullo fullona. Latro na. Lacon cena. Tubicen cena Tibicen tibicina. Lyricen cena. Fidicē cina. Siticen siticina. Cornicen cina. Oscen oscina. Flamē flaminica. Astur asturica. Antistes stia. Sambucistes stria. Cytharistes stria. Cymbalistes stria. Tympanistes tympanistria. Psaltes tria. Prophetes vel propheta prophetis prophetidis vel prophetissa. Poetes vel poeta. poetis poetidis vel poetissa. Scythes vel scytha: scythis scythidis. Sarmates vel sarmata sarmatis sarmatidis. Magnes magnetis vel magnessa. Cres cretis vel cressa. Moabites vel moabita moabitis moabitidis. Hospes hospita. Sospes sospita. Sacerdos sacerdotissa. Custos custodia. Nepos neptis. Heros heroissa. Lybs lybissa. Arabs arabissa. Calybs calybissa. Aethiops pissa. Trax traissa. Cilix cilissa. Phenix phēissa. Phrix phrigia. Rex regina.

¶ Ant. Lacon tantū significat marē ex lacedemone vrbe. Mart. vel nō est cessis adhuc marte iubēte lacon. femininū ab eo ver ꝓtulit. ij. eñ. Ne tibi tyndaridis facies inuisa lacene. Cōposita q̄z a cano canis l cen finita masculina sunt feminina vo mittunt in a. vt supra dixim⁹ cū de noib⁹ terminatis in en disputarem⁹. ¶ Flamen inis. sacerdos tādē viris dr. nā sacerdotissa flaminea ⁊ flaminia dr. ¶ Astur cū masculinū eē dixerim⁹ ꝑ feminino asturica dicim⁹. ¶ Antistes cū sub cōmuni duorū generū posuerim⁹ nihilomin⁹ tñ ꝑ femina antistitā poti⁹ appellamus queadmodū suis in locis dictū ē Sābucistes e vt sambucista e. femi. mittit sambustria. cymbalistes. vel cymbalista cymbalistria. tympanistes vl tymp a nista stria. psaltes vl psalta tria: ꝓphetes vl ꝓpheta ꝓphetis vt ꝓphetidis vl ꝓphetissa. poetes vl poeta poetis. dis. q̄dā etiā dixerūt: poetissa. Scythes vel scytha scythis. scythidis Sarmates vl sarmatis vel sarmata sarmatis dis. de q̄b⁹ ꝯplura dixim⁹ cū de gñe noiz ⁊ a terminatorū disserebam⁹. ¶ Magnetis: sꝑ sub

Flamen.

Astur.

Sambucistes vl sambucista.

hac terminatione masculinũ reperitur siue pro lapide siue pro populo thessalie: nã femininũ mittit magnetis magnetidis vel magnessa. Oui. in epi. medee. cur vnq̃ colchi magnetida vidim⁹ argo. nauis enĩ cũ sit nomẽ feminini gene. est. Hora. iij. carmi. magnessam hippolytẽ dum fugit abstinẽs. Pari ratione Cres cretis cretidis vel cressa cresse mittit femininũ Silli. ij. puni. Cres erat erionis curetum aduectus ab antris. ⁊ Tibullus de dedalo lib. iiij. Phebo gratissima dona Cres tulit. Ausonius quoq; in monosyllabis pro dedalo cres posuit. † Ouidi⁹. j. de arte. Cressa thiesteo si se abstinuisset amore. Uer. v. eñ. Cressa genus pholoe gemini circũ vbera nati. Iuuena. nec minus sionobea q̃ cressa excãduit. Hospes preterea ⁊ sospes quãq̃ sub hac terminatiõe cõmunia sunt duorũ generũ femininũ etiã mittũt ⁊ si sospita hospita quẽadmodũ suo loco diximus. Ex terminatis in os sacerdos sacerdotissa. custos custodia. heros heroissa vel heroina vel herois heroidis. tros tras troadis. Nepos neptis. Que vsurpata esse testatur Seruiꝰ in illud Uerg. vij. eneid. Cernis custodia qualis. loquẽs enim de Thisiphone inquit: custodia est que custodit: vsurpatum est autem sicut hospita ⁊ neptis. nam hic ⁊ hec custos facit. hec enĩ que finiunt in o. vt sullo. in os vt nepos: in es vt hospes feminina ex se nõ faciũt: que aũt inuenimus vsurpata sunt. Ex terminatis in bs. Lybs lybissa vel lybistis lybistidis. Uergilius quinto eneidos. horrid⁹. in iaculis ⁊ pelle lybistidis vrse. Silli⁹. li. Turbeq; lybisse signis sagulo duris certare maniplis. Arabs arabissa. Calybs calybissa ⁊ in ps ethiops ethiopissa quẽadmodũ in genere terminatorũ in bs ⁊ ps dictũ est. Ex terminatis in x. ¶ Trax traissa. cilix cilissa. Phenix phenissa. phryx phrygia. rex regina: que oĩa quoq; suo loco in gñe terminatorũ requirenda sunt.

† Prepetibus pennis sup aera ve c: † hõ crea.

Lybs lybissa lybistis.

Additio Raymundi Palasini.

☞ Rationem dat in primis cur generales declinationibus preponit regulas: ⁊ hoc ne oporteat sepe eadem precepta resumere.

¶ De quinque nominũ declinationibus. Ca. ij.

¶ Documenta omnibus quinq; declinationibus communia.

¶ Epitome.

☞ Deriuata hoc capite monstrat suorũ imitari naturam primitiuorum: preter pauca quedam: ⁊ q̃ nõia neutra secunde tertie ⁊ quarte inflexionis accusandi casum ⁊ vocandi nõ habent in vtroq; numero similes: ⁊ vocatiu⁹ recto est vt plurimũ similis: datiuus q; ablatiuo semper in numero plurali.

Ne sit opus toties eadem precepta resumi:
Accipe que teneas in noibus variandis.
Cõpositi formã simplex et compositiuũ
Siplicis obseruãt. Exãguis dat tibi sãguis
A pede fit vulpes: ⁊ apes: nec regula seruit.
Impubis dat eris: sed pubes dat tibi pubis.
Est requies quinte: declinat tertia simplex.
Quartus cum quinto semper recto similantur
In neutris: sed in a pluralem ponis vbiq;.

¶ De quinq; nolm declinationibus. Ca. ij.
Iã puer eo videt adoleuisse vt qd añ hac faciebat nõ debeat inflectere noĩa p proportionẽ illorũ q̃ i pncipio hui⁹ operis posita sunt: cũ declinãdi mod⁹ ille sit paulo incertior atq; cõfusus: sz p regulas ⁊ pcepta q̃ i hoc scdo capite tradunt Principio itaq; ponit documẽta oĩb⁹ quinq; declinatioĩb⁹ cõia: deinde singulatim de vnaquaq; illarũ quinq; declinationũ regulas psequit. Dicit igit q̃ ne oporteat authorẽ sepi⁹ eandẽ pceptionẽ repetere: hoc est i qualibet declinatione idẽ dicere. O auditor accipe q̃ memorie teneas in noibus variandis: id est in declinando noĩa. ¶ Chu. Flamẽ. Aulus gelli⁹ li. j. c. xv. eq̃uo flamine dialẽ religio est. idẽ. rarenter flamẽ dialis creatus cõsul est. Flamis. i. idẽ e flaminea. i. flaminia dialis domo nñ sacrũ ius nõ est idẽ flaminicas. ¶ Sacerdotissa dialis seorsum aiunt obseruitare. Ne sit op⁹. Secuturas diximus declinatiões q̃s hic cõstat exordiri ppositis tñ toti declinatioĩ quibusdã gñalib⁹ documẽtis. Quorũ primũ est analogias declinãdo simplex ⁊ compositũ mutuo seq̃ oportere. Qd si dixeris bucula. cule. prophanũ i. cor cordis: sensus us dies diei. necesse est tũdẽ dicas. Subucula e. pphanũ i. vecors dis. cõsensus us. meridies ei. Qdq; si notũ est tibi efferat infest⁹ i: loripes dis. occasus occasus: supficies ei. huiusmodi mittere genitiuos etiã iam intelleges eorũ simplicia pariter declinari: scz fera fere. festus festi. pedes pedis. casus casus. facies faciei.

Addítio. Raymundi Palasini.

☞ Hic aduertẽdum est verbũ obseruant debere resolui per duo singularia: vt sit ordo: simplex nomẽ obseruat id est obseruat formã cõpositi: ⁊ nomen compositũ obseruãt: id est obseruat formã simplicis. ¶ Compositi formam. Primũ preceptũ ad analogiam grãmatices pertinet. que vt ait Quin. non ratione nititur: sed exemplo: ⁊ ex certis incerta probare nititur: vt cũ exploratũ habueris q̃ iber facit i gtõ iberi intelliges q̃ celtiber compositũ a celta ⁊ iber facit in gtõ celtiberi. Atq; ediuerso si exploratũ tibi sit q̃ celtiber facit celtiberi intelleges ⁊ q̃ iber facit i gtõ iberi. Hec regula q̃ declinationi seruit maxime visum est authori hoc loco illam ponere. Dixit itaq; q̃ nomẽ simplex seruat formã cõpositi. i. proportionem: ⁊ compositum seruat econtrario formã simplicis. Habet tñ regula exceptionem q: non vsq; quaq; vera est. sanguis namq; gtĩ facit sanguinis: vna syllaba crescentem. ¶ Exanguis vero facit exanguis pariũ syllabarum. Preterea cũ vulpes ⁊ apes a pede cõposita videãtur: qm̃ vulpes autho. Quin. q̃si volipes dicta est. apes quoq; vel q: sine pedib⁹ nascunt: vel poti⁹ q: pedib⁹ p mutua nexis: vt Uer. vij. eñ. ait in vue modũ pẽdeãt: debuerũt facere in gtõ vulpedis ⁊ apedis: sz amissa vna syllaba fecerũt vulpis ⁊ apis q̃q̃ p cypselo aue apedis q̃z facit. Lep⁹ q̃z sit vt author ẽ Quin. q̃si leuipes vĩ lepedis debuit facere: sz fecit leporis. ¶ Pubes q̃z mittit gtĩ pariũ syllabarũ: sz ob eo cõpositũ ipubis vt pb⁹ ⁊ phocas voluerũt vel ipuber vt cesar in libris de analogia impuberis in gtõ facit. Ci. iiij. inuectiuarũ. Filiũ impuberẽ ⁊ legatũ a pr̃e missum. Uer. tñ regulã secut⁹ impubis iuli dixit. ⁊ Hora. ij. car. Nec impubẽ parẽtes Troilũ ⁊. Oui. ix. met. Facietq; viros impubib⁹ annis. Quies etis. preterea cũ sit tertie decli. ab eo cõpositũ requies quĩte reperit: vt apud Uer. iiij. eñ. Tẽp⁹ inane peto requiẽ spatiũq; furori: quãq̃ ⁊ quies quiei antiq̃ores etis. p quintã declinabãt: vt Affrani⁹. Sollicito corde corpus nõ potit nũc quie. ⁊ Neui⁹. Complexo somno corpa reperiunt ac sua quie. Atq; ecõtrario Cic. in Cato. maiore dixit. Ut mee senectutis requietem oblectamentũq; noscatis. Macro. quoq; in. j. de somnio scipio. q: ⁊ de illa inquit requietis est inscia. Multa quoq; alia sunt que non sequuntur simpliciũ declina vt cẽtimanus giges dictus est ab Hora. sed i gtõ centimani gige dicim⁹. ¶ Quartus cũ quinto. Secũda regula est q̃ noĩa neutra secunde tertie ⁊ quarte declina. qm̃ prime ⁊ quinte nullũ est neutrũ habẽt actm̃ ⁊ vocatiuũ similẽ nominatiuo ⁊ in plurali semp terminantur in a: vt hoc templũ templa: hoc corpus corpora: hoc veru verua.

Uulpes et apes vnde.

Requies.

Secũda regula ⁊ tertia regula.

☞ Pluralem terminationem ponit a quã in omnibus neutris semper est non singularem que non est eadem in omnibus sed diuersa; vt patet per terminationem rectorum.

¶ Ant. Estq; vocatiu⁹ recto si. Tertia regula ẽ q̃ vctãs olm quinq; decli. i vtroq; nũero similis est nõiatiuo. Sz dixit nõ semp sz ppe. i. q̃si semper ppter noĩa scdẽ declina. termi. in us q̃ alio

Estq; vocatiuus recto similis prope semper
Preterq̃ quinte pluralibus in genitiuis.

Syllaba nonnunꝗ colliditur/n capit ales:
Tertius ⁊ sextus plurales assimilantur.

modo exeunt:⁊ ꝓpter ne mina greca de qꝫ i.a suo loco differemus.
☞ Prope semper.i.fere vel quasi semper.hec dicit ꝓpter noīa p̄me l as vel in es terminata: necnō ꝓpter noīa scđe in ius desinētia q̄ nō habēt vocatiuū recto similē(nisi neutra sint)quare ꝓpter illas terminationes ponūtur regule vocatiui in his duab⁹ declinationib⁹.vt patebit. ¶ Preterꝗ quinte. Quarta regula q̄ genitiuus pluralis omniū declinationū p̄terꝗ q̄nte pōt recipere syncopā hoc est abscissionē.vt in.j.eneidū p̄ro eneidarū: graiugenū:pro graiugenarū.Uer.j.en.quis gen⁹ eneadum.qs troie nesciat vrbē.Jdē in.viij.Optime graiugenū cui me fortuna p̄cari.Jn scđa virū.pro virorū.diuū ꝓ diuorū.Uer.j.en.Arma virū tabuleꝗ.Jdē in.x. Turne ꝙ optāti diuum promittere nemo.Jn tertia agrestū pro agrestiū:celestū pro celestiū:prudentū ꝓ prudētium:mēsum pro mēsium.Oui.xij.meta.Et quos sustinui bis mēsum quinꝗ labores.Uer.j.geor.⁊ vos agrestū presentia numina fauni.⁊ Ouid.j.meta.Ultima celestū terras astrea reliquit.Jn quarta passum ꝓ passuū:nuruꝫ pro nuruū:currum ꝓ curruuꝫ.Marti.Sed duo sunt que nos distinguunt milia passum.Lucil.apud Macro.j.sat. Hunc mille passum qui vixerit atꝗ duob⁹ Cāpanis sonipes.Jdē lib.xij.Cūctaꝗ adest virgo matrūꝗ nurūꝗ caterua.Uerg.j.en.Que gratia currum Armorūꝗ fuit viuis.Neꝗ solum in carmine fit huius casus abscissio:verū etiā in prosa oratione:vt Ci.in oratiōe ꝓ sestio.vestrarū inquit sediū tēplorūꝗ causa:⁊ in nominib⁹ numeralib⁹. vt duū ꝓ duoꝝ.⁊ quadragenū ꝓ quadragenoꝝ:tricenū ꝓ tricenoꝝ:ediuerso ales i gtō plurali u suscepit tn̄ metri causa:vt dixit Seruī.i illud Uerg.viij.en.alituū pecudūꝗ gen⁹:alituū eīn ꝑ epēthesiꝫ pro alitū posuit:sicut⁊ manilius in vltimo astronomicon alituumꝗ genus studiū cōsensusꝗ vocabit. Tertius ⁊ sextus. Qꝺ datiu⁹ ⁊ ablatiuus numeri pluralis in terminatione similes sunt in omnibus quinꝗ declina.Jtaꝗ cū semel datiui terminationem posuerimus ablatiui etiam eandem esse intelligimus:vt datiuo musis a musis.

Palasinus
⁓ Sertul.
Sic in prosa oratione apud summates. Ceterū ꝓ ceterorū:⁊ militum ꝓ militūꝫ in carmine.

☞ Quia inuenis haud facilem huius litere ordinē habere valet:ideo ponit:talis syllaba colliditur.i.remouet nonnunꝗ.i.aliqn̄ in genitiuis pluralibus preterꝗ sed non colliditur in genitiuis quinte declinationis.
¶ Christo. Exanguis dat tibi sanguis. Ab hac regula cōplura nomina demunt:vt statim dicet.Sed exēpli rōne excipiunt q̄nꝗ.s.exāguis is apes is.vulpes is.ipubis eris.reꝗes ei.Quorū analogiā simplicia nō sequūt. ¶ Exāguis genitiuū habet exanguis quum sanguis inis.declinetur.Hora.biberē exangue cyminū.olim vero sanguis sanguis sangui sanguem a sangue flectebatur.Lucre.apud Seruium:viscus gigni sanguemꝗ creari.Marcus Cato apud Gellium lib.iij.capi.vij.atꝗ spirantem quod sanguem defferat.
☞ Hic per simile intelligendū est ꝙ sicut ales recipit u in genitiuo plurali:sic alia noīa recipere possunt alias vocales(precipit in tertia)vt crux recipit i eodem genitiuo:dicimus eīn crucium non crucum. ¶ A pede fit vulpes. Persi.seruas sub pectore vulpem.Uer.apibus quāta sit experiētia parcis. ¶ Jmpubis dat eris:variatur impubis eris.a puber eris.⁊ impubis impubis a pubes.Licet Cassius pubes eris declinauerit.Unde Hora.impube corpus dixit.Jdem alibi.nec impubē parēte Troilum.Uarro apud Marcellum puerum puberem cepisti.

Palasinus
Additio Raymundi Palasini.
Epēthesis figura.
Exanguis
Forme declinationū nominum quot sint.

¶ De prima nominis declinatione. ¶ Epitome.
☞ Quinꝗ habere terminationes presens docet litera nt̄m tres genitiuū quatuor:dtīm duas:casum vero accusandi vnam:vocandi vero ⁊ auferendi casus in a desinere:plurales vero rectos in e. gtīm in arū.datiuum ⁊ ablatiuum in is paucis demptis q̄ in abus terminant:⁊ accusatiuum in as desinere.

Cum sint quinꝗ puer declinā di tibi forme
Quas vn⁹ varijs ex rectis dat genitiuus.
Prima fit in as:es:sed grecis atꝗ latinis
Est genitiuus in ae diphthōgon:sed tamen ai
Dat tibi nonnunꝗ:dat ⁊ as:sed ⁊ id quoꝗ raro.
Octo trium generum sunt nomina que dat in ius.

Ē p̄ma noīs declinatiōe.Forme declinationū:vt q̄busdā Diomede referēte visum ē septē fūt.Nā ex scđa nr̄a duas fecerūt:alteraꝫ coꝝ q̄ gtīm i i simplex:alterā eorum q̄ in ij duplex terminantur. Duas q̄ꝫ ex q̄rta nr̄a:alterā coꝝ q̄ mittit gtīm in us.alterā ex aptotis in u desinētib⁹ q̄ nō declinant numero singulari q̄ declinationū numer⁹ ad quinarium redactus est:quoniam tot videbantur esse genitiui diuersitates.
☞ Cū declīatio sit varia dictiōis casualis inflexio cognita in gtō posset inuenis dubitare an plures sint declinatiōes ꝗ q̄nꝗ cum plures ꝗ q̄nꝗ repiant gtī diuersitates:vt pꝫ inuēti gtōs grecos ⁊ ꝓnoīm ⁊ noīm.Ad hoc rn̄dēdū est ꝑ cōclusionē tn̄ sunt q̄nꝗ declinatiōes noīm latinoꝝ ad q̄s oīa noīa latina reducūt:⁊ sic secūdū declinatiōes grecoꝝ q̄ tn̄ aliqn̄ ad latinas reducunt ꝓpter quādā ꝓportionē:vt noīa greca in as es p̄me:in ans ens scđe:⁊ in a vel i is tertie:remouent q̄ꝫ ꝓnoīa cū de noīb⁹ sit sermo.Et si aliqn̄ reperiant in singulari plēs terminatiōes gtī:vt in p̄ria ai ⁊ as:tn̄ in p̄rali vnicā habēt terminationē i genitiuo.⁊ ecōtra si duas hn̄t i plurali:vt i tertia um ⁊ iū:nō hn̄t tn̄ duas in singulari quare relinq̄tur ꝙ diuersitas declinatiōis cognoscit i genitiuis tā singularib⁹ ꝗ pluralib⁹.Ex quo euenit cognoscēdū nomē etheroclitū qꝺ caret altero nūero:nā cū caret plurali i gtō singulari cognoscit ⁊ ecōtra.Preterea cōtingit cognoscēdū nomē variū ꝓ declinatiōe vel abūdans.Dicit igit ꝙ p̄ria noīs declinatio terminatiōes hꝫ nolatiui tres:i as es a.sꝫ in as ⁊ i es tn̄ grecoꝝ:vt eneas enee:archias archie:anchises anchise:planetes planete.Jn a vero taꝫ grecoꝝ:ꝗ latinoꝝ:vt musa muse:helena helene:terra terre:fabula fabule.Jtaꝗ dicit a latina.nō ꝙ oīa noīa p̄rime decli.in a desinētia latina sint:sed quod cum in as ⁊ in es oīa sint greca:in a finita sunt etiam latina. estꝗ illud etiā hoc loco repetēdū qꝺ in capite superiori dictū est:qꝺ noīa hui⁹ declinatiōis in as ⁊ in es finita oīa sunt greca ⁊ masculina:in a vero partiꝫ greca:partim latina:partiꝫ masculina:partī feminia.Nā neutrū nullum est p̄rime declinationis:preterꝗ qꝺ Oui.v.meta.bis posuit in neutro genere polenta idꝗ singulari vt diximus exēplo:quem opinor nostri secuti sunt:cum hoc hascha pasche in neutro genere posuerunt.

Palasinus.
Quinꝗ sūt tn̄ declinationes nominum.

☞ Quidā hūc locū minime intelligentes tn̄ conant dilacerare virū dicentes petrides:ioānides sunt latina cum a latinis orant:⁊ tn̄ sunt p̄rie declinatiōis:ergo nō oīa in as ⁊ in es terminata sunt greca:vt dicit litera.Ad hoc dꝫ cōcesso ꝙ sint latina ⁊ p̄me declinationis patronymicoꝝ:non tn̄ sunt p̄me decli.p̄mitiuoꝝ:qꝺ patet:nā mittūt genitiuū in is:ideo sunt tertie decli.p̄mitiuoꝝ ⁊ p̄me patronymicoꝝ. ¶ Est gtūs in ae diphthōgum. Qꝺ noīa p̄rime declinatiōis a quacūꝗ veniāt noīatiui positione mittūt gtīm i ae diphthōgū:vt eneas enee:anchises anchisae:musa musae:terra terrae:ita tn̄ vt gtūs sit pariū syllabaꝝ.Poeteꝝ aliqn̄ soluūt diphthōgō illā i i syllabas. Uer.i en.Aulai i medio libabant pocula bacchi.Jdē in.vj.Aurai simplicis ignē.⁊ in.ix Diues pictai vestis ⁊ auri. Ci.i arato.Atꝗ oculos vrget pedib⁹ pectusꝗ nepai.Pro aule:aure:picte:nepe.Sꝫ hoc poetis tn̄ licitū fuit:neꝗ oībus q̄dem:sed antiq̄oribus:aut antiq̄tatū amatoribus quales fuerūt Uergi.Lucre.Cice.Erit etiam hic gtūs in as:sed id quoꝗ apud antiquos:⁊ quidē raro.Liuius andronicus:etꝗ escas habem⁹ mentionē pro esce:ab eo

Palasinus.

q̄ est esca. Neuius. Rubeus atq̃ purpure⁹ filij terras ꝓ terre: vnde etiā nūc paterfamilias: materfamilias: filiusfam.ilias dicim⁹: pro familie: qđ antiqui sic loquebant. ¶ Deinde dicit ꝙ illa noīa adiectiua q̄ per primā ⁊ scđam nominis declinationē inflectunt: mittunt gt̄m ī ius: a quacūq̃ nominatiui terminatiōe exeāt siue prime siue scđe sint decli. Ea sunt. Unus vna vnū: vni⁹ vni. Ull⁹ vlla vllū: vllius: vlli. Null⁹ nulla nullū: nullius: nulli. Sol⁹ sola solū: solius: soli. Totus tota totū. toti⁹: toti. Alius alia aliud: ali⁹: alij. Alter altera alterū: alteri⁹ alteri. Uter vtra vtrū. vtrius: vtri. Et ab his composita: vt neuter neutra trum. Uterq̃ vtraq̃ vtrūq̃. Uterlibet vtralibet vtrūlibet. Uteruis: vtrauis: vtrūuis. Utercūq̃. vtracūq̃ vtrūcūq̃. Alteruter tra. trū: que oīa mittūt genitiuū in ius: ⁊ dtm̄ in i. sequunt tamē aliqn ꝓportionē noīm adiectiuorū prime ⁊ scđe decli. Cic. nō vne rei: sed oib⁹ cōsuli putet. ꝓ vni. Idē ad heren. nō res tote rei necesse est filius sit: pro toti. Terē. in heautō. Altere dū narrat forte audiui: ꝓ alteri. Idē in eunu. Mihi sole ridiculo fuit: ꝓ soli. Cecilius. Nulle nationi tot victorias tā breui spacio datas arbitror: ꝓ nulli. Sed in hoc noīe neuter frequētius reperitur genitiuus regularis ꝙ̄ genitiuus in ius ⁊ datiuus in i.

☞ Ordo est. genitiuus est. i. terminatur in diphthongon ae: nec dicas genitiuus est in ae diphthongō. Nā mas. g. o commune debet precedere scilicet ly diphthōgon: quia est superius ad ly ae.

Polasinus. ¶ Chr. Quū sint quinq̃. cūcta latinitatis noīa eo tēdūt: vt quinq̃ finib⁹ tm̄ reperiri possint: quos grāmatici declinatiōes appellāt. ¶ Quas vnus dat gtūs. i. vnus casus q̄ genitiu⁹ dr: qui ⁊ quintuplex est. ¶ Sed tn̄ ai. Lucre. nuc q̄ nobilitas sic reddita materiai. etiā Uer. vetustatis amator: vt apud Quin. legit: aulai ⁊ pictai scripsit. Quā vetustatē ⁊ nimiā verborū asperitatē Mart. notās dixit. Attonitusq̃ legis terrai: frugiferai: Accius ⁊ quicquid Pacuuiusq̃ vomūt. ¶ Dat ⁊ as. Cice. epi. li. v. q̄ tot ingenuas matresfamilias stuprarūt. Uerg. xi. Nec sonit⁹ niemior nec auras qđ ēt dicim⁹ familie. Colu. li. iiij. nā ⁊ paterfamilie libēti⁹ ad spectaculū rei sue descēdit. Est etiā apud lat. nos genitiuus grec⁹ in es frequēter recept⁹: vt lybie lybies. calliope es. Lucre. lib. i. vidimus ⁊ matrē lybies cursumq̃ sororis. ¶ Octo triū generū simplicia nā cū cōpositis sunt lōge plura. Quib⁹ quinq̃ composita ex quo

Neutri et neutrius. vel qui etiā adiungi possunt. s. aliqua alicuius. siqua sicuius: nequa necuius ecqua eccuius. cū pronominib⁹ illius illa illius: ipsa ipsius. ista istius: ea eius. In eo vero ꝙ author in cōmentarijs scribit a neuter frequenti⁹ genitiuū neutri ꝙ̄ neutrius reperiri: forte causa illa est qđ olim Prisciano teste neutrius declinabatur: cuius regularis genitiuus neutri est: sed ⁊ irregularem etiam gtm̄ reperimus. Quin. lib. x. in eloquendo neutrius equare virtutes.

☞ Neq̃ paritatis vel imparitatis regule sunt superflue. Nam quāuis scias quod genitiuus nominum secunde inflexiōis desinit in i: nō tamen scibis an debeas dicere magistri vel magisteri nisi propter paritatem. Nam si duces magisterij impar esset gtūs singularis.

Pone datiuus ae diphthongon: sed genitiuus
Cum tibi fiet in is. us rapta pone datiuum.
Omnibus ex rectis finitur in am tibi quartus.
Atq̃ vocatiuus fit in a: cui iungito sextum.
Rectus pluralis fit in ae. genitiuus in arum.
Atq̃ datiuus in is finitur. Pauca tamen sunt
Que faciunt abus. velut est equa: filia. nata:
Mula: dea: liberta: ambabus: iunge duabus.
Accusatiui plurales as tibi mittunt.

Polasinus. ¶ Ant. pone dtis ae. ꝙ dtūs in ae. diphthōgō terminat sitq̃ est gtō. Noīa tn̄ q̄ miserūt gtm̄ in us ablata us: faciūt dtm̄ ī i. vt vni⁹ vni⁹. vni. ¶ Omnib⁹ ex rectis. ꝙ acūs ꝑme decli. a quacūq̃ exeat terminatiōe nīl in am desinit: fitq̃ a gtō ae diphthongo mutata in am: vt musa fac: musam. Sz ī noib⁹ grecis actūs grec⁹ plerūq̃ a latinis vsurpat: quēadmodū ī declinatiōe greca diximus. ¶ Atq̃ vctūs fit ī a. ꝙ vctūs ī a terminat etiā cū venit a noib⁹ grecis ī as ⁊ ī es dūt nētib⁹: vt eneas. o enea. anchises: o āchisa: atrides: o atrida. p. x. en. Uigilas ne deū gēs enea vigila. Idē. iij. en. Cōiugio āchisa veneris digna te supbo. ho. ij. ser. Neds humasse velit aiacē atrida vetas cur. ¶ Ablatūs q3 siīs est vctō in terminatione. Sz qđ de accusatiuo dixim⁹ idē quoq̃ de vctō ⁊ abltō dicendū est frequētius in nominibus grecis in as ⁊ in es desinēt b⁹ vsurpari casus grecos dixim⁹. ¶ Rect⁹ pluralis fit in e. ꝙ ntūs pluralis hui⁹ declinatiōis in ae diphthōgon desinit: ⁊ est siīs gtō ⁊ datiuo numeri singularis: sicut musa musae: pluralī ntō muse. ¶ Gtūs in arū. ꝙ gtūs plurali in arū terminat: fitq̃ ab ablatiuo singulari addita rū: vt ntō hec musa: a musa musarū. ¶ Atq̃ dtūs. in is ꝙ dtūs pluralis terminatur in is: fitq̃ ab abltō singulari a mutata in is: vt musa musis. excipiunt tn̄ pauca q̄ differētie causa faciunt datiuū in abus: ⁊ q̄ sunt illa subiūgit: equa equab⁹: filia filiabus: nata natabus: mula mulab⁹. dea deabus: liberta libertabus: ambe ambabus: due duabus. Priscia. iter hec annumerat asina asinabus: qđ valla posse dici denegat. Antiqui̅ni quoq̃ ab is ca id: eabus dixerūt. Cassius hemina pōtifici qui cū eabus stuprū fecerat. Iuniores etiā ab anima alab⁹ dixerunt vt Seruius multis in locis ⁊ nostre religionis authores. Neq̃ dissimulādus est hoc in loco illorū error: q̄ nō intelligētes verba Prisciani qđ ille de paucis noībus scripsit ad īfinita ꝑe nomina extēdūt. Dicit eī lib. vij. vbi de datiuo ⁊ ablatiuo pluralib⁹ prime declinationis disserit. Inueniuntur tn̄ pauca generis feminini que ex masculis trāsfigurant nō habētibus neutra que animaliū sunt demōstratiua naturaliter diuersum sexū habētia: q̄ differētie causa in ablatiuo singularibus assumpta faciūt datiuū ⁊ abltm̄ plurales: ⁊ que sunt illa pauca subdit natab⁹: filiab⁹: deabus: mulabus: libertab⁹: animab⁹: ambab⁹: duab⁹. Illi vero dū putāt se latinū sermonē locupletare funditus euertūt: cū artis grāmatice precepta cōtrahēda atq̃ limitāda potius sint ꝙ̄ amplīāda. Quis eīn apud authores idoneos legit qđ isti faciūt ab agnus: agna agnab⁹. a iuuencus iuuenca iuuēcab⁹. a lupus: lupa lupab⁹. a ceruus: cerua ceruab⁹: ⁊ alia innumera que solent sine authoritate in exēplū deducere. Quid qđ neq̃ illa ipsa q̄ Priscia. ⁊ Valla dicunt exire in abus semꝑ ita faciūt nisi tm̄ differētie causa: que si aliūde percipi pōt: nihil necesse est illa noīa in abus terminari: vt equa rōne discriminis potuit mittere equab⁹. Unde ⁊ Varro in. ij. de re ru. fecit caput de equis ⁊ equabus: vt vtrūq̃ sexum cōplecteretur. At vero Papi. lib. xxij. ꝗ̄stionū ti. de vsuris ⁊ fructib⁹. l. eās. inquit per fideicōmissum relictis post morā fetus quo x prestabunt. Ulpianus in ti. de varijs ⁊ extraordinarijs cog. de vsu. Itē de eq̄s alienis a sciente possessis fetusq̃ earū: nō dixerūt equab⁹: q3 de partu eaꝝ vterq̃ iurecōsultus mentionē faciēs neq̃ ambiguū erat de quo sexu loquerent. Col. quoq̃ li. vij. de re ru. cū de admissura equorum in equas loqueret admissarum inquit ceterīs eās fecit inimicū. Qđ si ex adiunctis nō satis cōstat de quo sexu loquimur equab⁹ pot⁹ ꝙ̄ equis dicemus: vt Seruius. ij. geor. Equab⁹ inquit eius immisit furorē. ¶ Filia preterea differētie causa potuit facere filiab⁹. Ennius tn̄ in andromeda dixit: filias ꝓpter te innocēs obiecta sez nereidibus: nō dixit filiab⁹: qđ de nereidibus loquebat. Plau. autē in sticho. ego mirabo ⁊ gratulabor aduētum vestrū filijs. nō dixit filiabus: quoniā Antipho senex de duab⁹ filijs Panegiri ⁊ Pinatio ad quos duos loqbat. Hier. quoq̃ interpres Gēn. c. xxxi. Quid possum facere filijs ⁊ nepotib⁹ meis: si labā de lia ⁊ rachel deprehēsis legeret. ¶ Nata q3 etiā differentie cā pōt aliqn̄ exire ab⁹. Papi. tā ī ach: l. dixit Chariss̄e para connubia natis: q̄s tibi syderea dimas. vultib⁹ eq̄s sors dedit

Et deas etiam num pro deab⁹ Et in meis epistolidibus apud Laurentiū pbabo. negat nimium ti.

Filia.

Nata.

non dixit natabus: lycomedes rex scyri filias tantum habuit: cum presertim vt ambiguitatem tolleret adiunxit duo equas vultibus diuarum. Oui. quoque. iiii. me. Euboca duobus et totidem natis andros fraterna petita est: quia duabus dixit nihil necesse habuit natabus dicere. Quod vero Laur. Asina ab hac regula excluserit illa forte ratio fuit quod non habuit authores: quorum testimonio fretus auderet dicere asinabus preter vnum Pr. s. cui non solet multum fidei adhibere. Pli. lib. xi. Asinis inquit a fetu mamme dolent: ideo sexto mense arcet partus. nihil necesse fuit dicere asinabus: quia statim subiicit: de mammarum dolore atque illarum fetu. In primo etiam lib. reg. Hier. interprete legimus. de asinis quas perdidisti ne sollicitus sis. non dixit asinabus. quia statim adiecit quas perdidisti: eadem propterea ratione Cice. scribens ad filiam et vxorem dixit. duabus animis suis. non animabus: quia illud adiunctum duabus tollebat sexus ambiguitatem. Nam quod Seruius atque religionis nostre authores dicunt ab ala alabus ne coincideret cum animis que est ab animus: recte id fecissent si authoritate niterentur. Et quod a dna quidam faciunt dnabus: facile refellitur testimonio. Q. curtii. qui de vxore et filia darii scribens dicit. actum est de dnis. nisi forte velit dicere quod quia h. storicus de feminis loquebatur. adeo dixit dnis nunquam tamen isti authorem idoneum mihi monstrabunt qui vnquam dixerit dnabus. Nam quod nonnulli afferunt exempla diui Hier. ad Demetriadem. dnabus ille non dnabus sed dnis scripsit incedentibus: inquit dnis: ancilla virgo pro edit oratione. Atque vt vno verbo colligam quod sentio tunc vtemur dto et abito in abus cum pot esse dubium de quo sexu loquimur neque id passim: sed de illis tantum nominibus in quibus optimi authores hoc fieri voluerunt. Ambe vero due quoque nulla simili differentie causa cogente vt Prisci. ait habent datiuum et ablatiuum ambabus duabus. ¶ Accusatiui pluralis quod actus pluralis exit in as: addita s ablatiuo singulari: vt a musa: musas. Asina. Anima. Domina. An vti possimus dati uis l abus.

¶ Chu. Omnibus ex rectis. Nam grece in an et in en effertur. Uer. i. en. Simul enea in regia ducit. Idem. vi. Eue regio anchisen habet. Uectus fit in a. Grecis vero in e: vt Uergi. vi. Dux anch. fiade: nec me deus equore mersit. ¶ Faciunt abus. Illud vero quod author nuper comperit. hec nomina non terminari in abus nisi dicere cum dignissimum inuentu et obseruatissimum est. Cic. pro rabyrio. a Joue optimo ceterisque diis deabusque precor. quod diuus Hier. i. reg. c. i. Repuites ancillam tuam quasi vnam de filiabus non filiis transtulit. Laurentius in herodoti translatione. Darius ait auspicatus fit ductis duabus filiabus. Philelphus in epistolis: sed multo magis filiabus: quas vnas cum genero in vrbe dimiseram.

¶ De secunda nominis declinatione.

¶ Epitome.

Sex etiam habere terminationes in nominatiuo secundam inflexionem hoc instruimur capite et alios casus, vt mittant et finiant docet solerarius.

Altera dat rectis tibi sex: er: ir: ur: vel us: aut um:

Atque eus diphthongon: sed et hanc tantum modo grecis.

Fit genitiuus in i. Sed rectum non superabit.

Excipias gibber: lacer: et socer: asper adulter.

Baccus/et ingenuus: liber: cui iungis iberum:

Presbyter: atque liger: miser: et gener: et tener addes.

Et prosper: dexter: puer: et quod fit tibi nomen

A gero, siue fero, vir, treuir, iunge saturque.

Ex sexta nominis declinatione. Secunda nominis declinatio terminationes habet sex: er: ir: ur: um: us: eus. que omnes genitiuum in i: vt puer pueri: casper capri: vir viri: treuir iri: satur saturi: quod in ur solum reperitur: nam macer latine non datur etiam Prisciano authore qui dicit hic ur vnum tamen reperiri. s. satur. Templum pli. regnum gni. dnus dni: deus dei. In eus diphthongon finita omnia sunt greca: vt pentheus penthei: orpheus orphei. Reperiuntur etiam due terminationes in os et in on nominum tamen grecorum que ad hanc declinationem referuntur quemadmodum in declinatione greca differemus: vt hic logos logi: hoc ilion ilii: sed rectum non superabit. Omnes genitiuos secunde nominum declinationis in i terminari diximus, sed quia partim crescunt vna syllaba partim sunt equalium syllabarum: vt tollat hanc ambiguitatem: dicit quod genitiuus huius declinationis equalis est suo nominatiuo in numero syllabarum: vt hoc templum pli. hic dnus dni. Excipit pauca nomina que hic numerantur. Gibber gibberi. Suet. de orbilio grammatico. gibberosos se de sole in vmbram transferre videt. erat enim Murena gibber. Pli. li. viii. syriacis non sunt palearia: sed gibber pro gibbo posuit. Mar. in distichis sigillum gibberi fictile. pro gibberoso. Nam quemadmodum gibbus tum ipsum tumorem significat: siue dorsum nasi: vt Iuue. mediisque naribus ingens gibbus. tum rem ipsam gibbum habentem: vt Mar. non aliter ridetur athlas cum compare gibbo. et celsus lib. iiii. Extrinsecus gibbum intrinsecus cauum est iecur. sic gibber et in ipsum dorsi tumorem designat: tum eum qui tumorem habet: quem gibberosum appellat iureconsultus l ii. de edilitio edicto. l. vi. pictum vel gibberosi. ¶ Lacer laceri. Uer. vi. en. Lacerum crudeliter ora. ¶ Socer soceri: quod etiam per eundem. ii. en. Ad soceros et auos puerum astyanacta trahebat. ¶ Asper asperi. quod etiam per syncopam obliquos habet aliquando cyclos. Uer. ii. en. Improuisum aspris veluti qui sentibus anguem pressit. ¶ Adulter teri. ¶ Liber eri. pro eo quod est bacchus: et pro eo quod est ingenuus: siue non seruus. ¶ Nam pro libro scripto: et pro cortice libri facit. ¶ Iber iberi: pro hispanus. Luc. vi. Si tibi durus iber: aut si tibi terga dedisset. Uer. in ge. aut impacatos a tergo horrebis iberos. Nam pro flumine iberus beri. posuit Lu. in. iiii. Qui prestat terris aufert tibi nomen iberus. Iber etiam pro tertiam partem est septentrionalis iuxta Armeniam. Ab iber iberi fit celtiber celtiberi nomen compositum a celtis et iberis. Luc. in. iiii. Gallorum celte miscentes nomen iber es. non vt historiographi nostri delyrant dicta quasi cetus inbalis. ¶ Presbyter teri. pro eo quod greci dicunt presbyteros et interpretatur senior apud nostros pro eo quod est sacerdos: quemadmodum abbas pro eo quod est pater. et papa pro eo quod est auus: nomina sunt honoris. ¶ Liger eri. nemen est celebre apud Uer. x. en. Fraterque liger: sed frater anhelos flectit equos. et paulo post gignitiuum expressit dicens. vesani italia late dicta volant ligeri. ¶ Miser miseri. gener eri. teneri. necessitate ordinis literarum crescunt vna syllaba in genitiuo. quoniam n vel s non possunt in eadem syllaba r literam precedere ¶ Prosper prosperi: quod etiam prosperus dixit Cic. in. vi. de repu. scribens. Deinde hominum generi prosperus et salutaris. ¶ Dexter eri. quod etiam per syncopam dextri facit in genitiuo. ¶ Puer pueri. pro quo antiquissimi puerus pueri faciebant. Cecilius. age puer duce me ad patrios fines. Affranius. o puere puere sine me prospicere in hi. ¶ Et nomina composita a gerendo et ferendo: vt armiger armigeri. setiger geri. corniger geri. furcifer furciferi. armifer armiferi. ¶ Uir viri. et ab eo composita duumuir duumuiri: leuir leuiri. ¶ Treuir treuiri. populus est gallie. Luc. in i. Tu quoque letatus conuerti prelia treuir. ¶ Satur satiri. Iuue. satur est cum dicit horatius euoe. Minuuntur etiam genitiui vna syllaba per syncopam: siue mauis apocopem: quotiens genitiuus l ii duplex desinit altero enim ex illis detracto genitiuus vna syllaba decurtatur: vt antonius antoni pro antonii. peculium li. pro peculii. tugurium ri. pro tugurii Iuue. Antoni gladios potuit contemnere si sic omnia dixisset. Uer. in buc. Nec spes libertatis erat: nec cura peculi. Idem in eodem opere: Pauperis et tuguri congestum cespite culmen. Puer et puerus. ut Bertul. In Eschilli senariorum Cic. l melioribus codicibus.

¶ Chu. Altera dat rectis. Sex he terminationes literis tribus clauduntur: r: s. m. templum. puer. vir. satur. dnus. orpheus. A gero siue fero. vt corniger: celifer. hec autem nomina preterque raro nisi apud poetas inuenies: vt Cic. in oratione post reditum quem habuit: ille pestifer annus: et maxime fidelem.

☞Sed si dicas. Vergili⁹. ⁊ euãgelium nõ habēt pares genitiuos in syllabis: nã i recto sunt quatuor in hoc nomine Vergilius: ⁊ in gtõ tres tantũ. Similiter euangeliũ habet quinq̧ i recto ⁊ quatuor in gtõ. Solutio. Ad hoc dicas negando: nam talia debent mittere genitiuũ singularē in i cum duplici ij. est enim regula talis. Oĩa nomina secunde inflexionis in ium vel ius terminata mittunt genitiuum ĩ cum duplici ij: vt Vergilius vergilij: ⁊ euangelium euãgelij: ⁊ ratio est: nam talia formant genitiuum mutando ium vel us in i: ⁊ ante um vel us est aliud i: et sic sunt duo: ideo habent paritatem: sed male pronunciantes ⁊ scribentes hoc non aduertunt.

Sed diphthongus in eus ei dat: vel ei genitiuo:
Atq̧ datiuus in o dabitur: cui iungito sextum.
Accusatiuo vm dat declinatio nostra.
Us recti mutans in e casum pone vocandi.
Sed dices fili: fluuius: deus: atq̧ latinus.
Si tamen est proprium per eus: tunc us rapiatur.
Rectus pluralis fit in i. Genitiuus in orum:
Atq̧ datiuus in is. Sed dat tibi dij deus ⁊ dĩs.

¶Ant. Sz diphthõg⁹ i eus. q̧ noĩa i eus diphthõgon desinẽtia q̃ oĩa dicim⁹ esse greca duplicē habēt gtĩ in ei diphthõgon copulatũ: vel in ei syllabas diuisum. Nã in eos mere grec⁹ ē vt there⁹ therei vel therei vel thereos. ꝓmethe⁹ thei. vel thi. vel ꝓmetheos. Ver. in buc. aut vbi mutatos therei narrauerit art⁹. Idē in eodem ope. cauca seasq̧ refert volucres furtumq̧ prometheí. Mart. Flet philomena nephas incesti Thereos ⁊ q̃. sz hic gtũs ex greco vsurpaẗ: q̃re in suũ locũ referēd⁹ est. Ambiget ꝟo q̃spiã mulciber quõ mittet gtĩ. Nã si mulciberi fecit: turpe est a nobis fuisse ꝑtermissum: cũ ab aliis quibusdã grãmaticis hoc in loco positũ sit. An qδ illud respondēdũ est hoc nomē ꝑus. teste duos habere gtõs: sz vtrũq̧ tertie mulcibris: ⁊ mulciberis: quēadmodũ suo loco dicem⁹. Cic. th. ij. thus. mulcibri dicit in scδa decli. qδ colligiẗ ex rõne carminis senarij qδ ex Eschilo poeta greco vertit i latinũ sermonē i hũc modũ. Iouisq̧ numē mulcibri asciuit man⁹. vbi neq̧ mulcibris: neq̧ mulciberis: sz neq̧ mulciberi esse põt: vt in q̃busdã codicib⁹ legiẗ necesse est ctĩ vt iãbus sit in quarto loco: cõferte obsecro vos nũc q̃ alios authores admirari soletis breuitatē nostrã sit ⁊ facilitatē ⁊ copiã cũ alioꝝ ꝑceptis inextricabilib⁹ ⁊ cũ multa verborũ ꝑplexitate diminutis. ¶Atq̧ dtũs i o. q̧ dtũs ⁊ abltũs singularis in o terminanẗ: fiũtq̧ a gtõ i finali mutata i o: vt dñs dñi dño a dño. puer pueri puero a puero. ¶Actõ um. q̧ actũs in um desinit fitq̧ a gtõ i finali mutata in um: vt dñi dñm: pueri puerũ: qδ de noĩb⁹ latinis aut grecis latine declinatis est dicēdũ: atq̧ ideo adiecim⁹ declinatio nr̃a. i. latina. Nã si quesieris a me these⁹: quēadmodũ mittit actĩ: rñdebo theseũ vł thesea: sz theseũ declinatiõe latina: thesea declinatiõe greca: q̃ casus vt aľs diximus a latinis vsurpaẗ. Ver. in. vi. Quid thesea magnũ: q̃d memorē alcidē. Cic. de natura deorũ actĩ latinũ ꝓtulit. Theseũ mẽtẽ hippolytũ. ¶Us recti mutãs. q̃z superi⁹ posuit regulã generalē q̧ vctũs est silis ntõ: imo apud antiq̃ores idē fuit i terminatione: atq̧ a grecis vterq̧ rect⁹ appellaẗ: ⁊ q̃z in regula illa generali adiecim⁹ tēperamētũ ꝓpe nũc ꝑceptum illud limitãs dicit. q̧ cũ ntũs terminaẗ in us: vctũs erit i e us nõlatiũ mutata in e: vt dño o dñe. marc⁹ o marce. Patiẗ tñ regula illa exceptionē: qm̃ hoc nomē fili⁹ debuit facere filie: ⁊ facit o fili: qδ etiã apδ antiq̃ores o filie fecit. Liui⁹ andronic⁹. pater noster saturne filie. fluui⁹: quoq̧ de⁹: ⁊ latin⁹: atq̧ etiã si vis: ꝑpľs ⁊ fortasse aľa hmõi noĩa apud antiq̃ores in vctõ similia ntõ reperiunẗ. Ver. viij. eñ. Corniger hesperidũ fluui⁹ regnator aquarũ. pro fluuie. Idē in priapeis. de cera facta dat tibi poma de⁹. sed hoc nomē de antiq̃tate nihil videẗ mutasse: nemo enim dicit o dee. Iač socer arma latinus habeto. ꝑ o latine. sic quoq̧ Luca dixit in. ij. Degener o popul⁹ vir secula lõga deorum. ⁊ qδ in re diuina quotidie audim⁹. Agn⁹ dei qui tollis peccata mundi ꝑ agne. Et alio loco. Attendite popule meus ꝑ o mi popule. ¶Sed tamē est propriuz. q̧ noĩa ꝓpria in ius finita mittũt vctĩ in i ablata us nolatiui: vt Vergili⁹ o vergili. Mercuri⁹ o mercuri. Larius o lari: qui lacus est italie. de quo Ver. in geor. Te lari maxime teq̧ fluctib⁹ assurgens. Genius quoq̧ ⁊ si nomē est appellatiuum: plures enim sunt genij hominũ ⁊ locorum tñ quasi noĩe ꝓprio Tibullus vocat eum li. ij. Magne geni cape thura libens. Antiquiores tñ qδ de filius diximus: hec quoq̧ noĩa in e terminabãt: vt Ver. o vergilie. Mercurius o mercurie. Illud quoq̧ animaduertendũ est vctĩ hũc q̃nq̧ desinere in i vocalē: q̃nq̧ in i cõsonãtē. nã si in ntõ i cõsonã s est. ante us ablata us relinquiẗ in fine i cõsonans: vt vultei⁹ o vultei. Hora. in epi. Durus ait vultei nimis attentusq̧ videris. vbi vultei dissyllabum est ratione carminis: ergo in i cõsonãtē desinit. Nã in actõ qui ntõ par est in numero syllabarũ: vulteiũ trissyllabũ posuit dicens: vulteiũ noĩe menã. qδ si ante us in ntõ est vocalis: in vctõ quoq̧ ablata us vocalis erit: vt caius o cai. Mar. Qδ peto dat cai: nõ peto consilium. Nã in nominatiuo trissyllabũ posuit idem author alibi dicens, Cai⁹ vt fiat Iulius ⁊ ꝓculus. Quod vero Oui. põpei trissyllabum posuit in. iij. lib. de ponto cũ dixit. Accipe põpei deductũ nomē ab illo. eadē ratione posuisset Pompeius in ntõ quadrissyllabũ ponere. Quod si rectus trissyllab⁹ esset vt apud Lucanũ. Põpei⁹ vel par est: necesse est vctĩ duaꝝ esse syllabarũ. ¶Rect⁹ pluralis. q̧ ntũs pluralis. scδe declinationis in i terminaẗ: estq̧ in terminatiõe silis gtõ singulari vt dñs dñi plurali dñi. ¶Gtũs in orum. q̧ gtũs eiusdē numeri ⁊ declinationis in orum terminatur: fitq̧ ab abltõ singulari assumpta rũ: vt a domino dominorum. ¶Atq̧ dtũs in is. q̧ dtũs pluralis eiusdē declinationis terminaẗ is: fitq̧ ab ablatiuo singulari o finali mutata in is: vt a dño dñis. Ambo vero et duo q̃ nomina ad hanc declinationē potissimum referunẗ: quēadmodũ in alijs quoq̧ locis dixim⁹ in hoc casu ambob⁹ ambab⁹ ambob⁹ fecerũt. Sz de⁹ in ntõ atq̧ ɔſr in vctõ pluralib⁹ facit dei regulariter: ⁊ dij ꝑ sineresim: atq̧ eadē ratione in dtõ deis vel dijs. Luc. in. ij. o vtinã celiq̧ deis erebiq̧ liceret. ¶Chu. Sed dat tibi ꝓpter dei ⁊ deis figurate dij ⁊ dijs. Mar. lib. ix. O dilecta deis o magni Cesaris arbor. Luc. vij. Crede dijs longo fatorũ crede fauori. etiam in prosa oratione lib. ij. c. viij. Veniaz quoq̧ a deis petimus. Idē lib. i. cap. vij. etiam aliqua obscena pro dijs habent.

☞Sed diphthongus in eus ei dat vel ei genitiuo. Sensus est. noĩa eus terminata mittunt gtĩ in ei coniunctim (⁊ sic habēt pares gtõs) vł i ei diuisim: ⁊ sic habēt superãtes. Et si dicas mittunt etiã in eos. Ad hoc dico q̧ eos est terminatio greca: de qua alibi fit sermo.

Accusatiui plurales os tibi mittunt.
Nominibus neutris in a vertitur i genitiui.

¶Ant. Accusatiui. q̧ actũs i os terminaẗ fitq̧ ab abltõ singulari addita s vt a domino dños ¶Noĩb⁹ neutris. q̧ ꝑncipio huius scδi capitis dictũ est q̧ noĩa neutra tres casus habent siles ntĩ: actĩ: ⁊ vctĩ: ⁊ in plurali terminabanẗ i a: nũc regula illa ɔhiẗ magis atq̧ limitaẗ: dicitq̧ formari a gtõ singulari i finali mutata i a. Nã si gtũs i ij duplex desinit neutra ꝑľalis in purũ i a vocali ãtecedēte desinũt: vt hoc auguriũ h̃ auguria.

¶De tertia nominis declinatione.

¶Epitome.

☞Duo de sexaginta nominũ tertie inflexionis terminationes hic constat: quarum recti qualiter ⁊ obliqui in vtroq̧ numero formantur: hic liquido cernes.

daz mulcibus legit. ...c antiq̃ terminis obstat rõ q̃ ium veteris frequẽter is literã vt liquidaz tertio mõ absumebãt: qδ non est obscurũ in hoc gen⁹ carmine eter c. tato idem comes in nimiuitam.

Datiui terminatio.

Vctũs.

Fili ⁊ filie i vctõ.

Propria in ius.

☞Bertul. Apδ Aulũ Gellium in suis scholijs Iodoc⁹ Badius de bonis liris citra cõtrouersiã optime meritus vbi de istis noĩbus fit mētio qua ꝓprius qua appellatiuis q̃stiũcula haud visquaq̧ Tyrãculis aspernãdam ꝓponit sic ne pie an pi dicēdum in vocatiuo ca su q̃n ꝓpriũ ē. Nec pi oĩno displicet.

Tertia diuersos dat declinatio fines:
Et quãq̃ varie tñ exit in is genitiuus.
Ex a ponit atis. Ex e facit is genitiuus.
Onis ab o fiet: per inis nõnulla dabũtur:
Cardo: ordo: turboq̃: homo: nemo: iungis appollo.
Et quod feminei generis datur in do: vel in go.
Unedo dat onis: seu pomum: siue sit arbos.
Ast anio: ⁊ nerio dant enis. dat caro carnis.
Lac tibi dat lactis: halec alecis habebit.

ria: hoc peculiũ ij. hec peculia. si vero in vnico i desinit gtũs sing. pluralia neutra in a mixtum cũ consonante que precedit illud i desinunt: vt hoc tẽplum i. templa. hoc donũ i. dona.
Neq̃ supflua ista dr rña. nã q̃q̃ scias p generalẽ regulã nõia neutra termiare nĩm acĩm ⁊ vetĩm plurales in a: posses tñ dubitare an talia habeãt i añ a vel nõ vt dicas euãgela vel euangelia: gymnasa vel gymnasia: qd dubiũ p hanc remouet̃ regulã. ideo q̃ p̃dicti casus formãtur a gtõ singlari mutãdo i in a. q̃re illa q̃ habẽt duplicẽ ij faciũt in ia: vt euãgeliũ euãgelij mutãdo vltimũ i in a fit euãgelia: q̃re remanet p̃mũ. Sz illa q̃ vnicũ i habẽt mittũt p̃dictos casus in a: vt tẽplum templi: mutando i in a fit templa.

Additio Raymundi palasini.

¶ De tertia nominis declinatione.

Quemadmodum prima declinatio tres habuit nõiatiui terminatiões: scda vero sex ita tertia hz multo plures oẽs mittũt gtĩm in is. atq̃ ideo dicit: tertia diuersos dat declinatio fines: q2 q̃q̃ litere fĩnales huiꝰ decli. sint vndecim. a. e. o. c. d. l. n. r. s. t. x. terminationes q̃nquaginta sunt: ⁊ eo ampliꝰ q̃s cũ de gtõ disputabimꝰ: ex ordine psequemur. Addit duo de sexaginta esse nõim tertie inflexionis terminatiões: quas cũ de illius inflexiõe supra aperiret hexastico mõstrauimꝰ. ¶ Ex a ponit atis: q̃ nõia tertie decli. in a desinẽtia sup a nõiatiui tis assumpta: mittũt gtĩm in atis: vt hoc toreuma atis: scema atis: pegma atis: syrma atis. pneuma atis. hec antiquiores etiã p primã declinabãt: suntq̃ oĩa greca: vt in genere diximꝰ. ¶ Ex e facit is q̃ huiꝰ decli. nõia in e finita mittũt gtĩm e mutata in is. vt hoc mare ris. cubile lis. mãtile lis. suntq̃ oĩa neutra atq̃ latina nã greca feminina sunt ⁊ reducunt̃ ad primam declinationẽ latinã. ¶ Onis ab o fiet. q̃ nõia tertie decli. in o desinentia mittũt gtĩm in onis. sup o nõiatiui assumpta nis. vt hic sermo nis. harpago nis. vnio nis. porphirio nis. ¶ Per inis. nõnulla dabunt̃. q̃ hec nõia q̃ vno versu cõplecũnt̃ mittũt gtĩm nõ in onis: sz in inis. hic cardo nis. ordo inis: turbo inis. p ventorũ vertigine: aut puerorũ trocisco. Uer. in. j. turbine corripuit: scopulisq̃ infixit acuto. Hor. in epo. Citũq̃ retro solue turbine. Nã cũ ppriũ est nomẽ gladiatoris cuiusdã generalẽ regulã sequit̃. idẽ. ij. ser. Rides turbonis in armis spiritũ. ¶ Homo inis. ⁊ nemo neminis. ⁊ quod ab hõie cõpositũ est apud antiquiores gtĩm misit in onis. Ennius apd̃ Prisc. Uulturis in syluis miserũ mãdebat homonem. Ipse quoq̃ gtũs neminis antiquꝰ est quo vix vti possumꝰ. Plau. in cap. Neminis misereri certum est. ⁊ Lucil. neminis ingenio quęq̃ cõfidere oportet. ¶ Apollo inis. cuiꝰ gtũs atticus est appollo. vt Pau. in epi. ad corinth. j. hier. interpte. Ego q̃dẽ sum pauli: ego aũt appollo: sz de hoc in declinatiõe greca dicemꝰ antiquiores q̃q̃ Festo anthore apollinis dicebãt. ¶ Et qd̃ feminei gñis. q̃ nõia etiã desinẽtia in do vel in go: q̃ sunt gñis femi. mittunt gtĩm in inis: vt hec teredo inis. formido inis. virgo inis: vligo nis. ¶ Unedo p arbore: ⁊ pro pomo. ⁊ si ge. est fe. gtĩm facit vnedonis. Pli. li. xvj. quibusdã arboris cortex cadit vt malo vnedoni. Idẽ lib. xv. de vnedone arbore ipsa fructuosa cui nomẽ ex argumẽto sit vnũ tantũ edẽdi. Mẽdũ est incredibili cõsensu in omnibꝰ libris receptũ qd a me primũ est deprehẽsum in expõne Ser. sup illud verg. j. ge. Arbuta sacre deficerẽt sylue: nãq̃ arbuta sunt rubra poma syluarũ: que Pli. oredones vocat: q̃ asperitate sua plures edi nõ possunt. Atq̃ Pli. non oredones sz vnedones appellat. Ergo vl̃ meo periculo emendãdus est ille locus atq̃ fidei pristine restituendus. ¶ Ast anio ⁊ nerio. q̃ hec duo nõia hic anio vel aniẽ: ⁊ hec nerio vel neriẽ: mittũt gtĩm in enis: vt anienis: nerienis. Ho. j. car. ⁊ p̃ceps anio ac tiburti locus: qd antiq̃ssimi fm analogiã declinabãt anien enis. Cato. Nõ minus q̃s q̃ndecim milia anien abest. Papi. etiã in syluis priscos imitatꝰ patres aniẽ dixit. Declinat̃ etiã hic anienis: vt Syl. lib. pu. j. Qua pater acceptis anienis ditior vndis: q̃q̃ põt esse gtũs anienis: siue igit̃ p̃ma nõiatiui positio sit anio siue aniẽ: siue anienis gtĩm habet anienis. Luca. ij. Gelidas anienis ad vndas. Oui. iiij. me. Quasq̃ anienis aque cursusq̃ breuissimꝰ amo. Nerio quoq̃ vt Aul. Gel. lib. xij. noc. atti. scribit. a veteribꝰ. sic declinabat̃ q̃si aniene perinde inq̃t vt aniene sic: neriene dixerũt tertia syllaba p̃ducta. Plau. in truc. Mars peregre adueniẽs salutat nerienẽ vxorẽ suã. Mar. in nuptiis philologe. certũq̃ esse gradiuũ nerienis cingis amore torreri. Declinat̃ etiã hec nerienes is: vt Uarro in saty. menippia nerienes inq̃t: minerua fortuna accerses. ¶ Caro p̃terea a regula excipit̃: facitq̃ in gtõ carnis: qm̃ apud p̃scos hec carnis is. declinabat̃. Liui. andro. carnis git viniq̃ q̃ libãt. T. Liuius. xxv. ab vrbe. laurentibus carnis q̃ dari debet data nõ fuerat. Itaq̃ ab eo qd est caro carũcula: ⁊ ab eo qd carnis carnicula diminutiua decliata sunt. Animaduertendũ hoc in loco qd in grecorũ declinatiõe diximꝰ nõia greca feminina in o lõguz desinẽtia. in onis fecisse gtĩm apud priscos: atq̃ reliquos casus cõsequenter: vt io onis. calipso onis. dido onis. Plau. in aulu. Argꝰ quẽ quondã ioui iuno custodẽ dedit. Liuiꝰ andro. apud nymphã athlãtis filiã calipsonẽ. Enniꝰ penos didone oriundos. Sed hmõi declinatiõe iam nõ esse vtendũ ostẽdit Quin. li. j. his verbis mihi aũt placet latinã rõnẽ seq̃ quousq̃ patitur decor: neq̃ em̃ calipsonẽ dixerim: vt iunonẽ: q̃q̃ secutꝰ antiquos cesar vtitur hac rõne declinãdi. Illud preterea est annotandũ masculina greca in on finita in hãc terminationem plerũq̃ a latinis referri: vt tarchon: tarcho: raphon rapho: agamẽnon agameno. verg. ix. eñ. hic tarcho ⁊ tyroni tuta tenebãt. Idẽ in. x. parteniũq̃ rapho: ⁊ perdurũ viribus orsen. Papi. in achil. Stimulatq̃ agamẽno volentes. ¶ Lac tibi dat lactis. qd in c duo tãtũ nõia reperiunt̃ huiꝰ declinatiõis. hoc lac lactis. qd antiq̃ssimi hoc lacte lactis declinabãt. Plau. in menechmis nec lacte est lacti vsq̃ similius. nam lactes in plurali: vt alĩs diximus sunt intestina per que labitur cibus: vt scri. Pli. lib. xj. natu. hist. Singulariter quoq̃ lactis in nominatiuo dixit Pompo. inferenti nati cerebellum inq̃t lactis. agmina. ¶ Halec. queãdmodũ in genere memorauimus salsugo erat ex pisciculis halecibꝰ sale maceratis confecta qd etiam garũ vocabatur: facit in gtõ halecis: quemadmodũ ⁊ halec cis. vt infra dicemus: sed halec caret numero multitudinis quemadmodum ⁊ alia multa huiusmodi nomina.

Terminationes nominũ tertie declinationis.

Appollo in gto qualiter faciat secundũ antiquos.

Anio ⁊ nerio.

Greca in o longuz terminata.

Lac.

Halec.

Tertie decli. terminationes.

¶ Chu. Tertia diuersos. si petantur em̃ esse fines circiter. lx. in a. Tama tis. in e: mare maris. in o sermo nis. ac lactis. id: dauid dis: ud. bogud dis: al: sal is: el: mel is: il vigil is: ol: sol lis: ul: psul is: an: titã is. en: nomẽ is. in: delphin is. on: canõ is. ar. par is. er: pater is. ir: martyr is. or: amor is. ur: guttur is. as. estas: tis. es: miles tis. is: piscis is. os dos tis. us: [illegible] tis. es. pres dis. aus: laus is. abs. arabs is. ebs: celebs is. obs scrobs bis. ibs: calybs bis. ⁊ bs: vrbs is: ls: puls tis. ms. hyems is. ans: dodrans tis. ens: mẽs tis. ns. thyns is: ons. fons tis. unx: arunx cis: quod alij acunx scribãt. aps: daps: pis: eps: anceps pis. ips: cinips is. ops: inops inopis. rps: stirps is. ars: pars tis. ers: solers is. ors. mors is. ax. pax is. ex: lex is: ic: nix is. ox: vox: inux: crux is: alx: falx is. anx: lãx is. inx: meninx is: unx cõiux is. arx: ais cis. erx: merx is. ux: caput is. ¶ Tamen exit in is gtũs sed in grecis qñ nominatiuum superat gtũs plerũq̃ exit in os. Oui. j. met. Archados hinc fessos ⁊ inhospita tecta tyranni.

Bogud.
Dauid.

¶ Anto. Bogud format udis. quia in d unum tantum reperitur nomen huius declinationis bogud qui fuit rex mauritanie faciens in gtō bogudis. Li. apud Prisc. li. xiiij. ab vrbe condita. Cassius inde et bogud castra adorti. Idem in codem. bogudis causa exercitum in aphricam traijcere conatus fit Appius in commentarijs. rex bogud coniunctis suis copijs et cognito regis sub egressu. Et ibidem paulo ante profectus ab vtica in mauritaniam regnumque bogudis est ingressus. ¶ Nostri dixere. ac si dicat: quod hoc nomen dauid cum finalem syllabam acuat: neque possit declinari: quia barbarum est tamen nostri hoc est religionis christiane scriptores aliquando ausi sunt hic dauid dis. declinare penul. in gtō longa: quia dauid vltimam acuit: ergo necesse est vt gtm habeat penul. produ. vt michael michaelis. daniel elis. ☞ Sensus est quamuis apud hebreos dauid sit indeclinabile: vt vides in euangelio Mat. Liber generationis Iesu christi filij dauid. Tamen nostri idest latini dixere: id est dixerunt in festo ramispalmarum israel es tu rex dauidis et inclyta proles. ☞ Nec solum in isto hoc fit vt ad latinam reducatur declinationem: sed etiam in multis hebraicis: vt hic abraam: vbi ipsi hic abrā. hic iacobus: hic isaac: vt hebrei dicunt iacob et isaac.

Additio. Raymundi Palasini.
Palasinus
In l terminata.

¶ Additur is post l. quia huius declinationis noia in l literam finita faciunt genitiuum assumpto is super nominatiui terminationem: vt hoc animal lis. tribunal lis. vectigal lis. michael lis. vigil lis. sol lis. consul lis. Deinde dicit quod hec duo noia mel et fel in gtō assumunt lis per is. ita gtūs et reliqui casus qui pendent a gtō duplici ll scribuntur: vt mel lis. melli fellis felli. a melle: felle.

Bogud format udis: nostri dixere dauidis.
Additur is post l: sed lis: mel: felque recepit.
Nomen quod fit in n assumit is in genitiuo.
Men finita dabunt in is. et quod desinit in cen:
Atque vnguen: pecten: iunges cuique inguine gluten:
Et quandoque datur ex on genitiuus in ontis.
Is post r iunges: tamen tibi far geminabit.
Cris dat acer: volucer: alacer. bris accipit imber.
Et sua composita celeber: quibus adde saluber.

In n terminata.

¶ Nomen quod fit in n finita mittunt gtm is assumpta: vt hic titan nis: hic syren nis. delphin nis: canon nis: sed quemadmodum in gtē diximus in an et in in: et in on finita oia sunt greca: in en vero partim greca partim latina. ¶ Men fi. quia superior regula tamen finali syllabe gtī prospexit: dicat nunc quod noia terminata in men: vt hoc fulmen: numen et in cen: vt composita a cano nis. qualia sunt tubicen fidicen: cum his quatuor nominibus vnguen: pecten: inguen. gluten. mutant e in i et is: vt fulminis: numinis: tubicinis: fidicinis: vnguinis: pectinis: inguinis: glutinis: quia Plu. li. vij. glutinum dixit. glutinum idest pediculum et terebram. hymen vero quomodo mittat gtm non expressit: quod nusquam eius obliqui reperti sunt: quod si declinaretur nihil dubium est quin hymenis gtm faceret et reliquos casus consimiles. ¶ In on vero quod vt diximus oia sunt greca gtm mittunt genitiuum in ontis: vt laocoon ontis. demophoon ontis: hippocoon ontis: hippomedon ontis. phaeton ontis. acheron tis. charon ontis. bison ontis partim in onis: demon onis. canon onis: daphnon onis. sindon onis. sidon onis. hieron onis. Cuan quoque vnum de bacchi nominibus author Prisc. tis in gtō assumit: dicimusque cuantio. papi. v. theb. et a summis auditus montibus cuan. Uer. vi. en. Illa chorum simulans cuantis orgia circum. Ser. participium esse vult cuantis: quasi bacchantis. ¶ Is post r iunges. quia huius declina. noia in r. literam terminata assumunt in gtō is: quecumque vocali precedente: vt puluinar ris. torcular ris: anser ris. passer ris. gadir ris. amor ris. decor ris. murmur ris. fur ris. ¶ Far vero accepit in gtō ris. atque per r duplex scribitur farris. et reliqui consimiles casus qui a gtō formantur. farris autem ideo putant r in gtō sumpsisse ne concideret cum secunda persona huius verbi for faris. Deinde dicit quod tria noia in cer desinentia mittunt genitiuum cer mutata in cris: ea sunt acer acris: pro fortis et vehemens et acutus. nam pro arbore aceris in gtō facit. Solinus de thu. scribens. ramis inde ad aceris equitatem. ¶ Volucer: vel alacer cris. Deinde quod hoc nomen ber et ab eo composita september. october: nouember: december: mulciber: formant genitiuum ber mutata in bris: vt imbris: septembris: octobris nouembris. decembris: mulcibris: nam a mulcendo et ibri compositum vi: et recte simplicis decli. seruat: sed Oui. l. ij. de ar. mulciberi posuit dicens: mulciberi capti marsque venusque dolis. Ci. vt i. u. decl. dicimus gtm mulciberi protulit. ij. li. tus. Celeber quoque et saluber gtōs faciunt celebris et salubris: preterea autem hec duo noia adiectiua cum illis tribus acer: volucer: alacer: et cum illis que terminantur in ster: etiam sub terminatione in is pro gne mas. et fe. declinari: vt hic et hec alacris et hoc alacre. hic et hec acris et hoc acre. Uer. vi. en. Anchises alacris palmas vtrasque tetendit. et Enni. apud Prisc. Sonus repente in campo passim nobilissimus perculit acris. ¶ Chu. Bogud format udis. Asinius pollio li. x. epi. Ci. traiecit in regnum bogudis bis peculiaris. ¶ Nostri dixere dauidis: quale est illud sacrum quod ramarum dnica die cantatur. Tu es rex israel et dauidis inclyta proles. Baptista in parthenice primam decli. grecam secutus dixit. Sic dauida pertulit ezechiasque manassez. Is post r. hic potuit excipi vnum nomen quod apud autho. frequentius est ruder eris. Plu. xxxvij. c. xxv. deinde rudus in quo due quinte calcis. Idem in ibidem. et ruderi nouo tertiam partem addi. Col. li. vij. sicut in aphrica rudere non tegulis teguntur.

✠ Bertul.
Neque Ouidius mulciberi: neque Cicero.
Mulcibri: sed per tertiam beris vel bris.
Mulciber.
Alacer.
Alacris.
† Fallitur cum Antonio mancinello sed a mulcendo simplex factum est: eo quod ignis sit et oia mulceat autho re seruio.

Que gtm tris mittunt.

¶ Anto. In tris plura dabis. quia inter desinentia noia multa reperiuntur mittentia gtm in tris: non tamen oia: vt quidam putauerunt: quamuis greca oia mittunt gtm in eris: et soter soteris: panter eris: character eris. physeter teris. stater teris. luter eris. spinter ris. non spintris: et complura de quibus lib. v. cum de crementis nominum dicetur plenius differendum est. ¶ Que vero in tris mittunt genitiuum hec sunt fere: frater fratris. mater tris. pater tris: et ab eo composita vt diespiter diespitris: marspiter tris. opiter tris: iuppiter iuppitris: quod etiam iouis facit: sed hoc a nominatiuo iouis est: quemadmodum iuppitris a iuppiter: qua declinandi ratione Iginius frequenter vtitur vt vter tris. accipiter accipitris: venter tris: linther thris. etiam si grecum sit. et noia adiectiua pro genere masculi. desinentia in ster mittunt quoque genitiuum in stris: vt syluester tris: quod cum est viri proprium syluester syluestri per secundam declinatur. rurester stris. equester equestris. pedester pedestris: campester stris: sequester stris. quod etiam per secundam et primam declinatur sequester tra: trum. Sed queret: fortasse quispiam cur non fecit mentionem hoc loco huius nominis iter? Ad quod illud dicimus: hoc nomen in vsu nostro ex duobus

In tris plura dabis: frater: mater: pater vter:
Accipiter: venter: linter. et quod desinit in ster:
Iuppitris atque iouis dat iuppiter. Or facit ex u.
Femur: ebur: robur. iecur: at cor dat tibi cordis.
Suscipit atis ab as genitiuus. Demitur inde
Uas vadis: et vasis: as assis: mas maris. Atqui
Grecum ponit adis: genitiuo ponit et antis.
Cum sit in es nomen mas aut commune duorum
Dat genitiuus itis: sed verres dat tibi verris:
Et vates vatis. Dat etis paries que: aries que:
Perpes: et interpres teres: indiges: prepes: hebes que.
Inquies: et locuples. magnes. Heres que dat edis.
Pes pedis. At nomen dat idis. quod de sedeo fit.

rectio cōstare:hoc est iter iteris:& itiner itineris:sed in nтō & duobus reliqs casibus q̄ neutris noībus sunt ntō similes magis est in vsu iter:in reliquis obliquis magis est itiner:sz de hoc infra iterum dicemus cuz de hebentib⁹ duplex crementum differetur. Eadem rōne cum iuppiter & iouis in dтō dicat:atq₃ in gtō iupitris & iouis iuppiter a ntō magis est in vsu:quēadmodum & iouis in gtō:qui ab eo qd hic iouis. Cecilius apd Pris. Nō nobis q̄ dede raptus est iouis. Acci⁹ apud eundē. lucifera lāpade exurat iouis arietē. ¶ Or facit ex u.q hec q̄tuor noīa:femur ebur:robur:iecur:& si regulā sequūt terminatoꝝ i r:q̄tū ad syllabā gti terminalē attinet:tū in penultima mutāt u ntī in or dicimusq₃ femoris:eboris:roboris:iecoris. qd ēt in gtō iecinoris vel iocinoris fecit. q̄ videt ab eo qd est iecin⁹ vel iocin⁹ declinari. Per. Rupto iecore exierit caprific⁹. Liui⁹. viij. ab vrbe. caput iocinoꝝ a familiari parte cesū. Anton⁹ gnifo quē Cic. post fori laborē frequēter audiebat:ab eo qd ē ebur & robur:eboris & roboris faciebat author est Qui.li.j. Deinde dicit q̄ hoc nomē cor accepit d literā mediā:fecitq₃ in gtō cordis. hepar vero qd apud grecos hepatos gtm facit:ideo nō posuit q̄ hoc nomē a latinis receptū nō est:cū pprīū hūt iecur:& qd ex antiquioribus grāmaticis nullus posuit:qd ipz argumēto est eo nō esset vtēdum. Lar q̄z p rege veientiū qd Pris. posuit facere gtm lartis:ego non posui:q̄ huius tm̄ obliquos reperio. Liuius li.iiij. Larte columnio rege veientium. et Oui. Larte ferox ceso cossus opima tulit. ¶ Suscipit atis ab as. q̄ noīa tertie declinatiōis i as finita mittūt gtm in atis:a ntī mutata in tis. vt pietas pietatis. felitas atis:ciuitas atis. veritas atis. & noīa gentilia. arpinas atis. altinas atis. tolosas atis. q̄ antiquiores p is. & p e declinabāt:vt arpinatis ate. altinatis noie. ¶ Excipiunt q̄tuor monosyllaba q̄ aliter exeūt i gtō:ea sunt. Vas vadis. Cic.iij.offi. Vas fact⁹ est alter ei⁹ sistēdi. Ho.j.ser. Ille datis vadib⁹ q̄ rure extract⁹ in vrbē. Vas vasis. qd etiaz antiquiores hoc vasum vasi declinabāt:atq₃ iō in pl̄i masculino reperitur declina. Cato apud Gel.li.xij.no.atti. neq₃ vasum neq₃ vestimētum vl ū est in marn p̄ciosuz. ¶ As assis p libra duodeciz vnciaꝝ siue p solida hereditate. ¶ Mas maris. p masculino i qualibet specie qd aliqn̄ figurate et neutris ascrim⁹. p masculinū sicut & femininū vsus heroic⁹ nō recipit. itaq₃ aliqn̄ nomē in as aliqn̄ masculinū dixim⁹ qd vtrūq₃ impropriū. ¶ Ad grecū pōit adis. q̄ noīa greca partim mittūt gtm i adis. vt pallas adis. monas adis:ogdoas adis. hellas. adis. archas adis. ptī i antis:vt pallas antis. calchas ātis. thoas antis. elephas antis. gigas antis. adamas ātis. athlas antis. sed q̄ sunt illa q̄ mittūt in adis q̄ in antis:a declinatiōe greca petēdū ē. nā q̄ illi mittūt i ados. nos in adis:q̄ illi in antos nos i antis pferre debem⁹. ¶ Cū fit i es nomē. q̄ noīa mas. aut cōia duoꝝ generꝝ termīata i es:mittūt gtm i itis. e mutata in i:& s:mutata in tis. vt hic stipes itis:h trames itis: hic & hec miles itis. hic & hec sospes itis. Excipiūt duo hic vetres. h & hec vates:q̄ formāt gtm es mutata i is:vertes veris:vates vatis. ¶ Dat etis. In etis vero mittūt gtm vndeci noīa q̄ sequūt. paries etis:aries etis. ppes etis. interpres etis:teres etis:indiges etis. ppes etis. indes etis. locuples etis. magnes etis. māsues. etis. qd apd p̄cos fuit. Acci⁹ i meleagro. mia māsues fit. Plau. i asinaria. reddā ego te fera fame māsuetē. Apu. lvij. mcta. māsuetea ac māsues ide factos. Idē i.xj. vide vt vasam mēsue:ab eo qd māsuis. & videt fecisse vbiq₃ ipes ipetis:tm i ablīō siue septimo casu reperit. atq₃ ideo ad defectiua noīa reiciam⁹ apud Colu. quoq₃ reperiri i.ij. de re ru. ꝯpitib⁹ ab eo qd est cōpes cōpitis:& vepub⁹ inquit cōpitibusq₃ cōgesie colligere. Duo tn̄ ponit mittentia gtm in edis heres heredis. pes pedis. ¶ Composita quoq₃ a sedeo es. exeunt in idis:vt obses obsidis:reses residis:p̄ses presidis. ¶ Chri. iuppitris atq₃ iouis dat iuppiter. Verg. lib. ij. sn nō videt. Cur negentur illi casus obliqui diespitris tti diespiter a tre. nisi q̄ minus est tritum in ꝯsuetudine q̄. diespiter nūc vero diespiter & iuppiter eand' rōnē obtinet.

Grecum nomen in es genitiuum mittit in etis.
In proprijs ex es facit is/quandoq₃ dat etis.
Es tibi femineum cōuertit in is genitiuum.
Sed teges:atq₃ seges:abiesq₃ quiesq₃ dat etis.
Merces mercedis facit. In cereris ceres exit.
Is finita tibi mittunt similem genitiuum.
Cuspis format idis:cassis:lapis additur illis.
Semis semissis:sanguis dat sanguinis:et que
Dāt eris:vt cucumis:vomis:& cinis: addito puluis.
Impubis iunges:glis gliris:lisq₃ dat itis.
Samnis samnitis:dis ditis:adde quiritem.

¶ Ant. Grecū nomē i es. q̄ noīa greca i es finita plerūq₃ mittūt gtm in et e:a:vt creo tis. lebes etis. tapes. etis:qd ēt hoc tapete vel hoc tapetū declinari ft. Syli⁹. iiij. panicoꝝ. illū sydonio fulgentē ardore tapeta. ver. i.ix. enei. Pulchros q̄ tapetas. Pli. li. viij. & tapetis antiquissima gfo. & digestis i titulo de auro & argēto legato. lege argumēto. tapeta inquit vestri cedūt q̄ aut sterni aut iniici solent. Nā qd vergi. ix. en. dicit. quē forte tapetib⁹ altis. ab eo quod est tapes etis. vel tapete tapetis eē pōt. Noīa vero ppria viroꝝ q̄nq₃ mittūt gtm i is:mutat es i is:vt ioānes ioānis. Diomedes diomedis:vlysses v vlissis:achilles achillis. q̄nq₃ mittūt gtm es mutata i is atq₃ ēt in etis:vt dares daris vel etis. thales thalis vel taletis. chremes chremis vel etis. thrames etis. pheres ris. vel pheretis. ver. v. enei. Vastus cū virib⁹ eēt ora dares. atq₃ iteꝝ p̄cipitē dareu ardēs agit. Et paulopost. ressūq₃ dareta eripuit mulcēs dictis. Iuue. Et mite thaletis ingeniuz. Terē. in andria. pueꝝ ide abiens cōueni chremis. Idē in eadē. chremetis affinitatē effugere potero. ver. ix. en. Eurial⁹ phaleras rhānetis:& aurea bullis. Pap. ix. the. ide pheres acerq₃ tichus:sz cassa pheretis. ¶ Es tibi femineū. q̄ noīa feminina i es desinētia mittunt gtm es mutata in is. vt apes apis:ples plis. soboles lis. Quatuor vero feminina q̄ hic explicant mittūt gtm i etis ea sunt. Teges etis. seges etis. abies etis. q̄es etis:qd vt supra diximus veteres per quintam noīs declinatiōnē pferebant. Merces facit mercedis. & ceres cereris. Qd vero iuniores ab eo qd est agnes agnetis in gtō fecerunt arte:exēploq₃ caret:nullū eīm grecū femininū est hui⁹ declinatiōis qd facit gtm i etis. & diuus Ambrosi⁹ q̄ nobis vitā atq₃ historiā beate agnes scriptā relidt cū frequēter nomē vgīs repetat nusq̄ agnetis:agneti:agnetez. agnete dixit:sz agne:agnes:& reliqs casib⁹ grece declinatiōis semp vsus est. Nā cū agne nomen sit grecum:interpretat nāq₃ casta:aut declinatiōe greca flectēdū est agne agnes:aut latina agna agne:vt Ho.j.ser. Delectat veluti balbinū polip⁹ agne. Quid q̄ in codicib⁹ antiquis atq₃ fidei probatissime in q̄b⁹ rei diuine mystica pertractant cum vgīs martyrisq₃ cōmemoratio nō fiat agnetis et agnete:sz agnes & agne legit. Quā scripturā adhuc retinent viri religiosi atq₃ antiqtatuz veterisq₃ lectiōis diligētissimi indagatores:q̄ habitu morib⁹ & vite sanctimonia diuum nob:s hiero. repręsentāt. ¶ Is finita tibi mittūt. q̄ noīa in is desinētis habent gtm similem ntō:vt panis panis. ignis ignis. nauis nauis. classis classis. Tria tn̄ noīa mittūt gtm i idis. ¶ Cuspis dis. atq₃ ab ꝯpositū tricuspidis. Oui. j. me. postroq₃ tricuspide telo. ¶ Cassis dis. qd etiā hec cassida. ver. li. xj. dicit. Aurea vati cassida. ¶ Lapis idis. A q̄ enni⁹ l. vij. casu fecit lapi dicēs. occūbūt multi letū ferroq₃ lapiq₃. ¶ Semis p̄terea facit semissis:vt in ffoꝝ libris de vulgari & pupillari substitūtiōne. l. & si p bonoꝝ possessionē semis ei ablat⁹ sit. ntm posuit Pris. de pōderib⁹ & mēsuris dicēs. post hec semissis solidi gs maxia fert. Cū vero nō sex vncias aut assis medietatē:sz tm̄ alicuius

Iter.
Iuppiter.
In ur terminata.
Lar veientium rex.
Greca in as dis gtm mittunt.
Latina nomina in es terminata.
Greca nomina in es terminata.
In es feminina.
agne agnes nō agnetis dicendum est.

integrã dimidiũ significat siue aduerbiũ: siue sit nomẽ ĩdeclinabile est. ¶ Sãguis sanguis a quo exãguis cõpositũ ex ex: ⁊ sanguis: fecit in gtõ exanguis: vt supra memorauim⁹. ¶ Et q̃ dãt eris. q̃ quoq̃ nõia q̃ hoc in loco explicant mittũt gtĩn in eris. ¶ Cucumis cucumeris. Uer. in copa. ⁊ pẽdet iũco cerule⁹ cucumis. declinat̃ etiã cucumer eris: imo q̃tũ suspicamur hec nõia duplices habuere casus ex duplici nñl terminatiõe pfectos: cucumer vel cucumis: cucumeris vel cucumis: cucumeri: vel cucumi: cucumerẽ. vel cucumin. plu. xix. Cucumin. vero ⁊ in colore ⁊ in odore silem. Idẽ li. xx. cucumin siluestrẽ esse dicim⁹ multo infra mĩtitudinẽ satiui. Et paulopost. cucumi q̃ magnificãt. ¶ Uomer vel vomis eris. Uer. j. geor. Uomer inq̃t vel vomis ab vtroq̃ eris. Et eodẽ mõ Ciner vel cinis ris. pulue⁊ vel puluis ris. ĩpuber vel ĩpubis eris queadmodum in princi. huius li. dixim⁹. cesar in li. de analogia puber puberis declinare p̃cepit. Prob⁹ ṽo grãmatic⁹ eruditissim⁹ pubis is. nos tñ cũ apd̃ Cic. in. ij. de ora. legim⁹. Qd̃ ĩ puberẽ te inquit hẽrez. ⁊ apd̃ Sal. ĩ iugur. deide oẽs puberes numidas atq̃ negotiatores ĩterfecit: suspicamur ex analogis: quã hñt ĩter se dictiões simplices: ⁊ ab eis ꝯposite duplices fuisse nñl terminatiões atq̃ vtrãq̃ regularẽ habuisse gtĩn puberis: a q̃ fit ꝯpositũ ĩpuber eris. queadmodũ Ci. l. iij. lucch. dixit: filiũ ei⁹ ĩpuberẽ legatũ a p̃re missuz. ⁊ h̃ ⁊ hec ĩpubis ⁊ hoc ĩpube: quã declinãdi rõnẽ. ver. secut⁹ ait ĩpubis iuli. ⁊ ho. ij. car. Impubẽ parẽtes trollõ. Et idẽ in epodo. tremẽti q̃stus ore ꝯstitit puer ĩpube corpus. ¶ Glis gliris. aial notũ ẽ. de quo Mar. ĩ disticho: cuius lẽma glires inq̃t: Tota mihi dormit̃ hyems: ⁊ pinguior illo tp̃e suz: q̃ me nil nisi somnus alit. Qd̃ ṽo q̃dã glit̃z: ⁊ glissis: ab eo qd̃ ẽ glis: fecerũt adhuc nusq̃ legi. Lis litis. sãnis inis: dis tis. gtĩn ĩ tis miserũt. Quirites q̃z qd̃ phocas ĩ numero tñ multitudinis declinat: ex proportione singulari q̃ris tis. declinari potest. quam ratione Oui. secutus in elegijs dixit. an si pulsassem minima de plebe quiritẽ. ⁊ Persi⁹. vna quiritẽ vertigo facit.

Cucumis ⁊ cucumer.

Uomer vel vomis.

Ciner vel cinis.

Glis.

Greca in is.

Grecum mittit idis. Symois: pyroisq̃ dat entis.
Quod fit in in: et in is dabit in is iungito pollis.
Otis nomen in os mittit: tamen exit in oris
Ros: flos: mosq̃: lepos. os transit in oris ⁊ ossis:
Custos custodis dat bos bouis. Et tamen oris
Greca dabunt vt tros: thos: minos additur heros.
Us tibi mittit oris: per eris sed plura dabuntur.
Hulcus: acus: viscus: fedus: cum pondere: sydus:
Uellus: holusq̃: scelus: funus: genus: addito vulnus
Munus: onusq̃: latus: vetus: atq̃ opus: ⁊ tamẽ udis.
Dãt subscus: incus: paluis: et pecus: hec muliebris.
Telluris: venerisq̃ dabunt tellusq̃: venusq̃.

¶ Ant. grecũ mitit idis. q̃ nõia greca hui⁹ decli. termiata ĩ is mittũt gtĩn ĩ idis. vt parĩ dis. adonis dis. eupolis dis. douis idis. thet̃z dis. aspis dis. aliq̃ hñt gtĩn pariũ syllabax. ſ. cũ gtũs apud grecos in is pux̃ desinit: vt paris: parios: paris. adonis ios: adonis adonis: neapolis neapoleos: neapolis: pleraq̃ tñ ex ijs q̃ greci terminãt ĩ ios ĩ gtõ mittũt apd̃ gtĩn ĩ idis: vt tigr̃z trigrios: tidis q̃d̃z. Symõis: pyroisq̃. q̃ hec duo nõia greca pyrois: ⁊ symois reperiũt apd̃ latinos facere gtĩn ĩ entis: pyrois pyroẽt̃z: symois. entis. Ouid. in. ij. met. Interea volucres pyrois eous ⁊ ethõ. Uale. Flacc⁹ l. v. argonautice. ⁊ formidãtẽ patrios pyroẽtã dolores. ṽ. j. eñ. vbi tot symois correpta sub vndis. Idẽ ĩ eo. Alma venꝰ phrygij genuit symoẽtis ad vndã. ¶ Qd̃ fit in. q̃ nõia greca q̃ ĩ ntõ duplicẽ hñt terminationẽ hoc ẽ ĩ in. vĩ in is. mittũt gtĩn in inis: vt eleusin eleusis eleusinis. salamin et salamis vel minis. trachi vĩ trachis trachinis. delphi vel delphis delphinis. phorci vĩ phorcis nis. Oui. ĩ epi. pꝯe dre. tpe q̃ nobis inita ẽ cerealis eleusis. Itex̃ dixit Ser. in illõ Uer. j. geor. Uomis ⁊ ĩflexi pĩnũ graue robur aratri. Greci delphi ⁊ delphis dicũt: eleusin ⁊ eleusis: s̃z veri⁹ ĩ n desinũt qd̃ in obliq̃s hñt n delphinos. eleusinos: dicũt̃ ẽt ⁊ eleusina. Iu. li. v. Tyrãnos idẽ eleusina emigrare iusserat. oui. eiij. met. Dne sub imagine signũ seruat adhuc salamis. hora. j. car. Teucer salamina patrẽq̃ cũ fugeret. trachin trachis: qd̃ ĩterp̃tat̃ aspa vrbs ẽ boetie. Luc. trachi p̃cioq̃ nephãde lãpados. ⁊ Oui. i. ix. meta. herculeã trachina iube. ¶ Qd̃ ṽo dicit iũgito pollis. q̃tũ ad terminationẽ is: ĩtelligẽdũ est: nã illa ĩ inis: penul. lõga faciũt: hec penultima breui. illa p̃terea greca sunt: hoc latinũ: declinat̃ etiã pollẽ pollinis: authore pbo ⁊ Cesare ĩ libro de analogia. Phocas ṽo⁊ caris. pollis pollinis declinãt: s̃z queadmodũ de recto nõ satĩ ꝯstat ita de obliq̃s exploratũ ẽ. Seren⁹. proderit ⁊ madida frumẽtũ polline turgẽs. Celsus li. ij. ex polline ĩfirmissim⁹ cibari⁹ panis. plu. lib. xxxvj. Illiciũt iq̃t cũ polline. ¶ Otis nomẽ ĩ os. Alij hãc regulã de terminatis ĩ os aliter posuerũt: dicẽtes mittere frequẽt⁹ gtĩn ĩ otis. nos aũt illã ĩuertẽtes dicim⁹ gñaliter facere tñ ĩ otis: qd̃ plura ĩ otis facere reperiũt̃ q̃ ĩ oris: vt rhinoceros otis: monoceros otis: niceros otis. egoceros otis. eros tis. philcros otis. nepos otis. dos tis. cos cotis. sacerdos otis. compos otis. ĩpos otis. Mar. l. j. q̃ nõ p̃misit p̃lia rhinoceros. Idẽ ĩ eodẽ. Et pueri nasũ rhinocerotis habẽt. plu. li. xviij. Argentinã aũt ferã rhinocerotẽ. Luc. humid⁹ ego ceros nec pl⁹ ĩco tollit̃ vena. Mar. cũ placeat phileros tota tibi dote redẽpt⁹. Et paulo post. ꝑpetuã dij te faciãt philerotis amicã ⁊ ĩ libr̃z ffo x̃. tit. de fideicõ. l. luc⁹. eros erotĩ libertã nõ dedit. ¶ In oris vero exeũt pauca q̃ hic enumerat. ros roris: flos oris. mos oris: lepos oris. os oris: q̃ terminãtur ẽt ĩ or vt arbor vĩ arbos ris. color vel colos ris. vapor vel vapos vaporis. odor vĩ odos ris. honor vĩ honos honoris. Uergil. in buc. Nunc omnis parturit arbos. plu. xxxv. Glebis inq̃t suus colos: atq̃ ibidẽ sepi⁹ ea declinatiõe vtit̃ lucre. li. v. Et volitãs ꝑmanet ad hos frigusq̃ vaposq̃. Plaut⁹ in captiuis. Cuius odos sub basilica nos oẽs adegit ĩ forũ. Uerg. j. eñ. hic pietatis honos: sic nos ĩ sceptra reponis. Timor etiã vel timos apud Marcellũ legitur. ¶ Os q̃z in alia significatiõe ossis facit. ¶ Custos custodis. bos bouis. ¶ Et tñ oris. Qd̃ quedã nõia greca repiunt̃ mittẽtia gtĩn ĩ ois: vt minos minois. tros trois. thos thois: heros herois. ab eo qd̃ ẽ minos minois. fecit Sal. apud Pris. in. ij. hist. Dedalus inquit e cilicia p̃fectũ q̃ minois fugeret irã. sed põt esse hic gtũs ab eo qd̃ minon. Uerg. j. eñ. Tros tyriusq̃ mihi nullo discrimine aget̃. Et in eodẽ. troas reliquias danaũ. ⁊ troes te miseri ventis maria oĩa vecti. plu. lib. viij. Nã troes luporũ id gen⁹ est. ¶ Us tibi mittit. sepe de hoc q̃z regula inuertẽda cogitauim⁹ ꝑpterea qd̃ aliq̃ plura excipiebant̃ q̃ ꝯtinebat: sed ne sim⁹ tãte nouitatis authores: dicamus q̃ hui⁹ declinatiõis nomina terminata in us: mittũt genitiuũ in oris: ea fere sunt. Corpus oris. dec⁹ oris. lep⁹ leporis. latus ris. fenus ris. frigus ris. nemus ris. pectus oris. stercus ris. tp̃s ris. tergus ris. facinus oris. Et nõia cõparatiua sub terminatione us: vt nobili⁹ oris. breuius oris. Excipiuntur vero. xvij. nõia que tribus versibus continẽtur q̃ gtĩn mittũt ĩ eris. ¶ Hulc⁹ eris. acus eris. viscus eris. põd⁹ põderis. fed⁹ eris. syd⁹ eris. vell⁹ ris. holus eris. scel⁹ ris. fun⁹. ris. gen⁹ ris. vuln⁹ eris. mun⁹ ris. on⁹ ris. lat⁹ ris. vet⁹ ris. opus ris. Illa q̃z duo pign⁹ ⁊ fenus etiã in eris quoq̃ exeunt. Iuue. milia fen⁹ pignorib⁹ positis. a fenore quo feneror: ⁊ fenero declinata sunt. ¶ Et tamẽ udis. q̃ hui⁹ declinatiõis q̃tuor tñ nõia exeũt in udis subscus udis. inc⁹ udis. palus udis. pecus udis. Quatuordecim anni sunt ex quo hanc regulam magno honoris nostri periculo cepimus edere: vt aliorũ authorũ perplexitatem fugeremus: qui hac in parte genus cum declinatione: atq̃ vtrãq̃ cum syllabarũ quantitate cõfundunt: in quo

Symois. Pyrois.

Greca in in ⁊ in is.

Trahcin vel trachis.

Terminata in os.

In or et os finita.

In us terminata. hulcus.

in quo quanto breuiores: faciliores\[q\] fuerim\[us\] quã ceteri: addo etiam copiosiores etiã maliuel: is iudicandũ relinquo. Sz ĩ tanto temporis interuallo ex frequenti librorum lectione: quos lexici mei gratia excussi vnum tantum reperiri nomen qđ regulis a me traditis non continebatur: cuius neq\[ue\] alij quoq\[ue\] grammatici mentionem fecerũt: id erat subscus subscudis. Enni\[us\] apud festũ neq\[ue\] vlla subscus prohibet compagem. Cato de re rustic. subscudes iligneas abdito. Quod vero dicit pecus hec muliebre: dictum est preterea qđ hoc pecus pecoris facit in genitiuo. Subscus re gulis tradi tis non con tinetur.

Cetera feminei generis mittuntur in utis.
Que polisyllaba sunt: monosyllaba dantur in uris:
Grus & sus dat uis: intercus utis tibi mittit.
Grecum nomen in us genitiuũ mittit in untis.
De pus erit odis: tibi sit pro teste melampus.
Dat dipthõg\[us\] in aes praes praedis: & aes dat it aeris.
Dat dipthõg\[us\] in aus fraus fraudis: la\[us\] quoq\[ue\] laudis
Si poli syllaba sunt: tamen aucupis erit ab auceps.
Si: b: p: phi: preit s; mediam, dabis i genitiuo.
E mutatur in i: quando o preponitur illis:
Ponit hiems hiemis puls pultis mittere debet.
Si preit n ant r. mediam tibi dat genitiuus.
Lens lendis mittit: frons frõdis: glãs quoq\[ue\] glãdis.

¶ Ant. Cetera fe. ge. Sunt sũt tñ quinq\[ue\] vt in gñe disputauim\[us\]: virt\[us\] virtutis: iuuẽtus tutis. senectus senectutis: salus salutis: seruit\[us\] seruitutis. ¶ Monosyllaba dantur. q\[uia\] nõia monosyllaba huius declinationis terminata in us mittũt genitiuũ ĩ uris, vt mus muris: ius ris. crus cruris: thus thuris: pus puris: q\[uod\] frequẽter ẽt ĩ obliquis Celsus vtit. ¶ Grus tñ facit gruis: & sus suis: Ligus v\[er\]o rõne monosyllabaꝝ sequit\[ur\] aut genitiuũ ab altera terminatione hoc est ligur accepit: facit\[que\] cũ illo ligurus. Hoc nomẽ intercus ẽ in genitiuo accipit. ꝓpterea qđ ab inter & cutis ꝯponit. ¶ Grecũ nomẽ in us. q\[uia\] nõia greca terminata in us mittunt genitiuũ in untis. vt amath\[us\] untis. sipus untis. phyc\[us\] untis. hieric\[us\] untis. op\[us\] opũtis. trapez\[us\] untis: hydr\[us\] antis. phil\[us\] untis. Vergi. x. eneid. Est amath\[us\] est celsa mihi paphos. Ouid. met. At si forte roges fecũdã amathũta metallis. Luc. in vij. Est sub dita sip\[us\] mõtib\[us\]. Sil. ix. pu. Terras & littora sipus: vrbs est Apulie q̃ postea sipõtus dicta est. Pli. ĩ cyrenaice descriptiõe: pinctorũ indẽ phycus p creticũ mare currit. Luc. l. ix. Sevas meritũ phycũta ruinas sparsit. Ptolomi\[us\] ĩ palestine descr. ptõe. hieric\[us\] ĩ recto posuit accusatiuũ. Sipus & sipontus. Pli. ĩo lib. v. hiericũtẽ indẽ palmetis consitã fontib\[us\] irriguã. Opus opũtis oppidũ a ptolomeo ponit in achaia. Ouid. in. j. de ponto. Cede puer facta patroclus opunta reliquit. Pli. li. vj. Aphenice centũ milia passuũ trapezus Est paulopost. a trapezũte indẽ centũ quadraginta mille. Q. curti\[us\]. regionẽ cã vsq\[ue\] trapezunta descẽdere. Luc. in vij. Quas a\[n\]i\[us\] hydrus antiquus\[que\] barce. Pli. l. iij. Ab hydrũ de impunius italie portu nobili. Cic. l. epi. Ad hydrũtem indẽ ludibũdi puenim\[us\]. Phil\[us\] quoq\[ue\] a ptolomeo ĩ licionia ponit. pytagorã ĩo lcõtẽ philũta venisse legimus. Opus. ¶ De pus exit odis. q\[uia\] nõia cõposita a pus, podos grece qđ iterpretat\[ur\] pes: mittũt ĩ odis vt trip\[us\] odis: nõ tripos odis. vt idocti grãmatici dicũt, edip\[us\] odis. Mar. Qui legis edipodẽ caligãtẽq\[ue\] thiestẽ. Plau. in penu. p sfĩgẽ declinauit. Jsti indẽ oratiõi edipo op\[us\] ẽ cõiectore. Suetoni\[us\] quoq\[ue\] ĩ Cesare eadẽ declinatiõe vsus est. Papi. cẽt in pmo Thebaidis cũ dicit. Edipode cõfusa dom\[us\] ab eo qđ est hic edipodes ode. ¶ Melãpus odis: hic diuinus fuit amithaõis fili\[us\] a quo melãpodiũ herba d\[icitu\]r repta ¶ Dat diphthõgus in aes. q\[uia\] duo rep\[er\]iunt\[ur\] nõia in aes diphthõgon finita. hoc aes: qđ facit in gtõ aeris. & h praes q\[uod\] facit praedis. ¶ In aus quoq\[ue\] duo: hec laus. hec fraus. qđ vtrũq\[ue\] facit gtm ĩ dis. fraud\[is\]: & laud\[is\]. ¶ Si b: p: phi: preit s. qđ nõia hñtia b: aut p: aut ph. q̃ a grecis d\[icitu\]r ph: añ s: formãt gtm iterposita i: iter b: p: ph: & s: vt arabs, arab\[is\]: plebs plebis: calybs calyb\[is\]: scobs scobis: vrbs vrb\[is\]: lelaps lelapis: seps sepis: stirps: stirpis. inops inopis: gryphs gryphis: cinyphs cinyphis: q̃ fiuui\[us\] ẽ aphrice ad garamãtes ¶ E mutat\[ur\] ĩ i. hec regula ad gtĩ penultimã ptinet: dicit\[que\] q\[uia\] nõia pluriũ syllabarũ hñtia e añ bs aut ps: mutãt illud e in i in gtõ: vt celebs celebis: princeps cipis. ¶ Qđ monosyllaba sunt nõ mutant, e in i. vt plebs plebis. seps sepis. ¶ Auceps tñ neq\[ue\] facit aucepis: neq\[ue\] fecit aucipis: sed aucupis. Probus tñ eos dicit errare q̃ dicunt auceps aucupis: cũ dicẽdũ sit aucupes aucupis. Sed ego nescio quid sibi voluerit vir doctissim\[us\]: cũ nunq̃ aucupes: sz freq̃ẽter auceps repiat\[ur\]: vt apđ Oui, xj. met. Laqueis quos callid\[us\] abdidit auceps. ¶ Ponit hyẽs is. q\[uia\] in ms: vnũ tñ reperit\[ur\] nomẽ: hec hyems. qđ facit hyemis. Et in ls vnũ quoq\[ue\] hec puls: qđ facit pultis. Pli. li. xviij. videtur tã puls ignota grecie fuisse q̃ italie polẽta. Iuue. Et grãdes fumabãt pultib\[us\] olle. ¶ Si preit n aut r: q\[uia\] nõia hñtia n ante r: aut ante s: mittunt genitiuum interposita ti: inter ns: aut rs: vt hic dodrans antis. sextans antis. sapiẽs entis. mens mẽtis: thyrins tis. qđ th aspiratũ recipit: frons frontis: aruns tis. ¶ In dis tñ genitiuũ faciũt quinq\[ue\]. Lens dis. animal illud: siue bestiola q̃ in capillis palpebris\[que\] innascit\[ur\]. Serenus vnda maris lendes capitis deducit iniquas. Pli. libr. xxxv. Itẽ lendes in palpebris tollit. Lens vero cum facit lentis: legumen est notum. ¶ Frons frondis. Vergi. ij. geor. Precipue dũ frons tenera. vbi Seruius ait verã lectionẽ esse frondis: sed a fronte: t'a frontis: partẽ capitis: aut faciem alicuius rei significat. ¶ Glans glandis. Ouidius. xiiij. metamor. Missa solet medio glans intabescere celo. & Cesar in cõmentarijs. eodem tempore glans missa est inscripta. & digestis de glãde legata. glandis nomine omnis fructus continetur. Vergilius, tantum pluit ilice glandis dixit.

Auceps. Hyems. Finita in ns & rs. Lens. Frons. Glans.

Nefrens nefrendis: quod pendo libraq\[ue\] gignit:
Ut cor dat cordis: sic que componis ab illo.
Uncia quod nomen componit mittit in vncis.
Dat capitis caput: in cipitis sua compositiua: &
Que dant crementum tibi duplex: adde: supellex:
Atq\[ue\] iter aut itiner: dant lectilis hec in eris q\[ue\].
X finita dabunt x rapta cis genitiuo.
E mutatur in i quando preponitur illi.
Unum polisyllaba sint. veruex. halexq\[ue\] dat ecis.

Anto. Nebrissensis.

¶ Ant. Nefrẽs dis. p porcello: vt ĩ gñe dixim\[us\] q̃ cũ ablactat\[us\] sit: nõdũ tñ fabã: aut glãdẽ frendere: hoc est frãgere põt. ¶ Libripẽs libripendis: qđ a libra & pẽdo pẽdis: a quo est appẽdo & suspẽdo. Pli. li. xxxiij. Stipis põderãtes pensatores dicunt\[ur\] libripẽ\[n\]des. Liui. andronic\[us\] apđ Pris. ipubis libripes esse nõ põt. ¶ Ut cor dat cordis\[que\] ẽt cõposita a corde faciũt ĩ gtõ quẽadmodũ simplex cor cordis: vt cõcors ꝯcordis. discors d\[i\]s. vecors vecordis: secors dis. vranicor dis. misericors dis. ¶ Uncia qđ nomẽ. q\[uia\] cõposita ab vncia mittũt gtm ĩ vncis: vt dcũs uncis. septũs septũcis: decũs uncis. vndeunus uncis. Sunt q̃ p x ĩ fine ĩcipiãt scribere dũcix: septũx decũx: deũx: illa opinor rõne ducti: qđ ꝓpriũ est desinẽtiũ ĩ x mittere gtm in cis. ¶ Dat capitis

Nefrens quid sit. Cõposita ab vncia.

In gis multa dabis: lex: rex: grex: addito remex:
Iunxque petix: et strix: a coniux coniugis exit.
Illex: ac aquilex: compluraque nomina greca.

caput. in t finitū nomē qđ declinet̃ vnū tm̄ reꝑit nomē caput: qđ facit i gtō capitis e duo ab illo

Cōposita a caput.

cōposita sinciput: et occiput: facientia gtm̄ in cipi tis: sincipitis et occipitis. ¶ Dicit p̄terea i cipi tis mittere gtm̄ cōposita a capite: habentiaq̄ du plex gtı̃ crementum vt biceps bicipitis: triceps itis. anceps itis. preceps itis. q̄ etiā antiquissimi ancipes itis. et p̄cipes tis. declinabāt. Plau. apud Prisc. in cōme rictib⁹. saliā in puerū insisti p̄cipites. Idē in rudente. alterinsecus est securicula ancipes: atq̄ ediuerso precipes ca pis. atq̄ anceps cipis: declinabāt. Liui. andronicus apud Prisc. Sequ in alta maria p̄cipē inops dedit. et Enni⁹ apud eūdē. Intra muros aut extra precipe causa. Superio lib⁹ quoq̄ annumerant duo nõia duplex crementū ha bētia suppelex supellectilis: et iter eris: sed iter vt supra dixim⁹: itineris facit: quēadmodū itiner itineris: ex quib⁹

Supellex.

duobus eruditior etas vnum cōflauit iter iteris: atq̄ nō dicim⁹ itiner in recto: neq̄ iteris iteri itera in obliquis. ¶ Supellex vero ideo fecit supellectilis q̄ antiquiores hec supellectilis declinabāt. sic Cato apđ Prisc. quasi sus

In e. terminata.

pellectilis inq̄t solet: nūc vero hec supellex dixim⁹. vt Hora. cāpana supellex. Persi. quā sit tibi curta supellex. Uer. j. geor. Uirgea p̄terea celi viliſq̄ supellex. vbi ait Seru⁹. Supellex vsurpatū est nā artis supellectilis est. oīs geni tiuus aut par esse dz. aut maior vna syllaba: si duab⁹: cōtra artē est. ¶ X finita dabūt. q̄ nõia desinētia in x. faciūt gtm̄ ablata x: et cis addita: vt hec pax cis fex. cis: merx cis. pix cis. vox cis. lux. lucis. ¶ Deīde dicit q̄ si nõia pluriū syllabaꝝ terminata in e: habuerint e ante e: illū e mutant i: vt hic index cis. pollex cis. index cis. ilex cis: vindex cis. cortex cis. qđ si vni⁹ tm̄ syllabe sunt: nihilomin⁹ e retinēt vt fex cis. nex cis. ¶ Duo quoq̄ nõia ponit q̄ eū sint pluriū syllabaꝝ nihilomin⁹ in gtō et in reliq̄s obliq̄s q̄ ab eo formant̄ e retinēt. ea sunt. Uervex cis. Iuue. Sutor et cũ vervecis labra comedit. Et alio loco veruecū i patria crassoq̄ sub aere nasci. ¶ Halex halecis de quo re dre su pra qđ in capite gñis noīꝝ terminatoꝝ i e dixim⁹. Duo p̄terea reꝑio terminata i ex: q̄ gtm̄ i eū mittūt ecis: sz id nō posui: qm̄ apud autores rara sunt inuentu: ea sunt myrmex myrmecis. ꝓpriū serui nomē apud Apu. x. lib meta. Resex ecis. q̄ vit̄ Colume. in li. de re rust. p subsidiario palmite. ¶ In gis multa dabis. q̄ et si nõia in e finita mit

In g's mittentia gtm̄.

tunt plerūq̄ gtm̄ in icis. multa sunt tñ q̄ i gis exeūt. ea sunt fere. ¶ Lex legis. Rex regis. Grex gregis. Remex remi gis. qđ secutū est rationē habētiū e ante x. pluriū syllabarū. Impetix impetigis p eo qđ est impetigo impetiginis autore festo. quā nos impetiginē dicimus greci lichenē: dicit̄q̄ ab impetēdo. Sz qz syllaba breuis posita est inter duas longas vsi sumus epenthesi: hoc est syllabe interpositione: vel potius thmesi. ¶ Frux gis. Enni⁹. dictuz fas etumq̄ facit frux. Idē. Iā iam data sit frux. Auso. quoq̄ burdegalēsis inter monosyllaba posuit frugis. dicens. An equidē cāpis q̄ spicea suppeteret frux. ¶ Coniux cōiugis qđ nō a coniungo is. sed a coniugo as venit: quod mul tis rationibus probauit Lauren. abstemius contra Priscianum et alios autores. ¶ Illex illegis per i duplex: qz peruinum i arbor est. cum vero fecit genitiuū illicis: est res blanditijs et illecebris ad se trahens: at vero cū legibus inobedientem significat atq̄ g simplicis vnde componitur retinet. Plau. in persa. impure inhoneste: iniurie illex. Eadē quoq̄ ratione exlex gis. facit Cice. pro cluentio. nō qđ illi exlegem sed syllabā arbitrentur. ¶ Aquilex gis. Uarro hoc pacto inquit vtilior tuscus aquilex. Sene. in. iij. natu. q. sudorē aquileges vocant: quia gutte quedā. vel p̄sura loci elidunt̄: vel estu euocant̄. Pli. xxvj. Tussilago vbi nascit̄ subesse aquas credunt. hoc hz signū aquile ges. sunt autē putearij hoc est q̄ puteos effodiēdi certis in locis rationē dicūt. ¶ Mast x chis. qđ flagellū interpre tatur: vnde homeromastix chis. ciceromastix chis. vergiliomastix chis: quēadmodum in capite generis dictuz est. ¶ Meninx g s. pro cerebri pānicula: quā dictionem medici corrupte vocant miringā. meninx quoq̄ Lothopha gorum terra fuit: vt inquit Stra. cuius homerus in odissea meminit. fuit et nympha ibidē ad quā vlysses diuertit homero teste. Sil. lib. iij. spec. Marte coaspes narifia meninge satus. Pli. in descriptione insularū aphrice. clarissi ma est inquit meninx ab eratostene Lotophagites appellata oppida habet duo: meningem: et gnan. ¶ Lelex le legis. Ouid. viij. meta. naricius q̄ lelex. Uerg. viij. eneid. hic lelegas carrasq̄.

¶ Chrit. nefrēs dis. dicit Festus arietes dici nefrēdes: q̄ dentibus frēdere nō possunt alij dicūt nefrēdes infantes esse nōdū frēdētes. i. frangentes. hoc Fest⁹. ¶ In gis. his etiā nominib⁹ pōt addi biturix gis. Luc. j. Et biturix lon gisq̄ leuces axones i armis. Ceterū vero apud hi. p̄rius leges. Bituriges iocos et cubos. ¶ Peluis. Uale. apud. Mar.

Sphinx.

amore edisti tāq̄ blacta i pelui apud eūdē Cice. in vena. peluiz sibi poposcit. Fe. pōpo. dicit pelluuiā esse peluiz vas: nos peluim appelam⁹. Apu. th. ix. asini aurei. peluē scripsit ad̄ indi recētis cōpletā pelue offerrent potui meo.

Phryx.

¶ Ant. Sphix gis alal fuit et mōstrū solitū via torib⁹ enigmata proponere ab edipode interfe ctū. ¶ Phryx gis. Oui. epi. pand: phryx erat et nō genit⁹ de sanguine. Uer. j. eñ. Hac phry ges istaret curru cristat⁹ achilles. Phalāx gis. Idē. ij eñ. Et iā argiua phalāx istructis nauib⁹ ibat. Et illū. Agamēnoniasq̄ phalāges. Styx gis. p palude inferorū: et filia tethios et oceani. ¶ Syrinx gis. nympha fuit i calamū palustrē

Strix.

versa. de q̄ Ouid. j. met. naiis vna fuit nymphe sy riga vocabāt. ¶ Strix gis: auis nocturna. Se ren⁹. p̄terea si forte p̄mit strix atra puellos. Ti

Iapix.

bull⁹. et tectis strix violēta canat. Ouid. vij. met. Strigis et infames ipsis cū carnib⁹ alas. ¶ Ia pix gis. vēt⁹ q̄ spirat ex apulia de q̄ Hora. j. car. Uētorūq̄ regat pr̄ obstrictis alijs p̄ter iapiga.

Allobrox.

Idē rectū ꝓtulit i. iij. car. Nec q̄d alb⁹ peccet ia pix. ¶ Allobrox gis. Hor. i epo. nouisq̄ reb⁹ infi delis allobrox. Iuue. raſ⁹ q̄ toties Ciceronē allo broga dixit. ¶ Orix gis. Mar. seu⁹ orix p̄stat q̄e mihi morte canū. pli. origē h̄ic appellat egypt⁹. ¶ Pōpholix gis. Pli. li. xxxiij. et nūc i crattis reperiunt̄ q̄ vocāt pōpholigē. et spōdiū d̄sta: q̄ pō pholix lotura est: spōdios illota ē hispanedici mus aturia. ¶ Iazyx iazygis: iazyges ppli sūt septētrōales. Oui. iij. de pō. ipse vides onerata

Iazyx.

ferox vt ducat iazyx. Idē in. j. eiusdem. aut q̄a

Syrinx: et meninx: et phrinx: iapixque: lelexque:
Sphynx: phryx: atque phalāx: styx: strixque: pharinxque:
larinxque:
Allobrox: mastix et orix: quibus addis iazix:
Et reges Gallos quorum sit rectus in orix.
Inde his dant mastix: et onix: thoinix: diorixque:
Et duo dant aëtis: hypponax: astianaxque:
Nix niuis: atque senex senis infert: nox quoque noctis
Fitque datiuus in i: si tollas s genitiui.
Accusatiuus fit in em. Sed in im tibi mittunt
Hec sitis: et tussis: vis: buris: peluis: at ista.
Dantur in em vel in im: restis: turrisque: securis:
Et puppis: febris: sed in im tantummodo greca:
In quibus est recto non dissimilis genitiuus:
Que mittis et m in plerumque vt Naso charybdim.

sarmatefaciant:q̄d iazyges acres. ¶ Diorix qđ fossa:siue alueus interpretatur. pōpo.lib.iij.tñ manu factus am nis:ideo referendus qm ex nili alueo diorche adductus. ¶ Et reges galloꝝ.ꝙ etiā nola quorūdā regulorū gel. lic in orix finita mittut gtm in orgis:vt orgentorix ig.o: dūnorix gis. ambiorix gis. vercingetorix gis. Cesar in com mētario belli gallici primo. nobilissim⁹ ꝛ ditissim⁹ fuit orgētorix. ꝛ paulopost. orgētorigē ex vinculis causam dice= re coegerunt. Idē in codē. Dūnorix grā ꝛ largitiōe apud sequanos plurimū poterat. ibidē. legatos ad dūnorigē heduū mittut. reliqua ad hūc in modū in codē opere frequenter diclinata quoq͂ repetes. ¶ Aut q̄z apud iunio res grāmaticos reperiūt mittene gtm in g.o: s3 corrupta cē dictio aut augis ꝑ ablis absidis:q̄ pli. vtitur frequē= ter i scōo natu. hi. lib. ¶ Nix niuis. ꝛ senex senis ꝑter aliorū ꝓportionē miserūt gtm. Sed ꝛ nix aqud antiquiores ninguis fecit. qđ initai⁹ Apulei⁹ in hermagora dixit. Ola ningue cādebāt. Et ab eo qđ ē senex senecis i gtō ꝓtu lerat vt i aulularia plaut⁹ ꝛ docto. bellissimi negotioli senectis solet esse:noctis quoq͂ gtūs a greco pendet:qui nix nictos declināt. ¶ Nox ꝑterea ꝙ in gtō t super c accepit: dicimusq͂ noctis. atq͂ ab eo compositū ꝑnox pernoc= ctis. ¶ Et duo dant actis:ꝙ duo hec nola hypponax:ꝛ astianax:mittūt gtm in actis:assumpto t super c dicimusq͂ hypponax hypponactis:astiánax astianactis. Ruffinus. vtitur hypponac hoc metro scrip⁹ autor. pli. li.xxxvi. Cō hypponax indignat⁹. Et ibidē. hypponactis etate poete. Itaq͂ iccp. hypponacti nobilis feditas vult⁹ erat. Oui. i. q.ine. Mittit astianax illa de turribus. Idē ad Liuiū. ꝛ pater ꝛ cōiunx astianaxq͂ puer. Uer. iij. eneid. O mihi so la mei super astiana. tis imago. Et in scōo eiusdē. puerū astianacta trahebat. ¶ Bibrax. quoq͂ apud Cesarē in cōmētarijs bibractis facit in gtō. oppidū est gallie. Duo quoq͂ nola dicit assumere i gtō ch aspiratā mastix chis. qđ ē mastiche mastichos declinat. ꝛ onix chis:ꝛ ab eo cōpositū sardonix sardonichis. Thonnix theminchis. ꝗ nos thomichē vocam⁹:ꝛ diorix richis. qđ interpretat fossa. pōpo. mela. Ex nili aluei diorche adductus. ¶ Briax acis. pli. lib. xxxvi. A septētrione celauit briax:a meridie thimotheus. Et ibidē. scopas habuit emulos briaxin et thimot. ¶ Fitq͂ datiuus in i. ꝙ dtiū singularis tertie decli. in i terminat:fitq͂ a gtiuo eiusdē numeri ablata o: vt patris patri:corporis corpori:felicis ci. ¶ Accusatiu⁹ fit in em. ꝙ accusatiu⁹ eiusdē decli. atq͂ numeri terminat in em:fitq͂ a gtō is mutata in em:vt patris patrē:felicis felicē:hois holem. ¶ Quedā tñ que hic explicant mittunt accusatiuum in im:ea sunt. ¶ Sitis sitim. Uer. in buc. dulcis aq̄ saliēte sitim restringere riuo. ¶ Tussis tussim. pli. lib. xxvi. Tussim sedat bechion q̄ ꝛ tussilago dr. ¶ Uis vim. Uer. vi. eñ. Nec vim tela ferūt. ¶ Buris burim. Idē. i. geor. Domat in burim⁹ ꝛ curui formā accipit vlmus aratri. ¶ Peluis peluim. q̄ oēs dicunt mittere actm in im:sed exēplū mihi nō succurrit. At vero in em simul:ꝛ in im faciūt hec. ¶ Restis restē vel restim. Ter. i eunu. Ad restim m hercle res redijt ꝛ ab eo qđ restē reste facit in ablatiuo Iuue. dicēs. Puteus ne longa reste mouendus. ¶ Tur ris:turrē vel turrim. Uerg. ij. eñ. Turrim in ꝑcipiti stantē. ¶ Securis. securē vel securim. Idē in codē. ꝛ incertā ex cussit ceruice securim. ¶ Puppis. puppē vel puppim. Idē. i. eñ. Ingēs a vertice pōtus i puppim ferit. † ¶ Febris febrē vel febrim. Mar. Nō habui febrim symmache nūc habeo. De termi natione em vb. q̄ repice exēpla. Uer. ix. eñ. eratā quatiēs tarpeia securē. Iuue. dicēdū statue restēq͂ sequunt. Aqualis quoq͂ apud plau. Date mihi istū se dē vt sedeat ꝛ aqualim cū aqua. ¶ Sed in im tñmodo greca. ꝙ nola greca terminata in is hñtia gtm nominatiuo similē mittūt actm in im:vt eclypsis:eclypsis psim. leucaspis:leucaspis:leucaspim. mēphitis mēphitis:tim. opis:opis:opim. magudaris vel magydaris:magudaris vl' magydaris:magudarim vl' magydarim. Uer. vi. eñ. Leucaspim ꝛ licie ductorē classis orontē. Idē in. vi. Seuāq͂ exhalat opaca mephitim. Idem in. xi Uelocē interea superis in sedib⁹ opim. pli. li. xix Alterū genus silphij est:qđ magudaris nolatur. Columella li. vij. Radix (inq̄t) quā' greci vocāt magudarim:nostra cōsuetudo laserpitiū appellat:qđ si grecū est. q̄d opus fuit a grāmaticis iter nola latina explicari:cū ad regulā grecorū potuerit reduci. Uer. i° in buc. exit. aut ararim parth⁹ bibet aut ger mania tigrim. ararim nō est ab eo qđ ē arar:sed ab eo qđ araris:nā in vtrāq͂ terminationē desince reperit. ¶ S3 in ñm. Actūs latine declinationis est im. m vero ꝑ n:greca declinatio est:vt suo loco dixim⁹ vt charibdis dis. ryb din. acis dis. vel acis acin. Ouide pōt. charybdin achei. Idē. xiij. met. Acin amas ꝑfersq͂ meis amplexib⁹ Acin. ¶ Chuss. S3 in im tantūmodo greca:vt charybdim:orerim. Luci. iij. Tauromimtanā vincūt feruore charybdim. Iuue. saty. vij. ducit ante cibum rabidā facturus orexim. ¶ Que mittis ꝛ in m. vt tropin. caparin. Mar. li. xij. Tu more fere ipse triopin de fece lagene. veruntñ q̄ nominatiuū genitiuus superat in a. etiā effertur accusatiu⁹ gre= cus. Cice. ad apiuu lib. iij. episto. non solum pallada:sed etiam appiada nominabo.

Nomē in e:vel in al. vel in ar:modo sit tibi neutrum
Exit in i sexto. sed in e per pauca dabuntur:
Far:preneste:iubar:soracteq͂:gausape. nectar.
Mittit in i menses. ꝛ in as gentilia iunges.
Et que fecerūt vel in im vel in in tibi quartum.
Nā que datur in im vel in em:dant e vel i sexto.
Cinis:auis:nauis:clauis iungatur:ꝛ anguis:
Unguis:ꝛ amnis:vectis postis:neptis ꝛ ignis:
Strigilis:ꝛ classis:pugil:vigil:atq͂ supellex:
Additur bis imber:verbaleq͂ quod facit in trix.

¶ Anto. nomē in e. Abltūs tertie declinationis qm in e vel in i desinit:p̄rio ponit regulas noīz desinētiū i is tm:aut i e:vel in i:deinde termi natoꝝ in e tm. Dixit igit i ꝑmis ꝙ hui⁹ declina= tiōis nola dsinētia i e:vl' i al. vl' i ar. si gñis sunt neutri mittūt abltm i i tm. vt hoc mare:a mari. hoc rete:a reti. q̄ ipa ēt anndores i e termina= bāt. vt plaut⁹ i rudēte. Dicā i mare cōi caplos. Oui. v. fasto. Cur tibi ꝑ lib'cis claudunt rhete leonis. Suetoni⁹ q̄z i Nerone rete aurato dixit. Quāq͂ videri possit ab eo qđ est ntō hec retis: qđ plautus i truculento gñe posuit masculino dicēs. nō vides ꝑferre me vuidū retē. Et ibidē. iterū vt dimisit retēatq͂ hamū. ¶ In e tamen ablm mittūt q̄ sequunt. hoc far a farre. Iuue. cū farre ꝛ vino ianū vestāq͂ rogabat. ¶ Prene ste a ꝑneste. Uer. viij. eñ. Quiq͂ altū ꝑneste viri. Ad idē in. viij. Cū ꝑla aciē ꝑneste sub ipa. figu rate el ad vrbē retulit sub ipa. ¶ Iubar a iuba re. Uer. iiij. eñ. It portis iubare exorto delecta iuuēt⁹. ¶ Soracte:a soracte ꝗ̄q͂ pli. li. viij. masc. gñe dixit ꝙ ad mō tē soractē. nā hora. hoc soracte soractis dixit i ꝑlo car. Ut alta stet nunc cādidū soracte. ¶ Gausape. a gausape. Persi⁹. Balātū gausape pectis. hor. ij. ser. Gausape purpureo mēsam ꝑtersit. ¶ Nectar. a nectare. Uer. i. eñ. dulci distēdūt nectare cellas. ¶ Mittis in i mēses. Qđ nola mēsiū q̄ per tertiā declinationē inflectunt mittūt abltm in i. vt q̄ntilis:a quīntili. sextilis:a sextili. septēber a septēbri. decēber:a decēbri. Iuue. Medio seruare minutal decēbri. Idē alio loco:toto viuū nescire decēbri. ¶ Et in as. Qđ nola gentilia terminata in as:mittūt etiam ablatiuū in i. vt arpinas:ab arpinati:cassinas a cassinati. Nā ꝛ Pris. lib. vij. inquit ꝑfecta eorū reperiuntur apud antiquos in tis desinētia:vnde neutra quoq͂ eorum in e desinunt:ꝛ ablatiuum in i more eorum in is desinunt:ꝛ in e que etiā apud priscos in e terminare ablatiuum reperimus. vt apud Ouid. in epist. paridis. hoc mihi nam recolo fore vt a celeste sagitta. ¶ Et q̄ fecerunt vel in im. Quod nola mittentia accusatiuum in im per m:vel in in per n mittunt

Nix. Senex senecio.

Accusatiu⁹ in em.

† Si ferbes transposita r litera non a feruore / vt dixit nos n⁹ Marcel lus io recte Dixit Ser. te brum a fer uore. s. ordi nato calore

De ablts tertie inflex ionis.

Mare in ab latiuo.

Que i e tan tum ablm mittunt.

Soracte.

Que in i tm tū mittunt.

ablatiuū in i. Que vero fecerunt in em vel in im mittūt e vel i: vt caribdis caribdim: a caribde vel caribdi. puppis puppē vel puppim: a puppe vel a puppi. In e preterea et in i mittunt ablatiuū noīa hic posita. ¶ Ciuis a ciue vel ciui. Iuue. qd illo ciue tumisci. Cicero in philippicis. in principe ciui non est fatis. ¶ Auis ab aue vel aui. hora. i. carmiū. Fasta mala ducis aui dominum. ¶ Nauis a naue: vel naui. Terent. in andria. Naui fracta apud andrū. ¶ Clauis a claue vel claui. Ver. in moreto. Et reserat clausa que pandet ostia claui. ¶ Anguis ab angue vel angui. ho. i. epi. Alter militie tertiā cane peius et angui. ¶ Unguis ab vngue vel vngui. Idē eodē. Lactātis acuto ne secer vngui. ¶ Amnis ab amne vel amni. Ver. i. ge. Prono rapit alueus amni. ¶ Vectis a vecte vel vecti Terē. i eunucho. In mediuz huc agmen cū vecti. ¶ Postis a poste vel posti. Oui. v. me. raptaq de dextro robusta repagula posti. ¶ Neptis a nepte vel nepti superiorib' annumerat: sz exēplu nō succurrit. ¶ Ignis ab igne vel igni. Ver. iiij. eñ. Uulnus alit venis a ceco carpit igni. ¶ Strigilis a strigile vel strigili. hor. ij. ser. Qui puer vnaz furtiua mutat strigili. ¶ Classis a classe vel classi. Uer. viij. eñ. Auectū eneā classi victoresq penates. ¶ Pugil et vigil a pugile vel pugili a vigile vel vigili. Iuue. pterea lateris vigili cū febre dolorē. Supellex a supellectile vel supellectili. vñ ē in libris ffor. tit. de supellectili legata. ¶ Imber. ab imbre vel imbri. Uer. i buc. Iuppiter et leto descēdet plurimus imbri. Uerbaliaq qd facit in trix. Qd noīa v'balia siue pticipalia feminina terminata i trix mittūt etiā ablm̄ in e vel in i: vt victrix: a victrice vel victrici. Lu. i. in sua victrici cōuersū viscera dextra. vñ ēt in plī figurate neutris cōiūgimus. Uictricia et vltricia dicimus. Idē eodē. Tollite iā prudē victricia tollite signa. Uer. iij. eñ. Res agamēnonias victriciaq arma secutus.

Uerbalia in trix.

¶ Ant. Adiectiua triū. Qd noīa adiectiua huius decli. nō habētia genus neutrū in e terminatum mittūt ablm̄ in e vel in i. vt hic et hec et hoc prudēs: a prudēte vel prudēti. felix a felice vel felici. velox a veloce vel veloci. Qd si genus neutrū habēt in e mittūt ablm̄ in i tm̄: vt hic et hec breuis et hoc breue a breui. hic acer hec acris hoc acre: ab acri. Deinde dicit q noīa quinq vno versu explicata et si neutris iungi pñt quēadmodū i ghe diximus ablm̄ tm̄ p e tm̄ mittūt: vt degener a degenere. pauper a paupere huber ab hubere: hospes ab hospite: sospes a sospite. Illud ēt animaduertēdū noīa ppria ab adiectiuis i is et i e desinētib' deducta mittere ēt ablm̄ i e tm̄: vt Iuuenalis iuuenale: ab eo qd ē hic et hec iuuenalis et hoc iuuenale. eodē mō Martialis: laterēsis: ānalis. Mar. Cū Iuuenale meo qd me cōmittere tētas. Ci. p plācio. Cōfiteor i laterēse summa ornamēta esse. Idē p fundanio apd Pus. Nō hoc mō a Iulio annale factū pbari pōt. Reperiūt qz adiectiua i is et i i desinētia mittere ablm̄ i e. Oui. xv. me. Finem specie celeste resumpta luctib' iposuit. Idē i epi. paridis. fore vt a celeste sagitta. Idē qz i fastis. amne perēne lates anna perēna vocor. ¶ Ast ablcōs: qd reliq oīa huius decli. noīa mittūt ablm̄ in e a quacūq veniāt terminatione vt emblema ab emblemate: sermo a sermone. lac a lacte. asdrubal ab asdrubale. titan a titane. cesar a cesare. pietas a pietate. caput a capite. pax a pace.

Adiectiua triū generum vel in i vel e pones.
Dummodo neutra per e non declinet tibi rectus.
Que sic declinās per i tantum mittere debes.
Degener: et pauper: huber: cumq hospite sospes.
Dant ablatiuos per e tantum: plus quoq pluri.
As ablatiuos per e solum cetera mittunt.

Adiectiuorū ablatiu'

Terminatio nomiatiuorū pluraliū.

Rectus pluralis fit in es. Qd noīa tertie decli. masculina vel fe. vel cōia duorū generū mittūt nominatiuū et actm̄ atq etiā cōsequēter vocm̄ plurales in es is geni. singularis mutata i in es: vt hic pater pris: hi pres o patres: hec mater: he mres o mres: hic et hec breuis breues o breues. ¶ Illa vo q fecerūt gtm̄ i yos vel i ys dipthōgō a noīb' desinētib' in ys: mittūt plāle in yes: vt hic libys libyos vel libys: plāli libyes. hec erynnis erynnios vel erynnis: erynnies. Prop. li. ij. tu me vel tragice vexent erynnies. Sall. i iugur. Aphricā i initio habuere getuli et lybies. Reperiūt ēt pauca noīa greca mittentia pdictos casus i is: vt hec trallis: syrtis: alpis: sardis. Euse. interpte hier. Trallis indt terremotu cōciderāt. hora. i epi. Quid cresi regia sardis.

Rectus pluralis fit i es: cui iūgito quartū:
Qd si mittit ium pluralib' i genitiuis
Accusatiui quādoq per is tibi fient.
Cū dedit sext' i p ia tibi neutra dabunt.
Comparatiua tamen per a solum mittere debes
Plus: et aplustre: vetus p addantur comparatiuis:
Dat genitiuus ium. si fecit in i: tibi sextus.
Tolle vigil. et supplex: opifexq: vetusq.

Regula.

Alia regla.

¶ Qd si mittit ium. Qd noīa huius declinationis mittētia gtm̄ plurale in ium: quorū gtūs singularis nō crescit sup nūm: pleruq mittūt actm̄ plurale in is: vt hic et hec oīs: gtō plurali oim: actō ois. horū rōne sequunt plurali declinata q si haberēt numerū singularē etiā ex illorū pportione declinarent. vt plī nō tres actō tris. Uer. i. eñ. Tris notus arreptas in saxa latētia torquet Et paulopost. Tris eurus ab alto i breuia et syrtes vrget. Eo mō dicit tris q Sall. in Catilina. Ois hoies q sese studēt ceteris pstare alantib'. ¶ Cū dedit i sext'. hec rla limitatio est illius. qua rectus esi quto semp recto simulant in neutris: vbi dixit neutra i plī trib' in casib' termiari in a: nūc vo dicit qd noīa illa q fecerūt ablm̄ in i accepta a hñt i in plī ante a vt a puluinari ria. a breui a. Que vero fecerūt ablm̄ i e tm̄ mutāt illud el a: vt a tpe tpa: ab emblemate emblemata. Deinde dicit q noīa cōparatiua quis fecerūt ablm̄ in i: nō tm̄ in plī mittūt neutra p ia: sz tm̄ p a vt a breuiore vel breuiori. nō breuioria: sz breuiora dicim'. Preterea hoc nomē plus qd et si quātū ad vocē cōparatiuū nō videat quātū ad significationē cōstructionēq attinet cōparatiuū est: cū fecerit i ablō plī: et plī nūero nō tm̄ pluria et cōpluria: qd apd āntiqssimos frequēter legim': sz ēt plra et cōplura dicim'. ¶ Aplustre qz q i ablō fecit aplustri: nō tm̄ aplustra: sz et aplustria fecit in nūero multitudinis. Sil. li. x. pu. lacerosq aplustria vēto. Cic. in arato. Nauib' assumptis fluitātia qrere aplustra. ¶ Uet'. qd fecit vetere vel veteri: nō veteria: sz vetera facit. ¶ Dat gtūs iū. qd noīa q fecerūt ablm̄ singularē in i mittūt gtm̄ plrez iū: vt ab alali a lalū a prudēte vel prudēti prudētiū: q tm̄ pleruq abscissionē recipiūt: vt. s. diximus. dicim' hoc mō: v'ba sapiētū: rōsa prudētū: p sapiētiū et prudētiū. In vni vo mittūt ea q sunt hic posita vigil a vigilū. Uer. ix. eñ. Interea vigiluz excubijs obsidere portas. ¶ Ex pportiōe qz a pugil pugilū dicem'. supplex a supplice supplicū: ne coincideret cū hoc noīe supplicū supplicij. ¶ Opifex: ab opifici opificū: ne coīcideret cū hoc noīe opificiū opificij. Ci. p ligario nos iacentes ante pedes supplicū voce prohibetis. Uerg. i. encid. Artificūq manus inter se operumq laborem. ¶ Christ. Adiectiua triū: generū vel in i vel e pones. Septimus vero casus absolute potius in e q in i finit. vt Q. afflante fortuna. Uer. pluuia impendēte recedūt. etiā qñ feminina noīa iūgunt cōparatiuis: vt meliore rōne. clariore snīa. ¶ Cū dedit i sextus. in e vero qd et Pus. quē et imitatur Alex. abstulerūt hec ludicria credētes a ludicris et ludicre formari. Satis id Laurē. ij. i. refutat: nā ludicra a ludicrus cra crū satis constat deriuari. Pompo.

Aplustre. Uetus.

Mela.lib.j.Ludicra virginū inter se decertātiū celebrāt. Tertu.in apolog.risimus inter ludicras meridianorū crudelitates. Idem paulopost.ludicra ista sunt. Vale.maxi.ludicra aris.deniq̄ ad satyrarum modos perrexit.

Artifici: memori: censoris: addatur inopsq̄.
Preterq̄ pluri iunguntur comparatiua:
Et que de capio componis iungere debes.
Ablatiuus in e si desinit, um tibi mittit.
Sed per ium dabis asmas: vas vadis: ꝛ caro: corq̄.
Os: nix nox: samnis. lis. dis: glis: adde quiritem.
Et que dantur in is: nec crescunt in genitiuo.
Excipias tamen hec iuuenis: panisq̄ canisq̄: ꝛ
Que monosyllaba sunt: quibus s: b: preuenit: aut p:
Et quibus l: aut n: aut r: subit s: subit aut x:
Nomen in es tantum pluraliter ꝛ variatum
Mittit ium. sed ꝛ um: penitus si consulis aures.
Atq̄ boum dat bos: sed bobus pone datiuo.
Datq̄ datiuus ibus: dat atis: sed cum dat a rectus

¶ Anto. Memor quoq̄ memori non memoriū: se memorū facit. ꝛ cōsors a cōsorti nō cōsoriū: sed cōsortū: ꝛ inops ab inopi nō inopiū: sed inopū. Et nōia cōparatiua vt a breuiori breuiorū meliori meliorū. Preterq̄ plus qd̄ cū sit cōparatiuū qua rōne superi⁹ diximus fecerit q̄ in ablō plurali: l gtō plurali nō plurū sꝫ pluriū fecit: ꝛ ab eo cōpositū cōpluriū negociorū. a capio etiā cōposita: qd̄ ablēm in e ꝛ in i fecerint in gtō plurali: nō in ium: sed in um faciūt: vt particeps a participe vel pticipi participū: ne coincidat cū nōie participiū participii. Municeps a municipe vel municipi municipum: ne coincideret cū hoc nōie municipiū pii. Māceps pe. vl' pi. mācipū ne coincideret cū hoc nōie mācipiū mācipii.

Additio Raymundi palatini.

¶ Circa cōposita huius vbi capio. notes qd̄ cōposita a capio: ꝛ de caput: cōueniūt ꝛ differunt. Nā cōueniūt in rectis singularib⁹: cū quodlibet illorū in ceps terminetur: vt municeps: biceps: quorū pmū a capio: ꝛ scđꝫ a caput cōponit. Tñ differūt in gtis tā singularibus q̄ pluralibus: qꝛ cōposita a capio mittūt gtm̄ singularē l pis ꝛ pluralē in um: vt municeps municipis municipū. Sꝫ cōposita a caput mittūt gtm̄ singularem in pitis: ꝛ pluralē l itum: vt biceps bicipitis pitū. Unde versus. In ceps a capio capis: suscipit i gtō. Si veniat a capite pitis. suscipit apte. ¶ A capio um: sꝫ caput dat tibi itum. ¶ Ablt̄us l e si desinit. qd̄ nōia q̄ fecerūt ablt̄m singularē in e mittūt gtm̄ pluralē l um. e ablti mutata in um: vt a torcumate torcumatū. a cicerone ciceronū: a cōsule cōsulū: a nōie noiꝫ: a cesare cesarū: a sacerdote sacerdotū: a capite capitū: a fornace fornacū.

Regula genitiui plis.

Additio Raymundi palatini.

In hoc gtō pluratiuo imperiti dicunt autorē defecisse circa nōia in ans vel in ens terminata: qꝛ talia nō solū in um vel in ium termināt gtm̄: sed in tum ꝛ in um simul: vt amās amatum vel amātium. Solutio. Ad hoc rñdet in cōmentario: scꝫ q̄ non habēt um nisi sincopando: vt dictum est in regula generali. preterq̄ quinte pluralib⁹ in genitiuis syllaba nōnunq̄ colliditur: ꝛ hoc sufficit. ¶ In ium vo vt faciunt: vt vult Priscia. nōia latina l as finita. vt ciuitas ciuitatiū: pbitas pbitatiū: bonitas bonitatiū: sed per syncopā fecere bonitatum: ciuitatum: pbitatū: qd̄ ego nō auderē dicere: cū illa superiora nunq̄ legerim: hec vo inferiora plerūq̄ repriant. ¶ In ium vero mittūt gtm̄ pluralē quāuis miserunt ablatiuum in e: que sequuntur as assis: ab asse assium. mas maris a mare marium: vas vadis: a vade vadium. nam vas vasis in plurali per secundam declinationem effertur vasa vasorū. ¶ Caro carnis: a carne carniū: cor cordis: a corde cordium os ossis: ab osse ossium. nix niuis: a niue niuiū. nox noctis a nocte noctiū. samnis samnitis: a samnite samnitium. lis litis: a lite litium. dis ditis a dite ditium. glis gliris a glire gliriū: ꝛ ex analogia quiris quiritis: a quirite quiritium. ¶ Et que dant in s. qd̄ nōia in s desinētia nō crescētia in gtō singulari q̄ sunt fere in es ꝛ in is finita gtm̄ pluralē mittūt l ium licet ablm̄ singularē in e fecerint: vt hic verres a verre verriū. hic vates a vate vatiū. hec cedes: a cede cediū: hec sedes: a sede sediū: hic collis: a colle colliū: hic mēsis a mēse mēsiūꝫ. que vt supra memorauimus aliqñ syncopā recipiūt. vt Cicero p̄ sextio. vestrarū sedū tēplorūq̄ cā. Ver. iiij. eneid. Heu vatum ignare mētes qd̄ vota furētē. Oui. v. fasto. cū tua sint cedantq̄ tibi cōfinia mēsum. Ab hac rursus regula exceptoria excipiunt hec pauca mittentia gtm̄ pluralem in um. vt panis a pane panū: si modo panis numerū habet multitudinis. iuuenis a iuuene iuuenū: canis a cane canū. Et q̄ monosyllaba sunt. Ab illa qꝫ regula abltm̄ in e excipiunt nōia monosyl. termi. l bs: aut ps: aut ls: aut ns: aut rs: aut lx. aut nx: aut rx: desinē. que ꝛ si fecerūt abltm̄ in e: nihilominus mittunt gtm̄ pluralē in ium: vt hic trabs: a trabe trabium: plebs: a plebe plebium. scobs a scobe scobium: vrbs: ab vrbe vrbium stirps: a stirpe stirpium: puls: a pulte pultiū: glans: a glande glandium gēs: a gente gentium mons: a monte montium. ars: ab arte artiū. fors: a forte fortiū. falx: a falce falcium. lanx: a lance lancium. lunx. a lunce luncium. arx. ab arce arcium. merx: a merce mercium.

In is terminata nō crescentia.

Monosyllaba in s terminata.

Ordo est. ꝛ excipias a pdicta regula sup. nōia q̄ sunt monosyllaba. i. vnicā syllabā habētia. qb⁹. i. l qb⁹ noib⁹ subit b aut. i. vel p preuenit. i. pponit s. i. isti liter e s: ꝛ excipias nōia quib⁹. i. in quibus noibus s lrā subit. i. sequit. l literā: aut r vel n: aut l vel r aut l ēt excipias nōia in qb⁹ x lrā subit. i. sequit l aut n aut r. Quāuis hic due possent esse regule: tñ ambe simul declarabunt: iō sensus est: nōia monosyl. ter. l s literā hñtia b p l vel r añ s. Itē monosyl. in x lrām ter. hñtia l n vel r añ x: mittūt gtōs pl'es in iū: vt plebs: sceps: puls: gēs: ars: falx: lanx: arx. ¶ Nomē in es tm̄ qd̄ nōia hui⁹ decli. plr tm̄ declinata mittūt gtm̄ in iū. vt hi manes iū. penates iū. casses. iū. he vires iū. fores fortiū. tres triū. Dixit tñ ꝛ hec alia cōplura posse mittere gtm̄ l um. si gtūs ille l ium foret abson⁹. qre dicit cōsulē das esse aures penit⁹. i. pfunde: sꝫ nō quorūcunq̄: sꝫ tm̄ eruditorꝫ: quēadmodū ꝛ musici facere ɔsueuerūt: q̄ nō oīa ɔmittūt rōnib⁹ ꝛ arti: sꝫ aliqd ēt sensui audit⁹ putāt esse tribuēdū. Ego nāq̄ poti⁹ dicerē. penatū: ꝛ pcerū: ꝛ ciuitatū: q̄ penatiū: pceriū: ciuitatiū. ¶ Atq̄ boū dat bos. q̄ hoc nomē bos cū l abltō a boue fecerit debuit facere gtm̄ pluralē bouū ꝛ fecit boū u cōsonāte extrita. Preterea cū ex aliorꝫ ppottiōe in dtō ꝛ abltō debuerit facere bouib⁹ expūcta ui syllaba fecit bob⁹ aut bub⁹: quēadmodū apd̄ Catonē Uarro. Columellā ꝛ Plinū sepe legim⁹. Uerg. iiij. eñ. Leta boū passim cāpis armēta videm⁹. ꝛ Hor. in epi. Paterna rura bob⁹ exercet suis. ¶ Datq̄ dtūs ibus. q̄ dtūs plis tertie decli in ibus terminat: fitq̄ a gtō singulari i bu intericcta inter i ꝛ s finales. vt hois hoib⁹: pris patrib⁹. Sꝫ nōia in a desinētia: q̄ oīa greca esse dix im⁹ hūc casum nō in ibus: sꝫ in atis plerūq̄ mittūt: vt hoc peripetasma peripetasmatis: poema atis. Cic. in verrē nūc de peripetasmatis quēadmodū expedias nō habeo. Idē in eodē Scaphia indē emblēmatis. ꝛ in. iiij. ad Herenniū. de orationib⁹ aut poematis. Sꝫ quāq̄ hec declinatio videat esse ab eo qd̄ est in ntō hoc peripetasmatū peripetasmati. emblēmatū emblēmati. poematū poemati. illud est certissimū autores idoneos poti⁹ vsos in his noibus tertia declinatiōe atq̄ dtm̄ ꝛ ablm̄ in atis poti⁹ q̄ in ib⁹ terminasse. ¶ Chrift. Dat atis. Quin. li. vj. earū dictiones hic velut emblēmatis exornenk. Cice. q̄ in poematis et picturis vsu euenit. Terminātur etiā hec nōia in ibus. Tranquillus in othone. etiā diplomatibus primusq̄ epistolis suis scripsit. Gel. lib. j. thorematibus nugalib⁹ ꝛ puerilibus isagogarū commentationibus dilatrantes.

In es pluralia tm̄.

Raymūd⁹.

Bertul. maluit potitianus Penatium. Ciuitatiū. Bubus melius: qd̄ tacuit Despau. vsurpāt tñ Budeus: Erasmus.

De quarta nominis declinatione.

Epitome.

Quod duas habet quarta declinatio terminationes: et qualiter obliquos terminet et rectos hec litera monstrat.

Quarta dat us recto: dat et u: sed dic variari
Plurali tantum. genitiuus in us tibi fiet.
Sepe datiuus ui. sed et u non sepe reponit.
Accusatiuo dabis um. Dabis u quoq; sexto.
Rectus pluralis fit in us: cui iungito quartum.
Dat genitiuus uum. Sed ibus tu pone datiuo.
Dant ubus hec tantum ficus: tribus: arcus: acusq;.
Et partus/portus: lacus: et quercus: specus: artus:
Cumq; veru: questu: quod quero dat tibi nomen.

Anto. Quarta dat us recto. Qd quarta nois declinatio duas hz in positione: in us et in u: sz in us masculinorum et femininorum: in u neutrorum tm: que cu in singulari aptota sint: in pl per hanc declinationem inflectuntur: vt hic sensus: sensus. hec manus: manus. hoc cornu: cornu. plurali cornua cornuum. Gtus in us tibi fiet. qd gtus huius

Quarte declina. termi. nolatiui.

Genitiui terminatio. declinationis in us terminatur: estq; ntõ similis in terminatione lrarum nõ tñ in tpib?: vt suo loco dicemus: in

Cornus. u vo finita vt dicem? nõ declinant. Na qd Lu. l. vij. dixit. Corn? tibi cura sinistri leuiue. et Cel. li. vj. ceruini corn? cõbusti. et paulopost qz cornu hz et Plu. multis in locis: nõ est ab eo qd e cornu in ntõ: sz potius ab eo qd est hic corn? us. Reperit qz gtus huius declinationis in uis syllabas terminatus. vt apud Teren. in heautõ. Eius annis opinor cã que erat mortua. Cato. annis est vt sanguis deterior sic et lac. Uarro. ij. de re rusti. Ei? salua ee fructus veneno p anus: et gtus ille est

Terminatio datiui. a quo exit datiu? in ui: vt statim dicem?. Sepe dtus ui. qr dtus huius declinationis in ui syllabas terminat: vt h sesus: sesus: sesui. hec man?: man?: manui. Exit tñ aliqñ in u. vt Uer. iij. geo. Nãq; a lic victu inuigilat et federe pacto. et paulopost. qd ne cõcubitu indulgẽt: p victui et concubitui dixit Serui? Uerg. posuisse. Idẽ. j. eneid. Flectit equos curruq; volãs dat lora scdo. vbi seruius his verbis scribit. Pro antiqua volebat qd ntus pluralis regat gtm singularem: vt he muse: huius muse. et datiuus singularis regat a gtõ singulari. ergo hic currus: hui? currus facit et huic currus: nã hui? currui: huic currui: hoc modo irregularia sunt: sz vsus obtinuit: vt ntõ currus frequẽter currus raro: et in dtõ curru raro: sed currui frequẽter dicam?. Gel. in li. iiij. noc. affirmat. M. Uarronẽ et P. Nigidiũ viros il

Accusatiui terminatio. lo seculo olim doctissimos nõ aliter fuisse locutos atq; etiã scripsisse qz senatuis: domuis. fructuis in gtõ: ab eo qd est senatus: domus: fructus. Actõ dabis um. qr actus hui? declinationis in um desinit nt o mutata in m. vt hic sensus sentum. hec manus manũ. Dabis u quoq; sexto. qr accusatiu? hui? declinationis finitur in u: fitq; a nominatiuo ablata u: vt hic sensus a sensu. hec manus a manu. Rectus plural. s. qd nominatiu? et actus plurales quarte declinatiõis terminãtur in us: et sunt similes a gtõ singulari: vt hic sensus: hi sensus: hos sensus. hec manus: he man?: has man?. Dat gtus uum. qd gtus pluralis in uum terminatur: fitq; ab ablto singulari addita um. vt sensu sensum: manu manuũ. Sed ibus impone datiuo. qd datiuus pluralis in ibus terminatur: fitq; ab ablatiuo singulari u mutata in ibus: vt a sensu sensibus: a manu manibus. Pauca tñ nomina que hic explicãtur exeunt in bus ablatiui u retẽta: ea sunt ficus ficubus. sed in hac terminatione adhuc nõ legi: sed neq; ficib? : sed tantũ ficis per secundã: sz idcirco posui: qd video artis grãmatice scriptores ficubus posuisse. Tribus tribub? Sueto. in augusto. legauit populo Roma. quadrigẽties tribub? quinquies: tricies sestertiũ. Sene. in epi. quã putas esse iucundũ tribus vocat. s. Arcubus. ab eo qd est arcus ideo sic exire grãmatici dicũt: ne coincideret cum artibus ab eo qd est ars artis: sed cur arcubus ab eo qd est arcus: arcus nõ fecit arcibus: quandoquidẽ a nullo alia nominatiui positione venire poterat. Nimirũ qz totũ hoc vsu cõstat. Partus partub? quẽadmodũ Ser. iiij. geor. exponẽs illud Uer. aut fetus nixibus edunt: nixibus pro partubus exponit. Hora. in epi. Si vocata partubus lucina viris desinit. Portus portubus. Pompo. in. ij. de cosmographia. mare caspium omne atrox sine portubus. Prisc. in periegesi. auris difficiles nautis vel portubus apte. Lacus lacubus. Ouid. j. fast. premia de lacubus proxima musta tuis. Idẽ. xij. meta. qd forcipe curua cum faber eduxit lacub? demittit. Quercus quercub?. cum sic omnes exire dicãt: nullius autoris mihi succurrit exemplum. Specus specubus. Uer. iij. geor. ipsi in defossis specubus secura sub alta. Artus artubus. Ser. in illud Uerg. iij. geor. micat auribus et fremit artus. artus p artubus exponit. Ueru verubus. Idem. j. eneid. Uerubusq; trementia figunt.

Additio. Raymundi palasini. Unde est ficus arbor que fructus sit tibi morbus: pro arbore est sc. gene. scde et quarte inflexiõis. Scde vt Pli. posuit li. xvj. dicẽs quidã breuitate radicũ senescere celerius arbores putãt: qd coarguunt fici: quarũ radices lõgissime sunt et senectus ocyssima. i. tardissima. Quarte vt Cic. de oratore posuit dicens. cũ ab ipso familiaris qdã quereret qd diceret vxorẽ suã suspẽdisse se ficu. Pro fructu aũt est masc. ge. p secundã et femi. per scdam et quartã De mas. scde patet p Pli. li. xvj. dicentẽ fici mirabiles et abortiui sunt qui nunq; maturescunt. De femi. scde patet per Uarro. lib. j. de re rusti. dicentẽ. fici semen naturale intus: et in ea ficu quã edimus que sũt minima grana. De femi. quarte patet per Iuue. dicentẽ. si vis altam decerpere ficum. Itẽ per Hiero. super Hieremiã dicentẽ. calath? meus ficus bonas habebat. Pro morbo vero est semper mascu. gene. sed altercantur antoires inter se de declinatione: nã Ualla cõtra Prisci. dicit per secũdã et debere legi in Mar. carmine sic. dicemus ficos ceciliane tuos non aũt ficus. Prisci. vero ficus per quartã declinat pro morbo. sed Calepinus ficus legit per quartã. In hoc a Pri. non dissentio: cũ et multi alij ficus per quartã dicant: sed q̃stio est ad nomẽ. nec dubito vtrũq; dici posse saluo melior iudicio.

Questus. Questus questibus. a quero queris: nã a queror quereris: questubus exire vnq; nemo dubitauit. Uer. ix. eneid. Celũ dehinc questubus implet. Idẽ. iij. geor. Integrat et medijs loca late questib? implet. Sene. in tyeste. Fasq; omne ruptũ questibus vane agis. Flac. lib. ij. argonautice. tum voce deos: tũ questibus implet. Idẽ ex lib. j. questibus magni et numẽ maris excitat. Idẽ in. vij. Cõmotis questibus estus. Et in eodẽ. hinc celum questib? impleuit. Iustinus lib. v. perpetem nocte fortunã questibus iterãt. Ego nõ inficior reperiri semel apud Cic. de artificijs et q̃st b?. et iterũ apd Ouid. iiij. fasto multa professarũ questibus apta pan. Sene. de vita bea. pes suc tor q; iniuri partas siue sordidis questibus: ab eo quod est queror is. Sed aut nostra vel potius Lau. differentia nihil est: aut credibilius est vnum: aut alterum quam centum locos fuisse deprauatos.

Christ. Quarta dat us rectos. Illud vnũ admoneo: tantũ in hoc loco dicere plura nominaque nũc sunt quarte declinationis apud veteres fuisse secunde. Qd vnicuiq; ex Nonio cõperi inuenisse potest: vt hic part? i. portuos. fructus i. luctus i. exercitus i. aspectus. gemitus i. senatus i. questus i. Turpilius. incerto itinere porti indigẽtes. Plautus in aulularia. tantũ gemiti hic dies attulit. Sed et u non sepe. Teren. in andria. daui studio non repugnat Pamphilus. Cumq; veru. Uerg. lib. v. Subijciũt verubus prunas et viscera torrẽt. Idem geor. pinguiaq; in verubus torrebimus exta colurnis. Iuue. Uerubus longum vsq; adeo tardum.

Plurimū ꝗdē in hoc noīe questus differūt grāmaticoꝝ snīe. nā Ualla ⁊ Sulpitius dicunt ꝙ questus a quero qđ est lamētor facit questubus: ⁊ questus qđ est lucrū a quero veniēs mittit questib⁹; quare illoꝝ sequaces puertunt textum dicētes sic legēdum esse cū͡q verū quest⁹ deponēs qđ queror infert. Sed cum Antonij snīa ꝓbationibus suis stant linthenius ac Ein: do Juuenalis ꝗ in hoc Uallā redarguit ꝗ cunctos mordere voluit cū ipse mordendus sit. quare si doctorē seq̄ velis dices hic questus questi per secundā in vtro͡q numero. Et hic quest⁹ q̄stus faciens questub⁹ a quero is. qđ lucrum significat. Ja pluraliter hi quest⁹ questuum questibus a queror deponēte quod est lamentor. ⁊ inde questus faciēs questib⁹: qued est lamētatio. Nō tamen negabis apud ciceronem offi. j. reperiri questibus pro actione ⁊ modo lucrandi. Palatinus. Questus.

De quinta nominis declinatione.

Epitome.

Unicam cum habeat quinta declinatio terminationem qualiter casum vnumquem͡q mittat: hoc capud edocet.

Quinta dat es tm̄ rectis. gtūs in ei.
Atq̄ dtūs erit. Em q̄rtis. e dato sextis.
Rectus plīs fit in es: cum 3ito quartuz.
Erū. cbus͡q dabis genitiuis atq̄ datiuis.

De nominibus anomalis. Cap. iij.

Sunt quedaz noīa q̄ dicunt̄ anomala hoc est irregularia: aut qz mutāt gen⁹ aut declinationē: aut caret̄ altero numero: aut deficiūt certis casibus in vtro͡q numero.

Masculina in neutra. Epitome.

In enumeratione anomaloꝝ nolni que masculinū genus in neutruz in plurali mutāt qm̄ author noster q̄dā omisit illa hic inserere iudicauim⁹ nō indecorū. Addidit ergo Aldus Target⁹ taygeta mons ⁊ vibs laconie. Massicus massica. mons cāpanie optima vina ferēs. ⁊ infernus ⁊ inferna note significationis.

Menalus mons menala orum. Ismar⁹ i. ismara oruz.
Gargarus i. gargara orum. Dindim⁹ i. dindima dindimoꝝ. Tenarus i. tenara orū. Tartarus ri. tartara orū. Auern⁹ ni. auerna orū. Pileus i. pilea pileoꝝ.

Ant. Quinta dat es tm̄ ꝙ q̄nta noīs decli. vnā tm̄ hꝫ in terim. les semꝑ femininoꝝ: pterq̄ in vno masculino h̄ dies ⁊ ei⁹ ꝯposito h̄ meridies. Em⁹ gtūs ⁊ dtūs semꝑ exeūt in ei: vt hec ꝓgenies ꝓgeniei. hec materies materiei. hec spēs ei. Antiq̄ores tn̄ hūc gtm̄ rū l e rū i u duplicēter minabāt Sallu. dubitauit acie ꝓ aciei. Uerg. j. georg. Libra die somni͡q pares vbi fecerit horas. Ubi Serui. dicit hūc esse gtm̄ regularē: nā vt paulo ante diximus ntūs pluralis dz regere gtm̄ singularē vt cū eo sit parū syllabarū. A. Ge. li. viij. noct. atti. multi͡s testimonijs ꝓbat ac ꝯfirmat hūc gtm̄ l es q̄z duplex ꝗ aliqn̄ exijt se. Enni⁹. postremū longinqua dies cuz fecerit etas. ꝓ diei. Cice. ꝓ sextio. cētes daturos illi⁹ dies penas. adducit q̄z gel. testes q̄ dicebāt se vidisse librū ver. idiographū. i. ꝓprie manu scriptum in quo legebat̄ libra dies somni͡q pares vbi fecerat horas at͡q eiusdē Uer. manu fuisse scriptū. j. eñ. munera letitiā͡q dij nō dicit̄ vt q̄dā legūt ne͡q die vt Ser. sꝫ dij ꝓ diei: nā sic dicebātur a veterib⁹ declinabāt: vt fames famu. pnicies pernicij. spēs specij. ꝓgenies ij. luxuries li rurij. acies acij. Cato. pueri at͡q mulieres extrudebant̄ famij causa ꝓ famei. nā ꝑ q̄ntā hoc nomē annq̄ declinabāt cui⁹ ablatiu⁹ adhuc i vsu reperit̄. Luci Rugosum inde at͡q famū plenum. Sisenna. Romanos ferendi pernicij cā venisse pro pnicici. Cice. etiā ꝓ sextio: que ꝑ nihil pnicij causa diuino cō͡silio: sꝫ ipso ⁊ magnitudine rerū factū putam⁹. pacuui⁹. pater supreme nostre ꝓgeniei. Naeui⁹ an maneat specij simulacruz i morte silētuz. Gracchus ea luxurij causa alunt illi triꝑ luxuriei. In dtō quo͡q eodem Gel. teste qui purissime locuti sunt non faciei: vt nūc dicitur: sed facie dixerūt. Lu. ⁊ primū inēt facie honesta oc cidit. Idē ꝗ te diligit etati facies tue se fautorē ostendit. Em quartis. q̄ actūs sing. l em desinit e ntī mutata l m: vt h dies diē hec spēs speciē. E dato sextis ꝙ abltūs l e terminat̄ fit͡q a ntō ablata s: vt hic dies a die: hec spēs a specie. Rect⁹ plurālis fit les. ꝙ ntūs ⁊ actūs plēs hui⁹ declinationis in es termināt̄. sunt͡q similes ntō singulari: vt h dies hi dies. Erū cbus͡q dabis. ꝙ gtūs plīs l erum desinit: fit͡q ab abltō singulari assumpta rum. vt die dierū. Dtūs l ebus desinit. fit͡q ab abltō singulari addita bus vt a die dieb⁹: a re reb⁹. Nā hec duo nomina tantum habēt numerum pluralē integrum: vt alio loco diximus. Actūs. Abltūs. Ntūs plīs. Genitiuus. Datiuus.

A D D J T J O. Addē noīa huic monosticho inserta habere pluralē. Res: spēs͡q: dies: facies. spes progenies͡q.

De nominibus anomalis. Cap. iij.

Anomalā voco oēm varietatē: aut generis: aut declinationis: aut casuū defect⁹: Nā dictiones alq̄n inueniunt̄ accidētib⁹ q̄busdā orbate: qđ fit aut significationis repugnantia: ne͡q eīm dicim⁹ puerper⁹ quēadmodū dicim⁹ puerpera: aut incōsonantia siue literarū incōsequentia: vt ab eo qđ est cursor nō recte dicim⁹ cursitrix. nec a nutritor nutritrix: vt fas nō hꝫ gtm̄ faris aut faris fasso: ne cū alijs dictionib⁹ coinciderent: aut deni͡q qz l vsu nō sunt. Ita͡q cū supiora duo capita ad noīa regi͡r at͡q sollide infera ptinerēt l hoc. iij. cap. de illoꝝ irregularitate at͡q defectu ptractabit̄: at͡q declarabim⁹ l qb⁹ noīb⁹ aliqua est declinatiōis diuersitas: qđ fit aut qz genus a singulari l pluralē mutat̄: vt hic menalus hec menala: aut qz mutat̄ declinatio vt hoc vas: hec vasa: aut qz vtrū͡q mutat̄: vt h cuct⁹ ns. hec cucta oꝝ. aut qz caret̄ altero numero: vt acctū pluralis ⁊ manes singulari: aut deficiūt: casib⁹: vt a tabi tabū. Masculina l neutra sunt q̄dā noīa l singulari masculina in plurali vo neutra: q̄lia sunt q̄ hic describunt̄. Menalus li. menala oꝝ. Uerg. in buc. Menalus argutū͡q nem⁹ pinos͡q loquētes. Idē. j. ge. Pā ouiū custos tua sit tibi menala cure. mōs est arcadie. Ismar⁹ i. ismara oꝝ. idē l buc. nec tm̄ rhodope mirat̄ ⁊ ismar⁹ orphea. Idē. ij. ge. Juuat ismara baccho cōserere at͡q olea ingētē vestire taburnū. Gargar⁹ i. gargara oꝝ. gargar⁹ authore Macro. v. satur. vrbs est in imis radicib⁹ ide sylue posita. Gargara aūt sunt ipsa montis capita. Uerg. geor. Ipsa suas mirant̄ gargara messes. Dindim⁹ i. Oui. iiij. met. Dindimone cibelē. teste Ptholomeo mons est phrygie: quē etiā in plurali dicimo appellāt. Uer. x. eñ. alma parens idea deū, cui dindima cordi. ⁊ Sil. li. xvij. puni. gemino que dindima monte. Tenarus i. mons est laconic ꝗ etiā in plurali tenara orum. dr. Luca. in. ix. ⁊ apertā tenaron vmbris. Tartarus i. tartara oꝝ. Uer. vj. eñ. Cum tartarus ipse bis patet in preceps tm̄. Idē in. v. nō me impia nāq͡ tartara habēt. Auern⁹ i. auerna oꝝ. Idē in. v. Inde vbi venere ad fauces graue olentis auerni. at͡q ibidē. ⁊ auerna sonātia syluis. Pileus ti. pilea coꝝ. declinat̄ autē hic pileus in singulari teste Ser. ij. eñ. q̄ dicit tiara phrygi⁹ pile⁹ est: q̄uis Laurē. in laudēsem negat genere mascu. reperiri. ⁊ apud Festum legimus. albo galerus capitis pilet m est. hinc igitur Persius ait. hec mera libertas hanc nobis pilea donāt. Et Mar: totis pilea sarcinis redemi. Menalus. Gargarus. Dindimus. Pileus. † Non ꝙ ex pelle fiat vt putauit festus pomp⁹: sed ab grece pileō dicitur.

ChRJ. gtūs in ei est etiā apd poetas frequēs gtūs l e: vt dies die: facies facie. Juue. saty. v. ⁊ gle die aspersum matulis Oui. iiij. met. fide vocis͡q rate cētamina sumpsit. Idē Oui. vj. pignus dextra͡q poposcit. ⁊ certissim⁹ aūt porphirio in hora. ꝯmētatiōib⁹ dixit veteres ea fortasse rōne achillei ⁊ vlixei ptulisse. C ⁊ in nōib⁹ q̄nte decli. dz

rei:sup̄ficiei. ¶ Sūt q̄dā noīa q̄ dicūtur carere altero nūero: totū hoc excerptū ex Oui. ē: q̄ li. j. ita scribit: accidit vt quedā plr̄ nō dicant: quedā cōtra singulari numero: quedā casib⁹ careāt: quedā positionibus statum mutentur.

Intybus bi. intyba orū. Balthe⁹ ci. balthea orū. Sibilus li. sibila lorū. Supparus ri. suppara orū. Loc⁹ ci. loca. orum. vel loci. Joc⁹ ci. ioca orū. vel ioci. Cet⁹ ti. cete indeclinabile. Euctus euct⁹. eucta torum. Jussus sus. iussa sorum. Permissus sus. missa. sorum.

¶ Feminina in neutra. ¶ Epitome.

Omisit & quedā autor noster hic inserere noīa que ex Aldi et aliorum grāmaticorum sñia hoc tetrasticho perstrinximus. Intybus: & topice: zizania: pascua: necnon Arbuta: buccolice: iunge altilis atq̄ supellex. Ethica: rhetorica: georgica: pergamus. Et sunt singula feminei generis pluralis neutra.

¶ Pascua e. pascua orum. Carbasus si. carbasa orū. Supellex lectilis. supellectilia lectiliū. Pergam⁹ pergami. pergama pergamorum.

¶ Neutra in masculina. ¶ Epitome.

Preter hic enumerata habes elisium: q̄d est locus fortunatorū in medio inferorum. et filum fili: vel fila filorum. neutraq̄ que in masculina vertuntur.

¶ Porrū porri: porri rorū. Rastrū stri: rastri orum. Celū i. celi orū. Argos i. argi oruz. Frenū i. freni orū. vel frena. Capistrū i. capistri orū. vel ra. Filū i. fili orū. vel la. Claustrū i: claustri orum. vel claustra.

¶ Neutra in feminina. ¶ Epitome

Neutra hic eque in feminina vertuntur. si post phocam lūgis amigdalum.

¶ Epulū li. epule larū. Delitiū litij. delitie deliti. arū. Balneum i. balnee rum. vel ea. Cepe indeclinabile.

¶ Ant. Intyb⁹ i. ityba orū. Celsus li. iij. Radicula ityb⁹ ocymū. Uer. j. ge. Et amaris ityba fibris. ¶ Balthe⁹ i. balthea orū. Uer. xij. en. Infelix hūero cū apparuit alto balthe⁹. Juue. Quo ties rumoribus viscidunt balthea. ¶ Sibil⁹ i. a. orū. Uer. i buc. Nā neq̄ me tm̄ venientis sibil⁹ austri: idē. ij. en. Sibila lābebāt linguis vibrantibus ora: Seruī⁹ th̄ i buc. res indē ipa sibil⁹ est. sibila uo p̄cipialr̄ accipit p̄ sibilātia. ¶ Suppar⁹ i. a. orū. Luca. i scdo. Suppara nudatos cī gūt augusta lacertos. ¶ Cet⁹ i. cete. īdeclinabile: Auien⁹ i arato. distātē andromedā p̄ iuro tramite mūdi p̄terret cet⁹. Pliñ. li. ix. hoc gen⁹ solū vt ea q̄ cete appellāt parit. & Uer. Immania cete. ¶ Loc⁹ i. loca orū. Uer. j. en. Loca feta furētibus austris: Idē i eodē. Deuenere locos vbi nūc igētia cernis menia. ¶ Jocus i. ioca orum. Oui. cū iunone remissos agitasse iocos. Sal. i iugur. Joca seriaq̄ cum hūilimis agere. ¶ Permissus us. p̄missa orū. vt i. ff. titu. de acq̄rēdo rerū do. l. i laqueū. Permissu indē ei⁹ cui⁹ fundus erat. ¶ Jussus us. iussa orū: a quo est etiā iniussus us. vt Cice. l. vj. de rep. Neq̄ iniussu ei⁹ a q̄ ille est vobis dat⁹. ¶ Euict⁹ us. eucta orū. Oui. Quisq̄s ab euctu facta notāda putat. Nō tm̄ dicim⁹ i plurali p̄missib⁹: iussib⁹: euctib⁹: sz p̄missis: iussis: euctis: vt valla ostēdit. Uer. i buc. Accipe iussis carminā cepta tuis. Cic. i lib. de oratore. Et aliorū factis: aut dictis & euctis. Idē ad Lucre. Fabulā rerū euctorūq̄ meorū ad cui⁹ sillitudinē. Oui. dixit. ij. met. successorūq̄ minerue indoluit: q̄ð vtrūq̄ reperit etiā quarte. ¶ Feminina i neutra. ¶ Sūt p̄terea q̄dā noīa i singulari feminina: & i plurali neutra vt pascua e. pascua: orū: vt i psal. xxij. hiero. iterp̄te. In loco pascue ibi me collocauit. Oui. in met. Are sub hespio sunt pascua solis equorū. ¶ Carbasus basi. sa: orū. Uer. viij: Glauco velabat amictu carbasus Lucan. l. iij. Bi uca colorat strigūt carbasa gēmis. ¶ Supellex. lis: supellectilia ium. q̄ð Diomedes iter plurali numero carētia enumerat: adhuc reuera nō memini me legere. ¶ Pergamus pergami: pergama orum. sz q̄ hoc nomē iter etheroclita ponat a grāmaticis reuera nō est. Est em̄ pergam⁹ ciuitas i asia minori q̄ fuit athali regis: & cui⁹ meminit diuus Joānes i apoca. Pergama uo phrygie vrbs sunt regia priami: de qua Uer. nāq̄ videbat vti bellātes pergama circū. reperio tn̄ apud vnū Sen. in troade pergam⁹ p̄ pergama positū. ¶ Neutra i mascu. Sūt q̄dā noīa i singulari neutra & in numero multitudinis masculina: vt hoc porrum porri: porri orū. Juue. Quis tecū sectile porrū sutor. a quo etiā i plurali porra neutro gñe reperit. at Uer. in moreto. ait em̄: & cicer & capitis nomē debētia porra. Codices tn̄ Uergiliani quos nō dubitarē castigatiores eē sic habēt. hic cicer & capitis debētes noīa porri: sic ediuerso apud Celsuz porrus i singulari gñe masculino legim⁹. Ait em̄ libro. iiij. porrus cū pullo gallinaceo coct⁹ fit. Rastrū stri. rastri orū. Uer. i buc. Non rastros patient humus non vinea falcē. ¶ Celū celi. celi celorum. Celū q̄ vnū tm̄ est numero multitudinis carere Cesar in libro de analogia ad Cice. scri. referente Gel. li. xvj. noc. atti. Uarro tamē plurali vsus est i origine lingue latine dicēs. Celi dicūtur loca supera & ea deorū. Lucre. quoq̄ dixit. Quis totidem vertit celos. ¶ Argos argi: argi argorum. Luca. vbi nobile quondam desuper argos arant. Uer. ij. en. Si patrios vnq̄ remeassem victor ad argos. ¶ Frenuz ni. freni frenorum. Cice. de claris oratorib⁹ Alteri se calcaria adhibere alteri frenos. Uer. tamē. iij. geor. dixit. Frena pelethronij lapithe gyrosq̄ dedere. Eodē modo dicimus capistrum capistri: capistri orum & capistra orum. ¶ Filū fili: fili filorum vel fila. ¶ Claustrū claustri: claustri claustrorum: vel claustra. ¶ Neutra in feminina. ¶ Reperiunt q̄dam in singulari neutra: i plurali uo feminina. vt hoc epulū epuli: epule epularū: q̄ authore Valla epulū sit cōmunis numerosis ciuib⁹ paratū. Gel. li. xj. Solēni die ioui epulū libarēt. & Jue. vnde epulū possis centum dare pythagoreis. Epule uo sunt etiā singulis nō modo hoīb⁹: sz & reliq̄s aīantib⁹ parate. Uer. iiij. en. epulasq̄ drachoni q̄ dabat. ¶ Delitiū delitij. delitie arū. Catull⁹. Passer delitiū mee puelle. atq̄ illū imitat⁹. Martia. Stelle delitium mei columba. Uer. in buc. Delitias domini: nec q̄d speraret habebat. Reperit tn̄ etiaz apud plau. delitia in singulari. mea indē voluptas: mea delitia. ¶ Balneū ei. nee: arum. Gel. li. ix. Parum cito balneas ibi traditas: & esse parum lautas fuisse. dicuntur etiā balnee. vt apud plin. xxxiij. Stratas argento mulierum balneas. Reperitur etiā in plurali balnea ab eo quod est balneum. Juuen. sz crudum pauonē in balnea portas. ¶ Cepe indeclinabile in singulari. Gel. li. ix. Cepe indē reuirescit & cuz germinat decedit luna. Juue. Porrum & cepe nefas violare & frangere morsu. declinatur etiam cepa cepe. Uer. in moreto Cepa rubens cetisq̄ famē: domat area porri.

¶ Chri. Euctus us. a orum. hec forte de vsu frequentiore preceptū est: qm̄ & euent⁹ us. lectū est. Lucre. lib. j. euentum dici poterit quodcunq̄ erit actum Uer. vj. Cecosq̄ volutat euentus. Quōq̄ etiam de iussu dici potest.

¶ Ant. Uarie declinationis noīa. Reperit etiaz varietas in declinatione: qm̄ quedā noīa reperiuntur alteri⁹ decli. in singulari: alteri⁹ in plr̄.

¶ Uarie declinationis nomina. ¶ Epitome.

Rastrum.
Frenum.
Balnea
Balneas.
Balneum.
Cepe.
Labia.
Labias.

Que nomina fm declinationes variantur hic habetur: eadē tamen significatione retenta.

¶ Jugerum iugeri: iugera rum. Uas vasis. vasa sorum. Penus noris. penus nus. Specus ci. spec⁹ cus. Laurus ri. laurus rus. Pinus ni. pinus nus. Quercus ci. querc⁹ cus. Corn⁹ ni. cornus nus. Ficus ci. ficus cus. Lacus ci. lacus lacus. Colus coli: colus lus. Domus mi. dom⁹ domus. Acus aci. acus acus. Arcus arci. arcus arcus. Fasti fastorum. fastus fastuum. i

¶ De masculinis plurali carentibus. ¶ Epitome.

Que nomina masculina plurali carent: hic enarrat. Si tamē post phocam Aldum iungis hesperus. Sal ous condimentum: puluer: viscus: aer: et ether.

¶ Sanguis nis. Limus limi. Fumus mi. Funus funi.

Preterea q̄dā reperiunt p duas atq̄ et plures declina. intexta: et pōt aliq̄ cū alia multo plura reperiant. Dicit igit i p̄mis q iugerū in singulari scdē est declinatiōis. Uarro in. j. de re rusti. Iugerū dictū q̄ q̄dratos duos act⁹ hz. Idem de origine lingue latie. iugerū dictū iūctis duob⁹ actib⁹ quadratis. et Colume. duo actus iugerū efficiūt. Et ibidē. Act⁹ duplicatus facit iugerū. In plurali ho est tertie. Marti. et casa iugerib⁹ nō onerosa suis. Et illō iurecōsulti. ex mille iugerib⁹ q̄ vnū iugerū p idiuiso solidū hz. reperimus tñ in singulari et tertie apud Proper. et multo innumerā iugere pascat oue. ecōtrario vas vasis in singulari tertie est decli. in plurali scde: q̄ etiā in singulari apud antiquores reperit scde. Cato apud Gel. xij. noc. acti. Neq̄ vasum neq̄ vestimētū vllū est i manu p̄tiosum. ¶ Pen⁹ ous. pen⁹ nus. Spec⁹ ci. spec⁹ cus. De generis atq̄ declinatiōs varietate i his duob⁹ nolb⁹: cum de genere nolm terminatoz in us differebam: abū dedictū ē. ¶ Laur⁹ i. hec nola q̄ sequūt et scde et q̄rte decli. reperiunt in vtroq̄ nūero: sz q̄dā sunt casus i alterutro frequētiores. Uer. in buco. Et vos o lauri carpā: et te prima myrthe. Et ibidē. Fragilis incēde bitumine laurus. ¶ Pin⁹ ni. pin⁹ us. Uer. in buc. Menalus argutūq̄ nemi⁹ pinosq̄ loquētes. Idē in. xj. altas ad sydera pinus. ¶ Querc⁹ q̄rci querc⁹ us. Ci. i chronographia ibi quercoz rami ad terrā iacēt. Uer. viij. en. Arma sub aduersa posuit radiantia quercu. ¶ Cornus ni. corn⁹ cornus. Seren⁹. vel corno ex arbore sertū. papi. vij. theba. Cornu depressus achius. ¶ Fic⁹ fici: ficus ficus. de hoc multa in gñe diximus. ¶ Lac⁹ ci. lac⁹ lac⁹. Se. iij. q̄ō. na. cōtinuatis adō i faciē laci et turbidi maris. ¶ Col⁹ li. col⁹ lus. Uer. viij. en. d tolerare colo. vitā tenuiq̄ minerua. papi. vj. the. Extra iā colū hi labat ordo. ¶ Domus mi. domus us. De varietate decli. et quos ex vtraq̄ casus hz li. j. diximus neq̄ ab re fuerit hoc loco dicere q̄ Sueton⁹ trāquillus aiaduertit in epl̄is Augusti Cesaris semp i gtō singulari domos: et nūq̄ domus scriptū: q̄ est cōsentaneū epitaphio antiquitatū multarū pleno q̄ anno superiori Rome eruderatū est: cuius etiam mihi copiam fecit amicus harum rerum curiosus indagator. scriptio autem fuit huiusmodi.

Ius gerum.

Uas vasis.

Penus p es noris et pes nus.

Pinus.

Domus.

Domu etiā apud veteres.

Caia Mālia Caij Mālij filia: iferno plotoni tricorpori orori carissime Proserpine tricipitiq̄ Cerbero mun⁹ mecū ferēs dānatā dedo aiam viuam: que hoc me cōdo monumento: ne obrutis domos lapsu filijs sex: quos Publi⁹ Scipio partis Camertibus: a Same ex Lybia incolumes restituerat: in desolata orbitate supersim misera: vixi annos quinquaginta sex mensem vnum: dies quinq̄: horas scit nemo. Uale vita.

Additio. Raymundi palasini.

In hoc epitaphio doctor ostendit q̄ dom⁹ mittit domus in gtō singulari: p̄ter alios duos gtōs quos habet. s. domi per scdam declinationē: et dom⁹ p quartā. Et est hic figura que dr antithesis. Unde antithesis dr qn vna litera ponit p alia. vt hic o ponit p u i istis dictionib⁹ scz plotoni orori: et domos: vbi sine figura diceremus plutoni vxori: et domus cū u: q̄ Uer. insequit in. j. en. dicēs olli subridēs hoim sator atq̄ deoz. ¶ Pro epitaphij explanatiōe tria per ordinē sunt notāda: scz quid epitaphiū: quis sit sensus: et quis sit ordo litere. Pro p̄mo dico q epitaphiū est eulogiū. i. testificatio de aliquo honoris: vel vituperatiōis causa. q̄ i sepulchris (cōpleta sepultura) incisum videm⁹: accipiturq̄ p titulo ac oratiōe funebri. et dr epitaphiū ab epi q̄ est supra: et taphos q̄ est sepulchrū. quasi eulogiū sup sepulchrū positū. ¶ Pro scdo notes sensum epitaphij qui talis est. Fuit q̄dā mulier Caia nolē dicta filia Caij Mālij Romani que sex habuit filios: et orbata viro predictos filios Publio Scipioni cōsuli Romano tradidit: q̄ bella gerēdo partis camertib⁹ (. i. postq̄ Camertes acq̄siuit et superauit: vnde camertes sunt hoies a camerino dicti. Uñ camerinū ē vrbs italie: alio nole dicti sunt picētini a piceno: nā picenū est regio Italie i qua Camerinū est situm) in Aphricā se cōtulit predictosq̄ filios sanos ac incolumes restituit matri: sed per infortuniū euenit vt (his in quadā domo manētibus: vel edēdo: vel comedēdo: siue aliq̄d aliud faciēdo) domo labēte occisi sunt: q̄re mater desperādo (et male tñ) hoc fecit epitaphiū supra sepulchrū poni i quo dicit se malle mori et dānari tradiq̄ dijs deabusq̄ ifernalib⁹ q̄ i viduitate absq̄ filijs viuere. ¶ Pro tertio dico q ordo lr̄e est iste. Ego Caia Manlia filia Caij Manlij. i. illius viri Romani ferēs. i. portās mecū. i. in me munus. i. donū dijs infernalib⁹. sup. dedo. i. dedico et sacrifico (vulgo dr abādone) alam viuā dānatā (que scz ego Caia condo. i. me abscōdo: et p̄tineo in hoc monumento. i. sepulchro) dedo inquā alam Plotoni iferno. i. ifernali deo tricorpi. i. tria corpa hñti et vxori Proserpine dee infernali: q. i. et Cerbero ianitori infernali tricipiti. i. tria capita habenti. causam subiūgit dicens ne. i. vt nō ego Caia misera. i. miserijs afflicta: nō supersim. i. nō viuā in orbitate. i. in viduitate: et priuatiōe mariti: filiorumq̄: et hoc sex filijs mei obrutis. i. mortui lapsu. i. p̄pter lapsum: domos. i. domus: quos filios scz Publius Scipio. i. ille cōsul Romanus restituerat incolumes. i. sanos et illesos ex Lybia. i. Aphrica regiōe a Same ciuitate partis. i. cōuictis et superatis camertibus. i. illis populis: vixi annos. lvj. i. vitā duxi per quinquaginta sex annos et mēsem scilicet vnū: et per quinq̄ dies: horas quas viuam nemo scit: quia mors futura est: de qua certū dicere nō valeo. Uale vita. ¶ Acus aci vel acus. Mar. et fatius tenuca ducere credis acos: sed hic pro pice. Iuue. Emerita que cessat acu. ¶ Arcus arci vel arcus. Cic. in iij. de natu. de. Cur arci species non in deorū numero preponatur. Ennius apud Priscia. arcus aspiciūt mortalibus que perhibentur. ¶ Fasti orum fastus fluū. vtrunq̄ plurali tm̄ pro libro in quo continentur annales atq̄ fasti et profesti dies: vnde Oui. op⁹ illud suū fastoz inscripsit Lucilius per quartā protulit dicēs. nec meus endoxi vincet fastibus ann⁹. quod ex errore scripsisse Lucanū testatur Ser. in. iij. lib. en. Uergiliane. Ceterū ipse fallit cū hora. quoq̄ in. iij. carminū dixerit p memores genus oē fast⁹. Uarro preterea in ephimeride. causa Iulij cesaris quo fastus posterit mensis Julius appellatus est. fastus in singulari superbiam et arrogantiam significat. ¶ De nominibus plurali carentib⁹. et primo de masculinis. ¶ Sāguis sanguinis. cui⁹ plurali est abusus frequēter in sacris literis: vt in psalmo. Libera me de sanguinib⁹. et alio loco. Uirum sanguinum et dolosum abominabitur dominus. ¶ Limus limi. Fumus fumi quo in numero multitudinis vsus est in cōmētarijs Cesar p signo illo que inter hostes per diem fumi solēt fieri quēadmodū per noctem.

Antithesis

Epitaphiū

Acus.

Fasti.

De carentibus plurali.

Fumus.

igubias. Mar. quoq in illa significatione dixit. Vendere nec vanos circum palatia fumos. ¶ Fimus fimi.
¶ Chri. Jugerũ i. videt hoc nomẽ in singulari numero etiã vt in plurali tertie esse declinatio. Pomponius Mela libro. i. Plus iugeris spacio sublimis. Tibullus. iugere pascat ouem. ¶ Domus us. aliq̃ hoc nomen in genitiuo domos habuisse singulari vel ex Vergilij carmine cognosci potest: qui vt Octauiano gratificaret sic loquẽs in culice dixit. Si nitat auri sublaqueare domos pro domus.

Muscus ci. Mundus di. Ponti⁹ ti. Nemo inis. Sol solis. Vesper vesperis. Carcer carceris.

¶ Feminina plurali carentia.

¶ Epitome.

☞ Hoc mẽbrũ que feminina pluralẽ non habent cõtinet. Sed tñ cũ Aldo. Adde sales: lues: soboles sit iuncta salusq: Gloria: res fides: & q̃nte pluralia dictis. Vespera cum rabie: iuncta est scabiesq: iuuẽtus. Plura quoq inuenies: sed sint satis ista supersq.

¶ Vita e. Gloria e. Fama e. Gaza e. Juuẽta e. Senecta e. Cholera e. Fuga e. Culpa culpe. Prosapia e. Memoria rie. Eloquẽtia tie. Elegãtia tie. Sapiẽtia sapientie. Diligentia e. Secordia e. Negligentia tie. Parsimonia e. Auaritia e. Vecordia e. Stultitia tie. Insania e. Amẽtia e. Dementia e. Arena ne. Humus humi. Mors mortis. Fames famis. Sitis sitis. Nux cis. Par cis. Pix cis. Sal⁹ salutis. lues is. Tabes is. Labes labis. Proles p̃lis. Soboles is. Indoles is. Strues is. Tussis. Fustis is. Bilis is. Paupertas tis. Fides ei. Rabies ei. Pernicies ei. Caries cariei. Dies diei: pro tempore.

¶ Neutra plurali carentia.

¶ Epitome.

☞ Neutris plurali. carẽt: h⁹ hic insertis. Adde solũ dictis nitrũq: penũq: crocumq: Mammona quis iungce: nõ declinabile verus. Mannaq cũ pascha: vulg⁹: pelagusq: selusq. Lac: ador. adda[n]tur que vix pluralia seruant.

¶ Vulgus vulgi. Pelag⁹ gi. Virus ri: Pus ris. Barathrũ i. Fenum i. Cenũ i. Viscũ i. Cœnum i. Justiciũ ij. Actũ ti. Autumni ti. Spoliũ lij. Senium nij. Salũ sali. Ador. fas: nefas indecli. Nil: nihil: nihilũ. Instar. Vitrum tri. Necesse necessum. Halec cis. Ver veris.

¶ Anto. Musc⁹ musci. Mund⁹ mundi. q2 cũ nõ **Muscus.** sit nisi vn⁹ mũd⁹ merito caret numero plurali: sicut supra de celo diximus: sz figurate dicit pli. **Vesper.** i natu. hist. alios innumerabiles tradidisse mũdos. ¶ Põtus ti. nemo neminis. Sol lis. Vesp vesp[er]is: qd de celo & mũdo diximus: idẽ de sole & luna & vespere & phosphoro & reliq̃s stellarũ planetarũq̃ nob⁹ dicẽdũ ẽ: q2 singlares sunt numero multitudinis carẽt: sz figurate pñt habere. Ver. i. en. Quid tñ occano pperẽt se tige re soles hyberni. & qd legimus tres soles rome simul ortos paulatiq̃ eũdẽ coiisse orbẽ. & pli. li. ii. totidẽ tñ soles totidẽq lunas. & Claudia in eutropiũ. binasq polo concurrere lunas: & geminos soles mirari desinat orbis. Addit q3 superioribus phocas Geni⁹ genij: cũ pli. li. ij. dixerit. **Junones.** totidẽ faciat Junones geniosq adoptãdo sibi. **Vesper⁹ ri. vespere ap.** Alij addũt vesper eris. & vesper⁹ ri. que p stella sine dici pte carẽt plurali: nã vesperi vesperorũ qd isti dicũt: qua ratiõe posset dici ego nõ video: sz neq vespere arũ. cũ potius dicere debemus illos psalmos vespertinos: q2 vespere canũtur: his horas vespertinas: q2 eo tpe agitur: aut q2 dicat res diuina: q̃ vespe pp solis occasũ incepit apparere. Nã multa hmõi q2 in cõpẽdiũ scripta sunt dum pors aut sacerdos in psona populi corp⁹ xpi Jesu degustat: qd cõicare a nostris d2: & p eo qd imperiti legũt. post cõicãda: d3 legi post cõionẽ: hoc est oro illa quam sacer**Cõicare.** dos in psona populi atq sua recitat. Eodẽ mõ **Cõican.la.** dicunt presa pro eo qd esse d3 psa: nam distin**Cõ.numo.** guit a versu. & capitula pro capitulũ. & alia eõplura de qb⁹ i annotamẽtis q̃ pp̃ediẽ edituri **Presa.** sum⁹ copiosi⁹ dispntabit. ¶ Carcer eris. p lo**Prosa.** co vbi detinẽt i cõcdib⁹ notũ numero multitu**Carcer.** dinis caret: nã carceres in pli: vt paulopost dicem⁹ aliud significat. ¶ Feminina pli carentia.
¶ Phocas & dio. pauca huius ordinis nola ponũt: alij multo plura q̃ reperiũt plerũq i numero multorũ: vt vita p ala. h. vi. en. Tenuis sine corpe vita. & p viuẽdi mõ. Laerti⁹ scripsit vitas philosophorũ. hier. vitas patrũ. Glorias q3 in plurali dicit Gel. li. vas indẽ ille glorias cũ iactaret. plau. in trinũmo. hascine in me propter res maledictas famas ferũt. Et eodẽ mõ de reliq̃s q̃ sequunt. q̃ & si raro inueniant in numero multitudinis: aliquando tamen authores vsi sunt: vt Luc. libro. vij. Eoasq premunt tentoria gazas. & Sen. in hercule furenti. gazis in hiis: q est congesto paup**Arena.** in auro. ¶ Arena quoq & si cesar in lib. de analo. ad Ci. dicat vitiose dici i numero multitudinis: Luc. tamen lib. x. dixit. Et diras calcauit cesar arenas. mortes quoq in plurali dicit Opius siue hircius in cõmentario hispaniensi mortibus inquit mortes exaggerabant. Augustinus libro tertio de ciuitate. Ne minus haberet mortium roma q̃ vicerat. Et iterum infra de ci. natu. questio. ergo tu in tantis erroribus es: vt existimes deos mortium signa per**Par.** mittere ¶ Pax etiam & si Dio. & phocas scribant plurali carere: hora. tamẽ in. i. epi. dixit. Bella quis & paces longum diffundit in euum. & Plau. in persa. etiã pacib⁹ dixit. Sic & philosophi dicũt tres esse labes rerũ publicarũ cũ grãmatici dicant labem carere numero plurali. ¶ Neutra plu. carẽtia. ¶ Dio. tantũ ponit hec pauca inter ea que numerum pluralem non habent: virus i. pus puris. barathrum tri. allium ij. crocũ: ingeniũ ij. halec cis. iusticium. sinapi. sed allium & ingenium frequenti vsu habent pluralem. Crocum & sinapis ad res que mensurant ptinẽt. halec pro salsamento caret plurali sicut & garum. hales quoq pro eo qd halec etiã plurali caret: nam p pisce numerũ multitudinis habet. Phocas addit cenũ i. fenum i. lutum i. viscũ i. euũ i. vulgus i. pelagus i. penus penoris: siue penus i. vel penne us. solum quoq plerũq his annumerant: cũ Ver. i. ge. dixerit. ne saturate fumo pingui pudeat sola. Sic apu. in. iiij. meta. In asini inquit faciem fena rodebamus.
Mundus. ¶ Chri. Mũdus. Sed figurate. Luc. vi. Et chaos innumeros auidũ cõfundere mũdos. Lactã. in libro de ira dei. Sed cõcedant vt impune de mũdis delirauerit. ¶ Fama. plau. plurali vsus est in trinũmo. ppter res maledictas famas ferunt. ¶ Parsimonia aũt auaritia est: q̃ est non vitiũ: sed virtus q̃dã quã acrõ horatij commẽtator sic exponit. Parsimonia est virtus qua cauemus ne qd dispendiũ fiat vltra modũ: & res familiaris quoad poterit fieri **Soboles.** sine cuiusq iniuria cõseruetur. vñ hor. ipse in odis de parsimonia antiquorũ scribit multa. ¶ Soboles. Cor. Celsus pluraliter scripsit in lib. de filiorũ educatione. oro ait familie soboles cõtinentur. ¶ Nih lum. Dictio composita ex ni & hilum: vt author est festus. hilum aũt est illud qd fabe grano adheret. ¶ Instar que equiparantiã & simi**Instar.** litudinẽ significat. Cic. in verrẽ libro. vij. Nauis instar vrbis ita magna videret. Verg. in viro bono. Mũdi instar habens teres atq rotund⁹. ¶ Justiciũ ij. Lucanus libro scdo. Justitium latuit plebeio tectus amictu.

¶ Ant. pli. preterea carēt noia ppria deoꝝ vt iupiter:mars:vulcan⁹. hoim:vt priamus:hector:achilles. mōtiū: vt appēninus pyrene⁹:femerian⁹. syluaꝝ:vt ida:hercinia. fluuioꝝ:vt anas:tag⁹. insulaꝝ:vt sardinia. sicilia. vrbiū: vt corduba:hyspalis. cæteraꝝqꝫ rerum:vt canū:equoꝝ:bouum:caprarū:vt apud Oui. lelaps:apud Uer. rhoebus Inueniunt tn̄ q̄dā ppria ex his plr declinata ꝛ tūc carēt numero singulari:vt gades gadium:balceres iū athenæ arum. celene arū. cythera orum. Aliq̄ et̄iā sub diuersis generibꝫ inueniunt declinata in vtroqꝫ numero. vt. ß. diximus menalus i. menala orum. tenarus i. tenara orum. Aliq̄n etiā sub eodē gñe vt mycene arū. Uer. v. en. Argolicove mari deprehensus ꝛ vrbe mycene. Idem in. ij. ꝛ nūc q̄ð patrias vēto petiere mycenas:sꝫ cū diximꝰ scipiōes:fabios: metellos:camillos:curios:scauros. iā desinūt: eē ppria:ꝛ incipiūt esse appellatiua. Nā cū sit nomē ppriū q̄ð de vno tñ:appellatiuū q̄ð de pluribus:cū dico scipiōes itelligo plures ex ea familia: vt Gneū ꝛ Publiū Scipiōes:ß Scipio tuc appellatiuum est cum de olbus illis dicat. hinc Iuue. dicit. q̄ curios simulāt et fictos cōtenūt scauros. ꝛ Luc. ad syllas mariosqꝫ redis. Noia clemētoꝝ carent etiā numero multitudinis: vt aer aeris. ignis is. dicimus tñ in plurali ignes ignium p̄ particulis ipsi⁹ elemēti:vt apud Uerg. crebus micat ignib⁹ ether. ꝛ alio loco. aurigniibus egra dede e. Et noia metalloꝝ:vt auꝝ:argētū:plūbum:neqꝫ eīm dicimꝰ in plali aura argēta:plūba:dicimꝰ tn̄ eta i trib⁹ casib⁹ p̄ rebus ex illa materia fabricatis:vt paulopost dicturi sumus. Et noia signi ficātia res aridas ꝛ liquidas q̄ in pōdus ꝛ mēsu rā referunt:vt triticū:cicer:piper:crocum:neqꝫ eīm diximꝰ tritica:cicera:pipera:croca. Dicimꝰ tn̄ ordea. vt Uer. in buc. Grādia sepe q̄bus mādauimꝰ ordea sulcis:pro granis ordei. sic etiā dicimus fabas:lupinos:et pisa p̄ granis illoꝝ leguminum. ꝛ Iuu. Spirantesqꝫ crocos ꝛ i vina ppetuū ver. p̄ flore:vinū q̄ꝫ ꝛ mustū sapa defrutū passum lac serū amomū ꝛ talia hmōi liq̄da nūero plurali carēt plerūqꝫ: dicimꝰ tñ in plurali vina:musta:defruta:mella: balsama:cinnama:cuꝫ gñe aut gña illarū reꝝ significamꝰ. Uer. i buc. Uina nouū fundā calathis aruisia nectar. Idem. iiij. geor. Aut igni pinguia musto defruta. Idē. j. eñ. Redolētqꝫ thymo

	Proꝑa rēe non habēt.
	Nota.

¶ Plurali preterea numero carēt noia deoꝝ:ppria hominū:mōtiū:syluarū:fluuioꝝ:insularū:vrbiuꝫ cæterarūqꝫ rerum:nisi que pluraliter declinantur. Dicimus tñ scipiones:fabios metellos sed tunc appellatiua potius q̄ꝫ propria dicenda sunt. Nota quoqꝫ elemētoꝝ vt aer:ignis:ether:ꝛ metallorū:vt aurū:argētū:plūbū:ꝛ significātia res aridas et liquidas q̄ i pōdꝰ:ꝛ mēsurā referunt:vt triticum:cicer:oleum:acetū. Que tñ nōnunq̄ plr efferunt:maxime cū partes illaꝝ rerūꝫ significare volumus:vt cū dixi vinum simpliciter oē vinūꝫ significaui:cuꝫ vero dixi vina i plurali:multas vini diuersitates:puta falernum:albanum:fundanum significaui.

¶ De masculinis singulari carentibus.

¶ Epitome.

☞ Hec sunt pluralia masculina q̄ singulare nō hñt:preter hec Addant pceres:tacientes:q̄ntiliqꝫ:Ancialce:ꝛ locri lacres carpiqꝫ laresqꝫ Insontes fontesqꝫ:simul vult inngier aldus.

¶ Cani orū. Cancelli orū. Fori orū. Fasti. orū:vel fastus orum. Supi orum:Inferi orū. Loculi oruꝫ Liberi orum. Posteri orum. Pugillares. rium.

Margin: ☞ Fertnl. Erossi q̄ꝫ a prantibus grammaticis additur sed grossus sepicule inuenit Celi⁹ rhodiani⁹ i vt probat rcb⁹ antiq̄s Uergilius. Nota q̄ in pōdus vel mēsurā cadunt.

fragrātia mella. Iuue. spirāt opobalsama collo q̄ tibi. Mar. cinnama q̄ð redolet. Hec Ser. in. iij. geor. dicit i plurali tñ habere tres casus. Nā Oui. nimis licēter in plurali mustis dixit ab eo q̄ð mustū. Itaqꝫ in hmōi noib⁹ multorum⁹ significat pluralis numer⁹ q̄ꝫ singularis. Nā cū dico terrā:totū elemētū intelligo:cū vo terras particulas quasdā aut terre gña. Uerg. ij. ge. difficiles primum terre collesqꝫ maligni. multo ergo min⁹ dixisti cū dicis:habeo duas aut tres terras:q̄ꝫ cum dicis habeo terrā. Eodē q̄ꝫ mō era diximus. vt Marti. Era sed a cūctis vlteriora petis. Cato q̄ꝫ vt indē Festus crib⁹ dixit. ¶ De masculinis singulari numero carētibus. ¶ Et primo ponit masculina quoꝝ pleraqꝫ etiam in singulari apud authores repiunt:vt p̄ eo q̄ð est fori orū. p̄ parte illa nauis:qua a prora in puppim discurrit. Ennius dixit multa foro ponēs agere longa replet Nā Uerg. in pli dixit lib. vj. deturbat laxatqꝫ foros. ¶ Fasti orū. vel fastus fastuū:scdē ꝛ quarte decli. vt paulo ante diximus:singularē numerū nō hꝫ p̄ eo q̄ð est liber annaliū. Superi orum. Et inferi orum. pro dijs celestibus ꝛ infernis. Liui. andro. in odissea dixit:iterum an superus tibi fert deus funera vlixe. ¶ A loculis quoqꝫ Mart. Locellus in sing. fecit dicens in distico:cuius titulus est locelli. Ipse locellus erit. ¶ Liberi orū. q̄ꝫ in singulari liber. a. um. cū adiectiuum est declinet p̄ filiis atqꝫ nepotibus pluraliter dicit:atqꝫ etiam de vno tantum vsqꝫ adeo reformidat numerum singularem. ¶ Idem quoqꝫ de posteriorū. dicimus ꝛ si posterus. a. um. declinetur. ¶ Pugillares quoqꝫ pro tabellis:licet hic et hec pugillaris ꝛ hoc pugillare dicamus pro re que pugillo contineri potest:aut pugilli magnitudinem equat. ¶ Codicilli orum. pro testamento illo secundario:nam pro paruo libro vel ligno etiam singulariter dici potest. Cato de re rustica. in tabulato condito codicillos oleaginos.

Margin: ☞ Additio. Celi⁹ Rhodigin⁹ pulmones. s. p̄ sius. pulmo animæ plagus.

¶ Christ. plurali numero deoꝝ:vt iupiter. apollo. hominum:vt iulius. nero. montium: vt acragas:ethna:syluarū. vt micana. zona fluuioꝝ:vt bethis:methaur⁹. insulaꝝ vt rhodus:sicilia. vrbiū vt hispalis:roma:cæterarum. qꝫ rerum:vt canis:lelaps:equi thebꝰ. hac excipias:nisi q̄ pluralr efferunt:vt thebe arꝫ. gades ium. Ont. li. j. dectri. Cuum tacui thebas vulnera fratrū. Idem in epi. atqꝫ aliquis doctas iam nunc erat inde athenas. ¶ Fori orū. Cic. de. de sene. aliū malos scādunt:aliū. p̄ foros cursitāt:cui⁹ diminutiuū forulus li. i vtroqꝫ numero pro libroꝝ scrinio accipit. Zecius apud Noniū. plerissimū corio picto forulū. Iuue. saty. iij. hic dabit libros ꝛ forulos. ¶ Cācelli. derinatum a cautio. Apul. lib. vj. orci cautios iā ipsos adhesisti. ¶ cec. p̄ Quinto. extra hos cācellos egredi conabor. ¶ Pugillares. sed idem. Iuue. adiectiue. Sat. xj. dicit. nec pugillares defert in balnea raucus testiculos.

Margin: Cancelli. Pugillares. Antes.

Codicilli oꝝ. Antes ium. Casses ium. Carceres ruꝫ. Furfures rū. Lemures rū. Manes iuꝫ. Celites tum. Maiores rū. minores rū. Natales ium. Optimates atū. Primores rū. Proceres ium. Penates atium. Quirites tum. Sales ium. Uepres ium. Artus uuꝫ

¶ Ant. Antes iū. p̄ vitiū ordine. Ser. i. ij. geor. Iā canit extremos effetus vinitor antes. Cassis iū. Oui. decidit i casses p̄da petita meos. Seneca tñ singlr. ptulit in agamennone dicēs. ac ille vt altis hispid⁹ siluis aper cū casse vinctus. ¶ Carceres rū. vt. ß. memorauimꝰ p̄ repagulis equoꝝ. Uer. i. geor. Ut cū carcer b⁹ sese effudere q̄drige. Ci. de claris ora. nec i q̄drigis eū secū dū numerauerim aut terciū. q̄ vix e carceribus

Margin: Carceres.

¶ Feminina singulari carentia.

¶ Epitome.

In o sunt feminina que singulari carent: quibus addunt om bages phocas. Aldus quoque rigas: et phaleras: crates & gades: blanditiasque: delitiasque: fores. quibus inficie: exquiliasque.

¶ Argutie arū. Antie arum. Aedes ium. Antēne rū. Bige arum. Quadrige arū. Copie arū. Cune arum. Cerimonie arum. Calende arum. Diuitie arum.

.exierit. Idē tñ Uerg. v. eñ. in singulari carcere p carceribus posuit dicēs. ruūque effusi carcere cursus. vbi Seruius inquit carcere vsurpauit: nam carcer est i nūero singulari custodia noxiorū: carce
Farfures. res vo tm̄ l plurali ostia quibus equi arcent. ¶ Furfures um. p illis pustulis q̄ ex capite resoluunt nā p farine purgamēto et l singulari dicit Serenus. additur excussus nuces sinulagine furfur. ¶ Lemures rū. p nocturnis fantasmatibus. Hora. in epo. nocturnos lemuresque incendia magos. ¶ Manes iū. Apul. in lib. de deo. Socra. singlr ptulit lemurē manē. Huc inquit vetere latina lin
Celites. gua inuenio lemurē dictitatū: & paulo post. vtrū lar sit l aruaspiole deū manē vocāt. ¶ Celites iū. & si cōis duorum gnis esse pōt ab authoribus inter masculina singl'ari carētia ponit: neutro qz. iūrit. Oui. j. fast. Celitibus regni a Ioue plsus erat. ¶ Maiores. i. q̄ nos pcesserūt. Sic minores. i. posteri dnr. ¶ Natales iū. p gnis nobilitate: vt diomedes putat: vel potius vt Ualla scribit p cōditiōe nascēdi in plurali tm̄ reperit. Nā l singulari diē natalitiū significat hic natalis. ¶ Optimates tū. Primores rū. vsque adeo singularē numerū resonnudat: vt nō possit et de vno tm̄ dici. Uñ et
Optiates. Pers. ait l. iiij. Ab optimus optimas tis. deriuat. & Sil. lib. xj. Punicorum dixit. hic sup excisum primori in pte sagittā. & Iuue. Agnosco pcerē salue getulice. ¶ Penates tiū. Quirites tū. Persius. in l singl'ari dixit. quibus vna q̄ritem vertigo facit. Oui. i elegijs. an si pulsassem minima de plebe q̄ritē. & Hora. amici dona q̄ritis scripsit. j. epi. ¶ Sales iū. p facetijs. Luc. iij. nō soluti insere sales: nec more sabino. & Iuue. & salibus vehemēs intra pomeria natus. l. hac qz signi
Sales. ficatiōe sz figurate dicit Terē. q̄ hz salē qd inte est. ¶ Uepres iū. Diomedes et phocas tm̄ in pli repiri dixerūt. Oui. tm̄ a vepre in ablō posuit in singulari. & Colu. li. xij. hūc veprē dixit manifestū ē lenire nō posse. ¶ Artus uū. nā qd Uer. iij. geor. dixit: micat auribus & tremit artus. artus actus plis est figurate iūctū cū vbo tremit. vñ. Ser. exponit artus p artubus. ¶ Feminina singulari nūero carētia. ¶ Argutie arū. Phocas in hoc ordine posuit. Apu. tñ l. j. met. Argutia inquit nilotici calami scripta: & ab eo diminutiuū facit Gel. argutiola li. ij. argutiola q̄ppe hec inquit friuola &
Argutie. inanis est. ¶ Antie arū. Apu. j. met. crines inquit apollinis pmulsis antijs. ¶ Aedes aediū: p q̄uata domo: nā iu singulari tēplum signt. vñ semp addit cuius dei est. aut pseccratio: vt edes castoris. edes sacra. ¶ Antēne arū. Hierō. in epi. ad heliodorum dixit. & antēna crucis figurat in frōte. ¶ Bige arū. Quadrige arū. Addit etiā phocas trige arū. Pli. tñ lib. xv. biga dixit l sigulari. euclides inquit pinxit bigā regis cū victoria. & Papi. xij. the. tennauerat acra biga. Quadrigas qz & si Cesar. in li. anal. ad Cice. referēte Gellio dicat semp nūero pluratiuo dicēdas esse. Pli. tñ li. xxxiiij. q̄driga inquit tegit ab alcibiade & in eo dē diminutiuū ptulit dicēs. Leua tribus digitis q̄drigula tenuit. l libris fforum. de lege. iij. peculio quadrige legatū postea mortuo. Gel. lib. xvij. qd vnū rarissimū videbat lucnimus q̄driga numero singulari dictū in li. saty. M. Uarro. q̄ inscriptus est demetrius. ¶ Copie arū. p exercitu teste valla nūe
Copie. ro sing. caret. Nā qd Uer. dixit in. ij. eñ. respicio & q̄ sit me circū copia lustro. ibi et Ser. notat quasi autoritate sua fretus de exercitu copiam in singulari dixit: cū copias de exercitu nūero pli dicamus: vt Sallu. memorare possum q̄bus incolis maximas hostium copias po. Ro. parua manu fuderit: sz Uer. excusare pōt metri necessitas: qm̄ copiearū in plurali carmen heroicum non recipit. ¶ Cune arū. Phocas & Dio. in hoc ordine posuerunt. ¶ Cerimonie arū. Diome. ita posuit. Cice. tñ in. ij. de legibus magna inquit religionem cerimoniāque declarat. Hiō Fronto apud Gel. li. xviij. dicat scriptores veteres nūque cerimoniā sing. numero appellasse. Diuitie arū. Delitie arū. a Phoca &
Quirites. Dio. inter superiora innumerantur: sed quēadmodū supra diximus delitie delitia delitium in sing. habuit. ¶ Chri. Codicilli orū. Ci. lib. vj. epi. Quesiui e balbo codicillos q̄ essent in lege. ¶ Lemures. Persius saty. v. Tūc nigri lemures ouoque pericula rupto. ¶ Natales. nā singulari adiectiuū est. Oui. in. j. de pō. nescio q̄ natale solū dulcedine cunctos Ducit: & immemores nō sinit esse sui. Boe. de conso. Quos patrie reuocat dulcedo. ¶ Optimates. Naū. c. iij. diuo Hie. interpte. oēs optimates eius cōfriti sunt in cōpedibus in genere feminino. Cic. ad tre. Atb. viij. epi. arcez altā habebāt matrone opulēte optimates. ¶ Proceres. Persi. At bona pars pcerū tāta libauit acerra. ¶ Penates. Cic. p sylla. dij patres ac penates q̄ huic vrbi atque huic senatui presidetis. ¶ Quirites. singl'ar multi dixerūt. Oui. ij. fast. hasta q̄ris priscis est dicta sabinis. Luc. lib. ij. Sup morā more q̄ritis. Iuuena. saty. vij. ima de
Calende. plebe q̄ritē. ¶ Uepres. Uerg. lib. viij. Per syluas & sparsi roborāt sanguine vepres. Bige arū. Ser. in arte ait. q̄
†A calādo de pluribus efferūtur cōstat pluraliter dici. vt bige: nuge. Naū. c. ij. Hier. interprete. Succendā ad summū quadri
i. vocando gas tuas. ¶ Cerimonie. Tertulia. cerimonias tuas nō frequēter. ¶ Calende. †martia. lib. xij. ducere que possum
non a celan duas calendas. Esa. c. ij. Hiero. interprete. Calēdas vestras & solennitates odiuit anima mea.
do: vt opi
natus est
Plutarchus.
Stella.
Excubie.

Dire arū. Excubie arū. Exuuie arū. Exequie arū. Ferie arū. Facetie arū. Fortune arū. Gene arū. Gingiue arū. Inferie arū. Inimicitie rum. Illecebre arum. Inducie arum. Insidie insidiarū: Idus um. Latebre arum. Lactes ium. Litere rum. Mine arum. Manubie arum. Nundine arum. Nuge rum. Nuptie nuptiarum. None nonarum. Nenie arum. Nares riū. Opes opum. Palee arū. Prestigie arū. Plage arū. pro reti. Primitie arum. Quisquilie quisquiliarum.

¶ Ant. Dire arū. & furie rū. & eumenides sp in nūero pli reperiunt: q̄ triplices sūt: quēadmodū & gre nīli ō vna illarum loq̄ris. Uer. l. iiij. eñ. vltricesque sedēt i limie dire. & ibidē. heu furijs lcē sa feror. atque et ibidē. eumenidū veluti dēmēs videt agmina pēthcus. ¶ Excubie arum. Exuuie. rū. Exeq̄e arū. a phoca & Dio. & frōtone in hoc nūero ponunt. Uer. l. iiij. eñ. Excubias diuū eternas. & in eodē. dulces exuuie dū fata deusque sinebāt. & l. vij. at pius exequijs eneas rite solutis. Ambr. l euāgeliū Luc. c. xij. Nō em̄ sollicitā deus cure numeratis intēdit excubiā in singulari dixit. ¶ Ferie arū. a Phoca & Diome. & Gel
Ferie. lio nūque nisi l pluratiuo nūero efferri dicuntur nostri tñ aliter accipiunt: cū dicunt feria secūda: feria tertia: feria quarta. ¶ Facetie facetiarum. Phocas inter hec ńūerat. Dio. fores. ium. hor. tñ in: j. ser. d xit exclusus forē cū lōga tenuis foret intus. ¶ Fortune fortunarū. p diuitijs ac fortuna psperá: vt apud Terē. in and. Laudare oēs fortunas meas: in singulari media est & ad bonā & malā. ¶ Gene arū. phocas iter hec posuit. Ouid. in epistola oenones. ex pauit rupique genas & pectora plāxi. Diomedes vero gingiue arū. posse tñ si opus fuerit dicere hic hz genam dextram eminentiorem sinistra. & Iuue. dicit frangendus misero gingiua panis inermi. atque eius diminutiuo Apu. p magna est vsus explanatorē inquit tumide gingiuule. Qd vero Cesar l libr. de analogia atque Diomedes & Phocas dicunt inimicitias i n pli tm̄ declinari putant: ego tñ vt ille apud Gel. a

Nō video car nō eadē dicam⁹ inimicitiā qua insatiā:impotentiā:iniuriā:vt Cic.tuscu.iiij.dixit.inimicitia est ira vlciscēdi tēp⁹ obseruās:atq3 ibidē sepe singlari vtit nūero. Illecebre arū.ab old⁹ grāmaticis fere ponunt in hoc ordine. Cic.tn̄ in.j.de legib⁹ dixit.q̄ ꝛ si illecebra turpitudis.ꝛ Gel.li.ij.cū audiēdi q̄dā illecebra iduit. plau.l alla.atq3 ex illa illecebra exit tādē. ¶ Inducie arū. Insidie arū.idus iduū quēadmodū ꝛ calēde arū:ꝛ none arū.spluratiua reperiunt. ¶ Latebre arū. phocas supiorib⁹ annumerat. Ci.tn̄ in epl̄a ad Appiū:ne in tabelle q̄dē latebra absconditā maleuolētiā.ꝛ Gel.li.ci.dixit impunitatē ex ea latebra speraret. ¶ Lactes lactiū p intestinis hominū atq3 oiū p que labit cibus:vt supra ex Plinij verbis annotatū est:cū de hoc nole lac dissereba m⁹. Litere literarū p epl̄a:vt dicit Diome.nūero tn̄ plr̄ vtimur:excusant tn̄ poete carminis necessitate vt Oui.in epl̄a briseidis. Quā legis a rapta Briseide lr̄a venit.vn̄ fit vt q3 heroicū atq3 elegū carmē lr̄e arū.in plurali nō recipit frequēti⁹ vtamur ei⁹ diminutiuo litere nle arū. Mincarū.manubie arū semp pluratiua reperiunt:quēadmodū ꝛ nūdine arū.ꝛ nuge arū.ꝛ nuptie arū. Nā nenie arū.ꝛ nares ariū.etiā in singulari declinant aliqñ. Ho.j.epist.an pue rorū nenia q̄ regnū recte faciētis offert.in odis dicet merita nox q3 nenia. Oui.v.me. Acta retro naris medioq3 est fixa palato. ¶ Opes opū p diuitijs.nā in singlari opis opē ab ope.vt infra dicet:auxiliū significat. ¶ palee arū.qd̄ ꝛ si a grāmaticis inter noia pluratiua ponit. Uer.tn̄ in singlari eo vtit.j.geor.ait. Pinguis palee terit area culmos.vbi Seruī⁹ notat paleā dictā esse sing.nūero cōtra artē:q3 vt dicit q̄ ex plurib⁹ əstāt numeri sunt tm̄ plis vt cācelli bige scope prestigie arū.phalere arū.plage arū.p reti. ¶ Primitie arū.hui⁹ esse ordinis Dio.ꝛ phocas testant. Nā qd̄ Oui.xij.met.dixit primitiū torrē ab eo qd̄ est pmit⁹ a.um.adiectiuū substātiue tn̄ acceptū:p re pmitie arū.declinat. ¶ Quisquilie arū.p purgamēto atq3 re parui ꝛ nulli⁹ ptij ꝛ q̄ pijciēda est q̄it inutilis. Apu.li.j.meta.ad has quisquilias quātī parasti de piscib⁹ minimi pretij dixit:quisquiliā ꝛo arbuscula sine frutice q̄ coccū pereat.dicit Pli.li.xvj. Oēs indt has dotes ilex solo puocat cocco granū hoc pmoq3 seu spēs frutices paruos q̄ solie illicis q̄squiliā vocāt. ¶ Chu. Excubie. Pro.lib.j. Supplicis a longis tristior excubijs. ¶ Facetie. Quintil. lib.v.in narrādo Ci.əsistere facetias putat. ¶ Inferie. Uerg.lib.viij. Absenti ferat inferias:decoretq3 sepulchro. ¶ Idus uū. Mar.li.xij.id⁹ sepe colas ꝛ has ꝛ illas.sunt q̄ dicāt tn̄ p die id⁹ nonas:calēdas dici posse. Sz Ci.ad atticū li.ix.in.epi.tua accepi postridie idus dixit. Mine. Pro.li.j.nec nimium ponere minas. Manubie. Ci.p lege agraria.cūcte cuiusq3 fuerūt manubie. Nūdine.vn̄ nūdinor aris. Ci.vt in li.iij.l verrē.q̄ ab isto ait ad vtilitatē nūdinarent. Nuge. Iune.sat.xj.nō capit has nugas hūilis dom⁹. Nuptie.hic dies nuptijs dict⁹.est. Terē.ait. None. Cic.o none ille q̄ me əsule fuistis. ¶ Nenie arū. Diu⁹ Hier.in plogis nenias iberas dixit. Hora.tn̄ l singulari numero scripsit sepe vt hoc nomē. Nares Uer.li.v.ꝛ trūcas in honesto vulnere nares. ¶ prestigie. Hie.in vigilātiū. has pstigias demonū esse əfingas. plage. Oui.j.de ar.capias tu mō tēde plagas. Ci.l vtroq3 nūero vsus fuit l li.de amittēdo plagas:ꝛ statim in eadē significatiōe tanq3 plagā ponas dixit:sed Quintū p vibice lib.j.phi.is etiā ait ad plagas durabit. ¶ Quisquilie. Diuo Hiero.interprete. Amon.ca.viij.ꝛ quisquilias frumēti vendemus. Latebre. Lactes. Litere. Quisqlie. Facetie. Nundine. Sortes.

Reliquie arum. Sortes iū.p oraculo. Sordes ium.
Scope arū. Scale arū. Suppetie arū. Sentes ium.
Terme arum. Tenebre. Ualue arū. Trice arum.

¶ Neutra singulari carentia. ¶ Epitome.

Neutra pluralia que singulare non habent hic cōplectūtur: preter. Seria cum rastris:addesq3 ceraunia:tēpe libaq3.cū sponsūs:charchesia:rostra:cythera. Classica:serta simul:sic effata:bactaq3:ꝛ extra. Nāq3 Diomedes hec iungit nomina ꝛ Aldus.

Arma orū. Castra orū. Crepūdia orū. Cunabula orū.
Incunabula orum. Cibaria orū. Exta orū. Ilia ilium.
Iuga orum. Iusta orū. lustra orum. Menia meniū.
Magalia magaliū. Mapalia mapaliuz. Precordia
orum. Spolia orū. Serta orū. Sponsalia orū.vel liū.
Tripudia orū. Tesqua tesquorum. Tempe.tot.quot.
pondo. Festorū quoq3 noia:vt saturnalia orū.vel iū.
Bacchanalia orum.vel ium. Uinalia.orum.vel ium
Agonalia orum.vel ium. Quinquatria orū.vel ium.
Neptunalia orum:vel ium. Uulcanalia orū:vel ium.
Lupercalia oruz.vel ium.ꝛ eodem modo de reliquis.

¶ Ant. Reliquie arū supiorib⁹ a phoca addit. Apu.tn̄ p megia dixit. Cōuerritorē pcluane reliq̄e ne q̄ visat tetra labes sordiū.sz pōt excusari:q3 est carmē:nā i psa oratiōe vix dici posset. ¶ Sortes iū.p oraculo atq3 deoꝝ rn̄so a Diome.ꝛ Phoca iter hec noia ponit:i ea tn̄ significatiōe esset singlr dictū est illud ex actib⁹ apostoloꝝ cecidit sors sup mathiā.i.spūssctī oraculū:q̄ apls est declarat⁹:neq3 eñi de tāta re viri sctissimi sortirent:sz potius expectare debuerāt q̄ i ea re diuina erat volūtas. ¶ Sordes iū.p auaritia ꝛ p imūditia. ¶ Scope arū. Et scale arū.a Le. Gel. phoca. Diome.ꝛ Ser.iter plr̄ declinata numerant. Hie.altero vsus est in singulari l Esaia:altero l li.genesēos.iurecōsult⁹ in ff.titu.de fur.l.si prim⁹:armariū indt vel scalā. ¶ Suppetie arū.imo ꝛo suppetias tm̄ in actō plr̄ cum his verbis fero ꝛ mitto.vt Ualla putat Ci.etiā in əmētarijs cū venio venis iūxit dicēs auxilia magna edita⁹ oppidanis suppetias venire. ¶ Sētes iū. Tenebre arū. Ualue arū.nunq̄ nisi in mltitudinis nūero repriunt. ¶ Neutra sin.c.t ¶ Arma oꝝ.qd̄ ideo Prisc.nūero singulari carere putat q3 varias res hoc nomē significat:quaꝝ singule habēt sua noia:vt scutū galea:tibiale. ¶ Castra orum pro exercitu:aut exercit⁹ statiuis.quod etiā de silib⁹ est dicendū:vt estiua oꝝ.hiberna orū.statiua orū.castrū in singulari idē est qd̄ castellū:vt apd̄ Uer.l.vj. Castrū inuidorūq3 corāq3. ¶ Crepūdia orū. Cibaria orū quoq3 pri⁹ iter hui⁹ ordinis noia posuerūt Diomedes ꝛ Pho.posteri⁹ Diome.tn̄:quēadmodū ꝛ exta orū.pho.solus. ¶ Cunabula orū. Et incunabula orū.semper pluralia reperiuntur. Ilia tn̄.nā qd̄ Ser.dixit hoc ile ilis in singulari declinari non magis reperitur in vsu:q3 Marulus hymnographus eodē Seruio referēte ad fabulā alludēs dicit vt ꝛ hector ab ilio nunq3 discedis. ¶ Iuga iugorū:pro montiū summitate. Uergilius tn̄ lib.vj.superare iugum dixit. ¶ Iusta orū.pro exequijs numero singulari caret. Flac.in.v.argo. Tūc cemiti pia iusta tulit. Sal.in iugur. Postq̄ illi more regio iusta magnifice fecerāt. ¶ Lustra orum.p ferarū atq3 meretricū latibulis. Uerg.ij.geor. Nō absunt illic saltus ac lustra ferarum.pro lupanari apud Plau.q3 sepissime.in singulari vero quatuor annorum spacium significat que grece dicitur olympias. ¶ Menia menium.magalia magalium.ꝛ mapalia mapalium semper pluralia sunt. ¶ Precordia orum non precordium.sic enim apud Celsum legitur semper:vt lib.j. Qui crudū indt sine precordiū dolore ructat.ꝛ diuus Thomas in hymno. Et ex precordijs sonent preconia. ¶ Spolia spoliorū. licet Uerg.in singulari spolium dixerit. ¶ Serta sertorum.pro corona ex florib⁹. Serta te.in singulari posuit Cato de re rustica.pro herba quā greci melilothon:medici sertulam cāpanā vocant. Ut nāq3:iris aride contuse hemi

Arma dicta q3 his arceamus hostē:nō ab armis vt putauit filius Pompe. Castra. Crepūdia. Seruius carpitur. Menia.

nem z fertā campanicā. ¶ Spōsalia orū. vel iū. Gellius li. iiij. hoc ius spōsaliorū obseruatū dicit. z de s3 e usq lib est titul' apō iurecōsultos. ¶ Tripudia orū. Tesqua or. Tēpe indeclinabile: sicut tot. qt. z pōdo. cui' singlere v phocas dē i librā efferī. Itaq dicim' vna libra z nō vnū pōdo: z ecōtrario duo z tria pōdo. z nō due aut tres libre ¶ Festor q3 nola: vt Saturnalia or. vel iū. s3 quēadmodū Macro. l. j. satur. deducit in gtō pli frequēti' vtimur scōa declinatiōe i dtō z abltō frequēti' tertia. Nā saturnaliū z saturnalijs vix pōt dici: at vo saturnaliorū z saturnalib' fere semp. Uerri' flac. saturnaliū indē dies apō grecos q3 festi hītur. Atq iterū idē. de ptēne saturnaliorū scripsisse arb tro:. Idē Juli' modest'. de ferijs saturnaliorū indē ferie. Hor. ij. ser. q fiet ab ipsis saturnalib' huc fu gisti. Eadē rōne Saliu. apō Celiū. li. iij. historia. bacchanaliorū dicit: cui' singulare Plaut' i bacchidib' ptulit di cēs: qz bacchis bacchas metuo bacchanal tuū. Masuri' q3 sabinus vinaliorū indē dies Jouis sacer est. z Ualeri' antias agonaliorū repertorē numā pōpiliū refert. ¶ Eodē pterea modo qnquatria orū qnquatrib'. Hora. ij. c pis tolarū. Testis qnquatrib' olim. z Juuena. totis qnquatrib' opta. Cicero in epistola ad Celiū. ita temulenose cō ciōes ita moleste qnquatrijs afferebant: nisi forte mendū est qnquatrijs p qnquatrib'. At vero ecōtrario dicim'. poti' floraliū q floraliorū liberaliū q liberaliorū lucariū q lucariorū. Uarro. feraliū indē dies a ferēdis in sepul chra epulis dicit. z idē alio loco floraliū nō floraliorū dixit. Masurius quoq sabinus liberaliū indē dies a pōtifici bus agoniū Martiale appellaī. z idē alio loco: eam noctem deinceps in sequentē diem q est lucariū: erāt aūt luca ria festa in qb' fiebāt lucorū sacra. ¶ Chusto. Sortes. Martia. in distichis. alternis parperes accipe fortes. nō p eo qd dī vulgo locariali singularē habet. Terē. heu mihi etiā de sorte nūc venio in dubiū. ¶ Sordes. Juue. sat. Quis ferat has sordes luxurie. ¶ Scope. Sueto. in nerone in singulari numero dixit. Alterius inquit collo scopa deligata. Nā scopas scope pe. nomē pprium viri est. Uer. in priape. Nō praxiteles scopasve fecit. nā scopa regia v. ole spēs ē. pli. li. xxj. c. vj. Nō leuior ea q scopā regiā appellāt. ¶ Scale lap. Uer. ij. en. Scale parietib' herēt. Idē. viij. z scalis ascendere muros. Et paulopost. scalas in menia possit. Juue. sat. vij. scalarū gloria palme. Ma cha. lib. j. Hier. interprete. erat ppls portātes scalas: aliqn tā i singulari reptū est. Corne. Cel. lib. viij. necessaria est scala lignea. Caius lib. vij. vt scalā sitiēs cōmēdauerit. ¶ Sentes. Uerg. in culice. teneras fruticū sente rimans tur. Idē. ix. masculinū posuit si mō codices mēdosi nō sunt horrida q densas pplerūt vndiq sentes. ¶ Therme. Juue. sat. vij. dū petit aut thermas: aut phebi balnea. ¶ Triche. Mar. i disti. Sūt apine tricheq z si qd vili' istis. ¶ Ualue. Juue. sat. iiij. Facile patuerūt cardie value. Incunabula. Cic. ij. de leg. gaudeo indē me incunabula mea tibi ondisse. ¶ Cunabula. ver. iij. en. Et gētis cunabula nre. ¶ Spōsalia. Juue. sa. vj. Conuentū z spōsalia parās. ¶ Tesqua. Hor. me teq deserta z inhospita tesqua. ¶ Tēpe. Uer. i culice. O pec' o panes o gratissima tēpe. ¶ Sa turnalia. Mar. li. xj. Clamātq ecce mei saturnalia versus de re. vt comitia: floralia: cōpitalia. Lucaria: feralia. or gia: parētalia. Persi. sat. v. nostra floralia possint. Diomedes vult lumina p oculis carere etiā numero singulari Oui. in epi. Respice laertem vt iā sua lumina condas. Uer. tā. iij. enei. ter singulariter dixit telo lumen tenebram' scuto. Idē. Cernimus astantes lumine toruo. Idē. monstrū horrendū informe ingens cui lumē ademptum s3 in his locis potest admitti: nam loquitur de cyclopequi vnioculus erat.

Tempe.

Festorū nomina.

Quinquatria.

Triche.

Tempe.

Libri quoq eorū qui grece: aut ad imaginē grecor opera sua inscripserunt: vt rhetorica orū. economica micorum. ethica orum. bucolica orum.

¶ Cōmunia triū sunt generū nomina numeralia ca rentq numero singulari: preter vnus a. um. qd caret numero multitudinis: nisi cū iūgit noib' pluraliter declinatis. Sunt autē oia indeclinabilia vsq ad cen tū: preterq tria prima: hoc est vn' vna vnū: duo due duo: tres: tria: Singulari preterea nūero carēt nola diuidua: siue p certos nūeros distributiua: vt singuli le. la. bini e. a. terni e. a. quaterni e. a. quinqueni e. a.

¶ Nola certis casibus deficientia. ¶ Epitome.

Quedā nola que certis qualibus carēt hoc capite cōtinētur.

¶ Uctō carent nola interrogatiua: vt quis: qualis: quātus: cū interrogatiue pferunt. Et infinita: vt qui dā: aliqs. Et relatiua: vt qs: qualis: quātus: cū ad alidd referunt. Et negatiua: vt nullus: nemo. Et distributi ua: vt ābo: vterq. z q supra memorauim' bini e. a. ter ni e. a. Jus iuris. rus ruris. os oris. mare ris: z nomina quinte declinationis: preterq hic dies: z hec res: ge nitiuo datiuo: z ablatiuo pluralibus deficiunt.

¶ Ant. Libri quoq eorū: vt rhetorica or. nā si de arte rhetorica plures libri ptiales sunt rhe toricorū inscribunt i numero multitudinis: sin tā est tm vnus rhetoricus poti' i sin. dr. Sic em citare solem' Arist. i rhetoricis ad theodectē: z in rhetorica ad Alex. qz nole illi' tres libros d arte rhetorica scripsit: ad huc vo vnū duntaxat libellū. Duos preterea q de re familiari li bros scripsit vt economicorū appellauit: at vo xenophon q ea de re vnū cōposuit economicon inscripsit: vt Hiero. i Eusebij interpretationem de tēporib'. cū aratū indē hexametris v sib' ro manū fecisset: in xenophontis economico lusit. Sic preterea dicim' buc. Uer. qz decē sint: z geor gica: qz quor libros op' illud ptinet. At vo cū de vno loqmur dicemi' z citabim' Uer. j. vel. ij. buco. ¶ Cōmunia. Carēt etiā numero singula ri nola numeralia preterq vnus vna vnū qd ca ret nūero multitudinis: nisi cū iūgit oblb' plu raliter declinatis. Sal. i Catilinario. hi postea q in vna menia puenere. Idē in iugur. vbi vne z altere scale cōminute sunt. z in digesto tit. de dāno infecto. l. si edib'. z si vnas indē edes cō munes. Nā vt supra diximus menia scale edes pluraliter declinanī. Nola q3 diuidua siue i sin gulari distributiua carēt nūero singulari: vt sin guli singule la. bini ne. na. zc. vt si dicas pdices esse singule: aut bine: aut terne: dicis q qlibet ce dit singulario: aut solitaria: aut qlibet tres lec dāt. aut si rursus dixeris ciuib' distribuunī sin guli: aut bini: aut terni aurei. dicis qd cuilibz ei u dat vn' aure': aut duo aurei: aut tres aurei. Poete tā aliqn ponūt distributiua p numerali bus. Uer. j. en. Bina manu lato crispās hastilia ferro. bina dixit pro duo. z Luca. in. viij. gurgi te septeno dixit p septē gurgitib'. Jūgunī etiā hmōi nola distributiua noib' plr declinatis eo mō quo vn'. a um. cū plr declinaī. vt Ci. binas lras tuas accepi. z Uergi. viij. en. Terna arma monēda: ter leto sternēdus erat. ¶ Nola cer. ca. defi. ¶ Dictum est hucusq de noib' integris: aut altero numero deficient b': nūc de illis agit que cert is casib' deficiūt. Dicitq in primis q nola interrogatiua z infinita z relati ua negatiua z distributiua siue diuidua carent vctō. Omnia em hec vocatiuum habere non possunt: qz vt Priscia

Xenophontis economicon.

Numeralia nola singularē nō habent preterq vnus.

Nola diuidua singulari carēt.

cit. vetãs ad aliquã personã atq; finitã sit ad quã sermo dirigit. ¶ Ius iuris. Cũ hec quatuor noia cũ nolb⁹ quin te decli. preterq̃ hic dicet. e hec res carẽt nrõ dcõ e ablto pluralib⁹. plu. tñ maior in epi. fontib⁹ iurib⁹ e agro dixit Uer. vij en. cõponẽt manibusq; man⁹ atq; rub⁹ ora. e rursus li. x. Quinquaginta orib⁹ ignẽ pectorib⁹ arsisse. Cic. in cõmẽtariis. paulo latiores lquit q̃ qbus in reliquis manib⁹ vtimur. Eisdem quoq; casibus deficiunt noia qnte decli. Neq; enĩ dicimus specierũ speciebus. facierum faciebus. q̃q; apud antiquos e antiquarios legamus hec e alia hmõi. Apul. in li. de mundo. pseuerãtiã indẽ amicite inter se dedit elemẽtis. specierũ ipsorũ partitio. Cato cẽsorinus apud Pris. eaq; facierũ signa domi. p supellectili posuere. Iuniores quoq; nõ dubitant dicere faciebus e speciebus: qd Ci. reformidat. scribit enĩ in topicis. In diuisiõe forme sunt quas greci ideas vocãt: nisi si q̃ hec forte tractãt species appellãt. Non pessime id quidẽ: sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo: nolim enĩ nisi latine dici possint specierum et speciebus dicere. et sepe his casibus vtendum est. at formis et formarum velim. — Additio. Raymundi polasini.

¶ Chri. Quum aliqd referunt. qd si secus acciderit vocatiuum interim habebunt. Uer. in buc. talia secla o currite suis fusis dicere parce. expes. Persius saty. ij. Iam dabitur iamiam deceptus expes.

Quinta Zrietas videt esse in hoc nomine ambo quod dicit carere vtõ cũ sit nomẽ distributiuũ: vt patet libro ij. de nolbus vctõ carẽtibus vbi dicit vctõ carent nomina interrogatiua et distributiua. vt ambo: tñ lib. j. de nois declinatione dicit vctõ ambo ambe ambo. Solutio. Sed in hoc nulla est contrarietas: nã in. ij. lib. dicit cũ aliquid referunt: qd in cũctis nolbus sit dicẽdũ est: ideo ambo intelligitur carere vocatiuo cum tenetur relatiue vel distributiue: nõ aũt quando tenetur collectiue. Exemplũ primi. vt Petrus et Plato currunt e ambo disputãt. Secũdi. vt ambo homines currunt. Tertij. vt Petrus e Joannes ambo legunt. Quare quidam Antonium minus intelligentes dicunt hoc vel vitio scriptorum vel imperitia authoris positum: quod absurdum ẽ in istis penitus est.

Satias: vel saties: tantum nominatiuũ habet singularis. Presto vtriusq; numeri nominatiuum. Expes o expes. nominatiuum et vocatiuum tantum habet. Fors: o fors a forte nominatiuum vocatiuum e ablatiuum singulares. Uis. vim: o vis: a vi: nominatiuum accusatiuum vocatiuum e ablatiuum habet tantum in plurali vires: virium: viribus integrũ est: siue tñ a vi: siue aliunde. Tabi: a tabo genitiuum e ablatiuũ tantũ habet: Dicionem a dicione. Laterẽ a latere Uicem a vice: accusatiuum et ablatiuum singulare habent. Laterem vero/et vicem/in plurali integra sunt Tantũdem: e tantidem: nominatiuũ genitiuũ et accusatiuũ singularis tantũ habent. O macte et macti tãtũ in vocatiuo vtriusq; numeri reperiũtur.

¶ An. Satias e saties: nã vtrũq; legit: ntm tñ hẽre dicit Phocas. Sil. iiij. punicorũ. nec finis satiesve noui: sz sanguinis ardor. e Gel. libro. vij. Quoz satias nũq̃ ẽ. actm tñ secuti proportionẽ fecim⁹ in qdã distichõ l quo Solonis celebrẽ sententiã ɔpleti sum⁹. diuitie gignũt satiẽ satiesq; supbũ. — Satias vel saties.

¶ Presto dz p eo q; est pñs. Ualla dicit semp iungi cũ v̄bo sũ es fui l vtroq; nũero i rõne suppositi. Ci. p Murena. laborauit p̃sto multis fuit. Idẽ ad Herẽniũ. hirũdines estiuo tpe p̃sto sunt hyeme pulse recedunt. Memini me tñ legere in actõ p̃sto cũ infinitiuo hui⁹ v̄bi sum esse cõstructum idq; notauerã opinor l eplis familiarib⁹ Cic. — Presto.

¶ Expes. p eo qd ẽ sine spe ntm hz e cõsequẽter vocatiuũ tñ. Hora. in poetria. hoc si fractus ilenatat expes nauib⁹. — Expes.

¶ Fors. qd nominatiuũ hz e vctm e ablatiuũ tm in noiatiuo ab Ausonio inter monosyllaba numeratur. Teren. vctm posuit dicẽs. o fors fortuna. Uer. ablm. j. eneid. forte sua libicis tẽpestas appulit oris. — Fors.

¶ Uis e gtõ e vctõ caret l ntõ. v. j. geor. Ne vis hũana quotãnis. e Sal. in catulina. Ols nr̃a vis l aio e in corpore posita est. Uerg. v. eñ. Nec vim tela ferũt. e l prlo. Ui super e sene me morẽ innõis ob irã. In nũero multitudinis vires viriũ viribus vires o vires a virib⁹ dicim⁹: sz an sit a prima positione nominatiui singularis hoc est vis. an nomen per se pluraliter declinatũ siue ab alia positione numeri singularis que non sit in vsu grãmatici dubitare videñt. Nam Lucretius antiquitatẽ secutus has vis in plurali. — Uis. † Nõ a virilitate vt putauit. M. Uarro: sed q; grece Is premissa u. cõsonãte.

¶ Tabi a tabo. Phocas e Diomedes hoc nomen ablatiuũ tm habere dicunt: e reuera gtm non memini me legere. Tabes vero in nolatiuo actõ e ablto tãtum reperi. Itaq; si gtõ esset opus poti⁹ vtemur tabis q̃ tabis datiuus a neutro ẽ. — Tabi.

¶ Dictionẽ a dictione. hec tria noia duos tm habere casus accusatiuũ e ablatiuũ numeri singularis Diomedes e Phocas testant: ditionis tamen in genitiuo e ditioni in dat. no frequẽter vtitur Hieronymus interpres sacrarum literarum: quemadmodum geneseos cap. xxxvij. Nunquid rex noster eris aut subiiciemur ditioni tue? — Ditionem.

Lateres quoq; e lateribus vtitur. Pli. li. xxxv. ¶ Lateres inquit non sunt e sabulo. e ibidẽ. Luto e lateribus crudis extrui quis ignorat? — Lateres.

¶ Idem quoq; ab eo quod est vicẽ a vice. plurali dicemus vices viciũ vicibus.

¶ Tantũdẽ a tantum e idem particula compositum in nominatiuo genitiuo e actõ solum reperitur: nemo enim tantodem dixit: at tantidem sepe reperias: vt apud Terentiũ in adelphis. tantidem emptam. e in digestis titulo de diuortiis. tãtidem estimata redderes.

¶ O macte. Est autem mactus vt sic dixerim authore Festo magis auct⁹: sed nunq̃ reperitur nisi in vocatiuo cum exhortatione quadam ad virtutem e gloriã. Uerg. ix. eneid. Macte puer virtute noua sic itur ad astra. e Hora. j. sermo. Macte virtute esto: inquit sententia dia Catonis. et in plurali. Pli. libr. ij. Macti ingenio ee l interpretes. — Macte.

Sponte ablatiuũ tantum habere Phocas dicit. Uerg. ij. geor. Sponte sua veniunt. Sed Seruius dicit nomen esse nõ aduerbium: quia iunctum est eigeneus cum dicit sua. Sed e Gel. libro xũ. genitiuũ posuit dicens: spontis sue mortem. e Colu. xij. de re rustica. Neq; sine spontis aquã ministrare patitur. ¶ Spons quoq; in nominatiuo Ausonius posuit inter monosyllaba. — Sponte.

¶ Impete idẽ Phocas. e cũ eo alij complures grãmatici in ablatiuo tãtum singulari posuerũt. Ouid. iij. meta. Impete in hunc vasto seu concitus imbribus amnis fertur: idem in. viij. Sic impete vulnificus sus fertur. Genitiuum etiam protulit Sillius libro. vj. punico. Nec fustra rapidi stimulante dolore fuisse impetis. Lucre. libro. j. accusatiuum pluralẽ posuit dicens. quamlibet in partem tradunt res ante ruuntq; impetibus crebis. — Impete.

¶ Cũ hus. presto. Exempla complura monstrant hoc nomẽ actm vtriusq; numeri habere. Teren. in andria. Ipsum adeo presto video adesse cũ Dauo. Cice. li. j. de finibus. videat virtutes esse presto vt ancillas. Idẽ in Uerrẽ li. vij. ex. firmatis hoc quadruplatores ad fretũ presto fuisse. idem paulo post Si tantulũ oculos deiecerimus presto insidias esse videm⁹. idẽ in eodẽ opere. Sed presto futurum dixit. idẽ Phi. xiiij. animum presto intellegetis. Lentulus libro. xij. epistolarum. Cice. Classem inquit fore presto. Plau. in rudente. equidẽ tibi me dixeram presto fore ad veneris templum. Cice. lib. vj. ab Torquatũ: ego passim me tibi saluti tue liberisq; tuis summo cũ studio p̃sto semper futurus. idem ad atticum libro. x. illum rogati presto clientem esse. ¶ Laterem neutrũ e femininũ inuenitur. Uarro apud Marcellũ. Fumeq; ait tulit agrũ l terq; Ezechielis. iiij. capitu. Hierony. interprete. sumes laterẽ tibi. — Presto.

Si pones eam coram te. ¶ Tantūdem in nominatiuo. Iuuena. saty. iij. Tacitus vt recedas tantūdem est. in accusat. uo. Lactantius libro primo. Quod tantūdem potestatis capiat posteritas.

Spōte/impete/natu/noctu. diu. ablatiuum tantum
habent numeri singularis.
Suppetias: et inficias: accusatiuum tantum pluralē.
Grates: nōiatiuū accusatiuū et vocatiuum plurales.
Opis: opem: ab ope. nominatiuo et vocatiuo caret
Verbere: tm̄ in ablatiuo: ꝑplī verbera rū. ītegrū est.

Natu. ¶ Ant. Natu quoqꝫ videt̄ esse ab eo qđ est nat⁹ natu ī ablatiuo tātū reperitur: vt cū dicim⁹ grādis natu: maior natu: minor natu: p eo qđ ē etate ¶ Obyce. mīt ablatiuū tm̄ habētia posuit Phocas ī numero singulari: Sylli⁹ eñ. lib. iiij. punicoꝝ dixit in accusatiuo plurali. et firmos certēt obijces arcessere sylua. et ablm̄ eiusdē numeri Uer. posuit. ij. geor. dicēs ꝙ ve maria' alta tumescāt obijcib⁹ ruptis. ¶ Noctu diu: qui abl'ī non Noctu. sunt a nox et dies: sꝫ ab alia forsan positiōe venerūt que ī vsu nō est: sꝫ neqꝫ semꝑ aduerbia; sunt Quis aliqñ aduerbialr̄ reperiant̄. Enni⁹ apud Gel. qua galli furtim noctu; sūma arcis adorti menia: ex duob⁹ igit̄ adiūctis nocte et ꝯcubia; colligit noctu esse nomē. Idē quoqꝫ in tertio annaliū. Hac noctu filo pēdet etruria tota: et etiā quadrigarius apud eundē Gel. Senatus de noctu plurima cōuenire: et noctu multa domū demitti. illō ad hoc qđ omnē superat antiquitatē reperi ī quadā lege duodecim tabularū. Si nox inquit furtū factū sit ita aliquis occisit iure cesus esto. nox posuit ꝑ noctu vl' noscte. ¶ De diu; nō ita succurrit exēplū vt ex adiūctis possit ostēdi esse nomē. Nā illud Salluſtij diu noctuqꝫ laborare. et illud Gellij. li. xvj. fumare noctuqꝫ etiam flammigare. Ser. l. j. geor. aduerbia esse dicit. Suppetias et inficias Suppetias et inficias. vt ait Ualla semper in actō plurali reperiunt̄: sed illud constructum fere cū his v̄bis fero: mitto: eo: venio: hoc v̄o cū eo is tantū. Plau. tn̄ in epidi. auxilia indt et suppetie mihi sunt domi. ¶ Inficias ire idē est ꝙ īficiari et negare.

Grates. ¶ Grates in plurali tantū reperitur. nemo tamen vnqꝫ legit gratiū et gratibus sed grates. Uer. j. eñ. Grates persoluere dignas. Et si dixeris: magne grates habende sunt benefactori. ꝗꝫ Laurē. hoc nomē poeticū esse dicit: et si Ci. in. vj. de rep. scripsit grates tibi ago summe sol. ¶ Opis. opez: ab ope. gtm̄ actm̄ ē ablm̄ singularis numeri Opis. habet pro eo quod est auxilium. Uerg. j. eneid. Nō opis est nostre dido. et in secundo. Nec spes opis vlla dabatur. In plurali vero pro diuitijs: vt auxilio tutos dimittā opibusqꝫ iuuabo. Opis opis: est Cybelle saturni vxor. Opis opis nympha de qua Uer. iiij. georg. Atqꝫ ephyre atqꝫ opis. Idem. xj. Uelocem interea superis in sedibus opim. ¶ Uerbere ab eo quod esse debuit verber eris. tantum in ablatiuo numeri singularis reperitur. Nam plurali verbera verberum verberibus integrum est.

¶ Chri. Inficias. Teren. in adelphis. Si inficias ibit testis est anulus: Diuus hieronymus in commentario epistolarum diui pauli ad Galathas: Literati ac sanctissimi viri fuere cōplures nequaqꝫ ibit inficias. ¶ Tabi. Luc. vj. Stillantis tabi fameo. idem ibidem. taboqꝫ medullas dicit. Uerbere. Lucanus. lib. j. Mox vbi se seua stimulas Tabi. uit verbere cauda. Ouid. in arte. Uerberibus iussas prebuit ille manus. Uer. iij. eneid. Quum super incudem nu Uerbere. merosa in verbera fortes.

De preteritis verborum. Cap. iiij.

¶ Documenta omnibus quatuor coniugationibus communia.

¶ Epitome.

☞ Composita quod in preteritis formant suorum simplicium imitentur hec litera docet.

Compositi formā simplex: et compositiuū
Simplicis obseruat v̄bū qđ ponis vbiqꝫ:
Preter venūdo: circūdo: do: quoqꝫ pessū.
A do compositum declinat tertia: iunges
Quod lauo: quoqꝫ cubo componēs mittit in umbo.
Et mico dat micui: sed dimico mittit in aui.

¶ De preteritis verborum. Cap. iiij. Compositi formā simplex. Qđ ī principio declinatiōis nomiꝫ ꝑposui nomina simplicia sequi rōnē ꝯpositoꝝ: atqꝫ ediuerso ꝯposita rōnē simplicium idē qꝫ nūc ī declinatiōe v̄boꝝ repetit: vez ꝙ v̄bū simplex seruat rōnē ꝯpositi: et ecōtrario cōpositū rōnē simplicis: vt si exploratum habueris ꝙ ipleo es. scđe ꝯiuga. facit ī ptō impleui: intelliges et ꝙ pleo es. qđ v̄bū nō est in vsu fuit eiusdē ꝯiug. et fecit in ptō pleui. Atqꝫ ꝯtrario si exploratū habueris ꝙ sono as. qđ est v̄bū prime ꝯiug. fecit in ptō sonui: itelliges et ꝙ isono as. qđ est v̄bū eiusdē cōiugatiōis facit ī ptō īsonui: hꝫ tm̄ hec regula exceptionē ꝗ parti hoc in loco: ꝑtī ī capitib⁹ ꝑteritoꝝ et supinoꝝ sequētib⁹ explicāda est. Principio itaqꝫ excipiunt̄ cōposita ab hoc v̄bo do das dedi. qđ cū sit prime ꝯiugationis oīa cōposita ab illo sunt tertie. vt addo is. addidi. trado tradis didi. ꝑdo ꝑdis. didi. vēdo is. didi. credo is. didi. sequuntur tamen simplicis rationē tria tantum venūdo as. venundedi. circundo as. circūdedi. pessūdo as. pessundedi. Composita quoqꝫ a lauo lauas qđ est prime ꝯiugationis omnia sunt tertie vt alluo is. allui. pluo is. ꝑlui. diluo is. dilui. interluo is. interlui. pluo is. plui. cōposita preterea a cubo as. qđ est etiā prime cōiug. si recipiūt m liter u et b hoc est, si finiunt̄ in umbo: oīa sunt tertie. vt incūbo is. īcubui. ꝓcumbo is. ꝓcubui. accūbo is. accubui. quod si m non recipiunt nihilominus sequūtur simplicis rationē: vt incubo as. incubui. procubo as. ꝓcubui. accubo as. accubui. ¶ Et mico dat micui. hoc verbum mico as. in preterito facit micui et ab eo cōpositū: emico as. emicui. Luca. in. j. qualiter expressum ventis per nubila fulmen emicuit. ¶ Dimico tamen quod ab eo cōpositū est facit dimicaui. qđ ꝑris. authoritate. Liuij ꝓbat: qui lib. xxxuij. ab vrbe con. scribit. iusta quoqꝫ acie et collatis signis dimicatum est. quod non potuit dici nisi a dimico fuisset preteritū dimicaui et supinum dimicatum. Ouidi. tamen simplicis rationem secutus in secundo elegiarum dixit. hac tibi sit pugna dimicuisse satis.

Hinc refer acceptū. Tessor. Dimico. Dimicaui.

Dat maneo mansi: sed in e. ꝑ pre minui dant:
Atqꝫ oleo dat ui: sed in eui compositiua
Et cio vel cieo ciui sed compositiua
Semper sunt quarte. lego legi. sed tamen exi
Hec tria dant intellego: diligo: negligo tantum.
Dat cecini cano: per ui compositiua.

¶ Ant. dat maneo mansi. ꝙ maneo es facit ī ptō mansi. ꝗꝫ rōnē sequūt̄ ꝯposita ab illo: vt ꝑmaneo ꝑmansi. remaneo remansi. ꝗ v̄o ī ꝯpositiōe mutāt a ī i mittūt ptm̄ ī ui syllabas: vt ꝓmineo es. nui. emineo es. ui. īmineo es. ui. ꝓmineo nes. ui. preterea illa mittūt supīa ī sū. vt maneo ī supio hꝫ mansuz ꝑmaneo ꝑmansuz. remaneo remansū. emineo emansū. hec v̄o caret supinis. qđ v̄o dicit. Sꝫ in e. ꝑ: pre itelligit ꝙ cōposita a maneo cum illis prepositionib⁹ si mō nō mutāt a in i faciunt ꝑteritū ī ui syllabas. ¶ Atqꝫ oleo dat ui. ꝙ oleo

Dat sapio

Dat sapio sapere: sed resipio resipire.
Quod trahis a pario: infinitum mittit in ire.
Quod si preteriti geminetur syllaba prima.
Uerbaq3 componens ex illis tolle priorem:
Quam retinet posco/cum disco: stetitq3: deditq3.
Dic pupugi cum re. sed cum pre pone cucurri.

oles: vt. J. dicem⁹ mittit ptm̃ i ui syllabas: tñ ab eo ꝯposita maxie q̃ mutãt significationẽ mittũt ptm̃ i eui vt adoleo es. eui. aboleo es. eui. soleo qd ab eo ꝯpositũ vt solit⁹ suz vl' solui trissyllabũ fecit. Sallu. ij. histo. Neq3 subsidijs vti solue rat: a q̃ rursus cõpositũ obsoleo obsoleui facit. Et cio vl' cieo. q ab hoc ṽbo cio cis qd est q̃rte cõiuga. vel cieo es. qd est scde: oia cõposita sũt q̃rte coiug. vt cõcio is. ciui. accio is. acciui. excio is exciui. Plau. i milite. Ego illũ probe iam onerabuz huc acciebo dixit. ¶ Lego gi. qd hoc verbus lego gis. cũ suis cõpositis mittit preteritũ in egi vt lego legi. perlego perlegi. relego relegi. colligo egi. tria tñ mictunt ptm̃ in xi. vt intelligo intellexi: diligo lexi. negligo lexi. Quanq3 emilius Macer simplicis rationẽ secutus dixit olim nostrorũ neglegerit autoritatẽ pro neglexerit. ¶ Dat cecini. q hoc verbũ cano. is. facit cecini: ab illo tñ cõposita faciũt per ui diuisas. vt cõcino is. cõcinui. precino is. precinui. accino. is. cinui. ¶ Dat sapio sapere. q hoc verbum sapio is. tertie coiuga. est atq3 ab eo cõposita desipio is. desipere. resipio tñ autoritate Diome. nõ resipere sed resipire facit: ac si per quartã verborũ cõiugationẽ declinet. ¶ Quod trahis a pario. q a pario paris cõposita quãuis suum simplex sit tertie cõiug. ipsa per quartã declinant. vt cõperio cõperis cõperire: reperio reperis reperire: operio operis operire. ¶ Qd si preteriti. q verba cuiuscunq3 coniu. geminantia in preterito syllabas primas cũ in cõpositionẽ veniũt amittũt ex illis priorẽ: vt spõdeo es. spopõdi: respondeo es. rñdi: despondeo es. despõdi. pendeo es. pepẽdi: depẽdeo: es. depẽdi. tondeo es. tõdi. detondeo es. detondi: pro quo antiquiores etiã detotõdi ptulerũt. Uar. detotõderat forpicib⁹. Sunt autẽ verba geminãtia primas in preterito syllabas: nisi quid me fallit tria et viginti: prime coniu. duo: do das dedi: sto stas steti. secũde quatuor: mordeo mordes momordi: spõdeo des. spopõdi: pendeo es: pependi: tondeo es totondi: reliqua oia sunt tertie. Pario is. peperi: disco is. didici: posco is. poposci: parco is. peperci: cado is. cecidi. cedo is: cecidi. pẽdo is. pepẽdi: tẽdo is. tetẽdi: tundo is. tutudi. tãgo. is. tetigi: pungo is. pupugi: pango pangis pepigi: fallo is fefelli: pello is. pepuli: tollo is tetuli: cano is. cecini. curro is. cucurri. ¶ Scindo apud antiquiores scicidi faciebat. Affranius. Satis fortiter paulo vestras scicidistis colus. Becius. Nõ ergo vt predicãt sciciderat pecus. Neui⁹. imo qd sciciderãt cõscuidã atq3 abijciã. Enni⁹. cũ sarũ sciciderit. Apud iuniores tñ scidi facit. Luc. in. iij. Qua mare tellurẽ subitis aut obruit vndis: aut scidit. Papiñ. viij. the. et viride scidit horrida vestẽ: Siue igit geminẽt ptm̃ ꝯposita priorẽ syllabã amittunt: siue nõ geminãt rationẽ simplicis sequunt: vt abscindo is: abscidi: cõscindo is. idi. rescindo is. rescidi. Deinde dicit q ab hac regula excipiunt cõposita a posco is. poposci. et a disco is. didici. q2 i preterito priores syllabas nõ admittũt vt deposco scis depoposci. reposco is. sci. addisco is. addidici. dedisco is. dedidici. Preterea cõposita a sto stas steti. et do das dedi. retinẽt etiã priorẽ illã syllabã in ptõ: nisi q mutãt e in i. vt resto as. restiti. consto as. constiti. presto as prestiti. trado is. tradidi reddo is. didi. credo is. credidi. Sz a do cõposita q̃ tñ a simplici p primã cõiu. declinant: nõ mutãt in preterito a in i vt venũdo as. dedi. circũdo as dedi. pessundo as dedi. Pungo is qñ cõponit cũ re: repupugi facit vñ Caper apd Pris. cũ et q̃ nos pupugi talione. i. vicẽ a nobis redditã ostẽdim⁹ repupugi dicim⁹: cũ alijs ꝓpositionib⁹ cõposi. ũ alterius preteriti hoc est punxi rationẽ sequit: expũgo is expunxi. dispungo is dispunxi. cõpungo is cõpunxi. Curro q3 cum pre etiã candẽ retinet. vt Plau. in sticho. precucurrit vt prenunciet e nunciũ exoptabilẽ. Teren. in ecyra. vna carũ interea propere precucurit. Alias vero eandẽ admittit. Uerg. iiij. eñ. ecce fere in summo deiecte vertice capre decurrere iugis. Liuius. xx. ab vrbe cõdita. et si fortius precucurrissent. Ubi Minuita fortunam legit.

Cio et cieo.

Lego cũ cõpositis.

Negligo.

Sapio et sua composita.

Que primas preteriti geminant.

Regula p preteritis cõpositorũ verborum.

Curro et cõposita.

Precucurri

¶ De preteritis prime cõiugationis ¶ Epitome.
Uerba prime inflexionis qualiter preterita sua terminent datur certa regula de quoq3.

Preteritum prime facit aui. Demito pauca
Que mittunt in ui, diuisas / vt crepo: nexo:

De preteritis prime cõiugationis. Qm̃ supra dictũ est in ꝯiugatiõe verborũ proportionẽ esse sequẽdã illorũ quatuor q̃ in primo libro p modos tpa nũeros et personas explicam⁹: atq3 insuper ne quid in ea re fallere nos posset formationes adiecimus: iam tẽpus est vt de preteritis verborũ atq3 supinis disseram⁹ q̃ ipsa ab analogia verborũ aliquãto discessere et quodãmodo alte re verborũ positiones habẽde sunt. Nã a ptõ sex illa tpa formant q̃ in voce passiua circũloqmur: et a supino tũ participia quedã tũ noia participalia formari docem⁹. In primis illud aiaduertẽdũ est ptm̃ perfectũ indicatiui modi aut parũ esse syllabarũ cũ prima persona presentis eiusdẽ modi: vt lauo iaui. lauo laui: doceo docui: habeo ui: lego legi: scribo scripsi: audio audiui: munio muniui. Aut minuit vna syllaba. vt faueo faui: facio feci: cõperio cõperi. Aut crescit vna syllaba. vt amo amaui: cado cecidi. Preterea exit preteritũ in varias terminationes in bi tanũ tertie persone: vt bibo bibi. In ci etiam tertie: vt facio feci. In di vnum tantum prime do dedi. secunde plura vt sedeo sedi: tertie adhuc plura: vt scando scandi. In gi tantum tertie. vt fugio gi. In li tertie: quoq3 tantuz: vt fallo fefelli. In mi vnum tantum tertie: vt emo emi. In ni tantum tertie: vt cano cecini. In pi tertie tãtum: vt rumpo rupi. In ri tertie et quarte: vt pario peperi: cõperio cõperi. In si secũde tertie et quarte: vt fulgeo fulsi: ludo lusi et fulcio fulsi. In ti tantum tertie: vt verto ti. atq3 vnum prime vt sto ti. In xi secũde tertie et quarte: vt lugeo luxi: duco duxi sancio sanxi. In ui syllabam omnium quatuor coniugationum: vt amo amaui: faueo faui; sino siui; audio audiui. In ui vocales etiã omnium quatuor vt seco secui: doceo docui: colo colui: amicio amicui. Igitur prime coniugationis verba mittunt preteritum perfectũ indicatiui modi in aui: fiuntq3 a secunda persona presentis indicatiui modi numeri singularis a finali mutata in ui: vt amo as amaui: ambulo as. laui. ¶ Excipiuntur tamẽ pauca mittentia preteritum in ui diuisas: ea sunt. Crepo as. crepui: et ab eo composita vt discrepo as. discrepui. Cice. iij. de ora. nil sane ad rem pertinet si qua in re discrepuit ab antonij diuisione. Hora. in poetria. Non discrepuit sententia Delphis Concrepo concrepui: increpo increpui. quod apud Plau. reperitur increpaui. Persi. si increpuit cessas nugator. ¶ Nexo as. nexui: vel nexo nexis nexui. nam prime et tertie coniugationis reperitur. Uergi. v. eneid. Nexantem nobis seq3 in sua membra plicantem. Liuius andro. apud Prisci. Nexabam multa interflexu nodorum dubio. Uerg. v. eneid. Et partibus palmas amborum innexuit armis.
¶ Christophorus preteritum prime. singula verborum prime coniugationis preterita quatuor syllabis sepiũtur scilicet in ui. vt amaui. in ui syllabas: vt domui. in ti. vt steti. in di. vt dedi.

Uarie terminatiões preteriti.

Crepo.

Nexo.

Cubo.

Et cubo. cumq3 tono: sono: iunge domoq3: vetoq3:
Et seco: cumq3 mico. sed duo dant et in aui.

¶ Anto. Cubo as. cubui: et ab eo cõposita: que sunt prime atq3 et tertie ꝯiugationis; vt accubo bas. bui. accumbo is. accubui. Plau. in menechmis regulã secut⁹ dixit: prãdi: potaui: scortũ ac

Tono. cub aui. Apul. vi. me. Europã inq̃t tauro supcubasse. Hiero. quoq; i ezechiele. c. viij. et simplex in aui fecit: quare mr̃ tua leena iter leones cubauit. ℭ Tono as. ui. ⁊ ab eo ꝯposita vt ꝑtono as. ꝑtonui: intono as. intonui: sono as. ui. Manil. li. v. astronomicũ regulã secut⁹ dixit. Aura per extremas resonauit flebile ripas. Apul. q̃z in. j. met. aciẽ direxit ⁊ classicũ ꝑsonauit. ℭ Domo as. mui. perdomo as. mui. indomo as. mui. veto as. vetui. seco as. ui. mico as. cui. Oui. vij. meta. Neq; enim micuerunt sydera frustra. Dimico tñ vt supra diximus ⁊ dimicui ⁊ dimicaui facit. ℭ Frico as. fricui. Sz duo dant ⁊ i aui. qḋ hec duo ṽba plico as. ⁊ neco as. mittũt ptm̃ nõ solũ i ui syllabas sz ẽt i aui. vñ dicit. sz duo dãt ⁊ ꝑ etiã in aui. vt plico as: plicui, vel plicaui. et ab eo cõposita. vt explico explicas explicui vel aui. Iplico as. ui. vel aui. applico. as. ui. vel aui.

Hec plicat: at q; necat. sed de iuuat accipe iuui.

Preteritum do: sto misere stetitq; dediq;.

ℭ De preteritis secunde coniugationis.

ℭ Epitome.

Secunde inflexionis verba qualiter in preteritis desinant sz vniuscuiusq; verbi terminationem dogmata hic dantur.

Preteritum per ui vocales pone secunde.

Ardeo. mulceo: rideo: suadeo: torq̃o dant si

Algeo: mulgeo: fulgeo: tergeo: turgeo iũges

Urget: ⁊ indulget: manet: heret: sorbeo sorpsi.

Siue bui: iubeo iussi: quod ⁊ ss geminauit.

Supplico tñ: duplico: triplico: multiplico ⁊ similia cũ noĩbus numeralib⁹ a plico cõposita mittũt ptm̃ in aui. semꝑ vt supplicaui. duplicaui: multiplicaui. ℭ Neco as. ui. vel aui. ℭ De iuuat accipe iuui. q hoc ṽbũ iuuo relicta proportione verboꝝ pume ꝯiugationis mittẽtiũ ptm̃ in ui diuisas: ⁊ in ui misit ptm̃ extrita syllaba fecitq; iuui: quãq̃ Manl. in. iiij. astronomicon etiam iuuo aui. dixit: syllabã quoq; expunxit lauo as. quod fecit laui: quanq̃ et lauaui

Iuno. apud autores reperiatur: preterea in diuersum modum exeunt hec duo verba sto stas: quod fecit steti: ⁊ do das qḋ fecit dedi. ⁊ de compositis illorum pauloante diximus.

De preteritis scđe ꝯiu. q verba scđe cõiu. mittunt ptm̃ in ui diuisas: vt debeo es. bui. noceo es. cui. studeo es. dui. vigeo es. gui. doleo es. ui. timeo es. ui. doceo es. ui. delinqueo es. ui. denseo es. ui. niteo es. ui. Ardeo mulgeo. q in si mittũt ptm̃ verba q hic ponunt: ardeo es. arsi. exardeo es. si. mulceo es. si. ꝑmulceo es. si. Enni⁹ apud Pris. mulserat huc nauẽ cõpulsaz fluctibus pontũ. ℭ Rideo es. risi. derideo es. si. suadeo es. si. ꝑsuadeo es. si. torq̃o es. si. ꝯtorq̃o es. si. algeo es. si. mulgeo es. si. qḋ ẽt misit ptm̃ cõe cũ mulceo. Uer. iij. geor. Qḋ surgente die mulcere horisq; diurnis. ℭ Fulgeo es. si. qḋ ẽt fulgo is. ꝑ tertiã declinat. Uergi. in. vj. Ille autẽ parib⁹ quas fulgere cernis i armis. ℭ Tergeo es. si. qḋ etiã tergo is. ꝑ tertiã dr. ℭ Turgeo es. si. Enni⁹ apḋ Pris. cyclopis vẽter velut oliz turserat altis carnib⁹ humanis distent⁹. ℭ Urgeo es. si. quanq̃ phocas de hoc verbo dicat nesciri q̃o ptm̃ mittat. ℭ Indulgeo es. si. Iuue. Ex vẽtris idulsit nõ oẽ legumẽ. ℭ Maneo es. si. de cui⁹ cõpositis superius dictũ est. ℭ Hereo es. si. adhereo es. si. sorbeo es. si. absorbeo es psi. exorbeo. es: psi. q̃ mittũt etiã ptm̃ regulare in ui diuisas sorbui: absorbui. exorbui. Luca. in. iiij. Absorpsit penitus rupes ac tecta ferarũ. Cice. in philip. Sanguinem ciuilem exclusi vel potius exorbui. ℭ Iubeo. es quod in preterito iussi per s duplex fecit.

Iubeo. ℭ Christ. Preteritum ꝑ ui vocales. scđe coniu. quecũq; preterita in aliquas syllabarũ quinq; finiunt in ui syllabas vt habui. in ui: vt fleui. in di: vt vidi. in si. vt arsi. in xi. vt mulxi. ℭ Anto. In xi. ꝑtereunt. q ṽba q̃ hic ponunt mittũt ptm̃ in xi: vt frigeo es: xi. nõ vt q̃dã dicũt frigui. Iuue. ⁊ si ꝑfrixit cãtat bene. Mar. ꝑfrixisse tuas questa est ꝑfatio fauces. ⁊ Terẽ. refrixerit res ℭ Cõniueo es. cõnixi. Turp. apḋ Pris. Mẽ egeo cõnixi somno. ℭ Augeo es. auxi. adaugeo es. xi. mulgeo es xi. qḋ quẽadmodũ pauloante dixim⁹ fecit mulsi. ℭ Lugeo es. xi. atq; ẽt luceo es. xi. ptm̃ habẽt cõe. ℭ Quatuor i di. q q̃tuor verba q̃ h explicant mittũt ptm̃ i di. ea sunt: video es. vidi. puideo es. di. sedeo es di. desideo es. di. strideo es di. vel strido is. ꝑ tertiã: q etiã facit stridi. prandeo des di. Plau. in menech. prãdi potaui scortũ accubaui: q ⁊ pransus sum fecit: quẽadmodũ ⁊ illa gaudeo ⁊ audeo q̃ apḋ antiquissimos fecerũt ꝑterita gauisi ⁊ ausi: nũc gauisus sum ⁊ ausus sum dicim⁹. Liui. andro. apud Prisci. qñ audiui inquit pacẽ gauisi. Cato censor. apud eundẽ. ex illo die nõ ausi accusare.

In xi ꝑtereunt hec frigeo: conniueoq;.

Augeo: mulgeo: lugeo: luceo. Quatuor in di

Mittunt preteritum: que sunt video: sedeoq;:

Strideo seu strido: cum prandeo. Sed tamen addes

Quorum preteriti geminatur syllaba prima.

Hec sunt mordeo: spondeo: pendeo: tondeo tantum.

A leo siue pleo deductum mittit in eui:

Adde fleo: atq; neo: sed dat cieo tibi ciui:

Dic oleo per ui diuisas: sed veo dat ui.

ℭ Sz tñ addes. qḋ quatuor verba q̃ hic ponuntur mittũt etiã preteritũ in di. geminantq; primas eiusdẽ preteriti syllabas: ea sunt mordeo es. memordi. qḋ ẽt vt autor est Gel. vij. noc. momordi fecit apud antiquiores. Ennius. ac si me canis memorderit. ⁊ laberius. de integro patrimonio meo centũ milia nummũ memordi. Nigidius. Serpens si memordit gallinã deligitur. ℭ Spondeo es. di. q cũ spepondi fecit. Graccus. questor mancino in hispania fuerat: ⁊ ceteri qui pacem spepõderãt. Pendeo es. pependi. tondeo es: totõdi: quorũ alterũ e habet: ab altero tetondi nõ reperit. ℭ A leo siue pleo. q ꝯposita a leo leo: ⁊ pleo es. que verba nõ extãt. mittũt ptm̃ in eui. vt deleo es. deleui: releo es. releui. suppleo es. eui. cõpleo es pleui. Duo quoq; verba mittunt etiã ptm̃ in eui. fleo es. fleui. neo es. neui. Cieo es. ciui. Uerg. j. eneid Bella cient primasq; vestant cõsistere terra. Idẽ in. vj. lachrymasq; ciebat. ⁊ in eodẽ. ere ciere viros martẽq; accẽdere cantu. ⁊. iiij. tonitru celũ omne ciebo. reperit etiã per quartã. Lucre. auarũ cimus adort⁹. ⁊ illud ex hymno q̃ in re diuina canit. Iesum camus vocib⁹. Pri. etiã frequẽter hac ratione declinãdi vtitur dicẽs. aluũ cit: vrinã cit. Cõposita v dixim⁹ semꝑ sunt quarte cõiugatiõis: vt accio is: acciui. excio is excini. Oleo es. olui: Hora. j. epist. Una fere dulces oluerũt mane camene. Mart. atq; olnere lare comessatore lyeo. quanq̃ ⁊ oleui posse facere ex analogia coniectamus: q̃r facit in supino oletũ. Persius. veto quisq̃ faxit oletum. Nam ab eo ꝯposita ea maxime q̃ mutãt significationẽ a simplici in eui mittunt preteritũ quẽadmodũ supra diximus. ℭ Sed ueo dat ui. q verba desinẽtia in ueo mittunt ptm̃ i ui: syllaba ueo mutata i ui. vt moueo moui: foueo ui: ferueo ferui: voueo ui: caueo ui. paueo ui. ꝯniueo ui. Grassus in illiade. Nam conniui ego oculos deinde sopore: quod etiam connixi preteritum fecit.

Geminãtia preteriti primam syllabam. **Cõposita a leo ⁊ pleo.** **Releonõ ponũtur.** **Terminata in ueo.**

De preteritis tertie ꝯiug. q verba tertie cõiu. mittunt ptm̃ in multo plures terminationes quã aliarũ triũ coniugationum ⁊ primo ponit ptã ṽboꝝ habentiũ i am

ℭ De preteritis tertie coniugationis.

ℭ Epitome.

Tertia inflexio qualiter preterita que ṡm eam inflectuntur terminet his preceptis constat.

Tertia preteritum diverso fine reponit.
Dat iacio ieci.facio feci.Tamen exi.
Allicio mittit:& pellicio:illicioq̃.
Quod spicio verbũ componit/iungitur illis.
Elicio dat ui divisas:mcioq̃ minxi.
Dat fodio fodi.sed dat fugio quoq̃ fugi.

o in prima positiõe:deinde psequemur de habẽtib⁹ cõsonãtes ante o.Dicit igit inprimis q̃ duo reperiunt verba desinẽtia in cio mittentia ptm̃ ieci.ea sunt iacio.ieci:facio fecit:cũ suis cõpositis:vt abijcio eci.deijcio eci.pficio eci.cõficio eci.Et cõposita a licio is.& spicio is.q̃ ṽba non extant:q̃ mittunt preteritũ in exi.vt allicio is.Exi.pellicio is.exi.illicio icis.exi.q̃ etiã in ui syllabas reperiũt:vt.Piso apud Pris.cui⁹ vnius premio multorũ allicuit animos.& Varro.deinde vbi pellicuit dulcia levis vnda sepores. elicio vero tantũ elicui facit.Li.lib.iiij.ab vrbe cõdita ad colloquiũ vatẽ elicuit:de cõpositis a spicio is.aspicio exi.respicio exi.cõspicio exi.inspicio exi.circũspicio xi.Meio meis.qd̃ hz i consonatẽ ante o minxi facit in pterito:nec ab eo qd̃ mingo est qd̃ nunq̃ reperit.Hor.i.ser.Ditior aut forme melioris meiat eodẽ.Mart. Metalla culto rupta latere micibat.Idẽ.minxisti currente semel pauline carina.meiere vis iterũ:iã palinur⁹ eris. & Iuue.cuius ad effigiem nõ tm̃ meiere fas est.participiũ quoq̃ presentis posuit Catullus dicẽs.Meientis mule cunnus olere solet.Nam qued in sacris literis legitur sepe non relinquet vsq̃ ad mingentem ad parietem.aut mendũ est:aut nõ dicitur latine.¶ Dat fodio fodi.q̃ in dio vnum tantũ reperitur verbũ fodio is.qd̃ facit fodi.et ab eo cõposita:vt defodio di.effodio di.vnũ quoq̃ in gio fugio fugi & ab eo cõposita:vt cõfugio gi.refugio gi.In pio reperiuntur.Rapio is pui.& ab eo composita vt corripio pui.eripio pui. — *Terminata in cio.* *Meio.* *Mingo.*

¶ Chri.Quorũ pteriti geminat syllaba prima.& q̃ nõ dicim⁹ spopodi totodi momordi pepedi.sed spepẽdi totõdi momordi pepẽdi:q̃circa censeat author maiua recte pcepisse veteri debuissent qui his nugis laborãt:nã author maiorẽ syllabe partẽ p tota syllaba scripsit:tedetq̃ẽm aliq̃n vsq̃ ad pcordia resecari:nã vt ait Quin.iter virtutes grãmatici habebitur aliqua nescire presertim q̃ aliqua sunt interpreti relinquẽda.¶ Tertia preteritũ.Tertia cõiugatio quindecim pteritorũ syllabis vltimis variorũ est capax.Quippe finiunt aut in ui syllabas vt rui.aut ni. vt cecini.aut pi.vt rupi.aut qui.vt liqui.aut ri.vt verri.aut si.vt clausi.aut ti.vt verti.aut xi.vt struxi.

Dat rapio rapui.sapio sapui/atq̃ sapiui.
Et quatio quassi gemino ss.cupioq̃ cupiui.
Dat pario peperi sed dat capio quoq̃ cepi.
Cepio dat cepi.venit inde incipio verbum.
† U si vocalis preuenerit/o tibi purum.
Preteritum per ui divisas ponere debes.
At fluo dat fluxi.struo struxi.sed pluo pluui.
† Si tamen u liquidum precit o/tunc preteriit in xi.
Ut tinguo:linguo:coquo.sed dat linquere liqui.
† Quatuor:in vo sunt hec/voluo:soluoq̃:caluo:
In ui preteritum mittentia.viuoq̃ vixi.
Bo finita dabis in bi.sed nubere nupsi.
Scriboq̃ dat scripsi.Per ui que de cubo ducis.
In vi preteritum mittit quod desinit in sco.
S tamen ablata.De posco mitte poposci.
De disco didici.Sed preteritis caruere.
Glisco cum verbis que dicunt inchoatiua:
Aut certe capiunt a verbis vnde trahuntur.

¶ Ant.Sapio ui.vt im.Plau.I rudẽte.pol magis sapuisset si dormiuisset domi.Affra.equidẽ nõ resipui postq̃ pect⁹ letitia est onustũ.Nev:⁹. qñ ego plus sapiui q̃ fullonẽ cõpressi.Sz resipio quẽadmodũ diximus ad quartã coniuga.ptinet authore diomede.¶ Cupio is.iui.qd̃ etiã antiquiores ad quartã declinabãt.Lucreti⁹.Effingere:vt arte nature prim⁹ terrarũ claustra cupiret.¶ Capio is.cepi sine diphthõgo:nã cepi p oe diphthongon ab eo qd̃ est cepio is.venit qd̃ nõ ẽ i vsu:q̃q̃ apud terẽ.in adel.reperit prius inq̃t olfecissent q̃q̃ ille q̃cq̃ ceperet.& p incipe ret.Plau.in menechmis.Neq̃ pugnas velitis cepio.Cato.Cepiã seditiosa verba loq̃.ab hoc cõponit incipio incipis.scd̃a pducta qd̃ facit in pterito cepi p e diphthõgon:nã a capio is.incipio is.scd̃am breuiat:& in pterito incepi sine diphthõgo.facit.Interposuit q̃z duo verba:alterũ in rio hoc ẽ pario qd̃ facit in pterito peperit qd̃ veteres p quartã ẽt cõiugationẽ pferebãt:vt Enni⁹.oua parire solet gen̄is genus condecora tũ.Alterũ i tio hoc est quatio tis qd̃ facit quassi p duplex ss qd̃ pteritũ &,si in vsu nõ est reperiũt tñ cõposita ab illo:vt cõcutio cõcussi:pcutio pcussi:discutio cussi.Furio ris q̃q̃ a grãmaticis inter ṽba carẽtia pteritis numeret.Sedulios tñ dixit.Nec min⁹:& darij furuerũt iussa tyranni. ¶ U si vocalis.u lr̃a apd̃ latinos triplici fungitur officio:nã aut vocalis est:aut liq̃da:aut cõsonãs.Vocalis est cũ sequẽtẽ vocalẽ non ferit:vt ruo ruis.Liq̃da cũ neq̃ sonũ hz vt vocalis:nec sequẽtẽ vocalẽ ferit:sz quẽadmodũ in pnũciatione lãguescit attinguo tinguis.Consonans est cũ vocalẽ sequentem ferit:vt soluo soluis:triplex ergo ponit regula verborũ habentiũ u literam ante o finalẽ. — *Sapio.* *Cupio.* *Capio.* *† Vo post u vocalem.* *† Vo post u liquidam.* *† Vo post u consonantem.* *U vocalis apud latinos quam vim habet.*

¶ Prima itaq̃ est q̃ ṽba habẽtia u vocalẽ ante o purũ.i.cũ nulla cõsonãte mixtũ:nã vocalis pura dr̃ a grecis:quã nulla cõsonãs ferit mittũt pteritũ in ui diuisas:vt acuo is.acui.imbuo is.imbui.induo is.indui:metuo is.metui: arguo is.argui:nuo is.nui.¶ In xi vero mittũt preteritũ duo ex illis fluo is.fluxi.& struo is.struxi.¶ Pluo quoq̃ aliũ in modũ misit preteritũ hoc est pluui.Li.ij.ab vrbe.Lapidibus pluuisse.& iterũ.xxiij.sanguine pluuit.¶ Si tñ u liquidũ.quod verba u liquidum ante o habẽtia mittunt preteritũ in xi:vt tingo is.tinxi:extinguo is.extinxi. vnguo is.vnxi.linguo is.linxi:ningo is.ninxi:coquo is.coxi:stinguo is.stinxi.Linquo tñ amissa u litera diuersum in modum misit preteritum.hoc est liqui & ab eo composita:vt delinquo deliqui.relinquo reliqui. ¶ Quatuor in uo sunt:q̃ habentia u consonantem ante o tria mittunt preteritum in ui syllabam:hoc est voluo uis.volui:soluo is.solui:caluo is.calui.Sallu.iij.histo.apud Priscianum infinitiuũ passiuum protulit dicens.contra ille calui ratus:pro decipi:sed deponẽs protulit Plaut⁹ in cassina.vbi domi sola sum soror manus caluitur id est decipit:inter hoc posset annumerari cauo is.caui:pro eo quod est caueo es.neq̃ enim secundam personam imperatiui modi singularis numeri in e breuem terminaret nisi huius esset ordinis.Propertius.Tu caue ne tristi cupias pugnare puelle.et Horatius.Tu caue ne minuas tu ne maius facias id. ¶ Unum vero misit preteritum in xi.viuo viuis vixi.¶ Bo finita dabis in bi.Incipit differere de preteritis verborum habentibus consonantem ante o finalem:

et primo de desinētib⁹ in bo:⁊ dicit q̄ mittūt p̄teritū l bi:bo mutata,i bi/vt bibo is.bibi.scabo scabis bi.glubo is

In bo terminata. glubi:lābo is.lābi.Oui.vj.met.Uerbaq̧ ebiberat auidi lactātia nati.Luc.Iucūdusq̧ puer quē lāberat ore placētas.idē.scaberat vt porc⁹ cōntritis arbore costis.¶ In pſi vero duo verba mittunt p̄teritū:nubo.is nupsi:⁊ scribo is scripsi.¶ Composita vero a cubo as.q̄ accepta m litera per hāc coniugationem inflectuntur extrita m mittūt preteritū in ui disiunctas:de quo in principio capitis hui⁹ dictū est.¶ In ui p̄teritū.q̧ verba ꝯdelinētia in sco mittunt p̄teritū in ui ablata s ⁊ co finali mutata in ui.vt pasco pascis paui:cui⁹ cōposita que mutāt a in e:vt statim dicem⁹ l ui syllabas mittūt p̄teritū cōpesco cōpescis cōpescui:dispesco dispescis dispescui.cresco crescis creui:nosco noscis noui:q̄esco q̄escis quieui:suesco suescis sueui.ſz duo verba gemināt in p̄terito primas syllabas : mittūtq̧ preteritum in ci.ea sunt posco poscis poposci:disco discis didici.Antiquiores tamē vt Gel.lib.vij.noc.atti.scribit deposci ꝓ poposci dicebāt.Uale.antias in annalib⁹ dicit.Q.Martio pretore peposcit.Deinde dicit q̧ verba q̄ ab alijs grāmaticis dicūtur inchoatiua a Laurētio cōtinuū incrementū significātia carēt preteritis.Lau.tñ illa p̄terita magis ꝓpria esse dicit inchoatiuorū q̄ primitiuoꝝ:vt calesco is:calui:cui⁹ opinioni refragari videtur Nonius Marcel.qui dixit hoc verbū calesco is.apud antiq̄ores fecisse calescui:inducitq̧ Catonē censorē de bello

Uerba inchoatiua. Chartaginen.dicentē.Aures nobis calescerunt ad iniurias.Ratio aūt Ualle in hoc stat:q̧ cū iter macreo ⁊ macresco illa sit dr̄ia q̧ cū macreo significet macer sum:macresco macer fio:macrui in p̄terito poti⁹ significat macer

Cōpesco. factus sum q̄ macer fui:⁊ eodē modo de similib⁹.His dicit annumerari hoc verbū glisco is.qd̄ ipsum cū inchoatiuū nō sit formā tñ inchoatiuorū h̄z:antiq̄ores gliscor eris.declinabāt:vt Marcell⁹ autoritate Semproniȷ̄ ꝓbat.

Compesco dat ui.dispesco iungitur illi.
Sed conquinisco:conquinixi dat tibi verbum.
Ico dat ici.Uincoq̧ vici.Parco peperci:
Seu parsi.Dico dat dixi.Ducoq̧ duxi.
O mutatur in i:si verbum desinit in do.
N tamen amittunt tria:scindo:findoq̧: fundo.
Sed geminant tundo tutudi:cedoq̧ cecidi.
Pendo pependi.Dat cecidi cado : pedo pepedi.
Atq̧ tetendi dat tendo Sed di geminatur.
A do compositis:his credo:vendoq̧ iunges.
In si pretereunt hec:claudo:diuido:plaudo.
Et ludo:ledo.cum rado:rodoq̧:trudo:
Ut vado:cudo dat cussi.cedoq̧ cessi.
In go quod verbum finitur preterit in xi.
Spargo sparsi.mergo mersi.tergoq̧ tersi.

¶ Ant.cōpesco is.⁊ dispesco is ⁊ si ꝯposita sunt a pasco is aui:compescui ⁊ dispescui.fecerunt.¶ Ico dat ici.de nō habētib⁹ ante o dicit q̧ hoc verbū icis facit p̄teritū ici.Celius apud priscianū.q̄ cū his ita fedus icistis.¶ Uinco p̄teritū n ablata facit vici:⁊ parco qd̄ in preterito primaȝ geminauit peperci.Lucan.in.ij.sanguinis effudit iugulo flāmisq̧ pepercit. facit etiā parsi vt apud Terē.haccine ego vtinaȝ parsi perdere.Plaut⁹.Duorum ego hoim labori parsissem libens.fecit q̄ȝ apud antiq̄ores parcui.Neuius apud Marcel.nemo parcuit suo labori.Duo sunt facientia p̄teritū in.xi.dico is dixi.duco is duxi.¶ O mutat̄ in.i.q̧ hui⁹ cōiugatiōis v̄ba finita in do m̄ittūt p̄teritū o finali mutata in i:vt scādo dis.scādi.pādo dis.pādi.defendo is.defendi:offendo is.offendi.ascēdo is.ascēdi:descēdo is.di:qd̄ ēt fecisse descēdidi finali syllaba gemiata ꝯfirmat Gel.autoritate Uale. antia.q̄ dicit deinde fune locato ad forū descēdidit.Laberi⁹ q̄ȝ in catula.apud eūdē Gel. Ego indē mirabar q̄uo māme mihi descēdiderāt.A fido is.Prisci.dicit se p̄teritū nō reperisse:ex ꝓportiōe tñ fidi debuit facere q̄ēadmodū ⁊ strido is.vel strideo es.stridi.Ab edo es:ꝓ eo qd̄ ē comedo Marti.fecit edi in p̄terito.dolco indē qualem claudius edit edas.nā ꝓ eo qd̄ est publicare edidi facit cū a do das cōpositū sit.Deinde dicit q̧ n lr̄aȝ in p̄terito dispungūt tria verba scindo is.scidi.findo is.fidi.fundo is.fudi.Aug.Gel.vij.noc.atti.a scindo is.p̄teritū dicit fuisse scscidi prima syllaba geminata:idq̧ pri.Acciȷ̄ autoritate cōfirmat dicens:nō ergo vti prdicant sciciderat pectus:qd̄ ⁊ assimonius in arte quā ad Cōstātinū Cesarē scripsit:solū l vsu esse putat Cū Lucañ.in.iȷ̄.dixerit. Tellurē subitis aut obruit vndis:aut scidit.⁊ Martia.vnguētū fateor bonū dedistis con

Que verba n literaȝ in p̄terito abijciunt. uiuis here:ſz nihil scidistis.Deinde dixit q̧ sex v̄ba q̄ hic explicant̄:gemināt primas p̄teriti syllabas:vt tūdo is.tutudi:qd̄ n in p̄terito amisit:q̄ēadmodū ⁊ tria supiora cedo is:p e diphthōgō ꝓ eo qd̄ ē ferio:qd̄ fecit cecidi penultima lōga.nā cado is.cecidi.ꝓ eo qd̄ est labor penultimā breuiat.¶ Pēdo is.pepēdi ꝓ eo qd̄ est soluo pensionē siue suspēdo.habetq̧ p̄teritū cōe cū hoc v̄bo pendeo es.qd̄ significat suspensum esse. Pedo is.pepedi.Hora.

Que verba gemināt p̄mā p̄teriti. quātū vesica pepedi.¶ Tendo is.tetēdi.Cōposita quoq̧ a do das dedi:q̄ p hāc cōiugationē declinant̄ gemināt finales p̄teriti syllabas vt addo is.addidi:pdo is.pdidi:trado is.tradidi:pdo is.pdidi.ſz quemadmodū facile apparet vt a do das v̄ba esse cōposita cū p̄positione:ita nō satis liq̄t an credo ⁊ vēdo sint cōposita illud a cre⁹:⁊ hoc a venū:est eñ credo q̄si ꝯcretū do:⁊ vēdo q̄si venūdo.Prēdo q̄ȝ quasi a do cōpositū geminauit.Hic.Io.xxi.afferte inquit de piscib⁹ quos prendidistis.¶ In si p̄tereunt.q̧ verba q̄ hic enumerant̄ mittunt p̄teritū in si:vt clau-

In si p̄tm̄. do is:clausi:qd̄ etiā cludo is.clusi declinatur ꝓpter illā affinitatē que inter au diphthongū ⁊ u Mar.video mihi meo iure facturus:si epistolā versibus clusero.¶ Diuido is.diuisi.Plaudo is.plausi.cui⁹ cōposita mutant au in o ꝓpter affinitatē q̄ est inter au ⁊ o:vt cōplodo is.cōplosi;explodo is.explosi:displodo is.displosi.ludo is.lusi ledo is.lesi cuius cōposita mutant e diphthōgō in i lōgā:vt collido is.collisi:illido is.illisi.allido is.allisi.Rado is.rasi.Rodo is.rosi.Trudo is.trusi.Cudo is.cussi s̄m Diomedē Carisium ⁊ phocā.At vero Pris.in illud Uer.i.en.Ac primū silicis scintillā excludit achates.excuditindē tā p̄sentis q̄ preteriti est:sed q̄ȝ Uer.suscepit subiunxit melius p̄teritū pōt intelligi:idq̧ etiā Serui.cōprobat:exponēs illud verbū excudit inquit.i.faciendo eiecit.¶ Cedo p̄terea ꝓ eo qd̄ est do locū cessi facit ⁊:ab eo cōposita vt recedo is.recessi:cōcedo is.cōcessi:pcedo is.pcessi.Cado vero ꝓ eo qd̄ est labor eris cecidi facit:vt pauloante dixim⁹.differētia q̧ hic primā breuiat:illud pducit cēdē:nā cedo ꝓ eo qd̄ est ferio p e diphthongō scribit̄ q̄ēadmodū modo dicebamus.¶ In go.q̧ verba hui⁹ cōiugationis desinētia in go mittūt p̄teritū in xi.vt pingo is.pinxi:cingo is.xi ango is.anxi.rego gis.rexi.cōposita in presenti mutāt e in i.vt corrigo is.correxi.dirigo is.direxi.porrigo is.porrexi.qd̄ etiā p syncopā porgo is.porrexi facit:q̄ēadmodū pgo is.perrexi:ꝓ perrigo is.dicim⁹ quoq̧ surrigo gis.surrexi : ⁊ per syncopā surgo is.surrexit deinde ponit exceptionē di.q̧ tria verba huius terminationis mittūt p̄teritū in si.vt spargo is.sparsi:cuius composita quoq̧ mutant a in e:quādoq̧ nō mutāt.vt dispargo gis.disparsi.vel dispergo gis.dispersi:cōspargo conspargis cōsparsi vel cōspergo cōspergis.conspersi.respargo respargis.resparsi.vel respergo respergis respersi. Mergo mergis mersi.Tergo tergis tersi.qd̄ etiam secunde reperitur:vt supra diximus.

¶ Anto. egi mittit ago. quia verba que tribus versib⁹ explicant mittūt ptm̄ in gi. sz varijs modis: nā ago facit in p̄teri to egi: cui⁹ cōposita mutāt a presenti in i: vt redigo redigis redegi: adigo adigis adegi: exigo gis. exegi: cogo cogis coegi a litera dispuncta ab ago agis. e n ad cū quēadmodū in redigo redigi d litera interposita. ¶ Lego legi: cuius cōposita quedā mutāt e in i: vt colligo colligis collegi: seligo seligis selegi. q̄dā nihil mutāt. vt relego relegis relegi: perlego perlegis plegi. Ex his vero que mutāt e in i. quedā etiā mittūt preteritū in exi: sunt autē vt supra i principio huius capitis dictū est tantū tria. intelligo gis. itellexi: diligo is. dilexi: negligo is. neglexi. que ipsa aliqñ miserūt preteritū cum simplici. ¶ Frango is. fregi. cuius cōposita in p̄senti mutāt a in i: vt infrigo gis. infregi confringo gis. confregi: refringo refringis refregi. ¶ Pāgo pāgis pegi. Pacuui⁹ apud Pri. in medio cōsulā pegi leto in littore: ab eo cōposita in presenti mutāt a in i: vt cōpingo cōpingis cōpegi. Luc. in. v. Fortune qd̄ te nostris impegit arenis. facit quoq; fm̄ Carisiū pepigi e pāxi: sz autore Quin. pepigi nō est a pango is. sed a pago is. scribit em̄ orato. instit. lib. j. Memoria repeto cōuictos a me q̄ reprehēderēt quia hoc v̄bo pepigi vsus essem: nā id quōdā dixisse summos autores ꝯfitebant: rōnē tñ negabāt permittere: qz prima positio paciscor cum haberet naturā patiēdi faceret tpe p̄terito pact⁹ sum: nos preter autoritatē oratorū atq; historicorum analogia hoc q̄z dictū tuebamur. Nā cum in. eū. tabulis legerem⁹. ut ita pāgūt: īuenieba m⁹ simile huic cadūt: inde prima positio et si vetustate exoleuerat apparebat pago: vt cado. Unde nō erat dubiū sic pepigi nos dicere vt cecidi. Quid qd̄ Cice. l. ij. ad herēniū eo v̄bo est vsus qd̄ Quint. exoleuisse dicit: rē indē vbi pagūt orone pagūt. Deinde dicit qd̄ hoc v̄bū pūgo facit in p̄terito p regulā pūxi. a quo sunt cōposita dispūgo is. dispūxi. expungo is. expūxi. cōpungo is xi. facit etiā pūgo pupugi: a quo est repūgo is. qd̄ pro eo qd̄ est retaliare facit repupugi: facit preterea pūgo pupugi: qd̄ Gel. li. vij. noc. atti. Acij autoritate cōfirmat dicētis in edilicio. si pupugero metuet. ¶ Tāgo quoq; tetigi facit: cuius composita mutant a in i tā in presenti q̄ in preterito: vt cōtingo is: cōtigi. attingo is. attigi. ¶ A clango is. hier. facit clangui in lib. Numerorū. c. x. Si semel insōnuer. venient ad te principes. ¶ A veho dic vexi. duo reperiūtur verba in o desinētia que mittūt ptm̄ in xi. veho vehis vexi: e traho is. traxi. ¶ Lo finita lui. quia huius coniugationis verba finita in lo mittunt ptm̄ in lui. vt colo lis. colui. molo lis. molui. alo lis. alui. volo vis volui: cōsulo is: ꝯsului: occulo is. occului. Tria verba gemināt in p̄terito primā syllabā: ea sūt fallo is. fefelli: pello is. pepuli. tollo is. tetuli. qd̄ ptm̄ nō est in vsu: sz cōpositū ab eo qd̄ est substollo substuli. Terē. referēte diome. huc indē retulissem pedē. e Catull⁹ ad ortalū: si redidū retulissetis aut in tēpore lōgo. Plau. i amphi. me salutauisti: e ego te osculū retuli tibi. ¶ Percello duplex hz p̄teritū: pculsi: e pculi. Ter. i andria. pculsit ilico animū. Uer. v. eñ. pculit e fulua moribūdū extēdit arena. e quēadmodū percello facit perculi: ita etiā ex analogia excello is. exculi debuit facere: nā excellui ab eo est p̄teritū qd̄ excello es. Cice. in epist. ad filiū. quare effice e labora vt excellas. ¶ Sallo is. sali. apud Pris. sallere murenas mercē i frigidaria ferre. Reperit etiā per quartā: vt apud cel. lib. ij. de medicina. Pisces inquit qui salē nō patiūtur salidi vel saliunt. ¶ Uello is. velli vel vulsi. Uer. in buc. Cinthi⁹ aurē vellit e admonuit pastorē. Luc. in. iiij. Castrorū siccas de cespite vulserat herbas. Psallo is. psalli. Bassus. calliope princeps sapiēti psallerat ore. Plau. i amphi. ne ego hō infelix fui: qui nō interuelli alas. ¶ Mo tibi mittit ui. diuisas. quia verba finita in mo mittūt ptm̄ i ui syllabas: vt vomo is. vomui: gemo is. gemui: tremo is. tremui: fremo is. fremui. q̄tuor tñ v̄ba q̄ sequūt mittūt ptm̄ i psi. como is. cōpsi: demo is. dēpsi: sumo is. sumpsi. pmo is. prompsi. Premo tñ facit in p̄terito p̄ssi: cui⁹ cōposita in p̄nti mutāt e in i. vt cōprimo is. cōpressi: ipmo is. ipressi: reprimo is. rep̄ssi. ¶ Emo is. facit in ptō emi: sz ab eo cōposita mutāt e in i in p̄nti: vt redemo is. redimi: pemo is. pimi. adimo is. ademi: dirimo is. diremi: qd̄ euphonie cā r mediū accepit: quēadmodū redimo e adimo d lrāz acceperūt. ¶ Coemo is. coemi: non mutat e in i. ¶ Pono is. posui. quia in o desinētia reperiunt pauca v̄ba: q̄ qz nō pñt sub rl̄a colligi: singulorū ptā explicant. Itaq; dicit quia pono nis. facit i ptō posui: p q̄ antiquiores posiui dixerūt. Plau. apd̄ Pris. i aul. vitulū seq̄strū posiuim⁹. e Apu. i hermagora. cibatū quē iucūdū eē vobis aladuerterūt eū appositierūt. ¶ Gigno is. genui: qd̄ veteres geno is. genui declinabāt. Uarro i andabata. sz qd̄ hec aliō genūt. Lucre. l. iiij. totū posse extra corp⁹ durare: genit p gigni posuit i īfinitiuo. Cano is. cecini: cui⁹ cōposita mutāt a i i: mittūq; ptm̄ i ui syllabas: vt ꝯcino is. ꝯcinui: p̄cino is. p̄cinui: occino is. occinui. qd̄ Salu. li. j. hi. ita ꝯposuit: vt a i nō mutaret: iussu inde Metellū cornicines occanuere. ¶ Anto. Tēno tēnis tēpsi. cui⁹ cōpositū cōtēno ꝯtēnis cōtēpsi magis est i vsu. ¶ Sino sinis siui. Terē. i adel. qz nō sinit egestas. Diomedes etiā sini i ptō posse facere dicit autoritate Publij: q. de vita sua scribēs inde. qd̄ si me inuitū abire sciuisset: meli⁹ tñ vt ait Diom⁹ siui: quēadmodū Uarro cōplexionū. iij. ad mortē nō siui me pducēs. Plau in cistellaria. nūq; ego hāc viduā cubare siui. Cōpositū q̄z ab eo desino is. desiui. facit non desini. Cerno cernis creui. Plau. in cistel. Cū ego te amaui, mea antiphila: e mihi amicā esse creui p eo qd̄ est vidi. ¶ Sperno is. spreui. sterno is straui. Lino is. triplex hz ptm̄ lini liui e leui: sed lini vel liui raro sunt in vsu: vt apud Uarro. de re rustica. cū

Egi mittit ago: lego: frango: pangoq; iunges.
Quod dedit e pepigi vel panxi: pungoq; punxi.
Sed dabit e pupugi/tetigi sed dat tibi tango.
A veho dic vexi: sed de traho dicito traxi.
Lo finita lui mittunt. dat fallo fefelli/
Et pello pepuli: tollo tetuli dedit olim.
Percello tibi dat perculsi/perculeratq;.
Exculit excello. de sallo dic quoq; salli.
Uello dat velli/vel vulsi. psallo quoq; psalli.
Mo tibi mittit ui diuisas. Sz dabis in psi.
Quatuor hec: como: cum demo: sumoq;: promo:
S duplici pressi premo dat: sed emo facit emi,
Pono dat posui. gigno genui: ceciniq;
Dat cano. sed per ui que componuntur ab illo.

Temnoq; dat tempsi: sino siui. cernoq; creui.
Et sperno spreui: sed sterno mittit in aui.
De lino dic liui: vel lini: dic quoq; leui.
In po pauca dabis mittentia preteritum in psi.
Sed strepo dat strepui. de rumpo fit tibi rupi.
Dat verro verri: vel versi: dat gero gessi.
Mittis ab vro vssi. de curro mitte cucurri.
Quero quesiui: tero triui. dat sero seui.

Ago cū cōpositis.
Lego.
Frango.
Aduerte.
Pungo.
Terminata in lo.
Psallo.
Pono.
Gigno.
Cano.
Temno.
Sino.
Sterno.
Lino obsoletū verbū.

Cuius composita per ui mittantur & cui.
So tibi dat siui. Tria dant si viso: capesso:
Atq; facesso: sed de pinso pinsuit exit.
Xi duo dant plecto: cum flecto. Sed duo dant xi.
Siue xui. necto: cum pecto: quod & in iui.
Dat mitto misi. De verto ponito verti.
Stertuit a sterto: a meto messuit: atq; petiui.

oliuerit vasa. leui ꝟo poti⁹ ab eo simplici nascit̃ qd̃ nõ ẽ in vsu: leo les leui: a q̃ sunt deleo deles deleui: releo es. releui. dicim⁹ q̃z a lino nis. releui. vt apd̃ Terẽ. in heautõ. Releui dolia oia. simplex etiã ptulit Hor. i. j. car. Cõditũ leui dat⁹ i theatro cũ tibi plaus⁹. ¶ In po pauca dabis. q̃ hui⁹ ɔiugationis ꝟba i po desinẽtia pauca sunt mittẽtia ptm̃ in psi: vt carpo is. carpsi: cui⁹ ɔposita mutãt a i e: vt decerpo is. decerpsi: ɔcerpo is. ɔcerpsi: discerpo pis. discerpsi: repo is. repsi: serpo is. serpsi: scalpo pis. scalpsi: a quo est cõpositũ exculpo is. exculpsi: clepo qd̃ raro inenit̃ clepsi facit i ptõ. ¶ Strepo strepis strepui: atq; rũpo rũpis rupi aliũ in modũ q̃ superiora ptm̃ mittere. ¶ Dat verro verri. In ro ꝟba desinẽtia cum non possint i vnã quãdã r'lam cõtrahi eoꝝ ꝑterita singulatim explicauim⁹. Nã verro s̃z Seruiũ versi: s̃m Carisiũ verri facit: qd̃ magis vsu pbat̃. Lucil⁹. hisce etiam reliquias auerrerũt. & publi⁹. cellas inq̃t seruoꝝ ɔuerri. Ecro gerio gessi: vro vris vssi is̃ duplex in ptõ acceperũt. ¶ Curro is. primã geminãs syllabã cucurri facit. Uer. ij. eneid. Gel:dusq; p ima cucurrit ossa tremor. fecisse etiã curri autor est Gel. li. vij. noct. att. dicatq; probũ annotasse ꝟba Tuberonis ad Oppium scribẽtis: si gñalis species ecce currit p eo qd̃ est occurrit. ¶ Quero q̃ris q̃siui: cui⁹ cõposita mutãt e dipthõgõ in i lõgũ: vt cõquiro is. cõquisiui: acq̃ro is. acquisiui: requiro is. requisiui. ¶ Tero is. triui. Sero is. seui. antiquiores q̃z serui per ui diuisas dixerunt: vt Ennius. quã tãto studio seruit: s̃z cõposita a sero is. dum retinẽt simplicis significationẽ faciũt in eui: vt cõsero ɔseris cõseui: insero inseris inseui: assero asseris asseui. Hor. j. ser. Nunq̃ tibi vitiorũ iseuerit olim natura. Qd̃ si mutãt simplicis significationẽ i ui syllabas mittũt ptm̃. vt cõsero is. cõserui: insero is. inserui: assero is. asserui. ¶ So tibi dat siui. quod ꝟba huius coniugatiõis in so desinentia mittunt ptm̃ in ui: vt accerso is. accersiui: lacesso is. lacessiui: queso sis. quesiui: pro eo qd̃ ẽ rogo: a quo nõ iã extat aliud q̃ queso quesum⁹. Salu. in. j. histo. Curionẽ inq̃t q̃siui vt adulescentior: & populi suffragijs integer etati cõcederet mamerti. ¶ In si tñ mittũt ptm̃ tria verba s̃m Diomedẽ & Carisiũ viso visis visi. capesso capessis capessi: facesso sis. facessi. Cicero in diuinatione. Innocẽti periculũ facesseris frequentior tamẽ vsus habet vt verba hmõi mittãt ptm̃ in ui. vt Cice. Apud August. in. ij. li. de ciuitate dei. Eschines inquit cũ adulescens tragedias actitasset rempublicã capessiuit. Salustius apud Priscia. in libro. ij. histo. Diuersa solet vti rebus ɔditis capessiuit. Idẽ in. iij. legiones pridie in mõte positos lacessiuit. & Cic. p roscio. Accersiuit inquit aliquã. ¶ Pinso pinsis in ptõ pinsui. Prob⁹ autoritate Pomponij affirmat dicentis. Neq; molis molui: neq; palatis pinsui. ¶ Xi duo dant plecto. Cũ ꝟba huius cõiugationis desinẽtia in to nõ possint sub vna regula ɔprehẽdi ola aut pleraq; ex illis explicat singuloꝝ preterita: dicens qd̃ in xi mittũt ptm̃ hec duo verba plecto plectis plexi: flecto tis. flexi. Liui. andronic⁹ apud Prisc. insoluto plexi munere. Uer. ij. eneid. nec prius amissam replexi animũ ve reflexi. Duo quoq; mittũt preteritũ in xi simul & in xui: necto nectis nexi vel nexui. Salu. in. j. histo. Nexui inquit catene mõ. Uerg. v. eneid. Et paribus palmas amborũ innexuit armis. Proper. At tibi q̃ nostro nexisti rhetia lecto. ¶ Pecto ctis. pexi vel pexui. Mecenas in octa. Pexui capillũ nature muneribus gratũ. Facit quoq; Capro autore pectiui: a quo Colu. fecit supinũ pect. tũ: s̃z penultima breui: vt suis locis dicem⁹. ¶ Mitto mittis misi: verto tis. verti. In ui syllabas duo mittũt ꝑterita sterto stertui. Persi⁹. postq̃ destertuit esse meonides quitus. ¶ Meto mets messui: qd̃ in preterito is̃ duplex accipit. Cato apud Priscia. in campo inquit tiburti vbi ordeũ demessui. ¶ Peto petis petiui.

A peto. sed sisto sisti mittit steteratq;.
Nexo preteritum per ui dat: texoq; iunges.

¶ Ãto. Sed sisto sisti mittit. hoc verbũ sisto is. aut actiuũ est: facitq; in preterito stiti: aut absolutũ neutrũ: facitq; steti: quẽadmodũ sto stas cui simile est genere & significatiõe: ob hoc cõposita mittũt ꝑteritũ e mutata in i: vt obsisto is. obstiti: resisto is. restiti: cõsisto is. ɔstiti: insisto is. institi: quẽadmodũ cõposita a sto stas: vt obsto as. obstiti: resto as. restiti. consto stas. constiti. insto as. institi. Quo piaculo mihi satisfacere pñt: qui pro eo q̃ ego scripsi: sisto stiti: p stiti statui supposuerũt: forte illa ratione ducti q̃ legerũt apud Pris. sisto qñ actiuã habet significationẽ in ꝑterito deficere: itaq; vt ꝟbi defectũ resarcirent a statuo is. ptm̃ statui mutuati sunt: itaq; mihi accidit tale q̃dã hoc in loco quale narratur a Gel. accidisse Marco Catoni cũ quersis quibusdã suoꝝ operum emẽdatoribus. Nã ego cũ stiti hoc in loco scripserim: id qd̃ in archetipis ɔmẽtarijs meis adhuc mõstrare possum: audaculi isti emẽdatores pro stiti statui posuerũt. ꝟba Gel. ex lib. ij. noc. attic. hmõi sunt I libro veteri. M. Catonis q̃ inscribit̃ cõtra Tiberiũ exulẽ inscriptũ q̃ppe sic erat: qd̃ si vadimoniũ capite obuoluto stitisses. recte inq̃t ille stitisses scripsi: sed falsi emẽdatores e scripto p libros stetisses fecerũt tãq̃ stitisses vanum & nihili ꝟbũ esset: quin poti⁹ ipsi nihili sunt: qui ignorãt stitisses dictũ a Catone qñ sisteret̃ vadimoniũ nõ staret̃. ¶ Nexo preteritũ. q̃ duo ꝟba reperiunt̃ finita i xo mittẽtia ptm̃ i ui diuisas. nexo is. nexui. texo is texui.

¶ De preteritis quarte coniugationis.

¶ Epitome.

Ex preterita verborum quarte coniugationis qualiter desinant & in quam syllabam: per hec scripta noscet lector.

Quarte preteritũ ꝑpe semꝑ mittit in iui.
In xi pretercũt duo: sancio: vincio tantũ.
Dat salio salui. micui facis ex amicire.
Sepio dat sepsi: sed ab haurio mittitur hausi:
Quorum preterita plerunq; reponis in iui.
Fulcio: farcio: farcio: raucio: sentio dant si.
Et venio veni. Sed que pario tibi formant.
Preteritum per ui diuisas mittere debent.
Comperio dat eri. cui iungitur & reperire.

De preteritis quarte ɔiugationis. qd̃ verba quarte cõiugationis mittũt ptm̃ in ui scde ꝑsone presentis indicatiui modi: a finali mutata i ui: vt audio audis audiui: munio munis muniui: insanio insanis insaniui: scio scis sciui: nutrio nutris nutriui. Deinde dicit qd̃ duo tñ ꝟba mittunt preteritum in xi: sancio sancis sanxi. Horatius secũda epistola. tabulas peccare vetantes quas bisquinq; viri sanxerunt. ¶ Uincio vincis vinxi: pro eo qd̃ est vinculo astringere. Duo quoq; dicit reperiri ꝟba hui⁹ cõiugatiõis

Margin notes: In po terminata. — In ro desinentia. — A sero composita. — In so terminata. — Ditto. — Gellius. — Nexo.

mittẽtia ꝑterita in ui diuisas syllabas salio salis lui. Ouidi⁹ ꝑmo fasto. Per flammas saluisse pec⁹: saluisse colos nos cui⁹ cõposita mutãt a i i: vt insilio is. insilui: desilio is. dsilui: psilio is. psilui. Luca. l. iiij. Insiluit solo nocitu= ris pondere. Uer. eñ. haud mora psiluere oẽs. Idẽ in. xj. Portis regina sub ipsis desiluit. ¶ Amicio is. Diome. au thore amicui quoq₃ facit: vt Titu⁹ in laudatiõe Appij claudij: toga inquit pretexta amicuit. Apud Reciũ queq₃ le ctũ est amicio cis. xi. l ꝑterito. ¶ Sepio is. sepsi. haurio ris. hausi. Uer. j. eñ. At ven⁹ obscuro gradiẽtes aere sepsit. Sepio.
Idẽ in. iiij. Et vocẽ his haurib⁹ hausi. s₃ hec oĩa verba ex ꝓportiõe verboꝝ quarte cõiugatõis mittũt aliqñ pt̃m in iui. vt sancio cis iui. vincio cis. iui: salio is. salui: amicio is. amicui. Põponius scõs. sancierat ius vtile ciuitati pro sanciuerat. Papi. ix. theba. exclusi salierũt cuspide dẽtes: ꝓ saliuerũt. Uer. iiij. geor. Mollib⁹ in pratis vnctos salie re ꝑ vtres. ꝓ saliuere. Uarro ad Cic. tñ idẽ q₃ haurierit ꝓ hauriuerit. xxit. Esa. v. c. hiero. interprete. Sepiuit cã & lapides exegit. Deinde dixit q₃ q̃nq₃ verba q̃ vno versu cõplectant᷑ mittũt ꝑterita l ci. ea sunt fulcio fulcis ci. Oui. in episto. deyanire. hercule supposito sydera fulcit athlas. Phocas tñ hoc verbũ l xi dixit extre fulxi. ¶ Sarcio sar cis. ci. farcio cis. ci. cui⁹ cõposita mutãt a in e: vt refercio cis. ci: differcio cis. ci. Cice. ij. thu. cui⁹ ꝛbis etiã oĩa refer Sentio.
cerunt. ¶ Raucio cis. ci. Cice. j. de orat. esopum etiam si paulo irrausẽrit explodi. ¶ Sentio sentis sensi. Uenio ve= Pario· cum
nis preter morem verborũ quarte ꝯiugatiõis facit preteritũ veni. Deinde dicit q₃ a pario ris. cõposita mittũt pre cõpositis.
teritũ in ui syllabas: vt aperio ris. rui. operio ris. rui. cooperio cooperis cooperui. duo tñ a pario cõposita miserũt Preteritos
preterita in eri. cõperio eris. cõperi. reperio reperis reperi. rũ quarte
¶ Chu. Quarte ꝑteritũ ꝓpe semp. Ecrib. t q̃rte cõiugatiõis ꝑterita ex terminat: oĩb⁹ cõcludi. In iiij. syllabas vt cõiugatiõis
amiui. in ui vt audiui. in ui vt veni. in ri vt cõperi. in si vt: sensi. in ci vt: sancio sanci. ¶ Preteritis i bi. sunt ina oĩa q̃= terminatio
tuor tñ finib⁹ sepiunt᷑. tum. num. sum. xum. in tum vero si finiunt᷑ omniũ sunt cõiugationũ cõsonante interim: in= nes.
terim quidẽ vocali ꝑcedẽte. vt amo amatũ. impleo impletũ: sterno stratũ: audio auditũ. S₃ qñ ꝑcedat cõsonãs. ne co nectum: doceo doctũ: rego rectũ: sancio sanctũ: in num vnũ tñ finitur verbũ quarte cõiugationis. Ueneo ve= n'a venũ. In sum supina a tribus solũ cõiugationib⁹ ꝓficiscuntur aliis ꝑter primã: vt suadeo suasum: curro cur= sum. sentio sum. Due tandẽ coniugationes in xum supina miserunt. prima vt nexo nexum. Tertia vt pecto pexũ. vico cs. cui. etum. & si excipi oportuit in secunda cõiugatione. plautus in mene Ain tu illis oculos vicre.

¶ De supinis verborum. Cap. v.

¶ Epitome.

Qui verborum actiuorum & neutrorum supina nosse vult: illa scitis preteritis facile his perpendet regulis.

Preteritis in bi: tum iuncta pone supinũ.
In ci finitis ctum debes ponere semper.
Dat parsi parsum: ꝑitũ sed mitte pepci.
Ex di preteritis in sum transmitte supina.
Dum deo presentis: dio vel do in sum variatur.
S geminat sedeo sessum. fodio quoq₃ fossum.
Scindoq₃ scissum: findoq₃ fissum: pandoq₃ passum.
N tamen amittunt cum fundo: tundoq₃ tunsum.
Dat tamen & tusum: de tendo dicito tensum
Uel tentum. sed edo dabit esum: mittit & esum:
A do pone datum: sed que componis ab illo
Si non sunt prime: per itum mittere supinum.
Actum mittit ago: cum pango: tangoq₃: frango.
Dat fugitum fugio. lego lectum. pungoq₃ punctum.
Dat fallo falsum: fallo falsum atq₃ salitum.

¶ De supinis verborum. Cap. v.

Omnia coniugationis difficultas ver De supinis
satur in cognoscenda prima verbi verborum.
positione: deinde pt̃o: tum demum supino: sed quia supina ex ꝑtis ple rumq₃ nascũtur: visum est ex pt̃oꝝ variatione supina omnium simul coniugatio= num elicere seruato lr̃aꝝ ordine. Dicit in pri= mis quod verba que fecerunt preteritum in bi mittunt supina in itum super i finalem addita tum: vt bibo bis. bi. itum. gibbo glubis bi. bitũ. Lambo bi. & scabo bi. supinis carent. ¶ In ci finitis. q₃ verba que fecerant preterita in ci. mittunt supina in ctum. sunt autem duo precis pue facio cis. ci. factum. iacio is. ci. iactum. quo rum composita in supinis mutant a in e si in ꝑ= ma positione mutauerunt a i i. vt perficio cis. perfeci perfectum: inficio cis. infeci infectum. reficio cis. ci. fectum. Ico cis. horum rationem Ico.
sequens. quia fecit in preterito ici: in supino q₃ ictum fecit. At vero parco cis. quia duplex ha= Regulas.
bet preteritum parsi & peperci. parsi facit par= sum: peperci parcitum. Pli. li. xxiij. natu. histo. Italie parcitum est vetere interdicto patrum. ¶ Ex di preteritis. q₃ verba que fecerunt prete rita in di. mittunt supina in sum: ita tñ q₃ ver= ba secunde coniugationis terminata in deo et tertie in dio. vel in do. mittunt supina deo vel dio vel do mutata in sum: vt mordeo morsum. tondeo tonsum fodio fossum: sed in hoc s ge= Cõposita e
minauit: vt statim dicem⁹. ¶ Scando scansum. tundo.
cado casuz. cedo cesum. Deinde dicit q₃ quinq₃ verba hic posita habẽt duplex ss in supinis: ea sunt: sedeo sessum: fodio fossum: scindo scissuz: findo fissum: pando passum: quorum tria poste riora amittunt n in supinis: quẽadmodum et duo q̃ addit fundo fusum: & tũdo tusuz. qd euphonie cã Serui⁹ atq₃ Pris. dicũt eẽ tactũ: sed in cõpositiõe hui⁹ ꝛbi tũdo n sp extenit: vt cõtũdo cõtusum: retũdo retusuz: ꝓtundo ꝓtusum l simplicitate poti⁹ retinet: vt apd Uer. j. eñ. Suppliciter tristes & tũse pectora palmis. ¶ Tẽdo is. duplex h₃ supinũ tẽsuz & tentũ. Luca. in ꝑmo. & varias tẽso dedit acre formas. Idẽ in secũdo. tensisq₃ rudentib⁹ acte. Uerg. in ꝑape. tentaq₃ ad exẽplũ sit sua turba dei. In cõ positis quoq₃ vtrunq₃ reperitur: vt ostendo ostendis ostentum vel ostensum. pretendo pretentum vel pretensum. intendo intentum vel intensum: extendo extentum vel extensum. Edo edis. duplex habet etiam supinum esum et esum. quod magis in compositis apparet. vt comedo comestum vel comesum. Cice. pro cluentio. potius come= Termiãta,
stum ꝗ epotum in venas atq₃ omnes partes corporis permanaret. & Sal. referẽte Diome. Comesta inquit patri= in do.
monia. Juue. & cito rapturus de nobilitate comesa quod superest. alia potius in esum ꝗ in estum mittunt. vt am= & Imo ab=
bedo ambesus. adedo adesus. exedo exesus. Uergil. in. iij. eneidos. Ambesas sub'gat malis consumere mensas: scondi.
Idem in. ix. et postibus hesit adesis. Idem. j. georgi. Nigris exesa chelydris. ¶ A do pone datum. quod hoc ver= Pempo. au
bum do das dedi facit in supino datum: et ab illo composita si sunt prime coniugationis habent etiam simpli= thore. Nos
cis rationem: vt circundo circundas circundedi circundatum. Si vero sint tertie mittunt supina in itum: vt tra= no. abscon
do tradis traditum. vendo is: vendidi venditum. credo is. credidi creditum. abscondo dis & abscondidi abscon= disti inter
sum vel absconditum: sed quemadmodum Diome. ait: melius dicimus absconditum. ¶ Pedo is. pepedi aut ca= nasce.

fet supinis: aut peditū facit. Catullus. subtile ac leue peditū liboni est. ¶ Actū mittit ago. in gi reperiuntur tm̄ sex verba faciētia preteritū: quorū supina singulatim explicat: ea sunt ago is. egi actū. tango is. tetigi tactū. pāgo is. pegi: vel potius pago is. pepigi pactū: frāgo gis. fregi fractū: q̄ duo in supinis euphonie causa literā extriuerūt: sʒ ab eis cōposita etiā si in p̄senti mutāt a in i supinis illō a retinēt vt ago is. egi. actū redigo is. redigi redactum: adigo is. adegi adactū. tāgo is. tetigi tactū. cōtingo is. ꝯtigi cōtactū. attigo is. attigi attactū. frāgo is. gi. fractū in fringo is. infregi infractū: perfringo is. perfregi perfractū. pango is. pepigi pactū: īpingo is: impegi īpactū. fugio quoqꝫ qd̓ i p̄terito fecit fugi in supinis fecit fugitū. Lego is. legi fecit lectū: composita vero ab illo q̄ mutant e in i retinent illō e vt colligo is. collegi collectū: seligo is. selegi selectū. pungo is. pupugi punctū tā ab eo qd̓ est pupugi q̄ ab eo qd̓ est punxi. ¶ Dat fallo falsum. in li p̄teritū mittētia hec fere reperiunt̄ mittentia supina in sum: fallo is. fefelli. falsum. sallo is. ꝓ eo qd̓ est salē infundere alicui rei tertie cōiuga. cū est. fecit in p̄terito salli atqꝫ idē mittit in supino salsum. hinc Numius dixit. isthec sum multo sale salsurus. ꝛ dicim⁹ hoīes salsos ꝛ īsulsos. Reperitur etiā quarte cōiugationis. ꝛ tūc facit i p̄terito saliui ꝛ supino salitū. qd̓ frequētius reperitur q̄ salsum. Liuius andronicus saliturus isthec indē mutāt salē. Corne. Seuerus. ad quē saliti pomiliones afferebant̄. idem alio loco distract⁹ atqꝫ salitus. Salu. apud Diomedē l. iij. histo. reliqua indē cadauera salita. Itaqꝫ cū tertie cōiugationis est primā producit positione l. duplici vt facile apparet ex Lucilij poete versus illo. Sallere murenas mercem in frigidaria ferre: itaqꝫ ea rōne l. acceperit duplex qua religio ꝛ reliquie. Cū vero est quarte: qꝛ nūqꝫ in carmine reperitur per l simplex scribi debet salio is. Diome. putat salitus a salo nō salio deduci. scribit em̄ his verbis. veteres amb. guitatē appellationis vitantes ꝛ analogiā salitus sum dixerūt a salo: is. nō a salio. nos tn̄ cum apud Cel'sum lib. ij. de medicina legerimus pisces q̄ salē non patiuntur solidius saliuntur. ꝛ apud Lucā Hiero: interprete. qd̓ si sal euanuerit in quo salietur: vtrāqꝫ verbi positione in vtraqꝫ coniugatione posuimus. reperitur etiā salleo es. secūde coniugationis apud Fabianū referente Diomede. cū caro sallet diuturnior est inquit.

Salitus a sallo non a salio vt diomedes ꝑputat venit.

¶ Ant. Vello is. duplex hʒ p̄teritū velli vulsi sʒ ab vtroqꝫ misit supinū vulsum. ꝓ quo antiquiores dicebāt volsum. Martia. sʒ mēs est pannicee volsa tibi. ¶ Pello. is. pepuli pulsum. Tollo is. qd̓ apd̓ antiquiores vt diximus fecit tetuli i supino debuit facere latū sʒ cū i vsu nō sit queadmodū loco tetuli posuimus sustuli: ita ꝓ eo qd̓ debuit eē latū suffecim⁹ sublatū. ¶ Percello is. duplex hʒ p̄teritū perculi perculsi: sʒ ab vtroqꝫ misit supinum perculsum: vt apd̓ Ver. quam sacra fero ingēti perculsus amore. ¶ Excello is. culi sum. nā cum secūde cōiuga. est excelleo vix habere pōt supinū ex ꝓportionis rōne. ¶ A fallo is: li. supina non reperiunt̄: ideo nō meminit hoc i loco. ¶ Emptū mittit emo. qꝛ vnū modo verbū reperit̄ qd̓ facit p̄teritū emi. emo emis emi: faciatqꝫ i supino emptū. cui⁹ cōposita retinēt e p̄teriti in supinis vt redimo redemi ptū. adimo. ademi ptū. ¶ In ni duo tm̄ reperiunt̄ fecisse p̄teritū venio is: veni quod fecit vētū. ꝛ cano is. cecini qd̓ fecit cantū. Apu. ch. viij. cāturi dixit. ¶ Ex rūpo ruptū. In pi tria vba mittūt p̄terita. rūpo is. rupi qd̓ facit ruptū. capio is. cepi captū. cepio is. cepi a quo tm̄ est i vsu p̄teritū cepi: ꝛ tpa q̄ formāt ab eo. facit qꝫ in supino ceptū. ¶ De curro cursum. qd̓ tria v̓ba q̄ hic ponunt̄ mittētia p̄teritū. i ri mittūt supina variū i modū. nā curro is. cucurri facit cursum. ꝛ verro ris. verri facit verritum vel versum sʒ ab eo qd̓ est v̓ti videt̄ esse v̓sum. ab eo qd̓ verri v̓ritū. Ver. j. ch. v̓sa puluis īscribit̄ hasta: qd̓ participiū teste Seruio ibidē nō a verto is: sʒ a verro is dedit deducit̄. queadmodū ꝛ plautus dicit i vētū oīa versa. Apu. i apologia ꝓ magia

Emo.

pario cum suis deriuatiuis cōpositis.

Vello vulsum. pello pulsum. tolloqꝫ latum.
Percello celsum dabit. excello quoqꝫ celsum.
Emptum mittit emo. venio ventum: cano cantum
Et rumpo ruptum. capio cum cepio dant ptum.
De curro cursum. de verro ponito versum.
Dat pario paritum vel partum. compositumqꝫ.
Quod venit a pario semper mittatur in ertum.
In si preteritum plerūqꝫ reponitur in sum.
S geminat missum de mitto: cedoqꝫ cessum.
Et cudo cussum. iubeo iussum: premo pressum.
Indulsi indultum dat ꝛ indulsum. gero gestum.
Tortum vel torsum dat torqueo. at uro dat ustum.
Sartio sartum. farcio fartum. fulcio fultum.
Haustum vel hausum dedit haurio. cābio campsum.
Quod si preteritum: dat psi. ptum pone supino.
Statum siue statum dat sto: cum sisto. sed illud.
Quod sto componit dat itum: quandoqꝫ dat atum
Quod tibi dat sisto per itum miscere supina.

ab eo qd̓ est cōuerro ris. cōuerri cōuerritū dixit cōuerritor est tumide gingiuule. ¶ Paro ris. qd̓ ex deriuatis: ab eo possum⁹ itelligere duplex habet supinū partū ꝛ paritū. nā a partu dicimus part⁹ parta partū. partus ue. parturio parturis: ab eo qd̓ est paritū Papi. x. theba. dixit atqꝫ hosti veniat paritura marito. ¶ Composita vero a pario que oīa vt dixim⁹ quarte sunt cōiugationis: siue mittūt preteritū i ri siue i rui semꝑ mittūt supina i ertū: vt cōperio comperis cōperi cōpertū. reperio is. reperi repertum. aperio aperis aperui apertū. operio operis operui opertū. ¶ In si p̄teritum. qꝛ verba facientia p̄teritū i si mittūt supina in sum: vt mulceo mulces mulsi mulsum. vnde Cice. apud Pri. ꝯmulsa atqꝫ recreata. ꝛ Varro apud eundē capite ꝯmulso dixit. Sal. l. iij. histo. postea indē die liberalibus verbis permulsi sunt. ¶ Ludo ludis lusi lusum. ledo ledis lesi lesum: sentio sentis sensi sensum. raucio raucis rausi rausum. Lucilius. Rausuro tragicus que carmina perdit oreste. Quinqꝫ tamen verba que hic ponuntur geminant s in supinis. ea sunt mitto mittis misi missum. cedo cedis cessi cessum. cudo cudis cudi vel cussi cussum. ab vtroqꝫ p̄terito fecit i supino cussum. iubeo iubes iussi iussum. premo premis pressi pressum. Indulgeo es. indulsi ex proportiōe facit indulsum: sed ꝛ indultus dixit Marcellus. tanqꝫ licētia indē crudelitatē lenita. ¶ Gero geris. gessi gestum. Torqueo torques torsi tortum vel torsum. ¶ Uro uris vsi vstum. Sartio is. sum. vnde sartores ꝛ sarta tecta dicuntur. ¶ Farcio farcis farsi fartum. a quo fartus farta fartum. ꝛ fartores dicti. ¶ Fulcio fulcis fulsi fultū. Iuuenalis. Nos vrbem colimus tenui tibicine fultam. ¶ Haurio ris. si. vel hauriui haustum vel hausum vel hauritum. Vergilius quarto eneidos. que bella exhausta canebat. Idem in eodem. supplicia hausturum et nomine Dido sepe vocaturum. Apuleius. ij. meta. Lagena indē facilis hauritu. Idē in tertio. haurito plusculo vncto corporis mei membris perfricui. ꝛ in tertio. rorem rigentem hauritum ista cōfestim deferto vrnula. ¶ Cambio cambis nunqꝫ nisi in Apuleio pro magia legi: operas inquit tuas cū vicinis cambias. eius preteritum referente Priseiano Carisius protulit campsi. quod ideo non posuimus: qꝛ nusqꝫ inuenimus. Itaqꝫ supinum hoc in loco extra eādem posuimus: quoniam ab eo deriuatur frequentatiuum campso as. quo Ennius vsus est. Leucatem inquit

Ludo.

Fulcio.
Hauroi.

campsant: et iunioris ab eo fecerunt campsor campsoris. ¶ Quod psi preteritum. Uerba illa que fecerunt preteritum in psi mittunt supina in ptum: vt nubo is. psi. ptum. como is. psi. ptum. sorbeo es. sorpsi ptum: nam ab eo quod est sorbui: itum. fit. Unde est sorbitio et sorbitiuncula. Persi. Sorbitio tollit quem dira sicute. ¶ Statum hinc statum. In ti tria verba mittunt preteritum. sto steti. sisto steti vel stiti. verto verti: quod sine controuersia facit in supino versum quemadmodum et verro ris ri. Sed sto steti facit statum prima indifferenti: quod significatur cum dicit statum sive statum dat sto: nam in priori sta producitur: in posteriori sta breuiatur: in simplicitate tamen semper status a um. breuiatur. staturus producitur. In compositione si a mutatur in i breuiatur: vt presto prestitum: insto institum: si manet integra producitur: vt presto prestatum. Insto instas instatum. Sed de his lib. v. differemus. Nunc vero tantum dicamus quod a sto stas composita mittunt supina in itum vel atum: vt consto constas constitum vel atum. asto as itum vel atum. presto as. prestitum vel prestatum. a quo frequenter in libris digestorum legimus prestatio. ¶ Sisto is. cum absolutum est eandem rationem sequitur in supino quam sto stas: cum quo verbo preteritum et supinum habet commune: vt sisto is. steti statum. sed composita semper exeunt in itum: vt circunsto is. circumstiti circumstitum. assisto is astiti tum. Sisto is. stiti cum actiuum est: ego non abnuerim habere supinum in atum sed prima producta: a quo est stator: pro eo qui sistit aliquem coram pretore vel magistratu: sed de his suo loco disputabitur. Status prima est indifferens. Sisto.

Uertoque dat versum: de xi ctum mitte supina.
Xi tamen abijciunt hec: pango: stringoque: fingo:
Ringoque cum meio. sunt qui dicant quoque mingo.
Necto: fluo: figo: cum pecto: flectoque dant xum.
Mittit itum quod vi diuisas preteritum dat.
Sed necui nectum: fricui frictum: seco sectum.
Censeo censum. misceo mixtum. torreo tostum.
Et doceo doctum. teneo tentum: pateoque
Dat passum. careo cariturus dat quoque cassus.
Si presens dat uo. disiunctas exit in utum.
Sed rutum semper ruo dat. que ducis ab illo.
Dant semper utum: rapio raptum: meto messum.
Consulo consultum: colo cultum: excelloque celsum:
Deque alo dicalitum: dat et altum: ast occulo cultum:
Pinso pistum: texo textum: nexoque nexum:
Pectoque dat pexus et pectitus: et tamen entum.

¶ Anto. de xi ctum mitte supina. quod verba que fecerunt preterita in xi mittunt supina in ctum: vt lugeo lugeo luxi luctum: dico cis xi ctum: vico vincis vici victum. nam ab eo quod est sancivi sancitum diximus Lucre. quod porro nequas sancitum quinquidem extat. ¶ Quinque tamen verba que hic ponuntur amittunt n in supinis: ea sunt: pingo gis. pinxi pictum. stringo gis. strinxi ctum. fingo gis. finxi ctum. ringo gis. rinxi ctum. quod et ringor eris. declinatur: meio meis minxi ctum: quod nonnulli mingo gis declinauerunt: sed quemadmodum supra dixi ego nusquam legi. Deinde dicit quod altera quinque verba que fecerunt preterita in xi mittunt supina in xum. ea sunt necto nectis nexi vel nexui xum: siue enim sit a necto nexi vel nexui: siue a nexo xas: vel nexo xis nexi: semper facit in supino nexum. Fluo fluis fluxi xum. unde fluxas vestes. et fluxa corpora dicimus: et fluxus aquarum. Antiquiores quoque autho. Priscia. fluctum a fluo fluis dixerunt. vnde est adhuc fluctus us. et murena fluta. ¶ Figo is. fixi fixum. quamquam Seaurus apud Dio. sagitta confictus dixerit. ¶ Pecto pectis pexi pexum. nam a pectiui pectitum facit: a pexui eum pexum. ¶ Flecto flectis flexi flexum. plexi quoque ab eo quod est plecto is. quoque sumus pene obliti plexum in supino facit. Cat. hos inflectus plexos tulit ipse corollis. hic est ab amplector xus. a complector complexus. ¶ Mittit itum: quod verba facientia preteritum in ui syllabas mittunt supina in itum penultima breui: vt domo as. domui itum: quamquam ab eo quod est domatum Tibullus lib. iiij. dixit. Te duce non alias conuersus terga domator et domatio nomen participiale Ualla formauit. ¶ Sono as. sonui sonitum. et si ab eo quod est sonatum Hora. dixit. Magna sonaturum des nobis huius honorem: sicut a tono as. atum. Idem in epodo dixit. Si quos cois itonata fluctibus hyems ab hoc vertit marc. Sene. in ij. natura. q. q. illa vt sic dicam cominatio et tonatio sine ictu. ¶ Neco tamen cum duplex habet preteritum necui et necaui: ab eo quod est necui facit nectum: ab eo quod est necaui necatum. Sed inter nectus et necatus non est illa differentia quam putauit Priscianus: vt necatus sit ferro: nectus vero alia vi peremptus: sed potius necatus est omnino extinctus: vt Cicero: veneno necatus dixit. et Quintilianus. fame necatus: nectus vero quasi exanimatus et mortuo similis. Cicero. ij. tuscu. Enectus sit tantalus. et Horatius in episto. Bos est enectus arando. ¶ Frico fricas fricui frictum. Iuuenalis. Si prurit frictus ocelli Angulus. ab eo tamen quod est fricatum Plinius libro octauo dicit. pantheras per canes fricatas aconito venantur barbari. Celsus libro sexto ante oleo perfricatus. et Marcel. vitice folijs reuocatur vulua fricata. Seco secas secui sectum. Uergi. primo eneid. secta per ambas Apulei. j. meta. A secatu dicit impetu teli presecata gula. ¶ Censeo censes censui censum. quod secundum analogiam fecit etiam censitum. ¶ Misceo misces miscui mixtum per x. quod etiam in marmoribus antiquis permixtum legimus. Torreo torres torrui tostum. Doceo doces docui doctum. Teneo tenes tenui tentum. Pateo pates patui passum. quod etiam a pando pandis: et patior pateris supinum commune est. Uerg. j. en. Crinibus iliades passis peplumque ferebant. quod a pando vel pateo esse potest. ¶ Careo cares rui. caritum vel cassum. Sed a caritu formatur participium futuri in rus cariturus. Iuuena. cariturus turture magno mulorumque tubis. et cassu formatur participium preteriti cassus. Uerg. ij. en. Nunc cassum lumine lugent. ¶ Si presens dat uo disiunctas. quod verba tertie coniugationis desinentia in uo vocales mittunt supina in utum: vt nuo is. nui nutum: suo suis sui sutum. acuo acuis acui acutum: arguo arguis argui argutum. Plau. in pseudulo. Argutus inquit malorum facinorum. Salu. tamen apud Prisci. in ij. historia. arguiturus quasi ab arguitu dixit multi inquit ex bithynia volentes occurrere falsum filium argui turi. ¶ Ruo ruis rui semper facit rutum in supino. Luc. in iiij. Ruituraque semper stat moles. ab illo vero composita omnia exeunt in utum: vt obruo obruis obrui obrutum. diruo diruis: dirui dirutum: eruo eruis erui erutum. Rapio rapis rapui facit raptum. Meto metis messui per ss duplex facit etiam supinum. ¶ Consulo is. consului consultum. occulo occului occultum. Excello lis excellui siue excelli excelsum. ¶ Alo alis alui alitum facit per regulam. aliquando sed frequentius altus reperitur. Salu. in iugur. octauum inquit etatem artipui altus: reperitur etiam altor et altrix ab altu forma ta. Uerg. iij. en. Et terram altricem diri execramur vlyxi. ¶ Occulo is occului occultum. Pinso sis. pinsui pistum. a quo est pistor pistorie. ¶ Texo xis. texui textum. ¶ Nexo nexis nexui nexum. ¶ Pecto pectis pexi vel pexui pexum. Nam ab eo quod est pectiui pectitum exit. Colu. li. xij. preparate sint et pectine lanc. Idem etiam de cura hortorum. verum vbi iam puro discrimine pectita tellus: sed quia penultimam breuiauit. potest videri reductum ab eo quod est pecto pectis pectui: quod nullus vnquam posuit. ¶ Composita vero a cano is. mittunt supina in entum: vt occino is. occinui occentum. concino concinis concinui concentum: accino accinis accinui accentum.

Preterita in xi mittentia. Figo. Flecto. Preterito in ui diuersa supina. Sono. Neco. Frico. Misco. Terminata in uo desinas. Ruo. Alo. † Negat Nel la pro nutrio alitum reperiri: imo altum: vnde exalto.

Pario cum cōpositis. Regula.

¶ Anto. A pario is. cōposita tam illa que fecerūt in ri preteritū de quibus paulo ante diximus: ꝙ illa q̄ in rui: de quibus nunc agimus mittūt supina in ertum: vt aperio is. aperui apertū: operio opis operui opertū. ¶ A sero seris quoqꝫ cōposita que mutāt simplicis significationem quoqꝫ dicimus facere preteritū in ui syllabas mittunt supina in ertum: vt dissero ris. disserui disertū: assero is. asserui assertum. cōsero is. conserui cōsertum. ¶ In ui preterito ui semper vertit̄ in tum. q̄ verba facientia preteritū in ui syllabā mittunt supina in tū: vt amo amas aui. atum. moneo es. monui monitū. cupio pis. piui. cupitum. audio dis. ui. auditū.

Quod cano cōponit. Pario. ꝛ sero mittit in ertum.
Amicui dat ctum: dat amici. datqꝫ amiciui.
In ui preterito ui semper vertitur in tum.
Poto dat potum. lauo lotū: ꝛ vtrūqꝫ dat atum.
Et caueo cautum: faueo fautum. sed adultum.
Mittitur ex adolet. de pasco mittito pastum.
Dat gnitus agnosco/cognoscoqꝫ. dat sero satū.
Insitus inseui/conseui consitus. atqꝫ
Dant utum soluo: cū voluo. veneo venum.
Et salio saltum: mittit sepelire sepultum.

Excipiunt̄ ꝯo pauca verba mittētia supinū aliter: ea sūt poto potas potaui. q̄d facit potū. Uer. in buc. huc ipsi potū venient ꝑ prata iuuēci. ꝛ ibidē. ꝛ potū pastas age tytire: ꝛ inter agēdū. Luca. in. v. poture te nite grues. Terē. tū ꝓportionē secut⁹ dixit in phormione: nā apud me potaturus est. ¶ Lauo lauas ui. tū. vel lautū ꝓpter eā affinitatē q̄ ē iter au ꝛ o vel lauatū. Ter. in eunu. abeūt lauatuz.

Agnosco.

Ouid. ij. fastoꝝ. Sacra lauaturos mane petebat aq̄s. Ho. ast vbi me fessuz sol acrior ire lauatū admonuit. q̄d nimis licēter dici putat Ser. in. iij. geor. Caueo es. ui. tum. faueo es. ui. tum. ab illo ē caut⁹ ꝛ cautio: ab hoc fautor. ꝙ ꝙ plau. i amphitrione regulā secut⁹ dixit fautor. Adoleo vel adolesco lui. vel leui. tus. pasco cis. paui pastum: q̄d solū in supino s retinuit. agnosco

Sero.

agnoscis agnoui: agnitū. cognosco scis. cognoui cognitū. Iuue. Agnitus accipiēs iubet a ꝑcone vocari. Luc. i. iij. calida mihi cognit⁹ aris egypto. Sallu. tū regulā secut⁹ i. ij histo. dixit. neqꝫ iermes ex ꝑlio viros quēquā agnoturū. ¶ Sero is. seui satū. cui⁹ ꝯposita retinētia simplicis significationē q̄ fecerūt ꝑterita in eui mittūt supina i itū: ea sunt isero iseris iseui isitū: ꝯsero cōserꝭ ꝯseui ꝯsitū. Uer. ij. geor. Mutatāqꝫ isita mala ferre pyrū. Ci. q̄z i verrē ab eo q̄d ē obsero is. obseui dixit. vt eū obsitū leōtinū agrū vidisses: ꝛ ab assero is. asseui. assitū. ¶ De facientib⁹ ꝑterita i ui paulo āte diximus mittere ꝑteritū i ertū.

Soluo.

¶ Soluo uis. ui. ꝛ voluo is. facere supina solutū ꝛ volutū i ꝯsonāte in vocalē mutata ꝛ extrita i: atqꝫ ex horū ꝓportione caluo is. debuit facere calutū: nisi q̄d i vsu nō est. ¶ Ueneo. is. veni venū: ꝓ eo q̄d esse debuit venitū: nūqꝫ reperit̄ nisi iūctū aut cōpositū cū hoc ꝟbo do das dedi. dicimusqꝫ venūdo venūdas venūdedi. ¶ Sepelio is. ii. peli ui sepultū. Uer. ij. eñ. Inuadūt vrbē somno vinoqꝫ sepultā. Cato ꝓportionē secut⁹ dixit mortuus est: sepelitus est.

Venco.

¶ De supinis ꝟboꝝ deponentiū ꝛ cōiū. ¶ Ca. vj.

¶ De supinis verborum deponentium ꝛ communiū. Capitulum. vj. Epitome.

Supina verborū deponentium et cōiuz aliter formantur.

Quoniā i capite superiori exposuit reglas supinoꝝ q̄ ductas a ꝑteritꝭ ꝟboꝝ actiue vocꝭ: hoc i loco ostēdit q̄ rōne a ꝟbis ꝺponētib⁹ ꝛ cōib⁹ formari debeāt supina: itaqꝫ dicit i ꝑmis q̄d si volum⁹ scire supinum alicui⁹ ꝟbi ꝺponētꝭ aut cōis debem⁹ ex analogia fingere vocē illi⁹ ꝟbi actiuā ꝛ ꝑ regulas superi⁹ traditas formare supia: vt ecce letor letaris ex ꝓportiōe deberet facere letaui facietqꝫ i supi. letatū ꝑ illā regulā. In ui ptō ui sꝑ ꝟtit̄ i tū. ꝑterea vereor reris ex ꝓportiōe ꝺbuit facere i ptō ꝟeui: ergo i suplo faciet veritū ꝑ illā regulā. mittit itū q̄d ui diuisas ptm̄ dat. ¶ Fūgor eris. ex ꝓportiōe debuit facere i ptō fūxi. faciet igr̄ i supino fūctū ꝑ illā regulā de xi ctū mitte supina. q̄dā tū ꝟba nō seruāt reglas neqꝫ ꝓportionē: vt reor rerꝭ: q̄d debuit facere rui: atqꝫ i supino ruitū facit tū ratum. Uer. ij. eneidos Nos abijsse rati: ꝛ vēto petijsse mycenas.

Verba deponētia ꝛ cōia qualr̄ in supinis desināt: hic instruit̄ inuenis.

Deponētiū ꝛ cōiū ꝟboꝝ supina fiunt ex ꝓportiōe vocis actiue: vt Letor arꝭ. leto as. taui. tatum. Uereor eris: vereo es: rui. ritū. Fungor ris. fungo is. funxi. ctum. Pauca tamen que sequunt̄ aliter mittūt supina. Reor ris. ratū. Misereor is. misertū. Fateor eris. fassuz. Gradior erꝭ. gressum. Patior ris. passum. Loquor eris locutum. Sequor is. secutū. Fruor ris: fructū vel fruitū. labor laberis lapsuz. Cōminiscor cōminisceris commentum.

¶ Misereor eris: q̄d debuit facere i ꝑterito miserui: ꝛ in suplo miseritū. facit tū misertū. ¶ Fateor eris. debuit facere in ꝑterito fatui ꝛ in supino fatitū: ꝛ facit fassum. ¶ Gradior eris. ex ꝓportione huius verbi gradio is debuit facere gradi in preterito: et in supino grassum. et facit gressum. ¶ Patior eris. facit passum secutus proportionē huius verbi quatio is quassi quassum. potius q̄ hui⁹ potior potiris quod fecit potitū. ¶ Loquor eris ex proportione huius verbi linquis is. debuit facere loctum ꝛ interiecta u facit locutū. eadem quoqꝫ ratione a sequor sequeris fecimus sequutum q mutata in c propter affinitatē vtriusqꝫ litere. ¶ Fruor frueris debuit facere in preterito frui: in supino fruitum. ꝛ interiecta c fecit fructum: quemadmoduz struo struxi structum. Cicero in hortēsio. amenitate summa fructus est. Ulpianus tamen fruiturus dixit in participio futuri teꝑis significatiōis actiue. ¶ Labor laberis debuit facere in preterito lapsi et in supino laptum: sicut scribo scripsi scriptū. ꝛ fecit lapsum. ¶ Cōminiscor comminisceris. debuit facere comminui comminitum: et fecit commentum.

Proficiscor eris. ꝓfectū. Nāciscor eris. ctū. paciscor eris. pactū. Adipiscor eris. adeptū. Ulciscor ris. vltū. Obliuiscor eris. tū. Expgiscor is. rectū. defeciscor is. defessum. Queror q̄reris q̄stū. Utor ris. vsum. Nitor ris. nisuz vl̄ nixū. Cōplector eris. ꝯplexū. Amplector eris. amplexum. Tueor eris. tut⁹ vel tuitus. Tuor is. tutus vel tuit⁹. Ordior ordiris orsum. Experior experiris expertū. Metior iris. mēsum. Morior eris. vel

¶ Anto. ꝓficiscor eris. debuit facere ꝓficiui. tū. ꝛ facit ꝓfectum. ¶ Nāciscor eris debuit facere nāsciui nanscitū ꝛ facit nactū. ¶ Pasciscor eris debuit facere pasciui itū. ꝛ fecit pactū. ¶ Adipiscor ris. debuit facere adipiui adipitū. ꝛ fecit adeptū. ¶ Ulciscor ris. ꝺbuit facere vlsciui itū. ꝛ fecit vltū. Obliuiscor eris. ꝺbuit facere obliuiui itū: ꝛ fecit. oblitū. ¶ Expergiscor eris. debuit facere expgiui itū. ꝛ fecit experrectū: ꝙ ꝙ Luci. penul. bien: expgit⁹ dixit te somno pueros cuz mane expgit⁹ clamas. ¶ Defeciscor eris. quo ꝟbo vsus est Terē. in phor. neqꝫ defeciscar vsqꝫ

ris mortuus vel moriturus. Orior oreris vel oriris. ortus oriturus. Nascor nasceris natus nasciturus.

adeo experier. idē q̃z participiū fecit defessus. dicens defessus iā ambulādo: cū ex ꝓportione debuerit facere defectum defectū. ¶ Tueor eris. potiꝰ secutū est ꝓportionē hoꝝ verborū gero gestū. vro vstū q̃ huius verbi q̃ro q̃situ: itaq̃ diximꝰ questū. ¶ Utor eris sic fecit vsum sicut verro ri. versum. ⁊ nitor eris. nisum vel nixū: sicut verto verti versum. ⁊ flecto ti. flexū. Amplector ⁊ cōplector iō amplexū ⁊ cōplexū fecerūt: q̃ illoꝝ simplex plecto is. plexū fecit. ¶ Tueor eris. ꝓ eo qđ est defendere tutū. tuor tueris ꝓ eo qđ est cernere tuitū facit: habentq̃ idē infinitiuū. testibus Marcello atq̃ Prisc. hoc est tueri: sȝ ab eo qđ est tuor manifestū est exire tueri. Ouid. de arte. Non minor est virtus q̃ q̃rere parta tueri. sȝ ab eo ꝓ eo qđ tuor eris. infinitiuus est tui. Pomponꝰ apđ Marcellū. incip. ⁊ inquit cōtui. Turpillius apud eūdē. Oculi lōga intercapedine aptū cupide cōtui. Sȝ ⁊ alijs modis ⁊ tpibꝰ tuor ꝓ aspicio fere semꝑ tertie coniugationis reperit. Plautꝰ in asinaria. Nā ego illud argētū tā parū stulte scio: q̃ me hūc Scipionem contui. Papi. in achilleide. Nāq̃ modo infensos vtero nihil cōtuor enses. Seneca in hippolyto hippolyte tales intuor vultꝰ tuos nō intueor: vt in oībꝰ legitur libris: qđ rō carminis iābici reformidat. ⁊ apud Ter. i heautontu. hic adulescēs q̃ intuit nos. Lucretꝰ li. iiij. Cū tuimur miseri absynthia tāgit amator Idē in eodē. cōtuit mirās simulacraq̃ luce carētū. Ergo q̃tū ego susp cor: tueor ꝓ defendo semꝑ est secunde cōiugationis. tuor ꝓ seruo sꝑ est tertie: supia ꝓ habēt mutua: nā a tuor tueris tutus. tutor ⁊ tuitio reperit. Macro. in satur. ii tacere talia vis videre tuitiōe pudoris: atq̃ ediuerso a tuor tueris dicimus intuitus ⁊ obtutus. Uergilius. i. en. dū stupet obtutuq̃ manet defixus in vno. ¶ Ordior iris. debuit facere orditū. ⁊ fecit orsum. ¶ Experior iris. debuit facere experiui experitū ⁊ facit expertū. ¶ Metior metiris debuit facere metiui metitū: ⁊ fecit mēsum: vnde est mēsor ⁊ mēsura. Morior moreris vel riris. qđ tā tertie q̃ q̃rte cōiugationis reperit: habetq̃ supinū moritū: a quo participiū futuri tpis moriturꝰ: mortuus ꝓ eo qđ debuit moritꝰ participiū est: aut nomē potiꝰ ꝓ pticipio tpis pti. Eodē mō orior oriris: vel orior oreris tertie et q̃rte coniugationis reperit habetq̃ supinū ortū: a quo est oriturus pticipiū tpis futuri: ⁊ ortū a q̃ est participiū tpis pti. ¶ Adorior adortus facit adorsus: nisi forte ab ordior descendit: sed eiusdē significationis reperitur. ¶ Nascor quoq̃ nasceris supinū hȝ nascitū a quo est participium futuri tpis nasciturus: et natum a quo est participium preteriti temporis.

¶ De verbis carentibus supino. Cap. vij.

¶ Epitome.

Que verba actiua supino carent: que etiam neutra ⁊ que deponentia hic habeas ad oculum: daturq̃ in omnibus dignoscēdis inuiolabile dogma.

Actiua verba supinis carētia sunt hec. Arceo ces. cui. Urgeo. ges. si. Timeo es. ui. Metuo is. ui. Luo luis. ui. Respuo is. ui. Ningo is. xi. Liquo. is. q̃. Caluo uis. ui. Lābo is. bi. Scabo is. bi. Cōpesco is. ui. Dispesco is. ui. Disco discis didici. Scādo scandis scādi. Ango is. xi. Ambigo is. gi. Tollo tollis tuli. Psallo is. li. Cerno is. creui.

¶ Neutra supinis carentia sunt.

Mico cas. cui. Estuo as. aui. Ardeo des arsi. Strideo es di. Algeo es. alsi. Fulgeo es. fulsi. Turgeo es. tursi. Lugeo es. xi. Frigeo ges. xi. Cōniueo es. xi. Cōquinisco is. xi. Scido is di. Rudo is. di. Dego is. gi. Satago is. gi. Sterto. is. tui. obedio dis. diui. Et v̄ba secūde cōiugatiōis mittētia ptm̄ i ui syllabas: vt Rubeo es. bui. Palleo les. lui. Pauca tm̄ huiꝰ ordinis hn̄t supina hec fere. Placeo es. cui. placitū. Noceo es. ui. itū. Ualeo es. ui. itū. Doleo es. ui. itū. Caleo es. lui. itū. Soleo soles: solui solitum. Pateo es. patui passum.

¶ Deponentia verba supinis carentia sunt.

Reminiscor ris. Uescor eris. Medeor eris. Operior iris. Liquor eris. Liceor eris. Carēt etiā supinis oīa verba ptis carētia: vt Aio ais. Furio is. Fido is. Ferio ris. Sisto is. Quatio. tis. Glisco scis. Et verba que dicuntur inchoatiua: vt Palesco scis. Turgesco turgescis. Tepesco tepescis.

¶ De verbis carentibus supino. Cap. viij.

Sunt q̃dā v̄ba a q̃bꝰ supina i vsu non reperiūt: qualia sunt ex actiuis. Arceo es. arcui. qđ ex ꝓportione debuit facere arcitū: sȝ nō est in vsu nisi in cōpositis ab illo: vt coerceo ces. cui citū. exerceo es cui. citum. ¶ Urgeo es. ursi. qđ debuit facere vrsum. Timeo es timui. qđ itū. metuo is ui. qđ metutū. Luo luis lui. qđ lutum. respuo is. respui qđ resputū. Lingo is. linxi qđ linctū. q̃q̃ apud Celsum linctꝰ us. legimꝰ. ¶ Linquo is. liq̃: qđ debuit facere lictū: sȝ non reperit nisi in cōpositiōe. vt delinq̃. liq̃. ctū. relinquo is. reliq̃ relictū. derelinquo is. dereliq̃. derelictū. ¶ Caluo is. calui: qđ ex ꝓportione atq̃ Prisc. autoritate debuit facere caluitū. ¶ Lābo bis. lābi qđ lābitū. ¶ Scabo is. qđ scabitum. cōpesco is: compescui. dispesco is. dispescui. q̃ verba Prisci. ex rōne ꝓportiōis dicit facere cōpescitū: quēadmodū disco is. didici discitū: ⁊ posco poscis poposci poscitū. Sed i vsu nō sūt. Scādo is di. qđ debuit facere scātum a q̃ est scāsilis. vt ab eo cōposita ascēdo is. ascēsum. descēdo is. descēsum. cōscēsum. ango is xi. qđ debuit facere anctū. sȝ quēadmodū inq̃t Diomedes i voce passiua tpa deficiētia circūlocutur ꝑ anxiꝰ a. um loco ptis apꝰ: ⁊ ꝑ hoc v̄bū sum es fui. Ambigo gis. ambegi qđ debuit facere ambactū: tollo tollis tetuli qđ debuit facere latū: sȝ nō reperit nisi i cōpositiōe sublatū. psallo is. psalli: qđ psallū: ⁊ cerno cernis creui. qđ cretū i hac significatiōe nō reperit. Neutra supinis carētia sūt mico micas micui ⁊ ab eo cōpositū emico as. emicui. dimico tm̄ vt diximꝰ alio loco dimicatū facit in supie. ¶ Estuo as: aui. a q̃ q̃si ab actiuo estuatū fecit Hie. i fine ecclastici: in medio inq̃t ignis nō sum estuatus. ¶ Ardeo des. arsi. qđ ex ꝓportione dicimꝰ fecisse arsum. algeo ges. alsi. qđ arsū. fulgeo es. fulsi qđ fulsū. turgeo es. tursi qđ tursū. Strideo es. vel strido is. stridi. Cōniueo es. xi. qđ debuit facere cōnitū. ¶ Cōquinisco xi. qđ v̄bū fuit apud antiq̃s: significatq̃ caput iclinare ⁊ q̃si ꝯtrahere. Pōpōius. ad cū ꝯqueri: interim mulieres ꝯspiciūt. ¶ Sido is sidi; qđ v̄bū supina o sedeo es. mutuat: vl potiꝰ caret illis. ¶ Rudo is di. qđ debuit facere rusum. dego gis. di. qđ dactū. Satago is. gi qđ satactū: q̃ cōposita ab ago agis egi actū. Sterto tis. tui. qđ stertitū. obedio is. ui. qđ obeditū. a q̃ Pli. li. viij. natu. hist. obediturꝰ dixit ramo inq̃t olee q̃ maxie sectꝰ atq̃ obediturꝰ. Et v̄ba neutra secūde ꝯiuga. faciētia ꝑ tm̄ i ui syllabas q̃ debuerāt mittere supia itū: vt hēo es. habui: flacceo es. cui studeo es. studui. rigeo es. rigui. oleo es. olui. ab eo tm̄ Per. fecit oletū: vt suo loco diximꝰ. tumeo es: ui. seneo es. senui. a q̃ antiq̃ores senecꝰ ta. senectū pticipiū fecerūt. Pauca tm̄ huiꝰ ordīs v̄ba hn̄t supina: ea fere sunt. Placeo es. cui. placitū. a q̃ sunt pticipia placitꝰ ꝑ placens ⁊ placiturꝰ. noceo es. cui nocitū: a q̃ ē nociturꝰ. Iuue. nocitura toge nocitura ꝑ etiam militie. Ualeo valui valitū. a quo teste Prisciano valiturus fecit Cic. ¶ A doleo es. dolui. tm̄ reperitur doliturꝰ. a caleo caleo calui. caliturus. a soleo es. lui. solitus a. um. reperit neq̃ enim vsq̃ lectum est solēs aut soliturus. Hoc verbum pateo es. patui: vt

Utor.
Tueor.
Urgeo.
Linquo.
Estuo.
Que verba supina non habent.

Cuius composita per ui mittantur & cui.
So tibi dat siui. Tria dant si viso: capesso:
Atq₃ facesso: sed de pinso pinsuit exit.
Xi duo dant plecto: cum flecto. Sed duo dant xi/ To
Siue xui. necto: cum pecto: quod & in iui.
Dat mitto misi. De verto ponito verti.
Stertuit a sterto: a meto messuit: atq₃ petiui.

olíuerit vasa. leui sto poli⁹ ab eo simplici nascit̃ q̃d nõ ẽ in vsu: leo les leui: a q̃ sunt deleo deles deleui: releo es. releui. dicim⁹ q₃ a lino nis. reui

In po terminata. no is. releui. vt apd Terẽ. in heautõ. Releui dolia oia. simplex etiã ptulit Hor. i. j. car. Cõd: tũ leui dat⁹ l theatro cũ tibi plaus⁹. ¶ In po pauca dubio. q̃ hui⁹ ꝯiugatiõis ṽba i po desinẽtia pauca sunt mittẽtia ptm̃ in psi: vt carpo is. car

In ro desinentia. psi: cui⁹ ꝯposita mutãt a l e: vt decerpo is. decerpsi: ꝯcerpo is. ꝯcerpsi: discerpo pis. discerpsi: repo is. repsi: serpo is. serpsi: scalpo pis. scalpsi: a quo est cõpositũ exculpo is. exculpsi: clepo q̃d raro inuenit̃ clepsi facit i ptõ. ¶ Strepo strepis strepui: atq₃ rũpo rũpis rupi aliũ in modũ q̃ supiora ptm̃ misere. ¶ Dat verro verri. I ro ṽba desinẽtia cum non possint l vnã quãdã rñam cõtrahi eoꝝ pterita singulatim explicauim⁹. Nã verro s₃ Seruiũ versi: sm̃ Carisiũ verri facit: q̃d magis vsu pbat̃. Luciu⁹. hisce etiam reliquias auerrerũt. & publi⁹. cellas indi seruoꝝ ꝯuerri. Gero geris gessi: vro vris vssi n̄ duplex in ptõ acceperũt. ¶ Curro is. pmã geminãs syllabã cucurri facit. Uer. ij. eneid. Gelidusq₃ p ima cucurrit ossa tremor. fecisse etiã curri autor est Gel. li. vij. noct. att. dicitq₃ Probũ annotasse ṽba

A sero composita. Tuberonis ad Oppium scribẽtis: si gñalis species ecce currit p eo q̃d est occurrit. ¶ Quero qris q̃siui: cui⁹ cõposita mutãt e dipthõgõ in i lõgũ: vt cõquiro is. cõquisiui. acq̃ro is. acquisiui: requiro is. requisiui. ¶ Tero is. triui. Sero is. seui. antiquiores q₃ serui per ui diuisas dixerunt: vt Ennius. quã tãto studio seruit: s₃ cõposita a sero is.

In so terminata. dum retinẽt simplicis significationẽ faciũt in erui: vt cõsero ꝯseris cõserui: insero inseris inserui: assero asseris asserui. Hor. j. ser. Nunq̃ tibi vitioꝝ inseuerit olim natura. Q̃d si mutãt simplicis significationẽ l ui syllabas mittũt ptm̃. vt cõsero is. cõserui: insero is. inserui: assero is. asserui. ¶ So tibi dat siui. quod ṽba huius coniugatiõis in so desinentia mittunt ptm̃ in ui: vt accerso is. accersiui: lacesso is. lacessiui: queso sis. quesiui: pro eo q̃d ẽ rogo: a quo nõ iã extat aliud q̃ queso quesum⁹. Sallu. in. j. histo. Curionẽ inqt q̃siui vt adulescentior: & populi suffragijs integer etati cõcederet mamerti. ¶ In si tñ mittũt ptm̃ tria verba sm̃ Diomedẽ & Carisiũ viso visis visi. capesso capessis capessi: facesso sis. facessi. Cicero in diuinatione. Innocẽti periculũ facesseris frequentior tamẽ vsus habet vt verba hm̃õi mittãt ptm̃ in ui. vt Cice. Apud August. in. ij. li. de ciuitate dei. Eschines inquit cũ adulescens tragedias actitasset rempublicã capessiuit. Sallustius apud Priscia. in libro. ij. histo. Diuersa solet vti rebus ꝯditis capessiuit. Idẽ in. iiij. legiones pridie in mõte positos lacessiuit. & Cic. p roscio. Accersiuit inquit aliquã. ¶ Pinso pinsis in ptõ pinsui. Prob⁹ autoritate Pomponij affirmat dicentis. Neq₃ molis molui: neq₃ palatis pinsui. ¶ Xi duo dant plecto. Cũ ṽba huius cõiugationũ desinẽtia in to nõ possunt sub vna regula ꝯprehẽdi sola aut pleraq₃ ex illis explicat singuloꝝ preterita: dicens q̃d in xi mittũt ptm̃ hec duo verba plecto plectis plexi: flecto tis. flexi. Liui. andronic⁹ apud Prisc. insoluto plexi munere. Uer. ij. eneid. nec prius amissam replexi animũue reflexi. Duo quoq₃ mittũt preteritũ in xi simul & in xui: necto nectis nexi vel nexui. Sallu. in. j. histo. Nexui inquit catene mõ. Uerg. v. eneid. Et paribus palmas amboꝝ innexuit armis. Proper. At tibi q̃ nostro nexisti rhetia lecto. ¶ Pecto ctis. pexi vel pexui. Mecenas in octa. Pexui capillũ nature numeribus gratũ. Facit quoq₃ Capro autore pectiui

Gitta. a quo Colu. fecit sup:nũ pect. tũ: s₃ penultima breui: vt suis locis dicem⁹. ¶ Mitto mittis misi: verto tis. verti. In ui syllabas duo mittũt pterita sterto stertui. Persi⁹. postq̃ destertuit esse meonides quintus. ¶ Meto metis messui: q̃d in preterito n̄ duplex accipit. Cato apud Priscia. in campo inquit tiburti vbi ordeũ demessui. ¶ Peto petis petiui.

A peto. sed sisto sisti mittit steteratq₃.
Nexo preteritum per ui dat: texoq₃ iunges. xo

¶ Anto. Sed sisto sisti mittit. hoc verbũ sisto is. aut actiuũ est: facitq₃ in preterito stiti: aut absolutũ neutrũ: facitq₃ steti: quẽadmodũ sto stas cui simile est genere & significatiõe: ab hoc cõposita mittũt pteritũ e mutata in i: vt obsisto is. obstiti: resisto is. restiti: cõsisto is. ꝯstiti: insisto is. institi: quẽadmodũ cõposita a sto stas: vt obsto as. obstiti: resto as. restiti. consto stas. constiti. insto as. institi. Quo piaculo mihi satisfacere pñt: qui pro eo q̃ ego scripsi: sisto stiti: p stiti statui supposuerũt: forte illa ratione ducti q̃ legerũt apud Pris. sisto q̃n actiuã habet significationẽ in pterito deficere: itaq₃ vt ṽbi defectũ resarcirent a statuo is. ptm̃ statui mutuati sunt: itaq₃ mihi accidit tale q̃d Gel. accidisse Marco Catoni cũ pueris quibusdã suoꝝ operum emẽdatoribus. Nã ego cũ stiti hoc in loco scripserim: id q̃d in archetipis ꝯmẽtarijs meis adhuc mõstrare possum: audaculi isti emẽdatores pro stiti statui posuerũt. ṽba Gel. ex libe. ij. noc. attic. hm̃õi sunt I libro veteri. M. Catonis

Gellius. q̃ inscribit̃ cõtra Tiberiũ exulẽ inscriptũ q̃ppe sic erat: q̃d si vadimoniũ capite obuoluto stitisses. recte inqt ille stitisses scripsi: sed falsi emẽdatores e scripto p libros stetisses fecerũt tãq̃ stitisses vanum & nihili ṽbũ esset: quin poti⁹ ipsi nihili sunt: qui ignorãt stitisses dictũ a Catone q̃m sisteret̃ vadimoniũ nõ staret̃. ¶ Nexo pre-

Nexo. teritũ. q̃ duo ṽba reperiunt̃ finita l xo mittẽtia ptm̃ l ui diuisas. nexo is. nexui. texo is texui.

¶ De preteritis quarte coniugationis.

¶ Epitome.

Preterita verborum quarte coniugationis qualiter desinant & in quam syllabam: per hec scripta noscet lector.

Quarte preteritũ ꝓpe semꝑ mittet in iui.
In xi pretereũt duo: sancio: vincio tantũ.
Dat salio salui. micui facis ex amicire.
Sepio dat sepsi: sed ab haurio mittitur hausi:
Quorum preterita plerunq₃ reponis in iui.
Fulcio: farcio: sarcio: raucio: sentio dant si.
Et venio veni. Sed que pario tibi formet.
Preteritum per ui diuisas mittere debent.
Comperio dat eri. cui iungitur & reperire.

De preteritis quarte ꝯiugationis. q̃d verba quarte cõiugationis mittũt ptm̃ in ui scd̃e ꝑsone presentis indicatiui modi: s finali mutata i ui: vt audio audis audiui: munio munis muniui: insanio insanis insaniui: scio scis sciui: nutrio nutris nutriui. Deinde dicit q̃d duo tñ ṽba mittunt preteritum in xi: sancio sancis sanxi. Horatius secũda epistola. tabulas peccare vetantes quas bisquinq₃ viri sanxerunt. ¶ Uincio vincis vinxi: pro eo q̃d est vinculo astringere. Duo quoq₃ dicit reperiri ṽba hui⁹ cõiugatiõis

mittētia p̄teritū in ui diuisas syllabas sallo sallis lui. Ouidi⁹ p̄mo fasto. Per flammas saluisse pec⁹: saluisse colonos cui⁹ cōposita mutāt a i i: vt insilio is. insilui: desilio is. d̄silui: p̄silio is. p̄silui. Luca. l. iiij. Insiluit solo nocturnus pondere. Uer. ch. Haud mora p̄siluere oēs. Idē in. xj. Portis regina sub ipsis desiluit. ¶ Amicio is. Diome. autthore amicui quoq; facit: vt Liui⁹ in laudatiōe Appij claudij: toga inquit p̄etexta amicuit. Apud Acciū queq; lectū est amicio cis. xi. l p̄terito. ¶ Sepio is. sepsi. haurio ris. hausi. Uer. j. ch. At ven⁹ obscuro gradientes aere sepsit. Idē in. iiij. Et vocē his haurib⁹ hausi. s3 hec oīa verba ex p̄positiōe verbo℞ quarte cōiugatōis mittūt aliqñ p̄tm in iui. vt sancio cis iui. vincio cis. iui: salio is. saliui: amicio is. amiciui. Pōponius scbs. sanciuerat ius vtile ciuitati pro sanciuerat. Papi. ix. theba. exclusi salierūt cuspide dētes: p saliuerūt. Uer. iiij. geor. Mollib⁹ in pratis vnctos salire p vires. p saliuere. Uarro ad Cic. tm idē q3 haurierit p hauriuerit. ix. Esa. v. c. hiero. interprete. Sepiuit eā ⁊ lapides exegit. Deinde dixit q̄ q̄nq; verba q̄ vno versu cōplectunt mittūt p̄terita i si. ea sunt fulcio fulcis si. Oui. in epistō. deyanire. hercule supposito sydera fulcit athlas. Phocas tñ hoc verbū i xi dixit exire fulxi. ¶ Sarcio sarcis. si. farcio cis. si. cui⁹ cōposita mutāt a in e: vt refercio cis. si: differcio cis. si. Cice. ij. thu. cui⁹ libris etiā oīa refercerunt. ¶ Raucio cis. si. Cice. j. de orat. c sopum etiam si paulo irrauserit explodi. ¶ Sentio sentis sensi. Uenio venis preter morem verborū quarte ↄiugatiōis facit preteritū veni. Deinde dicit q̄ a pario ris. cōposita mittūt preteritū in ui syllabas: vt aperio ris. rui. operio ris. rui. cooperio cooperis cooperui. duo tñ a pario cōposita miserūt preterita in eri. cōperio eris. cōperi. reperio reperis reperi.

Sepio.

Sentio.

Pario cum cōpositis.

¶ Chri. Quarte p̄teritū ppe semp. Scrib. i q̄rte cōiugatiōis p̄terita ex terminatiōib⁹ cōcludi. In iui. syllabas vt amiciui. in iui vt audiui. in ni vt veni. in ri vt coperi. in si vt: sensi. in ci vt: sancio sanxi. ¶ Preteritis i bi. sui ina oīa q̄tuor tñ finib⁹ sepiunt. tum. num. sum. xum. in tum vero si finiunt omniū sunt cōiugationū cōsonante interim: interim quidē vocali p̄cedēte: vt amo amatū. impleo impletū: sterno stratū: audio auditū. S3 q̄ p̄cedat cōsonās. necto nectum: doceo doctū: rego rectū: sancio sanctū: in num vnū tñ finitur verbū quarte cōiugationis. Uenco venis venū. In sum supina a tribus solū cōiugationib⁹ p̄ficiuntur alijs p̄ter p̄imā: vt suadeo suasum: curro cursum. sentio sum. Duc tandē coniugationes in xum supina miserunt. prima vt nexo nexum. Tertia vt pecto pexū. vieo es. eui. etum. ⁊ si excipi oportuit in secunda cōiugatione. plautus in mene Ain tu illis oculos viere.

Preteritorū quarte cōiugatiōis terminationes.

¶ De supinis verborum. Cap. v.

¶ Epitome.

Qui verborum actiuorum ⁊ neutrorum supina nosse vult: illa scitis preteritis facile his perpendet regulis.

Preteritis in bi tum iuncta pone supinū.
In ci finitis ctum debes ponere semper.
Dat parsi parsum: p̄itū sed mitte peperci.
Ex di preteritis in sum transmitte supina.
Dum deo presentis: dio vel do in sum variatur.
S geminat sedeo sessum. fodio quoq; fossum.
Scindoq; scissum: findoq; fissum: pandoq; passum.
N tamen amittunt cum fundo: tundoq; tunsum.
Dat tamen ⁊ tusum: de tendo dicito tensum
Uel tentum. sed edo dabit esum: mittit ⁊ esum:
A do pone datum: sed que componis ab illo
Si non sunt prime: per itum mittere supinum.
Actum mittit ago: cum pango: tangoq;: frango.
Dat fugitum fugio. lego lectum. pungoq; punctum.
Dat fallo falsum: fallo salsum atq; salitum.

¶ De supinis verborum. Cap. v.

De supinis verborum.

Tota coniugationis difficultas versatur in cognoscenda prima verbi positione: deinde p̄tō: tum demum supino: sed quia supina ex p̄tis plerumq; nascūtur: visum est ex p̄to℞ variatione supina omnium simul coniugationum elicere seruato isto℞ ordine. Dicit in p̄rimis quod verba que fecerunt preteritum in bi mittunt supina in itum super i finalem addita tum: vt bibo bis. bi. itum. glubo glubis bi. bitū. Lambo bi. ⁊ scabo bi. supinis carent. ¶ In ci finitis. q̄ verba que fecerunt preterita in ci. mittunt supina in ctum. sunt autem duo precipue facio cis. ci. factum. iacio is. ci. iactum. quorum composita in supinis mutant a in e si in p̄ma positione mutauerunt a i i. vt perficio cis. perfeci perfectum: inficio cis. infeci infectum. reficio cis. ci. fectum. Ico cis. horum rationem sequens. quia fecit in preterito ici: in supino q̄3 ictum fecit. At vero parco cis. quia duplex habet preteritum parsi ⁊ peperci. parsi facit parsum: peperci parcitum. Pli. li. xxxij. natu. histo. Italie parcitum est vetere interdicto patrum. ¶ Ex di preteritis. q̄ verba que fecerunt preterita in di. mittunt supina in sum: ita tñ q̄ verba secunde coniugationis terminata in deo et tertie in dio. vel in do. mittunt supina deo vel dio vel do mutata in sum: vt mordeo morsum. tondeo tonsum. fodio fossum: sed in hoc s geminauit: vt statim dicem⁹. ¶ Scando scansum. cado casum. cedo cesum. Deinde dicit q̄ quinq; verba hic posita habēt duplex ss in supinis: ea sunt: sedeo sessum: fodio fossum: scindo scissum: findo fissum: pando passum: quorum tria posteriora amittunt n in supinis: quēadmodum et duo q̄ addit fundo fusum: ⁊ tūdo tusum. q̄ euphonie cā Serui⁹ atq; Pris. dicūt eē factū: sed in cōpositiōe hui⁹ v̄bi tūdo n sp̄ exterit: vt cōtūdo cōtusum: retūdo retusum: ptundo ptusum i simplicitate poti⁹ retinet: vt apō Uer. j. ch. Suppliciter tristes ⁊ tūse pectora palmis. ¶ Tēdo is. duplex h3 supinū tēsum ⁊ tentū. Luca. in p̄mo. ⁊ varias tēso dedit aere formas. Idē in secūdo. tensisq; rudentib⁹ acte. Uerg. in p̄ape. tentaq; ad exēplū sit sua turba dei. In cōpositis quoq; vtrunq; reperitur: vt ostendo ostendis ostentum vel ostensum. Pretendo pretentum vel pretensum. intendo intentum vel intensum: extendo extentum vel extensum. Edo edis. duplex habet etiam supinum esum et esum. quod magis in compositis apparet. vt comedo comestum vel comesum. Cice. pro cluentio. potius comestum q̄ epotum in venas atq; omnes partes corporis permanaret. ⁊ Sal. referēte Diome. Comesta inquit patrimonia. Iuue. ⁊ cito rapturus de nobilitate comesa quod superest. alia potius in esum q̄ in estum mittunt. vt ambedo ambesus. adedo adesus. exedo exesus. Uergil. in. iij. eneidos. Ambesas subigat malus consumere mensas: Idem in. ix. et postibus hesit adesis. Idem. j. georgi. Nigris exesa chelydris. ¶ A do pone datum. quod hoc verbum do das dedi facit in supino datum: et ab illo composita si sunt prime coniugationis habent etiam simplicis rationem: vt circundo circundas circundedi circundatum. Si vero sint tertie mittunt supina in itum: vt trado tradis traditum. vendo is: vendidi venditum. credo is. credidi creditum. abscondo dis † abscondidi absconsum vel absconditum: sed quemadmodum Diome. ait: melius dicimus absconditum. ¶ Pedo is. pepedi aut ca=

Ico.

Regulas.

Cōposita a tundo.

Termiata in do.

† Imo abscondi. Pompo. authore. Nonio abscondisti inter natce.

et supinis: aut peditũ facit. Catullus. subtile ac leue peditũ libonis est. ¶ Actũ mittit ago. in gi reperiũtur tñ sex verba facientia preteritũ: quorũ supina singulatim explicat: ea sunt ago is. egi actũ. tango is. tetigi tactũ. pãgo is. pegi: vel potius pago is. pepigi pactũ: frãgo gis. fregi fractũ: q̃ duo in supinis euphonie causa literã extruxerũt: s; ab eis cõposita etiã si in p̃senti mutãt a in i supinis illã a retinẽt vt ago is. egi. actũ redigo is. redigi redactum: adigo is. adegi adactũ. tãgo is. tetigi tactũ. cõtingo is. ꝯtigi cõtactũ. attigo is. attigi attactũ. frãgo is. gi. fractũ in fringo is. infregi infractũ: perfringo is. perfregi perfractũ. pango is. pepigi pactũ: ĩpingo is: impegi ĩpactũ. fugio quoq; qd ĩ p̃terito fecit fugi in supinis fecit fugitũ. Lego is. legi fecit lectũ: composita vero ab illo q̃ mutant e in i retinent illã e vt colligo is. collegi collectũ: seligo is. selegi selectũ. pungo is. pupugi punctũ tã ab eo qd est pupugi q̃ ab eo qd est punxi. ¶ Dat fallo falsum. in li p̃teritũ mittẽtia hec fere reperiunt mittentia supina in sum: fallo is. fefelli. falsum. sallo is. ꝓ eo qd est salẽ infundere alicui rei tertie cõiuga. cũ est. fecit in p̃terito salli atq; idem mittit in supino salsum. hinc Nunius dixit. isthec sum multo sale saliturus. ⁊ dicim⁹ holera salsos ⁊ insulsos. Reperitur etiã quarte cõiugationis. ⁊ tũc facit ĩ p̃terito salui ⁊ supino salitũ. qd frequẽtius reperitur q̃ salsum. Liuius andronicus saliturus isthec inq̃t mutãt salẽ. Corne. Seuerus. ad quẽ saliti pomiliones afferebant. idem alio loco distract⁹ atq; salitus. Salu. apud Diomedẽ l. iiij. histo. reliquis inq̃t cadauera salita. Itaq; cũ tertie cõiugationis est primã producit positione l. duplici vt facile apparet ex Lucilij poete versus illo. Sallere murenas mercem in frigidaria ferre: itaq; ea rõne l. acceperit duplex qua religio ⁊ reliquie. Cũ vero est quarte: q; nũq̃ in carmine reperitur per l simplex scribi debet salio is. Diome. putat salitus a salo nõ salio deduci. scribit enĩ his verbis. veteres ambiguitatẽ appellationis vitantes ⁊ analogiã salitus sum dixerũt a salo: is. nõ a salio. nos tñ cum apud Cel'uz lib. ij. de medicina legerimus pisces q̃ salẽ non patiuntur solidina saliuntur. ⁊ apud Lucaz hiero: interprete. qd si sal euanuerit in quo salietur: vtrãq; verbi positionẽ in vtraq; coniugatione posuimus. reperitur etiã salleo es. secũde coniugationis apud Fabianũ referente Diomede. cũ caro sallet diuturnior est inquit.

Salitus a sallo non a salio vt Diomedes putat venit.

Vello vulsum. pello pulsum. tolloq; latum.
Percello celsum dabit. excello quoq; celsum.
Emptum mittit emo. venio ventum: cano cantum
Et rumpo ruptum. capio cum cepio dant ptum.
De curro cursum. de verro ponito versum.
Dat pario paritum vel partum. compositumq;.
Quod venit a pario semper mittatur in ertum.
In si preteritum plerũq; reponitur in sum.
S geminat missum de mitto: cedoq; cessum.
Et cudo cussum. iubeo iussum: premo pressum.
Indulsi indultum dat ⁊ indulsum. gero gestum.
Tortum vel torsum dat torqueo. at vro dat vstum.
Sartio sartum. farcio fartum. fulcio fultum.
Haustum vel hausum dedit haurio. cãbio campsuz.
Quod si preteritum: dat psi. ptum pone supino.
Statum siue statum dat sto: cum sisto. sed illud
Quod sto componit dat itum: quandoq; dat atum
Quod tibi dat sisto per itum misere supina.

¶ Ant. Vello is. duplex hz p̃teritũ velli vulsi; ab vtroq; misit supinũ vulsum. ꝓ quo antidores dicebãt volsuz. Martia. s; mẽs est pannice volsa tibi. ¶ Pello. is. pepuli pulsuz. Tollo is. qd apd antidores vt dixim⁹ fecit tetuli ĩ supino debuit facere latũ s; cũ ĩ vsu nõ sit quẽadmodũ loco tetuli posuimus sustuli: ita ꝓ eo qd debuit eẽ latũ suffecim⁹ sublatũ. ¶ Percello is. duplex hz p̃teritũ pculi pculsi: s; ab vtroq; misit supinuz pculsum: vt apd Ver. quaꝝ sacra fero ingẽti pculsus amore. ¶ Excello is. culi sum. nã cuz scdе cõiuga. est excelleo vix habere põt supinũ ex ꝓportionis rõne. ¶ A sallo is: li. supina non reperiunt: ideo nõ meminit hoc ĩ loco. ¶ Emptũ mittit emo. q; vnũ modo verbũ reperit qd facit p̃teritũ emi. emo emis emi: facitq; ĩ supino emptũ. cui⁹ cõposita retinẽt e p̃teriti in supinis vt redimo redemi ptũ. adimo. ademi ptũ. ¶ In ni duo tñ reperiunt fecisse p̃teritũ venio is: veni quod fecit vẽtũ. ⁊ cano is. cecini qd fecit cantũ. Apu. tñ. viij. cãturi dixit. ¶ Ex rũpo ruptũ. ĩ pi tria vba mittũt p̃terita. rũpo is. rupi qd facit ruptũ. capio is. cepi captũ. cepio is. cepi a quo tñ est ĩ vsu p̃teritũ cepi: ⁊ tpa q̃ formãt ab eo. facit q; in supino ceptũ. ¶ De curro cursuz. qd tria vba q̃ hic ponunt mittẽtia p̃teritũ. ĩ ri mittũt supina variũ ĩ modũ. nã curro is. cucurri facit cursum. ⁊ verro ris. verri facit verritum vel versuz s; ab eo qd est vsi videt esse vsum. ab eo qd verri vritũ. Ver. j. en. vsa puluis inscribit hasta: qd participiũ teste Seruio ibidẽ nõ a verto is: s; a verro is dedit deducit. quẽadmodũ ⁊ plautus dicit ĩ vẽtũ oĩa versa. Apu. ĩ apologia ꝓ magia ab eo qd est cõuerro ris. cõuerri cõuerritũ dixit cõuerritor est tumide gingiuule. ¶ Paro ris. qd ex deriuatis: ab eo possum⁹ itelligere duplex habet supinũ partũ ⁊ paritũ. nã a partu dicimus part⁹ parta partũ. partus ue. parturio parturis: ab eo qd est paritũ Papi. x. theba. dixit atq; hosti veniat paritura marito. ¶ Composita vero a pario que oĩa vt dixim⁹ quarte sunt cõiugationis: siue mittũt preteritũ ĩ ri siue ĩ rui semꝑ mittũt supina ĩ ertũ: vt cõperio comperis cõperi cõpertũ. reperio is. reperi repertum. aperio aperis aperui apertũ. operio operis operui opertũ. ¶ In si p̃teritum. q; verba facientia p̃teritũ ĩ si mittũt supina in sum: vt mulceo mulces mulsi mulsum. vnde Cice. apud Pri. ꝯmulsa atq; recreata. ⁊ Varro apud eundẽ capite ꝯmulso dixit. Sal. l. iij. histo. postea inq̃t dic liberalibus verbis permulsi sunt. ¶ Ludo ludis lusi lusuz. ledo ledis lesi lesum: sentio sentis sensi sensum. raucio raucis rausi rausum. Lucilius. Rausuro tragicus que carmina perdit oreste. Quinq; tamen verba que hic ponuntur geminant s in supinis. ea sunt mitto mittis misi missum. cedo cedis cessi cessum. cudo cudis cudi vel cussi cussuz. ab vtroq; p̃terito fecit ĩ supino cussum: iubeo iubes iussi iussum. premo premis pressi pressuz. Indulgeo es. indulsi ex proportiõe facit indulsum: sed ⁊ indultus dixit Marcellus. tanq̃ licẽtia inq̃t crudelitatẽ idulta. ¶ Gero geris. gessi gestum. Torqueo torques torsi tortuz vel torsum. ¶ Uro vris vsi vstum. Sarcio is. sum. vnde sartores ⁊ sarta tecta dicuntur. ¶ Farcio farcis farsi fartum. a quo fartus farta fartum. ⁊ fartores dicti. ¶ Fulcio fulcis fulsi fultũ. Iuuenalis. Nos vrbem colimus tenui tibicine fultam. ¶ Haurio ris. si. vel hauriui haustum vel hausum vel hauritum. Vergilius quarto eneidos. que bella exhausta canebat. Idem in eodem. supplicia hausurum et nomine Dido sepe vocaturum. Apuleius. ij. meta. Lagena inq̃t facilis hauritu. Idẽ in tertio. haurito plusculo vncto corporis mei membris perfricui. ⁊ in tertio. rorem rigentem hauritum ista cõfestim deferto vrnulis. ¶ Cambio cambis nunq̃ nisi in Apuleio pro magia legi: operas inquit tuas cũ vicinis cambias. eius preteritum referente Prisciano Carisius protulit campsi. quod ideo non posuimus: q; nusq̃ inuenimus. Itaq; supinum hoc in loco extra ordinem posuimus: quoniam ab eo deriuatur frequentatiuum campso as. quo Ennius vsus est. Leucatem inquit

Emo.

Pario cum suis deriuatiuis compositis.

Ludo.

Fulcio.
Hauroi.

campsant: et iuniores ab eo fecerunt campsor campsoris. ¶ Qd psi preteritum. Verba illa que fecerunt psi in psi mittunt supina in ptum: vt nubo is. psi. ptū. como is. psi. ptū. sorbeo es. sorpsi ptū: nam ab eo quod est sorbui: itum. fit. Unde est sorbitio et sorbitiuncula. Persi. Sorbitio tollit quē dira sicute. ¶ Statū siue statū. In ti tria verba mittunt preteritū. sto steti. sisto steti vel stiti. verto verti: qd sine controuersia facit in supino versum quēadmodū et verto tis ti. Sed sto steti facit statum primo indifferenti: qd significatur cum dicit statum siue statum dat sto: nā in priori sta producitur: in posteriori sta breuiatur: in simplicitate tñ semp status a uni. breuiatur. staturus pro- ducitur. In cōpositione si a mutatur in i breuiatur: vt presto prestitū: insto institū: si manet integra producitur: vt presto prestatum. Insto instas instatum. Sed de his lib. v. differemus. Nunc vero tantum dicamus q a sto stas cōposita mittunt supina in itum vel atū: vt consto constas cōstitū vel atū. asto as itū vel atū. presto as. prestitū vel prestatū. a quo frequenter in libris digestorū legimus prestatio. ¶ Sisto is. cū absolutū est candē rationē sequit in supino quam sto stas: cum quo verbo preteritum et supinum habet cōmune: vt sisto is. steti statū. sed composita semper exeunt in itum: vt circunsto is. circūstiti circūstitum. assisto is astiti tum. Sisto is. stiti cum actiuum est: ego non abnuerim habere supinum in atum sed prima producta: a quo est stator: pro eo qui sistit aliquem coram pretore vel magistratu: sed de his suo loco disputabitur.

Status prima est indifferens.

Sisto.

Vertoqꝫ dat versum: de xi ctum mitte supina.

At tamen abijciunt hec: pango: stringoqꝫ fingo:

Ringoqꝫ cum meio. sunt qui dicant quoqꝫ mingo.

Necto: fluo: figo: cum pecto: flectoqꝫ dant xum.

Mittit itum quod vi diuisas preteritum dat.

Sed necui nectū: fricui frictum: seco sectum.

Censeo censum. misceo mixtum. torreo tostum.

Et doceo doctum. teneo tentum: pateoqꝫ

Dat passum. careo cariturus dat quoqꝫ cassus.

Si presens dat uo. disiunctas erit in utum.

Sed rutum semper ruo dat. que ducis ab illo.

Dant semper utum: rapio raptum: meto messum.

Consulo consultum: colo cultum: excelloqꝫ celsum:

Deqꝫ alo dic alitum: dat et altum: ast occulo cultum:

Pinso pistum: texo textum: nexoqꝫ nexum:

Pectoqꝫ dat pexus et pectitus: et tamen entum.

¶ Anto. de xi ctum mitte supina. q verba q fecerūt preterita i xi mittūt supina in ctū: vt lugeo luges luxi luctū: dico cis xi ctū: vico vincis vici victū. nā ab eo qd est sancitū sancitū diximꝰ Lucre. qd porro neqas sancitū qnquidē extat. ¶ Quinqꝫ tñ verba que hic ponunt amittūt n in supinis: ea sunt: pigo gis. pixi pictū. strigo gis. strixi ctū. fingo gis. finxi ctū. rigo gis. rixi ctū. qd ē rigor eris. declinat: meio meis mixi ctū: qd nōnulli migo gis declinauerūt: sed quēadmodū supra dixi ego nusqꝫ legi. Deinde dicit q altera qnqꝫ verba q fecerunt preterita i xi mittunt supina in xū. ea sunt necto nectis nexi vel nexui xū: siue cū sit a necto nexi vel nexui: siue a nexo xas: vel nexo xis nexi: semp facit in supino nexū. Fluo fluis fluxi xū. vñ fluxas vestes et fluxa corpa dicimꝰ: et fluxꝰ aquarum. Antiquores quoqꝫ autho. priscia. fluctū a fluo fluis dixerūt. vnde ē adhuc fluctꝰ us. et murena flucta. ¶ Figo is. fixi fixū. qꝫ Scaurꝰ apud Dio. sagitta pfictus dixerit. ¶ Pecto pectis pexi pexū. nā a pectiui pectitum facit: a pexui eqꝫ pexū. ¶ Flecto flectis flexi flexū. plexi qꝫ ab eo qꝫ est plecto is. qdqꝫ sumꝰ pene obliti plexū i supino facit. Cat. hos intellectꝰ plexos tulit ipse corollis. hic ē ab āplector xus. a cōplector cplexꝰ. ¶ Mittit itū: q verba facientia preteritū in ui syllabas mittunt supina in itū penultima breui: vt domo as. domui itū: qꝫ ab eo qd est domatū Tibullus lib. iiij. dixit. Te duce non alias cōuersus terga domator et domatio nomē participiale Ulla formauit. ¶ Sono as. sonui sonitū. et si ab eo q ē sonatū Hora. dixit. Magna sonaturū des nois huiꝰ honorē: sicut a tono as. atū. Idē in epodo dixit. Si qd cois itonata fluctibꝰ hyēs ab hoc vtit mare. Sene. in. ij. natura. q. qꝫ illa vt sic dicā cōminatio et tonatio sine ictu. ¶ Neco tamen cū duplex habet preteritum necui et necaui: ab eo qd est necui facit nectum: ab eo quod est necaui necatum. Sed inter nectꝰ et necatus non est illa differentia quam putauit Priscianus: vt necatus sit ferro: nectus vero alia vi peremptus: sed potius necatus est omnino extinctus: vt Cicero: veneno necatus dixit. et Quintilianus. fame necatus: nectus vero quasi exanimatus et mortuo similis. Cicero. ij. tuscu. Enectus sit tantalus. et Horatius in episto. Bos est enectus arando. ¶ Frico fricas fricui frictū. Juuenalis. Si prurit frictus ocelli Angulus. ab eo tamen qd est fricatum Plinius libro octauo dicit. pantheras per canes fricatas aconito venantur barbari. Celsus libro sexto ante oleo perfricatus. et Marcel. vitice folijs reuocatur vulua fricata. Seco secas secui sectū. Vergi. primo eneid. secta per ambas Apule. j. meta. A secatu dicit impetu teli presecata gula. ¶ Censeo censes censui censum. qd fm analogiam fecit etiam censitum. ¶ Misceo misces miscui mixtum per x. quod etiam in marmoribus antiquis permixtū legimus. Torreo torres torrui tostū. Doceo doces docui doctum. Teneo tenes tenui tentum. Pateo pates patui passum. quod etiā a pādo pandis: et patior pateris supinum cōmune est. Verg. j. eñ. Crinibus iliades passis peplumqꝫ ferebant. quod a pando vel pateo esse potest. ¶ Careo cares rui. caritū vel cassum. Sed a caritu format participium futuri in rus cariturus. Juuena. caritura turture magno mulorumqꝫ inbis. a cassu formatur participium preteriti cassus. Verg. ij. eñ. Nūc cassum lumine lugēt. ¶ Si presens dat uo disiunctas. q verba tertie coniugationis desinētia in uo vocales mittunt supina in utum: vt nuo is. nui nutū: suo suis sui sutū. acuo acuis acui acutum: arguo arguis argui argutū. Plau. in pseudulo. Argutus inquit malorū facinorū. Salu. tamē apud Prisci. in. ij. historia. arguiturus quasi ab arguitu dixit multi inquit ex bithinia volentes occurrere falsum filiū arguituri. ¶ Ruo ruis rui semper facit rutum in supino. Luc. in. iiij. Rnituraqꝫ semp stat moles. ab illo vero cōposita omnia exeunt in utum: vt obruo obruis obrui obrutum. diruo diruis: dirui dirutum: eruo eruis erui erutū. Rapio rapis rapui facit raptū. Meto metis messui p ss duplex facit etiā supinum. ¶ Cōsulo is. consului consultū. occulo occului occultū. Excello lis excellui siue excului excelsum. ¶ Alo alis alui alitū et facit per regulam. aliqñ sed frequētius altꝰ reperit. Salu. in iugur. oēm inquit etatē arripui altus: reperitur etiā altor et altrix ab altu forma ta. Verg. iij. eñ. Et terrā altricē nobis execramur vlyxi. ¶ Occulo is occului occultū. Pinso sis. pinsui pistum. a quo est pistor pistoris. ¶ Texo xis. texui textum. ¶ Nexo nexis nexui nexū. ¶ Pecto pectis pexi vel pexui pexum. Nā ab eo qd est pectiui pectitū exit. Colu. li. xiij. preparate sint et pectine lane. Idē etiā de cura hortorum. verum vbi iam puro discrimine pectita tellus: sed qꝫ penultimam breuiauit. potest videri reductū ab eo quod est pecto pectis pectui: qd nullus vnqꝫ posuit. ¶ Cōposita vero a cano is. mittunt supina in entum: vt occino is. occinui occentum. concino concinis concinui concentum: accino accinis accinui accentum.

Preterita i xi mittentia.

Figo.

Flecto.

Preterito per ui diuersa supina.

Sono.

Neco.

Frico.

Misco.

Terminata in uo diuisas.

Ruo.

Alo.

† Negat stella pro nutrio alitum reperiri: imo altum: vnde exalto.

¶ Anto. A pario is. cõposita tom illa que fecerũt in ri preteritũ de quibus pauloante diximus: q̃ illa q̃ in rui: de quibus nunc agimus mittũt supina in ertum: vt aperio is. aperui apertũ: operio opis operui opertũ. ¶ A sero seris quoq; cõposita que mutãt simplicis significationem quoq; dicimus facere preteritũ in ui syllabas mittunt supina in ertum: vt dissero ris. disserui disertũ: assero is. asserui assertum. cõsero is. conserui cõsertum. ¶ In ui preterito ui semper vertit in tum. q̃ verba facientia preteritũ in ui syllabã mittunt supina in tũ: vt amo amas aui. atum. moneo es. moui motũ. cupio pis. piui. capitum. audio dis. ui. auditũ. Excipiunt vo pauca verba mittẽtia supinũ aliter: ea sũt poto potas potaui. qd facit potũ. Uer. in buc. huc ipsi potũ venient p prata iuuẽci. & ibidẽ. & potũ pastas agere tytire: & inter agẽdũ. Luca. in. v. potare te nile grues. Terẽ. tñ pportionẽ secut⁹ dixit in phormione: nã apud me potaturus est. ¶ Lauo lauas ui. tũ. vel lautũ pp̃ter eã affinitatẽ q̃ ẽ iter u & o vel lauatũ. Ter. in eunu. abeũt lauatuz. Ouid. ii. fastoꝝ. Sacra lauaturas mane petebat aq̃s. Ho. ast vbi me fessuz sol acrior ire lautũ admonuit. qd nimis licẽter dici putat Ser. in. iii. geor. Caueo es. ui. tum. faueo es. ui. tum. ob illo ẽ caut⁹ & cautio: ab hoc fautor. q̃q̃ plau. i amphitrione regulã secut⁹ dixit fautor. Adoleo vel adolesco lui. vel leui. tus. Pasco cis. paui pastum: qd solũ in supino s retinuit. agnosco agnoscis agnoui: agnitũ. cognosco scis. cognoui cognitũ. Iuue. Agnitus accipiẽs iubet a pcone vocari. Luc. l. iii. calida mihi cognit⁹ arte egypto. Sallu. tñ regulã secut⁹ i. ii. histo. dixit. neq; lernes ex pluo viros quẽquã agnoturũ. ¶ Sero is. seui satũ. cui⁹ cõposita retinẽtia simplicis significationẽ q̃ fecerũt pterita in eui mittũt supina i itũ: ea sunt isero iseris iseui isitũ: cõsero cõseris cõseui cõsitũ. Uer. ii. geor. Mutatã q; isita malo ferre pyrũ. Ci. q̃z i verrẽ ab eo qd ẽ obsero is. obseui dixit. vt cũ obsitũ leõtinũ agrũ vidissẽs: & ab assero is. asseui. assitũ. ¶ De faciẽtib⁹ pterita i ui pauloãte dixim⁹ mittere pteritũ i ertũ. ¶ Soluo uis. ui. & voluo is. facere supino solutũ & volutũ i cõsonãte in vocalẽ mutata & extrita l: atq; ex horũ pportione caluo is. debuit facere calutũ: nisi qd i vsu nõ est. ¶ Ueneo. is. veni venũ: p eo qd esse debuit venitũ: nũq̃ reperit ... sicutũ aut cõpositũ cũ hoc vbo do das dedi. dicimusq; venũdo venũdas venũdedi. ¶ Sepelio is. sepeliui sepultũ. Uer. ii. en. Inuadũt vrbẽ somno vinoq; sepultã. Cato pportionẽ secut⁹ dixit mortuus est: sepelitus est.

Pario cum cõpositis.

Regula.

Quod cano cõponit. Pario. & sero mittit in ertum.
Amicui dat ctum: dat amici. datq; amicuui.
In ui preterito ui semper vertitur in tum.
Poto dat potum. lauo lotũ: & vtrũq; dat atum.
Et caueo cautum: faueo fautum. sed adultum.
Mittitur ex adolet. de pasco mittito pastum.
Dat gnitus agnosco/cognoscoq;. dat sero satũ.
Insitus inseui/conseui consitus. atq;
Dant utum soluo: cũ voluo. veneo venum.
Et salio saltum: mittit sepelire sepultum.

Agnosco.

Sera.

Soluo.

Ueneo.

¶ De supis vboꝝ deponẽtiũ & cõiũ. ¶ Ca. vi.

Supina vborũ deponentium et cõiũ qualiter formantur.

Quoniã i capite supiori exposuit reglas supioꝝ õductas a pteritis vboꝝ actiue voci: hoc i loco oñdit q̃ rõne a vbis dponẽtib⁹ & cõib⁹ formari debeãt supina: itaq; dr i pmis qd si volum⁹ scire supinum alicui⁹ vbi dponẽt aut cõis debem⁹ ex analogia fingere vocẽ illi⁹ vbi actiuã & p regulas superi⁹ traditas formare supla: vt ecce letor letaris ex pportiõe deberet facere letaui faciet igit i supi. letatũ p illã regulã. In ui ptõ ui sp vertit i tũ. pterea vereor reris ex pportiõe dbuit facere i ptõ verui: ergo i supio faciet veritũ p illã regulã. mittit itũ qd ui dimisas prĩi dat. ¶ Fũgor eris. ex pportiõe debuit facere i ptõ fũxi. faciet igit i supino fũctũ p illã regulã de xi ctũ mitte supina. q̃dã tñ vba nõ seruãt reglas neq; pportionẽ: vt reor reris: qd debuit facere rui: atq; i supino rutũ facit tñ ratum. Uer. ii. eneidos. Nos abiisse rati: & vẽto petiisse mycenas. ¶ Misereor eris: qd debuit facere i pterito miserui: & in supio miseritũ. facit tñ misertũ. ¶ Fateor eris. debuit facere in pterito fatui & in supino fatitũ: & facit fassum. ¶ Gradior eris. ex pportione huius verbi gradio is debuit facere gradi in preterito: et in supino grassum. et facit gressum. ¶ Patior eris. facit passum secutus proportionẽ huius verbi quatio is quassi quassum. potius q̃ hui⁹ potior potiris quod facit potitũ. ¶ Loquor eris ex proportione huius verbi linquo is. debuit facere loctum & interiecta u facit locutũ. eadem quoq; ratione a sequor sequeris fecimus sequutum q mutata in c propter affinitatẽ vtriusq; litere. ¶ Fruor frueris debuit facere in preterito frui: in supino fruitum. & interiecta c fecit fructum: quemadmoduz struo struxi structum. Cicero in hortẽsio. amenitate summa fructus est. Ulpianus tamen fruiturus dixit in participio futuri tpis significatiõis actiue. ¶ Labor laberis debuit facere in preterito lapsi et in supino laptum: sicut scribo scripsi scriptũ. & fecit lapsum. ¶ Cõminiscor comminisceris. debuit facere comminui comminutum: et fecit commentum.

¶ De supinis verborum deponẽtium & communiũ. Capitulum. vj. Epitome.

Uerba deponẽtia & cõia qualr in supinis desinãt: hic instruit inuenis.

Deponẽtiũ & cõiũ vboꝝ supina fiunt ex pportiõe vocis actiue: vt Letor aris. leto as. taui. atum. Uereor eris: vereo es: rui. ritũ. Fungor ris. fungo is. funxi. ctum. Pauca tamen que sequunt aliter mittũt supina. Reor ris. ratũ. Misereor is. misertũ. fateor eris. fassuz. Gradior eris. gressum. Patior ris. passum. Loquor eris locutum. Sequor is. secutũ. Fruor ris: fructũ vel fruitũ. labor laberis lapsuz. Cõminiscor cõminisceris commentum.

¶ Anto. pficiscor eris. debuit facere pficiui. tũ. & facit pfectum. ¶ Nãciscor eris debuit facere nãsciui nanscitũ & facit nactũ. ¶ Pasciscor eris debuit facere pasciui itũ. & fecit pactũ. ¶ Adipiscor ris. debuit facere adipiui adipitũ. & fecit adeptũ. ¶ Ulciscor ris. dbuit facere vlsciui itũ. & fecit vltũ. Obliuiscor eris. dbuit facere obliuiui itũ: & fecit. oblitũ. ¶ Expergiscor eris. debuit facere expgiui itũ. & fecit experrectũ: q̃q̃ Luci. penul. dixit: expgit⁹ dixit te somno pueros cũ mane expgit⁹ clamas. ¶ Defetiscor eris. quo vbo vsus est Terẽ. in phor. neq; defetiscar vsq;

Proficiscor eris. pfectũ. Nãciscor eris. ctũ. pasciscor eris. pactũ. Adipiscor eris. adeptũ. Ulciscor ris. vltũ. Obliuiscor eris. tũ. Expgiscor is. rectũ. defetiscor is. defessum. Queror q̃reris q̃stũ. Utor ris. vsum. Nitor ris. nisuz vl nixũ. Cõplector eris. cõplexũ. Amplector eris. amplexum. Tueor eris. tut⁹ vel tuitus. Tuor is. tutus vel tuit⁹. Ordior ordiris orsum. Experior experiris expertũ. Metior iris. mensum. Morior eris. vel

ris mortuus vel moriturus. Orior oreris vel oriris. ortus oriturus. Nascor nasceris natus nasciturus. adeo experier. idē q̃z participiū fecit defessus. dicens defessus iuz iā ambulādo: cū ex ꝓportione debuerit facere defectum defectū. ¶ Gueror eris. potius secutū est ꝓportionē hoꝝ verborū gero gestū. vro vstū q̃ huius verbi q̄ro q̄situ: itaq̃ diximus questū. ¶ Utor eris sic fecit vsum sicut verro ri. versum. & nitor eris. nisum vel nixū: sicut verto verti versum. & flecto ti. flexū. Amplector & cōplector iō amplexū & cōplexū fecerūt: q̄ illoꝝ simplex plecto is. plexū fecit. ¶ Tueor eris. ꝓ eo qđ est defendre tutū. tuor tueris ꝓ eo qđ est cernere tuitū facit: habentq̃ idē infinitiuū. testibus Marcello atq̃ Prisc. hoc est tueri: sꝫ ab eo qđ est tuor manifestū est exire tueri. Ouid. de arte. Non minor est virtus q̄ q̄rere ꝑta tueri. sꝫ ab eo ꝟbo qđ tuor eris. infinitiuus est tui. Pomponius apđ Macellū. incip. & inquit cōtui. Turpillius apud eūdē. Oculi lōga intercapedine aptū cupide cōtui. Sꝫ ī aliꝭ modis & tꝑibus tuor ꝓ aspicio fere semꝑ tertie coniugationis reperit̄. Plautus in asinaria. Nā ego illud argētū tā parū sic scio: q̄ me hūc Scipionē contui. Papi. in achilleide. Nāq̃ modo infensos vtero nihil cōtuor enses. Seneca in hippolyto hippolyte tales intuor vultus tuos nō intueor: vt in oībus legitur libris: qđ rō carminis iābici reformidat. & apud Ter. ī heautontiu. Hic adulescēs q̄ in tuit nos. Lucretius li. iiij. Cū tuimur miseri absynthia tāgit amator Idē in eodē. cōtuit̄ miras simulacraq̃ luce carētū. Ergo q̄tū ego susp cor: tueor ꝓ defendo semꝑ est secunde cōiugationis. tuor ꝓ seruo sꝑ est tertie: supīa ꝟbo habēt mutua: nā a tuor tueris tutus. tutor & tuitio reperit̄. Macro. in satur. li tacere talia via videre tuitiōe pudoris: atq̃ e diuerso a tuor tueris dicimus intuitus & obtutus. Uergilius. j. en. dū stupet obtutuq̃ manet defixus in vno. ¶ Ordior iris. debuit facere ordiritū. & fecit orsum. ¶ Experior iris. debuit facere experitū experitū & facit expertū. ¶ Metior metiris debuit facere metiui metitū: & fecit mēsum: vnde est mēsor & mēsura. Morior moreris vel iris. qđ tā tertie q̄ q̄rte cōiugationis reperit̄: habetq̃ supinū moritū: a quo participiū futuri tꝑis moriturus: mortuus ꝟo ꝓ eo qđ debuit moritus participiū est: aut nomē potius ꝓ participio tꝑis pti. Eodē mō orior oriris: vel orior oreris tertie et q̄rte coniugationis repit̄ habetq̃ supinū ortū: a quo est oriturus pticipiū tꝑis futuri: & ortū a q̄ est participiū tꝑis pti. ¶ Adorior adortus facit adorsus: nisi forte ab ordior descendit: sed eiusdē significationis reperitur. ¶ Nascor quoq̃ nasceris supinū hꝫ nascitū a quo est participium futuri tꝑis nasciturus: et natum a quo est participium preteriti temporis.

¶ De verbis carentibus supino. Cap. vij.

¶ Epitome.

☞ Que verba actiua supino carent: que etiam neutra & que deponentia hic habeas ad oculum: daturq̃ in omnibus dignoscēdis inuiolabile dogma.

Actiua verba supinis carētia sunt hec. Arceo ces. cui. Urgeo. ges. si. Timeo es. ui. Metuo is. ui. Luo luis. ui. Respuo is. ui. Ningo is. xi. Liquo. is. q̄. Caluo uis. ui. Lābo is. bi. Scabo is. bi. Cōpescois. ui. Dispersco is. ui. Disco discis didici. Scādo scandis scādi. Ango is. xi. Ambigo is. gi. Tollo tollis tuli. Psallo is. li. Cerno is. creui.

¶ Neutra supinis carentia sunt.

Mico cas. cui. Estuo as. aui. Ardeo des arsi. Strideo es di. Algeo es. alsi. Fulgeo es. fulsi. Turgeo es. tursi. Lugeo es. xi. Frigeo ges. xi. Cōniueo es. xi. Cōquinisco is. xi. Scido is di. Rudo is. di. Dego is. gi. Satago is. gi. Sterto. is. tui. obedio dis. diui. Et ꝟba scđe cōiugatiōis mittētia ptm̄ ī ui syllabas: vt Rubeo es. bui. Palleo les. lui. Pauca tn̄ huius ordinis hn̄t supina hec fere. Placeo es. cui. placitū. Noceo es. ui. itū. Ualeo es. ui. itū. Doleo es. ui. itū. Caleo es. lui. itū. Soleo soles: solui solitum. Pateo es. patui passum.

¶ Deponentia verba supinis carentia sunt.

Reminiscor ris. Uescor eris. Medeor eris. Operior iris. Liquor eris. Liceor eris. Carēt etiā supinis oīa verba ptis carētia: vt Aio ais. Furio is. Fido is. Ferio ris. Sisto is. Quatio. tis. Glisco scis. Et verba que dicuntur inchoatiua: vt Palesco scis. Turgesco turgescis. Tepesco tepescis.

¶ De verbis carentibus supino. Cap. viij.

Unt q̄dā ꝟba a qbus supina ī vsu non reperiūt̄: qualia sunt ex actiuis. Arceo es. arcui. qđ ex ꝓportione debuit facere arcitū: sꝫ nō est in vsu nisi in cōpositis ab illo: vt coerceo ces. cui citū. exerceo es cui. citum. ¶ Urgeo es. ... si. qđ debuit facere vrsum. Timeo es timui. qđ itū. metuo is ui. qđ metutū. Luo luis lui. qđ lutum. respuo is. respui qđ resputū. Ligo is. linxi qđ linctū. q̄ apud Celsum linctus us. legimus. ¶ Linquo is. liq̄: qđ debuit facere lictū: sꝫ non reperit̄ nisi in cōpositiōe. vt delinq̄. liq̄. ctū relinquo is. reliq̄ relictū. derelinquo is. dereliq̄. derelictū. ¶ Caluo is. calui: qđ ex ꝓportione atq̃ Prisc. auctoritate debuit facere caluitū. ¶ Lābo bis. lābi qđ lābitū. ¶ Scabo is. qđ scambitū. cōpesco is. compescui. dispesco is. dispescui. q̄ verba Prisci. ex rōne ꝓportiōis dicit facere cōpescitū: quēadmodū disco is. didisci discitū: & posco poscis poposci poscitū. Sed ī vsu nō sūt. Scādo is di. qđ debuit facere scātum a q̄ est scāsilis. vt ab eo cōposita ascēdo is. ascēsum. descēdo is. descēsuz. cōscēsum. ango is xi. qđ debuit facere anctū. sꝫ quēadmodū inq̄t Diomedes ī voce passiua tꝑa deficiētia circūloq̄mur ꝑ anxius a. um loco ptis capi: & ꝑ hoc ꝟbū suz es fui. Ambigo gis. ambegi qđ debuit facere ambactū: tollo tollis tetuli qđ debuit facere latū: sꝫ nō reperit̄ nisi ī cōpositiōe sublatū. psallo is. psalli: qđ psallū: & cerno cernis creui. qđ cretū ī hac sīgatiōe nō reperit̄. Neutra supinis carētia sūt mico micas micui & ab eo ꝯpositū emico as. emicui. dimico tn̄ vt diximus alio loco dimicatū facit in supis. ¶ Estuo as: aui. a q̄ q̄si ab actiuo estuatū fecit Hie. ī fine ecclastici: in medio inq̄t ignis nō sum estuatus. ¶ Ardeo des. arsi. qđ ex ꝓportione diceimus fecit se arsuz. algeo ges. alsi. qđ arsū. fulgeo es. fulsi qđ fulsū. turgeo es. tursi qđ tursū. Strideo es. vel strido is. stridi. Cōniueo es. xi. qđ debuit facere cōnictū. ¶ Cōquinisco xi. qđ ꝟbū fuit apud antiq̄s: significatq̃ caput īclinare & q̄si ꝯniuere. Pōpōius. ad eū ꝯqueri: interim mulieres ꝯspiciūt. ¶ Sido is sidi: qđ ꝟbū supina a se deo es. mutuat̄: vel potius caret illis. ¶ Rudo is di. qđ debuit facere rusum. Dego gis. di. qđ dactū. Satago is. gi qđ satactū: q̄ ꝯposita ab ago agis egi actū. Sterto tis. tui. qđ stertitū. obedio is. ui. qđ obeditū. a q̄ Pli. li. viij. natu. hist. obediturus dixit ramo inq̄t olee q̄ maxie sequi atq̃ obedituro. Et ꝟba neutra scđe ꝯiuga. facietia ꝑtm̄ ī ui syllabas q̄ debuerāt mittere supia ī itū: vt hēo es. habui: flaceo es. cui studeo es. studui. vigeo es. vigui. oleo es. olui. ab eo tn̄ per. fecit oletū: vt suo loco diximus. tumeo es: ui. seneo es. senui. a q̄ antidores senectus ta. senectū pticipiū fecerūt. Pauca tn̄ huius ordis ꝟba hn̄t supina: ea fere sunt. placeo es. cui. placitū. a q̄ sunt pticipia placitus ꝑ placeo & placiturus. noceo es. cui nocitū: a q̄ ē nocitur. Iuue. nocitura toge nocitura ꝑ etunt̄ militie. Ualeo valui valitū. a quo teste Prisciano valiturus fecit Cic. ¶ A doleo es. dolui. tn̄ reperitur doliturus. a caleo cales calui. caliturus. a soleo es. lui. solitus a. um. reperit̄ neq̃ enim vsq̃ lectum est solēs aut soliturus. Hoc verbum pateo es. patui: vt

Utor.
Tueor.
Urgeo.
Linquo.
Estuo.
Que verba supina non habent.

aliis in locis diximus cõe hz supinũ cũ pãdo is. ⁊ patior eris. Illud hoc quoq; notandũ est hoc verbũ fio fis neq; hr̃e supina nec pticipia: neq; eñ vnq; reperit̃ fiens neq; fiendus: vt inq̃t Diome. nõ factus a. um. atq; faciẽdus a. um. a facio is. feci. mutuatũ est. ¶ Deponẽtia supinis carẽtia sunt. Reminiscor is. qd debuit facere reminitũ. ⁊ Vescor ris. qd debuit facere vetũ. ⁊ medeor eris. qd debuit facere meditũ operior iris. qd debuit facere opitũ: quoꝝ circũloquia vt inq̃t Diome. aliũ de supplent̃. ⁊ reminiscor eris. recordatus sum. vescor eris pastus sum. medeor eris. medicatus sum. operior iris. optus sum. liqueor eris. qd debuit facere licitũ l circũloquiis diximus liq̃factus sum: vel fui liq̃factus erã vel fuerã ⁊c. ¶ Liceor eris. qd debuit facere licitũ qd cũ in vsu nõ sit. ab eo tñ factũ ẽ licitor aris. ciusdẽ ppe significationis ṽbũ p qd supplent̃ circũloqia sui primitiui: carẽt ẽt supinis oĩa ṽba ptis carẽtia: nã cũ supina ex ptis quodã mõ pẽdeãt merito deficientibus ptis deficiẽt ẽt supia. ¶ Ea sũt aio ais qd a dico is. ptm̃ mutuat̃. ¶ Furio is. qd supplet̃ ab insanio insaniui. ¶ Sido is. qd Prisc. ptõ dicit carere mutuat̃ illud tñ vt puto a sedeo sedi. atq; ɔñr supinũ: vt pauloañ dicebamus: ferio is. qd a pcutio mutuat̃ ptm̃ pcussi. Amb. tñ de obitu Theodosii imperatoris a ferio feritur9 fecit. Isaac inq̃t p fidẽ nec gladium ferituri parẽtis expauit. ¶ Sisto is. qd ptõ carere authores sunt Phocas et Pris. nos tñ Gelii ⁊ Catonis authoritate psuasi cũ actiuũ steti est facere diximus: ⁊ l supino statũ cum absolutũ steti: ⁊ eq̃ statũ in supino. ¶ Quatio tis. pterito carere dixit Phocas: qd et analogia q̃ssi ⁊ quassum facere ex cõpositis manifestum est: dicimus eñ cõcussio is. cõcussi. sum. pcussio tis. pcussi sum. Preteritis caret: vt supra dictum est hoc verbum glisco is. ⁊ verba inchoatiua que ex consequenti supina non habent.

¶ De varietate quadam in verbis. Cap. viij.

¶ Epitome.

Verboꝝ queda diuersis inflectuntur cõiugationibus eiusdẽ tñ remanẽt generis: alia per alia coniugationis varietatẽ genus: alia genus ⁊ significationem: ⁊ alia genus ⁊ coniugationẽ immutãt. Preterita insuper inserunt̃ quedã a diuersis verbis excẽtia: ⁊ quorũdam verborum duplicia preterita: ⁊ de supinis idem.

Verba diuersis ɔiugatiõibus declinata sũt vt Lauo as. lauo is. Arto as. arto is. Sono as sono is. Dẽso as. dẽsco es. Et cõposita a cubo cubas. vt Accubo accubas. accumbo is. Procubo pcubas. pcũbo is. Recubo bas. recumbo bis. Succubo succubas. succũbo bis: Nexo as. nexo xis. Strideo es. strido dis. fulgeo. es. fulgo gis. tergeo es. tergo is. Claudeo es. claudo is. Cõniueo es. conniuo is. Caueo es. cauo is. feruco es. feruo is. Oleo oles. olo. olis. Rideo des. rido is. Excellẽo es. excello is. Cieo es. cio cis. Pareo es. parere. Pario ris. parire. Potior eris. vel potior iris. in infinitiuo potiri. Orior orieris. vel orior iris. in infinitiuo oriri. morior morieris. vel morior iris. in infinitiuo mori. ¶ Cõplura alia verba reperiũtur diuersarũ cõiugationũ: sed diuersi generis ⁊ diuerse significatiõis: vt Albo albas: albeo albes. Duro duras: dureo res. Liquo as. liqueo es. Liquesco scis. Liquor erĩ. Miseror aris. misereor eris. Medico cas. medeor ris. Tueor eris. tutus vel tuitus. Tuor tueris tutus vel tuitus. ¶ Varie significationis ⁊ cõiugationis verba. Mãdo mãdas mandaui. mando mandis mandi. fundo fundas fundaui: fundo fundis fudi. Dico dicas dicaui: dico dicis dixi. Predico casaui. predico cis. xi.

¶ De varietate quadã verboꝝ. Cap. viij.

Etsi de hac ṽboꝝ varietate sparsim ɔ singulas cõiuga. aliqd pstrinximus visum tñ hoc in loco sic de oibus hmõi ṽbis dicere. Ponit igit̃ l primis versa primeatq; aliarũ ɔiugationũ. Lauo as. lauo is. p tertiã. Ver. iij. eñ. squidũ lauit ĩde cruorẽ. Idẽ l. x. lauit iproba teter ora cruor.
Arto. pñtis eñ idicatiui ⁊ vtrobiq; ex q̃titate syllabe depẽhẽdimus: nã l pñti ptia breuiat̃: l ptõ pducit̃. ¶ Arto as. artio is. iui. q̃rte ɔiuga. Neuius apd Mar. artiuit linguã in palatũ: cepit labia suggere. Idẽ apud eundẽ. conatus inq̃t artiuit mr̃. Sono as. sono is. p tertiam. Luc. icaligare oculos isonat̃ aure aures. Idẽ alio loco. littora lata sonãt. ¶ Dẽso as. dẽsco es. p. ii. Ver. ix. eñ. Extremi addẽsent acies. sic eñ legẽdũ eẽ Pris. testat̃. Idẽ. j. ge. Dẽsat erãt q̃ rara mõ q̃ dẽsa relaxat. ¶ Cõposita a cubo as. qd aliias l locis diximus p pmã ⁊ tertiã declinãt̃: habẽtq; ptm̃ cõe lcubo as. lcũbo is. accubo as. accũbo is. pcubo
Nexo. as. pcũbo is. recubo as. recũbo is. dicimus tñ secubo as. nõ secũbo is. atq; ediuerso succũbo is nõ succubo as. ¶ Nexo as. ⁊ nexo. is. Ver. v. eñ. Nexãtẽ nodis seq; l sua mẽbra plicãtẽ. Liuius andro. apd Pris. nexebãt. multa lterflexu nodorũ dubio. Deinde ponit ṽba scõe ⁊ tertie cõiug. ¶ Strideo es. strido is. de q̃ l scõa ɔiugatiõe diximus. ¶ Fulgeo es. fulgo is. ver. v. eñ. ductores
Tergeo. auro effulgẽt. Idẽ l. viij. auroq; effulger fluct9. ¶ Tergeo ges. tergo is. Iuue. vasa aspera tergeat alter. Hor. quã gallina tergere palatũ. de tertia ɔiugatiõe nõ succurrit mihi exẽplũ: atq; idcirco de ldustria Hor. ṽsuz illũ imitari q̃dã l loco diximus. Si placare tñ tibi vẽtris oluscula possent: non tua sordidior tergeret ora cibus. ¶ Claudeo es. claudo is. p eo qd est claudico as. Cecili9. aut ibi nos situs ibi ɔciliũ claudeat. Sallu. ij. hist. Cõmratiõe claud. t. p eo qd clau
Conniueo. dicat. Cõniueo es. ɔniuo is. Calu9. cũ gr̃a ingẽti ɔniuere pabula somno. Per ve!nisi cõniues.
†A ferruendo fit ferueo sicut a lite liueo ex volo v s vo ueo. Inde feruor. ferueo. ¶ †Ferueo es. feruo is. ver. j. eñ. Feruet opus: redolẽtq; thymo fragrãtia mella. idẽ l. viij. feruere leucatẽ auroq; effulgere fluct9. Lucilli9 q̃z apd Quĩ. li. j. oratoriarũ lstitutionũ. Feruet aq̃ ⁊ feruit. feruet nũc: feruit ad annũ. ¶ Caueo caues. cauo is. nã tertie. cõiug. etiã fuisse supra notauimus: cũ de ṽbis l vo syllabã desinẽtibus dictũ est. ¶ Oleo oles: olo is. Plau. in cornicula apd Diome. olũt edes arabicas. ¶ Excelleo es. excello is. de q̃ l tertie cõiugatiõis ṽboꝝ ptis diximus. ¶ Rideo rides. rido is. Bitu9 de patiẽtia apud Diome. Irridũt hor l lachrimas. ¶ Cieo es. cio cis. quẽadmodũ in supiorib9 dictũ est: tã
Cieo ⁊ cio. scõe q̃ quarte ɔiugatiõis reperit̃: in cõpositione ṽo tñ quarte: qd etiã de pario is. ⁊ suie cõpositis dicẽdũ est: nã p tertiã dixit Terẽ. in phor. Nec parere hec iã diu p etatẽ põt: ⁊ p quartã. Enni9. oua parire solet gen9 pẽnis ɔdecoratũ. Cui9 cõposita oĩa sunt q̃rte ɔiugatiõis. ¶ Cupio p's. cũ plerũq; tertie reperiat̃: Lucil. in pmo dixit. Portarũ
Cupio. claustra cupiret. Atq; ediuerso cũ venio is. p quartã ppe semp reperiat̃: Enni9 apd Marcel. dixit senex sum ⁊ mortem occupẽ puusq; eueniat. quasi p tertiã euenio is. declinet̃. Sedu. q̃z l paschali scõam psonã pñtis idicatiui modi numeri singularis q̃ in quarta cõiugatiõe semper in fine pducit̃ pinde ac si esset tertie breuiauit dicẽs. peruenis ad xp̃m: nõ xp̃s puenit ad te. ¶ Potior eris. potior iris. tertie cõiu. plerũq; reperit̃: nõnũq; etiã quarte maxie
Potior. in infinitiuo. Ver. iij. eñ. polidoꝝ obtrũcat ⁊ auro vi potit̃. Oui. xiij. me. Tuq; tuis armis: nos te poteremur Achille. Neui9 apud Prisc. scõe penetrat penit9 thalamoq; potit̃. Lucil. apd eũdẽ. Deficit alma ceres: nec plebes pane
Morior. potit̃. in infinitiuo nõ poti: sed potiri semp facit. ¶ Moror morerio: ⁊ morior moriris. Luc. in. iiij. Nõ q̃ grauis moritur iugulo qui puocat ensem. Ver. ij. eñ. nunc morere. Ennius. Nũc est ille dies: cũ gloria maxima sese nobis ostẽdat seu viuimus siue morimur. Terẽ. in eunu. Risu emouri oẽs. frequẽtiue tñ in infinitiuo mori q̃ moriri reperi

Orior eris.orior oriris. Uer.h.eft. Noftrorum obruimur oriturque miferrima cedes.cuius infinitiuũ femper repies q̃rte cõiug.oriri. Cõplura alia verba ponunt diuerfarum ꝯiugationũ:ſz diuerſi gñis fignificatiõis:vt albo albas pme cõiugatiõis actiuũ eſt:ꝛ albeo es.ſcde neutrũ.eodẽ mõ nigro as.nigreo es.duro as. dureo es.atqꝫ ẽt tertie albefco is.nigrefco is.durefco cis. Liquo as.p pmã actiuũ eſt.Per. Uatũ ꝛ plorabile ſi q̃d eliquat.Uer.i more.Foraminibufqꝫ liquat emũdata ceres. Liqueo es.p ſcdaꝫ ꝛ liquefco is.p tertiã neutra ſũt abſoluta. Liquor eris.dpones eſt abſolutũ.Miferor aris.p pmã:ꝛ mifereor reris.p ſcdam.preterea medico as.ſiue medicor aris.p pmã:vt medeor eris.p ſcdaꝫ fola ꝯſtructiõe ꝛ ꝯiugatiõe differũt:ſz de ꝯſtructiõe ſuo loco di. Tueor ris.p eo q̃ꝺ ẽ defendo.tuor eris.p eo q̃ꝺ cerno cõiugatiõe ꝛ ſignificatiõe differũt:vt.ſ.diximus. Uarie ſignificatiõis ſunt q̃dã verba q̃ cũ eãdẽ habeãt poſitionẽ cõiugatiõe mutata mutãt ẽt ſignificationẽ:vt mãdo as. mãdaui:q̃ꝺ eſt ppemodũ cõmẽdare:Mãdo is.q̃ꝺ eſt dẽtibus cõficere:cũ illud ſit pme cõiugatiõis:hoc vero tertie.Eodẽ mõ fundo as.p eo q̃ꝺ eſt fundamẽtũ iacere.fundo is.p eo q̃ꝺ eſt ſpargere. Dico as.p eo q̃ꝺ eſt approp̃are ſiue ꝯſecrare.dico dicis.p eo q̃ꝺ eſt artificioſe loq̃. Predico p̃dicas.p eo q̃ꝺ eſt laudo:predico p̃dicis.pro eo q̃ꝺ eſt ante dicere ſiue diuinare.

Liquor. Mifereor.

Uolo volas volaui.volo vis volui. Lego as.aui.lego gis.gi. Sero ras.aui.fero feris ferui vel fcui. Educo educas:educaui.educo cis.eduxi. Appello las . laui. appello lis.appuli.Cõpello compellas . aui.cõpello compellis compuli.

Ant. Uolo ad aues ptinet. Uolo vis ad homines atqꝫ deos imortales. Lego as.eſt mittere legatũ aliquo ſiue teſtõ aliq̃d poſt mortẽ alicui relinq̃re. Lego is.ẽ colligere furari ꝛ libros legere. Sero as.ẽ clauſtra adhibere.fero is. eſt ſemẽ ſpargere. Educo as.p eo q̃ꝺ eſt nutrire.educo is.p eo q̃ꝺ eſt extra vel ſurſum duco. Appello as.ꝛ ꝯpello as.p eo q̃ꝺ eſt alloquor ſiue voco ꝯpoſita ſ verbo pello as. q̃ꝺ i vſu nõ ẽ. At vero appello is.ꝛ ꝯpello is.ꝯpoſita ſunt a pello is.pepuli:ſignificatqꝫ illud applicare: hoc vero congerere ſiue adunare. Eadẽ p̃terita. Eſt ꝛ alia in verbis ꝯſideratio:q̃ q̃dã ſunt p̃terita a diuerſorum poſitionibus deriuata:vt aceo es.p eo q̃ꝺ eſt acidũ eẽ:ꝛ acuo is:p eo q̃ꝺ eſt acutũ facere: idẽ atqꝫ eõe hñt p̃teritũ atqꝫ eodẽ mõ de reliq̃s verbis q̃ hic ponunt. Preterita duplicia ab eodẽ verbo. Sũt ẽ ꝯtrario q̃dã verba duplex hñtia ptm vt plico as.cui.vel plicaui.ꝛ ab eis ꝯpoſita.vt explico as.cui.vel explicaui.ſz de his copioſius i capite p̃teritorum diſputatũ ẽ. Eadẽ ſupina a diuerſis verbis;vt vro is.ꝛ verto is.q̃ꝺ vtrũqꝫ facit in ſupinis verſum:ꝛ pateo,tes.tui. pãdo dis. di. patior ris.q̃ oĩa cõe hñt ſupinũ paſſum. Supina duplicia e diuerſo ſunt.q̃dã verba q̃ duplicia ſupina hñt:vt torqueo es.tortũ vel torſum. Sz de his oĩbus i capite p̃teritorum ꝛ ſupinorum plenius dictũ eſt:nũc tñ volumus lectorẽ admonere quẽadmodũ i verbis diuerſitates huiõi repiãt.

Sero as.

Eadem preterita a diuerſis inſtantibus.

Aceo aces acui.acuo acuis acui. Frigeo ges.frixi.frigo gis.frixi. Luceo luces luxi.lugeo luges luxi. Fulgeo ges.fulſi. fulcio cis.fulſi. Cerno nis.creui.creſco cis.creui. Pauco nes:ui.paſco ſcis.paui. Pẽdeo des.pepẽdi.pẽdo dis.pepẽdi. Fero fers tuli.tollo lis.tetuli vel tuli. Sto ſtas ſteti.ſiſto ſiſtis.abſolutuꝫ ſteti.

Preterita duplicia ab eodem verbo.

Plico as.cui. vel aui. Neco as.cui.vel necaui. Sorbeo ſorbes ſorbui vel pſi. Sapio is.ſapui vel ſapiui. Parco cis.peperci vel ſi.pango is.pepigi vel panxi. Pũgo is.pupugi vel punxi. Uello is.velli vel ſi. Lino is. lini vel leui. Sino nis.ſini vel ſiui. Uerro is.ri.vel verſi. Necto tis.nexui.vel nexi . Pecto pectis pexui vel pexi:vel pectiui ſiue pectui. Sãcio cis.xi.vel ſanciui. Uincio cis: vinxi.vel vinciui. Salio lis ui.vel ſaliui. Amicio cis. amicui vel amiciui. Sepio pis. ſepſi vel ſepiui.haurio hauris hauſi vel hauriui.

Uerba duplex preteritũ hñtia.

Eadem ſupina a diuerſis verbis.

Uerro ris.verſum.verto tis.verſum. Pateo pates paſſum.pando dis.paſſum.patior eris paſſum.

Supina duplicia ab eodem verbo.

Torqueo es.torſum vel tortum. Tẽdo dis.tentũ vel tẽſum. Abſcõdo is.abſcõditũ vel ſum. Alo. is. alitum vel altũ. Figo gis.fictũ vel fixum. Fluo is.ctũ.vel xũ. Ruo is.rutum.vel itũ. Nitor eris.niſum vel nixum.

De cõpoſitione verborũ cũ prepoſitionibus.

Epitome.

Que verba in cõpoſitione p̃teritis iungunt:q̃ a in u mutãt:q̃ a vel e in i:que au in eo vel u:que inſup a in u:q̃ e in i:ꝛ poſtremo que a in e.ꝛ de alijs quibuſdam verborum conſiderationibus.

Prepoſitiones cũ veniunt in cõpoſitionẽ cũ verbis: aut corrũpunt verbi integritate manẽte. vt pono nis. ipono imponis:aut ipſis manẽtibus integris verba corrũpũtur:vt incipio incipis:aut adinuicẽ prepoſitiões ꝛ verba corrumpũt ꝛ corrũpũtur:vt ipero ras.aut vtraqꝫ manẽt integra. Sz quẽadmodũ corrũpãtur prepoſitiões in ea parte q̃ eſt de ortographia diſſeritur:nunc quẽadmodũ verba corrũpãtur:dicemus:monẽtes in primis.

De cõpoſitiõe verborum. Prepõnes ꝯponunt cũ reliq̃s oĩbus fere orõnis ptibus:ſz cũ verbis frequẽtiſſime. Itaqꝫ viſum eſt hoc in loco pauca de ꝯpoſitiõe verborum ꝛ aliarum ptiũ orõnis cũ prepoſitiõibus annotare. Cũ igit prepõnes veniũt in cõpoſitionẽ cũ verbis aut corrũpunt verbi integritate manẽte;vt oppono is.poſui. q̃ꝺ cũ ex ad p̃poſitiõe ꝛ pono is. cõponit corrũpitur ad o mutata i p ipo verbo manẽte itegro.aut corrũpunt verba ipſis p̃põnibus manẽtibus itegris vt pficio cis.feci:q̃ꝺ ex p̃põne per:ꝛ facio is.cõponit verbũ.corrũpit a mutata in i prepõne itegra manẽte:aut prepõnes ſimul ꝛ verba corrũpunt:vt efficio is.q̃ꝺ cõponit ab ex p̃poſitiõe ꝛ facio is.corrũpit x mutata i i:ꝛ facio verbũ a mutata in i. Aut prepõnes ſimul ꝛ verba manẽt integra:vt deamo as.q̃ꝺ ex de p̃põne:ꝛ amo as. cõponit. Sz q̃uis de p̃poſitionũ corruptiõe i ea pte q̃ eſt de orthographis copioſius diſputet:ne hoc a nobis itactũ oĩno relinquat:libuit pauca ꝺliberare:prius tñ de prepõnibus:deinde de verbis differemus. Igit prepõnes in b deſinẽtes ſũt ab:ob:ſub.ſz ſi ꝯponat ab cũ dictiõe icipiẽti a vocali exili vel aſpirata: itegra manet. vt abactor is. aberro as.ambigo is..abominor aris. abũdo as:abhorreo es. Cũ incipiẽtibus a b:nõ cõponit:nã abbr uio.ꝛ ſi cũ b ab aliq̃bus ſcribatur:ex ad nõ ex ab cõponit : q̃ꝺ ẽt de adhibeo dicẽdũ eſt. Cũ incipientibus a c ꝛ bs: cõponit:vt abſcedo abſcedis:abſcõdo dis. Cũ icipiẽtibus a d:manet integra:vt abdico as.abdo abdis:

Prepõnes in ꝯpoſitiõne verbis iũcte.

Ab in cõpoſitione.

abduco cis. Cũ incipiẽtibus ab f ptim manet integra vt abfui abfuturus abforẽ:partim b mutata mutata in u vocalẽ:vt aufero:aufugio. Cũ icipiẽtibus ab g:nõ ꝯponit. Cũ icipiẽtibus ab i:manet itegra:vt ablacto ableo abluo. Cũ

In bo terminata.

et primo de desinētib⁹ in bo: ⁊ dicit q̄ mittūt p̄teritū i bi: bo mutata i bi/ vt bibo is. bibi. scabo scabis bi. glubo is glubi: lābo is. lābi. Oui. vj. met. Uerbaq̄ʒ ebiberat audi lactātia nati. Luc. Jucūdusq̄ʒ puer quē lāberat ore placētas adē. scaberat vt porc⁹ cōtritis arbore costis. ¶ Jn psi vero duo verba mittunt p̄teritū: nubo. is nupsi: ⁊ scribo is scripsi. ¶ Composita vero a cubo as. q̄ accepta m litera per hāc coniugationem inflectuntur extrita m mittūt preteritū in ui disiunctas: de quo in principio capitis hui⁹ dictū est. ¶ Jn ui p̄teritū. q̄ verba desinētia in sco mittunt p̄teritū in ui ablata s ⁊ co finali mutata in ui. vt pasco pascis paui: cui⁹ cōposita que mutāt a in e: vt statim dicem⁹ i ui syllabas mittūt p̄teritū cōpesco cōpescis cōpescui: dispesco dispescis dispescui. cresco crescis creui: nosco noscis noui: q̄esco q̄escis quieui: suesco suescis sueui. sʒ duo verba gemināt in p̄terito primas syllabas: mittūtq̄ʒ preteritum in ci. ea sunt posco poscis poposci: disco discis didici. Antiquiores tamē vt Gel. lib. viij. noc. atti. scribit deposci p̄ poposci dicebāt. Uale. antias in annalib⁹ dicit. Q. Martio pretore peposcit. Deinde dicit q̄ verba q̄ ab alijs grāmaticis dicūtur inchoatiua a Laurētio cōtinuū incrementū significātia carēt preteritis. Lau. tñ illa p̄terita magis p̄pria esse dicit inchoatiuorū q̄ȝ primitiuorū: vt calesco is: calui: cui⁹ opinioni refragari videtur Nonius Marcel. qui dixit hoc verbū calesco is. apud antiq̄ores fecisse calesci: inducitq̄ʒ Catonē censorē de bello Chartaginen. dicentē. Aures nobis calescerunt ad iniurias. Ratio aūt Ualle in hoc stat: q̄ cū liter macreo ⁊ macresco illa sit dr̄ia q̄ cū macreo significet macer sum: macresco macer fio: macrui in p̄terito poti⁹ significat macer factus sum q̄ȝ macer fui: ⁊ eodē modo de similib⁹. his dicit annumerari hoc verbū glisco is. q̄ ipsum cū inchoatiuū nō sit formā tñ inchoatiuorū hʒ: antiq̄ores gliscor eris. declinabāt: vt Marcell⁹ autoritate Semproníj p̄bat.

Uerba inchoatiua.

Cōpesco.

¶ Ant. cōpesco is. ⁊ dispesco is ⁊ si ꝯposita sunt a pasco is aui: compescui ⁊ dispescui. fecerunt. ¶ Jco dat ici. de nō habētib⁹ ante o dicit q̄ hoc verbū icis facit p̄teritū ici. Celius apud priscianū. q̄ cū his ita fedus icistis. ¶ Uinco p̄teritū n ablata facit vici: ⁊ parco q̄ in preterito primas geminauit peperci. Lucañ. in. ij. sanguinis effudit iugulo fl āmisq̄ʒ pepercit. facit etiā parsi vt apud Terē. haccine ego vtinā parsi perdere. Plaut⁹. Duorum ego holm labori parsissem libens. fecit q̄ȝ apud antiq̄ores parcui. Neuius apud Marcel. nemo parcuit suo labori. Duo sunt facientia p̄teritū in. xi. dico is dixi. duco is duxi. ¶ O mutat̄ in. i. q̄ hui⁹ cōiugatiōis v̄ba finita in do m̄ittūt p̄teritū o finali mutata in i: vt scādo dis. scādi. pādo dis. pādi. defendo is. defendi: offendo is. offendi. ascēdo is. ascēdi: descēdo is. di: q̄ ēt fecisse descēdidi finali syllaba gemīata ꝯfirmat Gel. autoritate Uale. antia. q̄ dicit deinde fune locato ad forū descēdidit. Laberi⁹ q̄ʒ in catula. apud eūdē Gel. Ego indt mirabar q̄uo māme mihi descēdiderāt. A fido is. Prisci. dicit se p̄teritū nō reperisse: ex p̄portiōe tñ fidi debuit facere quēadmodū ⁊ strido is. vel strideo es. stridi. Ab edo es: p̄ eo q̄ ē comedo Marti. fecit edi in p̄terito. boleto indt qualem claudius edit edas. nā p̄ eo q̄ est publicare edidi facit cū a do das cōpositū sit. Deinde dicit q̄ n lr̄aʒ in p̄terito dispungūt tria verba scindo is. scidi. findo is. fidi. fundo is. fudi. Aug. Gel. vij. noc. atti. a scindo is. p̄teritū dicit fuisse sciscidi prima syllaba geminata: idq̄ʒ Pri. Accij autoritate cōfirmat dicens: nō ergo vti predicant sciciderat pectus: q̄ ⁊ assimonius in arte quā ad Cōstātinū Cesarē scripsit: solū i vsu esse putat Cū Lucañ. in. iij. dixerit. Tellurē subitis aut obruit vndis: aut scidit. ⁊ Martia. vnguētū fateor bonū dedistis conuiuis here: sʒ nihil scidistis. Deinde dixit q̄ sex v̄ba q̄ hic explicant̄: gemināt primas p̄teriti syllabas: vt tūdo is. tutudi: q̄ n in p̄terito amisit: quēadmodū ⁊ tria supiora cedo is: p̄ e diphthōgō p̄ eo q̄ ē ferio: q̄ fecit cecidi penultima lōga. nā cado is. cecidi. p̄ eo q̄ est labor penultimā breuiat. ¶ Pēdo is. pepēdi p̄ eo q̄ est soluo pensionē siue suspēdo. habetq̄ʒ p̄teritū cōe cū hoc v̄bo pendeo es. q̄ significat suspensum esse. Pedo is. pepedi. Hora. quātū vesica pepedi. ¶ Tendo is. tetēdi. Cōposita quoq̄ʒ a do das dedi: q̄ p̄ hāc cōiugatiōnē declinant̄ gemināt finales p̄teriti syllabas vt addo is. addidi: p̄do is. p̄didi: trado is. tradidi: p̄do is. p̄didi. sʒ quemadmodū facile apparet vt a do das v̄ba esse cōposita cū p̄positione: ita nō satis liq̄t an credo ⁊ vēdo sint cōposita illud a cret⁹: ⁊ hoc a venū: est eīm credo q̄si cretū do: ⁊ vēdo q̄si venūdo. Prēdo q̄ʒ quasi a do cōpositū geminauit. Hie. Jo. xxi. afferte inquit de piscib⁹ quos prendidistis. ¶ Jn si p̄tereunt. q̄ verba q̄ hic enumerant̄ mittunt p̄teritū in si: vt claudo is: clausi: q̄ etiā cludo is. clusi declinatur p̄pter illā affinitatē que inter au diphthongū ⁊ u Mar. video mihi meo iure facturus: si epistolā versibus clusero. ¶ Diuido is. diuisi. Plaudo is. plausi. cui⁹ cōposita mutant au in o p̄pter affinitatē q̄ est inter au ⁊ o: vt cōplodo is. cōplosi; explodo is. explosi: displodo is. displosi. ludo is. lusi ledo is. lesi cuius cōposita mutant e diphthōgō in i lōgā: vt collido is. collisi: illido is. illisi. allido is. allisi. Rado is. rasi. Rodo is. rosi. Trudo is. trusi. Cudo is. cussi sm̄ Diomedē Carisium ⁊ phocā. At vero Pris. in illud Uer. j. en. Ac primū silicis scintillā excudit achates. excudit indt tā p̄sentis q̄ȝ preteriti est: sed q̄ Uer. suscepit subiunxit melius p̄teritū pōt intelligi: idq̄ʒ etiā Seruī. cōprobat: exponēs illud verbū exclud't inquit. i. faciendo eiecit. ¶ Cedo p̄terea p̄ eo q̄ est do locū cessi facit ⁊ ab eo cōposita vt recedo is. recessi: cōcedo is. cōcessi: p̄cedo is. p̄cessi. Cado vero p̄ eo q̄ est labor eris cecidi facit: vt pauloante diximus. differētia q̄ hic primā breuiat: illud p̄ducit eādē: nā cedo p̄ eo q̄ est ferio p̄ e diphthongū scribit̄ quēadmodū modo dicebamus. ¶ Jn go. q̄ verba hui⁹ cōiugationis desinētia in go mittūt p̄teritū in xi. vt pingo is. pinxi: cingo is. xi ango is. anxi. rego gis. rexi. cōposita in presenti mutāt e in i. vt corrigo is. correxi. dirigo is. direxi. porrigo is. porrexi. q̄ etiā p̄ syncopā porgo is. porrexi facit: quēadmodū p̄go is. perrexi: p̄ perrigo is. dicim⁹ quoq̄ʒ surrigo gis. surrexi; ⁊ per syncopā surgo is. surrexi: deinde ponit exceptionē di. q̄ tria verba huius terminationis mittūt p̄teritū in si. vt spargo is. sparsi: cuius composita quoq̄ʒ mutant a in e: quādoq̄ʒ nō mutāt. vt dispargo gis. disparsi. vel dispergo gis. dispersi: cōspargo conspargis cōsparsi vel cōspergo cōspergis. conspersi. respargo respargis. resparsi. vel respergo respergis respersi. Mergo mergis mersi. Tergo tergis tersi. q̄ etiam secunde reperitur; vt supra diximus.

Que verba n literam in p̄terito abijciunt.

Que verba gemināt p̄mā p̄teriti.

Jn si p̄tm̄. f.

Compesco dat ui. dispesco iungitur illi.
Sed conquinisco: conquinixi dat tibi verbum.
Jco dat ici. Uincoq̄ʒ vici. Parco peperci:
Seu parsi. Dico dat dixi. Ducoq̄ʒ duxi.
O mutatur in i: si verbum desinit in do.
N tamen amittunt tria: scindo: findoq̄ʒ: fundo.
Sed geminant tundo tutudi: cedoq̄ʒ cecidi.
Pendo pependi. Dat cecidi cado: pedo pepedi.
Atq̄ʒ tetendi dat tendo Sed di geminatur.
A do compositis: his credo: vendoq̄ʒ iunges.
Jn si pretereunt hec: claudo: diuido: plaudo.
Et ludo: ledo. cum rado: rodoq̄ʒ: trudo:
Et vado: cudo dat cussi. cedoq̄ʒ cessi.
Jn go quod verbum finitur preterit in xi.
Spargo sparsi. mergo mersi. tergoq̄ʒ tersi.

Egi mittit ago: lego: frango: pangoq̃ iunges.
Quod dedit et pepigi vel panxi: pungoq̃ punxi.
Sed dabit et pupugi/tetigi sed dat tibi tango.
A veho dic vexi: sed de traho dicito traxi.
Lo finita lui mittunt. dat fallo fefelli/
Et pello pepuli: tollo tetuli dedit olim.
Percello tibi dat perculsi/perculeratq̃.
Excullit excello. de sallo dic quoq̃ salli.
Vello dat velli/vel vulsi. psallo quoq̃ psalli.
Mo tibi mittit ui diuisas. Sz dabis in psi.
Quatuor hec: como: cum demo: sumoq̃: promo:
S duplici pressi premo dat: sed emo facit emi,
Pono dat posui. gigno genui: ceciniq̃
Dat cano. sed per ui que componuntur ab illo.

¶ Anto. egi mittit ago. quia verba q̄ tribus versib⁹ explicant̄ mittūt ptm̄ in gi. sz varijs modis: nā ago facit in pteri to egi: cui⁹ cōposita mutāt a presenti in i: vt redigo redigis redigi: adigo adigis adegi: exigo gis. exegi: cogo cogis coegi: a litera dispuncta ab ago agis. et n ad cū quēadmodū in redigo redigi d litera interposita. ¶ Lego legi: cu ius cōposita quedā mutāt e in i: vt colligo colligis collegi: seligo seligis selegi. quedā nihil mutāt. vt relego relegis relegi: perlego perlegis plegi. Ex ijs vero que mutāt e in i. quedā etiā mittūt preteritū in exi: sunt autē vt supra in principio huius capitis dictū est tantū tria. intelligo gis. itellexi: diligo is. dilexi: negligo is. neglexi. que ipsa aliqñ miserūt preteritū cum simplici. ¶ Frango is. fregi. cuius cōposita in psenti mutāt a in i: vt infrigo gis. infregi confringo gis. confregi: refringo refringis refregi. ¶ Pāgo pāgis pegi. Pacuui⁹ apud Pri. in medio cōsulā pegi leto in littore: ab eo cōposita in presenti mutāt a in i: vt cōpingo cōpingis cōpegi. Luc. in. v. Fortune qd̄ te nostris impegit arenis. facit quoq̄ fm̄ Carisiū pepigi et pāxi: sz autore Quin. pepigi nō est a pango is. sed a pago is. scribit em̄ orato instit. lib. j. Memoria repeto cōuictos a me q̄ reprehēderēt q̄ hoc v̄bo pepigi vsus essem: nā id quodā dixisse summos autores ↄfitebant̄: rōnē tñ negabāt permittere: q̄r prima positio paciscor cum haberet naturā patiēdi faceret tpe p̄terito pact⁹ sum: nos preter autoritatē oratorū atq̄ historicorum analogia hoc q̄z dictū tuebamur. Nā cum in. xij. tabulis legerem⁹. ni ita pāgūt: iueniebam⁹ simile huic cadūt: inde prima positio et si venustate exoleuerat apparebat pago: vt cado. Unde nō erat dubiū sic pepigi nos dicere vt cecidi. Quid qd̄ Cice. l. ij. ad herēniū eo v̄bo est vsus qd̄ Quint. exoleuisse dicit: rē indē vbi pagūt ofone pagūt. Deinde dicit qd̄ hoc v̄bū pūgo facit in p̄terito p regulā pūxi. a quo sunt cōposita dispūgo is. dispūxi. expungo is. expūxi. cōpungo is xi. facit etiā pūgo pupugi: a quo est repūgo is. qd̄ pro eo qd̄ est retaliare facit repupugi: facit preterea pūgo pupugi: qd̄ Gel. li. vij. noc. atti. Acij autoritate cōfirmat dicētis in edilicio. si pupugero metuet. ¶ Tāgo quoq̄ tetigi facit: cuius composita mutant a in i tā in presenti q̄ in preterito: vt cōtingo is. cōtigi. attingo is. attigi. ¶ A clango is. Hier. facit clangxi in lib. Numerorū. c. x. Si semel indē clāguer. s venient ad te principes. ¶ A veho dic vexi. duo reperiūtur verba in o desinētia que mittūt ptm̄ in xi. veho vehis vexi: et traho is. traxi. ¶ Lo finita lui. quia huius coniugationis verba finita in lo mittunt ptm̄ in lui. vt colo lis. colui. molo lis. molui. alo lis. alui. volo vis volui: cōsulo is: ↄsului: occulo is. occului. Tria verba gemināt in p̄terito primā syllabā: ea sūt fallo is. fefelli: pello is. pepuli. tollo is. tetuli. qd̄ ptm̄ nō est in vsu: sz cōpositū ab eo qd̄ est substollo sustuli. Terē. referēte diome. huc indē retulissem pedē. et Catull⁹ ad ortalū: si redidū retulissetis aut in tēpore lōgo. Plau. i amphi. me salutauisti: et ego te osculū retuli tibi. ¶ Percello duplex hz p̄teritū: pculsi: et pculi. Ter. i andria. pculsit ilico animū. Uer. v. en. pculit et fulua moribūdū extēdit arena. et quēadmodū percello facit perculi: ita etiā ex analogia excello is. exculi debuit facere: nā excellui ab eo est p̄teritū qd̄ excello es. Cice. in epist. ad filiū. quare effice et labora vt excellas. ¶ Sallo is. Luci. apud Pris. sallere murenas mercē i frigidaria ferre. Reperit̄ etiā per quartā: vt apud cel. lib. ij. de medicina. Pisces inquit qui salē nō patiūtur solidi vel saliunt̄. ¶ Uello is. velli vel vulsi. Uer. in buc. Cinthi⁹ aurē vellit et admonuit pastorē. Luc. in. iiij. Pastrorū siccas de cespite vulserat herbas. Psallo is. psalli Bassus. calliope princeps sapiēti psallerat ore. Plau. i amphi. ne ego hō infelix fui: qui nō intervelli alas. ¶ Mo tibi mittit ui. diuisas. quia verba finita in mo mittūt ptm̄ i ui syllabas: vt vomo is. vomui: gemo is. gemui: tremo is. tremui: fremo is. fremui. q̄tuor tñ v̄ba q̄ sequunt̄ mittūt ptm̄ i psi. como is. cōpsi: demo is. dēpsi: sumo is. sumpsi. pmo is. prompsi. Premo tñ facit in p̄terito pssi: cui⁹ cōposita in psnti mutāt e in i. vt cōprimo is. cōpressi: ipmo is. ipressi: reprimo is. repssi. ¶ Emo is. facit in ptō emi: sz ab eo cōposita mutāt e in i in psnti: vt redemo is. redimi: pemo is. pimi. adimo is. ademi: dirimo is. diremi: qd̄ euphonie cā r mediū accepit: quēadmodū redimo et adimo d lrāz acceperūt. ¶ Coemo is. coemi: non mutat e in i. ¶ Pono is. posui. quia in o desinētia reperiunt̄ pauca v̄ba: q̄ q̄r nō psit sub r̄la colligi: singulorū ptā explicant̄. Itaq̄ dicit q̄ pono nis. facit i ptō posui: p q̄ antiquores posiui dixerūt. Plau. apd̄ Pris. i aul. vitulū sequestrū posiuim⁹. et Apu. i hermagora. cibatū quē iucūdū eē vobis aladuerterūt eū apposiuerūt. ¶ Gigno is. genui: qd̄ veteres geno is. genui declinabāt. Uarro i andabata. sz qd̄ hec aliō genūt. Lucre. l. iiij. totū posse extra corp⁹ durare: geniq̄ p gigni posuit i infinitiuo. Cano is. cecini: cui⁹ cōposita mutāt a i i: mittūq̄ ptm̄ i ui syllabas: vt ↄcino is. ↄcinui: ꝓcino is. ꝓcinui: occino is. occinui. qd̄ Salu. li. j. hi. ita ↄposuit: vt asi i nō mutaret: iussu indē Metellū cornicines occanuere. ¶ Anto. Tēno tēnis tēpsi. cui⁹ cōpositū cōtēno ↄtēnis cōtēpsi magis est i vsu. ¶ Sino sinis sini. Terē. i adel. q̄r nō sinit egestas. Diomedes etiā sinii i ptō posse facere dicit autoritate Publij: q. de vita sua scribēs indē. qd̄ si me inuitū abire sciuisset: meli⁹ tñ vt ait diximus siui: quēadmodū Uarro cōplexionū. iij. ad mortē nō siui me pducēs. Plau. in cistellaria. nūq̄ ego hāc viduā cubare siui. Cōpositū q̄z ab eo desino is. desiui. facit non desini. Cerno cernis creui. Plau. in cistel. Cū ego te amaui, mea antiphila: et mihi amicā esse creui p eo qd̄ est vidi. ¶ Sperno is. spreui. sterno is straui. Lino is. triplex hz ptm̄ lini liui et leui: sed lini vel liui raro sunt in vsu: vt apud Uarro. de re rustica. cū

Ago cū cōpositis.
Lego.
Frango.
Aduerte.
Pungo.
Terminata in lo.
Psallo.
Pono.
Signo.
Cano.
Temno.
Sino.
Sterno.
Lino obsoletū verbū.

Temnoq̃ dat tempsi: sino siui. cernoq̃ creui.
Et sperno spreui: sed sterno mittit in aui.
De lino dic liui: vel lini: dic quoq̃ leui.
In po pauca dabis mittentia preteritum in psi.
Sed strepo dat strepui. de rumpo fit tibi rupi.
Dat verro verri: vel versi: dat gero gessi.
Mittis ab rro vssi. de curro mitte cucurri.
Quero quesiui: tero triui. dat sero seui.

Antonius Nebrissensis.

oliuerit vasa.leui ꝟo poti⁹ ab eo simplici nascit̃ qđ nō ē in vsu:leo les leui:a q̄ sunt deleo deles deleui:releo es.releui.dicim⁹ q̄z a lino nis.relino is.releui.vt apđ Teré.in heautō.Releui dolia oia.simplex etiā ꝓtulit Hor.l.j.car. Cōd:tū leui dat⁹ i theatro cū tibi plaus⁹.

Jn po terminata. ¶ Jn po pauca dabis.ꝙ hui⁹ ꝯiugationis ꝟba i po desinētia pauca sunt mittētia ptm̃ in psi:vt carpo is.carpsi:cui⁹ ꝯposita mutāt a i e:vt decerpo is.decerpsi:ꝯcerpo is.ꝯcerpsi:discerpo pis.discerpsi:repo is.repsi:serpo is.serpsi:scalpo pis.scalpsi:a quo est cōpositū exculpo is.exculpsi:clepo qđ raro iuenit̃ clepsi facit i ptō.

Jn ro desinentia. ¶ Strepo strepis strepui:atq̄ rūpo rūpis rupi aliū in modū q̄ supiora ptm̃ mittere. ¶ Dat verro verri.i ro ꝟba desinētia cum non possint i vnā quādā rl'am cōtrahi eoꝝ p̄terita singulatim explicauim⁹.Nā verro s̄z Seruiū versi:f̄m Carisiū verri facit:qđ magis vsu ꝓbat̃.Lucil⁹.hisce etiam reliquias auerrerūt.⁊ publi⁹.cellas inq̄t seruoꝝ ꝯuerri.Ecro gerìs gessi: vro vris vssi.i͂ duplex in ptō acceperūt. ¶ Curro is.pmā geminās syllabā cucurri facit.Uer.ij.eneid. Gelidusq̄ ꝑ ima cucurrit ossa tremor.fecisse etiā curri autor est Gel.li.vij.nocti.atti.dicitq̄ Probū annotasse ꝟbs Tuberonis ad Oppium scribētis:si gnalis species ecce currit ꝓ eo qđ est occurrit. ¶ Quero q̄ris q̄siui:cui⁹ cōpo

A sero composita. sita mutāt e dipthōgō in i lōgū:vt cōquiro is.cōquisiui.acq̄ro is.acquisiui:requiro is.requisiui. ¶ Tero is. triui. Sero is.seui.antiquiores q̄z serui per ui diuisas dixerunt:vt Ennius.quā tāto studio seruit:s̄z cōposita a sero is.

Jn so terminata. dum retinēt simplicis significationē faciūt in eui:vt cōsero ꝯseris cōseui:insero inseris inseui:assero asseris asseui. Hor.j.ser. Nunq̄ tibi vitiorū iseuerit olim natura. Qđ si mutāt simplicis significationē i ui syllabas mittūt ptm̃. vt cōsero is.cōserui:insero is.inserui:assero is.asserui. ¶ So tibi dat siui.quod ꝟba huius coniugatiōis in so desinentia mittunt ptm̃ in iui:vt accerso is.accersiui:lacesso is.lacessiui:queso sis.quesiui:pro eo qđ ē rogo:a quo nō ī͂ extat aliud q̄ queso quesum⁹.Sallu.in.j.histo. Curionē inq̄t q̄siui vt adulescentior:⁊ populi suffragiꝯ integer etati cōcederet mamerti. ¶ Jn si tū mittūt ptm̃ tria verba f̄m Diomedē ⁊ Carisiū viso visis visi. capesso capessis capessi:facesso sis.facessi. Cicero in diuinatione.Innocēti periculū facesseris frequentior tamē vsus habet vt verba hmōi mittāt ptm̃ in ui.vt Cice.Apud August.in.ij.li.de ciuitate dei.Eschines inquit cū adulescens tragedias actitasset rempublicā capessiuit.Sallustius apud Puscia.in libro.ij.histo.Diuersa solet vti rebus ꝑditis capessiuit.Idē in.iij.legiones pridie in mōte positos lacessiuit.⁊ Cic.ꝓ roscio.Accersiuit inquit aliquē. ¶ Pinso pinsis in ptō pinsui.Prob⁹ autoritate Pomponij affirmat dicentis.Neq̄ molis molui:neq̄ palatis pinsui. ¶ Xi duo dant plecto.Cū ꝟba huius cōiugationis desinētia in to nō possunt sub vna regula ꝯprehēdi ola aut pleraq̄ ex illis explicat singuloꝝ preterita:dicens qđ in xi mittūt ptm̃ hec duo verba plecto plectis plexi:flecto tis.flexi. Liui.andronic⁹ apud Pusc.insoluto plexi munere.Uer.ij.eneid.nec prius amissam replexi animū ve reflexi.Duo quoq̄ mittūt preteritū in xi simul ⁊ in xui:necto nectis nexi vel nexui.Sallu.in.j.histo. Nexui inquit catene mō. Uerg.v.eneid.Et paribus palmas amborū innexuit armis.Proper.At tibi q̄ nostro nexisti rhetia lecto. ¶ Pecto ctis.pexi vel pexui.Mecenas in octa.Pexui capillū nature numer:bus gratū.Facit quoq̄ Capro autore pectiuit

Mitto. a quo Colu.fecit supinū pect.tū:s̄z penultima breui:vt suis locis dicem⁹. ¶ Mitto mittis misi:verto tis.verti.Jn ui syllabas duo mittūt p̄terita sterto stertui.Persi⁹.postq̄ destertuit esse meonides quītus. ¶ Meto metis messui:qđ in preterito i͂ duplex accipit. Cato apud puscia.in campo inquit tiburti vbi ordeū demessui. ¶ Peto petis petiui.

¶ Asto. Sed sisto sisti mittit.hoc verbū sisto is.aut actiuū est:facitq̄ in preterito stiti:aut absolutū neutrū:facitq̄ steti:quēadmodū sto stas cui simile est genere ⁊ significatiōe:ab hoc cōposita mittūt p̄teritū e mutata in i:vt obsisto is.obstiti:resisto is.restiti:cōsisto is.ꝯstiti:insisto is.institi:quēadmodū cōposita a sto stas:vt obsto as.obstiti:resto as. restiti.consto stas.constiti.insto as.institi. Quo piaculo mihi satisfacere pñt:qui pro eo ꝙ ego scripsi:sisto stiti:ꝓ stiti statui supposuerūt:forte illa ratione ducti ꝙ legerūt apud Pris.sisto qñ actiuā habet significationē in p̄terito deficere: itaq̄ vt ꝟbi defectū resarcirent a statuo is.ptm̃ statui mutuati sunt:itaq̄ mihi accidit tale q̄dda hec in loco quale narratur a Gel.accidisse Marco Catoni cū puersis quibusdā suoꝝ operum emēdatoribus.Nā ego cū stiti hoc in loco scripserim:id qđ in archetipis ꝯmētarijs meis adhuc mōstrare possum:audaculi isti emēdato

Gellius. res pro stiti statui posuerūt.ꝟba Gel.ex libr.ij. noc.attic.hmōi sunt i libro veteri.M. Catonis q̄ inscribit̃ cōtra Tiberiū exulē inscriptū q̄ppe sic erat:qđ si vadimoniū capite obuoluto stitisses.recte inq̄t ille stitisses scripsi:sed falsi emēdatores e scripto ꝑ libros stetisses fecerūt tāq̄ stitisses vanum⁊nihili ꝟbū esset:quin poti⁹ ipsi nihili sunt:qui ignorāt stitisses dictū a Catone q̄m sisteret̃ vadimoniū nō staret̃. ¶ Nexo pre

Nexo. teritū.ꝙ duo ꝟba reperiunt̃ finita i xo mittētia ptm̃ i ui diuisas.nexo is.nexui.texo is texui.

Cuius composita per ui mittantur ⁊ cui.
So tibi dat siui.Tria dant si viso:capesso:
Atq̄ facesso:sed de pinso pinsuit erit.
Xi duo dant plecto:cum flecto.Sed duo dant xi
Siue xui.necto:cum pecto:quod ⁊ in ui.
Dat mitto misi.De verto ponito verti.
Stertuit a sterto:a meto messuit:atq̄ petiui.
A peto.Sed sisto sisti mittit steteratq̄.
Nexo preteritum per ui dat:texoq̄ iunges.

¶ De preteritis quarte coniugationis.

¶ Epitome.

Preterita verborum quarte coniugationis qualiter desinant ⁊ in quam syllabam:per hec scripta noscet lector.

Quarte preteritū ꝓpe semꝑ mittit in iui.
Jn xi preterceūt duo:sancio:vincio tantū.
Dat salio salui.micui facis ex amicire.
Sepio dat sepsi:sed ab haurio mittitur hausi:
Quorum preterita plerunq̄ reponis in iui.
Fulcio:farcio:sarcio:raucio:sentio dant si.
Et venio veni.Sed que pario tibi formet.
Preteritum per ui diuisas mittere debent.
Comperio dat eri.cui iungitur ⁊ reperire.

De preteritis quarte ꝯiugationis.qđ verba quarte cōiugationis mittūt ptm̃ in ui sede ꝑsone presentis indicatiui modi:s finali mutata i ui:vt audio audis audiui:munio munis muniui:insanio insanis insaniui: scio cis sciui:nutrio nutris nutriui.Deinde dicit qđ duo tm̃ ꝟba mittant preteritum in xi:sancio sancis sanxi.Horatius secūda epistola.tabulas peccare vetantes quas bisquinos viri sanxerunt. ¶ Uincio vincis vinxi:pro eo qđ est vinculo astringere. Jn ui quoq̄ dicit reperiri ꝟba hui⁹ cōiugationis

mittētia p̄teritū in ui diuisas syllabas salio salis lui. Ouidi⁹ p̄mo fasto. Per flammas saluisse pec⁹: saluisse colonos cui⁹ cōposita mutāt a in i: vt insilio is. insilui: desilio is. desilui: psilio is. psilui. Luca. l. iiij. Insiluit solo nocturus pondere. Uer. eñ. haud mora psiluere oēs. Idē in. xj. portis regina sub ipsis desiluit. ¶ Amicio is. Diome. au thore amicui quoq facit: vt Trut⁹ in laudatiōe Appij claudij: toga inquit pretexta amicuit. Apud Acciū quoq lectū est amicio cis. xi. l preterito. ¶ Sepio is. sepsi. haurio ris. hausi. Uer. j. eñ. At ven⁹ obscuro gradiētes aere sepsit. Idē in. iiij. Et vocē his haurib⁹ hausi. sz hec oīa verba ex pportiōe verbo⁊ quarte cōiugatōis mittūt aliqñ p̄tm in iui. vt sancio cis iui. vincio cis. iui: salio is. saliui: amicio is. amicui. Pōponius scbs. sanciuerat ins vtile ciuitati pro sancinerat. Papi. ix. theba. exclusi salierūt cuspide dētes: p saluerūt. Uer. iiij. geor. Mollib⁹ in pratis vnctos salie re p vtres. p saluere. Uarro ad Cic. tñ idē q̄z haurierit p hauriuerit. xxit. Esa. v. c. hiero. interprete. Sepiuit eā et lapides exegit. Deinde dixit q̄ quinq verba q̄ vno versu cōplectant mittūt p̄terita l ci. ea sunt fulcio fulcis ci. Oui. in episto. deyanire. hercule supposito sydera fulcit athlas. Phocas ī hoc verbū l xi dixit exire fulxi. ¶ Sarcio sar cis. ci. farcio cis. ci. cui⁹ cōposita mutāt a in e: vt refercio cis. ci: differcio cis. ci. Cice. ij. thu. cui⁹ ꝑbis etiā oīa refer cerunt. ¶ Raucio cis. ci. Cice. j. de orat. esopum etiam si paulo irrauserit explodi. ¶ Sentio sentis sensi. Uenio venis preter morem verborū quarte cōiugationis facit preteritū veni. Deinde dicit q̄ a pario ris. cōposita mittūt preteritū in ui syllabas: vt aperio ris. rui. operio ris. rui. cooperio cooperis cooperui. duo tñ a pario cōposita miserūt preterita in eri, cōperio cris. cōperi. reperio reperis reperi. — Sepio. / Sentio. Pario cum cōpositis. Preteritorū quarte cōiugationis terminationes.

¶ Thu. Quarte p̄teritū ppe semp. Scribit q̄rte cōiugatōis p̄terita ex terminatōnib⁹ cōcludi. In ui. syllabas vt amicui. in ui vt audiui. in ui vt veni. in ri vt coperi. in si vt: sensi. in ci vt: sancio sanci. ¶ Preteritis i bi. sui iua oia q̄tuor tñ finib⁹ sepiunt. tum. num. sum. xum. in tum vero si finiunt omniū sunt cōiugationū cōsonante interim: interim quidē vocali p̄cedēte. vt amo amatū. imple implētū: sterno stratū: audio auditū. Sz q̄ p̄cedat cōsonās. necto nectum: doceo doctū: rego rectū: sancio sanctū: in num vnū tñ finitur verbū quarte cōiugationis. Ueneo venis venū. In sum supina a tribus solū cōiugationib⁹ pficiscuntur alijs p̄ter primā: vt suadeo suasum: curro cursum. sentio sum. Due tandē coniugationes in xum supina miserunt. prima vt nexo nexum. Tertia vt pecto pexū. vico es. eui. etum. et ll excipi oportuit in secunda cōiugatione. plautus in mene Ain tu illis oculos vicre.

¶ De supinis verborum. Cap. v.

¶ Epitome.

Qui verborum actiuorum et neutrorum supina nosse vult: illa seitis preteritis facile his perpendet regulis.

Preteritis in bi: tum iuncta pone supinū.
In ci finitis ctum debes ponere semper.
Dat parsi parsum: pitū sed mitte pepci.
Ex di preteritis in sum transmitte supina.
Dum deo presentis: dio vel do in sum variatur.
S geminat sedeo sessum. fodio quoq fossum.
Scindoq scissum: findoq fissum: pandoq passum.
N tamen amittunt cum fundo: tundoq tunsum.
Dat tamen et tusum: de tendo dicito tensum
Uel tentum. sed edo dabit esum: mittit et esum:
A do pone datum: sed que componis ab illo
Si non sunt prime: per itum misere supinum.
Actum mittit ago: cum pango: tangoq: frango.
Dat fugitum fugio. lego lectum. pungoq punctum.
Dat fallo falsum: fallo falsum atq falitum.

¶ De supinis verborum. Cap. v. — De supinis verborum.

Tota coniugationis difficultas versatur in cognoscenda prima verbi positione: deinde p̄teritum demum supino: sed quia supina et p̄teris plerumq nascūtur: visum est ex p̄teritorū variatione supina omnium simul coniugationum elicere seruato l̄rarum ordine. Dicit in primis quod verba que fecerunt preteritum in bi mittunt supina in itum super i finalem addita tum: vt bibo bis. bi. itum. glubo glubis bi. bitū. Lambo bi. et scabo bi. supinis carent. ¶ In ci finitis. q̄ verba que fecerunt preterita in ci. mittunt supina in ctum. sunt autem duo precipue facio cis. ci. factum. iacio is. ci. iectum. quorum composita in supinis mutant a in e si in p̄ma positione mutauerunt a in i. vt perficio cis. perfeci perfectum: inficio cis. infeci infectum. reficio cis. ci. fectum. Jco cis. horum rationem sequens. quia fecit in preterito ici: in supino q̄z ictum fecit. At vero parco cis. quis duplex habet preteritum parsi et peperci. parsi facit parsum: peperci parcitum. Pli. li. xxxij. natu. histo. Italie parcitum est vetere interdicto patrum. ¶ Ex di preteritis. q̄ verba que fecerunt preterita in di. mittunt supina in sum: ita tñ q̄ verba secunde coniugationis terminata in deo et tertie in dio. vel in do. mittunt supina deo vel dio vel do mutata in sum: vt mordeo morsum. tondeo tonsum fodio fossum: sed in hoc s geminauit: vt statim dicem⁹. ¶ Scando scansum. cado casuz. cedo cesum. Deinde dicit q̄ quinq verba hic posita habēt duplex ss in supinis: ea sunt: sedeo sessum: fodio fossum: scindo scissuz: findo fissum: pando passum: quorum tria posteriora amittunt n in supinis: quēadmodum et duo q̄ addit fundo fusum: et tūdo tusuz. q̄ euphonie cā Serui⁹ atq Pris. dicūt eē tactū: sed in cōpositiōe hui⁹ ꝟbi tūdo n p̄terierit: vt cōtūdo cōtusum: retūdo retusuz: ptundo ptusum l simplicitate poti⁹ retinet: vt apd Uer. j. eñ. Supplicater tristes et tūse pectora palmis. ¶ Tēdo is. duplex hz supinū tēsuz et tentū. Luca. in p̄mo. et varias tēso dedit aere formas. Idē in secūdo. tensisq rudentib⁹ acte. Uerg. in p̄ape. tentaq ad exēplū sit sua turba dei. In cōpositis quoq vtrunq reperitur: vt ostendo ostendis ostentum vel ostensum. Pretendo pretentum vel pretensum. intendo intentum vel intensum: extendo extentum vel extensum. Edo edis. duplex habet etiam supinum esum et esum. quod magis in compositis apparet. vt comedo comestum vel comesum. Cice. pro cluentio. potius comestum q̄ epotum in venas atq omnes partes corporis permanaret. et Gal. referēte Diome. Comesa inquit patrimonia. Iune. et cito rapturus de nobilitate comesa quod superest. alia potius in esum q̄ in estum mittunt. vt ambedo ambesus. adedo adesus. exedo exesus. Uergil. in. iiij. eneidos. Ambesas subigat malit consumere mensas: Idem in. ix. et postibus hesit adesis. Idem. j. georgi. Nigris exesa chelydris. ¶ A do pone datum. quod hoc verbum do das dedi facit in supino datum: et ab illo composita si sunt prime coniugationis habent etiam simplicis rationem: vt circundo circundas circundedi circundatum. Si vero sint tertie mittunt supina in itum: vt trado tradis traditum. vendo is: vendidi venditum. credo is. credidi creditum. abscondo dis † abscondidi absconsum vel absconditum: sed quemadmodum Diome. ait: melius dicimus absconditum. ¶ Pedo is. pepedi aut ca — Jco. / Regulas. / Cōposita a tundo. / Terminata in do. / † Jmo abscondi. Pempo. au thore. Nonnō abscondidit inter naice.

ret supinis: aut peditũ facit. Catullus. subtile ac leue peditũ liboni est. ¶ Actũ mittit ago. In gi reperiũtur tm̃ sex verba faciẽtia preteritũ: quorũ supina singulatim explicat: ea sunt ago is. egi actũ. tango is. tetigi tactũ. pãgo is. pegi: vel potius pago is. pepigi pactũ: frãgo gis. fregi fractũ: q̃ duo in supinis euphonie causa literã extriuerũt: sz ab eis cõposita etiã si in p̃senti mutãt a in i supinis illã a retinẽt vt ago is. egi. actũ redigo is. redigi redactum: adigo is. adegi adactũ. tãgo is. tetigi tactũ. cõtingo is. ꝯtigi cõtactũ. attigo is. attigi attactũ. frãgo is. gi. fractũ in fringo is. infregi infractũ: perfringo is. perfregi perfractũ. pango is. pepigi pactũ: ĩpingo is: impegi ĩpactũ. Fugio quoq3 qd̃ ĩ p̃terito fecit fugi in supinis fecit fugitũ. Lego is. legi fecit lectũ: composita vero ab illo q̃ mutant e in i retinent illã e vt colligo is. collegi collectũ: seligo is. selegi selectũ. pungo is. pupugi punctũ tã ab eo qd̃ est pupugi q̃3 ab eo qd̃ est punxi. ¶ Dat fallo falsum. In li p̃teritũ mittẽtia hec fere reperiunt̃ mittentia supina in sum: fallo is. fefelli. falsum. sallo is. p eo qd̃ est salẽ infundere alicui rei tertie cõiuga. cũ est. fecit in p̃terito salli atq3 idem mittit in supino salsum. hinc Munius dixit. isthec sum multo sale saliturus. ⁊ dicim⁹ holes salsos ⁊ insulsos. Reperitur etiã quarte cõiugationis. ⁊ tũc facit ĩ p̃terito salui ⁊ supino salitũ. qd̃ frequẽtius reperitur q̃3 salsum. Liuius andronicus saliturus isthec inq̃t mutãt salẽ. Corne. Seuerus. ad quẽ saliti pomiliones afferebant̃. idem alio loco distract⁹ atq3 salitus. Salu. apud Diomedẽ l. iiij. histo. reliqua inq̃t cadauera salita. Itaq3 cũ tertie cõiugationis est primã producit positione l. duplici vt facile apparet ex Lucilij poete versus illo. Sallere murenas mercem in frigidaria ferre: itaq3 ea rõne l. acceperit duplex qua religio ⁊ reliquie. Cũ vero est ĩ quarte: q2 nũq3 in carmine reperitur per l simplex scribi debet salio is. Diome. putat salitus a salo nõ salio deduci. scribit eñ his verbis. veteres ambiguitatẽ appellationis vitantes ⁊ analogiã salitus sum dixerũt a salo: is. nõ a salio. nos tñ cum apud Celsuz lib. ij. de medicina legerimus pisces q̃ salẽ non patiuntur solidina saliuntur. ⁊ apud Lucaz hiero: interprete. qd̃ si sal euanuerit in quo saliet: vtrãq3 verbi positione in vtraq3 coniugatione posuimus. reperitur etiã salleo es. secũde coniugationis apud Fabianũ referente Diomede. cũ caro sallet diuturnior est inquit.

Salitus a sallo non a salio vt Diomedes putat venit.

Vello vulsum. pello pulsum. tolloq3 latum.
Percello celsum dabit. excello quoq3 celsum.
Emptum mittit emo. venio ventum: cano cantum
Et rumpo ruptum. capio cum cepio dant ptum.
De curro cursum. de verro ponito versum.
Dat pario paritum vel partum. compositumq3.
Quod venit a pario semper mittatur in ertum.
In si preteritum plerũq3 reponitur in sum.
S geminat missum de mitto: cedoq3 cessum.
Et cudo cussum. iubeo iussum: premo pressum.
Indulsi indultum dat ⁊ indulsum. gero gestum.
Tortum vel torsum dat torqueo. at vro dat vstum.
Sartio sartum. farcio fartum. fulcio fultum.
Haustum vel hausum dedit haurio. cãbio campsuz.
Quod si preteritum: dat psi. ptum pone supino.
Statum siue statum dat sto: cum sisto. sed illud
Quod sto componit dat itum: quandoq3 dat atum
Quod tibi dat sisto per itum inisere supina.

¶ Ant. Vello is. duplex hz p̃teritũ velli vulsi3 ab vtroq3 misit supinũ vulsum. p quo antidores dicebãt volsuz. Martia. sz mẽs est pannice volsa tibi. ¶ Pello. is. pepuli pulsuz. Tollo is. qd̃ apd̃ antiq̃ores vt dixim⁹ fecit tetuli ĩ supino debuit facere latũ sz cũ ĩ vsu nõ sit quẽadmodũ loco tetuli posuimus sustuli: ita p eo qd̃ debuit eẽ latũ suffecim⁹ sublatũ. ¶ Percello is. duplex hz p̃teritũ ꝑculi ꝑculsi: sz ab vtroq3 misit supinuz ꝑculsum: vt apd̃ Uer. quaꝝ sacra fero ĩgẽti ꝑculsus amore. ¶ Excello is. culi sum. nã cuz secũde cõiuga. est excelleo vix habere põt supinũ ex ꝓportionis rõne. ¶ A fallo is: li. supina non reperiunt̃: ideo nõ meminit hoc ĩ loco. ¶ Emptũ mittit emo. q vnũ modo verbũ reperit̃ qd̃ facit p̃teritũ emi. emo emis emi: facitq3 ĩ supino emptũ. cui⁹ cõposita retinẽt e p̃teriti in supinis vt redimo redemi ptũ. adimo. ademi ptũ. ¶ In ni duo tñ reperiunt̃ fecisse p̃teritũ venio is: veni quod fecit vẽtũ. ⁊ cano is. cecini qd̃ fecit cantũ. Apu. th. viij. cãturi dixit. ¶ Ex rũpo ruptũ. ĩ pi tria vba mittũt p̃terita. rũpo is. rupi qd̃ facit ruptũ. capio is. cepi captũ. cepio is. cepi a quo tñ est ĩ vsu p̃teritũ cepi: ⁊ tpa q̃ formãt ab eo. facitq3 in supino ceptũ. ¶ De curro cursuz. qd̃ tria vba q̃ hic ponunt̃ mittẽtia p̃teritũ. ĩ ri mittũt supina variũ ĩ modũ. nã curro is. cucurri facit cursum. ⁊ verro ris. verri facit verritum vel versuz sz ab eo qd̃ est vrsi videt̃ esse vrsum. ab eo qd̃ verri vritũ. Uer. j. eñ. vrsa puluis iscribit̃ hasta: qd̃ participiũ teste Seruio ibidẽ nõ a verto is: sz a verro is dedit deducit̃. quẽadmodũ ⁊ plautus dicit ĩ vẽrũ oĩa versa. Apu. ĩ apologia p magia ab eo qd̃ est cõuerro ris. cõuerri cõuerritũ dixit cõuerritor est tumide gingiuule. ¶ Paro ris. qd̃ ex deriuat̃ ⁊ ab eo possum⁹ itelligere duplex habet supinũ partũ ⁊ paritũ. nã a partu dicimus part⁹ parta partũ. partus ue. parturio parturis: ab eo qd̃ est paritũ Papi. x. theba. dixit atq3 hosti veniat paritura marito. ¶ Composita vero a pario que oĩa vt dixim⁹ quarte sunt cõiugationis: siue mittũt preteritũ ĩ ri siue ĩ rui semꝑ mittũt supina ĩ ertũ: vt cõperio comperis cõperi cõpertũ. reperio is. reperi repertum. aperio aperis aperui apertũ. operio operis operui opertũ. ¶ In si p̃teritum. q verba facientia p̃teritũ ĩ si mittũt supina in sum: vt mulceo mulces mulsi mulsum. vnde Cice. apud Pri. ꝑmulsa atq3 recreata. ⁊ Uarro apud eundẽ capite ꝑmulso dixit. Sal. l. iij. histo. postea inq̃t die liberalibus verbis permulsi sunt. ¶ Lude ludis lusi lusuz. ledo ledis lesi lesum: sentio sentis sensi sensum. raucio raucis rausi rausum. Lucilius. Rausuro tragicus que carmina perdit oreste. Quinq3 tamen verba que hic ponuntur geminant s in supinis. ea sunt mitto mittis misi missum. cedo cedis cessi cessum. cudo cudis cudi vel cussi cussuz. ab vtroq3 p̃terito fecit ĩ supino cussum: iubeo iubes iussi iussum. premo premis pressi pressuz. Indulgeo es. indulsi ex proportione facit indulsum: sed ⁊ indultus dixit Marcellus. tanq3 licẽtia inq̃t crudelitatẽ idulta. ¶ Gero eris. gessi gestum. Torqueo torques torsi tortuz vel torsum. ¶ Uro vris vsi vstum. Sarcio is. sum. vnde sartores ⁊ sarta tecta dicuntur. ¶ Farcio farcis farci fartum. a quo fartus farta fartum. ⁊ fartores dicti. ¶ Fulcio fulcis fulsi fultũ. Iuuenalis. Nos vrbem colimus tenui tibicine fultam. ¶ Haurio ris. si. vel hauriui haustum vel hausum vel hauritum. Uergilius quarto eneidos. que bella exhausta canebat. Idem in eodem. supplicia hausurum et nomine D. do sepe vocaturum. Apuleius. ij. meta. Lagena inq̃t facilis hauritu. Idẽ in tertio. haurito plusculo vncto corporis mei membris perfricui. ⁊ in tertio. rorem rigentem hauritum ista cõfestim deferto vrnule. ¶ Cambio campsi nunq3 nisi in Apuleio pro magia legi: operas inquit tuas cũ vicinis cambias. eius preteritum referente Prisciano Carisius protulit campsi. quod ideo non posuimus: q2 nusq3 inuenimus. Itaq3 supinum hoc in loco extra ordinem posuimus: quoniam ab eo deriuatur frequentatiuum campso as. quo Ennius vsus est. Leucatem inquit

Emo.

pario cum suis deriuatiuis cõpositis.

Lude.

Fulcio.
Hauroi.

campsant: et iuniores ab eo fecerunt campsor campsoris. ¶ Qd psi preteritum. Verba illa que fecerunt ptm in psi mittunt supina in ptum: vt nubo is. psi. ptũ. como is. psi. ptũ. sorbeo es. sorpsi ptũ: nam ab eo quod est sorbui: itum. fit. Unde est sorbitio et sorbitiuncula. Persi. Sorbitio tollit quẽ dira cicute. ¶ Statũ siue statũ. In ti ma verba mittunt preteritũ. sto steti. sisto steti vel steti. verto verti: qd sine controuersia facit in supino versum quẽadmodũ et verro ris ri. Sed sto steti facit statum prima indifferenti: qd significatur cum dicit statum siue statum dat sto: nã in priori sta producitur: in posteriori sta breuiatur: in simplicitate tñ semp status a um. breuiatur. staturus producitur. In cõpositione si a mutatur in i breuiatur: vt presto prestitũ: insto institũ: si manet integra producitur: vt presto prestatum. Insto instas instatum. Sed de his lib. v. differemus. Nunc vero tantum dicamus q a sto stas cõposita mittunt supina in itum vel atũ: vt consto constas cõstitũ vel atũ. asto as itũ vel atũ. presto as. prestitũ vel prestatũ. a quo frequenter in libris digestorũ legimus prestatio. ¶ Sisto is. cũ absolutũ est eandẽ rationẽ sequit in supino quam sto stas: cum quo verbo preteritum et supinum habet cõmune: vt sisto is. steti statũ. sed composita semper exeunt in itum: vt circunsto is. circũstiti circũstitum. assisto is astiti tum. Sisto is. stiti cum actiuum est: ego non abnuerim habere supinum in atum sed prima producta: a quo est stator: pro eo qui sistit aliquem coram pretore vel magistratu: sed de his suo loco disputabitur.

Status prima est indifferens.

Sisto.

Vertoqz dat versum: de xi ctum mitte supina.

At tamen abijciunt hec: pango: stringoqz: fingo:

Ringoqz cum meio. sunt qui dicant quoqz mingo.

Necto: fluo: figo: cum pecto: flectoqz dant xum.

Mittit itum quod vi diuisas preteritum dat.

Sed necui nectũ: fricui frictum: seco sectum.

Censeo censum. misceo mixtum. torreo tostum.

Et doceo doctum. teneo tentum: pateoqz

Dat passum. careo cariturus dat quoqz cassus.

Si presens dat uo. disiunctas exit in utum.

Sed rutum semper ruo dat. que ducis ab illo.

Dant semper utum: rapio raptum: meto messum.

Consulo consultum: colo cultum: excelloqz celsum:

Deqz alo dic alitum: dat et altum: ast occulo cultum:

Pinso pistum: texo textum: nexoqz nexum:

Pectoqz dat pexus et pectitus: et tamen entum.

¶ Anto. de xi ctum mitte supina. q vba q fecerũt ꝑterita i xi mittũt supina in ctũ: vt lugeo lages luxi luctũ: dico cis xi ctũ: vinco vincis vici victũ. nã ab eo qd est sancivi sancitũ diximus Lucre. qd porro neqas sancitũ qñquidẽ extat. ¶ Quinqz tñ vba que hic ponunt amittũt n in supinis: ea sunt: pingo gis. pinxi pictũ. stringo gis. strinxi ctũ. fingo gis. finxi ctũ. ringo gis. rinxi ctũ. qd et rigor eris. declinat: meio meis minxi ctũ: qd nõnulli mingo gis declinauerũt: sed quẽadmodũ supra dixi ego nusqz legi. Deinde dicit q altera qnqz vba q fecerunt ꝑterita i xi mittunt supina in xũ. ea sunt necto nectis nexi vel nexui xũ: siue cum sit a necto nexi vel nexui: siue a nexo xas: vel nexo xis nexi: semp facit in supino nexũ. Fluo fluis fluxi xũ. vñ fluxas vestes. et fluxa corpa dicimus: et fluxus aquarum. Antiquiores quoqz autho. p̄iscia. fluctũ a fluo fluis dixerũt. vnde ẽ adhuc fluctus us. et murena fluta. ¶ Figo is. fixi fixũ. itẽqz Seaurus apud Dio. sagitta ꝯfictus dixerit. ¶ Pecto pectis pexi pexũ. nã a pectiui pectitum facit: a pexui eqz pexũ. ¶ Flecto flectis flexi flexũ. plexi qz ab eo qz est plecto is. qdqz sumus pene obliti plexũ i supino facit. Cat. hos inflictus plexos tulit ipse corollis. hic ẽ ab ãplector xus. a cõplector ꝯplexus. ¶ Mittit itũ: q verba facientia ꝑteritũ in ui syllabas mittunt supina in itũ penultima breui: vt domo as. domui itũ: qzqz ab eo qd est domatũ Tibullus lib. iiij. dixit. Te duce non alias cõuersus terga domator et domatio nomẽ participiale Valla formauit. ¶ Sono as. sonui sonitũ. et si ab eo q ẽ sonatũ Hora. dixit. Magna sonaturũ des nolo huius honorẽ: sicut a tono as. atũ. Idẽ in epodo dixit. Si qs cois itonata fluctibus hyẽs ab hoc vtit mare. Senc. in. ij. natura. q. qz illa vt sic dicã cõminatio et tonatio sine ictu. ¶ Neco tamen cũ duplex habet preteritum necui et necaui: ab eo qd est necui facit nectum: ab eo quod est necaui necatum. Sed inter nectus et necatus non est illa differentia quam putauit Priscianus: vt necatus sit ferro: nectus vero alia vi peremptus: sed potius necatus est omnino extinctus: vt Cicero: veneno necatus dixit. et Quintilianus. fame necatus: nectus vero quasi exanimatus et mortuo similis. Cicero. ij. tuscu. Enectus sit tantalus. et Horatius in episto. Bes est enectus arando. ¶ Frico fricas fricui frictũ. Iuuenalis. Si prurit frictus ocelli Angulus. ab eo tamen qd est fricatum Plinius libro octauo dicit. pantheras per carnes fricatas aconito venantur barbari. Celsus libro sexto ante oleo perfricatus. et Marcel. vtice folijs reuocatur vulua fricata. Seco secas secui sectũ. Vergi. primo eneid. secta per ambas Apule. ƒ. meta. A secatu dicit impetu teli presecata gula. ¶ Censeo censes censui censum. qd fm analogiam fecit etiam censitum. ¶ Misceo misces miscui mixtum per x. quod etiam in marmoribus antiquis permixtũ legimus. Torreo torres torrui tostũ. Doceo doces docui doctum. Teneo tenes tenui tentum. Pateo pates patui passum. quod etiã a pãdo pandis: et patior pateris supinum cõmune est. Verg. ƒ. eñ. Crinibus iliadeqz passis peplumqz ferebant. quod a pando vel pateo esse potest. ¶ Careo cares rui. caritũ vel cassum. Sed a caritu format participium futuri in rus cariturus. Iuuena. cariturus turture magno mulorumqz iubis. a cassu formatur participium preteriti cassus. Verg. ij. eñ. Nũc cassum lumine lugẽt. ¶ Si ꝑsens dat uo disiũctas. q verba tertie coniugationis desinẽtia in uo vocales mittunt supina in utum: vt nuo is. nui nutũ: suo suis sui sutũ. acuo acuis acui acutum: arguo arguis argui argutũ. Plau. in pseudulo. Argutus inquit malorũ facinorũ. Salu. tamẽ apud Priscia. in. ij. historia. arguiturus quasi ab arguitu dixit multi inquit ex bithinia volentes occurrere falsum filiũ arguituri. ¶ Ruo ruis rui semper facit rutum in supino. Luc. in. iiij. Rituraqz semp stat moles. ab illo vero cõposita omnia exeunt in utum: vt obruo obruis obrui obrutum. diruo diruis: dirui dirutum: eruo eruis erui erutũ. Rapio rapis rapui facit raptũ. Meto metis messui ꝑ ss duplex facit etiã supinum. ¶ Cõsulo is. consului consultũ. occulo occului occultũ. Excello lis excellui siue excelsi excelsum. ¶ Alo alis alui alitũ † facit per regulam. aliqñ sed frequẽtius altus reperit. Salu. in iugur. qẽ inquit etatẽ arripui altus: reperitur etiã altor et altrix ab altu forma. Verg. iij. eñ. Et terrã altricẽ dixi execramur vlyxi. ¶ Occulo is occului occultũ. Pinso sis. pinsui pistum. a quo est pistor pistoris. ¶ Texo xis. texui textum. ¶ Nexo nexis nexui nexũ. ¶ Pecto pectis pexi vel pexui pexum. Nã ab eo qd est pectiui pectitũ exit. Colu. l. xij. preparate sint et pectine lane. Idẽ etiã de cura hortorum. verum vbi iam puro discrimine pectita tellus: sed qz penultimam breuiauit. potest videri deductũ ab eo quod est pecto pectis pectui: qd nullus vnqz posuit. ¶ Cõposita vero a cano is. mittunt supina in entum: vt occino is. occinui occentum. concino concinis concinui concentum: accino accinis accinui accentum.

Preterita i xi mittẽtia.

Figo.

Flecto.

Preterito in ui diuersa supina.

Sono.

Neco.

Frico.

Misco.

Terminata in uo diuisas.

Ruo.

Alo.

† Negat ficlla ꝑ nutrio altũ reperiri: imo altum: vnde exalto.

Pario cum cōpositis. Regula.

¶ Anto. A pario is. cōposita tam illa que fecerūt in ri preteritū de quibus pauloante diximus: q̄ illo q̄ in rui: de quibus nunc agimus mittūt supina in ertum: vt aperio is. aperui apertū: operio opis operui opertū. ¶ A sero seris quoq; cōposita que mutāt simplicis significationem quoq; dicimus facere preteritū in ui syllabas mittunt supina in ertum: vt dissero ris. disserui disertū: assero is. asserui assertum. cōsero is. conserui cōsertum. ¶ In ui p̄terito ui semper vertit̄ in tum. q̄ verba facientia preteritū in ui syllabā mittunt supina in tū: vt amo amas aui. atum. moneo es. moui motū. cupio pis. piui. cupitum. audio dis. iui. auditū. Excipiunt̄ āo pauca verba mittētia supinū aliter: ea sūt poto potas potaui. qd̄ facit potū. Uer. in buc. huc ipsū potū venient p prata iuuēci. & ibidē. & potū pastas age tytire: & inter agēdū. Luca. in. v. poture te nile grues. Terē. tñ pportionē secut⁹ dixit in phormione: nā apud me potaturus est. ¶ Lauo lauas ui. tū. vel lautū pp̄ter eā affinitatē q̄ ē inter au & o vel lauatū. Ter. in eunu. abeūt lauatuȝ. Ouid. ij. fastoꝝ. Sacra lauaturas mane petebat aq̄s. Ho. ast vbi me fessuȝ sol acrior ire lauatū admonuit. qd̄ nimis licēter dici putat Ser. in. iij. geor. Cauco es. ui. tum. fauco es. ui. tum. ab illo ē caut⁹ & cautio: ab hoc fautor. q̄q̄ plau. i amphitrione regulā secut⁹ dixit fautor. Adoleo vel adolesco lui. vel leui. tus. pasco cis. paui pastum: qd̄ solū in supino s retinuit. agnosco agnoscis agnoui: agnitū. cognosco scis. cognoui cognitū. Iuue. Agnitus accipiēs iubet a pcone vocari. Luc. Liij. calida mihi cognit⁹ aris egyplo. Salu. tñ regulā secut⁹ i. ij histo. dixit. neq; lermes ex ꝑilio viros quēq̄uā agnoturū. ¶ Sero is. seui satū. cui⁹ ꝯposita retinētia simplicis significationē q̄ fecerūt p̄terita in eui mittūt supina i itū: ea sunt isero iseris iseui isitū: ꝯsero cōserȝ ꝯseui ꝯsitu. Uer. ij. geor. Mutat āq; isita mala ferre pyrū. Ci. q̄ȝ i verrē ab eo qd̄ ē obsero is. obseui dixit. vt cū obsitū leōtinū agrū vidisses: & ab assero is. asseui. assitū. ¶ De facietib⁹ p̄terita i ui pauloāte dixim⁹ mittere p̄teritū i ertū. ¶ Soluo uis. ui. & voluo is. facere supina solutū & volutū i ꝯsonāte in vocalē mutata & extrita i: atq; ex horū pportione caluo is. debuit facere calutū: nisi qd̄ i vsu nō est. ¶ Ueneo. is. veni venū: p eo qd̄ esse debuit venitū: nūq̄ reperit̄ nisi iūctū aut cōpositū cū hoc ꝟbo do das dedi. dicimusq; venūdo venūdas venūdēdi. ¶ Sepelio is. sepeliui sepultū. Uer. ij. eñ. Inuadūt vrbē somno vinoq; sepultā. Cato pportionē secut⁹ dixit mortuus est: sepelitus est.

Agnosco. Sero. Soluo. Ueneo.

Quod cano cōponit. Pario. & sero mittit in ertum.
Amicui dat ctum: dat amici· datq; amiciui.
In ui preterito ui semper vertitur in tum.
Poto dat potum. lauo lotū: & vtrūq; dat atum.
Et cauco cautum: fauco fautum. sed adultum.
Mittitur ex adolet. de pasco mittito pastum.
Dat gnitus agnosco/cognoscoq;. dat sero satū.
Insitus insitui/consciui consitus. atq;
Dant utum soluo: cū voluo. veneo venum.
Et salio saltum: mittit sepelire sepultum.

¶ De suplo ꝟboꝝ deponētiū & cōiū. ¶ Ca. vj.

Supina ꝟborū deponentium et cōiuȝ q̄liter formantur.

Uoniā i capite supiori exposuit reglas supioꝝ ꝺductas a p̄terit ꝟboꝝ actiue vocȝ: hoc i loco ōndit q̄ rōne a ꝟbis ꝺponētib⁹ & cōib⁹ ꝯimari debeāt supina: itaq; dē i ꝑmis qd̄ si voluim⁹ scire supinum alicui⁹ ꝟbi ꝺponēt: aut cōis debem⁹ ex analogia fingere vocē illi⁹ ꝟbi actiuā & p regulas supiori⁹ traditas formare supla: vt ecce letor letaris ex pportiōe deberet facere letaui faciet igit̄ i supi. letatū p illā regulā. In ui ptō ui sp ꝟtit̄ i tū. p̄terea vereor reris ex pportiōe ꝺbuit facere i ptō verui: ergo i suplo faciet veritū p illā regulā. mittit itū qd̄ ui diuisas ptū dat ¶ Fūgor eris. ex pportiōe debuit facere i ptō funi. faciet ig. t̄ i supino fūctū p illā regulā de ri ctū mitte supina. q̄dā tñ ꝟba nō seruāt reglas neq; pportionē: vt reor reris: qd̄ debuit facere rui: atq; i supino ruitū facit tñ ratum. Uer. ij. eneidos Nos abiisse rati: & vēto petiisse mycenas. ¶ Misereor eris: qd̄ debuit facere i p̄terito miserui: & in suplo miseritū. facit tñ misertū. ¶ Fateor eris. debuit facere in p̄terito fatui & in supino fatitū: & facit fassum. ¶ Gradior eris. ex pportione huius verbi gradio is debuit facere gradi in preterito: et in supino grassum. et facit gressum. ¶ Patior eris. facit passum secutus pporporationē huius verbi quatio is quassi quassum. potius q̄ hui⁹ potior potiris quod fecit potitū. ¶ Loquor eris et proportione huius verbi linquis is. debuit facere loctum & interiecta u facit locutū. eadem quoq; ratione a sequor sequeris fecimus sequutum q mutata in c propter affinitatē vtriusq; litere. ¶ Fruor frueris debuit facere in preterito frui: in supino fruitum. & interiecta c fecit fructum: quemadmoduȝ struo struxi structum. Cicero in hortēsio. amenitate summa fructus est. Ulpianus tamen fruiturus dixit in participio futuri tpis significatiōis actiue. ¶ Labor laberis debuit facere in preterito lapsi et in supino laptum: sicut scribo scripsi scriptū. & fecit lapsum. ¶ Cōminiscor comminisceris. debuit facere comminui comminutum: et fecit commentum.

¶ Uerba deponētia & cōia qualr̄ in supinis desināt: hic instruit̄ iuuenis.

¶ De supinis verborum deponētium & communiū. Capitulum. vj. Epitome.

Eponētiū & cōiū ꝟboꝝ supina fiunt ex pportiōe vocis actiue: vt Letor aris. leto as. taui. atum. Uereor eris: vereo es: rui. ritū. Fungor ris. fungo is. funxi. ctum. Pauca tamen que sequunt̄ aliter mittūt supina. Reor ris. ratū. Misereor is. misertū. Fateor eris. fassuȝ. Gradior erȝ. gressum. Patior ris. passum. Loquor eris locutum. Sequor is. secutū. Fruor ris: fructū vel fruitū. labor laberis lapsuȝ. Cōminiscor cōminisceris commentum.

¶ Anto. pficiscor eris. debuit facere pficiui. tū. & facit pfectum. ¶ Nāciscor eris debuit facere nāciui nanscitū & facit nactū. ¶ Pasciscor eris debuit facere pasciui itū. & fecit pactū. ¶ Adipiscor ris. debuit facere adipiui: adipitū. & fecit adeptū. ¶ Ulciscor ris. ꝺbuit facere vlsciui itū. & fecit vltū. Obliuiscor eris. ꝺbuit facere obliuiui itū: & fecit. oblitū. ¶ Expergiscor eris. debuit facere expgiui itū. & fecit experrectū: q̄q̄ Luci. penul. bicu: expgit⁹ dixit te somno pueros cuȝ mane expgit⁹ clamas. ¶ Defeciscor eris. quo ꝟbo vsus est Terē. in phor. neq; defeciscar vsq;

Proficiscor eris. pfectū. Nāciscor eris. ctū. pasciscor eris. pactū. Adipiscor eris. adeptū. Ulciscor ris. vltū. Obliuiscor eris. tū. Expgiscor is. rectū. defeciscor is. defessum. Queror q̄reris q̄stū. Utor ris. vsum. Nitor ris. nisuȝ vl̄ nixū. Cōplector eris. ꝯplexū. Amplector eris. amplexum. Tueor eris. tut⁹ vel tuitus. Tuor is. tutus vel tuit⁹. Ordior ordiris orsum. Experior experiris expertū. Metior iris. mensum. Morior eris. vel

ris mortuus vel moriturus. Orior oreris vel oriris. ortus oriturus. Nascor nasceris natus nasciturus.

adeo experier. idē q̄z participiū fecit defessus. dicens defessus iaz iā ambulādo: cū ex pportione debuerit facere defectum defectū. ¶ Queror eris. pot⁹ secutū est pportionē hoꝝ verborū gero gestū. vro vstū q̄ huius verbi q̄ro q̄situ: itaq̄ diximus questū.

¶ Utor eris sic fecit vsum sicut verro ri. versum. ⁊ nitor eris. nisum vel nixū: sicut verto verti versum. ⁊ flecto ti. flexū. Amplector ⁊ cōplector iō amplexū ⁊ cōplexū fecerūt: q̄ illoꝝ simplex plecto is. plexū fecit. ¶ Tueor eris. p eo qd̄ est defendere tutū. tuor tueris p eo qd̄ est cernere tuitū facit: habentq̄ idē infinitiuū. teslibus Marcello atq̄ Prisc. hoc est tueri: sz ab eo p̄o qd̄ est tuor manifestū est exire tueri. Ouid. de arte. Non minor est virtus q̄ q̄rere ꝑta tueri. sz ab eo p̄o qd̄ tuor eris. infinitiuus est tui. Pompon⁹ apd̄ Marcellū. incip. t inquit cōtui. Turpillius apud eūdē. Oculi lōga intercapedine aptū cupide cōtui. Sz i aliis modis ⁊ tpib⁹ tuor p aspicio fere semp tertie coniugationis reperit. Plaut⁹ in asinaria. Nā ego illud argētū iā parū s̄lue scio: q̄ nie hūc Scipionez contui. Papi. in achilleide. Nāq̄ modo infensos vltero nihil cōtuor enses. Seneca in hippolyto hippolyte tales intuor vult⁹ inos nō intueor: vt in oīb⁹ legitur libris: qd̄ rō carminis iābici reformidat. ⁊ apud Ter. i heautontu. hic adulescēs q̄ intuit nos. Lucreti⁹ li. iiij. Cū tuimur miseri absynthia tāgit amaror Idē in codē. cōtuit mitas simulacraq̄ luce carētū. Ergo q̄ntū ego susp cor: tueor p defendo semp est secunde cōiugationis. tuor p seruo sp est tertie: supia p̄o habēt mutua: nā a tuor tueris tutus. tutor ⁊ tuitio reperit. Macro. in satur. ll tacei ⁊ talia vis videre tuitiōe pudoris: atq̄ ediuerso a tuor tueris dicimus intuitus ⁊ obtutus. Uergilius. i. en. dū stupet obtutuq̄ manet defixus in vno. ¶ Ordior iris. debuit facere ordinitū. ⁊ fecit orsum. ¶ Experior iris. debuit facere experiui experitū ⁊ facit expertū. ¶ Metior metiris debuit facere metiui metitū: ⁊ fecit mēsum: vnde est mēsor ⁊ mēsura. Morior moreris vł iris. qd̄ iā tertie q̄ q̄rte cōiugationis reperit: habetq̄ supinū moritū: a quo participiū futuri tpis moritur⁹: mortuus p̄o p eo qd̄ debuit morit⁹ participiū est: aut nomē pot⁹ p pticipio tpis pti. Codē mō orior oreris: vel orior oreris tertie et q̄rte coniugationis repit habetq̄ supinū ortū: a quo est oriturus pticipiū tpis futuri: ⁊ ortū a q̄ est participiū tpis pti. ¶ Adorior adortus facit adorsus: nisi forte ab ordior descendit: sed eiusdē significationis reperitur. ¶ Nascor quoq̄ nasceris supinū hz nascitū a quo est participium futuri tp̄s nasciturus: et natum a quo est participium preteriti temporis.

¶ De verbis carentibus supino. Cap. vij.

¶ Epitome.

Que verba actiua supino carent: que etiam neutra ⁊ que deponentia hic habes ad oculum: daturq̄ in omnibus dignoscēdis inuiolabile dogma.

Actiua verba supinis carētia sunt hec. Arceo ces. cui. Urgeo. ges. si. Timeo es. ui. Metuo is. ui. Luo luis. ui. Respuo is. ui. Ningo is. xi. Liquo. is. q̄. Caluo uis. ui. Lābo is. bi. Scabo is. bi. Cōpescois. ui. Dispesco is. ui. Disco discis didici. Scādo scandis scādi. Ango is. xi. Ambigo is. gi. Tollo tollis tuli. Psallo is. li. Cerno is. creui.

¶ Neutra supinis carentia sunt.

Mico cas. cui. Estuo as. aui. Ardeo des arsi. Strideo es di. Algeo es. alsi. Fulgeo es. fulsi. Turgeo es. tursi. Lugeo es. xi. Frigeo ges. xi. Cōniueo es. xi. Cōquinisco is. xi. Scido is di. Rudo is. di. Dego is. gi. Satago is. gi. Sterto. is. tui. obedio dis. diui. Et v̄ba scđe cōiugatiōis mittētia ptm̄ i ui syllabas: vt Rubeo es. bui. Palleo les. lui. Pauca tñ hui⁹ ordinis hñt supina hec fere. Placeo es. cui. placitū. Noceo es. ui. itū. Ualeo es. ui. itū. Doleo es. ui. itū. Caleo es. lui. itū. Soleo soles: solui solitum. Pateo es. patui passum.

¶ Deponentia verba supinis carentia sunt.

Reminiscor ris. Uescor eris. Medeor eris. Operior iris. Liquor eris. Liceor eris. Carēt etiā supinis oia verba ptīs carētia: vt Aio ais. Furio is. Fido is. Ferio ris. Sisto is. Quatio. tis. Glisco scis. Et verba que dicuntur inchoatiua: vt Palesco scis. Turgesco turgescis. Tepesco tepescis.

¶ De verbis carentibus supino. Cap. viij.

Sunt q̄dā v̄ba a q̄b⁹ supina i vsu non reperiūt: qualia sunt ex actiuis. Arceo es. arcui. qd̄ ex pportione debuit facere arcitū: sz nō est in vsu nisi in cōpositis ab illo: vt coerceo ces. cui citū. exerceo es cui. citum. ¶ Urgeo es. [illegible] si. qd̄ debuit facere vrsum. Timeo es timui. qd̄ itū. metuo is ui. qd̄ metutū. Luo luis lui. qd̄ lutum. respuo is. respui qd̄ resputū. Ligo is. linxi qd̄ linctū. q̄q̄ apud Celsum linct⁹ us. legim⁹. ¶ Linquo is. liq̄: qd̄ debuit facere lictū: sz non reperit nisi in cōpositiōe. vt delinq̄. liq̄. ctū relinquo is. reliq̄ relictū. derelinquo is. dereliq̄. derelictū. ¶ Caluo is. calui: qd̄ ex pportione atq̄ prisc. autoritate debuit facere caluitū. ¶ Lābo bis. lābi qd̄ lābitū. ¶ Scabo i s. qd̄ scambitu3. cōpesco is. compescui. dispesco is. dispescui. q̄ verba Priscia. ex rōne pportiōis dicit facere cōpescitū: quēadmodū disco is. didisci discitū: ⁊ posco poscis poposci poscitū. Sed i vsu nō sūt. Scādo is di. qd̄ debuit facere scātum a q̄ est scāsilis. vt ab eo cōposita ascēdo is. ascēsum. descēdo is. descēsū. cōscēsum. ango is xi. qd̄ debuit facere anctū. sz quēadmodū inq̄t Diomedes i voce passiua tpa deficiētia circūlocuntur p ancti⁹ a. um loco ptīs capi: ⁊ p hoc v̄bū sum es fui. Ambigo gis. ambegi qd̄ debuit facere ambactū: tollo tollis tetuli qd̄ debuit facere latū: sz nō reperit nisi i cōpositiōe sublatū. psallo is. psalli: qd̄ psallitū: ⁊ cerno cernis creui. qd̄ cretū i hac sigñatiōe nō reperit. Neutra supinis carētia sūt mico micas micui ⁊ ab eo cōpositū emico as. emicui. dimico tñ vt diximus alio loco dimicatū facit in supis. ¶ Estuo as: aui. a q̄ q̄si ab actiuo estuatū fecit Hie. i fine ecclesiastici: in medio inq̄t ignis nō sum estuatus. ¶ Ardeo des. arsi. qd̄ ex pportione dicim⁹ fecis se arsuz. algeo ges. alsi. qd̄ arsū. fulgeo es. fulsi qd̄ fulsū. turgeo es. tursi qd̄ tursū. Strideo es.

Utor. Tueor. Urgeo. Linquo. Estuo. Que verba supina non habent.

vel strido is. stridi. Cōniueo es. xi. qd̄ debuit facere cōnitū. ¶ Cōquinisco xi. qd̄ v̄bū fuit apud antiq̄s: significatq̄ caput iclinare ⁊ q̄si cōniuere. Pōpōius. ad eū cōqueri: interim mulieres cōspiciūt. ¶ Sido is sidi: qd̄ v̄bū supina a sedeo es. mutuat: vł pot⁹ caret illis. ¶ Rudo is di. qd̄ debuit facere rusum. dego gis. di. qd̄ dactū. Satago is. gi qd̄ satactū: q̄ cōposita ab ago agis egi actū. Sterto tis. tui. qd̄ stertitū. obedio is. ui. qd̄ obeditū. a q̄ Pli. li. vii. natu. hist. obeditur⁹ dixit ramo inq̄t olee q̄ maxie scđi atq̄ obediturō. Et v̄ba neutra scđe piuga. facientia ptm i ui syllabas q̄ debuerāt mittere supia i itū: vt hēo es. habui: flacceo es. cui studeo es. studui. vigeo es. vigui. oleo es. olui. ab eo tñ per. fecit oletū: vt suo loco diximus. tumeo es. tumui. seneo es. senui. a q̄ antiq̄ores senect⁹ ta. senectū pticipiū fecerūt. Pauca tñ hui⁹ ordis v̄ba hñt supina: ea fere sunt. Placeo es. cui. placitū. a q̄ sunt pticipia placit⁹ p placēs ⁊ placitur⁹. noceo es. cui nocitū: a q̄ ē nocitur⁹. Iuue. nocitura toge nocitura ꝑ clunt milite. Ualeo valui valitū. a quo teste Prisciano valiturus fecit Cic. ¶ A doleo es. dolui. tñ reperitur dolitur⁹. a caleo cales calui. caliturus. a soleo es. lui. solitus a. um. reperit neq̄ enim vsq̄ lectum est solēs aut soliturus. Hoc verbum pateo es. patui: vt

alijs in locis diximꝰ cõe hꝫ supinũ cũ pãdo is.⁊ patior eris. Illud hoc quoqꝫ notandũ est hoc verbũ fio fis neqꝫ hr̃e supina nec ꝑticipia: neqꝫ em̃ vnqꝫ reperit̃ fiens neqꝫ fiendꝰ: vt inq̃t Diome. nã factꝰ a.um. atqꝫ faciẽdus a.um. a facio is. feci. mutuatũ est. ¶ Deponẽtia supinis carẽtia sunt. Reminiscor is. qđ debuit facere remintũ. ⁊ Uescor ris. qđ debuit facere vetũ. ⁊ medeor eris. qđ debuit facere meditũ. operior iris. qđ debuit facere opitũ: quo℞ circũloquia vt inq̃t Diome. aliũde supplent̃. ⁊ reminiscor eris. recordatus sum. vescor eris pastꝰ sum. medeor eris. medicatus sum. operior iris. optus sum. liqueor eris. qđ debuit facere licitũ l circũloquijs diximꝰ liq̃factꝰ sum: vł fui liq̃factus erã vł fuerã ⁊c. ¶ Liceor eris. qđ debuit facere licitũ qđ cũ in vsu nõ sit. ab eo tñ factũ ẽ licitor aris. eiusdẽ ꝓpe significationis ꝟbũ ꝑ qđ supplent̃ circũloq̃a sui primitiui: carẽt ẽt supinis oĩa ꝟba ptis carẽtia: nã cũ supina ex ptis quodã mõ pẽdeãt merito deficientibꝰ ptis deficiẽt ẽt supia. ¶ Ea sũt aio ais qđ a dico is. ptm̃ mutuat̃. ¶ Furio is. qđ supplet̃ ab insanio insaniui. ¶ Sido is. qđ ꝓꝑsc. ptõ dicit carere mutuat̃ illud tñ vt puto a sedeo sedi. atqꝫ ꝯsr supinũ: vt paulosñ dicebamꝰ: ferio is. qđ a ꝑcutio mutuat̃ ptm̃ ꝑcussi. Amb. tñ de obitu Theodosij imperatoris a ferio feriturꝰ fecit. Isaac inq̃t ꝑ fidẽ nec gladium feriturĩ parẽtis expauit. ¶ Sisto is. qđ ptõ carere authores sunt Phocas et ꝓꝑsc. nos tñ Gelij ⁊ Carhonis authoritate ꝑsuasi cũ actiuũ steti est facere diximꝰ: ⁊ l supino statũ cum absolutũ steti: ⁊ eq̃ statũ in supino. ¶ Quatio tis. ꝑterito carere dixit Phocas: qđ ex analogia q̃ssi ⁊ quassum facere ex cõpositis manifestum est: dicimꝰ em̃ cõcussio is. cõcussi. sum. ꝑcussio tis. ꝑcussi sum. ꝑteritis caret: vt supra dictum est hoc verbum glisco is. ⁊ verba inchoatiua que ex consequenti supina non habent.

¶ De varietate quadam in verbis. Cap. viij.

¶ Epitome.

☞ Uerbo℞ queda diuersis inflectuntur cõiugationibus eiusdẽ tñ remanẽt generis: alia per alia coniugationis varietatẽ genus: alia genus ⁊ significationem: ⁊ alia genus ⁊ coniugationẽ immutãt. preterita insuper inseruntur quedã a diuersis verbis excẽbtia: ⁊ quorũdam verborum duplicia preterita: ⁊ de supinis idem.

Uerba diuersis ꝯiugatiõibꝰ declinata sũt vt Lauo as. lauo is. Arto as. arto is. Sono as sono is. Denso as. denseo es. Et cõposita a cubo cubas. vt Accubo accubas. accumbo is. Procubo ꝓcubas. ꝓcũbo is. Recubo bas. recumbo bis. Succubo succubas. succũbo bis: Nexo as. nexo xis. Strideo es. strido dis. Fulgeo es. fulgo gis. Tergeo es. tergo is. Claudeo es. claudo is. Cõniueo es. conniuo is. Caueo es. cauo is. Feruueo es. feruo is. Oleo oles. olo. olis. Rideo des. rido is. Excelleo es. excello is. Cieo es. cio cis. Pareo es. parere. Pario ris. parire. Potior eris. vel potior iris. in infinitiuo potiri. Orior orieris. vel orior iris. in infinitiuo oriri. morior morieris. vel morior iris. in ĩfinitiuo mori.

¶ Cõplura alia verba reperiũtur diuersarũ cõiugationũ: sed diuersi generis ⁊ diuerse significatiõis: vt Albo albas: albeo albes. Duro duras: dureo res. Liquo as. liqueo es. Liquesco scis. Liquor erꝫ. Miseror aris. misereor eris. Medico cas. medeor ris. Tueor eris. tutus vel tuitus. Tuor tueris tutus vel tuitus.

¶ Uarie significationis ⁊ cõiugationis verba. Mãdo mãdas mandaui. mando mandis mandi. Fundo fundas fundaui: fundo fundis fudi. Dico dicas dicaui: dico dicis dixi. Predico cas. aui. predico cis. xi.

¶ De varietate quadã verbo℞. Cap. viij.

Etsi de hac ꝟbo℞ varietate sparsim ꝑ singulas cõiuga. aliqđ ꝑstrinximus visum tñ hoc in loco sit de oĩbꝰ huiõi ꝟbis dicere. Ponit igit̃ l primis verba primeatqꝫ aliarũ ꝯiugationũ. Lauo as. lauo is. ꝑ tertiã. Uer. iij. eñ. fluidũ lauit l de cruorẽ. Idẽ l. x. lauit iprobã teter ora cruor. ꝑntis em̃ idicatiui ⁊ vtrobiqꝫ ex q̃ntitate syllabe deꝑhẽdimꝰ: nã l ꝑnti pria breuiat̃: l ptõ ꝓducit̃. ¶ Arto as. artio is. iui. q̃rte ꝯiuga. Neuius apđ Mar. artiuit linguã in palatũ: cepit labia suggere. Idẽ apud eundẽ. conatus inq̃t artiuit mr̃. Sono as. sono is. ꝑ tertiam. Luc. icaligare oculos: sonat̃ aure aures. Idẽ alio loco. littora lata sonãt. ¶ Denso as. denseo es. ꝑ. ij. Uer. ix. eñ. Extremi addẽsent acies. sic em̃ legẽdũ ẽ ꝓꝑsc. testat̃. Idẽ. i. ge. Densat erãt q̃ rara mõ q̃ densa relaxat. ¶ Cõposita a cubo as. qđ alijs l locis diximꝰ ꝑ pmã ⁊ tertiã declinãt̃: habẽtqꝫ ptm̃ cõe lcubo as. lcũbo is. accubo as. accũbo is. ꝓcubo as. ꝓcũbo is. recubo as. recũbo is. dicimꝰ tñ secubo as. nõ secũbo is. atqꝫ ediuerso succũbo is nõ succubo as. ¶ Nexo as. ⁊ nexo. is. Uer. v. eñ. Nexãtẽ nodis seqꝫ l sua mẽbra plicãtẽ. Liuius andro. apđ ꝓꝑsc. nexebãt. multa lterflexu nodorũ dubio. Deinde ponit ꝟba scđe ⁊ tertie cõiug. ¶ Strideo es. strido is. de q̃ l scđa ꝯiugatiõe diximꝰ. ¶ Fulgeo es. fulgo is. ver. v. eñ. ductores auro effulgẽt. Idẽ l. viij. auroqꝫ effulger̃ fluctꝰ. ¶ Tergeo ges. tergo is. Iuue. vasa aspera tergeat alter. Hor. quã gallina tergere palatũ. de tertia ꝯiugatiõe nõ succurrit mihi exẽplũ: atqꝫ idcirco de lndustria Hor. ꝟsuꝫ illũ imitari q̃dã l loco diximꝰ. Si placare tñ tibi vẽtris oluscula possent: non tua sordidior tergeret ora cibus. ¶ Claudeo es. claudo is. ꝑ eo qđ est claudico as. Ceciliꝰ. aut ibi nos sitis ibi ꝯaliũ claudeat. Sallu. ij. hist. Cõmratiõe claud. t. ꝑ eo qđ claudicat. Cõniueo es. ꝯniuo is. Caluꝰ. cũ gr̃a ingẽti ꝯniuere pabula somno. per vetusti cõniueo. ¶ Ferueo es. feruo is. ver. i. eñ. Feruet opus: redolẽtqꝫ thymo fragrãtia mella. idẽ l. viij. feruere leucatẽ auroqꝫ effulgere fluctꝰ. Lucilliꝰ q̃ꝫ apđ Qui. li. i. oratoriarũ lnstitutionũ. Feruet aq̃ ⁊ feruit. feruet nũc: feruit ad annũ. ¶ Caueo caues. cauo is. nã tertie cõiug. etiã fuisse supra notauimꝰ: cũ de ꝟbis l vo syllabã desinẽtibꝰ dictũ est. ¶ Oleo oles: olo is. plau. in cornicula apđ Diome. olũt edes arabicas. ¶ Excelleo es. excello is. de q̃ i tertie cõiugatiõis ꝟbo℞ ptis diximꝰ. ¶ Rideo rides. rido is. Brutꝰ de patiẽtia apud Diome. Irridũt hor̃ lachrimas. ¶ Cieo es. cio cis. quẽadmodũ in suꝑiorubꝰ dictũ est: tã scđe q̃ quarte ꝯiugatiõis reperit̃: in cõpositione ꝟo tñ quarte: qđ etiã de pario is. ⁊ suis cõpositis dicẽdũ est: nã ꝑ tertiã dixit Terẽ. in phor. Nec parere hec iã diu ꝑ etatẽ põt: ⁊ ꝑ quartã. Enniꝰ. ona parire solet genꝰ pẽnis ꝯdecoratũ. Cuiꝰ cõposita oĩa sunt q̃rte ꝯiugatiõis. ¶ Cupio pis. eẽ plerũqꝫ tertie reperiat̃: Lucil. in pmo dixit. portarũ claustra cupiret. Atqꝫ ediuerso cũ venio is. ꝑ quartã ꝓpe semꝑ reperiat̃: Enniꝰ apđ Marcel. dixit senex sum ⁊ mortem occupẽ priusq̃ eueniat. quasi ꝑ tertiã euenio: a. declinet̃. Sedu. q̃ꝫ l paschali scđam ꝑsonã ꝑntis idicatiui modi numeri singularis q̃ in quarta cõiugatiõe semper in fine ꝓducit̃ ꝑinde ac si esset tertie breuiauit dicẽs. peruenis ad xp̃m: nõ xp̃s ꝑuenit ad te. ¶ Potior eris. potior iris. tertie cõiu. plerũqꝫ reperit̃: nõnũq̃ etiã quarte maxie in infinitiuo. Uer. iij. eñ. polido℞ obtruncat ⁊ auro vi potit̃. Oui. xiij. me. Tuqꝫ tuis armis: nos te poteremur Achille. Neuiꝰ apud ꝓꝑsc. scđe penetrat penitꝰ thalamoqꝫ potit̃. Luci. apđ eũdẽ. Deficit alma ceres: nec plebes pane potit̃. in infinitiuo nõ poti: sed potiri semꝑ facit. ¶ Moror moreris: ⁊ morior moriris. Luc. in. iiij. Nõ l gratis moritur iugulo qui ꝓuocat ensem. Uer. ij. eñ. nunc morere. Ennius. Nũc est ille dies: cũ gloria maxima sese nobis ostẽdat seu viuimus siue morimur. Terẽ. in eunu. Risu emoriri oẽs. freq̃ẽtius tñ in infinitiuo mori q̃ moriri reperi

¶ Orior eris. orior oriris. Ver. h. est. Nostrorum obruimur oriturque miserrima cedes. cuius infinitiuũ semper repices quarte Orior.
cõiug. oriri. Cõplura alia verba ponunt diuersarum cõiugationũ: sed diuersi generis significationis: vt albo albas prime cõ
iugationis actiuũ est: ⁊ albeo es. secunde neutrũ. eodẽ mõ nigro as. nigreo es. duro as. dureo es. atque etiã tertie albesco
is. nigresco is. duresco cis. ¶ Liquo as. pro prima actiuũ est. per. Vatũ ⁊ plorabile si quid eliquat. Ver. in more. Forami Liquor.
nibusque liquat emũdata ceres. ¶ Liqueo es. pro secunda ⁊ liquesco is. pro tertiã neutra sũt absoluta. ¶ Liquor eris. depo Misereor.
nẽs est absolutũ. Misereor aris. pro prima: ⁊ misereor reris. pro secundam. preterea medico as. siue medicor aris. pro prima: vt
medeor eris. pro secundam sola cõstructiõe ⁊ cõiugatiõe differũt: sed de cõstructiõe suo loco dicemus. ¶ Tueor ris. pro eo quod ẽ defen
do. tuor eris. pro eo quod cerno cõiugatiõe ⁊ significatiõe differũt: vt. s. diximus. ¶ Varie significationis sunt quedã verba que
cũ eandẽ habeãt positionẽ cõiugatiõe mutata mutãt et significationẽ: vt mãdo as. mãdaui: quod est propemodũ cõ
mẽdare: Mãdo is. quod est dẽtibus cõficere: cũ illud sit prime cõiugationis: hoc vero tertie. Eodẽ mõ fundo as. pro eo quod est
fundamẽtũ iacere. fundo is. pro eo quod est spargere. ¶ Dico as. pro eo quod est approbare siue cõsecrare. dico dicis. pro eo
quod est artificiose loqui. ¶ Predico predicas. pro eo quod est laudo: predico predicis. pro eo quod est ante dicere siue diuinare.

Volo volas volaui. volo vis volui. Lego as. aui. lego gis. gi. Sero ras. aui. sero seris serui vel seui. Educo educas: educaui. educo cis. eduxi. Appello las. laui. appello lis. appuli. Cõpello compellas. aui. cõpello compellis compuli.

¶ Eadem preterita a diuersis instantibus.

Aceo aces acui. acuo acuis acui. Frigeo ges. frixi. frigo gis. frixi. Luceo luces luxi. lugeo luges luxi. Fulgeo ges. fulsi. fulcio cis. fulsi. Cerno nis. creui. cresco cis. creui. Paueo nes: ui. pasco scis. paui. Pendeo des. pependi. pendo dis. pependi. Fero fers tuli. tollo lis. tetuli vel tuli. Sto stas steti. sisto sistis. absolutum steti.

¶ Preterita duplicia ab eodem verbo.

Plico as. cui. vel aui. Neco as. cui. vel necaui. Sorbeo sorbes sorbui vel psi. Sapio is. sapui vel sapiui. Parco cis. peperci vel si. pango is. pepigi vel panxi. Pungo is. pupugi vel punxi. Vello is. velli vel si. Leno is. liui vel leui. Sino nis. siui vel sini. Verro is. ri. vel versi. Necto tis. nexui. vel nexi. Pecto pectis pexui vel pexi: vel pectiui siue pectui. Sancio cis. xi. vel sanciui. Vincio cis: vinxi. vel vinciui. Salio lis ui. vel saliui. Amicio cis. amicui vel amiciui. Sepio pis. sepsi vel sepiui. haurio hauris hausi vel hauriui.

¶ Eadem supina a diuersis verbis.

Verro ris. versum. verto tis. versum. Pateo pates passum. pando dis. passum. patior eris passum.

¶ Supina duplicia ab eodem verbo.

Torqueo es. torsum vel tortum. Tendo dis. tentũ vel tensum. Abscõdo is. abscõditũ vel sum. Alo is. alitum vel altũ. Figo gis. fictũ vel fixum. Fluo is. ctũ. vel xũ. Ruo is. tum. vel itũ. Nitor eris. nisum vel nixum.

¶ De cõpositione verborũ cũ prepositionibus.

¶ Epitome.

Que verba in cõpositione preteritis iungunt: que a in u mutãt: que a vel e in i: que au in e͡o vel u: que insuper a in u: que e in i: ⁊ postremo que u in e. ⁊ de alijs quibusdam verborum considerationibus.

Prepositiones cũ veniunt in cõpositionẽ cũ verbis: aut corrũpunt verbi integritate manẽte. vt pono nis. ipono imponis: aut ipsis manẽtibus integris verba corrũpũtur: vt incipio incipis: aut adinuicẽ prepositiões ⁊ verba corrumpũt ⁊ corrũpũtur: vt ipero ras. aut vtraque manẽt integra. Sed quẽadmodũ corrũpãtur prepositiões in ea parte que est de ortographia disseritur: nunc quẽadmodũ verba corrũpãtur: dicemus: monẽtes in primis.

¶ Ant. Volo ad aues pertinet. Volo vis ad homines atque deos imortales. Lego as. est mittere legatũ aliquo siue testõ aliquid post mortẽ alicui relinquere. Lego is. ẽ colligere furari ⁊ libros legere. ¶ Sero as. ẽ claustra adhibere. sero is. Sero as.
est semẽ spargere. Educo as. pro eo quod est nutrire. educo is. pro eo quod est extra vel sursum duco. Appello as. ⁊ cõpello as. pro eo quod est alloquor siue voco cõposita a verbo pello as. quod in vsu nõ ẽ. At vero appello is. ⁊ cõpello is. cõposita sunt a pello is. pepuli: significatque illud applicare: hoc vero contegere siue adunare. ¶ Eadẽ preterita. Est ⁊ alia in verbis cõsideratio: quod quedã sunt preterita a diuersorum positionibus deriuata: vt aceo es. pro eo quod est acidũ eẽ: ⁊ acuo is: pro eo quod est acutũ facere: idẽ atque cõe hñt preteritũ atque eodẽ mõ de reliquis verbis que hic ponunt. Preterita duplicia ab eodẽ verbo. Sũt et quedã verba duplex hñtia preteritum vt plico as. cui. vel plicaui. ⁊ ab eis cõposita. vt explico as. cui. vel explicaui. sed de his copiosius in capite preteritorum disputatũ ẽ. ¶ Eadẽ supina a diuersis verbis, vt verro is. ⁊ verto is. quod vtrũque facit in supinis versum: ⁊ pateo tes. tui. pãdo dis. di. Verbo du
patior ris. que oĩa cõe hñt supinũ passum. ¶ Supina duplicia e diuerso sunt. quedã verba que duplicia supina hñt: vt torqueo es. tortũ vel torsum. Sed de his oĩbus in capite preteritorum ⁊ supinorum plenius dictũ est: nũcque tm̃ volumus lectorẽ admonere quẽadmodũ in verbis diuersitates huiusmodi reperiãt. plex prete ritũ hñtia.

De cõpositiõe verborum. Prepositiones cõponunt cũ reliquis oĩbus fere orõnis partibus: sed cũ verbis frequẽtissime. Itaque visum est hoc in loco pauca de cõpositiõe verborum ⁊ aliarum partiũ orõnis cũ prepositionibus annotare. Cũ igitur prepositiones veniũt in cõpositionẽ cũ verbis aut corrũpunt verbi integritate manẽte: vt appono is. posui. quod cũ ex ad cõpositiõe ⁊ pono is. cõponit corrũpitur ad d mutata in p ipso verbo manẽte itegro. aut corrũpunt verba ipsis cõpõnibus manẽtibus itegris vt pficio cis. feci: quod ex cõpõne per: ⁊ facio is. cõponit verbũ. corrũpit a mutata in i prepõne itegra manẽte: aut prepões simul ⁊ verba corrũpunt: vt efficio is. quod cõponit ab ex cõpositiõe ⁊ facio is. corrũpit x mutata in f: ⁊ facio verbũ a mutata in i. Aut prepões simul ⁊ verba manẽt integra: vt deamo as. quod ex de cõpõne: ⁊ amo as. cõponit. Sed quia de cõpositionũ corruptiõe in ea parte que est de orthographia copiosius disputet: ne hoc a nobis itactũ oĩno relinquat: libuit pauca deliberare: prius tñ de prepõnibus: deinde de verbis differemus. Igit prepões in b desinẽtes sũt ab: ob: sub. sed si cõponat ab cũ dictiõe icipiẽti a vocali exili vel aspirata: itegra manet. vt abactor is. aberro as. ambigo is. abominor aris. abũdo as: abhorreo es. Cũ incipiẽtibus a b: nõ cõponit: nã abbr nio. ⁊ si cũ b ab aliquibus scribatur: ex ad nõ ex ab cõponit: quod ẽ de adhibeo dicẽdũ est. Cũ incipientibus a c ⁊ bs: cõponit: vt abscedo abscedis: abscõdo dis. Cũ icipiẽtibus a d: manet integra: vt abdico as. abdo abdis: Prepões in cõpositio ne verbis tencle. Ab in cõpo sitione.

abduco cis. Cũ incipiẽtibus ab f preteritum manet integra vt absui absuturus ab fore: partim b mutata mutata in u vocali: vt aufero: aufugio. Cũ icipiẽtibus ab g: nõ cõponit. Cũ icipiẽtibus ab l: manet itegra: vt ablacto ableo abluo. Cũ

incipiētib⁹ ab m:non cōponit̄ preterq̄ cū hoc nōie matertera:dicimusq̄ abmatertera. Cū incipiētib⁹ ab n:manet integra:vt abnego:abnepos:abnuo. Cū incipiētib⁹ a p.nō cōponit̄ preterq̄ cū hoc nōie patruus:dicimusq̄ abpatruus. Cū duobus verbis b mutat̄ in s:porto as.ꝛ pello is.dicimusq̄ asporto as.aspello is. Cū incipiētib⁹ ab r b: aliqñ mutat̄ in r.vt arrept⁹ a.um.arripio.aliqñ manet integra abrado:abrego:abrūpo. Cū incipiētib⁹ a b integra manet vt absumo absorbeo. Cū incipiētib⁹ a t ꝛ abs cōponuntur:vt abstraho:absterg o:abstineo. Cū incipiētib⁹ ab x vel z nō cōponit̄. Cū incipiētib⁹ ab i cōsonāte manet integra:vt abiuro:abindico. Cū incipiētib⁹ ab u cōsonāte nō ꝯponit̄ ab:sꝫ a:vt auoco as.auerto is.

Ob ꝑpō in cōpositiōe.

¶ Ob ꝑpositio qñq̄ manet integra:qñq̄ trāsit in ꝯsonātē q̄ sequit̄:qñq̄ abijcit b. Cū incipiētib⁹ a vocali manet integra:vt obaudio:oberro:obit⁹:oborior:obūbro. Cū incipiētib⁹ a b:manet itegra:vt obbibo is. Cū incipiētib⁹ a.c.retinet ī mediā aliqñ:vt obscur⁹:qđ ex ob ꝛ carus ꝯponit̄:obscenū qđ ex ob ꝛ cenū.obsoleo q̄ ex ob ꝛ oleo.aliqñ b mutat̄ ī c.vt occūbo is.occurro is.occido is. Cū īcipiētib⁹ a d manet integra:vt obdo is. Cū incipiētib⁹ ab f.b.mutat̄ ī f.vt officio is.ex ob ꝛ facio:offendo is.ex ob ꝛ fendo:qđ ꝟbū nō est in vsu:vt dicim⁹:tñ ab ob ꝛ sum obsum:obes obfui in ptō. Cū incipiētib⁹ a g:b mutat̄ in ipsam:vt oggānio is.ex ob ꝛ gānio. Cū incipiētib⁹ ab l:manet integra.vt ablacto:oblecto:obligo:obloquor:obluctor. Cū īcipiētib⁹ ab m:partim manet integra:vt obmurmuro:partim b obterit̄:vt omitto:omutesco:sunt q̄ scribāt p b obmutesco. Cū incipiētib⁹ ab n:manet integra:vt obnitor is.obnuo is.obnoxius. Cū īcipiētib⁹ a p:b mutat̄ in ipsam:vt oppono is.oppugno as. Cū incipiētib⁹ a q.nō cōponit̄. Cū īcipiētib⁹ ab r manet itegra:vt obrodo is.obrepo is.obruo is. Cū īcipiētib⁹ ab s:manet itegra:vt obsido:obsto:obstrepo. Cū īcipiētib⁹ a t:mānet itegra:vt obtineo:obturo:obtempero:ī q̄b⁹ authore Qui.poti⁹ p q̄ b sonat.vñ sūt q̄ putāt p p scribēda eē. Cū īcipiētib⁹ ab i:vel u ꝯsonātib⁹ manet integra:vt abiuro as.obiuro as.obijcio is.obuerto is.obturo as. Cū incipientibus ab x ꝛ z:non componuntur.

Sub ꝑpō ī cōpositiōe.

¶ Sub ꝑpositio ī cōpositiōe aliqñ manet itegra.aliqñ b mutat̄ ī ꝯsonātē q̄ seq̄t̄. Cū īcipiētib⁹ a vocali manet itegra:vt subaudio is.subeo is.suborno as. Cū īcipiētib⁹ a b:manet itegra:vt subeo is.subblādior iris. Cū īcipiētib⁹ a c:trāsit b ī c:vt succurro is.succūbo is. Cū īcipiētib⁹ a d:manet itegra:vt subdo is.subduco is. Cū īcipiētib⁹ ab f:trāsit b in f.vt suffero suffers:sufficio is.suffundo is. Cū incipiētib⁹ a g:trāsit ēt in ip̄az:vt suggero is. Cū īcipiētib⁹ ab l:manet itegra:vt subleuo as.subligo as.subluo is. Cū incipiētib⁹ ab m:b trāsit ī ip̄am:vt summitto is.sumministro as.summoueo es. Cū incipiētib⁹ ab n:manet itegra:vt subnecto is.subnitor erꝭ. Cū incipiētib⁹ a p:mutat̄ in ip̄am:vt suppono is.supprimo is.supputo as. Cū incipiētib⁹ a q:nō ꝯponit̄. Cū īcipiētib⁹ ab r.manet integra:vt subrado:subrepo.subruo is. Cū īcipiētib⁹ ab s.manet integra:vt subsanno as.subsideo es.subsuꝫ es.aliqñ abijcit s.suspiro as.a sub ꝛ spiro:nisi forte a sursum cōponit̄:queadmodū ꝛ suspicio is. Cū incipiētib⁹ a t:manet itegra:vt subtero is.subticeo es.subtraho is.cū hoc ꝟbo teneo:s accipit loco b:vt sustineo nisi mauis a sursuꝫ ꝛ teneo cōpositū esse. Cū incipiētib⁹ ab i ꝛ u ꝯsonantib⁹ manet integra:vt subigo is.subuenio is. Cū incipiētib⁹ ab x ꝛ z:nō cōponit̄.

Ad ꝑpō in cōpositiōe.

¶ Ad ꝑpositio in ꝯpositione aliqñ manet integra:qñq̄ trāsit in ꝯsonātē q̄ sequit̄:qñq̄ penit⁹ exterit̄.cū dictiōib⁹ a vocali exili vel aspirata incipiētib⁹ manet integra:vt adamo as.adeo is.adoro as.adhereo es.adhortor aris. Cū incipiētib⁹ a b manet integra:vt adbibo bis.adbreuio as. Cū incipiētib⁹ a c:trāsit in ip̄ꝫ:vt accurro is.accōmodo as. Cū incipiētib⁹ a d:manet integra:vt addico is.addo is.adduco is. Cū incipiētib⁹ a b s:trāsit in ip̄am:vt afficio is.affero affers. Cū incipiētib⁹ a g.trāsit in ip̄am:vt aggero as. Cū incipiētib⁹ a g n d:penit⁹ expungit̄:vt agnosco is.agnit⁹.agnat⁹. Cū incipiētib⁹ ab l:trāsit in ipsam:vt alleuo as.allido is.allindo is.allubesco is.q̄ ꝟbo frequēter vtit̄ Apul.atq̄ nōnunq̄ Martian⁹ capella.cū antiq̄tate dicēs quoq̄ retinuit. Cū incipiētib⁹ ab m:integra manet:vt amitto is.admoneo es.admurmuro as. Cū incipiētib⁹ ab n:trāsit in ipsam:vt annitor eris.annoto annotas.annumero ras. Cū incipiētib⁹ a p trāsit in ip̄az:vt apparo as.appeto is.aperio is.qđ ex ad ꝛ pario cōponit̄:d extruit atq̄ p̄mā breuiat. Cū incipiētib⁹ a q d trāsit in c:vt acquiro is.acquiesco is. Cū incipiētib⁹ ab r:d vertit̄ in ipsum vt arrideo arrides.arrogo as. Cū incipiētib⁹ ab s:d transit in ip̄m:vt assumo assumis:assimulo assimulas. Qđ si ꝯponet̄ cū dictiōib⁹ ab c ꝛ sp īcipiētib⁹.d penit⁹ exterit̄:vt ascēdo ascēdis.adscisco is.aspicio is.asp̄go is.asp̄nor aris. Cū incipiētib⁹ a t:in ip̄m vertit̄:vt attero atteris:attingo is.attono attonas. Cū īcipiētib⁹ ab i ꝛ u ꝯsonātib⁹:integra manet.vt adiuuo as.aduerto is.aduoco as.

Dis ꝛ di ꝑpositiones in compositione.

¶ Dis ꝛ di ꝑpositiōes īseparabiles cōponunt̄ aliqñ integre manentes:aliqñ s mutata in sequētē ꝯsonātē cū dictionib⁹ a:c:p:q:s:t:incipiētibus ꝯponit̄ dis:vt discalcio:discedo:disputo:dispicio:disquiro:dissono:dissuo:disturbo:distraho. Cū incipiētib⁹ a:d:g:l:m:r:di cōponit̄:vt diduco is.digero digeris.diluo is.dimitto is.diruo diruis. Cū incipiētib⁹ ab f.s.mutat̄ in f:vt diffido is.diffundo diffundis. Cū incipiētib⁹ ab i ꝯsonāte:dis†cōponit̄:vt disiungo:disiungis:disijcio is. Cū incipiētib⁹ ab u ꝯsonante:di ꝯponit̄:vt diuerto diuertis:diuēdo diuendis.

†Et bñ contra. Calepinū:inde dissudico e dissudicans.

¶ Ex prepositio in ꝯpositiōe aliqñ manet integra:aliqñ x mutat̄ in ꝯsonātē q̄ subsequitur:aliqñ x exteritur:integra manet cū dictionibus incipientib⁹ a vocali exili vel aspirata:vt exaudio is.exero is.exigo exigis.exoro exoras.exudo as.exhaurio is:exheredo as.exhibeo es.exoleo es.itegra q̄ꝫ manet cū dictiōib⁹ īcipiētib⁹ a c:vt excrucio excrucias.excurro is.a p:vt expello is.expungo is.a q:vt exquiro is.ꝛ a t:vt extēdo is.extrudo is. Cū incipiētib⁹ ab f.x mutat̄ in ip̄m:vt efficio cis:effugio gis. Cū incipiētib⁹ a reliq̄s ꝯsonātib⁹ e cōponit̄:vt ab ebulio ebulis.edico is.egero is.eluo is.emitto is.enumero enumeras.erudio.dis.euado euadis. Cū incipiētib⁹ ab s.integra manet:sꝫ exterit̄ s:ne duo s inculcent̄:alterum quod x habet implicitū:alterū ipsius dictiōis cū qua cōponitur.vt exarmo exarmas:exequor eris.exicco.as.exudo exudas.

spō aplm.

Prepōnes q̄dā in compositiōe integre manent.

¶ Reliq̄ue oēs prepositiones cū in compositionē veniunt:fere integre manēt nisi quod ꝛ in ꝛ con cū dictionib⁹ ab m p:incipientibus cōposite:n mutant in m.vt imbuo imbuis:immitto tis.imputo tas.combibo is committo is.computo tas. ¶ Con etiam cū dictionibus a vocali incipientib⁹ composita exterit n literā:preterq̄ in hoc verbo comedo:quod ex con ꝛ edo cōponit̄:n mutata in m.ꝛ in hoc verbo comburo:in quo b est assumpta post m.nam ex con et vro componit̄:sicut amburo ex an ꝛ vro:cū dictionibus ab r incipientibus.n mutatur in r:vt corrigo corrigis:corruo corruis.

Lr̄a qñq̄ ī cōpositione detrahit̄.

aliquando etiaꝫ detrahitur litera:vt demo demis.quod a de ꝛ emo cōponit̄.debeo debes:quod a de et habeo.prebeo a pre ꝛ hēo.dego degis qđ a de ꝛ ago.cogo cogis.qđ a cō ꝛ ago.a rego regis.surgo surgis porrigo gis.pergo p̄gis.aliquādo additur litera:vt redamo as.qđ a re ꝛ amo.redigo redigis.quod a re ꝛ ago:redimo is.qđ a re et emo.

Prepōnes aliq̄e ꝟborū cum q̄b⁹ cōponūtur augent significatū.

¶ Deinde notat prepositiones in compositione cum verbis aliquando augere verbi significationem:vt deamo deamas.i.vade amo. demereor reris.pro valde mereor:aliquando minuere:vt dedoceo es.quod est falsum ostendere quod alius docuit.deficio deficis ab eo quod factū est diminui. Aliquando in totum mutare:vt mico micas significat splendere dimico cas.ferro.disceptare.emico cas.cū p exilio accipit̄. Vergilius in sexto. Iuuenum manus emicat

Prepositiōes in cōpositione aliquādo augere verbi significationem:vt amo amas:deamo as. aliqñ minuere:vt doceo es.dedoceo es.aliquādo in totū mutare:vt mico as.dimico dimicas.

¶ De verbis mutantibus a in e.

Lacto lactas aui. Delecto lectas. Oblecto as. Mando mādas aui.cōmēdo as aui. Patro as aui. Per-

petro as.aui.Impetro tras aui.Halo las aui.Anhelo as.aui.Sacro as.aui.Consecro cras.aui.Execror arī.Dāno nas.aui.Cōdēno aui.Indēno as.ui. Apto aptas aui.Ineptio is.vel ieptior iris.Tracto as.Detrecto as.Obtrecto as.Cōtrecto as.Arceo ces. cui. Coerceo ces.exerceo ces.aberceo ces.Pario is.pepi. Comperio ris.Repio ris.Operio is.Pasco is.paui. Cōpesco is.Dispesco is..Scādo is.di.Ascēdo dī. Descēdo dis.Cōscēdo dis.Parco is.peci vel peperci. Depco depercis ci.Fatisco scis.caret pt̄o a quo defetiscor erī.Spgo gis.Dispgo is.Cōspgo is.Aspgo is. Carpo is.psi.decerpo is.ↄcerpo is.Discerpo is.pasciscor cris.pact⁹.Depeciscor ris depect⁹.Partior ptiris ptit⁹.Imptior iris.dispṫior iris.Gradior ris. gressus. Congredior congrederis. Digredior digrederis. Patior eris. passus.ppetior eris.ppess⁹.Farcio cis. farsi.Cōfercio cōfercis.Refertio cis.differtio is.

De mutantibus a vel e in i.

Amico as.aui. Inimico as.aui .Maneo es .mansi. Emineo es.Immineo es.Promineo es.Taceo.es.tacui.Cōticeo es.Reticeo es.Obticeo es..Placeo es. cui.Displiceo es.cōplaceo nō mutat a.habeo es.ui. cohibeo es.Adhibeo es.phibeo es.lateo es.tui.delite͂o es tui.fateor ris.fus eri.Cōfiteor eris.Profiteor ris.Diffiteor rī.Iacio is.ci.adijcio cis.reijcio.is. pijcio cis.obijcio cis.abijcio cis. Facio cis.pficio cis.pficio cis.reficio cis.officio cis.afficio cis.deficio cis. Sapio is.ui.desipio is.resipio.is.vel resipisco cis.Rapio is ui.diripio is.corripio is.arripio is.Peripio is.Capio is.cepi:ↄcipio is.accipio is.recipio is.precipio is.Cado is.cecidi.occido is.recido.is.īcido' is. cedo is.cecidi.ↄcido is.Recido is.decido.is.ledo is. lesi.Collido is.Allido is.illido is.quero is.siui.Acqro is.siui.Cōqro is. Disqro is.Reqro is.Ago gis. egi.Redigo is.Adigo is.Prodigo is.Exigo is.frango is.egi.cōfrigo is.perfrigo is.Infrigo is.Tāgo is tetigi.attigo is.ptigo is.cōtigo is.pāgo is. pepigi: vel pegi īpigo is.Cano.nis.cecini.cōcino nis.precino is.accino is.salio is.ui.dsilio is resilio. is.dissilio is.

De mutantibus au in e o u.

Plaudo dis si.cōplodo is.explodo is.displodo dis. Claudo is si.includo is.excludo is.recludo is.Fraudo as aui.defraudo as. De mutantibus a in u. Quatio tis.quassi.cōcutio is.discutio is.excutio is. Salto saltas aui.insulto as.resulto tas.assulto tas. Calco calcas aui.inculco as.proculco.as.exculco as. Scalpo scalpis scalpsi.exculpo is.insculpo is.Capio pis pi.occupo as.paui. De mutantibus e in i. Teneo es.ui.ↄtineo es.ptineo es.retineo es.Sedeo des.di.resideo des.di.cōsideo des.di.desideo es. Rego regī.rexi.corrigo gis.dirigo gis.erigo is.Lego legis legi.colligo ligis.diligo ligis.intellego legis.Emo emis emi.adimo mis. emi.redimo is.perimo is.Premo premis pressi.repmo is.cōprimo ↄprimis.imprimo imprimis. De mutantibus u in e. Iuro iuras iuraui.peiero as.aui.deiero as. dieraui.

ardens limo in hesperium. De verbis mutantibus a in e. Superiori parte diximus quemadmodum prepositiones in compositione cum verbis corrumpuntur:.nūc dicit quod etiā verba in ↄpositiōe corrūpunt:vt lacto as.quod est lac prebere.ↄpon̄ cum ab:dicimusq; ablacto tas.qd est depellere atq; a lacte remouere:sed in illa ↄpositiōe nihil imutatum est.Lacto lactas p trāslationē est bladitijs delinire.Vn̄ est illud Solomonis hiero.interpte.Fili mi si te lactauerint pctōres:ne acq̄escas eis.ob hoc v̄bo in hac significatione ↄponuntur oblecto as.et delecto as.p eo qd est voluptatibus demulcere. Eodē modo de reliq̄s verbis q̄ hic ponunt:q̄ cū ī cōpositionē veniūt:nō semp mutāt literas suas ī alias:vt mādo das:demādo as.remādo das. cōmendo das.halo las.exhalo as.anhelo las: apto aptas.adapto as.ieptio is.detracto as.ptracto as.retracto as.ↄtrecto tas.obtrecto as. Spargo is.dispergo gis.vel dispgo is.ↄspargo is.vel ↄspargo is.respgo is.vel respgo is. pasco is.depasco is.vel depasco is.cōpesco is.vel cōpesco is.dispesco is. qd est q̄si a pastu arcere.itaq; cōpescere & dispescere si originē vnde deriuantur aspicias ppe ē pecudes a pastu phibere: sed p trāslationē accipiuntur p eo qd frenare.

Verba ī cōpositiōe corrumpūtur.

De mutātib⁹ a vel e in i:vt amico as.inimico as.que cōpositio pinus facta ē videt in amicus & inimicus:sz nihil refert. Maneo es.cū his p̄positionib⁹ p:re:con:nō mutata a in i:vt pmaneo es.ↄmaneo es.cum his p̄positiōibus e:in: p̄:pro:mutat a in i:vt emineo:pmineo: immineo: premineo.Dicimus tñ emaneo es.& immaneo es.placeo es.cōpositū cū dis mutata a in i:vt displiceo cū con vero nō mutat:cōplaceo complaceo.Facio facis cōpositum cū p̄positionib⁹ mutat a in i:vt affico afficis:ↄficio ↄficis:cū alio verbo nihil mutat:vt tepefacio facis calefacio calefacis.frigefacio frigefacis.p eo qd est facere aliquā rē tepere:calere:frigere.nisi mauis a nominibus & v̄bo composita esse:vt sit calefacio frigefacio:tepefacio:calidū:tepidū:frigidū facio. Cū quibusdā nominib⁹ compositum mutat in i:sed mutat ↄiugationē atq; exterit suū i: amplifico cas.magnifico magnificas. cādifico as. fortifico cas.p eo qd amplū:magnū:candidū: fortē facio. Cado is.& cedo is.in cōpositis suis eandem habent literaturā: differunt tñ accentu:nā a cado cōposita breuiāt ci:vt cado dis.p ducūt eādē:vt occido occidis occidi penultima breui.cado is.occido occidis occidi.penultia lōga:a cedo cedis.Ago agis egi.cū p cōpositū nihil mutat:vt perago peragis peregi:cū reliq̄s prepositionib⁹ mutāt a in u. De mutantibus au i e o & u:vt audio:obedio is.nā ex obe audio cōponit.reperitur etiam obaudio dis.sed in contraria significatiōe ei qd ē obedio. Defrudo p eo qd est diminuo.vnde est vinū defrutū dicimus qd fit decoctiōe defraudatū.i.diminutū. De mutātib⁹ a in u. Scalpo scalpis:a q̄ sunt exculpo & insculpo:nam sculpo et sculptile:qd in aliq̄bus libris legim⁹:mēdū esse suspicamur:p exculpo & exculptile:aut p suis simplicib⁹ scalpo & scalptile. De mutātib⁹ e in i.Sedeo des.cū super compositum nihil mutat:dicimusq; supsedeo des.supsedi:cū reliq̄s mutat e in i.Lego legis:cū per:& re nihil mutat: dicimusq; plego gis. gi.relego gis.relegi.cū reliq̄s mutat e in i. De q̄busdam alijs verborū cōsiderationibus: Reperiunt adhuc ī verbis alie cōmunes ↄsiderationes:q̄lis est illa q̄ si in p̄me positiōe:hoc est in p̄ma persona:aut secūda pītis īdicatiui modi repenit a:etiam si in ptō mutet:in supino ā reddit:vt sto stas steti statū:do das dedi datū:& facio cis.feci factū:iacio iacis ieci iactū:capio cis.

Verba ī cōpositione litteras mutātur.

Cōposita a facio cum positionib⁹ a in i mutāt.

Cōposita a cado cū eo accentu differunt.

Au in e mutantia.

A in u que mutant.

Que e in i verba mutant.

Quedā verborum cōsideratiōes.

cepi captū perio peris peperi ptū.cado cadis cecidi casū.ago gis egi actū:frāgo gis.fregi fractū.pāgo pāgi; pepigi pactū.fallo fallis fefelli falsū.cano is.cecini cātū.Gradior tm̄ i supino s mutauit in e:dicimusq; gress⁹ nō grassus. ¶Si i ɔpositiōe. Alia cōsideratio est qđ i cōpositiōne ꝟbū mutat a i i:aliqñ i ptō e manet simplici;:vt iacio cis.ieci.cōiicio cōiicis cōieci.pīiicio pīiicis pieci.facio facis feci.cōficio is.cōfeci.pficio pficis pfeci.capio capis cepi.cōcipio.pis cōcepi.recipio pis.recepi.frāgo frāgis fregi.ɔfrigo cōfrigis gi.ago agis egi.exigo is.gi.cogo gis coegi.pāgo pāgis pepigi vl pegi.cōpingo cōpigis ɔpegi.impingo impegis ipegi. tāgo tāgis tetigi.& cado cadis cecidi sequunt i preterito regulā geminātiū priās syllabas. In supis ꝟo qhq; retinēt a simplicis:vt frāgo fractū:infrigo ifractū:pfringo pfractū.tango tactū.contingo ɔtactū:itingo intactū:pāgo pactū.impingo impactū:cōpingo cōpactū:ago actū.redigo redactū adigo adactū:cado casū occido occasū:recido casū. Qhq; a vertit in e.vt iacio iactum:cōiicio coniectū:pīiicio proiectū:facio factū:cōficio cōfectū:proficio pfectū:rapio raptū:corripio correptū.diripio direptū.capio captū:concipio cōceptū:cano cātū.ɔcino concētū:accino accētum fateor fassuz:profiteor pfessuz:cōfiteor ɔfessuz. ¶Sunt verba q̄ in ɔpositione. Alia ɔsideratio est q̄ qdā verba sunt que composita mutant cōiugationē sui simplicis:sʒ de hoc i pncipio capitis qđ est de preteritis dictū est. Sunt q̄ mutant genus. Alia ɔsideratio est q̄ quedā sunt verba q̄ cōposita mutāt genus sui simplicis:et ponit exempla de compositis ab eo is:& facio facis. ¶Sunt q̄ reperiunt. Alia ɔsideratio est q̄ sunt qdā ꝟba q̄ tm̄ in cōpositiōe reperiunt:vt appello appellas & ɔpello las.a pello as.cōponuntur:quod verbū non est in vsu. Et eodem modo de reliquis verbis que hic explicant.

¶De quibusdā alijs verbor̄ considerationibus.

¶Si in prima verbi positione fuerit a:etiā in preterito mutetur:semp manet in supinis.vt do das dedi datum.sto stas steti statum.pario paris peperi ptū. tango tangis tetigi tactū.fallo fallis fefelli falsum.

¶Si i ɔpositiōe ꝟbi a mutat i i:aliqñ i ptō manet e simplicis:& a i supis:vt frāgo gi ctū.ifrigo ifregi:infractū.aliqñ aꝟtit i e:vt a facio ci.ctū.ificio ifeci ctū.

¶Sūt ꝟba q̄ i cōpositiōe mutāt ɔiugationē:vt do das di.reddo is.didi.cubo as.bui.icūbo bʒ.ui. facio cis.ci.āplifico cas.aui. Sapio pis pe.resipio pis ire.

¶Sūt etiā q̄ mutāt gen⁹ i cōpōne:vt eo is:qđ ē neutrū.pretereo is:adeo is:fere oīa ɔpo.ab illo q̄ sunt actiua. Facio facis qđ non hʒ facior eris:pficio cis. hʒ perficior ficeris.& versificor caris.qđ est deponēs.

¶Sunt etiā que reperiuntur tm̄ i ɔpositiōe. Clino as.iclino as.reclino as.declino clinas. Cuso as.accuso accusas.recuso as.incuso icusas. Sipo as.dissipo as.frigero as.refrigero as.fragor aris. refragor ari;. suffragor aris. Plico plcs.implco cs.ɔplco plcs.deplco cs.lco lcs.delco lcs.relco lcs. Spicio spicis.despicio cis.conspicio cis.respicio cis.licco cis.elicio cis.pellicco cis.allicio cis.illicio illici;.fendo is.offendo is.defendo is.pedio is.ipedio is.ɔpedio.ppedio.

¶Finis libri secundi.

¶Incipit liber tertius.

¶De erotymatis grammatice. Cap. j.

Antonius. — Dic mihi quā artē pfiteris: Postea q̄ libus superiorib⁹ instituti sunt a nobis pueri in declinatione nois & ꝟbi in q̄ veluti i qbusdā carminib⁹ tota ppe res literaria versat:iā paulatim quasi manu ducēdi sunt p oēs artis grāmatice ptes:vt a pceptorib⁹ interrogati sciāt respondere qd de quaq; re sentiāt. Nā & hoc ɔtra dialogor̄ rōnē fecim⁹:i quib⁹ rerū de quib⁹ dispu

Interrogatio quid cōferat. — taƚ min⁹ eruditi doctores interrogare ɔsueuerūt:illisq; assentiūt.nos ꝟo pceptorē induximus pcontātē qd de interrogatis discipul⁹ sentiat. Tū qr illud ipsuz Quin.oratoriarū instōnū.li.j.iubet pceptores facere:vt crebro pueros iterrogēt ipsi d reb⁹:crebrasq; ab illis opas exigāt tū qr i hac re lōge difficili⁹ ē iterrogare q̄ rndere:tū ēt qr prouectiores iā aliquāto discipulos iterrogam⁹. Dicit igiƚ pceptor discipulū iterrogās:quā artē pfiteris.i.discis:nā si ad pceptorē referas pfiteri est docere:si ad discipulū est discere. Cui discipul⁹ rñdet. Grāmaticā subaudis pfiteor. Et eadē rōne sūt iterrogata & rñsa q̄ sequūtur.

Grammatica quid sit. — ¶Quid est grāmatica? Questio an aliqua res sit:quēadmodū inqt Aristo.reliqs oēs qōnes pcedere dʒ:sequēs ꝟo ē q̄ res ē. Sʒ qr nēo ē:vt Quī.d rhetorice ait adeo nō ab eruditiōe mō:sʒ a cōi sensu remot⁹ vt fabricādi & tenēdi:& e luto vasa fingendi artē putet:grāmaticē ꝟo existimet sine arte venire posse. Reliqua esse illa qstio qd sit grāmatica.q̄ qr d substātia grāmatice s iqrit diffinitiōe demōstrādū est qđ qriƚ. Grāmatica ē sciētia recte loquēdi. Et qr vt Quī.ait scribēdi rō cū loquēdo ɔiuncta ē:vt rē magis explicaret subiunxit.recteq; scribendi.

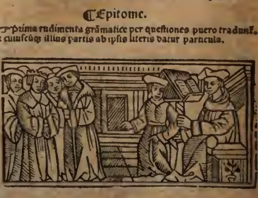
Ars vsus & cōsuetudo an sint eadem. — ¶Ex doctissimor̄ viror̄ vsu.hoc adiecim⁹ ad illorū temeritatē coarguēdā:q̄ putāt i hoc illō esse artē aliqd vsu q; ɔsuetudineq;. Dicūt em̄ aliqd ex arte posse dici quod vsus reformidet. Atq; e diuerso aliquid ex vsu posse dici:qđ ars repudiet:nō em̄ vt Quin.ait cū primum fingerentur hoīes analogia missa celo formam loquēdi dedit:sʒ inuenta

¶Aelij Antonij Nebrissensis grammatice introductionum latinarum Liber tertius:qui est de Erotymatis/hoc est interrogationibus/quibus pueri de omnibus grāmatice partibus interrogandi sunt.

¶De erotymatis grāmatice. Cap. j.

¶Epitome.

Prima rudimenta grāmatice per questiones pueris traduntur. & cuiuscūq; illius partis ab ipsis literis datur particula.

Dic mihi quam artē profiteris? Grāmaticā. Quid est grammatica? Sciētia recte loquēdi:recteq; scribendi:ex doctissimorum virorum vsu atq; authoritate collecta.

renta est postq̄ loquebat̄ ⁊ notatū in sermone q̄d quoquomodo caderet: itaq̄ nō ratione nitit̄: sed exēplo. An p̄terea homo facit in gtō hominis: q̄ nos ita dicere ars docuit: an potiꝰ hoc in artē reductū est: q̄ vsus frequēter ⁊ doctissimorū in sermone latino virorū hoc haberet. Nā quo tpe Ennius poeta dixit. vulturis in syluis miserū man debat homonē. ne q̄s putet ex arte fuisse dictū: tū vsus futiliꝰ seculo dicere homo homonis. q̄ nostro hō hois: sꝫ quēadmodū diximꝰ alio loco: p̄z scꝰ ille vsus ab eruditiori seculo est explosus: vt vel inde hoīes intelligāt totam hanc rationē vsu cōstare: que penes arbitriū vis est ⁊ norma loquēdi. Sꝫ de quo vsu intelligamꝰ subiūgit doctissimorū viroꝝ. Nā indoctorū potius abusus q̄ vsus appellādus est. Atq̄ vt pulchre Quint. ait cōsuetudo nō ex eo accipienda est: q̄d plures faciunt: nam hec ratio periculosa esset nō modo sermone: verumetiam in vita humana: sed ex eo q̄d optimus atq̄ sapientissimus quisq̄ exequit̄ vt sit cōsuetudo sermonis eruditorū: quēadmodū viuendi cōsensus bonorū. Sed dicet quispiā si res literaria vsu cōstat: quid mihi ars cōferret? hoc loco repetēdū nobis est q̄d scripsimus in principio illius artis in qua sermonē hispanum sub regulas atq̄ precepta cōtraximꝰ. Artem licet sit collecta ex vsu doctissimorū virorū: prohibere tū apud homines pbati vsus imperitos ne abusus irrepere possit ⁊ vt latinū sermonē corrūpat. Nam q̄ vsus loquendi multo indiget tēpore. neq̄ facile nisi ab his q̄ sunt in tenera etate cōparari potest: excogitata est ars que non modo sit vtilis latine lingue imperitis: verūetiam peritis: imperitis inquam vt per ea ipsa precepta in vsum illum facilius deducantur: peritis vero vt ea que sunt prope infinita: vt sparsim ex longo vsu sciunt sub paucis regulis atq̄ preceptis complectantur.

Margin: Abutiꝰ in bonam q̄z partem interdū accipit: idq̄ latinissime.

Dic mihi.. Hec Quin. p̄ceptio est dictio. Nec solū debebit docere p̄ceptor. sed ⁊ frequēter interrogare. Dic mihi. i. indica: siue vnde mihi. Verg. dic mihi Dameta cuiū pecus. Dicere enī apud poetas etiā cātare est. Ver. alternis dicens amāt alterna camene. Oratoribꝰ vero dicere elegāter ⁊ facūde loq̄ est. Quin. Lib. ix. Nā mihi ne dicere q̄dē videt̄ nisi q̄ disposite ⁊ ornate copioseq̄ dicit. ¶ Profiteris. i. palā fateris: publiceq̄ polliceris stu. lēdo siue dicēdo. q̄d idē ipsū p̄ceptoribꝰ ꝯuenit legēdo quos p̄fessores appellamꝰ. Quin. li. ij. nec inciabor aliquē ex his q̄ grāmaticē p̄fitent̄. i. docēt. Grāmaticā nō grāmaticalē. Nō grāmatistē dicūt iti nō logicalē: nō theologalē: nō rhetoricalē: sed legalē: medicinalē: iuridicalē disciplinā possumꝰ appellare: nō enī a grecis ⁊ latinis noībꝰ hec noia in alia efferri solēt p̄ter pauca vt triūphalis triūphalis. Trāquilꝰ in iulio. Dolobellā cōsularē virū ⁊ triūphalē repetūdorū postulauit. Sciētia recte loquēdi. Hec recta locutio nō habitu cōclusionis p demōstrationē acquisito. vt auctor est Ari. ⁊ hic li. vi. Sꝫ cōsuetudine q̄ est optima loquēdi magistra: vt testis est Quin. lib. institutionū primo cōstat: que ars vt ipse inq̄. Quin. lenis bit tenuis a fonte sumptis poetarū historicorū viribus pleno iam satis aluo fluit. Que p̄ter rationē loquēdi recte nō parū alioqui copiosam ppe oīm maximarū artiū scientiā amplexa sit recte loquēdi sermo rectus: vt autor est Quin. a sm naturā enunciatus nihil habere ex ingenio videtur. ¶ Doctissimorū virorum. Ambigenti quinā libri primo legēdi sunt Quin. rndit. Ego optimos quidē ⁊ statim ⁊ semper sed tū eorum candidissimū queq̄ ⁊ maxime expositū velim. ¶ Usu. vsitatis: Quin. auctore. ⁊ timar. noua nō sine q̄dā periculo finguntur. ¶ Et auctoritate. Autoritas vt idem auctor est Quin. ab oratoribꝰ vel h storicis peti solet: nā poetas metri necessitas excusat. ¶ Collecta. De hmōi collectione sic Quintilianꝰ scribit. hoies enī sicut in medicina quū viderēt alia salubria alia insalubria: ex obseruatione eorū effecerūt artē: ita quū in loquēdo alia vtilia alia inutilia deprehēderēt: notarūt ⁊ ad cutādū ⁊ imitandum: ⁊ quedā sm rationē eorū adiecerunt ipsi: hec autē cōfirmata sunt vsu. ¶ Ant. Un. dr

Margin: Christo. Dicere q̄d sit. Profiteri quid sit. Nola t alia vn̄ veniāt. Autoritas vnde peti solet. Grammatica vnde dicatur.

Unde dicit̄ grāmatica? A grāmatis/hoc est a literis: quasi sententia literaria. Quotuplex est grāmatica? Quintiliano autore duplex. Historice: que i enarrādis auctoribus versatur ad imitationem propositā ⁊ methodice que artis precepta continet.

Quot sunt partes p̄ceptiue grāmatice? Quatuor. Orthographia: cui respōdet litera. Prosodia: cui respōdet syllaba. Ethymologia: cui respondet dictio. Syntaxis: cui respondet partium orationis constructio.

grāmatica? Sequēs questio est vnde dicit̄ grāmatica? hec questio cum ad oēs qui aliqua de re disputant ptinere possit vt inquirāt vnde id dicat̄ de quo disputāt: tū maxime ad grāmaticū cuius officiū est demōstrare vn̄ cuiuscūq̄ dictiōis origo sit. si modo aliūde ducat̄. ¶ A grāmatis grece rndet. q̄d est a literis latine: vt sit grāmatica sciētia vel ars literaria: nō vt indocti dicebāt a grāma litera et tica sciētia: grāmaticā eē dictā nā tica grāmatica non plus addit q̄ vt Cicero ait in topicis: timus in finitimus legitimus: aut ensis: in hispalēsis: cordubēsis italicēsis. neq̄ enī in illis dictionibꝰ timus ⁊ ensis aliud sunt quā pductiones nominū deriuatoꝝ a fin e lege ede hispali. corduba: italia: sꝫ hoies grecarū lrāꝝ ignari occasionē errādi habuerūt ex eo q̄ inuenieabāt p grāmatica īterptatū i latinū sermonē sciētia vel ars literaria: p dialectica sciētia vel ars disputatiua: p rhetorica sciētia vł ars oratoria. Nā sciarū noia q̄ sunt greca plerūq̄ a latinis i hūc modū verti ꝯsueuerūt vt po: lutice. respu. economice res familiaris: georgice res rustica: ⁊ eodē mō grāmatice res lrāria. ¶ Quotuplex est grāmatica. Quasi velit dicere grāmatica i gnāe accepta in quot ptes siue spēs diuidit̄? huic q̄oni rndet ex Quin. auctoritate q̄ oratoriarū institutionū li. j. his v̄bis indic: finite q̄dē sunt ptes due: quas hec pfessio pollicet̄. i. rō loquēdi ⁊ enarratio autoꝝ: quarū illā methodicē hāc historicē vocāt. Idē q̄z Diome. grāmaticꝰ sentit aliis tñ v̄bis dicēs. Grāmatice ptes sunt due: altera q̄ vocat̄ exegetice: altera historice. nā tota grāmatica cōsistit p̄cipue itellectu poetaꝝ. scriptoꝝ ⁊ historiarū prompta expositiōe ⁊ recte loquēdi sciētia. Quā ergo grāmatices partē Quin. vocat historicē. i. narratiuā: q̄ḿ historio grece iterpretat̄ narro: hāc eandē. Diome. exegeticē nominat q̄ eque narratiua interpretatur. Quā rursus Quin. methodicē appellat. i. doctrinalē: quoniā methodus doctrina iterpretat̄: eā ipsā Diome. vocat historicē. i. diffinitiuā: q̄ horizo grece ē latine diffinio siue determino. Ergo recte dicit historicē siue exegeticē v̄sari in enerrādis exponēdisq̄ autoribꝰ: ad quorū imitationē post artis p̄cepta se debēt pueri ꝯponere. Methodicē v̄o siue historicē versari circa eadē ipsa artis p̄cepta q̄ vt diximꝰ ex optimo autorū vsu collecta sunt. ¶ Quot sunt ptes p̄ceptiue grāmatice. Omissa altera grāmatice parte q̄ dicimꝰ historicē siue exegeticē: q̄ nō est huiꝰ ꝯsiderationis: rursus iterrogat̄ quot sūt ptes methodicee siue historicee: hoc ē p̄ceptiue grāmatice? Et rndet esse quatuor illiꝰ ptes: q̄ v̄o ille sint: ⁊ cuiq̄ subiecta materies enumerat. Nā orthographia disputat de lrā. Prosodia de syllaba. Ethymologia de dictiōe. Syntaxis de partiū siue dictionū inter se ꝯstructiōe. Ex quo Joānis pastrane cōuincit̄ erratū atq̄ artis dialectice ignorātia qui in principio illiꝰ operis q̄d in pnicie sermōis latini cassolabore cōposuit: scripsit ptes orōnis eē q̄tuor quas nos ptes grāmatices eē diximꝰ literā: syllabā: dictionē: orōnē. Aliud est enī grāmatica. aliud orō. illiꝰ ptes sunt cōsiderare de lrīs q̄d ē minimū i orōne: aut de syllabis q̄ lrīs cōstant: aut de dictiōibꝰ q̄ syllabis ꝯficiunt̄: aut de orōne q̄ ex dictiōibꝰ ꝯstruit̄. huiꝰ v̄o ptes sunt ptes in quas oratio ipsa diuidit̄. Quēadmodū aliud est rhetorica: aliud est orō q̄d est opꝰ rhetoricee. Nā ptes rhetorice sunt inuētio: dispositio: elocutio: memoria: pnūciatio. Orationis v̄o exordiū: narratio: ptitio: ꝯfirmatio: ꝯfutatio: ꝯclo. Quēadmodū tñ nulla est ps orōnis rhetorice i qua nō sit inuētio: dispositio: elocutio: memoria: pnūciatio. Eadē q̄z rōne nulla sunt

Margin: Grammatica quotuplex est. Partes grāmatice q̄

est ps orõn's grãmati:e l qua nõ cõsiderem⁹ qb⁹ literis scribẽda sit. quo accẽtu q̃q syllaba enũcianda: qd dictio signi.ficet: & q̃ habeat accidẽtia: & qua rõne i cõstructiõe orõnis veniat. Nõ recte igit̃ pastrana cõfundit ptes orõnis cũ ptib⁹ grãmatices. Quẽadmodũ eñi dialectici diffiniũt & vsurpat a Cice. in. ij. lib. de finib⁹ bonoꝝ & maloꝝ: vitiosum est in diuidẽdo ptẽ in gñe numarare: qõ hic noster facit: q̃ lrãm q̃ ps syllabe est: & syllabã q̃ pars dictiõis: & dictiõnẽ q̃ ps orõnis sub vno gñe: hoc est orõnẽ ex equo diuidit: qõ est vt Cice. ãbis vtar nõ ptiri: s; frãgere: nõ alr q̃s si qs aĩalis corp⁹ diuidat in capu: oculũ & pupillã: cũ pupilla pars oculi sit: oculus capitis: caput vo toti⁹ corpis. ¶ Christ. A grãmatis. incli⁹ q̃s ceteri q̃ a grãmatõ dixerũt prepositio eñi ablatiuũ nõ quidẽ gtm exigit. ¶ Literaria. Lino lini dedit litũ: litũ vo litura: litura p additionẽ atq̃ imutationẽ peperit literã: Ide postremo lrãriũ & literator atq̃ literar⁹ pfluxerũt. ¶ Duplex. Nõ tñ defuerũt q̃ triplicẽ grãmaticã assignarũt: cuiusmodi ẽ Georgi⁹ Val. cui⁹ hec vba legunt̃: grãmatica igit̃ nostra q̃dẽ snia i tres diuidit̃ partes. Methodicẽ. historicẽ. & mediã. Methodice est q̃ pceptis cõstat. historice vo oratoꝝ & poetarũ amplectit̃ narrationẽ. media vo inter vtrãq̃ pcedit q̃ nõ vti narrationẽ pceptisq̃ jadmodũ cõstat: s; pticulariaq̃ sindulariaq̃ mag:a cõsectat̃: tũ exponẽdo: tũ pscribẽdo: ac poti⁹ cõe faciẽdo. Sed his vlterioꝛib⁹ grãmaticis in aliũ locũ reiectis solã autor metodicẽ pollicet̃: cui⁹ adhuc partes sunt tres: locutio: scriptura: pnũciatio: locutio vo literã: syllabã: dictionẽ atq̃ orationẽ siue cõstructionẽ habet partes.

¶ Ant. De erotymatis orthographie. Totũ artis grãmatice negotiũ Quinc. autore in duob⁹ maxime cõsistit: l recte loquẽdi recteq̃ scribẽdi rõne. Recteq̃ loquẽdi regulas cõtinet psodia: etymologia: syntaxis. Recte scribẽdi vo: quam greci orthographiã vocãt & a qua potissimũ tota grãmatice nomẽ assũpsit. ¶ Querit igitur in pmis. Quid est ortographia? Cui rñdet: scia docẽs qb⁹ lris q̃q dictio scribenda sit. Breui⁹ & fortasse meli⁹ dixisset scia recte scribẽdi. Cuius rõ (vt inqt Fabi⁹) nõ l hoc posita est: vt nouerimus qb⁹ q̃q syllaba lris cõstet: [illegible] dictio nũ grecarũ atq̃ ẽt latinarũ q̃ nõ [illegible] su frequẽti: & q̃ diphthõgo: q̃ vocalib⁹ aspirãtis aut cõsonãtib⁹: q̃ p ypsilõ scribant̃. Nã si Arist. autore: virt⁹ & ars circa difficile versant̃: hic labor h tota difficultas orthographie versat̃. que & si consuetudini seruit: ideoq̃ sepe mutata est quẽadmodũ ait Quin. illã tñ scribẽdi rõnẽ seqmur

Litera vñ.

Orthographia qd sit.

† Dic cum stella a litu. i. liuore styli graphiarijquo charta notis & quasi vibicib⁹ insignit̃: id est scribitur.

¶ De erotymatis orthographie. Cap. ij.

¶ Epitome.

☞ Orthographia & illi⁹ partes hic inserũt: lrarũq̃ & syllabarũ: postmodũ que ex conglutinatis dictionibus fiũt datur potestas.

Quid est orthographia? Sciẽtia docẽs quib⁹ literis queq̃ dictio scribẽda sit. Uñ dr orthographia ab orthos qõ ẽ rectũ: & grapho scribo: quasi scia recte scribẽdi. Quid ẽ lrã? Uox q̃ scribi põt idiuidua. Unde dicit̃ lrã. A lituris qõ antiqui in tabulis ceratis scribere solebant/ & postea delere. Quod sunt litere in vsu apud latinos? Due & viginti & h que non est litera sed aspirationis nota.

Quot sunt genera literarum? Duo: quedam eñi sunt vocales: quedam vero consonantes.

in qua doctissim⁹ q̃sq̃ cõsentit: atq̃ vbi illi inter se varij sunt: in qõ plures illoꝝ cõueniũt. ¶ Rursus qrit: vñ dr orthographia? Et q: greca dictio atq̃ cõposita: ẽ rñdet qõ ab orthos qõ iterptat̃: recte: graphos qõ scribo: cõponit̃: vt sit qõ ipsa orthographie diffinitio explicat sciẽtia recte scribẽdi. ¶ Quid est lrã? Q: vt dixim⁹ orthographia circa lras quasi circa subiectã materiã versat̃: iterũ qrit qd est lrã? Meminerit aũt lras ab elemẽtis autore Prisc. distare: qõ lre sunt duct⁹ siue caracteres q̃ scribunt̃. Elemẽta vo sunt pnũciatiões ipe q̃ scribunt̃: cõfundũt tñ autores hãc diffiam alterũ p altero accipiẽtes. Rñdet vo ex diffinitiõe Priscia. dicẽs. ¶ Litera est vox idiuidua que scribi põt. Hic lrãm p elemẽto accipit: s; q: vt inqt Fabi⁹ sic q̃dq̃ scribẽdũ quẽadmodũ ẽ sonat: q: hic est vsus literarũ. vt custodiãt voces. & velut dispositũ legẽtib⁹ reddãt. q̃ de lrã plata dicim⁹: de scriptura q; est itelligẽdũ. Recte igit̃ Prisc. diffiniuit: lrã ẽ vox q̃ scribi põt idiuidua. Si eñi scribi nõ põt quales sunt volucrũ voces: & mugit⁹ boũ. & gemit⁹ hoĩm: quas Prisc. illiteratas vocat. illa nõ recte appellabit̃ lrã. Indiuidua aũt subiecit: q: vt alia diffinitiõe Prisc. ostẽdit: lrã est minima pars vocis cõposite: minimũ aũt est qõ ampli⁹ diuidi nõ põt: cuiusmodi est lrã. Ex quo infert̃ psi literã apud grecos. & x apud grecos & latinos nõ esse lras q̃quidẽ altera in ps: altera i cs vel gs. diuidit̃: s; poti⁹ dicẽdũ est vtrãq̃ figurã binarũ literarũ esse cõpẽdiũ. Unde dr lrã? Rñdet ex Priscia. vbi literã dici a lituris. Uerba Pri. sunt. dicit̃ aũt lrã quasi legitera: eo qõ legẽti iter pbeat: vel a lituris vt q̃busdã placet: qõ plerũq̃ antiq̃ in ceratis tabulis scribere solebãt & postea delere. Ideo aũt ex hac rõne t geminauit: q: lrã pmã syllabã breuiat q̃ in lrã lõga est: ergo hic de litera scriptili rñdet. ¶ Quot sunt lre in vsu? Hic quoq̃ de numero literarũ q̃ scribunt̃ inqrit. ¶ Neq̃ eñi recte duo & viginti rñdisset: cũ apud latinos sex & viginti sũt pnũciatiões literaꝝ distincte: & totidẽ cõsequenter debeãt esse lre: quẽadmodũ paulopost dicem⁹: & exactius disputatũ est i repetitiõe quã de lris habuim⁹: & in ope illo qõ de sermonis hispani grãmatica fecimus: qb⁹ l locis deductũ est esse octo vocales apud latinos: & duodeuiginti cõsonantes. Ergo figure literarũ q̃ sequunt̃ due sunt & viginti. & h q̃ & si quãtũ ad figurã lrã sit: atq̃ in ordinẽ lrãrũ ponat̃: nõ est elemẽtũ: q: nõ sonũ s; tñ spiritũ siue flatũ h;: vñ & illã flatilẽ plures dixerũt: que cũ addit̃ literis c.p.t: quodãmodo sonũ illaꝝ alterare videt̃: & aliud gen⁹ lre efficere qõ q: in vocalib⁹ & r lrã nõ apparet: greci c.p.t. aspirat; diuersos caracteres dederũt: rho r dederũt: q: aspiratio illi nõ coheret: s; poti⁹ vocali q̃ sequit̃ vocalib⁹ vo q: in illis nõ eminet: atq̃ ideo greci vocalib⁹ aspiratis apices aspirationẽ designãtes imponunt. ¶ Quot sunt genera literarũ? ac si dicat: lre in quot ptes siue spẽs diuidunt̃: vt lrã sit gen⁹: & q̃rat de ei⁹ partib⁹ siue spẽcieb⁹: vt dicũt dialectici: qõ tñ Cic. dicere reformidat. rñdetq̃ duo esse gña: alterũ vocaliũ: alterũ cõsonãtiũ. ¶ Christo. Quib⁹ lris queq̃ dictio. Grãmatici est cognoscere quib⁹ literis quecũq̃ scribat̃ dictio: vt si iterrogeris qb⁹ literis scribit̃ musa: dicas oportet duplici vocali: u: & a: atq̃ totidẽ cõsonãtib⁹: m: & s: Nã quo plus literis illis q̃s alus scribat̃ musa si querat̃: idipsum infra grãmatici officiũ est: nõ eñi quare sic scribit̃ musa: sed q̃bo scribat̃ nõ grãmaticus nouit. ¶ Indiuidua. Neq̃ est qõ auctori noceat i eo qõ scripsit ipso statim libri quinti initio: qñ dixit oẽs lras vocales apud latinos esse cões: hoc est pduci & breuiari posse. Qõ si pducunt̃: dixit quispiã duo tpa in illis cõsumunt̃. vñ & in duo tpa queq̃ vocalis diuidi poterit: atq̃ subinde diuiduã vocẽ nõ indiuiduã literã quidã esse insuadebunt. Quibus facile rñdemus vocalẽ duo tpa cõsumere posse nõ ea ratione qua litera est: s; qua syllaba: tpa enim syllabe nõ quidẽ lre accidẽs est. ¶ Tabulis ceratis. Plin. lib. iij. de hac re ita scripsit: palmarũ folijs scriptitabãt: quãdoq̃ etiã i arboꝝ libris: vñ libri dicti sunt: interdũ & plumbeis voluminibus: & in lintheis: & cereis scriptũ est: ex papiro autem prima cõfectio fuit: que in palustribus lo-is egypti gignitur. Quedam enim sunt vocales. Hoc e Quintiliano sumptum pene est. ait enim. ne quis igitur taliq̃ parua fastidia grammatices elementa: non quia magne sit opere consonantes a vocalibus discernere: ipsasq̃ eas in semiuocaliũ numerũq̃ mutarũ partiri. ¶ Ant. quid est vocalis? Inqt vero quid sit: & vnde dicatur. Respõdet. est enim vocalis litera que p se & pura pnũciari põt: id est nulli alteri litere admixta pnunciari

Litera qd sit.

Vocales latine indifferentes sunt & cõmunes.

Quintilia.

Vocalis quid sit.

Quid est vocalis? Litera q̃ p se & pura pnũciari põs

vnde r vocalis dicit: quod per seipsam vocẽ habeat. Quot sunt vocales Sex.a:e:i:o:u:ypsilõ. Quid est cõsonãs. Litera que nisi feriat vocale pronũciari non põt vnde et cõsonãs dicit quod cũ vocalibus sonet. Quot sunt cõsonãtes. Sexdeci reliqua a vocalibus. Quot sunt species consonãtiũ. Due. Nouem mute: b:c:d:f:g:k.p:q:t. Et septẽ semiuocales.l:m:n:r:s:x.z. Quare dicuntur mute. Quia comparatione vocalium et semiuocalium nihil prope sonent.

põt: vt cũ dico s: sic sonat pura r īpmixta: vt illa vndiqꝫ alia lr̃a feriat. ex q̃ diffinitione originẽ vocalis oñdit dicẽs: qꝫ vocalis eo dr̃ qꝫ p se ipsaꝫ vocẽ habeat. ¶ Postea de nũero vocaliuꝫ inqrit: dicẽs. Quot sũt vocales? Rñdet aũt sex: a:e:i:o:u:ypsilõ: ex q̃ facile apparet qõnẽ hanc de vocalib᷑ eẽ q̃ scribũtur: nã q̃ a tẽpestatis nostre hoib᷑ enunciant quinqꝫ sunt tñ: q̃ vo ab antiquorib᷑ octo. a:e:i:o:u:ypsilon: r due alie vocales: altera q̃ sonat inter e: i: altera inter i: r u. quẽadmodũ in repetitiõe superi᷑ memorata satis copiose deduxim᷑. Illud tñ interim nõ est dissimulandũ vocales illas omnes i eadẽ gutturis

Vocaliũ probatio.

parte formari: sed oris labrorũqꝫ d. fformẽ facere illarũ diuersitatẽ: vt ex eo vꝫ facile intellegi possit cuꝫ innumere sint oris labrorũqꝫ figure: innũeras quoqꝫ esse posse vocales nedũ: octo illas quas supra memorauim᷑: diuas tñ illarũ nõ sentiri. Nã quẽadmodũ arcũ celestẽ: q vt Uer. ait. mille trahit varios aduerso sole colores. oculi nõ pcipiũt nisi tres tñ: r in q̃ vt Ouid. ait niteant cũ mille colores: trãsit᷑ ipse tñ spectãtia lumina fallit. Usqꝫadeo qꝫ tũg. r id ẽ est. ex vltima distãt. codẽ mõ cũ aures nostre tñ vocales quinqꝫ sentiãt: iõ tñ itellegit tollesse quot pñt eẽ oris diuersitates. Nã r mathematici dicũt quãtitatẽ cõtinuã nõ hr̃e finẽ in diuidẽdo. ¶ Quid est ꝯsonãs? r rñdet eẽ literã q̃ p se nõ põt enũciari nisi vocalẽ feriat. vt si velles pnũciare b: nẽ posse efficere nisi vocalẽ sequẽtẽ aut pcedẽtẽ feriat: põt tñ r sequentẽ media altera cõsonãti ferire. Ex hac ꝯsonãtis diffinitione infert originẽ vñ dr: qr ab eo qꝫ cũ vocalibus sonet. ¶ Quot sunt cõsonãtes? Et de numero querit: rñdet esse sexdecim reliquas a sex vocalib᷑: cũ tñ sint aliquãto plures: quẽadmodũ eucstigio docebim᷑. ¶ Quot sũt spẽs cõsonãtiũ. ¶ Querit adhuc consonãs q̃ erat litere spẽs possit in gtes diuidi. Et dicit eẽ duas adhuc ꝯsonãtiũ spẽs: alterũ mutarũ: alterã semiuocaliũ. Sꝫ cũ dicit nouẽ eẽ mutas r septẽ semiuocales: manifestũ est de simplicib᷑ lr̃arũ figuris rñdisse. Nã pnũciatiõe. (vt dixim᷑) duodeuiginti sunt duodecim mutarũ: r sex semiuocaliũ: qꝫ sic pbari põt. Ait Pli. li. na. h. lo. v. q. latinos hr̃e v. m olim literarũ: quas greci hñt. ẽt: nã dictiões grece cũ literatura in latinũ sermonẽ trãsferre placuit. Illi nãqꝫ nouẽ hñt mutas i triplici differẽtia positas. p:c:t: subtiles. ph. duo ch: th: crassas: b: g: d: medias qrũ subtiles r medias hñt latini: habẽt quoqꝫ r spissas: sed tñ in dictiõibus grecis: vt philosophia: chor᷑: thalamus: Qs qꝫ figuras nõ habem᷑ p subtiles aspiratione addita repꝫ entam᷑: cũ diuerse oino sint ab illis. multoqꝫ magis in pronũtiatione distent: qꝫ ab illis quas dixim᷑ esse medias. Cũ ergo diuersitas literarũ nõ i figuras sꝫ i pnũciatione sit: manifestũ est ph: ch: th: alteri᷑ esse gñis qꝫ p: c: t: cũ non aspirant. Habent pterea latini tres mutas quas ignorãt greci: f. i. cõsonãtes: vt cũ alio in loco pbauimus: inter f. r ph: tanta est dñia vt inter duas lr̃as eiusdem generis nulla maior esse possit. f vero mutã esse oẽs grãmatici testatur: a qua rõ multũ in pronunciatiõe differt consonans: qꝫ antiquiores digãma colicũ appellabant. i. cõsonãs quẽ hẽat sonũ fateor me ignorare: nã quẽadmodũ cõpertũ habeo nõ eũ esse quẽ hispani pferũt queqꝫ ego cõtẽdeni nõ aliũde qꝫ a penis hispaniã accepisse ita suspicor prime accedere ad sonũ i vocalis nisi qꝫ sibypsi insideret reliquasqꝫ vocales frãgit. Sꝫ inter reliquas mutas illã in numerũ mutarũ: colligamusqꝫ duodecim esse mutas: tam grecoꝝ ppuas ch: ph: th. tres latinoꝝ f: et u consonantes. sex cões grecis r latinis b. c. d. g. p. t. Nam k. r. q. otiose sunt cũ eũdẽ sonum habeãt quem hꝫ c. neqꝫ figuraꝝ diuersitas debeat numerũ augere literaꝝ. Sex tñ eẽ semiuocales dixim᷑ cũ reliq oẽs grãmatici greci et latini dixerint esse septẽ. et quẽ fecim᷑ rñdentẽ discipulũ sexꝫ tẽ quoqꝫ esse dixit. Sed hi oẽs de figuris loquũt lr̃aꝝ nos vo de illaꝝ vi ptãteqꝫ differim᷑: cuius rõ cõuincit x nõ esse lr̃am: sed vt supra memorauimus duaꝝ lr̃aꝝ cõpendiũ: quarũ altera hoc ẽ c. vel g. ad mutas: altera hoc ẽ s. ad semiuocales referenda est. ¶ Quare dicunt mute? Cui qõni rñdet mutas ideo dici: nõ qr ille partes vocis nõ sint: sed cõparatiõe vocaliũ nihil ppe sonẽt. Qꝫ exemplo prisc. ostendit sic. quemadmodum informis dr mulier non q̃ caret forma: sed qr est male formata: sic etiã muta dicitur non quia omnino caret voce: sed quia exiguam partem vocis habeat. Imo vero possem ego dicere mutas ideirco esse appellatas: qꝫ per se nulla rõne possint enunciari: cũ in ea oris parte formẽtur qua nullo mõ possit vocis esse iter. Nã p. b. ph. ore clauso labrisqꝫ pressis effingunt t. p. th. lingua inter dẽtes cõpressa priori parte c. g. ch. ipsius arterie faucibus clausis. f vo r u consonãs prioribus denti bus inferiori labro impressis: nisi quod r Quin. ait p dentiũ discrimina extrorsum efflat. u vero spũ quodãmõ attracto. i vero ꝯsonãs quã habeat vocem iã confessi sumus nos ignorare. Cum igitur omnibus his locis ea sit oris figura: r nulla ratione vox exire possit: qr p se nõ pñt enunciari nisi vigore duntaxat vocaliuꝫ: merito dicuntur mute qppe q̃ nullam per se vocem habeant ¶ Chust. ypsilon. Qꝫ ypsilũ sonuꝫ longe aliũ qꝫ iota tenet: habeat Quint. author est: q̃ institutionum li. xii. sic scribit. Qꝫ cum contingit nescio quõ hilarior protinus renidet oratio, vt in zopirus zephirusqꝫ: que si nostris literis scribuntur: surdum quidem r barbarum efficiãt sonum ¶ Feriat vocalem. Quint. lib. i. Consonãtiũ nulla nisi vocalem frangit. ¶ Quare dicunt mute? de hac re sẽst. Pompe. ita scribit mute dicuntur litere que posite in vltimis partibus orationis obmutescere cogant loquentes.

Cõsonans quid sit.

Consonantes qt sunt r quot coꝝ spẽs.

Quid inter se differant f. r ph.

Mute duos decim.

☞ Ex solis mut: fit sylaba: idqꝫ citra vocalẽ teste Uerro lõgo apud Terrentiuꝫ in phormione. Et semel atqꝫ iterum apd Plautum. Et qꝫ interiectio: cõ lentiũ indicãs. Adnotator piro rei paucis note.

Semiuocales quare dicantur: r q̃re minus qꝫ vocales et mute sonẽt.

Quare dicũtur semiuocales. Quia in sonoritate proxime ad vocales accedãt. Quot accidũt litere. Quinqꝫ. Nomẽ: figura: Potestas: Cognatio: ordo. Quid est nomẽ in litera: Uocabulũ quo vnaqueqꝫ appellatur ad aliarũ literaꝝ discretionẽ. Quid est figura in litera. Eius discriptio certis lineamẽtis terminata. puta l longa. i breuis: o rotunda. Quid est ptãs in litera. Ipsa litere pronũciatio propter quã r figure et nomina sunt inuẽta. Quid ẽ cognatio i litera. Quedã affinitas qua alia i aliã cõmutat aut p iterpretatione: vt a lida leda. aut per deriuationem vt a lego toga. aut p compositionẽ: vt ab amicus inimicus: aut per declinationem: vt a facio feci.

¶ Ant. Quare dicũt semiuocales? Rñdet iõ sic appellatas qꝫ i sonoritate pxime ad vocales accedãt. Nã vt ait Prisc. sic appellate sũt qr plenã vocẽ nõ habeãt: vt semiuiros appellam᷑ nõ qꝫ dimidiã partẽ hñt viroꝝ: sꝫ qr pleni viri non sunt. Cur aũt magis qꝫ mute: min᷑ aũt qꝫ vocales sonẽt? Rõ ẽ: qr i ea oris pte figuraqꝫ formant in qua hoc effici possit. Nã ore faucibusqꝫ semi adptis lingua ad palatũ celũqꝫ ipꝫ illisa semiuocales enũtiant: pterqꝫ m q̃ r ipa poti᷑ inter mutas enũcrari deberet: ppterea qꝫ i pnũciatiõe ad b pxie accedat. nisi qꝫ b labiis clausis: r q̃dãmõ m p nares efflat. Quot accidunt lr̃e? Postea qꝫ dixit quid est lr̃a: atqꝫ illã i ptes diuisit: qrit quot sunt illius accidentia? Rñdet esse quinqꝫ. Nomẽ ẽ quo vnaqueqꝫ appellatur. Figura: qua describitur. Potestas: que pronũciatur. Cognatio: quã cũ alia hꝫ litera. Ordo: qui

Litere accedentia.

cū alia litera syllabicat. ¶ Quid est nomē in litera vocabulū (inquit) quo vnaqueqꝫ appellat: vt quā greci vocant alpha: hebrei aleph: poeni alpha: nos ipī° voc' noīe appellam° a: magna ꝓfecto vtilitate illoꝝ q̄ ex lrīs incipiūt syllabas cōiungere. Nā grecis: hebreis: ⁊ poenis euanescunt potestates literarū: cū i syllabicādo illas lōgo circuitu nominū suoꝝ appellāt: ex quo fit vt h̄ ⁊ vna re multo pl° latini triduo ꝓficiāt q̄ illi mēse.

Nomen in lr̄a qd sit.

Figura in litera qd sit.

Quis est ordo in litera. Ratio demonstrans que preponi: que subsequi debeat in pronunciatione. Quis est ordo in vocalibus. quod cum i diphtōgon coeant: quedam semper preponuntur: vt a/o/y. quedam semper postponuntur: vt i. ⁊ u quedaꝫ aliquado preponuntur: aliquando postponuntur: vt e.

¶ Quid est figura in lr̄a? descriptio (inqt) siue lineaꝝ duct° certis liniamētis ⁊ characterib° terminata. qđ exēplo declarat. vt i lōga: i breuis: o rotūda: ⁊ cōposita ex longis ⁊ rotūdis: b. d. p. ex breuib° m. n. ⁊ eodē mō de reliqs. Illud mō meminerīs liniamētoꝝ varietatē nō facere diuersitatē literarū. ¶ Quod est potestas in lr̄a? Ipsa respōdet litere ꝓnūtiatio. Nā quēadmodū literarū diuersū tractꝰ atqꝫ ductus nō diuersificāt literā: ita econuerso si vna litere figura plures soni representētur: plures quoqꝫ litere illā vnā esse itelligim°. ¶ Quid est cognatio in litera? hāc litere accidētiā Quin. ꝓcipit vt pueri sciāt. Scribit enī his ḧbis. Quare discat puer quid in lrīs ꝓprium quid cōe? que cū quib° cognatio? nec miret cur ex scamno fiat scabellū: neqꝫ has modo nouerit mutationes quas afferunt declinatio aut prepositio: sed ⁊ que rectis casib° etate transferūt. Quibus in ḧbis quatuor modos mutationis literarū in alias literas tangit: deriuationis. cum dicit. cur ex scamno fiat scabellum? qꝛ ꝓpter eaꝫ cognationē qꝛ est m cū b. declinationis vt cū subdit secat secuit. prepositionis per quā intelligimus. cōpositionem: quia prepositiones plerūqꝫ veniūt in cōpositionē, vt cū subdit: cado: excado. De interpretatioe sibi: in adiecit aliū modum cognationis cū dicit. que rectis casib°. i. manente prima no. s positione: etate. i. tpīs vetustate trāsierūt. i. alie lr̄e in alias mutate sut: valesij: ⁊ fusij. in valerios ⁊ furios. s mutata in r. Ergo s lida leda: i mutata ē l e. a tego toga. e mutata est in o: ab amic° inimic°: a mutata est i i. s facio feci: s mutata in c. propter eā cām diximꝰ lr̄arū cognatione: cuius cōsideratio qđ latissime ptꝫ: satis erit in presentiarū pueros admonuisse cognitionis literaꝝ: ne postea mirentur cur alie in alias transeant. ¶ Quid est ordo in litera? Accidit preterea litere ordo: nō quēadmodū Isido. ait qꝛ a ponitur ante b. ⁊ b ante c ⁊ c ante d: qm̄ ille ordo literaꝝ est que scribūtur: nihilqꝫ ad grāmaticū ꝑtinet. sed q̄rit de ordine literarū enunciatoꝝ: cū in vnā syllabā colligūtur: ideo rn̄det ordinē i lr̄a esse rōnē q̄ ꝑponi: q̄ subsequi debeat: nō i scriptura: sꝫ in ꝓnūtiatiōe. Sꝫ qꝛ litere aut sunt vocales: aut cōsonātes. q̄rit pmo de ordine vocaliū dicēs. Quis est ordo in vocalibus? qꝛ tñ vocales i syllabā coire nō possunt nisi diphthōgo. respōdet ꝙ cū in diphthongon coeunt quedam semper preponuntur: quedā semper postponūtur: quedā aliquādo ꝑponūtur: aliquādo postponūtur. qñ enī apud latinos sex in vsu diphthongi sunt: ae: au: ei: eu: yi: oe: facile colligunt. o. a. y. prepositiuas esse: i. ⁊ u. postpositiuas. e vero communem: nam in ei preponitur: in ae postponitur.

Cognatio litere.

Ordo litere accidit.

Diphthōgi latine sex.

Diphthongus.

¶ Chri. In sonoritate. Melius nempe vocalitatē dixisset. Quo vocabulo ⁊ ipse Quinti. vtitur. Sola inqt que notari possit velut vocalitas. Nā sonoritas quo etiā ꝑperā vtit Prisc. nō nisi de magno sono dr̄ a sonorus: sicut canoritas a canorus. ¶ Quis est ordo. Hoc. P. Nigidij apud Gellium est: qui huic erotymati h. s herbis respondet a ⁊ o semper principes sunt: i ⁊ u semper subdite: e subit ⁊ preit. In euripo preit. In aemilie, subest. hoc ille.

¶ An. Quid est diphthōgus? Occasiōe habita ex eo ꝙ diphthōgi meminit q̄rit rursus qd est diphthōg°? Cui rn̄det. ē cōglutinatio. i. cōstrictio q̄dā ⁊ ferruminata cōiūctio duarū vocaliū: naꝫ tres Quin. authore nūqꝫ possunt coire i sermone greco aut latino: cū tñ i hispano frequēt coeāt quēadmodū alio loco ꝓbauim°. Qđ si qs obiecerit hospiculas quae: quaero: voe: vaecordia i qb° priores syllabe ternas hn̄t vocales: dicim° i prioib° illis u non esse vocalē: sed vocalē liquidā: in posteriorib° vero esse ꝯsonātē: qđ enī Hora. i. i. car. dixit. Nūc mare. nūc sylue: vbi s e s rōne carminis vocalis est dicim° factū esse illic solutionē. at u tā nō pertineat ad diphthōgū q̄ sequit: sꝫ p se ipsaꝫ syllabā efficiat. Et subiūgit deinde: in eadē syllaba suā vim retinentib: qđ si verū est: idqꝫ oēs grāmatici āntq ⁊ iuniores fatēt: ego nō video cur tāta iniuria debeat fieri vocalib° illis q̄ exterūtur vt oīno illas supp̄mam°: ꝙ si Quint. ⁊ cū illo oēs q̄ de orthographia scripserūt recte dixisse putant: cū aiūt sic scribēdū esse vt ꝓnūciam°: atqꝫ ediuerso sic ꝓnūciādū vt scribim°: ego nō itellego qd ad rem ꝑtineat diphthōgos scribere si ꝓferēde nō sūt: aut si i eadē syllaba suā, viꝫ retinēt: cū ambo ille vocales enūciari nō debeāt. Qđ ṽo qdā dicūt illū suā vim retinētiū debere itelligi q̄tū ad syllabe quātitatē: ridiculū est cū vel ex ipa diphthōgi deriuatiōe facile appareat vtrāqꝫ vocalē debere enūciari. ¶ Dicit enī diphthōg° (vt statim subiūgit) a dis grece qđ est bis latine: ⁊ diphthōgos: son°: q̄si duplex son°. sꝫ qđ ego hac de re sentiā in seq̄nti erotymate declarabo. ¶ Quot sūt diphthōgi? Sex diphthōgi sūt i vsu apd latinos. ae: au. ei: eu: oe: yi. quoꝝ tres. ei. eu. yi. i dictiōib° tñ grecis reperiunt: reliqne tres ae. au. oe. in grecis pariter ⁊ latinis. Sꝫ quēadmodū vocales in diphthōgis ꝓnūciari debeāt: significauim° i hūc modū. vt i ae: ei: oe: ꝑores vocales supprimāt. i. paululū q̄dā atqꝫ obscurū sonēt: quo mō Qui. i. me. dicit. supprimis exēplo vocē. seq̄ntes ṽo vocales pene enūcient. In reliqs vero trib°. au: eu: yi: priores vocales enuncientur integre: seq̄ntes ṽo rapiant. i. raptim ꝓferant: vt inter supp̄mere ⁊ rapere faciamus differentiā q̄tū ad hūc ꝑtinet locū: qđ supprimere sit min° q̄ rapere: quēadmodū ⁊ rapere minus est q̄ ꝓnūciare siue enūciare siue ꝓferre. Qđ ṽo in yi diphthōgō diximus vtrāqꝫ vocalē in i longū proferri: volebamus significare ꝙ cū y subtilis sonus sit nobis incognit°: i vero latinis omnibus notus: vtraqꝫ vocalis in sonum nobis cognitū cōfundebatur quēadmodū. vt diximus y grecis expressa ꝓnūciatio ab hoīb° nostris fere nō percipiatur. ¶ Quis est ordo in cōsonātib°? hec questio perqꝫ vtilis est tū librarijs tū incipientib° primas literas i syllabā cōiungere: tū deniqꝫ ipsi ꝓnūciatiōi: cui° cā ⁊ libri scribunt ⁊ lr̄as legim°. Librarijs inqꝫ ⁊ reliqs

Quid est diphthōg°. Cōglutinatio duarū vocaliū in eadē syllaba suā vim retinētiū. Unde dicit diphthōgus. A dis quod est bis: ⁊ phthongus sonus: quasi duplex son°. Quot sunt diphthōgi qb° vtunt latini. Sex. ae. vbi supprimit a: ⁊ ꝓfert e: vt musae. au: vbi ꝓfert a: ⁊ rapit: u: vt audio: ei: vbi supprimit e: ⁊ profert i: vt penthei. eu: vbi profert e: ⁊ rapit u: vt penthe°. yi: vbi vtraqꝫ vocalis in i lōgū profert: vt harpyia: oe: vbi supprimit o: ⁊ profert e: vt poena. Quis est ordo i cōsonātib°. Qđ plures q̄ tres nō pn̄t precedere vocalē: nec plures q̄ totidē succedere: vt scrobs: stirps. Et ꝙ si seq̄ns syllaba icipiat a vocali: necesse ē precedētē in vocalē desinere. Qđ si precedēs syllaba i ꝯsonātē definit: necesse est sequentē a cōsonāte incipere. Quodqꝫ nō est necesse si seq̄ns syllaba a cōsonāte i ceperit: precedētē quoqꝫ i cōsonātē desinere. Que regule sūt vere i dictiōib° simplicib°: nō tñ i cōpositis.

Uocales q̄ exteruntur omnino supprimi non debent.

Diphthongus vñ dicatur.

Diphthongi quot sūt.

Ordo in cōsonantibus quis sit.

scriptoribus quod cũ in fine linearũ dictiones lõgiusculas diuidere necesse est:nesciũt ꝙs cõsonãtes insequentẽ lineam transferãt:quas relinquant:in quẽ errorẽ ne aug. Cesar incurreret:cõsueuit lineas cum dictionib⁹ finire. Scribit enim Trãquillus in vita illi⁹ his verbis. Notauit et in chirographo ei⁹ illa precipue nõ diuidere ṽba:nec ab extrema parte versuũ abũdãtes lr̃as in alteru trãsfert:sed ibidẽ statiz subijcit circũducitq;. Hoc qꝫ obseruam⁹ hodie fieri ab Hebreis et Penis quod Sueto. dicit aug. obseruasse. Prodest etiã pueris et illorum pedagogis vt I syllabicãdo sciãt ꝙs cõsonãtes p̃cenn vocali:quas in sequẽti cõiũgere debeãt. Cõfert qꝫ ad pnũciationẽ vt in p̃ferẽdo sciamus que cõsonãs cui vocali adhereat. ¶ Quod plures ꝙ tres. Ponit primo hui⁹ negocij rl̃as quasdã gñales:deide subiũgit particulares. Prima igitur regula est:qđ in eadẽ syllaba nũꝙ p̃nt p̃cedere vocalẽ plus ꝙ tres cõsonãtes:vt scribo:stratũ:scrobs. nec rursus p̃nt subseq̃ vocalẽ pl⁹ ꝙ tondẽ:vt stirps. ¶ Et ꝙ si sequẽs syllaba. Scđa rl̃a est:ꝙ si I dictiõe pluriũ syllabarũ sequẽs syllaba icipit a vocali:necesse est p̃cedẽtẽ in desinere:vt deus:tuus. Ratio aũt hui⁹ est:qꝛ aut inter duas vocales nihil est mediũ:aut est vna cõsonãs:aut due:aut plures. si nihil ẽ mediũ hꝫ locũ scđa regula. Si fuerit media vna tñ ꝯsonãs:habet locũ q̃rta regula:qm̃ illa semp ptinet ad vocalẽ sequẽtẽ:p̃terꝙ in dictiõib⁹ cõpositis:vt statim differemus. Si vero plr̃es fuerint cõsonãtes:aut ptinent ad sequẽtẽ syllabã oẽs:vt script⁹:rescribo. aut q̃dã etiã ptinẽt ad p̃cedẽtẽ:vt forte pscribo:quo in casu hꝫ locum tertia rl̃a. Sed qñ cõsonãtes ptinẽt ad vocalẽ p̃cedẽtẽ:qn ad sequẽtẽ statim explicabim⁹. Dicit tñ rl̃as supiores esse veras in dictionib⁹ simplicib⁹:qm̃ in cõpositis cõsonantes erant illius vocalis cui⁹ fuerãt añ cõpositionẽ. vt inimicus componit ex I et amicus:q̃uis n cõsonans sit in medio duarũ vocaliũ:deberetq; ex rõne regule supioris ad vocalẽ sequẽtẽ ptinere:ex hac limitatione nõ ptinet nisi ad p̃cedentẽ:eodẽ modo si fuerint plures cõsonãtes: vt resto:rescribo:q̃ cõponũtur ex sto et scribo cũ hac prepositione re manifestũ est oẽs illas ꝯsonãtes medias pertinere ad seq̃ntes vocales. Quin. li. j. Est etiã in diuidẽdis verbis obseruatio mediã literã cõsonantẽ priori aut sequẽti adiũgas syllabe. Aruspex eñ qꝛ a spectãdo pars ei⁹ posterior est a literam tertie dabim⁹: abstenius:qꝛ ex abstinẽtia temeti ꝯposita vox est:prime relinquet. Sꝫ videam⁹ qñ in dictionib⁹ simplicib⁹ ꝯsonãtes medie ptinẽt ad vocalẽ sequentẽ:qñ ad precedentẽ:qua de re hmõi regulas dabim⁹:in quib⁹ etiã ostẽdem⁹ q̃ cõsonãtes añ ꝙs esse possunt in principio et I medio dictionũ. b põt poni añ d:vt bdelliũ:abdera:añ l. vt blãdus:hybla. añ r:vt breuis:fabrica:añ s:vt absyrtus C põt poni ante l:vt clar⁹:amiclas. añ m:vt pyracmõ. ante n:vt cnidos:aracne. añ t:vt ctesiphon:doct⁹. ante s:habet c:sonũ qui nũc p x repñsentat. D põt poni ante l:vt abodlas. añ m:vt admet⁹. añ n:vt cidnus. añ r:vt draco:cedrys. F põt poni ante l:vt flagellũ:pflo. añ r:vt frãgo:refrigo. G põt poni añ l:vt gladius:egle. añ m:vt agmẽ:añ n:vt gnauus:ignis. añ r:vt grat⁹:pigritia. L añ nullã ꝯsonãtem ponit:sꝫ ipsa post ponitur b:c:d:f:g:p:t. M ante nullam consonantẽ poni potest:preterꝙ n:vt mnemosine:amnis:somn⁹:ptẽno. pro quo imperiti huius rõnis p interiecta scibebãt somnus:contẽpno. N ante nullam consonantem ponitur:sed ipsa postponi põt aliis:P põt poni añ l:vt placeo:duplico. ante n. vt mneuma:ante r:vt pratum:capra:ante s:vt psalmus:scripsi. Ante t:vt ptolome⁹:scriptus. Q ante nullam consonantẽ poni põt:qꝛ ipsa semper ponitur añ u liquidam. R ante nullã consonãtẽ ponitur:sed ipsam reliq̃ p̃cedunt. S põt poni ante b:vt asbestos. ante c:vt scribo ascra. ante l:vt slatarius. añ m:vt smaragdus. ante p:vt spaciũ: asper. ante. q:vt qualor. añ t:vt star⁹:iste. T ponu põt ante l:vt tlepolemus:atlas:ante m:vt tmolus. ante n:vt etna. X. ante nullam consonantem poni potest.
¶ Chrif. Nõ tñ in cõpositis. Ne intelligas vel in hoc documẽtũ gñalr̃ esse p̃ceptũ. Nã he regl̃e sepenumero I dictiõibus cõpositis maxime ṽe sunt:vt admoneo vbi p̃cedẽs syllabe ad:desinit in cõsonãtẽ:atq; sequẽs syllaba nõ tãtũdẽ a cõsonãte incepit:qđ lꝫ aduertas I cõpono:dispono:ambulo:atq; inseorsũ: vbi sequẽs syllaba oz icipit a vocali:cũ tñ p̃cedẽs in vocalẽ desinat. Qđ lꝫ aduertas I p̃eo anteit:deorsuꝫ:atq; I derogo: vbi sequẽs syllaba icepit a cõsonãte ro. nõ tñ oportuit p̃cedentẽ in cõsonãtẽ desinere:desinit eñ in vocali. s. d. C. Qđ etiã pꝫ amplissime:vt in repeto:seduco:eligo: p̃pono. igitur dicendum est vt cautius caueamus : nõ tamen aliquando in compositis.

¶ De erotymatis prosodie. Cap.iij.

¶ Epitome.

Prosodiam:hoc est accentum cuiq; dictioni vel monosyllabe hoc caput distribuit ipsi quoq; syllabe.

Quid est prosodia? Scia demõstrãs quo accẽtu queq; dictionis syllaba proferatur. Unde dr̃ ꝓsodia? A pros qđ est ad/et ode cant⁹:q̃si accent⁹:hũc latini tũ vocul ationẽ:tum tenorem/tũ sonũ interpretati sunt. Quid est syllaba? Cõp̃hẽsio lr̃arũ enũciata/q̃ vno accẽtu et vno spiritu idistãter pferẽ. Uñ dr̃ syllaba? a syllabin ꝙ est cõp̃hẽdere. Quot accidũt syllabe? q̃tuor. tenor:spũs: tps:et literarũ numer⁹. Quid ẽ tenor i syllaba? Mod⁹ quo aut eleuat:aut deprimit:aut eleuat sil' et deprimitur.

¶ De prosodie erotymatis. Cap.iij.

Secũdũ ptitione grãmatices q̃ supi⁹ vsi sum⁹:hec est scđa pars I q̃ q̃rit de ꝓsodia:et de syllaba:hoc ẽ materia circa quã ꝓsodia ṽsat:et primo q̃rit q̃d ẽ ꝓsodia? Scia/idẽ demõstrãs q̃ accẽtu q̃q; dictiõis syllaba pferat. Nã in vnaq̃q; dictiõe(vt paulopost dicem⁹) est vna syllaba I q̃ ẽ accẽt⁹ p̃dominãs:acut⁹:vl' circũflex⁹:reliq̃ oẽs pferunt accẽtu graui. ¶ Uñ dr̃ ꝓsodia? Rñdet a pros p̃positiõe greca qđ ẽ ad:et ode odes:ꝙ interpretat cantus:vt sit verbũ ex ṽbo accent⁹ quẽ latini vt autor est Gelli⁹ tũ voculationẽ:tũ tenorẽ:tũ tonũ iterpretati sunt. Nã quẽadmodũ ait Boe. in arte musi. poetaꝝ carmẽ iter sermonẽ et cãtilenã ẽ:ac si velit dicere ꝙ hõ loqt:et poeta cũ in carmine q̃sdã flex⁹ facit:et musicus cũ cãt⁹ modulat oẽs suo mõ canũt:igit qꝛ q̃ loqtur q̃sdã I dictiõib⁹ attollit voces:q̃sdã deprimit:q̃sdã circũflectit:q̃dãmõ vr̃ canere:et hmõi modulatio ẽ accẽt⁹ hoc ẽ q̃si cãt⁹. ¶ Quid ẽ syllaba? Ad diffinitionẽ Prisciani addit enũciata et idistãter:et tollit qđ ille dixit ꝯñs. Ait eñ:syllaba est ꝯp̃hẽsio literarũ ꝯsequẽs sub vno accẽtu et vno spũ plata. cõp̃hẽsio idẽ litera/ñ: nã si vna vocalis syllabã facit p se ipãꝫ:nõ appellabit ppe syllaba:cũ ethymologia et diffinitio syllabe nõ conueniãt illi:q̃ est:syllaba ẽ ꝯp̃hẽsio lr̃arũ enũciata idẽ:qꝛ syllabe forma enũciatio est:nõ scriptio:et qđ Pris. addit ꝯñs magna ex parte explicat syllabe diffinitionẽ:qꝛ si lr̃e nõ sunt ꝯsequẽtes.i.nõ p̃nt syllabicari.i.nõ erit syllaba plata sub vno accẽtu et vno spũ:qꝛ vt dixim⁹ q̃libet syllaba habet vnũ accentũ q̃ est forma illius syllabe. adiecimus aũt indistãter:qꝛ oẽs ille litere cõlligẽde sunt sub vnũ vocis ictum. ¶ Unde dr̃ syllaba? Et qꝛ originẽ hꝫ grecaꝫ dicit qđ a syllabin grece:qđ est ꝯprehendere latine vt sit quod ipsa diffinitio demonstrat comprehensio literarũ. ¶ Quot accidũt syllabe? Quatuor esse respondet syllabe accidẽtias:quas enumerat:atq; iterumq; de singulis illarum querit. Et primo. ¶ Quid est tenor in syllaba? Dixim⁹ supra quẽ accentum grãmaticorum vulgus appellat tum voculationẽ:tum tenorẽ:tũ tonũ a viris doctis fuisse vocatũ:et respondet esse modum siue modulationẽ quo syllaba eleuatur cũ profertur accẽtu acuto:aut deprimitur:cũ profertur accẽtu graui. aut eleuat et deprimit cũ profertur accẽtu circunflexo. simul autem dixit non quod eodem tempore eleuatur et deprimitur : sed qđ prior pars durationis syllabe eleuatur:posterior vero deprimitur:et ita fit quasi quidam flexus a sursum deorsum.

Cõsonãtiuꝫ ꝯbinatione noscere ad protẽsioneꝫ cõfert multum.

Obseruatio est I diuidẽdis verbis habenda.

Prosodia quid sit.

Accẽtũ habet q̃libet dictio.

Prosodia vnde dicit.

Carmen inter cantilenam et sermonem ẽst medium.

Syllaba quid sit.

Syllab. dicatur.

Tenor in syllaba.

Tenores quot sunt. Spiritus in syllaba quid sit.

¶ Ant. Quot sunt tenores: q̃ dixit q̃d tenor esset: q̃rit rursus de numero partiũ illi⁹. Rñdetq̧ esse tres: ⁊ nolatim expmit q̃d vnoquoq̧ illoꝝ efficiat: sz q̃ hoc negociũ ad quinti libri dispositionẽ ptinet: q̃ hoc loco cursiz tetigi m⁹ in illũ reijciẽda sunt vbi copiosius disputabunt. ¶ Quid est spũs in syllaba: Ex quatuor syllabe accidẽtib⁹ spũs ptinet ad qualitatẽ: tenor ⁊ distractio ad quãtitatẽ cõtinuã: nũer⁹ literarũ ad quãtitatẽ discretã. Itaq̧ rñdet spm esse qualitatẽ: qua syllaba aspere vel leniter pferẽ. Asperũ eñ ⁊ lene quãq̧ sunt differẽtie tangibiliũ: trãsferunt tñ ad sonos q̃ perueniũt ad aures demulcẽdo: aut exasperãdo sensuz auditus.

Tps i sylla ba quid sit.

¶ Quid ẽ tps in syllaba: hic de lõgitudine durationis in syllaba querit: quẽadmodũ de tenore īterrogat⁹ de syllabe pfunditate q̃rebat: ⁊ q̃ pars maior quinti libri est de hac re: hic tñ dicit esse durationẽ siue tractũ siue extẽsionẽ siue porrectionẽ in qua syllaba pnũciat.

Quotuplex est in syllaba tempus.

¶ Quotuplex est tps in syllaba: Qđ est satis puero nondũ in re scrupulosa erudito rñdet esse duo tpa: breue ⁊ longũ. libro tñ. v. dicturi sum⁹ alios ita exquisiti⁹ distinxisse in quinq̧ tẽpoꝝ diuersitates: hoc est vnũ: vnũ ⁊ semis: duo ⁊ semis: tria.

Numerus i syllaba quid sit.

¶ Quid est numer⁹ in syllaba: hic de quãtitate syllabe discreta querit: hoc est quot literis ɔstat. Nã quẽadmodũ lr̃a indiuidua est: ita syllaba i lr̃as diuidiẽ: itaq̧ respõdet ee syllabe diffinitione esse ɔprehensionẽ certi numeri lr̃arũ ex quib⁹ syllaba cõstituiẽ. ⁊ rursus querit de nũero. Rñdetq̧ esse posse sex cuz plurime sunt: vt scrobs: stirps. pñt esse vna min⁹: vt trans. pñt eẽ quatuor: vt tran. pñt esse tres: vt tra. pñt eẽ due: vt ra. vt minimũ põt esse vna: vt a. sed vt supra memorauimus tunc pprie nõ dr̃ syllaba: cũ neq̧ diffinitio neq̧ ethymalogia syllabe illi conueniat.

Quot sunt tenores: Tres. acut⁹: grauis: ⁊ circũflex⁹. Acut⁹ eñ ẽ quo syllaba eleuaẽ. Grauis quo syllaba depmiẽ. Circũflex⁹: quo syllaba ptim eleuaẽ ptim depmiẽ. Quid ẽ spũs in syllaba: q̃litas q̃dã q̃ aspere vel leniter syllaba pferẽ. Quid ẽ tps i syllaba: Duratio vel tract⁹ i quo syllaba pnũciaẽ. Quotuplex ẽ tps i syllaba: Duplex: q̃ aut hz vnũ tps i quo pferẽ: ⁊ dr̃ breuis: aut hz duo tẽpora: ⁊ dr̃ lõga. Quid est numerus in syllaba: Cõprehẽsio literarũ syllabam cõstituẽtiũ. Quot possunt esse litere in syllaba: vt multũ sex vt minimũ vna: sed tunc proprie nõ dicitur syllaba cum plures literas non comprehendat.

¶ De erotymatis ethymologie. Cap. iiij.

¶ Epitome.

☞ Que dictionis sit origo: que illius partes ⁊ accidentia: ⁊ que orationis que ex dictionibus struitur: hec docet litera.

Quid est ethymologia: Sciẽtia oñdens verã dictionũ originẽ/cum reliquis accidẽtib⁹. Unde dicit ethymologia: ab etymon quod est verũ/⁊ logos sermo: q̃si veriloquiũ: quod Cice. reformidans notationẽ appellat. Hec ab Aristotele symbolum: a quibusdam originatio dicitur.

Ethymologia ad quid valeat.

¶ De erotymatis. Cap. iiij.

Quid est ethymologia: incipit inquirere de tertia grãmatices parte: hoc est de ethymologia: q̃ circa dictiões singulas versaẽ. Ethymalogia precipue q̃rit de origine dictionũ vñ sunt deducte: ⁊ an celebs dicaẽ: q̃ celestiũ eo q̃đ onere grauissimo vacet: vt vult Sabini⁹: an ab eo vt putauit Modest⁹: q̃ celo. Saturn⁹ genitalia abstulerit: hoc nole appellatũ q̃ vxore caret: sz ɔsiderat ẽt de reliq̃s accidẽtib⁹ singlariũ ptiũ orõnis vt dictionũ substãtiã ptineat q̃d significẽt: ⁊ vñ dicaẽ. reliq̃ vo sint aliaꝝ accidẽtia. Quo aũt ethymologia q̃ est accidẽs dictiõis demõstret substantiã ipsam ⁊ accidentia illi⁹ nihil ad grãmaticũ ptinet: q̃ pinguiori minerua res

Ethymologia vnde dicatur.

hmõi ɔsiderare dz. ¶ Uñ dr̃ ethymologia: Ab ethymo qđ ex greco interpretaẽ verũ: ⁊ logos sermo: q̃si sic latine veriloquiũ: hic loc⁹ ex Quin. sumpt⁹ est: q̃ lib. j. institu. oratoriarũ ait his vbis. Ethymologia q̃ verboꝝ originẽ inquirit a Cic. dicta est notatio: q̃ nomẽ ei⁹ apud Arist. inueniẽ symbolũ: qđ est nota. Nã verbũ ex verbo ductum id est veriloquium ipse Cicero qui finxit reformidat: sunt qui vim potius intuiti originationẽ vocẽt. Hec Quinti. ¶ Christ. Quid est ethymologia: Hui⁹ aũt grãmatice partis parũ certitudinis est. Nam in quocũq̧ idiomate et multũ autoritatis exigiẽ: ita rõnis minimũ. rõnem vero: vt est autor Quint. analogia precipue prestat nõnunq̧ et ethymologia: de cuius cõditio ita Cic. li. iij. de na. deo. scripsit. In enodãdis aũt nolb⁹ qđ sit miserãdũ laboratis. Saturnus: qđ se saturat annis. Mars: q̃ magna vertat. Minerua: q̃ minuat: aut q̃ minnaẽ. Uenus: q̃ veniat ad oĩa. Qua perniciosa cõsuetudine i multis etiã nominibus herebitis. Quid ne Joui facias: Quid Uulcano: quãq̧ q̃m Neptunũ a natãdo putas: nullũ erit nomẽ: qđ nõ possis vna litera explicare vnde dictũ sit: in quo quidẽ magis tu mihi natare visus es q̃ã ipse neptunus. Hec Cice. vñ Quinti. de ethymologia precipiẽs ita scripsit. Quis dã nõ dubitauerũt ethymologie subijcere oẽm nolis causaz vt ex habitu quẽadmodũ dixi logos ⁊ rufos: pleraq̧ ⁊ his similia q̃ sine dubio aliũde originẽ ducunt. Quocirca Marc⁹ Uarro lib. ij. de analo. ita scripsit. pmũ qđ aiũt q̃ beneloqui velit cõsuetudinẽ seq̃ oportere nõ rationũ similitudinẽ: illud tãdẽ hoc in loco scribere admoneor qđ Seru⁹ in. xj. eñ. annotauit nullũ grecũ nomẽ latinã recipere ethymologiã. De⁹ aũt a theos greco pducit: quare ipsi viderit: q̃ dãs oĩa suis deus interpretaẽ.

Dictio quid sit.

¶ Ant. Quid est dictio: Quia ethymologia circa dictiões vsaẽ: q̃rit q̃d est dictio: rñdet ex Pri. vbis i hũc modũ diffiniẽtis. Dictio est pars minima orõnis ɔstructe. i. i ordie ɔposite. Pars igitur psũ. quãtũ ad totũ ītelligẽdũ i. toti⁹ sens⁹ ītellectũ: q̃ si dictio diuidaẽ: nõ ad totũ ītelligẽdũ hec fit diuisio: vt si diuidas vires i vi ⁊ res: nihil ptes ille signt: quãtũ ad toti⁹ rõnẽ ptinet. Et quẽadmodũ vna lr̃a pp̃e nõ facit syllabã: cũ syllaba pp̃e sit ɔp̃hẽsio lr̃arum: sic nec syllaba dictionẽ: cũ debeat dictio ɔstare syllabis: nec dictio orõnẽ q̃ dz cõstare dictionib⁹ q̃ sunt ptes orationis: põt tñ vna lr̃a facere nõ mõ syllabaz sz dictionẽ: ⁊ orationẽ: vt si dixeris. i in scd̃a imperatiui psona ab hoc vbo eo is iui: sz nõ īquãtũ est litera: aut syllaba: aut dictio: sz quatenus orationis habet vim

Dictioni accidentia.

¶ Dictiõi quot accidũt: Ac si dicat dictiõis sic in genere accepte quot sunt accidẽtie: Respõdetq̧ esse quatuor: quas enu

Quid est dictio: minima pars oratiõis cõstructe: id est in ordine composite. Dictioni quot accidũt: quatuor. Significatio. Ethymalogia. figura. Ordo.

Quid est significatio in dictiõe: Illud quo breuiter ostenditur quid dictio significet.

Quid est ethymologia: Dixi esse scientiam qua ostẽditur vera dictionum origo.

Quid est figura in dictione: forma qua dictio simplex a composita distinguitur.

Quid est ordo in dictiõe: qualitas qua in oratione alia semper preponitur: alia semper postponitur: alia modo preponitur: modo postponitur.

Partes orationis quot sunt: Octo. Nomẽ: Pronomen: Uerbũ: Participium: Prepositio: Aduerbiuz:

Interiectio. Coniunctio.
Quot sunt ptes orationis declinabiles quatuor. Nomen: pronomen: Verbum: Participium.
Quot sunt ptes orationis indeclinabiles? quatuor. Prepositio: Aduerbium: Interiectio. Coniunctio.

merat: et rursus de singulis qrit. et prio de significatione quã dicit eẽ illis quo breuiter ostendit qd dictio significet: hoc p diffinitionẽ marie exprimit. Sz qd ad grãmaticã spectat: satis est dixisto (vt aiũt) qd qs dictio significet ostẽdere: quã ptẽ assecuti sum⁹ in octo codicib⁹ qs de vocabulor significatiõe ptim edidim⁹: ptim sunt edẽdi. Querit rursus: qd est etymologia? Ethymologia hic pprie accipit p illã. s. grãmatices parte q ostẽdit verã dictionũ originẽ: et tũc pars siue spẽs ẽ ei⁹ ethymologie quã. 8. diffinimus⁹ ad quã ptinet ɔsiderare nõ solũ dictionũ originẽ: sed et significationẽ et alias cuiusq dictionis accidẽtias. ¶ Quid ẽ figura. Quãq figura olb⁹ accidit orõnis partib⁹. pcipue de illa differem⁹ in capite erotymatũ nois et vbi: qz nũero lior est illic figure disputatio. ¶ Quid est ordo? De ordine qz pauca diximus li. j. nõ n hil etiã dicẽdũ ẽ in fine hui⁹ tertij cũ de syntaxi agem⁹. Nã tot⁹ liber qrt⁹ hac de re est. Dixit igit qsdã dictiões semp preponi vt nomẽ vbo: adiectiuo substantiuũ. relatiuo antecedẽs. prepõ dictiõi q per casus declinat: vt vbũ aduerbio. Sz hic ordo no p serie partiũ orõnis accipit: sed p ordine quo in disponẽdis clausule cuiusq dictionib⁹ vtimur. Nã in serie orõnis sola ppõ et ɔiũctio aliqñ pponit: vt apud et at. aliqñ postponit: vt ten⁹ versus: qz: enĩq: aliqñ postponit et preponit vt ɔtra: cũ: ergo: itaq. Interiectio et pponi et postponi põt: qz idcirco dicta est interiectio qz inter. omĩ reliqs partib⁹ orationis quaz seriẽ põt obrũpere. ¶ Quot sũt ptes orõnis? Qz dictio nil aliud est q pars orõnis erit de nũero partiũ orõnis. Acsi velit dicere qt sunt genera dictionũ ex qb⁹ veluti ex qbusdã partib⁹ integralib⁹ oratio cõstruit. Rñdet aut: esse octo. qui numer⁹ Aristarcho pmũ placuit: quẽ deinde secuti sunt greci et latini art. s grãmatice scriptores: sz quẽadmodu lib. j. dixim⁹ greci interiectionẽ aduerbio annumerãt: articulũ vero a pnomine distinguũt: quẽ latini qz agnoscũt l pnomẽ reiecerũt. Fuerũt tñ q pauciores orõnis partes q octo posuerũt. fuerũt etiã q plures. Nã referẽte Quin. Aristo. et Theodectes vba mõ: noia. et ɔiũctiões tradiderũt. vez q in vb. s sermonis formã: in nolb⁹ materiã: in coniũctionib⁹ aũt eorũ complexũ iudicauerunt Dialectici ceteras orationis ptes a noie et vbo syncathegoreumata vocãt id est cõsignificãtia. Paulatim deinde a philosophis auct⁹ est numer⁹. Stoici nomini: verbo et coniũctioni pnomẽ et vocabulũ addiderũt: articulũ pronõi annumerãtes: post adiecte sunt ppositiões nominib⁹ appellatio: deinde et participiũ: deinde mixtũ vbo. Sz vt dixim⁹ Aristarch⁹ octo partes orationis posuit. Nomen: pronomẽ: Articulũ: Verbũ: Participium: prepositionẽ: Aduerbiũ: coniunctionẽ. Palemõ Vicentin⁹ apd latinos itẽ octo: Nomẽ: Pronomẽ: Verbũ: Participiũ: prepositionẽ. Aduerbium. Interiectionem: Coniunctionem. hunc secuti sunt authores grammatice qui post illum fuere. hic est ille palemon qui interrogatus quo distaret gutta a stilla. gutta inquit stat: stilla cadit. qz dixit Vergi. de se vaticinatum dixisse l buc. Audiãt hic tñ vel qui venit ecce palemon. quippe multas in grammatica enodaturus erat qstiones: quemadmodum. ille iudex arbitrari⁹ fuit inter dametam et menalchã disceptãtes. Qui vocabulum a nomine distinxerunt nomen faciunt: q rursus appellationem a vocabulo decem: vt nomen esset tñ id quod nos proprium diximus: vt Cesar. pompeius. Vocabulũ qd significat rẽ corporeã visu tactuq manifestam vt aqua: lapis. Appellatio: cui alterũ deest: vt celum. aer: vel vtrũq: vt deus: virtus. Fuerunt qui addiderunt asseuerationẽ: vt heu: hen. quidam attractionem. i. cõtractionẽ. l cum aliquid per multa trahitur: vt v. ritim. alij infinitiuum: quod quidã nomẽ infinitiuũ: quidã verbũ infinitũ dixerũt. Sed nos appellationẽ et vocabulũ ad nomẽ: asseuerationem ad interiectionẽ: attractionẽ ad aduerbiũ: infinitiuum ad verbũ reducimus: gerũdia vero et supina ab octo superioribus posuimus.

Ethymologia quid.
Figura qd sit.
Ordo quid sit.
Partes orationis qt sũt.
Syncathegoreumata
Stillo et gutta differunt.

¶ De erotymatis noim. Cap. v. ¶ Epitome.

De noie cuiusq varietate specie quoq et figura vt alijs p reb⁹ puer interrogatus hoc sit capite certus.

Musa q ps orõnis ẽ? Nomẽ. Quid est nomẽ? Pars orõnis declinabilis: corp⁹ aut rẽ proprie cõiterve significans. Vñ dr nomen? Ab onoma grece qd latie iterptat nomẽ: vel dr quasi notamẽ. Quotuplex est nomẽ? duplex. substm̃ et adiectiuũ. Quod est nomẽ substm̃? qd substantiã vel quasi substãtiã sigt: vt hõ: albedo. Qd est nomẽ adiectiuũ? Quod adiectũ substãtiuo sigt in eo aliqd accidẽs: vt hõ bon⁹. Musa igitur quale nomẽ est? Substãtiuũ sigt enim rẽ p se subsistentẽ obnoxiãq accidẽtib⁹. Noi quot accidũt? Sex. qualitas: spẽs: gen⁹: numer⁹: figura: casus cũ declinatione. qdã addũt et personã. Quid est qualitas in noie? Accidens p qd proprium nomen a ɔmuni: siue appellatiuo distinguit.

¶ De erotymatis noim. Cap. v.

Musa que pars orõnis est? Incipit de erotymatis nominum differere: et cũ interrogãti musa q pars orationis ẽ? Rñdisset nomẽ. subiecit rurs⁹. Quid est nomẽ? Rñdet iã nõ tãq rudis in arte: vt. j. li. nomẽ est qd declinat p casus et nõ significat cũ tpe. Sed nomẽ est pars orationis declinabilis corp⁹ aut rẽ proprie cõmuniterve significãs. hec eñ diffinitio dialectica est ɔstãs ex gñe et gñis differentijs declinabilis aũt dixit ad differẽtiaz indeclinabiliũ. corp⁹ aũt aut rẽ dixit: vt sub hac diffinitiõe cõprehẽdat vocabulũ et appellationẽ: ppue cõiterve significãs: vt licet legam⁹ nomẽ nõ tñ dicide ppuo qd faciebãt qvocabulũ et appellationẽ a noie distinguebãt. Corpus aũt a re distinxit: pinde ac si corp⁹ nõ sit res: quemamodũ et iuriscõsulti distinguunt actionẽ in rẽ et in psonã qsi psona ñ sit res: sz hic rẽ accipiũt p eo qd qsq possidet: diffinitiõe vo nois p rem intelligim⁹ oẽ illud qd nõ est corp⁹: nã ois res aut ẽ corporea aut icorporea: res corporea dr corp⁹: res incorpea qz nõ hz nomen appellat noie sui gñis: qd multis l locis fit: vt cũ spẽs caret noie gñis nomẽ accipiat. Donat⁹ in diffinitiõe adiecit cũ casu. Dio. cũ casu sine tpe: vt distigueret nomẽ a vbo et pticipio. Pris. paulo obscuri⁹ sz tñ verbis idẽ significãtib⁹ diffinit. Nomẽ ẽ ps orõnis q vnicuiq subiectoz corpoz seu rez cõez vel ppriã qlitatẽ distribuit. ¶ Vñ dr nomẽ. Et rñdet ducere originẽ ex greco: illi eñ onoma: atos dicũt a: quo detracta s pori fecim⁹ nomen inis. Pris. maluit a nemeo qd est destribuo deducere: qd ipz vbũ l diffinitiõe nois expssit. vel põt dici nomẽ: vt ait Seru⁹: ab eo q res notas efficiat: vt sit nomẽ quasi notamẽ media syllaba (vt Dio. inqt per syncopã subtracta. ¶ Quotuplex est nomẽ. Inquit de quadã differentia q ad nois distinctã cognitionem est necessaria. Rñdetq esse duplex. nomẽ: substãtiuum et adiectiuuz. et subiũgit substãtiuũ esse: qz substantiã vel quasi substãtiã significat: vt homo albedo. Adiectiuum vero esse qd adiectũ substãtiuo significat l aliqd accidẽs: atq ideo adiectiuum dicitur qd adijci solet noibus ppriis aut appellatiuis substãtiã significãtib⁹ ad manifestandã eoz qualitatem aut qñtitatẽ: q augeri vel minui sine substantie cõsumptione possunt: vt bon⁹ homo: arbor procerior: albedo itẽsa nigredo remissa. vide quẽadmodũ puer iã dedignat⁹ est rñdere ex eo qd lib. j. didicit. Nomẽ substãtiuũ ẽ qd

Nomen qd sit.
Omnis res aut corpea aut icorpea est.
Nomen vñ dicitur.
Nomẽ quotuplex sit.

declinatur p vnū articulū vel p duos. Adiectiuū vero eē qd p tres diuersas terminatiōes. Neqꝫ eñ ppterea est nomen substantiuū vł adiectiuū: qꝛ illo vel illo mō declinaꝶ. Nā qꝛ adiectiuū: pōt iungi noīb⁹ substātiuis q̄ sunt aut masculina aut feminina aut neutra: ideo est cōe triū generū: declinaturqꝫ vel per tres articulos vel per tres diuersas terminationes. ¶ Musa igiꝶ quale est nomē? Rñdetqꝫ esse substantiuū. ex eo qd supra dixerat cūm reddit cur sic substantiuū? qꝛ (inquit) significat rē per se subsistentē obnoxiāqꝫ accidētibus vt musa: docta: pulchra: canora.

Noī accidētia.

¶ Noī quot accidūt? Cū nominis accidētias alij aliter enumerauerit. Rñdetqꝫ eē sex accidentias siue obseruationes noīs: vł ait Dio. q̄ cū donato nūcrat inter eas cōparationem: silet spēm. Pris. tollit cōparationē & addit spēz. qui qualitatē quasi ppuetatē quādā ī noīs diffinitionē reiecit. ¶ Quid est qualitas in noīe. Per qualitatē nominis voluerūt grāmatici significare illud p qd nomē ppriū distinguiꝶ a cōi siue appellatiuo. Et rursus querenti qd est nomē ppriū. rñdet eē qd vni tm̄ cōuenit. i. quo res indiuidua demōstraꝶ denotaturqꝫ. vt calliope ē nomē ppriuz qꝛ eo designam⁹ vnā ex nouē musis: hoc est principē illā sui chori. Sꝫ est aduertendū q̄tuor eē ppriū noīs spēs: pnomē: nomē: cognomē: agnomē. Prenomē est qd preponiꝶ nomini gētilitio: vel differētie cā: quod plures in eadez familia vno noīe vocabanꝶ: vt. P. Scipio. L. Scip. vel potius in signū nobilitatis aut honoris. vt Hora. ij. ser. Quinte puta aut publi. gaudēt pnoīe molles. vñ & serui pnoīa nō habuerūt vt colligim⁹ ex Persij carmine hic dama est nō tressis agaso. & sequiꝶ momēto turbinis exit Marcus dama hui Marco spōdente recusas credere tu nūmos quū poti⁹ male meritis de rep. in notā ignominie: q̄bus essent nobiles detrahebāꝶ. vt. M. mālio q̄ capitoliū defenderat affectati regni crimīe dānato cōstitutū: ne qs in illi⁹ familia Marci pnomē hēet. Scribunꝶ aūt pnoīa ī cōpendiū singlis aut binis aut ternis lr̄is. Singlis: si a vocali aut simplici cōsonāte icipiat: vt. A. p Aul⁹. C. p. Cai⁹. D. p Deci⁹. L. p Luci⁹. M. p Marc⁹. P. p Publi⁹. Q. p Quīt⁹. T. p Tit⁹. Binis: vt Cn. p Cne⁹. Sp. p Spurius. Ternis: si a cōsonāte icipit prīa pnoīs syllaba & ī cōsonātē desinit: vt Sex. p Sext⁹. Tul. p Tulli⁹: qd fit drīe cā: ne si primas tm̄ literas poneremꝰ aliud possit intelligi: vt si p Tulli⁹ T poneremꝰ qui scriptū legeret non Tullius sed Titus.

Prenoīa q̄liter scribātur.

¶ Chr⁹. ab onoma. Imo ab onomate. Nā qd greci dicūt onomatos: latini nomen inis. dixerūt: itaqꝫ ab onomate: sicut pauloante a grāmatis dicendum fuit: nisi hic onoma pro voce acceperis tm̄ non quidem pro re significata.

Quid est nomē ppriū? Qd vni tm̄ cōuenit: vt calliope vni ex nouem musis. petrus vni ex hominibus.

Quid est nomen cōe? Quod pluribus conuenit. vt musa: calliope: vranie: clio: Cesar: marcellus.

¶ Ant. Nomē ppriū est vniuscuiusqꝫ ppriuum: vt Pris. inquit. addit Diomedes eē gētiliū. i. qd originē gētis vł familie declarat: vt porti⁹. Corneli⁹. Juli⁹. Et aduertēdū qd nomē qd prī⁹ erat gen⁹ ad ppriū nomē & appellatiuū: nūc est nominis ppriȷ spēs. Cognomē est toti⁹ cognationis & familie cōe: vt Scipio. Cicero: subiūgiturqꝫ semper gētilitijs noībus. Agnomē est qd ab aliquo euentu imponitur vt Aphricanus. Pōtic⁹. Isauric⁹: q̄ Aphricā Pontuz Isauros deuicit: deqꝫ eis triūphauit: vt si dixeris. P. Cornelius Scipio Aphrican⁹. P. prenomē est: ad drīam siue ad nobilitatis insigne mōstrandū. Corneli⁹: nomē ppriū qd originē Cornelie gētis ostēdit. Scipio cognomē qd in ea familia lic oēs cognominabanꝶ qd in illo primo Scipione fuit agnomē: q̄ Scipiōe. i. baculo innitebaꝶ. Aphrican⁹ aūt agnomē a deuicta Aphrica: Eodē mō. M. portius Cato Cēsori⁹. M. Tul⁹ Cicero: arpinas siue orator. Estqꝫ illud aīaduertendū noīa ppa aliqñ poni p appellatiuis: & ediuerso appellatiua p ppriis vt ven⁹ p venustate aut libidine. Bacch⁹ p vino: & Cupido p illo deo amorū preside. Donatus. felix. macer. & fere nullū ē nomē ppriū qd nō fuerit aliqñ appellatiuū: nisi qd in plerisqꝫ originē nescimus. Estqꝫ hoc mirū in hebraico sermone oīa pprie esse appellatiua: cū presertim antiquior sit greco & latino. Ponuntur quoqꝫ prenomina pro nominib⁹ proprijs: & cognomina & agnomina p se inuicē. ¶ Qd est nomē cōe? Querit de altero diuisionis mēbro qd est nomē cōe: qd alij appellatiuū appellāt: diciqꝫ eē illd: qd pluribus cōuenit. i. de pluribus dr: aut quēadmodū dialectici dicūt de pluribus predicatur: vt musa q̄ dicitur de qualibet sororum cōe: est calliope: vranie clio melpomene. hōmo cōe est Cesari. Pompeio: Marcello: & reliquis indiuiduis sub specie humana contentis.

Nomen ppriū q̄d sit.

Propriū nomē qñqꝫ p appellatiuo pōiꝶ. hebraica noīa ppria oīa sunt appellatiua.

Nomē cōe q̄d sit.

Quid est species in noīe? Illud quo primitiuū nomē a deriuatiuo separatur: distinguiturqꝫ.

Species noim quot sunt? Due primitiua: que aliunde non trahitur: vt mons. deriuatiua: que aliunde deriuatur: vt montanus a monte.

Musa, igitur cui⁹ speciei? Deriuatiue speciei: dicaꝶ eñ a moso: qd est inquiro: vt sit musa: quasi inq̄sitio.

Deriuatiuoꝝ nominū quot sunt differentie? Nouē. Patronymicū. Possessiuum. Denominatiuum. Diminutiuum. Cōparatiuum. Superlatiuuz. Uerbale Participiale. Aduerbiale.

Quod est nomē patronymicū? Quod significat filiū vel filiam: nepotem vel neptem: vel aliquem ex posteris illius a quo deriuatur: vt priamides filius vel nepos/vel aliquis exposteris Priami.

Quid est spēs ī noīe.

¶ Ant. Quid est species ī noīe? Inq̄rit de scda noīs accidētia. i. de spē. & prīo q̄rit q̄d sit spēs in noīe: nā cū spēs mltꝫ modis dicaꝶ: q̄tū ad grāmaticā attinet: spēs ī noīe accipiꝶ p illo q̄ pmitiuū a deriuatiuo distiguiꝶ. Itaqꝫ occasiōe īde accepta q̄rit d nūero (vt si dixeritꝫ) spēꝝ. dixitqꝫ eē duas pmitiuā & deriuatiuā: vt sit pmitiua q̄ nō trahiꝶ. i. deriuaꝶ aliūde: vt mōs schola. Deriuatiua q̄ aliūde deriuaꝶ: vt mōtan⁹ montuosus a mōte: scholaris scholastic⁹ a schola. Sꝫ cū nullū sit nomē nō mō apd latinos: verūēt vt Plato in cratillo deducit apd grecos: qd n̄ aliūde ducaꝶ dicim⁹ tñ illd nomē eē pmitiuū siue vt varro dr pmigeniū: cui⁹ deriuatio nō est in prōptu: cū forte a greco vł osco vł opico: vł deniqꝫ alteri⁹ lingue: vł antiq̄oris: vel icognite verbo deriuetur.

Deriuatiuū nomē et eius spēs.

Musa vñ dicitur.

Musa igitur cui⁹ speciei ē? Musa aut pmitiuū est: aut a moso qd est iterrogo vł indro deriuaꝶ vt sint muse q̄si indagatrices rer aut inuētrices. ¶ Deriuatiuoꝝ noīm. i. noīꝫ q̄ aliūde deriuāꝶ: q̄t sunt spēs siue drīe siue modi? Rñdetqꝫ eē nouē: q̄s prīo enumerat. deinde psequiꝶ de singulis coꝝ. ¶ Qd est nomē patronymicū? Querit de prīa noīꝫ deriuatiuoꝝ specie: qd est patronymicū: dictū qꝛ plerūqꝫ a noībus patrū formaꝶ? Rñdetqꝫ eē illud qd significat filiū vł filiam: nepotē vel neptē vel aliquē ex posteris: & vt sic dicā descēdētibus ab illo vnde nomē patronymicū formatur. eacides significat filium eaci: hoc est peleum: vel nepotem hoc est achillem: vel aliquem ex posteris: vt Pyrrhum Achillis filium: & Pyrrhum regem epyrotarum qui ab illo ducebat originem. Formātur etiam patronymica a nominibus matrum: vt ab Ilia Iliades: Rhomulus: a maia maiades. Mercuri⁹ a phyllira phyllirides & h rē. Ouidius. xiij. metamorpho. Quas obijce firmo clauserit iliades. Fiūt etiaz a nominibus fratrū. vt Uerg. in buco. Tū phaetontiadas musco circūdat amare corticis. i. sorores phaetontis. Et Ouid. i. meta. Mala tāta phoronydos vlta: id est eius que fuit soror phoronei. Et a filijs: vt alethea meleagris ab illo dicta est referēte Diomed. Fiunt preterea a nominibus principuz: vt Cecropide: & thesidē dicti sunt Atheniēses a Cecrope primo vrbis cōditore: & a Theseo illorū quoqꝫ rege. patronymica masculina in nominib⁹ prime declinatiōis formanꝶ a genitiuo e mutata

Patronimicū nomen quid sit.

Patronimicā a qb⁹ fit

in des: vt Eneas enee eneades eneade. maia maie maiades maiade. In nominib⁹ secunde declinationis fiunt a gtō addita des: vt eacus eaci eacides e. pam⁹ pami pamides. Que ṽo in eus diphongon terminant cū duplicez habeāt genitiuū in ei. alterū solutas: ⁊ in ei diphtōgon alterū. ex se format patronymicū ab hoc scđo gtō addita des: vt pmethe⁹ pmethei vel pmethi. pmethides e. theseus thesei vel thesi thesides theside. Oui. i. meta. Inde pmethides placidis epimethida dictis. ⁊ Uer. ij. ge. Premiaq ingētes pagos ⁊ cōpita circū thes̄ide posuere. In noīb⁹ tertie declinatōis patronmyica formātur a datiuo addita des: vt nestor oris. ori. nestorides: antenor oris. ori antenorides. Uer. vj. eñ. Tris antenoridas cereri sacrū polybetē. Sed hec regula nō est vsqquaqs vera: nam authores aliqñ addūt aliqđ. aliqñ detrahūt: vt athalas antis. anti. athlātiades. amphitrion onis. oni. amphitrioniades. Oui. Risit athlātiades ⁊ me mihi decip̄: inqt. Uer. viij. eñ. Amphitrioniade magno diuisqs ferebat. Oui. i epi. penelopes. Siue menetiadē falso cecidisse sub armis. Ab eneas q̄z fecit enides. Uer. viij. eñ. Sit satis enide telis impune numanū. Idē q̄z scipiades p scipionides dicēs. duo fulmina belli scipiades ⁊ Hor. ij. ser. Uirt⁹ scipiade: ⁊ mitis sapientia leli. ⁊ Oui. deucalides p deucalionides. declināturqs oia p primā noīs declinatōne. Patronymica fiūt a patronymicis masculinis ablata de vt pamides e. priamis dis e. colides e. colis dis. Aliqñ tñ alr exeūt vt ab eneades e. eneis dis. a thesidea. e theseis dis. Papi. li. xij. the. Uiue pcor nec tu diuinā eneida tenta. Et Iuue. Uexatus toties rauci theseide codri declināturqs p tertiā noīs declina. Reperiunt q̄z noīa feminina patronymica terminata in ne. p primā noīs declin tionē variata. vt nerine filia nerei. adrastine filia adrasti. acrisione filia acrisij. Uer. in bu. Nerine galathea thimo mihi dulcior hyble. Patronymica nō sunt in vsu apud eos q in orōne soluta scribūt: sz tñ apud poetas ⁊ raro quidē a noībus latinis: nā illa q̄ vident patronymica: Iustinus Iusti filius. Albinus albi fili⁹: longinus longi fili⁹. potius dicendū est esse possessiua p patronymicā: sicut e diuerso ponuntur patronymica pro possessiuis. vt Uergiliona eneis pro opere illo Uergilij. Patronymica in es.

Quod est nomē possessiuum? Quod cū genitiuo sui principalis significat aliquid ex his que possidētur: vt euandrius ensis: pro euandri ensis.

Quod est nomē denominatiuum? Quod a noīe deriuatur/neqs denominatur ab aliqua speciali significatione: vt a iustus iustitia. a sapiens sapientia.

Quod est nomē diminutiuū? Qđ significat diminutionem sui principalis: vt a rege regulus.

¶ Ant. Qđ est nomē possessiuū. scđa spēs noīm deriuatiuoꝝ est eoꝝ q dicunt a grecis cretica: a latinis possessiua dicta vt discipul⁹ ex Pris. hebis rñdit: qđ cū gtō principa'i. i. illius noīs vñ deriuant significat aliqđ ex ijs que possident. Cū eñ genitiuus possessionē plerūqs significet nomē qđ dr possessiuū eqpollet gtō illi vñ deducit: vt qđ Uer. x. eñ. dixit. Nā tibi tymbre caput euādrius abstulit ensis. perinde est ac si dixisset euādri ensis. Sūt et q̄dā noīa possessiuis silia hoc est q̄ cū nō sint possessiua pprie tñ hñt formā possessiuoꝝ. vt Quintilian⁹. Iulian⁹. Possessiua latine greçe cretica.

Gentilia q̄z possessiuis silia sunt: vt Rhoman⁹: hispan⁹. Exeūt aūt hmōi possessiua siue gētilia i varias terminatiōes in eus penul. breui: vt there⁹ a. um. nestoreus a. um. tereus a. um. in eus penul. e diphthōgon scripta: vt thebeus a. um. acheus a. um. atheus. a. um. q̄ ppria sunt grecoꝝ in ius penul. breui: perseius a. um. in ius penultima longa vt dius a. ū. chius a. ū. phthius a. um. que ⁊ ipsa ppria sunt grecorū: i ous quoqs grece sūt vt argous a. ū. herous a. um. myrtho⁹ a. um. In us quacūqs precedente cōsonāte: vt arabus a. um. lybic⁹. a. ū. ind⁹ a. um. Exeunt pterea noīa gentilia plerūqs in ensis: vt ab ithaca ithacēsis. ab athenis athenīēsis. a carthagie carthaginēsis. Exeūt in as: vt a cesena cesenas atis. ab arpina arpinas atis. a sasina sasinas tis. exeūt i eria e. vel is ⁊ e. vt cāpester stris. vel stre. siluester stris. vl̄ stre. equestrer stris. vel stre. a cāpo silua equo. ¶ Qđ est nomē denolatiuū? Rñdet ex Pri. verbis nomē denolatiuū est qđ a noīe deriuat: ⁊ qr patronymica ⁊ possessiua de quib⁹ supra diximus diminutiua comparatiua ⁊ suplatiua de qb⁹ infra dicēdū est a noīe deriuont: posset aliqs illa rōne duct⁹ appellare denolatiua: subdit neqs denoiant ab aliq̄ spāli significatiōe. Nā patronymicū ex eo dr qđ a noīe pris deriuat: possessiuūz ex eo qp significat aliqđ ex ijs q̄ possident. Diminutiuū qđ significat diminutionē sui pncipalis. Cōparatiuū qđ cū intellectu positiui significat magis aduerbiū. Suplatiuū qđ oībus supponit. At vero denolatiuū non ab aliqua hmōi speciali significatiōe: sed tñ a generali appellat denolatiuū: qr vt sepe dixim⁹ quotica spēs nomen nō hz necesse est vt noīe generis appellet. Exeunt itaqs denolatiua in a. vt a iustus iustitia. a prudens prudētia. a caut⁹ cautela. a cantus cantilena. Exeūt itaqs in o: vt a capite capito. onis. a naso: naso onis. a frōte frōto onis. Exeūt in al: vt a ceruice ceruical. a tribuno tribunal: a pute⁹ puteal. In il vt a pugilus pugil. In iū. vt a sole solariū. a rosa rosariū. In etū: vt oliuetū ab oliua: corületū a corulo. In bulū vt a cunis cunabulū. a vestis vestibulū. In ar: vt a lupa lupanar. a lacu lacunar. In er: vt ab olea oleaster. a pyro pyraster. In as: vt a bon⁹ bonitas. a pb⁹ pbitas. In es: vt ab equ⁹ eques. a pes pedes. In is: vt a fides fidelis. a crudis crudelis. In os: vt a lepus lepos. In us: vt a tribus tribunus. In ceus a. um. ⁊ in cius materiā significāt: vt tritice⁹: arūdinaceus: cementicius: ex materia tritici: arundinis: cementi. In eus. vt terreus: aureus frōdeus arbuteus ex materia terre auri frōdis arbuti. In osus habitionē siue copiā significat. vt alosus saxosus. i. habēs animi vehemētiā ⁊ copiā saxoꝝ. Quid est diminutiuū. Ex Pri. ppemodū verbis rñdet diminutiuū est qđ diminutionē sui principalis siue pnitiui demonstrat: vt a rege regulus. a frater fraterculus. Pri. addit. absolute ad cōparatiuoꝝ differentiā: qr cōparatiua aliqñ minuūt vim primitiui: sed nō absolute sed cōparatiue. Exeunt diminutiua in varias terminatiōes: sz plerūqs in ulus a ū. vt a frater fraterculus. a soror sororcula. a mun⁹ munusculū: a bonus bellulus a. um. a bin⁹ bimul⁹ a. ū. Exeūt aliqñ in io. vt ad hoīe homūcio. a sene. senecio. Aliqñ in aster. stra. strū. q̄ pprie nō sūt diminutiua: sz imitationē quandā significātia. vt a pyro pyraster: a filia filiastra. a mēta mētastrū. Exeūt ⁊ i ol⁹ a ū. vt a sergio sergiol⁹. a corona corolla. a pallio palliolū. Aliqñ i ellus a. ū. vt a cane catell⁹. a puera puella. a scāno scabellū. a tener a. ū. tenell⁹ a. um. Aliqñ in ill⁹ a ū. vt a pugn⁹ pugill⁹. ab horrente horrētilla. a parua pusill⁹ a. ū. Aliqñ i eus. vt ab eq̄ equule⁹ aliqñ in iscus. vt a pā panisc⁹. a petr⁹ petrisc⁹: syro syrisc⁹: sz hec forma est a noīb⁹ grecis. Sūt q̄dā q̄ cū formā diminutiuorū habeāt diminutiua nō sūt: vt auūcul⁹ i. cunicul⁹ i. muscul⁹ i. p neruosa torositate. pedicul⁹ i. cunicul⁹ i. cicercula e. nouacula e. lēticula e. acicula e. auricula e. mētula e. fidecula e. cubiculū i. curriculū i. vmbraculū i. crepitaculū i. q̄ vñr ōducta ab auo: cūno: mure: peđ: cicere: nouo: lēte: acu: aure: mēte fide cubili: curru: vmbra: cubitu. Diminutiua. Comparatiuuz nomē quod est.

Qđ ē nomē cōparatiuū? Qđ cū itellectu positiui vel aliquo pticipe sensus positiui sigt magis aduerbiū vt iustior/magis iust⁹: iferior/magis infra. ¶ Cōparatiua vñ formant? A noīb⁹ adiectiuis q̄ pñt incrementū diminutionēqs suscipere: vt a bonus a um. melior.

¶ Ant. Qđ ē nomē cōpatiuū? Cōpationē (vt supra memorauim⁹) Diom. ⁊ Dona. iter noīs accidētia numerāt: nos aūt plerosqs grāmaticorū secuti cōpationē i spēi ptes reiecim⁹ illa psuasi rōne: qp nō oīb⁹: sz certe cuiusdā gñis ⁊ significationis noīb⁹ accidit cōpatio. Cui⁹ grad⁹ cū sint tres: hoc ē positiu⁹: cōpatiu⁹: ⁊ suplatiu⁹ omisso positiuo hoc ē pīo cōparatiōis gradu a q̄ fā

Et a verbis: vt a detero deterior. et ab aduerbijs et prepositionibus: vt a pridem prior. ab vltra vlterior.

a parte positiõe reliq̃ duo formant: tria de q̃bus illorum querit: primũ q̃ sint cõparatiua et suplatiua. Scđm a q̃bus noibus deriuant. Tertiũ quomodo debeat formari. Cũ quibus casibus cõstruant li. iiij. dicturi sumus. igit interrogãti qđ est nomẽ cõparatiuũ: rñdet nõ quid est: sed q̃d significet dicẽs ex Pri. verbis cõparatiuũ est qđ cũ intellectu positiui. i. vltra illud qđ significat nomẽ positiuũ aut aliquo participe sensus positiui. i. quacũq; alia parte oratiõis q̃ ponit loco nois positiui: puta verbo participio prepositiõe aduerbio (a quibus mox dicet) cõparatiua possũt deriuari significat aduerbiũ magis vt fortior magis fortis. Nã oia cõparatiua in magis et suũ positiuũ resolui possunt: preterq̃ ipm magis qđ cuz sit cõparatiuũ aduerbiũ ab eo qđ est maior et maius literarũ facta mutatiõe nõ põt in aliq̃d aliud resolui. Qđ vero Laurẽtius ait cõparatiua eque posse resolui in plus vehemẽtius: et validius: vt fortior plus fortis: vehemẽtius fortis validius fortis nõ inficior: sz ea ipa rursus i magis resoluunt: vt plus. i. multo magis: validius magis valide: vehemẽtius magis vehemẽter. ipm magis in aliud nõ põt: nã isto mõ nullus in resoluẽdo terminus occurreret. Sed cũ cõparatiuus aliq̃d addere velit positiuo: quotiẽs reperit absolutũ hoc ẽ nõ cõparatũ aut idẽ vez qđ positiuus dicẽte Qui. j. institutionũ. vtimur vulgo cõparatiuis pro positiuis: vt si qs se infirmiorẽ appellãs: nõ dicit pro minus q̃ infirmus. Aut etiã minus significat q̃ positiuus. vt Prisc. Exponẽs illud Uer. j. en. Tristior et lachrimis oculos suffusa nitẽtes: tristior inquit pro ex parte tristis. Ser. pro tristis tñ hoc ẽ pro positiuo exponit. Neq; assentior Valle: q̃ audius cule repr̃hẽdit Seruiũ et cũ illo Varronẽ Pliniũq; dicẽtes senior et iunior esse cõpatiua per imminutionẽ. vt sit senior nõ adũ aut nõ satis senex. iunior nõ satis iuuenis. Qui mihi rectius q̃ valla sentire videnk. Quotiẽs nãq; nõ exprimit is ad quẽ fit cõparatio queadmodũ supra memorauimus cõparatiuũ minus significat q̃ positiuũ aut tãtũdẽ: vt Ver. vj. en. de carone. Iã senior sz cruda deo viridisq; senectus. Quid eni amplius desideramus: cũ ipse vero exponat q̃d sit senior subijciẽs: sz cruda deo viridisq; senectus: hoc ẽ nõ adulta aut p̃cepos: sz viridis et cruda: hoc ẽ incipiẽs. Qđ vero Lau. affert ex Ouidio de tristib. sospite sic te sit notus q̃z sospes et oliz iperiũ regat hoc cũ seniore senex. Nõ videt q̃ õ auiditate carpẽdi cecus significationẽ hoc loco senioris augeri: q: fit cõparatio senioris ad senẽ. Prisc. aũt Seruius Varro et Plinius de absoluto nõ de cõparatiuo intelligebãt. Eadẽ quoq; rõne cõparatiuus vt mox dicebat põt trãscẽdere suplatiuũ si illi supponat: vt si dixeris. hectorũ fuit fortissimus: sz Achilles fortior. Idẽ q̃z dicẽdũ est de eo qđ affert ee Quin. de Isocrate eoq; iã seniore octauũ eni et nonagesimũ cõpleuit annũ: manifestũ ẽ eni cõparari Isocratẽ iã seniorẽ sibiypsi seni. vt si dicas senex ad decẽ annos sum futurus senior. Cic. I fine tertij officiorũ. Uale mi Cicero tibiq; p̃suade te eẽ mihi charissimũ: sz multo fore chariorẽ si talibus monumẽtis p̃ceptisq; letabere. ¶ Cõparatiua vñ formant? Rñdetq; non passim ab oibus partib. orõnis formari: sed tñ a noibus adiectiuis q̃ pñt incremẽtũ diminutionẽq; suscipere: aut queadmodũ aiunt Diomedes et Donatus q̃ qualitatẽ aut q̃ntitatẽ significãt. Nã qđ ab ipse ipa ipm plautus fecit ipsissimus: et in penulo nullus me est penus penior. et qui a Nerone neronior. a lapide lapidior fecerũt nimis licẽter abusi sunt cõparatiuo et suplatiuo. A participio futuri in rus siue in dus cõparatiua et suplatiua nõ formant: nisi qđ plautus more suo in rudẽte finxit a perituros perituríssime cedo inde sis mihi talẽtũ magnũ argẽti perituríssime. et q̃ iuniores dicũt reuerẽdissimus et obseruãdissimus. Ex quo fert cõparatiuũ nõ posse formari a noibus quorũ significatio nõ põt crescere: q̃lia sũt ista: vnus: summus: imus: opare. q̃ Macrobius dicit olpotẽtissimus. Sunt queda comparatiua et superlatiua sine positiuo: vt ocior ocyssimus. ¶ Chu. Iustior magis iustus. sunt nõnulle dictiões q̃ equipollẽt dictiõi magis q̃lis est eque. Plautus in epi. Nullũ opinor esse agrũ eq; feracẽ q̃ hic ẽ: et p̃ter pro magis siue maxie. Cic. p'eneo põ. et semp appetẽtes glie p̃ter ceteras gẽtes auidi laudis fu. fũs. i. magis ceteris gẽtib: vel maxime ceterarũ gẽtiũ. hor. in ser. hoc iter ignaui diuisimus: altius ac p̃cinctis vnum: vt sit structura. vnũ iter. i. iter vnius diei est p̃cinctis altius ac nos. i. q̃ nos sumus supple. Aiaduertẽdũ hãc dictionẽ subaudiẽdã esse in dictiõe cõpatiua magis sepenumero referri aliq̃ dictionẽ: nõ aũt ad illã in q̃ latere putat: vt si velis dicere. Il est plus honeste de aymer la sciẽce q̃ la richesse. recte dicas latine honestius est doctrinã q̃ opes colere. Sallustius. rectius esse videt ingenij q̃ viriũ opibus gliaz q̃rere. pro eo qđ quisq; dixisset recte esse videt magis querere gloriã ingenij et c.

¶ Anto. Cõparatiua quõ formãtur? Rñ dẽt qđ cũ nomĩa adiectiua ex q̃bus pñt cõparatiua formari aut sunt p̃me declatiõis et scđe aut et tertie I illis p̃oribus formãt a gtõ terminato i i posteriobus addita or. a p̃põne aduerbio et verbo nullã certã rõnẽ sequũt. Qđ est nomẽ suplatiuũ? q̃rit rursus tria: eadẽ q̃ de cõparatiuo. Rñdetq; p̃mũ ex Pris. verbis suplatiuũ ẽ qđ cõparatũ ad plures sui gñis: q: cõpatiuus ẽ ad vnũ et ad plres diuersorũ generũ põt cõparari oibus supponit. locõ I significato suplatiui trãscẽdit: vt Pla. grecorũ lõge doctissimus. Pla. eni cũ sit grecus ad reliqs oẽs cõpatus oibus supponit: neq; eni recte atq; latine diceret. Pla. latinorũ doctissimus: cũ Pla. latinus nõ fuerit. At vero cõparatiuũ recte dixeris greci doctiores sunt latinis: et Pla. eloq̃ntior. Cicerone. et addit vel se pblatũ. i. nõ facta cõparatione: sz absolute positũ sigñat q̃ntũ positiuũ cum hoc aduerbio valde: vt Pla. doctissimus. i. valde doctus qđ iepte a Pris. exponi Ualla his verbis ostẽdit. q̃d lic̃t absurdius q̃ cũ expõamus cõpatiuũ pro cõparatiuũ exponere suplatiuũ pro positiuũ? sz queadmodũ hoc audimus: ita illud infirmissime repr̃hendit qđ Pri. exponit fortissimus grecorũ fuit Achilles i. sup oẽs grecos fortis: esset eni super se fortis Achilles cũ sit grecus. Itaq; infert exponendum fuisset potius Achilles fuit grecorũ maxime fortis quãdoquidem fortior exponit magis fortis sed de graduũ cõparatiõe libro iiij. qđ reliquũ ẽ dicturi sumus. ¶ Suplatiua vnde formantur? Ab eisdẽ rñdet nominibus adiectiuis a quibus

Cõpatiua q̃ñ formãt. In noibus adiectiuis scđe declinationis formant a gtõ terminato i i addita or: vt albus albi albior. In noibus vero tertie declinationis a datiuo addita or: vt fortis forti fortior. A nominibus habẽtibus vocalẽ ante is vel us cõparatiua nõ formãtur: sz supplent ex hoc aduerbio magis et positiuo: vt tenuis/magis tenuis. arduus/magis arduus/

Qđ est superlatiuũ nomẽ? qđ ad plures sui gñis cõparatũ omnibus superponitur: vel per se prolatũ significat q̃ñtũ positiuũ cũ hoc aduerbio valde: vt Plato grecorũ doctissimus. et Plato doctissimus: id ẽ valde doctus. Superlatiua vnde formant? Ab eisdẽ nominibus adiectiuis vnde formantur comparatiua.

Suplatiua quomodo formãtur? In nominibus adiectiuis i er desinẽtibus superlatiua formantur addita rimus. vt tener tenerrimus: pauper pauperrimus. alias vero aut positiua sunt scđe declinatiõis: aut tertie. Si scđe declinationis/superlatiua formãtur a genitiuo terminato in i. addita s et simus: vt albus albi albissimus.

Si tertie/formantur addita simus tãtum: vt fortis is fortissimus.

Patiuntur iste regule exceptionem? Nimirũ patiũ-

Comparatiuũ q̃d cõtineat.

Comparatiuus minus aliq̃n positiuo significat.

Bertul. Sz aduersatiua particula significat cũ valde senẽ nisi se etate: sed viridi corpore adhuc valẽtem.

Comparatiua vñ formantur.

Dictiones q̃ eq̃pollẽt dictiõi magis.

Comparatiui formatio.

Superlatiuum nomẽ qđ sit.

Prisc. a valla carpit.

Superlatiua vñ formantur.

formant̄ ɔparatiua: hoc est ab his. q̄ incremētū diminutionēq; pñt recipe. Superlatiua quō formāt: quēadmodū formenī latis explicite demōstrat. Regule tñ superiores que de comparatiuis & suplatiuis tradite sunt patiunt et parte aliqñ exceptionē vt in his bonus a um. a q̄ debuit esse bonior bonissimus. & dicimus. Melior optimus. mal9 a um. p malior malissim9 dicim9 peior pessim9. magn9 a. um. p magnior magnissim9: dicim9 maior maxim9 paru9 a. um. p paruior paruissim9. dicim9 minor minim9. multus a um. p multior multissimus: dicimus eim gñe neutro in singulari & in plu plures & plura cōe triū generū: & in ɔparatiuo & in superlatiuo plurim9 a. um. Dexter dextera. rū. qđ ēt p sincopā dexter dextra dextrū dr. p dextrior dextrissim9 vel dexterrim9: dicim9 dexterior dextim9. Sal. in iugur. Sylla cū eq̄tatu apud dextimos. Uarro de heresibus a primo compito dextimā viā munit. Eadēq; rōne a sinister a. trum. p sinistrior sinistrissim9 dicim9 sinisterior sinistimus. Senex senis cū sit substātiuū gñis masculi. fecit ex sese ɔparatiuū tñ senior quēadmodū & iuuenis iunior p iuuenior: neq; tñ dicim9 senissim9 & iuuenissim9. Nequā cū indeclinabile sit: tñ ex proportiōe regularū formauit nequior nequissimus. Maturus a. um. debuit formare superlatiuum maturissimus & fecit maturrimus. vt Ci. de ora. quippe qui olim maturrime ad cās publicas accesserit. Q̄q̄ idē l. v. ad Herē. dixit in etate maturissima velint ɔparare. Eadē q̄z rōne vet9 formauit suplatiuū veterrim9 p veterissim9. Uer. ij. eñ. Ingēs ara fuit iuxtaq; veterrima laurus. Q̄q̄ videri pōt esse deriuatiuum ob eo qđ antiquiores veter dicebāt. vt Ennius. cū veter occubuit priam9 sub marte pelasgo. Magnificus & reliq̄ huius forme a facio cōposita q̄lia sunt munific9: mirific9: maleficus: bñfic9: a formatione aliorum discedentia fecerunt cōparatiua in entior. & suplatiuū in entissimus: vt magnific9 entior. magnificētissim9. munific9 entior. entissimus. mirific9 entior. entissimus. malefic9 entior. entissim9. benefic9 entior. entissimus. Antiquores tñ propotionem secuti magnificissimus & bñficissimus dicebant: vt Cato de Ptolonico rege bñficissimo. Accius. magnificissimo excellētissimoq; honore. & Terē. in Phor. q̄duā arbitrare nescio atq; q̄ mirificissim9. Maledicus q̄z bñdic9 veridic9 in hūc modū gradus formāt maledicentior maledicentissimus: bndicētior bñdicētissimus: veridicētior veridicētissimus. Beniuolus: maliuolus ad superiorū formā beniuolentior beniuolentissim9 et maliuolētior maliuolētissimus faciant. Uaniloquus multiloqu9 & silia a loquor cris. ɔposita codē mō nutiūt ɔpatiuū & suplatiuū. vt magniloquus tior. magniloquentissimus: multiloquus loquentior multiloquentissimus: vaniloquus entior entissim9. Facilis: agilis: humilis: gracilis: simil. s superlatiuū miscere in limus: vt facilis limus: agilis limus: humilis limus gracilis limus. A verbis duo venerunt cōparatiua et totidē superlatiua: q̄q̄ sunt q̄ illa eadem a nobis deriuare ɔtendāt a deter quod in vsu non est deterior deterrimus: quod a detero potius deriuatur: vt a potis pote potior: potissimus quod a potior potius magis deriuari videtur: cum a significatione potis et pote recesserit.

Nequā indeclinabile

Cōposita a a facio l fic9.

+ Bertul. Et vtilis apud iunium vtilim9 vtelissimus.

Cic. circūloquitur maxime vtilis.

Cōparatiui duo & suplatiui totidez a verbis descēderunt.

¶ Chu. Nō formāt ɔpatiua vocales hmōi añ is vel us q̄tuor eē putāt. e. i. o. u. nā ethere9 aure9 lateritius: ɔmentitius & a nole iā cōparato: vt forti9 incūdinus: coue myrthous: innocuus: vacu9 ɔspicu9: nō formātur ɔparatiua a ɔparatiuis: tñ q̄dā nola diminutionē significātia. vt a maius maiusculū: a grādis culum. dicimus. Non formant̄ pterea neq; ɔparatiua: neq; suplatiua a nolb9 p scdam declinationē pnois inflexis. Naz a totus: vn9: solus: alter nō dicim9 totior totissim9: vnior vnissimus: solus solior solissimus: alterior simus. nisi q9. b ipse a. um. ipsissimus nōnulli formarūt: pterea nō formāt̄ a nolb9 numeralib9 relatiuis. indefinitis: negatiuis: possessiuis: distributiuis. Nō eñ dicim9 a bin9 ior. binissim9. secūdus dior. secūdissim9: nisi p ɔspero accipiat̄. Sue. in iulio. reliqua malicia secūdiore fama fuit. Cesar lib. iiij. de bello Alexādrino. ita plū secūdissimū est factū. nec a talis. lior. lissim9. ab aliquis aliquior. aliq̄ssimus. a nullus. nullior nullissim9. a sicul9 siculior siculissimus: ab ois omnior omnissimus. Sed neq; a nolbus a gero & fero cōpositis. vt si velles formare a corniger gerior. gerrimus. & lucifer rior. luciferrim9. qđ inauditū est. Formarūt preterea plerīq; superlatiuū a superlatiuo vt ab extremus extremissim9 a postremus postremissim9. Quam rē latissime cognosces ex opusculo illo vbi p Pris. in Uallā scripsim9. Nescio pterea an in nolbus adiectiuis in alis finitis suplatiua possint reduci: vt a naturalis lissim9. Quin. li. j. nō naturalissimo sz maxime naturali dixit. Cuius hec sūt verba. suplatiua neq; cōparatiua formari solent: vt a maturus & colendus non amaturior amaturissimus: non colendior: nō colendissimus: & dicimus multa pterea nola adiectiua quorū certa regula dari non potest hac formatione superlatiui: & ɔparatiui carent: vt simplex duplex vulgaris. agrestis. volucer fugitiu9: declaratiu9: serulis. nubilis. modicus. imus. summ9. vnic9. optimus. opiparus. aditialis. tenell9. vetellus. & in tilis finita vt versatilis. tortilis. & in bundus. vt gemebūdus. a docilis: docilimus non docilissimus deducit Ualla. a nolbus in ernus gradus neuter formari solet extern9 intern9 hodiern9 & plerisq; alijs pdictorū nominū pportionē habentibus hmōi formatio non datur. ¶ At plures sui generis aliqñ ad olm alaliū delphin9. aliqñ vero remotē. Oui. in phedra. O vtinā nocitura tibi pulcherrima rerū. Ho. lib. j. ser. venit vtilissima rerū hic aqua. Idē. Quid agis dulcissime rerū. Pli. iunior. Regulus olm bipedū neq̄ssimus. aiaduertēdū est tria esse gradū genera. s. positiuū: cōparatiuū: superlatiuū: que tñ inter se comparantur. Plau. Exopto vt fiam miserorum miserrimus. Aliqñ vero fit superlatio inter duas qualitates. Marc. ɔtigit ausor. te procerū mitissimus aule. Altera est honoris: altera animi est. fit preterea superlatio per alienū superlatiuū ne eadē dictio sepi9 repetatur. Philippus in oratione ad senatum. Emilius omnium flagitiosorum postremus. i. flagitiosissimus.

Suplatiu9 a suplatiuo formari potest.

tur: quoniā & a verbis & ab aduerbijs: & a prepositionibus aliquando formātur. Sed et a nominibus nō legitime formantur.

¶ Anto. Ab aduerbijs q̄z & ppositionib9 formātur cōparatiua & suplatiua vt a penit9 tior. penitissim9. Apulei9 socratic9 l hermagora. Thabere inde se in penitiorē partē dom9. Plautus preterea in psa futurā aducctā ex arabia penitissima. Q̄q̄ pñt videri formata a nole prisco penitus. penitus: quo Plautus in asinaria est vsus. age queso hercule vsq; ex penitis faucibus. a pridē prior prim9: nā suplatiuum esse hoc ex constructione intelligitur: dicimus enim primus olm. Ab extra dicimus exterior extimus: ab intra interior intimus: a citra citerior citimus: ab vltra vlterior vltimus. quāq; exterior extimus: & extremus: a quo iterum comparatiuū fecit Apuleius. j. meta dicens. Si q̄d est tñ nouissimo extremius possunt videri formata ab exter extera exterū quo Uer. est vsus. iiij. eñ. Et nos fas extera q̄rere regna. Papi. xj. theba. Ne q̄s sua pignora cure exter honos. A citer a. um. quo est vsus Cato & Affranius citerior citimus. Cice. vj. de repu. ea minima q̄ vltima a celo citima a terris luce lucebat aliena. A supra superior sumus: ab infra inferior infimus. que et ipsa pñt videri formata a superus a. um. & inferus a. um. quibus est vsus Liuius andro. Inferus an superus tibi fert deus funera vlixes: nunc tñ in plurali dicimus superi orū. & inferi orum. Post quoq; format ex se posterior: & postrem9 q̄q̄ videri potest deductū a posterus a. um. Ante format comparatiuuz anterior superlatiuo caret sicut a senex senior. ppe facit comparatiuum propior & superlatiuum proximus. qđ et ipsum ex se comparatiuū fecit primior. Ulpia. ad edictum. Si quis proximior cognatus nasceretur. & Vegeti9 proximior dextra sit lque plagā, possit lferre. A nuper Cice. fecit nuperrime scribens ad Herennium. qđ nuperrime inquit dictum est facile memorie mādatur: potest & ab eo qđ est nuperus a. um. quo Plau. vtitur in captiuis deriuari. recēs inde captum holem nuperū nouitiū. Ocyor p velocior nō hz positiuū latinū vñ formet̄: ocyssim9 q̄z p velocissim9 deriuāt̄ tñ ab ocys grece qđ

Compat'ua ab aduerbijs & ppositionibus formantur.

A qb⁹ adiectiuis cōparatiua non formantur.

velox iter p̄tat. Cōparatiua q̄3 superlatiua nō formātur a noīb⁹ adiectiuis hn̄tib⁹ i vel u vocales ante is vt noui pi⁹: ardu⁹ q̄ supplēda sunt per aduerbia magis: ⁊ valdē: āntiq̄ores tn̄ pientioꝛ pientissim⁹ dicebāt: ⁊ ab egregi⁹. Juu. d. sit egregi⁹ cenat meliusq̄ miserrim⁹. ꝑ egregijus. ⁊ pacu. mulier egregijssima forma. ⁊ a strēnu⁹ strēnuioꝛ fecit Plau. in epidico. d. uā strenuioꝛ deterioꝛ p̄dicat suas pugnas. ⁊ Lucil. villic⁹ strenuioꝛ lt eua feris. Ab idustri⁹ q̄3 industrioꝛ. Ci. Graccus in tuberonē. ⁊ vt in me industrioꝛ sis q̄ in te. ⁊ innoxius innoxioꝛ. Cato. ānq̄orē animam in ducēt esse q̄ innoxiorē. ⁊ a ꝑpetuo ꝑpetuioꝛ ⁊ ꝑpetuissimus. idem Ca. fecit dicens. Itaq̄ ꝑpetuus atq̄ firmius re pli. ⁊ alio loco. Idem fugit maxima flagella ꝑpetuissimo curriculo.

Noim v̄balū terminationes complures.

¶ Anto. q̄d est nomē v̄bale? Verbalia noīa sub varijs formis exeūt a v̄bo. In a vt a cādeo cādela. a suadeo suadela. a caueo cautela: sine sit caut⁹ c. ū. In e vt a sedeo sedile. a cubo cubile. In o vt a latro lato. a lenio leno. a palpo as. palpo nis. In l ⁊ in ul. vt a vigilo as vigil. a ꝯsulo is. ꝯsul. ab exulo as. exul. a p̄sum es. p̄sul. In bulū vt a voco as. vocabulū. a sto stas stabulum: a pasco is. pabulū: in culū. vt a diuerto is. diuerticulū. ab oro as. oraculū. a ꝓpugno as. ꝓpugnaculū. Alia exeūt in mentū vt ab induo is indumētū. a munio is. munimētū. a fulcio is. fulcimētū.

Quod est nomē verbale? q̄d a verbo deriuatur: vt ab amo as. hic ⁊ hec amabilis ⁊ hoc amabile. amoꝛ ris. Q̄d est nomen participiale? q̄d a participio deriuat: vt a lectus lectoꝛ ⁊ lectio. ab amat⁹ amoꝛ et amatio. Quod est nomē aduerbiale? quod ab aduerbio deriuatur: vt a perendie perendinus a. um. Qu[illegible] genus in noīe? Illud quo masculinū a feminino distinguitur/et neutrum ab vtroq̄.

In mē. vt a foro as. foramē. a certo as certamē. a nuo is. numē. ⁊ sūt hmōi noīa plerūq̄ poetica. vt solamē nis munimē nis. molimē min; oblectamē inis. In er vt a rubeo es. ruber. a macero macer. a lacero lacer. In oꝛ. vt a coloꝛo coloꝛ. ab honoꝛo honoꝛ. a laboꝛo laboꝛ. In ur. a murmuro murmur. ab auguro augur. a saturo sat. In es. vt a tego teg; teges is. a mergo is. merges itis. a struo is strues is. In bilis q̄ passionē sig̃ant. vt ab amo amabilis. a lego legibilis. ab audio audibilis. i. q̄d pōt amari. legi. audiri. Exeūt in illis alijs ꝯsonātib⁹ p̄cedētib⁹. vt a doceo docilis. sentio is. sensilis. Lucre. in. ij. Ex insensibili nē credas sensile nasci. vt ab vtoꝛ vtilis. i. q̄d pōt doceri sentiri et possum⁹ vti penetrabilis tn̄ actiue reperit. Uer. i. geoꝛ. penetrabile frigus adurit. ⁊. xij. en̄. Aspice nō mage sit nr̄m penetrabile telū. ⁊ Ouid. xv. met. penetrabile fulmē. Idē tn̄ lib. xij. eiusdē passiue dixit. nullo penetrabile telo. Gressibilis q̄d gradit. rōnabilis actiue ⁊ passiue. Terribilis q̄d terret. ⁊ q̄ dialectici finxerūt risibilis hinnibilis: ꝓ risiu⁹ hinnitu⁹. ⁊ silia: vt cruciabilis ⁊ dissociabilis. In os vt a custodio is. custos. a do das dos tis. In uo. vt a superbo is. superb⁹: ab oꝛbo. as. oꝛb⁹ ⁊ a pco is. parc⁹. In būdus significāt cū pticipio p̄ntis tp̄is quādā nimietatē: nō vt Prisc. putauit siltudinē: vt vitabūdus valde vitās. moribūdus valde moriens. In ax: vt: a voro voras: voraꝫ voracis a teneo es. tenax cis. a peto is. petax is. a sagio is. sagax acis. In ex vt a lateo es. latex cis. a v̄to is. vertex is. In ox. vt voco as. vox is. In ux. vt a luceo es. lux. a duco is dux. In unx. vt a cōiugo as. ꝯiunx. In ex. vt arceo es. arx. a mercoꝛ eris. merx.

Nomen participiale q̄d sit.

¶ Q̄d est nomē participiale. Noīa pticipalia sunt q̄ a pticipijs sine a v̄bis pticipialib⁹ q̄ alij dicūt supina formāt. Horū q̄dā terminant in io: fiuntq̄ ab vltimo supino u finali mutata in i ⁊ addita o: vt a lectū lectio. ab auditu auditio. a visu visio. dicim⁹ tn̄ a cubo as. cubitū cubitu. nō cubitio s3 cubatio. Uarro de origine lingue latine. a cubatio inquit cubiculū ē. a domo as. domitū domitu nō domitio: sed domatio: q2 vt in supinis diximus etiā domatoꝛ a domatu deducit: a lauo as. lotū nō lotio: s3 lauatio ab alio supino q̄d est lauatum. Cic. ad Uarronem. ante te certiorē faciā vt lauatio parata sit. A frico as. frictu frictio: ab eo q̄d est fricatum fricatio. Celsus li. j. In ipso q̄3 itinere frequēs frictio. Pli. lib. xxviij. frictiones inhibeat oculoꝛū. Columel lib. vij. cū fricatio nihil profuit sacrificatione demit. Eodē modo authoꝛe Ualla a tonatu poti⁹ dicim⁹ tonatio q̄ a tonitu tonitio: a sonatu sonatio poti⁹ q̄ a sonitu sonitio: a p̄statu p̄statio: poti⁹ q̄ a p̄stitu p̄stitio. Quedā terminātur in oꝛ q̄ formant ab vltio supino u finali mutata in oꝛ: vt ab amatu amatoꝛ. ab auditu auditoꝛ: ⁊ oīa significāt actionē p̄ter vnum vectoꝛ q̄d actionē ⁊ passionē significat eū vez q̄ vehit ⁊ qui vehit. Luc. in. iij. vectoris patiens tumidū superenatat amnem. Idē l. v. causa timoꝛis vectorē nō nosse tuā vtrobiq̄ passiue. Mar. posuit actiue ꝑ te ꝑq̄ tuā vectoꝛ lasciue puellā ⁊ Sen. in hercule furēte. Tyrie ꝑ vndas vectoꝛ europe nitet. Ab his rursus formant feminina noīa terminata in trix: vt amatoꝛ amatrix: creatoꝛ creatrix: altoꝛ altrix: ab eo tn̄ q̄d est nutritu nutritoꝛ euphonie cā dixim⁹ nutrix ⁊ nō nutritrix. Propter incōsequētiā q̄3 l̄rarum a noībus terminatis in soꝛ formantes feminina t interponimus: vt ab assessoꝛ strix. a possessoꝛ strix. a tōsoꝛ trix. ab expulsoꝛ trix. s l̄ra extrita expultrix. Affrani⁹ assistricē me sibi adesse vocat. ⁊ philo Hiero. interp̄te. da mihi sediū tuarū assistricē sapiētiā. Mar. Tenstrix suburre faucib⁹ sedet primis: s3 ista tōstrix amiane non tōdet. Cic. v. thus. de phia. indagatrix indē v̄tutū expultrixq̄ vicioꝝ. Sūt tn̄ q̄dā a q̄b⁹ nemo audeat formare femininū in trix. vt a cursoꝛ curstrix a derisoꝛ deristrix. a moꝛsoꝛ moꝛstrix. a p̄suasoꝛ p̄suastrix. Plau. in bacchidi. Probi ꝑ celebre: ⁊ persuastricea: ⁊ silia. In tilis silis ⁊ xilis desinētia in significatiōe similia sunt participijs vñ formant vt fictilis: rasilis: nexilis: q̄d fictū rasū ⁊ nexū est. In ius q̄3 terminata eiusdē ꝓpe sunt significatiōis cū participijs vñ formant: vt scriptiti⁹. dediticī⁹. q̄d factū scriptū ⁊ deditū est. In iuus in a

Nomen aduerbiale q̄d sit.

luū: tū actionē: tū passionē significāt: vt actiu⁹ q̄d agit: passiu⁹ q̄d patit. indicatiu⁹ q̄d idicat: infiniti⁹ nō q̄d inserit: sed q̄d inserit. Hora. Iepo. vt gaudet isitiua decerpēs poma. ¶ Q̄d est nomē aduerbiale. Aduerbialia dicūt noīa nō tm̄ q̄ ab aduerbijs deriuant: s3 etiā q̄ a ꝓpositiōib⁹ q̄ quoties casualib⁹ suis nō apponunt aduerbia poti⁹ dicuntur: vt ab hodie hodiernus. ab heri. hesternus: a cras crastinus a ꝑendie perendin⁹. ab infra infernus. a supra su

Quid ē genus i noie.

p̄m⁹. ab extra extrem⁹. ¶ Quid est gen⁹ i noīe? gen⁹ i noīe aut naturale est: aut ab vsu atq̄ authoꝛitate descēdit. naturale est eap̄ q̄ sexu distinguunt: hoc est mariū ⁊ feminarū q̄ sunt i natura g̃nationis p̄ncipia: vñ ⁊ ab his duobus g̃ia dicta sunt. a g̃nando. de q̄bus. Prisc. dixit. duo g̃na sūt q̄ sola rō nature nouit masculinū ⁊ femininū. Gen⁹ illud alterū q̄d ab authoꝛitate descēdit nullū sexū pre se fert: s3 illō tn̄ seq̄mur q̄d vsus cōfirmauit. vt lapis terra cū in natura null⁹ certi sunt sex⁹: alterū masculino alterū feminino g̃ne vsus ꝑtulit. ergo recte dixit genus i noīe esse notionē quādā: qua masculinū a feminino distinguit: aut natura duce: aut vsu: ⁊ neutrū ab vtroq̄ nā ex illis

Noim g̃na quot sunt.

duobus: ⁊ ex hoc reliqua genera sunt.

¶ Ant. G̃na noīm q̄t sunt? Ad q̄nq̄ g̃na q̄ li. j. e it. posuit duo reliq̄ adiecit dubiū ⁊ ꝓmiscuū. de

Mascula.

q̄b⁹ lex singlatim q̄rit. ¶ Q̄d ē nomē masculinū. nō magis satisfacit hoc loco q̄ li. j. nā vt illic dicebam⁹ nō ꝓpterea dn̄s ē masculini g̃nis: q2 declinat cū hic: s3 declinat cū hic: q2 est g̃nis masculini. S3 in hoc seq̄t vulgarē rōnē. Nā v̄a rō erat cur dn̄s sit g̃nis masculini: aut q2 reperit cōiūct⁹ cū noīb⁹ adiectiuis g̃nis masculini.

Genera nominum quot sunt? Septē. masculinū: femininū: neutrum: cōmune duoꝛum: cōmune trium. dubium: ꝓmiscuum.

Quod est nomē masculinū q̄d declinat cū hic: vt hic dn̄s: hic sermo. Quod est nomen femininum? quod declinatur cum hec: vt hec musa: hec terra.

Quod est nomē neutrū: qd̓ declinat̄ cū hoc: vt hoc tē plū. hoc regnū. Qd̓ est nomē cōmune duoꝝ: qd̓ declinat̄ cū hic ꝛ hec: vt hic ꝛ hec sacerdos. cōiuua. Qd̓ est nomē. cōe triū: qd̓ dclinat̄ cū hic ꝛ hec ꝛ hoc: vt hic ꝛ hec ꝛ hoc prudēs. felix. audax. Quod est nomē dubiū: qd̓ declinat̄ cū hic vel hec: vt hic vl' hec finis hic vel hec cortex. Qd̓ est nomē ꝓmiscuū: qd̓ cū articulo hic vel hec significat animalia vtriusq̧ sex⁹. vt hic miluus. hic mus. hec aquila. hec dorcas. Musa igit̄ cui⁹ generis est. Feminini generis. declinat̄ eīn cum hoc articulo hec. vt hec musa ꝛc. Da regulā generis. Nomē qd̓ fit in a finitū dic muliebre. neq̧ eīn ab ea excipis musa. Quid est numerus in noīe? Incremētū quātitatis ab vno vsq̧ ad plura ꝓcedēs. Numeri noim quot sunt? Duo. Singularis q̄ vnū significat: vt homo. Pluralis q̄ plura: vt homines. Musa igit̄ cui⁹ numeri est? Singularis numeri: qꝛ vnū significat tātū. Quid est figura ī noīe? Illud quo nomē simplex a ꝯposito distinguit̄. Figure nominum quot sunt? Due. Simplex/que nō pōt diuidi in partes significatiuas ei⁹ qd̓ integrū significabat: vt parens. Cōposita/que potest diuidi in partes significatiuas eius quod integrum significabat: vt parricida. Musa igitur cuius figure est? Simplicis: nihil enim significant mu/ꝛ sa/per se separata.

aut rōne significatiōis q̄ ad masculos tm̄ ꝑtinet: aut denique qꝛ sexbe est declinatiōis in os terminatū. Sꝫ vt in capite gn̄is dictū est illa rō valet apd̓ grecos plurimū q̄ loquunt̄ ꝑ articulos apud latinos nulli⁹ est momenti. ¶ Qd̓ est nomē dubiū: qꝛ de dubiys siue incertis gn̄ib⁹ ī fine capit: qd̓ de gn̄e scripsim⁹ satꝫ copiose dictū est: nihil aliō hoc loco diximus q̄ꝫ ꝙ dubiū gen⁹ differt a cōi duoꝝ ī eo qd̓ dubiū ē ꝙ authores nlla rōne ducti: sꝫ sola autoritate sub alio gn̄e vlt sunt. Cōe vo ē vbi visu secernim⁹ sexū quē vtrūq̧ sub vna tminatōe ꝓferim⁹: vt hic ꝛ hec homo. hic ꝛ hec canis. in q̄ etiā ab epiceno differt: vt statim dicem⁹. ¶ Qd̓ est nomē ꝓmiscuū. qd̓ grece epicenū latine interptat̄ ꝓmiscuū siue cōfusū: iter qd̓ ꝛ cōe hoc distat: qd̓ cōe est vbi visu secernim⁹ sexū. epicenum vero vbi visu non secernim⁹ sexū: ꝛ sub vno articulo quē vꝫ firmauit autoritas vterq̧ sex⁹ itelligit̄: cū eīn naturalr̄ nō possim⁹ ī ꝓmiscuis sexū depꝛhēdere vocē illi⁹ sex⁹ sequimur quē vsus elegit. Nā cū ī natura sit distinct⁹ sex⁹ cuiusq̧ speciei aliū ꝓfectoꝝ puta miluo: adle ī cū nos alteꝝ ab altero distinguere nō possum⁹: placuit ī altero masculinū ī altero femininū eligere: ita tn̄ vt sub altero illoꝝ subitelligerem⁹ alteꝝ. ¶ Musa igit̄ cui⁹ gn̄is ē. Rn̄detq̧ adhuc ꝓmo tanq̄ rudis ī hac gn̄is rōne: sꝫ iteꝝ iterrogat⁹ affert regulā ꝙ musa ꝓptea est gn̄is feminini: qꝛ terminat̄. in a. posset ēt illā rōnē sine regulā afferre ꝙ nōia feminaꝝ aut q̄si feminaꝝ gn̄is sunt femi. Cū igit̄ muse q̄si femine dicant̄ genite ex Joue ꝛ mnemosine. i. memoria: iure gn̄is fe. dicēdū fuit eē musa. ¶ Quid est numer⁹ in noīe? Rn̄detq̧ esse icremētū quātitatis subaudi discrete ꝓcedēs ab vno q̄ numer⁹ finis est ad plura ꝓcedēs: qꝛ ad infinita nūero extēdit̄ illi⁹ significatōis ad quā ifinitatē determinādā nūeri sūt iuēti: vt cētū hoies: mille hoies. nā cū dixi tm̄ hoies nō definite locut⁹ sum. ¶ Numeri noim q̄t sunt. Duo inqt. Sꝫ vn⁹ ꝓprie numer⁹ nō ē: sꝫ qꝛ ꝑncipiū est numerādi: ꝛ in ipm reliq̄ nūeri resoluunt̄ quodāmodo numer⁹ est: quēadmodū ntūs iter casus nūerat̄: nō ꝙ ī declinatōe ab alio cadat: sꝫ ꝙ ipse ꝑncipiū est cadēdi. Illō qꝫ aiaduertēdū est grecos tres nūeros hr̄e singularē q̄ ad vnū ꝑtinet. dualē q̄ ad duos: pluralē q̄ ad plures q̄ꝫ duo: at vo latin⁹ sermo dualē nō hꝫ nisi tm̄ ī his noībus ambo ambe ambo. duo due duo: q̄ nō min⁹ carēt nūero multitudinis q̄ꝫ singlari. ¶ Sꝫ q̄ nōia singlari. q̄ plurali numero carēt ī li. supiori disputauim⁹. ¶ Quid est figura ī noīe? Figura ī noīe dicit̄ a silitudine figure quātitatis ī corpe: nā quēadmodū corpis figura lineamētis ꝯtrahit̄: sic ī noīe alia est figura q̄ntitatis ī simplici: alia ī cōposito. Dicit ergo qd̓ figura ī noīe est illud quo simplex nomē a ꝯposito distinguit̄. Deīde rursus q̄rit. ¶ Figure noīm q̄t sunt? Rn̄det ex autoritate Donati atq̧ Seruij cū Sergio duas esse figuras ī noīe simplicē atq̧ ꝯpositā. Pri. grecos secut⁹ addit etiā decōpositā: hoc est q̄ deriuat̄ a dictiōe iā cōposita vt ꝑricidiū a ꝑricida: magnanimitas a magnanimo. Addit Pri. cām cur decōposita figura nō sit idē ꝙ ꝯposita: qm̄ cōposita pōt diuidi ī ptes q̄ ꝑ se aut itegre sunt aut corrupte vnaqueq̧ illaꝝ aliq̄d significat neq̧ rursus simplex: qm̄ a cōposita deriuat̄. Magnanimitas vo ꝑricidiū ꝛ hmōi nō pn̄t diuidi ī ptes aliq̄d significātes: animitas eīn ꝛ cidiū nihil ꝑ se siḡnt: sꝫ hec rō Pri. atq̧ grecoꝝ q̄tū valeat ꝯ Donati autoritatē nemo est q̄ nō itellegat. si ꝯsideret eādē esse rōnē ptiū corruptarū cū in ꝯpositionē veniūt ꝑri eīn ꝛ cida nihil magis ꝑ se significāt q̄ꝫ cidiū ꝛ animitas. Utcūq̧ tn̄ sit nos dicim⁹ figurā cōpositā esse dictionū q̄ ꝑ se ꝯponūt̄ aut deriuant̄ a dictiōib⁹ ꝑ se ꝯpositꝫ. Dicit vo in partes significatiuas ei⁹ qd̓ itegrū significat: ideo qꝛ partes pōt diuidi ī ptes significatiuas hoc est par ꝛ ens: sꝫ nō significatiuas ei⁹ qd̓ itegrū significabat qd̓ est pr̄ mr̄. ¶ Cōponūt̄ ēt nōia q̄tuor modis. Ex duob⁹ itegrꝫ vt respu. suburban⁹. Ex duob⁹ corruptꝫ vt efficax municeps. Ex itegro ꝛ corrupto: vt inept⁹ qd̓ ab ī ꝛ apt⁹ ꝯponit̄: inermis ꝙ ab ī ꝛ armis. Ex corrupto ꝛ itegro: vt ops ex ol ꝛ potēs. nugigerul⁹ a nugis ꝛ gerul⁹. Cōponūt̄ ēt ex plurib⁹. vt ipterrit⁹ ex ī ꝛ ꝑ ꝛ territ⁹ iexpugnabilis ex ī ꝛ ex ꝛ pugnabilis: sine ꝯpōnib⁹ raro fit triū dictionū ꝯpositio: atq̧ vt Qui. inq̄t hoc latio sermoni icōcessuꝫ ē: q̄uis capsis Cic. dicat ī li. de ꝑfecto oratore ꝯpositū eē ex cape ꝛ si vis. Et solitaurilia ex sue oue ꝛ tauro dicēte Uar. ī. ij. de re ru. Populꝰ Ro. cū lustrat̄ solitaurilib⁹ circūagunt̄ verres: aries taur⁹. Sꝫ vt Qui. subdit: hoc nō tā ex trib⁹ q̄ꝫ ex ꝑticulis triū coeūt. Ex duob⁹ noīatiuis ꝯposita ab vtraq̧ pte declinant̄. vt respu. resp. ex recto ꝛ obliq̄ a pte nti tm̄: senatusꝯsultū senatusꝯsulti: ꝑfectus ꝑtorio ꝑfecti ꝑtorio. Alteruter tametsi ex duob⁹ rectꝫ ꝯponat̄: a ꝑore pte nō īflectit̄: itaq̧ dicim⁹ alteruter alterutri⁹ alterutri. ꝛ cur ita fiat: laborat Pri. afferre cāꝫ.

Quid est casus in nomine? Quidam gradus declinationis per quos nomen inflectitur.
Casus noim quot sunt? Septē. Ntūs: Gtūs: Dtūs: Actūs: Uctūs: Abtūs: effectiu⁹ semꝑ abltō similis.
Quare dicit̄ ntūs? quia per illum nominamus. Rectus vero idem dicitur: quia aliunde non cadit.
Quare dicitur genitiuus? quia per eum ostendim⁹ cuius simus filij: vt Antonius Joannis.
Quare dicitur datiuus? qꝛ in eo casu ponimus illum

¶ Ant. Quid est casus in noīe? ꝛ respōdet esse quosdā grad⁹ declinatiōis ꝑ q̄s nomē inflectitur. i. gradatim cadit. Pris. dicit casus est declinatio noīs q̄ maxie. i. plerūq̧ fit ī fine: nā ꝛ aliq̄n fit ī medio: vt ī dictiōib⁹ ꝯpo. vt q̄lēs sunt plerusq̧ pleraq̧ plerūq̧. q̄libet cuiuslibet cuilibet. Casus noim quot sūt? Rn̄det esse septē: nā septimū adiecim⁹. ꝯ cōem doctrinā ꝑterea ꝙ authores plerūq̧ illi⁹ meminerūt. ꝛ qd̓ ipse Qui. grāmaticū iubet inq̄rere an [illegible] apd̓ latinos vis q̄dā septimi casus: nā sub[illegible]dico hasta ꝑcussi: nō vtor ablti natura. [illegible] Pri. ꝛ q̄dā me dicio meo frustra ꝓbare no esse casum septimū

Dubium.

Promiscuū siue epicenum.

Femininū.

Numerus in nomine quid est.

Figura in noīe q̄d est.

Figura decomposita.

Quot modis noīa cōponuntur.

Casus in nomine quid sit.

Casus nominū quot sunt.

cui aliquid damus. vt do tibi pecunias.
Quare dicitur actūs: q2 in eo casu ponimus illū quē accusamus: vt Pompeius accusat Cesarem.
Quare dicitur vctūs: quia in eo casu ponimus illuz quem vocamus: vt o musa mihi causas memora.
Quare dicitur ablt̄us: q2 in eo casu ponimus illuz a quo aliquid auferimus. vt ego aufero a te libros.
Quare dicit effectiuus: q2 in eo casu ponim⁹ instrumentum quo aliqd efficitur. vt ego peto te saxo.
Musa igitur cui⁹ casus est. Nominatiui/siue vocatiui/siue ablatiui: q2 in his casibus declinado reperit.

apud latinos idq̄ p̄cipue illa rōne: q nulla differētia vocis dutet a sexto: q̄ rō si vera esset: nec q̄ ex diuersitate significatiōis poti⁹ q̄ terminationis casus distingueret: idē esset ablt̄us pluralis cū datiuo eiusdē numeri et vctūs cū ntō: q2 in terminatiōe semp sibi ipsis siles sunt. Cū vero idē Pris. ait neminē appellare septimū casum illū cū q̄ cōstruit cōparatiuū: imo null⁹ author est q̄ septimū casum admittat q̄ idē nō dicat cōparatiuū cōstrui cū septimo casu: nūq̄ s̄o cū abltō. Ergo cū dixit semp abltō sibi intelligēdū ē ł terminatiōe nō ł significatiōe: qm̄ siue cū dtō siue cū abltō similitudinē quātitatis ⁊ lineamētorū significat. Quare dr̄ ntūs casus: oēs siue a speciali q̄ ab illorū significatiōe dicti sunt vt ntūs: q2 p eū nolamus: vt ego vocor Antoni⁹: cur nō ⁊ factiuus vel actiuus cū p eū qd facim⁹ vel agim⁹: cur nō passiu⁹: cū p eū patimur. Eodē modo gtūs dr̄: q2 ł eo casu ponim⁹ nomē genitoris cur nō possessiu⁹: cū ei⁹ significatio cōmunior sit possessio: cur nō ⁊ suplatiuus: qñdē suplatiu⁹ grad⁹ cū illo cōstruit: ⁊ eodē mō de reliq̄s p̄ter vctīm cuius significatio semp h3 vocādi vim. Ntūs vocat etiā rect⁹: q2 cū ceteri casus ab illo cadāt: vñ etiā obliq̄ dicūtur ipe in p̄ma sua positiōe rectus subsistit: vñ et ip̄ropie casus nolat: vt pauloante memorauim⁹ cū de nūero agebatur. Uctīū q3 greci rectū appellāt: ⁊ si nōnūq̄ a ntō cadat. Gtūs q3 eu casus patri⁹: tū patern⁹: tū gignēdi vocat. P. nigidius teste Gelio li. xij. iterrogandi casuz appellat. vt cui⁹. Dtūs eodē mō dādi casus ⁊ actūs accusandi casus quē etiā Diome. incusatiuū nolat. Uctūs et vocādi. Abltūs auferēdi cas⁹ dr̄. Effectiuū q3 nouo nole ad superiorū similitudine nos p̄mū appellauim⁹ cū ab alijs semp septim⁹ vocet vt abltūs sext⁹ latinus a Diome. vocat. Et q̄uis effectiu⁹ alias h3 significatiōes q̄ cū p istrumētū aliqd efficim⁹: nolat tñ ab hac spāli significatiōe que ad modū de reliq̄s superiorib⁹ dicebam⁹. Sūt q̄ octauū casum ponāt: cū scz vtimur dtō p actō ⁊ p̄politiōe. vt Uer. it clamor celo. i. in celū. Illud quoq̄ est aduertēdū noia aptota dici q̄ tm̄ ntō casu reperiunt: vt iupiter: fas: instar: sz in illas casus ntō similes etiā reperiunt: vt in masculinis ⁊ feminin. vctūs: in neutris actūs ⁊ vctūs. vt hic iuppiter: o iuppiter. hoc fas actō fas: vctō o fas. ⁊ dicit aptotū ab a q̄d priuat ⁊ ptosis casus q̄si reliquis casibus carens.

Atūs quare dicatur.

Nolatiuus est rectus.

Uctūs tam apud grecos q̄ latinos est rectus.

Octo casus aliq̄ alij septē ponūt.

Chri. Quidā gradus subaudi sunt q̄d relatiuum statum declarat: per quos. s. gradus quodā nomen inflectit.

Quid est dcliatio ī noie. Uocis variatio q̄ circa finē tm̄ attēdit: vt musa sesam. Declinatiōes noim quot sunt. Quinq̄. Prima/q̄ mittit gtīm in ae diphthōgō: vt a musa ae. Scda que mittit gtīm in i. vt dūs dn̄i. Tertia/q̄ mittit gtīm i is vt sermo is. Quarta que mittit gtīm i us: vt sens⁹ us. Quinta q̄ mittit gtīm ī ei: vt dies diei. Musa igit quote decliatiōis est. Prime. mittit eñ gtīm i ae diphthōgon. vt musa, ae. Quotuplex est noim inflexio. Sextuplex. Monoptota iflexio est cū p oēs cas⁹ nusq̄ nomē variat: vt ntō ador. gtō ador. datiuo ador ⁊c. Diptota iflexio est cuz p duos casus tm̄ nomē variat: vt sappho us. Triptota iflexio ē cuz p tres cas⁹ tm̄ nomē variat. vt tēpus plus. plo. Tetraptota iflexio est cuz p q̄tuor cas⁹ nomē variat: vt de⁹ dei deo deuz. Pētaptota iflexio est cuz p q̄nq̄ casus nomē variat: vt sermo sermonis sermoni sermonez a sermone. Hexaptota inflexio est cum p sex casus nomē variatur. vt vnus vnius vni vnum o vne ab vno.

Ant. Quid ē decliatio ł noie: Declinatio dr̄ a dcunādo: hoc ē discedēdo: discedūt eñ atq̄ declināt vt diximus reliq̄ casus a recto: idq̄ fit per quosdā veluti scalarū grad⁹: q̄ dclinatio fit ł fine. Decliatiōes nolz q̄t sūt ⁊ q̄nq̄. Alij septē declinatiōes fecerūt. Nā tertiā fecerūt ex noib⁹ q̄ mittūt gtīm ł ius ⁊ dtīm ł i: atq̄ ex tertia nr̄a fecerūt q̄rtā: ⁊ rursus ex q̄rta nr̄a nolm mas. ⁊ feminorū fecerūt q̄ntā ⁊ ex q̄nta sextā. Septimā s̄o fecerūt ex noib⁹ neutris ł u terminatis q̄ nos p q̄rtā nolz declinationē inflectim⁹. Musa igitur quote declinatiōis est. Quoties de ordine q̄rim⁹ p quot⁹ ta. tū. iterrogare debem⁹: de substātia s̄o p q̄s vel q̄ita cū q̄rim⁹ musa q̄te declinatiōis est: rñderi d3 p nomē ordinale: q̄d est prim⁹ a. um. Q̄d si q̄reren⁹ cui⁹ declinatiōis ē: rñdēdū fuisset ei⁹ q̄ mittūt gtīm ł ae. diphthōgō. Quotuplex est nolm iflexio: de formis declinationū q̄rit quot sunt. Et rñdet sex eē formas. Monoptota q̄ p oī casu vna eadēq̄ terminatione fungit. q̄ inflexiōe declinant oīa nola literarū ⁊ noia numerorū a trib⁹ vsq̄ ad cētū. Mille q3 cū est adiectū pluralr declinatū: nā cū est substātiuum hoc mile lis. li. lia. liū. milib⁹ declinat. hac q3 forma declinant noia barbara q̄ p nostrā declinationē inflecti nō possunt: in q̄bus sola cōstructio facit casuum diuersitates: nō articuli cum latini illos non habeant.

Declinatio in noie q̄d.

Nominum declinatiōes q̄t sūt.

Quotuplex est nominū declinatio.

Mille. Mile.

De erotymatis pnominuz. Ca. vj. Epitome.

Pronolis dat hic per erotymata ⁊ rñsiones notitia ⁊ illi⁹ accidentia: species: ⁊ alie itē qualitates inueni monstrātur.

Ego/q̄ ps orōnis est. Pronomē. Quid est p nomē. Pars orōnis decliabilis q̄ p noie p prio cuiusq̄ accipit psonasq̄ finitas recipit: vt ego tu ille. Uñ dr̄ pnomē. A p p̄positiōe/⁊ nomē. q2 p eo ponit ī orōne. Pronominu quot accidunt Sex. Spēs. Gen⁹. Numer⁹. figura. Persona. Casus cuz declinatiōe. Spēs pnoim quot sunt. Due sicut i noie. Primitiua. vt ego Deriuatiua: vt me⁹. Quot sunt pnoia p̄mitiua. Octo. ego: tu sui: hic iste: ille: ipse is. Quot sunt pnoia deriuatiua. Septem. meus. tuus. suus: noster. vester. nostras. ⁊ vestras.

De erotymatis pronominum. Cap. vj.

Ego q̄ ps orōnis ē: Rñdetq̄ ex Pris. diffinitiōe. Pronomē est ps orōnis: adiecit tñ decliabilis ad dr̄az p̄tiū ł declinabiliū: q̄ p nole pprio cuiusq̄ accipit. Nō tñ vt ait Seruī⁹ in artem donati: pnola iō dicent eē nola: q2 nolm fungūtur offi. qm̄ etsi nolm vix exprimūt nō tñ plene exprimūt: vñ ł pnolm diffinitiōe Diomedes et Donat⁹ pene aduerbiū adiecerūt dicētes. pronomē ē ps orōnis q̄ p nole pprio posita tm̄dē pene significat psonasq̄ finitas iterdū recipit. Nō oīa pnoia psonas finitas recipiunt: vt mox dicem⁹: q̄re Diomedes ⁊ Donat⁹ nō dixerūt simpliciter: psonas finitas recipit: sz adiecerūt ł p̄nolis diffinitiōe: psonasq̄ finitas iterdū recipit. vt ego tu ille. hec tria pronoia: vt ait Seruius

Serui⁹ rep̄henditur.

Pronomia oia psonas finitas non recipiūt.

personas finitas tm̄ recipiunt: q2 ad p̄sentē p̄sonā referunt: q̄ꝯ ille variat: vt statim dicemus: vñ dicitur pnomē? origo pronominis satis exp̄ssa est i diffinitiōe illi⁹. ¶ Pronomini quot accidūt? R̄ndet ex Prisciani snīa: sex eē pro nominis accidētia: q̄s enumerat. Diomedes ⁊ Donat⁹ adiecerūt superiorib⁹ qualitatē ⁊ sustulerūt specie. ¶ Diomedes ēt adiecit ordinē. ¶ Qualitatē i pnole oēs grāmatici antiq̄ores posuerūt. Ea triplex erat: finita: infinita: mi.n⁹ q̄ infinita. Finita est q̄ notat certū numerū ⁊ genꝯ dirigit ad certā p̄sonā: vt ego tu. Infinita q̄ certa nō recipit p̄sonā: sed cuilibet pōt aptari: q̄lia sunt illa septē: q̄ illi iter pnola: nos inter nola ponim⁹. q̄s: talis: qualis tāt⁹: quāt⁹ tot⁹: quot⁹. Nola eñ (quēadmodū ⁊ tertie v̄borū p̄sone) infinita sunt cū nulla in eis certa finiat̄ p̄sona nisi pnomini finito adiuncta. Minus q̄ finita est: q̄ certis ⁊ incertis p̄sonis aptari pōt: q̄lia sūt illa. sui: hic: ille: ipse is. Pronola aūt possessiua ⁊ infinita minus q̄ finita esse p̄nt. ¶ Pronoim spēs due sunt sicut i nole. Primitiua ⁊ deriuata: ⁊ numerat pronola primitiua q̄ dicit esse octo: ⁊ rursus deriuata q̄ dicit esse septē. vt sint ola quindecī: cū alij dno ⁊ viginti: Diomedes aliquanto plura posuerit.

Pronominis accidentia.

Qualitas pronominis est triplex.

Pronoim spēs due.

Ego igitur cuius speciei est. Primitiue: nō eniz aliū de trahitur: quamquaz grece dicitur egon. Facit ex eo deriuatiuum: meus mea meum.

Genera pnominū quot sunt. quatuor. Masculinū/ vt meus. Femininum/ vt mea. Neutrum/ vt meum. Commune trium: vt ego nostras.

Numeri pronominum quot sunt. Duo sicut in nole singularis/ vt ego. pluralis/ vt nos.

Figure pronominū quot sunt. Due sicut in nomine. Simplex/ vt hic. Composita/ vt istic.

Quot modis componunt̄ pnomina. quatuor. Primo cū noib⁹: vt eiusmodi hmōi. scdo cū altero pnoie. vt isthic isthec isthoc. Tertio cū prepositiōe: vt mecū tecū. quarto cū aduerbijs aut syllabicis adiectionib⁹ vt egomet. Quot sunt adiectiones syllabice. quatuor. met: te: ce: pte: vt egomet: tute: hicce. meapte.

Persone pronominū quot sunt. tres. Prima/ que de se loquitur. Secunda/ ad quaz prima loquitur. Tertia de qua prima loquitur.

¶ Ant. Ego igit̄ cui⁹ spēi ē? Ex superiori enumeratione r̄ndet: esse primitiue cū tñ videat̄ ex greco sermone deriuatū. Sz quēadmodū diximus pauloante cū de spē noim agebam⁹: cū in promptu nō habem⁹ vñ nomē vel quecūq̄ dictio deriuet̄ dicim⁹ esse primitiuā. Fac ex eo deriuatū ⁊ facit me⁹ mea meū. fac rursus noster nr̄a nr̄m fac adhuc nr̄as nr̄atis. ¶ Gn̄a pnoim quot sūt ⁊ r̄ndet eē q̄tuor. qd inductiōe p̄bat. nā aut habēt tres articulos: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc nostras. et sic sūt cōia triū generū: aut habēt tres diuersas terminationes: vt me⁹ mea meū: ⁊ sic prime r̄ndet gen⁹ masculinū: scde femininū: tert e neutrū. aut illorū significatio cōis est trib⁹ gn̄ibus vt ego tu sui. ¶ Numeri pnoim quot sūt? Ola repetēda sūt ex eis q̄ dixim⁹ cū de numero olm differebam⁹. ¶ Figure pnoim quot sunt? et dicit eē duas sicut i nole simplicē ⁊ cōpositā ⁊ subdit modo quatuor cōpositiōes pnoim. Cū nole vt hmōi huiuscemodi. q̄ Pris. noib⁹ annumerat. Cū altero pnole. vt istic ab iste ⁊ hic: sz aduertēdū hāc cōpositionē non fieri nisi p nim̄ actm̄ ⁊ ablm̄ singulares: ⁊ p nim̄ ⁊ actm̄ plurales tm̄ gn̄is neut. vt isthic isthec isthoc. isthūc. isthanc. isthoc. ab isthoc isthac. isthoc. plurali nō isthec. actō isthec. q̄ p aspirationē nō eē scribēda miror

Gn̄a pnoim quot sunt.

Modus cōpositionis pnominuz.

placuisse Pris. cū p̄positiōe qz pnomē ꝯponit̄ p anastrophē hoc ē iuersionē pnēis ⁊ p̄positiōis: ea sit tm̄ i casu cui sūt hec ē p̄positio cū ex q̄ ꝯponūt̄ tria tm̄ pno. a triū p̄sonaꝝ: hoc ē mecū nobiscū: tecū vobiscū secū i vtroq̄ nūero. Cū q̄s vt q̄ ēt qd ipz iter pnola āt̄q̄ores nūerabāt: vt q̄cū q̄buscū. Cōponūt̄ qz cū aduerbio siue syllabicis adiectiōib⁹. vt idē qd ab eis ⁊ demū facta vtriusq̄ finis abscisiōe: vt sit idē q̄si iterū is. In neutro qz gemiat̄ ꝯpositio: dicimusq̄ idēndē qd magis v̄r aduerbio sedere: vt significet idē qd sepe Ci.i. vi. d repu. hec ego admirās referebā tñ oculos ad terrā idētidē. Idē i thusc. q. scīdēs dolore idētidē irōsas comas. Eccū eccā. ellū ellā: eccos eccas: ellos ellas Pris. ⁊ Sergi⁹ i donati artē pnola eē dicūt ab ecce ⁊ is ea id. ⁊ ille illa illud cōposita: q̄ tñ Laurē. i aduerbia resoluit. Ex eo qd dicit aut syllabicis adiectiōib⁹: q̄rit rursus quot sunt hmōi syllabe. dicitq̄ esse quatuor met: ce. te. pte. Met iungit̄ noi prime p̄sone p oēs casus: vt egomet: memet: mihimet: memet: a memet. eodē mō i plurali. Cū pnole scde vero p̄sone tm̄ iungit̄ obliquis singularib⁹: ⁊ oib⁹ casib⁹ pluralis dicimusq̄ tuimet tibimet temet a temet: ⁊ eodē mō in plurali. nīo singulari nō dicim⁹ tumet: ne videat̄ coīcidere cū tertia p̄sona singulari p̄ntis indicatiui hui⁹ v̄bi tumeo tumes tumet. Dicim⁹ tñ p tumet tute tete syllaba breui adiecta aut tutemet. Luc. l j. accipe p̄terea q̄ corpa tute necesse est. Idē in eodē. tutemet a nobis iā quouis tpe vatū. iūgit̄ qz met tertie persone tripto te. suimet. sibimet semet a semet. Pte qz iungit̄ abltō tm̄ q̄nq̄ pnoim possessiuoꝝ mea tua sua nr̄a vr̄a. Dicimusq̄ meapte: tuapte: suapte: nr̄apte: vr̄apte. Cice. l. j. de fini. bo. qua vos doceat ⁊ adijse alliciat suapte natura. ⁊ i de. iij. p̄fecto oratore: P. Crassum suapte iterfectū manu. Idē etiā masculino gn̄e ptulit l. j. thus. q. suapte inquit nutu suo pōdere ad pares angulos ferāt. Ce pticula tm̄ addit̄ casib⁹ illoꝝ pnolz hic ille/ cū i s lr̄az terminat̄: vt huiusce. hisce: hosce. illiusce. veteres tñ hicce: hocce: illice: illucce dicebāt: qd visus reformidat. At vo Pri. ex his pticulis nō fieri ꝯpositionē asseuerat: cū p se ⁊ separate nihil significēt: q̄ rō si vera est neq̄ ex p̄positiōib⁹ inseparabilibus posset fieri ꝯpositio: q̄ nusq̄ nisi i cōpositiōe reperiunt̄: qd nemo vnq̄: sz neq̄ ipse Pris. dixit. Quid q̄ (eodē Pris. teste) ad dite significat aliq̄d ne putēt (vt ille dixit) esse pnominū porrectiones siue extēsiones: vt qd affert ex Terē. i. adel. egomet rapui: itelligit̄ ego ⁊ nō ali⁹. ac si dixisset ego ipse. Que igit̄ ptes orōnis sūt diceret aliq̄s? Ego ad uerbia iseparabilia dicerē quēadmodū pticulas illas. re. cō. se. di. an p̄positiōes iseparabiles. Persone pnolz quot sunt? R̄ndetq̄ esse tres. ⁊ q̄d ppr̄ietatis q̄libet habeat: subiūgit dicēs. Prima p̄sona est q̄ de se loquit̄. Hec ratio nō placet Prisciano: sz dicit prima p̄sona est cū ipsa q̄ loq̄tur de se pnunciat: q2 vez pōt prima p̄sona nihil de se loqui sed de scda p̄sona vel tertia esset dubitatio. Itaq̄ videt̄ Pris. facere differentiā inter loqui ⁊ pnunciare de se est loqui de se: vt aliq̄d de seipso dicere. pronuntiare de se est ex persona sua aliquid de se vel de alijs dicere. Cū si in hoc visa differentia est magis exprimeretur per has prepositiōes de ex q̄ꝯ p verba loquor ⁊ pronūtio: vt loquor ⁊ pronuntio de me sit habere sermonē de me: loquor et pronuntio ex me sit habere sermonem in persona mea vel de me: vel de te vel de alijs.

Adiectiōes syllabice.

Tumet, tumet pro q̄ tute.

Lepide as pud Plautum reapse i. ipsa re vtitur Baldi⁹.

Persone pnominum. quot sunt.

Quot sunt pronomina prime persone. vnum tātum Nominatiuo ego Genitiuo mei.

Quot sunt pronola secunde persone. Item vnum. Nominatiuo tu Genitiuo tui: cum omnibus vetis nominum/ pronominum/ et participiorum.

Quot sunt pnoia tertie persone. Reliqua tredecim

¶ Ant. Quot sunt pnola prime p̄sone? ⁊ r̄ndet eē vnū tm̄ ego idq̄ in singularitm̄. Nā i plr̄ cōce prime p̄sonē facit aliaꝝ p̄sonaꝝ scdaꝝ q̄n ad ipsas p̄n tes loq̄mur: vt ego ⁊ vos facim⁹. Tertiarū q̄n ad scdaz ⁊ alios vel p̄ntes vel absētes sibi adiūget. vt ego ⁊ vos ⁊ illi fecim⁹. Eodē qz mō dicit esse vnū tm̄ pnomē scde p̄sone: sz i vtroq̄ nūero sz adq̄at oēs vetōs volm ⁊ reliquorū pnolz cū

Pronominis prime persone q̄t sūt.

participiis. Casus pronominum quot sunt? dicitque esse septem nisi quod caret vocativo omnia preterquam tu meus noster nostras: et quemadmodum paulo ante diximus neutro ego et ut h.i. dictum est neutro. sui sua suum: sed illa non proprie sed figurate. ¶ Declinationes pronominum quot sunt: et ostendit per exempla esse quatuor. Nam per primam declinantur tria. Ego tu sui. per secundam quinque. hic iste ille ipse is. per tertiam quinque. meus tuus suus noster vester. per quartam duo nostras vestras.

Declinationes pronominum quot sunt.

cum omnibus nominibus et participiis.
Casus pronominum quot sunt? Septem/sicut in nomine. Caret tamen vocativo omnia pronomina preterquam tu: meus mea meum. noster nostra nostrum. nostras nostratis. caret etiam neutro cum vocativo/genitivo sui. Declinationes pronominum quot sunt? Quatuor. Prima/que mittit genitivum in i. ut ego mei: tu tui. genitivo sui. Secunda/que mittit genitivum in ius: ut hic huius. iste istius: ille illius. ipse ipsius. is eius. Tertia/que mittit genitivum in i. e. i. ut meus mea meum: mei mee mei: tuus tua tuum. tui tue tui: suus sua suum. sui sue sui: noster nostra nostrum: nostri nostre nostri: vester vestra vestrum: vestri vestre vestri. Quarta/que mittit genitivum in is: ut nostras nostratis: vestras vestratis.

¶ De erotymatis verborum. Cap. vii.

Verbum quid sit.

Verbum unde dicatur.

Ado que pars orationis est? Respondet esse verbum. Dicitque esse partem orationis declinabilem ad differentiam partium indeclinabilium: cum modis ad differentiam nominis et participii: et temporibus ad differentiam nominis. sine casu ad differentiam participii: agendi vel patiendi significativa. Donatus addit aut neutrum significans propter verbum impersonale quod proprie neque actionem neque passionem significat. Unde dicitur verbum? dicitque a verbero as. derivari: quia verberato aere oratio profertur: quod licet omnibus orationis partibus accidat: tamen precipue in hoc quasi proprium eius accipitur: quo frequentius utimur in oratione atque in eius vi reliquas orationis partes significant: unde et in illius diffinitione Diomedes adiecit: precipue dicens. Verbum est pars orationis precipua sine casu. ¶ Verbo quot accidunt? dicitque octo esse verbi accidentia que enumerat. ¶ Deinde querit redditque de singulis illorum. ¶ Genera verborum quot sunt? Genus in verbo alii significationem verbi appellant: ut enim in nominibus sunt genera quibus exploratur sexus: ita in verbo genus est quod significatur utrum activum sit an passivum. sunt autem quinque genera verborum. Loquimur autem de verbis integris: nam reperiuntur quedam verba defectiva quorundam predictorum accidentium: et que reduci non possunt ad unum quoddam ex his quinque generibus: quod fit ut Priscianus ait vel nature necessitate: vel fortuna: et casu: vel differentie causa. Nature necessitate ut pluo sereno: que verba cum similibus cum ad solam pertineant naturam: quantum ad sermonem nostrum attinet defectiva sunt nisi fiat prosopopeia. i. persone fictio. Fortuna et casu atque quia insitata sunt: aut quia turpia et incocinna.

Verbi accidentia.

Genera verborum quot sunt.

¶ Epitome.

Verborum hic puero notitia quotuplicitas et qualitates et singulas illius partes hic comperiet per responsiones ad interrogata factas discussas.

Ado que pars orationis est? verbum. Quid est verbum? Pars orationis. declinabilis cum modis et temporibus sine casu agendi vel patiendi significativa.

Unde dicitur verbum? A verbero as: quia verberato aere oratio profertur/que sine verbo esse non potest.

Verbo quot accidunt? Octo. Genus. Modus. Tempus. Numerus. Persona. Species. Figura. Coniugatio.

Genera verborum quot sunt? Quinque. Activum. Passivum. Neutrum. Commune. Deponens.

Quod est verbum activum? Quod desinit in o: et habet passivum in or: ut amo amor.

Quod est verbum passivum? quod desinit in or et habet activum in o: ut amor ab amo.

Verbum activum.

Insitata: ut quia a faris et a fare. et daris vel dare non habeamus for et dor. Incocinna et turpia quod et a metuo non habeamus participia metutus et metuturus: differentie causa: ut a facio dico duco fero in secunda persona singulari imperativi: dice duce face fere non dicimus: ne coinciderent cum obliquis casibus quorundam nominum. ¶ Quod est verbum activum: quod desinit in o subaudi in prima verbi positione et habet passivum in or. Quid autem dicendum est de hoc verbo do quod ut paulo ante dicebamus non habet in voce passiva dor. Diximus hoc verbum esse mancum non repugnante significatione: sed usu: nusquam enim apud authores lectum est dor. ergo quantum ad rationem significationis activum est. idem dicendum de facio cis. dicendum est quod non misit passivum in or: suppletur tamen ab alio verbo quod fio fis. ¶ Quod est verbum passivum: quod desinit in or et habet activum in o. Invenimus tamen aliqua in voce atque significatione passiva: que nusquam reperiuntur in activa: ut consternor pro exanimor. Ovidii. me. Consternantur equi. atque idem. xv. Consternatique timore. et Livius. xxviii. ab urbe condita. Consternati e cornibus in mediam aciem sese intulerant. nusquam tamen legimus consterno consternas. Eiusdem prope significationis reperitur in voce significatione passiva tamen linquor animo. et Suetonius in vita Cesaris. nisi quod extremo tempore linqui animo solebat. nemo tamen diceret animus linquit me: aut ego linquo te animo.

Passivum.

Neutrum.

¶ Ant. Quod est verbum neutrum. huius generis significatio latissime patet: aliud namque actionem significat: ut ambulo: curro: aliud passionem: ut vapulo: exulo: aliud in quo nec agentis nec patientis significatio dignoscitur: ut sedeo: sudo: algeo: esurio. Et quod ad grammaticum attinet: hec potius actionem significare dicendum est: hec quedam supina: alii absolutiva: nonnulli dispositiva appellant. ¶ Quod est verbum deponens? Deponens dicitur verbum: ut ait Diomedes. vel per antiphrasim hoc est econtrario: quia verbum r litteram nunquam deponere eam non potest: vel quia cum omnia verba deponentia apud antiquiores communia essent: alteram. i. passivam significationem deposuerunt: ut loquor eris. sequor eris. ¶ Quod est verbum commune? verbum commune dicitur quod sub una voce activam et passivam significationem habet: quemadmodum et nomen commune dicitur quod duo aut tria genera sub una voce complectitur. Impersonalis verborum significatio in activam passivamque vocem referuntur. ¶ Modi verborum quot sunt? Modus in verbo quod Quintilianus appellat qualitatem est inclinatio varios animi affectus demonstrans. Ii sunt quinque: indicativus quem alii finitivum: alii diffinitivum alii pronunciativum appellant. Imperativus qui et percontativus. Optativus. Subiunctivus qui et coniunctivus et adiunctivus ab aliis dicitur. Infinitivus qui et impersonativus dicitur: quia personas diffinitas non habet

Deponens

Commune.

Modi verborum quot sunt.

Quod est verbum neutrum? quod desinit in o et non habet passivum in or: ut servio servis. Quod est verbum deponens? quod desinit in or: et tamen habet activi significationem: ut loquor eris. Quod est verbum commune? quod desinit in or: et habet activi et passivi significationem: ut amplector amplecteris. Amo igitur quod verbum est? activum.

Modi verborum quot sunt? quinque. Indicativus. Imperativus. Optativus. Subiunctivus. Infinitivus.

Quis est indicativus modus? quo indicamus aliquid fieri: ut ego amo: tu amas: ille amat. Quis est imperativus modus? quo imperamus aliquid fieri: ut o Antoni lege. Quis est optativus modus? quo optamus aliquid fieri: ut utinam ego legerem.

habet dicit̃ & perpetu⁹:q2 finẽ nõ habet. ¶ Quis est indicatiu⁹ modus? quo indicamus idest siue ostẽdimus siue pnũciamus aliquid fieri sine vlla alteri⁹ modi inclinatione:vnde & finitiuus a diome. dicit̃ qꝺ quasi finita: & simplici vtit̃ expositione cũ per ipsum mẽtis sensum depromim⁹. ¶ Quis est imperatiu⁹ modus?quo imperamus aliquid fieri. plerũq; aũt & per eũ p̃ecamur:vnde ab Aristo. deprecatiuus dicit̃. vt Ver. Musa mihi causas memora. neq; enim tã imperat ꝙ precat̃. ¶ Quis est optatiu⁹?hunc modũ vsurpamus cũ precibus aliqd a dijs exposcim⁹ vt inquit Diome. vnde optãdi aduerbijs illũ adiungim⁹:vt videlicet & vtinã & o & osi in sermone hispano mutuamur a penis otalla:qꝺ interp̃etat̃ deus velit: deus faciat. Reperit̃ etiã sineq; aduerbio optãdi vt Luca. m. j. dij vısa secundẽt: & fibus sit nulla fides. ¶ Quis est subiunctiu⁹?Subiũctiuus qui & dubitatiu⁹ dicit̃:ideo:dict⁹ ẽst qꝺ per se nõ exprimit sensum nisi alteri verbo iungat̃:

Indicatiu.

Impatiu⁹.

Optatiu⁹.

Subiunctiuus.

Quis est subiũcti⁹ mod⁹?q̃ indiget altero verbo: vt pfectũ sensum significet:vt si legeris audiã. Quis est infinitiu⁹ modus?qui caret numeris & personis & indiget verbo alteri⁹ modi: vt aliquid determinatũ significet:vt cupio legere. Amo igitur cuius modi est? Indicatiui modi. Tẽpora v̈borũ quot sunt?sex. Presens. Preteritũ imperfectũ. Preteritũ pfectũ. Preteritũ plusꝗ perfectũ. futurũ imperfectũ. & futurũ perfectum. Quod est tẽpus p̃esens:quo aliquid impresentiarum fieri ostendimus:vt ego lego.

qꝺ fit media cõiunctione. vt si audieris legam: cuz amauerit docebo. ¶ Quis est infinitiu⁹?q̃ caret idest numeris & psonis: & hoc impsonale verbũ habet:indiget verbo alteri⁹ modi, hoc & subiũctiu⁹ habet:sz vtrũq; simul sol⁹ infinitiu⁹. his dnq; superiorib⁹ modis qdã adiecerũt sextũ quẽ appellauerũt pmissiuũ vt ego amabo: ego docebo:sz hũc indicatiui futurũ nos fecimus: quidã impersonalẽ modũ cõiungũt:vt sint modi septẽ: sed nos vt diximus in actiuã passiuãq; vocẽ hũc modũ reduxim⁹. Adhuc alij comẽdatiuũ ab imperatiuo separãt qm̃ per imperatiui presens q̃ instãt vt cõtestim aliqd fiat:imperamus:quẽ ideo imperatiuũ dixerũt. p futurũ vero ipse vt aliqd imperpetuũ & ad multa tpa fiat cõmendamus. atq; ideo hunc quasi diuersum a superiorib⁹ modũ mãdatiuũ appellauerũt. Fuerunt adhuc q̃ cõiunctiuũ a subiunctiuo separarẽt vt essent modi noue. adhuc alij adhortatiuum ab imperatiuo separãt. Gerundia q̃z & supina verbi modos esse dicunt. Sed nos quinario modoꝝ numero cõtenti fuimus ad quos reliqui sunt reducti:nisi qꝺ gerundia & supina nõ recusamus ab octo partib⁹ orationis separare. ¶ Tẽpora verboꝝ quot sunt? Tẽpus in verbo:vt inquit Diome. est vicissitudo rerum triformi mutabilitate cõp̃ehẽsa. Cum vero tẽpus vt phi dicunt indiuiduum sit:nos illud in partes diuidim⁹: sz nõ tam ipsum tẽpus ꝙ adiectiones nostras per tpa diuidẽtes:ea quãtũ ad nos attinet tria sunt: presens qꝺ qbusdã instãs appellat̃:ptm̃ & futurum qꝺ a nõnullis vt supra dictũ est: pmissiu⁹ & modus qꝺ alij infinitum tẽpus appellabãt:q2 incertũ est. ¶ Anto. ptm̃ adhuc in triplici differẽtia est. imperfectũ:perfectum: & plusꝗpfectũ. ptm̃ impfectuz qꝺ inchoatiuũ alij dicũt est p qꝺ significamus nos aliqd in tpe pfecto incepisse nec perfecisse tũ vt ego amaba. ptm̃ perfectum est per qꝺ significamus nos aliqd in tpe preterito incepisse atq; perfecisse: vt ego amaui: plusꝗ perfectum oẽs antiqui & iuniores grãmatici vident̃ mihi non recte diffiniuisse: dicunt eñ esse cum tpe iampridem exactũ demõstram⁹: ita vt p ptm̃ perfectũ rem factã in breui aut nõ multo tpe ante ostendamus. p plusꝗ pfectum v̈o illud qꝺ iam lõgo tpe inueteratũ est. Que ratio si vera est:nõ possem⁹ latine atq; grãmatice dicere: qꝺ in ipso statim sacrarũ lr̃arũ initio scriptũ est. In p̃ncipio creauit de⁹ celuz & terrã. & qꝺ sequit̃. dixit de⁹. Fiat lux: & facta est lux. qua actione nulla prior nulla antiquior est. Sz neq; rursus dicerem⁹ recte cũ tu venisti iã ego legerã: qꝺ de re paulo ãte facta dici posse nemo est adeo stup̃id⁹ q̃ nõ confiteatur:sz illo poti⁹ qꝺ ptm̃ plusꝗ pfectum prõ perfecto cõparatũ antiqui⁹ est:siue id in multo siue in paruo tpe exactũ sit atq; iꝺ adiecim⁹ inueterasse circa ptm̃ pfectũ:vt si diximi: ego legerã cũ tu venisti dico te venisse post id tpsquo ego legi. sic Ouiꝺ. j. met. Sic modo q̃ fuerat rudis & sine imagine tell⁹. Induit ignotas hoim cõuersa figuras. qꝺ si ptm̃. p. q. p. prõ pfecto nõ cõparet̃ nihil aliud ꝙ ipm ptm̃ pfectũ signat vt Oui. Legerat hui⁹ amor titulũ nomẽq; libelli. i. legit. Sz idicatiu⁹ sibi quenõ hz oĩa sex tpa & optatiu⁹ cũ subiũctiuo hz oĩa dnq; tpa:qm̃ p illa oĩa possum⁹ idicare qd facim⁹: fecim⁹. aut facturi sum⁹. Impatiu⁹ duo tm̃ hz tpa. ist̃ns & futurũ:sz in singulari p̃mã nõ admittit psonã. Absurdũ nãq; esset quẽq; sibi iperare cũ p̃mptus sua spõte sit amo vltro facere qꝺ vult. externe vero psone impio indigẽt nisi figurate quasi ad aliũ loquẽs in secunda psona seipsum pferat:vt Iuue. Tecũ prius ergo voluta hec. In plurali v̈o etiã p̃mã adhibet:q2 cũ sibi iperat se q̃z in idẽ ministeriũ vocat. Sed aduertẽdum qꝺ p impatiui p̃ns imperamus aliquid fieri vt o puer lege. i. fac vt statim legas. p futurũ v̈o imperamus aliqd in posterũ faciẽduz: atq; vt ita dicam in perpetuũ. Est q̃z eadẽ differẽtia inter futurum imperatiui & alioꝝ modoꝝ futura: qꝺ hec indifferẽter futurum tẽpus significat qꝺ est per aduerbia distinguẽdũ:vt ego legã mox cras perẽdie:die quarti:die quinti:die p̃ximi. Imperatiui v̈o futurum nõ significat vt p̃sestim aliqd fiat:sed vt dixim⁹ semp in posterũ faciẽdũ esse: vt si vis esse doctus legito libros. i. fac semper legas libros:qꝺ possis cõmode facere. neq; op⁹ est adiungere aliquid quo tpis diuturnitatẽ illã exprimam⁹. Inuenit̃. tñ apud antiquiores futurum p p̃senti. vt Terẽ. in heautõ. Loquitor paucula. i. id⁹ in adel. de te largitor puer: pro eo qꝺ est loquere largire. Quos Vergi. antiquitatis amator secut⁹ dixit. x. eneid. Primus equũ phaleris insignẽ victor hẽto & paulo post. Terti⁹ argolica hac galea cõtent⁹ abito. p eo qꝺ est habeat & abeat. In voce passiua plurale futuri tpis hmõi reperit̃ idq; apꝺ antiquiores tamẽ in legibus & federibus quo fiunt pmulgant̃ vt sic dixerim ad ppetuã rei memoriã. Optatiuus quinq; tẽpora habet vt alibi diximus: quãꝗ fuit tps quo putabamus tria tãtum habere tẽpora. Sũt q̃ ab optatiuo presens excludãt:quoniã

Infinitiuo.

Tpa v̈boꝝ quot sunt.

Ptm̃ quotuplex est.

Imperare sibi quenõ potest.

Futuruz indicatiui et aliorũ quo differunt.

Optatiu⁹.

futura sunt q̃ optam⁹. sʒ dicet q̃spiã. quo possum⁹ pterita optare? Ad q̃ dicẽdũ est qd non solũ futura optare possum⁹: verũetiã plerũq; optam⁹ nos aliqd fecisse: qd tñ nõ fecim⁹: vt vtinã ego legissem. Infinitiuus tria tpa habet pñs ptm̃ ꝛ futurum. Usurpat tñ plerũq; pñs infinitiui p ptõ imperfecto indicatiui: quo gñe dicẽdi plerũq; vtunt historici. Salu. Equitare cũ equalib⁹: certare: ꝛ cũ olo anteiret oib⁹ tn char⁹ eẽ. p equitabat: certabat: erat. ¶ Numeri vboꝝ quot sunt? duo inde sicut in nole. Fuerũt q̃ in tertia psona pli preteriti perfecti indic. modi duolẽ numerũ a pli distinxerũt in illus duab⁹ vocib⁹ amauerũt vel amauere: vt amauerũt sit ad plés: amauere ad duos tm̃ referẽdũ. Sʒ vt Quin. refert apud nostroꝝ neminẽ hec obseruatio reperit: cũ ecõtrario qd Uerg. j. en. dixerit. Deuenere locoa vbi nũc ingẽtia cernioꝛ idẽ in. ij. Cõticuere oẽs intẽtiq; oꝛa tenebãt. Ouid. xiij. meta. cõsedere duces ꝛ vulgi stãte corona. aperte nos docẽt nihil hoꝝ ad duos ptinere. ¶ Persone vboꝝ quot sunt? Tres inde ꝛ repetẽdũ est hoc loco id qd de psona in capite superiori dixim⁹ cũ de psonis pnolꝰ agebat. Illud tñ addim⁹ q̃ Diome. ait psonã esse rõnabile substãtiã qd ppꝛie in pma ꝛ scda psona reperit nisi fiat psopopeia. ¶ Ant. Spẽs vboꝝ quot sunt? Due inde sicut in nole: primitiua ꝛ deriuatiua.

Numeri verborũ quot sunt.

Persone verborũ quot sunt.

Spẽs verborũ quot sunt.

Spẽs vboꝝ quot sunt? Due sicut i noie. Primitiua vt lego legis. deriuatiua vt lectito as. Deriuatiuoꝝ vboꝝ forme quot sunt? Septẽ. Inchoatiua. Meditatiua. Desideratiua. Frequẽtatiua. Diminutiua. Denosatiua. Aduerbialis. Que dicũt ichoatiua? q̃ Laurẽtius dicit ptinuũ icremẽtũ passiõis inate significare: fiũtq; tñ a verbis neutris absolutis secũde piugationis: formãturq; a scda persona presentis idicatiui modi addita co vt a tepeo es. tepesco is. i. i dies magis tepesco. Que dicunt vba meditatiua? q̃ Laurẽti⁹ appellat desideratiua: fiũtq; ab vltimo supio addita rio. hec fere ab edo is esu esurio. a ceno as. cenatu cenaturio: a pario ptu pturio a micio is mictu micturio a caco cas. cacatu cacaturio. ab emo is. ẽptu ẽpturio.

Deriuatiuoꝝ rursus septẽ dicit esse formas q̃s Diome. ꝛ Donatus adverbi referunt qualitatẽ alij ad genus siue significationẽ. Deinde q̃rit: rndeiq; de singulis septẽ vboꝝ formis. ¶ Que dicunt ichoatiua? Oẽs grãmatici q̃ vnq̃ fuere ante Laurẽtium Uallã appelauerunt verba inchoatiua q̃ in sco desinũt qualia sunt: frigesco tepesco: albesco: dixerũtq; inchoationẽ quandã significare: qd esse falsũ validissimis rationib⁹ cõuincit: q̃ potꝰ hec vba incremẽtũ passionis innate significare videnf: q̃ significant verba a q̃b⁹ deriuant: vt egresco. i. magis magisq; egrotio. albesco. nigresco. i. dies magis magisq; albeo: ꝛ nigreo: ꝛ velut ipse exposuit albesco: ꝛ nigresco. Hec verba alij ante Laurentiũ dixerũt a verbis neutralib⁹ tm̃ deriuari: nos autem adijcim⁹ a vbis neutris: non q̃dẽ olb⁹: sed tm̃ scde cõiug. nam ab alijs cõiugationib⁹ deducta nõ tam inchoatiua q̃ inchoatiuoꝝ silia esse dicenda sunt: vt illa labasco is. integrasco is. ab hio as. hisco is. a concupio is. concupisco is. Sũt pterea huius forme vba quoꝝ primitiua in vsu nõ sunt: vt herbesco is. sylucsco is. lignesco is. ignesco is. iuuenesco is. ꝛ similia q̃ possunt videri a nolb⁹. herba: sylua: ligno: igne: iuuene: potꝰ q̃ ab herbeo es. syluco es. ligneo es. igneo es. iuuenco es. deriuata. Nã verba huiꝰ forme certis regulis cõstãt: quarũ vna si defuerit inchoatiua: siue vt Laurẽtiꝰ maluit augmẽtatiua nõ erũt: pma est qd in sco desinãt: deinde qd a scda persona pñtis indicatiui modi verboꝝ neutraliũ scde coniuga. passionẽ innatã significãtiũ formẽtur: preterea qd deficiant in ptõ pfecto indicatiui modi: ꝛ in reliquis tempoꝛib⁹ que formãtur ab eo: quodq; per tertiã verborum coniugationem declinẽtur. ¶ Que dicuntur meditatiua? Secunda verborũ forma est meditatiua: que Laurentius ꝛ quidem recte desideratiua siue optatiua esse dicit. Neq; enim esurire est meditari comedendum esse quod ad intellectũ pertinet seu cupere ꝛ optare: q̃ est opus partis appetitiue. Formant autẽ ab vltimo supino addita rio. reperiturq; hec verborũ forma in paucis verbis apud antiquiores fortasse i pluribus: sed quorum ego memini i his fere. Ab edo is. esum esu esurio esuris. a ceno cenas cenatũ cenatu: cenaturio. a pario paris partũ partu. parturio. a mingo is. mictũ mictu: micturio. a caco cacas cacatu: cacaturio. ab emo emis emi emptũ emptu. empturio. i. cupido siue libido mihi incessit edere: cenare parere. mingere. cacare. Iuue. Esurit intactã paridi nisi vẽdat agauen. Mar. vj. epigramma. Cenaturit vacerra nõ cacaturit. Iuue. noctibus hic ponunt lecticas: micturiunt hic. Uergi. in buc. Nũc ols parturit arbos. Uarro. ij. de re rust. Te empturientẽ in campos macros abducũt crebro pede. Ex quibus exemplis facile colligitur inter meditatiua ꝛ forme perfecte siue absolute verba illã esse differentiã: qd absoluta actum: meditatiua affectum mẽtis nõ meditationẽ significãt: vt Liuius. qd diu parturiunt anim⁹ vester aliquãdo pariat. ꝛ illud psalmographi. Ecce parturit iniustitiã concepit dolorem ꝛ peperit iniquitatẽ. ergo parturire est cupere a partu liberari. parere illud ipsum qd cõceptũ est quodq; cupimus parere in lucẽ edere. Dicturio a dico is. dictu. Macro. vj. satur. vsus est qd bucco inquit ꝛ militus: qui fortiter a se facta semper dicturiunt. Idẽ lib. j. Ne vltra dicturientẽ retardent. ꝛ Apu. a nubo is. nuptu nupturio: sine vlla nunq̃ magis iam olim nupturisse. Inter scaturio is. videt huiꝰ forme verbũ esse ꝛ scateo es. a quo deriuari videt nulla talis differentia reperit: idẽ namq; est scaturio ꝛ scateo: declinant autẽ huiusmodi forme verba ola per quartã verborũ coniugationẽ. ¶ Christo. Que dicunt inchoatiua. in his verbis Probus ita scripsit. Ex omnibus verbis in quibus sunt tẽpora ꝛ persone formant inchoatiua. Sed hoc Probi exemplis cõprobem⁹ ab amo amas amasco: ab augeo es. augesco. a timeo es. timesco que actiua sunt. Ualc. maxi. de pauper. ola nimirum habet qui nihil concupiscit. atq; a deponentibus vt in Gellio legimus a fruor fruiscor. ꝛ a misereor miserescim⁹ vltro dixit Uergi. nisi maluerĩs a miseret deduci qd impersonale est: vt Cato. r. olito aquã de re multũ ne pertedescat. Apu. vero depudesco vtitur. Sed vsus emendatior ea reijcit: non enim dic m⁹ portasco: amasco: docesco: nocesco: rhetorisco: metuisco: nõ senisco: nõ vetisco. Sed a neutris absolutis piugationisq; scũde a seneo senesco. a syluco syluesco. a crasseo crassesco. a macco macesco. Colu. ne si quacũs sarmẽti syluescere. pli. Aqua celesti donec crassescãt. M. Uarro. marcescẽteq; melius cõcipere dicunt. atq; his similia plurima verba hilaresco: grauesco: floresco: lapidesco: cineresco: herbesco: adolesco: flauesco: nitesco: latesco: canesco: claresco: herbesco: cõualesco: flãmesco: rubesco: pallesco: teneresco: viresco: a puero vbo puerascẽs ꝛ puerescẽs deducunt vt sit puerasco is. in etate senili puerilibus vti morib⁹. pueresco is. trãs infantiã p puericiã adolescere. Plau. in merca. senex cũ extemplo est: iam nũc nec sentit nec sapit aiunt eũ solere repuerascere. Sueto. quorum duo infanti ꝛ adhuc rapit: vnius iam repuerascens. ¶ Continuũ incre. Cice. pro archia. leuitas florescerct quotidie magis. Uerg. lib. viij. magis crudescunt sanguine pugne. Terẽ. in heauton nã quotidie augescit magis egritudo. Pli. lib. xxj. rosa paulatim rubescẽs visi. I. In eo vero qd Antoni⁹ precepit libro superiore verba inchoatiua preterito carere nihil Laurẽtio refragat lʒ Laurentius tradat verba inchoatiua preteritũ habere: atq; corũ primitiua codẽ carere: nã Anto. formationẽ Laurẽti⁹ q̃ idẽ significationẽ respicit. Quippe macrui macer factus fui significat: qd a macreo legitime formatur: vt a neceo nocui. Macreo vero fm̃ significationem suã que est macer sum. In preterito macrui i. macer fui inducit. Quod autoritate cõprobãdũ est: sed maxime Uerg. extra hominum aleam poete castigatissimi: qui eneid. li. vj. sic scripsit ostia iamq; domus patuere ingentia centum. hic. patuere: nõ qd fuerint aliquã aperte

Inchoatiua.

Meditatiua.

Bertul. Exercitatiua: nã meditari exercere est. Et in lege dñi meditabitur die ac nocte.

Inchoatiua verba q̃ dicuntur.

An inchoatiua preterito careãt.

tanq̄ q̄ tunc non erant:sed q̄ aperte facte cū fuerint antea:tunc etiā aperte erant. Cū vero hec verba nō solum significēt inchoationē:plurime demonstrāt rōnes:sed huic loco faciat satis hoc vnū. Ita eque posse dicere incipit tumescere pontus:sicut desinit turgescere morbus. & qđ legim⁹ in Uer.etna.eternu pinguescat ab vbere sulphur.vbi quodāmodo eternū sulphur incipiet turgere.quin poti⁹ in dies magis pīguescat:vt sentit Ualla. Empturio pariter dicetur facturio.i.coire cupio.Plautus.facturit postq̄ ancillā aspexit.

Que dicunt desideratiua:q̄ Laurēti⁹ nō mētis affectū/sz actu corpis significare dicit. Sūt vero q̄ rarissima: vt viso sis.lacesso sis.facesso facessis: capesso sis. Que dicitur frequētatiua.que assiduā in agēdo vim habere significat:fiūt q̄z ab vltimo supino u mutata in o:vt a curro curris:cursu curso cursas.a duco ducis ductu ducto ductas. Animaduertēdum tamē est in verbis prime cōiugationis supina a quib⁹ formantur frequentatiua mutare a penultimā supini in i breuē:vt ab ipero as.imperatu imperito imperitas. Dicim⁹ tamē ab ago agis actito actitas.& agito agitas.a dico is.dicto dictas & dictito dictitas.

¶ Ant. Que dnr desideratiua? Tertia vborum forma ē coꝝ q̄ dicunt desideratiua. Laurētius tn̄ nō affectū mētis desideriūq̄ hec significare dicit:sz actū corporis. Nā qđ Pusc. affert illud Uer.l.viij. Nā memini heliōe visentē regna sororis Laomedontiadē priamū. exponit visentē p cupiētē videre oino rōne caret. Nā si visere est cupere videre:semp priam⁹ sororē hesionē visebat posteaq̄ ablata fuit:nec nun⁹ cū erat in troia:q̄ cū vt illā videret pfect⁹ est salaminā. Ergo visere nō cupe:sz ire ad vidēdū signt. Qđ si viso cupio videre significaret:nūq̄ Ci.ad atticū scripsisset. cupio alexandriā reliquūq̄ egyptū visere:sed viso alexandriā reliquāq̄ egyptū. Usurpānt tn̄ hec vba p ipsoꝝ pmitiuis: vt lacesso p eo ad lacerādū vel lacero:facesso co ad faciēdū vl' facio. Uer.iiij.en. Ocyus oēs imperio leti parēt:ac iussa facessunt. Reperit tn̄ p eo qđ ē recedere vel ire ad recedēdū. Cice.j.de legi. paulisper facessant rogem⁹. Reperit etiā facesso p phibeo. Cic.in ver.ne innocēti piculū facesseris.idē q̄z in ci.de.cū audiuissent negotiu facessitū. Capesso is.p capio vel eo ad capiēdū. Uer.j.en. Mihi iussa capessere fas est. Cice.j.Tusc. is anim⁹ superiora capessat necesse est. Accerso is.vel arcesso literis inuersis p eo ad vocandū. Terē.in andria. Obstetricē accerso.sed cū oia huius forme verba sint tertie cōiugationis:& in so desināt:hoc reperit etiā in o terminatū declinatūq̄ p quartā cōiugationē. Cic.de claris oratorib⁹. Accersiuisti ex vrbe ea q̄ domus est semp habita doctrin. Ex actuu ca.x.mitte iopē & accerse Symonē quēdā. Ex quib⁹ exēplis colligit⁹ verū aut vero primā esse qđ Ualla suspicat pdictarū formarū vba ab antiquissimis aliter fuisse appellata:q̄ a grāmaticis iunioribus nūc dnr:& illoꝝ noīa sic fuisse inuersa vt p meditatiuis dixerint inchoatiua:p desideratiuis meditatiua:p actuꝝ corpis significātib⁹ desideratiua. Sed q̄ nos ex eo qđ significāt nouo noie dixim⁹ augmētatiua: Laurenti⁹ opinat ab antiquorib⁹ fuisse meditatiua appellata ex illa recōditiore significat.one q̄ meditor: significat exercere: vt apud Iuue. Statua meditat pūa lusca. & alibi. Marmorea meditat pūa v lla.& sic calesco quasi exerceor calore:frigesco exerceor frigore:& silia eodē modo. ¶ Que dicunt frequētatiua? Frequētatiua verboꝝ forma quā Diomedes iteratiuā appellat:est q̄ assiduā vel poti⁹ frequentē in agendo vim hz:vñ & appellationem hz:q̄ frequēter agēdo iterac affectū:formant aūt ab vltimo supino u finali mutata in o.declinaturq̄ p primā cōiugationē:vt a curro ris. cursu curso cursas:a quo est occurso as.i.frequēter occurro. Uerg.i buc. Occursare capro cornu ferit ille:caueto. A duco is ducto as.i.frequēter duco. Sall.i catilina. L.sylla exercitū quē in Asia ductauerat.a mergo is.merso as.i.frequēter mergere. Uerg.j.ge. flumio mersare salubri. Est & frequētatiuū a frequētatiuo cursito as. Hora.ij. ser. Uelut succinctus cursitat hospes:in verbis tn̄ prime cōiugationis mittētibus supinū i atū. fiunt frequētatiua a penultima in i breuē mutata:vt ab ipero ras.imperatu iperito as. Hor.ser. Olim q̄ summis legiōib⁹ imperitarūt.a volo as.volatu volito as.a rogo as.rogatu rogito as. ¶ Ab ago agis.actu nō dicunt acto as.sz actito tas. Mart. Cogit me titus actitare cās.dicim⁹ etiā ab ago agis i alia significatiōe agito as. Uer.ij.ge. Ipse dies agitat festos fususq̄ p herbā. ¶ A dico is.dictu dicto as.qđ ē alio scribēte dicere. Iuue. Celso dictare parat⁹. dictito as.qđ videtur frequētatiuū a frequētatiuo est.frequēter dicere. Hor.ij.epi.dictitet albano musas i mōte locutas. A q̄ro ris.debuit esse q̄sito as penultima longa:sed dicim⁹ q̄rito as.eadē breui. A scribo is.scriptu scriptito tas. A scio scis.scitor aris.& sciscitor aris. A nosco is.notu noto as.noscito tas. A cogo cogis.coactu non coacto. as.sed cogito as.dicimus:& a sequor eris.secutu non secutor eris.sed sector aris.formatur.

Que dicūt diminutiua:q̄ a suo pncipali diminutionē significant:vt a garrio is.garrulo as.a sorbeo es. sorbillo as.a caluo is.cauillor aris. Que dnr denominatiua:q̄ a noīe deriuant:vt a pr̄e patrisso as. a greco grecisso as.& grecor aris.a frumēto tor.aris.a pabulo pabulor aris.a rure rusticor aris. Que dnr aduerbialia.q̄ ab aduerbio deriuant.vt a pendie pendinio as.a sup̄ supero ras.ab itra itro itras. Amo igit cui⁹ spēi ē.primitiue speīnō cū hz(qđ ego sciā) vñ possit deriuari. Figure verboꝝ quot sūt. Due sicut in noīe. Siplex:vt amo as. Cōposita:vt deamo as. Amo igit cui⁹ figure est: Siplicis figure:non eñi pōt diuidi in ptes significatiuas et⁹ qđ itegrū añ cōpositionem significabat. Cōiugatiōes verborū quot sūt: quatuor. Prima q̄ secūdā psonā singularē pn̄tis indicatiui modi mittit in as productā in voce actiua:& in aris. vel in are.i voce passiua:vt amo as.letor letaris vel are. Secūda q̄ eandē secundam personā mittit in es productā:in voce actiua:& in eris vel ere in voce

¶ Ant. Que dicunt diminutiua? Est q̄nta vborū forma coꝝ q̄ dnr diminutiua eo q̄ significēt diminutionē a suo pncipali vñ deriuāt.vt a sorbeo es.sorbillo as.q̄si minutim sorbere.a garrio garrulo as.a caluo is.cauillo as.& cauillor aris. Sūt pterea q̄dā diminutiuoꝝ formā habētia sine origine forme pfecte:vt pitisso as.p minutim bibere vacillo as p eo qđ est alterno motu fluctuare. Ter.in heau.pitissādo mō mihi q̄d vini absūpsit. Cic.de cla.ora.cū ex eo foro corpe vacillāte q̄ fuit q̄d loq̄ret clynere.hui⁹ ordis vār mihi eē vba illa q̄ paulo añ frequētatiua eē dixim⁹ vt dormito tas.scriptito as.qđ ē ñ pfā de dormire:aut plāe scribere:sz p interualla id facere significāt:vt sit dormitare min⁹ q̄ dormire scriptitare min⁹ q̄ scribere:vt illud. dormitauerūt oēs & dormierūt. q̄ dnr denolatiua? Sexta vboꝝ forma ē coꝝ q̄ dnr denolatiua eo qđ a noib⁹ deriuant:vt a pr̄e patrisso as.a greco grecisso as. & grecor aris.ab attico atticisso as.q̄ vba imitatione quādā significāt. dicim⁹ q̄z a pabulo pabulor aris a frumēto frumētor frumētaris.a ligno lignor lignaris.ab aqua aquor aris. p eo qđ ē ire quesitū pabulū frumētum ligna aquaꝝ. Liui.xxv.ab vrbe cēdi.lignatū pabulatūq̄ pgressus exciperet. gel.xvj.no.atti.ca figura ē captā

Desideratiua q̄ dicuntur.

Uisere q̄d denotat.

Facesso.

Capesso.

Que dicuntur frequentatiua.

Dicito vñ descendat.

Diminutiua q̄ dnr.

Denolatiua que dnr.

tur q: lignāt pabulant & aquant. Liuius.xxij. tertiā ptē militū frumētatū dimisit: dicim⁹ q̄z a rure rusticor aris. Cic. ij. de ora. Leliū semp̄ fere cū Scipiōe solitū rusticari: p q̄ ātiquores ruro as. & ruror aris. a ph̄ia philosophor aris. a poeta poetor ris. q̄ posteriora signt dare opaz ph̄ie poetice. Que dnt aduerbialia. Septia verboꝝ & deriuatoꝝ forma est eoruz q̄ dnt aduerbialia eo q̄ ab aduerbijs deriuant: vt a perēdie perendino as. qđ est in diē tertiā differre: a cras crastino as. ab intra intro as.

Aduerbialia que sūt.

passiua: vt docco ces: medeor eris vl' ere. Tertia q̄ eādē scđaz psonā mittit i is correptā i voce actiua: & i eris vel eie penultia correpta i voce passiua: vt lego gis: loquor ris. vl' loq̄re. Quarta q̄ eādē scđaz psonā mittit i i pductā i voce actiua: & i irj vl' ire pēultia pducta i voce passiua: vt audio dis. audior iris vl' ire.

¶ Amo igit cuius spēi est: primitiue inde neq̄ hz em vn deriuet: sed tēperamētū adiecit. qđ ego sciā: fieri em pōt vt originem habeat vn dicat. Sz neq̄ format ex se inchoatiuū: vt isti dicūt amasco is. neq̄ desideratiuū amasso is: nec meditatiuū amaturio is. nec frequētatiuū amito as. ¶ Figure verborū q̄t sunt: Due inde quēadmodū i noie. Simplex vt amo as. clamo as. ꝯposita vt deamo as. cōponunt ṽba q̄tuor modis sicut & nomē. ex duob⁹ itegris. vt ex amo deamo as. ex de & amo amas de itegro & corrupto: vt diligo diligis. ex di & lego gis. aut ex corrupto & itegro: vt allego as. ex ad & lego gas. aut ex duob⁹ corruptis: vt officio cis. ex ob & facio is. Cōponunt em ṽba frequēter cū ꝓpōnib⁹: sed nōnūq̄ cū noibus vt tepefacio a tepid⁹ & facio. ṽsificor a ṽsus & facio: belligero a bellū & gero. Cōponunt ex ꝓpōne noie & ṽbo: vt p terrefacio facis. a p & terrorē facio. ex duab⁹ ꝓponib⁹ & ṽbo: vt recōpēso recōpēsas: recōdo dis. Sz quemadmodū in cōpositionē corrūpantur in fine libri supioris dictū est. ¶ Cōiugatiōes verboꝝ quot sunt: Antiquores grammatici fere oēs tm̄ ponebāt cōiugatiōes tres: sed tertiā rursus dimiserūt in breuē siue correptā: in lōgā siue pductā. Nos aūt iuniores secuti grāmaticos (qr nihil referebat) quatuor cōiugatiōes posuim⁹. Cōiugatio ē cōseq̄uēs verboꝝ declinatio: dicta qđ vna eadēq̄ rōne declinationis plurima cōiungantur verba: vt ad similitudinē amo amas oīa verba prime cōiugationis: hec a grecis syzigia dicitur. Prima que scđam personā. Jā puer nō respōdet ex eo quod libro primo didicit. Prima cōiugatio est q̄ habet a productam ante re in infinitiuo. quod ex ipsa pronunciatiōe atq̄ accentu poterat intelligere: sed ex eo quod iam libro quinto audiuit scđam personā p̄sentis indicatiui modi prime coniugationis in numero singulari in as longā terminari. Secunde vero in es eque longam. Tertia in is breuem. Quarte in is longam. Que ratio talis eadem est cum superiori: hic respondit quasi prouectus ex Diomedis Donati Phoce Pris. omniūq̄ antiquorū grāmaticorū: qui ex secunda persona indicatiui colligūt diuersitatem coniugationum: ille vero quasi rudis didicit rem ex eo quod erat intellectu facillimum.

Figure verbōꝝ quot sunt.

Cōiugationes verborum quot sunt.

¶ De erotimatis participiorū. Ca. viij.

A Mās que ps orōnis est: Deinde rn̄let pticipiū eē ptē orōnis declinabilē ad orīaz ideclinabiliū q̄ p ṽbo accipit ex q̄ deriuat: nā ṽboꝝ significatiōes hz: atq̄ p ṽbo ponit: sed ab eo differt: qm̄ gen⁹ & casus hz ad silitudinē nois: a q̄ rursus differt: q̄ accidētia ṽbi hz modos & psonas q̄b⁹ participiū caret. ¶ Un̄ dr̄ pticipiū. Ab eo rn̄det qn̄ duarū partiū: q̄ sunt pticipes i orōne hoc ē nois & ṽbi ptez capiat & participet vt sit pticipiū vt cū Seruio dicit Sergi⁹ q̄si particapiū. Accipit em vt diximus a nomine gn̄a et casus: a verbo tp̄a & significationes: ab vtroq̄ numerū & figuram. ¶ Participio quot accidūt Sex inquit: duo que diximus accepisse a noie: id est gen⁹ & casus: duo q̄z que a ṽbo hoc est tēpus & significatio. Duo p̄terea q̄ ab vtroq̄ hoc est figura & numerus. Gn̄a pticipioꝝ quot sunt quatuor eē dicit genera pticipiorū. Masculinū eoꝝ que terminant in us vt amaturus amat⁹ amandus: femininū eoꝝ que terminātur in a vt amatura amata amanda. Neutrū eoꝝ que terminantur in um: vt amaturum amatū amādum. Cōe triū eoꝝ q̄ terminant in ns: vt hic et hec & hoc amās: & hec & hoc docēs. Reperiūt tm̄ pticipia i ns. terminata i gn̄e masculi. q̄si substātiue posita ex eo q̄ in illis subītelligit nomē substātiuū masc. ge. vt h̄ oriēs: hic occidēs vbi intelligit sol. Uer. v. en. Et me seuus equis oriēs afflauit anhelis. Aliq̄n tm̄ ipm substātiuū exprimit: dicimusq̄ ab oriēte sole: ad occidētē solē: rudens: q̄ itelligit funis: torrēs q̄ fluui⁹ gn̄ia q̄z sūt masc. Profluēs & cōfluēs q̄ subintelligit aqua gn̄is sunt fe. Li. j. ab vrbe cōdita. pueros in profluentē aquā mitti. Cesar in cōmētarijs.

Partipium vnde dicat.

Participiorum genera quot sunt.

Profluens.

¶ De erotymatis pticipiorū. Ca. viij. ¶ Epitome. participiorū hic docentur pueri genus: tempus figuram ac cum numero casu significatione.

A Mans q̄ pars orationis est. Participiuz Quid ē pticipiū. Pars orōnis declinabilis q̄ p ṽbo accipit ex quo deriuat: gen⁹ & casus habēs ad silitudinē nois: & accidētia ṽbi sine discretiōe moꝝ & psonarū. Un̄ dr̄ pticipiū: q̄si particapiū: q̄ ptē accipit a noie: partē a verbo: ptē ab vtroq̄. Participio quot accidūt: Sex gen⁹: tp̄s: significatio: figura: numer⁹: casus cum declinatione. Gn̄a pticipiorū quot sunt. Quatuor: masculinū: vt amatus: femininū vt amata neutrum vt amatuz. commune triuin: vt hic & hec & hoc amans. Amans igitur cuius generis est. Cōmunis triuin. Tempora participiorū quot sunt. Tria. Presens vt amas preteritū vt amat⁹. futurū vt amatur⁹ amand⁹. Amans igit cui⁹ tēporis est: Presentis tēporis. Significationes participiorum quot sunt: Due: actiua vt amans. Passiua vt amatus.
Que participia significāt actionē. A verbis actiuis & neutris actionē significantib⁹: actionē significāt participia p̄sentis & futuri in rus: vt amās amatur⁹: seruiēs seruitur⁹. A verbis passiuis vl' neutris passiuis vel neutris passionē significātib⁹ pticipia oīa significāt passionē: vt amat⁹ amādus: vapulās vapulatur⁹

Cum ad cōfluentē mose & rheni conuenissent. & Justinus in trogi epitome. pars quedam in cōfluente danubij et sabi consedit. Est autē profluens in ea parte fluminis qua est violentior ad venā: confluens vero qua duo flumina iunguntur: quā Ptolomei interpres fissionem fluminis appellat. Continēs quoq̄ pro terra q̄ non est insula etiā ē generis femi. quia subintelligit terra. Pli. lib. vj. armū a prima continente abest septem mille centum quinquaginta passus. Cōsonās q̄z pro līa que nō est vocabis hoc gn̄e pfertur. Animās tum gn̄e masculino repit: vt Hora. ij. ser. Sed hic stylus haud petit vltimo quēq̄ animātē: tū feminino: vt Ci. j. de legibus. Nā cū ceteras animantes obiecisset ad pastū. Reperitur q̄z gn̄e neutro: sed in plī tm̄ animantia. serpens femininū repitur. Juue. Et monstre caput v. sa est argentea serpens. Uer. ij. en. Masculinū ptulit dicēs serpens complexus viros. Pregnās q̄z qđ participū formam habet sine origine verbi ratiōe significatiōis. tm̄ gn̄is est feminini. Jn neutro gn̄e participia reperiūtur quasi substantiua: vt antecedens: consequens: decens: cōueniens. ¶ Tp̄a participiorū quot sunt: Tria

Animans.

Serpens.

Participiorum quot

tuit. Sz aiadvertēdū est q̄ nō ex oi v̄bo oia t̄pa nascūt: quēadmodū statim de significatiōib⁹ p̄ticipiorū dicem⁹. Illud q̄z est ɔsiderandū qḋ lz latini nō habeāt p̄ticipia p̄t̄i imperfecti t̄pis ⁊ plusq̄ perfecti: inueniūt tñ p illis participia p̄teriti posita: vt apud Uer. x. en. Et quas vect⁹ abas: ⁊ qua grādeuus alethes. qḋ Ser. p vehebat exponit. ¶ Significatiões p̄ticipiorū quot sunt? Due inquit: actiua ⁊ passiua. Sz q̄ participia significāt actionē que passionē subiūgit dicēs: qḋ a v̄bis actiuis ⁊ neutris nō q̄dē oib⁹: sed q̄ significēt actionē participia p̄sentis: ⁊ futuri rus significāt actionē: vt amās q̄ amat: amatur⁹ q̄ amabit: seruiēs q̄ seruit: seruitur⁹ q̄ seruiet. A v̄bis passiuis vel passionē significātib⁹ qualia sunt exulo: vapulo: caleo: ardeo: participia oia significāt passionē: vt amat⁹ quē amauit quispiā: amādus qui amabit. vapulans qui verberat: vapulaturus qui verberabit: exulans qui mittit in exiliū: exulaturus qui mittet. Quin. in. i. adde qḋ vapulantibus multa dictu deformia. Cice. in. iiij. tuscu. q. Thelamonem pulsū patria exulantē atq̄ egentē. Iustinus in epitome trogi. Ille quasi imperpetuū cū viris epulature.

Sunt t̄pa.

Participiorum significationes.

A v̄bis deponētibus p̄ticipia p̄ntis ⁊ p̄t̄i ⁊ futuri in rus signāt actionē. Futuri v̄o in dus passionē: vt loquēs locut⁹ locuturus loquēd⁹. A v̄bis cōib⁹ p̄ticipia p̄ntis t̄pis ⁊ futuri i rus significāt actionē: p̄t̄i actionē ⁊ passionē: futuri i dus tm̄ passionē: vt criminās: criatur⁹ criatus criminādus. Est hoc ne semp verū? Propemodū id q̄dē nisi qḋ a v̄bis actiuis ⁊ neutris p̄ticipia p̄t̄i significāt nōnūq̄ actionē: vt argut⁹ arguta tū. ab arguo is. Adult⁹ ta. tum. ab adolesco is. Ausus sa. sū. ab audeo es. Assuetus ta. tū. ab assuesco assuescis. Cōsuet⁹ ta. tum a ɔsuesco is. Caut⁹ ta. tū. a caueo caues. Cōsiderat⁹ ta. tū. a cōsidero ɔsideras. Circūspectus ta. tū. a circūspicio. Cōtētus ta. tum. a ɔtineo es. Cassus cassa cassum a careo cares. Cenat⁹ ta. tū. a ceno nas. Discertus ta. tū. a dissero is. Defectus ta. tū. a deficio is. Discessus a. um. a discedo dis.

¶ Anto. A verbis deponentib⁹ quatuor veniūt participia: sz p̄ntis p̄teriti ⁊ futuri in rus actionem significāt: futuri vero in dus passionē: qḋ q̄z alexādrini nō recipiebāt: autoritate probandum est: a loquor loquēdus. Hora. iiij. car. Preclia cōiugib⁹ loquēda. a sequor sequēdus. Oui. in epi. phyllidis. Nā tibi sic dices phyllis sequēdus erā. ab inficior inficiēdus. Idē in epi. deianire. Decolor ⁊ factis inficienda tuis. a patior patiēdus. idē in. iij. de arte. Multaq̄ tyroni nō patiēda feret. ab imitor imitādus. Ideq̄ in epi. phedre. Arc⁹ ⁊ arma tue tibi sūt imitāda Diane. a fateor fatēdus. Oui. j. de tri. Sūt sz cuēta dura fatēda meo. ⁊ ab illius cōposito profiteor p̄fitēdus. Idē in. j. de arte. nec specres venerens semper p̄fitēda rogāti. a tueor tuēdus. Idē in iij. de arte. hunc equites: illi stagna tuēda dedit. a modulor modulādus. Hor. ij. epi. fidib⁹ modulāda latinis. ⁊ fere ab oibus verbis deponētibus que cū actō construūtur passim reperies hmōi participia. Sunt etiā ex deponentibus q̄ cū aliis casibus cōstruūtur: vt ab vtor vtēdus. Gel. lib. vij. qui iuuentum aliorsum duxerat q̄

Quot participia a verbis deponētibus deducuntur.

quo vtendū acceperat. ⁊ in. ff. tit. de acqui. pos. l. si q̄s rem vtendā dederat. sed hoc v̄bū etiā cū actō cōstrui potest: vt apud. Ci. ij. de ora. si erarij corpus vtimur ad belli adiumēta ⁊ ornamēta pacis. ⁊ Gel. li. xviij. q̄s voces nos possemus vti. Quid qḋ actiuum reperitur: vt apud Neuiū: q̄ suppellex multa qua non vtitur emit. Eodem mō a vescor legimus vescendus. q̄ Plin. lib. viij. dixit. Caprinum iecur si vescatur ab eo qḋ est vesco is. ⁊ a fungor fungendus: q̄ Terē. in adel. dixit. Eschinus tuus neq̄ boni neq̄ liberalis functus est officiū viri. ⁊ qḋ plau. in trinū. etiam actiue protulit dicens: vt munus fungas tuum. Quod si dixerit quispiā hec verba olim fuisse cōmunia: atq̄ inde prouenisse hec participia futuri in dus: ego non inficior: sed illud dico: qḋ q̄ nullū est verbū deponēs aut si qḋ est qḋ deponēs dicatur licū actō cōstruit posse habere participiū futuri in dus: qḋ passionē significet. Participium quoq̄ preteriti aliq̄n significat passionē illa ratiōe qḋ olim cōmunia fuerint: vt comitor aris. comitat⁹. Uer. i. en. ipse vno gradit comitatus achate. ab imitor imitat⁹. Ouid. ix. meta. nec obest imitata voluptas. ¶ A verbis cōmunib⁹ quatuor veniūt participia: p̄ntis ⁊ futuri in rus q̄ significāt actionē ⁊ p̄teriti qḋ significat actionē ⁊ passionē: ⁊ futuri in dus: qḋ passionē: vt criminās qui accusat: criminaturus qui accusabit: criminat⁹ qui accusauit: et qui accusat⁹ est: criminādus q̄ accusabit. Reperit quoq̄ nōnunq̄ a verbis neutris participiū in dus vt careo carēdus. Oui. in epi. penelo. virq̄ mihi dempto fine carēdus abest. ⁊ ab impsonalib⁹: vt a p̄udet pudēd⁹. vt Oui. i epi. deianire. huic victor victo scilicet pudēd⁹ erat. a piget pigēdus. Cic. de claris orato. ad misericordiā inducit ad pudendū. ⁊ pigendū. a facio is. faciēdus ⁊ nō fiēdus ut. ¶ A verbis quoq̄ neutris absolutis: vt a reminisco. Plin. li. viij. ca. liiij. li. lis de asseruandis corporibus hominū ac reminiscēdis p̄missa: p̄ reuicturis. Est ne hoc semper verū? Propemodū. i. quasi fere verū est: facit tñ exceptionē dicēs qḋ a verbis actiuis ⁊ neutris p̄ticipia p̄teriti aliq̄n significāt actionē: vt ab arguo is. qḋ est actiuū argutus a. um. i. acute arguēs ⁊ inuestigās. inde argutie dicte sunt ingenij cautele: ⁊ argutor aris: argute loqui. ¶ Adult⁹ ta. tū. qui adoleuit ab adolesco is. qḋ est neutrū. ¶ Ausus sa. sum. q̄ audet ab audeo es. qḋ etiā passiue acceptū reperit. Mar. hoc tibi pro meritis ⁊ talib⁹ imprecor ausis. ⁊ ab eo cōposita inausus a. um. Idem nil intētatū sol⁹ nil inq̄t inausū. ¶ Assuet⁹ a. um. ab assuesco is. qui assueuit ⁊ qḋ assuetū est passiue. eodē modo cōsuetus qui cōsueuit: ⁊ qḋ est cōsuetū. ¶ Cautus ta. um. q̄ cauet ⁊ qḋ cautū est. Cōsideratus qui cōsiderat ⁊ qḋ est cōsideratū: insuet⁹ q̄ insueuit ⁊ qḋ est insuetū. ¶ Circūspect⁹ q̄ circūspicit ⁊ qḋ circūspectū est. Contētus q̄ cōtinet ⁊ qḋ cōtinet. ¶ Cassus qui caret tantū. nā a verbis neutris hmōi p̄ticipia actionē tm̄ significāt: quēadmodū ab actiuis actionē ⁊ passionē. Cenatus qui cenauit. Discret⁹ q̄ differit qḋ a suo simplici alterū s expūxit: vnde ⁊ prima breuis reperit. Defect⁹ qui deficit. Mar. dulcis defecta modulat carmina lingua. Quint. defecta labore senect⁹. ¶ Discessus qui discessit: quēadmodū occasus q̄ occidit: ⁊ obitus qui obijt. Cecil. custodibus discessis multi interficerentur. Lucil. q̄ hoīs sublata duab⁹ oia sunt sole occaso ductoq̄. Liui. andro. cupidus miserulo obito. sic claudius quadrigarius: ab intereo interitus fecit. agriter lquit cōmissa pugna. multis interitis. a senesco is. Salu. fecit senect⁹ cta. um. Oibus inq̄t quib⁹ senecto corpore anim⁹ militaris erat.

A v̄bis cōibus q̄t participia veniant.

A neutris absolutis quot.

Decretus ta. tum. a decresco scis. Excretus ta. tum. ab excresco is. Exoletus ta. tum. ab exolesco is. Euasus sa. sum. ab euado dis. Falsus a. um. a fallo is. Fluxus xa. xum. a fluo is. Iurat⁹ ta. tum. a iuro ras. Ignotus ta. tum. ab ignosco ignoscis. Profusus p̄fusa profusum. a profundo profundis.

¶ Ant. Decret⁹ a. um. q̄ decreuit a decresco is. Liui. ādro. noctesq̄ dies decretū ⁊ auctū. Excretus quoq̄ q̄ excreuit. Exolet⁹ q̄ exoleuit ⁊ adultus est: aut quēadmodū fest⁹ ait q̄ adolescere desiuit. Uer. ij. geor. multi iā excretos p̄hibēt a matrib⁹ hedos. ⁊ Mar. stat exolet⁹ suggeritq̄ ructādi. Euasus q̄ euasit. Liui. xxij. ab vibe exercitū inq̄t cesum seq̄ euasum esse. ¶ Falsus q̄ fallit: vel qḋ falsū hoc est deceptū est. Uergi. j. geor. solē q̄s dicere falsū audeat. i. fallentē. ¶ Fluxus qḋ fluit. vnde ⁊ vestes fluxas ⁊ etatem fluxam senectutē dicimus. ¶ Iuratus qui iurauit iniuratus qui non iurauit. Iuue. quāuis iurato metuā tibi credere testi. Gel. lib. vij.

Exoletus.

Atq iureiurando satisfacto iniurati abijssent. ¶ Ignotus qui ignouit hoc ignorauit. Quintil. ne quis tamen erret ignotus non est filij mei nouerca. ¶ Profusus qui profudit. Salu. alieni appetens: sui profusus.

Osus osa osum. ab odio. Passus a. um. a pateo tes. Placit⁹ placita placitū. a placeo es. Pransus a um. a prādeo es. Pot⁹ ta. tum. a poto potas. Scit⁹ a um. a scio is. Spars⁹ a um. a spargo is. Tacit⁹ a. um. a taceo taces. Titubat⁹ ta. tū. a titubo as. Reperiunt quoq participia pñtis tpis a vbis actiuis significātia passionē. voluēs volūtās quassans ꝓcipitās: p eo qḋ voluit: volutat: quassat: precipitat. Et qḋ dicitur euidēs negotiū: id est qḋ vr ꝑspicuū est. Amās igitur cuius significatiōis est? Actiue significationis. Figure pticipioꝝ quot sunt? Due. Simplex: vt amans. Cōposita: vt adamās. Quāq̄ sunt q̄ dicūt q participiū p se nō cpoṅitur nō esse cōpositē: sz decōposite figure. Amās igitur cui⁹ figure est? Simplicis figure. Numeri pticipioꝝ quot sunt? Duo sicut in noīe. Singularis vt amās. Pluralis vt amātes. Amās igitur cui⁹ numerī? Singularis nūeri. Casus pticipiorū quot sunt? Septē sicut in noīe. Amans igitur cuius cas⁹ est? Nominatiui casus. Declinatiōes participioꝝ quot sūt? Tres. Nā participiā pteriti ꝛ futuri tā i ius q̄ i dus declinātur per primā ꝛ secūdā noīs declinationē. Presentis vero per tertiam: nisi qḋ iens participiū ab eo is mittit genitiuum in cūtis cum compositis. Amans igitur quote declinationis est? Tertie noīs.

¶ Ant. passus p patēs siue qḋ patet. Uergi. i. eneid. crinibus iliades passis peplūq ferebāt. ¶ Placit⁹ q̄ plz. Idē. ij. geor. placitā paci nutritor oliuā. i. placētē. ¶ Prāsus q̄ prādet. Hor. in poetria. nec pranse lauue vinū pacrū extrahat aluo. ¶ Pot⁹ q̄ potauit. i. bibit. Terē. i. ecyra. cū virgine vna cubuerit pl⁹ pot⁹. ¶ Scit⁹ ta. tum. q̄ scit ꝛ sapit. Oui. ix. met. Nessus adit mēbrisq valēs scitusq vadorū. Sparsus a. um. i. q̄ spargit. Uerg. iiij. geor. ꝓus haust⁹ sparsus aquarū. i. spargēs. Tacit⁹ a. ū. q̄ tacet. Uerg. ij. en. tacita p amica silētia lune. hoc ē tacētis: al'r tacit⁹ qḋ tacet. Idē l. vi. de te magne cato tacitū aut te cosse relinquat. ¶ Titubatus. i. qui titubat. Idē. iij. en. vestigia presso haud tenui titubata solo. p titubātia. ¶ Exosus ꝛ perosus actionē semp significāt: quēadmodū ꝛ suū simplex os⁹: itaq cū actō cōstruunt. Reperiunt q̄z cū a verbis actiuis participia ꝑsentis tpis ex idiomate sermonis latini semp significent actionē: aliqn ad imitationē grecoꝝ repiunt significare passionē: vt voluēs p eo qḋ voluit. Uer. i. geor. tardaq eleusine mrīs voluētia plaustra. i. q̄ voluūtur. Idē. i. en. olim voluētibus annis. ¶ Uolutās. i. qḋ volutat. Idē in iij. genibusq volutās herebat. p volutatus. Quassans p quassatus. Idē. i. geo. siliqua quassante legumē. ꝛ Apu. ii. me. tūc illa capite quassanti abi indē fatue. Idē in. iij. quassanti capite ac demuscata ꝯtumelia. Plau. in asinaria. quassanti capite incedit. Inuehens p inuect⁹. Quadrigari⁹ apud Gel. li. ii. ei cōsul pater procōsul obuiā in equo vehens venit: p vect⁹. ¶ Inuehēs quoq p inuect⁹. Cice. in ii. philip. inde inuehens quest⁹ est. Idē in iiij. l me absente inuehēs.

Prāsus. Potus. Scitus. Exosus. Quassans. Inuehens. precipitās.

Intolerās etiā pro itolerabilis posuit Neuius apud Gel. lib. xviij. curis inde tolerantibus. ¶ Precipitās quoq p precipitatus. Uerg. vi. enei. precipitās traxi mecū. qḋ Diomedes frustra dixit esse figuratū vt subintelligat me. Nā li in carmine id poterat ex licētia poetica fieri: vt actūs ille in ꝑsonalē orōē subiceretur: q̄ro poterit excusari Cicero q̄ in. iij. de orato. dixit in amne precipitāte nō possumus pro precipiti si e precipitato. Sed potius dicēdū est ꝑcipito esse vbū neutrū passiuū quale est exulo: vt in sequēti libro dicet cū de vbis neutris quarte speciei agemus: atq eodem modo dibro dicendum. Uibrans pro vibratus. Uerg. ij. enei. linguis vibrātibus ora sibila lābebāt. ¶ Figure participiorū quot sunt? Due inquit auctoritate donati. Simplex ꝛ cōposita. ꝛ si Pris. contēdat nullū esse participiū cōposite figure: quia participium per se non componit: sed compositionem verbi sequitur. ¶ Numeri participiorū quot sunt? Numeri participioꝝ duo sunt: quemadmodū in nomine pronomine ꝛ verbo. Casus vero septem: quemadmodum in nomine ꝛ pronomine. Declinationes vero ad nomē referuntur: vt sint tres: q nullum est participiū quinte ꝛ quarte declinationis nominum. Cōposita vero ab iens quēadmodū ipsum mittunt gtm in cūtis: vt rediēs deūtis. preteriēs euntis: iens euntis. Sunt vero quedā noīa participijs similia: vt tunicatus: galeatus: togatus: quedā vero sine verbi origine. vt innocens: indoctus.

Figure participiorum quot sunt.

¶ De erotymatis prepositionum. Cap. ix.

¶ Epitome.

¶ Quid prepositio sit ꝛ q̄ illi⁹ potestas: ꝛ quotuplicitas ꝛ quos sibi adsciscat queq prepositio casus.

AD q̄ ps orōnis est? Prepositio. Quid est ꝓpō? Pars orōnis indeclinabilis q̄ alijs ptib⁹ orōnis ꝓponit: aut p ꝯpositionem: aut p appositionē. Uñ dr ꝓpositio? ab eo qḋ alijs ptib⁹ orōnis ꝓponit: nā ꝯtra naturā ꝓpōnis est q postponat: vt cū tenus vsus. Prepositiōi quot accidūt? Tria. figura: ordo: casus. Figure ꝓpōnū quot sunt? Due. Simplex: vt ab: circū. Cōposita: vt circūcirca: absq. Ad igit cui⁹ figure est? Simplicis figure: q nō pt diuidi i duas ptes significatiuas. Quotuplex est ordo ꝓpositionū? triplex. Prepositiuus: postpositiuus: communis. Quis est ordo prepositiuus? qui prepositionē in cōstructione semper debere preponi ostēdit: vt ad ab. Quis est ordo postpositiu⁹? q ꝓpositionē in contru

¶ De erotymatis prepositionū. Cap. ix.

AD q̄ pars orōnis est? posteaquā de ptib⁹ orōnis declinabilib⁹ disseruit: accedit ad indeclinabiles iter quas a ꝓpositiōe incipit. Nā quēadmodū i ptib⁹ declinabili⁹ a noīe orsi sum⁹ ita i īdeclinabili⁹ a ꝓpōne. ppter eā affinitatem quā hz cū noīe apposita ius sibi dictiōis defendit: deīde ponit diffinitionē ꝓpositiōis dicēs qḋ est ps orōnis. i. vna ex octo partib⁹ orōnis indeclinabilis ad drīaz ptiū declinabiliū: q̄ alijs ptib⁹ orōnis ꝓponit: aut p cōpositionē ꝯduceo indoctr: aut p appositionē: p vicos l vrbem. ¶ Uñ dr ꝓpositio. Suū atq ꝓpriū est ꝓpōnis ꝓponi: atq īde sibi nomē vsurpauit: nā ꝯtra naturā suā ꝓposterē postponit: vt e accentū mutat: quēadmodū li. v. dicturi sum⁹: ꝛ l his dictionib⁹ tecū pudeten⁹. ¶ Prepōni quot accidunt? tria inqt: figura ordo casus. Figure ꝓpōnū due sunt sicut in noīe. Simplex vt ab abs circū. Cōposita vt absq ex abs ꝛ q ꝯiūctiōe: ꝛ circūcirca ex circū ꝛ circa ꝓpōnib⁹. Cōsiderādū tñ eē ꝓpōnes q̄ nūq̄ repiunt nisi in cōpositiōe ꝛ sunt sex cō. re. se. an. di. dis. vt ꝯduco. reduco. seduco. anquiro diuido. distraho. Sunt quoq q̄ nūq̄ in cōpositione repiunt: vt apud iuxta pone pes

Autonia. prepositio vnde dicit. Figure prepositionū due sunt.

ctiōe semꝑ debere postponi ostēdit: vt tenus. versus. Quis est ordo cōis. qui prepōnē in cōstructione mō preponi: mō postponi debere ostēdit: vt cū ꝑ propter Ad igitur cuius ordinis est. prepositiui: quia semper in constructione preponitur.

Casus prepositionū quot sunt. Tres. Genitiuus: Accusatiuus: et Ablatiuus.

neo. Sūt q̄ cōponi et apponi possunt vt ad ab ꝑ in. Cōponunt aūt ꝓpōnes cū noib⁹: vt ꝑdon⁹: insit⁹: dioꝛmis: cū ꝓnoib⁹. vt mecū tecū: secū: nobiscū: vobiscū. Cū ꝟbis vt adamo: deamo: dedeco. Cū participijs: vt idoct⁹: ꝑdict⁹. Cū aduerbijs: et ꝓpulchre: iniste. Cū cōiūctiōib⁹ vt absq̄ cū alijs ꝓpōnib⁹: vt circūcirca. Illud q̄z hoc loco est annotandū q̄d Qui. li. j. scribit q̄n solere in scribēdo ꝓpōes sonū quē iūcte efficiūt: aut quē separate obseruare cōuenit. Nā cū dico obtineo scḃaz b literā rō poscit: aures magis audiūt p atq̄ hec potissimū fuit rō cur ꝓpōnes in ꝯpositiōe corrūperent.

Ordo quotuplex est.

¶ Quotuplex est ordo. Accidit etiā ꝓpōni ordo: et si q̄admodū dixi ꝓpriū illi⁹ sit semꝑ debere ꝓponi. Que veniūt in cōpositiōnē semꝑ ꝓponunt illis dictiōib⁹ cū q̄b⁹ cōponunt. pōt et ꝓponi alteri ꝓpōni in cōposite: vt ꝑterrit⁹ impteri⁹. extricabilis inextricabilis. Cū ꝟo ꝓnoib⁹ postposita ē nō dr̄ ꝓprie cū eis cōponi sicut nec ten⁹ cū hac: q̄ q̄ videt in vnā dictionē vtraq̄ particula coalescere: vt hacten⁹ arno ꝑ cult⁹ et sydera celi per appōnē accidit ꝓpōni ordo: q̄m sunt q̄ semꝑ ꝓponunt: vt ad in. vt eo ad vrbē et pueni in vrbē. Sūt q̄ semꝑ postponunt: vt ten⁹ et ꝟsus: dicim⁹ em capulo ten⁹ et nō ten⁹ capulo. dicim⁹ q̄z eo vrbē ꝟs⁹ et nō ꝟs⁹ vrbē. Sūt q̄ ꝓponi et postponi possunt: vt cū q̄ semꝑ ꝓponit ablt̄o noim: ꝓnoim: et pticipioꝝ. ꝑterq̄ ablatiuis triū ꝓnoim: et hui⁹ nois q̄s vel q̄ q̄d ip̄m plerūq̄ ꝓnoibus annumerāt: dicimusq̄ mecū. tecū: secū. nobiscū: q̄uocū: quacū: q̄busdā et nō ecōtrario: sz hac ꝓpōne incisse necessario vtimur in ꝓsa ōrone nedū in carmine in reliq̄s hui⁹ ordinis ꝓpōnib⁹ hac ꝓpostera inuitatiōe vti nō possim⁹ nisi tm̄ in carmine: vt verg. j. eñ. Errabāt acti fatis maria omnia circū. idē in. x. Inmissis Vulcanus habenis transtra ꝑ et remos. atq̄ iterū in tertio. Te ꝓpter lybice gētes numadūq̄ tyrāni odere infensi tyrij: te propter eundē.

¶ Chu. Cōposita vt circūcirca. Aduertēdū tn̄ est nō semꝑ esse ꝓpōnes q̄ nores cōponant: nā inde et desuꝑ absq̄ cū componunt: aduerbia tn̄ sunt. Verg. desuꝑ horrenti atrū nemus imminet vmbra. Si tn̄ seorsuz accipiant ptes casuum poscunt. Ver. lib. vij. Siculo ꝓspexit abusq̄ pachino. Laurē. in herodoti trāslatione. pauloante nauale pugnā tecum cotruit. in eo vero q̄ plurimi dicant econtra ꝓ econtrario inauditum est apud latinos.

Prepositiōes genitiuo deseruiētes quot sunt? tres. pridie: postridie. tenus.

Prepōnes actō deseruientes quot sunt. xxviij. Ad: apud: ante: aduersus: aduersum: cis citra: circiter. circum: circa: cōtra: erga: extra: inter: intra: infra: iuxta: ob: pone: per: prope: propius: proxime: pridie: postridie: procul: post. penes: preter. propter supra: ꝟsū: secus: trans: vsq̄: vltra: versus versum.

Prepositiones ablt̄ō casui deseruientes quot sunt? quindecim. A: abs: absq̄: cum: coram: clam: de: e: ex: pro: pre palam. sine: tenus.

¶ Ant. cū ꝓpōnes ponūtur medie inter relatiuū et añs aut adiectiuū et substātiuū illi vti possum⁹ indifferēter in ꝓsa et in ꝟsu vt q̄nobrē: q̄s ob res: q̄readmodū quē in modū bonas ad artes: nimirū in locis: q̄ꝑ illa q̄readmodū q̄nobrē cōiūctiōes possunt videri: sicut q̄propter caproꝑ idcirco. ¶ Casus ꝓpōnū quot sunt? Tres inq̄t. Nā cū alij duos tm̄ posuerint casus ꝓpōni accidere nos gtm̄ adiecim⁹ ꝓpterea q̄d hec ꝓpō tenus regit gtō in nūero tm̄ pl̄: postposita. ꝟ. iij. ge. et crurū tenus a mēto palearia pēdēt. idē. in. x. exterrēt freta cui laterū ten⁹ hispida nāti. Ci. l. q̄ hoc nō vocib⁹ sibi nota atq̄ nolb⁹ aurīū ten⁹ in vsum linguā ꝑegit. Curt⁹. pauc hostiū tenus coacti penetrauere ad portuz. Apu. j. floridorum. aquila cum se nubium tenus altissime sublimauit. Ouid. tamen cum ablatiuo iunxit in xiiij. met. atq̄ iterum in. xv. dicens. pectoribusq̄ tenus. Pridie quoq̄ gtō reperitur coniūctum vt pridie illius diei. Et l. ff. ti. de testa. l. q̄ etate. si tm̄ ꝑdie kalēdaꝝ fecerit regit et ꝑd e cū actō iūctū. vt Ci. ad atti. ꝑdie ꝯpitalia. et i. ff. ti. de diuoꝛ. l. fruct⁹. Nā si mul ex ꝑdie videmus doti dederit: pōt tn̄ ꝑdie aduerbiū eē rōne q̄ Ser. dicit esse aduerbiū: nos tn̄ recte ꝓpōnib⁹ annūeram⁹: siddē casib⁹ apponunt. Q̄readmodū ecōtra ꝓpōnes aduerbia fiūt si casualib⁹ nō sint appositaq̄ dq̄ de ꝑdie diuin⁹ de postridieq̄ dicēdū est postridie: iduū postridie id⁹. postridie kalēdaꝝ. postridie kalēd. Li. li. v. postridie id⁹ reb⁹ diuinis supsederi iussi. ¶ Prepōnes actō deseruiētes q̄t sūt: cū annq̄ros grāmatici oēs dicāt eē triginta: nos octo adiecim⁹: q̄s illi inter aduerbia nūerāt: nos inter ꝓpōnes posuim⁹ q̄m casib⁹ inueniūt apposite. he sūt: ꝓpi⁹: pxie: ꝑdie: postridie: ꝓcul: ꝟsus: ꝟsuz: et ab eo ꝯpositū aduersuz: d q̄b⁹ suo loco dicem⁹. Ad prepō sā in ꝯpōne q̄ appōne regit: signt ppe semꝑ primitatē: vt odsū ppe sū ad vrbē oo. i. accedo nā Dio. atq̄ Dōa. testib⁹ ad vrbē venire aut ire ē ad vrbē accedere et si nō igrediar: i. in vrbē venire ē itrare. Ad villā ꝯfero me. recte dr̄ q̄readmodū et in villā ꝯfero me: sz nō eq̄ possim⁹ dicere in catenē ꝯfero me: q̄readmodū ad Catonē ꝯfero me: nā cū dicim⁹ ꝯtuli me: nō sz ꝑ in: sz ꝑ ad addere alterā ꝑsonā. Ad plerūq̄ gtō nois alicui⁹ dei iūgit: vbi tēpli vl̄ edē subintelligim⁹. Li. ii. j. ab vrbe. ad murcie idē dare sedes latinis: subaudi ad edē veneris q̄ murcia deā est. Te. vbi ad diane veneris abito ad dexterā. Hor. iij. ser. vētū erat ad veste. Ci. in epi. ad atti. senat⁹ ad appollinis dat⁹ est. Porphirio in illō Hor. iij. ser. vētū erat ad veste subaudiēdū idē edē vl̄ aliq̄d tale. amāt em̄ ceypsimi relatiue sui sacra loca. sic denique et Ter. ait. vbi ad diane veneris sic denique nos hodie in claudij vl̄ telluris dicim⁹: nec addim⁹ tēplū aut edē. Hec porphiriō cui actō ostipulat. Apō nūq̄ nisi ꝑ appōnē regit: et signt in loco: siue ꝑsona aut thore fesso. vt apō foꝝ in foro apō plato. i. in platōe vl̄ in loco vbi ē plato. ad ꝟo signt ad locū et ꝑsonā: vt eo ad foꝝ. eo ad Ant. Aliq̄n et regit ad ꝑ apō. Ver. ꝑmia q̄d ad troiā q̄ charis gesserat argis. et Ci. ad. M. lecā. An regit in cōpōne: id ēq̄ et vtrobiq̄ signt. ꝟ. iiij. eñ. q̄ q̄b⁹ anteferā. Idē in. j. ēe añ ora patrū troie sub menib⁹ altis. Regit et sine casu ꝑ aduerbio ante positū. vt Ver. in bu. Añ leues ergo pascent in ethere cerui. Aduersus aduersum ꝑ ce q̄d est cōtra vel erga. vt Ter. in and. Idq̄ aduersum te gratū fuisse habeo grām Cōponunt ex ad et versus vel ꝟsum: ob vtrūq̄ regit: vt suo loco dicem⁹. Cōpositū ꝟo cū ex aduerbio cedit: vt idē in Phormione. ei loco ex aduersum tōstrina erat q̄dā. Cis citra Inter cis et citra nulla penit⁹ differētia ē: nisi q̄ āngoꝛ e vt auteꝛ ē Gel. li. xi. has tres particulas: citro: istra: vltra: q̄s⁹ certi locoꝝ fines demōstrāt singularib⁹ apō veteres syllabis appellabant cis in vls q̄ cū paruo exiguoq̄ sonitu obscuri⁹ ꝓmebant: addita ē his trib⁹ eadē syllaba: et q̄d dicebat cis tiberi et vls tiberim. dici. ceptū est circa tiberiz et vltra tiberiz. hec Ge. ꝯponit hic ꝓpō cis dicimusq̄ Gallia cisalpina i. q̄ citra alpes est: circa nū q̄ ꝯponit: vltra tn̄ separata apponit noib⁹ fluminū: mōtiū aut denique alicui rei cui⁹ sit traiectio pauto difficilior dicit cis rhenū. cis taurū mōtē: citra taurū mōtē. Extēdit e.⁹ significatio eius ad tp̄s vt citra kalēdas cis natalē christianū. Reperit etiā citra ꝑ sine apud iurecōsultos maxime: vt l. ff. de diuoꝛ. l. quotiēs. citra volūta tem inquit ꝑtie stipulari; et in titu. de donatiōibus. l. in edib⁹. Citra ceptione ditionem. Circiter ad tp̄s tm̄ pertinere ꝓu. dicit vt apud Hor. j. epi. octauā circiter horā dum redit. pōt etiam auctore Valla ad numerum locumq̄ per-

Econtra.

Vodio nōnulli vitātur et classici quidem.

Casus ꝓpōnū q̄t sunt.

Prepōnes actō deseruientes sūt xxviij.

Tenus.

Pridie.

Cesar et Liui⁹ interdū ꝑ ꝑdie pristino die Postridie.

Ab prepō.

Apud.

Ante.

Aduersus. Aduersum

Cis

Citra.

Circiter.

tinere: vt circiter mille equites. circiter decē mille holcos. offerteq; cassij hemine ꝑ badicētio. Lapidē quadratū circiter l medio arce iūctū cādelis. vbi circiter aduerbiū est locūq; significat Circūcirca. ꝑ eo qđ est in circuitu loci. Sȝ circū reperit in cōpositione cū noīe vt circūforaneus: cū ꝟbo vt circūfero: cū participio: vt circūcisus: cū aduerbijs vbi ea relinscripte. cōponit etiā cū circa: teste Dona. dicimusq; ex circū ⁊ circa circūcirca. Jꝑm ꝟo circa rursus ꝯponit
Circum. cū quo: fitq; cōiūctio quocirca. ver. j. en. Quocirca capere ante dolis ⁊ cingere flāma. Cōponit qȝ cū id a finali mu
Circa. tata in o. dicimusq; idcirco: q̄ est ꝯiūctio eq̄ causalis. Circū repit positū aduerbialiter. vt apđ ꝟ. iiij. Anna video to
to ꝑperari littore circū. Cōtra. ⁊ cōposita ⁊ apposita repit. Cōponit eni cū noīe: vt ꝯtrouersia. cū ꝟbo vt ꝯtrouerto.
Contra. cū ꝑncipio: vt cōtrouersus. cū aduerbio: vt ꝯtrouersim. ꝟ. inest ⁊ nō. sin cōtrouersim ꝯtētio subijciet nō. Per appo
Erga. sitionē cōstruit cū actō. ꝟ. viij. en. Cōtra neptunū ⁊ venerē ꝯtraq; mineruā. Reperit quoq; aduerbialiter positum.
Idē in. j. Sic venus ⁊ veneris cōtra sic filius orsus ꝑ diuerso. Erga semꝑ aduersus ꝑximitatē significat. vt Ci. in
Extra. epi. ego ol officio ac poti⁹ pietate erga te. Semel tū reperi significare loci ꝑpinquitatē in. ff. ti. de ꝟbo. sig. l. statue.
Extra cōposita ab ex ⁊ tra syllaba q̄ in aliarū ꝑpositionū cōpositionē ꝗȝ venit. Reperit l cōpositione vt extraordis
Inter: ⁊ In narius: ⁊ in appositione: vt apud Teren. in phor. extra vnā aniculā. ⁊ Iuue. extātē extra pocula capitū. ⁊ ꝑ aduer
tra. bio posita. vt apud. Persi. Pinge duos angues pueri loc⁹ est sacer extra meite. Inter intra eodē modo fiunt ab in quo ꝑpter a pro. subter ab sub. extra ab ex circa a cis. Inuenit inter in cōpositiōe cū noīe: vt internūci⁹ cū verbo vt interpono cū aduerbio. vt interdiu: ⁊ significat tā in cōpositiōe q̄ȝ in appositione duo extrema inter q̄ sit vel est aliquid. verg. xj. cōuersiq; oculos inter se atq; ora ferebāt. hoc est ꝙ alter alterū īruebat vt si dicas iter ꝑdigū ⁊ auarū media est liberalitas. dicis ꝙ inter illa duo extrema certis interuallis distās media est liberalitas. Intra vero significat fere idē qđ in aliqua re vt intra domū. i. in domo: intra kalendas. i. l kalēdis: intra oppidū: in oppido sic eni exponit. A. Gel. xj. lib. vbi multa de vi hui⁹ ꝑpositiōis intro disseruit. Sed fortasse adhuc carcitus significat ltra in. vt Cic. ꝑ sestio. Antiochū maiores nr̄i intra montē taurū regnare iusserūt. i. in locis q̄ finib⁹ mōtis tauri claudunt: ⁊ si nō olb⁹ certe q̄busdā: vt ego sum intra domū. i. in aliqua parte q̄ claudit terminis dom⁹. Infra ab in ꝯpositione quēadmodū intra ⁊ infra deriuat. Sȝ intra ad numerū ⁊ spaciū refert: vt intra viginti dies: nō infra viginti dies. intra cubiculū: nō infra cubiculū. Infra ad locū et dignitatē vt infra tectū. ⁊ qđ Terē. in eunu. dixit ego
Infra. te esse infra oēs infimos puto. Deniq; infra hȝ relatiuū supra: intra vero hȝ extra. Sȝ intra nō pōt esse aduerbiū ꝑ
Iuxta. quo vtimur intro ⁊ int⁹. Infra ꝟo aduerbiū esse pōt vt ego sedeo ifra: tu supra. Iuxta ꝑpō est: ⁊ idē significat qđ
Ob. prope. Reperit etiā aduerbiū ꝑ eo qđ est siīr. vt Li. ab vrbe ꝯdita lib. vj. parere atq; iperare iuxta paratos. Sallu. l. Catil. eorȝ ego vitā mortēq; iuxta estimo: qm̄ de vtraq; siletr alio loco. iuxta bonos ꝑ malos libidinose iterficere.
Pone. Ob reperit in cōpōne: significatq; ꝯtra vel circa. vt obui⁹ obuiā obuiā obābulo. In appōne aliqñ significat ꝑp causale. ver. j. en. Cūctus ob italiā terrarū claudit orbis. Aliqñ ꝑ eo qđ est ꝑ. Idē. iiij. ge. haud q̄ȝ ob meritū. Pone
Per valde. ab olb⁹ grāmaticis iter ꝑpositiōes actl numerat: ego aūt nisi semel nō memini me legere pone nisi ꝑ aduerbio positū. ver. ij. en. Paro cetera pontū pone legit. Idē in eodē. Pone subit coniūx. ⁊ geor. iiij. Superas veniebat ad auras pone sequēs. Luc. in. j. patriaq; a sede reuulsos pone sed. i. retro. Plu. li. liij. natu. hysto. pone eos mōtes vtraq;
Prope: pro adiōnē gēs felix. Per in cōpōne ꝑ valde plerūq; accipit cū noīb⁹ positiuis illorūq; aduerbijs ꝑpulcher ꝑpulchre
pius: proxi perfacet⁹ ꝑfacete. ꝑdoct⁹ perdocte. nōnūq; significat in malū: vt ꝑiur⁹: ꝑfidus: ꝑtinax: ꝑuersus: ꝑfuga: sepe accipitur q̄si ꝑ mediū: vt ꝑlucid⁹: perspicuus: perfluo is. pluo is. aliqñ significat ad finē deducere. vt ꝑficio: ꝑuigilo ꝑlego: in appositiōe aliqñ significat inter. vt ver. in. j. ge. Circū perq; duas in morē fluminis arctos. significat etiā ꝑ locū ⁊ tp̄s vt ꝑ forū: ꝑ viā: ꝑ noctē: ꝑ diē: sigt etiā ꝑ cāz. vt per virtutē sio laudabilis. Est aliqñ obtestātis vt Verg. in. iiij. en. ꝑ ego has lachrymas dextrāq; tuā te oro. Prope. ꝑpius: ꝑxime: ꝑpositiōes semꝑ reperiunt apposite. ꝟ. in. vij. en. Est ingens gelidū lucus ꝑpe ceritis amnē. Cic. in Philip. nec ꝑpius vrbē milia passuū ducēta. Cesar in cōmenta. partē insule q̄ ꝑpius solis occasum. nā cū dtō potius aduerbiū esse purādū est: vt Syl. lib. j. puni. ꝑpius q; fere periclo: vt Ver. in. vij. propiusq; periclo it metus Cice. pro milone: ꝑxime deos accessit clodius. Et in. ff. tit. de ser. pre. vrb. l. si propius edes tuas. ⁊ in eadē. l. Seruitutes que in clinos propius ianuā meā facere possim. Salu. in iugur. Ea loca que proxime Carthaginē numidia appellat⁹. ⁊ paulopost. ꝑxime hispaniā mauri sunt. ⁊ Cic. ad atticū. Officiū meū putaui exercitū habere ꝑxime hoste. ⁊ Cesar l commēt. ꝑxime atteguā: vt flumē sit. ⁊ Gel. lib. xiij. quercū vidit ꝑxime viā. Reperit quoq; ꝑpe in eadē significatione aduerbiū. Teren. in andria. ꝑpe adest
Pridie: et cū alieno more viuendū est mihi. reperit ⁊ cōpositū ex ꝑpe ⁊ modus ꝑpemodū ꝑ quasi. Cic. de ꝑfecto oratore. de
Postridie. syllabis ꝑpemodū dinumerādis ⁊ dimittendis. Pridie ⁊ postridie dixim⁹ posse cōstrui cū gtō. Cōstruunt etiā cū
Procul. actō: vt pauloante ꝑbaumius. Procul quoq; tū ꝑpositio repitur huius ordinis. vt apud Pli. in fine libri no. hysto.
Post. naturalis paulisꝑ pūvilla cāpanie haud ꝑcul neapolim. Curtius quoq; procul vrbē dixit. Tū aduerbiū: vt Iuue. procul o procul este ꝑphani clamat. Post in cōpositione reperit: vt posthum⁹ postpono postea posthac. ⁊ in appositione. Ver. iij. ge. post montē oppositū. Reperit quoq; ꝑ aduerbio positū. et idē in primo. post mihi non simili pena cōmissa luetis. Idē in buc. Prospexit tū ⁊ longo post tp̄e venit: vbi Serui. dicit post antiquiores etiam cū ablt̄o iunxisse. Penes nō repitur in compositione: in appōne significat dn̄ium ac ptātem. nā inter apud ⁊ penes authore Festo illa est dr̄ia: qđ vt supra memorauimus apud ꝑsonā ⁊ locū significat penes personā ⁊ dominium: vt si dixerim penes me est liber: significat qđ ⁊ habeo in ptāte librū ⁊ meus est: qđ si dixero: apud me est liber: est qđ habeo illū domi etiā si nō sit me⁹. Preter in cōpositiōe reperit: vt preterlabor. ꝑteruehor ꝑterfluo: significatq; semꝑ
Penes. prope in appōne vero magis significat extra accipere: vt si dicas oēs sapiant aut sapere volunt preter hispanos.
Propter eodē modo cōponit a ꝑ interposita siquo ꝑter a pre in cōpositione nūq; reperit in appōne tum causalis
Preter. est: vt Ver. iiij. en. Te ꝑpter lybice gētes numadūq; tyrāni. Odere infensi tyrij te ꝑpter eundē: tū ꝑ eo qđ est ꝑpe
accipit: vt ver. in buc. ꝑpter aquiriuū viridi ꝑcumbit in vlua: qđ Seruius exponit ꝑ iuxta. ⁊. iiij. geor. ꝑpter aquas
Propter. tardis ingens vbi flexibus errat Minti⁹. ⁊. ix. en. athesim seu ꝑpter amenū. reperitur quoq; preterpropter prepositio ex duabus prepositionib⁹ cōposita vt ennius apud A. Gel. Imus huc hinc illuc: cū illinc ventū est ire illinc lubet. Incerte errat animus ꝑterpropter vitā viuit: quid vero preterpropter in eo loco significet: nec ipe Gel. ausus est exponere. preter pro sine cū ablt̄o. Sallustius in Catilina. preter rerū capitalium condēnatis. Pr. s. lib. xviij.
Supra. Supra in cōpositione non reperitur in appositione significat in parte superiori. Ver. li. en. Olli ceruleus supra ca
Scdm. put astitit imber. In eadē quoq; significatiōe reperit pro aduerbio positū. Salusti. in Iugurtha. Pauca supra repetam. Secundum in appositiōe reperit: significatq; aliquādo iuxta. Verg. ij. geor. Dulcibus illa quidem illeces bus aut plena scdm flumina. Et in digestis de via pu. l. ediles eas. que scdm ciuitates sunt vias. Aliquando significat post: Quintus. in gladiatore. Nam quod vnum mihi fortuna scdm partem videbatur parasse presidium. Cice. proxime autem scdm deos homines hominibus maxime esse vtiles possunt. Accipitur etiā ꝑ eo ꝙ est pro. vt Gelsus libro. v. Sin vero secundum te indicatum erit. ⁊ libro. xiij. Tunc illi vnde petitur crederet ⁊ sȝ eū iudicaret. In
Secus. eo vero quod dicimus scdm Thomam. scdm Cice. scdm pro iuxta accipitur. Secus prepositio pro iuxta raro inuenitur apud authores: in sacris literis sepe. quale est illud psalmi primi. Et erit tāq; lignū qđ plātatū est sec⁹ decursus aquarum. aduerbialiter ꝟo positū secus significat aliter. Persius. nō secus acri oculo rubricā dirigat vno. ver. li. xij.

pandā secus accēso glissat violētia turno. Trās reperit in ɔpositiōe frequēter vt trāstyberin⁹ transalpin⁹ trāscri: Trans.
bo trāsduco. In appositione q̄z Ver. iij. geor. illas ducit amor: trās gargara trāsq̄ sonātē ascaniū. Ultra nō repe
ritur in cōpositione: in appositione ꝟo significat cōtrariū eius qđ est citra: nā citra est ante locū: vltra est post locū
intra vero est in loco. Iuue. Ultra sauromatas fugere hinc liber. Reperit etiā pro aduerbio positū: vt apud Cēso
riū. nil vltra facies. Usq̄ prepositio nō videt multis: q̄ sine alia ꝓpositiōe nunq̄ reperit: vnde vtriq̄ casui adiun Ultra.
gitur ꝑ qualitate prepositiōis illi⁹ cui fuerit copulata. vñ Sergi⁹ ait nono quodā modo sibi semꝑ adiūgere aliā Usq̄.
prepositionē. Uer. vj. ptei. Menelaus adusq̄ colūnas exulat: nā si cōiūcta sit iā nō aduerbiū erit: q̄z poti⁹ hz natu
rā suā. Uersus ⁊ ꝟsum sol⁹ Ualla iter ꝓpositiōes numerat: semꝑq̄ ꝫ naturā suā postponit. Sallu. in iugur. quē Uersus ⁊ ꝟ
locū egyptū ꝟsus imperij finē habuere Carthaginēses. Cic. de diuinatiōe. que cū exercitu lustrato arcium ver sum.
sus castra mouisset: dicim⁹ q̄z deorsum versus vel deorsum versam quoquo versus ⁊ quoquo versum: nā sic ꝟsus
⁊ versum dicimus: sicut aduersus ⁊ aduersum. ❡ Prepositiōes abltō deseruiētes quot sunt? Quindecim sunt pre: Prepositio
positiōes abtō deseruiētes quarū a/ab/abs/ꝯ in cōpositiōe ꝗ̄ in appositiōe reperiunt: ablationēq̄ significāt. In nes abltō
appositiōe ꝟo significāt tū ablationē vt rapio a te vtroq̄. tū locū vt discedo a te. tū tpꝰ: vt a meridie te expecto. tū deseruien:
ordinē: vt terti⁹ ab hercule. tū ꝟbis iūgunt cū ꝑsona agente vel faciēte: vt a me amaris. vtimur tñ ꝓpositiōe ab cū tes sunt qn
dictiōib⁹ incipiētib⁹ a vocali etiā vel aspirata: vt ab Antonio. ab hoīe. Utimur ꝟo a cū incipientib⁹ a cōsonāte: vt decim.
a Bruto a Catone a Decio. Cū incipientibus tñ vel abi ɔsonāte vel ab. l. vel ab r. plerūq̄ apponim⁹ ab. vt Uer. i A. ⁊
buc. Ab Ioue ꝑncipiū muse: iouis oīa: plena. tibidē. hinc tibi q̄ semꝑ vicino ab limite sepes. Idē. xj. pacē Troiano Ab.
ab rege petēdū. Cū incipiētib⁹ preterea a. q. t. nōnūq̄ apponim⁹ abs: vt Terē. i adel. abs quiuis hoīe est bñficiū Abs.
accipere. ⁊ hector ille neuiu apud Cice. let⁹ sum laudari me abs te pater laudato viro. Absq̄ qđ abs ⁊ q̄ particu
la cōponit: significatq̄ idē q̄ preter siue sine. vt absq̄ iniuria absq̄ metu. Cū nunq̄ nisi appositia reperit: q̄ illius Cum.
loco cōponit cō. significat vero cū ꝓpositio quādā veluti comitantiā: vt ego cū Antonio misi mīs tibi libros cū pe
cunijs: neq̄ iungit nobis significāti instrumētū quo aliqđ fit: vt nūc vulgo loquunt. ꝑcussit illū cū gladio: scribit cū
calamo: in quo loquēdi gn̄e nō ablatiui s̄z effectiui natura vtimur: quēadmodū cū de septimo casu loq̄bamur ex:
plicatū est: cōponit aūt vt pauloante dicebam⁹ cū ablatiuis illis triū pronoīm: vt ego tu sui. ❡ Corā cū ponitur Coram.
in appositiōe ꝑsentiā ꝑsonarū significat: vt corā iudice. corā testib⁹. Reperit frequētius aduerbialiter positum: vt
Uer. j. eñ. Corā quē q̄ritis adsum. ⁊ in eodē postq̄ itrogressi ⁊ corā data copia fandi. Clā nō venit in compositio: Clam.
nē: in appositione hz cōtrariā significationē ei q̄ est corā: ⁊ ei q̄ palā. Terē. in and. Nec clā te est q̄ illi nunc vtreq̄ De.
res inutiles. Inuenitur etiā pro aduerbio posita: vt Uer. j. eñ. Clā ferro incautum superat securus amorum. De
plerūq̄ in cōpositionem venit: atq̄ aliqñ auget vt deamo demereor. i. valde mereor. aliqñ minuit vt deduco: de:
spero. significat aliqñ deorsum: vt despicio descēdo. In appositione tū localis est: vt de villa venio: tum memorat:
vt de re subtilissima disputo: tū ablatiua: vt Cato de re rustica. de dño bono colono bonoq̄ edificatore meli⁹ em e E et ex.
tur. Ci. i epi. emi domū de crasso. E ⁊ ex tā in cōpositiōe ꝗ̄ appositiōe inueniunt: atq̄ aliqñ augēt: vt eluceo edocco
i. valde luceo: valde docco. aliqñ minuūt. vt enodis sine nodo. exlex. sine lege. aliqñ significāt extra: vt emitto extra
mitto effundo extra fundo. In appositiōe cū dictiōib⁹ a vocali icipiētib⁹ semꝑ ponim⁹ ex. Cū icipiētib⁹ a ɔsonāte
tū ex: tū e apponim⁹. vt ex vrbe. ex domo. vel e domo. Cū incipiētib⁹ tñ ab r semꝑ ponim⁹ e. vt e regione: e rep. e re
mea in compositione vero cū incipientibus a vocali dicimus ex: vt exaudio exheredo. Cū incipientib⁹ a cōsonāte
partim cōponit: vt ebullio: edico: egero: eludo: emanco: enato: euito. partim ex: vt excindo: expromo: expiro: extime
sco. partim. x mutat in cōsonantem: vt effundo efficio. In appositione tū localis est: vt venio ex vrbe. tū tpalis; vt
ex anno supiori scribo. tū materie apponit: vt annulus ex auro: domus ex latere: ponitur etiā teste Ualla ꝑ eo qđ
est pro. vt e repu. i. ꝑ repub. Quin. seruos esse eos magis e repu. sit ꝗ̄ puniri. i. ꝑ reip. vtilitate. Dicim⁹ ꝑterea hic
pōt ex tpe oratione habere. i. impremeditatus ⁊ ex improuiso. sic Persius inquit ex tpe viuis. laborat e dolore vel
ex dolore renū vel laborat e renib⁹. Dicim⁹ quoq̄ ex sñia hoc mihi euenit. i. vt ego cupiebā. Pre in cōpositione et Pre.
appositione accipitur ꝑ ante: vt precedo ꝓpono pre oculis pre cōspectu. Inuenitur quoq̄ in ɔpositione ꝑ valde:
vt predites predulcis predur⁹ preclarus prepotens precelsus. Inuenitur. ⁊ ꝑ ab. Teren. in eunu. ꝓ amore hunc Pro.
exclusisti foras. i. ex parte amoris. Inuenitur aliqñ ɔparatiue: vt idē in eodē. hic ego illū ɔtempsi pre me ꝑ ad cō
parationē mei. pre me fero. pre te fero. pre te fert. est ipsa statim fronte qualē opinionē de aliqua re habeat ɔfite
ri. Ci. in epi. pre te fero perspectū mihi qdē sed tñ dulcē ⁊ optatū amorē. Quinti. fiduciā igit pre se ferat orator.
Pro in cōpositiōe ⁊ appositione cōplures habere significationes. Gel. lib. x. colligit: aliqñ nāq̄ accipit ꝑ ante: vt
ꝑ rostris ꝑ curia prouideo prospicio. Sal. i catil. qđ imaturasse ꝑ curia signū socijs dare. Terē. tibi ꝓsperi ⁊ stul
titie tue. Aliqñ ꝑ in. vt pro muro. Sallu. in iugur. Pro muro dies noctesq̄ agitare. i. in muro aut pro defensione
muri. dicimus quoq̄ ꝑ patre habeo te. i. loco patris: procōsul loco consulis ꝓuincie prefectus. Palā semꝑ appo: Palam et
nitur: differtq̄ a corā: qđ hoc ad ꝑsonas. illud ad oīa ꝑtinet: vel potius: vt dicit Ulpianus in lib. digest. titu. q̄ est Coram dif;
de verb. signi. i. palā est corā plurib⁹. coram etiā vno ꝑsente. vnde Donatus ꝑ exēplo posuit palā omnib⁹: repe: ferunt.
ritur etiā aduerbialiter positum. Teren. in eunu. Si falsum aut fictū continuo palā est. Sine nunq̄ in cōpositiōe Sine.
reperitur. Nā qđ quidā dicunt syncerus dictus quasi sine cera: refellunt a Ualla cum potius a syn prepositione Syncerus.
greca cōpositū sit. In appositione valet quantū absq̄. Uerg. iij. ge. te sine nil altū mēs ichoat. Tenus quā post: Tenus.
positiuā esse diximus contra naturā prepositionū construitur in plurali cū genitiuo: in singulari semper postpo: Prepōnes
nit ablatiuo. Uer. ij. eñ. capulotenus abdidit ensem. Idem in. iij. pubetenus postrema immani corpore pistris. vtriq̄ casui

Prepositiones accusatiuo vel ablatiuo deseruientes quot sunt? Quatuor: In: sub: super: ⁊ subter.

Prepositiōes inseparabiles: hoc est q̄ nunq̄ nisi i cōpositiōe reperiunt quot sunt? Sex. an: cō: dis: di: re: se.

Ad igit cui casui deseruit? Accusatiuo: q̄n tali casui apposita semper reperitur.

❡ Anto. Prepōnes vtriq̄ casui deseruiētes q̄t deseruiētes
sunt? Quatuor sunt hui⁹ ordinis ꝓpositiōes. I quot sunt.
sub: sup: ⁊ subter. In cū significat ad locū vł ꝫ In.
locū actō apponit. vt Uer. in. vj. Itur i antiquā
siluā. Idē in. ix. Ibat in euryalū. ⁊ cū affectū si
gnificat. vt Cic. q̄ fuit pietas in oīs suos. qñ ꝟo
ponit ꝑ in loco iungit abltō: vt in domo: i vrbe
in ɔpositiōe ꝑter significatiōes supiores aliqñ
auget vt insignis: aliqñ minuit vt infamis. Sub Sub.
q̄z cū ꝑ ante ponit: vel ꝑ aceti sibi adiūgi vult.
vt Uer. j. ge. sub ipm arcturū tenui sat erit suspēdere falco. Idē. j. sub lucē exportāt calathis: ꝑ an arcturū ⁊ lucē.
Ablīm ꝟo desiderat cū ꝑ i loco ponit. Uer. viij. eñ. Arma sub aduersa posuit radiātia quercu. ⁊ i. vj. ibāt obscuri
sola sub nocte ꝑ vmbrā. In ɔpositiōe mō minuit: vt sublustris subudeo. mō locū iferiorē designat: vt subeo: sub:
urban⁹. Sup ⁊ subter ɔponunt. vt suppono subter labor. In appositiōe aūt differūt i tñ positiōe: nā sup pr̄e supio Super: et
rē: subter inferiorē. Atq̄ vtraq̄ sine iternallo sigt: vt sup aq̄s natat: subt⁹ aq̄s vrinat. sup lapidē sedeo: sup terrā Subter.
iacet. e ꝯtrio differūt sub ⁊ supra: vt sub celo ē terra: supra terrā ignis. Cū abltō q̄z ɔstruunt ꝑ abili ꝓpōne. Uerg. j.
eñ. Multa sup ꝑaimo rogitās sup hectore multa. ꝑ de Priamo: de hectore. ꝓpōnes iseparabiles. ꝓpōnes ontedi:

Inseparabiles ꝓpositiones. modū supra diximꝰ aut separabiles sunt: aut inseparabiles. ¶ Sȝ de separabilibꝰ dictū est: nūc incipit de inseparabilibꝰ dicere: diciturq; esse nūero sex. s. Am q̄ valet circū. ut amburo ris. ambio bis. ex am atq; uro ⁊ ex eo amplector eris. amputo as. anquiro ris. anfractus a. um. Con que tñ valet q̄ttū simul ⁊ cū aliis. ut concors. cōpono: cōquiro. Dis vel que separationē significat. Differūt tñ: qm̄ dis cōponit̄ cū dictionibꝰ q̄ incipiunt a c. ut discutio is. vel p. ut dispuso as. vel q. ut disquiro ris. vel t. ut dissuo is. vel t. ut distribuo is. vel ab i cōsonāte: ut disiungo is. cū incipientibꝰ ab f. euphonie causa s mutata in f. ut a dis ⁊ fundo dis. Diffundo dis. di. vel cōponitur cū dictionibus incipiētibꝰ a quacūq; alia cōsonāte. ut diduco cis. digero ris. diluo is: diminuo is. dirimo is. vel u cōsonāte. ut divello lis. Re aliquādo significat retro. ut respicio cis. revertor eris. aliqñ significat iterū: ut repeto is. requiro is. aliqñ vertit significationem in cōtrariū. ut recludo is. id qḋ est clausum aperio. regelo as. qḋ est gelatū liquefacio. recingo gis. retego gis. refero ras. Se que valet seorsum: ut seduco is. separo as. seiungo gis. secerno secernis.

¶ De erotymatis adverbiorū. Cap. x. ¶ Epitome.

Hoc iuvenes capite de adverbio eiusq; varietate ꝑrite ⁊ partibus aliis instruuntur: in quo nō cuncta cognita enodantur.

VBi q̄ ps orationis ē: Adverbiū. Quid est adverbiū: Pars orōnis indeclinabilis q̄ addita ṽbo significationē eiꝰ aut cōplet: aut mutat: aut minuit: ut iā faciā: parū faciā. Un̄ dr̄ adverbiū: Quasi ad ṽbum q̄m ṽbo sp̄ adiūgi ꝯsiderat: ⁊ aliis ꝑtibꝰ aliqñ adiūgit̄.

Species adverbioꝝ quot sunt: Due sicut ī nomine. Primitiva ut nuper. Derivativa ut nuperrime.

Ubi cuiꝰ speciei est: Primitive: neq; enim habet aliquid unde derivetur quod sit antiquius.

Figure adverbiorum quot sunt: Due sicut ī nomine. Simplex: ut ecce. Composita ut eccum.

Ubi igitur cuiꝰ figure est: Simplicis figure: neq; enim potest dividi in partes significativas.

Significationes adverbiorū quot sunt: Innumere. Numeralis ut semel: bis: ter. q̄ter: q̄nq̄es sexies: Temporalis: ut hodie: cras perendie. heri. nuper.

¶ De erotymatis adverbiorum. Cap. x.

Adverbiū quid est. Postq̄ pars orōnis est: Secūda pars ex indeclinabilibꝰ ē adverbiū: q̄ sic desiderat ṽbo subiūgi quēadmodū prepositio casualibꝰ ꝓponi. Diffinit̄ autem adverbium: est una ex octo partibus orōnis q̄ addita verbo vñ ⁊ adiectivum ṽbi dicitur eius significationē cōplet. Nā cum dico. Ant. legit: nōdū satis plane dixi: nisi adiecero qualr̄ legit. hoc ē bñ vel male. Nā eo mō se hñt adverbia ṽbis: quo adiectiva noībꝰ substātivis adiūcta: ut prudēs hō prudenter facit: bonꝰ hō bñ legit. Sȝ modus ille determinandi verbū aut complet augetq; verbi significationē: ut faciā satis valde nimiū iā: aut mutat. i. in totū tollit. ut nō faciā nequāq̄ legā minime audiā: aut minuit aliq̄d q̄ ex ṽbi significatiōe remittit ut parū facit: tepide legit: frigide audit. Adverbiū vñ dicatur. Un̄ dr̄ adverbiū: Rn̄det adverbiū ab eo dici qḋ in illiꝰ diffinitione est expressum hoc est qḋ ṽbo semp adiūgi desideret: sȝ adiecit fere: qm̄ nōnullis adiectivis nonnūq̄ adiūgit̄ atq; pcipue adhuc frequētiꝰ: ut ipsaq; tāq̄ ṽba modificat: Adverbiorū species. ut valde bonus: nimis doctꝰ: satis facetꝰ: vehemēter iratꝰ. ¶ Species adverbiorū quot sunt: Adverbia aut a se nascūt̄: ut nuꝑ. sepe: aut aliūde derivant̄: idq; fit vł a noīe ꝓprio. ut a tullio tulliane. vel ab appellativo. ut ab hostio hostiatim: vel a ꝓnomine ut meatim vel tuatim: a meus ⁊ tuus vel a verbo: ut a curro cursim: vel a noīe ⁊ a verbo: ut a pede ⁊ tento pedetentim: vel a participio. ut ab amās amāter: vel

Figure adverbiorum. ab altero adverbio: ut a nuper nuperrime. a sepe sepius ⁊ sepissime: aut a prepositione. ut ab inter interim. Ex eūt aūt adverbia in varias terminationes quēadmodum investigare volenti facile apparebit. ¶ Figure adverbioꝝ

Significationes adverbiorum. quot sunt: Due inquit sicut in nomine. Simplex ut diu. Cōposita ut lterdiu. Eccum vero Valla cōtra Priscia. Sergium cōtendit nō esse cōpositū ex ecce ⁊ eū ut sit Eccū. i. ecce eū: vel potius ecce hūc. sed ex ecce ⁊ hic: ut sit eccū. i. ecce hic subaudi de quo loquebamur. Nā si eccum in ecce eū resolveretur cum Terē. ait ecce parmenonē dd sibi volebat an qḋ isti dicunt ecce eū: aut ecce eū parmenonē: quod purgata mente nemo auderet dicere. ¶ Significa-

Adverbia numeralia. tiones adverbiorum quot sunt: Cōplures sunt adverbioꝝ significatiōes: sed illas oēs ad paucas species reducimꝰ. Quaꝝ prima est adverbioꝝ q̄ ex noībꝰ numeralibus deducunt̄: ut semel qḋ unā vice dixerim: vice sit: bis duabꝰ: eodē mō: ter: quater: q̄nquies. sexies: septiēs: octies: novies: decies: undecies: duodecies. tredecies q̄tuordecies: q̄ndecies sexdecies: septēdecies: duodevicies: undevicies: vicies: vicies semel vel semel vicies: ⁊ vicies bis vel bis ⁊ vicies. vicies ter: vł ter ⁊ vicies: vicies q̄ter: vel quater ⁊ vicies. vicies q̄nques: vel quinques: ⁊ vicies: vicies sexies: vel sexies ⁊ vicies: vicies septies: vel septies ⁊ vicies. vicies octies. vel octies ⁊ vicies vł duodetricies: vicies novies: vel novies: ⁊ vicies: vel undetricies tricies: q̄dragies. q̄nquagies: sexagies: septuagies. octogies: nonagies cēties. ducēties: tricēties q̄dringēties: q̄ngēties: sexgēties: septigēties: octigēties: nonigēties: vł nōgēties millies bis millies: ter millies: q̄ter millies: q̄nq̄es millies: sexies millies: septies millies: octies millies: novies millies: decies millies. vicies millies: tricies millies. q̄dragies millies: q̄nq̄gies millies. ⁊ eadē rōne ꝯiūgēdo adverbia adverbiis quēadmodū nūeros nūeris adiūgere ꝯsuevimꝰ. pro eo qḋ vulgo dr̄ cuēto. latine dicimꝰ cētū milia: p duos cuētos. vicies cētū milia. p tribꝰ tricies cētū milia: p q̄tuor q̄dragies cētū milia: p q̄nq̄gies cētū milia. p sex sexagies cētū milia. p septē septuagies cētū milia. p octo octogies cētū milia. p novē nonagies cētū milia: p decē cēties cētū milia. p undecī cēties decies cētū milia. p viginti ducēties cētū milia. p triginta tricēties centū milia. p q̄draginta q̄dringēties cētū milia. p q̄nq̄gita q̄ngenties cētum milia. p sexagita sexcēties centū milia. p septuaginta septingēties cētū milia. p actogita octingēties cētū milia: p nonagita nonigēties vel nōgēties cētū milia. p cētū millies cētū milia. pro ducētis bis millies centū milia: p trecētis ter millies centū milia. ⁊ eodem mō de ceteris. vł perē de reliq̄s q̄ sequunt̄: q̄ numerādi ratio ex eo ꝓvenit. q antiquiores authore Pli. xxviii. na. histo. nō numerabant nisi usq; ad cētū milia: deīde nūeꝝ illū p adverbia repetebāt: ut supra docuimꝰ. ¶ Tpalia. adverbia tpalia aut sunt tpis presentis: aut p̄teriti: aut futuri. P̄ntis sive instātis est nūc: dici p̄ntis. hodie. prime p̄teriti est heri. ⁊ deinceps nudiustertius: nudiꝰ quartꝰ: nec ampliꝰ hec ratio ꝓcedit. q̄ꝗ Plau. poetica vel potiꝰ sua licētia dixit nudiꝰ q̄ntꝰ: nudius sextus ze. pro sextꝰ: nudius septimꝰ ⁊ deinceps. Cicero quoq; in q̄nta philippica. Recordamini q̄ dies nudius tertius decimus fuit cū ṽbuȝ ad fuerit: ⁊ paulopost iteꝝ. Philelphus q̄z in quadā epistola dicere ausus est nudius decimꝰ septimꝰ. hec enī aut adverbia sunt aut adverbialiter posita. De die prime futuro dicimꝰ cras: postea: perendie: die quarti. die quinti: die sexti: die septimi ⁊ deinceps. Nā ⁊ hec adverbia esse. B. Gel. author est: q̄ scribit die quarti die quinti: die sexti: ⁊ si cut. septimo milia p adverbiū copulate nam: ⁊ subdit: hoc igit̄ interest: q die quarti de p̄terito dicimꝰ: die quarte vel q̄rti de futuro: eadē quoq; modo dicēdū eē putat die p̄stini p pridie: die crastini p cras. die perendini p perendie. De tpe vero p̄senti primo sive illud sit p̄teritū: sive futuꝝ: mō iā dudum: ut mō feci: mō faciā. iā feci: iā faciā. dudum fecit Septis dudum faciā. Verg. ū. en. Iā dudum sumite penas. Iuve. iii. dudū vigilātibꝰ orbis hoc de p̄terito. illud de futuro. Nunc die significat q authore Valla spaciū hore unius aut paulopluis minusve pro qualitate rei de q̄ loquimur de futuro

Certa tp̄a significatione haec habet. hodie. heri: nudiustertius: nudius quartus. Quintus sextus primo octavo: abhinc die: hodie: cras: perendie: die quarto die tertia abhinc die: abhinc die: dudum. nunc die.

quoq; presenti proximo diximus statim mox cõtinuo illico. Nuper vero paucis dieb⁹ ante pridem ⁊ iampridẽ preu cis mensibus. Olim et quondã.n de tpe presenti remoto licet illud sit presens siue futurũ. aliqñ de tpe indifferen ti. De preterito. Hora. olim trũcus erã ficulnus inutile lignũ. Cice. in Cati. fuit ista quondã in hac rep. virtus. de futuro. Uer. j. eñ. Certe hic romanos olim voluẽtib⁹ annis: ⁊ si dicas veniet quondã illa dies. De tempore indif ferenti. Uer. v. eñ. qd tumidis submersum tundit olim. Idẽ. ij. eñ. Quondã etiã victis redit in precordia virt⁹. Eo dem quoq; modo aliqñ: vt aliqñ factum fuit: aliqñ fiet. Sũt ⁊ alia cõplura aduerbia tpis: vt semp nunq; sepe raro ¶ Chusto. Unde dicitur aduerbium. hoc erotymate sñ: to erotyma quoddã authori deest: quo queratur. Aduer bio quot accidunt.? Tria: Species: figura: significatio respondeatur.

Localis: vt hic/isthic/illic/huc/isthuc/illuc.

¶ Ant. Localis. Aduerbia quoq; loci complura sunt: sz nũc tñ discretis dicedũ est cũ cõia pas sim reperiant: itaq; aduerbia localia in quadru plici sunt dr̃ia: nã aut sunt i loco: aut de loco. aut ad locũ: aut p locũ. Ubi ⁊ vbinã q̃rit de loco i quo. vt vbi ẽ. Ant. vñ q̃rit de loco a quo: vt vñ venisti. Quo ⁊ quorsum q̃rit de loco ad quẽ: vt quo is. Qua q̃rit de loco p quẽ vt qua iter⁹ es. Significãtia locũ in quo hic ego sum ponit ⁊ p illuc. Uer. j. eñ. hic illius arma. hic curr⁹ fuit p illuc. ponit ẽt p tũc aduerbio tpis. Iuue. hic tũc vindicetuo qñ partib⁹ inde honestis. Isthic hoc ẽ vbi tu es. ver. ij. eñ. patz isthic tanua leto. Illic vbi aliq̃s est. Iuu. v: nat arturi⁹ illic. ⁊ Catu. Ubi qñ grauat̃ significat in quo loco relatiue. ver. i. j. eñ. Seuus vbi eacide telo iacet hector. Respõsiue grauat: vt vbi est Cesar interrogãti si dixeris vbi Põpe. in prima syllaba finalis acuit̃. in scda grauat̃. Eodẽ mõ dicem⁹ sicubi p si i aliq̃ loco. Necubi p ne i aliq̃ loco. Alicubi p in aliq̃ loco. Ubiuis: vbiq;: vbilibet. Ubiubi: vbicũq; p i quocũq; loco. Ibi p in eo loco: ibidẽ: p i eo ipso loco. Alibi p in alio loco. Inibi p i eodẽ loco. Usq; p aliquo in loco. Nusq; p nullo in loco. Int⁹ p in pte interiore Foris p i pte exteriori. Supra p in parte supiori. Infra p i parte inferiori. Nota vrbiũ ⁊ opidorũ ppria si sunt pme ⁊ scde decli nationis singularia ponunt̃ in gtõ aduerbialr: vt Rome p in vrbe Roma. Tarenti. p i oppido tarẽto. Si vo sunt tertie declina. aut plalia ponunt̃ in dtõ: vt carthagini p in vrbe carthagine. Plau. in plogo cassine. Ego aio hoc fieri i grecia ⁊ carthagini. Idẽ Castella. fuere sycioni iã diu dionysia. Uer. iiij. eñ. Tyria carthagie q̃ nũc expectat Quãq; Ser. in locũ illũ Uergi. dicat nola hmõi locorũ cũ aduerbialr ponunt̃ nõ in abltõ sed in dtõ debere poni. Ait eñ his vbis. Tyria carthagine. p carthagini. ⁊ pro aduerbio i loco de loco posuit. Apu. in li. floridorũ. sp car thagini nunq; carthagine ponit aduerbialr. sic Hor. Rome tybar amẽ vẽtosus tyburre Romã. Idẽ qz dicẽdũ ẽ de pluralr declinatis vt pisis fundis trallib⁹: hoc est illis vrb. b⁹. Sed in his nihil refert cũ dtũs in terminatiõe simis abltõ sit ad similitudinẽ supiorũ ponunt̃ aduerbialr illa toge. i. in ; ace. militie. i. i bello: domi. i. i domo. ruri. i. rure. vesperi. i. vespere. luci p in die: qd si hec i abltõ repiunt̃: aut aduerbia nõ sunt: aut alrũs p dtõ ponit̃. vt Ho. i. ep. i. Quinq; dies tibi pollicit⁹ me rure futurũ. Significãtia locũ ad quẽ huc. i. ad hũc locũ i quo ego sum: istuc. i. ad istũ locũ i q̃ tu es. illuc. i. ad locũ in q̃ aliq̃s ẽ. Siq̃. i. si ad aliquẽ locũ. Nequo. i. ne ad aliquẽ locũ. Alio. i. ad aliũ locũ. Utroq;. i. ad vtrũq; locũ. Quoq;. i. quocũq; q̃libz q̃uis. i. ad quẽcũq; locũ. Eo. i. ad eũ locũ. Eodem. i. ad ipz eũdem locũ. Intro. i. ad ptẽ alicui⁹ loci interiorẽ. Foras. i. ad partẽ loci exteriorẽ. Sursum. i. ad partẽ loci supiorẽ. Deorsum. i. ad partẽ inferiorẽ. Sinistrorsũ. i. ad sinistrã partẽ. Dextrorsum. i. ad dextrã. horsum. i. ad aliquẽ locũ. Nota quoq; vrbiũ ⁊ oppidorũ ppria ponunt̃ aduerbialr in actõ. vt Romã. i. ad vrbẽ Romã. tarẽtum. hispalim. pisas. fundos hoc est ad illas vrbes. Significãtia locũ p quẽ. hac. i. p locũ. vbi ego sum. isthac. i. p locum vbi tu es. illac i. per locum vbi aliquis est. Siqua. i. si p aliquẽ locũ. Nequa. i. ne per aliquem locum. Alia. i. p aliũ locũ. Quauis qualibet q̃cunq;. i. p q̃nãcũq; partẽ vtraq;. i. p vtrãq; ptẽ. Ea. i. p eũ locũ eadẽ. i. p eũdẽ locũ. Int⁹. i. p locũ iteriorẽ Foris. i. p locũ exteriorẽ. Nota qz vrbiũ ⁊ oppidorũ ppria ponũt i abltõ: vt Roma. i. p vrbẽ Romã: tarẽto: hispali pisis fundis trallibus. i. p illas vrbes. Significãtia locũ a quo. hinc. i. ab eo loco vbi ego sum. Isthinc. i. ab eo loco vbi tu es. Illinc. i. ab eo loco vbi aliquis est. Sicũde. i. si ab aliquo loco. Necũde. i. ne ab aliq̃ loco. aliũde. i. ab alio loco. Utrinq;. i. ab vtroq; loco. Undiq;. videlicet vndeuis. vndeunde. vndecũq; p ex quacũq; pte siue loco. Inde. i. ab eo loco. indidẽ. i. ab eo ipso loco. Int⁹. i. a loco interiori. Foris. i. a loco exteriori. Superne. i. a loco supiori. Inferne. i. a loco iferiori. Celit⁹. i. a celo. Nota qz vrbiũ ⁊ oppidorũ ponũt in abltõ aduerbialr: vt Roma. i. ab vrbe roma. Eodẽ mõ tarẽto hispali pisis fundis trallib⁹. i. ab illis vrbib⁹. Reperit̃ tñ nẽpe apud authores hmõi noib⁹ vrbiũ ppriis adiuncta ppositio. vt Cic. in ver. Ea die verres ad messanã venit. Salu. i iugur. ad cirthã õppidũ: ter cõ tendit. In catilina. nã brutus ab roma aberat. Liui. viij. ab vrbe cõdita. ⁊ ab lauinio venerãt antiqua auxilia. Ecõ trario cum nolbus regionũ ⁊ prouinciarũ ppositiones addi debeãt aliqñ ab authoribus detrahũt. Uer. j. eñ. Ita liã fato pfugus lauinaq; venit. i. ad italiam. Et in eodem. Si datur italiam sociis ⁊ rege recepto tendere.
¶ Chusto. Localis vt hic nola ppria vrbiũ ⁊ oppidorũ aduerbialiter temetsi reperiantur. nihil obstat tñ quomi nus sepissime a ppositione regant̃ Cic. li. xj. ad atticũ. de illi⁹ ab Alexãdria discessu nihil rumoris est. Idẽ p Cneo Põpeio. ipse autem a brũdusio pfect⁹. est etiã quũ apellatiuo adiungat̃. idẽ in Uer. ex oppido termis discessit. Quũ aũt deest in scda pertum declinatiõe magis a loco q̃ i loco significat̃. Cic. li. vij. epi. ad trebatiũ. cũ tibi librũ misi rhegio scriptũ: nã scriptũ rhegiũ diceremus. Cesar in cõmẽtar. coactũ fugere ad ilerdã reuerti. idẽ. Cesar a ga d bus ad hispalim recurrit vrbẽ romã: nõ aũt vrbẽ Rome psa sacione dicemus. Salu. vrbem ro. sicuti ego acces pi. ⁊ in diuersis numeris. Quintus Cur. li. j. ad vrbem celenas exercitũ admouit. poete etiã ad locũ dtõ vtunt̃ pre sertim si receperint adiectiuum. Iuue. Quoties te roma tuo refici pperãtem reddet aquino: si ab illo vbo reddet regitur: nam si pendeat ab infinitiuo refici genitiuus esse debuit in loco. Sed poete in ablatiuo scribunt. Mart. lib. ij. Cornelii referas me licet esse foro: non autem dixit fori. ⁊ vt Ualla colligit grammatici domi dicunt. Latini vero ⁊ emendatores in domo dicerent. Teren. in adel. ⁊ materfamilias vna erit in domo. Quintilianus in domo fuerunt factum dixit.

Negatiua. vt non haud minime: nullatenus.
Affirmatiua. vt etiã: profecto: nimirum.
Demonstratiua. vt en. ecce.
Optatiua. vt o si. vt. vtinam.
Ordinatiua: vt continuo. deinde. deinceps.
Interrogatiua: vt cur: quare: quobrem: nunquid
Dubitatiua: vt fors: forte: fortasse. forsan: forsitan.
Uocatiua: vt o. heus. o ho.
Discretiua. vt seorsum: diuisim: bifariam.
Congregatiua: vt simul: vna: pariter.

¶ Ant. Negatiua sunt aduerbia etiam negãdi per que aliquid negamus: vt non qd imperati uo iungi non potest sed aliis modis: vt nõ lego: aut amo: minime doceo: nullatenus audio: ne particula potius est deprecatiua. vt Uerg. iiij. eñ. Tu ne cede malis: sed contra audentior ito. Sed in carmine iungitur hec particula impe ratiuo et optatiuo in omni prosa oratione: aut optatiuo: vt Teren. in phor. qd vitã phormioni id suadere in mente incidisset: aut subiunctiuo. vt si dixeris oro te ne facias: sed tunc piunctio est ⁊ accipit̃ p eo qd est vt non. ¶ Affirmatiua. Aduerbia affirmãdi sunt p q̃ aliq̃d affirmam⁹, aliq̃.

isthic me vi debis. hec Erasmica. Aduerbia loci. Aduerbiorũ locaũ quadruplex differentia quo ⁊ quorsum. ⊢ Nulli vtunt̃ pelis tianus: Budeo ⁊ eius dem farine viri. ⊢ Bertul. Si sint ters tie declinas tiõis i abla tiuo ponun tur: inquit Erasm⁹: vt militauit carthagine hic Bude⁹ puenitõe dedd dicãt apuleiani: dedd statores aliq̃. Mr to certe. ps ris sũt exẽpla ablatiui q̃ datiui. Nota vrbiũ ⁊ oppidorũ ppria ponũtur i abltõ. ⊢ Rhegio ad illũ misi respicit non scriptum. ⊢ Bertul. Latine di cit in vrbe rome autos re Erasmo ⁊ vrbem res me. Lepi di⁹ tñ vrbẽ romã: neq; lelegãter vrbẽ romanã q̃ refractas rios. Usurs pant Cesar Liui. ⁊ Quĩ tili. nõ secũ n. ter: quic quid velint aliq̃. Exem

Juratiua:vt edepol:mehercule:mecastor.
Hortatiua.vt eia:age:agedum:agite.
Intensiua:vt valde:penitus:vehementer.
Remissiua:vt sensim:paulatim:pedetentim.
Diminutiua:vt belle:argutule:clanculum.
Comparatiua:vt magis:melius:fortius.
Superlatiua vt maxime:optime:fortissime.
Similitudinis:vt ceu:sicut:tanquam.
Quātitatis:vt multum:parum:nimium.
Qualitatis:vt bene:docte:sapienter.
Ubi igitur cuius significationis est. Localis.

p a in calci vt etiā cū p aduerbio consentiētis accipit:vt est pitio ponē in.ff.inti.de v̄bo.obl.ꝛ rn̄det etiā qd̄ mīnā et qō fur in incio īterrogat.ne platū aduerbiū est affirmandi:ex ponitur q̄.i.cur nō.profecto minimū nēpe:certe ꝛ his silia. ¶ Demōstratiua. Demonstrandi ad uerbia sūt qb᷒ aliqd̄ q̄si digito īdicamꝰ:vt en ec ce:q̄ ntō ꝛ actō iūgi pnt. Uer.j.eñ. En priamus: sūt hic etiā sua p̄mia laudi. Idē i buc. en q̄tuor aras. Ecce duas tibi daphni duoq̄ altaria phe bo. Terē.i eunu. ecce autem alter q̄ ſt occeperit amare. nā alter nō alterū eo loco eē legēdū do natꝰ p̄cipit. plau in bacchidi. opꝰ ne erit tibi ad uocato tristi iracundo:ecce me. hem magis est poeticum affectui deseruiens atq̄ admirationi. ¶ Optatiua. optatiui aduerbia sūt q̄ optatiuo mō iūgi pn̄t vt o. Uer. in buc. o tm̄ libeat mecū tibi sordida rura. Si. idē. vj. eñ. Si nūc se nobis ille aureꝰ arbore ramꝰ. vt ho. ij. ser. Juppiter vt pereat positū rubi gine telū. Utinā. Ser. j. eñ. atq̄ vtinā rex ipse notho cōpulsus eodē. Jungimꝰ ēt hec. vt osi. o vtinā. Oui. i epi. pene lopes. O vtinā cū tūc lacedemona classe petebat. Per. O si ebulliat patrui p̄clarū funus. ꝛ o si argētū crepet mihi seria. ¶ Ordiatiua. ordinādi aduerbia sunt qbꝰ medijs plura ordinamus. vt ꝯtinuo p̄. vj. eñ. ꝯtinuo audite voces vagitꝰ. Deīde. idē i eodē p̄mia deinde tenēt mesti loca. Deinceps. Cic. iiij. thu. q̄ vt deīceps q̄ accubarēt canerent ad tibiā. Interrogatiua qbꝰ īterrogamꝰ. vt cur. Juue. Cur desiderio bibule sertouꝰ ardet. q̄re. Mar. nec possū di cere q̄re.i. q̄obrē. ꝛ q̄propter. Nunqd̄ ꝛ nū. Oui. i epi. Sapphus. Nunqd̄ vbi aspecta est studiose lr̄a dextre. ¶ Du bitatiua:qbꝰ significamꝰ nos dubitare vt fors. ver. xj. eñ. fors vota facit cumulatq̄ altaria donis. Pro forte fortas se. forsan forsitā forsit. ho. j. ser. Qz nō vt forsit honorē iure mihi inuideat. ¶ Uocatiua qbꝰ aliquē vocamꝰ:vt o re gina nouā cui cōdere iuppiter vrbē:neq̄ articulꝰ est q̄m sexū nō demōstrat. heꝰ qō vocātis sit ꝛ hortātis est:vt idē i eodē. ac prior heus inqt iuuenes mōstrate. o vocātis q̄z est:sz magis poeticū. ¶ Discretiua:qbꝰ discernimꝰ ꝛ sepa ramꝰ:vt seorsum seorsis. ver. i est ꝛ nō pariter nōnūq̄ sepe seorsis. diuisim sepatim sigillatim distincte bifariā tri fariā multifariā. ¶ Cōgregatiua qbꝰ mlta i vnū cōgregamꝰ vt sil' vna pariter q̄ tp̄is ꝛ loci sunt. ¶ Juratiua sunt ꝛ aduerbia iurādi vt hercule: hercle mehercule. i. p herculē: vt ita me hercules amet. castor mecastor. i. p castorē. vel ita me castor amet. ꝛ sic mediꝰ fidiꝰ. i. p Jouis filiū. ¶ Hortatiua hortādi aduerbiā sūt eia. hor. j. ser. Eia qd̄ sta tis. Age agite agedū. sz p age vnū exhortamur:p agite plures:p agedū vnū ꝛ plres. Qui. agedū si viderer extra por as p̄spicite. dicimꝰ q̄z coiūcti eia age. v. i. nū. Eia age rūpe moras. Intēsiua īntēsiua sūt qbꝰ īt̄ēse ac nimis. ali qd̄ fieri aut esse significamꝰ. vt valde penitꝰ oīno vehemēter funditꝰ. ¶ Remissiua sunt his ꝯtra p q̄ aliqd̄ fieri re misse ꝛ frigide dr̄ vt sensim paulatim. pedetētim frigide tepide. ¶ Diminutiua vt velā clāculū: ꝛ q̄ ab adiectiuis fiūt. vt a bellus le. ab argutulꝰ le. a molliculꝰ le. ¶ Cōparatiua q̄ a ꝯparatiuis deriuant. vt a maior magis. melior lius. a fortis tius. Suplatiua q̄ a suplatiuis deriuāt:vt ab optimꝰ me a maximꝰ me. a fortissimꝰ me. ¶ Similitudi nis aduerbia sunt q̄si ceu velut veluti:sicut sicuti. vt vti. hoc etiā ꝯiunctionū vīz hn̄t casualiū:vt postea dicemꝰ suo loco. ¶ Quātitatis aduerbia sunt multū nimiū parum nimis. ¶ Qualitatis aduerbia latissime patēt:nā ꝛ ab oīs bus fere noibꝰ adiectiuis dicunt:vt a bonus bone:a malus male. ꝛ a participijs vt a docto docte. ab amāte amā ter. Sunt multe alie aduerbiorū significationes:vt q̄ dicit attractiua:q̄ vt. ē. memoratumꝰ authore Quin. a qbus dā pars orōnis distincta ab alijs partibꝰ ponitur:vt viritī p singulos viros. oppidatim p sin gula oppida. municipatimq̄ p singl'a municipia.

Hem.

Optatiua aduerbia.

†Ex qd̄ sit non ex q̄re ideo qd̄ va let car.

Oui. qd̄ are ne femina mandasse.

Interrogatiua aduerbia.

↳ Bertul. Seorsum scribit semp Erasmus ꝛ seorsus a. ū adiectiuum crebro est apud Terē tianū:apud Uer. quoq̄ inest ꝛ non haud ana: q̄ est aduer biū. Sic pu natim ꝛ pu blicatus. Insimul fre quēs est ce lio rhodigi no.

† Clā a cla: uibꝰ dr̄ au thore festo: nec est pu: mitiuum vt voluit pu: scianus.

Quātitatis aduerbia.

¶ De erotymatis interiectionū. Cap. xi.

Interiectionē quemadmodum supra memorauimꝰ greci īter aduerbij si gnificatiōes annumerant:q2 hec q̄z sicut ꝛ aduerbium v̄bo adiungit aut expresso aut subintellecto:vt si dicā pape qd̄ video. vel si p se dicas pape:subaudit miror:vel aliō v̄bū qō admirationē significet. Latini to īteriectionē ab aduerbio separarūt: aut q2 vr̄ in se affectū habere v̄bi ꝛ plenā motꝰ animi significationē etiā si nō addat verbū. vel q2 cū articulis carēt voluerūt eq̄re cū grecis p̄tes orationis vt hac vna rōne octo essent apud nr̄os queadmodū ꝛ apud illos. Dicat igit pars diffinitiōis explicās īteriectionē eē vnā ex octo partibꝰ orōnis:sz q2 ex illis q̄tuor sunt declina biles:ꝛ quatuor īdeclinabiles dicit vnā esse ex quatuor īdeclinabilibꝰ significātē affectū. i. pas sionē:i q̄ vt diximꝰ latini cā ab aduerbio differ re voluerūt:qō v̄bo addit voce īcōdita hoc etiā illā ab aduerbio seiungit q̄m per exclamationē quādā ꝛ vocē īcōditā. i. p̄pe īarticulatā pfert. Interiectio aūt iō dicta est q2 sertē orōnis rum pēs īterijcit ꝛ cum aliquo mētis affectu pfert: vt v. j. eñ. Nauibꝰ infandū amissis vniꝰ ob irā pdimur. Ordo eni erat nos pdimur nauibus amissis ob irā vniꝰ iunōis:sz cū exclamatiōe in teriecit īfandū:q̄si dicat proh scelꝰ indignū. hz igit interiectio varias significatiōes. Lugētis. Terē. in eunu. cū inducit dorū lugentē hei hoi dicit heu q̄z v̄ heu q̄ dolētis dicimꝰ etiā lugētis

Interiectio vn̄ dicatur.

Interiectio varias hz significatio nes.

¶ De erotymatis interiectionum. Cap. xi.
Epitome.

☞ Quid interiectio sit:ꝛ que illius partes hoc inuenit interrogā ti capite respondetur.

Heu que pars orationis est interiectio. Quid est interiectio. pars orationis in declinabilis affectum mentis incondi ta voce significans.

Unde dicitur interiectio. Ab interijciē do eo quot alijs ptibꝰ orationis interijcitur:neq̄ cum alijs certo ordine disponitur.

Interiectioni quod accidunt: Sola significatio.
Significationes interiectionis quot sunt. plures.
Lugentis:vt heu:hoi:hei.
Dolentis:vt hei:hoi:hoa.
Timentis:vt hei:ah.
Exultantis:vt euax:vah:oh.
Admirantis:vt pape:vah.
Exclamantis:vt proh:vah.
Ridentis:vt ah:ah:he.
Deridentis:vt hui. Silentis:vt hau:st.
Laudantis:vt euge.
Uitantis. vt apage:apagesis:apagete.
Uocantis:vt io:ho. Deprehendentis:vt at at.
Heu cuius significationis est Lugentis.

sunt.dolẽtis.Uer.in.j.hei mihi q̃lis erat.Idẽ.i.x.o dolor atq̃ dec⁹ magnũ.idẽ i buc ah silice i nuda cõnixa reliq̃t.
¶ Timẽtis. Terẽ.in and.hei vereor ne q̃d andria apportet mali.Idẽ in eadẽ.hei metui a chriside.Uerg. in buc. At te ne frigora ledãt ah tibi ne teneras glacies secet aspera plãtas. ¶ Exultãtis Terẽ.in heauto.vah.ergo mea antiphila.Idẽ i adelphis.oh lachrymo pre gaudio.admirãtiũ. Terẽ.i eunu.pape facie honesta. ⁊ iterũ pape noua figura oris.Idẽ i and.vah cõsiliũ callidũ. ¶ Exclamãtis.Luc.proh si remeasset i vrbẽ. Terẽ. i and.vah perij hic malũ integrascit.⁊ illud ex euangelio:vah q̃ destruis tẽplũ dei. ¶ Ridẽtis.Terẽ. in andr.ah ah he mirũ ẽo. Idẽ in eun.ah oh ah defessa iã misera sum te ridẽdo. ¶ Deridẽtis.Terẽ.in and.hai tã cito ridiculũ.Idẽ i eunu. hui mihi illã tñ lauda. ¶ Silẽtis.Terẽ.in eunu.han ne cõparãd⁹ hic q̃dẽ ad illũ est.Idẽ i eadẽ.has obsecro mea pythias. ¶ Laudãtis.Mar.effete grauiter cito neqaiter euge beate ⁊ illud ex psalmo.Qui dicũt mihi euge euge. ¶ Uitãtis.Terẽ.in eunn.apagelis.egon formidolosus.Idẽ i eadẽ apagete. ¶ Uocãtis.Cĩ.ecquis io siue crudelius inquit amauit.Ter.in adel.oh qui vocare. ¶ Deprehẽdẽtis.Terẽ.in and.at hoc illud est hinc ille lachryme.Idẽ in eunu.at at data hercle verba.

¶ De erotymatis coniunctionum. Cap.xij.

¶ Epitome.

☞ Coniunctio cum his tribus que sibi accidunt responsionibus ab erotymatis dotis quid sit monstratur ad oculum.

Et/q̃ pars orationis est.Cõiũctio. Quid est cõiũctio:ps orationis ĩdeclinabilis cõnectẽs ordinãsq̃ sñiam.Unde dicit coniunctio.Ab eo q̃d cõiũgat:⁊ orationi p vinculo interponat. Cõiũctiõi quot accidũt.tria. figura: ordo: potestas siue species siue significatio. figure coniũctionis quot sunt:due sicut in noie:simplex.vt at:⁊ Cõposita vt atq̃/etenim. Et cui⁹ figure est.Simplicis figure.Ordo cõiunctionis quotuplex est.Triplex. quedã eñ semp pponunt vt at:ac.ast: aut/vel/nec:ne:neq̃. Quedã semp postponunt:vt q̃:ne:ue:q̃dẽ:quoq̃:aũt:vero:enĩ. Quedã modo pponunt:modo postponunt: vt atq̃: igitur: itaq̃: qm̃:quia:etsi. Et cuius ordinis est:prepositiui. Potestates cõiunctionis quot sunt:Cõplures.Copulatiua que sensum ⁊ verba coniungit:vt etq̃:atq̃: quoq̃/aũt/vero/quidẽ. Disiunctiua/que q̃uis dictiones coniungit sensum tñ disiunctũ habet:vt aut/vel:ve:siue:seu. Subdisiunctiua:est que voce disiunctiua vtrũq̃ adesse significat vel simul vel discrete:vt alexãder siue paris dominitat:vel legit tota die. Causalis:que causam cõiunctionis explanat:vt qm̃: nam:nãq̃:enim:vt. Collectiua/siue illatiua:que superiora colligit:vt igitur/ergo/itaq̃: quapropter: q̃obrem. Dubitatiua:que dubitationẽ aliquã cũ interrogatione significat:vt an:ne:necne. Aduersatiua:q̃ aduersam sñiam sequẽti aut precedẽti mõstrat:vt licet:q̃q̃:q̃uis:etsi:saltem. Approbatiua: que rẽ aliquã approbat:vt si:siquidẽ. quãdo quãdoquidẽ:quidẽ. Completiua:que ornatus causa aut metri necessitate ponit:vt quidẽ:enĩ:nã:nanq̃: vero. Causalis rursus diuidit in cõtinuatiuã: subcõtinuatiuã:adiunctiuã:effectiuã. Cõtinuatiua est que cõtinuationẽ ⁊ cõsequẽtiã rerũ significat:vt si/cũ/cum: vbi. Subcontinuatiua est que causam continuationis ostẽdit cũ essentia rerũ:vt quoniã:quia. Adiunctiua est que verbis subiunctiuis adiungitur : vt:si cum:vbi.quando. Effectiua:que reddit causam: effectus:vt enim:igitur. Et cuius potestatis est: Copulatiue.

¶ De erotymatis cõiunctionũ. Cap.xij.

Ultima ex q̃tuor ĩdeclinabilib⁹ orõnis ptib⁹ est coniũctio:cui⁹ ppriũ est diuersas orõnis ptes cõiũgere. Itaq̃ diffinit:cõiũctio est ps orõnis ĩdeclinabilis cõnectẽs ordinãsq̃ sñiam conectens:quã qñ simul res aliq̃s inesse significat. Ut eneas pi⁹ ⁊ fortis:vel cõnectẽs v̄ba ⁊ disiũgẽs sñiam:vt eneas bonus vel mal⁹. Ordinãs.qñ alteꝝ seq̃t ad alteꝝ.vt si currit mouet. ex his manifestũ est vñ cõiũctio dr. ¶ Cõiũctiõi q̃t accidũt:Priscian⁹ dicit tria: figura ordo species quã alij ptãtẽ aliũ significationẽ appellãt. ¶ Figure cõiũctiõis q̃t sunt:due rñdet sicut in noie.Ordo cõiũctiõis q̃tuplex ẽ:Triplex indẽ: deinde mẽbra diuisiõis explicat.ptãtes cõiũctionis q̃t sũt:⁊ q̃r nõ hñt certũ nũerũ dicit esse cõplures:⁊ enũerat q̃sdã ex ijs q̃ sunt magis note:hoc ẽ copulatiuã:disiũctiuã:subdisiũctiuã:causalẽ:collectiuã:dubitatiuã:aduersatiuã:approbatiuã. Causalis rursus diuidit i cõtinuatiuã:subcõtinuatiuã:adiũctiuã:effectiuã.de q̃b⁹ singulis ostẽdit:⁊ q̃ sint subiũgẽs exẽplũ cuiusq̃. Et q̃r cõiũctiões sub eadẽ voce inueniunt diuersarũ potestatum atq̃ significationũ visum est de singulis aliq̃d dicere idq̃ s̄m ordinẽ alphabetariũ q̃ facili⁹ volẽti ĩquirere occurrãt. Ac igit reperit copulatiua vt bon⁹ ac sapiens. reperit etiã posita p q̃.vt Uerg.haud secus ac iussi faciũt.Saliu.in iugur. Castra mouebãt iuxta ac si hostis adesset.At pro saltẽ aduersatiua est. Uerg.vj.eñ.at ramũ hũc agnoscas.est ẽt exclamatis aduerbiũ.vt Hor.i epodo.at o deoꝝ q̃s quis regis terras.Uer.ij.eñ.at tibi p scelere exclamat p talibus ausis.Ast e diuerso copulatiua.Uer.j eñ.Ast ego q̃ diuũ ĩcedo regina iouisq̃:sz tñ poetice qm̃ o recipiat at vt cũ breuis eẽt pducẽt.Atq̃ copulatiua: vt Uer.j.eñ. atq̃ eq̃dẽ memini teacrũ sidona venire.reperit ẽt posita p q̃.Terẽ.i phor. ne fiñ vtamur fortuna atq̃ vti sumus.atq̃ inter collectiuas ponit a Pris.Teren.in eunu.atq̃ ita op⁹ est an dubitatiua simul est ⁊ interrogatiua. Uergi.j.eñ.an phebi soror:an nimpharũ sanguinis vna. Idẽ in.iij.eloquar an sileã.Inter an ⁊ aut.Qui.hoc distare putat. q̃d p aut nõ possim⁹ iterrogare p an possum⁹.Aut disiũctiua est.Iaue.aut dic: aut accipe calcẽ.Uerg.ij.eñ. aut terebrare cauas vteri ⁊ tẽtare latebras.repit etiã copulatiua:pro.⁊ Aũt repit copulatiua:vt abraã genuit isaac: isaac aũt genuit iacob: iacob aũt genuit iudã.repit cõpletiua. Cũ repit causalis simul ⁊ adiũctiua.Uer.in buc. Cũ faciã vitula p frugibus ipse venito.Dũ q̃z causalis siue adiũctiua reperit.Uer.multa q̃z ⁊ bello passus cũ cõderet vrbẽ.Ergo collectiua siue illatiua siue rõnalis. Lucan⁹.ergo pari voto gessisti bella iuuẽtus. repit etiã cõpletiua.Terẽ.nihil ne te nbi ergo. Enĩ causalis repit frequẽter sz cõpletiua.Uer. j.eñ.pgenũ sz enĩ troiano a sanguine du i audierat.Idẽ i eodẽ.hectibi sabor enĩ qñ hec te cura remordet.sed cũ est causalis semp postponit ppositã:ea v̄o semp ponit cõpletiue sequẽte v̄o vel nõ sequẽte. Terẽ.i adel.enĩ nõ sinã.Idẽ i an.enĩ v̄o daue nihil loci ẽ segnitie.Eq̃dẽ repit approbatiua.Uer.Nõ eq̃dẽ inuideo miror magis vndiq̃ totis.Idẽ.xij.eñ.Eq̃dẽ merui nec depcor inq̃t.põt etiã poni cõpletiue: ⁊ ponit copulatiue:vt

☞ Coniunctionem q̃z vocat Quintilianus.

Coniunctio ni tria accidant.

Ordo cõiũctiõis quotuplex est.

Ac.

At p saltẽ.

☞ Et in pro sa quoq̃.

Ast.

Atq̃.

Autem.

Cum.

Ergo.

Enim.

Equidem.

cicero plus et fortis: ponitur etiã causalis pro quia. Qui. li. i. hac verba effingere imitãdo conabitur puer: et natura tenacissimi sumus eorum que rudibus animis percepimus. Reperitur etiã completiua cum ponitur sibi ipsi: vt eneas et pius et fortis fuit: primum enim et abũdat: sed ponitur ornatus causa quod et de reliquis copulatiuis et disiũctiuis dici potest.

Etsi. Etsi aduersatiua est cui rñdet tñ. Cic. in orone pro milone. et si vereor iudices ne turpe sit: et sequitur: tñ hec noua iudicij noua forma. Etiã si aduersatiua est quemadmodu tametsi quibus eque rñdet tñ igitur: igitur idcirco collectiue siue illatiue siue rõnales sunt. Ci. pro ligario. habes igitur quod est accusatori maxime optãdũ cõfitentẽ reũ. Idẽ in eodẽ. itaque quo me vertã nescio: ex supius nãque dictis hec inferuntur: alie cõpletiue sunt imo illatiua quæ est: sed e diuerso: vt Ter. dictũ puta imo aliud.

Ne. Ne dubitatiua simul et interrogatiua. Vir. i. en. quid teneãt nõ inculta video hoiesne: ferene. idẽ in xi. iustitie ne prius mirer belline laborum. Dicemus et

Nonne. Annon. nõne pro an nõ. Uer. in buc. Nõne fuit satius tristes amaryllidis iras atque superba pati fastidia nõne menalca. Nõ igitur et abiicitur pro cõpositionẽ cum alijs ptibus oronis. Vir. iij. en. pyrrhin cõnubia seruas. pro pirrhi ne seruas cõnubia. Idẽ in x. O pater genitor tãton me crimine dignũ duxisti: pro tãto ne. Inuenitur etiã approbatiua: quod est quasi nec dubitatiue nec interrogatiue ponitur. vt Hor. ij. ser. clarus erit fortis iustus sapiẽs ne et rex. Idẽ in eodẽ. o seri studiorum quid ne putetis. Reperitur quoque ne causalis et neu et ne et ve cõposita. Vir. ij. en. Ne recipi portis aut duci in menia posset: neu populum ãtique sub relligiõe tueri. Necne quoque pro an nõ dubitatiue simul et interrogatiue ponitur. Cic. pro flac. verũ vultis pro isto flacco iuuisse ne: ne? Nec neque copulatiue sũt pro abnegationẽ: vt si dixeris. Ant. nõ legit neque lecturus est: aut lecturus est. Nã et nãque causales sunt. Vir. cole nãque tibi diuũ pater atque hoium rex. reperiuntur et cõpletiue: vt idẽ in v. heu quia nã tãti cinxerũt ethera nimbi. Quã reperitur electiue posita. Terẽ. in and. Que ihoneste hic voluit diuitias parere quam honeste in patria paupertate viuere.

Quãuis et quamquam. Quãuis et quãquam aduersatiue sũt: quibus rñdet tñ quod aliquando subintelligitur: vt Vir. ij. en. Quãque animus meminisse horret luctuque refugit: incipiã subaudi tñ quod copulatiua est ponitur et nõnũquam copulatiue. Vir. v. en. Dixitque et plia voce diremit. Et subcõtinuatiua est reperitur aũt in sacris lr̃is frequẽter pro vt adiũctiua siue cãsu. Quidẽ et Pris. inter cõpletiuas ponitur: quod multis testimonijs cõfirmat. itaque miror tãtã auiditatẽ fuisse Hie. paulũ apo. reprehẽdẽdi: Tractãs enim verba illius que sũt scripta ad colossenses. nemo vos superet in hũilitate mẽtis: illud inquit quod crebro diximus et si imperitus sermõe: nõ tñ sciẽtia nequaquam paulũ de hũilitate sed de cõsciẽtie veritate dixisse et nũc approbamus. Et quod aplus in eadẽ epl'a subdit: que sunt rõnẽ quidẽ habẽtia sapiẽtie. hoc ait loco quidẽ cõiũctio superflua est: quod in plerisque locis propter imperitiã artis grãmatice aplm fecisse repimus. Neque enim sequitur: sed vel alia cõiũctio que solet vbi quidẽ positũ fuerat rñdere: nã quidẽ plerũque aduersatiua reperitur. hec Hie. Quin teste Pris. ponitur collectiue siue illatiue. Vir. x. en. Qui occidit vna sarpedon mea progenies. ponitur et pro cur mõ pñti idicatiui iũcto: et sic interrogatiue: vt Persius. quin damus id superis de magna quod dare lãce. Uer. in buc. Quin aliquid saltẽ quorum indiges moliaque paras detexere iũco. vtrobique pro cur nõ ponitur: et pro quod nõ iũctũ subiunctiuo. Idẽ in. iij. en. Hec tibi nequa more fuerint dispẽdia tãti quin adeas vatẽ.

Si. Si adiunctiua est cum verbo subiũctiuo adiũcta: vt si legeres eris doctus. Etiã si causalis siue continuatiua: vt si stertit: dormit. si ambulat: mouetur. Est quoque approbatiua cum indicatiuo iũcta. Uer. i. Si quid vsque iustitie est: et mẽs sibi cõscia recti. Idẽ in. ij. dij si qua est celo pietas que talia curet. reperitur etiã negatiua. Vir. xi. en. Tũc nũc starẽs immanis trũcus in armis: esset par etas: et idẽ si robur ab annis. Est aũt cõiũctio abnegatiua que verbis cõiũcta posse fieri rẽ ostẽdit: sed propter cãm aliquã ne fiat impediri: vt fecissem si potuissem.

Saltem. Saltẽ aduersatiua est. Vir. iiij. en. Saltẽ si qua mihi de te suscepta fuisset. Et et sed enim copulatiue sunt ex aduerso. Uer. i. en. progeniẽ sed enim troiano a sanguine duci. seu et siue disiũctiue sunt. Ver. vij. en. Siue errore vie seu tẽpestatibus acti. Reperiuntur etiã subiũctiue: vt si dixeris. Alex. siue paris: atrides seu agamenon. Tñ aduersatiua est rñdẽs illis et si tametsi quãuis quamquam. Cic. pro milone. Et si vereor iudices. deinde sequitur. tñ hec noui iudicij noua forma et cetera. Reperitur etiã cõpletiua cum superiori aduersatiue rõ rñdet: vt apud Pap. xj. the. me miserã vices tñ hec prius arma necesse est experiare domi. Tametsi aduersatiua est quẽadmodũ eius simplex et si. Tũ copulatiua est iũgitque res pares cum succedit alteri: cum vero succedit cõiũctiõi cum cõiũgit aliquid quod maius est: vt Lau. diligẽtiã me colligit. Ne et vel disiũctiue sũt. reperitur et vel subdisiũctiua simul: vt Ter. in eu. Uel rex semper maximas mihi grãs agere pro e: posuit. Reperitur et subiũctiua discrete: vt si dixeris. toto die vel dormit vel legit. Uero copulatiua siue distributiua est: quia distribuit diuersas res diuersis psonis: vt eneas fuit pius; vlysses vero callidus. Reperitur et cõpletiua. Ut cãsalis est vt si dixeris: o. venio vt legã: exerceo te vt sis sanus. Reperitur et adiũctiua: vt Ter. si est inquit patrue vt antipho culpã in se admiserit. ¶ Chri. Dubitatiua que dubitationẽ. Quod si pcesserit nũquid aut forsan aut aliquid siue recte per disiunctiuã siue interroges siue dubites. Pli. Ad voconiũ lib. i. nunquid ego crasso aut camerino molestus sum.

De partibus orationis que alie pro alijs et pro se inuicem ponũtur.

¶ De partibus orationis que alie pro alijs et pro seinuicem ponuntur. Cap. xiij.

Solet turbare hoc plerũque grãmatice artis ignaros quod eãdẽ particulã sub diuersis partibus oronis reperiũtur. Ita pro cum singlatim de octo partibus oronis disputatũ sit: hoc in loco iducitur caput: in quo ostẽdit quẽadmodũ particule quedã oronis ponuntur pro alijs quam in prima positione fuerant atque rursus quedã ponuntur pro seipsis inuicẽ: vt nomẽ pro noie: pronomẽ pro pronoie et cetera. Nomen igitur pro participio positũ reperitur: vt apud Ver. ij. en. sibila lãbebãt linguis vibrantibus ora. vbi Ser. dicit sibila pro sibilãtia: nã pticipiũ est. Idẽ i. ge. Corusca fulmina molitur dextra. quod eodẽ modo pro coruscantia exponit.

¶ De partibus oratiõis que alie pro alijs et que pro se inuicem ponuntur. Cap. xiij. ¶ Ex pitoine.

Que orõnis partes alie pro alijs nõnũquam ponuntur: et que pro seinuicẽ mutatis tñ ex seipsis aut potestate aut tpe alioue id genus.

Que partes oratiõis alie pro alijs ponuntur? Omnes fere: quẽadmodum.
Nomẽ pro participio: vt sibilus pro sibilãs.
Nomẽ pro aduerbio. vt recens pro recenter.
Nomen pro interiectione: vt infandũ voce incondita.

Nomẽ pro aduerbio. ¶ Nomẽ pro aduerbio. vt recẽs pro recẽter. Vir. iij. ge. Sole recẽs orto: aut nocte ducentibus astris. Sal. Cor:a recẽs detracta veluti glutino adherebãt. Gel. li. xj. Recẽs natis notũ et familiarẽ victũ offert. Vir.

Nomẽ pro cõiũctione, ij. ge. Flos apprima tenax pro apprime. et in eodẽ. densa fere pro dẽse. et in quarto. asper acerba sonãs: pro acerbe. ¶ Nomẽ pro interiectiõe. Vir. i. en. Nauibus ifandũ amissis vnius ob irã. neque enim aduerbiũ tñ est hoc ifandũ pro ifande: sed quia cum affectu mẽtis profertur icõdita voce: interiectio est. hoc enim tñ interiectio aduerbio distat: quẽadmodũ suis locis diximus.

Suus pro proprius. ¶ Anto. Nomen pro coniunctione: vt quare: que ex que et res componitur: quo ibẽ quapropter ex noie et prepositione. ¶ Pronomen pro noie proprio: semp enim pronomen sic ponitur: vt ex illius diffinitione manifestũ est: sed suus sua suũ plerũque pro proprius propria propriũ reperitur: vt suum est hominis ridere. i. propriũ. Pronomen pro aduerbio. Uergi. viij. en. hoc tũc ignipotẽs celo descẽdit ab alto. vbi Ser. inquit hoc

Nomen pro coniũctione: vt quare/quamobrem.
Pronoimẽ pro nomine pprio: vt ego pro Antonius.
Pronomen pro aduerbio: vt hoc pro huc.
Pronomen pro coniunctione. vt ideo pro preterea.
Uerbum pro noie. vt amare pro amor: viuere pro vita.
Uerbum pro aduerbio. vt amabo/sodes.

Uerbum pro interiectione: vt age agite. Uerbum ꝓ coniunctione: vt licet licebit. Participiū pro noīe vt sapiens: diligens. Participium pro aduerbio. vt horrēdum ꝓ horrēde. Preposiito ꝓ aduerbio: vt coram: palam. Prepositio pro interiectione: vt pro a. Prepositio pro cōiūctiōe: vt ꝓpterea / quapropter. Aduerbium pro noīe. vt satis est: abunde est. Aduerbium pro cōiūctione: aliquādo pro quoniam. Cōiunctio pro aduerbio: vt cū pro qn̄. Cōiunctio pro interiectione. vt vt. Que partes orationis ponuntur inuicem pro seipsis? Omnes fere. nomen ꝓ noīe. vt dardanus ꝓ dardani⁹. Uerbū ꝓ v̄bo vt pplō ꝓ pplor: Participiū pro participio: vt ꝓfusus ꝓ profundēs. Prepositio pro prepositione: vt in pro contra. Aduerbiū ꝓ aduerbio: vt hic loci pro tunc tempus. Coniunctio pro coniunctione: vt vel pro et.

ꝓ huc posuit sm̄ antiquū morē. nā antea hoc aduerbiū loci fuit: nūc aboleuit: sicut illo pro illuc. ¶ Pronomē ꝓ cōiunctione: vt ideo q̄ ab ideo cōponit. propterea q̄ ex ꝓpter ⁊ ea: quapropter q̄ ex qua ⁊ ꝓpter. Uerbū ꝓ noīe. Teren. in eunuch. Extrema linea amare ionnihil est. pro amoris. pessime. Nostruz illud viuere triste. pro vita tristis. ¶ Uerbum ꝓ aduerbio. Martia. dic inq̄t rogo. Marce: dic amabo. Nā aduerbiū blādientis est quēadmodū ⁊ sodes: quo frequenter vtunt̄ poete comici. ¶ Uerbum ꝓ interiectione: vt age ꝓ eia. Uer. iij. Utrūq̄ cōiunxit dicens: eia age rūpe moras. Idē in. j. ğrc; agite o iuuenes. ¶ Uerbū ꝓ cōiūctiōe. Luc. in. vij. Ola malorum vercantur busta licebit. ꝓ q̄uis Martia. Lexior heraphoro tua sit lectica licebit. Ouī. j. me. placet sibi q̄sq̄ licebit. Hor. j. ser. liceb t ille repotia natales aliove dierū ve. l; ꝓ q̄uis vbiq̄ se offerūt exēpla. ¶ Participiū ꝓ noīe. de hoc abunde sum⁹ dicturi in li. sequēti cū disputauim⁹ de modis ꝑticipiū trāsit i vi nois. ¶ Participiū ꝓ aduerbio. Uer. vij. en. Ac belua lerne horrēdum stridens ꝓ horrēde. Prepositio ꝓ aduerbio. Uer. j. en. postquam introgressi ⁊ coram data copia fandi. Iuue. Fiet ⁊ palam. nā quēadmodū sepe diximus quoties prepositio non iungitur casibus aduerbium est. ¶ Prepositio pro interiectione: vt ꝓ. quum circumflectit̄: q̄ vt ait Pris. interiectionis loco ponit̄. Salu. in catilina. Proh deum atq̄ hoīm fidem. Uer. iij. en. Proh iuppiter ibi hic ait. Idē in buc. ah silice in nuda connixa reliquit. vbi Seruī. in qu. t ad hoc pertinet premissa dolētis interiectio: sunt qui aspirationem in fine addunt differētie cā. Prepositio ꝓ coniunctione vt ꝓpterea quapꝓpter. Aduerbium pro nomine. vt Mar. iustitia satis est. Et si dixeris satis est mihi diuitiarum. Uerg. vij. en. terrorum ⁊ fraudis abunde est. ¶ Aduerbium pro ꝯiunctione. Idem j. en. hec tibi fabor cū qn̄ hec te cura remordet. ¶ Cōiunctio ꝓ aduerbio ⁊ cuz ꝓ qū: imo frequēter aduerbiū ⁊ ꝯiunctio sibi cedunt ita vt nō facile q̄busdā in locis discernere possis cōiunctio an aduerbium sit aliqua particula orationis. ¶ Coniunctio ꝓ interiectiōe. Hor. ij. ser. Ut pereat positū rubigine telū. nisi cū iteriectiue ꝓferas vt frigidiuscule dixeris qđ alī's erit ꝑcatissimū. Que ꝑtes orōnis. Nomē ponit̄ ꝓ noīe: vt dardani⁹ pro dardan⁹: hoc est primitiuum ꝓ deriuatiuo: vt Uer. v. en. Hauriat hūc oculis ignē crudelis ab alto dardanus. i. eneas dardanius. ⁊ eodem modo per reliqua nois accidētia. ¶ Uerbum pro v̄bo: vt populo ꝓ populor. Uergil. iiij. en. Ac velut ingētē formice farris aceruū cū populāt. Prop. li. iij. Hic oli gnaros luct⁹ populauit achiuos: ꝓ eo qđ ē populāt ⁊ populati sūt nā pplō i sermōis latini vsu frequēti nō est: s; pplōr. multa q; alia v̄ba hmōi repiunt̄ q̄ Noni⁹ ex antiquoꝝ vsu. diligētissime collegit. ¶ Participiū ꝓ participio: vt Sal. alieni appetēs sui ꝓfusus: ꝓ ꝓfundēs: nā participiū ē loco nois positū. ¶ Prepositio pro ꝑpositione: vt Uer. ix. en. ibat i curialū. ꝓ ꝯ. Idē. j. geo. Sub ipsuz arcturumq̄ tenuit sat erit suspēdere sulco: qđ Ser. exponit ꝓ circa. ¶ Aduerbiū pro aduerbio. Uer. j. en. hic illius arma: hic currus fuit. pro illic. ⁊ hic aduerbium loci pro aduerbio tpis. Idē in codē ꝯstitit hic arcūq; manu celeresq; sagittas. h ponit ꝓ tunc: ⁊ notādū aduerbia loci plerūq; poni ꝓ aduerbijs tpis: sed nō ecōtra aduerbia tpis pro aduerbijs loci. ¶ Coniunctio pro coniunctione: vt Terē. in phor. ne simul vtamur fortuna atq; vsi sumus atq; posuit pro quam. ¶ Christophorus. Uerbum pro aduerbio. Cicero ad atticum pronomē aduerbio vel potius interiectioni adiecit amabo te aut perscribe mihi totum negotium.

Uerbū pro aduerbio.

Proh. Ah

Aduerbiū pro aduerbio.

¶ De syntaxi ⁊ orationis cōstructione. Cap. xiiij.

¶ Epitome.

☞ Que sit syntaxis quam nos constructionem dicimus: potestas ⁊ valor: et que cuiq; iungatur orationis parti pars alia: ⁊ q̄ sint illius tantundem figure peculiares.

Quid est syntaxis? Scientia qua bona cōstructio a mala dignoscitur. Unde dicitur syntaxis? A syn qđ est con ⁊ taxo ordino: a quo est syntaxis q̄si coordinatio. Quid est ꝯstructio? Congrua dictionū ordinatio cōgruam perfectamq; sntam demonstrans. Quid est oratio? vt Scaur⁹ diffinit. ore missa ⁊ per dictiones ordinata ꝓnūtiatio. Quotuplex est oratio. Q̄druplex: perfecta q̄ perfectū sensum in aīo auditoris generat / vt ego amo deum. Imperfecta q̄ imperfectū sensū in aīo auditoris generat: vt si deū amaueris. Finita in qua verbū finitū ponit̄. vt ego amo. Infinita i q̄ verbū infinitū ponit̄ vt me amare. Quid est figura ꝯstructiōis. est aliq̄ rōne nouatus dicēdi mod⁹: q̄ circa grāmaticas cōstructiōes v̄sat̄. Euocatio ē reductio tertie ꝑsone ad primā vel scđam: vt ego antoni⁹ lego: tu Joānes audis. Et req̄runt̄ quatuor in euocatione. persona euocās. ꝑsona euocata: remotio copule: ⁊ verbū conueniens

¶ De syntaxi. Cap. xiiij.

Cum tres libri superiores circa singulas orōnis ꝑtes v̄sati sunt: liber sequens cū breui ꝯmate nr̄i⁹ lib. iiij. tot⁹ est de ꝯstructiōe: q̄ grece syntaxis dicit̄. Ita q; prio dicit qđ sit syntaxis: ⁊ vn̄ di: qđ ꝯstructio: qđ orō. Deinde orōnē diuidit in q̄tuor formas: hoc est. ꝑfectā: imꝑfectā. finitā: infinitam: que oīa plana sunt: ad difficiliora ꝓperemus. ¶ Quid est figura ꝯstructionis? quēadmodū inq̄t Seruius in. v. en. inter barbarismū ⁊ lexim: hoc est latinā elocutionē ⁊ perfectā metaplasmus est qui vno sermone fit ⁊ rōne vitiosus. Itē in soloecismum ⁊ schema. i. perfectam sermonum connexionem figura est que fit contextu sermone rōne vitiosa. Ergo metaplasmus inq̄t ⁊ figura media sunt: ⁊ discernunt peritia ⁊ imperitia. Sed de barbarismo ⁊ soloecismo: de lexi schematis atq; metaplasmo suo loco dicet̄: nūc de figura quō a; Seruio accipit̄ figura hoc est cōstructionis agendū est. Dicit igit̄ figuram constructionis esse modū dicēdi nouatum hoc est a naturali ⁊ ꝯsueto sermone mutatū: ac perinde vitiosum. nisi aliqua rōne excusetur: quandoquidē modus versatur circa grammaticas constructiones: hoc est in contextu partium orationis. ¶ Quotuplex est figura ꝯstructiōis? multo plures sūt figure ꝯstructiōis q̄ octo: s; reliq̄s in aliū locū reiecit de his q̄ frequēti⁹ in vsu rep̄iunt̄ disserit: q̄s enūerat. Euocatio q̄ grece eccl'is vo-

De syntaxi

Figura q̄d sit.

Figura constructionis quotuplex.

Euocatio.

calur fit quoties nomē tertie psone reducit ad primā vel ad scdam. Impropietas aūt ī hoc est cū dico ago Anto. lego. autoni⁹ qd alias est nomē tertie psone sic cedit pronomini tertie persone: q verbū huic non illi reddit. Excusat autē hec impropietas: qm verbū semp digniori respondere dz. Prima nāq psona ordine nature

Appositio.

dignior est scda. et scda tertia. ¶ Appositio que pthesis grece dicit: est immediata duo⁊ substātiuo⁊ coniunctio: ⁊ ponit exēplū ex prio en. miratē molē eneas magalia qnōdā. Impropietas aūt in hoc est q duo substātiua sine coniunctione esse nō pnt ī oratione: sz excusat vitiū qd dictio

cum persona euocante.

Appositio est immediata duorum substātiuorum coniunctio: quorū alterū exponit alterū: vt miratē molē eneas magalia quondā. Requirunt duo in appositione Dictio apponens: ⁊ dictio apposita.

Prolepsis est attributio ppietatis toti in suas partes diuiso: vt interea reges ingēti mole latin⁹. ⁊c. et requirunt quinq in prolepsi: hoc ē totū: partes: distributio partium: proprietas et ordo.

apposita sic iungit apponenti qsi adiectiuū qd aliqd in substātiuo determiat ⁊ exponit. Prolepsis q latine intepretat psumptio est vt a diomede diffinit psumptio rerū ordine secutarū: vt vterq ponit exeplū ex ver. xij. en. interea reges ingēti mole latin⁹ Quadriiugo vehit curru. ⁊ sequit. Bigis it Turnus in albis. hinc pater eneas Romane stirpis origo. ⁊ iuxta ascanius magne spes altera rome pcedūt castris. Sz quēadmodū Pris. li. xvij. q est de cō

Prolepsis.

structiōe dicit. si in cōstructiōe diuiduo⁊ p prolepsim pponit verbū plurale ad vtrūq sequēs lz nim anteferre: vt aqle euolauerūt: hec ab oriēte: illa ab occidēte. Sin ad ea diuiduntur verba singulariter cōsequēter gtō oportebit pponi ple diuidundo: vt aquila⁊ altera volauit ab oriēte: altera ab occidēte. Excusat aūt: qz verbū siue ppositū siue 9hs iure exigit sibi nim. Est ⁊ plepsis implicita quale est illud apli. Alter alterius onera portate. intelligit eni q alter portat onus alterius ⁊ alter alteri⁹. Simile est illud Uer. ij. en. Alter in alteri⁹ mactatos sanguine cernā: hoc est anchisen in ascaniū: ⁊ ascanij in anchisen: ⁊ creuse in ascaniū: ⁊ ascanij in creusam. ⁊c. Est ⁊ aliud prolepsis genus: cum id quod posteri⁹ accidit ante tempus ascribitur: quale est illud Uergi. Lauinaq venit litora. Lauinū eni quēadmodū Diome. ⁊ Ser. dicūt nondū erat quo tpe eneas ad Italiā venit: vt apd Sallustiū. Montem sacrum ⁊ Auentinum insedit: qui mons ab hoc quod illum plebs insederat postea sacer dictus est.

Silepsis.

¶ Christ. Aliqua rōne nouatus dicēdi modus. quot modis vitiosa excuset constructio mōstrat Quin. his verbis.

Cōceptio.

interim excusantur vitia aut consuetudine: aut authoritate: aut vetustate: aut deniq vicinitate virtutum.

¶ Ant. Syllepsis q latine interpretat. 9ceptio a Donato ⁊ Diomede diffinit sic. Syllepsis est dissimiliū ac diuersarū clausularū p vnū verbū cōglutinata cōceptio: vt ver. j. en. hic illi⁹ arma hic currus fuit: idē in buc. Sūt nobis mitia poma: castanee molles: ⁊ pssi copia lactis. est etiā syllepsis quoties fit adductio ī digniorus ad digni⁹. qd trib⁹ modis 9tingit. gñe numero ⁊ psona: gñe: vt masc. 9cipiat femininū ⁊ neutrū: ⁊ femininū cōcipiat neutrū. nūero vt pluralis cōcipiat singularē. persona vt pria cōcipiat scdam ⁊ tertiā: scda vo tertiā. Qd vo dicit in 9ceptione requiri copulatiuā cōiunctionē vel cū ppositionē intelligendū est: cū ppositio quēadmodū ait iuriscōsultus ponit p ⁊: vt si dicas tu cū Antonio legitis: p eo qd tu ⁊ Antoni⁹. Tale ē illd ver. j. en. Remo cū fratre qrin⁹ iura dabūt. p eo q Rem⁹ ⁊ frater. In illo vo qd hor. dixit tu qd ego ⁊ pplo mecū desideret audi: nulla ē figura nedū psonarū cōceptio. Quēadmodū e diuerso

Syllepsis.

Sit triplex. ⁊

Syllepsis est diuersarum dictionū sub psi ppietate conceptio. vt ego ⁊ tu docti legimus: ⁊ reqrunt qnq in syllepsi: hoc est dictio cōcipiens: dictio concepta: copulatiua coniunctio: vel pcepositio cum verbū vel nomen adiectiuum numeri pluralis: proprietas cōcordans cum dictione concipiente.

Zeugma est vni⁹ ppietatis ad diuersas clausulas facta redditio. vt ego ⁊ tu et Cicero scribit: et requiruntur tria: hoc est plura substātiua: copula: proprietas que conueniat cum propiore substantiuo.

Antiptosis est casus p casu positio sub aliqua ppietate: vt vrbē quā statuo vestra ē: reqrunt tria: hoc est vnū subiectū: vna ppietas: ⁊ q casus ponat p casu.

nimis licēter atq haud scio an tolerabiliter dictū sit qd legim⁹ ī euāgelio hier. interpte. pater tu⁹ ⁊ ego dolētes qrebam⁹ te. Nā si numero⁊ ⁊ persona⁊ cōceptio recte facta est: ordo tn̄ illarū est inuersus q debuit esse. ego ⁊ pr tuus. dolētes qrebam⁹ te. Qd si hebraici sermonis idioma illud tolerare pōt grec⁹ tn̄ atq latin⁹ reformidat: de

Zeugma.

quo ī plogo hui⁹ opis plura dixim⁹. ¶ Zeugma q latine interptat iugatio: siue iunctura: siue adiectio est quemadmodū Donat⁹ ⁊ Diome. diffiniūt vni⁹ vbi cōclusio diuersis clausulis apte cōiūcta. addit Diome. cū duo aut 9plu

Mesozeugma.

ra ad vnā prē orōnis iūgēda referunt. Fit aūt p zeugma variatio psona⁊ vt ego lego ⁊ tu ⁊ Cic. numero⁊ū: vt romani pugnāt ⁊ hānibal. psona⁊: vt illud apli. hebrei sunt ⁊ ego. hui⁹ autē figure conuersio trib⁹ locis poni pōt:

Hypozeugma.

aut eni ponit vnū vbū ad qd sequētes sensus cōferant. vt ē vicit pudorē libido: timorē audacia: rōnē amētia. aut cū in medio sensuū loco positū reperit: vt apud V. iij. en. troiugena interpres diuū q numina phoebi: q tripodas

Antiptosis

clari lauros q sydera sentis ⁊ volucrū linguas ⁊ ppetis omina pēne. sentis eni vbū tā pmis q vltimis iūgit: od

Ntūs pro genitiuo.

id mesozeugma. i. zeugma a medio nolat: aut cū vno verbo sensus claudunt: quale est illud Cice. in catilinā. nihil te nocturnū psidiū palatij: nihil vrbis vigilie; nihil timor ppli; nihil 9cursus bono⁊ olm: nihil hic munitissim⁹ senat⁹ hndi loc⁹: nihil ho⁊ ora vultusq mouerunt: oēs sensus supiores 9cludit vno vbo mouerunt: ⁊ inde hypozeugma dr: hoc est zeugma ab inferiori. ¶ Antiptosis dr ab anti qd est p ⁊ ptosis casus. vnde q Diome. atq Donatus dicūt solocismū esse p casuū mutationē. cū vo rō aliq figura est: q latissime ptz: atq omissis q Marcel. colligit ex vario auto⁊ vsu ntūs ponit p gtō. Uer. v. en. cressa genus pholoe gemini circum hubera nati. i. gñis cretēsis. Gel. lib. xviij. Arist. inqt libri sunt vē gen⁹ elegātie referti. i. ols gñis. ⁊ in. ff. ti de fundo instructo. eadē rōne ponit actūs p gtō: nisi forte ⁊ ntūs est in lib. cui⁹ initiū est qsitū supellecticarios inqt ⁊ ceteros id gen⁹ seruos p eius gñis. Liui. apud priscia. qn duo inqt cōsules ei⁹ anni alter morbo alter ferro periissent suffectum cōsulē negabāt comitia h'e posse. due ordinarij cōsules dixit p duo⁊ cōsulum ordinario⁊. Nā quēadmodū dixim⁹ ī plepsi si ad ea q diuidunt vba singlr cōsequētur gtiū op⁊ pponi plurale diuidēdo. Ntūs quoq ponit p vctō. Uer. j. en.

Ntūs pro vocatiuo.

nate mee vires mea magna potentia solus. Pli. vij. na. hist. Salue prim⁹ olm parens patrie appellate. Nominatiuus pro ab'tō. Cice. in Lelio. Quid eniz indigens. aphricanus mei: p. in quo: ⁊ illud ex euāgelio. si quid aliquē

Gtūs pro nolatiuo.

defraudo: reddo quadruplū pro in aliquo. Genitiuus pro nominatiuo. Cice. in. j. de diuinatione. cum illius diei mihi venit in mentem pro ille dies: qd exemplum inter idiomata sermonis latini Diome. posuit. Idē quoq Cici

Gtūs pro oblatiuo.

in verrē. Ita velim mihi deos propitios: vt cum illius mihi tēporis venit in mentē: pro illud tempus. Ualla aliquod substantiuum in his clausulis subintelligendum esse opinatur: puta conditio: aut status: aut, fortuna. gtūs pro

ntō vel

nolatiuo vel actō ex figura greca. Terē. quot illic holm litigāt: pro quot holes. Idem. dij boni: boni quid porto: ꝓ qḋ bonū. Hora. j. ser. ille repotia natales aliosve dierū: ꝓ alios dies. Etūs ꝓ abltō. Cic. ad herē. v. tarorꝫ officiū eū iis de rebus posse dicere quo ad eius fieri poterit. i. ab eo. Datiuus ꝓ actō ꝯ prepositione. Uer. j. eñ. Inferretqꝫ deos latio. i. in latiū. ꝯ in eodē. venturū excidio libycꝫ. i. l excidiū. Accusatiuus ꝓ ntō. Uer. j. eñ. Urbē quā statuo vestra est: pro vrbs. Uocatiuus pro ntō. Septim⁹ casus pro gtō. Uerg. j. eñ. Sunt mihi bis septem prestanti corpore nymphe: pro prestantis corporis. Pli. libro. vij. natu. histo. gentez sylvestrem stridoris horrendi hirtis corpor b⁹: oculis glaucis: dentibus caninis. Alia ratione Plautus in cassina posuit septimū casum pro genitiuo. Habet inqt gladium: sed duos: quibus altero te occisurum ait: altero villicum: quibus dixit ꝓ a quorum.

Datiuus ꝓ accusatiuo.
Accusatiu⁹ ꝓ nolatiuo.
Uocatiu⁹ ꝓ nolatiuo.
Septim⁹ casus ꝓ gtō.

¶ Christophorus. Ego ꝯ tu aliqñ poete ordinem peruerterunt personarū. Terentius in adelphis. Hec se neqꝫ tu sciamus: neqꝫ ego non sinit egestas.

Ego ꝯ tu.
Synthesis.

Synthesis ē attributio ꝓprietatꝫ vni vel plurib⁹ copulatꝫ: qḋ fit nō grā vocis sꝫ significati: vt ps i frusta secāt: ꝯ reqrūt tria: hoc est vnū subiectū vel plura copulata: ꝓprietas: ꝯ attributio ꝓprietatis cōcordās cū significato ꝯ nō cū voce. Synecdoche ē attributio partis ad totū sub ꝓprietate verbi vel participij: vel nominis adiectiui: vt expleri mentē nequit: nuda genu nudoqꝫ sinus collecta fluentes. ꝯ requirūtur tria: hoc est totum: proprietas: ꝯ ps in accusatiuo posita.

¶ Ant. Synthesis grece latine iterꝑtaꝛ cōpositio: que quoties fit solecism⁹ est nisi aliqua ratione excuseꝛ: vt Uer. j. eñ. Pars in frusta secāt verubusqꝫ tremētia figūt: pars posuit pro aliꝗ. Hora. Iactam⁹ iampridē ols te Romaꝫ beatuꝫ. ols, Roma. posuit ꝓ oēs romani. Terē. in adel. aperite aliquis actutū ostium: pro aliqui ex vobis aperiant. Apul. iij. flori. ingens frequentia cōuenere. ꝓ homines frequentes. ¶ Synecdoche grece interꝑtaꝛ cōprehēsio: ꝯ est quoties id qḋ est partis datur toti: vt niger capillos ꝓ eo qḋ est habens capillos nigros. dicit autē posse fieri per verbum subaudi neutrū. Uer. iij. geor. Micat auribus ꝯ tremit artus. Idem. j. eneid.

Synecdoche.

Expleri mentem nequit: id est non habet mentem expletam. Idem. v. Flauaqꝫ caput nectuntur oliua per participium. Uer. j. eneid. Nodoqꝫ sinus collecta fluentes. hoc est habens sinus fluentes collectos: per nomē adiectiuū. vt idem in eodem. nuda genu: id est habens genu nudum. Hora. carmi. quam notam duxit viuens videri. Cetera fuluus. Hec figura quāqꝫ poetis tantum sit permissa: vtuntur aliquando illa ꝯ historici qui nonnunqꝫ in genere dicendi poetas imitanꝛ. Liui. xxij. ab vrbe. At vero Hannibal ipse dum murum incautus subit: aduersum femur tragula ictus cecidit. Pomponius mela de britannia. vltro inquit corpora infecti. Idē alio loco. formare totum bracchati corpus: ꝯ nil qua vident ora tecti. Apu. j. metha. Tremor inquit viscera quatior.

¶ Chri. Synthesis est. Fit etiam synthesis per primā personā. Pli. in prologo. Magna pars studiorum amenitatē quimus. ¶ Synecdoche citra grāmaticē et apud rhetores fit: qñ rei partē pro toto accipimus. Uerg. Talis vociferans tectum omne replebat. i. domū: domus enim tectū paries ꝯ cementum partes sunt. Historici vero partem quam poete in accusatiuo ponunt in effectiuo collocat. Salu. C. Anto. pedibus eger in prelio adesse nequibat. ꝓ quo oratores pedibus egris: poete vero pedes eger dixissent: sed de his latius scripsimus in opere illo qḋ de causis integre ꝯ corrupte locutionis emisim⁹. Sed grāmatica synecdoche aliqñ fit in extrapositis. Hor. j. li. ser. pueri magnis ꝯ cēturionibus orti leno suspēsi loculos tabulamqꝫ lacerto: id est habentibus loculos suspēsos ꝯ tabulā.

¶ Libri tertij finis.

¶ Incipit quartus.

Liber quartus. ¶ Quemadmodū libro superiori dictū est ꝓceptiue grāmatice partes sunt quatuor. Orthographia que de litera. Prosodia que de syllaba. Ethymologia que de dictione. Syntaxis que de octo partium orationis ꝯstructione disputat. ¶ De litera pauca in eodem libro tetigimus: qꝛ eius cōsideratio ꝑ singulas fere dictiones spargaꝛ: atqꝫ ex libris quos de vocabulorū significatione ptim edidimus: partim edituri sumus petenda est: quandoquidem singularia sub generalibus preceptis comprehēdi nō possunt. De syllaba copiosius in libro sequēti differetur. De ethymologia parte illa que circa singularum dictionū accidentalia versatur tribus libris superioribus per omnia f. re disputatū est. Nā deriuationes significationesqꝫ ad memoratos vocabulorum libros refertur: de quarta grammatices parte quaꝫ greci syntaxim: nos partiū orationis ordinē siue constructionē vocamus: in hoc quarto libro disputabimus. Resumentes in primis que de cōbinatiōe adiectiui cū substātiuo: relatiui cū antecedēte: nolatiui cū verbo primo libro scriptū est: quoqꝫ in fine libri superioris de figura cōstructionis diximus. Igiꝛ primū preceptū cōstructionis id qḋ libro primo diximus propemodū naturale est: qḋ adiectiuum ꝯ substantiuū in tribus cōueniūt: in genere numero ꝯ casu. Quod si adiectiuū cū substātiuo in illis trib⁹ nō cōueniret: solocismus esset manifestari⁹: nisi aliqua ratione vitiū illud excusareꝛ: vt Cice. ad atti. Solius enī meū peccatū corrigi potest. Idē pro murena. ex tuo ipsius animo cōiecturā aperis. Idē in pisonē. Dico mea vnius opera rempublicā liberatā. Et illud ex euāgelio Luce. Tuā ipsius animā pertrāsibit gladius. Excusaꝛ autē hoc vitiū qḋ genitiui illi solius ipsius vnius ad genitiuos substātiuos referunꝛ: qꝛ recesserunt ab vsu. in quorū locū substituta sunt pronomina possessiua: quēadmodū libro. j. dixim⁹: ꝯ infra cū de cōstructione verborū impersonaliū interest ꝯ refert dicturi sumus: ageꝛ. Nam qḋ Cicero in. iij. de oratore dixit Uolūtati vestre omniū parui: nō pōt ea necessitate excusari: cū potuisset dicere volūtati vestrū oium parui. illud vix tolerabile quod Ouid. in epist. ouidues scripsit. Et flesti ꝯ nostros vidisti flētis ocellos. Nā ꝯ nostros posuit ꝓ meos: ꝯ meos ꝓ mis. flētis vero quē genitiuū esse ex syllabe quātitate deꝓhēdiꝛ: nō ad vocē: sꝫ ad significationē retulit. Quod si post illa ꝓnomina possessiua que pro substantiuorū genitiuis ponunꝛ alterū substātiuū sequaꝛ in genitiuo intolerabilis erit ꝯstructio: quale est illud Boetij in. j. de cōsolatione. Solanꝛ mesti nūc mea fata senis. Et illud ex tertio libro regū. Tulit filiū meū de latere meo ancille tue. Et illud qꝫ pauli apostoli in prima epistola ad Corinthios. Salutatio manu mea Pauli. Nisi forte appositio duorū substantiuorū pro mis senis: mis ancille: mis pauli. Neqꝫ enī potuit dici mei senis: mee ancille: mei pauli: qꝛ error esset similis illi cui⁹ merito Ualla Priscianū refellit dicētē. Mei Prisciani egeo: tui Prisciani egeo: significabat enī idē qḋ meo Prisciano egeo tuo Prisciano egeo: nō me Prisciano egeo te Prisciano egeo. Ablatiui preterea numeri singularis hoꝝ nominū siue participioꝝ pñs absens iungunꝛ cū ablatiuis pluralibus quorūdā substantiuoꝝ: vt apud Terentiuꝫ i eunucho. Nescio qḋ profecto absente nobis turbatum est domi. pro absentibus nobis. Plautus i emphitrione. Neqꝫ nobis presente aliquis quisqꝫ nisi seruus. Pomponius attelanarū scriptor. qḋ enī apud forū presente testibus mihi vendidit: pro presentibus testibus. Neuius. Uolumus dona dare presente olbus: pro presentibus olb⁹. Acti⁹. est res aliqua presente his prius natura destituit pro presentibus his. Preterqꝫ autoritate potest excusari hoc vitiuꝫ illa ratione Marcelli qui putat has dictiones absente presente forme esse monopote. Genera qꝫ ꝯ numeri confunduntur cū non ad vocē sed ad rem adiectiuū referꝛ. vt Uerg. vij. eñ. Pars arduus altis pulueruIentus equis furit. Idem in. iiij. pars grandia trudunt obnixe frumenta humeris. ꝯ Hora. in. j. ser. Legati missi magnis de rebus vterqꝫ et

Partes preceptiue grāmatice sunt quatuor.
Mea vnius opera.
Ḡna et numeri aliqñ ꝯfundūtur.

Antonius Nebrissensis.

Ovi. de remedio. vtraq̃ formose me iudice sunt venerande. Idem in episto. oenones. Miscuim⁹ lachrymas mest⁹ vterq̃ suas. Hinc etiã pertinet illud Uer. xij enei. Dant sonitũ spumosi amnes ⁊ in equora currũt quisq̃ suũ populatus iter. Idẽ in eodẽ pro se quisq̃ viri summa nitunt̃ opum vi. ⁊ illud Liuij. Multi summo cũ parentibus certa re quoq̃ ciuitas suis. Secundũ quoq̃ adiectiuũ genitiui singularis posse iungi cũ substantiuo plurali suo loco diceimus. Cõstruunt̃ etiã inter se genera diuersa. vt Uer. dulce satis humor est depulsis arbutus hedis. ⁊ qđ sequit̃.

Relatiuum est duplex. Triste lupus stabulis, maturis frugibus imbres. vbi dulce ⁊ triste diuersis gener. h⁹ copulant̃. Illud quoq̃ Luca. in .j. Hinc leges ⁊ plebiscita coacte. Relatiuũ duplex: est relatiuũ alterũ substãtie: alterũ accidẽtis.

Relatiuum substantie. Relatiuũ substãtie est quod refert antecedẽs substãtiuum: qualia sunt qui. que: quod: suus: sua: suum. ⁊ alia pronomina relatiua que dicuntur identitatis. Sunt alia relatiua que dicuntur diuersitatis: vt alius alter reliquus ceter cetera ceterũ: ũ ceter vspiam reperitur

Relatiuum accidentis. relatiuũ accidentis est qđ refert antecedẽs adiectiuum: cuiusmodi sunt qualis quantus quotus cuius. Relatiuũ accidẽtis cũ antecedente debet cõuenire si nõ sequatur alterum substantiuum cũ quo iũgi possit: vt si dicas: misi tibi libros mendosos: quales mihi dederas. Quod si alterũ substãtiuũ sequatur: cũ illo debet conuenire: vt est animal variũ: qualis est mulier. est templum magnum quantus est mons. Horatius tamen in epodo singulari exemplo relatiuũ accidentis antecedenti retulit dicens. Sed incitat me pectus ⁊ mamme putres equina quales vbera. Relatiuũ vero substantiuum cũ antecedente dз in genere ⁊ in numero ↄuenire: vt ego sum qui doceo. Si tamen quis vel qui inter duo ponatur substantiua vtriq̃ illorum referri potest: vt si dixeris est animal qđ appellant origem: vel quã appellãt origem. Si tamen substantiuũ quod sequitur nomen est ꝓpriũ relatiuũ illi debet respondere. vt Sallu. in catilina. Est locus in carcere qđ Tullianũ appellatur. Liui. anxur fuit que modo sunt terracine. Et paulus ĩ episto. ad Galathas Hieronymo interprete. Semini tuo qui est christus. Uer

Seruitia ꝓ seruis. gi. j. eneid. est locus hesperiã graij cognomine dicũt: vbi Seruius notat debere subintelligi quam ⁊ nullo modo quẽ: soloecismũ tamẽ fecit Ennius apud Diomedẽ cũ inquit. quis tu es mulier qui me insueto nũcupasti nomine qui dixit pro que. Sed quẽadmodũ hoc vitium intolerabile est: ita illud excusari potest qđ Boetius de cõsolatione scribit. nihil im beillius homine quos morsus muscularũ necat. Nam cũ homo indifinite significet retulit ad singulos qui sub specie humana continent̃. illud quoq̃ Sallu. in catilina. interea seruitia repudiabat: cuius initio ad eũ magna copia ↄcurrebat: cuius dixit ꝓ quorũ excusari potest qđ seruitia pro seruis singulari numero caret: qз si haberet ita dixisset seruitiũ pro seruis: sicut iuuentutẽ pro iuuenibus: sed hoc in singulari diximus: illud tñ cum in plurali: vel potius dixit cuius substãtiue in genere neutro: pro cuius rei: quale est illud Terẽ. in eunucho. Qui habet salem quod in te est: id est que res. Ad rem quoq̃ non ad vocem refertur quandoq̃ relatiuũ: vt apud Teren. in andria. Laudare omnes fortunas meas: qui haberem gnatum tali ingenio preditũ. meas dixit ꝓ mei: ea ratione qua supra diximus in pronominibus possessiuis subintelligi genitiuos illos quorũ in locũ successerũt. Ergo laudare pro laudabant omnes fortunas meas: id est mei qui haberem gnatum ⁊ cetera econtrario. Idẽ in eodem. Si quisq̃ est qui placere se studeat bonis quam plurimis in his poeta nomen profitetur suum: excusatur vitium ꝙ quisq̃ est qui ad plures pertinet nominatiuus ⁊ verbum. Soloecismi quoq̃ sunt ꝯ hoc preceptũ: sed excusantur aliqua vna ex figuris de quibus in fine libri superius dictum est.

¶ Liber quartus de Constructione octo partium orationis.

¶ Caput primum de Constructione verborum actiuorum post se.

¶ Epitome.

☞ Pars orationis queq̃ cui iungi desideret hic monstratur: et primo verbum actiuum cui construatur: ⁊ quas post se orationis partes ⁊ casus asciscat: hoc caput primum docet.

Uerba partim sunt ꝑsonalia: partim impꝑsonalia. Personalia sunt q̃ hñt numeros ⁊ personas. Impersonalia sunt q̃ carẽt numeris ⁊ personis: de quib⁹ postea diccimus. Personalia rursus in quinq̃ genera diuiduntur. actiuum: passiuum: neutrum: deponens: commune. Actiuum verbum est illud qđ desinit in o: ⁊ habet passiuum in or: et exigit ante se nominatiuũ in persona agenti vel faciẽti ⁊ accusatiuũ in persona patienti. Eius complures sunt species.

¶ Liber quartus de constructione.

Antonius. Quemadmodũ est ṽbũ ꝑsonale ante se cũ nto ↄstruit̃: ita post se varios casus recipit: quã rem nunc aggrediemur ab illo potissimũ facientes initiũ ꝙ ṽba partim sũt ꝑsonalia: partim impꝑsonalia. Itaq̃ ꝑsonale ⁊ impersonale duo ꝑma gña sunt verborũ: cũ Diomedes atq̃ Donatus partim ad significationẽ verborum partim ad modos ṽbũ impꝑsonale referãt. Illi nãq̃ ad quinq̃ gña ṽborũ siue significatiões addũt sextũ qđ appellãt impꝑsonale: ⁊ ad quinq̃ modos sextũ qđ eque vocãt impꝑsonale. Nos tñ q̃ significationẽ ĩ quinq̃ gña ⁊ modos ĩ numeꝛũ q̃nariũ diuidim⁹.

Uerbũ ꝑsonale. Impersonale verbum. Prima diuisiõe ṽborũ impꝑsonale pertimur vt sit illud ꝑsonale cui⁹ tpa ꝑ numeros ⁊ ꝑsonas explicant̃. Impꝑsonale cui⁹ tpa numeris ⁊ ꝑsonis carẽt. Differt autẽ ab infinito mõ q̃ eque numeris ⁊ ꝑsonis caret: qđ infinitiu⁹ ṽbũ alteri⁹ modi desiderat: impꝑsonale: nõ ĩdiget ṽbo alteri⁹ modi: q̃n poti⁹ ipsum libere ꝑ oẽs modos spargit̃. Sз ṽbi ĩpersonalis ↄsideratiõe ĩ aliũ locũ reiecta ṽbũ ꝑsonale ĩ quinq̃ gña: vt dialectici dicũt, subalterna diuidim⁹ oꝛ actiuũ: passiuũ: neutrũ: deponẽs: cõe: de q̃b⁹ singulatim differẽtes dicemus.

Actiuum verbum. ¶ Actiuũ ṽbũ esse illud qđ ĩ o desinit habetq̃ passiuũ ĩ or. Hec diffinitio nõ oĩa: sз pleraq̃ hui⁹ gñis verba cõplectitur. Nã audeo audes. volo vis: facio is. ⁊ do das actiua eẽ nemo dubitat: q̃ tñ ĩ voce passiua nõ habẽt audeor: volor: facior: ⁊ dor. Illa q̃з defectiua odi odisti: noui nosti: memini nisti, cepisti: inter actiua ꝓpe numerãda sunt: q̃ndoq̃dẽ cũ actõ cõstruunt̃: q̃ tñ neq̃ vocẽ actiuã in o: neq̃ passiuã in or habent. ¶ Et exigit ante ntĩ. Hoc commune est oĩbus verbis personalibus pro persona agẽti vel facienti: hoc ꝓpriũ est verbi actiui vel neutri actionẽ significãtĩs nã reliqua verborũ genera possunt ẽt passiue significare: exigunt q̃ ante se nõiatiuum ꝓ persona patiẽti: vt exulo exulas: letor letaris: criminor criminaris

Accusatiuũ in persona patiẽti: hoc etiã cõi ꝛ deponẽti cõe est: nisi ꝙ oĩa actiua possunt cõstrui cũ accusatiuo: non tamen omnia sed q̃dã coia ꝛ deponẽtia. Quod vero dixit in persona agentis vel patientis non otiose dictũ est. Nam differentia illa inter agere ꝛ facere qua vtitur Arist. vj. eth. ꝛ. ix. methaphysicorũ nõ solũ a philosophis: verũetiã a studiosis lingue latine obseruat: vt facere sit rerũ i materiã exteriore trãseũtiũ: vt feci domũ. feci librũ: feci op⁹. Agere vero est rerũ immanentiũ: vt ago fortiter: ago prudẽter: ago oratione. Ego hoc loco no possum satis mirari que demẽtia grãmaticos ceperit ptim iuniores: ptim etiã quosdã ex antiquioribus: vt verbũ actiuũ diffiniant: qd põt cõstrui cũ acto noĩm significantiũ animal rõnale: neq; eñ aliã ob causã illos hoc scripsisse arbitror: nisi vt difficultatẽ augerẽt iis in rebus quibus nulla erat difficultas. Nã quid per deũ immortalẽ obsecro te ad grãmaticũ rei literarie pẽrtum adhuc rudẽ scire attinet qd sit trãsire i alal rõnale: qd i alal irrõnale. Aut si dicere possimus ego exerceo terrã: tu seminas agrũ: ille comedit panẽ. cur etiã si rerũ natura non patiat nõ possum⁹ dicere. ego aro mulierẽ: tu seminas filios: ille comedit puerũ. atq; i voce passiua: ego aror: quẽadmodũ apud Oui. ij. me. tellus dicit: totoq; exerceor anno. ꝓ aror. Uer. j. ge. Exercetq; frequens tellurẽ atq; imperat aruis. Et qd pau. ad Timotheum. c. iij. scribit eñ iã deubor. Qd si seminor a patre: comedor a lamia: ꝛ filia dicere nõ possum: qm illud dici posse rex natura nõ patiẽ: ac licebit dicere: ego nõ aror: no seminor: nõ comedor: sꝫ nec arari: neq; seminari: neq; comedi possũ. Neq; illud dici posset: asin⁹ cẽtupes volat: bos alat⁹ disputat: vulpes argutia cauillaẽ. Et nõ intelligũt hõies periti aliud esse grãmatice loq̃: aliud verũ a falso distinguere: qd ꝓpriũ e dialectici. Pari stultitia sũt qui rẽ neq; phis quidẽ oib⁹ perspectã conanẽ ad grãmaticẽ trãsferre: quo miserox simpliciũ puerox ingenia vexẽt ꝛ torqueãt in re q̃ nihil ad illos ptineat. Aiũt nãq; ṽba illa: metuo: timeo: formido: ꝛ q̃ ad sensus exteriores i̲teriores q; ptineãt: qualia sunt video: audio: tãgo: intelligo: sentio: cõstrui: cũ ntõ in ꝑsona patiẽti: ꝛ cũ actõ i ꝑsona agenti vel facienti: vt si dixeris: video lapidẽ: qꝛ lapis sensũ videndi moueat idcirco agere putãd⁹ sit. Hoc est simplicitatẽ puerilẽ erudire: an nugis vel poti⁹ nebulis q̃busdã inuoluere: aut cũ dr: video lapidẽ quo puer intelligit lapidis ipsũ oculos meos mouere: cũ et iter phõs sint q̃ dicãt visionẽ ꝑ radiox ex oculis emissionẽ fieri. Eadẽ rõne pauca admodũ ṽba essent q̃ nõ hẽrent significationẽ inuersam: vt in voce actiua ꝑsona agẽs vel faciẽs sit in actõ: at e diuerso patiẽs in ntõ: cũ presertim phi dicerẽt ꝙ oẽ agẽs agẽdo repatiẽ: hoc eñ nõ q̃ aliqd e mat ab illo patiẽ: cũ amor vt phisici dicũt affect⁹ vel vt iuniores dicũt passio sit: sed hoc nõ magis ad grãmaticũ ptinet: q̃ verũ a falso distinguere: cũ hoc ad dialecticũ vt diximus: illud ad phm pertineat. Eius hoc est ṽbi actiui complures sunt spẽs. siue grad⁹: siue ordines: sunt eñ sex. Nã cũ sit ṽbi actiui ꝓpriũ posse cũ actõ ꝯstrui: aut cõstruiẽ tñ cum accõ: aut cũ actõ ꝛ gtõ vel dtõ vel altero actõ vel septimo casu vel abltõ cũ ꝓpõne a vel ab. ex q̃ fit vt verbi actiui sex sunt spẽs. Species autem non eo modo accipim⁹ quo grammatici: qui in singulis partibus orationis ponũt specie pro illa forma qua primitiuum a deriuatiuo distinguitur: sed quo dialectici qui generi supponunt species: vt cum sint quinq; genera verborum quodlibet genus rursum diuidatur in species. Species.

Liber quartus de constructiõe quã nouissimũ libri superioris receperat caput: liber hic quartus cetero rũ librox potissim⁹ absoluit. Quippe libri reliqui voces tñ: at hic quart⁹ sermonẽ ꝯstructũ ꝯtinet. Est eñ sua cuiusq; orõnis partiũ ꝯstructio: sed oĩm partiũ solius verbi cõstructio est facile ꝑnceps. Pẽdẽt eñ partes singule a verbo vt eo tandẽ velutí nexu ferruminentur ꝛ sibi cõstent. Nã authore Quint. in verbo vis sermonis est. ¶ Uerba partim. hoc ṽbi cuiusq; deductiõe vsus videẽ. Quint. institutionum lib. j. quũ ait. Accipimus aliter. Pandiẽ interea dom⁹: aliter tollis turbatur agris. nunc vero turbatur impersonale: pandiẽ quidẽ ꝑsonale dignoscit: nullũ itaq; verbũ siue finitũ: vt amo ꝛ pudet: siue infinitũ: vt amare pudere: nõ vel ꝑsonale vel impꝑsonale est: eo ṽo ꝙ quidã dicũt verbũ ꝑsonale ꝛ impersonale esse simul: cuiusmodi foret placet ꝯstat: dicim⁹ eñ ꝑsonaliter placet mihi lectio: ꝛ impꝑsonaliter: placet mihi legere. Uñ colligũt verbũ debere diuidi ꝑ ꝑsonale tñ: atq; impꝑsonale tñ: ac demũ per ꝑsonale ꝛ impersonale simul: facile huic cauillo respõderi põt hãc ꝑceptionẽ exegeticã esse: nõ aũt historicã: atq; nusq̃ apud latinos authores idẽ ṽbũ simul ꝛ ꝑsonale ꝛ impersonale reperiri. licet: methodicus vero preceptor tradere possit aliquod verbum ꝑsonale ꝛ impꝑsonale precipiendo declarari. Aiaduertẽdũ est plurimas verbi apud neotericos preceptores diuisiones inueniri tum ratione significationis: tum vero ratione vocis. Significationis aũt: vt verba partim sunt substãtiua: vt sum es: partim vero adiectiua. vt amo amas. verba partim sunt ꝓpria. vt dolet mihi caput: partim ṽo figurata: vt doleo caput. verba partim singularia: vt habeo grãm. ptim vero pluralia: vt ago gratias: verba partim reciproca: vt capit me dolor: vel capio dolorem: partim vero no reciproca: vt lectio fastidit me: nõ aũt ego fastidio lectionẽ: nisi tropicos dicatur. ṽba partim sunt corporis: vt cõsternor cõsternaris: partim vero animi: vt cõsternor consternaris. Uocis autem respectu. Uerba partim sunt primitiua: vt video vides: ptim deriuatiua: vt viso visis ṽba partim sunt simplicia: vt video vides. ptim vero cõposita: vt ꝓuideo ꝓuides. Uerba partim sunt integra: vt doceo es. ptim ṽo defectiua. vt queso quesumus. Uerba quedã sunt congressiua: vt mando mãdas mãdo mandis. quedã sunt nõ cõgressiua: vt doceo doces. verba quedã sunt transgressiua: vt mereor merui: soleo solit⁹: quedã vero non transgrediunẽ: vt doceo doces. nõ igitur ṽbi vna dũtaxat datur diuisio. Sed author illã olim supremum delegit: vt cuius autor est Quintilia. Varie verborum diuisiones.

¶ Actiuũ verbũ est illud. Hec diffinitio omnia verba complectitur actiua tam integra q̃ defectiua: nullũ eñ ṽbũ est actiuũ: qd nũc vel aliquãdo non fuerit eius passiuũ in or. ꝛ actiuũ in o: vt sacior ꝛ cepio. Nigidius apd Marcellũ. Qd dico hmõi faciẽ. Tintinius apd eundẽ. petunt cõsiliũ m bona gratia: vt parui faciaẽ. Plau. in menech. pugnas velitis cepio. Cato. cepiã seditiosa ṽba facere. Qd ṽba hec defectiua olim vocẽ passiuã habuerint: nullum maius signũ esse potest q̃ qd audeo: potius ausus sum in preterito formet q̃ auderi: pariter ab odi odisti osus sum venit. Gellius. cum sum ausus morũ causam. Tertulianus. odiẽ ergo in hominibus. idem. vincimus cũ odimur. Quãq̃ quis non videt verba horũ cõposita in vtraq; voce variari: vt trador. infitior que a do et facio sunt cõposita. quinetiam dicim⁹ verificor ꝛ reminiscor a facio ꝛ memini deducta ea lege: vt nemo vnq̃ legerit: vel verifico: vel reminisco: nisi reprehensum: quale esset illud Ausonij i epigrammate. Cui reminisco putat se dicere posse latine: hic vbi conscriptũ est faceret cor si cor haberet. Exigũt autem construi verba actiua cũ accusatiuo post se pene proprium eis est. Quoniam si a communibus ꝛ deponentibus etenim cõstrui se pe cum accusatiuo hoc contingit ꝙ olim actiua fuere. Ennius apud Noniũ. non tibi bene vult qui te criminat falso. Plautus in asinaria. Meũ caput contemples dixit. Quod si quis legat Nonium atq; Priscianũ inueniat nihil me finxisse mentitũ. Colligatur igitur hec verbox actiuorum diffinitio. ita sepire facio ꝛ facior. Contemplo ꝛ contemplor: vt amo amor. tametsi differant tempore: atq; ego meo authore nihil inficias eo: nam perinde ille vsitatis verbis tantũ: atq; ego de vsitatis obliteratisq; simul intelligo. optimi tamen authores persona hac agenti vsi sũt in accusatiuo propter conuenientiam relatiui ꝛ antecedentis subsequente tamen relatiuo. Ouidius. cecidere manu quas legerat herbas: id est herbe cecidere: nam si ꝑcederet antecedẽs eclipsis dicenda esset hinc antiptosis: vt Uergilius. Urbem quam statuo vestra est. ¶ In persona multis hec dictio est in loco scripta risui est ne dicam derisui: vt quis non inuet suppositum semper esse persone tertie: vt si dicas: fama loquatur opus: vbi fama si quis dixerit habere personam: ei procul dubio insultabitur. Quos non possum plurimũ nõ mirari: quia non nouerint

pueros latine proprietate nudissimos pauloante. ¶ In preterecit amētis tres sensisse psonas rebus vniuersis ac cōmodādas: vt ego sit prime: tu vero scđe. cetera ꝟo quoq; orbis est capax vniuerse tertie tm̄. appellat igit mei ho dicus pceptor q̄cq̄d ꝟbo suppositū dare pōt psonā: ꝙ q̄dē improprie quā dictionū improprietatem plurimis vsur pat in locis. vt vnitatē appellet nūerū actū i tpe: tpa atq; cetera id gen⁹. ¶ Agēti vl' facienti. Ci. li. ij. academicaꝝ qōnū. oē op⁹ in agēdo vl' faciēdo: nā ego suo togā: ego psona faciēs ē: vt si dicas: ego video togā. idē ego agēs ē: quod licet experiri ferme per singula verba.

¶ Prīa spēs ꝟboꝝ actiuoꝝ ē q̄ post se cōstruunt cū actō tm̄: q̄lia sūt amo as. aui. ē aliq̄d p̄seq̄ quodā ceco ꝛ inmoderato amore: vt ego amo filiū. Redamo as. aui. ē in amore repetitionē facere: vt ego redamo amātē me. Deamo as. aui. ē adhuc vehementi⁹ ꝛ plusq̄ amare. vt Terē. deamo te. Adamo as. aui. ē ip̄z facere. s; lasciuiori quodā atq; amatorio mō: vt mr̄ filiū amat q̄si adamat. Diligo is. xi. ē cū rōe ꝛ electiōe aliq̄d amare vt ego diligo res hōestas. Colo is. colui ē dignitate maiorem honorādo diligere: vt ego colo pncipes terre. Colo colis ē exercere: adornare: siue habitare: vt colo agros: colo faciē: colo domuz. Trabo trabis

Prima actiuorum species. ¶ Anto. Prima igit ꝟboꝝ actiuoꝝ species ē q̄ post se ꝯstruunt cū actō tm̄: vt amo vxorē: doceo filios: nō ꝙ vllū sit ꝟbū qđ preter actm̄ nō possit alios q̄z casus recipere: s; qđ plerūq; actō cōtētū sit: vt ego amo vxorē voluptati amore q̄dā singulari: doceo tibi filios grāmaticā tanti quāti ali⁹ dialecticā: atq; ecōtrario nullū ꝟbuz ē qđ nō possit absolutū reperiri: vt Oui. prīa mihi nutrix coli dixit amas. neq; eni expssit quē amaret. posuim⁹ aūt i q̄libet spē pauca ꝟba illa: pcipue i quib⁹ aliq̄ dūa est: nam reliqua a lexico

Amo. illo nostro diffusiori repetēda sunt. Amo as. inter amo as. redamo as. deamo as. adamo as. diligo is. colo is. hoc iterest ꝙ amare ē vehemēter atq; affectu q̄dā ceco ꝛ imoderato aliq̄d amore p̄seq̄. Redamare ꝟo ē repetitionē i amore facere: vt apul. i li. de phia. nec reciprocari queāt vt amēt q̄ redamant. Deamare est adhuc vehemēti⁹ ꝛ plusq̄ amare: vt Teren. in heauton. deamo te inq̄t syre. Adamare est idipm facere: sed lasciuiori quodā atq; amatorio modo: q̄ differēt. a vel Quint. ꝟbis ostendit i declamatiōe p vxore. Matres inq̄t liberos suos tāq; adamarit amāt. ꝛ quō id fiat subiūgit. videbis oclos nūq; a facie vultuq; deflectere: comere caput: habitūq; ꝯponere. ꝛ q̄ sequunt. Cic. tm̄. in epi ad curionē p amare posuisse videt cū scribit: quaꝝ laudū gloriā adamaris: diligere ꝟo rōnē quādā atq; electionē pre se fert. vt diligere sit op⁹ rōnis.

Colere. Amare vero eius ptis irrōnalis qua cōcupiscim⁹: vn̄ ꝛ in sacris literis frequētior ē vsus dilectiōis q̄ amoris: qđ huic passioni ꝟo rō subest. Ci. in epi. ad brutū. L. Clodi⁹ valde me diligit vel ēphaticoterō. i. expressi⁹, valde me amat. Idē in alio loco. Dolabellā antea diligebā: nūc ēt amo. Atq; adhuc alio loco alio. sic igit facies ꝛ me amabis aut q̄ su; cōtent⁹ diliges. Colere ē superiore gradu ac dignitate cū obseruātia quadā amare: quā dūam distichō i lo Mart. oñdit: vis te sexte coli volebā amare. S; si te colo sexte nō amabo. Nā omisso sensu turpiori in q̄ plerīq; volūt videri igeniosi: hoc vult poeta significare: cū amicitia teste Ari. nō possit esse nisi iter eq̄les o sexte tu

Colo. vis coli tanq; ab amico iferiori: ego volebā amare te tanq; eq̄lē. S; si colo te q̄si maiorē amicū non amabo te: q̄

Amare q̄d sit. iā nō es equalis ea rōne q̄ vis a me coli ꝛ obseruari. ¶ Colo is. ui. pter eā significationē quā supra memorauim⁹ sig̃at etiā exercere vl' adornare. vn̄ agricolas ꝛ colonos dicim⁹ q̄ colūt agros: ꝛ faciē colere femine dixi. Est ēt colere habitare: vt apud Uer. in buc. pallas q̄s ꝯdidit arces ip̄s colat. ꝛ Iuue. nos vrbē colim⁹ tenui tibicine fultam. ¶ Chri. Prīa spēs. actūs ille quē singule spēs capiūt alteri casui adiūctū huic spēi sol⁹ accidit: vt nos patriā fugimus ceteꝝ regimine. Uarro hui⁹ spēi ꝟba cōplurea casus ascisciūt: vt si dicas: ego quāticūq; hos tres annos summo discā studio latinitatē mee soli⁹ iocūditati. Amo as. aui. Quid sit amare ex Cic. li. de ami. plane colligit. Amare eni inq̄t ille nihil aliud est q̄ cū ipm diligere quē ames: nulla indigētia: nulla vtilitate q̄sita. qđ ꝟo amare maioris sit momēti q̄ diligere manifestissime Cice. ad dolabel. scribēs demōstrat. ait eni Cice. qs erat q̄ putaret ad eū amorē quē erga te habebā posset aliq̄d accedere: tm̄ tn̄ accessit vt mihi denīq; nūc amare videar antea dilexisse. poete ꝟo aliq̄n rē iuerterūt. Terē. Nō pol q̄ pl⁹ queq̄; amē aut pl⁹ diligā habeo. Si tn̄ amo absolute ponat p

Diligo. capt⁹ sum amore accipit. Plau. amat fili⁹ certū est. ¶ Diligo is. xi. apud poetas ēt adamare est. Iuue. hūc diligit Aelia paup. oui. aut athlādiades turpi dilect⁹ amore: nec sp diligo remissi⁹ se gerit (vt plerīq; dicūt). Pli. ad mauriciū. diligo q̄dē adolescētē ardētissime sicut meret. erat ēt apō veteres diuidere. Plau. i curgu. Clupeat⁹ elephas vbi materia diligit. al aduertēdū est in hoc potissimū loco qđ Lau. tradit i hoc ꝟbo amo ꝛ silib⁹ sequēte ꝓpōne cū reciprocatiōe psone agētis eē ꝟbū amo absolutū: nō eni dr satis latine nos amam⁹ nos iter nos. S; nos amam⁹ inter nos. Uos amatis iter vos. amāt inter se. Ci. ad fratrē. pueri amāt iter se. Terē. q̄li nō nouim⁹ nos inter nos.

Redamo. Participia tn̄ in rna id patiunt respublica inter nos conciliatura cōiuncturaq; sit. Cice. ad pōpe. ¶ Redamo as. hoc ꝟbo. Cice. cū tēperamēto siue correctionis stigmate in lib. de ami. vsus est dicēs. Qui vel amare vel vt ita dicā redamari possit. ¶ Deamo as. de nūc auget: vt i demereor: deiero: deposco. Plau. i nerno. valde vterq; deamat.

Adamo. ¶ Adamo as. Qđ lasciuie est vt Quin. li. ij. insti. predulce illud lasciuie gen⁹ adamāt. Qđ iterdū p deamare capitur. Cice. p flacco. Laudē patrie in libertatē vendicande adamauit. Nam cū aspiratione adhamare veluti p hamo capere accipitur. Cic. apud Noniū. qui honores adhamauerūt: vix admittūt ad eos. his tandez compositis potuit adiungi: peramo as. p pfecte amare. Cic. li. j. de legib⁹. vbi illa sancta amicitia: si nō ip̄e amic⁹ peramatur

Colo. toto corpe. ¶ Colo is. Quatuor huius verbi significationes scribit author. de prima. Luca. v. Quiq; colit pm⁹ ducentē tpa ianum. ¶ Colo colis est terras quoquo modo optare. Quin. l. j. Quur. nō idem psuadens agricolis ne arua simul ꝛ vineta ꝛ oleas ꝛ arbustū colāt. Colo. i. orno ꝛ apparo. Quint. tu te colis: anteq̄; exeas domo. Colo. i. habito. Iuue. nos vrbē colim⁹ tenui tibicine fultā. Est ēt colere exercere. Liui⁹ li. j. pinde rem militarē colūt. Cic. li. j. officio. fili vt neq; amicitiā colere possis. Colo as. non datur vsui. Sed subcollo ꝛ decollo de quib⁹ dicimus in

Seruius. versiculo illo q̄ te subcollent excipiantq; sinu: nā colare iac ꝛ serum per i vnicū scribit. Admonendi sunt scholastici hoc in loco documētū illō cuius Seruius cā. j. est memor ex plinio excerpēs. Nec vos inquit Seruius decipiat ꝙ plin. dicit vt eloquētiores ee similib⁹ formemus. Nam ecce dicimus comedo illam rem: nec tamen dicim⁹ vescor illam rem: sed illa re. ip̄e etiā Pli. alibi dicit nō vsq; id faciendū eē. hoc Serui⁹: hinc colligas oportet amare ꝛ bene velle siue bn̄ capere: l; pene sint eiusdem significatiōis diuersuz tamē casum exigūt. Ecce dicim⁹ amo te: bene cupio tibi. decipio me. ꝛ imponis mihi. adiuuo hominem. ꝛ faueo homini: sub verbis tamen diuersi regiminis iam notissimum est eundē casum esse non posse: vt si dicas ego non oppugnaui fratrē tuū: sed expugnaui: ego nō offeci nec adiuui te. Meli⁹ Cic. ad metellum. quare non ego oppugnaui fratrem tuum: sed fratri tuo repugnaui.

traxi est, violentū aliquid raptare: vt trahe me post te. Duco ducis duxi est ducatū exhibere his que spō-

Traho. ¶ Ant. Traho is. xi. ē violēter raptare: ducere ꝟo est iis q̄ spōte sequunt quasi ducatū exhibere: quā dūaz Sen. i epi. c. vij. ad Luc. oñdit di. Fata volētē ducūt nolētē trahūt. A duco p̄terea

te sequunt. Terē. duc me ad illā. Duco ducis xi. ē co-
mitat⁹ officiū alicui a domo sua exhibere: vt deduc me
i forū. reduco is. p eodē s3 ad domū suā ē reducēdo:
vt reduc me domū. Deduco is. xi. est naues a terra i
aquā ducere vel trahere. Ver. Deducūt socij naues.
Subduco is. xi. ē p ɔtrariū ipas ab aqs ad terrā tra
here vel deducere. Ver. subducite naues. Ago ē ppe
capras vl' oues aū se cogēdo ipellere: vt capellas p-
tin⁹ ago. Ago is ēt est deducere equū vl' asinū sup ip3
eqtādo: vt ago mulas. Veho vehis xi. est aliqd supra
scip3 portare: vt vehe me humeris. Porto tas. aui.
est aliqd in suo corpe baiulare. vt porto pecunias.
Fero fers. gero is. baiulo as. p eodē. vt fero libros.

cōposita deduco & reduco pter gnalē significa-
tionē significāt ēt spāliter comitat⁹ officiū alicui — Duco cum compositis.
ꝑstare. Hor. j. S. occurrā i itinere ḋducā. Mar. dū
te psequor & domū reduco. Inter deducere q3
nauē & subducere nauē est dña: qḋ deducere ē
ex naualj i aquā imittere. Ver. iij. eñ. Deducūt
socij naues. idē l. iij. Ec littore celsas deducūt
toto naues. Li. xxiij. ab vrbe ɔdita. natib⁹ lon-
gis ad caralis subductis & paulopost. nauibus
lōgis deductis. Ver. j. eñ. Vrbē quā statuo vra
est: subducite naues. agere q3 oues boues ca-
pras ē q̄si aū se cogēdo ipellere. Ou. j. me. Hoc
agit vt pastor p deuia rura capellas. ver. i buc.
En ipse capellas ptin⁹ eger ago. hāc ēt vix tyti
re duco. Nā captā illā q ptu soluta erat deduce
bat. i. se illi duce exhibebat: vixq3 sed poterat: re
liq̄s agebat. Est ēt ager equū asinū mulā illos
tergo icidēdo moderari: vt i epigrā illo Mar.
q plerasq3 hui⁹ vbi significationes āplex⁹ est poeta. Sp agis cās & res agis attale sp. Et nō est qḋ agas attale sp agis.
Si res & cāe desūt: agis attale mulas. Attale ne qd agas desijt: agas alā3. S3 queadmodū ducere & trahere et
agere dicim⁹ illa nō sustinem⁹ nro corpe: ita portare ferre baiulare gerere dicim⁹ q nobiscū & in aliq corporis pte
habem⁹. Vehere aūt ea tm̄ que humeris aut capite portam⁹. sic equ⁹ vehit sessorē: nauis nautā. & illud Ouid. j.
met. Fuluos vehit vnda leones. & Verg. vj. eñ. Hi quos vehit vnda sepulti. Que vehunt dicuntur etiā portari: fer-
ri: baiulari. Ver. j. enei. portant auari pigmalionis opes pelago. sed qḋ manu portatur non recte dicitur vehi. — Vehere.
¶ Chu. Traho is. xi. p vim & reptādo portare est trahere. de pore. Hor. li. j. Nā exēplo magni est formica laboris
ore trahit qḋcūq3 pōt: atq3 addit aceruo. ḋ vlteriore Ver. altaria ad ipsa trementē trahit. trahere. i. hrē. Iuu. sensū3 — Traho.
a celesti demissū3 traxim⁹ arce. trahere. i. remouere. Sall. nisi ea res longi⁹ nos ab icepto traheret. ¶ Trahere. i. cō — Duco.
sumere. Ver. vario noctē sermōe trahebāt trahere. i. āple facere. idē. lataq3 trahēs iglori⁹ aluū. Duco is. xi. Iu. S3
reliq̄s fugiēda patrū vestigia ducūt. plurimas sortit hoc vbū significatioes. ē eñ ducere erigere. Verg. ps ducere
muros moliri arcēq3. ¶ Ducere vultu. i. aduersari. Mar. q ducis vult⁹ & nō legis ista libēter. ¶ Ducere somnos. i.
dormire. Ver. nate dea potes h sub casu ducere sōnos. ¶ Ducere bellū. i. dimicare vel pugnare. idē. hi bellu assis — vide Tertul.
duc ducūt cū gēte latina. ¶ Ducere. i. cape. idē duceret apcis i collib⁹ vna colorē. ¶ Ducere existimare. Ver. Sic eq — Traducere
dē ducebā aio: rebarq3 futurꝝ. Cic. i Verrē. Clarissimi viri nre ciuitatis tpib⁹ optimis hoc sibi optimū pulcherri- — vsū3 habet
mūq3 duxerūt. ¶ Ducere. i. allicere. idē inibi. Si ds honore aut glia ducit. ¶ Ducere. i. euaginare. Ver. auxiliū du — omniū eles
cto mucrōe petebat. & i re obscena. plau. si tenetis ducite ne disrūpamini. ¶ Ducere classē ē ei pferri. Qui. ducere vo — gātissimum
classe3 multo pulcherrimū3. ¶ Ducere vxorē siue ducere i vxorē dicim⁹. i. maritū fieri. Terē. i adel. ducit eschin⁹ a — de quo hic
se vitiatā atticā vginē vxorē: idē inibi. vt liceret libi hāc i vxorē ducere. nā qḋ apḋ Per. legim⁹ Nerio iā tertia ducit — nihil.
vxor. i. ad sepulchrū elata ē: sepulta exponit: diu⁹ ēi hie. minare p ducere vtit i hierenua: me minauit & adduxit
ait i tenebris: idem inibi. Minauit gregē i iteriora deserti. i. egit. vñ fest⁹ agasones eqs agētes. i. minātes expo
nit. ¶ Deduco is. Terē. i eunu. Abi dorias cito hūc deduc ad militē. ¶ Deducere. i. deriuare. Lact. li. iij. diximus
nomē religiōis a vinculo pietatis deductū. ¶ Deducere. i. pterrefacere. Cic. ad Terēt. Neq3 legis iprobissima pe-
na deduct⁹ est. ¶ Deducere. i. diuertere. Ver. Riuos deducere nulla religio vetuit. ¶ Deducere. i. attenuare. Hor.
tenui ḋducta poemata filo. ¶ Deducere auferre. Salu. arma deponere: psidia de locis deducere. S3 maxie ppa — Reducere.
hui⁹ vbi significatio ē deorsū3 ducere. Ver. Carmina vl' celo pnt deducere lunā. Reduco is. xi. Vale. maxi. li. ij. Sene
etuti iuuēt⁹ adeo cumulatissimū & circū spectissimū honorē reddebat: vt iuuenes affixi valuis expectabāt donec
redeūdi offō fungerēt. Gel. li. xij. Metell⁹ i capitoliū venit cū multis mortalib⁹: idē cū domū pficisceret tota ciui
tas eū reduxit. ¶ Reducere vo ppe ē retroducere. Iustin⁹ li. ij. Reliq̄s copias rex ipse reducere i regnū parat. Re
ducere. i. recipe se & liberare. Apul. neq3 oppido i arcē reducto hic reduces hospites & i patriā reductos appella
m⁹. Ver. nāq3 tibi reduces socios classēq3 relatā nūcio. atq3 in tertia a fine h3 accētū acutū. Reducere. i. replicare.
Ver. mq3 sin⁹ scidit sese vnda reductos. Reducere. i. recōciliare. Ver. numēq3 reducāt. Subduco is. xi. Ver. q̄ssatā
vētis liceat subducere classe3. plau. i cassina. ibo itro & subducā nauī3. Ci. li. iij. offi. classe3 lacedemonioꝝ q sub-
ducta erat icēdi posse. Subducere. i. surripere. Ver. & succ⁹ pecori & lac subducit agnis. Subducere. i. furti3 duce
re. Idem. Qua se subducere colles icipiūt. Subducere rōnē. i. cōmutare. Cic. ad Lētulū. rōnibusq3 subductis sum — Subducere.
mā feci cogitationū meaꝝ. plau. i capti. Subducā ratiūculā dixit. Terē. nūq̄ ita q̄sq̄ bñ subducta rōne ad vita3
fuit. Subducere ē subtrahere. idē i iugur. dormiscit ego ei subduco annulū. Sal. ex gregarijs militib⁹. quiq̄ ar-
matū i pma acie subducit. Iu. & nos q̄ manū ferule subduxim⁹: subtraxim⁹ exponūt plimi & p hoc tāq̄ eruditū iā
grāmatice recessim⁹. Diu⁹ tñ hie. ad pāmachiū scribēs i ope illo ḋ optio gñe iterptādi. manū subduxim⁹ ferule. i.
supposuim⁹ vt iterptari. Ait eñ: q̄ frustra tāto tpe studuim⁹ & sepe manū ferule subduxim⁹. ¶ Ago is. egi. Cū me
re grecū est pter has duas significationes plurimas alias ascscit. S3 de harū duaꝝ priore dicim⁹ agere pec⁹. boues
agmē captiuos reliq̄ veluti p̄ceūtia agitare. Hor. s. oē cū pthe⁹ egit pec⁹. Apul. li. viij. illi pastores q nos agebāt.
Ver. Camilla agmē agēs eqtū. Agere equū: currū: tygridē: & silia est ea residens loris regere. Hor. Diespiter agit
eqs & volucrēq3 currū. Ver. Liber agēs celse de nise vtice tygres. Luca. Luctifer⁹ titā nūq̄ magis ethera ɔ egit
equos. ¶ Agere regē fabulā: mulierē mimū est eos ipsos repsentare. Iuue. vxorē comed⁹ agit. Idē mimū agit il- — Agere habere referre gratias.
le. ¶ Agere tps etatē vitā. i. viuere. Cic. ad treba. multi q domi etatē agerent pterea sunt improbati. Iuue. Nona
etas agit. Soli. Massinissa rex Machinaꝝ filiū sextū & lxx. ogēo genuit. ¶ Agere sese ē q̄si circa negocia incede-
re. Ver. Ecce gubernator sese palinurus agebat. Idem. eneas se matutinus agebat. Terē. q te hinc agis Daue.
¶ Agere cām est patrocinari. Cic. palā in senatu sic egit cām tuā. Dicim⁹ agere rē: agere de re. Cic. te aūt contē-
ptās nō edepol quātā rē egeris. Idē. quū de actis Cesar egisset. idē de pāthenis agit vehemēter. idē. Res agit p
eosdē creditores. Agere noctē pnoctare ē. Mela. li. j. vbi dies deficit: ibi noctē agūt. ¶ Agere nugas. plau. in me-
ne. magis maiores nugas egerit. Agere alam mori ē. Sene. epist. xxvj. Quid egerit tunc apparebit cū alam aget.
¶ Agere. i. ipellere. Lactā. lib. vj. tres sunt affectus q hoies in oia facinora pcipites agāt ira cupiditas & libido.
Agere. i. attēdere. Terē. hoccine agis an nō. ¶ Agere actū est nihil agere. Terē. actū agāt vbi illinc rediero. Nā
actū est sp in malā ptē capit. pli. iunior loquēs de Asdrubale. actūq3 erat de Roma. iperio si sese hānibali iūgere
potuisset. ¶ Agere grās & grates est animi gratitudinē vbis exprimere. Sed hre grām est in aio illā esse gratitu-
dinē: referre vo re ipsa bñficiū dissoluere. Sed dicim⁹ agere grās per lrās & nō lris. Queadmodū e diuerso ages

re grās hbis & nō p vba. Cic. Lētulo nřo egi per literas tuo noīe gratias. idem. itaq; pluribus verbis egi Cesari
14 Semel apud Liuiū grates. gratias. Nā; qđ legim⁹ apud Cic. ad treba. a lřis tuis & Q. fratris gratias egi rem tamē pſonā accepit. Q. Cur. lib. iij. dexterā ei⁹ āplexi grates agebāt. Mar. ergo agim⁹ leti p tāto munere grates. Sz hoc oratorib⁹ perq; rarū est. Ag. ř pclare vel pessime impersonale accipiř. Cic. in verrē. vt secū agi pclare diceret. Ser. Sulpit⁹ ad Cice. nō pessime cū his esse actū: qb⁹ licitū est sine dolore mortē cū vita cōmutare. ¶ Agere cū aliquo est cū eo deliberare.
Fero. Terē. ait se rem seriā velle agere mecū. ¶ Fero. i. porto. Uer. vix illius famuli phegeus sagacq; ferebāt. ¶ Fero. i. cupio. Oui. in noua fert animus mutatas dicere formas corpora. Luca. i. fert animus causas tantarum exponere rerū. Qđ suspicor esse poeticū: & id quidē in tertijs tantū psonis singularis numeri atq; semp adiectū infinitiuo.
14 Fero expēsum: sed acceptū refero semp. ¶ Fero. i. extollo. Sal. virtutē animi ei⁹ ad celū ferūt. ¶ Fero. i. patior. Terē. in heauto. Nā quē feret si parentez suū nō feret. ¶ Fero. i. aufero. Uer. Postq; te fata tulerunt. ¶ Fero. i. dirigo. idē. hinc via certa rel q̄ fert Acherōtis ad vndas. ¶ Fero. i. accipio. Terē. hoc si effeceris qđuis donū a me optatū feret. Fero. i. dico. Uerg. Quā iuno fertur terris magis oībus vnā posthabita coluisse samo. ¶ Fero. i. do vt iudex sententiā. Nā dicere sententiā cōsiliarij est. Lactā. li. iij. aliquis esse loqui de singulorū opinionibus ſnlam ferat. ¶ Fero. i. gigno. Uerg. si duo preterea tales ydea tulisset terra viros. ¶ Fero. i. affero. idē. legati respōsa ferūt. ¶ Fero. i. cōfero. idē. Erix in prelia suetus ferre manū. Qđ si pnoib⁹ illis me te se cum prepositione pre adiungatur significat velut ipsa fronte atq; aspectu aliquā rem iudicare. Quin. fiduciā igiř pre se ferat orator. Cice. nā ille qui accipit iniuriā meminit: & pre se fert: eiusdē sensus sunt pre se ducit: pre se gerit. ¶ Gero. i. porto. Uer. Leuaq; aucille gerebat. Sunt huius ver
Gero. bi sig nificationis alie. ¶ Gero. i. guberno. Cic. in Catone. Qui amplissimū magistratū gerunt. & habere. Uergi. Et
Baiulo. nos aliquod nomenq; decusq; gessimus. ¶ Baiulo as. Plautus in asinaria. Ego id baiulo: tu ante me ito manus.
Inchoo. ¶ Anto Inchoo as. semp cum accusatiuo construitur. vnde Diome. inter idiomata incusatiui illud posuit. Uerg. iij. geor. Te sine nil altuz mens inchoat. Idem. vj. eneid. Nocturnas inchoat aras. hinc Georgius Merula iure galeotu u martium preceptorem meum refellit: quod in titulo eiusdem operis sui scripsit. liber inchoat primus.

Inchoo inchoas. aui. est aliquid incipere. Uergili⁹. Nil altum mens inchoat.

¶ Chri. Inchoo. inchoas inchoaui & incipere & finire significat. prioris Marti. Claudere que cenas lactuca solebat auorum dic mihi cur nostras inchoat illa dapes. vlterioris. Tūc stygio regi nocturnas inchoat aras. Julius modestus sic hoc verbum inchoo scribendum putat: vt sit h adiuncta cum c. nam a choo rerum initio deriuatum
Incipio. esse vult. Uarro tamē inchoo scribi putat: vt aspiratio cadat inter vtranq; o: nā a choo idest mūdo deduci ptēdit.
Ineo. ¶ Ant. Incipio & si cū acto cōstrui pōt: recte forsitā possis dicere liber prim⁹ incipit. Sz recti⁹ pferař: liber prim⁹ incipiř. ¶ Ineo in his autore Ualla cū in hac significatione accipiř nūq; nisi de reb⁹ maximi momēti dici solet: vt ineo pacē ineo societatē: sz nō ita possis dicere ineo prandiū: ineo cōuiuiū. huius q̄z verbi participiū presentis positū absolute sine acti cōstructiōe maiorib⁹ reb⁹ adhibeř: vt ineūte vere: ineūte pueritia: nō aūt recte possis dicere ineūte die: ineū-
Disco. te dormitione: sed potius incipiente. ¶ Disco is. discere qđ eorū q̄ ignoramus cognitionē asseqni Martia. disce qđ ignoras marsi: doctiq; pedonis. Ediscere est illa q̄ didicim⁹ memorie mādare. Cicero. i. de orato. Exercēda est memoria ediscendis ad verbū q̄ plurimis. Dediscere est illa q̄ edidicimus obliuisci. idē. in. iij. eiusdē. ob eāq; causam dediscere ediscēdo iuuentus no-
Oppugno. stra. ¶ Oppugno as. oppugnare & impugnare est pugnando aliquez locū aggredi. Uer. v. eň. ille velut celsam oppugnat qui molibus vrbē. Propugnare est oppugnantib⁹ repugnare: vñ & turriū ppugnacula dicta sunt. Expugnare ē oppugnādo capere. Ex q̄ interptis error vř poti⁹ librarior; cōuinciř: qui in psalmo p sepe ipugnauerūt vř oppugnauerūt me a iuuētute mea scripserūt sepe expugnauerūt me a iuuētute mea.

¶ Incipio is. est q̄sīocūq; alicui rei pncipiū ponere vel dare: vt incipio legere: & icipio rē arduā. Ineo is. iui. est aliq̄d notabile incipere: vt ineo amicitiā tecū. Disco discis didici ē eorū que ignoram⁹ cognitionē asseq̄: vt disco prima elemēta. Edisco ediscis ē memoriter aliq̄d discere: vt edidici Uerg. Dedisco scis. est illa q̄ didicim⁹ obliuisci: vt dedidici pacē. Oppugno as. aui. ē pugnādo aliquē locū aggredi: vt oppugnauit oppidū. Inpugno ipugnas aui. pro eodē: vt impugnauit hostes. Propugno as. ui. ē defēdere se ab ipugnātib⁹: vt ppugnat vrbē. Expugno as. ui. ē oppugnādo aliq̄d capere: vt expugnauit arcē. Capio is est spōte vel ɔtra volūtatē aliq̄d accipere vt cepi voluptatem: cepi molestiā. Sumo sumis sumpsi est tm̄ spōte aliquid accipere: vt sumpsi negotiuz. Paco as. aui. est pacē victis imponere: vt Scipio pacauit lybiā. Pacifico as. aui. pro eodē vel facere pacē. Placo cas. aui. est mitigare iratum: vt ego placaui illū.

Nā si expugnauerūt. i. pugnādo ceperūt pphetā: q̄uo nō potuerūt illi p̄ualere? Esse aūt librarior;: nō interptis errorē ex eo suspicari possum⁹ qđ i psal. xxxiiij. oīa obseruauit dicēs.
Capio. Judica dñe nocētes me: expugna ipugnātes me. Capio is. pl. cape vř accipe spōte vř ñ spōte: vt magnā cepi molestiā: magnū cepi dolorē: accepi vuln⁹ i plio: accepi pecunias i bello. Sumere ē tm̄ spōte. Uale. maxi. nō coact⁹ ēssz accipere: sz sua spōte sumere videreř. Dicim⁹ pterea reciproce capio voluptatē: & voluptas capit me. Cic. i epi. ma-
Paco. gnā cepi ex tuis lřis voluptatē. i. me sūma cepit voluptas. ¶ Paco as. pacare ē pacē victis iponere: atq; leges il-
Placo. lis dare. Uer. i buc. pacatūq; reget patrijs virtutib⁹ orbē. Placare ē ab idignatiōe ad lenitatē reducere. Uer. G. eň. Sāguine placastis vētos & vgine cesa. Pacificare itā placare: tū pacē facere sigāt. Catul. hostia celestes pacificasset heros. Sil. li. xv. Pacificāt diuos. Salu. i iugur. Metel. initio iugurtha pacificātē psidiū iposuerat. Justinus li. vj. pacificari cū altero statuit. ¶ Chri. Incipio is. Terē. i and. imo ēt narratiōis icipit initiū. Idē i heautō neq; qđ pncipiū icipiā ad placādū scio. Uerru. li. viij. anteq; icipiāt aspiciant. ē ēt. neutrū absolutū. Quit. li. i. ē. e ptie institutū ē: vt ab hom. atq; Uer. lectio icipet. Juue. & ab illis icipit vxor. Adiūgiř ēt frequēter ifinitiuo. Qui. Studia ei⁹ formare icipiā. ¶ Ineo is. Trāq̄l. i iulio. aū paucos dies q̄ edilitatē iniret. Luc. i euāg. c. xxij. hier. iter p.
Ineo. Manc aūt facto ɔsiliū inierūt oēs pncipes. poete vor de reb⁹ nō firmis dicūt. Uer. Sepe leui sōnū suadebit inire
Disco. susurro. i. cape. accipiř & p coire. Trāq̄l. i aug. Qđ reginā ineo vxor mea ē. Pli. Sz asini q̄ eq̄s icāt legēdi sūt. Ausō. Metaur⁹ iniuit. Oui. icāt q̄ulibet vt veliz. inire & grāz amorē ɔciliare ē. Terē. vt grāz icā sine dispēdio. ¶ Disco is. hor. elemēta velint vt discere pma. Qui. ne oia q̄ scripserint ediscāt: & cetera vt moris ē dediscāt. Dicim⁹ ēt p ediscere mādare memorie. Cic. li. iij. de natu. deorū. Mādaui aūt memorie nō numerū solū: s; ēt ordinē argumētorū dicim⁹ ēt pdisco is. Qui. li. i. atq; eorū arcana pdidicit. ¶ Impugno & reliq̄. Ecl. li. xiiij. Quū oppugnaret
Impugno. L. Sylla pyrhū. z Archelaus ex oppido ppugnaret. Teren. primū domos expugnabo: capio pro accipio. Sponte.

Uer. Cape sacra manu: cape robora pastor ĩ sp̃ote. Ter. ex eo nũc misera quẽ capit dolorẽ. Reciprocatur tñ sepe: nã ita dicim⁹ capio dolorẽ: vt dolor capit me. S3 hoc tñ in affectib⁹. nã q̃s diceret capio entem: entis capit me in eodẽ sensu. Est etiã cape occupare ꝛ cõtinere: atq3 h3 vim inuersam ad maternũ idioma: qm̃ p eo qd dicim⁹ en la mano caper nel quãte nõ dices. manus capit ĩ manica: nec man⁹ capit manicã. S3 manũ capit manica. Hor. nen tuus hec capit võter. ꝛ illud sacrũ. Quẽ tot⁹ nõ capit orbis: l3 diuus Hier. Jo. viij. dixerit sermo me⁹ nõ capit in vobis: p sermonẽ meũ nõ capitis vos greca figura duct⁹. Capei ẽ. i. delectare. Hor. te cõiux aliena capit. Cic. i. epi. Quib⁹ rebus gaudeat: qb⁹ capiat. Cesar te jes capere. i. eligere. Terẽ. cũ illũ gnatũ cep:m⁹. Significat ẽt plurima hoc v̄bũ iuxta varietatẽ dictionũ q̃b⁹ adheret: vt cape dolo decipe. cape oculis aurib⁹ mẽte cõsilio voluptate est videre. audire. itelligere. eligere. delectare. nã cape cõsiliũ rõnẽ illd est deliberare: hoc aũt modicũ inuenire. Cic. cũ aũt gstitũ hoc p̃nceps cepisset. Plau. rõnẽ cepi vt amãti obsequerer. ❡ Sumo is: tm̃ sp̃õte ẽ. Mar. Si sine carne voles ientacula sumere frugi. Aliqñ sumere ẽ sibi nimiũ tribuere. Ci. p plãco. quãq nõ mihi tm̃ sumo idicis neq3 arrogo. Iu mere. i. eligere. Plau. sumat aliquẽ ex pplo monitorẽ officij sui: nã summo as. aui. summã facere est. ❡ Placo paco pacifico. Hor. carmine dij superi placant carmine manes. Ci. p Cneo. Uestigiũ cuiq3 pacato nocuisse videat. Sil. li. v. pacificãs diuos fraternã lena nitebat. dicim⁹ etiã pacẽ facere. Ci. Philip. xij. Quid est aliud q̃ nõ facere pacẽ. Sumo. Placo. Lasso.

Lasso as. lassaui. est fatigare aliqd aiatũ: vt ego lassabo hoiem. Laxo as. aui. est explicare: vt soluo qd erat cõtractũ: vt ego laxabo vincula. Abdico as. aui. est vincẽdo filiũ hereditate expellere: vt terẽti⁹. generũ abdicat. Exheredo das. aui. est hoc ipm post mortẽ ꝛ in testamẽto facere: vt exheredauit filiũ. ❡ Scda v̄borũ actiuoꝝ spẽs ẽ q̃ pter actm̃ cõstruunt etiã cũ gtõ vl ablto: vt ipleo granariũ frumẽti vl frumẽto. Qualia sunt hec. Impleo es: repleo es. satis note sunt significatiõis. Accuso as. est ĩ iudicio vel extra ostẽdere aliquẽ peccauisse: vt accuso te corã iudice: coraz amico. Incuso as. ẽ mores alicui⁹ repꝛhẽdere ꝛ de ipo cõqueri: vt hic incusat matrẽ. Postulo as. ẽ aliqd in iudicio petere: vt postulabo te apd iudicẽ. Dãno as. est cõdẽnare vel obligare. Uerg. Damnabis tu quoq3 votis. Emo is. Redimo is. Paro as. cõparo as. vt emi librũ tãti vl tãto p̄cio. Uẽdo: venũdo. Distraho ẽ aliqd vẽdere: vt vendidi pluris ꝛ maiori precio. Estimo as. taxo taxas: appꝛecio appꝛecias est aliquid estimare: vt estimo centum aureis vel quanti tu.

❡ Aut. Lasso as. are. est ꝑpemodũ fatigare: et ptinet tñ ad aiata. Juu. ꝛ lassata viris nõdũ satiata recessit. Laxare v̄o est qd erat cõtractũ explicare ꝛ ptinet ad inaiata. Luca. l. v. totosq3 rudẽtes laxauere sinꝰ. Eadẽ differẽtia ẽ iter lass⁹ ꝛ lax⁹: qm̃ lass⁹ ẽ labore fatigat⁹: lax⁹ v̄o diuersus atq3 solut⁹. Terẽ. Lass⁹ sũ s3 nõ defatigat⁹. Ju. i. ẽn. ꝛ p̄mere ꝛ laxas sciret dare iuss⁹ habenas. ❡ Abdico as. re. ẽ expellere filiũ a bonis dũ viuit p̄r: aut q̃mõlibet aliqd alienare. Terẽ. generũ abdicat. Exheredare v̄o ẽ post mortẽ illd idẽ facere. Mar. exheredauit te Philemus p̄r. dicim⁹ q3 abdicauit se cõsulatu. abdicauit se magistratu p eo qd vulgo dr resignauit cõsulatũ ꝛ magistratũ. ❡ Scda v̄boꝝ actiuoꝝ species. ❡ Impleo es. v̄. i. ẽn. Implẽt veteris bacchi pinguisq3 ferine. Lu. i. s. iplẽt valido tyrone cohortes. Accuso as. v̄ba q̃ ad accusationẽ ptinẽt hui⁹ ordinis sũt. vt accusauit appiũ dolabella repetũdarũ vl crimine repetũdaꝝ vl d repetũdis: postulauit etiã illũ repetũdaꝝ: vel repetũdarũ crimine ꝛ de repetũdis ꝛ cõuicit illũ ambit⁹. v. de ambitu: dãnat⁹ vtriusq3 criminis vel vtroq3 crimine. ❡ Incuso as. ad hũc ordinẽ nõ ptinebat: sed interpositũ est: vt d̃ia iter illd ꝛ accuso denotet: ne putet q̃sq3 idẽ vtrũq3 v̄bũ significare: s3 neq3 cũ eisdẽ casib⁹ cõstrui debere. Insimulo q3 accuso. Plau. in amphy. atq3 insimulabit cũ p̄bri. idẽ i eadẽ: neq3 me ꝑpetrat ꝓbri falso insimulatã. Laxo. Abdico. Scda v̄borum actiuo rũ species. Juu. leo. Incuso. Insimulo.

❡ Emo is. v̄ba p̄ciũ significãtia nõ cõstruũt passim cũ gtõ ꝛ abltõ: s3 quẽadmodũ statim dictur⁹ ẽ cũ gtõ q̃rũdã noiz ꝛ cũ alioꝝ abltõ. vt Plau. quãti eã emit? Rñdetq3 alter viii. Hor. q̃ti empte: puo quãti ergo octussib⁹. Li. xvij. quãtũ valere põt tãto estimabit. Ex q̃ regla illa grãmaticoꝝ exceptionẽ h3: aiũt nãq3 eodẽ casu rñdẽdũ nobis ẽẽ q̃ interrogamur. nã iterrogamur p gtm̃ ꝛ rñdem⁹ p ablm̃. Ter. qd agas nisi te vt redimas quãtũ q̃as minimo: ꝛ si neq3 as paulo: ac quãti queas. Juue. balnea sexcẽtis: ꝛ pluris portic⁹ empta. ❡ Paro as. p cõparo as. Luca. l. j. magnoq3 eterna parẽtur regna d. es. Juuena. flos asie añ ipm p̄cio maiore parat⁹. ❡ to as. p costo as. v̄. lib. j. haud illi stabunt eneia paruo hospitia. Mar. cõstatura fuit megalẽsis purpura tẽtũ. Juue. tãti pares cq quanti venefica constat. Cic. in verrẽ. Tantidem estimasse quanti sacerdotem. Juue. quanticunq3 domus constat. Emo. Pare.

❡ Chust. Laxo as. S3 dicim⁹ ꝛ lasseo es. vñ lacesso is. laxo as. Luca. vij. lib. populis frenosq3 furentib⁹ ita laxat.

❡ Abdico as. Quinte etiã speciei Dio. p̄cipiẽte esse põt. Cic. in cati. vt se abdicaret pretura cogit... ꝛ cũ prepõne idẽ ibi. P. Lẽtulus tñ a magistratu se abdicauit. Resignare etiã latinũ est. Hor. j. epist. hac ego si cõpellor imagine cuncta resigno. ❡ Exheredo as. Cic. pro roscio. nã istũ exheredare pater ĩ animo habebat. ❡ Impleo es. Cic. lib. ix. epi. nec potes ollã denariorũ iplere. Mart. Quũ mens hispano si methagus ipleat auro. Poete etiã admittunt p̄positionẽ. idẽ. hoc nisi de flaua loculos iplere moneta. gtũs cũ aliqñ nõ natura v̄bi sed possessiõis est. Quĩ. lib. j. de ponto. Maxime q̃ tanti mensurã nominis implet. Animaduertẽdũ est oratores p̄positionem huic v̄bo adiecisse sub hac loquẽdi forma ipleuit de oi gñe frumẽti horreũ: p frumẽto ois gñis. de qua re meminit Ualla li. ij. ❡ Cõpleo es. Uer. ꝛ lato milite cõplent. Cice. de mẽte q̃dã recte vti possum⁹ multo cibo ꝛ potione repleti. Accuso as. ex ad ꝛ causo. cõpositũ est nõ aũt frequẽtatiuũ a cudo is. sum. vt putãt Bartholome⁹ atq3 T... nã tũc accusso as. p duplex ss diceremꝰ: qd inauditũ est. Cic. pro Silla. q̃ alterũ cõiurationis accuset: s3 cũ abltõ frequẽtius vtimur p̄põne. Ci. ad atti. vt me de epistolaꝝ negligẽtia possis accusare. idẽ i epist. p̄sertim qd ĩ quo accusabãt culpa vocare. Terẽ. i decla. accusare debuit dixi. Cic. p domo sua ad põtifices. Neq3 citat⁹ neq3 accusat⁹ de eius capite. ꝛ q3 p̄cipit Ualla: accusare hũc potes vel furti vel sacrilegũ vel de vtroq3 vel de ambob⁹: nõ aũt vtriusq3 vl̃ amboꝝ. Abdico. Exheredo. Compleo. Impleo. Accuso.

❡ Incuso as. Uer. xij. multa se icuset cũ nõ recepit añ. idẽ ibi. disce ne me icuses tuũ iutpna dolorẽ. Pa. Tacitũ incusatq3 se. Qd memorẽ. Terẽ. p̄r icusat bacchidis amorẽ. i. repꝛhẽdit. Postulo as. Trãq̃ll⁹ ĩ iulio. Dolabellã cõsularẽ virũ ꝛ triũphalẽ repetundarũ postulauit. Idẽ ĩ Augusto. q̃ postulabat iniuriarũ. Dãno as. Tacit⁹ li. xvij. Uibius sc̄ds accusantib⁹ mauris repetũdarũ dãnat⁹. Trãq̃llus in caligula. a senatu capitis dãnat⁹ est. Cic. j. tuscu. capite dãnatos morte mulctauit. dãno. i. obligo. Hor. lib. ij. ser. heredes dẽnati dare cẽtũ. Terẽ. tuus est dãnatus gnatus. ❡ Emo is. Ci. lib. iij. offi. emo cupidus tanti quanti voluit phyt⁹. Mart. togulam posthume pluris emis. Idẽ ... quinquagenis dom⁹ est tibi milib⁹ empta. Gel. libros plurimos emi ere paruo. ❡ Redimo is. Mart. vendidit ancillam nũc redimit dominã. Idẽ totis pisca farcinis redemit paro paras. Mart. tibi dote quos parasti. i. emisti. Sil. lib. j. feminea fabricata manu preciose parata. Q. Curtius. primus omniũ satietate parasti famem. ❡ Compa o as. Diuus Hiero. cõtra ruffinũ negat cõparo p emo accipi contingere. Ceterum multorum authos Incuso. Emo.

ritate latinorū oppositū ptz. Cato de re rustica. ꝑtium cū ꝯparare cogitabis sic in animo habeto. Titus Liui. lib. ij annone in ꝑmis habita cura ⁊ ad frumētū cōparādū missi aliȷ̄ i volscos: alij cumas: ⁊ qđ apud lr̄as sacras legimus. Inuenta bona margarita dedit oia sua ⁊ cōparauit eā. ¶ Uēdo is. Iuue. qđ vendere possis pluris dimidio. Vendo. diuus hier. etiā prepōnē abltō adiecit. Joel. c. iij. puellā vēdiderūt ꝓ vino vt biberēt. ¶ Uenūdo das. idē Matth. xxvj. c. poterat venundari multo: ⁊ dari pauperib⁹. ¶ Distraho is. Trāquillus in vespasiano. tm̄ vt postea pluris Distraho. distraheret. Apul. lib. vij. asini aurei. neqꝫ em̄ leui ꝑcio distrahi poterit. ¶ Estimo estimas. apprecio apprecias. taxo Estimo. as. Sulpi. ad Ci. oia minoris estimare. Cic. lib. j. academicorū. Alia pluris esse estimanda. Plin. li. xviij. illos qui frugiferas tanti taxauerūt. Sueto. in augu. vt nummularij nepotem sic taxat honustum.

Animaduertēdū est ꝙ verba ꝑciū significātia ꝯstruūtur cū ablātō ꝑciū denotāte ꝑterꝙ cū his genitiuis tāti quāti: pluris: maioris: minoris: tātidē: quātidē: quātiuis: ⁊ quātilibet: ⁊ qđ Uergilius dixit. non assis faciūt. ⁊ Catullus veronēsis. Oēs vni⁹ estumen⁹ assis.

¶ An. Animaduertēdū est. hec annotatio ex li. iij. elegātiarū Lau. vallēsis trāslata est: q̄ hoc ꝑceptū a se ꝑmū fuisse excogitatū gloriat. Scribit ei hos duos gtōs tāti ⁊ quāti substātiuos neutro gn̄e cū illorū ꝯpositis tātidē quātidē: quātilibet: quāticūqꝫ: ⁊ duos gtōs ꝯparatiuorꝫ pluris ⁊ minoris adiūgi his ṽbis emo. vēdo estimo: ⁊ reliqs ꝑciū aut estimationē significātib⁹: cū reliqs ṽo nolb⁹ nō posse cōstrui: neqꝫ em̄ posse recte dicere. vēdidit hic auri patriā. sꝫ cū ṽ. vj. en̄. auro. ⁊ l. j. eiusdē. exanimūqꝫ auro corp⁹ vēdebat achilles. recte tn̄ dixeris emi librū tāti quāti tu: ⁊ minoris q̄ Antoni⁹ ⁊ pluris q̄ Cesar: neqꝫ lꝫ his gtīs adiūgere substātiuū: nisi in ablm̄ couerteris: vt tāto ꝑcio emi: q̄to tu vēdidisti: ⁊ minori ꝑcio emi q̄ cesar. ⁊ maiori ꝑcio q̄ Antoni⁹: ⁊ quātolibet ꝑcio vel quātouis ꝑcio emeris librū numerabo pecunias bibliopole. Iuue. q̄to emeris ꝑtio ꝙ in tibi deditus essem. Uale. maxi. magno vbiqꝫ ꝑcio virt⁹ estimat: tātodē tn̄ ꝑcio nō dicim⁹: qꝛ dtō ⁊ abltō caret tātidē. Itaqꝫ nō lꝫ exponere quāti emisti subaudi ꝑcij. sꝫ q̄ti. i. q̄to ꝑcio: tāti. i. tāto ꝑcio. fallit em̄ hoc etiā l loco regula grāmaticorꝫ qđ oportet exponēs ⁊ expositū eiusdē esse casus. Neqꝫ solū in verbis hui⁹ speciei seruit hec regula: sꝫ i alijs oib⁹ preciū quoquo mō significātib⁹: vt veneo is. qđ neutrū passiuū ⁊ mercor aris. qđ est deponēs. Liui. xviij. ab vrbe. mācipia minora annis viginti q̄ post primū lustrū decē milib⁹ eris aut pluris venissent: ea quoqꝫ decē tāto pluris quāti essent estimarent. Cic. l epi. in licitatiōe prius ponā q̄ illud minoris veneat. ver. ij. en̄. magno mercent atridę. Alia quoqꝫ verba quorū actus mercede fiunt etiā eodē modo cōstruunt: vt doceo eo. Iuue. chrysogon⁹ quāti doceat: vel pollio quanti. Pli. xxxv. natu. histo. neminē inquit minoris docuit. Ago is. Iuue. Atqꝫ ideo pluris q̄ cossus agebat. Licētius dixit Pli. lib. viij. natu. histo. tanti perire potuisti. atqꝫ etiā hodie minoris pro tanto periculo ⁊ minori periculo. Cōtra hanc tn̄ Laurētij preceptionē stat quorūdā scriptorū authoritas: sed Ualla de vsu frequentiori semper loquitur. Uer. in priape. non assis faciunt euntque recta. ⁊ Catullus. oēs vnius estimemus assis. facio em̄ ⁊ estimo preciū significant q̄ tn̄ gtō assis iunguntur. illa quoqꝫ paruifacio: paruipendo: floccifacio: floccipendo: nihilifacio: nihilipendo: naucifacio: naucipendo: ⁊ qđ Apul. j. metamorphoseos scribit illud quidem quod pollicearis equi bonique facio. contra valle preceptionem dicta esse videntur.

¶ Chri. Uerba preciū significātia. hec aūt verba olim ⁊ generū ⁊ ordinū esse pnt. Iuue. tāti vocat ille pudicā. Sueto. in vespasiano. interrogante quāti calciasset. Plau. in sticho. Sunt tāto pluris que defendāt. Ci. ad treb. iocosa cōgressio pluris erit. ¶ Cū dtō. Ci. l verrē actiōe. v. excogitare nō poterat q̄admodū quā plurimo vēderet. Idē inibi. magno tu decumas vēdidisti. Pli. ad maximū. hoc ꝑcio quātolibet nūero subsellia implent. Sene. i libris de ira. magno estimato ita proiecit. in plurali. Collumel. pulli exiguis precijs veneūt. Denotāte. Nā si nō denotauerit ꝑciū: sed pot⁹ erit res precij: neuter erit neqꝫ abltūs neqꝫ gtūs sed actūs vel casus verbi. vt si velis dicere: en
Tantum. achathay chui: tu mecū dicas opꝫ ego emi plus tu minus. Cic. l verrē actiōe. iij. ego nihil volui plus valere q̄ pacem. Tertul. in apologia. nihil plus accipies nō dixerunt pluris. Gtīs subaudi tu numeri singularis. Quos gtōs subdit tāti quāti ⁊c. nō em̄ liceret diceret: emi tāto: emisti q̄to: ⁊ reliqua nisi adhibito alio noie siue substātiuo siue adiectiuo Gel. lib. j. tris reliquos mercat nihilo minore ꝑcio. Plau. in mene. multo tāto illū accusabo. Qđ si adiunctum nomē defuerit: tūc his genitiuis vtemur. Ci. in lib. de amicitia. Quāti quisqꝫ se faciat ipse vt tāti fiat ab amicis. Tertullianus in apologia. plane nō emimus pluris. Martialis. Nemo domū pluris sosibiane locat. Aliqñ tamē datur adiūctū his gtīs. Salu. Nūc vos estimate facta an dicta pluris sint precij. Li. lib. ix. octo milia hominū esse maioris precij. ⁊ illud iuris pōtificij: rubrica de re iudicata. equum tuū non esse maioris precij q̄ capillos. In plurali ṽo nunq̄ liceret hoc preciū promi: nemo em̄ dicit domū emi tātorꝫ quātorꝫ maiorꝫ ⁊ reliqua: neqꝫ cū accusatiuo domos emi maiorꝫ minorꝫve preciorū. Sed domos emi maiorib⁹ minoribusve precijs. Ablatiuū tn̄ si ꝑciorum veritatē significare voluerim⁹ dabim⁹. Tertullianus in apologia. ¶ Quātiscūqꝫ cōstet sumptib⁹ neqꝫ dicamus tantis precijs. Sed tot ꝑcijs. Plau. tot summis ꝑcijs cū disiunctionē significare volum⁹. Est ꝑterea aduertendū ꝙ qñ ista nola vñ sumunt gti illi adinuicē cōgrediunt: alterū in gtō: alterū in abtō tanq̄ aduerbiū ponim⁹. Ut si velles dicere latine: tāto cui scatiro lo libro dicas opꝫ librū tāto pluris emā non tāti pluris. Plau. in mene. Redimā bis tāto pluris q̄ quāti essent estimarentur. Similiter in reliqs adiectiuis ꝓportionē retinētib⁹. Cic. actione. v. in verrē. multo minoris vēdidit nō modo q̄ tu: sꝫ etiā q̄ ante te vēdiderūt. Si ṽo tn̄ plane aduerbiū preciū capiat: nihil est quominus dicere possum⁹ tātū emi domū. nō aūt vineā. i. solū. accipitur etiā vt dicam⁹ trāsitiue: vt si dicas: tātū emi vini quātū olei. vbi quātitas rei empte: nō aut preciū significat. Colligamus igit hūc siue ablm̄ siue gtm̄ preciū significantē nihil habere cū regimine genitiui huic regule rōne ṽbi concessi. Quippe dicere possumus hnic baculos nauē impleuit regis frumēti pluris q̄ ceteri. vbi primus genitiuus possessiuo rōne: alter vero verbi natura: postremus aūt vi precij manet. ¶ Nō assis faciūt. reperitur etiā in ablatiuo. Mar. asse duos calices emit ⁊ ipse tulit. Idem. asse cicer tepidū cōstat ⁊ asse venus: ꝑter hoc nomē as assis. Inuenim⁹ in Columella singulari exēplo Eris in gtō: cuius hec in li. iiij. verba leguntur. que vulgus quidē parui eris vel de lapidenorios posse cōparari putant. Elicuit author in his verbis regulā illā grammaticorum habere exceptionem: eodē casu est rādendum quo interrogamur. Quā exceptionem verba illa impsonalia interest ⁊ refert habēt etiā si rñsio sit alio regimine: q̄ quo interrogamur: atqꝫ in pronominib⁹ possessiuis. Terē. in Phor. Quid tua refert chre. magni demipho. idē in andria. quis heri habuit chrysidem: phedriam aut cliniam dicebat. ⁊ si percōtaberis cuius est illud opus: respondebo meum non autem mei.

¶ Tertia verborum actiuorū species est que preter actiuū construuntur etiam cū datiuo: qualia sunt hec. Do das dedi. est quomodocunqꝫ exhibere: vt do tibi pecunias: libros.

¶ An. Tertia ṽborꝫ actiuorꝫ spēs ē eorꝫ q̄ dicū
Do. tur acq̄sitiua. ¶ Do das ē actō ⁊ duob⁹ dtīs cō
Dare fidē. strui pōt: vt do tibi pecunias. dono tibi vestē ꝑ
Hc fidem. gnori exēpla sunt Diome. l idiomate ꝯstructionis hui⁹ verbi. Dicim⁹ ꝑterea do tibi fidē: sicut habea tibi fidē sꝫ dare fidē est fidem obligare.

Dono donas donaui.est gratis et sine precio dare: vt dono tibi vestes.

hēc fidē ē credere. Dicim⁹ quoq; do tibi penas.i. persolua: sicut pēdo tibi penas: et do tibi verba.i. decipio te. Dicim⁹ etiā do tibi lr̄as significatq; dare nō vt illas legas: sz vt ad aliū perferas q̄ legat. vñ et actiñ cū ppositiōe adiugim⁹: vt do tibi lr̄as ad Antoniū: tibi vt perferas ad Antoniū vt legat. Salu. vulturna lr̄as ad Catilinā dat. Sz dare vt dictū est q̄modocūq;: donare vero ē dare gratis cu hui⁹ ordinis ē. vt dono tibi coronā. Si vero ē quente spēi significat: vt ait Valla facere id pmiū aut beniuolētie gratia. Cic. p archia poeta. Sylla cū Gallos et Hispanos ciuitate donasset vez l pmiū meritorum. Plau.i. aularia. dij imortalesq; et quātis me donāt gaudijs: qd ē magis beniuolētie q̄ meriti. Uer. v. en. sergestū Eneas pmisso munere donat. et in codē. hoc iuuenē egregiū pstāti munere donat. hic quoq; in meriti premiū mun⁹ donat. ¶ Chri. Tertia verborū actiuorū. Iuue. his furor ipse dat veniā. Sed aliqñ cū ppositione et actō. Cice. lib. j. offic. Multi dant ad studia redu⁹. idē philip. ij. ad sepulturā corpus sui vitrici negat ad me datū. idē ad Terēt. In viā qd te des hoc tpe nihil ē. Sen. l troade. cōfundit unā pōd⁹ ad terrā datū. Aliqñ cū duplici dtō. Ci. li. ij. of. Marco quidē serio vitio datū. Aliqñ cū ppositiōe et ablō. Plau. in capti. seq̄re me: viaticū vt dē a trapezita tibi. Idē ibi. da fodeis a te. i. de tuo. aliqñ preter dtm̄ cū effectiuo ex vi infiñi. idē l mercatore. me toxico morti dabo. hz etiā hoc vbū varias significatiōes a dictionib⁹ quib⁹ adiungit: dare terga. i. fugere. Lu. li. vj. Si tibi durus iber terga dedisset. dare flaticulos. i. saltare. Cato apd̄ Macro. descēdit de catherio: ide flaticulos dare. dare ocia ē facere ocia vt diximus. Mar. plura legāt vnicuiq; qb⁹ ocia tuta dedisti. Sil. li. j. dedit ocia mūdo. vñ. aūt nobis ocia fecit dixit. dat māmā. i. lactare. Terē. pma māmā dedit hec. dare inferias. i. sacrificare mortuis. trāquill⁹ in cal: cu. inferias manib⁹ dabat. dare vela. i. nauigare. Uer. dū vela dabāt si forte dedissent. dare ruinā. i. inferre. Uer. Magnā dabit ille ruinā arborib⁹. dare fidē. i. pmittere vl' iurare. Terē. Dat fidē vxorē sibi fore. dare herbā. i. seuictū fateri authore Festo: nā pastores quū cursu certabāt victi victorib⁹ herbā a loco vbi vincebant: tradebāt dare vba. i. decipe. Terē. cui dare vba difficile est. est et loq̄. Stati⁹ li. iiij. achilleidos. dat vba nouissima volo. dare penas ē eas pati. vñ. viri. qs penas mihi turne dabis. Cic. li. j. de diui. Cauponē re patefacta penas dedisse. dare iusiurādū. i. iurare. Terē. dabo iusiurādū nihil eē istorum. est et dare dicere. vñ. Da tytire nobis. Terē. quā obrē has ptes dedicerim paucis dabo. dare. i. fuum. Mar. Quid ergo castra facit nō dat. dare operā ē icūbere. Ter. Nos ergo operā dabam⁹ phedrie. dare veniā. i. ɔcedere. idē. da veniā q̄so filio tuo. dare ptā ē ī alteri⁹ ptāte et arbitrio ɔmitti. Pli. suaz olz rex ptātē auunculo dederat. dare lr̄as alicui ē siue q eas deferat: siue q eas legat: sz dūtaxat passiue: dare tñ lr̄as ad aliquē ē q eas tñ legat. nō aūt q eas alicui deferat. Cic. ad treba. Ualde iā laut⁹ es q̄ grauare lr̄as ad me dare hō psertum ppe domestico. idē ad Cesa. domi mee lr̄e dant mihi a te. Cic. Curiōi li. vij Bitlio nō fuisse necesse meas dari lr̄as facile patior. Dono as. Uer. Quod sicul⁹ phrygib⁹ vini dōauerat vrnas. Iuue. Qui bōa dōauit presepib⁹.

Dedo is.didi:est seipz alicui⁹ authoritati tradere: vt hostes dedūt se victori: ppono is. pfero ers. Anteppono is. ē aliqd ppōere: vt ppono te hōero. cōmodo as. ē prestare res q̄ eedē i essentia reddūt: vt cōmō tibi equū. Mutuo as. aui. ē de reb⁹ q̄ i spē reddunt: vt mutuo tibi nūmos. Loco as aui. ē mercede aliqd vtēdū tradere vt tu locasti mihi domū. mulā. Cōduco is. xi. re: est sic aliqd accipe: vt tu ɔduxisti a me tabernā. Suadeo es. si. re. ē rōnib⁹ aliquē exhortari: vt ego suasi tibi honesta. persuadeo es. si. re. ē ipetrare. vt ego persuasi tibi turpia. Dico is. xi. re. ē artificiose loq̄ vt dixisti mihi sniaz. edico is. xi. re. ē tāq̄ iudex seu pnceps aliqd pcipere: vt ptor edixit oib⁹ legē. Indico is. xi. re. ē cū solēnitate denūciādo ipcrare: vt romani idixerūt veijs bellū. Credo is. re. ē prestare seu ɔfidere. vt tu credidisti doctori nūmos. cōmēdo as. aui. re. est quasi ɔmēdādo ɔmittere: laudare et tradere: vt rogo ɔmēda regi hoiez.

¶ Ant. Dedo is ē seipz alicui⁹ fidei atq; authoritati tradere: vnde et obsides dr̄ dedere se victori. et inde deditio: et serui dediticij. i. q̄ se in victoris dediderāt. Preppono is. vt ego ppono Cice. Demosthenem. pfero homero Uer. antepono calimacho Oui. Commodo as. Inter. commodo as. et mutuo as. hoc interesse ɔstat: q acccommodamus res que eedē numero reddēde sunt vt libros vestes argenti phialas gemmas: mutuamus vero res que eedem numero reddēde non sunt sed tantum in spē: vt frumētum vinū pecunias: nemo ei hec acciperet mutuo ea lege vt illa ipa redderet: sz quēadmodū dicim⁹ ego mutuo pecunias: ita et tu mutuaris a me pecunias. Repit q3 cōmodo tñ p do. vt apd̄ Luc. in j. Repit et neutrū scde spēi p eo qd ē psū. Apul. in. j. floridorum. bñficio multis ɔmodasti: et exēplo oib⁹ ɔfuisti. sic ediuerso incōmodo as. p noceo idē p magis. neq̄d eo nole suis incōmodaret. Terē. l andria. magis vt incōmodet mihi q̄ vt obseq̄t gnato. Loco eas. Inter loco as: et ɔduco is. hoc distat q locare ē mercede aliqd alicui vtēdū tradere: vt domū: seruū: iumētū: agrū. ɔducere ē illa eadē mercede accipe. Suadeo eciter suadere et psuadere ē illa dria q suadere ē rōnib⁹ et authoritate aliquē exhortari vt aliqd faciat: quēadmodū dissuadere est ne aliqd faciat. persuadere vero ē ipetrare: vt illud ipz q suadebam⁹ efficiat. ¶ Dico is. Inter dicere et loq̄ illā driaz nōnulli eē voluerūt: vt dicam⁹ ea q̄ ex arte pferim⁹: loq̄mur vero natura. Edico tñ q a dico ē ɔpositū ad magistrat⁹ ptinet: vñ dr̄ edicta ptorū. et illud ex euāgelio. Exijt edictū a Cesare Augusto. Indicere vero ē cū quadā solēnitate denunciādo imperare. Hor. j. ser. vēit indico bellū. ¶ Credo is. est cōmodare. alicui vel mutuare nō positis pignorib⁹: sz tñ fide obligata. cui⁹ ɔriū ē debeo es. vñ ab hoc debitores: ab illo creditores sunt appellati. Credo vero neutrū scdi ordinis ē alicui fidē hēre: nā credo in deū et similia inusitatū est l sermone latino. ¶ Cōmēdo as. note significatiōis vbū est actiuū hui⁹ spēi. vt Mart. peccat q̄ cōmendādū se putat esse suis. at vero cōmēdare apud aliquē est illū laudare: vt ego apud te principes nr̄os cōmendaui. Oui. v. fasto. illa datos falces cōmēdat. i. cōmēdabiles facit. in eadē ppe significatiōe reperit ɔmitto is. cū duob⁹ vbis supiorib⁹ hoc est credo et ɔmēdo: vt apud Uer. j. ge. debita q̄ sulcis cōmittas semina. reperit quoq; p eo qd est in pugnā inducere. Mar. Uictores cōmitte venus. Lu. j. Exiguū dños cōmisit asylum. ¶ Chri. Dedo is. dedisti. qd est valde et in ppetuū dare. Terē. tibi me dedo pater. aliqñ est diuulgare. Uer. deditur hec subito troiana p agmina rumor. Prepono in. Lac. li. vj. q̄ds aūt presentia bona pposuerit iusticie. ¶ Prefero ers. Iuue. hoc ptulit illa sorori. Cōmodo as. Plau. cū edes pauperi ɔmodasset: mutuo tibi et mutuor abs te. Ibi de hec aūt accipio. Sen. quāto hilarior ē q̄ soluit q̄ q̄ mutuat. Oui. li. xij. Quas mutuari solem⁹ lr̄as. Cōduco is. Iuue. vt spectet ludos cōducit oculina vestē. ¶ Loco as. Cic. l. verrē. fund⁹ erat colono locat⁹. est et l sede ponere. vñ. e sacra lōgeuū sed locauit. ¶ Suadeo es. ɔsuadeo es. Ter. mihi psuadet nuptias. Ipu. li. ie. Uxorē ɔtecite suasit. Dico is. xi. q̄d sit dicere apud oratores plane Qui⁹. demōstrat: nā mihi ait ne dicere q̄dē vr̄ nisi q̄ disposite ornate copiose dicit. dicere. i. dedicare Uer. Iunoni inferne dictus sacer dicere. i. appellare. idē. hesperiā graij cognomine dicūt. dicere. i. declarare aut rōdere. idē. Dic mihi Dameta cuiū pec⁹ an melibei. dicere. i. significare aut velle. Terē.

Dare et donare differunt.

Dare vba.

Dedo.

Cōmodo.

Loco.

Dico.

Edico.

Cōmēdo.

prefero.

Suadeo.

At nesciebat dicere ista. dicere .i. affirmare. Mar. cũ vere patre dixeris esse pater. dicere .i. defendere. vt Ci. dixit causam põpeij dicere .i. denũciare. Tere. vos dico ne temere faciatis. dicere .i. pmittere. põpo. apd mar. Nũmos certos dico duo gĩta milia qb' potuit pecunias dictas coegit dicere .i. cõstituere. Terẽ. hic dies dict' est nuptijs. ¶ Edi-
Indico. co is. Ter. edixit tibi interm. nar' suz. Indico is. Mar. idixit tenã diuus amica tibi. hz aũt hoc vbũ dico is. obser-
uationẽ apd latinos. nã p eo qd vulgo dicim'. plato dicit esse tm virtutẽ vnã. Latini dicerẽt. plato negat vnã tm
esse virtutẽ: z p eo qd dicun'. Ci. dicit amicitiã turpẽ eẽ nullã. Latini dicerẽt. Cic. negat amicitiã turpẽ eẽ vllã. idẽ
ad trebatiũ. Qui istinc veniũt: superbiã tuã accusant: qd negẽt percõtãtib' rñdere. itaqz auferẽ negatio e vbum
dico is. imutaẽ in hoc vbũ nego as. Qd ex exẽplis satis liqt. ¶ Utimur pterea correctiõe illa vulgari ne dicã inter
substãtiuũ z adiectiuũ citra casus pueniẽtiã. Ci. p deiotaro. Crudelis castor ne dicã sceleratũ z ipiũ. z hoc pcedẽ-
te substãtiuo: sec' aũt frequẽter: qle eẽt. Crudelis ne dicã scelerat' z ipi' castor. ¶ Credo is. Ter. cui' tu fidẽ i pe
Credo. cũia psperer; vereri ei vba creder. plau. vbi obit mortẽ aux mihi credidit. ¶ Cõmẽdo as. Ter. cui cõmẽdauit filiũ
Commẽdo. hic abiẽs. Iuuc. nos venerẽ cõmẽdat epla marti.

Committo. ¶ Ant. Cõmitto vo absolutũ sequẽte clausula cu vt cõiũctiõe peccare significat. Cic. ij. de oratore. neqz cõmittã vt ieptũ me esse iudices. Cõsulo is. cõsului hui' spẽi esse põt vt ego cõsului tibi vtilitatẽ .i. vtile cõsiliũ tibi dedi. Cõsulere vo aliquẽ hoc est pme spẽi est cõsiliũ ab illo petere. vt ver. viij. en. Lucosqz sub alta cõsulit albunea. Cõsulo tibi .i. cũ est neutrũ scdi ordinis accipit
Consulo. p eo q est puideo. Oui. i epi. pene. Sed bñ cõsuluit casto de' equ' amori. Cõsulo boni neutrũ est scde spẽi. Quin. istitutionũ oratoriarũ lib. j. cõsul lquit a cõsulẽdo vel a iudicãdo: nã hoc cõsulere veteres vocarũt: vñ adhuc manet illd roga: boni cõsulas .i. boniã iudices. pli. li. viij. q so vt legẽtes boni cõsulãt. plau. i tru. qcqd aũt erit boni cõsulas. A. i priape. Quis pauca dam' cõsule poma boni. Oui. i. de põto. ad me puenit cõsulitqz boni. idẽ l. v. eiusdẽ. tu tñ hec qso consule missa bõi. Cato apd Gel. li. ix. nocti. atti. ea fieri bon' bono gñe nat' s boni cõsulis. Se. i epi.

Cõmitto is. si. cre. est cõmẽdare cõfidere z credere: vt cõmitte mihi hec. Cõsulo is. ui. cre. est cõsilium dare. vt consulo filio vtilia. Facio is. feci cre. est aliquid ex preiacẽti materia operari. vt feci tibi op'. ¶ Quarta verborũ actiuorũ spẽs est q preter actiũ pricipalẽ cõstruũtur cũ altero actõ. Qualia sunt q sequũt. Doceo es. cui. cre. est discipline aut alteri' cuiusqz rei notitiaz tradere. vt tu docuisti me grãmaticã z dialecticam. Dedoceo ces. cre. est ostendere hoc qd doctũ est esse falsuz: vt ego dedoceo te vitia. Moueo es. cre. est aliquẽ instruere ei cõsulẽdo: vt tu monuisti me iusta. Admoneo es. cre. est id qd acciderat i mentẽ ducere: vt ego admonui te vtilia. Oro as. aui. re. ẽ ore dicere seu maiorẽ deprecari. vt miseri orãt principes veniã.

hic cod ac pistoris morã boni cõsulo. Apu. vij. metamor. q a me retẽta custoditaqz nõ fueris optimi cõsule. ¶ Facio is. hui' ordinis verbã notã habet significationẽ: z quo ab ago is. differat supra memorauimus. Dicimus qz facio te certiorẽ z non certũ pro eo qd est in lib. digestorũ certioro z certifico legimus. Nã qd Uer. iij. en. dixit anchisem facio certũ: necessitate carminis excusari põt: qm si diceret certiorẽ. fuisset syllaba breuis inter duas lõgas. Facio preterea pro estimo qd cũ genitiuo possit cõstrui paulo ante diximus. Reperiẽ etiã neutrũ scdi ordinis: vt bene facio tibi: malefacio mihi nisi mauis male z bene aduerbia esse p nominibus posita: qñ est malefit benefit. Reperitur z absolutũ p eo qd est cõuenio. Ouid. in epi. hypsiphiles. medee faciunt ad scel' oẽ man'. e in epi. sapphus.
Quarta verbor actiuorum spẽs. Nõ facit ad lachrymas barbiton vlla meas. Et hora. mecũ facietis iura. ¶ Quarta verborũ actiuorũ species est doceo dedoceo. hora. ij. car. populumqz falsis dedocet vti. Cic. j. de finib'. Geometriã dicere maluisset qz illã discere .i. dedocere. Moneo es. Terẽ. in andria. habeo p illa re qd illũ moneã probe. Admoneo quod ab illo cõponitẽ cũ genitiuo potius post accusatiuũ pncipalẽ cõstruitur. Tibullus lib. ij. admonuit domine deseruitqz venus.
Oro. Ouidius. iij. de põto. ecquid ab his ipsis admonuere mei. Idẽ. xviij. metamorpho. qd possit eqnorũ admonuisse.
¶ Oro oras. vt oro te rem honestam. dicim' quoqz oro a te rẽ honestam. Uergilius. xj. eneidos. ipsum obtestemur veniamqz oremus ab ipso. Gel. lib. xvj. Orauit a suis amicissimis impenir.
¶ Chri. Cõmitto is. cõmisisti ouẽ lupo. Facio is. de hoc vbo legito opusculũ qd edidim': idqz certifacio appellat.
¶ Quarta spẽs casus post accusatiuũ pncipalẽ in hac regula veniẽs in ordine tertij verbis est psona patiẽs in hoc verbo specie psona patiẽs in ordinis tertij vbis est casus q pter actiũ euenit. Qd exẽplis intelligas oportet. Ecce cõmitto vestẽ tibi. vestis cõmittit tibi a me: induo vestẽ te: nõ vestis induit a me: sed tu vestiris a me vestẽ: ac similiter in reliqs. ¶ Doceo. At me literulas stulti docuere parẽtes. Cicero in verrẽ. Agrigentini ad istũ legatos
Doceo. mittũt q eũ legeo doceant. Est preterea docere nõ modo aliquẽ erudire: sed etiã facere vt doceatur. Quin. li. j. nec tã hi quib' dicere ipsis nõ cõtingit minorem curam docendi liberos habeant. hora. lib. ij. sermo. artes quas doceat quiuis eques: atqz senator .i. docere faciat. Recipit istud verbũ effectiuũ ex vi instrumẽti atqz genitiuũ aut ablatiuũ ratione precij etiã admittit prepositionẽ. Salu. in iugurtha. literis latinis z grecis docta sempronia. Cic. Socratẽ fidibus docuit nobilissimus fidicẽ. Itẽ philip. pl. ij. Iã inuideo magistro tuo q te tãta mercede quãtã iã pferã nihil sapere docuit. Iuue. Sulogon' quãti doceat: vel pollio quãti. Salu. in iugurtha. legatos miserãt q senatũ de cede fratris: de fortunis edocerẽt. Nã qd Pau. Orosius scripsit li. vij. cap. iiij. petr' aplo Romã venit: z salutarẽ cunctis credẽtib' fidẽ fideli vbo docuit. vtũ ille cũctis credẽtib' ab illo noie salutarẽ regit. Non aũt a verbo docuit. Cuiusmodi illud Ouidij li. iiij. de ponto põt etiã itelligi. Quẽ fuit vtilius non docuisse mihi. Erudire etiã ad hũc ordinẽ pertinere videt. Gel. li. ij. cap. xx. q eodẽ i nũero grecas res eruditi erãt. Moneo es. Quin. discipulos id vnũ iterũ moneo. etiã cũ ablatiuo. Te. habeo pro illa re illũ quod moneã probe. Qñ gentiliu' ille Ualeriũ max. iiij. Legis sue motu' potuit regi a participio in vim nois trãseũti. ¶ Admoneo Salu. i Iugurtha
Admoneo. Eam rẽ nos locus admonuit. Pli. iunior li. ij. admoneo me codicillos. Et cũ gtõ. Salu. tanti viri tpe admonuit. etiã cũ ablatiuo. Ci. in epi. li. iiij. putauit ea de re te esse admonẽdũ. Oro oras. Ter. vnũ etiã vos oro. Quod et ablatiuum admittit. Uerg. venãqz orem' ab ipso veteres vero etiã datiuũ exhibebãt. Terẽ. q mihi sit dixit. Nam
Oro. qñ agere causam significat vno tñ accusatiuo cõtentum est. Terẽ. Seruũ hoiem causam orare leges nõ sinunt.

Rogo. ¶ An. Rogo as. hor. ij. car. Quã diuos rogat i patẽti prẽsus egeo. Uer. li. viij. Sanctum mihi numen arma rogo et genitrix nato possumus ẽt dicere rogo a te. Plau. q cõfidẽtia rogare tu a me argẽtũ audeas. Interrogo q eodẽ mõ posse cõstrui quo suũ simplex dubiũ nõ est. ¶ Flagito
Flagito. as. hora. ij. car. Nec potẽtẽ amicũ largiora flagito. Oui. j. de amorib'. z qd dat amatorem flagito.

Rogo gas. aui. Est equalẽ et def cari: vt amic' rogat amicũ opes. Interrogo gas. aui. ẽ vehemẽter z qsi cũ quadã animi iflãmatiõe petere: vt iterrogas me qõnẽ arcanã. Flagito tas. aui. are. est vehemẽter z qsi cũ quadã animi inflãmatiõe petere: vt flagito te libros.

Posco is. poposci ere. est petere rē honestā: vt posco te rē honestā. Postulo as. aui. are. est rem debitā ac iustam petēdo iustitie: vt postulo te pecunias. Peto is. iui. re. huius speciei est aliqd rogando poscere: vt peto te rē factu facilē. Induo is. Vestio vestis. ē quasi vestimētis velare: vt vestiam ꝛ induā te diploide. Exuo. is. exui. ere. Spolio as. aui. are. est per contrarium: scȝ vestimēta deponere. vt exuam ꝛ spoliabo te veste. Cingo is. xi. Accingo is. xi. Succingo is. xi. ere. est circundare: vt cinxisti me ensem. Calcio as. aui. est calciamēta inducere: vt calciabo te soleas cothurnos calceos. Excalcio as. aui. are. ēst ipsa soluere ꝛ deponere. et excalciabo te omnia que alius calciauit.

git et ante sunt. ¶ Posco is. Ver. iiij. en. Tu mō posce deos veniā. Idē l. xi. Pacē te poscim⁹ oēs. Postulo as. qd ppīe est ꝑ tribunali: ꝛ non alibi petere: vt inqt iurecōsult⁹ i ti. de dāno ifecto. l. cui⁹ initiū est dies. Cū abltō et ꝓpositione a iun git psalmograph⁹ dicēs interꝑte hiero. Postula a me et dabo tibi gētes. ¶ Peto is. apud Cic. fere semꝑ hoc mō cōstruit. ¶ Induo is. Verg. ij. en. Androgei galeā clipeiq́ insigne decoꝝ induitur ꝯstruit̄ et cū dtō. Idē. x. en. Harū vnā iuueni suꝑmū mest⁹ honorē induit. ꝛ cū septimo casu: vt idē i eodē. Induitasq́ iubar truncos hostilibus armis. Eodē mō vestio. Ver. ij. ge. Queq́ suo viridi semꝑ se gramine vestit. Exuo qȝ eodē mō ꝯstruitur: ꝛ q̄ sunt similis significatiōis. Exigo te pecuniā ꝛ a te dici pōt. Cecili⁹ apd Gel. li. xiiij. Ego illud min⁹ nihilo exigor portoriū. Metell⁹ numidic⁹ apd eūdē. socios ad senatū q̄stū flentes venisse sese maximas pecunias exactos eē. sȝ ex figura greca dictū eē Gel. affirmat: illi em̄ exigo te argētū dicūt. Hie. in iouinia. Noli mirari si iter titillatiōes carnis ꝛ lēnua vitioꝝ āgeloꝝ vitā ñ exigimur: sȝ docemur. ꝛ paulo. i. maioꝝ gr̄e afferre qd ñ dēas: q̄ꝫ reddere qd exigeris. ¶ Chu. Rogo as. Oui. Multa rogatus abit. Plau. i menec. rogas me holis impudēter audaciā: ꝛ cū abltō. Cic. ad memiū. nūc a te illd ꝑmū rogabo. Rogare ēt est cōstituere. Gel. lib. i. Lex deidē licinia rogata est. ¶ Interrogo as. diuus Hie. ad paulinū. dñs iterrogauit sacerdotes legē. ¶ Flagito as. Sil. li. i. Ipse flagitat piacula turmas. Ci. ꝑ domo. Me frumentū flagitabāt. Recipit interdū abltm. Ci. ꝑ Sila. hāc me orōnē flagitasse. ¶ Posco is. Cice. in verrē. actiōe. iiij. Milesios nanē poposcit. Postulo as. Diu⁹ Hier. i genesi. dedit mihi dñs petitionē quam postulaui dñm. i. oraui. Cice. de rñsis aruspicū. nisi a senatu. ꝑsidiū postulassent. Sue. i Cesare. Triūphaleꝫ rep̄etundaꝝ postulauit. Peto is. Hie. i euāgelioꝝ trāslatiōe. Si quid petieris patrē i noīe meo. Qd etiā ꝯstruit̄ cū actō ꝛ abltō. Sue. i Cesare. nisi ab exercitu auxiliū petijssetȝ. petere etiā ire est. idē in vespasiano. reatina rura vbi estiuare quotānis solebat petit. Cui⁹ passiuū lȝ i nostratī varnacula lingua nullū sit: latini tñ eo pleruq́ sūt vsi. Lucan. li. ij. Seu sena petat̄ illyrio. ¶ Induo is. Per. qnē trepida aū boues dictaturā induit vxor. ¶ Exuo is. Iuue. Pars lanīa vitia atq́ errore exuit oēs. ¶ Cingo is. Ver. inutile ferrū cingit̄. Quin. ad vilē vsum ꝛ sordidū lucrū accingimur. Iane. cruretenꝰ medio succingere vȝ. Calcio as. Plu. li. xxxvj. Aliū calciarēt soccos oēs exuno lapide. Suetō. i vitel. pedes ꝓbuerat sibi excalciādos. Sūt ꝑterea plura alia ꝟba q̄ preter actm̄ principalē etiā cōstruunt̄ cū altero actō lōge sec⁹ q̄ꝫ q̄ vidim⁹ ꝟba. dicim⁹ em̄ traijcio exercitū mōtē. Liui. traiecit copias iberum. Plaut. traieci exercitū Isarā. Plau. ad Ci. Exercitū ad kalēdas maias Rhodanū traieci. Aliqñ ꝑtenactm̄ cū effectiuo. vt Liui. de scdo bello punico. Amnē vado traiecit. Sȝ hui⁹ significās a supiore lōge alia rō ē: vbi aduertēdū ē alterū actm̄ a ꝑpositiōe trās: alterū ꝟo a ꝟbo iacio regi oportere: vt sit traijcio exercitū mōtē. i. trās mōtē iacio exercitū. Cui⁹ passiua vox erit exercit⁹ est traiect⁹ ꝑ mōtē. Cui⁹ nature multa sunt ꝟba silia: vt trāsmitto transeo transpicio trāsigo si eis faueret cōsuetudo. Cōstruunt̄ etiā verba vocatiua cū duplici actō. Sed huius cōstructiōis alia est ratio: q̄ lȝ nō sit vera appositio: est tñ appositiōi simillima: vt si dixeris. Egyptij vocāt beluas deos. Feneratores dicūt lucrū virtute: religiosi nūcupāt calamitatē voluptatē: ꝛ ita in reliqs. Mar. ptes insidias dona vocare tuas. Lactā. li. iiij. Qd si deū nāȝ vocāt. vbi etiā pleriq́ subintelligūt esse. egypty vocāt beluas deos eē. i. beluas esse deos. ꝛ deū eē naturā. Sed mihi aliud apparet vocare beluas deos. aliud ꝟo vocare beluas esse deos. Sunt q̄dā dicta vulgaria. In his ꝟb o gerūdij genit. mi: q̄ facile ad latinitatē trāsferas. vt si velis latinitate ornare. La rhetorica e difficile de isinari: nō recte dicas. Rhetorica est difficilis docēdi: nō difficilis doctu: non ad docendū: non vt doceat̄. Sȝ ꝑ īfinitiuū: difficile ē docere rhetoricā. Cice. li. epi. Illud nimis facere est docere.

Posco.
Postulo.
Induo.
Flagito.
Posco.
Exuo.
Cingo.
Calcio.
Verba vocatiua cū actiuo.

¶ Quinta species verboꝝ actiuoꝝ est q̄ ꝑter actm̄ construunt̄ cū abltō sine ꝓpositione vel poti⁹ cū effectiuo: qualia sunt hec. Dono as. aui. donare. ē aliqd in signū honoris dare: vt ego donabo te corona laurea. Spolio as. aui. are. est rem aliquam auferre: vt tu me spoliasti eruuijs. Satio as. aui. re. Saturo as aui. are. est satisfacere vl' adimplere: vt ego te satiaui cibis: ꝛ saturaui pane. Onero as. aui. are. ē on⁹ iponere. Exonero as. aui. are est on⁹ deponere ꝛ leuare. vt ego exonero te fasce. Peto tis. pro percutio percutis. huius speciei est. vt malo me galatea petit. Afficio ficis. ere. ꝑ eo qd est in bonum siue in malum aliquid facere. Afficio te voluptate: idest facio tibi leticiam. Afficio te muneribus: i. d est do tibi munera et beneficia. Afficio te molestia. id est facio tibi tristitiā. Afficio te iniuria: idest facio tibi [illegible]. Muto mutas mutaui mutare est rem pro re [illegible]ando dare: vt mutauit glādē arista. Priuo [illegible] priuaui priuare est aliquid cuipiam auferre. vt tu me priuasti multis bonis. Leuo as. leuaui. Subleuo as. subleuaui. idē qd alleuiare: vt hoc te fasce leuabo vl' subleuabo. ¶ Sexta verborū actiuorum species est que preter

¶ Anto. Quinta ꝟboꝝ actiuoꝝ spēs est. Dono as. aui. de ꝯstructiōe hui⁹ ꝟbi i. iiij. specie ꝟboꝝ actiuoꝝ diximꝰ. Spolio as. Ver. vj. eñ. postq̄ illū vita victor spoliauit achilles. Satio as. et saturo as. differūt teste Valla: q̄ satiare ad oēs sensus ꝑtinet: saturare ad soliū gustū: vt ego satiabo te spectaculis: et saturabo te pane. Onero as. aui. Cic. i epi. holes nequissimi te onerarūt mēdacijs. Exonero as. Oui. iij. trist. Atth. ē hāc odijs exonerare fugā. Peto is. ꝑ eo qd ē ꝑcutio. ꝟ. in buco. Malo me galathea petit lasciua puella. ¶ Afficio is ꝟbū est in hac cōstructiōe frequētissimū apd orato. vt Cic. i epi magno me dolore affecissent lr̄e tue. i. magnū mihi dolorē fecissēt lr̄e tue. ¶ Muto as. aui. ꝑ eo qd ē aliā rē i aliā mutare. ꝟ. i. ge. chaoniā pingui glādē mutauit arista. Hor. diruit edificat mutat q̄drata rotundis. Per. mercib⁹ hic italis mutat sub sole cadēti rugosū piꝑ ꝛ palētē grana cymini. Priuo as. Cice. in epi. graui teste priuat⁹ sum pre mio viro clarissimo. ¶ Leuo as. ꝑ eo qd subleuo siue alleuo. Verg. ego te hoc fasce leuabo. Sexta spēs ꝟboꝝ actiuorū est ¶ Audio is. iui. actiuū hui⁹ spēi est sermonē alteri⁹ intelligēdi gratia percipere: vt audiui ex te vl' a te vl' de te. Audio ꝑprie spēi est vocē tm̄ audire siue a talis: siue alte

Quinta verboꝝ actiuorū spēs.
Afficio.
Muto.
Leuo.
Sexta spēs actiuorum.
Audio.

accusatiuum construuntur cum ablaiuo et prepositione vel ab qualia sunt.

rius rei solũ. ¶ Exaudio eiusdẽ ordinis ẽ qð audio facere. Audio vł inaudio tibi neutrũ scði ordinis ꝓ eo qð est obedio: qð ex ob ⁊ audio cõponit̃. Plau. in captiuis. duob⁹: cũ dicto aut audiebat facio nũc ledat: sʒ frequẽti⁹ tñ in hac significatiõe reperit̃ ab illo participiũ tp̃. ꝯ. Plau. in amphi. ego sum iouis dicto audiẽs. Cic. in Philip. audiẽs esset huic ordini. Ideo taro rege. aut dicto audiẽtes in tãta re nõ fuissent. ⁊ in lege illa vulgata duodecim tabularꝫ filiũ min⁹ dicto audiẽtẽ liceat abdicare. Inaudio qꝫ ꝓ obedio huius ordinis reperit̃. Affrani⁹ apud Marcel. nonis dictis q̃so ne ille inaudiat. Male audio cũ est absolutũ hoc est neutrũ quinti ordinis significat infamari. Cic. ij. de orato. Optim⁹ cõsularis. q̃ ad adolescẽtulũ male audisset. Idẽ ꝓ M. Celio. viciniũ ei⁹ mulieris miraris male audisse. Idẽ. v. thus. sed aliud molestius qð male audiebat. Teren. Uulgus mulierũ qð male audit. Oui. v. tristiũ. Indolui nec tã mea qð fortuna male audit. Mar. gentibus in lybicis vxor tua galle male audit.

¶ Chust. Quinta species verborꝫ actiuorũ. hec verba sepissime cõstruunt̃ cum altero effectiuo ꝑter effectiuũ principalẽ: vt si dixeris summus põtifex tercentũ aureis me sua manu donauit. Ego te hoc pugiõe vita ꝑuabo. Dono as. Gel. lib. v. Castrensis est corona q̃ donat eũ imꝑator. Spolio as. Mar. tẽpla vł archano demẽs spoliauerat auro. Onero as. Hor. lib. iij. carmi. me parte seuis oneret cathenis.

Afficio.

¶ Afficio is. Cic. In plurimis maximisq; muneribus ⁊ nos amicos tuos ⁊ ciues ⁊ vniuersos ⁊ rẽpublicã afficies. Qð illud verbũ nõ ꝑtineat mõ ad animi affectus sʒ ad pleraq; alia testis est Cicero exẽplo superiori ⁊ li. j. de diuinatione dicẽs. ab eo quẽ affecerat sepultura. Idẽ ꝓ Lucio Cornelio. Omitto quãtis ornamẽtis ꝑplm istũ. C. Cesar cũ esset in hispania pretor affecit. Afficere vero sine septimo casu delectare est. Iuue. Quẽ mira afficiunt inscripta ergastula.

Peto.

¶ Peto is. ꝓ ꝑcutio semp in malam capit̃ partẽ. Liui. lib. xxij. hispano punctim magis q̃ cesim assueto petere hostẽ. Sueto. in tybe. Missum in arenã aprum iaculis desuper petit. Petere cursu assequi est. Uer. Que littora prima cursu contendũt. petere. petere blãditijs est blãdiri. Quin. Nouercã blanditijs petit. petere precibus est precari. Apu. Quum me lachrymis ⁊ precib⁹ petijsset. Muto as. Hor. j. carmi. Socraticã domũ mutare loris ibericis pollicet⁹.

Priuo.

¶ Priuo as. Tere. Phãphilã ne si nes hac vrbe priuari. Leuo as. Uer. Ingrediẽs variosq; viã, sermone leuabat. Subleuo as. Ci. actio. iij. in Uerrẽ. Tua vi ⁊ crudelitate istius hois improbissimi ꝑicula subleuabis. Sexta verborũ. hec aũt verba separatiua dicuntur cuiusmodi est. ¶ Audio is. Cic. j. de legibus. Me audire Athenis ex phedro meo memini. Idẽ l. hortẽsio. Tertulius rhodi⁹ q̃ se illã audiuisse rõnẽ de phylone. aliqñ reꝑit̃ ablatiuus nõ a verbo ex natura verbi: sed ex natura ꝑpositiõis. Cic. ad treba. has literas scripsi in pontino: quũ ad villã metrilij philomenis diuertissem ex qua audiuerã fremitũ clientum meorum: vbi ex qua locum significat non quidem personam.

Abstineo ⁊ cõtineo differunt.

¶ Abstineo abstines abstinui abstinere est ab iniustitijs se cohibere: vt ego abstineo me ab iniuria. Contineo cõtines continui est a proprijs voluptatibus se refrenare. vt fac contineas te a voluptate. Accipio accipis accepi accipere ẽ. quomodocũq; capere: vt accepi a te commoda ⁊ incommoda. Suscipio suscipis suscepi re. est aliquid in fidem suã atq; curã accipe: vt omnia tua negocia suscipio a te. Recipio recipis recepi re. est iterum accipere vel recuperare: vt ego recepi a te libros oẽs. Eripio is. ui. ere. est liberare vel vi ⁊ rapiẽdo aliquid tollere: vt tu eripis me a malis: ⁊ ego a te pecunias eripio. Amoueo amoues amoui amouere est auferre rẽ aliquam. vt amoue obsecro a me manum. Aufero aufers abstuli auferre est tollere ⁊ amouere: vt aufer a me opprobrium ⁊ contemptum. Auerto auertis auerti auertere: est remouere a se rẽ aliquam: vt auerte oculos a vanitate.

¶ Ant. Abstineo es. ⁊ cõtineo es. ꝟba sũt huius ordinis: differũt tñ autore Ualla: qð abstinere ẽ ab alieno vel exteriori re: vt abstineo me ab iniuria: abstineo me a muneribus: cõtinere ꝟo est a proprijs voluptatib⁹: vt cõtineo me a libidine: a coitu: a cibo. ci. qð bñficiũ ẽ si te abstinueris ab alięo scelere. Luc. man⁹ abstiere a mulierẽ meli⁹ ẽ. Cõstruit̃ ẽt figurate cũ gtõ vł poti⁹ ex idiomatis greci imitatione vt Hor. moxq; vbi lusit satis abstineto dixit irarũ. Uer. ꝑpositionẽ ab suppressit. vij. eñ. di. abstinuit tacta pr̃ aduersusq; refugit.

Recipio.

Accipio is. lq̃ differat a sumo is. diximus l prima specie actiuorũ. ¶ Recipio is. ꝑter alias significatiões q̃s hꝫ cũ est neutrũ scði ordinis significat ꝓmittere: quo ꝟbo Cic. frequẽter vtit̃ in epi. maxime.

Suscipio.

¶ Suscipio is. est aliqd l curã atq; fidẽ suã accipe. Eripio is. ⁊ reliqua ꝟba separationẽ significãtia hui⁹ ordinis sunt. ꝟ. ij. eñ. teq; his ait eripe flãmis ⁊ l eodẽ. eripui fateor leto me ⁊ vincula rupi: nã vtrobiq; subintelligit̃ ab vł ex q̃ eiusdẽ est significatiõis.

Amoueo.

¶ Amoueo es. id ẽ est qð aufero ers. atq; vtrũq; hui⁹ ordis admoueo es. tertie spẽi ꝯue sigñatiõis: vt admoueo tibi manũ: amoueo a te manũ.

Aduerto et auerto.

¶ Aduerto eodẽ mõ differt ab auerto: vt aduerte ocłos ad me. i. ꝯuerte ad me. Auerte ocłos a me. i. remoue. eodẽ mõ differũt auersus: ⁊ aduersus: q aduers⁹ ẽ faciẽ oñdẽs ex opposito. auers⁹ terga ꝟtẽs: vł ocłos ab aliq̃ re declinãs. ꝟ. j. diua solo fixos ocłos auersa tenebat.

Abstineo.

¶ Chu. Abstineo es. idẽ i epi. ego q̃ me abstinebã a murenis a beta ⁊ malua sum decepꝑt⁹. Accipio is. Idẽ l verrẽ. li. j. Etem ⁊ plurimas a tuo ꝑceptore iniurias accepisses. accipe: est ẽt scire. Plu. iuniori. Accepit eñ non min⁹ esse oratoris tacere interdũ q̃ dicere. Nã accipere vel capite vel humeris vehere est. Mela. li. j. onera ille humeris: hi capitibus accipiũt. Accipe l̃ras dicim⁹ tã ab eo q̃ mittit q̃ ab eo q̃ attulit. Cice. ad treb. Accepi a te aliquot epi. vno tpe. Idẽ ad eũdẽ. epistolã nostrã quã accepi ab Laurẽtio cõcidi Inocẽter.

Suscipio.

¶ Suscipio is. Quin lib. j. plusq̃ imponebat̃ oneris spõte suscepi. Suscipe ẽt gignere est. Plau. q̃ geminos ex ancilla susce, it liberos. Nã suscipe accipe est. ꝟ. Suscipiũt pateris tepidũq; cruorẽ. Recipio is. Cic. in verrẽ. act. vij. vuln⁹ ille i capite ab hostiũ duce recepit: recipe eñ se reuertere est. Cic. ad treb. Sin aũt ista sunt meliora recipe te ad nos. Idem inibi. Sin aũt ista frigebũt recipias te ad nos. Recipe aũt l̃ras vix dicas: sʒ accipe. Eripio is. Cic. ꝓ milone. Qð te siũt eripuisse domo e medijs armis. Luc. lib. vij. ⁊ miseras bellis eripere terras. reperit̃ etiã cũ dtõ cõstructum. Pli. ad tyro. Quicquid est in causa eripe me hoc tormento. Teren. eripuit fidicinã lenoni. Amoueo es. idẽ. Istum amorẽ ab animo amoueas tuo. Aufero aufers. Tertu. in apo. hominẽ cogitatu vere diuinitatis auertat prestigijs falsis. Auerto is. Uer. nec posse italia teucrorum auertere regem. italia pro ab italia scriptum est.

¶ De verbis passiuis. Cap. ij.

¶ Epitome.

Passiua verba quibus orationis partibus amant construi: et quibus cum casibus gaudeant situari: hic cernet lector.

¶ De verbis passiuis. Cap. ij.

De verbis passiuis.

Quemadmodũ verbũ actiuũ diffiniui mus passiuo: dicẽtes. Actiuũ esse qð in o dsinit: ⁊ hꝫ passiuũ in or. ita nũc ediuerso passiuũ diffinim⁹ qð in or: dsinit ⁊ hꝫ actiuũ in o: in quo differt a deponẽti ⁊ cõi q̃

Passiuum verbũ est illud qđ desinit in or: et habet actiuũ in o: ⁊ exigit añ se ntĩm ꝓ ꝑsona patiẽti: ⁊ ablĩm cũ prepõne a vł ab: vel datiuũ ꝓ ꝑsona agenti vł facienti: vt deus amat a me vel mihi. Eius tot sunt spẽs quot dicunt᷑ eẽ ĩ verbo actiuo. Sed animaduertẽdũ qđ cũ mutam᷑ ṽbũ actiuũ in passiuũ: casus cũ quo ṽbũ cõstruitur post actiũ pncipalẽ nõ mutat᷑: vt impleo granariũ frumẽti vel frumẽto: granariũ implet᷑ a me frumẽti vel frumẽto. do tibi pecunias: pecunie dant᷑ tibi a me. Doceo te grãmaticã: tu doceris a me grãmaticã. Dono te coronã: tu donaris a me corona. Audio ex te grãmaticã: grãmatica audit᷑ a me ex te. Aiaduertẽdũ est quoq; ṽba reciproca ⁊ q̃ dicũt᷑ vocatiua que talia sunt: scribor: habeor: iudicor: predicor: agnoscor: vocor: nominor: appellor: nuncupor: et similia construi post se cum eodem casu cum quo ante se construuntur: vt scribor fortis: vocor antonius.

nõ hñt actiuũ in o: ⁊ exigit añ nominatiuũ ꝓ ꝑsona patiẽti in q̃ differt ab actiuo qđ exigit noiatiuũ ꝓ ꝑsona agẽti et faciẽti: ablatiuũ cũ ꝑpositiõe a vel ab: vel datiuũ ꝓ ꝑsona agẽti vel faciẽti: in q̃ differt a deponẽte: nã ↄmune codẽ mõ cõstruit᷑ q̃ ṽbũ passiuũ. vt de᷑ amat᷑ mihi vel a me. Eius hoc ẽ ṽbi passiui tot sunt spẽs q̃t dicim᷑ eẽ ĩ ṽbo actiuo. Sũt eñ sex quẽadmodũ ex superiori capite colligi põt. Sʒ est aiaduertendũ. Duo notãda esse dicit. Primũ qr cũ ṽbũ actiuũ passiuo mutare volumus accusatiuũ ꝑsone patientis in noiatiuũ: ⁊ noiatiuũ ꝑsone agẽtis vel faciẽtis in ablatiuũ cũ ꝑpositiõe a vel ab: vel datiuũ vertere debem᷑. Casus ṽo ille cũ q̃ verbũ actiuũ post actĩm pncipalẽ cõstruit᷑ mutari non dʒ: id qđ per oẽs spẽs obseruãdũ est: vt in scda: ipleo granariũ frumenti vel frumẽto: granariũ implet᷑ a me frumẽti vł frumẽto. verg. j. eñ. Implent᷑ veteris bacchi pinguisq; ferine. Alterũ qđ notãdũ esse dicit est ꝙ ṽba reciproca ⁊ q̃ dicunt᷑ vocatiua in voce passiua reciprocãt᷑: hoc ẽ post se ↄstruũt᷑ cũ codẽ casu: cũ q̃ añ se ↄstruunt᷑: vt ho. j. car. Scriberis vario fortis ⁊ hostiũ victor. habeor doct᷑: ꝑdicor ignau᷑: videor sapiẽs: vocor Antonius: nũcupor Nebrissensis: dicor grãmatic᷑. Non est hoc ĩ loco dissimulãdũ id ꝙ Serui᷑ ãnotauit ĩ illud ṽ. vij. eñ. optato ↄdunt᷑ tibridis alueo: eẽ q̃dã ṽba q̃ nulla rõne mutant᷑ ex voce passiua in actiuã: vt sacerdotes creari: ṽgines capi: vñ ⁊ capte dicebant᷑: qñ a põtifice de manu p̃ris nõ minores decẽ ãnis capiebant᷑: neq; eñ dici posset ꝙ põtifex illas capiebat: codẽ mõ dicit Ser. ↄdi. ꝓpriẽ ĩ loq̃ tibi statuũt ciuitatẽ. cõdunt᷑: ergo tibridis alueo dixit ver. i. sedẽ stabilẽ locãt. Pari rõne dicim᷑: ego linquor aĩo ꝓ exanimor. q̃ loquẽdi modus freq̃ẽs est apud Pli. nõ tñ recte dixerim᷑ anim᷑ linq̃t me. Eodẽ modo consternor ab aĩo ꝓ eo qđ est terreor: vt apđ Sal. equi sine terroib᷑ cõsternant᷑. ⁊ Oui. ij. me. Cõsternant᷑ eq̃: nõ tñ dici posset ꝙ auds cõsternat equos. Dicim᷑ q̃ʒ ex numero nostroꝝ militũ decẽ sunt desiderati in ꝑlio. i. mortui sunt ⁊ desuerut. Cesar in cõmẽtarijs. desiderati sunt eo die sagittarij circiter ducẽti: nõ tñ recte diceret᷑ nos desideramus ducẽtos sagittarios. dicim᷑ ꝑterea interdico tibi aqua ⁊ igni: nõ aquã ⁊ ignẽ. at in voce passiua dicim᷑ aq̃ ⁊ ignis interdicit᷑ tibi a me: dicim᷑ q̃ʒ aq̃ ⁊ igni interdicat᷑ tibi: a me aũt vix dici posset: qr interdicit᷑ impꝑsonale est ab hoc ṽbo neutro iterdico. Ci. de senec. male rẽ gerẽtib᷑ bona iterdici solẽt. Apu. in aliq. floridoꝝ dtĩm voci actiue ĩ ntĩm passiue cõuersũ cũ scribit. dixes ille cibo iterdicat᷑. ⁊ in. ff. ti. de curatore furi. l. j. lege inq̃t duodecim tabularũ ꝓdigis iterdicit᷑. ⁊ ibidẽ. mulier q̃ luxuriose viuit bonis iterdici põt. Dtĩm q̃ʒ ĩ ntĩm ṽtit Ho. ĩ poetria dicẽs. ego cur acq̃rere pauca si possũ inuideor. Idẽ alio ĩ loco. hec ego ꝓcurare ⁊ idone᷑ impor. Eadẽ q̃ʒ rõne dicim᷑ ĩ actiua: ego iubeo tibi: ⁊ ĩ passiua: tu iuberis a me: ⁊ ego sũ iussus a te. Dicim᷑ ꝑterea. mutuo tibi pecũias fenero tibi nũmos. In voce tñ passiua nõ dicim᷑ pecũie mutant᷑ tibi a me: aut nũmi fenerant᷑ tibi a me: sʒ tu mutuaris. a me pecunias: ⁊ fenerraris a me nũmos. Dicim᷑ ẽt ego delector te: sʒ tu delectaris a me nõ dʒ: sʒ tm̃ delectaris: qr mutuo: fenero: delecto actiua sunt: mutuor feneror: delector: dponẽtia. multa nãq; vt dixim᷑ supra ṽba sũt actiua desinẽtia ĩ o: q̃ nõ hñt passiua ĩ or. ¶ Chu. passiuũ ṽbũ añ se ntĩm ꝑterq; ĩ infinitiuo vbi exigit᷑ actũs: sʒ etiã aliqñ reperiat᷑ iteriectio ṽbo finito accusatiu᷑. Locustas pẽnaꝝ ⁊ feminũ attritu sonare credit᷑. Sel. ad Ci. ꝓ certo iã habet᷑ regẽ Alexandrũ mortuũ. Quin. lib. ij. Quẽ vtroq; certamine hisdẽ dieb᷑ coronabat᷑ inuictũ. Statius. sudũq; cruorẽ manib᷑ aggeritur. Hor. in epi. nũ satyrũ cyclope mouet. Sed in his accusatiuis diuersa ratio a superioib᷑ est: illud rursus pueri sunt in hoc loco monẽdi: accusatiuũ ꝓnois reciproci primitiui in voce actiua nõ posse mutari ĩ ntĩm ad vocẽ passiuam quo casu pronomẽ hmõi caret. sʒ mutari in ablĩm atq; ꝑsone agẽti vocis actiue relinqui iugiter. In ntõ: vt si dixeris. mũdus cõtinet se: passiuũ hui᷑ erit mũdus cõtinet᷑ a se. idẽ eñ. ꝑsona ⁊ agẽs ⁊ patiẽs ẽ. verg. Tertia iã lune se cornua lumine cõplẽt. ¶ Et ablĩm. Iu. nec amet quẽq;: nec amet᷑ ab vllo Sueto. ad curionẽ lib. vij. vel te vincam vel vincar abs te. Aliqñ tamẽ ablĩus cũ verbo passiuo nõ regit᷑ virtute verbi passiui: sed rõne significationis talis verbi: vt si dicas: amoueor a literis: eripior a patre: nõ ꝙ litere amoueãt me vł pater eripiat me. Sed ꝙ aliqs illud faciat aliud intelligere possum᷑. Ci. ad treb. Illud soleo mirari nõ me toties accipere tuas literas quoties a Quinto fratre afferunt᷑. vbi. Q. frater nõ afferebat: sed tabellarius a. Q. fratre literas afferebat. Cic. Aiaduertẽdũ est prepositiones a vel ab plerũq; geminatas reperiri apud authores: plerũq; vero nõ. Colu. li. x. de quib᷑ neq; diligentius quicq; precipi põt q̃ ab iginio iã dictũ est: neq; ornatius q̃ Ver. neq; ornatius q̃ Celso. Aliter Cicero ꝓ rabirio. posse hoim memoriã rem nullã maiorẽ magis periculosam: magis a vobis oibus prouidẽdã: neq; a tribuno plebis susceptam: neq; a cõsule defensam: neq; a po. Ro. ꝑcognitũ possum᷑ vti triplici ꝑpositione regimine vario: vt si dixisses ab anno ꝑrimo amouemur a libertate ab iprobissimo tyrãno: cui᷑ exẽplũ vide in sexta actiuo ꝓ regula. Uel dtĩm. Mar. diligeris populo nõ ꝓpter premia cesar. Uer. j. eñ. hec dũ dardanio Enee mirãda vident᷑. De datiuo aũt euidẽtissima sunt exẽpla: ac potissimũ in hoc ṽbo videor pro apparere. Cice. ad treb. Legi tuas literas ex q̃b᷑ intellexi te Cesari nostro valde iuriscõsultũ videri. idẽ ad terẽtiã. Satis mihi magnũ fructũ videor percepisse: vbi nõ dicas satis a me: ⁊ q̃ sequunt᷑. Sub hac aũt forma hui᷑ ṽbi nulla vox actiua est sʒ deponens. Nã ꝓ eo qđ dicim᷑ vulgo mi pare q̃ vero videor videre dicim᷑ vbi alterũ deponẽs: alterũ actiuũ ẽ. Terẽ. in adel. videor vãdere iã diẽ illũ. Hor. audire magnos iã videor duces: vbi nõ recte dicim᷑ videt᷑ mihi intelligere lectionẽ: videt᷑ tibi inseruisse regi. vł nobis recte fecisse: vł vobis optime scripsisse. Sed videor mihi. videris tibi. Uidemur nobis: videmini vobis: ⁊ reliqua preterq; si esset rñsio ad tertiã: vt videt᷑ regi recte administrasse rẽp. s. se. nã me vł te dicere nõ poteris: imo dices videor mihi: siue videris tibi ⁊ reliqua. Cice. ad treb. Satis ne tibi videor sine te ius ciuile didicisse. idẽ. nimirũ cupidus discedẽdi videre. idẽ ad dolabellã. mihi iã pudẽ esse cumulatũ videbat᷑ reperiẽtẽ passiuũ a video eo: cui᷑ exẽplũ supra accitauim᷑: ṽ. hec dũ dardanio enee mirãda videt᷑: in hac significatiõe vbi datiuus est tibi ⁊ ablĩus esse põt: hec dũ a dardanio enea mirãda vident᷑. Aiaduertẽdũ ẽ. Quũ dtĩus ⁊ ablĩus ĩ eadẽ clausula venerint: poti᷑ dtĩm ⁊ ablĩm esse agẽtẽ ꝑsonã. Cic. in epi. omnino mihi magis expectãde sunt litere abs te q̃ a me tibi: nihil eñ rome geri qđ putẽ te scire curare. hic Cic. lr̃as expectat a dolabella. nõ aũt dolabella a Cic. in ṽbis ṽo acq̃sitiui oppositũ inuenit᷑: naʒ ablĩus poti᷑ q̃ dtĩus ꝑsona est agens. Quin. mihi ille det᷑ puer quẽ laus

Uerboꝝ reciprocoꝝ et vocatiuoꝝ cõstructio.

Actiua in o sine passiuis in or.

Passiuũ ṽbũ ante se ntĩm exigit.

Uidet᷑ mihi.

excitet. Cic. nepl. Cõ si m hi efficiendũ fuisset: hic Cic. facit: illic ꝯ́t Quin. nõ dat. Sed afferamus exẽpla clariora. Cic. l epi. accio his litere a te mihi sunt reddite. q̃b⁹ a me cõsiliũ petis. Idẽ mihi a me tibi ola liberisq̧ tuis parata cõdonas velim. Idẽ. id vbi a me declarari volo. Idẽ l verrẽ actiõe. iiij. nũc qḋ mihi est abs te datũ id accipio. Licet aliqñ datiuus in eisdẽ verbis ꝑsertim sine ablõ ꝑsona sit plane agẽs. Ter. in heau. ei vnã cenã atq̧ ei⁹ comitib⁹ dedi: q̃ si iteru mihi dãda est: actũ siet. hic aũt mihi ꝑ me scriptũ est gtõs etiã persona agens interim reperitur. Iuue. Obtritũ vulgi petit omne cadauer. i. a vulgo. Sed hic põt excusari: nã potuit pticipiũ passiuũ trãsire in vim nois: de quo paulopost dicem⁹. Cũ accusatiuo vero mediãte prepositione etiã ꝑsona agẽs reperit. Cic. in epist. ꝑ aduersarios tuos esse factũ. Quin. li. iij. pleraq̧ nõ inuẽta ꝑ me: sed ab illis tradita cõtinebit: itaq̧ per me causa videt instrumẽtalis ⁊ intermedia: a me vero ꝑsona agẽs vel potius efficiẽs. Cic. ad volumniũ li. vij. Cetera q̃ sunt a me in. j. lib. de oratore. ꝑ Antoniũ personã disputata de ridiculis. nã illud statij in syluis: Capit crinitũ puscilla decorẽ. ⁊ illud eiusdẽ. horrida labẽti perfunditur arma cruore. Et Luc. li. ix. plurib⁹ ille notis variatã pingit aluũ: figurate ꝑ sinecdochẽ dicũtur. Septim⁹ etiã casus verbis passiuis sepissime dat. Iuue. plãta vndiq̧ magna calcor. idẽ. quãto cc. ebrat sportula fumo. ¶ Post actiuũ principalẽ nõ mutat: fallit aũt documẽtũ in tertia ⁊ quarta regula plerũq̧ dicim⁹ eñ persuadeo tibi aliqd: ⁊ l passiua persuasus es a me. atq̧ tibi aliqd est ꝑsuasum a me. Cic. actione. iij. in verrẽ. Quid vobis hoc magis persuadeã. Quũ iã persuasum esse cõfido: ꝑ quo grãmatici dicerẽt. Quũ iã persuasos esse cõfido. Idẽ lib. ij. de legib⁹. Si hoc igit iã a ꝑncipio ꝑsuasum ciuib⁹ est: grãmatici vero dicerẽt. Ciues sunt ꝑsuasi. Cecilius lib. vj. epi. Ciceronis. felix est si scit ⁊ ꝑsuasus est. ¶ Doceo etiam aliquid tale habet: lz sit speciei quarte. Manilius lib. iiij. magna est rõ breuiterq̧ docẽda. ꝑ aliqs docẽd⁹ eam: vt

Doceo. Tertu. in apo. innocẽtiã a deo docti sum⁹. Gel. li. ij. q̃ in eodẽ numero res grecas erudiri erãt: vt docti erãt dixit. Plau. in trinũmo illo ꝑuori modo. Multa ego passim docta dicta lod. Pli. li. xxiij. tãtus erat docẽde oratorie questus. Quin. li. xij. vt appareat posse oratorẽ nõ discẽdo tm̃ iuri vacare: sed etiã docẽdo ab hac ꝯstructiõe legim⁹ in eodẽ. Sed lib. j. Cuius doctissimus sermo in posteris quoq̧ est epistolis tradit⁹ pariter. inuoluim⁹ aliqñ istud verbum flagito as. Cic. j. de legib⁹. Iã diu flagitatur historia. Quintilianus ad tryphonẽ. Sed si tãtopere efflagitãtur quã tu affirmas: pro quo gramatice diceremus. Iã diu aliqs flagitaret historiã: atq̧ si tantopere efflagitor libros siue efflagitamur: vt Cice. in officijs. Sum multis efflagitatus. Plini⁹ iunior ad lupercũ. actionẽ frequẽter ⁊ a te efflagitatã: ⁊ a me semper promissam exhibui tibi. In eo vero qḋ author in cõmẽto dixit: dicim⁹ linquor animo ꝑ exanimor: q̃ loquẽdi mod⁹ frequẽs est apḋ Pli. nõ recte dixim⁹. Anim⁹ linqt me. ego ꝟo sic reperi apḋ eũdẽ

Linquor ꝑ exanimor. Pliniũ li. xxx. capite. iij. Quos anim⁹ linqt: nisi textus sit mẽdosus: adiecit ꝑterea l eodẽ cõmẽto. desiderati sunt in plio. i. mortui sunt l actiua voce idẽ significare videt. Cic. philip. xiiij. ne vnũ qdẽ militẽ desiderauit. i. mortu⁹ fuit. Sz neq̧ l passiua semꝑ significat esse mortuũ: sz cupitũ ⁊ optatũ. Cic. ad trebatiũ. Ruffin⁹ medius fid⁹ tu⁹ ita desiderabat: vt si eẽt vn⁹ ex nobis. i. optabat: ⁊ erat necessari⁹: nõ aũt mortu⁹. Gel. li. iiij. cap. nẽcs Rome nihil desiderarent. Pli. iunior. li. iiij. nũc mihi tu maxie desiderat⁹. Idẽ ad Voconiũ. nobis tñ qrẽd⁹ ẽ ac desiderãd⁹: vt exẽplar vite ꝑ ouis. Quin. li. j. Utriusq̧ eñ rei ap̃t⁹ qdẽ mod⁹ desiderat: nõ q͛ sit mortu⁹: sz q͛ optet ⁊ desit. ¶ Reciproca. Iuue. varicosus fiet aruspex. Hor. Scriberis vario fortis. Uocatiua. Terẽ. Iã lepid⁹ vocor. Hor. ego poeta salutor. Mar. vna lucerna vocor. Apu. felix ego vocabor auia.

¶ De verbis neutris. Cap. iij. ¶ Epitome.

Hec apud hoc tertium verborum neutrorum docet naturã ac vires ⁊ quas orationis partes quosq̧ post se casus exposcunt.

Neutrum verbũ est illud qḋ desinit in o et non habet passiuũ in or: vt seruio is. Eius complures sunt species.

¶ Prima spẽs verborũ neutrorũ est que post se construuntur cum gtõ vel abltõ: vt careo pecuniarum vel pecunijs. Cuiusmodi sunt q̃ sequũtur. Careo es. ui. ere. est rem desideratam non habere: vt ego careo tui: tu cares pecunia.

Egeo es. indigeo es ui. ere. est habere necessitatẽ rei ad viuẽdũ: vt egeo salutis ⁊ salute. Abũdo as. Redũdo as. ẽ supfluere ⁊ supra modũ habere. vt abũdo diuitiaꝝ ⁊ diuitijs. Sto stas. cõsto as. are. idẽ est qḋ in precio esse. vt hic liber stat tãti quãto ꝑcio tu emisti. Satago gis. ẽ auxiliũ curiosuz atq̧ solicitũ eẽ. vt hic satagit rerũ suarũ ⁊ reb⁹ suis. Abstineo nes. nui. ere. ab iniurijs se cohibere: vt abstineo ira ⁊ ab iracũdia.

¶ Secunda spẽs verborum neutrorũ est que post se cõstituunt cũ datiuo. qualia sunt q̃ sequunt: vt Cedo is. cessi. est dare locũ siue honorem ⁊ dignitatẽ: vt ce-

¶ De verbis neutris. Cap. iij.

Antonius Diffinitio ꝟbi neutri. Ponit in primis ꝟbi neutri diffinitionẽ dicẽs. qḋ verbũ neutrũ est qḋ desinit in o ad dr̃iam passiui deponẽtis ⁊ ꝯmunis: ⁊ non hz passiuũ in or ad differentiã verbi actiui: quẽ tñ casum añ se ⁊ post se regat nõ dicit: sed adde tu q͛ verba neutra significãtia actionẽ exigũt añ se nĩm ꝑ persona agẽte: vel patiẽte: vt ego seruio. que vero passionẽ illatã: aut idiopathiã. i. passionẽ innatã exigũt ante se nõatiuũ ꝑ persona patiẽte: vt ego vapulo: ego frigeo: post se vero cũ oibus obliqs põt cõstrui: aut absolutũ est. Hoc loco repetẽdũ est qḋ supra cũ de ꝟbi actiui diffinitiõe agebat dixim⁹ ꝑpriũ esse verbi actiui cũ accusatiuo cõstrui: atq̧ habere passiuũ in or: esse tñ verba que ⁊ si cũ accusatiuo in voce actiua ꝯstruunt: nõ tñ habent passiuũ in or: itaq̧ partim actiua: partim neutra esse dicẽda. ¶ Careo es. cũ ablatiuo frequẽtius cõstruit: antiquiores etiã genitiuo iũgebãt: vt Terẽ. in heauton. oẽs mihi labores fuere leues: preterq̧ tui carẽdũ qḋ erat: et

Careo. Neuius apud Geliũ lib. xviij. noc. att. carẽdũ tui est inquit. qḋ ipse exponit pro te. Accusatiuo quoq̧ iũgebãt: vt

Plinius. Turpilius apud Marcellũ. meos inquit careo. Sed abltõ vt dixim⁹ frequẽter iũgitur: vt Iuuena. coriliarius turture magno. Pli. in epi. Carent iure toge: quibus aqua ⁊ igni interdictum est.

Egeo ⁊ indigeo. ¶ Chu. Careo es. Uergi. Cassum lumine lugent. nam pro carminare actiuum est. Plautus in mene. Inter ancillas sedere iubeas lanam carere. construitur etiã cum duplici effectiuo quorum alterum instrumenti est. Marcellus ad Ciceronem. Quibus ego facile equo a vincto carebam.

¶ Ant. Egeo es. indigeo es. hui⁹ esse speciei: atq̧ cũ gtõ etiã posse iungi contra Philoletẽ: imo vere cõtra Philasendon dicim⁹: ver. x. eñ. Nec terẽtius egẽtẽ abstulit atra dies. Hor. mãcipijs locuples egeteris cappadocũ rex. Idẽ. j. ser. At quo tãtulo egei quãto est opus. Cicc. ꝑ roscio. nã per deũ immortalẽ qd est l hac causa quod

Abundo. defensionis indigeat. et Lucil. apud Nonium Marcel. quarũ abũdem⁹ rerũ: ⁊ quaꝝ indigeamus. de ablatiui cõstructiõe passim exẽpla reperies. ¶ Abũdo as. Cice. ꝑ cluẽtio. Mulier inqt

Sto ⁊ consto. abũdãs audacia. Vg. i buc. q̃ diues pecoris niuei: q̃ lactis abũd lo. ⁊ illḋ qḋ de Lucillio afferebam⁹. quarũ abũdemus rerũ: ⁊ quarũ indigeamus. ¶ Sto stas: ⁊ cõsto stas. cũ al qd precio esse emptum significãt: huius ordinis sunt:

pe maiori. Pareo es. Obedio dis. Obtẽpero as. ob/temperaui: idem sibi volunt. vt paret amori dictis.

sz de illoꝝ ꝯstructiõe plura diximꝰ i scda ꝟboꝝ actiuoꝝ i specie. ¶ Satago gis. ꝑ eo qḋ ẽ curiosū atqꝫ sollicitū esse absolutū plerūqꝫ reperit: quẽ admodū ꝛ satis ago ꝑ quo ponit. Cesar in cõmẽtarijs. q̃ satagẽtibꝰ indi celeriter occurrũt. Gel. li. xvij. ploratibꝰ ciuiū nostris atqꝫ in sata satis agẽtibꝰ. Terẽ. in heautõtimorumenos gto iũxit dicẽs. ꝛ li. ie qꝫ suarū rerū satagit. pẽ leo ꝛ fastidio. Plau. i mercato. dissolui iã me nimis diu animi pẽdeo. idẽ i aulu. fastidit mei: qꝛ videt me sũã amicitiã velle. ¶ Scda spes ꝟboꝝ neutroꝝ. ¶ Cedo is. cessi. Uer. v. eñ. Cede deo: hoc est da locū ꝛ fateri te ee victū. Aliqñ etiã exprimit locꝰ: ꝛ tũc est actiuū tertie speciei. Papiniꝰ in achilleide. horrant cedũtqꝫ locū. vñ ꝛ Cice. participiū futuri vocis passiue ꝑtulit de claris oratoribꝰ. gratioli mḋt scribe lint in dãdo ꝛ i cedẽdo. Cū actõ etiã iũxit. Uer. li. xj. dicẽs. cedatius ꝑprium regni. in q̃ significatiõe sepe apḋ iurecõsultos reperit: vt l. ff. de leg. iij. l. si inn her. si vsum fructū mḋt mortis ca cessero. ꝛ in ti. de acq. possel. cedere possessionẽ dixit. Nã ꝛ Diome. grãmaticꝰ i idiomatis annotauit recte posse dici cedo possessionem ꝛ cedo possessione. ¶ Pareo es. obedio is. obtẽpero as. huiꝰ ordinis ꝟba idẽ ꝑpe significant: sz cū actõ etiã iunxit Papi. in achilleide dicens. non adeo parebimus ois matri. ꝛ Gellius li. b. ij. Quedã inquit non esse parendum quemadmodum non obsequendum.

Satago.

Scda spes ꝟboꝝ neutroꝝ.

Cedo.

Pareo ꝛ obedio.

¶ Chri. Egeo es. sepissime cū gtõ. Salu. in iugur. nulliꝰ rei idonee egẽti. Iuue. Curatoris eget q̃ nouẽ mercibus implet. Idem cuius egẽt prona ꝛ terrã spectãtia mũdi. Plau. in asinaria. qꝛ tui abeuntis egeo. Anto. ad Paulum. matre careo: nutricis egeo. Hie. in psalmorū trãslatiõe. bonoꝝ meorum nõ eges. etiã cū abltõ. Cic. in epi. Tu q̃ꝫ cõsilio nõ eges. vel abũdas potiꝰ. Quin. li. xij. Et ipse litigãtiū auxiliator egebit cõsilio. cū actõ ẽt cõstruebat apud veteres. Censorinꝰ apud Gel. vitio vertũt: q̃ multa egeo. adiungit etiã elegãter infinitiuo. Uella li. xij. de italia magis q̃ ordo exigit q̃ qꝛ mõstrari eget pauca dicent. ¶ Indigeo es. Terẽ. Tu huiꝰ idigeas pris. Cic. li. j. off. vt q̃sqꝫ maxie opis indigeat. Idẽ i li. de amicitia. erat Affricanꝰ idigẽs mei. Lucil. apḋ Marcel. Quaꝝ ꝛ abundemus reꝝ quarū ꝛ indigeamꝰ. Abundo as. dicimꝰ eñ ego abũdo pecuniaꝝ: ꝛ pecunie mihi abundãt. Terẽ. Amore obũdat Antipho. Augu. li. cõ. Nã id furatus sum qḋ mihi abundat. Iã supra rerū ꝛ cõsilio abũdare posse dici vidimus. cuiusmodi etiã ostendit. Deficio is. Cice. ad Sulpitium. ea mihi solatia deficiunt. Pli. iunior. hec amenitas deficit aque salienti. ꝑ huic amenitati deficit aqua saliẽs. Redundo as. Ci. acti. iiij. i verre. Ois hic locus aceruis corpoꝝ ꝛ ciuiū sanguine redũdauit. Idẽ li. de diuinati. tota domꝰ sanguine redundauit. Nã simplex hoꝝ actiuū est. Statiꝰ li. j. Achil. Eacides sanguine cãpos vndauit dixit. Inũdo ꝟo neutrū huiꝰ ordinis ẽ. Uer. Inũdãt sanguine fosse. ¶ Cõsto as. Cic. iiij. de finibꝰ. alo inquit cõstamus ꝛ corpe. Lu. li. iiij. Nõ vllo ꝯstet mihi sanguine bellū. recipit etiã prepõnẽ. Cic. li. iiij. de finibꝰ. Sumꝰ eñ holes: et alo cõstamꝰ ꝛ corpe. Sz cū gtõ. Gel. li. j. Nã quū fere ꝯstaret curriculū stadij qḋ est pisis apud iouẽ. qñ significat preciū. Pli. ad maximū. tãti ꝯstat vt sis disertus: nã qñ est neutrū acq̃sitiuū esse firmū significat ꝛ in eadẽ ꝑmanere snia. Cic. j. thuscu. ꝛ si tibi q̃dẽ cõstareris oẽs q̃cũqꝫ nati sunt erũt deꝫ nõ solū miseris: sz semꝑ miseri. Si in infinitiuo adiungitur impsonale est de quo suo loco explicabit. Satago is. Plau. i asinaria. Nũc satagit adducit domū. Abstineo es. Iuue. Lanatis alalibus abstinet ois mensa. ¶ Scda species. huius ordinis verba lz acquisitiua sint cum actõ etiam sepe cõstruunt: vt sua pene cuiusqꝫ verbi constructio declarabit. ¶ Cedo is. Mar. Ois Cesareo cedat labor amphiteatro. Cedere cuz actõ constructum mõstrat author. Pareo es. Uer. Cui sydera parent. parere omnia adducit author. Obedio is. Cic. ꝑ põpeio eiꝰ semꝑ voluptatibꝰ hostes obedierũt reperit etiã obaudio cuz actõ. Aug. li. xvj. de ciuitate dei. obaudiuit Abrahã pr vester vocẽ meã. idẽ alibi cū dtõ ꝯiũxit. Et precepto vtriqꝫ obaudire cupientis. Obtẽpero as.

Egeo.

Indigeo.

Consto.

Cedo.

Cõsulo is. Prouideo es. Prospicio is. Caueo es. est vtilitatẽ suam alicui procurare: vt pater cõsulit filio. Placeo es. placui ere. est eẽ vel fieri placitū ꝛ gratū: vt ego placeo tibi. Displiceo ces. est non eẽ acceptū nec gratum. Occurro occurris. obuio obuias est alicui currere ꝛ ei obuiuz exire: vt ego occurrã tibi. Faueo es. studeo es. Aspiro as. aui. are. est fauorem alicui dare: vt tu faues mihi. Seruio seruis. est in seruitute esse. vt seruus frugi seruit dño fideliter. Inseruio uis. ẽ obseq̃ ꝛ quasi officiū seruiẽtis alicui prestare: vt fac inseruias mihi. Parco cis. ignosco is. est cõdonare: remittere: seu misereri: vt ego parco tibi: vt ignoscas mihi. Noceo es. officio cis est offendere. vt non noceas mihi. ne ego noceam tibi. Doleo les. dolui. est pati dolorẽ: vt hoc vulnus non dolet mihi.

¶ Ant. Cõsulo is. de hoc i tertia ꝟboꝝ actiuoꝝ specie diximus. ¶ Prouideo es. ꝛ ꝑspicio is. vt ego ꝑuideo mihi: ꝛ ꝑspicio tibi. ꝟ. j. eñ. grauiter cõmotus ꝛ alto ꝑspiciẽs. reperiunt etiã actiua. vt Lu. in. iiij. hec vbi sunt ꝑuisa duci. ver. tris lutore cernos ꝑspicit errãtes. caueo ꝑ eo qḋ ẽ ꝑuideo huiꝰ speĩ ꝟbum apud iurecõsultos frequẽter reperit. Cic. i epi. meliꝰ te ei cauere volo q̃ ipse alijs solet. Cū actõ ꝟo significat fugere. Iuue. cauet hũc quẽ coccina lena vitari iubet. Placeo ꝛ displiceo occurro ꝛ obuio eiusdẽ ordinis sunt fere semꝑ. ¶ Seruio ꝛ iseruio eo differũt. qḋ seruire ꝑpue seruoꝝ ẽ: aut coꝝ q̃ sub tyrãno viuũt: in cuiꝰ ꝟbi significatiõe plurimū hispani labunt sequẽtes lingue sue idioma: dicentes se eẽ seruitores ꝛ se paratos eẽ ꝟuire: cū sui nõ sint: ꝑ eo qḋ deberẽt dicere se paratos eẽ inseruire: hoc est obseq̃ ꝛ morem gerere. ¶ Parco is. ꝛ ignosco is. tū huiꝰ ordinis: tū actiua reperiunt q̃rte speciei. ꝟg. vj. eñ. ꝑcere subiectis ꝛ debellare supbos. Idẽ i. x. Auri ꝛ argẽti mẽoras q̃ multa talẽta natis ꝑce tuis. Gel. li. xv. Uitã mõ sibi vt ꝑcerẽ oramisse sz his i locis ꝑ seruo as. Plau. in ãphitriõe. velatis manibꝰ orãt ignoscamꝰ pctm tuū. Eodẽ mõ ignosco is. Qui. i decla. ignoscite maloꝝ piculoꝝ metꝰ ignoscite hũana discrimina. Piso frugi apḋ Pris. quodcũqꝫ deliq̃sset ignosci tuꝫ affirmabat. ꝟ. iij. ge. Ignoscẽda q̃dẽ scirẽt si ignoscere manes. q̃ꝫ Ser. i eo loco dicat ignoscẽda ꝑticipiū eẽ sine vbi origie ꝑinde ac censi ignosco nõ eẽt nisi neutrū huiꝰ speĩ. ¶ Noceo es. officio is. q̃ ẽt actiua repit. vt Apu. j. me. Cū multa iqt nocerent publicitꝰ mḋt idignatio ꝑcrebuit. ꝛ i psal. xxxiiij. Iudica dñe nocẽtes me: expugna ipugnãtes me. Lucret. qꝫ q̃si ab actiuo dixit officiunt vti cogant tardiꝰ ire. ¶ Et illḋ ecclesiastici. xxxvij. relinq̃ primo tuo nocẽti te: ꝛ nũc deꝑcãti tibi pctã soluent. Trogus li. xiiij. Itaqꝫ cū nõ solū nõ nocerent: verũetiã quorũdã vberibꝰ alerent subaudi puer. ¶ Doleo es. huiꝰ qꝫ ẽ ordinis nisi q̃ q̃ dolorẽ patit ponit in datõ: qḋ dolorẽ infert in nõ. Marti. si q̃ fides vulnus qḋ feci nõ dolet inq̃t: sed qḋ tu facias: hoc mihi pete dolet. Ter. in eunu. Dolet dictũ imprudẽti adolescẽti ꝛ libero. Nã qḋ Hieronymo interprete dicitur caput meū doleo poeticū est atqꝫ figuratum ea figura q̃ orationi solute non est ꝑmissa. Licẽtius tñ alia figura dicit vicẽ tuã doleo. Sallusti. in catilina. quasi dolẽs eius casum. cum gtõ etiam iunxit Oui. ij. met. dicens. successorumqꝫ minerue indoluit.

Consulo.

Prouideo.

Placeo.

Seruio et inseruio.

Parco.

Noceo.

Doleo.

¶ Chri. Cõsulo is. Ci. in verre actiõe. iiij. nõ solum socijs cõsuluit illo bello: verũetiã superatis hostibꝰ obtemperauit: huiꝰ q̃t simplex tẽpero as. ꝛ cum dtõ ꝛ cuz actõ iungit. Pli. in prologo. non queo mihi temperare. Plinius iunior ad restitutū. Nõ possum mihi tẽperare quominꝰ apud te. Iuue. cuiꝰ dispensa et tempera filii. ¶ Prouideo

Prouideo. es. Ci. in epi. si rõnibꝰ meis a te puisum esse intellexero. & cũ actõ. Quin. lib. i. Nonne alia dicimus: alis puidemꝰ
prospicio is. Cic. in catilina. p. C. cõsulite nobis: pspicite patrie. ¶ Caueo es. Cic. p lege agraria. Sed nõ modo
illis cauet verũ etiã aliud genꝰ donatiõis iducit. Placeo es. Idẽ i verrẽ actiõe. iiij. placet mihi ista defensio. Iuu.
Placeo. Si fur displiceat Uerri: homicida Miloni. Occurro is. Oui. i epi. Occurrãq; oculis itumulata tuis. ¶ Faueo es.
Faueo. Quin. li. ij. vix dici põt quãto libẽtiꝰ imitenr ꝗbꝰ fauemꝰ. Pli. i plogo. pinde occupationibꝰ locũ faueo. ¶ Studeo
es. Ci. li. i. de legibꝰ. Juri te studere meminj. etiã cũ actõ. Cic. in Sallustiũ. Jãq; nil aliõ studet. Idẽ ad torquatũ.
Studeo. Quis nil aliud studeat. Idẽ li. iiij. inuectiuarũ. Cenosus nil aliud studes. ¶ Aspiro as. ver. Aspirat primo fortu
Aspiro. na labori. est etiã ascẽdere: sz neutum absolutum. Cic. ad trebã. ad quẽ ceteri aspirare nõ pñt. ¶ Seruio is. Terẽ.
Rus habitatũ abij cõcedẽs nobis & re seruiẽs. Inseruio is. Gel. li. xij. Lucretiꝰ. cq; auribꝰ inseruiẽs. deseruio & sub
seruio etiã huiꝰ ordinis sunt. Pli. iunior li. vij. epi. moleste fero q studijs deseruire nõ põt. Plau. i menech. subser
uire sibi postulat. Parco is. Gel. li. iiij. ille atrocissimus leonũ vbi parsisset. Juue. periture parcere charte. ¶ Igno
sco is. Juue. ꝗd refert dictis. ignoscat. Mutius. ignosce pro ignoro. Gel. hec inꝗt nemo ignouit: cuiꝰ pticipiũ igno
tus p incognitꝰ scripsit ver. ignotꝰ egẽs lybie deserta peragro. ¶ Noceo es. Qui. nec minꝰ error eorũ nocet mori
bus. Uictrauiꝰ li. ij. Larix aut a carie aut a tinea nõ nocet. ¶ Officio is. Hora. li. ij. ser. Multe tibi nũc nocebũt res
Doleo. Lucre. officiunt vti cogant tardiꝰ ire. Doleo es. Gel. li. viij. epi. nũq; tibi oculi doluissent. cũ actõ ppue. Idẽ li. vj.
epi. Eplam cõcisam doles. Sta. i. thebã. bellox extrema dolemꝰ. Qñ figurate capitur satis multa in synecdoche
Indulgeo. diximus. Plau. vero cũ abltõ vsus est in cistellaria. doleo ab animo: doleo ab oculis. doleo ab egritudine.

Indulgeo indulges indulsi. est operam dare siue blã
diri: vt indulgeo literis & filio.
Insto stas. institi. & est insistere: vrgere seu contrista
ri: vt noli instare mihi.
Supplico supplicas: est humiliter deprecari: vt ego
supplico tibi: & tu regi supplica.
Hereo heres. Adhereo adheres adhesi adherere
adiungi seu inniti: vt ego hereo tibi tu mihi.
Illudo is. Insulto as. ẽ irridere: vt tu illudis capto.
Inuideo inuides inuidere est de alteriꝰ bono dolere
vt omnibus inuideas inuide: nemo tibi.
Impono imponis imposui imponere. est decipere vel
defraudare: vt facile est barbato imponere regi.
Incesso incessis incessi. est aggredi siue ĩpetere: vt re
gibus incessit magno discordia motu.
Inuado inuadis pro eodem: vt tanta inuasit cupidi
tas plerisq;.
Incumbo incumbis incubui: est vires imponere siue
operam dare alicui rei: vt validis incumbite remis.
Uolo vis volui cũ bñ iunctũ est amare seu ad aliquẽ
hr̃e bonã volũtatẽ. vt nõ bñ tibi vult qui te accusat.
Cupio cupis. cũ bene iunctũ pro eodem: vt quod be
ne cupio glycerio.
Timeo es. timui proprie est formidare ne amico no
stro aliquid mali contingat: vt pater timet filio.
Metuo is. p eodẽ: vt inopi metuẽs formica senecte.

¶ Ant. Indulgeo es. huiꝰ ordis frequẽtiꝰ repe
rit. ver. iiij. eñ. Indulge hospitio causasq; inecte
morãdi. idẽ. ij. ge. idulge ordinibꝰ. Terẽ. i heau.
nimiũ illi menedeme indulges. dicimꝰ ꝗ3 indul
geo operã ĩris. & Juue. cunctis narrat ephebis
mollior ardenti sese indulsisse tribuno. Cũ actõ
tãtum Luciliꝰ apud Marcel. tu inꝗt ꝗ iram in
Insto. dulges nimis. ¶ Insto as. institi. Juue. Instan
tẽ regi armenio parthoq; comete. ver. i. eñ. In
stans operi regnisq; futuris. Idẽ. viij. heu quã
te miseris sedes laurentibꝰ instant. Idẽ in eodẽ
pte alia marti currũt rotasq; volucres istabant.
Dtõ actiñ iunxit sz figurate: p eo qd est instãter
faciebat. Supplico as. Terẽ. i andria. Ipm hũc
Supplico. orabo: huic supplicabo. Pris. dicit etiã actõ iun
gi posse: sz nõ pbat. ¶ Hereo es. & adhereo es.
Hereo. eiusdẽ significatiõis vniꝰ speciei sunt. vg. ij. eñ.
Herẽt parietibꝰ scale. cũ vo est absolutũ ponit p
eo qd ẽ dubito. Juue. heres & dubitas alia chio
nẽ deducere sella. idẽ. heremꝰ dicat ipsa. ab hoc
frequẽtatiuũ hesito hesitas semp i hac vltima
significatione reperit. Cic. in academicis. dubi
Illudo. tant: heitãt: reuocãt se iterdũ. ¶ Illudo is. & i
sulto as. v. geor. neq; oues hedicq; petulci flori
bꝰ isultẽt. Idẽ i. viij. eñ. huic capiti isultas tot
ferro seua dedisset funera. Seruiꝰ dicit isultare
esse aliquẽ irridere. eiusdẽ significatiõis est illu
do is. v. ij. e. certãtq; illudere capto. Idẽ i. iiij. &
nña illuserit aduena regnis iungit etiam actõ.
Inuideo. Terẽ. satin sup be illuditis me. Inuideo es. Ju
ue. haud tñ inuideas vati quẽ pulpita pascut.
apõ antiꝗores actiuũ ordinis tertij reperitur
frequẽtiꝰ. Uer. i bu. liber pãpineas inuidit col
libꝰ vmbras. Idẽ. i. ge. iã prudẽ nobis celi te re
Impono. gia Cesar inuidet. & xi. en. te ne inꝗt nuserãde
puer cũ leta veniret inuidit fortuna mihi. Impo
no nis. huiꝰ ordinis vbũ ẽ decipere. Juue. faci
le est barbaro iponere regi. Mar. caludꝰ iposuit nuper mihi caupo rauẽne. In li. ꝗ3 genesceos. xxix. Hier. iterpte.
ꝗre inꝗt iposuisti mihi. Geñ. xxvj. Dixitq; Abimelech: ꝗre iposuisti nobis. Hic ipostores dicti sunt & ipostura: als
cũ actõ & dtõ iũgit. ver. iiij. puppibꝰ & leti naute iposuere coronas. Incesso is. p eo qd est inuado dis. Uer. iij. ge.
Regibꝰ incessit magno discordia motu. Uale. maxi. in. i. Nec mihi cũcta cõplectẽdi libido icessit. i. inuasit vel iuas
dit. Cũ actõ iũxit Syli. italicꝰ dicẽs: tũc pceps ruit in mediũ: te uq; fatigat fulmineũ icessens. Dicimus pterea ins
do tibi: & inado te. Uar. apud Mar. tãta inuasit cupiditas bonox plerisq;. sz vñ i hac ꝯstructiõe p icesso accepiũ.
Incũbo is. author Quin. huiꝰ ordinis est: dicimusq; incũbo huic rei: antiꝗores tñ incũbo in hãc rẽ dicebãt: vt idẽ
author ait. ¶ Uolo vis. vt volo tibi bene sicut & cupio tibi bñ. Enniꝰ. nõ bene tibi vult ꝗ te falso criminat. Catul.
Timeo. cogor amare magis: sz bñ velle minꝰ. Terẽ. in and. vel q ipsi bene cupio glycerio. Dicimꝰ etiã: volo hãc rẽ & cu
Metuo. pio hãc rẽ: volo legere: & cupio legere. Timeo ea. & metuo is. huius speciei vba sunt: & est timere ne ꝗd mali eue
niat. Uerg. i. ge. aut inopi metuẽs formica senecte. Hor. ij. car. te suis matres cupiũt iuuẽcas. Enniꝰ apud Diome.
metuo inꝗt legionibꝰ labẽ: & sic videt esse actiuũ tertie speciei. Quinte quoq; speciei reperit apud Terẽ. in and.
metuo inꝗt a chryside. Cic. ad Herẽ. a quo sibi nõ iniuria summũ periculũ metuebat. Apu. vj. meta. etiã cũ de pro
positiõe iunxit de me inquit metuẽtes sibi. idẽ de timeo es. dicendũ est. ver. ij. eñ. Suspensum pater comitiq; one
riq; timentem. aliquando etiam accusatiuo iungimus. Idẽ in eodem. & que sibi quisq; timebat.
¶ Chust. Indulgeo es. Quin. lib. ix. Latinos magis indulsisse cẽ politiõi ꝗ atticos. apud veteres vo & etiã apud
Insto. sacros authores cũ actõ cõstruit. Lucil. apud noniũ. Tu qui irã indulges: nimis manũ abstinere a muliere meliꝰ
est. Diuus Hiero. Misericordia inꝗt est: qi indulget nostra peccata. Insto instas. Mart. lib. i. bis pene tibi consul
Hereo. trigesimꝰ istat. & cũ actõ p vrgeo. Plau. in cur. Si magis me instabũt ad pretorẽ sufferã. & illud hymni: sz pinum
mortis facre perẽnis instat gloria. Supplico as. Cic. act. iiij. i verrẽ. nec arator ptori supplicaret. ¶ Hereo: adhe
reo. Uer. ij. eñ. Steteruntq; come: & vox faucibꝰ hesit. Hiero. in Job. trãslatiõe. pelli mee cõsumptis carnibꝰ adhesit
os meum

es meū. Illudo is. Diuus hier. contra pelagiū. par esse ꝛ esse posse stultoꝝ illudis auribꝰ. Insulto as. Ho. iiij. car. dum priami paridis quoq; busto insultet armētum. Inuideo es. Idem. ij. car. Bulo tertius baccho nimiū falernis inuidet vuis. ¶ Impono is. Sene. ad Luciliuni. oculis nostris imponimus. Pli. ad proculum. Si modo mihi non imposuisset recitatio sua. Cice. lib. ij. ad atti. Cui tamen egregie imposui nullo nōster. Quinti. Spes tibi perpetue laudis imposuit. Idem ꝓ iuuene. amico meo mater imposuisti: vnde impostura deceptio est. ¶ Incesso is. Q. Curtius lib. j. Cupido incessit animo sortis eius replēde. ¶ Inuado is. Uarro de vit. patru. tantaporro inuasit cupiditas bonorum plerisq; cum actō freqnēs est. Uergi. Nunc inuade viā: vaginaq; eripe ferrum. Incumbo is. Iuue. cogunt eidem incumbere secte. ¶ Uolo vis. Teren. neq; beniuolens: neq; notus: neq; vicinus. Plotius apud Gelliū. cui male voluit maxime. ¶ Timeo times. ¶ Metuo metuis. Teré. Si cum relinquo: eius vite timeo. Apuleius lib. j. asini aurei ipse trepidus ꝛ eximie metacus mihi. Cice. ad atticum. pluuias metuo ranus. Insulto.

¶ Tertia vboꝝ neutroꝝ spēs est q̄ post se ꝯstruunt cū abltō sine ꝑpositiōe: vł potiꝰ cū efectiuo: vt frago as. aui. are. est redolere vel odorē ex se emittere: vt redolētq; thimo fragātia mella. Flagro flagras flagraui flagrare est inflāmari: vt flagratq; cupidine currꝰ. Ardeo es. arsi ardere est splendere siue vri: vt ardet amore pari qui scit se amari. Exardeo exardes exarsi exardere ꝓ eodē cū incremēto: vt bis dictis subitas exarsit in iras. Estuo as. estuare est feruere: ꝛ bulire ꝛ calere: vt oceanus lunaribꝰ estuat horis. Caleo cales calui: est eē vł fieri calidū: vt ego caleo febre: tu cales amore. Frigeo es. frixi. Algeo ges. alsi est esse vel fieri frigidū: vt tu friges deo: ego algeo pluma. Fluo fluis fluxi. Mano manas manaui manare ē decurrere: vl ī minutas partes stillare: vt locus fluit lacte: ꝛ fons manat aqua. ¶ Quarta vboꝝ neutroꝝ spēs est que post se ꝯstruūt cū abltō ꝛ ꝑpositiōe a vel ab ad sīlitudinē verborū passiuorū in persona agēte vel patiēte: ante se vero exigūt ntīm ꝑsone patiētis. Qualia sunt. Exulo as. aui. are. est extra solum sue terre vel patrie eijci: vt homicide exulant a pretore. Uapulo as. aui. are. est verberari: vt discipuli vapulant a magistro.

¶ Anto. Tertia verborū neutrorū species est. ¶ Flagro as. aui. qđ est inflāmari. Oui. ij. met. Flagratq; cupidine currus. Frago as. per r est odorē ex se emittere. vt in cātico. Salomonis. Ubera tua fragātia vnguētis optimis. Uerg. j. eū. thimo fragātia mella. ¶ Ardeo es. arsi. naz qđ Uer. l buc. dixit. corydō ardebat alexi: figuratum est. ¶ Estuo as. nam hier. vt supra meminimus noua quadaz rōne dixit in medio ignis non sum estuatus. ¶ Caleo es. calui. frigeo es. frixi. palleo es. pallui: ꝛ reliqua omnia verba significatiōis: quā greci idiopathiā. i. ꝓpriā passionē appellāt: oia sunt absoluta: nisi quod ꝑ se construi cū septimo casu significāti instr̄m quo actus ille ex ingenitis principijs excitaꝛ. vt dominus flagrat igni: hō ardet ira: mulier estuat calore: puer calet febri: puella friget imbri: alalia alget rigore. ꝛ eodē modo d reliquis similibꝰ. ¶ Mano as. ꝛ fluo is. huius ordinis verba ꝑhi esse: dicimꝰ nāq; fons manat aqua: ꝛ fons fluit aqua: ꝛ rursus aqua manat ex fonte: aqua fluit ex fonte vel de fonte. Scateo ꝛ scaturio. Plau. l aulula. Ierbibere sola si vino scateat corlthien sem fontē pyrenē potet. ¶ Quarta vboꝝ neutrorū spēs est. hec neutra passiua dicunꝛ. a grāmaticis neutra: qꝛ nō hñt vocē passiuā l or. passiua qꝛ passionē significāt: atq; ad similitudinē vboꝝ passiuoꝝ construunꝛ: hoc est añ se rū ntō ꝑ ꝑsona patiēti: post se cū abltō mediāte ꝑpositione a vel ab: vt ego exulo a rege. Sunt autē huiꝰ speciei pauca verba. Exulo as: a quo duo tm̄ reperiuntur participia exulans ꝛ exulaturꝰ passionē quoq; significātia. Cice. iiij. thu. thelamonē pulsuz patriaq; exulantē. Iusti. xxv. ille quasi in perpetuū cū viris exulature. atq; eodē modo vapulās vapulaturus. Quin. lib. j. adde qđ multa populantibus dictu deformia. ¶ Chu. Tertia verborū. hec autē verba a neotericis grāmaticis neutropassiua appellanꝛ: que Laurentius passionem innataz significare dixit: vt herbeo: cinereo: flaueo: vireo: rubeo: areo: egreo: gaudeo: ꝛ reliqua. ¶ Flagro as. Iuue. qui nunq̄ flagrabat amore puelle. ¶ Ardeo es. Mar. dicit amore tui bellas ardere puellas. aliqñ ꝑpositionē admittit. Uerg. Nāq; volans liquidis in nubibus arsit arundo. Est etiam ardere cupere. Pli. iunior. ardeo inquit te videre. construiꝛ etiam cum datiuo. Cice. ad Celium. Nunc mihi animus ardet. ¶ Exardeo es. Luc. lib. vij. Exarsit tunc ois lancea saxo. admittit etiā ꝑpositionē. Mar. O quam terribilis exarsit pronus in iras. Estuo as. Iuue. estuat infelix angusto limite mundi. exestuo as. etiam reperitur. Uergi. fundoq; exestuat imo. ¶ Caleo caleo. Hora. iij. carmi. terras alio calentes sole mutamus. Quoniā calleo es. per duplex ll scriptū callosus sum siue callū habeo: aut callū facio significat. Plautus l pseudo. plagis coste callent. transferꝛ etiā ad habitum quendaz quo videmur cūcta quasi per callum ꝛ assiduitatē prorsus intelligere. Hora. legitimūq; sonum digitis callemus ꝛ aure. Persius. dicēda tacēdaq; calles. ¶ Frigeo es. Mella libro. j. quis ergo nō superat fontem qui riget calore caletfrigore. ¶ Fluo is. Uergi. atq; auro plurima fluxit. Mano as. Idem. iij. enei. tū gelidus toto manabat corpore sudor. vbi potuit dici. gelido toto manabat corpus sudore. Si verba metri essent capacia. Titus Liuius li. j. Cultrum ex vulnere Lucretie extractū et manantē cruore pre se tenens. recipit etiam ꝑpositionē. Lactā. li. j. ab hac gēte vniuersa flagitia manauerunt. hac etiā constructione inchoatiua verba cōstruunꝛ. Pli. lib. xxiij. hominis facies lacte asine mire tenerescit. Gel. lib. xj. ipsa nix vetustate rubescit. Uergi. horrescit visu subito. que etiā cū accusatiuo construuntur: cum presertim mutauerit significationē. Sillius lib. ij. Iam manes vmbrasq; pauescat. Uerg. mortis horresce futuros etiā per synecdochen. Luc. lib. iiij. intumuere thou totosq; indurnit artus. i. habuit artꝰ totos induratos. animaduertēdū est huius regule verba que etiā Diomedes ꝛ Phocas absoluta appellāt: licet construantur cum re verbi que semper ponitur in septimo casu dicimus confrigeo vel frigesco frigore. Gel. ad Citeronem. nos nihil frigore frigescimus. Quarta species. hec verba neoterici grāmatici neutropassiua appellāt: que passionē illatā Laurentius significare dicit. ¶ Exulo a rege. vsitatius loco q̄ꝫ persone adiungitur exulo. Melius autē actus in exiliū a rege. Plinius iunior de iunio bi uto. a quibus in exiliuz actus. dicimus igitur exulo ab vrbe. Mar. Exulat ausonia profugus delator ab vrbe. ¶ Uapulo vapulas. Quin. lib. ix. an ab reo fustibus vapulasset di cit. Claudius. fascibus ꝛ tandē vapulat ille suis. Mar. Quum secta colcho luna vapulat rhombo.

Tertia verborum neutrorum species.

Estuo.

Mano et fluo.

Plautus.

Quarta verborum neutrorum spēs.

Exulo.

Neutro passiua verba.

Flagro.

Ardeo.

Frigeo.

Mano.

Uapulo.

Ueneo venis veniui vel venij ire: est vendi vt serui veneunt a mangone.

Fio fis factus sum fieri est incipere esse: de nō esse trāsire ad esse: vt templum fit ab architecto.

¶ Anto. Ueneo is. huiꝰ ordinis vbuz est qđ ab antiqs veneo reris. declinabaꝛ. Plau. Ego ne illi venear. Tirianus apud Diome. de agricultura. nā id meliꝰ emit q̄ꝫ veneaꝛ. ab hoc cū supinum sit venū in participio ꝑteriti nō dicimꝰ venus nec venitꝰ: sed venditꝰ eodē Diomede au

Ueneo.

Liceo lices cui.ere.appreciari:᷑ i precio taxari:vt liber licet a me.¶ Quinta verborum neutrorum species est que post se cum nullo casu construuntur:nisi mediante prepositiōe:vt ego viuo in vrbe.qualia sunt. Uiuo viuis vixi ere.note significationis est:vt viuat gabijs/vt vixit in vrbe.Eo is iui ire:est ad locū ᷑ personam ire:vt eo ad vrbem:eo ad antonium.

Obeo is.ire.est mori. Exeo exis exiui exire ne tū est vt obijt ᷑ exiuit de vita.

Fio. tore:neq3 vllum aliud habet participiū. ¶ Fio fis ᷑ ab eo cōposita:confio.defio is.Columella lib.ij.Sterc⁹ indit qd̄ ex pedib⁹ cōfit.Macr.li.j.satur.die qua ex quadrātib⁹ cōfit.Uerg.in buc.lac mihi no estate nouū nec frigore defit.Terē.in eunu.Nil cuz est:nil defit.tn̄ antiquiores fior fieris declinabāt.Cato i thermū.post idē sicut diuitus idē greco ritu fiebātur saturnalia. hec

Liceo. Prisc.lib.viij.participia fact⁹ ᷑ faciēd⁹ a facio mutuat fieno ᷑ fiēd⁹ nunq3 legi. ¶ Liceo lices

Nabo. inter supiora numerat.Sūt q̄ huic v̄bor̄ ordini addūt nubo is.s3 ego nescio an satis latine dicat.virgo nubit viro a pfe.apud antiquiores actiuū fuit Unde in euang.Matth.legimus interprete hiero.neq3 nubēt neq3 nubentur:qd̄ idem expones ait.nubant viri:nubuntur fortasse femine:quamuis ᷑ mulieres nubere dicantur:sed viri per abusionem nubere dicuntur:cum in coniugiū sub minori cōditione veniunt:sic Martia.dixit.Uxori nubere nolo mee.᷑ Oui.ij.met.Tibi.nubere nympha volēt.s votis cede dei.Ab hoc sunt tria participia nubēs naptus rus.Reperiunt quoq3 verba in voce actiua passionē significantia.precipito tas.turbo bas.ingemino nas.tondeo es.verto is.insinuo as.accingo is.Plau.in trinūmo.nam qui in amore precipitauit:peius perit q̄ si saxo saliat.Uer.ij.eneid.Et iam nox humida celo precipitat pro precipitatur.Idē in.iiij.Tum flumina mento precipitāt senis:pro precipitant:vnde ᷑ participiū precientis passionē significare reperitur:vt supra memorauimus.Uerg.tepidi turbant septē hostia nili:pro turbētur.᷑ ab eo cōpositū conturbo as.pro eo qd̄ est decoquere.Mar.cōturbabit athlas ᷑ non erit vncia toto. Iuue.sepe lo conturbat:ma'o deficit.᷑ in.l.quidā fundū.ff.de in rem verso.postea inquit conturbauerat que boues vēdiderat.Uergi.j.geor.ingeminant austri:᷑ densissimus imber.pro ingeminant. Idem in eodem . Emiphij tondent hirci incanaq3 menta.pro tondētur.Idem in eodē.᷑ tote solidam in glaciem vertere lacune.pro verse sunt.idē.j.eneid. Tam prora auertit ᷑ vndis dat latus.qd̄ Ser.exponit pro auertitur.quēadmodum ᷑ illud Uer.tum vero tremefacta nouus per pectora cunctis insinuat pauor:pro insinuatur.idem in eodē.accingant oēs operi:p accinguntur.

Uiuit neutrorum. ¶ Quinta verborū neutrorū species est.hec sunt que a grāmaticis dicuntur absolutiua que in cōstructione casus non admittunt:nisi mediante prepositione.vt Iuuc.viuat gabijs:viuat fidenis:᷑ vixit in vrbe. ¶ Uiuo

Uiuo. viuis.vixi qd̄ cū accusatiuo etiā pōt cōstrui:sed figurate quēadmodū paulopost dicturi sumus.Eodē quoq3 modo

Exeo. dego is.vt apud Uerg.iij.enei.vitā degere more fere.Eo is.iui.sed eo inficias dicim⁹ p inficior siue nego.¶ Exeo is.cū actō cōstruitur ratione prepositionis extra:᷑ cū abltō ratiōe prepositionis ex:cū quibus cōponitur.Solin⁹ postq3 totius inquit hominē exiuit.i.diē suū obijt.Uerg.v.eneid.Corpore tela modo atq3 oculis vigilantib⁹ exit.

Adeo. q3 Macro.in satur.᷑ Seruius exponit pro vitat.Luca.exeat aula qui vult esse pius.¶ Adeo is.ratione prepositionis cū qua cōponitur iungit sibi actm̄.Uerg.adit oppida pastor.aliquando prepositio etiā actō iungitur.vt Ter.in and.adeo ne ad eum.Ratione prepositionis etiā dicimus obeo mortē.pro morior.᷑ obeo is.absolute positum.Sulpi.ad Cice.paulo indē ante lucē Marcel.diem suū obijsse.Nam cōposita ab eo is plerunq3 actiua reperiūtur.

Ueneo. ¶ Christ. Ueneo is.Cice.in verrē actione.vij.quanti ad hec ipsa si palā libereq3 venirēt:pro venire possent. Quum Fabrici⁹ rñdit se actiue spoliari malle quā ab hoste venire.Fio fis plaut⁹ in pennlo. fite saturi fabullis.significat interdū estimari.Cice.in Lelio.quāti quisq3 seipse facit:tāti fiat ab amicis.fit in tertijs tantū singularibus perso-

Liceo.. nis impsonaliter p cōtingit accipit.Idē offi.lib.j.fit interdū vt nōnulli omissa imitatione maiorū suā quoddā insti-

Nubo. tutū cōsequant.dicimus etiā fieri pōt p eo qd̄ minus latine dicāt possibile est: fior tn̄ veteres dixerit. Cato cēsorius.greco ait ritu fiebant saturnalia. Liceo es. plan.in menec.ola venibūt quecq3 licebūt. Nubo is. plerimi grā-

Bertul. matici huic ordini adscribūt:qui plane fallunt:nā secūdi ordinis est.Salu.in iugur.Iugurthe filia boccho nupserat.

Quā vir nubit:tū perinde mulier pest ac dñatur atq3 si vir esset. Teren.Aiebāt hodie filiā meā nubere filio tuo.circūloqmur etiā p sum es fui: ᷑ participiū pteriti nupta fuit id est nupsit.plau.in menec.misercor mulier me nec fiet nec fuit tali viro qui nupserim. Iuue.vidua est locuples que nupsit auaro.Qd̄ etiā cū abltō cōstructū reperit.Teren.aut se mecū nuptam vellet:᷑ cū actō prepositiōe mediante.Gel.lib.j.vt vna apud duos nupta esset.Cice.pro Celio.Quum ex amplissimo genere in familiam clarissimam nupsisses.Nam de datiuo notissimum.Ser.Sulpitius ad Ciceronem:adulescentibus inquit primarijs nuptam fuisse.Quum tn̄ istud verbū solū mulierū sit:transfertur sepe ad viros.Iuue.quid queritis:si nupsit auar⁹.

Eo ᷑ obeo. ¶ Quinta verbor̄.cōstruunt hec verba cū plurib⁹ casibus:nō solū natura rei verbi:sed tpis:sed precij:sed instru-

Nato. mēti:sed acquisitiōis ᷑ reciprocationis:vt viuā vitā quāticunq3 etatē longā vobis o filij hoc aere felix. ¶ Uiuo vis.Persi⁹.hec fierēt si testiculi vena vlla paterni viueret in nobis. ¶ Eo is.Uerg.Ibāt obscuri sola sub nocte per vmbras. ¶ Obeo is.Trāquil.in augusto.obijt in cubiculo eodē in quo pr̄ Octauius. ¶ Exeo exis.plu.in prologo.in quedā acta exeam. ¶ Anto. Nato as. natati.qd̄ videt esse frequētatiuū a no nas naui natū.sed non seruauit simplicis quātitatē.enato tas.aui. est natando ad litt⁹ siue ripā peruenire.Mar.ad votū Diodorus enatauit. Uergil. vj.en. gelidas enauit

Sto. ad arctos.Sto stas steti.est in hominibus pedibus insidere:in quadrupedibus a motu cessare cum;gradiunt:in his que fluunt non labi:in

Salio. inanimatis erectum esse. ¶ Sedeo sedes.est cōtractis crurib⁹ in nates desidere. ¶ Salio is.est saltum facere.salto as. est tripudio dias.ab hoc est saltatio:ab illo saltus.Uer.ij.geor. vnctos saliere per vtres.hor.ij.ser.saltat milonius vt semel ictus accessit feruor capiti.Reperit salio actiuum pro eo qd̄ est feminā inire.Ouid.in ij de arte.leta salitur ouis. hinc salaces.dicuntur libidinosi:᷑ salacitas ipsa libido.Salio q3 accusatiuo iungitur: sed figurate si modo salationem ipsam que saltatur exprimat. hora.j.sermo.Pastorem saltabar vti ciclopa rogabat. Iuuen3.chironomum ledam molli saltante ba-

Ambula. tyllo. ¶ Ambulo ambulas est tm̄ pedibus ire.

Nato natas aui.are.Enato as.aui.est natādo ad littus siue ripā peruenire:vt natat in flumine:᷑ enatat. Sto stas steti are : est manere:firmari ᷑ non moueri. Sedeo sedes dī.ere.est cōtractis crurib⁹ in nates desidere:vt ego sto.tu sedes.Salio is.est saltum facere. Salto saltas. i.tripudio as.vt ego salto : tu saltas. Ambulo ambulas are.est tantū pedibus ire.Deambulo las.are.est voluptatis aut exercitij cā ambulare: vt ante cenā deambulo. Incedo is.est cum quodam fastu ᷑ magno apparatu siue pompa ire : vt ego que regina deum incedo.Sapio:id est sapiens sum. Desipio is.est deliro:vt modo sapit:modo desipit. Resipisco is. ere.est redire ad priorem sensum: vt resipiscat ex phrenesi.

Cōtendo is. Certo as. Pugno as. ē quodāmō litigare: vt ptēdo tecū. Cōcurro ris rere ē quodā ipetu cū altero ꝯgredi: vt noli ꝯcurrere mecū. ꝯstituo is. re. ē qsi siᷓ cu alio statuere: vt ego cōstitui cū illo. attineo es. ptineo es. note sunt significatiōis: vt hoc attinet.

¶ Incedo is. est cum fastu ⁊ magno apparatu. ver. j. en. Ast ego q̄ diuū icedo regia iouisq̄. idē icedē. Regina ad tēplū forma pulcherrima di do icessit magna iuuenū stipāte caterua. dīfaꝫ tā hoꝝ ꝟboꝝ Seneca notauit dicēs: tenero ac molli passu gradū suspēdim⁹: nec ābulam⁹: sꝫ incedim⁹. Deambulare est voluptatis aut exercitij cā ambulare: qḋ ⁊ spaciari dr̄. Nō possum dissimulare philalethe tarditatē: ne dicā stulticiā: q̄ putauit in illo Valerij maximi qḋ in p̄ncipio sui opis scripsit: nec mihi cūcta cōplectēdi libido incessit: ab eo qḋ est icedo is. esse p̄teritū. cū sit ab incesso is. qḋ ꝟbū ipm nō agno uit: neq̄ apud Salustiū legit qḋ in. Catilinaria scripsit. tanta cupido glorie icesserat. quē locū Valeri⁹ emulari visus ē. Incessere aūt vt supra dixim⁹ est inuadere. Ver. regibus incessit magno discordia motu. Lu. in. vij. gemi tus tacitos incessere fata. Oui. xiij. met. Seuisq̄ parat icessere telis. ¶ Sapio sapis est sapiēs sum. War. Quisq̄ pl⁹ iusto no sapit ille sapit. ¶ Decipio is. ē a cōi sensu sapiētia ve min⁹ habeo: vl' qḋ a meo sensu destituor. Resipiscere vel resipere est ad priorē mētis statū redire. Teren. te fortissimū puto esse nate: cū te itelligo resipuisse. Sapio pis. cū accusatiuo est saporē aliquē pre se ferre. War. qḋ sapit hyblā atticosq̄ flores etiā absolutū huius significati est. Idē. vt sapiant fatue fabroꝝ prandia bete. ¶ Cōtēdo is. certo as. pugno as. cōcurro is. consisto is. huius ordinis verba sunt: vt ego cōtēdo tecū: pugno cū Cesare: certo cū Pōpeio. cōstituo cū Antonio. Reperiuntur etiam apud poetas secundi ordinis: hoc est cu datiuo cōstructa. Verg. scḋo Georgi. Nec cellis ideo contende falernis. Idem. ii buco. Montibus in nostris solus tibi certet amyntas. Qḋ Seruius vsurpatū esse dicit p̄ eo qḋ est certat tecū. Idē in scḋo geor. argiuisq̄ minor: cui non certauerit vlla. Idē in eodem. Laudibus italie certent non bactra: neq̄ indi. Properti⁹. tu caue ne tristi cupias pugnare puelle. Ouidius. ij. metamorp. Frigida pugnabant calidis: humentia siccis: sed statim iunxit ablatiuo media prepositione cum dicens. mollia cū duris sine ponderē habētia pōdus. idem meta. Et quoniā cōcurrere cominus hosti nō datur. Iuuena. hinc vbi nocturne numa constituebat amice. ¶ Attineo attines: pertineo es. cū actō media p̄positione ad cōstituunt. Teren. ad te attinere omnem hanc rem. Martia. hoc ad te pertinet ole. Sed quid ad me pertinet ole nihil.

¶ Chri. Nato as. Oui. vj. fasto. Nox erat tvm.s oculis animiq̄ natabant. Enato as. Luc. lib. iiij. vectoris patiens tum: dū supenatat amnē. Sto as. Terē. q̄d stam⁹: cur nō im⁹. Sedeo es. Iuue. at ille sedet i rixa. ¶ Salio is. Hora. vltra limitē cleētū: salis auar⁹. Salto as. Ci. p̄ milōe. cū ipe nud⁹ i ꝯuiuio saltaret. ¶ Deābulo as. Sueto. i vespa siano ad horā somnij nihil aliud q̄ secreto sol⁹ deābulabat. Incedo is. Luc. de agmine. nō vno dēsisq̄ icedere ca stris. Sapio. is. War. si sapis ad piper. ¶ Desipio is. hor. dulce est desipere i loco. ¶ Cōtēdo is. Cesar in gestis li. j. vt inter se cōtēderēt. Ver. Alij cursum ꝯtēdere iussit. ¶ Certo. Ver. Tu dic mecū q̄ pignore certes. ¶ Pugno as. Lactā. li. iiij. mutorū alalium q̄ ab hoc vel acerrime pugnāt. cōstituo. Ci. act. constituo cū holbus quo die mesane essem p̄sto. reperit etiā actiuū. idē ad treb. q̄d ꝯstitueris cupio scire: ꝯstituere etiā cōstruere est. Ver. Tunc egomet tumulū tereo i littore i amnē cōstitui. ¶ Attineo ptineo Ci. qḋ ad sumptum attinet si me amas valitudinē tuā ne verare. Quint. cur aūt nō ptineat ad ifas q̄ ad mores iā ptinet. absolutoꝝ verboꝝ cōposita interdū cōstruuntur cū casu p̄pōnis cōposite. plī. ad tyronē. iā em̄ dolor nō pedibus solū vt prius insidebat: sed oia membra peruagabatur. idem ad Mauricium. quiq̄ in maxima verecundia questuram tribunatū preturam honestissime percurrit.

Inceso.

Sapio.
Desipio.
Contendo.

Attineo.

Enato.
Salio.

Certo.
Constituo.

Sū es fui.

¶ Aiaduertendū est hoc verbū sum es fui [illegible] con strui cū nō: vt ego sum Antoni⁹: cū gtō: vt virtus est hominis: cum datiuo: vt tu es mihi magister: cum se ptimo casu: vt est vir singulari eloquentia.

Cū hoc noie opus oib⁹ fere casib⁹ iūgi pōt. Sūt preterea q̄dā alia ꝟba q̄ dicunt̄ substātiua desiderantia post se casuꝫ similē precedēti: vt existit inutilis: existit incorruptus: manet inmortalis: viuit felix: ⁊ similia. Sunt ⁊ alia q̄ cū sint itrāsitiua/reciprocātur tamen: vt incedo tristis. ambulo letus euado doctus.

¶ Ant. Aiaduertēdū est: q̄m hoc ꝟbū sū es fui p oēa ꝟboꝝ neutroꝝ spēs spargitur: visum est illud hoc i loco ponere: nā ⁊ pōt esse absolutū: vt est loc⁹ hesperiā grai cognomine dicūt: pōt ⁊ post se ꝯstrui cū casu sibi p̄cedēti: vt homo est aial. pōt ⁊ cū gtō. vt virtus est hoīs: pecudis ꝟo voluptas. pt ⁊ cū duob⁹ datiuis. vñ Diomedes inter idiomata latina hec ponit exēpla: glorie mihi ē p̄ria: testimonio tibi sum: auxilio tibi sū gaudio mihi est aduersari⁹: bono mihi ē ꝟitas: oneri mihi est hec res: cordi mihi ē amicitia: dolori mihi est iudiciū: cure ē mihi labor: infamie mihi ē amor. Sic Terē. dicit in andria. Aut tibi he nuptie sunt cordi. cōstruit̄ et cū septimo casu q̄n ponit̄ p̄ gtō. ver. en. Sūt mihi bis septē p̄stanti corpore nymphe quarū que forma pulcherrima deiopeia. p̄ corporis p̄stātia ⁊ forme. Qḋ vero subiūgit cū hoc noie opus. Diomedis eiusdē est p̄ceptū: qui inter idiomata scribit vsitate dici: op⁹ est mihi monito: apḋ veteres tñ inueniri p̄ oēa casus p̄ter vctm. addit p̄ eo qḋ greci dicūt hēo op⁹: habui op⁹ ex rōne idiomatis latini non posse dici nisi op⁹ fuit mihi. hier. igit̄ sermonis greci ꝓprietatē secutus dixit in euangelio. Dñs opus habet his. sum es fui. cum re verbi pro ipso verbo: vt plau. in amphi. q̄d tibi hāc rē curatio est verbero. p̄ra curas. Idē in asinaria. q̄d tibi huc receptio est meū virū. i. cur recipis. Idē in aulularia. quid tibi nos medice homo tactio ē. i. cur nos tāgis. ¶ Sūt p̄terea. ꝓpue ꝟbū substātiuū vnū est tm̄. sum es fui. qḋ substātiam significat q̄q̄ ob ipsum dei ꝓpriū est: q̄ mera est substātia ipso dicēte in Exodo. qui est misit me ad vos. sunt tamē ⁊ alia ꝟba q̄ possunt dici p̄ quemodū substātiua vt sisto: existo: exto: fio: maneo: viuo: q̄ post se regūt casum similē p̄cedenti. Cic. in lib. de amicitia. existit hoc loco q̄stio subdifficilis. idē de senectute. ipsi⁹ apḋ extat oratio: pōt em̄ addere illud disputāda. differenda. adhuc pulchra elegātiss ma artificiosa. Eodē modo dicim⁹ fio senex. hor. iiij. car. si anue ⁊ vis formasa videri. Maneo imortalis. Ver. iiij. geor. at gen⁹ immortale manet. in. iij. en. Viuite felices quib⁹ est fortuna peracta. Pari modo construuntur verba que cum sunt intransitiua in obliquos casus reciprocantur tamen: vt incedo tristis: sicut Verg. que diuum incedo regina: ambulo letus sicut Hora. nocturna ambulat.

¶ Chri. Cū nō ⁊ hoc in vtroq̄ nūero atq̄ vtriusq̄ indifferēter. Ver. rex erat eneas nobis. idē. sunt mihi bis septē p̄stanti corpore nymphe. Terē. Dos est mihi decē talēta. Luca. lib. iij. Omnia cesar erat. Ouid. tantalides matres apta rapina sum⁹. Varro apḋ Gel. inducie sunt pax castrēsis. idē. pax nō est inducie: vbi est aduertendū ꝟbū substātiuū semp suppositi p̄ncipalis numerū seq̄ oportere: nō aūt suppositi: vt pax est inducie. Inducie sunt pax. ¶ Cū gtō ⁊ possessiōis ⁊ p̄ccij ⁊ impsonalis rōne ꝯtingit. Terē. exprobratio est immemoris bñficij. idē inibi. vide quātī apud me sis. Col. li. v. prudentis agricole est vitē quā p̄cipue p̄bauerit serere. i. prudētis agricole interest: ⁊ reliqua. ¶ Cū datiuo siue simplici siue duplici. Quint. sua sunt cuiq̄ assignata noia. hora. ne sit ancille tibi amor pudori. ¶ Cū septio casu. Cic. actiōe. vij. erat facie mira cleomonis syracusani vxor. aliq̄n geminat̄ effect⁹. idē p̄

Imo apud Cic. nō leniciē est lucenire habeo necesse. qḋ huic haud ita dissimile vr̄: habeo op⁹: vtraq̄ certe vtitur libēs Erasmus. Cicero attico. nostrā nen habeo necesse mentē aperire.

pompeio. fuit in his principijs singulari innocentia grauitate virtute. Ubi historici etiam fuit singularis innocentia: poete verbi gratia singularis innocentiam dixissent. Adiungitur autem varijs pronominibus. Gel. li. iij. namque hoc ex ala est. Ce. in mercis aut rebus nihil est sane noui. Quibus autem modis impersonale fiat in opere illo quod de verbis aprosopicis fecimus late scripsimus. ¶ Nomine opus indeclinabiliter accepto atque significat necessarium esse. Teren. ea que nihil opus sunt scis ri. Iuue. magne mentis opus nec de lodice paranda. Ci. actione. vij. Ne cuiquam opus esset suspitio vlla. Apu. etiam rem factam opus fuerat. Plau. in cistellaria. bonum mihi opus est. Iuue. O proceres censore opus est aurispice nobis. adiungitur et toti orationi. Ci. in epi. non est opus te animo valere. idem actione. vij. Si quando opus et hac vez testificatione vteretur. opera pro opus dixit. Plau. in Marcatore. simpliciter dicam opera est auribus. Sed in alia fortasse significatione vt labor auribus. Accipitur etiam opus .i. artificium. Mar. non fuit hoc artis sed pietatis opus. vnde si recipiat opus adiectiuum iam alterius significationis est. Mar. iam nullum in monstris orbe fuisset opus. ¶ Existit multis. negat Ualla existo is. participio adiungi debere. Cuius incepto Ciceronis exempla plurimis in locis aduersantur. In epi. Sed tempus extitit optatum mihi magis quam speratum. idem in gratiarum actione. Nulla decreta existant cogitata. idem in diuinatione. submersus equus non existit. ¶ Extat incorruptus. Iuuena. minor extat sacrilegus. Cice. que vt scis extat oratio. ¶ Manet immortalis. Uergi. Manet alta mente repostum iudicium paridis.

Opus.

Existit.
Existo.

Extat.

¶ Ant. Preterea verba illa. de his multa diximus in principio huius libri. Illud tamen hoc in loco tamen repetimus nihil obstare quominus hec verba sint actiua: nisi quod putant aliquid idcirco dici non posse: quia veritati repugnat: neque enim omnino pro. assentior multis in locis dicenti significationis causa aliquid non posse dici neque quia non est nisi vnus mundus: vnus sol: vna luna idcirco possem dicere deum in momento posse creare innumerabiles mundos: plures soles: multas lunas: aut quia non possum aratro arari ligonibus pastinari prohibeor dicere ego non aror neque pastinor: sed neque possum arari nec pastinari. Quod et de verbis ad solam naturam pertinentibus dici potest: sed illa fateor non omnia posse ad vsus nostros accommodari: vt ego non sereno: at posset dicere iuppiter qui vultu celum tempestatesque serenat. Preterea nullum esse verbum actiuum. hic multi arguunt verbum impersonale ab omnibus verbis etiam actiuis posse prouenire: quandoquidem nullum est verbum actiuum quod non possit esse neutrum: sed nos cum de huiusmodi verbis loquremur exposuimus. Preterea verba neutra posse construi cum accusatiuo rem verbi significante: vt ego viui vitam: et vita viuitur a me. Oui. xij. met. viri annos bis centum iam tertia viuitur etas. Alia tamen figura Iuue. dixit qui curios simulant et bacchanalia viuunt. i. more bacchantium. Eo iter sine via. Ambro[...]uium. Iam enim non vitam nostram sed christum viuimus. Cice. pro murena. hanc viam dico ite viam. Uer. iiij. en. So[...]inco[...] me vi[...] Ambulo viam in sacris literis sepe legimus vt libro sapientie. ambulauimus vias difficil[...]tem. Gel. li. ij. Diogenes cynicus seruitutem seruiuit: furio furorem. Uer. ij. en. sine me furere a[...] in triumpho tuis seruum seruitutem imperas et preceptis pr. Certo certamen. Plau. in epi. ij. Ad Thim. [...]amen certaui. Pugno pugnam. Gel. lib. iij. Cum vnam atque alteram pugnam prospere pugnasset. Idem lib. ix. aliquot pugnas populus Ro prospere pugnasset. Pecco peccatum. Hier. in threnis interprete Hiero. peccatum peccauit hierusalem ideo instabilis facta est.

Preterea verba illa que dicuntur neutra transitiua iudicio meo nihil habere quod illis repugnet cur non dicamus actiua cum etiam si neutra repugnaret sermo idcirco non deberet esse manca. Nam si recte dicitur comederunt iacob et domus tue zelus comedit me. recte quoque dicet Iacob: ego sum comesus: sicut et Iuue. dixit. et cito rapturus de nobilitate comesa quod superest. ¶ Preterea verba que dicuntur ad solam naturam pertinere ego non video cur non recipiant omnes numeros et personas: vt ego non sereno: ego non grandino. Preterea nullum esse verbum actiuum quod possit esse absolutum si post se cum nullo casu construatur: vt si dixeris ego amo. Preterea verba neutra posse construi cum accusatiuo rem verbi significante: vt ego viuo vitam. [...]co iter. ambulo viam. seruio seruitutem: furio furorem: certo certamen: pugno pugnam: pecco peccatum.

Uerba neutra construi possunt cum actiuo rem verbi significante.

Que dicuntur neutra transitiua.

¶ Chri. Que dicuntur neutra transitiua: vt planto. propino. bibo. libo. sero. sorbeo. vello. ceno. comedo. et reliqua id genus que passiuam integram habent. Plau. in epi. expectando exedor miser. Cic. li. ij. de diuinatione. est ne quisquam ita desipiens qui credat aratrum esse deum. Uer. li. vij. frontem obscenam rugis arat alecto: quod fieri minime potest. idem. vastum maris equor arandum. et alibi: nullum maris equor arandum. Mar. suum alloquens librum inersa pueris arande cartha. idem. Nemus sex cyatis septem iustina bibatur. et illud Ezechielis hiero. interprete. Lapides viui edificemur. Plotus apud Gellium: egomet viuo mortuus. Quod si aro. ceno. edo et similia ideo sunt neutra quoniam in primis et secundis personis passiuam significationem per naturam habere non possunt: ratione pari omnia mundi verba actiua que sunt neutra fient: quoniam ita per naturam fieri non potest vt lapis videat: saxum amet. Laurus edificat. Nemus accuset sicut per naturam fieri non potest vt ego arer: tu comedaris: filius seratur: et quemadmodum hec verba cum his suppositis fiunt neutra nisi figurate transferantur: ita illa supra cum illis suppositis fient neutra: nisi eque transferantur: et tunc si proprie sumas neutra erunt omnia: vt dicant mihi neoterici preceptores omnes. Quur istis et non illis suppositis atque verbis iniuria magis fieri videatur: quum vtrorumque sit eadem ratio. Sed de hoc lege dialogum nostrum vbi latissime rem disseruimus. Ad solam naturam pertinere. Pli. in prologo. Quanto in ore patris tonas laudes. Propertius in siluis. qui trino iuuenis ore tonabas. Enn. toto sit tonanimus theatro. Oui. lib. iiij. de tristibus. Hic ego finitimis quamuis circumsonor armis: dixit Cipria. contra demetrianum. pluam super vnam ciuitatem et super aliam non pluam: et pars super quam non pluero arescet. Quid quod aliquando deus ibi rex pares plus vel pluit quam pluere. Quale est illud esaie hic interprete. nubes pluant iustum et si[...]a. [...] Quin. li. ij. Quod picli [...] pertigit fulgurare ac tonare videaris. Sed de hoc etiam dialogum nostrum vt plurima adducimus pluit sanguis et pluit sanguinem atque pluit sanguine. Tibullus multus et in terris depluere que lapis. dixit Aug. li. iiij. de ciui. dei. Sed quum pluit terra. ¶ Quum pluit creta. Statius saxa pluunt, dixit. Pli. relatum est lacte et sanguine pluisse. et quod diximus. nubes pluant iustum. ¶ Actiuum. quod non possit esse absolutum ne eliciaris igitur hic impersonalia deduci posse a verbis actiuis. aliud autem est verbum actiuum absolutum. aliud vero verbum neutrum absolutum: vnde impersonalia deduci possunt. Quid quod neque impersonalia verba deducerentur a verbis neutris ad hanc formam absolutis: nemo enim diceret indigetur: caletur: vapulatur: fitur: si diceret egeo: caleo: vapulo: fio. ¶ Si post se cum nullo casu construatur Liui. epistoli edunt bibit: lusi. Ci. in epi. literis ne inuoluo aut scribi aut lego. Quod non actiuis modo sed etiam neutris et deponentibus contingit idem: actione. vij. in verrem. Q[...]re date vobis. Nam complectitur mihi crede. idem in epi. itaque postridie placuit vt satis re diceremus breuiter. ¶ Rem verbi significante. Sueto. in Uespa. professi iudeicam viuerent vitam. Teren. omitto vitam quam dixi vsque adhuc. Mar. libro. v. Et capitolinas itque reditque vias. aliquando cum ablatiuo. Luca. li. ij. Concessa pateret ire via.

¶ Ant. Preterea nullum esse verbum. Regula hec ad omnia verborum genera pertinet. Neque obseruanda est differentia quam multi facere voluerunt: per actiuum ipsum longe atque perpetuum significamus: per ablatiuum vero aliquid fieri per temporum interualla intelligimus.

Preterea nullum esse verbum quod non actiuo vel ablatiuo significanti tempus indifferenter construi possit: vt docui te grammaticam tres annos vel tribus annis.

Preterea cōplura esse vba neutra absoluta q̄ figurate actō iūgi possūt: vt depereo virginē: et qd Ver. dixit corydō ardebat alexī. Illa quoq ex idiomate latini sermonis dīr. Hoc latet me: nescio qs me manet exitus: et olet vnguentum: sapit picem: et similia.

Nā si p actm̄ tpis continuitas significaret: frustra Verg. j. en. dixisset. hic iā tercētū totos regnabit annos. et in. iiij. geor. septē illū totos phibēt ex ordine menses. et si dicis totos ideo adiecisse Ver. vt tpis cōtinuitatē q̄ alias erat īplicita exprimeret: cur ediuerso si ablm̄ interualla tēporis significat Ovi. v. tristiū dixit: pene decē totis aluit pcanti⁹ annis. et Terē. i adel. sex mēsib⁹ totis olfecissem. Ergo quēadmodū diximus indifferēter tres ānos et trib⁹ annis docui te grāmaticē dici pōt. vt Cic. in pn. offi. quanq̄ te. M. fili annū iā audientē cratippū. neq cū filius Cic. per totū tps annū quo fuit athenis cratippū philosophū audiuit: nā et obiter legit aut cenauit aut forte aliq dormiuit. Preterea cōplura esse verba figurate: q̄ cū nullū vbū cū actō cōstrui pōt nisi sit actiuū. Cū igit depereo absolutū sit verbū figurate dixit Gel. li. vj. cum eā penitus deperiret. Et Apul. ij. meta. quendā boetiū iuuenē effictim deperiret: p eo qd esse deberet: perdite amaret. Sic. Hor. iiij. car. nō solo cōptos arsit adulteri crines. et Ver. in buc. Formosum pastor corydon ardebat alexim. p ardēter amabat. idē. j. en. Nec vox hominē sonat: p eo qd sonādo reddit: sicut in eodē personat aurata docuit que maximus Athlas. i. psonādo cecinit: et in buc. Formosam resonare doces amaryllida syluas. i. resonādo et vocis repercussione reddere nomē amaryllidis. Eadē rōne actō iungunt illa stupeo es. paueo horreo tremo et silia. Ver. ij. en. Pars stupet innupte donū exitiale minerue. p admirat cū stupore. Hor. ij. car. Nec mulciber expauit ensem p eo qd cū pauore timuit. Ovi. ij. met. vastosq cōspectos i mōtib⁹ horruit visos. i. cū horrore formidauit. Sen. in hercule furēte. thalamos tremisco capta nūc videor mihi. i. cū tremore trepido. Illa quoq gemo lugeo fleo et silia nisi figurate actō iūgi nequeūt. Iuue. Tunc gemitus casus vrbis. Liui⁹. matrone brutū anno luxerūt. Figurate qz dicunt illa olet vnguenta: sapit thymbrā: callet grāmaticā. Iuue. afferet misero tibi caulis olebit laternā. i. imitabit talia olet odorē. Hor. pastillos rufillus olet: gorgonius hyrcū. Idē. j. epi. vina fere dulces oluerunt mane camene. Notat Ouidiū Diomedes qd dixerit perq locos sacros et olētia sulphure fertur. Nec. Ver. cū Ovi. faceret cū. j. en. dixit redolētq thymo frāgātia mella: nā thymo cū frāgātia nō cū redolēt iūgi debet. Ergo oleo aut absolutū est: significatq odorē emittere: aut figurate cū actō cōstruit significatq odorē illū quē res illa q̄ olet euaporat: p eo qz qd est olfacio cis. hoc est odorē narib⁹ capio. alio modo dicimus olet mihi hec res per datiuum. Plau. in aulula. aurum inquit hic olet: pro hic olfacit aurum. Chu. Significātis tps indifferēter. Proper. li. j. et mihi iā toto furor nō deficit anno. Iuue. facere hoc nō possis q̄nq diebus cōtinuis. Cic. eo magis miror triginta annis vixisse panetiū. Pli. ad sociū. toto mēse aprili nullus fere dies quo nō recitauerit aliqs. et more grecoꝝ etiā p actm̄. Cic. p lege manilia. aliquot annos cōtinuos dixit. Terē. ne sit operturus me vnā horā. Sz tn̄ cu tpis parte designam⁹ dūtaxat vtimur abltō hoc mō: hoc anno veniaz ad te. i. in aliqua pticula hui⁹ anni. nō aūt hūc annū veniā ad te nisi velles signare et annū venire et aduētare. Cic. ad treb. Neq ego ad te his duob⁹ mēsib⁹ scripserā. i. superioribus tpib⁹ ad te literas misi nullas. Caue dixeris ptis tpib⁹: sz primis vel superiorib⁹. Trāq. in iulio. cōfusum somno prime noctis. Celius tn̄ p aut proximo vel superiori dixit ptō anno ad Cic. lib. viij. hoc si ptō anno curio tribun⁹. et eadē actio. de pūincijs introit. vtimur etiā prepositiōe p. Luc. li. j. horridaq in dumis multosq marcta p annos. Quin. i plogo. post ipetratā studijs meis quietē quā p viginti annos erudiēdis iuuenib⁹ ipēderā: p eo pō qd plurimi dicūt infra sex mēses ifra tres annos Latini dicerēt itra nō infra. Suet. in iulio. Quē rumorē auxit infra paucos rursus dies. Male ēt dr p anno futuro deligit pōpei⁹ dux. Sz i annū futuꝝ. Qui. iā sequētē annū famē timeo: nō eni p anno: sz p pplo eligit dux. Preterea sola illa biēniū triēniū et reliqua cū hoc aduerbio abhinc frequēti⁹ in actō ponant. Terē. abhinc triēniū q̄dā mulier cōmigrauit. ēt i aliis nūeralib⁹. Cic. acti. hor. pater abhinc duos et viginti annos mortu⁹ est: qd ēt alr dr. idē in philip. vigesim⁹ ann⁹ est cū oēs scelerati me vnū petūt. i. abhinc vigesimū annū. illd tn̄ aduertendū est tercētū q̄ tercētā. et silia magis poetica esse: tricēti e. a. quatricēti e. a. pl⁹ oratoria. Mel. li. j. trecētos et triginta reges eū amasim ferūt. Ver. totos tercētū regnabit annos. Licet ēt illa magis oratoria apd poetas licitū reperiri. Hor. i ser. tercētos inseris orbe. Que figurate actō iūgi pūt. Ver. li. v. dij quib⁹ imperiū est quorū equora curro: sed Iuue. pprie omnes tanq adiuuari accurrunt. Ver. j. en. Spumas ere ruebant. Idem lib. ij. propriie ruit alto a culmine troia.

Nullū verbuz cū actō iūgi liae cōstrui pōt nisi sit actiuū

Stupeo.

Horreo.

Paueo cuz accusatiuo.

Olet vnguēta cuz similibus.

Omnia etiā verba neutra posse iūgi datiuo significanti illū cuius voluptati aut molestie damno: aut cōmodo: aut deniq cuius gratia aliquid fit. Vergi. Cui pendere sua patereris in arbore poma.

Anto. Omnia etiā neutra. qd in prima specie verboꝝ diximus nullū esse verbū qd nō cū datiuo possit cōstrui: idē quoq nūc de vbis neutris diximus: et ponit exēpluz ex bucolicis Verg. ij. Cui pendere sua patereris in arbore poma. nā pēdeo absolutū est. sz dixit cui. i. ad cuius vsum atq vtilitatē aut voluptatē. idē. ij. geor. tibi res antique laudis et artis ingredior. i. ad tuam laudem. Idem in eodem. Nemorūq ioui que maxima frondet esculus: id est in iouis honorē. idem. v. eneid. quo tantum mihi dexter abis. hoc est in cuius perniciem atq damnum.

De verbis deponentibus. Cap. iij.

Epitome.

Deponens verbū quale fiet: et cui iūgatur orationis parti ac casui: illiusq quotuplicitatē et varia genera caput hoc docet.

Deponēs vbū est illud qd i or desinit: et nō hz actiuū i o: retinetq tn̄ actiui significationē: vt ego loquor verba. Eius plures sunt spēs. Prima spēs vboꝝ deponētiū est q̄ post se cōstruūtur cū gtō: vt misereor innocētis. Qualia sunt/misereor eris. est sup miseria alicui⁹ dolere: et compati: vt miserere aī nō digna ferētis. Obliuiscor eris. ē memoria alieni⁹ rei amittere: vt qs nō maloꝝ obliuiscit. reminiscor ris. recordor aris. ē ad memoriā reducere: vt reminiscor bonoꝝ. Scda vboꝝ deponētiū spēs q̄ post se cōstruūt cū dtō: qlia sunt hec. Opitulor aris.

De verbis deponentibus.

De vbis deponētib⁹. et ponit in pmis vbi deponētis diffinitionē dicēs qd vbū deponēs est illud qd desinit i or ad drīaz actiui et neutri: et nō hz actiuū i o ad differētiā vbi passiui: et retinet tn̄ actiui significationē ad differētiā cōis: qd vtrāq hz. Eius cōplures sunt species. colligit autē sex: prima eorū q̄ cōstruunt cum genitiuo. vt misereor innocentis. Vergi. in buc. nil nostri miserere. idem. iij. en. Oro miserere laborū tantoꝝ. miserere animi non digna ferētis. cum gtō cōstructū hoc verbū non reperitur: cū actō nō iungitur misereor: sed misereor eris. idē. iij. en. aut miserat⁹ amantē est. Obliuiscor eris. recordor aris. et reminiscor eris. actō ētiā iungunt. Hor. i epo. Quis malarū quas amor hz curas hec iter obliuiscit. Verg. ij. en. qsqs es amissos hic iā obliuiscere graios. Scda vboꝝ deponētiū spēs est. Opitulor aris. Cic. i epi. opitulare collegę: subueni ptrię. Sal. in ca. inopię sue opitulati sunt. Auxilior aris. qd ptcis. accusas

Prima deponentium species.

Secūda species deponentium.

Auxilior ris.est adiuuare et opē ferre:vt opitulare mihi:auxiliabor tibi. Suffragor is.ē adiuuare et ppriē verbis et precibus:vt rogo te suffragare mihi. Refragor aris.est iisdē modis alicui aduersari:vt peto a te vt refrageris mihi. Patrocinor patrocinaris est aliquē in iudicio defendere:vt ego patrocinabor tibi.

tiuo vel datiuo posse iungi dixit. Cū genitiuo etiam reperitur in sacris literis constructum. Esaie.xlix. hiero.interprete.in tempore inquit placito exaudiui te:et in die salutis auxiliatus
Suffragor. sum tui. ¶ Suffragor aris.qd est auxiliari atqꝫ sententie alicui fauere. ¶ Refragari vero iisdē modis alicui aduersari. Cic.in.i.de legib⁹.mihi enim videris fratrem laudādo suffragari tibi. Refrago in voce actiua cum accusatiuo. Sisenna apud marcellum protulit.dictaturā inquit omnibus animis et studiis refragauere.pro eo qd est dictature refragati sunt. ¶ Christ.posse iūgi datiuo hoc cuicūqꝫ verboꝝ generi cōmune ē. Cic.act.i.accusaui eū cui.Iuue.
Omnia verba datiuo construi. emit sibi dixit. Terē.nō soli sibi postulat te viuere. Iuue. Quis feret vxorē cui cōstent ola. Terē. Qui mihi sit oret. Cic.actione.ii.ei gloriā gratulat. Iuue.prādebat sibi qsqꝫ de⁹.reperit vt annotat Valla datiu⁹ mihi ex idiomate sepenumero q̄ nō magis ad me vel ad te q̄ ad ceteros ptinet:vt hic mihi gloriat. Ecce tibi pōponi⁹ noster. Tu
Misereor. mihi semp dormis:ille mihi assidue sedet. Quū sup cenatessem⁹:ecce tibi hostiū crepuit. Misereor hoc verbo vsus est Valla cū dtō in hesiodos trāslatione. Seru⁹ tuus sum et cui miserearis dignus.idē inibi. Nemo deorū mihi misereatur. Qua cōstructione sacri autores etiā sunt vsi:latini tñ id scripsisse nō inueniunt:actiuū apud veteres fuisse
Obliuiscor. Ennius est testimonio miserere manus:date ferrū. ¶ Obliuiscor. hor.oblit⁹ meorū obliuiscendus et illis.cū actō etiā diu⁹ Hiero.machabeoꝝ libris dedit illis legē ne obliuiscerent precepta dei. plau.in cassina.nō sum oblitus officiū meū:hoc aūt participiū oblitus apud poetas etiā passiue significationis reperit. Ver.nūc oblita mihi tot carmina. Plau.in grippo. Que omisit nō oblita mihi sed pterita existimet. Quādo vero a lino is.deriuat in tertia syllaba a fine acutū hꝫ accētū:nā penultima syllaba breuis est. Verg.in priapeis. Nigra fornicis oblit⁹ fauilla.
Reminiscor ¶ Reminiscor is. Luc.in.iiii. Quā fuerint facta ola tūc aūt reminiscent mei.cū vero actō frequēti ondit. Ver.dul-
Recordor. ces reminiscit agros. Quin.li.xii. Sed etiā que facimus reminiscimur. ¶ Recordor is. Cice.p. L.pisone.cum aliqua dolore suorū flagitiorū recordabit.et cū actō idē philippica.ii. Recordare. M. Antoni dit illum.idēꝫ cū ablō p lege agraria. Nā pfecto si recordari volueritis de nouis hostibus. Idē.i.thuscu.te quid de te recordare. Idē p
Opitulor. plāco.qui ist.e vestr.e lachrymis de illis recordor. ¶ Opitulor ab ope et tuli ꝯpositū. Cic.p milone. Mihi q̄ totiens me morti obtuli nihil potest opitulari.actiuū hoc verbū fuisse olim meminit Nonius plauti exēplo in equo troiano da mihi opes has:quas peto pcor:porrige opitula. ¶ Suffragor.refragor. Cic.actiōe pma in verrē. Amic⁹ et⁹ hortēsius tibi suffragat. Quin.li.x.cui nō suffragat ingeniū acri studio adiutus:horum aūt simplex fragor aris. vsui nō est. ¶ patrocinor. Tertu.in apolo.maioꝝ instituta ceciderūt:q̄ modestie:que sobrietati patrocinabātur.

Adulor adularis est voce vel gestu fauorē querere:vt ne aduleris mihi. Assentor taris.est voce laudando vel cōsentiendo fauorē captare. Blandior blandiris. Palpor paris.est idipsum tāgendo et palpando facere:vt cui blandiris potētiori. Gratulor gratularis est gaudere de felicitate alterius:vt gratulor tibi fortunis aucto. Irascor irasceris:est ira cōmoueri:vt tibi pol iratus sum philomena. Assentior assentiris est cōsentire siue assensū prebere:vt senat⁹ mihi assensus est. Insidior insidiaris est insidias tendere vel preparare:vt lupus insidiatur ouibus. Obsequor obsequeris est obedire vel inseruire:vt ego obsequor tibi et obsecuturus mihi. ¶ Tertia verboꝝ deponentium species est que post se cōstruunt cū accusatiuo. Qualia sunt. Solor solaris:consolor consolaris est prebere solatiū:vt solare egenū.consolare orbum. Execror execraris: abominor:detestor:auersor: est aliquid maledicere et abhorrere. Sequor sequeris secutus sum notū est:vt I/sequere Italiam ventis. Consequor cōsequeris consecutus sum.est simul sequi vel adipisci:vt consequor quod volo.

Adulor. ¶ Ant. Adulor aris. assentor aris. palpor aris.
Assentor. blādior iris.cū dtō ꝯstru. nemini dubiū est:reperit tñ adulo as.cū actō l voce actiua.vt Vale.maxim⁹. Si dionysium indē nō adulares ista nō esses.et Acci⁹ apd Marcel.pēnata cauda nostrū sanguinē adulat. Cice.i.offi.cauēdū est ne assentatorib⁹ patefaciamus aures:neqꝫ adulari nos sinam⁹. Eodē modo palpor aris.cū dtō reperit:palpo as.cū actō. hor.ii.ser. Cui si palpare recalcitrat. Iuue.quē munere palpat chaurus. ¶ Blādior blādiris. Quin. Blandiar paulisper iudices calamitatib⁹ meis
Blandior. Gratulor ris.
Gratulor. est(vt Valla indicat)testari nos gaudere de felicitate alteri⁹ apud eū ipsū q̄ ea fortuna affect⁹ est et ꝯstruit cū dtō:aliqñ supprimitur datiu⁹ cum tñ intelligit. Ou.gratulor ech alia titulis accedere nostris subaudi tibi. Idē i.iii.de arte. Ego me nūc deniqꝫ natū gratulor subaudi mihi. Reperit et gratulari p gratias agere:sꝫ tantū diis imortalib⁹:vt offa.apud plis. Sexte frater mi salue cū salu⁹ venis gratulor diis. Gratari idē ppe est qd gratulari:nisi qd magis est poeticū. Verg.iiii.en. Iunoni germana viā:gratare sorori:sed cōstruit etiā cū actō. Idē in.v. gratat re-
Gratificor. duces. ¶ Gratificor aris.qd est gratū facere et datiuo iungit. Cic.p Cornelio.nō alicui gratificabat homini aut ordini. Salu.etiā actō iungit in catilina.potētie pueroꝝ decus atqꝫ libertatē suā gratificare. Cic.quoqꝫ ad Valeriū.cur
Irascor. est tibi hoc nō gratificer. Irascor eris. Terē.ti-
Assentior. bi pol iratus sum philomena. ¶ Assentior iris. Cice.in epi.senat⁹ mihi assensus est. Idē alio loco.quib⁹ assentis solicitā et periculosaꝫ iustitiā nō esse sapiētis. Sisenna assentio tis putauit esse dicēdum quē deinde multi sunt secuti:vt autor est Quin.li.i.orato.et Gel.li.ii.noc.
Tertia deponentium species. atti. Cic.tñ assentior fere semp dicit:atqꝫ accusatiuo iūgit:vt in primo de orato.cetera inquit assentior crasso. Idē in.ii.quare tibi Antonii vtrūqꝫ assentior. ¶ Tertia verboꝝ deponentiū species est. Solor aris.qd est reb⁹ solatiū afferre. ¶ Cōsolor aris.tantū verbis alicui cōsolationē adhibere:ab illo est solatiū:ab hoc cōsolatio. Execror aris.
Auersari. abominor aris. detestor aris. aduersor aris. Idem prope significāt:atqꝫ hui⁹ ordinis verba sunt:sed auersari ē vt ita ab ea re quā detestamur auertere. Verg.iiii.eneid.non auersata petētem. Ouid.i.fasto.officioqꝫ leuē non auersatus honorē. Pli.lib.xxx. Terrā orbitis depressam auersat. hoc verbo frequēter hierony.vtitur in sacris literis: sed fere semp legit mēdose aduersor p auersor. Sequor eris.cū suis cōpositis huius ordinis est verbū preterq̄
Prosequor. obsequor obsequeris que ad superiorē speciē pertinet. Prosequor tamē elegantissime preter accusatiuū etiā secundo casui iungitur:vt psequor te muneribus:prosequor te lachrymis. Pli.in epi.prosecutus eram viatico secedentem. Cice.in episto.quam tu ipse omnibus letitiis prosequeris. Consequi est rem que fugiebat assequi.
Assentior. ¶ Christ. Adulor. Quin.qd seruile et non liberale postulet adulat mihi. Blādior. Tertulianus in apologia.infantibus blādiebātur:ac lachrymātes immolarent. ¶ Assentior. Cic.in epist. Si pāse assentari cōmodū est. plau.

in mente. assentabor: quicquid dicet mulieri. Ter. et actiui subdixit I eunu. postremo imperaui egomet mihi assentari nilo. ¶ Gratulor quod aggreti⁹ dicit ad alienos tantum pertinere. Ci. primum tibi vt debeo gratulor. Idem cum gtō appellat hec lemi: sed et voce magna gratulatur. Apu. li. ix. asini aurei. Laboris libertatem gratulabar. Teren. meum aduentum gratulantur. ¶ Irascor. Turpe est victum viclo irasci. Ovi. Irascor votis heu leuis ipsa meis. ¶ Assentior iris. Quin. sed vt fugiendę sunt magne scole cui ne ipse quidem rei assentior. Ci. iij. philip. cum vos maximis de rebus assentiamini. Varro lib. xiij. de lingua latina. Bene ior nemo dicit et id per se nihil est. Assentior tamen omnes fere dicunt. ¶ Insidior. Sallu. in Jugur. Atherbalem vite sue dolis insidiatum esse. Obsequor. Teren. cogitat aut te amari aut portare atque omnino absque. Solor consolor. Ci. Quos bonus eueus dictis solatur amicos. Cic. et si egomet quem consolari cupio consolandus ipse sim. olim hoc actiuum fuit cuius passiuum apud literas sacras legimus beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur. ¶ Execror. Ovi. in Ibin. nec minus nocuit hoc est execrantia nomen. Apud veteres tamen actiuum fuit. Afranius apud Nonium experirabant et execrabant se ad suos. ¶ Abominor. Ruffinus lib. ij. qui abominoris idola sacrilegium periurij committis. Aduersor. Hiero. in apologia. miro ordine aduersor consilioque. nam aduersor cum datiuo construitur. Cic. pro sylla. Ego vero ornamentis aduersor tuis. Sequor. Vg. Torua leena lupum sequitur: lupus ipse capellam: huius composita ita Aggretius differre putat. Quod consequimur studio: obsequimur officio: persequimur iniuria: prosequimur honore: subsequimur ordine: assequimur voto.

Irascor.
Execror.
Abominor.

Fateor eris. est sponte aliquid manifestare: vt fateor fatenda. Confiteor confiteris. est coacte et per vim fateri. vt confiteor confitenda. Diffiteor eris. est non fateri siue negare: vt diffiteor neganda. Precor aris. precatus sum. idem est quod rogare: vt sepe precor mortem. Deprecor aris. pro eodem siue detestari: vt mortem quoque deprecor idem. Demereor reris. rui. demereri est aliquem sibi meritis obligare: vt demereor amicum. Causor aris. est causam occasionem: vel excusationem adducere: vt locum immeritum causatur. Emulor is. est sequi: amare et inuidere. vt emulor patrem: imitor matrem. ¶ Quarta verborum deponentium species est que post se construuntur cum ablatiuo siue septimo casu: qualia sunt. Letor aris: delector ris. est gaudere et letitiam interiorem exterius demonstrare: vt letor meis rebus: et delector tuis. Utor vteris. est vsum alicuius rei habere: vt rogo te vtere meis omnibus rebus. Potior potiris est rem desideratam obtinere: vt optata troes potiuntur arena.

¶ Ant. Fateor eris. et confiteor eo differunt: quod fatemur sponte: confitemur coacti: diffitemur vero aut negare aut non fateri quod fatendum erat. Precor ris. manifestam habet significationem. deprecor quamquam idem significat quod precor: habet tamen aliam reconditiorem significationem quod est detestari et abominari. Ovid. 4. de pon. sepe precor mortem: mortem quoque deprecor idem. luc. in ix. non deprecor hosti seruari. Sallu. inimici ipe nam et cruciatus corporis deprecor. Quid autem sit deprecari Gel. copiose lib. vj. disputat. Imprecari est malum alicui precari. ¶ Demereor eris. quod est aliquem sibi beneficijs obnoxium facere. Quin. lib. j. simul vt demererer amantissimos mei iuuenes. Sueto. in othone. nec minus alium alia via demerebatur. Idem in vitellio: ne quem non arte demereretur claudium. Ovi. in epi. phyllidis. crimine te potui demeruisse meo. Illiterati dicunt demereri pro non mereri et demerito pro non merita. ¶ Causor is. pro eo quod est causam siue occasionem afferre. Hor. in epi. locum immeritum causatur iniquus. Ovi. ix. met. vix faque causatur. Apu. pro magia. vim meam quam volo totam suam causari maluisse. Causo are: quod imperiti vtuntur pro officio non dicitur latine. ¶ Emulor aris. pro eo quod imitor in bonam partem accipitur: nam pro eo quod est inuidere datiuo iungitur Hier. in psal. Noli emulari in malignantibus. Ad hanc speciem referenda sunt

Fateor et confiteor differunt.
Causor.
Emulor.

verba que preter actiuum construuntur etiam cum datiuo: vt loquor tibi verba: precor tibi multa mala: que preter actiuum desiderant etiam septimum casum: vt numerat numeraris. dignor aris. Hor. in epo. certamen et vnam purpure quam numeretur te primum. Uer. j. en. Haud equidem tali me dignor honore. Apud antiquiores digno as. fuit. Cic. apud Prisc. in economico. ex eo inquit numero hominum que apud nos hoc nole dignantur. i. digni habentur. hinc Uer. j. en. dixit coniugio anchisa veneris dignate superbo. ¶ Quarta verborum deponentium species est. Letor aris. Uer. vj. en. Apud superos furto letatus inani. Idem en. xj. li. gtō iungit dicens: veterum meminisse lectorue malorum. Utor vteris quod antiquiores etiam actō iungebant. Uarro apud Pris. vtile vtamur potiusque a rege abutamur. Potior iris. cum gtō et ablatō construi potest: sed et cum actō apud antiquiores iungebatur. Sallu. in iugur. prius quam legatos conuenire atherbalis potiretur. et infra. si eius oppidi potitus foret. et ibidem Romani signorum et armorum potiti sunt. Cic. ij. inuec. rerum potiri volunt. ver. j. en. optata troes potiuntur arena. Ter. in adel. ille alter sine labore patria potitur commoda. Plau. in amphy. contingat. vt salui potiremur domum. ¶ Chri. Fatentur. Cic. pro milone. Quod tormentis inuenire vis: id fatemur. Confiteor eris. idem pro eodem. ne tormentis cogerentur confiteri claudium occisum esse a seruis. Ovi. in ibin. hic tibi de furijs scindet latus vna flagello vt sceleris numerus confiteare tui. Sed quod vi et extorsione fiat plurima sunt exempla. Tertu. in apologia. Nec torreri quidem facile aut semper confitetur. idem paulopost. negantibus adhibitis ceteris tormenta ad confitendum: solis christianis ad negandum. Construitur etiam cum ablatiuo et prepositione. vt Cice. philip. ij. Quum homines nefarij de parricidio confiterentur. Idem lib. viij. epi. pudet me tibi confiteri de Appij hominis ingratissimi iniurie. In literis vero sacris confiteri laudantis vel gratias agentis etiam libenter manifestantis est. Te deum laudamus te dominum confitemur. Confitemini domino quoniam bonus. Confiteor deo peccata mea. ¶ Diffiteor. Hier. in vigilantium. Non diffiteor omnes nos qui christo redimi⁹ de idololatrie errore venisse. Precor r. s. Hor. Juppiter tandem veniam precamur. Et tamen bene admittat cum datō construitur. Quin. et orantem solicitudinibus bene precemur. ¶ Deprecor. i. renuo recuso. Cic. thusc. ij. Anaxarcus nullum genus supplicij deprecatus est: est etiam orare et cum duplici accusatiuo construitur. Cic. lib. iij. epi. hoc te vnius sollicitudine deprecantur. Demereor. Tertu. in apologia. Quisnam deum demeruit vnque Causor. Mar. Sed iam causarie barbamque annosque pilosque. causari inique causare est. Hora. li. j. epi. stultus vterque locum immeritum causatur inique. ¶ Emulor. Prouerb. cap. iij. Hier. interprete. Ne emuleris hominem iniustum: ne imiteris vias eius: pro inuidere cum datiuo. idem contra Jouinianum lib. j. emulabitur quippe vxor eius ancillule pulchritudini. ¶ Imitor. Juuena. Sponte tamen iuuenes imitantur cetera. imitari autem plus est quam emulari. Cic. pro Marcello. emulo atque imitatore studiorum meorum distracta vbi vir dicas: emulor sed emulus. ¶ Letor. Cice. in epi. dupliciter letatus sum tuis literis et ipse risi: et quod intelligerem te posse ridere. ¶ Delector: et oblector non sunt composita a leto: sed deriuatiua a lactu lactas que propter compositionem a in e mutarunt. Quorum vox etiam actiue frequens est. Cice. ad Ruffum. itaque me superiores litere tue admodum delectauerunt. Idem ad Celium. In communibus miserijs hec tantum oblectant spectacula. ¶ Utor si persone exhibeatur amare est. Cicero pro Fadio. viro optimo et homine doctissimo familiarissime vtor: inde vsura apud Ciceronem pro familiaritate et consuetudine.

Quarta verborum deponentium spēs.
Fateor.
+ Tertul. haud ita capit theologice demurium.
Quintili. vt munusculo demererer amantissimos mei.
+ Sic et cum re: maleuita tur philosophi.
Emulor.
Imitor.
Delector.
Utor.
Uescor.

Uescor vesceris est comedere vel vti cibis: vt capre ve

¶ Ant. vescor vesceris: quod et actō iungit Accius apud Marcellum. Facinus indit oculi vescuntur. et in Leuitico Hier. interprete. afferat pro se duos passe

res: q̄s veſci licitū eſt. idē numeri. xiij. erat autē tēp⁹ q̄ iā ꝓcoq̄ vue veſci pñt. ¶ Fungoꝛ fungeris actō q̄ꝫ iūxit Ter. i adelph. dicēs: neq; boni neq; liberalis functus ē officiū viri. Plau. in menechinis. nā paraſit⁹ octo holm mun⁹ facile fungit̄. Fruoꝛ frueris qđ ē finis quēadmodū vtoꝛ eris eoꝝ q̄ ſūt ad finē. vñ vtimur pecunijs: fruimur aūt v̄tute. ¶ Quīta vboꝝ depōnētiū ſpēs eſt. Ad hāc ſpeciē reduci pñt ēt q̄ i ſexta ſpē poſita ſunt. ¶ De vbis cōib⁹. In pmis dicit vbū cōe ē illō qđ deſinit i oꝛ ⁊ nō hꝫ actiuū i o. qđ ēt vbū depōnēs hꝫ a q̄ differt: q̄m depōnēs actiuā tm̄ hꝫ ſignificationē: cōmune vo actiuā ⁊ paſſiuā. Apō āntiq̄ores quēadmodū Priſ. ⁊ Mar. collig̃ūt mlta hui⁹ generis fuerūt vba: vt auxilioꝛ ris. aduloꝛ ris. adminiculoꝛ is. auguroꝛ is. adhortoꝛ aris. auſpicoꝛ ris. abhominoꝛ minaris. adorioꝛ ris. abutoꝛ ris. atteſtoꝛ is. aſpernoꝛ aris. architectoꝛ aris: aſſectoꝛ ris. aſſequoꝛ ris. argumētoꝛ aris. arbitroꝛ aris. adipiſcoꝛ eris. blādioꝛ iris. cōſoloꝛ ris. cōſpicoꝛ aris. cōminiſcoꝛ eris. calūnioꝛ ris. carnificoꝛ ris. ꝯſectoꝛ aris. ꝯteſtoꝛ ris. deteſtoꝛ aris. deſpicoꝛ aris. dmolioꝛ iris. dominoꝛ aris. depopuloꝛ aris. dilargioꝛ iris. dignoꝛ aris. exoꝛdioꝛ ris. experioꝛ iris. exequoꝛ ris. fruſtroꝛ aris. foꝛ faris. hortoꝛ aris. metoꝛ aris. moꝛigeroꝛ aris. miroꝛ aris. machinoꝛ aris. mētioꝛ iris. obliuiſcoꝛ eris. q̄roꝛ ris. ſoloꝛ ris. Que oīa tametſi iter depōnētia numerant: tn̄ aliq̄ paſſiue repiunt̄ plata ⁊ ab eis ꝑticipia ꝑteriti paſſionē ſignificātia. Sꝫ ēt ab his nōnūq̄ vox actiua repit̄: vt ſit veriſimilimū fuiſſe hec oliꝫ actiua.

Jocoꝛ. ¶ Exē. Jocoꝛ. Manili⁹ li. v. aſtronomicū. pendēs iocat̄ i hoſtē. Auſo. ludere me dixit falſoq; i amoꝛe iocari. admittit ēt actiū. Cic. ad tre. Sꝫ hec iocati ſumus tuo amoꝛe.

Graſſoꝛ. ¶ Graſſoꝛ. Juue. haud ferro graſſat̄ vllū hūane mētis vitiū. ē ēt craſſoꝛ ris. a craſſo. as. i. pīgueſcio ⁊ pīgueſco. Apul. li. iij. floridoꝝ. pili mei craſſant̄ i ſetas: ⁊ cutis tenera durat̄ i coriū.

Caſtrametoꝛ. ¶ Caſtrametoꝛ ris. li. j. regū. hier. interꝑte. ⁊ ſicut caſtrametat⁹ eſt iuxta lapidē adiutorij. ¶ Laboꝛ ris. Oui. li. iij. de arte. vtendū eſt etate cito pede labitur etas.

Ruſticoꝛ. ¶ Ruſticoꝛ aris. Cic. ꝑ archia. Studia ꝑnoctāt nobiſcū: ꝑegrinant̄ ⁊ ruſticāt̄. Philoſophoꝛ is. vt te philoſophando reuocare coner ad cenas.

Cachinnoꝛ. ¶ Cachinnoꝛ aris cui⁹ vocē paſſiuā nōdū legi ſꝫ actiuā. Luc. famule lōge fugiēt furtimq; cachināt. Orioꝛ eris. Oui. li. x. me. tu q̄ties oꝛieris viridiq; i ceſpite floꝛes.

Naſcoꝛ. ¶ Naſcoꝛ. Juue. tibi filiol⁹ vl filia naſcit̄ ex me. Patioꝛ te ⁊ a te dicim⁹ ꝑ. O paſſi grauioꝛa. Oui. heu patioꝛ telis vulnera facta meis. Apō veteres vo actiuū fuit. Neui⁹. ꝑpls patii tu paties mō.

Scuit frondib⁹. Fungoꝛ eris. eſt vti officio: vt fungoꝛ meo munere. Fruoꝛ is. ꝓprie ē ex re q̄ vtimur delectationē capere. vt fruimur honeſtis: q̄ ſunt ꝓpter ſe.

¶ Quinta verboꝝ depōnētiū ſpecies ē q̄ poſt ſe cuꝫ nullo caſu cōſtruunt niſi media ꝓpōne: q̄lia ſunt. Jocoꝛ aris: ē facete ⁊ cū quadā venuſtate loq: vt Cicero iocat⁹ eſt in antoniū. Graſſoꝛ aris. eſt q̄ſi gradiēdo ſeuire vl latrocinari: vt clodi⁹ graſſabat̄ p vrbē. Caſtrametoꝛ aris ē ponere vl mutare caſtra: vt ceſar caſtra metatus eſt i alpib⁹. Laboꝛ eris. eſt lubricari ⁊ pedes i lubrico figēdo i terrā cadere: vt caue labaris ī lubrico. Ruſticoꝛ aris. idē eſt qđ ruri degere: vt ruſticat̄ in ocio. Philoſophoꝛ ris. ē vacare ſtudio philoſophie: vt philoſophat̄ i vrbe. Tumultuoꝛ aris. eſt tumultū facere: vt tumultuat̄ i caſtris. Cachinnoꝛ ris. eſt multum inutiliter ridere: vt cachinnatur in conuiuio.

¶ Sexta vero depōnētiū ſpēs eſt q̄ poſt ſe cōſtruunt cū ablto ⁊ ꝓpōne a vel ab: q̄lia ſunt. Orioꝛ eris. vl oꝛiris eſt q̄ſi ab oꝛe ꝓcedere ⁊ ſurgere vel naſci: vt oꝛt⁹ a patrib⁹ honeſtiſſimis. Naſcoꝛ eris. ē de vtero exire i lucē edi. vt nat⁹ a clariſſimis maioꝛib⁹. Patioꝛ eris. eſt ſuſtinere et tolerare: vt ruſtici patiunt̄ a ciuibus.

¶ De verbis cōmunibus. Cap. v. ¶ Epitome.

Verba que nos cōmunia appellamus cui gaudent orationis parti iungi: ⁊ quos caſus exoptēt: hec litera monſtrat.

Commune vbū ē qđ deſinit i oꝛ: ⁊ nō hꝫ actiuū in o: ⁊ retinet actiui ⁊ paſſiui ſignificatiōnē: vt ego amplectoꝛ te: tu amplecteris a me. pauca hui⁹ gñis repiunt̄ hec fere cōplectoꝛ eris. amplectoꝛ eris. ⁊ eſt ſimul vtriſq; brachijs cingere vel cingi. Oſculoꝛ aris. eſt oſculū dare vl recipe: vt ego oſculoꝛ te tu oſcularis a me. Criminoꝛ aris. ē accuſare vl accuſari. vt ego criminoꝛ te ⁊ tu a me. Experioꝛ iris. ē ꝓbare vel ꝓbari: tētare vl tētari: vt ego experioꝛ illū: ⁊ ille a me. Veneroꝛ aris. eſt honoꝛare vel honoꝛari. vt ego veneroꝛ deos: ⁊ dei a me. Interꝑtoꝛ Interꝑtaris ē exponere vel exponi: vt ego iterꝑtoꝛ obſcura: ⁊ illa a me. Largioꝛ iris. eſt donare vl donari. vt largioꝛ pecunias: ⁊ pecunie largiuntur a me.

¶ De vbis cōmunib⁹. Ca. v.

Cōplectoꝛ. Commune hoꝝ verboꝝ actiua ſignificatio paſſiua repit̄: paſſiuā vero niſi in preteritis vix offendas q̄ etiā depōnētib⁹ cōmunis eſt: vt liceat intueri in oblitus ſui⁹ ⁊ ſimilib⁹. Quod ſi mihi obbiliij: neuij: lucilij: Accij: turpilij exempla adduxeris: dicā authoꝛē nō in media latinoꝝ etate has ꝑceptiōes dare: vt ipſe lib. j. pollicetur. Complectoꝛ. Cic. acti. iij. i verrem. hoc vno crimine cōplectoꝛ omnia. Idem lib. vi. epi. quos eque atq; te ſumma beniuolētia cōplexus ſum. i. amo. ¶ Amplectoꝛ. Juue. Quis eīn virtutem amplectitur ipſam premia ſi tollas. Mela lib. j. vno ambitu ſecum cetera amplectit̄. Amplexo as. etiam viſus eſt Ci. pro cluentio. autoꝛitatē cēſoꝛū amplexato. Plau. in ciſtel. Anus ei amplexa genua. ¶ Criminoꝛ. Cice. pro milone. meā patientiā inuidioſe criminabant̄. ¶ Experioꝛ in epi. eā ſidē hominū eſſe in tua dignitate quā ego in mea dignitate expertus ſum. ¶ Veneroꝛ. idē in cati. Veneramini illū iouē hui⁹ vrbis cuſtodē. ¶ Interꝑtoꝛ. Quin. li. ij. doc. in quibuſdā noli interꝑtari. hui⁹ paſſiuā foꝛtaſſe. Cice. ꝑtulit li. iij. rheto. Summā igit̄ amentiā putāt eſſe qđ ſcriptum erat reipublice cauſa ſalutis: id nō ex reipublice ſalute interpretari. ¶ Largioꝛ. Cic. in epi. Sunt in te q̄ aut foꝛtuna hoīb⁹ aut natura largitur: ⁊ cū ꝑpoſitione ad. idē. j. de legib⁹. ad hominū cōmoditatē ⁊ vſus tantam rerū vbertatē natura largita eſt. Plau. in bac. libertatē chryſalo largibere.

De verbis diuerſoꝝum generum. ¶ De verbis diuerſoꝝum generum: atq; ſub eodem genere diuerſoꝝum formarum. Cap. vj.

Sunt q̄dā vba q̄ repiunt̄ diuerſis modis ꝯſtructa: de q̄b⁹ p ſingulas generū ſpēs aliq̄d attigim⁹: q̄ nūc idcirco repetim⁹: vt ſubona facie p oꝛdinē alphabeti poſſint lectoꝛi occurrere. Abſtineo es. ē q̄ i ſexta actiuoꝝ vboꝝ ſpē diximus. Adeo is. i q̄nta vboꝝ ſpecie. Aduloꝛ aris. in ſexta depōnētiū ſpecie. Appono es. in ſexta actiuoꝝ ſpecie.

¶ De vbis diuerſoꝝ generū atq; ſub eodeꝫ genere diuerſarum formarum. Cap. vj. ¶ Epitome.

Alia inſuper diuerſorum generum ſubq; eodē variarum formarum: verba que cōſtruantur orationis parte et caſui ſigillatim caput hoc explicat.

Abstineo me ab iniurijs.i. nulli iniuriā facio. Actiuū sexte speciei. Abstineo manū a muliere.i.mulierē nō tāgo: actiuū eiusdē speciei. Abstineo irarum.i. non irascor: neutrum. prime speciei. Adeo domum: vel ad domum: id est vado sine eo domū: et est neutrū quinte speciei. Adulor tibi vel adulor te.i.voce vel gestu te laudando a te fauorem quero deponens secunde et tertie. Admoueo tibi manū.i.eā tibi applico et adiūgo.actiuum tertie speciei. Amoueo a te manū.i.eā a te remoueo et separo:actiuū sexte speciei. Aduersor tibi.i.contrarius tibi sum:deponens secunde speciei.

Auersor te:id est vultū auerto a te: et detestor te deponens quarte speciei.

Audio te audio vocem.i.auribus percipio: actiuum prime speciei.

Audio a te vel ex te:vel de te:id est audio doctrinam tuam:actiuum sexte speciei.

Audio tibi vel inaudio:id est obedio tibi:neutrum secunde speciei.

Audio male absolutum significat: infamari: neutrū quinte speciei. Assentior tibi assentior tibi hoc: id est tecum consentio deponens secunde et tertie.

Assentio tibi.vel assentio tibi hoc.pro eodē neutrum et actiuum.

Caueo tibi:id est prouideo tibi. caueo te.i.fugio a te neutrum et actiuum

Careo te vel careo tui.i.non habeo neutrum prime et tertie.

Auersor is.l tertia deponētiū specie. Adulo as.l sexta actiuoꝝ spē. Assentior ris.l scda deponētiū specie. Caueo es.in scda specie neutrorum. ¶ Chu. Diuersoꝝ gñm: vt audio te actiuū: audio tibi neutrū. diuersaꝝ formaꝝ nō dixit spērū nā quinte declinationis nois cuiusmodi est spēs genitiuo datō et ablatō pluralibus caret: exceptis paucis igit̄ diuersarū formarū.i. regularū: nā audio te actiuū prime ē: audio ex te actiuū sexte: audio tibi neutrum scde est: audio male neutrū quinte. Abstineo est cū actiuū sexte et neutrū prime. Cic. ꝫ Sall. se a verisobstinuerūt.idē actio. ij.in.verrē. Manꝰ ab alienis pecunijs abstinueris. Se. epi. cxv nā pepcit gladio et sanguine abstinuit. Gel. li.iiij. q̄ nō abstinuerūt edūdis aialibus adeo est aūt actiuū prime ordis et neutri quinte. hor. Septimi gades aditure mecum: barbaras syrtes. gel. li.iiij. delubra adeūda: et reformāda sunt. Terē. adeo ne ad eū. Cic. lib. v. l. verrem. Adeūt ad ea loca. Adulor ē et dponēs scde spēi et actiuū prime. Uale. maxi. si dionysiū nō adulares. Qui. Adulant multi dicit. Admoueo cū seribit cū. d. actiuū tertie. Qd si absq d scribat actiuum sexte est. diuus hie. l ruffinū. meo tū vulneri admoui manū: etiā cū actō mediante ppōne. Q. Cur. li.iiij. Ad vrbē celenas exercitū admouit. Ter. istā amorē ab aio amoueas tuo. ¶ Aduersor deponēs scde est at si d l'am auferas deponens tertie efficit. Ci. p sill. ornamentis aduersor tuis. Curtiꝰ li.vij. sunt q̄ auersant imperiū. ¶ Audio cuiꝰ esset gñis et speciei iā diximꝰ supra. hor. Supplices audi pueros apollo. Ci. j. de leg. qui me athenis audire ex phedro meo memini. Cic. actiōe.iij.l verrē. Si potes tibi audiēs eē. Ci. p celio. Uicinū eiꝰ mirari male audiuisse. Lac. li. de opificio hois. Quis male audiāt castigēturq vulgo. Nā bn̄ audire q̄si satis ē audire. Oui. vixq bn̄ audito noīe regna vedi. ¶ Assentior triū generū vbū est. Nā deponēs secūde et tertie regle est. atq neutrū scde et actiuū tertie. Cuius exēpla satis patent per authorē in scda pecie deponentiū. In eovero qd author assentior semp apud Ci. reperiri. Quia secus cōstat exēplū id: pbm atculi. Cicero ad att. lib. ix. Assentio tibi: vt formiana potissimū cōmorer. idē p pompeio. eius semper volūtatibꝰ ciues assenserūt. Sed et alij authores identidē sunt vsi. Liuiꝰ libro tertio. aut verbo assentiebat: aut ped. bus in sententiā ibat. Lactan. cui opinioni poeta noster assentit. ¶ Caueo neutrum secunde atq actiuum prime speciei est. Cicero pro lege agraria. hic caueat hos defendet. plinius ad pōpeiū cōmitem penitentiam caueremus. ¶ Careo actiuum primum apud veteres: frequentius vero neutrum prime est. Cuius exempla supra posuimus.

Ades.

Admoueo.

Assentior.

Caueo.

Careo.

Cōmitto tibi libros. i.ipsos tibi cōmēdo actiuū tertie speciei. Cōmitto prelium vel milites:id est pugnā induco:actiuū prime speciei. Cōmitto vt nō colā parētes:id est quod peccare neutrum quinte speciei.

Credo tibi: et credo tibi hoc id est dictis tuis credo et ipsis assentio.neutrum secunde et actiuum tertie.

Credo tibi pecunias:id est ipsas fidei tue committo actiuū tertie speciei. Consulo tibi.i. prouideo tibi et cōsilium tibi do:neutrum secunde speciei.

Consulo te.i. consiliū a te peto:actiuū prime speciei.

Cōsulo boni.i.l bonā ptē iudico: neutrū scde speciei.

Cōmēdo te regi.i.ipsi te cōmendatū trado: actiuum tertie speciei. Commendo te apud regē.i.corā ipso te laudo:actiuum prime speciei.

Certo tibi vel certo tecum : id est litigo siue pugno: neutrum secunde et quinte.

Contendo tibi vel tecum idē sibi vult:neutrum secunde et quinte.

Congredior tibi vel tecū : id est cum impetu tibi obuio.deponens secunde et quinte.

¶ Ant. Cōmitto is.l tertia s pē actiuorū. ¶ Credo is.in tertia spē actiuorū. ¶ Consulo cōsulis in tertia spē actiuorū. ¶ Cōmēdo cōmēdas in tertia spē actiuoꝝ. ¶ Certo.in quīta specie neutrorū. ¶ Cōtendo is:in quīta specie neutrorum. ¶ Cōstituo is.in quīta spē neutrorū. ¶ Do das dedi l tertia spē actiuorū. ¶ Dono as.in tertia spē actiuoꝝ. ¶ Doleo es.in scda spē neutrorū. ¶ Dego.is.in quīta spē neutrorū. ¶ Erigo gis. in quarta spē actiuoꝝ. ¶ Exeo is.in quīta specie neutroꝝ. ¶ Facio cis.l tertia spē actiuoꝝ. ¶ Chu. Cōmitto diuersorum generū est. Nam actiuū et neutrū est. Sz cū est actiuū speciei prime et tertie pōt esse: neutraliter vero tm̄ quīte ē. Iuuen. Cōmittit vates: et cōparat inde Maronē. Cice. lib. j. de diuina. vt petitis videbat̄ cōmittere preliū. Teren. seruo fortunas meas me cōmisisse futili. Cice. li. j. de legibꝰ. Quocirca vereor cōmittere: vt nō bn̄ prouisa dananē. ¶ Credo est actiuū tertie et neutrū scde. Cic. p Cneo. et mihi credite id qd ipsi videtis. Martia. istā crede mihi ligella belle. Oui. credidimꝰ blādis q̄rū tibi copia verbis. Credere etiam mutuare est. Martia. et Caietano milia crede tuo. ¶ Cōsulo actiuū prime atq secūde et tertie ēt q̄rte est: neutrum vero tm̄ secunde. Iuue. Que nullū cōsulit iā cōsulit. Sen. l epi. Hūc eod ac pistoris morū boni cōsulito. Apul. li. vij. Aīni boni ergo et optimi cōs

Cōmitto.

Credo.

Consulo

natoris refert administrare rempublicam. Cōstruun-tur v[er]o cum abltō generis femini nūeri singularis mea:tua:sua:nostra:vestra. adde etiam ab hoc nomie quis vel q̄ cuia. vt mea interest legere: tua refert au-dire: cuia iterest p̄fiteri/eius iterest salariū p̄cipere.

verbis ipp̄sitīs dicem⁹ i re tua est auditio. Hac q̄z rōne dicem⁹ senatoris ē vel iterest rēpublicā gubernare: p̄ eo q̄ gubernatio reipublice est se-natoris vel est re senatoria: vel p̄tinet ad se-natorē. Itaq̄ qđ dixim⁹ hec v̄ba cōstrui cū gtō ante se si clausulā resolues cū gtō post se p̄strui recte dixeris. Affert Laurēti⁹ rōnē cur dicimus

Valla. Mea vel tua refert & interest q̄re dicimus.

mea tua sua nostra vr̄a cuia refert vel interest: nō mei tui sui nr̄i vr̄i cui⁹ refert: vel iterest: cū reliq̄s oīb⁹ gtō vtamur: nā quēadmodū ex illi⁹ autoritate li. j. dixi-mus ego tui sui p̄nola duplices apđ āq̄tissimos habuere gtōs ego mei vel mis: tui vel tis: sui vel sis: quo℞ p̄ores gtī significāt passionē: posteriores v̄o actionē q̄ m cū ab vsu recessissent in eo℞ locū substituta sunt p̄nola illa pos-sessiua me⁹ tuus suus q̄ eque actionē significāt. Itaq̄ cū illa v̄ba interest & refert exigērēt vt cū gtō significatiōis actiue p̄strueren̄: gtī aūt illo℞ p̄noim qui extāt passiue significarēt: recurrendū fuit ad p̄nola possessiua: q̄ vt di-xim⁹ actionē significāt q̄nquidē in locū actiue significationis gtō℞ (qui nō extāt) substituta sunt: & p̄ eo qđ esse de-buit in re mis est docere: & res tis fert audire. Dicim⁹ mea iterest legere: refert tua audire: q̄ vt dixim⁹ nō potuim⁹ dicere interest mei legere. refert tui audire. Accepim⁹ aūt mea tua sua necessitate (qua diximus) coacti nr̄a vestra cuia ad illo℞ p̄portionē affinitatēq̄ quā iter se habebāt. Potuim⁹ nāq̄ dicere interest nostrū legere. refert vestrū audire: cui⁹ vel quo℞ interest docere ei⁹ vel eo℞ refert salariū accipere: vt℞ q̄ nostrū vestrū cui⁹ vel q̄℞ actiue ac-cipi possunt. Sed cur gtūs in ablti terminationē femininā cōmuta⁹ est. Valla putat hāc esse rōnē: q̄ ablt͡ūs in si-gnificatiōe p̄xim⁹ est gtō: & q̄ terminatio feminina media est triū gene℞: vel suauitatis gratia: ne duri⁹ videren̄ di-cere meū interest: vestrū refert. Putat quoq̄ mea tua sua nr̄a cuia substātiue esse accipiēda. Hui⁹ cōmēti Valla se

Gtōs i abla-tiui termina-tionē femini-nā q̄re cō-mutet.

inuētorē esse gloriat̄. Sed in hac posteriori rōne ego magis Sypōtino assentior dicēti q̄ interest cōponit̄ ex in & re & est: refert ex res & fert. Nihil eñ aliud est interest preceptoris legere: q̄ in re p̄ceptoris est legere: hoc est lectio: & refert discipuli audire. i. res discipuli fert audire. interest mea docere hoc est in re mea est docere: refert tua merce-dem soluere: hoc res tua fert mercedē soluere. & p̄ eo qđ esse debuit in re mis est docere: & res tis fert mercedem soluere. Sed vt ad Laurē. inuentum redeamus q̄ñ ablti illi p̄noim possessiuo℞ p̄ gtis primitiuo℞ q̄ nō extant suppositi sunt si adiectiuum superuenerit gtis potius quā subintelligun̄ q̄ ablis qui explicātur iungendum est vt mea solius interest legere. quasi dicerē mi solius interest legere: tua vnius interest audire ac si diceret tis vni⁹ interest audire. Si vero substantiuum fuerit qđ additur: quia vix esset tolerabile si gtō iungeretur in aliam dicēdi formā cōmutari debet. itaq̄ recti⁹ dixerim mea q̄ sui Antoni⁹ interest legere q̄ mea antonij. Et de hoc satis mul-ta in principio huius libri diximus.

¶ Secunda v̄bo℞ impsonaliū actiue vocis spēs est q̄ ante se exigūt datiuū & post se infinitiuū: vt accidit mihi febrire. i. accidit mihi q̄ teneor febrib⁹. Contin-git mihi ire. cōtingit mihi q̄ eā. Euenit mihi docere i. euenit mihi. q̄ doceā. Cōuenit mihi audire. i. conue-nit mihi q̄ audiā. Placet mihi legere. i. placet mihi q̄ legā. Licet mihi amare. i. licitū est mihi q̄ amē. Ex-pedit mihi p̄ficisci. i. expediēs est vt p̄ficiscar. Vacat mihi dormire. i. vacat & oportunū est vt dormiā. Cō-stat mihi te insanire. i. aptū & manifestū est q̄ isanias. Patet mihi te esse ignarū. i. patēs est qđ sis ignar⁹.
¶ Tertia verborum impersonalium species est que ante se construuntur cum actō: & post se cum infiniti-uo: vt delectat me audire. i. placet mihi vt audiam. Iuuat me cantare: id est placet mihi cantare. Oportet me docere: id est necessariū est vt doceam. Decet me legere. i. decens & honestum est q̄ legam.
¶ Quarta verborū impersonaliū spēs est eorū q̄ cō-iungun̄ infinitiuis verborū impersonaliū p̄prie sic dictorum impersonalia sunt: al's vero personalia: vt Incipit me tedere vitiorū: id est icipio fastidire: & de-testari ipsa vitia.
Desinit vos pudere. i. vos cessatis verecundari.
Non pōt illos penitere. id est non possunt penitere.
Solet bonos pigere. i. bōi solēt pigere & tedio affici.
Debet malos pudere: id est mali debent verecūdari.
¶ Quinta verborū impersonaliū species est que an-te se construūtur cū actō: & post se cū genitiuo vel infi-nitiuo: hec sunt proprie impersonalia si vlla sint: vt Penitet me vite: id est pena teneor siue afficior pro-pter vitam.
Piget me patris: id est aggrauor & tedio afficior propter patrem.

¶ Ant. v̄bū ipsonale. Ct de v̄bo op⁹ integrū fe-cim⁹: id op⁹ igit̄ legas: vbi latissime excitabere.

Scđa v̄bo-rū imperso-naliū spēs.

¶ Ant. Scđa v̄borum impersonaliū & hec in infi-nitiuo qđ loco nois ponit̄ suppositū h̄z. vt acci-dit mihi febrire: p̄ febricitatio mihi accidit. con-tingit mihi iter p̄ iter mihi cōtingit: euenit mihi docere: p̄ doctrina mihi euenit: cōuenit mihi au-dire p̄ auditio mihi p̄uenit: pl̄z mihi legere pro lectio mihi placet: l̄z mihi amare p̄ amor mihi l̄z: expedit mihi p̄ficisci. p̄ p̄fectio expedit mihi: vacat mihi dormire p̄ dormitio mihi vacat: cō-stat mihi te insanire: p̄ insania tua mihi cōstat: patet mihi te esse ignarū: p̄ ignorātia tua mihi p̄z: liquet mihi te esse mēdacem p̄ mendacium tuū est mihi liquidū: & eodē modo de similib⁹. hec eñ v̄ba al's p̄sonalia sunt: vt qđ ap̄ls hier. interp̄te dicit oīa mihi licēt: s̄z nō oīa expediūt.

Tertia spe-cies impso-nalium ver-borum.

¶ Tertia v̄borū impsonaliū. hec quoq̄ p̄sona-lia sunt habentq̄ eque suppositū i infinitiuo: vt delectat me audire p̄ auditio delectat me: nam delecto actiuū ē. Iuuat me cātare. i. cāt⁹ iuuat me q̄ñ iuuo actiuū etiā est. Ver. in buc. Nō oēs arbusta iuuāt humilesq̄ myrice. Decet me le-gere: hoc est lectio decet me. Naz & Oui. in. j. de reme. dixit. Inde: decēt alos mollia regna tuos. Oportet etiā qđ ipersonale videt̄ esse p̄sonale fuit aliqñ. Cic. apud Pris. vt ea q̄ oportuerit fa-cta nō sint. ¶ Quarta v̄borū ipsonaliū. hui⁹ or-dinis verba manifestū est esse p̄sonalia q̄uis a nōnullis iter ipsonalia numeren̄: habet autē suppositū i infinitiuis q̄ vt dixim⁹ loco noim po-nun̄: vt icipit me tedere vitiorū: hoc est tedium vitiorū icipit me inuadere: & eadē rōne de reliq̄s.

Quinte for-me v̄ba im-personalia.

¶ Quinta v̄borū impsonaliū. Penitet. v̄. i buc. Nec te peniteat calamo triuisse labellū. apđ an-tiq̄ores p̄sonale fuit actiue vocis: & vt Acci⁹ nāc penitebāt liberter liberi. s̄z hier. q̄si actiuū p̄tu-lit in ecclesiastico. post factū iudē nō penitebis: et q̄si deponēs i euāgelio Marci. penitemini & cre-dite euāgelio. & i actib⁹ ap̄lo℞. penitemini & cō-uertemini. Participia quoq̄ reperiun̄ penitēs & penitur⁹. Acci⁹ apud Martialē. neq̄ quicq̄ ar-bitror penitarū tue laudis. Piget. Plau. i pseu-do. personale protulit: qđ pudet inquit facinus.

Pudet me peccati:id est verecundor ꝓpter peccatū. Miseret me pauperis.i.cōpatior miserie pauperis. Tedet me ciborum:id est fastidiunt me cibi.

¶ Verba impsonalia passiue vocis significāt actionē cū q̄dā gnalitate:sutq̄ ꝓpria v̄bis neutris absolutis:vt curriẞ:cōcurriẞ:stat:pugnaẞ: itur:certaẞ. Trāsfigurantẞ tñ(vt dicit Diomedes)a v̄bis neutris q̄ datiuū casum i seriē orationis recipiūt:vt nil mihi noceri pōt. Cū actō v̄o nullo mō cōstrui possunt:sed neq̄ cū ablō cū prepositiōe a vel ab nisi gnalitatē illā explicet.vt ab oib⁹ reclamaẞ:hoc est quod oēs reclamant.

ferturq̄ id qđ piget:in p̄terito pigitū est dicim⁹. Gel.li.xij. pigitu est cūctos fatē eē penulatos. Sil.li.vij.pu.nec pigitū paruosq̄ larea. Gerundio q̄z vsus ē Ci.de cla.ora.ad miam indt :duciturad pudēdū ad pigedū. Participiū q̄q̄ futuri vocis passiue Pro.posuit li.iiij.hostis ad iusta v̄ba pigēda lyra. Pudet q̄z actiuū etiā fuisse Luc.testaẞ cū dicit semꝑ metuit quē seua pudebūt. In p̄terito puduit ꝛ puditū est facit. Plau. in bacchi.neq̄ me neq̄ te istis int⁹ puditum est factis. Apu.ꝓ magia. nōne vos puditū est hec crimina tali viro obiectare. Gerūdio vsus est Cic. in.i.d ora.nō indt i pudēdo:sz nō faciēdo id qđ nō decet. Participia q̄z repiūẞ pud⁹s puditur⁹ ꝛ pudēd⁹:ꝛ p̄terito pudetact⁹. Pli.li.xxxvi. Tā q̄ puditurū esset extictos. Gel.li.i.neq̄ pudēda dico aut penitēda. Cōposita q̄z sunt ab eo dispudet ꝓ valde pudet.ꝛ depudet ꝓ nō pudet. Apul. ꝓ magia.nō vos tot calūniarū tādē dispudet. Ouidi⁹.depuduit ꝓfugusq̄ pudor sua signa reliq̄t. ¶ Miseret. v̄.viij.eñ.o genitor nec te miseret nateq̄ tuiq̄ nec mīhi. miseret i ptō miseritū est facit.miserescit q̄z impsonaliter repiẞ. Terē.atq̄ inopis indt te miserescat mei. Tedet ꝛ q̄ ē cōpositū ꝑtedeo: q̄ i ptō ꝑtesum est facit cū datiuo cōstruxit. Biacch⁹ apđ Diomedē.vsq̄adeo indt mihi ꝑtesuz esse Gellu.etiā ꝑsonale ꝓtulit lib.j.noc. v̄bis indt ei⁹ defatigari ꝑteduisent. Pertesus ꝑcipiū frequēs:sz omissa sui v̄bi origine cū actō ꝯstruiẞ. Suet.i iulio.ꝑtesus indt ignauiā suā. Idē i tiberio. postremo semetipse ꝑtesus. Idē i augusto.ꝑtesus morū ꝑuersitatē. ¶ Verba impsonalia. Null⁹ est i arte mea loc⁹ q̄ tñ nouitatis videaẞ attulisse tātūq̄ mihi obtrectatorib⁹ meis inuidie cōflauerit q̄stū hic in quo de v̄bo impersonali vocis passiue ꝯ omniū fere p̄cepta disserui. Nā cum plerīq̄ oēs grāmatici tā ex veterib⁹ q̄ iunioib⁹ scribāt v̄bū impsonale vocis passiue ab omnib⁹ v̄bis actiuis posse deduci atq̄ ad imaginem passiuorū admittere ablm̄ cum ꝑpositione a vel ab ꝓ persona agēte vel faciente:quitsolētia ne dicā intēperies fuit: vt ꝯ cōem aliorū p̄ceptiōem a v̄bis tm̄ neutris absolutis originē habere ꝛ cū nullo ꝯstrui casu diceremꝰ. Ego vt teste ꝯsciētia mea verū fatear antēq̄ hoc documētū scriberē diu multūq̄ cogitaui q̄s potissimū authores seq̄rer:cū apđ Phocā ꝛ Diomedē grāmaticos nō ꝯtēnēdos legissem v̄bū impsonale vocis passiue figurari tm̄ a v̄bis neutris absolutis vl̄ q̄ dtm̄ casum in seriē orōnis admittūt:apđ reliq̄s v̄o oēs grāmaticos posse etiā a v̄bis actiuis deriuari. Sz cū i ponēdis exēplis viderem vtrosq̄ nūq̄ vsos nisi verbis impsonalib⁹ q̄ a neutris deriuanẞ:cepi mecū actius reputare an vsp̄iā apud authores repireẞ verbū impsonale qđ a v̄bo actiuo descēderet:qđ cū facile non occurrisset:atq̄ ecōtrario mille loc⁹ venissent i mētē i q̄bꝰ erat a v̄bis neutris impsonale deductū:cepi pedib⁹ manibusq̄ i Phoce atq̄ Diomedis ire sniam:secutusq̄ sum illđ maxie p̄ceptū qđ multis alijs in locis vsurpaui:ꝛ repetēs iterū iterūq̄ monebo regulas artis grāmatices limitādas eē poti⁹ q̄ ampliādas. Quēadmodū eñ ex p̄cepti ꝯtētione etiā citra terminos ab arte p̄missos nihil periculi timeẞ:ita ex laxitate illa nimia i m̄ltos errores ꝛ lingue vitia icurram⁹ necesse est. Quare de nobis existimare nemo dz qđ hāc p̄ceptionē ex errore aut ignorātia q̄dā scripserim⁹ cū in explicandis q̄tuor cōiugationū formis cōem sim doctrinā secut⁹:ꝛ i v̄bis actiuis q̄ declinādā pueris ꝓposuim⁹: vt ex illoꝝ ꝓportiōe aliq̄ declinare possent:nos q̄q̄ verba impsonalia vocis passiue adiecim⁹ amaẞ:doceẞ:legiẞ audiẞ. Sz qm̄ illic pueros literarū rudes erudiebam⁹ laxāde fuerūt habene:vt i vna v̄bi positiōe tres simul voces agnoscerēt.actiuā impsonalē passiuā. Nūc v̄o cū ince̾piūt aliq̄d sapere cōpescēdi sunt atq̄ luxuries illa v̄boꝝ q̄si falce q̄dā.coercēda est. Idq̄ fecim⁹ ꝑsuasi ei⁹ ipsi⁹ quē citauim⁹ Diomedis exēplo q̄ i explicāda verborū cōiugatiōe scripsit verba impsonalia. amaẞ.doceẞ.legiẞ.audiẞ. Postea v̄o cū de illis cepit differere indt. Passiua impsonalis declinatio figuraẞ ex verbis q̄ absolutiua sunt.i.neutralia q̄ certas ꝑsonas nō admittūt passiue declinationis qm̄ sunt neutralia.nihilominus tñ tertiā personā admittūt passiuā ꝛ declināẞ passiua declinatiōe more impsonali.vt pugnaẞ:certaẞ: viuiẞ:itur:ꝛ sequiẞ. Sunt p̄terea verba q̄ cū sint impsonalia ab actiua declinatiōe i ꝑsona tñ patiēti impsonali modo figurenẞ:ea sunt q̄ dtō casui coherēt:vt maledico tibi.inuideo tibi.cōsulo tib .ꝓuideo tibi.noceo tibi. hec oīa i passiua declinatione nō recte dicim⁹:tu maledicēris a me:sz maledicaẞ tibi.inuideẞ tibi.ꝓuideẞ tibi.noceẞ tibi : ꝛ similia. Nō eñ dicim⁹ noceor noceris:hmōi eñ verba passiua naturā nō habet. hec Diomedes. Cui astipulaẞ eadē prope sentiēs Phocas:sunt indt verba impsonalia q̄ a v̄bis neutrie gnīs trāsfiguranẞ vel actiuis q̄ datiuū casum in seriē orōnis admittūt:ꝛ qualia verba sint exēplis declarat:vt sedeẞ:ambulaẞ: statur: pugnaẞ:itur studeẞ:nocetur:suadeẞ. Illud quoq̄ mirabile est cur P.r.s.de v̄bo impsonali differēs scripsit posse illud deriuari ab olbus verbis actiuis ꝛ neutris:sz nulla deinde alia subdit exēpla q̄ q̄ Dio.ꝛ Pho.adiecerūt. Nimirū q̄ apud authores idoneos illa reperta sunt. Ergo tñ aliud sentire vr̄ cū p̄cepta scribit aliud cū exēpla subisigit:sed q̄d imoramur in re q̄ nō argumētis atq̄ rōnib⁹:sed vsu ꝛ authoritate clarissimorū in sermone latino viroꝝ ꝯprobāda est atq̄ vni⁹ maxime Ver.extra oēm humani igenii sortē poete castigatissimi apud quē nemo vnq̄ legit verbū impso . a v̄bo acti. sed passim a v̄bis neutris ꝛ absolutis.vt i.j.eñ.hic iā tercētū totos regnabiẞ annos.ꝛ in codē.stratoq̄ sup discūbiẞ ostro. Idē l.iiij. Anna vides toto ꝓperari littore circū.ꝛ in.vj. Itur i antiquā siluā stabula alta ferarū.ꝛ in.x.macte noua virtute puer: sic itur ad astra.ꝛ i.eū.nūc totis i vulnera virib⁹ itur.idē l.vij.stant belli cause pugnaẞ comin⁹ armis.ꝛ l.x.certaẞ limine in ipso ausonie.ꝛ i codē.lz muros tota discurriẞ vrbe.idē l.iij. ge. heu male tūc lybie solis erraẞ i agris.ꝛ in.iiij.eiusdē post vbi iā thalamis se cōposuere si etur i noctē:sed ꝛ alij authores vno omniū cōsensu idē obseruāt. Ho.j.ser.concurriẞ hore momēto. Flac.vij.argonauti.gramineis ast inde toris discūbiẞ olim. Iuue.curriẞ ad vocē iucūdā. Idē.clamaẞ:nullo genuit hic tibicina cornu.ꝛ alio loco.surgiẞ et misso proceres exire iubētur cōsilio. Oui.iij.fasto.seu qđ ad vsq̄ decē numero crescēte veniẞ. Flac.v.argonau. Surgitur i somnos seq̄ ad sua lumina flectūt. Idē l.j.pareẞ mille iuuencos funduẞ i alga. [illegible] summisq̄ isidiẞ astris. Apu.in.j. floridorū.sz vbi diutius equo sedeẞ.ꝛ li.regū.iij.hier.iterp̄te. domūcula [illegible] sedebaẞ ad iudicādū. Terē.q̄d fit: q̄d agi[illegible]atur. Iuue.stat cōtra starie iubet. Oui.j.met.viuiẞ ex rapto.ꝛ Per[illegible] toto viuiẞ vno.ꝛ Clau.ꝛ viuiẞ exiguo meli⁹. Cice.ꝛ epi.q̄d agas sic viuiẞ.ꝛ i alio loco.laboraẞ vehemēter. C[illegible] ꝑcē peccaẞ q̄ iā sermonis [illegible] nimiū audacter. Apu l.j.florido.spaciū indt pluiẞ ꝛ ningiẞ.ꝛ.iiij.met.idē [illegible] loqueẞ,qđ a deponenti durū est:quēadmodū ꝛ illud plauti i captiuis duob⁹ [illegible]:quasi cū caleẞ cochle[illegible]. Trāsfiguranẞ tñ vt dicit Diom.ꝛ cū illo phocas a v̄bis neutris q̄ dtm̄ [illegible] i seriē orōnis recip[illegible] neutralia actiua dicūt: vt Cic.nihil mihi noceri pōt. Apu.i li de phīa.his reb⁹ noceẞ q̄ sunt viliores.ꝛ ibidē [illegible] noceri alteri maloꝝ oīm maximū sit. Mar.nō bā crede mihi seruo seruiẞ amico. Oui.i epi.didō.si mihi nō parcis puero ꝑcaẞ iulo Idē.j.met. vij.nō obsistitur illis . Papi.ij.thebaidos. ꝑficitur bello.in manis effectiuū esse. Flaccus l.ij.argonau.vela legunt

Pudens et puditur⁹.

Miseret.

Tedet cum suis cōpositis.

Verbū impersonale a quibus deducitur.

Anrea hec preceptio.

Diomedes impso. passiue. vocis.

Verbs ipersonalia q̄ sint.

Impsonalia verba a deponenti q̄b⁹ transfigurentur.

rem͛s insurgit̄: p in remos. sicut Verg. in voce actiua dicit. v. eñ. nūc īsurgite remis hectorei socij. Sūt etiā verba q̄ trīā ī amb. gāū q̄ vt supra disseruim⁹ in diuersis generib⁹ reperiunt̄: que res poterit īperitiores turbare: vt ecce timeo te actiuū est: timeo tibi neutrū. Ab hoc igit̄ posteriore dixit Sen. ī Medea. timet̄ vibi. Dicimus etiā vindico te: ⁊ vindico in te: sed illō actiuū: hoc neutrū: a quo Salu. dixit vindicatū fuit ī noxios. ⁊ Epu. in. j. met. vt in cū d: e altero saxorū iaculationib⁹ vindicaret̄. ⁊ ī. iij. dixit. quinctiā ī vestrū ciuem vindicaretis. Na vindicare ī aliquē authore Diome. est illū punire. preterea credo tibi pecunias actiuū est pro fidei tue committo. credo tibi p eo q̄ʒ est fidē habeo neutrū. sic Juue. ab eo dixit nec eadē nobis ī ʒ ⁊ laudare: s ʒ illis credit̄. Cano q̄ʒ actiuū est. vt arma virūq̄ʒ cano. sed canere pgressui ⁊ receptui quo sepe vtūtur historici: neutrū est secūdi ordinis. ab hoc igitur dixit Macro. li. ij. in somniū Scipionis. ad bellū progressui atq̄ʒ etiā receptui canit̄. Ludo etiā tū actiuū tū neutrū absolutum: tū etiā neutrū trāsitiuū reperit̄. vnde ⁊ a Diomede īter ambigua numerat̄: hoc est que in o terminata ⁊ actiua possunt esse ⁊ neutra. Nā vt ille ait. p irrideo actiuū est: vt apud V. j. eñ. Quid natū totiens crudelis tu quoq̄ʒ falsis Ludis imaginib⁹. s ʒ ab absoluto p eo q̄ʒ ē aliū exercere Juuenalis dici possit. s ʒ ludit̄ arca ⁊ neutro. per sius tibi ludit̄. effrenis amīs nā p illudit̄ positū est: q̄ʒ vt alio loco dixim⁹ tū actiuū: tum neutrū trāsitiuum reperitur. vt apud Ver. iiij. eñ. nostris illuserit aduena regnis. Nā cū verbū pro alio v̄bo ponitur etiā illius constructionē cū significatiōe mutuat̄: vt corydon ardebat Alexim pro amabat. ⁊ Papinius in achilleide. equo fugit̄ per plana gradu. i. currit̄: neq̄ʒ eñ fuga s ʒ cursus significabat̄. Sunt tñ apud authores plerūq̄ʒ verba passiua q̄ videntur impersonalia cū suppositū ī nominatiuo nō habeāt: sed aut verbū infinitiuū: aut clausulā integram: vt apud Ver. j. eñ. cur dextrā iūgere dextre nō dat̄. vbi iungere nomē est infinitū: ⁊ pro coniunctio dexterarū ponit̄. ⁊ in eodē. si dat̄ italiā socijs ⁊ rege recepto tēdere. i. iter ad italiā. ī sexto. sed nō ante dat̄ telluris operta subire. i. descēsus ad opaca terre: ⁊ ī eodē. Nec ripas dat̄ horrēdas ⁊ rauca flucta trāsportare prius. i. trāsportatio riparū. atq̄ʒ iterū ibidē. dat̄ ara tueri nate tua. i. intuitus tui oris. idē in. vj. non dabit̄ ensis regnus phibere latinis. i. prohibitio regnoꝝ. ⁊ in nono. maria ante exurere turno q̄ sacras dabit̄ pinus. i. exustio maris. ⁊ ī vndecimo. cocāt in federa dextre qua dat̄ subaudi co. re. i. coitio siue cōiunctio dextraꝝ. Et ī. j. ge. multa forent q̄ mox celo pperāda sereno maturare dat̄. i. maturatio pperandarū. Simile est illud plinij iunioris in epistolis. ⁊ quatenus denegatur illis diu viuere. i. vita diuturna. nā hoc loco diu viuere tā nomē est q̄ in illo Persij versu. nostrū illō viuere triste respexi: pro nostrā illā vitā tristē. Eadē rōne etiā sunt̄ impersonalia quedā verba vocis actiue: vt conuenit mihi docere i. doctrina: expedit mihi legere. i. lectio. S ʒ ⁊ orō integra pōt dare verbo passiuo suppositū: vt apud Ouid. xv. meta. Querit̄ interea q̄s tāte pondera molis sufftētare queat. nā pro supposito huius verbi querit̄ totū illud positū est: q̄s queat sufftētare pondera tante molis. Eodē modo dicit in secūdo eiusdē. ne ve preces animos ⁊ verba precantia flectāt posse loq̄ eripitur. i. potestas loquēdi. hora. j. epi. Quo mihi fortuna si nō ɔcedit̄ vti: subaudit̄ fortuna. i. vsus fortune. Macro. i. j. satur. eūdē esse iouē ⁊ solē claris docet̄ iudicijs. ⁊ ī eodē. Quid ī ɔmune seruilis fortuna profuerit nō paucis docet̄. Neq̄ʒ audiēd⁹ est Seruiu⁹ grāmatic⁹: q̄ inani quadā rōne ductus in carmine illo primi bucolici. vsq̄ʒ adeo turbamur agris. Nā suo tpe vt ipse fatetur illa fuit lectio ⁊ q̄dē ʒ meo iudicio verissima: expuncto verbo turbamur illius loco substituit turbatur quasi turbamur illo in loco nō aptius q̄ turbatur quadret. Quid q̄ si turbatur verbum esset impersonale cum semper actionē cū quadā generalitate significet exponēdū erat oēs aut plerīq̄ʒ turbāt siue expellūt: q̄ʒ est ɔtrariū sensui poete: q̄ nō oēs ciues expellūt a totis agris: s ʒ potiꝰ expellūtur. Neq̄ʒ sum ignarus Quintilianū etiā hūc v̄sum ita legere vsq̄ʒ adeo turbatur agris: ego per sancte iurarē Vergiliū nō turbat̄: sed turbamur scripsisse. Sūt preterea q̄dā verba que cum sint actiua rōne ɔtētionis quodāmodo neutra efficiunt̄: vt si dicā disputat̄ de re subtili: agit̄ de re preclara. q̄rit̄ de substātia clemētorū: docet̄ de natura deoꝝ. Cic. ī epi. de pātheris agit̄ diligēter. intelligitur eñ res aut negotiū de pātheris: q̄ʒ in alia epistola exp̄ssit dicēs: res agit̄ p eosdē creditores. quēadmodū v. vij. eñ. supp̄ssit dicēs. stipitib⁹ duris agit̄ sudibusve preustis. Mac. j. satur. inter illos de reb⁹ arduis disputat̄. Idē. j. ī. somniū Scipionis. ī hac interrogatione de anime īmortalitate tractatur. Cic. ī topicis. diffinitio est orō qua id de quo querit̄ ostēditur. Qui. li. x. de personis iudicatur: sed de reb⁹ contendit̄. Quēadmodū igit̄ ago de hac re ī actiua voce dicimus: p ago hanc rē: ita agitur de hac re ī voce passiua p hec res: ac si mauis dicere ago de hac re neutraliter dictū esse agit̄ de hac re: verbū impsonale erit. S ʒ de his satis multa diximꝰ: ⁊ q̄ passunt etiā ɔtinaces ī nostrā sñiam adducere. In eo vero q̄ʒ scripsi cū accusatiuo nullo modo cōstrui pōt: cū vno tantū Alex. illiusq̄ʒ sectatoribus mihi certamen est: q̄ putauit latine posse dici mattheū legit̄ psalmos erat ante legendū. q̄ loquēdi modus inauditus est atq̄ʒ latino sermoni incognitus. Quod vero addidi. sed neq̄ʒ cū ablatiuo ɔ p̄positione a vel ab: nisi generalitatē illam explicet contra oēs in cōmuni artis grāmatice p̄ceptores me scripsisse fateor. Sed mea ratio fuit ab illoꝝ rōne diuersa: illi namq̄ʒ nullis aut perq̄ raris exēplis p̄cepta tradiderūt q̄bus dici posset curritur a me: itur a te: pugnatur ab illo: q̄ʒ posse latine dici nō ausim affirmare. Ego vero q̄ nihil asseuero nisi q̄ʒ optimis authorib⁹ probare possim: non permisi ablatiuos cū p̄positione a vel ab. nisi generalitatē illam verbi īpersonalis exprimerent: vt Cic. ī epi. vehementer ab omnib⁹ reclamatū est. ⁊ Lac. i. j. Tibi numine ab ol cedetur. certas vero res p persona agente vel patiente recipere posse vel exēplis illis q̄bus supius vsi sumus facilime probari pōt: ne oporteat nos alia inq̄rere. Mirū eñ est ī tam frequēti vsu v̄bi psonalis nūq̄ reperiri cōstructū ab ablatiuo qualē isti dicūt: faciliusq̄ʒ ego ɔcederē verbū impsonale posse a verbis actiuis deriuari q̄ hmōi ablatiuo cōiūgi. Quid q̄ ex illorū scriptis cogim⁹ eos vera confiteri: q̄ sui p̄sorū obliti aliquod scripserūt. oēs eñ fatētur verbū impersonale ad cūctos aut plerosq̄ʒ ptinere: quēadmodū Diomedes curritur. hoc est oēs currūt. ⁊ Seruiꝰ cū male Vergilianū illō exponit vsq̄ʒ adeo turbatur agris. Q̄ʒ si verū est: ego nō video quēadmodū res q̄ ad multos ptinet ad vnū ɔtrahi possit: vt dicatur curritur a me p ego curro. itur a te. p tu is. pugnat̄ ab illo pro ille pugnat. Q̄ʒ si vspiam apud authores reperiatur exemplū q̄ʒ huic nostre p̄ceptioni dissentire videatur illud erit p̄q̄ rarū: ⁊ q̄ʒ nō possit vsum cōsuetudinēq̄ʒ efficere. Que vt ait Qui. est ɔsensus eruditorū. Imitāti vero q̄ʒ nō ab vno atq̄ʒ altero scriptore singulari exēplo atq̄ʒ ex licentia dictum est: semper optima preponenda sunt: ⁊ in que ex authoribus plerīq̄ʒ omnes consentiunt.

¶ Jhust. Cū accusatiuo vero nullo modo construi possunt. Nullo modo tu intellige rōne verbi psonalis: nā rōne siue tēporis siue p̄positionis cū accusatiuo construi possunt. Ver. Totos tercentū regnabitur annos. Idem. Itur in antiquā syluam stabula alta ferarum. Juue. neq̄ʒ eñ loculis comitantibus itur ad casum fabule.

☞ Jerta cōtrarietas videt̄ esse ī hoc q̄ʒ dixit libro quarto de v̄bis īpersonalibus passiue vocis semp significant actionē: suntq̄ʒ ppie a verbis neutris absolutis: vt curritur: statur. ⁊ libro primo de formatione verborū dicit ī īpersonalia formari ab actiuis: vt ab amo: doceo: lego: audio: amatur: docetur: legitur: auditur. Solutio. S ʒ ī hoc nulla est ɔtietas: nā ī quarto libro dixit ppie alloquēdo viros peritos ⁊ perfectos: sed ī primo pueros ⁊ tyrūculos ɔ alloquitur: puerorū morē sequēdo: nā multa pro rudibus informādis dicūtur que pro prouectis repelluntur: quod idē Antoni⁹ edocuit in eo prologo: Thales ille molestus q̄ dixit in eo paragrapho: hos vero commentarios edēdi causa ī ōmia fuit q̄ cū multis ī locis a vulgata precipiēdi via discesserim: reddēda fuit a nobis ratio: tū amicis: tū etiā alienioribus: cur antiquoꝝ iuniorūq̄ʒ authoritate neglecta: p̄rptienet quosdā ausus sum ī aliā

☞ Jertul. Vn apud Cesarē de bel. Ci. li. j. sic h̄. Dispu[tat̄] ī cōsilio a patre io et ab Afranio: ⁊ tēpus ɔ p̄fessionis querit̄. Nihil cōtra opinionem antonianā. Non disputatur a cohortibus ol b' et militibus q̄ sunt a parte petreit ab his qui sunt a parte aduersa: nā illica sequitur plerīq̄ʒ cēsebāt ⁊c. Aliā q̄ pridie conclamatū esset a castris Cesaris argumētū ferebant ⁊c. Sunt q̄dā v̄ba q̄ impsonalia videntur.

☞ Jertul. Vel iurato credent tibi q̄ ī tua verba iurarūt: dicētes tanstū ipse dixit: vt pythagorei.

☞ Jertul. Rariuscula exēpla ɔ se uō facere in rarēt Antonius. Nam hec apō tacitū ⁊ Cesarē ipʒ trepidabit̄ a cesare. A Cesare cauet̄: pugnat̄: resistitur: vel ab olb⁹ vel a plerisq̄ʒ dicunt̄: hoc est ab hīs q̄ stant a Cesare. A militibus cesarianis: vt cum dicimus rex ce.

formã cõmutare: quas tñ possem⁹ plurib⁹ adhuc alijs in locis in magno huius doctrine cõpẽdio facere: fecimus id quidẽ modice vel intra modum: deinde quod introductiones nostre puerorũ eruditioni scripte sint: habenda fuit ratio vt essent ꝙ simplicissime: ne qñ ciborũ redũdãtia stomacho: cũ ꝟo iam in literis aliquantulum ꝓgressi sint: quasi solidior numerosiorq̃ cibus est illis porrigendus: demum concludit quare nõ tm̃ cũ rudib⁹ nouitijsq̃ rei literarie ꝓfessorib⁹ quãtum ꝓuectis vel potius cũ magistris ipsis sermo sit ibi in his cõmẽtarijs habẽdus est.

farem fuit hugautq̃ + Abunde scipse fur. gat Anto. palasinc.

De infinitiuis. Cap. viij.

Epitome.

Verborũ modus infinitiuus cui gaudeat orationis parti eos palam et casui: et quibus verbis et participijs iungi cupiat.

Infinitiu⁹ dr̃ q2 nõ hz determinatos numeros et personas: et cõstruit añ se cũ actõ persone agẽtis in actiua significatiõe et i passiua persone patiẽtis: post se ꝟo cõstruit cuꝫ casu verb⁹ a quo descendit: vt me amare deum pium est me amari a deo felicissimum est: me carere voluptatibus et inseruire amicis et misereri innocenti iucũdum est: dicim⁹ tñ volo esse doct⁹: et natura beatis oĩbus esse dedit: sed non dicimus video2 mihi esse doctos: sed doctus: et volo me esse poetam.

De infinitiuo. Cap. viij.

Infinitiuum modũ q̃dã nomẽ infinitum: alij verbũ infinitũ: alij indefinitũ vocauerũt: quo ab impsonali differt alio in loco dixim⁹. Cõstruitur aũt infinitiu⁹ ante se cum dtõ in actiua significatiõe psone agẽtis: et in passiua psone patientis. post se vero ꝯstruit eo modo quo finiti modi cõstruunt. vt me amare deũ. me amaris deo &c. Quoties tñ infinitiuus actiue significatiõis cũ duob⁹ actis cõstruit altero a parte ante altero a pte post: amphibologica est cõstructio. que tanꝙ vitiosa fugienda est: nisi de industria vers vel vt aliuꝫ decipias: quale est oraculũ illud Apollinis. aio te eacida Romanos vincere posse. Ambiguũ erat vter esset victur⁹: an pyrrhus rex epirotharum: an populus romanus.

Infinitiui multa nola et cũ quib⁹ cõstruatur.

Cõstructio amphibologica fugienda.

Estq̃ illud aladuertẽdũ q̃bus in locis hmõi cõstructio repeꝛit actiũ ꝓpositũ infinitiuo significare psonã patiẽtẽ. postpositũ ꝟo poni ꝓ persona agẽte. Cũ infinitiuo ꝟo hui⁹ ꝟbi sum es fui varia cõstructio: aliqñ nãq̃ nomẽ qd̃ seq̃t r̃ndet supposito ꝟbi qd̃ infinitiuũ determinat. vt ego volo esse doct⁹: et tu incipis esse magister. Oui. xij. meta. Sed eñ q2 retulit aiax eẽ Jouis pnepos. et Lu. i. x. tutiq̃ putauit iã bon⁹ esse socer. aliqñ respondet dtõ ꝑcedẽti: vt claudia. natura beatis oĩbus esse dedit li q̃s cognouerit vti. vt Hora. j. sermo. atq̃ licet esse beatis subaudi nobis: et Mar. nobis non licet esse tam disertis: qui musas colimus seueriores. aliqñ nõ respõdet dtõ precedenti: sed actõ implicito: vt Teren. in heauton. Nobis esse bonas nõ lꝫ. et Oui. in epi. hypermnestre: quo mihi quo facto nõ lꝫ eẽ piã: illic eñ subintelligit nos: hic me. Quod si actũs precedens fuerit expressus nihil dubium est sequentem illi debere respondere.

Chri. Infinitiu⁹ dr̃. Quẽ modũ Diomedes ꝑpetuũ vocat. Nõ hz determinatos numeros circunlocutiõe futuri ꝑ participiũ in rus in duo. et ptõ passiue vocis excepta vbi recte dicas amaturos vel amandos esse et in singulari amaturã amãdam amatã esse. Cũ actõ psone agẽtis. Quint. li. j. plerosq̃ vero laborẽ ac tpa tarditate ingenij ꝑdere. Sꝫ si intercesserit verbũ psonale indifferẽter repeꝛit et in actõ et in ntõ. Quin. li. ij. Cõfirmant autem eã esse artẽ. Pli. ad maximũ. nũciat mihi C. fanũ decessisse. Claudian⁹. Dariũ famuli manib⁹ doluisse ꝑemptum fert. Cic. ad terentiã. ex literis multo2 et sermone olm ꝓfert ad me incredibilem tuã virtutẽ et fortitudinem eẽ. aliqñ intelligit infinitiu⁹ esse. Celsus ad Ciceronẽ. ꝓ certo habet regẽ alexãdrũ mortuũ. i. esse: sed frequẽter cum ntõ Quin. li. j. plato suppositos capiti libros habuisse tradit. Mar. dr et nostros cantare britannia versus. Juue. Juuenes inuicti auaritiã exercere iubent. Hic aũt verbi finiti suppositũ ntũs est: in superiorib⁹ vero exẽplis tota infinitiui oratio. Quod in verbo finito actiue vocis iam non cõtinget: semꝑ eñ ntũs verbi suppositũ est. Cice. li. ij. de diuinatione. Illa potuit q̃ docebat alios ipse didicisse nõ ipm̃ didicisse potuisse. Idẽ. li. vij. epi. Quidq̃ agat certior fieri volo. Marti. nõ aliter mitti debuit iste liber. Idẽ. possim sic ego hẽc bona. idẽ. herculeas potuit q̃ decussemã⁹. idẽ abnuit in lidiã ire pedester eq̃s. Mela dictũ est athlãticũ esse oceanũ q̃ terras ab occidẽte contingeret melius ꝙ dictus est athlãtic⁹ esset oceanus q̃ terras &c. Quin. li. iij. Nẽpe certũ est esse legẽ q̃ ꝓmittat. Et in passiua psone patiẽtis: vt deũ colli opꝫ exẽplũ singulare est apd̃ Hor. li. j. ser. vbi psonã patiẽtẽ in dtõ posuit: vt ꝑcedẽti dtõ cuidã respõderet. Qui tibi tuli sumere depositũ clauũ fieriq̃ tribuno. Inuidia accreuit: pro eo qd̃ dicendum fuit fieriq̃ tribunũ. vnũ tñ est hoc loco aduertẽdũ in impersonalib⁹ casum ceteroꝝ modoꝝ infinitiuo nõ mutari dicim⁹ cũ mea interest: regis refert: tibi expedit: et mea interesse: regis referre: tibi expedire. Qui. negauit sua interesse occidere quẽq̃. Suet. dicere solitũ nõ tã sua ꝙ reipublice interesse. Dicimus tñ. Excipit a supꝛiori ꝑcepto hoc ꝟbũ esse cuius quadruplicẽ cõstructiõnẽ scribit: qd̃ si ꝑcesserit gtũs vel dtũs: eundẽ casum sequi oportere cõstat. Quodq̃ si ꝑcesserit gtũs et dtũs ntĩm tñ sequi oportere demõstrat. Sed si ꝑcesserit actũs: necessario sequit actũs. Oui. j. de põto. Ille ego sum frustra q̃ lapis esse velim. Mar. Nõ edat hãc volucrẽ q̃ cupit esse salax. Quint. lib. iij. An illi occidat viro bono esse. Oui. li. viij. me. Nec fortib⁹ illis ꝓfuit armẽtis nec equis velocibus esse. Ibidẽ. Ut sit structura accidat viro esse bono. et ꝓfuit armẽtis eẽ fortibus nec equis esse velocibus vbi ꝑcedẽte dtõ sequit post esse dtũs alter. Terẽ. ipse sibi esse iniuri⁹ videat. Horatius. Ego nam videor mihi sanus. subauditur eẽ. Ter. apparet eẽ hũc seruũ dñi pauperis. vbi etiã dici potuit esse seruus et reliqua. Mar. O stulti febrem creditis esse: gula est. Qd̃ nullus casus precesserit ꝑ actm̃ ꝙ ꝑ quẽuis casum latinius loquimur. Oui. v. meta. Quantum ẽ Jouis esse fratrẽ. Idẽ. libro. ix. Uerum nocet esse sororẽ. Tollunt tamẽ hec documẽta. Fabius lib. vij. An huic esse procuratorẽ nõ liceret. Idẽ libro. iiij. procuratorẽ tibi esse non licuit. Teren. Non expedit bonas esse nobis. Cesar in cõmẽtarijs. Quibus iam licet esse fortunatissimos. Infinitiuũ vero hoc esse fuisse fore inter ceteros casus a quibus diximus esse nõ põt. Inauditũ est apud latinos: regis interest esse boni. vrbis refert esse gubernare: sed regis interest esse pium: vrbis refert gubernare: siue gubernatam esse. Nam illud. Oui. du. libro. j. de põto. Te decet exẽplum cõiugis esse boni. hmõi hꝫ structuram. decet esse exemplum boni coniugis.

Infinitiuus determinatos numeros nõ hz.

Quadruplicter hoc ꝟbum sum eo cõstruit.

Uerba infinitiua volunt determinari verbis volũtarijs que greci ꝓheretica dicunt. qualia sunt volo: cupio desidero: opto: debeo: habeo: et similia. Jũgũt tñ aliqñ etiam alijs ꝟbis et noib⁹ adiectiuis sꝫ figurate: aut ad imitationẽ grecorũ. vt video illũ facere. et iam pardes a me illos abducere thestilis orat illuꝫ quoq̃. et cantare pares et respondere parati.

Anto. Uerba infinitiua siue mod⁹ infinitiuus cũ ab eo dicat quod infinitus et indeterminatus sit: vult determinari maxime ꝟbis q̃ grece ꝓheretica. latine volũtaria dicũt: aut sic ꝟbũ ex ꝟbo interꝑtari volum⁹ electiua dicẽda sunt: nã hereticos grece latine est electiu⁹: et heresis electio interꝑtat: vt volo legere: cupio audire: desidero amari: opto doceri: debeo ire: hẽo nauigare. Cic. in. hõc diui, hereticq̃ in alio nauẽ ꝯscẽdere.

Infinitiuus vñ dicatur.

Nã qd idem ad vxorẽ scribit. cũ in animo haberẽ navigãdi subaudiẽdũ est volũtatẽ. Nã gerũdiũ genitiui vt dã tum dicem⁹ a verbo regi nõ põt. Determinãt aliqñ etiã a verbis alteri⁹ diuersęq significationis vt Terẽ. in adel. video illũ sapere ⁊ itelligere in loco. ⁊ Uer. in buc. Jã pudẽ a me illos abducere thestilis orat. Jdẽ. xi. eñ. cũcti se fare fateñ. Quę ⁊ hec electiua dici possunt: quẽadmodũ ⁊ illa doleo: letor: timeo: memini qd cũ pñti infinitiui mo di ppe semp repeniẽ cõstructũ aut frequẽti⁹ q̃ cũ ptõ. Terẽ. in and. memini me videre quo equ'or sum Pamp lo. Apu. p magia. memini me apud Uarronẽ phm hoc etiã legere. ver. in buc. de celo tactas memini pdicere qu cus. ⁊ in. j. eñ. atq eãdẽ teucrũ memini sidona venire. Jdẽ tñ. iiij. ge. ẽt ptõ iunxit dicẽs: nãq sub ebalie mem me turrib⁹ altis coriciũ vidisse senẽ. vbi Serui⁹ notat vtrũq3 posse dici: memini me videre: ⁊ vidisse: sicut Mac. li. ... dixit. hos platonis vsiculos legisse me memini: s3 quẽadmodũ diximus frequẽs vsus hoc h3 vt cũ pñti cõ struaẽ. Nã illud. Nõ veni soluere legẽ s3 adimplere. ⁊ illud. preibis ante faciẽ dñi parare vias ei⁹. Illũ q̃ Illu minare his q̃ in tenebus ⁊ i vmbra mortis sedẽt: ex figura greca dicta sunt. q2 greci gerũdia nõ habẽt ⁊ infinitiuis p gerũdijs nostris vtunẽ: q̃a i hoc si latine ligue idioma sed volum⁹ imitari nõ debem⁹: itaq recti⁹ ⁊ magis lati ne noster interpres dixisset ad soluendum: ad implẽdũ: ad parãdũ: ad illuminãdũ. Uerbia tñ pceptiuis qb⁹ das tiui iũgunẽ possum⁹ vel dtõs vel actõs copulare infinitiuis sequẽtib⁹: vt precipio tibi legere. vl' pcipio te legere. impero tibi: vel impero te audire: iubeo tibi vel iubeo te ambulare. Determinaẽ etiã infinitiu⁹ vbia impsonali b⁹ actiue vocis. vt cõuenit mihi legere. pudet me audire: s3 de hoc cũ de impsonalib⁹ vbis ageẽ disputabim⁹. Soleo eo. semp cũ actõ cõstruiẽ atq ab eo vix separi potest quẽadmodũ spero aa. futuro eiusdẽ modi nã qd Mar. dixit spero me secuturũ in libellis meis tale tẽperamẽtũ: spero p credo positũ est: sicut Ci. l epist. spero amicitiam nrã z nõ egere testib⁹. Adiectiua quoq certe cuiusdã significationis ⁊ participia possunt infinitiuũ determinare. vt lec⁹ dignus simplex par parat⁹ ausus. Neui⁹ apud Cic. letus su3 laudari aba te. Oui. ij. met. nec tu meus esse negari dign⁹. Uer. ij. ge. nec modus inserere aut oculos iponere simplex. Jdẽ in buc. ⁊ cãtare pares ⁊ rñdere parati. Jdẽ ij. eñ. ausus ⁊ afflictis meli⁹ cõsidere reb⁹. Sed pleraq ex his figura greca magis dicta eẽ videnẽ nã qd Uer. dixit modo a inferre ⁊ oculos imponere simplex p gerũdio gtõ positũ est: atvero cãtare pares p gerũdio actĩ. Sũt nõt quedã adiectiua q̃ cũ gerũdio gti atq infinitiuo cõstrui possunt: vt certus ire ⁊ certus eũdi. Uergili⁹. iiij. eñ. illa do los dirumq nefas in pectore versat certa mori. Jtẽ in. v. eneas celsa puppe iam certus eundi.

Infinitiu⁹ q̃b⁹ vbis ⁊ modis de terminaẽ.

Adiectiua q̃ ⁊ pticipia pñt infinitiuum deter minare.

¶ Christ. Uerbis volũtarijs. Cic. ad appium. vellẽ potuisse obsequi voluntati tue. Qd etiã subiunctiuo iũgiẽ. Jdẽ ad eundem. Omnia volo a me ⁊ postules ⁊ expectes. Teren. Memini me videre quo equior sum. pãphilo. Aliqñ adheret coniunctioni. memini q mihi desipere videbar. Ubi est aduertẽdũ hec verba nõ posse iungi cũ pñti in dicatiui. Quod si opus est tũc adherẽt infinitiuo. Nã pñti subiunctiui q iũgãẽ nemo dubitat: dicimus eñ vo lo q scribas: siue volo scribas. S3 nõ dicimus volo q scribis: ⁊ dicimus volo te scribere. Apu. ix. Quã fabulã vos etiã cognoscatis volo. Macro. li. v. saturnaliũ. Jstã necessitatẽ mihi remittas volo. Cic. ad curionẽ li. vij. epl. No li hãc epistolã attico ostẽdere. poete vero etiã p indicatiuũ loquunẽ. Mar. Ebrius hec fecit terris puto mõstra pro metheus. ⁊ Terẽ. in eunucho. nemo posset sat scio hunc ppeti. i. sat scio neminẽ posse hunc perpeti. Cõgerũẽ se pe tria infinitiua i eadẽ clausula. vt si dicas existimo te oportere audere pficisci. Scio te cognoscere posse discede re a me: ⁊ qñ de hoc vbo scio mentionem fecimus: aduertendum eque dici posse certe scio: vt certo scio: ⁊ certum scio. Cic. lib. vij. epist. Quibus ego certo scio nõ videri satis. Jdem lib. vij. idẽ te videre certo scio. Jdem. li. ix. Sed certum scio iam conualuisse eam. admonendi sumus in hoc loco hoc verbum videor videris enim est deponẽs fe re semp infinitiuo adiungi oportere: nã pro eo qd dicimus videtur mihi qd potui currere: latine diceremus: videor mihi potuisse currere. Cic. ad fabium gallum. Me fluxus tantum arripuit vt hodie primum videar cepisse ɔsistere.

Infinitiua tria in eadẽ clausula. pñt esse.

Annotat Laurentius cõiunctionẽ similitudinis diuersam facere snlam quam ipsa facit locutio. Audiui te vt cete ros affuisse in prelio: audiui te affuisse in prelio vt ceteri. hic autem potest subintelligi affuerũt: illic vero non: nisi velis dicere audiui te vt ceteri affuisse in prelio subaudi audiuerunt: cuius exẽpla legentibus late patescunt. Cic. ad lentulũ. Minime miramur de tuis vt egregium artificem preclaris operibus letari. Alijs verbis preceptiuis vt iubeo. pcipio: impo. ⁊ impersonalib⁹: vt interest: accidit: penitet. Juue. iubet a pcone vocari ipsos troiugenas. Jdẽ. Quem iam pudet vbera matris ducere. Ad imitationem grecorum. Greci aũt gerundio carent: cuius in loco subs tituitur infinitiuus. Latini vero grecos imitando id sepe faciunt vt loco gerundij infinitiuum ponant: sed duntaxat poete. Uerg. Que cura nitentis pascere equos. i. pascendi. Statius li. j. achille. Nec modus aut arcus leuare aut fundere glandes. pro leuãdi et fundendi.

Greci loco gerundij q̃ carẽt infinitiuũ substituunt. ⁊ Latini futuro infinitiui carent.

Circũloquimur futurũ infinitiui modi vocis actiue p hoc verbũ ire ⁊ primũ supinũ. Uerbi impersonalis vero ⁊ passiue per hoc verbum iri: ⁊ idem supinũ: vt spero me amatum ire deum: vel deum amatum iri. Alio modo circũloquimur idem futurũ per participiũ futuri in rus ⁊ hoc verbũ esse i actiua: ⁊ per participiũ futuri in dus: ⁊ idẽ verbũ in passiua: vt spero me amaturum esse deũ vel deũ amandum esse a me. Circũloquimur preterea idẽ tps p participiũ futuri in rus: cũ pro vbo infinitiuo poniẽ in actõ: iũgiturq omnibus generibus vtriusq numeri: vt spero virginem nupturum tibi: ⁊ virgines nupturum viris. Sed quẽadmodũ in arte minori diximus: hoc nõ circumloquimur, sed potius per se futurum est infinitiui, quo iam non vtimur.

¶ Ant. Circũloqmur futurũ. Latin⁹ sermo futuro isinitiui caret: preterq i hoc vbo defectiuo forẽ fore p futurũ eẽ: itaq trib⁹ modis illud circũloqmur. Primo mõ p supinũ: qd q2 vt paulopost dicturi sum⁹ nũq põt iungi nisi vbo significanti motũ ad locũ necessitate adducti accepit illũ qd hmõi significationẽ magis h3 in promptu hoc est eo is: nõ q in ea syntaxi quicq significet sed q cũ supino iũctũ exhibet nobis futuri ex is infinitiui sensum. Nam cũ dico spero me amatũ ire vxorẽ: nõ intelligo me ire aut pficisci aliq vt vxorẽ amem: sed tantũ q illã sum amatur⁹. Qd si cõstare volumus in ijs q̃ de vbo impsonali cũ oĩbus fere grãmaticis digladiati scripsimus: cũ circũloqmur futurũ isinitiui vocis ⁊ significationis passiue nullo mõ posset dici ego spero me amatũ iri a deo. Nã amatũ iri actionẽ nõ passionẽ significãt: qñ q̃dẽ vt capite sequẽti dicturi sum⁹ primũ supinũ actionẽ significet ⁊ iri qd est impsonale passiuã nõ h3: atq actionẽ eque significat q̃ a plerisq oĩbus pficiscẽ. Itaq cũ dico spero me amatũ iri impsonale estime autem a supino illo amatum regiẽ a parte post ex vi verbi vnde deriuaẽ significatione: quare tantũ valet ac si diceres: spero q oẽs me amabunt: quare posses recte dicere. spero me amatũ iri ab oĩbus: nõ aũt me amatũ iri a deo: sed de hoc plura cũ de vbo impsonali disputabim⁹. Illud tñ admonẽtes pp̃e nullũ esse futurũ infinitiui vocis passiue: s3 verbi tñ actiui ⁊ impsonalis. Alio modo circũloquimur idẽ futurũ actiue vocis p pticipiũ futuri i rus: passiue per participiũ futuri in dus: vt spero me amaturũ esse deũ ⁊ amandũ esse a deo. Quo in loco nõ possemus dicere amaturum fore vel amãdũ fore: si Laurẽtio credim⁹: ne duo futura (vt ille dicit) iculcarem⁹. Martialis tamergite me. Auct⁹ cũ

.editurus

rediturus ero dixi. ¶ Circunloquimur pterea. Tertio modo circunloquimur idem tēpus quēadmodum Gel. lib.j. noctium atticarum scribit per verbum infinitū simile participio futuri in rus. Nam huiusmodi locutiones amaturū: docturū: lecturū: auditurū non participia esse putat sed verba infinita: ait em̄ de illis. neq̄ p participio posita sunt: sʒ verba sunt indefinita que greci aparemphata vocāt: neq̄ numeris neq̄ generib⁹ pseruictia: ita nō putat per illa τ hoc ṽbū esse circūloquia fieri futuri infinitiui: sed per seipsa verba eē libera τ impromiscua. Nos vero participia esse diximus: vel potius ad naturā participij reduximus ppterea qđ in tota cōiugatione nullū tale verbū infinitū posuimus: τ qđ prime ad cōstructionē τ significationē participij accedebāt. Cū itaq̄ plures huius modi constructiones reperiunt: ne pueri circa regulas grāmatices trepidarēt: ne q̄d nouū atq̄ insuetū illis pciperemus: diximus participij accusatiuū in rus substātiua tū in genere neutro numeri singularis posse iungi viriusq̄ numeri generibus. Cice. in ver. sed quocūq̄ venerint hāc sibi rem sperāt presidio futurū. Plaut⁹ in casina. cū de puella loqueretur. altero te occisurū ait: altero villicū. Laberius in gemellis. nō putauit indē hoc eā facturū. en tibi cū femineo numeri singularis. Quadrigarius apud Gellium. dum duo considerētur hostium copias ibi occupatas futurum. Item quadrigarius. est qđ speremus deos bonus benefacturum. Ualerius antias apud eundem. aruspices dixerunt omnis ex sententia pcessurū: en tibi cum omnibus tribus generibus numeri pluralis.

¶ Chust. Uerbū ire primū supinū. Uerg. venatum Eneas vnaq̄ miserrima Dido in nemus ire parant. Horatius sol acrior ire lauatū admonuit. Quintus curtius libro. ix. Meleager temeritatē armis vltum ire decreuerat. Gel. lib. vij. Seruatū ire socios decreuerat. Mirandū est tamē cur grāmatici hanc loquendi formā futuro magis quā presenti scripserint tēpori: nā parāt ire venatū: decreuerat vltum iri τ cetera id genus pronunciatū habent presentis. ¶ Per hoc verbū iri τ pmū supinū. Cicero ad Catonē. Cuius literis ola perlatū iri ad senatū putabant. idē ad metellū. te a me ludibus lesum iri. idē ad atticū libro septimo. hos tibi redditurum iri putabā prius. celius ad ciceronem. puto ea dari idibus sextilis factum iri. Terētius ait si fidem habeat se iri prepositum tibi: cuius etiaʒ significatio magis presentis q̄ futuri esse videtur. ¶ Participiū futuri in rus. Cicero ad appium. talia tecum videam studia habiturum esse innumerabilia. idem ad eundem. Non eos ad me esse venturos arbitrare. vnde est animaduertendum illam priorem supini primi circunlocutionem esse indeclinabilem: hanc vero declinabilem: vt quā participiū pars declinabilis cōstituat participiū hoc in rus iunctū nō modo presenti esse sed preterito fuisse et futuro fore adiūctū ostēdit. Cice. in topicis. Nā negant sepe ea futura que ab aliquo in sententia dicta sunt fore. Cice. Seruio. Sul. Negauit se facturū fuisse. idē. mario cōmunē cēsemus in victoria futurū fuisse. Quintilia. li. ij. Sed adhuc prestātiorē si didicisset futurum fuisse dicere licebat. ¶ Per participiū futuri in dus. Cice. ad Appiuʒ. Si putabis me esse conueniendum constitues pro loco id commodissime fieri possit τ quo die. idem ad Metellū. vt ea que statuisse tibi in senatu de mea laude esse dicēda reticeres. vbi etiā aduertas hāc participij in dus circūlocutionem eque vt superiorem declinari. Cauendum tamen est ne circūloquaris huiusmodi futurum in verbis neutris passiuis: nō em̄ dicimus exulatū esse: sed exulaturū esse. vapulādū esse nō dicimus: sʒ vapulaturū eē. Nō dicimus etiā vapulatū iri: sed ire: nō exulatū iri: sed ire: ne duo passiua frustra cōiungam⁹. Mar. gaudes ducētas nuptū ire post mortes. Pacuuius in antiopa. Nonne vides te ire vapulatum nuper? Et idem verbum esse autorū exempla non per esse modo: sed etiam per fuisse τ fore fieri hanc locutionē ostendūt. Cice. actione. vij. in verrem. Ludos minerue fuisse faciēdos. Ideʒ ad appium. Uideo ex senatusconsulto prouinciā esse habendam. Idē libro iiij. epistolarum. Quasi diuinam rem tali in officio mihi aliquando expectandū fore: tamē si Ualla id dici refellat. ¶ Futuri in rus cum pro verbo infinito ponit̄ in accusatiuo. Cic. actione. v. in verrem. hoc tibi defensiōis ad iudicium tuum cōparabas habuisse recuperatores daturū octuplū. Admonendi sunt pueri hoc in loco illius pcepti cuius autor est Diome. meminisse ait debem⁹ futurum tēpus nā semp infinitiuis accidere: nō egeo τ studeo: egere τ eguisse: studere τ studuisse faciūt: nec tamē studitū ire aut legitū ire dicere possumus vt lectū ire. Defuit hoc in loco alia circūlocutio pteriti pfecti τ plusq̄ perfecti eiusdē infinitiui vocis passiue: q̄ fit ex participio pteriti eiusdeʒ vocis τ presenti esse: siue pteriti fuisse. quā circūlocutionē pariter declinatā reperias vt duas superiores: Cic. ad plācum. Nā alteros placatos esse intelligo: alteros nunq̄ iratos fuisse. Infinitiuo autē modo multipliciter abutunt̄ autores: nā nō solū aliorum modorum loco: sed alterius partis q̄ sit verbū ratiōe vsurpāt p indicatiuo. Teren. Demea obiurgare τ grauiter ferre. i. ferebat. subiūctiui loco. Cice. iubeo te saluere. i. vt sis salu⁹ volo. Loco gerūdij. Uerg. donat habere viro. i. ad habēdū vel vt habeat. p nomine. Seneca in epist. capi. xvij. Inter sapientiam τ sapere nescio q̄d intersit. Uer. pulchrūq̄ mori succurrit in armis. τ licet cū sit ṽbū: verbo tn̄ suppositū dat. Idē. stat casus renouare oēs. Unū duntaxat fore futurū est infinitiui. Cice. ad celiū. Spero fore iucundū generum nobis. Idē ad Seruiuʒ Sulpi. Animū tibi gratū fore putarē: τ in suis cōpositis profore τ defore: affore: interfore.

Ire infinitiui. — Participiū futuri i rº. — Participiū futuri i dº.

✠ Bertul. Forte hec recōditior o Antonij est significatio q̄ iteriʒ supinus significat ociosū ac pene supernacuuʒ τ supinitas venuste pro oscitatione capitur: sic Martialis tuus. nusq̄ delitie supiniores. Nā supina pfecto videtur pene supina q̄ pterq̄ q̄ pij⁹ supinuʒ multis modis possum⁹ circūloqui. Posteri⁹ supinum cum paucis iuenire est dūtaxat adiectiuis: conectiora sunt lanciloti et ferent.

¶ De gerundijs. Cap. ix.

¶ Epitome.

Gerūdia sint ne nola vel pticipia an ṽba: τ cui⁹ ōronis copulēt vt plurimū gn̄: τ an casus an se regāt illorūq̄ varietas act⁹ τ ptās.

Gerūdia sunt q̄ ṽbis annumerēt: q2 regūt casus: sunt q̄ noibus: q2 habeāt casus: sunt qui nola pticipalia esse dicant: qđ in q̄busdā nomini in q̄busdā participio silia sint. Nobis tn̄ vt captiones euadam⁹ dicendū est esse aliā parteʒ oratiōis: que tn̄ maximā habet similitudinē cū noie. Neq̄ id miruʒ videri debet alicui: cū alij plures: alij pauciores quam octo partes orationis posuerint.

¶ Anto. Gerūdia sunt: capi. ix. qđ est de gerundijs. Diu grāmatici miserādū in modū se torsere in illa q̄ōne pq̄ inutili: sint ne gerūdia nola an ṽba: ppterea qđ aliq̄d ab vtrisq̄ acceperit: nos cōsiderationē illā nihil fecimus. Et quāq̄ potuissem⁹ antiquiorum grāmaticorum autoritate gerundia ad ṽborum modos referre: vt vltra illos q̄nq̄ eēnt q̄ʒ alij duo gerūdiuus τ supin⁹: vt tn̄ nos in vno ṽbo ab illorum nodis euoluerem⁹: diximus eē alias q̄sdā orōnis ptes q̄ neq̄ sūt nola neq̄ ṽba: neq̄ pticipia. Poni autē a nobis plures: aut pauciores q̄ octo oratiōis ptes nemo mirari dʒ: cū de illarū nūero queadmodū lib. j. atq̄ iterum tertio diximus inter autores nō conueniat. Gerundia τ supina Diomedes τ fere oēs grāmatici antiq̄ores pticipalia ṽba appellant qđ in terminatiōe pticipijs silia sunt: gerundia participio futuri tp̄is passiue vocis: supina participio futuri tp̄is eiusdē vocis. Uerba Diomedis sunt. Participialis ṽborum mod⁹ dict⁹ est qđ eiusmodi ṽba sunt participijs silia: nec tn̄ pticipia sunt. vt legēdi do. dū. lectū lectu: hec eadē sunt inq̄t q̄ Probus supina appellat τ merito q̄si nec certū habēt numerū nec psonā nec significatū. Diomedes igit̄ τ Prob⁹ cōfundūt vno appellātes noie q̄ nos cū posteriorib⁹ grāmaticis distinxim⁹ vt illa sint gerundia: hec ṽo supina. Gerūdia qđ ab eo dicant̄ q̄ gerāt ṽbi significationē nemini dubiū est: at ṽo supina vnde dicta sunt fateor me nescire: sed neq̄ memini me legere. nā quod Probus atq̄ Diomedes aiūt supina appellari quod neq̄ certū nūeru habēt: nec personā: nec significatū: nō plene mihi satisfaciat: qđ nihil silē est inter verbū supinū τ reʒ supinā: nisi forte supinū aliā habuit recōditiorē significationē: q̄ sit illa que est in prōptu a qua supina dicta sint.

·67

Auxilior ris.est adiuuare et opē ferre:vt opitulare mihi:auxiliabor tibi. Suffragor is.ē adiuuare ⁊ ꝓprie verbis ⁊ precibus:vt rogo te suffragare mihi. Refragor aris.est iisdē modis alicui aduersari:vt peto a te vt refrageris mihi. Patrocinor patrocinaris est aliquē in iudicio defendere:vt ego patrocinabor tibi.

tiuo vel datiuo posse iungi dixit. Cuȝ genitiuo etiam reperitur in sacris literis constructum. Esaie.xviij. hiero.interprete.in tempore inquit placito exaudiui te:⁊ in die salutis auxiliatus
Suffragor. sum tui. ¶ Suffragor aris.qḋ est auxiliari atq̄ sententie alicui fauere. ¶ Refragari vero iisdē modis alicui aduersari. Cic.in.j.de legib⁹.mihi enim videris fratrem laudādo suffragari tibi. Refrago in voce actiua cum accusatiuo. Sisenna apud marcellium protulit.dictaturā inquit omnibus animis ⁊ studijs refragauere.pro eo qḋ est dictature refragati sunt. ¶ Christ.posse iūgi datiuo hoc cuicūq̄ verboꝝ generi cōmune ē. Cic.acti.j.accusatū eū cui. Iuue.
Omnia verba datiuo construi. emit sibi dixit. Terē.nō soli sibi postulat te viuere. Iuue. Quis feret vxorē cui cōstent ola. Terē. Qui mihi sit otet. Cic.actione.ij.ei gloriā gratulaꝝ. Iuue.prādebat sibi q̄sq̄ de⁹.reperiꝝ vt annotat Ualla datiu⁹ mihi ex idiomate sepenumero q̄ nō magis ad me vel ad te q̄ ad ceteros ꝑtinet:vt hic mihi gloriaꝝ. Ecce tibi Pōponi⁹ noster. Tu
Misereor. mihi semꝑ dormis:ille mihi assidue sedet. Quū sup cenaressem⁹:ecce tibi hostiū crepuit. Misereor hoc verbo vsus est Ualla cū dtō in iliados trāslatione. Seru⁹ tuus sum ⁊ cui miserearis dignus.idē ibi. Nemo deorū mihi misereatur. Qua cōstructione sacri autores etiā sunt vsi:latini tñ id scripsisse nō inueniuntꝝ:actiuū apud veteres fuisse
Obliuiscor. Ennius est testimonio miserere manuū:date ferrū. ¶ Obliuiscor. hor.oblit⁹ meorū obliuiscendus ⁊ illis.cū actō etiā diu⁹ hiero.machabeoꝝ libris dedit illis legē ne obliuiscerenꝝ precepta dei. plau.in cassina.nō sum oblitus officiū meū:hoc aūt participiū oblitus apud poetas etiā passiue significationis reperiꝝ. Uer.nūc oblita mihi tot carmina. Naso.in grippo. Que omisit nō oblita mihi sed ꝑterita existimet. Quādo vero a lino is.deriuaꝝ in tertia syllaba a fine acutū hȝ accētū:nā penultima syllaba breuis est. Uerg.in priapeis. Nigra fornicis oblit⁹ fauilla.
Reminiscor. ¶ Reminiscor is. Luc.in.iiij. Quā fuerint facta ola tūc nūc reminiscenꝝ mei.cū vero actō frequēter ondiꝝ. Uer.dul
Recordor. ces reminiscaꝝ agros. Quin.li.xij. Sed etiā que facimus reminiscimur. ¶ Recordor is. Cice. ꝓ. L.pisone.cum aliqua dolore suorū flagitiorū recordabiꝝ.⁊ cū actō idē philippica.ij. Recordare.M. Antoni diē illum.idez cū ablō ꝓ lege agraria. Nā ꝑfecto si recordari volueritis de nouis hoībus. Idē.j.thuscu.te quid de te recordare. Idē ꝓ
Opitulor. plāco.qui ist.s vestr.s lachrymis de illis recordor. ¶ Opitulor ab ope ⁊ tuli ꝯpositū. Cic.ꝓ milone. Mihi q̄ totiens me morti obtuli nihil potest opitulari.actiuū hoc verbū fuisse olim meminit Nonius Plauti exēplo in equo troiano da mih' opes has:quas peto ꝑcor:porrige opitula. ¶ Suffragor.refragor. Cic.actiōe ꝑma in verrē. Amic⁹ ex hortēsius tibi suffragaꝝ. Quin.li.x.cui nō suffragaꝝ ingeniū acri studio adiutus:horum aūt simplex fragor aris.vsui nō est. ¶ Patrocinor. Tertu.in apolo.maioꝝ instituta ceciderūt:q̄ modestie:que sobrietati patrocinabātur.
Adulor. ¶ Ant. Adulor aris. assentor aris. palpor aris.
Assentor.

Adulor adularis est voce vel gestu fauorē querere:vt ne aduleris mihi. Assentor taris.est voce laudando vel cōsentiendo fauorē captare. Blandior blandiris. Palpor paris.est idipsum tāgendo ⁊ palpando facere:vt cui blandiris potētior. Gratulor gratularis/est gaudere de felicitate alterius:vt gratulor tibi fortunis aucto. Irascor irasceris:est ira cōmoueri:vt tibi pol iratus sum philomena. Assentior assentiris est cōsentire siue assensuȝ prebere:vt senat⁹ mihi assensus est. Insidior insidiaris est insidias tendere vel preparare:vt lupus īsidiatur ouibus. Obsequor obsequeris est obedire vel inseruire:vt ego obsequor tibi ⁊ obsecuturus mihi. ¶ Tertia verboꝝ deponentium species est que post se cōstruunꝝ cū accusatiuo. Qualia sunt. Solor solaris:consolor consolaris est prebere solatiū:vt solare egenū.consolare orbum. Execror execraris: abominor:detestor:auersor: est aliquid maledicere ⁊ abhorrere. Sequor sequeris secutus sum notū est:vt I/sequere Italiam ventis. Consequor cōsequeris consecutus sum.est simul sequi vel adipisci:vt consequor quod volo.

blādior iris.cū dtō ꝯstru. nemini dubiū est:reperiꝝ tñ adulo as.cū actō l voce actiua.vt Ualle.maxim⁹. Si dionysium indẽ nō adulares ista nō esses.⁊ Acci⁹ apd Marcel.pēnata cauda nostrū sanguinē adulat. Cice.j.offi.cauēdū est ne assentatorib⁹ patefaciamus aures:neq̄ adulari nos sinam⁹. Eodē modo palpor aris.cū dtō reperiꝝ:palpo as.cū actō. hor.ij.ser. Cui si palpare recalcitrat. Iuue.quē munere palpat charus. ¶ Blādior blādiris. Quin. Blandiar paulisper iudicem calamitatib⁹ meis Gratulor ris.
Blandior.
Gratulor. est vt Ualla indẽ ꝯtestari nos gaudere de felicitate alteri⁹ apud eū ipm̄ q̄ ea fortuna affect⁹ est ⁊ ꝯstruiꝝ cū dtō:aliq̄ñ supprimitur datiu⁹ cum tñ intelligiꝝ. Oui. gratulor ech aliā titulis accedere nostris subaudi tibi. Idē l.iij.de arte. Ego me nūc deniq̄ natū gratulor subaudi mihi. Reperiꝝ ⁊ gratulari ꝓ gratias agere:sȝ tantū dijs imortalib⁹:vt affa.apud pris. Sexte frater mi salue cū salu⁹ venis gratulor dijs. Gratari idē ꝓpe est qḋ gratulari:nisi qḋ magis est poeticū. Uerg.iiij.eñ. Iuuenis germana viā: gratare sorori:sed cōstruiꝝ etiā cū actō. Idē in.v. grataꝝ reduces. ¶ Gratificor aris.qḋ est gratū facere ēt
Gratificor. datiuo iungiꝝ. Cic.ꝓ Cornelio.nō alicui gratificabaꝝ homini aut ordini. Salu.etiā actō iunxit in catilina.potētie pueroꝝ decus atq̄ libertatē suā gratificare. Cic.quoq̄ ad Ualeriū.cur
Irascor. est tibi hoc nō gratificer. Irascor eris. Terē.ti
Assentior. bi pol iratus sum philomena. ¶ Assentior iris. Cice.in epi.senat⁹ mihi assensus est. Idē alio loco.quib⁹ assentio solicitā ⁊ periculosaȝ iustitiā nō esse sapiētis. Sisenna assentio tis putauit esse dicēdum quē deinde multi sunt secuti:vt autor est Quin.li.j.orato.⁊ Gel.li.ij.noc.
Tertia deponentium species. atti. Cic.tñ assentior fere semꝑ dicit:atq̄ accusatiuo iūxit:vt in primo de orato.ceteris inquit assentior crasso. Idē in.ij.quare tibi Antonij vtrūq̄ assentior. ¶ Tertia verboꝝ deponentiū species est. Solor aris.qḋ est reb⁹ solatiū afferre. ¶ Cōsolor aris.tantū ꝟbis alicui cōsolationē adhibere:ab illo est solatiū:ab hoc cōsolatio. Execror aris.
Auersari. abominor aris.detestor aris.aduersor aris. Idem prope significāt:atq̄ hui⁹ ordinis ꝟba sunt:sed auersari ē vi lesū ab ea re quā detestamur auertere. Uerg.iiij.eneid.non auersata petētem. Ouid.j.fasto.officioq̄ lenē non auersatus honorē. pli.lib.xxx. Terrā orbitis depressam auersaꝝ.hoc verbo frequēter hierony.vtitur in sacris literis:sed fere semꝑ legiꝝ mēdose aduersor ꝓ auersor. Sequor eris.cū suis cōpositis huius ordinis est verbū ꝑterq̄
Prosequor. obsequor obsequeris que ad superiorē speciē pertinet. Prosequor tamē elegantissime preter accusatiuū etiā sexto casui iungitur:vt ꝓsequor te muneribus:prosequor te lachrymis. pli.in epi.prosecutus eram viatico secedentem Cice.in episto.quam tu ipse omnibus litteris prosequeris. Consequi est rēm que fugiebat assequi.
Assentior. ¶ Christ Adulor. Quin.qḋ seruile ⁊ non liberale postulet adulaꝝ mihi. Blādior. Tertulianus in apologia.infantibus blādiebātur:ne lachrymātes immolarenꝝ. ¶ Assentior. Cic.in epist. Si pāse assentari cōmoduȝ est. plau.

in mente.assentabor:qcqd dicet mulieri. Ter. Et actiū subiūxit l eum. postremo imposui egomet mihi assentori ola. ℂ Gratulor qd aggreti⁹ dicit ad alienos tñ ptinere. Ci.pmū tibi vt debeo gratulor. Jdē cū gtō appellat helem:sz a voce magna gratulaṫ. Apu.li.ix.asini aurei. Laboris libertatē gratulabor. Terē.meū aduētū gratulaṅt. ℂ Irascor. Turpe est victori victo irasci. Oui. Irascor votis heu lenis ipa meis. ℂ Assentior iris. Quin.sz vt fugiēde ī.ae magne scole cui nec ipse qdē rei assentior. Ci.xij.philip.c' in vox maximis d reb⁹ assentiamini. Varro lib.xij.de lingua latina. Sētior nemo dicit ⁊ id p se nihil est. Assentior tn oēs fere dicūt. ℂ Insidior. Sallu.i Jugur. Atherbalē v.se sue doli ī sidiatū eē. Obsequor. Terē.cogitat aut te amari aut portare atq; alio obseqi. Solor ꝯsolor.ꝟ. Quos bon⁹ eneas dictis solaṫ amicos. Cic.⁊ si egomet q̄ cōsolari cupio ꝯsolād⁹ ipse sim.olim ꝟo actiuū fuit cui⁹ pasuū apud lr̄as sacras legimus beati q̄ lugent:qm ipsi cōsolabuṅt. ℂ Execror. Oui.in Jbin.nec tamnus noceat fictū exe cratis nomē. Apud veteres tñ actiuū fuit. Afranius apud Noniū experirabāt ⁊ execrabāt se ad suos. ℂ Abominor. Ruffinus lib.ij.qui abominoris idola sacrilegiū periurij cōmittis. Aversor. Hiero.in apologie.miro ordine auersor cōcisionē.nā aduersor cū datiuo cōstruiṫ. Cic.p sylla. Ego vero ornamentis aduersor tuis. Sequor.ꝟg. Torua leena lupū sequitur:lupus ipse capellā:hui⁹ cōposita ita Aggretius differre putat. Qd consequimur studio: obsequimur officio:persequimur iniuria:prosequimur honore:subsequimur ordine:assequimur voto.

Irascor.
Execror.
Abominor.

Fateor eris.est sponte aliquid manifestare:vt fateor fatenda. Confiteor confiteris.est coacte ⁊ per vim fateri.vt confiteor confitenda. Diffiteor eris.est nō fateri siue negare:vt diffiteor negāda. Precor aris.precatus sum.idem est qd rogare:vt sepe precor mortē. Deprecor aris.pro eodem siue detestari: vt mortem quoq; deprecor idem. Demereor reris.rui.demereri est aliquem sibi meritis obligare:vt demereor amicum. Causor aris.est causam occasionem:vel excusationē adducere:vt locū inmeritū causaṫ. Emulor aris.est scz amare ⁊ inuidere.vt emulor ꝑrez:imitor matrē. ℂ Quarta verborū deponētium species est q̄ post se cōstituunṫ cū ablātō siue septimo casu:q̄lia sunt. Letor aris:delector ris.est gaudere ⁊ letitiā interiorē exterius demonstrare:vt letor meis reb⁹:⁊ delector tuis. Utor uteris.est vsum alicuius rei habere:vt rogo te vtere meis omnib⁹ reb⁹. Potior potiris est rem desideratam obtinere:vt optata troes potiuntur arena.

ℂ Ant. Fateor eris.⁊ cōfiteor eo differūt:qd fatemur spōte:cōfitemur coacti:diffitemur vero aut negare aut nō fateri qd fatēdū erat. precor ris.manifestā hz significationē.depcor qz idē significat qd pcor:hz tñ aliā recōditiorē significationez qd est detestari ⁊ abominari. Ouid.j.de pon.sepe pcor mortē:mortē qz depcor idē.luc. in.ix.nō depcor hosti seruari. Sallu.iniuriā ipe nū ⁊ cruciat⁹ corpis depcor. Quid aūt sit deprecari Gel.copiose lib.vj.disputat. Jmprecari est malū alicui pcari. ℂ Demereor eris.qd est aliquē sibi bñficijs obnoxiū facere. Quin.lib.j.simul vt demererer amantissimos mei iuuenes. Sueto.in othone.nec minus aliū alia via demerebaṫ. Jdē i vitellio:ne q̄ nō arte demereret claudiū. Oui.in epi.phyllidis.crimine te potui demeruisse meo.aliteraū dicūt demereri p non mereri:⁊ demerita pro nō merita. ℂ Causor is. p eo qd est causam siue occasionē offerre. Hor. in epi.locū inmeritū causaṫ iniq. Oui.ix.met.vis faq; causaṫ. Apu. p magio.vim meā quā volūtatē suā causari maluisse. Causo as:q̄ imperiti vtunṫ p officio nō dicit latine. ℂ Emulor oris. p eo qd imitor i bonā partē accipiṫ:nā p eo qd est inuidere dtō iunxit Hier.i psal. Noli emulari in malignātib⁹. Ad hāc speciem referēda sunt verba q̄ preter actm̄ cōstruunṫ etiā cū dtō:vt loquor tibi ꝟba:precor tibi multa mala:q̄ pter actm̄ desiderant etiā septimū casum:vt numeror numeroris. dignor aris. Hor.in epo.certamē ⁊ vnam purpure qua numereṫ te ꝑ:ispe. Uer.j.eñ. Haud equidē tali me dignor honore. Apud antiquiores digno as.fuit. Cic.apud prisc. in econemico.ex eo inquit numero hoim q̄ apud nos hoc nole dignanṫ.i.digni habenṫ. hinc Uer.j.eñ.dixit coniugio anchisa veneris dignate superbo. ℂ Quarta verborū deponentiū species est. Letor aris. Uer.vj.eñ. Apud superos furto letor⁹ inani. Jdē eñ.xj.li.gtō iūgit dicēs:veterū memini letorve malorꝫ. Utor vteris qd antiquiores etiam actō iūgebāt. Uarro apd̄ pris. vtile vtamur potiusq; o rege abutamur. Potior iris.cū gtō ⁊ ablātō cōstrui pōt:sed ⁊ cū actō apud antiquiores iungebatur. Salu.in iugur.pruisq; legatos ꝯuenire atherbalis potireṫ.⁊ infra.si ei⁹ oppidi potitus foret.tibi dē. Romani signorū ⁊ armorꝫ potiti sunt. Cic.ij.inuec.rerū potiri volūt.ver.j.eñ.optata troes potiunṫ arena. Ter.in adel.ille alter sine labore pria potiṫ cōmoda. Plau.in amphy.ꝯtingat.vt salui potiremur demum. ℂ Chri. Fateor. Cic.p milone. Qd tormētis inuenire vis:id fatemur. Confiteor eris.idem pro eodē.ne tormentis cogerentur cōfiteri claudium occisum esse a seruis. Oui.in ibin. Hic tibi de furijs scindet latus vna flagello vt scelerie numeros confitere tui. Sed qd vi ⁊ extorsione fiat plurima sunt exēpla. Tertu.in apologia. Nec torreri quidem facile aut semper confitetur.idem paulopost.negantibus adhibitis ceteris tormenta ad confitendum:solis christianis ad negandū. Construitur etiā cū ablatiuo ⁊ prepositione.vt Cice.philip.ij. Quum homines nefariū de parricidio confiterentur. Jdē lib.viij.epi.pudet me tibi confiteri de Apij hominis ingratissimi iniurijs. Jn literis vero sacris cōfiteri laudantis vel gratias agentis etiā libenter manifestantis est. Te deū laudamus:te dūm ꝯfitemur. Cōfitemini dño qm̄ bonus. Cōfiteor deo peccata mea. ℂ Diffiteor. Hier. in vigilantiū. Nō diffiteor oēs nos q̄ xpo credim⁹ de idololatrie errore venisse. precor ris. Hor. Juppiter tā dē veniā precamur. Si tñ bene admittat cū dtō cōstruiṫ. Quin.⁊ orā solūtib⁹ bene pcemur. ℂ Deprecor.i.renuo recuso. Cic.thusc.ij. Anaxarcus nullū genus supplicij deprecatus est:est etiā orare ⁊ cū duplici accusatiuo cōstruitur. Cic.lib.iij.epi.hoc te vnius sollicitudines deprecantur. Demereor. Tertu.in apologia. Quisnā deū demeruit vnq; Causor. Mar. Sed iam causorie barbasq; annosq; pilosq;.causari inique causore est. Hora.li.j.epi.stultus vterq; locū inmeritū causaṫ iniq̄. ℂ Emulor.prouerb.capi.iij. Hier.interprete. Ne emuleris hoiem iniustū: ne imiteris vias ei⁹: p inuidere cum datiuo.idem cōtra Jouinianū lib.j.emulabiṫ quippe vxor eius ancille pulchritudini. ℂ Jmitor. Juuena. Sponte tñ iuuenes imitātur cetera.imitari oūt plus est q̄ emulari. Cic.pro Marcello. emulo atq; imitatore studiorū meorum distracto vbi vix dicas:emulor sed emulus. ℂ Letor. Cice.in epi.dupliciter letatus sum tuis literis ⁊ ipse risi : ⁊ quod intellexi te posse ridere. ℂ Delector:⁊ oblector nō sunt cōposita a leto::sed deriuatiua a lacto lactas que ꝑpter cōpositionem a in e mutarunt. Quorū vox etiam actiue frequens est. Cice.ad Ruffum.itaq; me superiores litere tue admodum delectauerunt. Jdem ad Celiū. Jn communibus miserijs hec tantum oblectant spectacula. ℂ Utor si persone exhibeatur amare est. Cicero pro Fabio.viro optimo ⁊ homine doctissimo familiarissime vtor:inde vsus apud Ciceronem pro familiaritate ⁊ consuetudine.

Fateor ⁊ cōfiteor differunt.
Causor.
Emulor.
Quarta verborū deponētiū spēs.
Fateor.
✝ Bertul. haud itaq; pil theologice demerituum.
Quintili.vt munusculo demererer amantissimos mei.
✝ Sic e tū re:molervtātur philosophi.
Emulor.
Jmitor.
Delector.
Utor.
Vescor.

Vescor vesceris est comedere vl' vti cibis: vt capre ve

ℂ Ant. vescor vesceris:qd et actō iūxit Accius apud Marcellū. Facin⁹ indit oculi vescanṫ. ⁊ in Leuitico Hier.interpte.afferatq; se duos passes

scunt frondib⁹: fungor eris. est vti officio: vt fungor meo munere. Fruor is. proprie ē ex re q̄ vtimur delectationē capere. vt fruimur honestis: q̄ sunt propter se.

Quinta verborū deponētiū species ē q̄ post se cum nullo casu cōstruunt nisi media ꝑpōne: q̄lia sunt. Jocor aris: ē facete ꝛ cū quadā venustate loq̄: vt Cicero iocat⁹ est in antoniū. Grassor aris. est q̄si gradiēdo seuire vl' latrocinari: vt clodi⁹ grassabat ꝑ vrbē. Castrametor aris ē ponere vl' mutare castra: vt cesar castrametatus est i alpib⁹. Labor eris. est lubricari ꝛ pedes i lubrico figēdo i terrā cadere: vt caue labaris i lubrico. Rusticor aris. idē est qd̄ ruri degere: vt rusticat in ocio. Philosophor ris. ē vacare studio philosophie: vt philosophat i vrbe. Tumultuor aris. est tumultū facere: vt tumultuat i castris. Cachinnor ris. est multum inutiliter ridere: vt cachinnatur in conuiuio.

Sexta vero deponētiū spēs est q̄ post se cōstruunt cū abltō ꝛ ꝑpōne a vel ab: q̄lia sunt. Orior eris. vl' oriris est q̄si ab ore ꝑcedere ꝛ surgere vel nasci: vt ort⁹ a patrib⁹ honestissimis. Nascor eris. ē de vtero exire ꝛ i lucē edi. vt nat⁹ a clarissimis maiorib⁹. Patior eris. est sustinere et tolerare: vt rustici patiunt a ciuibus.

De verbis cōmunibus. Cap. v. Epitome.

Uerba que nos cōmunia appellamus cui gaudent orationis parti iungi: ꝛ quos casus exoptēt: hec litera monstrat.

Commune v̄bū ē qd̄ desinit i or. ꝛ nō h̄z actiuū in o: ꝛ retinet actiui ꝛ passiui significationē: vt ego amplector te: tu amplecteris a me. pauca hui⁹ ḡnis repiunt hec fere cōplector eris. amplector eris. ꝛ est simul vtrisq̄ brachijs cingere vel cingi. Osculor aris. est osculū dare vl' recipe: vt ego osculor te tu oscularis a me. Criminor aris. ē accusare vl' accusari. vt ego criminor te ꝛ tu a me. Experior iris. ē ꝑbare vel ꝑbari ꝛ tētare vl' tētari: vt ego experior illū: ꝛ ille a me. Ueneror aris. est honorare vel honorari. vt ego veneror deos: ꝛ dei a me. Interptor interpretaris ē exponere vel exponi: vt ego iterpretor obscura: ꝛ illa a me. Largior iris. est donare vl' donari. vt largior pecunias: ꝛ pecunie largiuntur a me.

Fungor. res: q̄s vesci licitū est. idē numeri. xiij. erat autē tēp⁹ q̄ iā ꝑcoq̄ vue vesci p̄nt. Fungar fungeris actō q̄z iūxit Ter. i adelph. dicēs: neq̄ boni neq̄ liberalis functus ē offm viri. plau. in menechin. nā parasit⁹ octo hoim mun⁹ facile fungit.

Fruor. Fruor frueris qd̄ ē finis quēadmodū vtor eris eoꝝ q̄ sūt ad finē. vn̄ vtimur pecunijs: fruimur aūt v̄tute. Quīta v̄boꝝ deponētiū spēs est.

De verbis cōmunib⁹. Ad hāc speciē reduci p̄nt ēt q̄ i sexta spē posita sunt. De v̄bis cōib⁹. In ꝑmis dicit v̄bū cōe ē illō qd̄ desinit i or ꝛ nō h̄z actiuū i o. qd̄ ēt v̄bū depones h̄z a q̄ differt: qm̄ ꝺpones actiuā tm̄ h̄z significationē: cōmune v̄o actiuā ꝛ passiuā. Apō āntiq̄res quēadmodū ꝑsc. ꝛ Uar. colligūt mlta hui⁹ generis fuerūt v̄ba: vt auxilior ris. adulor ris. adminiculor is. auguror is. adhortor aris. auspicor ris. abhominor minaris. adorior ris. abutor ris. attestor is. aspernor aris. architector aris: affector ris. assequor ris. argumētor aris. arbitror aris. adipiscor eris. blādior iris. cōsolor ris. cōspicor aris. cōminiscor eris. calūnior ris. carnificor ris. ꝯsector aris. ꝯtestor ris. detestor aris. despicor aris. dimolior iris. dominor aris. depopulor aris. dilargior iris. dignor aris. exordior ris. experior iris. exequor ris. frustror aris. for faris. hortor aris. metor aris. morigeror aris. miror aris. machinor aris. mētior iris. obliuiscor eris. q̄ror ris. solor ris. Que oia tametsi iter deponētia numerant: tm̄ aliq̄n passiue repiunt ꝑlata ꝛ ab eis ꝑticipia p̄teriti passione significātia. Sz ēt ab his nōnūq̄ vox actiua repit: vt sit v̄isimillimū fuisse hec olī actiua.

Jocor. Chu. Jocor. Manili⁹ li. v. astronomicū. pendēs iocat i hostē. Auso. ludere me dixit falsoq̄ i amore iocari. admittit ēt actiuū. Cic. ad tre. Sz hec iocati sumus tuo amore.

Grassor. Grassor. Iuue. haud ferro grassat vllū hūane mētis vitiū. ē ēt crassor ris. a crasso. as. i. pinguefacio ꝛ pinguesco. Apul. li. iij. florido ꝛ. pili mei crassant i fetas: ꝛ cutis tenera durat i coriū.

Castrametor. Castrametor ris. li. j. regū. hier. interꝑte. ꝛ sicut castrametat⁹ est iuxta lapidē adiutorij. Labor ris. Oui. li. iij. de arte. vtendū est etate cito pede labitur etas.

Rusticor. Rusticor aris. Cic. ꝑ archia. Studia ꝑnoctāt nobiscū: ꝑegrinant ꝛ rusticāt. Philosophor is. vt te philosophando reuocare coner ad ceuas.

Cachinnor. Cachinnor aris cu⁹ vocē passiuā nōdū legi sz actiuā. Luc. famule lōge fugitāt furtimq̄ cachinnāt. Orior eris. Oui. li. x. me. tu q̄ties oriris viridesq̄ i cespite flores.

Nascor. Nascor. Iuue. tibi filiol⁹ vl' filia nascit ex me. Patior te ꝛ a te dicim⁹ v̄. O passi grauiora. Oui. heu patior telis vulnere facta meis. Apō veteres v̄o actiuā fuit. Neui⁹. ꝑpls patit tu paties mō.

De v̄bis cōmunib⁹. Ca. v.

Cōplector. Commune horū verborū actiua significatio passiua reperit: passiuā vero nisi in preteritis vix offendas q̄ etiā deponētib⁹ cōmunis est: vt liceat intueri in oblitus sū⁹ ꝛ similib⁹. Quod si mihi ordiliū: neuiū: lucilij: Accij: turpilij exempla adduxeris: dicā authorē nō in media latinorū etate has ꝑceptiōes dare: vt ipse lib. j. pollicetur. Complector. Cic. acti. iiij. i verrem. hoc vno crimine cōplector omnia. Idem lib. vj. epi. quos eque atq̄ te summa beniuolētia cōplexus sum. i. amo. Amplector. Iuue. Quis enī virtutem amplectitur ipsam premia si tollas. Mela lib. j. vno ambitu secum cetaq̄ amplectit. Amplexo as. etiam visus est Ci. pro cluentio. autoritatē cēsorū amplexato. plau. in cistel. Anus ei amplexa genua. Criminor. Cice. pro milone. meā patientiā inuidiose criminabant. Experiar in epi. eā fidē hominū esse in tua dignitate quā ego in mea dignitate expertus sum. Ueneror. idē in cati. Ueneramini illū iouē hui⁹ vrbis custodē. Interptor. Quin. li. ij. declaꝛ. in quibusdā noli interꝑtari. hui⁹ passiuā fortuisse. Cice. ꝑtulit li. iij. rheto. Summā igit amentiā putāt esse qd̄ scriptum erat reipublice causa salutis: id nō ex reipublice salute interpretari. Largior. Cic. in epi. Sunt in te q̄ aut fortuna hoib⁹ aut natura largitur: ꝛ cū ꝑpositione ad. idē. j. de legib⁹. ad hominū cōmoditatē ꝛ vsus tantum rerū vbertatē natura largita est. plau. in bac. libertatē chrysalo largibere.

De verbis diuersorum generum. De verbis diuersorum generum: atq̄ sub eodem genere diuersorum formarum. Cap. vj.

Sunt q̄dā v̄ba q̄ repiunt diuersis modis ꝯstructa: de q̄b⁹ ꝑ singulas genera spēs aliq̄d attigim⁹: q̄ nūc idcirco repetim⁹: vt sub vna facie ꝑ ordinē alphabeti possint lectori occurrere. Abstineo es. ē q̄ i sexta actiuoꝝ v̄boꝝ spē dixim⁹. Adeo is. i q̄nta v̄boꝝ specie. Adulor aris. in scda deponē specie. Annuo es. in sexta actiuoꝝ specie.

De v̄bis diuersorū generū atq̄ sub codē genere diuersarum formarum. Cap. vj. Epitome.

Alia insuper diuersorum generum subq̄ codē variarum formarum: verba que cōstruantur orationis parte et casui singillatim caput hoc explicat.

Abstineo me ab iniurijs.i. nulli iniuriā facio. Actiuū sexte speciei. Abstineo manū a muliere.i. mulierē nō tāgo: actiuū eiusdē speciei. Abstineo irarum.i. non irascor: neutrum prime speciei. Adeo domum: vel ad domum: idest vado siue eo domū: et est neutrū quinte speciei. Adulor tibi vel adulor te.i. voce vel gestu te laudando a te fauorem quero deponens secunde et tertie. Admoneo tibi manū.i. eā tibi applico et adiūgo. actiuum tertie speciei. Amoueo a te manū.i. eā a te remoueo et separo: actiuū sexte speciei. Aduersor tibi.i. contrarius tibi sum: deponens secunde speciei.

Auersor te: id est vultū auerto a te: et detestor te deponens quarte speciei.

Audio te audio vocem.i. auribus percipio: actiuum prime speciei.

Audio a te vel ex te: vel de te: id est audio doctrinam tuam: actiuum sexte speciei.

Audio tibi vel inaudio: id est obedio tibi: neutrum secunde speciei.

Audio male absolutum significat: infamari: neutrū quinte speciei. Assentior tibi assentior tibi hoc: id est tecum consentio deponens secunde et tertie.

Assentio tibi. vel assentio tibi hoc. pro eodē neutrum et actiuum.

Caueo tibi: id est prouideo tibi. caueo te.i. fugio a te neutrum et actiuum

Careo te vel careo tui.i. non habeo neutrum prime et tertie.

Auersor is.i tertia deponētiū specie. Adulo as.i sexta actiuorum spē. Assentior iris.i scda deponētiū specie. Caueo es. in scda specie neutrorum. ¶ Chu. Diuersorum generum: vt audio te actiuū: audio tibi neutrū. diuersarum formarum nō dixit spērū nā quinte declinationis nola cuiusmodi est spēs genitiuo datiuo et ablatiuo pluralibus carēt: exceptis paucis igit diuersarū formarū.i. regularū: nā audio te actiuū prime ē: audio ex te actiuū sexte: audio tibi neutrum scde est: audio male neutrū quinte. Abstineo est enim actiuū sexte et neutrū prime. Cic. cōtra Sall. se a verbis abstinuerūt. idē actio. ij. in verrē. Manus ab alienis pecunijs abstinuerit. Se. epi. cxv nā pepcit gladio et sanguinis abstinuit. Gel. li. iiij. quod nō abstinuerūt edēdis aialibus adeo est aūt actiuū primi ordis et neutri quinti. Hor. Septimi gades aditure mecum: barbaras syrtes. gel. li. iiij. delubra adeūda: et reformāda sunt. Terē. adeo ne ad eū. Cic. lib. v. i. verrem. Adeūt ad ea loca. Adulor ē et dpocē scde spēi et actiuū prime. Vale. maxi. si dionysiū nō adulares. Qui. Adulant multi dixit. Admoneo cū scribit cū d. actiuū tertie. Quod si absque d scribat actiuum sexte est. diuus hie. i ruffinū. meo tū vulneri admoui manū: etiā cū actō mediante pponē. Q. Cur. li. iiij. Ad vrbē celenas exercitū admouit. Ter. istū amorē ab alo amoueas oīno. ¶ Aduersor deponēs scde est at si d. istam auferas deponens tertie efficit. Ci. pro sill. ornamentis aduersor tuis. Curti. li. vij. sunt qui auersant imperiū. ¶ Audio cui⁹ esset gnis et speciei iā diximus supra. Hor. Supplices audi pueros apollo. Ci. j. de leg. qui me athenis audire ex phedro meo memini. Cic. actiōe. iij. i verrē. Si potes tibi audiēs eē. Ci. pro celio. Vicinū ei⁹ mirario male audiuisse. Lac. li. de opificio hois. Quis male audiāt castigēturque vulgo. Nā bn audire quasi satis ē audire. Oui. vixque bn audito nole regna vedi. ¶ Assentior triū generum verbū est. Nā deponēs secūde et tertie regle est. atque neutrū scde et actiuū tertie. Cuius exēpla satis patent per authorē in scda specie deponentiū. In eo vero quod author assentior semper apud Ci. reperiri. Quia secus cōstat exēplū idipm attuli. Cicero ad atti. lib. ix. Assentio tibi: vt formiana potissimū comorer. idē pro pompeio. eius semper volūtatib⁹ ciues assenserūt. Sed et alij authores identidē sunt vsi. Liui⁹ libro tertio. aut verbo assentiebat: aut ped. bus in sententiā ibat. Lactan. cui opinioni poeta noster assentit. ¶ Caueo neutrum secunde atque actiuum prime speciei est. Cicero pro lege agraria. hic cauet hos defendet. plinius ad pōpeiū cōmitem penitentiam caueremus. ¶ Careo actiuum primum apud veteres: frequentius vero neutrum prime est. Cuius exempla supra posuimus.

Adeo. Admoneo. Assentior. Caueo. Careo.

Cōmitto tibi libros.i. ipsos tibi cōmēdo actiuū tertie speciei. Cōmitto prelium vel milites: id est pugnā induco: actiuū prime speciei. Cōmitto vt nō colā parētes: id est quod peccare neutrum quinte speciei.

Credo tibi: et credo tibi hoc id est dictis tuis credo et ipsis assentio. neutrum secunde et actiuum tertie.

Credo tibi pecunias: id est ipsas fidei tue committo actiuū tertie speciei. Consulo tibi.i. prouideo tibi et cōsilium tibi do: neutrum secunde speciei.

Consulo te.i. consiliū a te peto: actiuū prime speciei.

Cōsulo boni.i. bonū pro eo iudico: neutrū scde speciei.

Cōmēdo te regi.i. ipsi te cōmendatū trado: actiuum tertie speciei. Commendo te apud regē.i. corā ipso te laudo: actiuum prime speciei.

Certo tibi vel certo tecum: id est litigo siue pugno: neutrum secunde et quinte.

Contendo tibi vel tecum idē sibi vult: neutrum secunde et quinte.

Congredior tibi vel tecū: id est cum impetu tibi obuio. deponens secunde et quinte.

¶ Ant. Cōmitto is. i tertia spē actiuorū. ¶ Credo is. in tertia spē actiuorū. ¶ Consulo cōsulis in tertia spē actiuorū. ¶ Cōmēdo cōmēdas in tertia spē actiuorum. ¶ Certo. in quinta specie neutrorū. ¶ Cōtendo is: in quinta specie neutrorum. ¶ Cōstituo is. in quinta spē neutrorū. ¶ Do das dedi i tertia spē actiuorū. ¶ Dono as. in tertia spē actiuorum. ¶ Doleo es. in scda spē neutrorū. ¶ Dego. is. in quinta spē neutrorū. ¶ Exigo gis. in quarta spē actiuorum. ¶ Exeo is. in quinta specie neutrorum. ¶ Facio cis. i tertia spē actiuorum. ¶ Chu. Cōmitto diuersorum generū est. Nam actiuū et neutrū est. Sed cū est actiuū speciei prime et tertie pōt esse: neutraliter vero tm quinte ē. Iuuen. Cōmittit vates: et cōparat inde Maronē. Cice. lib. j. de diuina. vt petitis videbat cōmittere preliū. Teren. seruo fortunas meas me cōmisisse futili. Cice. li. j. de legib⁹. Quocirca vereor cōmittere: vt nō bn puisa donent. ¶ Credo est actiuū tertie et neutrū scde. Cic. pro Cneo. et mihi credite id quod ipsi videtis. Martia. istū crede mihi ligella belle. Oui. credidim⁹ blādis quorū tibi copia verbis. Credere etiam mutuare est. Martia. et Caietano milia crede tuo. ¶ Cōsulo actiuū prime atque secūde et tertie et quarte est: neutrum vero tm secunde. Iuue. Que nullū cōsulit iāpsu lit. Sen. i epi. hūc eod ac pistoris morū boni cōsulito. Apul. li. viij. Nūni boni ergo et optimi cō

Cōmitto. Credo. Consulo

silio est est tertie regule. Quã dicim⁹. Cõsulo tibi cõmodũ: sz hoc perq̃ rarũ ẽ. plau. i menec. Cõsulã hãc rẽ amicos. Luc. lib. i. Tũ gen⁹ humanum positis tibi cõsuluit armis. diãm vero iter cõsulere te. i. petere cõsiliũ: & iter cõsulere tibi. i. pudere satis aperte ipse Cice. ostẽdit lib. vij epi. ad tre. cõsuli qdẽ te a Cesare scribis. Ez ego tibi ab illo cõsuli maluissem. Cõsulere autẽ boni ẽ i bonã ptẽ accipere. Qð etiã latinũ ẽ. Ci. ad atti. Qð rogas vt in bonã accipiã ptem: si q̃ sunt i tuis literis q̃ me mordeãt: id boni cõsulã.

Cõmẽdo. Cõmẽdo actiuũ tertie & pme ẽ. Qð supra ostendimus. Sz etiã qñ est actiuũ tertie laudare est. Pli. ad arrianũ. Sz sane bñdiant dũ p hoc mẽdaculũ nostrũ studia nostra cõmẽdãt. i. laudant

Congrediõr. a nobis. i. ad laudẽ nostri. Cõgredior depõens scde & qnte ẽ. Ver. atq̃ ipar cõgress⁹ achili. Cic. p milo. q̃ cũ illi tecũ cõgrediat. Cõstituo neutrũ scde & qnte ẽ. Iuue. hic vbi nocturne numa cõstituebat amice. Ci. act. iiij. iverrẽ cõstituo cũ hominib⁹ q̃ vie Messane psto essent.

Do. ¶ Do das ẽ actiuũ pme & tertie spẽi. Qð ex varietate vl' casus vel ppositiõis mutat significationẽ. Mar. do tibi naumachiã: tu das epigrãmata nobis. Ter. in eunu. hãc tibi dono do. Cic. i epi. ego min⁹ se pe ad vos do lrãs q̃ possum. idẽ eiusd. Cõmẽtariũ dedi ei q̃ has lrãs tibi dedit. idẽ ad Cesarẽ domi mee lrẽ dant mihi a te. vbi dare lrãs non solũ est vt ad aliquẽ deferat: sz vt eas legat ab seno: & hoc qdẽ passiue. Cuiusmodi ẽ sp dari ad aliquẽ. idẽ ad treba. Ualde iã laur⁹ es q̃ graue re lrãs ad me dare.

Dono. ¶ Dono actiuũ qnte & tertie est speciei. Iuue. qñcs siculis donauerat venas. hora. i epis. Tellus spicea donet cererẽ corona. Ter. dolet dictũ impudẽti adulescẽtulo. Uulp. ad Cic. an illi⁹ vicẽ doles. Cic. i epi. a te peto vt meas iniurias pinde doleas. hier. i Ioui. figurate dixit. Tymotheo dolẽti stomachũ vinũ suadet bibere

Dego is. actiuũ pme & neutrũ scde est. plau in aulula. ego istum soror laborem degam. Lactan. libro. iij. Quis nobis afferant quo rectius vita degatur. Cic. lib. iij. de fi. in ea qð sepe vsurpes tranquillitate degere.

Facio. ¶ Facio. de hoc verbo lege plurima in opere cui centifacio nomen indidimus: nisi quod ita dicimus: ego te maximi puto: sic ego te maximi facio. Cic. ad atti. Sunt omnes ita mihi familiares vt se quisq̃ maximi putet.

¶ Ant. induo is. in quarta specie actiuoꝝ. Cic. lib. ij. de finib⁹. sibi & cognomẽ & torquẽ induit.

Cõstituo tibi vel tecũ. i. simul tecũ ordino & cõuenio neutrũ scde & quinte. Do tibi pecunias. i. gratis tibi eas exhibeo: actiuum tertie speciei. Do ad te literas ad amicũ vt eas illi portes: actiuum eiusdẽ speciei. Do tibi lrãs vt i absentia eas legas actiuũ pme spẽi. Dono tibi pecunias dono. i. gratis tibi denarios cõcedo actiuũ tertie. Dono tibi pecunias eiusdẽ est significationis: actiuũ tertie speciei. Dono te corona. i. do tibi coronam in signum honoris: actiuum quinte. Dolet mihi caput propriẽ. Doleo caput figurate: id est patior dolorem capitis: neutrum secunde. Doleo vicem tuam: id est compatior miserie & infortunio tuo. figuratum. Dego gis. absolute: vel dego vitam: idez est quod viuo neutrum quinte. Exigo te pecunias: vel exigo a te pecunias: id est eas a te repero. actiuum quarte & sexte. Exeo domũ vel exeo domo: id est egredior eã &c. neutrum quinte. Facio tibi iniuriã. i. afficio te iniuria &c. actiuũ tertie. Facio te maximi: idest maximi meriti vl' precij te esti mo: actiuum secunde. Facio te certiorem: est quod barbare dicitur auisare. actiuum prime speciei. Facio tecum: id est conuenio siue consentio & cõcerto tecum: neutrum quinte.

Ignosco neutrum secunde: atq̃ etiam tertie regule verbum est.
Ignosco is. in secunda specie neutrorum.
Inuideo es. in secunda specie neutrorum.
Illudo is. in secunda specie neutrorum.
Indulgeo es. in secunda specie neutrorum.
Impono is. in secunda specie neutrorum.
Incesso is. in secunda specie neutrorum.
Inuado is. in secunda specie neutrorum.
Letor aris in quinta deponentium specie.
Mano as. in tertia neutrorum specie.
Maneo es. in quarta actiuorum specie.
Misereor eris. in prima deponentium specie.
Miseror in tertia deponentium specie.
Miseret in quarta impersonalium specie.
Metuo is. in secunda neutrorum specie.

Induo te vestem. i. vestio te &c. actiuũ quarte speciei. Induo te veste idem cũ superiori vult. act. sexte spẽi. Induo tibi vestẽ. idem pro eodẽ actiuũ tertie speciei. Ignosco tibi: vel ignosco tibi peccatum: id est remitto tibi &c. neutrum & actiuum. Inuideo tibi vel inuideo tibi vestẽ. neutrũ & actiuũ. Illudo tibi vel illudo te. i. irrideo. neutrũ & actiuum: Indulgeo tibi. i. qdã idulgẽtia tibi blãdior. neutrum scde. Indulgeo opa lris. i. do opa lris. actiuũ tertie. Impono tibi onus. id est onero te: actiuum tertie. Impono tibi. i. decipio. neutrum secunde speciei. Incesso tibi: inuado tibi: hoc ẽ aggredior te. neutr. sc. Incesso te: inuado te pro eodẽ. actiuũ prime speciei. Letor malorum vel malis. i. cõgaudeo malis &c. deponens pme. Manat aqua ex fonte: vel fons manat aqua. i. effluit siue exundat. neutrum quinte. Moneo te rẽ honestã. i. cõsulo tibi rẽ honestã. actiuũ qrte. Admoneo te reꝝ honestaꝝ. i. ad memoriã reduco actiuũ scde. Misereor innocẽtis. i. misericordiã & cõpassionem habeo super innocente. deponens prime. Miseror innocentem: pro eodem deponens tertie. Miseret me innocẽtis. idẽ pro eodẽ: impsonale qnte. Metuo tibi. i. timeo ne quid mali tibi cõtingat. neutrum secunde.

Metuo te.i.timeo te vt inimicũ.actiuũ prime spẽi.
Noceo tibi vel noceo te.i.offendo ⁊ impedio.neutrũ secunde:⁊ actiuum prime.
Oro te vel a te rem honestam.i.requiro abs te eam. actiuum quarte ⁊ sexte. (tum.
Oleo vnguẽtũ.i.odorẽ vnguẽti reddo.neutrũ figura
Olet mihi vnguentum.i.haurio siue attraho odorẽ neutrum secunde.
Olfacio vnguentum.i.haurio siue attraho odorem vnguenti.actiuum prime.
Obliuiscor tui vel te.i.obliuioni te trado:deponens prime ⁊ tertie.
Palpor tibi.i.adulor tibi:scilicet tangendo ⁊ palpãdo deponens secunde.
Palpo te.pro eodem.actiuum prime speciei.
Pugno tibi:vel pugno tecum.i.certo ⁊ cõtendo tecũ secunde ⁊ quinte.
Prouideo tibi.i.que necessaria tibi sunt prebeo siue procuro:neutrum secunde.
Prouideo te.i.procul siue a lõge aspicio te.actiuum prime speciei.
Parco tibi pecunias.i.pecunias tibi ꝯseruo.actiuũ tertie speciei.
Parco tibi.i.remitto ⁊ ꝑdono tuos errores.neutrũ secunde speciei.
Parco tibi vel parco tibi omnia.i.obedio.neutrum secunde ⁊ actiuum tertie.
Postulo te vel a te debitum.i.rem debitam ac iustũ exigo.actiuum quarte ⁊ sexte.
Postulo te repetũdarꝫ.i.pecunias repeto.acti.scḋe.
Peto te vel a te libros.i.requiro ⁊ exigo.actiuũ q̃rte ⁊ sexte. Peto te lapide.i. percutio. actiuum quinte spẽi. Potior virgine.i.eã obtineo.deponens quarte.
Potior reꝝ.i.rerum ĩperiũ cõsequor.deponẽs p̃ie.
Reminiscor tui vel te.i.recordor tui ⁊c.deponẽs pri me.et tertie.
Salio salis.i.saltũ facio.neutrum quinte.
Salto saltas ui.tripudio.neutrum quinte.
Salit ouẽ aries.i.sup illam saltat.actiuũ prime spẽi.
Timeo tibi.i.metuo ne aliq̃d tibi mali cõtingat.neutrũ scḋe. Vereor te.i.metuo te ĩimicũ actiuũ p̃ie spẽi.
Vescor panẽ vel pane.i.comedo panẽ.deponens tertie ⁊ quarte. Utor panẽ vel pane.i. vsum habeo panis.deponens tertie ⁊ quarte.

De verbis impsonalibꝰ. Cap.vij. Epitome.

Verbum impersonale tam actiue quam passiue vocis cui con strua tur orõnis parti ⁊ casui hoc caput perlegens resciet: ⁊ illoꝝ cognoscet multiplices species.

VErbũ impsonale est duplex:actiue vocis qḋ: est simile tertijs personis ṽbi actiue vocis: vt miseret:pudet.passiue vocis:quod est simile tertijs psonis passiue vocis:vt curritur stat.de quo paulopost dicemus. Sed ṽborum impersonalium actiue vocis complures sunt species.
Prima verborũ impsonaliũ actiue vocis species est q̃ ante se exigunt gtĩ̃:⁊ post se infinitiuũ:⁊ sunt duo;interest ⁊ refert:vt pceptoris interest docere:se

Noceo es.in scḋa neutrorum specie.
Oro as. in quarta actiuorum specie.
Oleo es.in quinta neutrorum specie.
Obliuiscor eris.in prima deponentium specie.
Palpor aris.in secunda deponentium specie.
Pugno as.in secunda neutrorum specie.
Prouideo es.in secunda neutrorum specie.
Parco is.in.secunda neutrorum specie.
Postulo as.in.iiij.actiuorum specie.
Peto in.iiij.actiuorum specie.
Potior in quarta deponentium specie.
Reminiscor eris.in prima deponentium specie.
Salio is.in quinta neutrorum specie.
Timeo es.in secunda neutrorum specie.
Vescor eris.in quinta deponentium specie.
Utor eris in quinta deponentium specie.

Chri. Inuideo supiorũ formarũ etiã ṽbũ est. Plinꝰ iunior. Quousq̃ miserẽ cruciatis qḋ inuideris bonũ timorem. Idẽ ad arriuꝫ.neq̃ ego vt multi inuideo alijs bonũ q̃ ipse careo. Plau.in cistellaria.inuidẽt oẽs inimicos mihi. Impono actiuũ tertie:⁊ neutrũ scḋe est:de cuius constructione plura diximus. Incesso. Ver. regibꝰ incessit magno discordia motu. Quin.li.vj.aut totenstiḋes incessantur aut ordines. Noceo actiuũ prime ⁊ neutrũ scḋe spẽi ẽ. Uictru.li.v. larix aut a carie.aut a tinea nõ nocet. Hora.ij.car.nocẽte corporibꝰ frustra metuemꝰ. Potior rerũ. Salu.i iugur. Romani signorũ et armorũ sunt potiti. Vescor. Pli.lib.viij.capitũ secat si vescat.hoc in loco aduertẽdũ ẽ vnũ ⁊ eũdẽ casum a ṽbis diuersoꝝ generuꝫ:aut sub eodem gñe diuersarũ formaꝝ diuersi regiminis regi nõ posse:vt si voles dicere ego tibi neq̃ parui neq̃ obseruaui:tu neq̃ me adiuuisti.neq̃ placuisti. Pli. ad tyro.nũc sonẽt pãno pãnũ amant:sed interpositione aliqua fieri possit:quale est illud Cic. ad atticũ li.vj. equidẽ nõ desino tñ ꝑ lr̃as rogare suadere accusare regẽ.idẽ li.j.ad herẽni.demõstratũ est q̃s cũs oratorẽ recipere o ortea: q̃sq̃ res hẽ ꝯuenuat. Plini.iunior ad apollinaremq; de ꝑhenio amicꝰ supplico:ãbio domos. Incesso. Noceo. Potior. Vescor.
Ant.de ṽbis impsonalibꝰ. Posteaq̃ in supioribꝰ de verborũ psonaliũ cõstructione disseruimus:cõsequẽs est vt de impsonalibꝰ disputeẽ. Cũq̃ impersonalium genera sint duo:hoc est actiue vocis ⁊ passiue vocis:primũ agit de verbis impsonalibus vocis actiue q̃ rursus i quinq̃ species diuidit. Prime verborum impersonaliũ. Si bene horũ verborũ naturã cõstructionẽsq̃ excutias psonalia sunt:qm̃ suppositũ habẽt aut expressum:aut implicitũ. Cic.ꝑ plautio. Si q̃d mea minus ĩterest.id forte magis delectat. Idẽ ꝑ eodẽ.nõ solũ q̃d cuiq̃ obueñt:sꝫ q̃d cuiusq̃ intersit. Idẽ ꝑ sylla.vestra enĩ hoc maxime interest. Qḋ si cũ infinitiuis hec ṽba ꝯstruũt:do non video infinitiuũ q̃ ꝑ noie rẽ verbi significãte plerũq̃ põit posse illis dare suppositũ. Tñ nõ q̃rimea interest legere:q̃ñ lectio ad me ꝑtinet:tua refert audire:q̃tum auditio ẽ tua:vel vt paulopost q̃ Verborũ ĩpsonalium gñra duo.

natoris refert administrare rempublicam. Cōstruun tur vero cum abltō generis feminini nūeri singularis mea: tua: sua: nostra: vestra. adde etiam ab hoc nomie quis vel ꝗ cuia. vt mea interest legere: tua refert audire: cuia interest ꝑfiteri/eius interest salariū ꝑcipere.

verbis sypōtini dicem⁹ i re tua est auditio. hac ꝗꝫ rōne dicem⁹ senatoris ē vel iterest rēpublicā gubernare: ꝓ eo ꝙ gubernatio reipublice est senatoris vel est re senatoris: vel ꝑtinet ad senatorē. Itaqꝫ qꝺ dixim⁹ hec ꝟba cōstrui cū gtō ante se si clausulā resolueris cū gtō post se ꝯstrui recte dixeris. Affert Laurēti⁹ rōnē cur dicimus mea tua sua nostra vr̄a cuia refert vel interest:

Valla. Mea vel tua refert ⁊ interest ꝗre dicimus.

nō mei tui sui nr̄i vr̄i cui⁹ refert: vel īterest: cū reliqs oīb⁹ gtō vtamur: nā quēadmodū ex illi⁹ autoritate li. j. diximus ego tui sui ꝓnoia duplices apꝺ āntiqssimos habuere gtōs ego mei vel mis: tui vel tis: sui vel sis: quoꝝ priores gti significāt passionē: posteriores vo actionē ꝗ tn̄ cū ab vsu recessissent in eoꝝ locū substituta sunt ꝓnoia illa possessiua me⁹ tuus suus ꝗ eque actionē significāt. Itaqꝫ cū illa ꝟba interest ⁊ refert exigerēt vt cū gtō significationis actiue ꝯstruerent: gti aūt illoꝝ ꝓnoim qui extāt passiue significarēt: recurrendū fuit ad ꝓnoia possessiua: ꝗ vt diximus actionē significāt quamquidē in locū actiue significationis gtōꝝ (qui nō extāt) substituta sunt: ⁊ ꝓ eo qꝺ esse debuit in re mis est docere: ⁊ res tis fert audire. Dicim⁹ mea iterest legere: refert tua audire: qꝛ vt diximus nō potuim⁹ dicere interest mei legere. refert tui audire. Accepim⁹ aūt mea tua sua necessitate (qua diximus) coacti nr̄a vestra cuia ad illoꝝ ꝓportionē affinitatēqꝫ quā īter se habebāt. potuim⁹ nāqꝫ dicere interest nostrū legere. refert vestrū audire: cui⁹ vel quoꝝ interest docere ei⁹ vel eoꝝ refert salariū accipere: vꝫ qꝛ nostrū vestrū cui⁹ vel qꝝ actiue accipi possunt. Sed cur gtūs in ablīi terminationē femininā cōmuta⁹ est. Valla putat hāc esse rōnē: ꝙ ablr̄us in significatiōe ꝓxim⁹ est gtō: ⁊ ꝙ terminatio feminina media est triū generū: vel suauitatis gratia: ne durū videref dicere meū interest: vestrū refert. putat quoqꝫ mea tua sua nr̄a cuia substātiue esse accipiēda. hui⁹ cōmēti Valla se inuētorē esse gloriat. Sed in hac posteriori rōne ego magis Sypōtino assentior dicēti ꝙ interest cōponit ex in ⁊ re ⁊ est: refert ex res ⁊ fert. Nihil eñ aliud est interest preceptoris legere: ꝗ in re ꝓceptoris est legere: hoc est lectio: ⁊ refert discipuli audire. i. res discipuli fert audire. interest mea docere hoc est in re mea est docere: refert tua mercedem soluere: hoc res tua fert mercedē soluere. ⁊ ꝓ eo qꝺ esse debuit in re mis est docere: ⁊ res tis fert mercedem soluere. Sed vt ad Laurē. inuentum redeamus qm̄ ablīi illi ꝓnoim possessiuorū ꝓ gtis primitiuorū ꝗ nō extant suppositi sunt si adiectiuum superuenerit gtis potius quā subintelligunt ꝗ ablīis qui explicatur iungendum est vt mea solius interest legere. quasi dicerē mi solius interest legere: tua vnius interest audire ac si diceret tis vni⁹ interest audire. Si vero substantiuum fuerit qꝺ additur: quia vix esset tolerabile si gtō iungeretur in aliā in dicēdi formā cōmutari debet. itaqꝫ recti⁹ dixerim mea ꝗ sua Antoni⁹ interest legere ꝗ mea antonij. Et de hoc satis multa in principio huius libri diximus.

Gtūs i abla tiui termina tionē femininā ꝗre cō mutet.

¶Secunda ꝟboꝝ impsonaliū actiue vocis spēs est ꝗ ante se exigūt datiuū ⁊ post se infinitiuū: vt accidit mihi febrire. i. accidit mihi ꝙ teneor febrib⁹. Contingit mihi ire. cōtingit mihi ꝙ eā. Euenit mihi docere i. euenit mihi ꝙ doceā. Cōuenit mihi audire. i. conuenit mihi ꝙ audiā. Placet mihi legere. i. placet mihi ꝙ legā. Licet mihi amare. i. licitū est mihi ꝙ amē. Expedit mihi ꝓficisci. i. expediēs est vt ꝓficiscar. Vacat mihi dormire. i. vacat ⁊ oportunū est vt dormiā. Cōstat mihi te insanire. i. aptū ⁊ manifestū est ꝙ īsanias. Patet mihi te esse ignarū. i. patēs est qꝺ sis ignar⁹.

¶Chr. ꝟbū ipsonale. Or de ꝟbo op⁹ integrū fecim⁹: id op⁹ igit legas: vbi latissime excitabere.

Scdā ꝟboꝝ imperso naliū spēs.

¶Ant. Scdā ꝟborum impersonaliū ⁊ hec in infinitiuo qꝺ loco nois ponit suppositū hꝫ. vt accidit mihi febrire: ꝓ febricitatio mihi accidit. contingit mihi iter ꝓ iter mihi cōtingit: euenit mihi docere: ꝓ doctrina mihi euenit: cōuenit mihi audire ꝓ auditio mihi ꝯuenit: plꝫ mihi legere pro lectio mihi placet: lꝫ mihi amare ꝓ amor mihi lꝫ: expedit mihi ꝓficisci. ꝓ ꝓfectio expedit mihi: vacat mihi dormire ꝓ dormitio mihi vacat: cōstat mihi te insanire: ꝓ insania tua mihi cōstat: patet mihi te esse ignarū: ꝓ ignorātia tua mihi pꝫ: liquet mihi te esse mēdacem ꝓ mendacium tuū est mihi liquidū: ⁊ eodē modo de similib⁹. hec eñ ꝟba alis ꝑsonalia sunt: vt qꝺ aplīs dicit. interpte dicit oīa mihi licēt: sꝫ nō oīa expediūt.

¶Tertia verborum impersonalium species est que ante se construuntur cum actō: ⁊ post se cum infinitiuo: vt delectat me audire. i. placet mihi vt audiam. Iuuat me cantare: id est placet mihi cantare. Oportet me docere: id est necessariū est vt doceam. Decet me legere. i. decens ⁊ honestum est ꝙ legam.

Tertia species impsonalium verborum.

¶Tertia ꝟborū impsonaliū. hec quoqꝫ ꝑsonalia sunt habentiqꝫ eque suppositū i infinitiuo: vt delectat me audire ꝓ auditio delectat me: nam delecto actiuū ē. Iuuat me cātare. i. cāt⁹ iuuat me qm̄ iuuo actiuū etiā est. Ver. in buc. Nō oēs arbusta iuuāt humilesqꝫ myrice. Decet me legere: hoc est lectio decet me. Naꝫ ⁊ Oui. in. j. de reme. dixit. lude: decēt alos mollia regna tuos. Oportet etiā qꝺ ipersonale videt esse ꝑsonale fuit aliqñ. Cic. apud Pus. vt ea ꝗ oportuerit facta nō sint.

¶Quarta verborū impersonaliū spēs est eorū ꝗ cū iungunt infinitiuis verborū impersonaliū ꝓprie sic dictorum impersonalia sunt: alis vero personalia: vt Incipit me tedere vitiorū: id est icipio fastidire: ⁊ detestari ipsa vitia. Desinit vos pudere. i. vos cessatis verecundari. Non pōt illos penitere. id est non possunt penitere. Solet bonos pigere. i. bōi solēt pigere ⁊ tedio affici. Debet malos pudere: id est mali debent verecūdari.

¶Quarta ꝟborū ipsonaliū. hui⁹ ordinis verba manifestū est esse ꝑsonalia ꝗuis a nōnullis iter ipsonalia numerent: habet aūt suppositū i infinitiuis ꝗ vt dixim⁹ loco noim ponunt: vt icipit me tedere vitiorū: hoc est tedium vitiorū icipit me inuadere: ⁊ eadē rōne de reliqs.

Quinte forme ꝟba impersonalia.

¶Quinta verborū impersonaliū species est que ante se construūtur cū actō: ⁊ post se cū genitiuo vel infinitiuo: hec sunt proprie impersonalia si vlla sint: vt Penitet me vite: id est pena teneor siue afficior propter vitam. Piget me patris: id est aggrauor ⁊ tedio afficior propter patrem.

¶Quinta ꝟborū impsonaliū. penitet. ꝟ. i buc. Nec te peniteat calamo triuisse labellū. apꝺ antiquores ꝑsonale fuit actiue vocis: ⁊ vt Acci⁹ nūc penitebāt libēter liberi. sꝫ Hier. ꝗsi actiuū ptulit in ecclīastico. post factū inqt nō penitebis: et ꝗsi deponēs i euāgelio Marci. penitemini ⁊ credite euāgelio. ⁊ i actib⁹ aplīoꝝ. penitemini ⁊ cōuertemini. Participia quoqꝫ reperiunt penitēs ⁊ penitur⁹. Acci⁹ apud Martialē. neqꝫ quēꝗ arbitror peniturū tue laudis. Piget. Plau. i ꝑseudo. personale protulit: qꝺ pudet inquit facilius.

Pudet me peccati: id est verecundor ꝓpter peccatū.
Miseret me pauperis. i. cōpatior miserie pauperis.
Tedet me ciborum. id est fastidiunt me cibi.

¶ Verba impersonalia passiue vocis significāt actionē cū quadā generalitate: suntqꝫ ꝓpria a verbis neutris absolutis: vt curritur: cōcurritur: statur: pugnatur: itur: certatur. Trāsfigurantur tamē (vt dicit Diomedes) a verbis neutris q̄ datiuū casum in seriē orationis recipiūt: vt nil mihi noceri pōt. Cū acto verbo nullo mō cōstrui possunt: sed neqꝫ cū ablatō cū prepositiōe a vel ab nisi generalitatē illā explicet. vt ab oib⁹ reclamatur: hoc est quod oēs reclamant.

ferturqꝫ id qd piget: in p̄terito pigitū est dicim⁹. Gel. li. xx. pigitu est cūctos saltē eē ꝑmutatos. Sil. li. vii. pu. nec pigitū paruosqꝫ lares. Gerundio q̄z vsus ē Ci. de cla. ora. ad miam inqt aduci tur ad pudēdū ad pigedū. Particip. ū qꝫ futuri vocis passiue pro. posuit li. iiii. hoīs ad iusta verba pigēda lyra. Pudet q̄z actiuū etiā fuisse Luc. testatur cū dicit semp metuit quē seua pudebūt. In p̄terito puduit & puditū est facit. Plau. in bacchi. neqꝫ me neqꝫ te tuis int⁹ puditum est factis. Apu. p magia. nōne vos puditū est hec crimina tali viro obiectare. Gerūdio vsus est Cic. in. i. d ora. nō inqt i pudēdo: sꝫ nō faciēdo id qd nō decet. Participia q̄z repiūtur pudēs puditur⁹ Pudens et pudeur⁹.
& pudēd⁹: & i p̄terito pudefact⁹. Pli. li. xxxvi. Tā
q̄ puditurū esset eēictos. Gel. li. i. neqꝫ pudēda dico aut penitēda. Cōposita q̄z sunt ab eo dispudet p valde pudet. & depudet p nō pudet. Apul. p magia. nō vos tot calūniarū tādē dispudet. Ouidi⁹. depuduit, ꝓfugusqꝫ pudor sua signa reliqt. ¶ Miseret. Vir. viii. en. o genitor nec te miseret nateqꝫ cuiqꝫ nec mris. miseret i p̄tō misertū est facit. miserescit q̄z impsonaliter repitur. Terē. atqꝫ inopis inqt te miserescat mei. Tedet a q̄ ē cōpositū ptedeo: qꝫ i p̄tō ptesum est facit cū datiuo cōstruxit. Gracch⁹ apd Diomedē. vsqꝫ adeo inqt mihi ptesuz esse. Gelli. etiā psonale ptulit lib. i. noc. verbis inqt ei⁹ defatigari ptedui sent. Pertesus pricipiū frequēs: sꝫ omissa sui verbi origine cū actō ꝯstruitur. Suet. i iulio. ptesus inqt ignauiā suā. Idē i tiberio. postremo semetipse ptesus. Idē i augusto. ptesus morū ꝑuersitatē. ¶ Verba impsonalia. Null⁹ est i arte mea loc⁹ q̄ tm̄ nouitatis videatur attulisse tātūqꝫ mihi obtrectatorib⁹ meis inuidie cōflauerit q̄tū hic in quo de verbo ipersonali vocis passiue ꝯ omniū fere p̄cepta disserui. Nā cum plerīqꝫ oēs grāmatici tā ex veterib⁹ q̄ iunioib⁹ scribāt verbū impsonale vocis passiue ab omnib⁹ verbis actiuis posse deduci atqꝫ ad imaginem passiuorū admittere ablm̄ cum p̄positione a vel ab p persona agēte vel faciente: qīn solēna ne dicā intēperies fuit: vt ꝯ cōtra aliorū p̄ceptiōes a verbis tm̄ neutris absolutis originē habere & cū nullo ꝯstrui casu dicerem⁹. Ego vt teste ꝯsciētia mea verū fatear antēqꝫ hoc documētū scriberē diu multūqꝫ cogitaui q̄s potissimū authores seq̄rer: cū apd Phocā & Diomedē grāmaticos nō ꝯtēnēdos legissem verbū impsonale vocis passiue figurari tm̄ a verbis neutris absolutis vl q̄ dtm̄ casum in seriē orōnis admittūt: apd reliq̄s vo oēs grāmaticos posse etiā a verbis actiuis deriuari. Sꝫ cū i ponēdis exēplis vidissem vtrosqꝫ nūq̄ vsos nisi verbis impsonalib⁹ q̄ a neutris deriuantur: cepi mecū acriꝰ reputare an vspiā apud authores reperiret verbū impsonale qd a verbo actiuo descēderet: qd cū facile non occurrisset: atqꝫ ecōtrario mille loc venissent i mētē i q̄b⁹ erat a verbis neutris impsonale deductū: cepi pedib⁹ manibusqꝫ i phoce atqꝫ Diomedis ire sniam: secutusqꝫ sum illō maxie p̄ceptū qd multis aliis in locis vsurpaui: & repetēs iterū iterūqꝫ monebo regulas artis grāmatices limitādas eē poti⁹ q̄ ampliādas. Quēadmodū eni ex p̄cepti ꝯctione etiā citra terminos ab arte p̄missos nihil periculi timetur: ita ex laxitate illa nimia i mltos errores & lingue vitia icurram⁹ necesse est. Quare de nobis existimare nemo dꝫ qd hāc p̄ceptionē ex errore aut ignorātia q̄dā scripserim⁹ cū in explicandis q̄tuor cōiugacionū formis cōem sim doctrinā secut⁹: & i verbis actiuis q̄ declinādas pueris ꝓposuim⁹: vt ex illoꝝ ꝓportiōe aliā declinare possent: nos q̄qꝫ verba impsonalia vocis passiue adiecim⁹ amatur: docetur: legitur auditur. Sꝫ qm̄ illic pueros literarū rudes erudiebam⁹ laxā de fuerūt habene: vt i vna verbi positiōe tres simul voces agnoscerēt. actiuā impsonalē passiuā. Nūc vo cū incipiūt aliqd sapere cōpescēdi sunt atqꝫ luxuries illa verboꝝ q̄si falce q̄dā. coercēda est. Idqꝫ fecim⁹ ꝑsuasi ei⁹ ipsi⁹ quē citauim⁹ Diomedis exēplo q̄ i explicāda verborū cōiugatiōe scripsit verba impsonalia. amatur. docetur. legitur. auditur. Postea vo cū de illis cepit disserere inqt. Passiua impsonalis declinatio figuratur ex verbis q̄ absolutiua sunt. i. neutralia q̄ certas ꝑsonas nō admittūt passiue declinationis qm̄ sunt neutralia. nihilominus tm̄ tertiā ꝑsonā admittūt passiuā & declinātur passiua declinatiōe more impsonali. vt pugnatur: certatur: viuitur: itur: & sequitur. Sunt p̄terea verba q̄ cū sint impsonalia ab actiua declinatiōe i ꝑsona tm̄ patiēti impsonali modo figurantur: ea sunt q̄ dtō casui coherēt: vt maledico tibi. inuideo tibi. cōsulo tibi. ꝓuideo tibi. noceo tibi. hec ola i passiua declinatione nō recte dicim⁹: tu malediceris a me: sꝫ maledicitur tibi. inuidetur tibi. ꝓuidetur tibi. nocetur tibi: & similia. Nō eni dicim⁹ noceor noceris: qm̄ eni verba passiua naturā nō habet. hec Diomedes. Cui astipulatur eadē prope sentiēs Phocas: sunt inqt verba impsonalia q̄ a verbis neutris gn̄is trāsfigurantur vel actiuis q̄ datiuū casum in seriē orōnis admittūt: & qualia verba sint exēplis declarat: vt sedetur: ambulatur: statur: pugnatur: itur studetur: nocetur: suadetur. Illud quoqꝫ mirabile est cur Pris. de verbo impsonali disserēs scripsit posse illud deriuari ab olbus verbis actiuis & neutris: sꝫ nulla deinde alia subdit exēpla q̄ q̄ dio. & pho. adiecerūt. Nimirū q̄ apud authores idoneos illa reperta sunt. Ergo tm̄ aliud sentire vr cū p̄cepta scribit aliud cū exēpla subiūgit: sed q̄d imoramur in re q̄ nō argumētis atqꝫ rōnib⁹: sed vsu & authoritate clarissimorū in sermone latino viroꝝ ꝓbāda est atqꝫ vni⁹ maxime Ver. extra oēm humani igenii sortē poete castigatissimi apud quē nemo vnqꝫ legit verbū impso. a verbo acti. sed passim a verbis neutris & absolutis. vt i. i. en. hic iā tercētū totos regnabitur annos. & in eodē. stratoqꝫ sup discūbitur ostro. Idē l. iiii. Anna vides toto ꝓperari littore circū. & in. vi. Itur i antiquā siluā stabula alta ferarū. & in. e. macte noua virtute puer: sic itur ad astra. & l. eii. nūc totis i vulnera virib⁹ itur. idē l. vii. stant belli cause pugnatur cominus armis. & l. x. certatur limine in ipso ausonie. & i eodē. lꝫ muros tota discurritur vrbe. idē l. iii. ge. heu male tūc lybie solis erratur i agris. & in. iii. eiusdē post vbi iā thalamis se cōposuere siletur i noctē: sed & alii authores vno omniū cōsensu idē obseruāt. Ho. i. ser. concurritur hore momēto. Flac. vii. argonauti. graminreis ast inde toris discūbitur olim. Iune. curritur ad vocē iucūdā. Idē. clamatur: nullo genuit hic tibicina cornu. & alio loco. surgitur et misso proceres exire iubētur cōsilio. Oui. iii. fasto. sen qd ad vsqꝫ deē numero crescēte venitur. Flac. v. argonau. Surgitur i somnos seqꝫ ad sua lumina flectūt. Idē l. i. parentur mille iuuenco funduntur i alga. [illegible] ba. summisqꝫ isiditur astris. Apu. in. i. flor. dorū. sꝫ vbi diutius equo sedetur. & li. regū. iii. hier. iterp̄te. domūcula [illegible] sedebatur ad iudicādū. Terē. q̄d fit: q̄d agitur statur. Iuue. stat cōtra stariqꝫ iubet. Oui. i. met. viuitur [illegible] rapto. & Per [illegible] toto viuitur vno. & Clau. & viuitur exiguo meli⁹. Cice. i epi. q̄d agitur sic viuitur. & i alio loco. laboratur vehemēter. C [illegible] p̄cē peccatur ō iā sermon alia verba a est nimiū audacter. Apu l. i. flori. do. spaciū inqt pluitur & ningitur. et. iiii. met. idē [illegible] lometur. qd a deponentib⁹ transitiuū est: quēadmodū & illud plauti i captiuis duob⁹ [illegible] quasi cū calcetur cochle [illegible] latēt. Trāsfigurantur & figurentur. vt dicit Diom. & cū illo phocas a verbis neutris q̄ dtm̄ casum i seriē orōnis recip [illegible] illi neutralia actiua dicūt: vt Cic. nihil mihi noceri pōt. Apu. i li. de phila. his reb⁹ nocetur q̄ sunt viliores. & ibidē [illegible] noceri alteri maloꝝ oīm maximū sit. Mar. nō bā crede mihi seruo seruitur amico. Oui. i epi. dido. si mihi nō parcis puero parcatur iulo. Idē. i. met. vii. nō obsistitur illis. Papi. ii. thebaidos. ꝓficitur bello. in inanis effectiuū esse. Flaccus l. ii. argonau. vela legunt

Pudens et pudeur⁹.

Miseret.

Tedet cum suis cōpositis.

Verbū impersonale a quibus deducitur.

Aurea hec preceptio.

Diomedes impso. passiue. vocis.

Verba impsonalia q̄ sint.

Impsonalia verba a deponentib⁹ transfigurantur.

rem's insurgit: p in remos. sicut Uerg. in voce actiua dicit. v. en. nūc insurgite remis hectorei socij. Sūt etiā verba quedā ambigua q̄ vt supra disserūm⁹ in diuersis generib⁹ reperiunt: que res poterit imperitiores turbare: vt ecce timeo te actiuū est: timeo tibi neutrū. Ab hoc igit posteriore dixit Sen. i Medea. timet vobi. Dicimus etiā vindico te: et vindico in te: sed illō actiuū: hoc neutrū: a quo Salu. dixit vindicatū fuit i noxios. et Ꝑ pu. in. i. met. vt in eā die altero saxorū iaculationib⁹ vindicaret. et l. iij. dixit. quinetiā i vestrū ciuem vindicaretis. Na vindicare i aliquē authore Diome. est illū punire. Preterea credo tibi pecunias actiuū est pro fidei tue committo. credo tibi p eo qd̄ est fidē habeo neutrū. sic Juue. ab eo dixit nec eadē nobis lz et laudare: sz illis credit. Cano qz actiuū est. vt arma virumq3 cano. sed canere pgressui et receptui quo sepe vtūtur historici: neutrū est secūdi ordinis. ab hoc igitur dixit Macro. li. ij. in somniū Scipionis. ad bellū progressui atq3 etiā receptui canit. Ludo etiā tū actiuū tū neutrū absolutum: tū etiā neutrū trāsitiuū reperit. vnde et a Diomede inter ambigua numerat: hoc est que in o terminata et actiua possunt esse et neutra. Nā vt ille ait. p irrideo actiuū est: vt apud V. i. en. Quid natū toties crudelis tu quoq3 falsis Ludis imaginib⁹. sz ab absoluto p eo qd̄ ē aliū exercere Juuenalis dici possit. sz ludit arca et neutro. Per fuis tibi ludit. effrenis amās nā p illudit positū est: qd̄ vt alio loco diximus tū actiuū: tum neutrū trāsitiuum reperitur. vt apud Uer. iiij. en. nostris illuserit aduena regnis. Nā cū verbū pro alio vbo ponitur etiā illius constructionē cū significatiōe mutuat: vt corydon ardebat Alexim pro amabat. et Papinius in achilleide. equo fugit per plana gradu. i. currit: neq3 em fuga sz cursus significabat. Sunt tn̄ apud authores plerūq3 verba passiua q̄ vidētur impersonalia cū suppositū i nominatiuo nō habeāt: sed aut verbū infinitiuū: aut clausulā integram: vt apud Uer. i. en. cur dextrā iūgere dextre nō dat. vbi iungere nomē est infinitū: et pro coniunctio dexterarū ponit. et in eodē. si dat italiā sociis et rege recepto tēdere. i. iter ad italiā. i sexto. sed nō ante dat telluris operta subire. i. descēsus ad opaca terre: et i eodē. Nec ripas dat horrēdas et rauca fluēta trāsportare prius. i. trāsportatio riparū. atq3 iterū ibidē. dat ora tueri nate tua. i. intuitus tui oris. idē in. vj. non dabit esto regnis phibere latinis. i. prohibitio regnoꝝ. et in nono. maria ante exarere turno q̄ sacras dabit pinus. i. exustio maris. et i vndecimo. coeāt in federa dextre qua dat subaudi coire. i. coitio siue cōiunctio dextraꝝ. Et i. j. ge. multa forent q̄ mox celo pperāda sereno maturare dat. i. maturatio pperandorū. Simile est illud Pliniꝫ iunioris in epistolis. et quatenus denegatur illis diu viuere. i. vita diuturna. nā hoc loco diu viuere tā nomē est q̄ in illo Persij versu. nostrū illō viuere triste respexi: pro nostrā illā vitā tristē. Eadē rōne efficiunt impersonalia quedā verba vocis actiue: vt conuenit mihi docere i. doctrina: expedit mihi legere. i. lectio. Sz et orō integra pōt dare verbo passiuo suppositū: vt apud Ouid. xv. meta. Querit interea q̄s tāte pondera molis sustētare queat. nā pro supposito huius verbi querit totū illud positū est: q̄s queat sustētare pondera tante molis. Eodē modo dicit in secūdo eiusdē. ne ve preces animos et verba precantis flectāt posse loq eripitur. i. potestas loquēdi. hora. j. epi. Quo mihi fortuna si nō pcedit vti: subaudit fortuna. i. vsus fortune. Macro. i. j. satur. eūdē esse iouē et solē clariss docet iudicijs. et i eodē. Quid i pmune seruilis fortuna profuerit nō paucis docet. Neq3 audiēd⁹ est Seruī⁹ grāmatic⁹: q̄ inani quadā rōne ductus in carmine illo primi bucolici. vsq3 adeo turbamur agris. Nā suo tpe vt ipse fatetur illa fuit lectio et q̄dez meo iudicio verissima: expuncto verbo turbamur illius loco substituit turbatur quasi turbamur illo in loco nō aptius q̄ turbatur quadret. Quid q3 si turbatur verbum esset impersonale cum semper actionē cū quadā generalitate significet exponēdū erat oēs aut plerīq3 turbāt siue expellūt: qd̄ est ɔtrariū sensui poete: q2 nō oēs iaco expellūt a totis agris: sz poti⁹ expellūtur. Neq3 sum ignarus Quintilianū etiā hūc vsum ita legere vsq3 adeo turbatur agris: ego per sancte iurarē Uergiliū nō turbat: sed turbamur scripsisse. Sūt preterea q̄dā verba que cum sint actiua rōne ɔstructionis quodāmodo neutra efficiunt: vt si dicā disputat de re subtili: agit de re preclara. q̄rit de substātia elemētoꝝ: docet de natura deoꝝ. Cic. i epi. de pātherio agit diligēter. itelligitur em̄ res aut negotiū de pātherio: qd̄ in alia epistola exp̄ssit dicēs: res agit p eosdē creditores. quēadmodū v. vij. en. supp̄ssit dicēs. stipitib⁹ duris agit sudibusve preustis. Mac. j. satur. inter illos de reb⁹ arduis disputat. Idē. j. i somniū Scipionis. i hac interrogatione de anime imortalitate tractatur. Cic. i topicis. diffinitio est orō qua id de quo querit ostēditur. Qui. li. x. de personis iudicatur: sed de reb⁹ contenditur. Quēadmodū igit ago de hac re i actiua voce dicimus: p ago hanc rē: ita agitur de hac re i voce passiua p hec res: ac si maius dicere ago de hac re neutraliter dictū esse agit de hac re verbū impersonale erit. Sz de his satis multa dicim⁹: et q̄ possunt etiā pinacces i nostrā sniam adducere. In eo vero qd̄ scripsi cū accusatiuo nullo modo cōstrui pōt: cū vno tantū Alex. illiusq3 sectatoribus mihi certamen est: q̄ putauit latine posse dici mattheū legit psalmos erat ante legendū. q̄ loquēdi modus inauditus est atq3 latino sermoni incognitus. Quod vero addidi. sed neq3 cū ablatiuo et ꝓpositione a vel ab: nisi generalitatē illam explicet contra oēs in cōmuni artis grāmatice pceptores me scripsisse fateor. Sed mea ratio fuit ab illoꝝ rōne diuersa: illi nanq3 nullis aut perq3 raris exēplis pcepta tradiderūt q̄bus dici posset curritur a me: itur a te: pugnatur ab illo: qd̄ posse latine dici nō ausim affirmare. Ego vero q̄ nihil asseuero nisi qd̄ optimis authorib⁹ probare possim: non permisi ablatiuos cū ꝓpositione a vel ab. nisi generalitatē illam verbi impersonalis exprimerent: vt Cic. i epi. vehementer ab omnib⁹ reclamatū est. et Lac. i. j. Tibi numine ab ol cedetur. certus vero res p persona agente vel patiente recipere posse vel exēplis illis q̄bus supius vsi sumus facillime probari pōt: ne oporteat nos alia inducere. Mirū em̄ est i tam frequēti vsu vbi psonalis nūq3 reperiri cōstructū ab ablatiuo qualē isti dicūt: faciliusq3 ego cōcederē verbū impsonale posse a verbis actiuis deriuari q̄ hmōi ablatiuo cōiūgi. Quid q3 ex illoꝝ scriptis cogem⁹ eos vera confiteri: q̄ sui ipsoꝝ obliti aliquod scripserūt. oēs em̄ fatētur verbū impersonale ad cūctos aut plerosq3 ptinere: quēadmodū Diomedes curritur. hoc est oēs currūt. et Serui⁹ cū male Uergilianū illō exponit vsq3 adeo turbatur agris. Qd̄ si verū est: ego nō video quēadmodū res q̄ ad multos ptinet ad vnū ɔtrahi possit: vt dicatur curritur a me p ego curro. itur a te. p tu is. pugnat ab illo pro ille pugnat. Qd̄ si vspiam apud authores reperiatur exemplū qd̄ huic nostre pceptioni dissentire videatur illud erit p̄cul rarū: et qd̄ nō possit vsum cōsuetudinēq3 efficere. Que vt ait Qui. est ɔsensus eruditoꝝ. Imitāti vero qd̄ nō ab vno atq3 altero scriptore singulari exēplo atq3 ex licentia dictum est: semper optima preponenda sunt: et in que ex authoribus plerīq3 omnes consentiunt.

¶ Thuit. Cū accusatiuo vero nullo modo construi possunt. Nullo modo tu itellige rōne verbi psonalis: nā rōne siue tēporis siue ꝓpositionis cū accusatiuo construi possunt. Uer. Totos tercentū regnabitur annos. Idem. Itur in antiquā syluam stabula alta ferarum. Juue. neq3 em̄ loculis comitantibus itur ad casum tabule.

☞ Sexta cōtrarietas videt esse i hoc qd̄ dixit libro quarto de vbis ipersonalibus passiue vocis semp significant actionē: suntq3 pprie a verbis neutris absolutis: vt curritur: statur. et libro primo de formatione verborū dicit ipersonalia formari ab actiuis: vt ab amo: doceo: lego: audio: amatur: docetur: legitur: auditur. Solutio. Sz i hoc nulla est ɔtrietas: nā i quarto libro dixit pprie alloquēdo viros peritos et perfectos: sed i primo pueros et tyrūculos alloquitur: pueroꝝ morē sequēdo: nā multa pro rudibus informādis dicūtur que pro prouectis repelluntur: quod idē Antoni⁹ edocuit in eo prologo: Thales ille milesius q̄ dixit in eo paragrapho: hos vero commentarios edēdi causa i ōmis fuit q3 cū multis i locis a vulgata precipiēdi via discesserim: reddēda fuit a nobis ratio: tū amicis: tū etiā aliēioribus: cur antiquoꝝ iunioꝝq3 authoritate neglecta: pceptiones quasdā ausus sum i aliā

☞ Sertul. Uox apud Cesarē de bel. Ci. li. j. ille h̄. Dissipat at i cōsilio a Petreio et ab Affranio: et tēpus ꝓfessionis querit. Nihil cōtra opinionem antonianā. Non disputatur a cohortibus ol b⁹ et militibus q̄ sunt a parte Petreii ab his qui sunt a parte Affranij. Nā illico sequitur plerīq3 cēlebrāt tc. Aliū q3 ꝓdidie conclamatū esset a castris Cesaris argumētū subiebant tc. Sunt q̄dam vba q̄ impersonalia videntur.

☞ Sertul. Uel iurato credent tibi q̄ i tua verba iurarūt: dicēte tantū ipse dixit: vt pythagorei.

☞ Sertul. Rariuscula exēpla ɔ̄ se nō facere inrarit Antonius. Nam hec apd̄ tacitū et Cesarē ips3 trepidabat a cesare. A Cesare cauet: pugnat: resistitur: vel ab olb⁹ vel ab plerisq3 dicunt: hoc est ab his q̄ stant a Cesare. A militibus oibus cesarianis: vt cum dicimus rex ce.

formã cõmutare: quas tñ possem⁹ plurib⁹ adhuc aliis in locis in magno huius doctrine cõpẽdio facere: fecimus id quidẽ modice vel intra modum: deinde quod introductiones nostre puerorũ eruditioni scripte sint: habenda fuit ratio vt dicerent q̃ simplicissime: ne q̃si ciborũ redũdãtia stomacho: cũ ṽo iam in literis aliquantulum pgressi sint: quasi solidior numerosiorq̃ cibus est illis porrigendus: demum concludit quare nõ tñ cũ rudib⁹ nouitiisq̃ rei literarie pfessorib⁹ quãtum puectis vel potius cũ magistris ipsis sermo mihi in his cõmẽtariis habẽdus est. sarem fud lig autiq. Abunde seipse pur gat Anto. palatine.

De infinitiuis. Cap. viii.

Epitome.

Verborũ modus infinitiuus cui gaudeat orationis parti copulari et casui: et quibus verbis et participiis iungi cupiat.

Infinitiu⁹ dr q2 nõ hʒ determinatos numeros et personas: et cõstruit añ se cũ actõ psone agẽtis in actiua significatiõe et i passiua persone patiẽtis: post se ṽo cõstruit cũ casu verbi a quo descendit: vt me amare deum piũ est me amari a deo felicissimum est: me carere voluptatibus et inseruire amicis et misereri innocenti iucũdum est: dicim⁹ tñ volo esse doct⁹: et natura beatis oĩbus esse dedit: sed non dicimus videor mihi esse docto: sed doctus: et volo me esse poetam.

De infinitiuo. Cap. viii.

Infinitiuum modũ q̃dã nomĩe infinitum: alii verbũ infinitũ: alii indefinitũ vocauerũt: quo ab impsonali differt alio in loco diximus. Cõstruitur aũt infinitiu⁹ ante se cum dtõ in actiua significatiõe psone agẽtis: et in passiua psone patientis. post se vero cõstruit eo modo quo finiti modi cõstruunt. vt me amare deũ. me amari a deo etc. Quoties tñ infinitiuus actiue significatiõis cũ duob⁹ actis cõstruit altero a parte ante altero a pte post: amphibologica est cõstructio. que tanq̃ vitiosa fugienda est: nisi de industria ve lis vti vt aliũ decipias: quale est oraculũ illud Apollinis. aio te eacida Romanos vincere posse. Ambiguũ erat vter esset victur⁹: an pyrrhus rex epirotharum: an populus romanus. Infinitiui multa noĩa et cũ quib⁹ cõstruatur. Cõstructio amphibologica fugienda.

Estq̃ illud aduertẽdũ q̃bus in locis hmõi cõstructio reperit actũ ppositũ infinitiuo significare psonã patiẽtẽ. postpositũ ṽo poni p persona agẽte. Cũ infinitiuo ṽo hui⁹ ṽbi sum es fui varia cõstructio: aliqñ nãq̃ nomẽ qđ seq̃t rñdet supposito ṽbi qđ infinitiuũ determinat. vt ego volo esse doct⁹: et tu incipis esse magister. Ovi. xii. meta. Sed enĩ q2 retulit aiax eẽ Iouis pnepos. et Lu. i. x. tutũq̃ putauit tã bon⁹ esse socer. aliqñ respondet dtõ pcedẽti: vt claudia. natura beatis oĩbus esse dedit si qs cognouerit vti. vt Hora. i. sermo. atq̃ licet esse beatis subaudi nobis: et Mar. nobis non licet esse tam disertis: qui musas colimus seueriores. aliqñ nõ respõdet dtõ precedenti: sed actõ implicito: vt Teren. in heauton. Nobis esse bonas nõ lʒ. et Ovi. in epi. hypermnestre: quo mihi quo facto nõ lʒ eẽ piã: illic enĩ subtelligit nos: hic me. Quod si actũs precedens fuerit expressus nihil dubium est sequentem illi debere respondere.

Chu. Infinitiu⁹ dr. Quẽ modũ Diomedes ppetuũ vocat. Nõ hʒ determinatos numeros circunlocutiõe futuri p participiũ in rus in duo. et ptõ passiue vocis excepta vbi recte dicas amaturos vel amandos esse et in singulari amaturã amãdam amatã esse. Cũ actõ psone agẽtis. Quint. li. i. plerosq̃ vero laborẽ ac tpa tarditate ingenii pdere. Sʒ si intercesserit verbũ psonale indifferẽter reperit et in actõ et in ntõ. Quin. li. ii. Cõfirmant autem eã esse artẽ. Pli. ad maximũ. nũciat mihi C. faniũ decessisse. Claudian⁹. Dariũ famuli manib⁹ doluisse peremptum fert. Cic. ad terentiã. ex literis multorũ et sermone oĩm pfert ad me incredibilem tuã virtutẽ et fortitudinem eẽ. aliqñ intelligit infinitiu⁹ esse. Celsus ad Ciceronẽ. p certo habet regẽ alexãdrũ mortuũ. i. esse: sed frequẽter cum ntõ Quin. li. i. plato suppositos capiti libros habuisse tradit. Mar. dr et nostros cantare britannia versus. Iuue. Iuuenes inuicti auariciã exercere iubent. hic aũt verbi finiti suppositũ ntũs est: in superiorib⁹ vero exẽplis tota infinitiui oratio. Quod in verbo finito actiue vocis iam non cõtinget: semp enĩ ntũs verbi suppositũ est. Cice. li. ii. de diuinatione. Illa potuit q̃ docebat alios ipse didicisse nõ tñm didicisse potuisse. Idẽ. li. vii. epi. Quidq̃ agat certior fieri volo. Marti. nõ aliter mitti debuit iste liber. Idẽ. possim sic ego hẽre bona. idẽ. herculeas potuit q̃ decuisse man⁹. idẽ abnuit in lydia ire pedester eqs. Mela dictũ est athlãticũ esse oceanũ q̃ terras ab occidẽte continge ret melius q̃ dictus est athlãtic⁹ esset oceanus q̃ terras etc. Quin. li. iii. Nẽpe certũ est esse legẽ q̃ pmittat. Et in passiua psone patiẽtis: vt deũ coli opʒ exẽplũ singulare est apud Hor. li. i. ser. vbi psonã patiẽtẽ in dtõ posuit: vt pcedẽti dtõ cuidã respõderet. Qui tibi tuli sumere depositũ clauũ fieriq̃ tribuno. Inuidia accreuit: pro eo qđ dicendum fuit fieriq̃ tribunũ. vnũ tñ est hoc loco aduertẽdũ in impersonalib⁹ casum ceterorũ modorũ infinitiuo nõ mutari dicim⁹ enĩ mea interest: regis refert: tibi expedit: et mea interesse: regis referre: tibi expedire. Qui. negauit sua interesse occidere quẽq̃. Suet. dicere solitũ nõ tã sua q̃ reipublice interesse. Dicimus tñ. Excipit o sup'ori pcepto hoc ṽbũ esse cuius quadruplicẽ cõstructionẽ scribit: qđ si pcesserit gtũs vel dtũs: eundẽ casum sequi oportere cõstat. Quodq̃ si pcesserit gtũs et dtũs nihil tñ sequi oportere demõstrat. Sed si pcesserit actũs: necessario sequit actũs. Ovi. i. de põto. Ille ego sum frustra q̃ lapis esse velim. Mar. Nõ edat hãc volucrẽ q̃ cupit esse salax. Quint. lib. ix. An illi occidat viro bono esse. Ovi. li. viii. me. Nec fortib⁹ illis pfuit armẽtis nec equis velocibus esse. Ibi dẽ. Ut sit structura accidat viro esse bono. et pfuit armẽtis eẽ fortibus nec equis esse velocibus vbi pcedẽte dtõ se quit post esse dtũs alter. Terẽ. ipse sibi esse iniuri⁹ videat. Horatius. Ego nam videor mihi sanus. subauditur eẽ. Ter. apparet eẽ hũc seruũ dñi pauperis. vbi etiã dici potuit esse seruus et reliqua. Mar. O Aule febrem credittis esse: gula est. Qđ nullus casus precesserit p actm q̃ p quẽuis casum latinius loquimur. Ovi. v. meta. Quantum ẽ Iouis esse fratrẽ. Idẽ. libro. ix. Uerum nocet esse sororẽ. Tollunt tamẽ hec documẽta. Fabius lib. vii. An huic esse procuratorẽ nõ liceret. Idẽ libro. iiii. procuratorẽ tibi esse non licuit. Teren. Non expedit bonas esse nobis. Cesar in cõmẽtariis. Quibus iam licet esse fortunatissimos. Infinitiuũ vero hoc esse fuisse fore inter ceteros casus a quibus diximus esse nõ põt. Inauditũ est apud latinos: regis interest esse boni. vrbis refert esse gubernare: sed regis interest esse pium: vrbis refert gubernare: siue gubernatam esse. Nam illud. Ovidii. libro. i. de põto. Te decet exẽplum cõiugis esse boni. hmõi hʒ structuram. decet esse exemplum boni coniugis. Infinitiuus determinatos numeros nõ hʒ. Quadrupliciter hoc ṽbum sum eẽ cõstruit.

Uerba infinitiua volunt determinari verbis voluntariis que greci pheretica dicunt. qualia sunt volo: cupio desidero: opto: debeo: habeo: et similia. Iũgũt tñ aliqñ etiam aliis ṽbis et nõib⁹ adiectiuis sʒ figurate: aut ad imitationẽ grecorũ. vt video illũ fapere. et iam pudes a me illos abducere thestilis orat illud quoq̃ et cantare pares et respondere parati.

Anto. Uerba infinitiua siue mod⁹ infinitiuus cũ ab eo dicat quod infinitus et indeterminatus sit: vult determinari maxime ṽbis q̃ grece pheretica. latine volũtaria dicũt: aut si ṽbũ ex ṽbo interptari volum⁹ electiua dicẽda sunt: nã hereticos grece latine est electiu⁹: et heresis electio interptat: vt volo legere: cupio audire: desidero amari: opto doceri: debeo ire: hẽo nauigare. Cic. in. hoc dĩui. hẽretq̃ in alio nauẽ cõscẽdere. Infinitiuus vñ dicatur.

Nã qð idem ad vxorẽ scribit.cũ in animo haberẽ nauigãdi subaudiẽdũ est volũtatẽ.Nã gerũdiũ genit[i]ui vt sta tim dicem⁹ a verbo regi nõ põt.Determinaꝫ aliqñ etiã a verbis alteri⁹ diuersęq3 significationis vt Terẽ.in adel. video illũ sapere ⁊ intelligere in loco.⁊ Uer.in buc.Iã pudẽ a me illos abducere thestilis orat.Idẽ.xi.en.cũcti se scire fateꝫ.Quo ⁊ hec electiua dici possunt:queadmodũ ⁊ illa doleo:letor:timeo:memini qð cũ p̃senti infinitiui modi ppe semp̃ reperiꝫ cõstructũ aut frequẽti⁹ q̃ cũ ptõ.Terẽ.in and.memini me videre quo equior sum Pamphilo.Apu.p magia.memini me apud Uarronẽ phm hoc etiã legere.ver.in buc.de celo tactas memini p̃dicere quercus.⁊ in.i.en.atq3 eũdẽ teucrũ memini sidona venire.Idẽ in.iiij.ge.ẽ ptõ inquit dicẽs : nãq3 sub ebalie memini me turrib⁹ altis coriciũ vidisse senẽ.vbi Serui⁹ notat vtrũq3 posse dici:memini me videre:⁊ vidisse:sicut Mac.li. [sat]urnaliorum dixit.hos Platonis v̾siculos legisse me memini:s3 queadmodũ diximus frequẽs vsus hoc h3 vt cũ p̃nti cõstruaꝫ.Nã illud.Nõ veni soluere legẽ s3 adimplere.⁊ illud.Precibis ante faciẽ dñi parare vias ei⁹.Illũ q3 Illuminare his q̃ in tenebris ⁊ in vmbra mortis sedẽt:ex figura greca dicta sunt.q2 greci gerũdia nõ habẽt ⁊ infinitiuis p gerũdijs nostris vtunꝫ:q̃s l hoc si latine ligue idioma seq̃ volum⁹ imitari nõ debem⁹:itaq3 recti⁹ ⁊ magis latine noster interpres dixisset ad soluendum:ad implẽdũ:ad parãdũ:ad illuminãdũ.Uerbis tñ p̾ceptiuis qb⁹ datiui iũgunꝫ possum⁹ vel dtõs vel actõs copulare infinitiuis sequẽtib⁹:vt precipio tibi legere.vl p̾cipio te legere. impero tibi:vel impero te audire:iubeo tibi vel iubeo te ambulare.Determinaꝫ etiã infinitiu⁹ v̾bis impsonalib⁹ actiue vocis.vt cõuenit mihi legere.pudet me audire:s3 de hoc cũ de impsonalib⁹ v̾bis ageꝫ disputabim⁹.Soleo eo.semp̃ cũ actõ cõstruiꝫ atq3 ab eo vix separi potest queadmodũ spero as.futuro eiusdẽ modi nã qð Mar.dixit spero me secuturũ in libellis meis tale tẽperamẽtũ:spero p credo positũ est:sicut Ci.i epist.spero amicitiam nr̃as nõ egere testib⁹.Adiectiua quoq3 certe cuiusdã significationis ⁊ participia possunt infinitiuũ determinare.vt lex⁹ dignus simplex par parat⁹ ausus.Neui⁹ apud Cic.letus sũ laudari abs te.Oui.ij.met.nec tu meus esse negari dign⁹.Uer.ij.ge.nec modus inserere aut oculos īponere simplex.Idẽ in buc.⁊ cãtare pares ⁊ rñdere parati.Idẽ ij.en.ausus ⁊ afflictis meli⁹ cõfidere reb⁹.Sed pleraq3 ex his figura greca magis dicta eẽ videnꝫ nã qð Uer.dixit modos inserre ⁊ oculos imponere simplex p gerũdio gtõ positũ est:atvero cãtare pares p gerũdio actĩ.Sũt aũt quedã adiectiua q̃ cũ gerũdio gtĩ atq3 infinitiuo cõstrui possunt:vt certus ire ⁊ certus eũdi.Uergili⁹.iiij.en.illa dolo a dirumq3 nefas in pectore versat certa mori.Itẽ in.v.eneas celsa puppe iam certus eundi.

Infinitiu⁹ qb⁹ v̾bis ⁊ modis determinaꝫ.

Adiectiua q̃ ⁊ p̾cipia p̃nt infinitiuum determinare.

¶ Chust.Uerbis volũtarijs.Cic.ad appium.vellẽ potuisse obsequi voluntati tue.Qð etiã subiunctiuo iũgiꝫ.Idẽ ad eundem.Omnia volo a me ⁊ postules ⁊ expectes. Teren.Memini me videre quo equior sum.Pãphilo.Aliqñ adheret coniunctioni.memini q mihi desipere videbar.Ubi est aduertẽdũ hec verba nõ posse iungi cũ p̃senti indicatiui.Quod si opus est tũc adherẽt infinitiuo.Nã p̃senti subiunctiui q iungãꝫ nemo dubitat: dicimus eñ volo q scribas:siue volo scribas.S3 nõ dicimus volo q scribis:⁊ dicimus volo te scribere.Apu.ix.Quã fabulã vos etiã cognoscatis volo.Macro.li.v.saturnaliũ.Istã necessitatẽ mihi remittas volo.Cic.ad curionẽ li.vij.epi.Nolui hãc epistolã attico ostẽdere.poete vero etiã p indicatiuũ loquunꝫ.Mar.Ebrius hec fecit terris puto mõstra prometheus.⁊ Terẽ.in eunucho.nemo posset sat scio hunc ppeti.i.sat scio neminẽ posse hunc perpeti. Cõgeruꝫ sepe tria infinitiua i eadẽ clausula.vt si dicas existimo te oportere audere pficisci.Scio te cognoscere posse discedere a me:⁊ qñ de hoc v̾bo scio mentionem fecimus:aduertendum eque dici posse certe scio:vt certo scio:⁊ certum scio.Cic.lib.vij.epist.Quibus ego certo scio nõ videri satis.Idem lib.vij.idẽ te videre certo scio.Idem.li.ix.Sed certum scio iam conualuisse eam.admonendi sumus in hoc loco hoc verbum videor videris cum est deponẽs fere semp infinitiuo adiungi oportere:nã pro eo qð dicimus videtur mihi qð potui currere:latine diceremꝰ: videor mihi potuisse currere.Cic.ad fabium gallum.Me fluxus tantum arripuit vt hodie primum videar cepisse p̾sistere. Annotat Laurentius cõiunctionẽ similitudinis diuersam facere sniam quam ipsa facit locutio. Audiui te vt ceteros affuisse in prelio:audiui te affuisse in prelio vt ceteri.hic autem potest subintelligi affuerũt: illic vero non:nisi velis dicere audiui te vt ceteri affuisse in prelio subaudi audiuerunt:cuius exẽpla legentibus late patescunt.Cic. ad lentulũ.Minime miramur de tuis vt egregium artificem preclaris operibus letari.Alijs verbis preceptiuis vt iubeo.p̾cipio:impo. ⁊ impersonalib⁹:vt interest:accidit:penitet.Iuue.iubet a p̾cone vocari ipsos troiugenas.Idẽ. Quem iam pudet vbera matris ducere.Ad imitationem grecorum.Greci aũt gerundio carent:cuius in loco substituitur infinitiuus.Latini vero grecos imitando id sepe faciunt vt loco gerundij infinitiuum ponant:sed duntaxat poete.Uerg.Que cura nitentis pascere equos.i.pascendi.Statius li.i.achille. Nec modus aut orcus leuare aut fundere glandes. pro leuãdi et fundendi.

Infinitiua tria in eadẽ clausula. p̃nt esse.

Greci loco gerundij q̃ carẽt infinitiuũ substituunt. ⁊ Latini futuro infinitiui carent.

Circũloquimur futurũ infinitiui modi vocis actiue p hoc verbũ ire ⁊ primũ supinũ.Uerbi impersonalis vero ⁊ passiue per hoc verbum iri:⁊ idem supinũ : vt spero me amatum ire deum : vel deum amatum iri. Alio modo circũloquimur idem futurũ per participiũ futuri in rus ⁊ hoc verbũ esse i actiua: ⁊ per participiũ futuri in dus:⁊ idẽ verbũ in passiua : vt spero me amaturum esse deũ vel deũ amandum esse a me. Circũloquimur preterea idẽ tp̃s p participiũ futuri in rus:cũ pro v̾bo infinitiuo poniꝫ in actõ: iũgiturq3 omnibus generibus vtriusq3 numeri: vt spero virginem nupturum tibi:⁊ virgines nupturum viris. Sed queadmodũ in arte minori diximus: hoc nõ circumloquimur,sed potius per se futurum est infinitiui,quo iam non vtimur.

¶ Ant. Circũloqmur futurũ.Latin⁹ sermo futuro infinitiui caret:p̾terq3 i hoc v̾bo defectiuo forẽ fore p futurũ eẽ:itaq3 trib⁹ modis illud circũloqmur.Primo mõ p supinũ: qð q2 vt paulopost dicturi sum⁹ nũq3 põt iungi nisi v̾bo significanti motũ ad locũ necessitate adducti accepit illũ qð huiõi significationẽ magis h3 in promptu hoc est eo is:nõ,q in ea syntaxi quicq3 significet sed q cũ supino iũctũ exhibet nobis futuri tp̃is infinitiui sensum.Nam cũ dico spero me amatũ ire vxorẽ: nõ intelligo me ire aut pficisci aliq̃ vt vxorẽ amem: sed tantũ q illã sum amatur⁹. Qð si cõstare volumus in ijs q̃ de v̾bo impsonali cũ oĩbus fere grãmaticis digladiati scripsimus:cũ circũloqmur futurũ infinitiui vocis ⁊ significationis passiue nullo mõ posset dici ego spero me amatũ iri a deo.Nã amatũ iri actionẽ nõ passionẽ significãt:qñ q̃dẽ vt capite sequẽti dicturi sum⁹ primũ supinũ actionẽ significet ⁊ iri qð est impsonale passiuã nõ h3 : atq3 actionẽ eque significat q̃ a plerisq3 oĩbus pficiscit.Itaq3 cũ dico spero me amatũ iri impsonale estime autem a supino illo amatum regiꝫ a parte post ex vi verbi vnde deriuaꝫ significatione:quare tantũ valet ac si dicerem:spero q oĩs me amabunt:quare posses recte dicere.spero me amatũ iri ab oĩbus:nõ aũt me amatũ iri a deo:sed de hoc plura cũ de v̾bo impsonali disputabim⁹.Illud tñ admonẽtes p̾terire nullũ esse futurũ infinitiui vocis passiue: s3 verbi tñ actiui ⁊ impsonalis.Alio modo circũloquimur idẽ futurũ actiue vocis p participiũ futuri i rus: passiue per participiũ futuri in dus:vt spero me amaturũ esse deũ ⁊ amandũ esse a deo.Quo in loco nõ possemus dicere amaturum fore vel amãdũ fore:si Laurẽtio credim⁹:ne duo futura vt ille dicit,iculcarem⁹.Martialis tñ mergite me fluct⁹ cũ

redituras

rediturus ero dixit. ¶ Circunloquimur preterea. Tertio modo circunloquimur idem tēpus quēadmodum A. G. li. i. noctium atticarum scribit per verbum infinituz simile participio futuri in rus. Nam huiusmodi locutiones. amaturū: docturū: lecturū: auditurū non participia esse putat sed verba infinita: ait enī de illis. neq3 pro participio posita sunt: s3 verba sunt indefinita que greci aparemphata vocāt: neq3 numeris neq3 generib9 inseruientia: ita nō putat per illa et hoc verbū esse circūloquia fieri futuri infinitiui: sed per seipsa verba eē libera et impromiscua. Nos vero participia esse diximus: vel potius ad naturā participij reduximus propterea qđ in tota cōiugatione nullū tale verbū infinitū posuimus: et qđ proxime ad cōstructionē et significationē participij accedebāt. Cū itaq3 plures huius modi constructiones reperiunt: ne pueri circa regulas grāmatices trepidarēt: ne qđ nouū atq3 insuetū illis preciperemus: diximus participij accusatiuū in rus substātiua tū in genere neutro numeri singularis posse iungi vtriusq3 numeri generibus. Cice. in ver. sed quocūq3 venerint hāc sibi rem sperāt presidio futurū. Plaut9 in cassina. cū de puella loqueretur. altero te occisurū ait: altero villicū. Laberius in gemellis. nō putauit inde hoc eā facturū. en tibi eā femineo numeri singularis. Quadrigarius apud Gellium. dum duo considerētur hostium copias ibi occupatas futurum. Item quadrigarius. est qđ speremus deos bonis benefacturum. Valerius antias apud eundem. aruspices dixerunt omnia ex sententia processurū: en tibi cum omnibus tribus generibus numeri pluralis.

¶ Ghuil. Verbū ire primū supinū. Verg. venatum Eneas vnaq3 miserrima Dido in nemus ire parant. Horatius sol acrior ire lauatū admonuit. Quintus curtius libro. ix. Meleager temeritatē armis vltum ire decreuerat. Sel. lib. vij. Seruatū ire socios decreuerat. Mirandū est tamē cur grāmatici hanc loquendi formā futuro magis quā presenti scripserint tēpori: nā parāt ire venatū: decreuerat vltum iri et cetera id genus pronunciatū habent presentis. ¶ Per hoc verbū iri et primū supinū. Cicero ad Catonē. Cuius literis ols perlatū iri ad senatū putabant. idē ad metellū. te a me ludibus lesum iri. idē ad atticū libro septimo. has tibi rediturum iri putabā primo. celius ad ciceronem. puto ea dari idibus sextilis factum iri. Terētius ait si fidem habeat se iri prepositum tibi: cuius etiaz significatio magis presentis q̄ futuri esse videtur. ¶ Participiū futuri in rus. Cicero ad appium. talia tecum vi: deam studia habiturum esse innumerabilis. idem ad eundem. Non eos ad me esse venturos arbitrare. vnde est animaduertendum illam priorem supini primi circunlocutionem esse indeclinabilem: hanc vero declinabilem: vt quū participiū pars declinabilis cōstituat participiū hoc in rus iunctū nō modo presenti esse sed preterito fuisse et futuro fore adiūctū ostēdit. Cice. in topicis. Nā negant sepe ea futura que ab aliquo in sententia dicta sunt fore. Cice. Seruio. Sul. Negauit se facturū fuisse. idē. mario cōmunē cēsemus in victoria futurū fuisse. Quintilia. li. ij. Sed adhuc prestātiorē si dixisset futurum fuisse dicere licebat. ¶ Per participiū futuri in dus. Cice. ad Appiū. Si putabis me esse conueniendum constitues pro loco id commodissime fieri possit et quo die. idem ad Metellū. vt ea que statuisse tibi in senatu de mea laude esse dicēda reticeres. vbi etiā aduertas hāc participij in dus circūlocutionem eque vt superiorem declinari. Cauendum tamen est ne circūloquaris huiusmodi futurum in verbis neutris passiuis: nō enī diximus exulatū esse: sed exulaturū esse. vapulādū esse nō dicimus: s3 vapulaturū eē. Nō dicimus etiā vapulatū iri: sed ire: nō exulatū iri: sed ire: ne duo passiua frustra cōiungam9. Mar. gaudes ducētas nuptā ire post mortes. Pacuuius in antiopa. Nonne vides te ire vapulatum miser? Et idem verbum esse autorū exempla non per esse modo: sed etiam per fuisse et fore fieri hanc locutionē ostendūt. Cice. actione. vij. in verrem. Ludos minerue fuisse faciēdos. Ideʒ ad appium. Video ex senatusconsulto prouinciā esse habendam. Idē libro iij. epistolarum. Quasi diuinam rem tali in officio mihi aliquando expectandū fore: tamē si Valla id dici refellat. ¶ Futuri in rus cum pro verbo infinito ponit in accusatiuo. Cic. actione. v. in verrem. hoc tibi defensiōis ad iudicium tuum cōparabas habuisse recuperatores daturū octuplū. Admonendi sunt pueri hoc in loco illius precepti cuius autor est Diome. meminisse ait debem9 futurum tēpus nā semp infinitiuis accidere: nō egeo et studeo: egere et eguisse: studere et studuisse faciūt: nec tamē studitū ire aut legitū ire dicere possumus vt lectū ire. Defuit hoc in loco alia circūlocutio preteriti perfecti et plusq̄ perfecti eiusdē infinitiui vocis passiue: q̄ fit ex participio preteriti eiusdeʒ vocis et presenti esse: siue preteriti fuisse. quā circūlocutionē pariter declinatā reperias vt duas superiores: Cic. ad plācum. Nā alteros placatos esse intelligo: alteros nunq̄ iratos fuisse. Infinitiuo autē modo multipliciter abusunt autores: nā nō solū aliorū modorū loco: sed alterius partis q̄ sit verbū ratiōe vsurpāt pro indicatiuo. Teren. Demea obiurgare et grauiter ferre. i. ferebat. subiūctiui loco. Cice. iubeo te saluere. i. vt sis salu9 volo. Loco gerūdij. Verg. donat habere viro. i. ad habēdū vel vt habeat. pro nomine. Seneca in epist. capi. xvij. Inter sapientiam et sapere nescio q̄d intersit. Ver. pulchrūq3 mori succurrit in armis. et ēt' eā sit verbū: verbo tū suppositū dat. Idē. stat casus renouare oēs. Unū duntaxat fore futurū est infinitiui. Cice. ad celiū. Spero fore iucundū generi nobis. Idē ad Seruiuz Sulpi. Ahimū tibi gratū fore putarē: et in suis cōpositis profore et defore: affore: interfore.

Ire infiniti ui.

Participiū futuri in rus.

Participiū futuri in dus.

¶ De gerundijs. Cap. ix.

¶ Epitome.

Gerūdia sint ne nola vl' pticipia an vba: et cui9 orōnis copulēt vt plurimū pti: tum casuum an se regāt illorū q3 varietas act9 et ptās.

Gerūdia sunt q̄ vbis annumerēt: q2 regūt casus: sunt q̄ noibus: q2 habeāt casus: sunt qui noīa pticipalia esse dicant: qđ in q̄busdā nomini in q̄busdā participio silia sint. Nobis tū vt captiones euadam9 dicenū est esse aliā partez orōis: que tū maximā habet similitudinē cū noīe. Neq3 id miruz videri debet alicui: cū alij plures: alij pauciores quam octo partes orationis posuerint.

¶ Anto. Gerūdia sunt: capi. ix. qđ est de gerundijs. Diu grāmatici miserādū in modū se torsere in illa qōne p̄ inutili: sint ne gerūdia nola an vba: propterea qđ aliqđ ab vtrisq3 acceperit: nos cōsiderationē illā nihil fecimus. Et quāq̄ potuissem9 antiquiorū grāmaticorū autoritate gerundia ad vborū modos referre: vt vltra illos quinq3 eēnt q3 alij duo gerūdiuus et supin9: vt tū nos in vno vbo ab illorū nodis euoluerem9: diximus eē alias q̄sdā orōnis ptes q̄ neq3 sūt nola neq3 vba: neq3 pticipia. Poni autē a nobis plures: aut pauciores q̄ octo orōis ptes nemo miraā dz. cū de illarū nūero quēadmodū li. j. atq3 iterū tertio dixim9 inter autores nō conueniat. Gerundia et supina Diomedes et fere oēs grāmatici antiquiores pticipalia vba appellant qđ in terminatiōe pticipijs silia sunt: gerundia participio futuri tpis passiue vocis: supina participio futuri tpis eiusdē vocis. Verba Diomedis sunt. Participalis vborū mod9 dicit9 est qđ eiusmodi vba sunt participijs silia: nec tū pticipia sunt. vt legēdi do. dū. lectū lectu: hec eade sunt inqt q̄ Probus supina appellat et merito qm nec certū habēt numerū nec psonā nec significatū. Diomedes igit' et Prob9 cōfundūt duo appellātes noīe q̄ nos cū posteriorib9 grāmaticis distinxim9 v3 illa sint gerundia: hec vo supina. Gerūdia qđ ab eo dicanī q̄ gerāt vbi significationē nemini dubiū est: at vo supina vnde dicta sunt fateor me nescire: sed neq3 memini me legere. nā quod Probus atq3 Diomedes aiūt supina appellari quod neq3 certū nūeru habēt: nec personā: nec significatū: nō plene mihi satisfaciat: qđ nihil silē est inter verbū supinū et rez supinā: ni forte supinū aliā habuit recōditiorē significationē: q̄ sit illa que est in prōptu a qua supina dicta sint.

Bertul. Forte hec recōditior o Antonij est significatio q̄ literis supinuz signi ficat ociosū ac pene supernacuuz et supinitas venuste pro oscitatione capitur: sic Martialis tuus. nusq̄ delitie supiniores. Nā supina preceto videtur pene supina q̄ cetera q̄ pri9 supinuz multis modis posfuim9 circūloqui. Posteri9 supinum cum paucis iuenire est dū taxat adiectiuis: cooperatiora sunt lancillori et fereti.

67

¶ Chri. Gerūdia sunt. &c. de gerūdio expositurus instituit primū gerūdiū definiri: vt inde facilior prebeatur pueris ad intelligēdū aditus. Est eī gerūdiū pars orōnis declinabilis p casus sine tpe casum exigēs verbi & rei administrationē significās. huius significationis genus pars est: cetera enī forme pueniēa nomini pnomini verbo & reliqua. posita ee hac pticula orōnis ad differētiā litere q̄ est syllabe pars atq; syllabe q̄ eque dictiōis pars est: declinabilis ad drīam supini & partiū q̄ nō declinant per casus ad differentiā verbi: qd sine casu declinari constat. Sine tpe ad differentiā participij qd cū tpe per casus declinat: casum sui exigens verbi ad nois differentiā scriptū est. qd nunq̄ casum verbi vñ deducatur ascisci. Cū eī dico recordator lectionis: abundator rerū: genitiui illi lectiōis & rerū ex vi nois nō quidē verbi regunt. rei administrationē ad euidētiorem explanationē: vt pronomen fugiamus adiecimus.

Gerundiū a gero deducitur.

Gerundiū a gero deduci cōstat. Sed nō illa ratione quā plurimi scripserūt: eo qd omne pene gerūdiū substātiuū actiuā & passiuā gerat significationē: vt cātādo dum cantat & vt cantatur. vescendum. vt manducet vel vt edatur. Nam si hoc esset oīa verba communia & plurima nomina: vt potior penetrabile: & participia vt oblit⁹: execratus: gerundia estimarent. Sed dicit gerundiū: quasi administratiuū eo qd rei significet administrationē; vt suo loco explicabitur: modo gero is. sepenumero pro administro as. offendit. Cicero in Catone. qui amplissimum magistratū gerūt. i. administrāt. gerūdus a. um. i. gerundus administrandus nomē adiectiuū est a gero: vt largiūdus a. um. a largior. faciundus a. um. a facio. & que sunt similia. Cicero de finibus bonorū & malorū. Si gerundis negotijs possit orbat⁹ paratissimis vesci voluptatib⁹: hoc est inter administrandū negotia: siue inter administrāda negotia: gerundiū vo vt fieret substātiuū admisit literā i a gerūdus a um. vt beneficium a beneficus a. um. et facrilegium a facrilegus a. um. qua differret a gerundiū. Nā gerundiū qd plures dicūt formacē latinū nōdum fecit: & si dici posset latine eque diceremus largiundū faciundū qñ eadē eorū est omniū analogia atq; proportio: hec vero nomina in ius finita a genitiuo participij preteriti formant a nominatiui nominatiuus a. um. a passi passiuus a. um. ab acti actiu⁹. a. um.

Gerūdia regūt casus.

✠ Habet suos & grāmatice sophistas.

¶ Qr regūt casus. Hec est pma opinio grāmaticorū se egre habētiū. Cuī parti gerūdiū adscriberet nol an verbo. Qd gerundiū verbum esset ɔstructio transitiua acquisitiua atq; possessiua plerisq; suasit: Videbant eī sic dici posse. amandi deum: vt amo deum: ad seruiendū regi: vt seruio regi. & egendo pecunia &c. : vt egeo pecunia &c. Sed hec ratio magis debuisset suadere nō esse nomē q̄ quod esset verbum. Participium vero ɔstruit atq; supinū cū casu verbi vnde descēdunt. Sed idcirco verba nō putant. Quāq̄ quis nō videt nola etiā apud veteres cum casu verbi a quo fluxerunt esse cōstructa. Plautus in asina. Quid tibi hunc receptio est a te meum virum. i. cur recepisti meum virum apud te. Idē in aulula. Quid tibi nos mēdice homo tactio est. i. cur tangis nos: & q̄ sequunt. Sed he ɔstructiones cum suo tpe interiere. Unum duntaxat debuisset quēcunq; inducere gerundium non esse verbum: qr casum agnoscit quē verbum ptinus reformidat: vel saltē qd gerundium nullā habet tpis differentiam sine qua verbum esse nō potest.

✠ Bertul. Quēadmodum soluēdo cū verbo suo eo est vsurpam⁹. Tit⁹ Liui⁹ in. v. ēt non vtitur tolerando exercitū. Ouid. xv. ferendo oneri. Hermola⁹ barbar⁹ expunctādo: sed nō sic soluēdo erit

Sunt q̄ nomin: b⁹. hec altera opinio vbi monstrat gerundium esse nomē. Qd casibus flecteret. dicimus antē genitiuo amandi. datiuo amando. accusatiuo. amandum. ablatiuo ab amando. Nā gerundium adiectiuum omnes casus: vt suo loco dicitur sortitur. Sed hec ratio. neminem mouere debuisset: siquidem pronomen & participium casibus declinantur: non tamen protinus nola indicant: quippe sua cuiusq; differentia essentiā discernit. Satis autem fuit ad suadendum gerundium non esse nomē: eo q nulli nomini accidit, sui verbi cōstructio: nisi velis more vetustissimorū loqui receptio meū virum: tactio nos. vt paulo ante ostendimus: gerundium vero sui verbi ɔstructionē plane admittit. ¶ Sunt qui nomina participalia. hec fuit postrema opinio afferentiū gerundium non esse plane nomen: sed nomen participiale. i. parti nomini ascribendum gerundium: quia caret tempore: partim participio: qr ɔstruitur cū casu verbi vnde deriuatur. Sed hec opinio verbo nō quidem re differt ab eo qd autor intendit. Si nomen participiale aliud est nondum q̄ nomen: nomē igitur participiale nos gerundiū nuncupamus: quandoquidē nomē participiale aliud est quam plane nomē. Nisi velis dicere participiale intra se nō habere nomē: sed tanq̄ nomē: vt philosophi q̄ dicebāt deos nō habere sanguinē: sz tanq̄ sanguinē. ¶ Sed de loco satis. ¶ Aliā partē orationis. i. diuersam a ceteris octo partibus oratiōis. ¶ Maximam similitudinē cū nole. Nā nisi gerundiū cōstruerent post se cū casu verbi vnde deducit nihil haberet quo nomin⁹ esset omnino nomē: declinat eī cū casib⁹ nō significat cū tpe atq; regit vt nomē ex vi siue possessiōis siue prepositiōis: siue instrumenti ratione. Iuue. & fracta voce loquēdi. Cic. de na. deo. lib. ij. Sus erat ad vescēdū hominib⁹ apta. Quin. lib. xj. memoria excolēdo augeat. Addo etiā acquisitionis virtute. Apule. viij. asini aurei. Quā primū charitate nubēdo maturuisset. Cice. in philippi. nec soluēdo eras. etiā ex vi nominis regitur sed raro. Cesar in cōmēta. homines blādi cupidi magno honere afficiebātur.

Oratiōis q̄ sunt ptes.

¶ Alij plures: alij pauciores. Quin. lib. j. Tamen videbit ad quē hoc pertineat que & quot partes orationis q̄q̄ de numero parū cōuenit. Sergius grammaticus in arte. Ait dicunt duas esse partes orationis nomen & verbum. Stoici quinq;. Grammatici octo. pleriq; nouem: pleriq; decē.

Gerundia quos casus regant.

Gerundia ante se casum nō regunt. Nam inaudita est in sermone latino constructio illa. In cōuertēdo dominus captiuitatē syō. & illud. in deficiēdo ex me spiritū meum. Illud quoq; in cōueniendo populos in vnum. post se vero regūt casum verbi a quo descēdunt: vt tempus est carendi voluptatibus: inseruiendi amicis: amandi deum.

¶ Ant. Gerūdia ante se quēadmodū lib. j. diximus. Gerundia post se regūt casum verbi a quo descendunt: vt duxi vxorem causa illā amādi. & illā amando delector: & ad illā amādū ducta est a me. Ante se vero casum nō regūt: quin potius ipsa regunt a nomine vel verbo. Quod vero in psal. cxv. dictū est. In ɔuertēdo dñs captiuitatem syon: facti sumus sicut ɔsolati. ex figura vel potius idiomate greco dictuz est. Greci nāq; gerūdia nō habēt: sz illorū loco infinitiuo cū articulis & ppositionibus vtunt: naz pro eo qd nos dicimus amādi: illi dicūt huius amare: pro eo q̄ nos amando: illi in hoc amare: pro eo qd nos amādum illi ad hoc amare. Cū vero infinitiuus apud illos. quēadmadū apud nos a parte ante cum accusatiuo cōstruatur interpres figurā grecā secut⁹ infinitiuum gerundio mutauit: accusatiuū vero nō mutauit. itaq; pro eo qd septuaginta interpretes in psal. cxlj. grece dixerunt in deficere ex me spiritū meū noster vertit: in deficiendo ex me spiritū meū. & pro eo quod illi grece in conuenire populos in vnum. noster in cōueniendo populos in vnū dixit in psal. p. Illa & audacius quod pro eo qd septuaginta verterunt in conuertere dominum captiuitatem syon: noster interpretatus est. In cōuertendo dominus captiuitatem syon: vt quemadmodum isti dicūt amphibologiam infinitum modi peculiarē fugeret: cuz nusq̄ minus esse posit q̄ in eo loco. Neq; enim quisq̄ erat adeo stupidus: q̄ putaret a captiuitate syon dominum esse conuersum. At quāto melius dixisset conuertēte domino captiuitatem syō: & deficiente ex me spiritu meo: & cōuenientibus populis in vnum: aut si hoc durum nimis cuiq; videtur [illegible] vsitatius apud interpretes per subiunctiuū hoc modo. Cum cōuerteret domin⁹ captiuitatē syon: cum [illegible] me spiritus meus: & cum conuenirēt populi in vnum: quod etiam idem hieronymus statim obs[illegible] Nam [illegible] qd septuaginta dixerunt: & reges inseruire domino: ipse vt seruiant dño interpretatus est. & in [illegible] grece scriptum est. nato Jesu in Bethleem: vertit: cum natus esset Jesus in Bethleem. Sic Boet[illegible]

Greci gerūdia non habent.

Porphirius in principio Isagogon in Aristotelis cathegorias scripsit existēte necessario. conuertit cū sit necessarius. pro eo qd Aristoteles in principio secundi ethicorum ubi scripsit duplici vero existēte virtute. Leonardus aretinus conuertit cū vero duplex sit virtus. Quod vero dixit post se regunt casum verbi a quo descēdunt de gerundio substantiuo actiue significationis intelligendum est. Nam passiuum siue illud sit substātiuū siue adiectiuū cum ablatiuo & prepositiōe a vel ab construi non potest. vt si velis dicere causa exulandi a rege veniti ad curiam.

¶ Chu. Ante se casus nō exigunt. Casus enim semper regūt a parte anteriore: non quidē regunt. Cuiusmodi gerundia sunt. ¶ Nā inaudita est in sermone latino. Inauditū dicimus apud latinos cuius locutionis nullū extat exēplum. ¶ In sermone latino: nā in greco alia rō ē: greci vero gerūdiū nō habēt: interpretes aūt latini plerūq greci infinitiui loco gerūdiū latinū substituūt: atq suppositū infinitiui greci nōnūq in actō nōnūq vero in neō finiunt: vñ grecū idioma nō in oibus sequī latinitatē. Cuius rei apō Quint. li. ij. hec vba legunt. Sz nō oia nos ducētes ex greco sequūt: sicut nec illos quidē quotiens suis vtiq verbis signare nra voluerūt. Dicet quispiā. aliq igit dicta sūt latine q apō grecos nō sūt vñ recte videnī insita: huic recte diuus Hiero. rñdit in cano. j. q. j. nec putemus in vbis scripturarum fore euāgeliū: sz in sensu. ¶ Post se vero mnū Cice. exēplū li. ij. de finibus mihi occurrit: vbi gerūdiū gti substātiui passionē significātis more passiuo construit post se cū ablatō & prepositiōe ab: fieri oīe pōt. ait Cicero: vt nō appeterēt aliqd nisi sensuz haberēt sui corporis & sua diligerēt. ex quo intelligi dz principiū ductū esse diligēdi a se. Nisi structurā fecerio. principiū diligendi ductū esse a se. cui sentētie magis accederē. ¶ Amādi deū. differt aūt gtū a regat ne ex vi possessiōis: an ex vi nolo: nā ex vi verbi oino regi nō pōt. Non enim dicimus recordor legēdi: sed recordor legere: nō egeo declarādi. sz ego declarare. Cic. ad Treb. Qd si scribere oblitus es. Mel. li. ij. de Italia: magis que ordo exigit q qui mōstrari eget pauca dicemus. Sz vt ad diuerticulū redeam. Qñ gtūs regit ex vi possessiōis signi rei nō quidē psone: ex vi enim nolo ē persone. Nemo enim diceret: rex gubernādi: sz tps libertas cūdi: sz libertas diligēs defendēdi: sz diligētia. Ci. ad Lētulū A me nullū tps pretermittit. de tuis rebus & agēdi & cogitādi. Ecce tps agēdi & cogitandi. Afferamus igit exemplum de psona. idē ad Trebatiū. nimiū cupidus discedendi videre: sed rōne nolo etiā rei adiūgimus. Quin. in. ij. etas nūc vel maxime formāda: quū simulandi nescia. itaq & puer pōt esse nescius simulādi: etas pōt esse nescia intelligēdi: differunt etiā in significatiōe. Qd exēpla que adduximus cōstat. Cū diximus tēpus discedendi: tempus non discedit: sed in tēpore aliquis discedit. Cupidus discedēdi ipse auidus discedit: non aūt in cupido aliqd discedit: annotatione tamen dignissimū est q nulli casuū accipit ab vna eadēq dictione posse reg: duplicem genitiuū ex vi possessionis citra coniunctionem: genitiuum tamen alterum gerundiū esse fatemur oportere. Quod in aliam rationem alibi iam annotauimus. Iuue. vnde illa priorum scribendi simplicitas. & que sunt interposita.

¶ Gerūdia aut sūt substātiua: aut adiectiua. Gerūdia adiectiua oia gña & nūeros & casus hñt & iungun tur substātiuis: significātq sp passionē: vt voluenda dies en attulit vltro. i. volubilis hoc ē q voluit. iusiurandū hoc est qd iurat: est mihi cura iuris dicūdi. et do operā iuri dicūdo: & veni ad ius dicūdū: & delector iure dicūdo. gerūdia substātiua tñmō repiūt substātiuata in gtō actō & ablō gñis neutri: vt ē mihi cura soluēdi pecunias: & veni ad soluēdū pecunias: & delector soluēdo pecunias. reperit ēt gerūdiū dtī: nescio tñ an post se cū actō casu possit cōstrui. Gerūdia substātiua a vbis actiuis significāt actionē & passionē preterq qd gerundiū genitiui semp significat actionē.

¶ Ant. Gerūdia aut sunt substātiua. ab laurentiū vallā quē vnū in gerūdiorum disputatiōe non mō ego: verū etiā oēs post illū grāmatici secuti sūt nullus fuit author q gerūdia nolauerit: nisi tñ illa substātiua in di do dū terminata. Ille igit fuit primus: neq sua gña fraudādus est q gerūdia adiectiua induxit: atq per oia gña nūero ne casus variauit. ver. Voluēda dies en attulit vltro. voluēda adiectiuū gerūdiū ē nō participiū futuri neq enim significat q volueī: sz q assidue vertit siue volubile: aut voluēs: si mō voluēs passionē significaret more grecorum q habēt participiū pñtis tēpis qd significat passionē et in vbis actiuis: ad quorum imitatiōnē Ver. ij. ge. dixit. Tardaq eleusine mrīs voluētia plaustra. i. volubilia & q assidue voluunt. Idē. j. en. olim voluētibus ānis. i. volubilibus: nō q voluēdi sūt: sz q voluūtur assidue. Sic preterea dicimus iusiurādū qd nō iurādū est aut iurabit: sz qd iurabile ē iurat: aut iurari cōsueuit. Et eodē mō per alios casus: vt est mihi cura iuris dicūdi. antiq enim sic dicebāt pro eo qd ē dicēdi: nā & antiquorum more multa nūc dicimus: vt finiū regūdorū: de cōi diuidūdo. ¶ Gerūdia substātiua q vt diximus antiquiores agnouerūt sola substātiue accepta inueniūtur tñ in gñe neutro & adiectiuorum more, substātiuant in gñe neutro. Sz in gtō actō & in ablō frequēter reperiunt: in datiuo raro: vt Cice. in philip. nec soluēdo eras: hoc est vñ solueres debitū non habebas. Quin. pater pauperi soluēdo nō sumus. Cice. de perfecto oratore: cū inficiando reus accusator duo primū sunt. Apu. vij. meta. cum primū charitate nubendo maturuisset. Verg. xij. en. simul optat habendo ensemq clypeumq & rubre cornua criste. plin. xiij. emporetica charta inutilis scribendo. ¶ Gerūdia substantiua. Gerūdia substātiua si deriuātur a verbis actiuis et neutris actionem significātibus semp significant actionem vt causa amandi deū & inseruiendi voluptatibus. A verbis neutris passionem significantibus passionē significāt: vt tempus exultandi: ratio excalescēdi. A cōmunibus & deponētibus que significāt actionem gerūdia quoq actionē significāt: que vero passionē. passionē vt locandi gratia: philosophandi causa: letandi ratio: tristādi finis: & cōstruūtur semp fere cū nomine substātiuo aut adiectiuo certe cuiusdam significatiōis. Ver. in. iiij. geor. cecropias innatus apes amor vrget edēdi. Idem. j. en. & corpus data copia fandi. & iterū in eodē. ven'endi querere causas: & alio loco. finem dedit ore loquēdi. Gerundiū ablatiui a verbis actiuis deriuatū actionē & passionem significat: vt cantando: id est dum canto & dū cantatur. Vergil. in buc. An mihi cantando victus non redderet: id est dū cantamus certantes inuicem. Idem in eodē opere. Frigidus in pratis cantando rūpitur anguis. idem. iij. Geor. alitur vitiū crescitq tegendo. i. dū tegitur. & ibidē. vritq videndo femina. i. dum videtur. Quint. memoria excolēdo augeī. i. dū excolitur. sed animaduertendū qd hec gerundia passionē que significāt ponuntur sine prepositione & quasi in ablatiuo absolute: neq regere possunt ablatiuum cum prepositione a vel ab: vt si velles dicere. femina vritur videndo a maribus.

Valla prius disertissime de gerūdijs discussit.

Iusiurādū quid sit.

Bertul. Inio et iure ibi diligendi actionem significāt tantū abest vt a se diligendi regatur.

Bertul. dubitat laurē. cuius sint casus: neq dicamus aliud cuius cē gñis necessū est.

Bertul. Argutulus quidam miratur pecola scōz seruium exponi passiue preseriz cum suapte natura nisi actiue significent argumento ē vel qd minime ablatīū eis conueniat: vel q donatus inter actiua solū enume

A vbis neutris actionē significātibus gerūdia significāt actionē tñ: a neutris passionē significātibus passionē tñ. a cōibus & deponētibus actionē & passionem. Inter gerundia adiectiua & participia hec est differentia: q gerundia significant rei administrationez

¶ Ant. a vbis neutris actiōes significātibus actionē significāt: a passionē significātibus passionē: & eodē mō de cōibus & deponētibus. Plau. in Aulu. Pro vapulādo hercle ego mercedē petā. Ver. ij. en. fando aliqd si forte tuas puenit ad aures. Idē duodecimo eneidos. Exupat magis egrescitq medēdo: qd Seruius exponit dū ei medeī a passiua significatiōe. Accusatiui q3 gerūdiū o

siue habitū sine tpe saltē determinato ad futurū: re soluūturq; in gerūdia substātiua. vt ē mihi cura iuris dicūdi. i. ad dicēdū ius: t delector iure dicūdo. i. dicēdo ius. Participia vo significant tps futurū in actu sine rei administratione. vt ius dicendū n est a me. i. dicetur: causa est a me oranda id est orabitur. Gerūdia accusatiui iūgunt frequēter his ppositiōibus ad: ob: ppter: iter: ante: vt ad numerādū: vel ppter numerādū pecunias veni: ppter orandū causas studeo: iter agendū capras. ante domandum boues. Gerundia vero ablatiui iungūtur cū his prepositionibus: in e: ex ab: vt in nauigando venti posuerunt: et est libellus Hieronymi de viuendo deo: t ex defendendo q̄ ex accusando maior gloria comparatur.

verbis actiuis actionē passiōnēq; significat: vt su es facilis ad discēdū libros: t libri sūt faciles ad discēdū. a vbis actionē significātibus significat actionē: a passionē significātibus passionē: de ponētiū vo t cōis eadē rō ē quā de superioribus diximus. Neq; hc construi cū ablto et ppositiōe a vt ab l psona agēte cū passionē sigt quemadmodū t de gerūdio ablel dixim9. Qd vo Ser. l illud Uer. xi. eñ. scripsit alia arma latinis qrenda aut pacē troiano ab rege petēdū oē gerundiū facile refellit a Ualla: qr petēdū ntūs est: gerūdia aūt substātiua nusq; in nominatiuo reperiunt. Sz neq; est actūs: qr gerundiū in hoc casu nūq; est sine ppositiōe vt statim dicturi sumus Ex qbus necessario mfert petēdū participiū esse aut nomē. Quid si nihil illor est sz potius verbū infinitū qlia supra dixim9 esse illa amaturū docturū lectur auditurū. Aut qd si potius q oēs grāmaticos antiqs t iuniores dixerimus gerundiū substātiuū etiaz in ntō repiri. Sz dicendū pot9 ē esse ppriū futurū infinitiui modi passiue vocis quēadmodū illa amatur docturū lectur auditurū. Itaq; pacem petendum pro petendam esse posuit. t qd lucretius dixit penas eterna in morte timēdū pro timendas dixit. sed vt paulo ante differuimus: cū de infinitiuo ageretur: his futuris non vtimur: sed illor circulo quis. ¶ Inter gerundia. est tanta cōuenientia inter gerundiū t participium futuri tpis terminatū l dus tum in voce: tū etiā in significatione: vt non possit quiuis facile discernere alteru ab altero. Itaq; inter vtrūq; ponit duas differentias. Prima est q gerundia significāt rei administrationem: hoc est per modū officij siue habitū illū quem philosophi dicunt actum pmū. Aristoteles vero appellat entelechiaz: vt cū dico cura legēdor libror tenet me: intelligo qd illud est meū officium: atq; habitus: nō tamē in tempore determinato saltē ad futurum: sed qd illos lego t legere psueui. Participia vero significant tempus futurum in actu subaudi secundo: quē greci vocant energiam: sine rei administratione. i. nō per modum habitus siue officij: vt si dixero libri legēdi sunt a me intellige q tempore futuro legentur a me: nō qd per habitum siue administrationē siue officiū habeā qd illos legere cōsueui. altera differētia est q gerūdia adiectiua possunt resolui l gerūdia substātiua: vt veni causa legēdor librorū. i. legendi libros: t veni ad legendos libros. i. ad legēdum libros. Cic. j. offi. orationē latinā legēdis nostris efficies pleniorem. hoc est legendo nostra. Itaq; vt in summa dicam: gerūdium a pncipio dictat: qd illud significat p modum officij t rei administrationem sine tēpore: hoc tempus sine officio t rei administratione. Illud per modū habitus t enthelechie: hoc est actus pmi: hoc est per modū actus t energie: hoc est actus secūdi: t qd illud resolui pōt in gerūdiū substantiuū: hoc vero l tpo futurū. Idq; fieri qm gerūdio tps nō accidit pticipio vo accidere manifestum est. ¶ Gerūdia ablatiui. gerundia ablatiui vt pauloante dicebam9: tum iūcta ppositionib9: tum separata reperiūtur. at vero gerūdia accusatiui semper copulata prepōnibus reperiūtur nō tn oibus: sed his tm ad ob ppter añ: vt hō dz esse velox ad audiēdū. tard9 aūt ad loquēdū: vt ego veni ad legēdos vel pp legēdos libros. Uer. in buc. age tityre t inter agendū occursare capro cornu ferit ille: caueto. idem in. iiij. Geor. de eq̄a. nā añ domādū ingētes tollēt animos. Ablatiui gerūdijs his ppōnibus iungunt in de. ex. e. ab. a. vt nauigādo venti posuerunt: idē est stare desierunt: vt apud Uergilium. ij. enei. Tum vēti posuere omnisq; repēte resedit flatus. t ē libellus hiero. ad eustochium de viuendo deo. i. quemadmodum deo t non mūdo inseruire debeamus. t sicut9 ille q est in lib. digestorum de edendo. t Cice. tu qd cogitas de transeundo in epirum: t illud quod omnes afferūt exemplum. ex defendendo q ex accusando maior gloria comparatur. Nam t Ci. defendit multos: accusauit neminem preter vnū verrem: qd ipse in diuinatione fatetur. Plinius in epistolis. sermonibus dies trāsigebat cū a scribēdo vacaret. Cice. in quo nos isti iurisconsulti impediunt a dicendoq; deterrent. Quinti. etiam prepositioni cū adiunxit orato. institutionum lib. j. sed ratio inquit recte scribendi iuncta cum loquendo est.

Aduertēdū ēt ē qd gerūdia adiectiua l actō semp iūgunt ppositionib9 illis: vt ad nūerādas vl ob numerādas vel ppter nūerādas pecunias veni: pterq; cū his vbis loco cōduco mādo curo dēo p dbeo: vt ego locaui faciēdā sepulturā. Aliaduertēdū quoq; ē gerūdiū gti singlis recte iungi substātiuo pli: vt Plaut9. nominādi tibi istorū magis erit quā edundi copia.

¶ Ant. Aduertēdū ē qr pauloañ dixerat gerūdia acti substātiua sp asciscere sibi ppōnē: nūc ēt dixit gerūdia adiectiua l actō eandē ppōnē desiderare pterq; cū paucis vbis his fere. Loco cao. pduco io. mādo as. dēo eo. p eo qd ē debeo eo. Ser. Sul. epi. quadā ad cice. ad faciendā inquit sepulturā locarēt. i. darēt certa mercede architecto faciēdā. Ci. ij. de diuina. Redēptores columnā illā de cotta t torqto cōducerāt faciēdā. Suet. l. vj. Cesa. gladiatores indt nostros vt capiēdos reseruādosq; mādabas. t Pli. l epi. petis vt libellos meos emēdādos recognoscendosq; curē. Idē in epi. ad satur. pferam cū enitendum haberemus. i. deberem9 eniti. Tranquil. l vita Cesa. vt cōsolandos eos magis imperator q puniendos habuerit. Aliaduertēdū qz est q pceptū illud de cōuenientia adiectiui cū substātiuo hoc ē obseruatū. Plau. l captiuis duob9. nominādi tibi istor magis erit q edundi copia. Terē. date crescēdi copiā nouar: q spectādi faciūt copiā. Ci. ij. de diuina dolebis. tamē stoicos nostros epicureis irridēdi facultatē dedisse. sui eñ gtūs est pluralis: qr ad stoicos refert. Liui. xxj. ab vrbe. Non eñ vereor ne quis hoc me vestri adhortandi causa magnifice loqui existimet. Sueto. in Augu. Exacta iocandi licentia diripiēdiq; pomor t obsonior. Quid si dicas gerundia illa substātiua esse in gtō posita regereq; post se gtū: vt nominandi ista. Istud vero Terētij qd dixit crescendi nouarum. qd defendi aut excusari possit non

¶ De vbis supinis ca. x. Qd l superiori capite disputatū ē: q nos gerūdia t supina dicim9 pticipalia vba: antiquiores grāmatici vno noie appellabāt: pptea q gerūdia pticipio futuri supina pticipio pti silia sūt: q qm a grāmaticis iunioribus distinguūt: qd de gerūdijs diximus esse aliā

¶ De verbis supinis. Cap. x.

Supina etiam cuius sint orationis partis hi cuius amicent commercium: primumq; cui supinum quid designet: quidq; in secunda.

rat vel deni q qd gerāt rē: administrāt: nō administratur eis.

Oia actiue. Hec in epist. ph: illud: b9 l laurentium hic et planius et plenius.

Gerundiū substātiuū etiaz in ntō repertur.

Bertul. Laberis tādem antoni in infinitiue sulam q te multis exēplorū illustrat tibacinibus q Aldus putat vetusta.

Participia futuri tps t gerundia quātā pueniētiā habeant.

Bertul. Gerūdiū p dū vel p vt pticipiū p q declarat id addit nimirum.

Gerundia acti substātiua semp p positionem desiderant: t idem acti

Bertul. Honestū est t venustum vbi patern9 casus ponit p accusantiui casu idq; in numero multitudinis qd etiā nunc docti vsurpāt vt in instituendi.

Quod de gerundijs diximus: idem de supinis dici potest esse aliaz ab octo partib[us] orationis. nisi quod gerundia participijs / supina verbis annumerari possunt.

ab octo partibus orationis: idẽ nũc de supinis dicimus esse aliam ab illis nouem: vt sint in doctrina nostra sermonis latini partes orationis decẽ. Quod si in octonario partium orationis numero perstandum est: ad nomen gerundia: ad verbu supina reducẽda sunt: vnde & Quin. illa appellat verba supina: quemadmodum plerique omnes grammatici nomina participialia.

¶ Christ. Recte iũgi substãtiuo: vt cõueniãt sicut adiectiuũ & substãtiuũ. Gel. li. v. Euathl[us] adolescẽs dies eloquẽtie discẽde causarũq[ue] oñdẽdi cupid[us] fuit. idẽ. li. xv. fecitq[ue] videret cũ librũ Leli[us] sui magis admonẽdi q[uam] alioꝝ docẽdi cã. Sz nihil noceret, qd gtĩ illi plurales causarũ & alioꝝ regerenk a gtĩs gerũdijs singularis orãdi & docẽdi ex q[ui]dã hui[us] gerũdij spãli significatiõe: itaq[ue] tres hẽe cõstructiões: tps est declarãdi munera: tps est declarãdorũ munerũ: & tps est declarãdi munerũ. Sed vtrã volueris posthac sectari habebis cõstructiõis opinionẽ. Sũt preterea q[ue]dã locutiões vulgo gerũdij q[uae] proniũ latine nõ possunt: nisi reducank ad infinitiuũ: idq[ue] tm̃ i verbis cũ duplici actõ cõstructis: vt doceo: moneo: vestio: rogo: oro: aut trãsfer mihi hoc dictatũ. Les sciẽces sunt difficiles a enseigner ou estre enseignees. Caue dixeris. Litere sunt moleste docẽdi pueri. i. sunt sine molestis siue difficiles docẽdi. oportet igik dicas difficile est aut molestũ est literas siue docere siue doceri. Subaudi tu, quecq[ue]. Cice. li. v. epi. illud enim facile est docere. Non eñ dicit illud facile docẽdi. Animaduertendũ est rursus quãdã esse locutiones p gerũdiũ a ceteris nõ satis latine platas: que si ad cõparatiuũ reducank romano redolẽt idiomate. vt si trãsferas ad latinitatẽ ascanio e multo iuueni ali cõmendare la italia. Caue dicas. Ascanius est nimis iuuenis ad cõmittendũ ei italiam. Sed asca. est iunior vel nimis iuuenis: quã cui cõmittak italia: aut cui italia sit cõmittẽda. Quin. sz hoc aperti[us] est quã vt pbandũ sit. Nõ aũt dixit hoc est valde apertũ ad pbandũ: nisi in alia capiak significatiõe. idẽ. ideoq[ue] suscipiẽde quidẽ sunt cause plures: quã q[ui]b[us] suffecturũ se sciat. ¶ Qd de gerũdijs dixim[us] idẽ de supinis dici pot: te finiam[us] igik supinũ vt superiori capite de gerũdio fecim[us]: igik supinũ est ps orãtiõis indeclinabilis a vbo deducẽ vbi nõnũq[ue] cõstructionẽ admittẽs: admittẽs cõstructione dixim[us] ad differẽtiã nõnullaꝝ partiũ indeclinabiliũ vt aduersus & aduersum que sui verbi passiui cõstructionẽ nõ admittũt. adiecim[us] nõnũq[ue] pp̃ter vltimũ supinũ qd cũ nullo casu cõstruik. Unde supinũ deducak varia varij tradũt autores: nã aliqui supinu quasi supremũ: alij supinũ. i. superãs: alij vo supinũ a sub & binũ deductũ dixerũt. Nos vo festũ põpeiũ cõsulẽtes a supũ supi nõle an[te] quo erorũ cõiẽdim[us] cõmẽtitias etymologias negligẽtes atq[ue] supin[us] a. um. nomẽ adiectiuũ phĩemur. Sicdẽ cõparatiuũ ab eo supinior regik. Mart. nusq[ue] delitie supiniores. Qd aliq grãmatici supini vbi duos casus actm et ablatm posuerint ipsi viderint. Quũ si essent cas[us] aliũde regerẽt. Qd nõ pbãt: qd vo plurimi cõtẽdũt supinũ p duplex p scrib[i] debere: Hor. refutank hemistichio illo stetitq[ue] supin[us] nã syllaba su: breuis ẽ: dactilusq[ue] vtile. Mirãdu[m] est p̃terea pmũ & vltimũ supinũ appellari. Quũ iter duo suplatiua nõ cadat. dicerẽ poti[us] pri[us] & posteri[us]: aut citeri[us] & vlteri[us] supinũ. Sz de h[is] viderint eruditiores. ¶ Gerũdia pticipijs. nõ nocet qd superi[us] dixit autor gerũdia cũ nõie maximã similitudinẽ hẽe et: inde poti[us] nõib[us] q[uam] participijs gerũdia annumerari debere. Cũ si gerũdia cũ tpe significarũt participia plane forẽt: atqui cũ nõie quã cũ vbo maiorẽ habẽt similitudinẽ. Cõtulit igitur autor illic participiũ inter nomẽ & verbũ. hic vero inter verbũ & participiũ: nulla igik erit repugnantia dictorum.

Puerorum gra Alduo dixit exemplo plinij q[ui] ait illoꝝ vidẽdi gra: illud vo singulari ẽ apud Terentium crescẽdi nominum.

Triplex gerundiorum a dictiuoꝝ cõstructio.

Supinum quid.

Supinum vnico p scribitur.

Primũ supinũ semp iungik vbo significãti motũ ad locũ: vt eo deambulatũ vado venatũ. significatq[ue] semper actionẽ: nisi sit a vbis neutris passionẽ significãtibus. Nã illa do filiã nuptũ: venũdo seruos spectatũ admissi risum teneatis amici. motũ i se cõtinẽt sicut & illa superiora. Ultimũ supinũ semp iũgik nomini adiectiuo nõ tanq[uam] substãtiuum: sed tanq[uam] verbũ: regiturq[ue] ab eo: & significat passionẽ: vt est res horrẽda dictu. i. vt dicat. miserabilis visu. i. vt videatur.

¶ Anto. primũ supinũ. hoc de supinis p̃ceptũ cõtra vulgus fere omniũ grãmaticoꝝ: priscianũq[ue] i primis excogitatũ est q[ui] putabãt supina significare actionẽ & passionẽ cũ pmũ ab actiuis & neutris vbis actionẽ significãtib[us] sp significet actionẽ scdz semp passionẽ. Qd vero dicit primũ semp iũgi verbis significãtib[us] motũ ad locũ ea sunt q[uae] nõ mõ habẽt motuz explicitũ: sz ẽt implicitũ. vt eo. is. vado. is. pficiscor eris. venio. is. ago. is. mitto. is. Terẽ. in and. cur te is pditũ. Uer. i. iiij. Uenatũ eneas vnaq[ue] miserrima Dido In nemus ire parãt. Idẽ in. iiij. g. or. Ne nimus huc lapsis quesitũ oracula rebus. Idẽ i buc. huc ipsi potũ venient p prata iuuenci. Idem ibidẽ. & potũ pastas age tityre. Salu. in iugur. legatos inde ad iugurtã de iniurijs questũ misit. & iterũ ibidẽ. Nõ mea culpa ad vos oratũ mitto. Motum q[uo]z dicit cõtinere in se illa do filiã nuptũ. apud Teren. vt eat nuptum. i. ad hoc vt nubat. passiue: & venũdo seruos. i. vt vẽdank ẽt passiue. & illud Hor. in poe. spectatũ admissi risum teneatis amici. i. recepti in domũ: vt veniatis spectatũ. i. ad aspiciẽdũ. Et significãt semp actionẽ si veniãt ab actiuis aut neutris actionẽ significãtib[us]. Nã a passionẽ significãtib[us]. passionẽ significãt. vt eo exulatũ. i. vt exulẽ: venio vapulatũ. i. vt vapulẽ. Plau. in au. u. coctũ ego nõ vapulatũ dudum cõductus sum. Idẽ in mercatore. si opprimit pater quod dixit exulatum abit salua. Idem paulopost: certum est exulatum hinc ire me. & illa que dicimus do filiam nuptũ venundo seruos. Post se vero construunk cum casu cum quo cõstruitur verbum a quo descẽdit. de supinis a verbis actiuis actionẽ significantib[us] intelligit: vt qd ex Terẽtio attulimus: cur te is pditum. & ex Uerg. lapsis quesituz oracula rebus. Nam venio exulatum a rege nescio an satis latine dici possit. ¶ Ultimũ supinũ. nõ minori in errore ante hanc Ant. p̃ceptionẽ versati sunt grãmatici in vltimo supino q[uam] fuerãt in primo cum putabãt ita posse iũgi vbo significãti motũ & significare actionẽ quẽadmodũ & pmũ. Itaq[ue] relictis ambagib[us] omissis oñdit pmo quo cõstruak: deinde q[ui]d signat. Nam cõstruik inquit nõ cum verbo significanti motũ: sed cum nõie adiectiuo nõ tanq[uam] substãtiuũ: q[ui]cũ eo conuenit neq[ue] cõuenire debet in gñe nũero & casu sed tanq[uam] vbũ qd desiderat ab illo adiectiuo determinari a quo etiã regik. Et significat semp passionẽ: nõ quẽadmodũ alij dicebãt actionẽ & passionẽ: vt est res horrẽda dictu. i. vt dicak: miserabile visu. i. vt videak. miserabile dictu. i. vt dicak. Uer. ij. geor. Nec visu facilis: nec dictu effabilis vlli. & in quarto eiusdem. subitum ac dictu miserabile mõstrum. Idem in primo eneidos. in dicnia & syrtes viget mirabile visu. Idem in. vij. id vero horrendum ac visu miserabile ferri.

Precepta de supinis contra Priscianũ, oẽsq[ue] fere alios grãmaticos.

De vltimo supino.

¶ Christ. Iungitur verbo. Nullo tñ regimine constructũ ex natura verbi. ¶ Significãt motũ ad locũ. Suetonius in aug. Quod filiã suã baias salutatum venisset. Horatius in sermo. Lusum it Mecenas: dormitum ego Verg[ilius]. illusq[ue]. verba eñ q[uae] significãt motũ a loco: vt proficiscor: discedo: decedo: atq[ue] significãtia motũ per locũ: vt ptranseo: transeo: traijcio: traduco: quodãmodo significãt motũ ad locum vnde eis primo gerundium adiungi põt: dicimus eñ pficiscor auditũ: pertransibã lectum: & etiã aliqua significãtia motum in loco. vt suadet Horatius autor: Spectatũ admissi risum teneatis amici. ¶ Nisi sit a verbis neutris: nã tum hoc prius supinũ passionẽ signat. Plau. in mercat. Cum redukt domũ; nam ibat exulatum. Liui. lib. viij. primo pomeriũ venit exulatum. Motum in

se ptinet vt illa superiora hic vero mot⁹ occultior est motu illo qd dicebat eo venatu: vado deambulatū. Terē. ex hoc nuptū virginē collocaui huic adolescētu. ¶ Ultimū supinū. hoc apd grāmaticos voci passiue nō qdē actiue ascribi debuisset: significat eni semp passionē. Tāq̄ vbū et maxime infinitiuū: dicim⁹ eni dign⁹ amatu. facilis declaratu: idone⁹ doctu: vbi dici posset dign⁹ amari facilis declarari: idone⁹ doceri. Uer. et puer ipse fuit cātari dign⁹. i. dignus cantatu vel dign⁹ vt cantaret. ¶ Jūgit nomini adiectiuo. hec nola adiectiua cum suis grad⁹ esse pñt. Lact. li. i. insti. ola dictu pna sunt: audita suauia: facilia itellectu: honesta susceptu. Cic. ad treb. vt nō explicarēt qd esset optimū factu. Quin. li. i. nā maiora itellectu velut parū aptos ad suscipiendū animos nō subibūt. Ecce honesta susceptu: maiora intellectū: optimū factu: duo tñ inueniunt nola fas et nefas que substātiua sunt generis neutri: quib⁹ vltimū supinū solet adiūgi. Cice. v. thus. Sed hoc fas est dictu. Macro. lib. iij. et qd dictu nefas est hec tamē nola licet voce sint substātiua: significatiōe vero omnino sunt adiectiua. ¶ Ant. Ex quo sequit. Ex conditionibus quas dixit vltimū habere supinum infert quas nō habet et quib⁹ distinguit a noie cū quo terminatione habet cōem. Nam supina silia sunt nolb⁹ participialib⁹ quarte declinatiōis in utō et ablto. Prima itaq̄ ɔditio est: qd nō iūgit vbo: vt imperiti grāmatici antehac dicebāt: venio lectu p eo, qd est de legēdo: qz vt dixim⁹ semp iūgit nomini adiectiuo. hec Laurētij pceptio cū miħ sederit in animo: iuueni apud Cat. in libr. de re rust. clausulā q̄ illā maxime labefactaret. Nā vbi de offi. cio villici scribit pm⁹ inqt cubitu surgat: vltim⁹ cubitū eat. Quis hoc loco nō dicat cubitu surgat sic esse vltimū supinū: quēadmodū cubitū eat primū? Sed cubitu tā nomen est p cubatiōe quā cubitū supinū. Et qd Papi. l. i. Achil. dixit. Et tūc venatu rediturū l limine primo oppeties. Illud pterea miror qd Diomedes ait lectu pficit supinū esse: cū manifestū sit lectu p lectiōe in eo exēplo eē positū. Altera igit cōditio est q nō ponat p noie: vt qd Pris. lib. viij. et post illū oēs grāmatici dixerūt venio venatu. i. de venatiōe. nā tūc nomē esset: et sic illud Cato. exponēdū ē cubitus surgat. i. de cubatiōe. et illud Diome. lectu pficit. i. lectiōe. Tertia cōditio ē q nō iūgat sibi adiectiuū: neq̄ eni dicere possum⁹: est res horrēda humano visu. Quarta q nō recipit ppositionē: vt est res horrēda i visu. Quinta nō regit nomē: vt est res horrēda visu holm. Ex qb⁹ etiā infert vltimū supinū nō deriuari a vbis voce aut significatiōe passiua carētibus: qm quidē in ea resoluēdi sunt cū passionē significēt. vt si velis dicere est res horrenda sonitu: et idigna locatu. Cic. ij. Tus. q̄nū. grauia perpessu dixit. Deinde dicit q vltimū supinū simile sit in terminatione ablatiua nolis participialis: si q̄spiā dixerit: bon⁹ ciuis est dign⁹ gubernatu: amphibologiā esse q̄ ex adiūctis dz tolli: vt ē dign⁹ gubernatu reipu. et est dignus magno gubernatu: recessit ex gubernatu: et gubernatu multū profuit. quibus in locis manifestum est gubernatu pro gubernatione poni: declinaturq̄ hic gubernatus gubernatus gubernatui.

Fas et nefas vltimo supino iungi.

Conditiones vltimi supini.

Cubitu cuius sit orationis ptis.

Ultimū supinū terminatione est simile i terminatione ablto nolo pticipialis.

Ex quo sequit qd neq̄ pt iūgi vbo: vt grāmatici idocti dicūt venio lectu. neq̄ ponit p noie: vt Priscian⁹ dicit: venio venatu: p de venatiōe: neq̄ iūgit sibi adiectiuū: neq̄ recipit ppositionē: neq̄ regit nomē. Qd si dixeris bon⁹ ciuis ē dign⁹ gubernatu: dubitauerit q̄s aliq̄s gubernatu vtrū sit nomē: an vbū supinū: ex adiūctis tollet hec ābiguitas. Nā cū ē nomē gtiū regere pt: vt ē dign⁹ magno gubernatu reipublice: et iūgit sibi nomē adiectiuū: vt ē dign⁹ magno gubernatu: et recipit ppōnē: vt recessit ex gubernatu. Cū vo ē vbū supinū quēadmodū dixim⁹ nihil tale hz: sz tm a nomine adiectiuo regit: et in verbū passiuū resoluitur.

¶ De constructione participij. Cap. xi.

Participiū eodē modo. pticipiū dupl'r cōsiderat: aut qua rōne est adiectiuū et dz cōuenire cū suo substātiuo i gñe numero et casu: vt vir doct⁹: aut q̄ trahit originez significationēq̄ ab aliq̄ vbo: et sic regit casuz illi⁹ vbi a q̄ descendit. Nā q̄ a doceo doceo pticipia actiue vocis sunt docēs doctur⁹: eadē rōne dicim⁹ suz docēs te grāmaticā: et suz doctur⁹ te dialecticaz: q̄ doceo te grāmaticā. doceo te dialecticā. et i voce passiua eadē rōne dicim⁹. ego suz doct⁹ a te grāmaticā q̄ ego doceor a te: grāmaticā. ego suz a te docēd⁹ dialecticā: q̄ ego docebor a te dialecticā: et pari mō ī reliq̄s vbis q̄ varijs modis ɔstruūt. ¶ Chust. Neq̄ pōt iūgi vbo. Adde tu neq̄ participio: nā illud Staty. i. achillei. nomē est nō aūt supinū: et tūc venatu rediturū in limine pmo oppertes. idē tñ autor paulopost supinū ptulit cum dixit grauis amplexu. Nā tūc est nomē igit cū est supinum sibi adiectiuū iūgere nō pōt. Nō est cōtrariū simle illi superiori. Qd autor dixit vltimū supinū semp iūg t nomini adiectiuo. Sz hoc cauillū facile refutabim⁹. Aliud eni est iūgere sibi adiectiuū qd supino accidere nō pōt tāq̄ substātiuo. Aliud aūt iungi alicui adiectiuo sicut dictiōi a qua regit. Si tñ adiectiuū adnuserit nomē est. Uer. horrescit visu subito inscr⁹ eneas. ¶ Et recepit ppōnē: tūc aūt nomē est. Cice. p plāco. ex cōplexu: vt eriperet facile pateret: in eo qd autor in cōnexto hui⁹ lectiōis intulit hoc supinū vltimū deriuari nō posse a vbis voce aut significatione passiua carētib⁹: exceptio op⁹ ē. Quippe exēpla extāt opposita: sz ea qdē perq̄ rara. Cic. ij. Tusc. Multa dictu grauia ppessuq̄ aspera. Gel. li. i. c. xi. Sūt q̄dā difficilia scrutatu: et illō Cic. Qd in aliū v̄uz iā accitanim⁹ vt nō explicarēt. Qd eē optimū factu pterea qd olim vt supra ostēdim⁹ factor et scrutor veteres dixere: et inde scrutatu et factu pficisci potuerūt. Pōponius mela. lib. i. Nilus nec statim nauigari dign⁹: nō dixit nauigatu dign⁹: nauigatio eni passiuā nō agnoscit. Cū si reperiat ex vi instrumētū: an pculdubio nomē erit: nō quidē supinuz. Silli. li. u. venatu. et Sillius. primos decerneret annos. Participium eodē modo iungit nō quad eodē modo participiū adiungit his partib⁹ et pnomini et verbo. Sed eodē modo vt nomē adiectiuū desiderat casum. Horā. ij. epi. te moneo vt pueris elementa docentē.

Ultimū supinum cui iungatur.

¶ De constructione participij. Cap. xi.

¶ Epitome.

Participium quod tria habere tempora constat: quando nomini: quādo pronomini: et quando verbo instar adiectiui nominis copuletur: et quem post se desideret casum.

Participiū eodē mō iungit nomini et pnomini et vbo quo nomen adiectiuū: post se vero desiderat casuz cū quo cōstruit verbū a quo descēdit: vt amās filiū: amatur⁹ deū: amat⁹ a pře: amād⁹ ab vxore: iserui ens amico: iseruitur⁹ propinq̄s: carēs voluptatib⁹: caritur⁹ turture magno.

Participia pro nolbus poni pñt: participia tpis futuri loco nols posita ɔparationē nō recipiūt.

¶ Ant. Sunt nola pticipia poni p nolb⁹ posse lib. iij. dictū ē: nūc aūt vt aliqd addat illō ipm repetit: ostēditq̄ i q̄ distigui possit a noie. Pro cōstructiōe: nā cū pticipiū vt paulo āte diximus regat casum vbi a quo deriuat: mutata cōstructiōe ponit loco noīs: qd exēplis demōstrat: de cōstructiōe tñ participij loco nois positi īfra di

Sūt nola participijs silia: vt amās de[illegible] cōstructiōe discernimt. Nā cū dico amās [illegible] piū est. amās vxoris nomē ē. Sz cū sūt [illegible] cōparationē. vt amātior vxoris: amāti[illegible] doctior Cice. doctissimus oim, Tēpore qu[illegible]

terminā cū dico eſt amādus a me ſignificat qđ a me amabiť: cū vero tm̄ eſt amād⁹ qđ eſt dign⁹ amari: vix tm̄ ſub hac forma recipit cōparationē: nā qđ quidā dicūt reuerēdiſſimus: colēdiſſimus: obſeruandiſſimus ego dicerē potius admodū reuerendus: perq̄ colēdus: plurimum obſeruandus: ⁊ alia ſimili modo.

cetur. ¶ Sʒ cū ſunt nola recipiūt cōparationē: hoc de participiis pñtis ⁊ preteriti itelligiť: vt amās amātior amātiſſim⁹: doct⁹ doctior doctiſſim⁹. ꝑticipia futuri tpis loco nois poſita cōparationē nō recipiūt: neq̄ eñ poſſem⁹ dicere ab amaturus amaturior amaturiſſim⁹: ab amād⁹ amandior amandiſſim⁹. Nā qđ tēpeſtatis nr̄e homines curiales dicūt atq̄ ſcribūt. Reuerendiſſim⁹ pr̄: colēdiſſim⁹ dn̄s: obſeruādiſſim⁹ p̄ſul: poti⁹ dicēdū eēt ꝑ ipm̄ participiū loco nois poſitū ⁊ aliqđ aduerbiū qđ intēſionē quādā ſignificaret augeretq̄ ſignificationē: vt Boe. in. j. de ꝯſolatiōe: cū philoſophiā deſcribit: vult⁹ inq̄t admodū reuerēdi. Qđ vero dixit participiū futuri l rus loco nois aliqñ poni: oſtēdit Lau. li. elegātiarū. j. Nā cū dixit Quin. Neq̄ eñ huius rei meminit vſq̄ poeta ꝑfecto nō taciturus de tāta ſua gl'ia: pinde ac ſi alio mō dixiſſet. rē ſibi nō tacēdā: hoc eſt dignā taceri. Pli. quoq̄ in. epi. cōfero inq̄t quinquaginta milia nūmū pl⁹ collaturus niſi verecūdia tua ⁊c. Collatur⁹ dixit nō tā ſignificās tp̄s q̄ʒ volūtatē ⁊ animū cōferēdi. Oia igiť q̄tuor participia trāſire pñt i vim nois / ſʒ qñ ſunt participia qñ nola quinq̄ modis dignoſcimus. Primo ꝯſtructiōe vt amās vxoris: ꝓ amator vxoris. Scđo tpis amiſſiōe: vt Oui. militat oīs amās: ⁊ hʒ ſua caſtra cupido. amās ꝓ amator poſuit. Tertio cōparatiōe: vt amās amātior amātiſſim⁹. Quarto cōparatiōe: vt innocēs indoct⁹. neq̄ eñ ſunt vba innoceo innoces: indoceo indoces: a q̄bus deriuenť. Quinto ſignificationis mutatione: vt diligēs nō q̄ diligit: ſʒ qui ſolers eſt.

¶ De nois cōſtructiōe cū alio caſuali. Cap. xij.

¶ De nois cōſtructione cum alio caſuali. Ca. xij.

¶ Epitome.

Nola an que cum caſibus conſtruuntur an adiectiua ⁊ an participioꝝ formam habentia: an maſculina in er terminat a: ⁊ quid de ſuperlatiuis cōparatiuis ⁊ verbalibus in bilis terminatis: ⁊ q̄ alia tandē caſibus copulentur hoc edocet caput.

Omnia quoq̄ cū caſibus cōſtruūtur que da cū gtō: q̄lia ſunt nola adiectiua certe cuiuſdā ſignificatiōis: vt integer vite: ſceleris pur⁹: p̄ceps animi: ꝓdigus vite: dubi⁹ itineris: tenax ꝓpoſiti: cupidus honoris.

Oſtea q̄ʒ de cōſtructiōe vbe ⁊ participiorumq̄ cum aliis ptibus orōis dictum eſt: hoc loco de ꝯſtructiōe nominis cum alio caſu diſputabimus: ⁊ in pmo cuʒ gtō nō de illa ꝯſtructione q̄ notiſſima eſt cum gtūs ꝯſtruitur cum nole ſubſtantiuo ex vi vel quaſi poſſeſſiōis: vt liber Uergilij. Uerg. decē argētoꝝ. Sʒ cū nomē adiectiuū vł participiū l viʒ nois trāſiēs: aut nomē vbale qđ in or vł in ix definit: ꝯſtruunť cū gtō ex idiomate hoc eſt ꝓprietate ſermonis latini: quo in loco imitati ſum⁹ precipue Diomedē grāmaticum: ne q̄s exiſtimet hec a nobis fuiſſe tumultuarie p̄cepta. Dicit igiť i pmis q̄ nola adiectiua certe cuiuſdā ſignificatiōis ex rōne idiomatis latini gtō iūgūtur. Sūt aūt illa potiſſimū q̄ habitū ſiue priuationē alicui⁹ rei ſignificāt: vt integer vite. Hora. j. car. integer vite ſceleriſq̄ purus. Uerg. ix. eñ. atq̄ integer eui aſcani⁹. Preceps animi. ver. ix. eñ. Et p̄ceps animi tmarus ⁊ mauortius hermon. Prodigus vite. Hor. iij. car. animeq̄ magne ꝓdigū paulū ſuperante peno. Dubius itineris. Diomedis exēplū eſt in idiomate gti. ver. ij. Geor. Nec ſum animi dubi⁹ vbis ea vincere q̄ ſit. tenax ꝓpoſiti. Hor. j. car. Iuſtū ⁊ tenacē ꝓpoſiti virū: cupidus honoris. hoc quoq̄ Diomedis exēplū eſt. Atq̄ eadē rōne dicim⁹ emulus laudis: amās animi: auidus pugne: certus experimēti: incertus vie: cōſcius facti: inſcius cui: preſcius vēturi: neſcius veri: ignarus ſalutis: inops animi: lex⁹ laboꝝ. Memor matris: maturus eui: ꝓſper frugū re⁹ voti. ſerus ſtudioꝝ ſecurus amicoꝝ: veri vanus: animi vecors. Oui. vj. met. vt tm̄ exēplis itelligat emula laudis. Uer. iiij. eñ. iſq̄ʒ amēs animi ⁊ rumore accēſus amaro. Idē in. ix. ergo aditū pugne dictis ac nole phebi. Macro. in ſomniū Scipionis. Hippocrates experimēti certus aſſeruit. Sene. in edipo. an lacera cura ſerpit: incert⁹ vie. Uer. iiij. eñ. teſtať moritura deos ⁊ cōſcia fati ſydera. Idē in. vj. p̄ſcia vēturi da: nō indebita poſco. Idē. iiij. ge. etiāq̄ʒ tremēs etiā inſcius eui. Oui. j. met. Ueri q̄ ſi neſcia querit. Uer. x. eñ. ꝑſpicit ignarus rerū ingratuſq̄ʒ ſalutis. Idem iiij. eñ. Seuit inops animi totāq̄ʒ accēſa per vrbē bacchať. Idē in. xj. quas illi leta laboꝝ. Ipſa ſuis manib⁹. Idē j. eñ. At memor ille matris acidalie. Idē in. v. atq̄ʒ eui maturus aceſtes. Hor. iiij. car. proſperam frugum celeriq̄ʒ pronos voluere mēſes. Uer. j. eñ. ſecurus amoꝝ germane. Idē in. v. conſtituā ante aras voti re⁹. Ouid. xv. meta. Spectaruq̄ʒ agitur legū reus. Cōſtantinus tamē in quadā ſanctione ne ſimus inquit legibus rei qui pugnando fideliter de omnibus gentibus meruimus eſſe victores. Hora. O ſeri ſtudioꝝ qui ne putetis. Apule. iiij. meta. Iā vecors animi tectum ſcandulare cōſcendit. Uer. x. eñ. Aut ego veri vana feror.

¶ Chu. Sola conſtructione diſcernūtur. Ego vero poti⁹ dicerē ſola tpis amiſſiōe. Quippe ſi participiū tpe priues nihil hʒ quomin⁹ ſit nomē: vel excute mēbratim ſingulas ei⁹ diffinitiōis ptes: ⁊ inde ſatis liquebit citra tp̄s participiū omino eſſe nomē. Addo ēt participiū nō mutare vnq̄ ꝯſtructionē ſui vbi: neq̄ʒ ꝯparationē recipe: aut aliter poni q̄ vbū: aut ſignificationē ꝑdere ſui vbi: niſi pri⁹ tp̄s amiſerit: itaq̄ʒ hec dūtaxat ē maxīe ſufficiēs cā tpis amiſſio q̄ participiū trāſmuteť in nomē: vñ ego neſcio an idcirco participiū muteť in nomē ſemper q̄ cōponať cū ꝑpōne cū q̄ nō ſuū cōponať vbū. Cic. i padoxis. Quib⁹ hec inaudita nō ſunt. Stat. j. theba. Inſpectos celo radiuſq̄ʒ. vbi laudita ⁊ inſpectos participia ꝯpoſita Quoꝝ vba ſimul cōpoſita nō inueniunť: q̄ñ tp̄s illic nō amittunt: nec participia quidē eē deſinūt. ¶ Amās vxoris. Iuue. ſaty. iij. vite bidentis amās. Cic. li. ij. de natu. deoꝝ. Canum vero tam fida cuſtodia tā amās dñoꝝ. etiā ſi cōpareť. Quin. li. j. Uir amātiſſim⁹ antiq̄tatis. Idē. patiētior laboris natura in pueris. Qđ ſi q̄s dicerit. Quo diſtinguenť mō in his locutionib⁹ egens pecuniarū recordās lectiōis egēs atq̄ʒ recordās ſunt ne nola an participia? Suoꝝ quoq̄ʒ verboꝝ cōſtructionē retinētia: huic vero dicēdū cēſeo ſi recordans lectiōis aut egens pecuniarū tp̄s actu induxerint participia plane ſunt: ſi vero habitū ſine tpe nola vt recordator lectiōis: abundator pecuniarū. ¶ Uix tm̄ ſub hac forma. de hoc ſatis dixim⁹ lib. iij. reuerētiſſim⁹ a reuerēs tis. Nā reuerendus reuerendiſſimus nunq̄ apud idoneos legas authores. Sueto. in nerone. Iudices priuſq̄ʒ inciperet reuerentiſſime alloquebatur. diuus Grego. in prologo moralium. dño reuerentiſſimo ⁊ ſanctiſſimo fratri Leandro ſalutem. ¶ plurimum obſeruandus. Quinti. lib. j. tunc maxime formanda quum ſimulandi neſcia eſt.

Nola p̄terea formā participioꝝ hñtia vt patiēs laboris: negligēs amicoꝝ: fugitās litiū: appetēs alieni: ꝓfuſus ſui: doct⁹ grāmatice: vict⁹ animi: expert⁹ belli. Nola quoq̄ʒ maſculina terminata i or q̄ formāť ab vl-

¶ Ant. Nola p̄terea formā participioꝝ habētia i. q̄ figuranť ex participiis pñtis tpis ⁊ preteriti pñt ꝯſtrui cū gtō. vt Uer. ij. ge. patiētes vomeris vncis: ⁊ ab eo ꝯpoſitū impatiēs. Iuue. Impatiēs q̄ more pauet ⁊ ꝑpetua dicit. Negligēs amicorū in Diomedis eſt idiomatis. fugitās litium. Teren. in phor. herus meus liberalis eſt fugi-

Ante.

Etiā cuʒ q̄ cōſtruitur.

Egēs ⁊ recordans an ꝑti nola.

Que nola poſſunt cuʒ gtō cōſtrui.

tino ſupio u mutata ī or ꝛ feminina termīata ī trix que formanꝭ a maſculis tor mutata ī trix vt amator vxoris.amatrix viri.doctor gētiū: expultrix vitiorū. Et noia ſuplatiua cōſtruunꝭ cū gtō ſ3 tm̄ plurali:niſi ſint noīa collectiua:vt doctiſſim⁹ grecorū:ſapiētiſſimus philoſophorū.fortiſſim⁹ gētis danaū.cōparatiuū quoq3 inter duo:vt aiacū fortior fuit telamoni⁹.

ta:a litiū.Saluſt.⁹ i catilina.pfuſus ſui alieni appetēs.Participia nāq3 ſi eſſent actō iūgerentur:diceremuſq3 patiens laborē:appetēs pecuniā.negligēs amicos.fugitās lites.Eodē modo ſi dixeris doct⁹ grāmaticā:vict⁹ animū: expertus bellū pticipia ſunt:doct⁹ grāmatice: victus animi:pfuſus ſui:expt⁹ belli noia.ꝟ.x.eñ. expertos belli iuuenes aſt ſylua trecētos.i6.iiij. geor.iunctior hex victuſq3 animi.ho.iij.carmi. docte ſermonis vtriuſq3 līgue.Eadēq3 rōne ꝟ. dixit.i.eñ.expediūt feſſi rerū.hor.i.car.inſanientis dū ſap.ētie ꝯſult⁹ erro.Idē i.i.ſer.agricolā laudat iuris legūq3 perit⁹.nā pticipiū ē a perio:qd̄ i vſu nō eſt i ſimplicitate a q̄ experior.Et Apulei⁹ de repēte animi mutat⁹. ℂ Noia quoq3 ꝟbalia q̄ alij pticipalia vocāt formata ab vltimo ſupino u mutata in or ꝯſtruunꝭ cū gtō:vt amator vxoris doctor gētiū:ꝛ feminina q̄ formanꝭ a maſculinis tor mutata in trix:cū gtō etiā conſtruunꝭ: amatrix viri ꝛ q̄ ē irregulariter formanꝭ:expultrix vitioꝝ:qd̄ ab expulſor fit. ℂ Et noia ſuplatiua cū plurali tm̄ gtō ꝯſtruunꝭ:vt hor.i. ſer.grecoꝝ lōge doctiſſim⁹.pñt etiā cū gtō ſingulari cōſtrui dūmodo ſit nomē collectiuū hoc eſt numero ſingulari multitudinē ſignificās:vt populus:gēs.ver.i.eñ.o danaū fortiſſime gētis itide. ℂ Cōparatiuū dz.quoties inter duo fit cōparatio ad imitationē grecoꝝ pōt cū genitiuo cōſtrui quoties pōt vt iuniores grāmatici dicūt partitiue:vt ſi dicas aiacū fortior fuit Telamoni⁹:duo eñ tm̄ fuerūt aiaces alter Telamoni⁹ alter oilei filius:nā ſi tres fuiſſent:nō fortior ſ3 fortiſſim⁹ dicendū erat:ſicut dicim⁹ digitoꝝ medi⁹ eſt lōgiſſim⁹:manuū ꝟo dextra eſt fortior. loco etiā gtī nōnūq3 ponꝭ abltūs cū ꝑpōne de vl̕ ex.Oui.in epi.medee.cū minore pueris iuſſi ſtudioq3 vide di.duo eñ erāt medee filij.Ceſar in cōmētarijs.heres erat ſcript⁹ cu duob⁹ filijs maior.Illō nimis licēter dictū qd̄ Paulus hieronymo interpte ſcribit ep̄lam.Maior ꝛ minor nō inter tres:ſ3 inter duos ſolēt prebere diſtātiā. hiero.in heluidiū.Spes indi fides charitas tria hec hoꝝ maior eſt charitas p maxima:aut ſi charitas fideq3 ꝛ ſpei ſil'eō paratur:hoꝝ poſuit p his.ad imitationē grecoꝝ:q̄ cū ablim̄ nō habeāt:cōpatiuū cū gtō cōſtruunt quēadmodū ꝛ ſuplatiuū:illo modo inter illos dña eſt ꝙ cōparatiuū iūgitur cū gtō ſignificāte vnū aliqd̄ ſui generis vel diuerſi:ſuperlatiuū ꝟo cū gtō ſignificāte plura ſui gnis.Illud tñ hoc in loco nō eſt diſſimulādū qd̄ Valla notauit ꝙ cōparatio vnū gradū ſiue p.imū obtinet:ſuperlatio vero vltimū:nā vbi eſt ſuperlatio neceſſe eſt vt ibidē ſit comparatio.Si eñ plura ſint vaſa ad eandē magnitudinē facta:ꝛ aliud ſit longe capacius:recte dixeris illud eſſe maius omnibus illis q̄ ſunt inter ſe equalia:ꝙ ſi aliqd̄ vas ſit maius alio aliud maius illo:hoc cōparatū illis duob⁹ nō dicēꝭ maius illis:ſed maximū illoꝝ.Sed de vtriuſq3 gradus cōſtructione ca.xiij.plura dicemus.

Nolm ꝟbalium cōſtructio.

Superlatiuorum conſtructio.

Cū gtō vel dtō conſtructa.

ℂ Thu.Patiens laboris.Luc.li.iij.Uectoris patiens tumidū ſuperenatat amnē:etiā ſi cōparaꝭ.Quin.li.i.patētior laboris natura in pueris. ℂ Conſtruunꝭ cū gtō.plau.in mene.vt fiat miſeroꝝ miſerrim⁹.Sed aliqñ cōſtruūtur cū gtō poſitiui latentis in ſuplatiuo.Cic.pro.C.pōpeio.an ꝟo ignoratis portū Caiete celeberrimū atq3 pleniſſimū nauiū.aliqñ ex vi poſſeſſionis.Quin.olm in literis ſtudioꝝ antiquiſſimā muſicem extitiſſe.Aliqñ ex natura nois etiā in ſuplatiuo latētis.ꝛ eo q̄dē ſingulari.Iuue.gēs adulādi prudētiſſima.pli.iunior ad arrianū.virū mouēdarū lachrymarū peritiſſimū.cōſtruiꝭ etiā cū duob⁹ gtīs altero ex ſuperlatiōis:altero nois poſitiui virtute.hor.ſaty.v.li.i.heliodorus lingue grecoꝝ doctiſſimus.cōſtruitur etiā cum actō ꝑpoſitionis latentis in ſuperlatiuo.Gel.lib.iij.Qui proximus illam noctem illuceſcat.

Sunt q̄dā q̄ poſſunt iungi gtō vel datiuo: vt ſimilis patris vel patri:fidus regis vel regi:primus tullij vl̕ tullio:ppinquus ceſaris vl̕ ceſari.Quedam ſunt que poſſunt iūgi gtō vel abltō:vt diues agrorū vel agris vacuus cerebri vel cerebro:plenus rimarū vl̕ rimis: dignus honoris vel honore.Datiuo etiā cōplura iūgunꝭ:vt facilis omnib⁹:difficilis nemini: char⁹ ſuis iucūdus alienis:aptus bello:idone⁹ paci. Uerbalia quoq3 ī bilis datiuo iūgi poſſunt.vt amabilis cūctis viſibilis nulli.Accuſatiuo etiā iungunꝭ plura noīa adiectiua:ſ3 dicunt⁹ figurate:idq3 apud poetas tātū vt flauus capillos:niger oculos.horridus barbam.

Epicurei putāt deū3 hūanā effigiē hre.

ℂ Ant.Sunt q̄ poſſunt.filius pris vl̕ pri:ſed eſt dña teſte Diomede:qm̄ filius eſt pris in morib⁹ filius pri in corporis figura atq3 lineamentis:qd̄ Iuu.expſſit dicēs:qnquidē ſimilē tibi ſe nō corpore tm̄ nec valtu dederit moꝝ dz fili⁹.Terē.i eunu.dñi filius eſt.Nā qd̄ ꝟ.in.i.en.dicit os humeroſq3 deo filius:ex opinione vulgi atq3 epicureoꝝ dictū ē:q̄ putāt deos hūanā effigiē hre. fidus regis vl̕ regi.ꝟ.xij.eñ.preterea regina tui fidiſſima.nā gtūs ille poſitiui eſt.Oui.ij.met. tu tm̄ fida ſororis ed velis.Proxim⁹ ſiue ppinqu⁹ tullij vel tullio:vicin⁹ Antonij vel ātonio. ho.i.ſer.niſi nos vicina triuici villula cepiſſet cāpano prima pōti.Cic.p milone.eodē mō dicim⁹ amic⁹ Ceſaris vel ceſari.par pōpeij vl̕ pōpeio.Uer.ꝛ amicū cretea muſis.Idē i.i.gēs inimica mihi tyrrhenū nauigat eqr.Luc.i.i.quez mutuis par huius erat.Idē in.ix.par geminis chirō. ℂ Quedā ſunt q̄ pñt.diues agroꝝ vel agris.ꝟ.i buc.tā diues pecoris niuei q̄ lactis abūdās.Idē.i.eñ. diues opū ſtudijſq3 aſperrima belli.Idē i eodē.ditiſſim⁹ agri phenicū:nā gtūs ille agri ad poſitiuū: phenicum ad ſuplatiuū refert.hor.i.ſe.Diues agris diues poſitis i fenore nūmis. ℂ Uacu⁹ cerebri vl̕ cerebro.Sall.i iugur. ager arid⁹ ꝛ frugū vacu⁹.Iuu.Uacuūq3 cerebro iāpridē caput hoc vētoſa cucurbita q̄rat. ℂ plen⁹ rimaꝝ vl̕ rimis. Ter.in eunu.plen⁹ rimarū ſum:hac illac pfluo.ꝟ.i.eñ.q̄ regio i terris nr̄i nō plena laboris.idē.iij.ge.crura thymo plene.Qui.eñ li.x.plen⁹ indē vini veteres dixerūt:nos plenū vino dicim⁹. ℂ Dign⁹ honoris vel honore.plautus i trinūmo.nō ego ſum dign⁹ ſalutis.ꝟ.xij.magnoꝝ haud nūq3 idign⁹ auoꝝ.Iuu.his epulis ꝛ tali dign⁹ amico.dicim⁹ ēt ſatur reꝝ ꝛ reb⁹.Terē.in adel.ſ3 roſtū3 int⁹ ſum reꝝ ſatur.Oui.ij.met.Ambroſieq3 ſuco ſaturos ꝑſepib⁹ altis.Trūcus pedū vel pedib⁹.ꝟ.iij.ge.trūca pedū ꝑmo.Oui.xv.met.ꝛ gnat trūcas pedib⁹.Onerat⁹ frugū ꝛ frugib⁹:ꝛ refert⁹ cibi vel cibo. ℂ Pacuuius apō Noniū Marcel.oneratus ꝟndit frugū ꝛ floris. Uarro apō eūdē. Mar.ipa Italie oppida ſunt vaſtata q̄ fuerunt prius hoīm referta Cice.pro lege manilia.referto predonū mari. nā participia eē loco nolm poſita ex eo patet ꝙ verba a q̄b⁹ deriuanꝭ cum abltō nō cū gtō ꝯſtrui ſolēt ver.i.eñ. onerātq3 auro.Cic.ij.de oratore panguſſe refert ſic oſone ſua. ℂ Dtō cōplura iungunꝭ;ſunt autē vt pri.a't illa q̄ ad gratiā vel vtilitatē alicui⁹ vel cōtra referunꝭ;vt facilis difficilis ꝛ ſitia.Uer.ij.geor.illā experiere,colē[illegible] vel facilem pecori.Martia.d fficilis:facilis:amicus acerbus eiſdem.Cice.in verrē.ita mihi velim deos p[illegible] uer. ij.geor.his pomis vtilis arbos. ℂ Uerbalia quoq3 in bilis illa ſcilicet que paſſionem ſignificant:vt [illegible] etis.Uergi.iij.Geor.nec viſu facilis nec dictu effabilis vlli. ℂ Accuſatiuo.etiam quēadmodum a[illegible] mus nomina adiectiua cum actō ꝯſtrui poſſunt:ſed per figurā ſynedochen tantum poetis pmiſſa;vt [illegible]

Diues.

Uacuus.

Satur.

Cūe dtō iūguntur.

Uerbalia in bilis.

nuda genu.id est habens genu nudū. Idē in eodē. os humerosq̧ deo similis.i.habēs os ⁊ humeros i.mulcs deo. ¶ Chu. Similis patris vel patri.ci.in philip.v.interfectus est patris similim⁹ nu⁹.plu.effigie ac lineamētis corporis patris similis. Sed datiuum illū Diomedis nō vsq̧quaq̧ obseruāt authores: quā Antoni⁹ declarat in cōmēto. Cic.i.tuscu. Phidias sui similē speciē inclusit in clipeo Minerue. Terē. haud similis est virgo virginū nostrar̄. ¶ plenus rimarū. Ci.actiōe.vij.in verrē. Erat ea nauis plena iuuētutis formosissime. Iuue. caus[illegible] nona quū venit lectica plena ipso. Sz de hoc nole aduerte qd Quī.li.ix.scripserit. verbor̄ figure ⁊ mutate sunt semp vel vt cūq̧ valuit cōsuetudo: mutant itaq̧ si antiquū sermonē cōparem⁹: pene iā quicqd loquimur figura est: vt hāc rē inuidere. nō vt oēs veteres. ⁊ Cic. p̄cipue. sed huic rei ⁊ incūbet illi: ⁊ plenū vino nō vini dixerūt: hec ille. vn̄ Laurē. in elegātijs. Quare lquit q̄ solo genitiuo ptēnus erit Ciceronē imitabit: q̄ vtroq̧ casu vtet: ceteror̄. ¶ Cōparatiua q̧z. Cōparatiuor̄ multiplex est pstructio. Sed cū abltō frequētior est aut cū alijs cas.b⁹ interposito aduerbio quā pterq̧: si sequat relatio. Hor. nil meli⁹ turdo: vulua nil dulci⁹ ampla. cū gtō. Oui.li.ij.de tristib⁹. clara nec vlli⁹ nobilitate minor. Plini⁹. animātiū nulli⁹ ppe partis contēplatione minor est. Suetoni⁹ i augusto. gratiā fecit eis qui maiores annorū quinq̧ ⁊ quadragīta: ⁊ cū prepositiōib⁹. Uer Pygmaliō scelere ante alios immanior oēs. hec eē dictio plus varias hz cōstructiōes. Colu. plus q̄tuor digitis adobrutū est. Terē. plus q̄ngētos colaphos infregit mihi. Quin. Itaq̧ ⁊ pl⁹ viriū afferūt. Sed de his lege opusculū qd fecimus in laurētiū p Prisciano: vbi am pliorē cōstructionē scripsimus. Relatio vero tn̄ septimū exigit casum. Dicim⁹ em̄ Cicero fuit vir eloquentissim⁹ q̄ nemo etiā fuit eruditior: caue dixeris. Quā quo nemo etiā fuit eruditior. Poete vero etiā vtūtur comparatiuo in nominibus collectiuis. Iuue. hedulus toto grege mollior: vbi orator estius gregis mollissimus dixisset.

Ablatiuo quoq̧ media prepōne siue septimo casui cō plura iūgunt. vt alien⁹ a crimine: oriūd⁹ ex aphrica: diuersus a vitijs: ali⁹ ab hūanitate. secūs ab hercule: terti⁹ ab ioue: vir singulari īgenio: excellēti v̄tute: isigni pietate. Cōparatiua quoq̧ cū abltō siue septīo casu pstruunt: vt nemo est eloquētior Cicerone. Abltūs siue septim⁹ casus plerūq̧ ponit absolute aut per duo noīa vt rege Ferdinā do mūda i deditionē xp̄ianorū venit: aut p nomē: ⁊ pnomē vt me preceptore didicisti literas: aut p nomē siue pnomē et participiū: vt deo ducēte veniam ad te: me veniente gaudebis.

¶ Anto. Abltō quoq̧ media p̄pōne siue septio casui de q̄ Diomedes i idiomatis his v̄bis scribit. Multa sunt q̄ p ablrm̄ casum Romani solēt efferre: imensa ē em̄ hui⁹ casus licētia: ⁊ vtunt eo sepissime p duob⁹ casib⁹ gtō ⁊ dtō: vt bellū varia victoria hō mira eloq̄ntia: magnis virib⁹ adolescēs. bōa forma mulier: q̧ elegāti⁹ di q̧ si diceres bellū variū victoria hō mir⁹ eloquētia adolescēs magn⁹ virib⁹: mulier bōa forma: quē hō Diomedes ablrm̄ appellat nos n̄ pstare nobis volum⁹ septimū siue effectiuū appellam⁹. Abltūs aūt esset media p̄pōne: vt alien⁹ a crimine diuersus a vitijs lōginquus ab achaia. Dio medis exēpla sunt. Eodē modo dicim⁹ ali⁹ ab humanitate p diuersus: oriūd⁹ a carthagine p originē trahes. Terti⁹ a Ioue subaudi distans.

Imminensa ablati licētia.

¶ Cōparatiua q̧z. dixim⁹ cōparatiuū quoties ponit partitiue cōstrui cū genitiuo: nūc vero dicit q̧ siue cōparet ad vnū siue ad plura sui vel diuersi gnis cōstruitur cum abtō siue septimo casu: nā vt alio etiā loco diximus quoties abltūs sine prepositione ponit antiquiores septimū casum appellabāt: vt achilles fuit fortior Aiace ⁊ Hectore ac perinde reliquis omnib⁹ troianis. possum⁹ etiā dicere q̧ aiax telamonius fortior fuit aiace oileo. ¶ Ablatiuus siue septimus casus: illorū stultitia hoc in loco ridenda est: q̄ pro eo qd ego dixeram: munda in deditionē xp̄ianorum venit: quoniā eo anno quo introductiones has edidim⁹ ronda ⁊ mūda ⁊ cōplura alia castella mauror̄ expugnata sunt ductu atq̧ auspicijs Ferdinādi olim regum clarissimi. putantes munda adiectiuū esse nomen delet[illegible] quibusdā literis atq̧ alijs adiectis: librario imprimendum dedere munda in deditionem xp̄ianitatis venit.

Septimus casus.

¶ De cōstructiōe quarūdā partiū orōnis. Ca.xiij.

¶ Epitome.

[illegible] partiū orōnis q̄dā cui copulent hec docet lr̄a vtā ols ⁊ q̄sq̧ tātū ⁊ quātū: tāto ⁊ quāto ⁊ paulū ⁊ paulo: eo ⁊ quo alijsq̧ id genus: ⁊ p quoq̧ ⁊ q̧ hei. heu. en. ⁊ ecce q̄buscūq̧ ordinentur.

Quisq̧ semp iungit superlatiuo: vt optim⁹ quisq̧ sapientissimus quisq̧. Omnis et cūctus positiuo et cōparatiuo: vt oēs boni: cūcti boni: oēs sapiētiores: cūcti sapiētiores. At vero quisq̧ tunc positiuo iungitur cū nō recepit cōparationem positiuus: vt strenuus quisq̧: septimus quisq̧. iungitur etiam quisq̧ cum nomine quotus: sed semp interrogatiue. vt Cicero. quotus enim quisq̧ istud fecisset?

¶ Ant. de cōstructione quarūdā ptiū orationis puta q̄sq̧ particula que nūq̧ positiuo aut comparatiuo iungitur: sed tn̄ suplatiuo atq̧ e cōtrario ols positiuo ⁊ cōparatiuo nūq̧ suplatiuo: q̧ cū apd castigatissimos authores ppe sp obseruatū reperiat: iure Prisc. i p̄ncipio sui opis a Ualla rephēdit q̧ scripserit olz iudicio pprobal doctissimor̄: p eo qd eē debuit olm sapiētum: aut sapiētior̄. Lactā. quoq̧ i libello de opificio hois placidiora q̄q̧ alalia vel nihil fellis olno vl minus hn̄t. p eo qd esse debuit ola placidiora animalia. Macro. etiam l.j. de somno. exterior q̄q̧ sphera quas lteri⁹ cōtinet ambiente: pro eo qd esse debuit extima qua[illegible]phera. Si vo positiu⁹ cōparationē nō recipit: aut ppter asperum literarū cōcursum: vt qz a pius et strenu⁹ non dicim⁹ pijor: p[illegible] strenuior strenuissim⁹: possumus dicere pius q̄sq̧ vel strennus quisq̧. Sal. i iugur. strennus q̄sq̧ aut occiderat i prelio aut grauiter vulnerat⁹: aut qz significatio positiui eiusmodi ē: vt nō possit grad⁹ cōpara[illegible]io recipere: q̄lia sunt nola numeror̄ ordinē significātia: vt pmus: secūd⁹ terti⁹. possum⁹ dicere. pmus q̄sq̧: secūd⁹ q̄sq̧: tertius q̄sq̧. Ci. i phil. p. pmo quoq̧ die consules ad senatū referāt: tametsi p̄m⁹ superlatiuū sit. Idē pro rabirio. tertio quoq̧ verbo excitabitur. Tranqillus i vita Cesaris. vn⁹ dies q̄rto quoq̧ anno intercalaretur. Iuue. septima q̧z fuit lux ignaua. Cū vero hmōi nola tum vnūquēq̧ ex eo numero tū vltimū significēt iūcta cuz hac particula q̄sq̧ idem quoq̧ significāt: vt q̄rtus q̄sq̧ sit vel vnus q̄libet ex quatuor vel vltimus i ordine quatuor. Nā cū dicto q̄rto quoq̧ anno est annus intercalaris: itelligo vltimū quēq̧ ex numero quatuor. ⁊ iudeis septimus q̄sq̧ dies est festus itelligo q̧ vltim⁹ ex numero septē. Quādo vero Cesar i cōmentarijs dixit cognoscit nō decimum quēq̧ esse relictum militē sine vulnere: non significat vltimū ex decem: sed vnū q̄d[illegible] ex numero decem vel inter decē esse vulneratū. Iūgit pterea q̄sq̧ cū hoc nole ordinali quot⁹ quota quotū sed semper interrogatiue. Cic. pro ligario. quotus em̄ quisq̧ istud fecisset?

Comparatiuus partitiue positus cum genitiuo construitur.

Quisq̧.

Omnis.

[illegible] C[illegible] Absolute aūt p duo nois. Iuue. Luna teste mouet. ¶ Per nomē ⁊ pnomē. Hor. iij.li. car. cōiuge me iens [illegible] pronomē ⁊ participiū. Oui. i paride. q̄ tribus sola te mihi dare pōt. Ter. hōas me absente nuptias hic

Aduerte.

cōfecisti. Aduertēdū est effectiuū hūc absolutū cū verbo eiusdē psone reperiri posse. Hora. li. ij. ser. vt videas vt nudus inops redeā domū te vate. i. tu vates vides. Luca. li. iij. Excludiqꝫ finas amisso cesare bellū. i. tu cesar amisso finas. Claudia. illicitas ꝯsul penas se cōsule soluit. i. ipse ꝯsul: etiā mutato nūero. Ci. in epi. Idēqꝫ meminerā noīs ꝑuatus. i. ego ꝑuat⁹. idē mihi. Tenebā memoria nobis cōsulib⁹. i. ego cōsul tenebam. Admonēdi sunt pueri in hoc loco cōparatiua posse cōstrui mediāte hoc aduerbio ꝙ nō solū cū nominatiuo: vt aliqui grāmatici ꝓcepe runt sꝫ cū oībus casib⁹ diuerso regimine cōstructis: vt Cesar est maior ꝙ cui⁹ tu recordaris. Ego sum cupētior pecuniaꝝ ꝙ libroꝝ. Tu es iucūdior mihi ꝙ patri tuo. Tyrān⁹ plus amat pecunias ꝙ salutē: auar⁹ citi⁹ decederet a vita ꝙ ab auro. Poete ꝓterea i loco hui⁹ dictōis ꝙ vtuntur vt ⁊ qꝫ ⁊ atqꝫ Luc. li. iij. Sed pri⁹ vt totā clauderet vrbē. i. ꝙ clauderet. Ho. li. ij. ser. Quid tu sis qꝫ ego fortassis nequior. idē mihi ꝗ peccas ꝑminus atqꝫ ego. interponit nō nūqꝫ hec dictio ꝙ inter aduerbia quoꝝ alterū est ꝯparatiuū: vt si trāsferas yo te icōtrai chm dicere volui. obuius tibi fui sepius ꝙ ter: meli⁹ ꝙ sepius tribus vicibus: ⁊ ꝙ dicimus. Hector currebat pulchrius ꝙ velociter.

Tm̄ quātū positiuo iūgūtur. ¶ Ant. Tm̄ ⁊ quātum positiuo iūgunt: adde ēt tu ⁊ ꝟbo: vt quātū potes tm̄ elabora: tāto quāto ꝯparatiua ⁊ suplatiua. Cic. quanto es maior tāto te geras summissius. neqꝫ tm̄ latine posset dici quātū es maior tm̄ te geras summissi⁹. Suplatiuo ēt iūxit Catull⁹. tāto pessim⁹ olum poeta: quāto tu optim⁹ olm patron⁹. Uer. xij. en. o prestans animi iuuenis quantū ipse feroci virtute exuperas: tanto me impensius equum est cōsulere. Quin. in. j. quoꝝ cōcētus tāto veheme tior quātū romana in bellis glīa ceteris ꝑstat. Ante ⁊ post quā vīz hābent. Ad vim qꝫ ꝯparatiuoꝝ ꝓxime accedūt illa aduerbia ante ⁊ post: vt tāto ante ego veni quāto tu post me venisti: ⁊ illō nomē al⁹ atqꝫ suū aduerbiū aliter: atqꝫ eiusdē significatiōis secus.

Tm̄ ⁊ quātū positiuo iūgunt: vt tm̄ doct⁹ quantū facet⁹: tāto ⁊ quāto ꝯparatiuo ⁊ suplatiuo: vt tāto doctior quāto facetior. Idē quoqꝫ dicim⁹ de aliquantū ⁊ aliquanto: multum ⁊ multo: paulum ⁊ paulo. Per semꝑ iungit positiuo. vt ꝑbon⁹: ꝑdoct⁹: ꝙ suplatiuo: vt ꝙ optim⁹: ꝙ doctissim⁹. perꝙ positiuo: vt ꝑꝙ bon⁹: ꝑꝙ doct⁹. Hei ⁊ ve semꝑ iūgūt datō: vt hei mihi: ve tibi. Heu ⁊ ve actō: vt heu me miseꝝ: o te felicē. En ecce ⁊ nominatiuo ⁊ accusatiuo. vt en Priamus. En ipse capellas: ecce homo: ecce hominem.

Quin. at quāto al⁹ fuit illo felicissimi iuuenis affect⁹. Terē. i and. verū aliter euenire multo intelligit. ⁊ Cic. multo secus euenit. Tā ⁊ quā eiusdē significatiōis positiuo ⁊ suplatiuo iūgi pōt: sꝫ ⁊ cōparatiuo. Uer. ij. en. tā magis illa fremēs ⁊ tristib⁹ effera flāmis: ꝙ magis effuso crudescūt sangui ne pugne. Sal. ꝙ qꝫ pessime fecit tā maxime tut⁹ est. qꝫ de tm̄ ⁊ quātū tāto ⁊ quāto dixim⁹: idē de aliquātū ⁊ aliquāto: multū ⁊ multo: paulū ⁊ paulo dicēdū est: nisi ꝙ aliquāto ⁊ paulo suplatiuo iūgi recusant quēadmodū multo ꝯsiderat. Ci. ꝓ lege manilia. Quāꝙ mihi frequēs ꝯspect⁹ vester multo iucūdissim⁹. hoc verbū ꝓstat qꝛ vim cōparatiui hꝫ multo iūgit. Salu. multo ꝓstat bñficij ꝙ maleficij immemorem esse. ¶ Per semꝑ iūgit positiuo: vt ꝑbon⁹. ꝑfacet⁹. ꝙ suplatiuo: vt ꝙ optim⁹. ꝙ facetissim⁹: ꝙ vero ꝓ quātū accipit positiuo iungi vult: vt apud Terē. i and. reiecit se in eū flens ꝙ familiariter. Qꝫ vero idē in eunucho dixit: post illa tpa tu scis ꝙ intimū. ⁊ si superlatiuū est ab intra tñ pro positiuo positū est: sicut ꝓxima a prope: vnde ⁊ cōparationē iterū recipit proximior: vt suo loco dixim⁹. Sed hec ex elegantijs Ualle petēda sunt: nos tantum admonuisse lectorem volumus. ¶ Hei ⁊ veh semper iunguntur datiuo. Omnia sunt facilia.

Hei ⁊ veh. Per cui iungitur. ¶ Chu. Per semper iungitur positiuo: etiā inuenitur cū superlatiuo non cōparatiuo: sed perꝙ raro. Cice. nosti vt oblatrantis morsus inuidie perfacillime ferat. Pli. lib. ij. c. xlvj. Itaqꝫ perplurimū refert vnde venerint fulmina.

¶ Finit liber quartus.

¶ Liber quintus de prosodia / hoc est syllabarum quantitate / pedibus / carminibus / ⁊ accentu.

¶ Epitome.

Syllabe cōsideratio ꝗdripartita. Liber quintus ꝗ est vltima grāmatices parte hoc est ꝓsodia cui rñdet sylla ba. Qꝫ ad ꝑsentē rōnē attinet syllabe cōsideratio ꝗdripartita est. Prio nāqꝫ de syllabaꝝ tꝑib⁹ disseremus. Deinde de carminū pedib⁹ ꝗ ex syllabis ꝯstāt. Tū de generib⁹ carminū ꝗ ex pedib⁹ cōponuntur: postremo de accentu cuiusqꝫ syllabe. Nam quēadmodū li. iij. dixim⁹: ꝗtuor accidūt syllabe: tenor: spūs: tꝑs: līaꝝ nūer⁹. Ꝺ spū ⁊ nūero literaꝝ suo loco dictū ē: nūc: ꝟo i hoc ꝗnto libro agit de tenore siue accētu: ⁊ de cuiusqꝫ syllabe tꝑe siue ꝗtitate. Longitudo et breuitas i syllabis attendunt. syllaba nāqꝫ qꝫ ad presentem rationem attinet duob⁹ modis considerat: aut ꝗten⁹ habet longitudinem vel breuitatem aut quatenus habet altitudinē vel profunditatē. Longitudo ⁊ breuitas attendit ratione temporis ⁊ duratiōis: quā syllaba in ꝓlatione consumit: altitudo vero ⁊ ꝓfunditas rōne accēt⁹ quo syllaba eleuatur aut deprimitur. Sꝫ qm̄ accētus presupponit syllabaꝝ quātitatem: idcirco pri⁹ disserēdū est de syllabaꝝ tꝑoribus: hoc est de illaꝝ lōgitudine ⁊ breuitate cū pedū ver suūqꝫ rōne ꝑ quos potissimū syllabe quantitas dep̄ēdit. Deinde i vltimo hui⁹ libri capite de accētu: hoc est de syllabaꝝ altitudine ⁊ ꝓfunditate disputabim⁹. ¶ Syllaba longa. Incipit ꝓponere regulas qb⁹ possimus dignoscere syllabaꝝ quātitatē ⁊ primo precepta quedā gñalia. Tum de cremēto noīm atqꝫ verboꝝ. Deinde de prime syllabis medijs et vltimis. Syllaba lōga que sit. Principio tamen premittit quedā fundamenta ad cognitionē eorum que deinceps tradēda sunt. ¶ Primū est qꝫ syllaba lōga siue producta siue vt Quintilianus appellat porrecta est illa ꝗ

☞ His duobus ⁊ viginti carminibus dantur omniū syllabarum quantitates ꝑ regulā generalē fm ordinē ꝑ Antonium infra obseruatū. Erit quotū carminū sensus: vt qꝫqꝫ distichon cuiqꝫ attribuatur capiti vt singulis est etiam suppositū: ⁊ vocalis ꝗ est carminum capit ꝓducatur ante cōsonantes ꝗ in illo sunt exordio distichorum. In alijs vero corripiatur. In vltimo vero distichō litera ꝗ quāqꝫ dictionem inchoat est in oībus dictiōnibus regulariter lōga: alie vero rapiūt. Nec omitto ꝙ in his carminibus sunt quedam ad ornatum: ⁊ quedam repetita vt compleatur distichon.

¶ Capi. primū de quibusdam regulis generalibus
¶ Epitome.

Tractatur⁹ hoc libro de syllabarū quātitate: hoc capite prio quedā de lr̄is et quibus syllaba: quedā de syllabis ex quibus dictio cōstat p̄cepta tribu::t: lōgā quatenus syllabā a breui secerna mus: et hic primo generalia quedam iuueni dogmata largitur.

¶ Regule gn̄ales de oīm syllabarum quantitate.

¶ De primis syllabis.

Accipe que in genere producant nomina primam.
Automedonteis murmura nominibus.
Et laudant nostros fumoso turbine vultus.
Prima fit in reliquis consona curta tibi.
Inde deum laudans modo non resoluite vota.
Sit tibi que superest litera prima breuis.
Ora beata dies gaudebunt murmure sancti.
Ora bifrons ducet grandia: meta subit.
Uiuite cappadoces date filicesq; getesq;.
Musa nephas referas: sanguine turba viret.

¶ De medijs.

Accipe sit medijs a lector quanta vocalis.
Productam dicas gaudeo nauta vide.
Europs cur fratres magnetis nerea turbat.
Et cuncos fauces menia nostra tenent.
Illiberitanum numantia querito vernam.
Immineat nimium quintilij venetus.
Ocia monstraui nostris sanctissima terris.
Ora modis noui sanctificata tuis.
Uulcani cocles deuicit ganeo milunm.
Nestorides rhesum: Simia thesiphonem.

¶ De finalibus.

Arma iler olim voluit cum nostra subire.
In fine hoc preter cetera corripiunt.

Syllaba longa duo consumit tpa: sed que
Dicit esse breuis tp̄s sibi vendicat vnum.
Ancipites p̄fert vocales sermo latinus:
Nā mō correptas: mō lōgas p̄mit easdē.
U sequitur post q semper semperq; liquescit.
At post s. et g. vim seruat: vimq; remittit.

duo tpa cōsumit i platiōe hoc est duz p̄nūtiat
¶ Breuis vo siue culta siue correpta q vnū tp̄s tm̄ ꝯsumit: pinde acsi breuis syllaba, i.uc tp̄s illud lq̄ p̄fert sit mēsura tp̄is i platiōe ex memorabili p̄cepto illo Ari. metaphy. li. x. i qlibet gn̄e q̄titatē ee aliqd vnū: qd sit metrū et mēsura minimū in illo gn̄e. Neq; ignoro fuisse nōnullos: q hec scrupulosi⁹ inuestigauerit: atq; posuisse quadruplicē q̄titatē rōnē i syllaba: vt sit vnū tp̄s cū syllaba natura breuis ē: vt vir: vnū et semis cū syllaba natura breuis idifferēs ē ad breuē: et lōgā: vt tenebre: cui⁹ dictionis media cōis ē. Duo tpa cū syllaba natura lōga ē: vt do: duo et semis cuz post vocalē natura lōgā seq̄tur ꝯsonās: vt dos. Tria tpa cū post vocalē natura lōgam sequunt due ꝯsonātes vt mōs. Sz mihi itroductiōes p̄sertim latinas cōponēti satis fuit nūerosaz illā ꝯtitionē ad duo integra reducere: vt q syllaba vnū tp̄s et semis hēret natura breuis positione lōga diceret: q vo dua et semis aut tria tpa longa esset. Illud qz hoc loco addēduz est qd et alis sepi⁹ dicet syllabā lōgā p breui et breuē p lōga autoritate poetica nōnunq; poni.

¶ Ancipites. Alterū fundamētū est: qd apud latinos oēs vocales medie sint: siue idifferētes: siue ancipites: siue liq̄de: hoc ē qd p̄duci et breuiari pnt: apd latinos vo dixit: q: greci duas hn̄t vocales eternū lōgas e longū et o mega: duas qz semp breues: epsilō et omicrō. tres medias alpha iota ypsilō.

Syllaba breuis.

¶ U vo post q. semp liq̄scit: vt aqua: liquor. Aduertēdū ē h et p cognitiōe cor q paulopost dicēda sunt qr grāmatici dicūt lraz liq̄scere cū vim suā atq; rigorē amittit: et q̄dāmō lāguescit.. Qd tribus modis ꝯtigere pōt: aut qr vocalis q i aliq dictiōe lōga ē pōt eē breuis i alia: et hoc mō pris. dixit oēs vocales apd latinos esse liq̄das. Aut qr lr̄a siue illa sit vocalis siue cōsonās: aliqd de sua vi atq; rigore amittit nō tn̄ penit⁹ i p̄nūtiatione extenit: quēadmodū post q seqt u: et post illā altera vocalis: hac eni rōne vt dicit Qui. u. cli quat. Cōsonās qz liq̄scit cū post syllabā nā breuē seqt muta cū liq̄da q̄dā mō enarescit. Aut qr i p̄nūciatiōe lr̄a penit⁹ expūgit: veluti cū in carmine dictio finit i m vl i vocali: seqtq; altera dictio icipiēs a vocali: abijcit eni vocalis illa vl m cū sua vocali. Itaq; cū dixisset vocales esse medias et liq̄das pilo liq̄scētie mō: subiunxit qd u post q semp ē liq̄da scdo liq̄scētie mō: post g vo et s aliqn liq̄scit: aliqn vim suā retinet. Nā u lr̄a triplici fūgit offō: qr aut ē vocalis: aut ꝯsonās: aut liq̄da. Cū vo ē liq̄da neq; pōt appellari vocalis: q: nō retinet viz suā: neq; ꝯsonās: q: nō fe

Uocales oēs apud latinos ins differentes sunt.

Tres liq̄scē di modi.

U lram trisplici fungi officio.

rit vocalē sequētē paterit tn̄ eā adiectiōe vocalis liq̄da appellari scdo liq̄scētie mō: sz post q lp: post g vo et s plerūq;. Nā cū dicim⁹ lingua sanguis restringo. u liq̄da ē. Cū vo ambigu⁹ a. ū. irrigu⁹ a. ū. arguo is. vocalis est. Preterea cū dicim⁹ suauis: suadeo: suesco sueti u liq̄da est. Cū tn̄ dicim⁹ su⁹ a. ū. suo is. suen⁹ m. vocalis est. Luc. j. fundat ab extremo flauos adione sueuos. Pōt et u liq̄da i voca ē mutari. Pap⁹. i. the. imo agite et positos q̄s nox lopi ni suasit. et Ho. l. j. ser. cū mihi nō tm̄ fures fureq; sucte. U qz ꝯsonās aliqn i vocalē mutat. Oui. i epi. medee. Obuerāt fusos euoluisse meos. euoluisse q̄nq; syllabaz posuit p euoluisse q̄tuor syllabaz. Ho. qz i car. sylue triū syllabaz p sylue duaz posuit dicēs: nūc mare: nūc sylue. Hoc loco admonēdi sūt q u liq̄dā pinde p̄ferūt ac si eēt vocalis: i quo nō min⁹ itali errāt p̄ferētes aq̄: lingua: suauis et similia u vocali expssa: quā hispani cū illā i p̄nūtiatiōe oīno expūgūt: cū illis in locis neq; supprimēda sit: sed quasi liquida lāguidiori quodā sona raptim proferenda.

U cōsonās nōnunq; in vocalē versatur.

Inter quint⁹. q duo tpa cōsumit. hec diuisio Quin. est li. ix. vbi scripsit lōgam esse duoz tēpoz: breuē vni⁹ et em tp̄s ipsa mora p̄nūtiādi. ¶ Oēs vocales nō eaten⁹ lōge eē pnt (qr tunc lr̄a eēt vox q diuideret) vt sunt lr̄e: sz quaten⁹ sunt syllabe ¶ Produci i. pnt extēdi atq; lōge eē. Lu. li. iiij. Muntūq; lot⁹ leuno p duceret hyro. ¶ Semp liq̄scit: et ideo syllabā efficiūt semp breuē: vt neq; loquor aq̄ equ⁹: p̄terq; si ol quarōne iā esset lōga: vt equus tāq;: et q in medijs excipiunt antiqu⁹ obliqu⁹: vn̄ agnoscas lz liquidam lram post mutā nō semp liq̄scere: qn poti⁹ existit semiuocalis: tūc eni muta et liq̄da p̄cedentē lōgā efficere pnt. Ju. Monstro voluptatē egregiā cui nulla theatra: nō igit expēsas liq̄scit. i. oīno auferet: vt alexādrini iter p̄tatur: sz liq̄scit i minuit de vi atq; rigore amittit aliqd: Ʋ. li. vij. colūbe liq̄dū p aera lapse. Oui. j. me. et liq̄dū spisso secreuit abethere celū.

Chrisosto. Lram liq̄scere quō intelligit.

L. aut. r. aut. s. vsu plerunq; liquescunt.
M. aut. n. raro seruant quandoq; rigorem.
Dictio vocali si desinat: atq; sequatur.

¶ Aut. Ex ꝯsonātib⁹. hoc ē tertiū fundamētū q ex numero cōsonātiū. l. m. n. r. s. liq̄scunt: sz. l. r. frequēter: nam passim exēpla reperies. m. n. s. raro. L. inquā. et r. frequēter liq̄scunt hoc est vim suā amittūt: neq; cū mutis syllabicate p̄ducūt vocalem q p̄cedit: quā vim alias due cōsonātes

L. et. r. sepe liq̄scunt.

Altera vocalis perimit synalepha priorem.
Si finitur in m vocalis: et inde sequatur
M. perit eclipsi cum vocali precunte.

h ibẽt i carmine: quẽadmodũ paulopost dicturi sum⁹: nã i p̃sa orõne semp liq̃scunt: vt athlas reciudo pharetra tenebre. Ouid. i epi. deianire. Hercule iuꝫ posito sydera fulsit athlas. Uergi. iiij. en. Ultimi hesperidũ locus est ibi maximus atlas. Idẽ. ij. eñ. antilochi vic veteres tellure recludit. Idẽ. ij. ge. Igrediori sectõs ausus recludere fontes. idẽ. j. eñ. succinctã pharetra ꝛ maculose tegmie lyncis. Idẽ in eodẽ. virginib⁹ tyriis mos est gestare pharetrã. Idẽ in more. solicitaqꝫ manu tenebras explarat inertes. Idẽ. l. v. en. ꝛ inhorruit vnda tenebris. l prioib⁹ eñ exẽplis. l. ꝛ. r. liq̃de sunt: in posterioib⁹ ṽo vim suã ret nẽt. In

M liq̃scit.

diuersis quoqꝫ diction. b⁹ eadẽ est obseruatio. ver. j. eñ. Albaniqꝫ patres. vbi. r. liq̃da est. idẽ in. j. ge. tribulaqꝫ traheqꝫ ꝛ in. iquo põdere rastri. vbi. r. vim suã retinet. L: q̃scit quoqꝫ l. iij. liq̃scẽtie mõ (quẽadmodũ pauloante diximus atqꝫ eãest. gio dicem⁹) idqꝫ frequẽter: raro tñ scdo liq̃scẽtie mõ quẽadmodũ ponit añ. n: vt apd Sidoniũ Georgie merula interp̃: e: dulcia mnemosyne demirãs carmina sapphus vbi liq̃scit. Uim tñ suã apd catul. retinet in hendecasyllabo phaleutico dulce mnemosynõ mei sodalis. Uiꝫ suã amittit l eadẽ dictiõe. Oui. v. fa. dissẽsere dee q̃rũ polymnicia cepit. ꝛ Hor. l. j. car. euterpe coh bet aeqꝫ polyhimnicia. vbi rõne carminis asclepiadei q̃nqꝫ syllabaꝝ est polymnicia. sunt q̃ dicãt polymnia illis l locis legendũ esse: vt rõ carminis stare possit: li d hi nõ videt q̃ cũ polymnicia p ei diphthõgõ l penultia scribat: vterqꝫ author diphthõgẽ soluit: qꝫ plerũqꝫ l hmõi dictiõib⁹ fieri ꝯsueuit vt calliopeia p calliopeia. penelopeia. p penelopeia. Uim qꝫ suã retinet t. litere subiecta apud Oui. xj. met. cũ qꝫ choro meliare sui vineta tmoli. Idẽ l. v. deserucre sui nymphe vineta tmoli. vbi pleriqꝫ legũt tioli sꝫ mẽdose: nisi forte eo mõ dicam⁹ tmol⁹ p timol⁹: p quo mina mina decũt latini. N. qꝫ q̃ꝫ raro liq̃scit in eadem dictione apud Martia. delectat mariũ si pnciosus ichneumõ. Sil. qꝫ italic⁹. nõnãqꝫ affirmat terapneis iliõ armis. In diuersis qꝫ dictionib⁹. Oui. x. met. piscosamqꝫ gnidõ grauidãqꝫ amatũta metallis. Apud eũdẽ tñ vim suã retinet in epi. Paridis. rure terapneo nata puella phryges. S. pterea liq̃scit tertio liq̃scẽtie mõ apud antiq̃ores frequẽti⁹ vt apd Enniũ. Egregie cordat⁹ hõ cat⁹ heli⁹ sext⁹. idẽ alio loco, oua parire solꝫ pẽnis gen⁹ cõdecoratũ. l heli⁹ eñ ꝛ gen⁹ s l̃ra expũgit. Seculũ tñ erudit⁹ nõ vtit hac licẽtia: nisi pauci admodũ antiq̃tatꝭ amatores: vt lucre. Arboribus veteres decidere falcibus ramos: falcib⁹ eñ dactyl⁹ ẽ s l̃ra extrita: hac eadẽ licẽtia Cic. frequẽter vtit l arato. l quo ope maiorẽ l modũ antiq̃tatis affector depꝛehẽdit. V. adhuc audaci⁹ fecit i illo ṽsu inter se coisse viros ꝛ decernere ferro: neqꝫ n. s. l̃raꝫ extriuit tñ: sꝫ c vocalẽ illi adherẽtẽ. Idẽ l. xi. eñ. ꝛ pceꝛ s animi tmau⁹. ꝛ manoeri hemõ. sunt q̃ carmina illa aliter legãt ne Uergiliũ tãte nouitatis authorẽ eẽ putẽt. Liq̃scit qꝫ e. scdo l q̃scẽtie mõ in principio dictionũ sequẽti muta vl muta cũ liq̃da Hor. j. ser. ignoscens si q̃d peccauero stult⁹ amici. Idem in eodẽ. liq̃mus insani ridẽtes pmia scribe. ꝛ alio l loco. si qꝫ sit vitiũ nõ fastidire strabonem. Sequẽti m liq̃scit vt apud Luc. in. x. terga sedẽt crebro maculis distincta smaragdo. ꝛ Tibul. li. ij. O pereat q̃cũqꝫ legit viridesqꝫ smaragdos.

Dictio in m finita.

Dictio vocali. hoc est quartũ fundamẽtũ qꝫ in ptes duas diuidit. Prima est qꝫ si l carmine dictio finit in m. sequiturqꝫ altera dictio incipiẽs a vocali ne incurram⁹ l metacismũ q̃ est barbarismi spẽs abijcim⁹ m. cũ vocali illi adherẽte. ver. j. eñ. vẽturũ excidio lybie sic voluere parcas: vbi cũ syllaba dispũcta scãdim⁹ vẽture excidio lybie: q̃ figura eclypsis d̃r estqꝫ metaplasmi spẽs. Altera ps fundamẽti ẽ qꝫ si dictio finit in vocali: sequit qꝫ altera dictio

M nõ collidebãt antiqui authores.

incipiẽs itẽ a vocali abijcit vocalis illa prior ne pnũtiationẽ. s. hiulcã faciam⁹. V. eñ. j. C ũ iuno eternũ seruãs sub pectore vuln⁹. vbi o vocali extrita dicim⁹. Cũ iuno eternũ suãs. hec figura synalepha d̃r q̃ et ẽ metaplasmi spẽs. Fit qꝫ eclypsis ꝛ synalepha ex fine ṽsus pcedẽtis: ꝛ ex initio sequẽtis. Uer. ij. ge. aut dulcis musti Uulcano decoquit humorẽ. Et folijs vndã tepidi dispumat aheni. Idẽ in eodẽ. inserit ṽo ex fetu nucis arbutus horrida: ꝛ steriles platani malos gessere valẽtes. Hora. qꝫ in. j. car. cũ in fine versus fecisset synalephã ex sequenti ṽsu syllabã mutuat⁹ est dicẽs. labit ripa Ioue nõ pbãte vxorius amnis. est eñ illũ carmen saphicũ hoc ṽo adonicũ. Apd antiq̃ssimos authores m sequẽti vocali nõ abijciebat aliq̃n. Enni⁹. insignia forẽt tũ milia mil ũ octo. ꝛ Prisc. in periegesi ex Diony. ꝛ forma ꝯtra posita p imagine coni. Iuuc. q̃ qꝫ apd authores adeo rarũ est etiã m. pducit in fine dicẽs vincẽdũ est recte tũ pꝓter plurima: tũ his pcipue causis. põt tñ excusari qꝫ aspiratio aliq̃n hꝫ vim ꝯsonãtis: vt apud Uer. j. eñ. posthabita coluisse samo: hic illi⁹ arma. Est qñ nõ fit synalepha: etiã si post dictionẽ l vocali finitã sequat dictio incipiẽs ab altera vocali. qꝫ si vocalis illa prior fuerit lõga breuiat ratione vocalis sequẽtis. Adde huc morẽ tenere grecos q̃ vocalẽ de sui natura lõgã: vt: ꝛ o a breue sequẽte synalepha nõ assumpta breuiãt et si diphthõg⁹ esset. V. l buc. ꝛ lõgũ formose: vale vale inq̃t iola. nã ꝛ si fm vale vltimã pducat rõne tñ sequẽtis vocalis illo l loco breuiat. Idẽ. v. eñ. victor apud rapidũ symoẽta sub ilio alto. ꝛ in buc. credim⁹ en q̃ amãt ipsi sibi somnia fingũt. Idẽ l eodẽ ope. te corydon o alexi trahit sua queqꝫ voluptas. vbi a pticula breuiat rõne sequẽtis vocalis cũ alias lõga repiat vocali et sequẽte. Hor. j. car. O ꝛ psidiũ ꝛ dulce dec⁹ meũ. ꝛ Oui. in epi. penelopes. O vtinã tũc cũ lacedemona classe petebat. si vero vocalis syllabe pcedentis fuerit breuis raro fit vt expungat: vt apud Oui. ij. fasto. thure vacent are: stent sine igne foci: nisi quispiam fortasse legat stentqꝫ sine igne foci.

Chu. Si dictio finit in m hoc ee Quin. lib. ix. arctũ est: ait eñ atqꝫ etiã m quoties vltima est vocalẽ ṽbi sequẽtis ita contingit: vt in eã trãsire possit etiam si scribit: parũ tñ exprimitur: vt multũ ille: ꝛ quãtũ erat. hoc Quinti.

Anto. Syllaba quã scribis diphthõgo. Prima regula de q̃titate syllabaꝝ est qꝫ syllaba q̃ scribit diphthõgo est lõga. meminisse at hic debes qꝫ lib. iij. scriptũ est sex esse diphthõgos in vsu apud latinos ae. au. eu. ei. yi. oe. Aduertendũ tñ est nõ semp vocales illas ex q̃bus diphthongus coalescit diphthõgo cõglutinari: quin potius l multis dictiõib⁹ solute reperiunt ae: vt in his dictiõib⁹ pasiphae: phaetõ: danae. aer Nã pasiphae tetrasyllabũ eẽ eũ rõ õmõstrat: qm a grecis p ae solutas scribit: tũ poetarum vsus. Phaetõ qꝫ ꝛ danae semp q̃drisyllaba repiunt.

Syllaba diphthongo scripta est longa.

Ae nõ semp diphthongus est.

Syllaba quã scribis diphthongo longa notetur
Quod si vocalis sequitur: breuiabis eandem.
Siue breuis si u longa tibi vocalis habetur:
Porrectam dices: si duplex consona subsit.
Hec tria sunt elementa tibi geminantia vires.
Zeta valet sigma cum delta: si capa sigma.

Mar. li. v. deucaliõ aut si nõ placet hic phaetõ. Idẽ alio l loco. q̃d tibi vis dipyrõ q̃ phaetõta facis. vtrũqꝫ eñ ẽ pẽthametrũ elegiacũ carmẽ. Hor. lclusam danaẽ turris ahenea. qꝫ est carmẽ asclepiadeũ. Iuuc. tũ summ⁹ ṽtit aer.

Au nõ semp diphthõgus.

Qꝫ ṽo. M. Manili⁹ l libris astronomicõ dixit. Phaetõtẽ pria curru p signa volãtẽ. atqꝫ añ illũ Uarro cũ te flagrãti deiectũ fulmine phaetõ. Quin. li. j. scribit vitiũ qꝫ greci sineresim vocãt. Nã si esset psa oro eadẽ inq̃t l̃ras enũtiare versu syllabis liceret sicut ecõtrario p dieresim. Hor. j. epi. dixit: si recte facies hic mur⁹ atheneus esto. vbi ad soluẽdã diphthõgon h litera interiecta est. Au pterea nõ semp in diphthõgõ coit: vt in his dictionib⁹ menelaus: pthesilaus. amphiaraus. Oe quoqꝫ vt in his: poeta poema. Et vero eu ꝛ yi in dictionibus grecis semper coeunt

Quod vero sub iungit preterq̄ sit vocalis sequat̃ nō vsq̄quaq̄ verū est: sz quotiēs dictio finit̃ in diphthōgō: sequitur altera dictio incipiens a vocali aut in ipsa iunctura dictionis cōposite: vt preeuro. preeo. Uer. iij. insule ionio in magno quas dira celeno. Idē i. vij. stipitib' duris agit̃ sudibusve preustis. et in. v. nec tota tñ ille prior precūte carina. quib' in locis diphthōgus que alias erat lōga rōne sequētis vocalis breuiat̃. ¶ Est tñ vbi diphthongus etiā vocali sequente producit̃. vt apud Uergi. vij. en. ardua crustumeriq̄ et turrigere antenne. ¶ Siue breuis seu lōga. Scd'a regula ē q̄ syllaba siue illa sit in principio siue in medio siue in fine dictiōis q̄ post vocalē duas habet cōsonantes aut plures aut vnā vim duarū habētē lōga est positiōe. Positiōe pduc' dr syllaba produci q̄ cū sit natura breuis: rōne tñ sequētiū duarū vel pluriū cōsonantiū producit̃: vt terra qm̄ a tero dicta ē primā debuit breuiare: sed rōne duplicis r. eandē produci. eodē modo genus qm̄ a gñe deriuat̃ in quo prima est breuis primā debuit breuiare: producit tñ eandē rōne duplicis cōsonātis hoc est ns. ¶ Sed qz nondum scim' distinguere syllabā natura longā a syllaba natura breui placuit interim vtrūq̄ cōfundere: vt etiā q̄ lōga est natura si sequant̃ due cōsonātes positione longa dicat̃. Uim aūt duarū cōsonantiū habēt tres litere x z et i in medio duarū vocaliū posita. Nam vt ols dicūt q̄ de orthographia scripserūt pcepta. X' litera in cōpendiū cs: aut gs succedit et pro eo quod antiquissimi scribebāt pacs. legs: ceptum est scribi pax. lex. quorū genitiui pacis et legis idipsum arguunt. Preterea z qua tantum in dictiōib' peregrinis vtimur p sd: aut p alterutra aut p duplici ss ponit̃. vt ezras pro esdras: zeth' p zeth' mezentius pro medentius. patrizo pro patrisso ponit̃: vnde p eo quod greci dicunt patrizo pitizo: nos patrisso et pitisso dicim'. ¶ Siue breuis seu longa. Hoc aūt dupl' modis contingere pōt: nā aut sunt in vna eadēq̄ dictione: aut in duab' dictionib' huiusmodi cōsonantes. Si in dictione tantū vna hoc fiet tripliciter: nam vtraq̄ consonās hoc est eiusdem vocalis: vt plebs: mens: aut suam vtraq̄ vocalis asciscit cōsonantem: vt ante orbis. aut vtraq̄ cōsonantem vnius syllabe vni vocali sequente syllabe damus: vt aruspex: aut suā vtraq̄ consonans dictionē tangit vt sanguis: meus: aut quod due consonantes dictionis sequentis precedentē vocalem producant. Quod raro cōtingit. Iuue. vindicta grauior q̄ iniuria dignum erit ergo.

Syllaba quā due sequunt̃ cōsonātes quāta est.

X z et i i medio duarū vocalium.

Consonantes qz modis producāt vocalez quā sequātur. I in medio duarū vocaluz vix duplicis cōsonātis obtinet.

Atq̄ duas inter vocales iota repertum.

ALDUS Manutius vir apprime doctus scribit. U. positū inter vocales in preteritis perfectis indicatiui modi cinusius inflexionis et rēporis inde formatis idē iuris habere: vt veluti consonantem duplex precedentē producat vocalem. vt amaui. impleui. petiui. audiui: sic in reliquis.

¶ Ant. I quoq̄ i medio duarū vocaliū posita p duplici ponit̃ quā etiā vetustissimi vsq̄ ad Ciceronis tpa duplicē scripserūt: quarū prior ad vocalē pcedētē posterior ad sequētē ptinebat. vt maia: Pompeius. Qd' si in pncipio dictionū tres ille duplices litere ponant̃ p simplicib' habēde sunt: neq̄ eñi habēt vim pcedētē vocalē pducēdi. Luc. l. ij. tumidū super equora xerxem construxisse vias. Uer. iij. eñ. Iā medio apparet fluctu nemorosa zacynthus. In eo vero qd' Alexā. dicit simplex zeta tñ reperit̃: vt est perizoma imperitiā suā testari voluit. neq̄ eñi vsq̄ lectū est perizoma sz pisoma: vt geneseos. iij. capite. fecerūt sibi pisomata. i. inolucra q̄dā p ventib': a peri circū et soma atos qd' ē corp' dicta. Tātum tñ alex. error valuit vt sectatores illi' p perisomata qd' est in vetustissimis codicib' perizomata scripserint nihili vbū: sz qd' ex eiusdē errore i lexicon sit redactum. Qd' si perizoma vspiā reperiret̃: qz dictio est: nihilominus zeta simplex

Perizoma. i perizoma venit a zoma. i. angulo: perisoma a soma. i. corpus: et sic vtrūq̄ reperitur.

Pro duplici numero modo sit tibi dictio simplex:
Syllaba si breuis est natura: et muta sequatur
Cum liquida semper breuiabit sermo solutus.
At carmen poterit producere seu breuiare.
Si post vocalem vocalis et altera subsit:
Illa prior breuis est dum sunt modo verba latina.
Nam greci variant nec certa lege tenetur.

esset quēadmodū i his dictiōib' biiugus a um. quadriiug' a. um. i qb' quēadmodū i simplici pma vim hz vni' cōsonātis ita et in cōpositis. Uer. v. eñ. nō tā pcipites biiugo certamine cāpū. Deinde regulā limitat dicēs q̄ si post syllabā natura breuē et c. Breuis eñi syllaba dr natura q̄ semp est breuis: nisi aliqñ reperiat̃ in carmine lōga positione duarū consonātiū. Naturale naq̄: vt Aristo. lib. ethico. v. ait: est q̄ semper et vbi eandez vim habet: vt ignis qui hic et in persis vrit natura calidus est. Ergo cōtra naturā suā syllaba breuis producit̃. qd' vitiū sola carminis licentia excusare pōt: atq̄ ideo i prosa oratione semper breuis proferēda est. Illud quoq̄ notandū est q̄ de duarū consonātiū sequela diximus nō solū in eadē dictione intelligēdū esse: verūetiā i diuersis. Uer. i buc. terrasq̄ tractusq̄ maris celūq̄ profundū. Idē. i. ge. tribulaq̄ traheęq̄: et iniquo pondere rastri. Iuue. occulta spolia et plures de pace triūphos. Qd' si aliqua syllaba fuerit lōga natura etiā si muta cū liqda sequat̃: non pōt esse breuis: vt saluber salubris: october octobris. aratrū aratri. ¶ Si vocalis ante vocalē breuis est. Tertia regula ē qd' vocalis ante vocalem in eadē dictiōe breuis est: vt deus: meus: traho: veho. qd' in dictionib' latinis intelligēdū esse dicit. Nam in grecis et barbaris hec regula nondū satis elucubrata est. tentandū tñ est illa quoad fieri pōt explicari obseruato inter se ordine vocaliū latinarū. Igit̃ a ante alterū a: qd' i dictiōib' grecis rarū est: in barbaris frequētius semper breuiatur. vt nausicaa alcinoi filia. phraates. Abraā. Baal. Uergi. in priapeia. nausicaam pleno sepe tulisse sinu. Mar. si mihi nausicaa patrios donauerit hortos. Hora. i. epist. ius imperiūq̄ phraates cesaris accepit. Sedulius in pascali. tūc coluere baal: tunc elegere barabbā. ¶ A ante e cū in diphthongo nō coeunt aliqñ breuis est: vt pasiphae. phaeton. danae: de qbus supra diximus cū de diphthongis disserebamus aliqñ producit̃ vt aer: laertes. Michael. Iuue. tūc summ' venit̃ aer. Oui. in epi. penelopes. respice laertē: vt iā sua lumina condas. Flaccus in argonautica. hic et odoratis flagrās crine michael. ¶ A ante i plerūq̄ pducitur: vt thais: lais: nais: taigeta. Mar. thaida quintus amat: quā thaida: thaida luscā. Proper. nō ita complebāt ephiree laidos edes. Uerg. in buc. Ecce ferunt nymphe calathis: tibi cādida nais. Idē. ij. ge. sperchiusq̄ et virginib' bacchata lacenis taigeta. et quotiēs ai diphthongus greca soluit̃ a nostris vt achaia pāchaia. Ouid. i epi. paridis. at quoties dices q̄ paup achais nostra est. Uerg. ij. ge. totaq̄ thurifera panchaia pinguis arenis. In dictionib' quoq̄ latinis a ante i producit̃ eadem rōne: qz ae diphthongus soluit̃ in ai diphthōgon grecā: vt aulai: aurai: pictai. Uer. iij. eñ. aulai in medio libabāt pocula bacchi. Idē in. vi. ethereū sensum atq̄ aurai simplicis ignē. Idē in. ix. diues equū diues pictai vestis et auri: breuiant vero caicus castrus calais lais. Uer. i. ge. Dulcib' i stagnis rimant̃ prata caistri. Idē. iij. saxosumq̄ sonās hypanis missusq̄ caicus. Oui. vi. meta. iplumes pueri calais zetusq̄ fuerūt. Proper. li. ij. Mercurioq̄ lais fert̃ di bendos vndis. Barbara quoqz inuenio semper nostros breuiasse. Caiphas. Caim. Naim. ¶ A ante o producitur: vt aon aonis: amithaon aonis. mathaon. chaon. didymaon. imaon. parthaon. lycaon. Uerg. in buc. aonas in montes vt duxerit vna sororū. Idē. iij. ge. phillirides chirō amithaoniusq̄ melāp'. Idē. i. ij. eñ. pelidesq̄ neoptolem' primusq̄ machaō. Idē in. v. et clipeum efferri iussit didymaonis artes. idem. xij. audijt illa deus: dum texit amaona alesus. Oui. ix. meta. accipe me generū dixit parthaone nate. Idem. i. eiusdez. Strinxerit incidias notus feritate lycaon. et a laos cōposita: vt laacoon. laodonia. laomedon. Uer. ij. eñ. Laocoon ardēs summa decurrit ab arce

A ante e.

A ante i.

Barbara.

A ante o.

Laocoon.

Idē in.vi.enadneq; ex pasiphae hia laodomia. Idē in.iiij. Laomedontiade sent⁹ periuria gētis. Pharaō quoq;
no.tri produxerūt. vt arator. nec iam sua iura pharaon egyptusq; tenet. E diuerso Sedul. breuiauit gabaon in pa
Chaos. schali oire. Sol stetit ad gabaon. Chaos quoq; & phaon breuiant. Uer.iiij.ge. Atq; chaos densos diuū numera
A ante u. bat amores. Oui.in epi. Sapph⁹. arma phaon celebrat diuersas tiphoidis etne. ¶ A ante u si nō coeāt i diphthō
gon semper pducit. vt amphiaraus. & a laus cōposita. vt prothesilaus: menelaus: archela⁹. Oui.iij. de pōto. Nō⁹
hamo meritis amphiara⁹ erat. Idē in epi. laodomie. Bella gerāt alij: prothesila⁹ amet. idē in epi. oenones. ardet
amore tui: sic & menelaō amauit. E ante a i dictiōib⁹ grecis q̄ per ei diphthongō scribunt: atq; apud nos mutāt ei
i e lōgū pducit semꝑ: vt aineas eneas: cytharcia: cytharea: diopeia diopea. penelopeia penelopea. calliopeia cal
Platea. liopea. medeia medea. galatheia galathea: amaltheia amalthea: alexādreis. alexādrea. plateia platea. choreia:
Chorea. chorea. maleia malea. Uer.i.en. At pius eneas g noctē plurima voluēs. Idē in eodē. Parce metu cytherea manēt
immota tuoꝝ. Idē in eodē quarū q̄ forma pulcherrima deiopeia. Idē i priapeia. Mena erat in cunno penelopeia
tuo. Idē i buc. Orphei calliopeia lino formosus Apollo. Idē in eodē ope. Nerine galathea thymo mihi dulcior
hyble. Oui. i Epi. hipsiphiles. medee medea forē q̄d si q̄s ab olio. Tibull⁹ li.iij. Quicq̄d amalthesia q̄cq̄d marpe
sia dixit. Hor.iiij.car. Port⁹ alexādria supple platea chorea malea tametsi apō grecos g ei diphthongō scribunt
aliqñ breuiāt e ante a. Hor.q.epi. Pure sint platee. Uer.vi.eñ. Pars pedib⁹ plaudūt choreas & carmina dicūt. Idē
in.v. Ioniocq; mari maleeq; sequacib⁹ vndis. Longe etiā reperiunt: vt apud Oui.viij. meta. immemores nostri fes
tas duxere choreas. Luc.in.vi. Et talib⁹ lōge flexis donare malee. Que vero apud grecos g epsilon scribunt bre
uiant e añ a. vt theatrū: boreas: artocreas: baleares. Uer.i.eñ. Hic port⁹ alij effodiūt: hic alta theatri. Idē i buc.
Artocrea. hec tm boree curam⁹ frigora quātū. Persi⁹. Oleū artocreasq; popello. Uerg.iij.ge. Stupea torquētē balearis ha
E ante n. bera funde. ¶ E ante e breuiat. vt nemee nemees. leena leene. sꝫ de nemees literatura alio inquirem⁹ loco. Uerg.
E ante i. in buc. Torua leena lupū sequit. Aeea: circe & neeee nympha diphthongo producunt. ¶ E añ i in dictiōib⁹ quis
bus ei diphthōgus greca soluit a nostris semper est longa. vt baccheius: orameius: phineius: perseius: theseius:
cybeleius: cytharei⁹: pegaseius: & huiusmodi possessiua. Uer.ij. geor. Quid memorādū equē baccheia dona tule
rūt. Idē in.iij. eneidos. O felix vna ante alias priameia virgo. Idē in eodē. harpyieq; colunt alie phineia post q̄.
Ouidius.v. metamor. Sternit & menalus perseia castra secutus. Idē in.xv. Flēti theseus heros siste modū dixit.
Athys. Itē siquidē cibeleius athys. Idē in.iiij. tēpestiuus erat celo cythereius heros. Persius. Cantare credas pegaseū
melos. Idē quoq; de illis dicendū deiopeia deiphobe deiphobus deidamias deianira. Uer.i.eneidos. Quarū q̄
forma pulcherrima deiopeiā. Itē in.vi. Deiphobe glauci fatur q̄ talia regi. Idē i eodē. deiophobe armipotēs ges
nus alto a sanguine. Papinius in achil ei. semper diademe producit primā. Oui.in epist. deianire. Impia q̄d du
bitas deianira mori. Eadēq; quoq; ratione echeneis pisciculus qui a latinis dicitur remora e penultimam produ
E ante o. xit. Lucanus in.vi. In medijs echeneis aquis. Frāciscus philelphus putat legēdū esse in medijs elechinus ads.
¶ E ante o breuiatur in dictionib⁹ q̄ per epsilon scribunt: vt theodorus cleopatra neoptolem⁹. Iuue. Laurorum
E ante u. pueros artem scindēs theodorus. Mar. nec tibi regali placeas cleopatra sepulchro. Que vero per e lōgū scribun
tur producunt. vt eous eoa eoum. Uergilius primo eneidos. eoasq; acies & nigri mēnonis arma. ¶ E ante u bre
uiatur: vt creusa tartareus. Uer.ij.eñ. Lachrimas dilecte pelle creuse. Idē in.vi. Hinc via tartarei que fert acherō
tis ad vndas. q̄ vero apud grecos per ei diphthongon scribūtur: quā nos in e vertimus producūt vt alphe⁹ spō
deus choreus. Papi. flcantus longe relegens alpheus amores. Ruffinus. spondeusq; grauis numerosq; aptissime
peon. I ante a variā habet rationē. Nā que a grecis per iota scribunt apud nos breuiāt: vt sophia: philosophia:
tragedia: comedia: elegia: symphonia. Mar. hic pi⁹ antistes sophie sua dona ministrer. Idē alio loco Cū tibi sit so
phie par fama & cura deorū. Uer.in cri. florētis sophie virides cōplectitur hortos. atq; eadē rōne cōtra multorū
vsum philosophia penul. breuiat. Hor. Effutire leues indigna tragedia versus. Idē. interdū tñ & voces comedia
tollit. Idē. vt gratas inter mēsas symphonia discors. Oui. flebilis idignos elegeia solue capillos. Maria quoq;
Maria. nomē propriū diue christi Iesu genitricis ex literatura greca breuiat penultimā: qr g i iota scribit. Claudiu. de nu
Elegia. ptys honorij. pparat & pulchros marie sꝫ luce minores. Sedul. quoq; in pascha. q̄s fuit ille nitor Marie cū xpō
Archis cū os aluo pcessit. idē tñ alijs i locis pducit. Cōposita quoq; ab archia: vt monarchia: tetrarchia: toparchia: hierar
cōposito. chia: & idē deriuatū archias poeta quē Ci. dfēdit: & a machia vt naumachia: vatracomyomachia: gigātomachia.
& a graphia vt orthographia: cosmographia: corographia: pseudographia: & a logia. vt theologia: astrologia: eti
mologia: acyrologia: philologia. & a nomia vt astronomia: antinomia: chironomia. multa quoq; alia que vulgo in
Hypodas penultima acuto accētu proferunt: vt melācholia: agonia: chyrurgia: vila: pducūt vero que apud grecos p ei di
mia. phthōgon scribunt. vt argia: hypodamia: deidameia: laodomia: lāgia: lāpia: lebadia: tholia. Papi.xij. theba. q̄rit
inops argia vias. Proper. q̄s si dotate regnū vetus hyppodamie. Papi.in achil. deidamia dolos. Uer.vi.eñ. Hic
laodomia it comes. Papi.ij. the. culta ferūt q̄a pigra vado lāgia tacēti. idē in.iiij. pene socer eadēsq; vadis lāpia
nimosis. idē in.vij. valles lebadia tuas. ver.in buc. nostra neq; erubuit syluas habitare thalia. Eadē q̄z rōne dici
mus magia: pedia: mechia angaria: latria: idololatria: dulia: hyperdulia: eugenia: hermenia. I. ante e partim breuis
est: vt hiera: hyena. Uer.ix.eñ. quos iouis educit luco syluestris hiera. Oui.xv. meta. passa marē nō esse marē mire
mur hyenā. Partim pducūt vt pierus pierides. Oui.v.me. pierus has genuit. Uer.in bu. pgite pierides. I ante o
Clio. producit in dictionib⁹ q̄ g ei diphthongō a grecis scribunt: vt arion: amphion: cliō: hyperiō: ixion: orion: pādion:
echion: io. Uer.in bu. orpheus in syluis inter delphinas arion. idē in eodē opere. amphion dirceus i acteo aracin
tho. Oui.i. de arte. Nec mihi sūt vise clio cliusq; sorores. Idē.i. fasto. placet equo phs rapidis hypiona cinctū. Idē.
xij. me. Duxerat hyppodamē audaci ixione natus. Uer.i.eñ. Cū subito assurgēs fluctu nymbosus orion. ariō tñ ī
eodē breuiauit Catul. dicēs proxim⁹ hydrocoi fulgeret arion. Oui.vij.me. Hic dolor ante diē pandiona misit ad
vmbras. Idē in.iij. eiusdē. q̄ncq; superstitib⁹ quorū fuit vnus echion. idē in.i. cōsiterat quoq; leco spectabat od io.
Enyo quoq; martis soror pdu. Mar. cū dubitaret adhuc belli ciuilis enyo. Que vero g i iota scribunt breuiāt illas
Enyo. vt dione. Uer.i buc. Phyllida mitte mihi me⁹ est natalis iola. Idē i eodē ope. Ecce dionei pcessit cesaris astrū. ¶ I
añ u i dictiōib⁹ q̄ apō grecos g ei diphthōgō scribunt lōga ē: vt sphere⁹: lyci⁹: arri⁹: bacchi⁹. Uer.ij. ge. sphereiusq;
& virginib⁹ bacchata lacenis. Papi. Tēpla lycinus dabis & dicta dona faceras. Luc.l.iij. hinc fortis arrius. Ruffinus.
Principiū bacchi⁹ erit: cludit iāb⁹. a trochiū q̄z & poliū cōposita vt pistercotrophiū: orphanotrophiū: mitropol is.
Anto. ict. opoliū. xenodochiū q̄z p hospitio: qr g ei diphthōgō apō grecos scribit hac eadē rōne. dius a.um. & dia insula
Cōposita pducit i. Breuiāt ho ū apud illos g i iota scribunt: vt archadi⁹ boeti⁹ chius insula. Luc.in.viij. ho asine coutce: et
a trophium q̄z chius asperat vndas. Hora.i.epi. Quid tibi visa chius bullati notaq; lesbos. possessiuū vero eandem pducit.
& polium. Idē l.ij. ser. Cecuba vina ferēs: alcōchiū maris expers. Mar. chia seni illa baccho quā setia misit. illa q̄z breuiāt
in q̄s supra dictū est i in diphthōgō aliqñ soluit: vt bacche⁹. priami⁹: eneius. theseius: epirei⁹. q̄ q̄dē diphthong⁹
aliqñ etiā in e diphthōgō vertit: vt theseus. Oui.vij. met. Soluere desierat thesea laude tributū. Proprti⁹. nō i a
cōplebāt ephyree laidos edes. ¶ O ante a in dictionib⁹ q̄ a grecis g o micron scribunt breuiāt: vt oasce: coaspes:
coastre: chaos. Uer.i buc. gs scythiū & rapidū crete veniem⁹ oaxē. Proprti⁹ l.iij. vel regia lympha coaspes. Luc.

ti. ethera tigētes sylvas liquere coactre. Que vero p o mega scribunt pducunt: vt troos troadis. Uerg. in. v. eñ. grecie q̃ ?
At procul in sola secrete troades acta. Joānes hac rōne pumā producit quemadmodū iuuēc⁹ semper producit. omicrō scri
Sidonius tñ apollinaris breuiauit dicēs. Qua nunc hellias: nunc te iubet ire Joānes. hymnographus q̃z. solue bunt rapif
polluti labij reatum sancte Joannes. O ante e. si per a mega scribitur longa est: vt typhoeus. aloeus neq; per oe
diphthōgon in penultima scribitur typhoeus: vt q̃dam putauerunt: sed per eus diphthōngon in fine ꝛ per o me
ga in penul. que cum e nō pōt in diphthongon coalescere. Luc. in. v. Conditus inermes eterna mole typhoeus. Tiphoe⁹.
Neq; obstat eum. Uer. li. ix. eñ. dixit itar. m⁹: imposta typhoeo. Nā synerisis est frequēter illo loco recepta. Quod
si q̃s est qui grece literature nō credit: falsū Ouidij versu illo conuincet qui in primo fastoꝝ scribit: quas quoties
prestat spirare typhoea credās. Nullū est nomen scḋe declinationis mittit actm̃ in a nisi in eus diphthōgon ter- Aloeus.
minet. De aloeo nemo vnq̃ dubitauit quū p o lōgum in penultia ꝛ p eus diphthōgō. in vltima scribit. Luc. in. vj.
impius hanc prolem superbiuit aloeus. Boetia quō a latinis scribi debeat: nostri seculi docti q̃dā holce du-
bitant: nā cū a grecis per oi diphthongon scribat que apud nos in oe diphthōgō verti cōsueuit boeotia post oe
diphthongū o mega hoc est lōga subiecta nō boetia o e solutis pferenda est. Qd̄ si q̃s dixer i diphthongon oi sol
ui in oe qd̄ q̃dā etiā in euboeia fecerunt oe diphthōgo in oe solutas ꝯuersa scribētes atq; pferētes euboea q̃tuor
syllabaꝝ: esto cōcedām⁹ illis hōc: sed qua licētia dispunxerunt alteꝝ o p boeotia: boetia d. cētes. Si ꝟo omicrō o
grecis scribat ante e breuiat: vt symoentis ꝛ pyroentis abusqui ab eo qd̄ simois ꝛ pyrois. Uerg. j. eñ. Alma venus
phrygū genuit simoentis ad vndā. Flacus quinto argonaun. ꝛ formidantē patrios pyroentis dolores. hec rō ad
cremēta nō ptinet. O añ i eādē rōnē sequit: nā q̃ p o mega scribunt pducūt: vt zoil⁹: troil⁹: stoic⁹. Mar. zoil⁹ egrotat Pyroentis.
faciūt hāc stragula febiē. Uer. j. eñ. Parte alia fugiēs amissis troilus armis. Juue. stoicus occidit barcaz: delatos
amicum. Hora. ij. ser. nec scarus aut poterit peregrina iuuare lagois. Que vero per omicron scribunt, breuientur Zoilus.
vt simois pyrois. Troia vero ꝛ euboeia in quibus a latinis oi diphthongus soluit q producunt ratiōe i qd̄ habet
vim duplicis cōsonātis quoties inter duas vocales ponit in dictionib⁹ latinis ꝛ in quibusdam grecis. vt Uergil.
iij. eñ. Troia p vndosum peteretur classibus equoꝝ. vbi troia duaꝝ syllabaꝝ est: q2 i consonans. Possessiuum ꝟo
troius troia troiū: tametsi trisyllabū sit atq; per i vocalē scribat: pumā pducit: qm̄ a grecis p o mega scribit. ver. Troia pos
j. eñ. armaq; fixit troia nūc placida cōpostus pace quiescit. ¶ O ante o breuis est: vt laocoon: demophoon: bootes sessiuū tris
ver. ij. eñ. Lacoon ardens summa decurrit ab arce. Idē in. v. hirtacide primus locus exit hipocoontis. Idem. j. syllabum.
geor. nō obscura cadēs mittet tibi signa bootes. Oui. lepi. phyllidis. hospita demophoō tua te rhodopeia. phyl
lis. ¶ O ante u in dictionib⁹ q̃ p o mega scribunt qualis sunt possessiua in ous os ouiu finita producit: vt argo⁹
a. um. coos. a. um. sardous a. um. hero⁹. a. um. coos. a. um. eadē q̃z rōne achelo⁹ penul. producit. papi. li. vij. the.
inacheus ante retro nosterq; achelous abibit. Que vero p omicron scribunt breuiāt. vt archinous antino⁹. ¶ U
ante reliquas vocales rara est apud grecos: si tñ vspiam reperitur: q2 per diphthongō ab illis scribitur longa ē.
¶ Chri. Qd̄ si post syllabā natura breuē etiā post syllabā natura lōgā repit muta cū liquida efficient pcedentem
syllabā breuē: sz p q̃ raro: a lateo es. latebre. Lu. li. ij. corpa nec pplin latebre cepere feraꝝ. Prudēti⁹ in psycoma
chia. Tu nos corporei latebrosa pericula operti. ꝛ illud epigrāmatis autoris. Et te iam grandem latebras exire
paterni. a scateo es. scatebra e. Pruden. in apotheosi expectant scatebras ꝛ sicco margine pendent.

Fio cum est dissyllabum producitur.

CETERI qui de hac re diligentissime tractauerunt tradunt
fiebam ꝛ alia a fio deducta etiam si polysyllaba sint in quibus R
post E non sequitur E producere.
DESPAUTERIUS addit defio ꝛ confio que a fio sunt: ꝛ de-
fio cuius quod monoculum significat. Uerulanus iungit Ahe et
ohe indifferenter poni dixit: idq; ex Martiale notat.

Et Genitiui.

Longa penultima fit quinte cui iunge datiuum.

Sed breuiant tantum tria resq;: spesq;: fidesq;.

QUINTILIANUS cum despauterio Notat ex lucretio rei ꝛ
fidei genitiuos E nonnunq̃ producere.

Si genitiuus erit quem dat pronomen in ius

Seu nomen: longam poteris proferre breuemq;.

Corripit alterius: semper producit alius.

¶ Chris. In ius penultimam habent in differentem: In carmine
semper est breuis: vt Quintilianus docet libro. j. et Seruius in illud vēr, vt ius ob noxam.

Sed pro componens debes producere sepe.

His tamen exceptis proficiscor siue profanus.

Profiteor addas profor: atq; profundo: profundus.

Et profugus: profugitq; procella procuro profest⁹.

Et propero: pronepos: propertius atq; proneptis.

Nucq; pro vox greca componit corripiantur.

ADDI dz ex pitioib⁹ ne q̃d qd̄ oporteat desit: pfugo as. pfugio
is. cum petere sigāt. Uñ est pco ae. pcus: pcar. pcello is. pmo
as. profiteor. profecto: ppago: cum gen⁹ significat. Et propages
HEC TAMEN cōmunē pumā dicuntur habere: propino: pfe-
ctus a proficiscor deductum profundo: ꝛ procuro as.

¶ Ant. Fio ex dictiōib⁹ latiis cū ē dissyllabū pdu Fio dissylla
cit vocalē añ vocalē sequētē: nā cū pluriū sylla bum.
baꝝ ē breuiat. Juu. nā tu⁹ endimio dilecte fiet
adulter. Idē liceat mō viuere fiet: fiet ista pals. Ei ꝛ dei qu
¶ Aut. Ei dz ꝛ ei nūeri singlaria' qnte decli. e inq; declatio
añ i finalē pducūt: vt dies diei. pgenies ei. ꝟ. in nis e añ i fi
viro bono. ola q̃ fecerz reputauerit acta diei. Ex nalem pro
cipiūt hui⁹ ordis tria nola q̃ iisdē i casib⁹ e añ i ducunt.
breuiāt: ea sūt res rei. spes spei. fides fidei. octo
q̃z nola ptle ꝛ scḋe declinatiōis nolm cum suis
cōpositis q̃ mittūt gtm̃ in ius ꝛ dtm̃ in i. e ꝛ ia p
nola scḋe pnolm declinationis. hoc est iste ista
istō isti⁹ isti. Ille illa illō illi⁹ illi. Ipse ipsa ipsum
ipsi⁹ ipsi i gtō i añ u idifferēt. pterq; alterius
qd̄ semper breuiat: q̄n ꝛ ipm̃ pducere repit apd̄
Ter. referēte Pui. q̄ ait sescupulasvt vnāvicet:
alteri⁹ singulū: ē el ꝟs⁹ trochaic⁹ septē ptinēs pe Diana prio
des ꝛ syllabā i q̃ fere⁹ pes necessaria ē spōde⁹. idifferētij et
Diana q̃z pumā hz indifferētē. ver. j. eñ. exercet an sit lati
diana choos quā mille secute. Lu. i. vj. pua mi nū nomē.
cenee q̃s si sacrata diane. Qd̄ si q̃s ambigit an
diana lat nū sit nomē: legat Macr. i. j. li. satur. In ius ters
tantum indifferens est: nam in prosa oratione minata pe
nultiaz idif
¶ Ant. p o in ꝯpositione. quarta rła est q̄ hec ferēt hñt.
ꝑpositio i ꝯpositiōe pducit: vt pdo is. ꝛc. bre Pro i cōpo
uiāt ꝟo q̄ hic ponūt pcello e: q̄ a p ꝛ cello is. qd̄ i sitione.
v⁹u nō ē ꝯposita v. ver. j. eñ. talis iactati stridēs procuro.
aqlōe pcella. Procuro as. Oui. j. fa. risit ꝛ h⁹s i
de facito mea tela pcures. Acci⁹. exercēt epulas
leti famulosq; pcurāt. ver. ix. eñ. pducit. Qd̄ su proficiscor
pest leti vñ gestis corpa reb⁹ pcurate viri. hor. ptā hz pri
hec ego pcurare ꝛ idone⁹ iperor: ꝛ nō ergo: p i mam.
hoc ꝟbo media ē. Proficiscor is. ꝛ si Gelli. ij. ex
ault. Ci. pumā dicis hēre breuē: li ga eñ aliq̄n
ē repit. Juue. pfectura domo sicula nō mitias
aula. Proper. li. ij. hec q̃z pfecto ludebat Iasa-
as. varro li. vij. eñ. arcades his oris gen⁹a pal-
late pfectū. papi. vj. theb. his ego te cōsilt ad
debita regna pfectum. ¶ Profundo quoq; pris pfundo.

Prima in dif- mã i differẽtẽ hz:ꝛ ſi Gel.eodẽ authore dicat breuiare. Cat.has poſtq̃ meſto pfundit pectore voces. Sil.li.xi.pu=
ni.impia demẽtis vulgi.ꝛ vis tota pfũdit. ¶ Profiteor pfiterĩ. Oui.ij.de reme.vtilitas lateat qd nõ pfitebere fiet
Hora.in poe.iceptis grauib⁹ plerunq̃ ꝛ magna pfeſſis. ¶ Profor aris. Luc.in.ix.hoc ſatis eſt dixiſſe ioue:ſic ille
pfat. Uer.iiij.eñ.ꝛ ſic acceſſa pfat. ¶ Profugio is. Flac.vij.arg.ptingit vix deinde mori:ꝛ ſic fata pfugit. Colu.x
tepidus pfugit chelas.ꝛ ſpicula phebus. ¶ Profugus a.um. Uerg. Italiã fato pfugus lauinaq̃ venit. Profugus
Profugus. a.um.idẽ in v a:.terraſq3 tractuſq3 maris celũq3 pfundũ. ¶ Profeſſus a.um. Hora.ij.ſer.nõ ego narrãtẽ temere
re edi luce pfeſſa. ¶ Profanus a.um. Uer.vj.eñ.procul o procul eſte pfani. ¶ Pronepos otis.ꝛ pneptis is. Oui.
Pronepos. xj.meta.eſt neptunus auus pnepos ego regi aquaꝝ. ¶ Perſi.iam reliqua ex amitis patruelis nulla pneptis.
Propero. ¶ Propero as. Uerg.vj.eñ.Ne pperate incas teucri defendere naues. Propero. Mar.accipe facundi carmẽ iuuenile
nile properti. ¶ Propontis tidis. Luc.in.ix.paruo ruat ore propontis. ¶ Propino as. Iuue.v:ſcere tanq̃ habeas
tria nola qñ prop.nat. Breuiãt quoq̃ dictiones a pro cõpoſite ſi ſequatur vocalis exẽpli vel aſpirata:vt proaui⁹.
prohibeo:aliquãdo etiã fit ſynalepha:vt in hac dictione proinde. Uer.ix.eñ.Proinde tona eloquio ſolitum tibi.

E.de.pre.ſe.di.componens non breuiabis:
Sed breuiant ſi vocalis ſubit atq̃ diſertus.

QUINTIANUS notat ex Statio pre nõnunq̃ etiã vocali ſequente produci. Ex Ennio de:ſed parce ſic vſurpanda.
NESTOR ait breuiari in equidem quod profecto nõ ex E et q̃dem:ſed ego componitur.
MANCINELLUS ait di breuiari in dirimo. Quintilianus in dilema quod grecum eſt.

¶ Ant.o.E.de.pre.ſe.di. Quinta regula eſt q̃ he
ppoſitiões cuz veniũt i cõpoſitionẽ pducũt:vt
eligo is.edo.is.educo is.diligo.is.dedo is.de=
duco is.ppono is.pẽtero eris.pbeo es.ſeligo is.
ſeduco is.ſeparo as.diligo is.diluo is.dijudi=
co as. Qd ſi vocalis ſequaẽ breuiãt:vt deorſum
qd ex de ꝛ orſuz cõponiẽ:dehiſco qd ex de et hi
ſco is.dehinc qd ex de ꝛ hinc. Uerg.iiij.eñ.ſz mi
hi vel tellus optẽ prius ima dehiſcat. Idẽ l.iij.
eã.dona dehic auro grauior ſectoq̃ elephãto.
¶ Pireuro is idẽ.vij.eñ.ſtipitibus duris agitur
ſudibuſve preuſtis.ſeorſum. Idẽ in eſt et nõ.al=
terutrũ pariter nõnunq̃ ſepe ſeorſuz. B di q̃3 cõ

Tenditur a noſtrum:ſed grecis a breuiatur.

poſita duo breuiãt dirimo is. Oui.j.met.hãc de⁹ ꝛ melior litẽ natura diremit.ꝛ diſert⁹ a.um qd tametſi a differo
is deriuaẽ.altero s extrito pmã breuiabit. Hor.in epi.fecundi calices quẽ nõ fecere diſertuz. Illd q̃3 i hoc loco no
tãdum eſt q̃ ſi ppoſitio cõponaẽ cum dictiõe incipiẽte a vocali pterq̃ qd dirim⁹ breuiari aliqñ et repiẽ produci.
Papi.ej.the.deeſt ſeruitio plebes hoc igniſ agẽtes. Hora.i poe.cogitat.vt ſpecioſa dehinc miracula pmat. Aliqñ
fieſ ſyneſis ſiue colliſio. V.i buc. In::pe dameta tu deinde ſeq̃re menalca. Idẽ i eodẽ ope.vir gregis ipſe cap deer
rauerãt:h ego daphnin. Idẽ.vij.eñ.diuitis vber agri troieve opulẽtia deerit. Iuue.dehinc clamore pari cõcurriẽ
ꝛ vice teli. Hor.ij.ſer.red ac age q̃ deinceps pmia riſiſti. Aliqñ expungiẽ vocalis a q̃ dictio cum q̃ cõponiẽ incipit:ꝛ
debeo:qd a de ꝛ habeo.debilis:qd a de ꝛ habilis.dego quod a de et ago.demo quod a de et emo componitur.
¶ Ant. Re in cõpoſitione breuiaẽ:vt refero ers.

Re breuiat ſemper niſi duplex conſona ſubſit.
Refert pro res fert ſeu diſtat porrige ſemper.

Dictio in q̃ due cõſonã tes re ſequuntur pducit re. qñ nõ accipiẽ p eo qd eſt diſtat:nã tũc p duplex
ſſ ſcribiẽ vt primã pducat poſitiõe. Producunt
vero dictiões in q̃b⁹ poſt r ſuccedunt due ↄſonã
tes:aut vna vim duaꝝ habẽs:vt rñdeo rñdes:
reſcribo is.reijcio is.reieci. Nã cũ re prepoſitio natura breuis ſit ſi vſpiã in cõſtructione longa reperiatur neceſſe
eſt hoc fieri ratione duarum conſonantiũ:aut vnius vim duarum habentis:ſed cũ ſupra diximus i conſonantẽ
in principio dictionũ p ſimplici poni:idẽ etiã in cõpoſitis obſeruari in hoc vbo reijcio:qd aliqñ habet vim duplicis
cis cõſonãtis:aliqñ ſimplicis. Duplicis vt apud Uer.iij.ge. Reijce ne maculis infuſcet vellera pullis.idem.v.eñ.
hec fatus duplicem ex humeris reiecit amictũ. Papi.vj.the.ꝛ patria vigil arte lacõ hos reijcit ictus. Simplicis:
vt apud Uer.in buc. Tityre paſcẽtes a flumine reijce capellas.vbi teſte Seruio reijce ca pceleumaticus eſt. Papi.
lib.iiij.theb. Tela manu reijcitq̃ canes.vel poti⁹ dicẽdũ eſt i cõſonãtẽ expũgi:qd ꝛ in hoc verbo ſubijcio repiẽ.
vt apud Pap.in achilleide:ſubijciẽ gauiſus Ulixes. Luca.in.viij.crine iacet ſubijcitq̃ facẽ cõpleta maritũ. Retu
Rettuli pterritũ de refero. li quoq̃ preteritũ ab eo qd refero cũ longũ reperiaẽ p duplex tt ſcribi debet. Hora.ij.epi. Rettulit acceptos regale
le numiſma philippos. Propertius.rettulit ꝛ q̃rulo iurgia noſtra ſono. Cũ vero breuiatur p ſimplex t ſcribendum
eſt:vt apud Suetonium in quodã edicto.fera prelia bello in perſas retulere.ſunt quoq̃ qui illud Catulli [illegible]
tum retuliſſetis:aut in tpe longo retuliſſet legant. Eademq̃ quoq̃ rõne referre cum pro eo quod e[illegible]
p duplex ff ſcribi debet:vnde producit primã:ſed queadmodũ alio in loco diximus non a re ppoſitione:ſed a res
Reppuli. ꝛ fero cõpoſitũ videẽ relatus in ſupino ab eo qd refero reppẽri reppuli preterita ab eo quod eſt reperio reperiſꝛ
repello repellis:cũ hoc verbo reduco reducis prima indifferenti reperiuntur:quare tum ſimplici:tum geminata
cõſonãte:poſt re ſcribi debent. Iuuenalis.dixerit aſtrologos:credẽt a frõte relatũ hamonis. Luc.in.iiij. Defatur=
q̃ globus quãtũ pede prima relato. Lucretius lib.iiij. Id rurſum celi relatã tẽpla receptant. Terẽ.in phormiõe.
quando ab illo illatũ eſt id ſibi rellatum putet:vbi ratione carminis l debere geminari Donatus teſtatur. Luca.
reppulit a lybicis immẽſum ſyrtibus equor. Tibul.nam ciconũq̃ manus auerſis reppulit vndis. Oui.in epi.mes
deea Queq̃ feros repuli doctis medicatib⁹ ignes. Syl.xvj.puni. Troiugenis repulit penos. Proper. Ah. pereat
q̃cũq̃ meracas reppẽrit vuas. Auſom⁹.at q̃ cõdiderat poſtq̃ nõ reppẽrit aurũ aptauit collo quẽ reper.ꝛ laqueũ.
Lucretius in prima.redducit venus:ꝛ redductã dedala tellus. Hora.ij.ſermo.dij tibi dent capta claſſem reddu=
cere troia. Idẽ i epiſto.palma negata macrũ donata reddducit opimũ. Uer.iiij.eiectam claſſem ſocios a morte re=
duci. Relliquie quoq̃ relligio quorum alterum a relinquendo:alterum a religãdo dicitur in carmine ſemp pducta
cta reperiuntur:quare duplici ll ſcribenda ſunt. Uer.j.eñ.troas relliquias danaum atq̃ immitis Achilli. Idẽ in
iiij.relliquias colerem:priami tecta alta manerent.idem.ij.relligione patrum multos ſacrata per annos.idem in
eodẽ.corpora perq̃ domus ꝛ relligioſa deorũ.

Compoſitum nomen ſi finit parte priori
In iota aut micro ſemper breuiabit eaſdem.
Sed produc tibicen:ibidem iungis:ibiq̃.

Exceptio. ¶ Ant. Dictio cõ.hec regula duas ↄtinet ptes.
Prima eſt q̃ dictiões cõpoſite ſiue ſint grece ſi=
Excipe ꝑterea tanti cũq̃:quãti cũq̃:pleriq̃ qualicunq̃:vtriq̃ ibidẽ ibiq̃. ti=bicẽ. ue latine terminãtes i i primã ptẽ cõpoſitiõis
breuiãt illud i:vt olpotẽs qd ab ols ꝛ potẽs cõ
poniẽ:armiger:qd ab armis ꝛ gero.archigenes
qd ab archõ.i.pnceps ꝛ genes gen⁹:anthithe=
tõ qd ab anti ꝛ tethon poſitum. Uergi.iiij.eñ.
Iuppiter olpotẽs precibus ſi flecteris vllis.idem in eodẽ.armiger antumedon vna ols ſcyria pubes. Iuue.addẽ
cat archig ↄnẽ oneroſaq̃ pallia iactat. Perſi⁹.librat i antithethis doctus poſuiſſe figuras. Altera ps ẽ q̃ dictiões
grece terminãtes in o primã ptẽ cõpoſitiõis breuiãt illud o vt carpophorus qd ex carpos ꝛ phoros:hoc eſt ferẽs
fructum

fructū cōponit. Christophor⁹ eodē modo. ferēs xp̄m. Democrit⁹. demophoō Juu. quādo̧ e carpophoro facies tua cōputat ānos. Jd. ppetuo risu pulmonē agitare solebat. Demophoō. Oui. hospita demophoō tua te rhodopeis phyllis. A priori parte regule excipiunt ubiq̧ ⁊ ibidē aduerbia quoꝝ primo ab ubi ⁊ q̧: ⁊ poster⁹ ab ibi ⁊ idē particula cōponit. Uer. ij. en. horror ubiq̧ alos simul ipsa silētia terrēt. idē in. j. voluit in caput att illā ter fluct⁹ ibidē. Tibicē quoq̧ qd ex tibijs ⁊ cano componit duab⁹ breuib⁹ p sincresim cocuntibus penultimā pducit. Juue. ⁊ linguā ⁊ mores ⁊ cū tibijcine chordas. Producūt quoq̧ cōposita q̄ in priori parte cōpositionis declinent: ut plerisq̧ utrisq̧ quātacūq̧ qualicūq̧. Meridies etiā qd a medi⁹ ⁊ dies cōponit o mutata in r antepenultimā pducit. Catul. Jube ad te veniā meridiatū. est eni carmē phaleuticū. ❡ Aduertendū ē qd si dictio cum quā componit semis a vocali incipiat per synalepham exteritur: ut semūcia. quod a semis ⁊ vncia. semihomo. quod a semis ⁊ homo: sesquiuncia

mustus. qd a semis ⁊ ustus. Persius. hereat ⁊ stultis breuis sesquiuncia recti. Uer. viij. en. semihominis caci facies. an potius semihominis caci facies. quoniam in compositione litere que non pronunciant: etiam nec scribuntur. ❡ Christ. Dictio cōposita. multas dictiones q̄ hunc auferūt in regulis particularib⁹ reperies. ut q̄drigē: october. nā dictiōes cōposite reliquis vocalib⁹ terminatā habētibus priorē partē cōpositiōis quā in regulis particularibus queri debēt: ut usucapio usucapionis. Qd si illa prior pars natura erit loga semp existimabit lōga. Juue. v. saty. volucres: ⁊ phenicopterius ingens: ubi illud , i in phoeni. lōga est extincto. nā phoenix cis. dicim⁹: ⁊ inde phoenissus a. um. Uer. hunc phoenissa tenet dido. ❡ Ant. preterita duaꝝ syllabaꝝ pducūt ex illis priorē: ut feci a facio. legi a lego. movi a moveo. cavi a caveo. quāuis in prima hic positio breuiet: nihil̄ min⁹ in ptō pducit. preter sex que in his sex hic explicant cū suis cōpositis: que sunt bibo is. bibi. ebibo is ebibi. Mart. Diruit ardentes anido bibit ore fauillas. Scindo is. scidi: abscido is. scidi: rescido is. scidi. Pap. l. viij. the. oras pectoraq̧ ⁊ viridē scidit horrida veste. Luc. l. iij. q̄ mare tellurē seu aut obruit undiq̧ aut scidit. findo is. fidi. diffindo is. fidi. f. l. viij. ⁊ media aduersi liquefacta tpa plūbo diffidit: ac multa porrectū extēdit arena. Do as. dedi. reddo is. reddidi. trado is. tradidi. Uer. ij. enei. Uidi tū deiphobi dedit ampla ruinā. Sto stas steti. obsto as obstiti. consto as cōstiti. resto as. restiti. idē in. v. his magnū alcidē cōtra stetit: his ego suet⁹. ❡ Fero fers tuli. circūfero ers: circūtuli. cōfero ers. cōtuli. Oui. j. met. ⁊ tulit ad clunienē epaphi cōiuncta matrē. Juui quoq̧ ptm̄ ab eo qd est iuuo as. Catul. ad ortalu breuiauit dicens. non ita me diui vera gemūt iuuerit. sunt q̄ legāt iuerit p iuuerit: sz hmōi syncopes nō inaudita est. habētia vero vocalē añ vocalē nihil dubiū ē breuiare: ut ruo ruis rui. nuo is. nui. luo is. lui. ❡ Supina duaꝝ syllabaꝝ pducūt ex illis priorē. lauo as. lautū. moueo es. motū. nuo is. nutū. breuiant vero eadē supina que hic explicāt cū suis cōpositis. ❡ Do das datū. reddo is redditū. trado is traditum. Uer. j. en. Postq̄ introgressi ⁊ corā data copia fandi. ❡ Sto stas steti tū. Luc. in. x. his ascripsit aquis quoꝝ stata tpa status. deriuata quoq̧ eādē legē seruant: ut statio onis. status us. statera re. Uer. ij. en. nūc tm̄ sin⁹ ⁊ statio male fida carinis. Oui. iiij. fast. hic stat⁹ in celo multos permāsit in annos. statur⁹ tn̄ participiū futuri in rus semp pducet primā. Luc. in. vj. Unaq̧ percussit positū simplegas inanem ⁊ statura redit. Cōposita vero que mutāt a in i semper breuiāt: que vero nō mutāt pducunt: ut p̄sto as. p̄stitum p̄statū p̄stat⁹ p̄statur⁹. cōsto as. cōstitum cōstatū cōstatur⁹. Luc. in. iij. Cōstatura fides superum. ❡ Cieo vel cio cis citū citum. Oui. ij. Met. obuius ire polis nec te citus auferat axis. Cōposita vero tum breuia: tum producta reperiunt: ut excio cis. exciui excitū vel excitū. cōcio cis. ciui. citum vel concitum. accio is. ciui citū vel accitum. Papi. iij. the. excitus ⁊ longā iampudē indignantia pacē. Uerg. iij. enei. excitum ruit ad portus ⁊ littora complent. Flaccus. v. argo. ipse amet tā is. cōcita furoribus arma. Uer. j. enei. regnis accitu chari genitoris adumbram. ❡ Sero is. seui satū: ⁊ ab eo cōposita: ut cōsero is. seui. situ. assero is. seui situ. Uerg. in buc. Dulce satis humor. Oui. cōsitaq̧ arboribus ficea reliquerat arua. Sino is. siui. litum: ⁊ ab eo cōposita desino is. siui. desitum. Jdē in. ij. met. hic situs est phaeton currus auriga paterni. Cice. pro cornelio. ceptū iungit per eos qui volebāt delitum per hunc q̄ discessit. ❡ Rho is. rui ruitur facit in supinis. sz ab eo cōposita rutū. que omnia breuiant: ut obruo is. tum. diruo is. rui. tum. eruo is. rui tū. Oui⁹. in epi. pene. obrutus infamis esset adulter aquis. Jdē l eadē. Diruta sunt alijs: vni mihi pergama restāt. ❡ Lino is. liui vel leui tum. ⁊ ab eo cōposita: ut oblino litū. illino tum. Uer. iiij. geor. parib⁹ lita corpa guttis. Oui. in epi. cana cera oblit⁹ a dñe cede libell⁹ erit. Luc. in. viij. illita tela dolis nec marte comin⁹ vnq̧. Eo is iui itū. ⁊ ab eo cōposita: ut p̄tereo is. p̄tiui. ⁊ ab eo itū. Oui. j. meta. Sz itū est l viscera terre. Uer. viij. en. O mihi p̄teritos referat si iuppiter annos. idē in. x. morte obita q̄les fama est volitare figuras. Ambio is. qd ab am ppositiōe inseparabili ⁊ eo cōponit: tū breuiare tū pducere reperit. Nā ambit⁹ us nomē breuiat. Luc. l. j. Letalis ambit⁹ urbi ambit⁹ ta. tū. pticipiū pducit: ut vale. v. argo. ambitūq̧ senē pmissaq̧ vellera puppi. Oui. j. met. iussit et ambire circūdare littora terre. Queo ꝗs quiui quitū: ⁊ ab eo cōpositū nequeo is. iui. itū. Tere. l eexyra. Nā cū cōprehēsa nata forma in tenebris noscere nō q̄ta ē. Reor is. ratū. Uer. ij. en. Nos abijsse rati: ⁊ vēto petijsse mycenas. ⁊ ab eo deriuatū nō breuiat. ❡ Ex vi ptō. qd supina polisyllaba nā de disyllabis pauloante posuit regulā si formāt a ptō p̄fecto idicatiui mod⁹ terminato in ui: ui mutata l tū in quacūq̧ cōiu. pducunt penultimā: ut omo as. aui. atū. Pecto is. quēadmodū li. ij. diximus qd l ptō pectiui fecit l supino pectitū pe. breuiauit. Colu. rex: ubi iā puro discrimine pectita tell⁹: sz suspicamur ab alio ptō hoc eē pectiui qd l vsu nō repim⁹. ❡ Preterita ge. pri. syllabā. de ptis plurū syl. itelligit: nā de disyllabis supi⁹ regula tradita ē. fuerūt aūt duo tm̄ do & sto scholia inq̧ illa breuiāt utrasq̧ sylla. ut pio is. pepi. disco is. didici. tūdo is. tutudi. pāgo is. pepigi. pūgo is. pupugi. tāgo is. tetigi. pello is. pepuli. tollo is. tetuli. cano is. cecini. Si vero post sedaz syl. sequāt due cōsonātes pducūt illā: ut mordeo es. di. tōdeo es. totōdi. spōdeo es. spopōdi. pēdeo es. pepēdi. posco is. poposci. pcoks. pepci. pēdo is. pepēdi. tēdo is. tētēdi. fallo is. fefelli. curro is. cucurri. Cedo q̧z ⁊ pedo tacetis nō sequūt due cōsonātes et pducūt. ut cecidi: pepedi. Juu. ebri⁹ e petulās si quē q̧ forte cecidit. Hora. ij. ser. nā displosa sonat quātū vesica pepedit. Jn cōposite

Omnia preterita profer dissyllaba longa.
Findo fidit breuiant: strido stridit: ⁊ dedit a do.
Et bibo dat bibit: ⁊ fero dat tulit: ⁊ stetit a sto.
Sed si vocalis precedit corripiatur.
Longa supina manent dissyllaba sede priori:
Hec breuiant primas ⁊ que componis ab illis.
Et status atq̧ datus ratus ⁊ rutus ⁊ satus hisq̧
Et situs ⁊ litus ⁊ citus ⁊ quitus atq̧ itus addes.
Ex vi preterito ui in tum faciente supinum.
Preter sex tantum iam dicta penultima longa est.
Quod si preteriti geminetur syllaba prima:
Utraq̧ corripitur: nisi duplex consona tardet.
Cedo cecidit dat: cui iunges pepo pepedi.
Que si compones ex his disiunge priorem.

Preterita dissyllaba primā producunt.

Findo.

Sto.

Fero.

Supina dissyllaba producuntur.

Sto.

Cico vl' cio

Sero.

Lino.

Supina polysillaba.

tiōe q̄ȝ eadē rō seruaṫ: nā illaꝝ primā syllabā in cōpositione mittunt alterā ꝑducunt aut breuiant fm ea q̄ diri: vt fallo is. fefelli. refello is. refelli. cado is. cecidi. abscindo is. abscidi. pello is. pepuli. ꝯpello is. cōpuli. tūdo is. tu tudi. contundo is. contudi. Hora. ii. episto. durā qui cōtudit hydram. antiquiōres tamen eandem produxerūt: vt Ennius. troiqȝ valētes ꝯtudit crudelis hyēs.

Composita simplicium sequuntur normam.

¶ Ant. Dictio deriuata ⁊ cōposita: qō tāta est vocalis l dictiōe deriuata ⁊ ꝯposita quāta fuit i dictione ꝓmitiua ⁊ simplici: hec regula ptȝ satis simi:: velde regulā adhuc declarat dicēs: qō si vocalis in voca. mutaṫ. nihilomin⁹ eadē quātitas manet: vt ab in ⁊ amicus cōponiṫ inimic⁹ a mutata in i, manēte eadē cōsonāte hoc est in: ergo vtraqȝ vocalis hoc est a in simplici ⁊ i in cōposito breuiaṫ. rursus ab inimico deriuaṫ inimicitia manente eadē syllabaꝝ quātitate. diphthong⁹ q̄ȝ eadē rōne in vocalē lōgā semꝑ vertiṫ: sicut: cedo: occido: ledo: collido: plando: explodo: claudo: includo. qō si ꝯsonās mutet: aliā rone sequi debem⁹: nā cūdū est ad ꝑmas atqȝ medias syllabas Esto exēpli gr̄a iuuenis breuiat ꝑmā iunior ꝑducit eādē: ⁊ eodē mō iuuo: cado: fouco: bis nouē: decē: primas breuiāt: ab illo tñ deriuata iucundus: iumentū: fasus: fomes: bini. noni: deni: q̄ȝ mutāt cōsonātes ꝑducūt easdē. Habet tñ hec regulā exceptionē: nā a supinis verboꝝ ꝑme cōiugationis in atū excūtib⁹ frequētatiua deriuanṫ: vt formanṫ poti⁹ a lōga in i breuē mutata: vt ab iperatu impito as. a minatu minitor aris. a portatu portito as. Preter

Ecce verba meditatiua aut si mauis desideratiua a q̄ formantur.

verba q̄ dicunṫ meditatiua vel poti⁹ desideratiua formanṫ q̄ȝ ab vltio supio qō in u lōgū desinit addito rio. vt ab esu esurio: a mictu micturio: a partu parturio: in q̄b⁹ u breuiat. Iuue. esurit itactā paridi nisi vēdat agauē. Idē. nec eb⁹ hic ponūt lecticas: micturiūt hic. A no q̄ȝ nas nam natū prima longa deriuaṫ nato natas eadē ꝑbreui. Uer. in v. cū illū labētē teucri ⁊ misere natātē. ⁊ a nosco is. noui notū ꝑma lōga deriuaṫ noto notas eadē breui. Uer. l buc. parta mee veneri sunt munera: nāqȝ notaui. Agnit⁹ quoqȝ ⁊ cognit⁹ a not⁹ cōposita breuiāt. Iuue. agnit⁹ accipies iubet a ꝑcone vocari. Iuue. in. iiij. calida mihi cognit⁹ arte egypto. Igiṫ ex breui syllaba plerūqȝ fit longa nō modo manēte eadē cōsonāte sed etiā eadē vocali: vt a rego regis: rex: regula: a lego is. lex legis: a lateo tes. laterna e. a sedeo es. sedes is. a vomo is. vomis eris. a voco cas. vox cis. a venio nis. venia nie. ab humeo es. humor. oris. a rapio pis. rapū pi. a ligo as. ligula le. a macro macero as. a vicio vitugo as. a iugo iugerū ri. ab italia ital⁹ itala italum. a sicilia sicul⁹ a. um. a cerere cerit⁹ a. um. a sec⁹ aduerbio secius. ⁊ mutata vocali ab homine human⁹ a. um. Ecōtrario ex syllaba lōga fit breuis: vt a dico dicax acis. a luceo lucerna e. ab arceo arista e. a mole molest⁹. a chio chius: ab asia asi⁹. a sopio sopor oris. a frāgo fragor oris. ⁊ fragilis. a sagio sagax acis. a vado is. vadū i. a disiero is. disert⁹ a. ū. a iuro as. deiero as. ⁊ peiero as. ab equo equas equale. a fido is. fides ei. ab odi odisti odiū odii. a sutilis sutorius. a quatuor quater. a farre farina e. a tigno tigill⁹. a signo sigillū. ab offa ofella ofelle. a m⁹ mo mamilla le. a lotus lotium tij. a fatu fatuus a um. ab acer acerbus acerba acerbum. a femina femur oris. Sed de his in primis atqȝ medijs syllabis diximus.

¶ De crementis nominum. Cap. ij.

¶ Epitome.

Nominum quātitatem per generale dogma quod hoc tribuit capite monstrat: iuuenem autem ignorare quid sit crementū non puto: si sit: huius capitis cum instruet lectura.

De crementis nominū. Reliqui omnes artis grāmatice ꝑceptores quos ego vnqȝ legi quantitatē syllabarum nominis per declinationē primum: dein de ꝑ regulas particulares quas de primis medijs atqȝ vltimis syllabis scripserūt sparsisse video: fecerūt illi fortasse hoc recte: sȝ ad pueroꝝ eruditionē non satis cōmode. Nos tamen qui hanc curam suscepimus: vt nil illis ediscendum proponeremus quod nō illa etas possit capere: separauimus a declinatione hāc syllabarū perplexitatē: nec per numerosas illas regulas sparsim diffudim⁹: sed in vnū quasi cōspectū in hoc secundo capite cōpegimus qō est de crementis nominū.

Ex a mittit atis genitiuus et est breuiand⁹.

Onis ⁊ enis ab o producit: inis breuiatur.

Crementum quid sit.

Crementum vero nominis diciṫ quoties gtūs singularis crescit sup primā nolat. m positionē: idqȝ aut in singulari: aut in plurali. Agit itaqȝ in primis de cremēto singulari: sȝ potissimū tertie declinationis: q̄ȝ primū nō habet crementū: nisi cū mittit genitiuū in a: secunde tamē in r. desinētibus que cum tertia declinatione cōfunduṫ quarte ⁊ quinte ad generalē regulā de habētib⁹ vocalē ante vocalem referēda sunt.

In o terminata.

¶ In a igiṫ desinētia que omnia greca sunt mittētia genitiuū in atis. breuiant syllaba quā superat crementū: vt dogma atis. poema matis. schema atis. ¶ In o exeūtia l onis vel in enis producūt. vt cerdo onis. mango onis. anio anienis. nerio enis. Exeuntia vero in is breuiāt vt virgo inis. apollo inis. Nota vero greca in on desinētia si ad declinationē latinā in o reducanṫ etiā breuiant si apud grecos breuiabant: vt agamēnon onis. Papin. in achilleide. Stimulatqȝ agamēnō volentes. ¶ In c. duo tantū sunt lac lactis. qō positione ꝑducit halec halecis. qō natura. Mart. capparis ⁊ putri cepas halece natantes: q̄ȝ pro pisce etiam possit accipi.

In al neutra.

¶ Ant. In al neutra ꝑducūt: vt aial alis. tribunal lis. vectigal alis. Masculina ꝟo breuiant: vt h sal salis. hānibal lis. Uer. j. cū. vela debūt leti: ⁊ spumas salis ere ruebāt. Iu. expēde hānibalē: q̄t libras i duce sūmo. Ualc. Prob⁹ grāmatic⁹ ꝓstātissim⁹ referēte Gel. li. iiij. hānibalis ⁊ hasdrubalis ⁊ hamilcaris ⁊ hmō nola barbara ita ꝓnūciabat vt penul. circūflecteret: qō nisi lōga eēt fieri nō poterat: tñ vnum tm̄ Ennij poete tetrametrū attulit ex eo libro q̄ scipio inscribiṫ. i. q̄ ꝑpṫ hānibalis copias ꝯsederāt: vbi sexta syllaba necessario dȝ eē lōga: q̄ȝ tertius pes spōde⁹ ē.

Al alis neutrum producit: sed breuiat mas.

Nomen in il elis protendit: dic ⁊ hebreum.

Unus in ol. est sol crementum porrigiturqȝ.

Il breuiabit ilis. ul ulis cui iungere debes.

An anis produc atqȝ en si mittit in enis.

Quod si mittit in is breuiat. In porrigit inis.

On modo producit: modo corripit o genitiui.

Si tenet o magnum producit: si breue curtat.

In el omnia sunt barbara niel ⁊ fel de mptis.

In il terminata. l ol ⁊ in ul.

In an finis.

Iu el desinētia olā sūt barbara ꝑterqȝ duo monosyllaba mel ⁊ fel. Quod si ad nraȝ declinationē: vt alio l loco diximus referāṫ: adiectione syllabe id fieri dȝ: vt michael michaelus: israel elis. penul. lōga: sȝ q̄ȝ nostri sub terminatiōe barbara audēt inflectere merito debēt ꝑduci quidē in el lōge finiunṫ: qō ⁊ grecis ꝑ e lōgū scribi cōsueuerūt: vt michaelis. gabriel elis. Mel vero mellis ⁊ fel l s. positiōe duplicis ll ꝑducunṫ. ¶ In l breuiāt vt vigil lis. tanaquil lis. ¶ In ol vnū repiṫ tm̄ sol. lis. qō ꝑducit. In ul breuiāt vt cōsul is. ꝓsul is. exul is. ¶ In an ꝑducūt vt acarnā acis

nanis. Oui. li. iiij. me. amnis acarnanū letissim⁹. pean anis. Uer. vj. eñ. letū peana canētes. ¶ In en q̄ mittūt gtm̄ in enis pducūt: vt ren nis. splen enis. syrē enis. Per. q̄d faciā: sz sum petulāti splene cachino. Hora. lyrenū scopulos ꝛ circes pocula nosti. ¶ In inis vo breuiāt: vt numē inis. volumē nis. In i p ı latinū vl̄ i yn p y grecū pducūt: vt delphin inis. salamin inis. phocyn cynis. Uerg. in buc. orphe⁹ in syluis inter delphinas arion. Hor. j. car. teucer salamina patreq;. Oui. iiij. me. squallebāt late phorcynidos ora meduse. In on ptim breuiāt: ptim pducūt: nā q̄ apud grecos mittūt gtm̄ i onos p enul. p o micrō breuiāt: vt demō onis. canō onis. Lycaō onis: peon nis. amithaon onis. agamēnō onis. eson onis. amphiō onis. ixiō nis. pthaō onis. sydō nis. mēnō. emathiō onis. Oui. j. met. feda lycaonie referēs cuiuia mēse. Idē in. v. vel nos emathyes ad pnas vsq; niuosos. Uer. iij. phillirides chirō amithaoniusq; melāp⁹. idē. iij. eñ. res agamēnonias victriciaq; arma secut⁹. Oui. vij. me. ꝛ casu subito formosior esone nat⁹. Itē. xij. met. duxerat hyppodamē audaci ixione nat⁹. Papi. l achil. cūq; suo memorāt natas āphiōe thebas. Oui. x. met. Accipe me gtm̄ dixi pthaone nate. Mar. q̄d tor⁹ a nilo q̄d sindone tinct⁹ olēti. Uer. j. eñ. consq; acies ꝛ nigri mēnonis arma. Que vo apō grecos mittūt gtm̄ i onos p omega penul. pducūt eādē: vt amydō onis. ancō onis. babylō onis. atherō onis. caulō onis. colophō onis. crynō onis. cydō onis. ōmō onis. daphnō onis. dolō onis. emathiō onis. helicō onis. lacō onis. ladō onis. nasamō onis. oxō onis. latanō onis. porphiriō onis. pithcō onis. sanson onis. sinō onis. sycō onis. salomō onis. triō onis. trygō onis. Iu. hic alta syciōe ast hic amidone relicta. Catull⁹. q̄q; ancona gnidūq; arenosam colis. Mart. assidu⁹ iacet nec babylona labor. Prop. saxa cithconis thebas agitare p artē. Uer. iij. eñ. caulonisq; arces ꝛ naufragiū scyllaceū. Luc. l. viij. ꝛ placidi colophona maris spumantia puc. Oui. vj. me. q̄q; suā secur⁹ arat Creymona colon⁹. Luc. l. viij. illud ꝛ libie numidas ꝛ creta cydonas. V. l buc. pastor mušā damonis ꝛ alphesibei. Mar. daphnōas platanos ꝛ aerias cyparissos. Oui. l epi. penc. retulit ferro rhesū dolonaq; cesos. ver. emathiona liber: cornicū sternit asilas. idē. vij. eñ. pādite nūc helycona dee cātusq; mouete. Pa. xij. theb. tādē spat⁹ nuda de plebe laconū. Oui. j. me. donec arenosi placidū ladonis ad amnē. l. l. li. vij. cranimū nasamona tyrū sup ipse iacebat. V. iij. eñ. armatūq; auro circūspicit oriona. Mar. ꝛ nomē pzal. ni ꝛ porphiriōis hz. Pa. vj. the. ꝛ fulco petcona domāt resluūtq; meatu. Syl. orraci fugite lfausti sasonis arenas. V. ij. eñ. talib⁹ insidus piuriq; arte sinonis. Oui. ij. me. ceruleos hz vnda deos tritona canoꝝ. Mar. captabit tepidū dextra leuaq; trygona. Sūt q̄dā hūtia idifferētē crem̄ētū: vt lydō nis. egeō onis. edō nis. V. j. eñ. atq; eq̄dē teucrū meminisidona venire. l deriuatis tū pducta: tū breuis repit: q̄d ipm argumēto fuerit l pmogenito syllabā eē mediā q̄ apud Home. sp pducta legat. V. j. eñ. obstipuit pmo aspectu sydonia dido. idē l. iiij. sydoniā picto chlamydē circūdata lymbo. ꝛ iteꝝ l eodē. ꝛ q̄s sydonia ex vrbe reuelli. Egeō q̄z. Oui. ij. me. pducit dicēs. egeona suis imania terga lacertis Claudia. breuiauit cū dixit. hec cētū gemini strictos egeonis enses. Edō pterea mōs siue pmōtorium thracie. q̄ mediā hz scdā ex deriuatis lz cognoscere. q̄nq; eñ pducit: vt apō Uer. xij. eñ. ac velut edoni borce cū spūs alto. Oui. ptin⁹ l syluis mēes edonidas ols. q̄nq; breuiat. idē in. ij. de reme. ibat vt edonis referens trieterica baccho. Luc. in. j. edonis ogygio decurrit plena lyco. Syl. iiij. puni. edonis vt pangea sup trieteride mota.

Nomen quod fit in ar genitiuo protrahit aris.
Sed breuiat cesar cum nectare parq; iubarq;.
Atq; arar ꝛ bacchar peregrinaq; nomina quedam.
Tertia quod nomen declinat siue secunda:
Si finitur in er breuiabis. Demis iber: ver.
Grecum nomen in er modo curtat vt ether ꝛ aer:
Et modo producit. vt crater: iunge character.
Sed breuiat treuir. ꝛ vir cum martyre gadir.
Porrigit oris ab or: breuiant sed marmor ꝛ equor.
Et memor atq; arbor: grecum quoq; iungitur illis.
Et quod cōponit corpusq; puerq; decusq;.
Ur breuiabit vri vel vris: sed fur dabit uris.
As atis produc. Breuiant sed vas vadis ꝛ anas.
Additur bis anas: ꝛ ados capientia greca.

¶ Ant. In ar pducūt vt puluinar ris. cochlear cochlearis. Breuiāt vo cesar aris. ꝛ q̄ sequunt. Uer. l buc. ecce dionei pcessit cesaris astrū. idē l eodē li. aut ararim pth⁹ bibet: aut germania tigrim. idē l. iiij. eñ. It porte iubaris exorto delecta iuuēt⁹. idē l buc. ꝛ cātare pares ꝛ rñdere parati. idē l. j. eñ. aut cū loquētia mella stipāt: ꝛ dulci distēdūt nectare cellas: idē ver. l buc. errātes ederas passiz cū baccare tell⁹. ꝛ nota pp̄ria barbaroꝝ: vt hamilcar aris. aspar aris. bostar bostaris. gaspar aris. balthalar aris. sz hec quēadmodū supra pbi: atq; gellij authoritate dixim⁹ pōt ēt pducere: sz frequētior vsus vz vt breuient. In er siue sint scde declinatiōis siue tertie breuiant cremētū: vt puer ri. socer ri. passer eris. mulier eris. Neo eñ vnq̄ dixit q̄ mulier l obliq̄s pduceret pter vnū Pris. neq; l locis illis in q̄b⁹ de hoc agebat: sz l libello de accētu: quē multi authoris illi⁹ nō eē putāt. Alexādrū vo quātitacian⁹ aliis l locis teliati sum⁹. Cū vo q̄dā afferūt illō Lucr. ij. ca ē mulieris origo. Lucre. nō mulieris sz muliebris scripsit. Producūt vo ex latinis hoc ver ris. V. j. ge. vere nouo gelid⁹ canis cū mōtib⁹ humor. Et nota greca q̄ p e lōgū ab illis scribunt vt iber ri. vl' iber ris: celtiber celtiberi. Luc. l. iiij. Sailoꝝ celte miscētes nomē iberis. Martia. in epigrāma. vir celtiberis nō tacende gentibus. est eñ trimetrum iambicum. ¶ Biser eris. Flacc⁹ quinto argonautice. biseresq; vagi philereq; a nole dicta littora. populi sunt pōti. ¶ Crater crateris. Uergilius in bucolicis. Crateraśq; duos statuā tibi pinguis oliui. ¶ halter. eris. Mart. alia. Quid percūt stulto fortes altere lacerti. ¶ Physeter physeteris. Ruffus in ara. delphines virides ꝛ physeteras anhelos. ¶ Et eodem modo clister clisteris: climater climateris: brachionister brachionisteris: character characteris: cremaster cremasteris. later lateris. panther pantheris. stater stateris. sother sotheris. prester presteris. ser seris. nam ab eo quod seres singularis numerus effertur ser. Sidonius apollinaris. Assyri⁹ gemmas: ser vellera: thura sabeus. ¶ In ir tam secunde q̄ tertie declinationis breuiāt vt vir viri: treuir treuiri: gadir gadiris: martyr marty[ris]: gadyr: gadyris. quod breuiari dicimus nō pōt probari nisi ex proportione: q̄q̄ Dyonysi⁹ poeta q̄ perihegesi[n] orbis scripsit producere in actō dixit gadira per ei diphthongō in penultima. ¶ In or pducūt. vt amor oris: decor decoris: color coloris. Breuiāt vo arbor arboris: q̄m ab arbore deriuatur: equor equoris: marmor oris. Et nota cōposita a puero corpe ꝛ decore: vt publipor oris. marcipor oris. que ratiōe originis breuiare Pri. est author. tricorpor oris. Uer. in. vj. ꝛ forma tricorporis vmbre. Indecor indecoris. dedecor dedecoris. Uergi. lib. xij. eñ. neq; me indecoꝝ germina videbis. Ador tum breuiare: tum producere Priscianus authoritate pbat Ennij hic adoris dat primitias sibi sanguine ibat. Idē. illā sponte satos adoris strauisse maniplos idē pduxit alio in loco. emicat in nubes nidoribus ador. Adore⁹ ab eo q̄z deriuatiuū verg. pducit. vij. eñ. Instituūtq; dapes ꝛ adorea liba p herbā. Nota quoq; greca q̄m mittunt gtm̄ in oris penultima per o micron breuiat: vt nestor nestoris. Oui. xiij. met. q̄ licet. eloq̄o fidū

Marginal notes (right margin, in order): In en. — In in. — In on desinentia. — habētia dissferēs cremētum. — Biser. — Physeter. — Ser. — In or terminata. — Puer corp⁹ ꝛ decor etiam suis compositis.

quoq; nestora vincat: hector hectoris. Uer. iiij. en. hectoris andromache pyrrhin cõcubina seruas. Rhector rhetoris. Iuue. de cõducẽdo loquit iam rhetore thule. ❡ In ur breuiãt tã scõe q̃ tertie declinatiõis: vt satur ri. vultur ris. iecur oris. fur furis: pducit. Uerg. q̃d dñi faciẽt audẽt cũ talia fures. ❡ In as pducũt. vt bonitas atis. pietas atis: estas atis. societas atis. Breuiant vero mas maris. persi. atq; marẽ strepitu fidis intendisse latine. Uas vadis. Hora. j. ser. Ille datio vadib⁹ qui rure extractus i vrbẽ est. Anas anatis. Ruffus in aratro. latipedẽq; anatem cernes excedere ponto. Mart. ⁊ anatis habeas vropigiũ macre. est em̃ trimetrum iambicum habẽs in primo loco tribrachũ. Macer quoq; anseris aut anatis mixta pinguedine tauri. Et nomina greca mittentia genitiuum in adis vt pallas adis. Uerg. j. en. interea ad templum nõ eque palladis ibant: troas adis. idem in. v. Et procul in sola secrete troades acta. Arcas arcadis. idez in bucco. ambo florentes etatibus: arcades ambo.

In u terminata.

In es finita

❡ Ant. In es mittẽtia gtm̃ i itis vl' i etis cremẽtum breuiant: vt stipes tis. ver. puul⁹ exusto remanebat stipite fum⁹. Abies tis. idẽ. ij. edificãt sectaq; intexũt abiete costas. Ceres ris. idez in j. tum cererez corruptã vndis cerealiaq; arma. Producunt vo quies tis. ⁊ ab eo cõpositum inquies tis. locuples etis. persi. i locuplete penu defensi pignib⁹ vmbris. magnes etis. q̃d hoc grecũ ẽ. Luc. ⁊ magnetes eq̃s minye gẽs cognita frenis. Heres dis. Mar. heredẽ Fabi⁹ labienuz ex asse reliqt. Merces dis. Uer. ij. ge. cogẽdo in sulcũ ac multa mercede domãde. Et nota greca mittẽtia gtm̃ i etis: vt dares etis. rhãnes etis. lebes tis. tapes etis. fo. v. eñ. Creber vtraq; manu pulsat fo saiq; dareta. idẽ i. ix. eurial⁹ phaleras rhãnetis ⁊ aurea bullis. Oui. i epi. briseidis. viginti fuluos operoso ex ere lebetas. Sil. iij. pũi. illũ sydonio fulgentẽ ex ere tapeda. In is mittẽtia gtm̃ in idis breuiãt: vt cuspis idis. thebais idis. vl' in inis. vt sanguis sanguis: vel eris. vt cucumis eris. puluis eris. cinis eris. vomis eris. Producũt vo mittentia gtm̃ i itis vt glis gliris: vl' i itis. vt dis tis. samnis itis. Oui. breuiauit dicẽs. ⁊ pulsata nigri ianus ecca ditis. Nota greca in in: vel i is desinẽtia ⁊ q̃ mittũt gtm̃ i inis: vt delphin vl' delphis delphinis salami vl' salamis minis. eleusin vl' eleusis sinz. phorcin vel phorcis inis. In os pdu. siue mittẽtia gtm̃ i oris siue otis. siue i odis. vt ros ris. lepos oris. rhinocheros tis. monoceros otz. nepos tis. custos odis. nã mittẽtia gtm̃ i oris supra dixim⁹ pducere cũ de vocali añ alterã vocalẽ agebam⁹. Breuiãt vo bos bouis: ⁊ cõposita a potis ⁊ pote cõpos ꝯpotis: ipos tis. ❡ In us mittẽtia gtm̃ i oris vel i eris vl' i odis breuiãt: vt corp⁹ oris. tps oris. vuln⁹ eris. sidus sideris: trip⁹ odis. edip⁹ odis. ❡ Producũt vo mittentia gtm̃ i utis. vel i udis. vt sal⁹ salutis. virtus

Es breuiabit etis vel itis. Sed deme quietis.
Et magnes: locuplesq;: ⁊ grecum quod facit etis.
Merces mercedis illis iungatur ⁊ heres.
Datq; ceres cereris: quod solum in ris breuiabit.
Nomen in is quod mittit idis: vel eris breuiauit.
Illud producit quod mittit in itis ⁊ iris.
Et que dant inis. de sanguis sanguinis erit.
Protrahe nomen in os: quod mittit in oris ⁊ otis:
Custos custodis producit: bos bouis arctat.
Et que componit potis ⁊ pote compos ⁊ impos.
Us breuiabit eris ⁊ oris: pecus hec pecudisq;.
De pus erit odis: tibi sit pro teste melampus.
Sed palus ⁊ subscus atq; incus ⁊ quod in utis
Tendunt obliquos: intercus utis tibi prebet.
Telluris: venerisq; dabunt tellusq;: venusq;.
Si monosyllaba sunt genitiuus porrigit uris.
Crementum breuiat s consona si preit illi.
Porrige seps ⁊ plebs diphthongo: greca notentur.
Tenditur ex illis pars quedã: pars breuiatur.
Sed capitis breuiat caput: ⁊ sua compositiua.

Nõ's greca mittẽtia genitiuum in etis.

virtutis. iuuẽt⁹ iuuẽtutis. senect⁹ utis. seruit⁹ itis. inc⁹ incudis. sub sc⁹ udis. pal⁹ paludis. Breuiant vo ex mittẽtib⁹ gtm̃ in utis. interc⁹ intercutis. ex excuntibus in udis. pecus pecudis. ❡ Monosyllaba vero q̃ mittunt genitiuũ in uris producũt. vt ius iuris. thus thuris. crus cruris. rus ruris. ❡ In s precedente aliqua consonãte breuiãt: nisi sequantur due cõsonãtes: vt arabs arabis: celebs bis: chalybs bis. scobs bis. scrobs scrobis: hyems mis. lelaps lelapis: daps pis. princeps pis. particeps pis. inops opis: a capite cõposita breuiãt vtrũq; cremẽtũ: vt biceps bicipitis. anceps ancipitis. Producunt vo duo seps sepis. pro quodam serpentis genere: plebs plebis quod a quibusdã per e diphthongũ scribitur atq; ab antiquioribus hec plebes plebis declinabatur. Uerg. in buc. Sepibus in nostris paruã te roscida mala. ❡ Et nomina greca in ops desinentia que per o mega scribunt: vt hydrops hydropis: cyclops pis. conops conopis: in quib⁹ o producitur: tuz ex obliquis: tũ ex deriuatis licet intelligere. Hora. ij. episto. si non vis sanus curres hidropicus ⁊ m. Macer tamen breuiauit dicens. hydropicis sic humores desiccat acutos. Uer. iij. ge. at gen⁹ e syluis cyclopũ ⁊ montibus altis. Conops interpretat culex a q̃ Iuuena. fecit conopeũ pro genere quodam tentorij ad arcedos culices: ait eñ vt testudineo tibi lentulẽ conopeo. est namq; spondeus in quinto loco. Europs europis rex fuit sioymorum: a quo vt quidam putant europa dicta est; ergo europa deriuatũ ostendit in primogenito crementum produci. Uerg. j. eñ. europa. atq; asia pulsus. Que vero per o micrõ scribunt breuiant: vt cecrops cecropis: epops epopis. Ouid. ij. metamor. Uirginibusq; tribus gemino de cecrope natis. Uerg. iiij. enei. vltimus ethiopum locus est. Gryps et cinyphs in cremẽto alterũ producit: alterum breuiat. Uergilius in buc. iungentur iam gryphes equis euoq; sequenti. Idem tertio geor. cinyphij tõdẽt hirci setasq; comãtes. in t breuiant. vt caput tis. occiput tis.

Monosyllaba que mittunt genitiuos in uris.

Conops.
Europs.

❡ Ant. In ax pducũt. vt pax pacis: audax cis. Fax cis. breuiat. Uer. in buc. mopse nouas incide faces: tibi ducit vxor. Ex grecis partim pducunt: vt thrax cis. aiax aiacis: siphax siphacis. Uer. iij. eñ. thraces arant acri quondaz regnata Licurgo. Idẽ in. j. vnius ob noxam ⁊ furias aiacis oilei. Iuue. tolle tuũ pcor. hãnibalẽ victũq; siphacẽ. Oui. j. fa. postera lux oñt supat masinissa siphacẽ. Clau. tñ breuiauit dicẽs. Cõpalum⁹ darũ siphacẽ tractũq; intelle. Partim

Quod fit in ax nomen producit: fax breuiabit.
Ex grecis partim producũt: pars quoq; curtat.
Nomen in ex breuiat. producit in gis duo: rex: lex:
Et viber: halex: ⁊ vernex: greca notentur.
Protrahit ix icis. Nonnulla tamẽ breuiantur.
Sunt ea coxendix: hystrixq;: filixq;: larixq;.

Atq3 calix τ pix τ onis varixq3 salixq3:
Bebrix atq3 cilix: τ crix: natrix quoq3 serpens.
His numeres in gis mittentia: nix niuis addes.
Ox ocis producit vt atrox. Gis breuiabit.
Cappadocis breuiat: τ precox iungitur illi.
Porrige nomen in ux quod mittis in ucis τ ugis.
Quinq3 tñ breuiant hec nux crux dux ducis τ trux.
Atq3 volux volucis: de coniux coniugis erit.

breuiant vt abax abacis a quo est abacus: atax atacis: a quo atacin⁹. atrax atracis: vnde atracius a. um. colax cis. dropax dropacis. pharmax acis. smilax smilacis: storax storacis: vel styrax acis. Juue. ornamentū abaci nec nō τ paruul⁹ intra. Hor. j. ser. hoc erat experto frustra Uarrone atacino. Catull⁹. sit ymis cauas atracis penit⁹ mitretur ad vndas. Colax acis. breuiare ex carmine Terentiano colligit. Mar. psilotro faciē leuas τ dropace caluā. Serenus. nec nō oppositō curant dropace mēbra. Luc. l. ij. tigranesq3 nicū nec pharnacis arma relinquas. Oui. iiij. met. τ crocō in paruos versum cū smilace flores. sunt q̄ apud. Pli. in lib. xvj. vbi illud Oui. ij. carmi. tractatur non smilax: sed similax legant trissyllabum: sed ille nunq̄ fere recipitur nisi due vocales quodāmodo per sincresim cocant. Ver. in ci. nō storace ideo flagrātes picta capillos. Serenus. aut styracē torreo: aut duri vulturis atani. ¶ In ex breuiat: vt iudex iudicis. pollex cis. index icis. cortex cis. producunt vero verucx cis. Juue. fartor τ cūl verucēs labra comedit. Halex halecis pro pisciculo τ pro garo. Mar. halecem sed q̄ protin⁹ illa voret. Idem alio loco. capparis τ putri cepas halece natātes. vibex vibicis. ¶ Persi⁹. Si puteal multo cautus vibice flagellas. Myrmex myrmecis nomē serui apud Apuleiū in. ix. lib. met. producit ex proport. one illoq. halecis τ vervecis. Rex τ lex producit tametsi illud a rego regis hoc a lego legis deriuetur. ¶ In ix producūt: vt perdix perdicis: louix cis. felix cis. vernix cis. Breuiāt vero bebrix. cis. τ scythici procul iclemētia fati. Uer. v. eñ. bebricia veniēs amici de gente ferebat. Sil. tñ. iij. puni. producit eandē dicens. possessus baccho saua bebricis in aula. Calix. Hor. Fecundi calices quem nō fecere disertū. Corendix icis. Serenus. clausa acies inter gemine corendicis vmbras. Cilix cilicis. Juue. Sic pugnas cilicis laudabat τ ictus. Erix ericis. Uer. ij. eñ. Eine ericis fines regemq3 optatis acestem. Filix filicis. Uerg. ij. geor. τ filicem curuis inuisam pascit aratris. Fornix fornicis. Hor. j. ser. contra alius nullam nisi olenti in fornice stantē. Histrix icis. Calphurni⁹ in eglogis. venit τ hirsuta spinosior histrice barba. Laris cis. Luc. in. ix. τ larices fumoq3 grauem serpētibus vrunt. Natrix icis. Lucil. ij. saty. si notibus nutr cē impresse crassam τ crepitatam. Pix picis. Uer. j. geor. atre massam picis vrbe reportat. Onix chis. τ ab eo compositū sardonix chis. Marbodeus. sardonichez faciunt duo nomina sardus onixq3. Juue. sardoniches denso numerant pectine chorde. Saux cis. Uer. in buc. florētem cythisum τ salices carpetis amaras. Uarix cis. vnde varicosus. Persius. Dixer. o hec inter varicosos centuriones. Breuiāt quoq3 mittentia gtm in gis: vt phryx gis. strix gis. τ hoc nomen nix niuis qd nouo more in ix terminatoq3 misit gtm. ¶ In ox producunt: vt atrox cis. ferox cis. Breuiāt vero cappadox ocis. Luc. iij. cappadoces mea signa tenent. Precox cis. Calphurnius in eglo. mitia precocibus sibi: rapere pertica prunis. ¶ In ux producunt: vt lux lucis: frux gis. Breuiāt vero crux cis. Juue. iudice me dignus vera cruce. Dux cis. Uer. j. eneid. regia portabat tyrius duce ictus achate. Nux cis. Idem in buc. sparge marite nuces. Trux cis. vnde est trucido as. Hora. nec coram populo notos medea trucidet. Uolux cis. nomen v. n proprium Pers. lib. vij. breuiare dicit. Coniunx breuiat. Uerg. in buc. coniugis vt magicis sanos auertere sacris.

In ex breuiāt cremētum.

In ix pducunt.

In ox producunt.

In ux producunt.

¶ Decremento nominum plurali.
Plurale vel o crementum protrahit eq3.
Sed breuis est i vel u patribus: probat hoc veru'buisq3.

¶ De cremento nominum plurali.
Crementum nominum plurale dicitur quoties gtūs τ dtūs nūeri plis crescunt sup gtm singu. vt musa muse arū. dñs dñi orū. sacerdos otis. dotibus. Qd si gtūs plis nō crescit super gtm singu. nō dicitur habere crementū plurale. vt Cesar ris. cesarū. rhetor oris. orum. Dicit igit qd a e o in cremēto nolz plurali producūtur: vt musa muse arū. dies diei erū. dñs dñi dñoq. in illis vo que nō habēt singularē sequimur pportionē aliorq: vt ambo amborū ambarū amborū ambob⁹ ambab⁹ ambob⁹. duo duoq duarū duoq duob⁹ duab⁹ duob⁹. Ita q3 que irregulariter declinant sequūtur proportionē regulariū: vt qui que quod cuius quorū quarū quorū. alter alterius alterorū alterarū alterorq: τ ita de reliquis nolb⁹ τ pronominib⁹ in hunc modū declinatis. Bos bouis tametsi crementū nō hz nihilominus o pducit. Hor. in epodo. paterna rura bobus exercet suis. est enim trimetrū iambicū. Illud quoq3 hoc in loco repetēdum est: qd ex autoritate Seruij dicimus in gtō singulari quarte τ quinte declinationis nominatiuū singularē regere genitiuum τ datiuum singularis: itaq3 genitiu⁹ τ datiu⁹ quinte declina. regularis non in ei: sz in e vel in eo vel in ij terminat. ¶ In u in crementis nominum plurali breuiatur: sed animaduertendum qd in superiori regula dixim⁹ de irregulariter declinatis.

Crementus nolm plurale quomodo dicitur.

¶ De crementis verborum. Cap. iij. ¶ Epitome.

Uerborum quantitas per hoc dogma quod de illoq crementis hoc capite datur facile fiet nota iuuenis: τ quid sit verbi crementum in principio illius cognoscet.

Personam primi presentis verba secundam.
Si numero vincūt dicas crementa tenere.
Crementū verbi primum dic qd posituram
Aequat/bis superans dicatur habere secundam.
Quod si ter vincit: tria nunc cremēta notabis.
Nam finem verbi specialis regula signat.
A crescens verbum producere debet vbiq3.
Ex do fit breuis a cum prime compositionis.

Antonius Nebrissensis.

¶ De crementis verborum. Cap. iij.

Quid sit verbi crementū ostēdit dicēs qd cū prima verbi positio (quātū ad hāc cremēti rationē attinet) sit in secūda p ona singulari psentis indicatiui modi vocis actiue: quotiēs illa verbi declinatio superat: ē cremēti. Itaq3 primū crementum est in syllaba q̄ exuperat secundū illā personam. Nā vltima semp sequit regulas q̄ de vltimis syllabis tradite sunt. Secūdum vo cremētū erit cū due syllabe superāt eandē positionē. Tertiū cū tres syllabe superāt eādē positionē. ¶ Dicit igit qd a in primus τ scdis τ tertijs verborū cremētis producit: vt amamus amabitis. amaueratis. decebamus decueramus. legam⁹ legebamus. audiamus damus. Excipitur primum crementū hui⁹ verbi do das: qm semp in illo a breuiat: vt damus: dabā: dabo: dare. per sius. quin damus id superis e magna qd dare lance. Uer. j. eñ. vela dabāt leti. Idē in eodem.

Verbi cremētū quid sit.

A in cremētis verborū producitur.

E nisi cum subit r; debes producere semper.
Cum subit r curtam dant plurima / plurima longam.
Nunc lego presens breviat quartiqꝫ secundum.
Plusqꝫ perfectum per quamlibet est breviandum.
Semper ero vel eris breviabis: queqꝫ sequuntur.
Curta fit in prima beris & bere sive secunda.
Longum passivo reris vel rere notato.
E verbum crescens alibi producit ubiqꝫ.

DESPAUTERIUS cum Quintiano dicit re in .ij. cremento verborum tertie produci: ut legeris: sequeris.
IDEM iuris haberi scribunt idem in syncopatis. rc. ut desserā pro desseveram: quieram pro quieveram: que dicit produci.

I, ribi. producunt quarte crescentia prima.
Omni preterito reperitur nimis breviari.
Rimus vel ritis verbum producit ubiqꝫ.
Sed primi presens breviat ri preteritumqꝫ.
Inqꝫ vel im produc crementa priora vel in fin.
I brevies / alijs si non u consona subsit.
O crescens semper producitur: u breviatur.

E in cremētis verborū producitur.

cū dabit amplex⁹. primū, inqꝫ cremētū qm̄ sedz & tertiū regulā ꝓpositā sequit̄: ut dabam⁹ ꝯs. dederam⁹ atis. ¶ E, in cremētis verborꝫ ꝓducitur ut amem⁹ amauissem⁹: docem⁹: legem⁹: audiem⁹: amauerūt. docuerunt. Repit̄ tñ correpta in pt̄ ꝑfecto indicatiui modi. ut Uer. ij. geor. miscuerūtqꝫ herbas & nō innoxia v̄ba. idē. l. iij. eñ. obstupui steterūtqꝫ come: & vox faucib⁹ hesit sūt quidā q̄ putāt breviari rōne enclitice trahētis accentū ad vltimā syllabā: sunt q̄ legāt nō miscuerūt & steterūt: sed miscuerāt & steterāt. Sed Diome. autor est antiquiores tertiā ꝑsonam numeri ꝑlis pt̄i perfecti indicatiui modi breviasse idqꝫ cōfirmat autoritate Terētij i ꝓlogo eunuchi dicētis. postqꝫ ediles emerūt: sic eñ ꝓferendū esse dicit: ut accēt⁹ sit in tertia a fine. Sz e in primo cremēto tertie coniuga. in omni tp̄e ꝑñti atqꝫ pt̄ō impfecto subiūctiui modi breviat̄: ut legor eris. vel ere, l secūda persona īperatiui vocis passiue: ut inā legerē vel legerer cū legerē vl legerer. legere in infinitiuo vocis actiue. Breviāt qꝫ e ante r in pt̄ō plusqꝫ perfecto rc. ut amaueram docuerā legerā audierā: amauerim docuerim legerim audierim amauero docuero legero audiero. Breviant etiā erā & ero hoc est pt̄m

E in cremento verborꝫ breviatur.

impfectū & futurū indicatiui huius verbi sum es fui. ¶ I in cremento breviat̄. ut legimus in ꝑñti & in pt̄ō indicatiui: ut amauim⁹ docuim⁹. amabim⁹ docebim⁹. Producit̄ tñ illud in primo cremēto v̄borū quarte cōiuga. qꝫ in pt̄ō breviatur: nisi sequat̄ u cōsonās rc. Non est hoc in loco dissimulandus error: in quo plerunqꝫ oēs grāmatici hodie versant̄: sed nō sumus ausi in preceptis que multitudini preponunt̄ annotare. Nā cū in prima secunda ꝑsona numeri pluralis preteriti perfecti & futuri subiunctiui modi penultima semꝑ apud idoneos lōga reperiat̄: ego nescio vnde tantus sopor nostriꝫ seculi doles innaserit: ut candē brevlarēt. Nā qꝫ Diome. dicit vocalē illā in pt̄ō perfecto subiūctiui debēre ꝓduci: in futuro breviari: ego illi quēadmodū de pt̄ō facile astipulor: ita de futuro dissentio: aut ostendat mihi ubi eadē sit brevis cum apud autores semper longa reperiat̄. Ennius. non mi aurū posco: nec mi preciū dederitis. Uerg. in ꝓnape. vnus hec aras si dederitis erit. Oui. v. meta. accepisse simul vitam dederitis in vndis. idē in. iij. de pont. maris ionij cōtigeritis aquas. & iterū in eodē. cōsulis ut lumē cōtigeritis ait. Quod vero in preterito Uer. breviant cū in. vj. lib. eñ. dixit egerimus nostri & nimium meminisse necesse est: excusat̄ a Seruio his verbis: ri syllabam preter naturā corripit Uer. metri gratia: qꝫ alter non poterat stare versus. O in cremento producit: & u breviatur: & cetera facilia sunt. ¶ Christ. I in cremento verborum breviatur. Ouid. lib. iiij. de ponto. hec ubi dixeritis seruet sua bona: rogate.

O pro luce in cremēto. U vero breviatur. Antonius.

¶ De primis syllabis. ¶ Cap. iiij. ¶ Epitome.

Accipe que in genere producunt nomina primam.
Autumedonteis murmura nominibus.
Quorum est sensus: ut a ante m & n est producta in prima syllaba in alijs vero brevis: saluis tamē exceptionib⁹ de quib⁹ per eum.

Ante b brevis est: ut strabo nis. labo labas ꝓducūt v̄o Crabro is. flabrū i. flabellū li. fabula e. labicū i. Labor eris. Labes is. pabulū i. tabraca ce. tabes bis. Tabi tabo. Et v̄balia in bilis preterqꝫ stabis & habilis: ut natabilis: stabilis.
SED ne iuvenes hesitent adde A flo flabā. a flo flabaꝫ. o no nabam q̄ qꝫ cremēto dic ꝓduci cū flabo flabo nabo & hinc deducta.
QUINTIANUS addit Saburra. v. p. Nabi. v. p. pabulor. Sabus. v. p. sabatia. Trabigilus. v. p. tabeo es. tabesco is. A Uerulano additur Strabo. v. p. Flabella. tabidus a. um. Quidaꝫ addūt Scabidus a um.
FLABELLUM autē & labrū. Abrahā & labicū dicunt̄ ab eodē Quintiano indifferenter poni. Quibus addit Nimuita Abel. v. p.

¶ De primis syllabis. ¶ Cap. iiij.

Propositis regulis gñalib⁹ de syllabarꝫ quātitate: ꝑsequit̄ regulas spāles ꝑ q̄s qꝫ illis nō potuit ꝯphēdi supplebit̄: atqꝫ nōnunqꝫ rēc ꝑe gñales magis explicabunt̄: & ꝓlo agit de p̄mis syllabis. tū d̄ medijs: postea d̄ vltimis. Itaqꝫ si dicto cui⁹ qꝫtitatē syllabarꝫ scire cupis fuerit monosyllaba: in vltima illaꝫ requires: si dissyllaba primā in primis: vltimā in vltimis. si polisyllaba primā i primis: vltimā i vltimis: mediā siue illa sit vna: si plēs l medijs repies.

A ante b in primis syllabis.

¶ Agit̄ añ b in primis sylla. breviat̄: ut strabo is. Hor. j. ser. si qꝫ sit vitiū nō fastidire strabonē. verulanus dicit primā ꝓducere: sz nō ꝓbauit. Labo bas. nā labor eris. ꝓdu. ut statim dicem⁹. Uerg. ij. eñ. custodes sufferre valet: labat ariete crebro. & ab eo cōposita: ut labefacio is. ꝓducūt v̄o crabro nis: qꝫ ideo suspicamur primā ꝓducere natura: qꝫ nūqꝫ brevis repit̄. Uerg. iiij. ge. aut asper crabro paribus se immiscuit armis. Oui. iiij. fast. nulla crabronum coeūt & vertice nudo spicula defigūt. Idē. xj. met. spicula crabonum spissa ceruice gerēti. idē l. xv. pressus humo bellator equ⁹ crabronis origo. & i sacris lris ꝓ crabro corrupte legit̄ scrabro. Pōt tñ fieri ut syllaba illa natura sit brevis sz ut illā interim ꝓ lōga relinquam⁹: qꝫ ab exēplo alicui⁹ autoris ꝓbet eē brevis: idqꝫ qꝫ multis dictiōib⁹ est a nobis factū. Flabrū i. ꝓ spū siue vento. Uerg. ij. geo. nō flabra nec ignes ꝯuellūt. idē in. iij. horrescat flabris sūmeqꝫ sonorem dent sylue. Ser. dicit eū in pli flabra aūt declinari: primā autē natura longa eē ꝓbat̄ autoritate Properti: in li. ij. inquit. & nō pauonis cauda flabella superba. & Mar. iiij. epigrā. supina prasino cōcubina flabello. qꝫ est carmē trimetrū hīs iābū i q̄nto. Oui. tñ. l. j. de arte breviauit dicēs. profuit in tenui vētos mouisse flabello. erit ergo indifferēs. Fabula e. Hor. j. ser. nō longa est fabula dinos. idē in. j. epist. fabula q̄ ꝓpter paridis narrat̄ amorē. Labicū ci. oppidū ꝓpe romā vetustissimū fuit a quo via labicana dicta est. Mar. in epi. lab: cana leue cespite velor hum⁹. Uer. tñ cū de ijsdē ꝓpls loqueret̄. vij. en. dicit & picti scuta labici. Labat eris. ꝓ. j. cū lab: & ijs. e. cessa et foue iunctis. & ab eo deriuata: ut labes. Idē. ij. eñ.

hic mihi pma mali labes. pabulũ. ✝. j. eñ. pabula gustassent troie. Tabraca. Iuue. vmbriferos pandit vbi tabraca salt⁹ Sil. tabraca tũ tyrũ vulgis. Tabes ꝛ tabi. Lucre. imbub⁹ vt tabe mẽbroꝝ arbusta vacillẽt. ✝gl. iij. eñ. ꝛ terrã tabo maculãt. Et ✝balia terminata i abilis. vt fabilis. nabilis: stabilis. ✝. iij. eñ. nec visu facilis: nec dictu effabilis vlli. Oui. j. met. sic erit instabilis tellus: innabilis vndã. Ab habeo tamẽ habilis ꝛ a sto stabilis breuiãt. Ver g. j. eñ. nãq3 habilẽ de more humeris suspenderat arcũ. Luc. in. iij. cõseritur stabilis inaualibus area bellis.

A ante c breuis est: vt academia e. achantis dis. acer cris p arbore. macer a. um. pducũt vero. Acer acris. Acis is. fluui⁹. Brachium ij. brache arum. Cacus ci. Cacabo as. Dac⁹ ci. facũd⁹. Gracito as. Machina e. Macero as. Pacuui⁹ ij. Pachin⁹ i. Placo as. Trachin nis. Tracha e. Vacia e. Vacien⁹ i. Vaciniũ nij.

ADDE ex Stra. zacharias. v. p. Achorvirippũ pacific⁹: paco as facũdia: cacula: thracia: ꝛ hic deducta. Racipalis. v. p. lacon. v. p. acule⁹. Quib⁹ addit despauterius achoris gracul⁹ gracinia gracus. gracilla: macezeri. Auerulano addit Macenes. hEC aũt ait Quintian⁹ ãbigue poni. Cac⁹. Macero. vacillo pachinnus ꝛ acis.

A aũ d breuis ẽ: vt vadũ i. pducũt vero Adã. Clades is. Gades iũ. Lado onis. rado dis. Radix cis. Spadix cis. Suadeo es. Trado tradis. Traduco cis. Gradiuus indifferentem habet.

SUBIUNGIT Despauteri⁹ Caduceũ: caducifer: caduceator: cadulij. dada. v. p. dadila fad⁹ viri ppriũ: gaditan⁹ a. ũ. Gadir gadilon: gladis: ladus. v. p. Radico as. suadella: vado is. Quibus: Quintianus. Radic tus: spadus a. um.

IDEM author hec ait indifferenter poni. Saducei. adria adastrus: adam.

¶ An. A aũ c breuis est: vt academia. hoc exẽplũ idcirco posuim⁹: qz Verulanus dicit primã pducere. cũ hor. ij. epi. pmitiuũ breuiauerit dicẽs. atq3 inter syluas academi quereverũ. nã qđ Verulan⁹ affert ex pli. lib. xxxij. na. hist. carmẽ laurec Tullij Cice. liberti. atq3 academie celebrata nole villã. atq3 rurs⁹ eiusdẽ Cic. inq3 academia vmbrifera: viridiq3 lyceo. nõ magis pro illo ꝙ p nobis facit. Tolerabiliusq3 est i dictione pfertiz greca i aũ a pduci ꝙ duas syllabas natura breues facere logas. ¶ Achãtis ꝗ3 putauit pmã pducere cũ sic breuis: qm̃ ab achãto. i. spina deriuetur. Ver. in buc. ꝛ molli circum est ansas amplex⁹ achantho. ꝛ in codẽ opere. mixtaq3 ridẽti colocasia fundet achãto. Cũ vero defensores verulani asserãt illõ Ser. iij. ge. littoraq3 alcyonã resonant ꝛ achatida dumi. ego nescio cur virgiliano codici tãta iniuria debeat fieri: vt p defensiõe falsitatis detracta et pductiõe velint illũ corrũpe: nã i oib⁹ libris legit ꝛ achãnda dumi. Acer ꝗ3 iõ posuimus qm̃ p arbore primã breuiat: facitq3 in giõ aceris. Oui. x. me. ꝛ platan⁹ genialis acerq3 coloribus impar. ꝛ ab eo deriuatiu acern⁹. verg. ij. eñ. ꝓci pue cũ iã hic trabib⁹ context⁹ acernis. acer acris pducit vt statim dicem⁹. Macerq3 p exemplo iõ positũ ẽ: qz ab illo deriuatiũ macero as. pducit. ver. Eheu ꝙ pigui macer ẽ mihi taur⁹ in aruo. Producũt acer acris acre p fortis ꝛ vehemẽs. ver. v. eñ. acer anhelãti filijs. Acis vir ꝛ fluui⁹. Oui. xiij. me. acis erat fauno nymphaq3 semetide cret⁹. brachiũ ij. idẽ: xv. pcaua littorei si demat brachia cancri. Brache arũ. Mar. ꝙ veteres breache butonis paupis ꝛ ꝙ. Cacus. Oui. j. fast. cacus. auentine timor atq3 infamia syluc. Ver. ꝗ3. vij. eñ. semp pducit. Cacabo as. Oui. de philo. cacabac hinc pdix: hic gracitat improb⁹ anser. Dacus ci. Luc. in. j. hinc dacus premat: inde getes. verg. ij. ge. ꝛ coniurato descendens dacus ab istro. Dacos vel dacos ijdem anthores in alijs locis breuiarũt. ver. viij. eñ. indomitiq3 dace ꝛ pontẽ indignat⁹ araxes. Luca. in vij. ꝛ vetitos errare dacas in menia ducat. Facũdus a. um. ꝛ facũdia. Iuue. cui⁹ erant mores: ꝗlis facũdia. Gracito as. Oui. de philomela hic gracitat improbus anser. Machina e. verg. iiij. eñ. minceq3 muroꝝ ingentes equataq3 machina celo. Macero as. Lucre. macerat inuidia aũ oculos illũ esse potẽtẽ. hor. j. carmi. ꝙ lctis penit⁹ macerer ignibus. est eñ carmen asclepiadeũ. Prif. tñ in pihegesi breuiauit dicẽs. frãgitur hirc no macerat⁹ sanguine tñ. Pacuui⁹ ij. Persi. sunt quos pacuui⁹ ꝛ verrucosa moret antiope. Pachin⁹ i. Oui. xiij. me. ex quib⁹ imbriferos ✝sus pachinus ad austros. ver. tñ breuiauit in. iij. eñ. prestat trinacrij metas lustrare pachini. idẽ. vij. dardaniam siculo psperit abusq3 pachino. Placo as. idẽ in ij. eñ. sanguie placastis vẽtos ꝛ ✝gie cesa. Trachin is. Oui. xj. me. herculeãq3 trachina iubet. Tracha e. vel trache es. hor. i epi. tracha nevos ebrusq3 niuali cõpede victus. Vacia ꝛ vaciennus. Mar. docti patria narbo vacieni. est eñ carmẽ phaleuciũ. Vacniũ vaciniij. ver. in buc. alba ligustra cadunt vacinia nigra leguntur. ¶ A ante d breuis est: vt vadũ qđ est a vado is. in quo prima pducit. ver. j. enei. illud: itq3 vadis atq3 aggere cingit arene. pducũt ✝o Adã primus generis humani parẽs. Seduli⁹ in pascha. gaudia lõga meta: nã q deflemus i Adã. Clades is. verg. ij. eñ. qs cladẽ illi⁹ noctis qs funera fando. Gades iũ. Luc. l. iij. occanũq3 negat solas amittere gades. Lado onis. flu. arcadie. Ouidi. j. met. donec arenoli placidũ ladonis ad amnẽ. Rado is. verg. v. eñ. radit inter leuũ interior. atq3 ab eo deriuatũ radix dicis. idẽ. ij. geor. trudit e sicco radix oleagina ligno. Spadix icis. idẽ. iij. ge. honesti spadices glaucisq3 colo: deterrim⁹ albo. Suadeo es. idẽ in bucco. sepe leui somnũ suadebit inire susurro. Trado is. Idẽ i eodẽ ope. nõ veꝝ egonis nup mihi tradidit egõ. Traduco is. idẽ in. iij. geor. post ptũ cura in vitulos traducit ois. Gradiu⁹ in pria lõga repit. ✝. iij. ge. gradiuũq3 patrẽ geticis q psidet aruis. Iu. hec tetigit gradiue tuos vitica nepotes luc. in. j. q b tm̃ gradiue paras. tñ cãdẽ breuiat: vt apud Oui. vj. me. ꝛ genus a magno ducẽtẽ forte gradiuo. ꝛ Vale. flac. in. iiij. argo. magnoq3 exorta gradiuo.

A ante c. / Achantis. / Acis. / Gracito. / Macero. / A ante d. / Clades. / Trado. / A ante f / A ante g.

A ante f breuis est. vt vafer a rum. afer ✝o producit.

A aũ g breuis ẽ: vt ago gis. Plage arũ. p rethi ꝛ p regiõe. plaga e. Producũt agea e. fag⁹ i. flagito. flagitiũ. fragor aris. Lag⁹ gi. magalia iũ. Pag⁹ gi. Pagia e. Plaga e. pro vulnere. Sag⁹ gi. Saga ge. Strages gis. Stragulũ i. tragl'a e. Vagio gis. vagina ne.

SUBDDE ex Stra. Mago. v. p. paganus: agallina: fragũ: vago nomen: vagin⁹: lagana lagio is. Aragade. Tragema: lagẽus: lagana. Quibus addit Nintilla Agis regis proprium: lagon logu mentus: lagopus odis. quis quedam. Addit Sulpitius lagina.

¶ Anto. A aũ f. breuis est: vt vafer a um. Persi. oẽ vafer vitiũ ridẽti flacc⁹ amico. Afer a. um. sunt q p f scribũt: ꝛ pducit pmã. Mar. rideris multoq3 magis traduceris afer. nos ✝o p ph. sp scribim⁹. ¶ A aũ g breue. ẽ: vt ago is: ꝛ plaga p rheti. ✝. iiij. eñ. rhetia rara plage lato venabl'a ferro. ꝛ plaga p regiõe. idẽ i. j. etherea qs lapsa plaga Iouis alea apto. p vulnere ✝o vt statim dicem⁹ pmã pducit. producũt ✝o agea agee: ꝙ ab agẽdo dicat: significatq3 nauiũ foros. Enni⁹. multa foro ponẽs: ageaq3 longa replet. Fag⁹ fagi ✝gi. in buc. Tytire tu patule recubãs sub tegmine fagi. flagito flagitas. ✝. ij. eñ. q sũt ea pũina diuũ flagitat. ꝛ i. xij. notũq3 flagitat ensem. Flagitiũ flagitiũ. hor. ij. ser. cõstituit sũpt⁹ neglecti s flagitiũ igẽs. fragor eris:

qđ vbū nō est i vsu: sz ab eo cōposita suffragator oris. et refragator aris. v. i priape. copia me pdit: tu suffragere rogat⁹: et ab eo deriuatū suffragiū. Ouid. ij. de pōto. grata qđ ē hec sunt alo suffragia nfo.

BRIXIANUS aut agrippa: lag⁹. v. p. Niniuita ambigue pon asseuerat.

Lag⁹ i. Iuue. ad pharū et Nilū famosaq menia lagi. Magalia. iū. v. cū. miraē molē eneas magalia quōdā. Pag⁹ i. hor. j. epi. qđ circū pagos: et circū cōpita pugnat. Pagina e. Mar. lasciua est nobis pagina vita pba est. Plaga p vulnere siue ictu. vg. iiij. ge. multa reluctāti obstruē plagisq pempto. Sag⁹ a. ū. vn est p̄sag⁹ a ū. p eo qđ est diuin⁹: et p̄sagire diuinare. hor. j. epi. somnia terrores magicos miracula sagas. Luc. i. ij. aut te p̄sage malorꝫ Antoni. Sagana tū qđ vr ab eo qđ est saga deriuari. ho. j. ser. breuiauit dicēs. cū sagana maiore vlulārē pallor vtrāq. Strages is. v. vj. eū. pcubuisse sup cōfuse stragis aceruū. Stragulū i. Mar. zoilus egrotat: faciūt hāc stragula febrē. Tragula e. Syl. iij. pun. cui tragula semp fulminea armabat celebratū missi: le dextram. Uagio is. Ouid. x. met. reddit onus vagitq puer idē in epi. canacces. vagit⁹ dedit ille miser sensisse putares. ē eīn vagire puerorꝫ. cū vo leporꝫ est pma breuiat. vt idē de philomela. glaucitat et catul⁹: sed lepores vagiunt. Flagro flagras: et flagrātia et flagrum natura breuiare inde intelligere licet q flagellū breuiat. horatius. j. sermo. nec scutica dignū horribili sectere flagello.

A ante. l. ¶ Ant. A añ l. breuis ē: vt malus a. ū. p nō bonus: nā i alijs significatōib⁹ pducit: vt euentu gio dicem⁹: pducūt vo Ala e. v. iiij. eū. hic pmū paribus nitēs cyllenius alis. Alea itis. Idē i more to. excubitorq diē cantu pdicerat ales. Alia e. ho. iij. ser. perraro hec alea fallit. Alecto us. v. vij. luctificā alecto dirarꝫ a sede sororum. Alia lie. flumē italie. Idē. q̄sq secās itaustū interluit alia nomē. sunt q p duplex ll scribūt allia. Balena e. Iu. quātū delphinis balena britānica maior. Balista e. Sil. j. punico. phocais effudit vastos bailista molares. sūt q iraꝫ grecā secuti balista p duplex ll scribāt. Balo as. v. j. ge. balātūq gregē fluuio mersar salubri. Ouid. d philo. at

Calo. pia balat ouis. ¶ Calo onis. ho. j. ser. huc pmi

Caligo. ferūt calones. ¶ Caligo gas. et ab eo deriuatū caligo inis. v. j. eū. caligat nubē eripiā. Iu. et ge

Halo. nus humanū dānat caligo futuri. Halo as. a q est halit⁹ us. Mar. halat et lmodico sexta Nerone calet. v. i. vij. talis sese halit⁹ faucib⁹ effundens. Halex ecis. et halec ecis. Mar. capparis et putri cepas halece natātes. hor. j. ser. acer has lec secula coa. Malus i. p arbore pomifera: vel p arbore nauis. v. ij. ge. felicis mali q non pstātior alter. idē i v. eū. lgētiq manu malū d naue scidit. Malū q̄z p pōo. Idē i buc. mala me galathea petit lasciua puella. Mala le. p mādibula. idē. vij. eū. et violare manu malisq audacib⁹ orbē. palatiū. ij. qđ tū pma lōga tū breui reperitur. Breui vt apud v. j. geor. q tuscū tiberim et Romana palatia seruas. Ouid. j. met. haud timeā magni dixisse palatia celi. Lōga papi. l. j. syl. dū noua ptēt surgāt palatia flāmis. Mar. inde sacro verāda petes palatia cliuo. Sed hec authorū dñā pōt esse ex eo qđ sunt q putāt palatiū a balatu ouiū esse dictū: sunt q a palāte: q ergo pducūt p duplex ll palatiū scribere debēt. Pal⁹ i. Iu. aut q nō vidit vulnera pali. Palor ris. v. v. eū. demoleus cursu palantes troas agebat. nā vbū multis i locis Liui⁹ expssit i li. v. ab vrbe vagiq p agros palant. Qual⁹ qli. v. ij. ge. tale dabi specimē: tu spissos vimine qualos. et colu. ipe ferens holitor deductos pōdere q̄los. Cui⁹ diminutiuū Propti. breuiat di. li. iiij. et inde pēsa q̄sillis. Qualis e. v. j. eū. q lis i eurote ripis: aut p iuga cynthi. Tal⁹ i. ho. j. ser. q̄rū subsuta talos tegit īstita veste. Talis e. v. j. eū. talis erat dido: talē se leta ferebat. ¶ A

A ante m. añ m i dissyllabis pducit. Breuiāt vo amo as. et ab eo deriuata amor amic⁹ chlamys dis. v. v.

Hamus. eū. victori chlamydē auratā: quaꝫ plurima circū. Fames is. Idē l. vij. hec erat illa fames. Ha

Hic in Iuue- mus i. apd Iuue. breuis repeꝛit: cū apd reliqs au

nale collu- thores sit lōga: ait eīn. dispositi pdiues hamis.

sio: et sunt q sunt q dicāt poetā fecisse eclipsim abiectas cū vocali tq̄ rōne. Ā. dixim⁹. Samos i. idē. l. j. posthabita coluisse samo.

legāt ibi ar et nola polisyllaba vt mamylla. Iu. i meroe crassa maiorē ifante mamillā: nā māma a q ē diminutiuū p duplex m.

mus. scribiē. Amita te pū. iā reliq ex amitis patruelis nulla pneptis. pducūt vo Amētū i. Sil. ix. pu. et velut am. to cōtorta hastilia turbo. Lamina e. Uerg. j. ge. tū ferri rigor atq argute lamina ferre. lamētor lamētaris. idē secūdo

A ante n. enei. troianas vt opes et lamētabile regnū. A ante n in dissyllabis pducit: vt plan⁹ a ū. plan⁹ tū nomē viri ppriū breuiat; vt itali dicim⁹. Breuiāt q̄z anas atis Mar. tota qdē ponaē anas; sz pectore tātū. An⁹ us. Idē. cū sit anus

A añ l breuis ē: vt mal⁹ a. ū. alo is. Producūt vo Ala le. Ales itis. Alea e. Alecto us. Alia e. flu. Balena ne. Balista e. Halo as. Calo nis. caligo as. Halo as. halec x cis. mal⁹ arbor. Malū pomū. mala p mādibula Pal⁹ i. Palor ris. Qual⁹ li. q̄lis le. Tal⁹ li. Talis le.

EX PONE ex Despauterio. Balo as. talaris e. Caligo nis. colostro. calatra: dalila. f. p. Laletania et inde laletanus na. um. Malobatrū inde malobatratus a um. Salētinū: hinc salētin⁹ a um. Talea: inde taleo as. talio. Quib⁹ addit. Quintian⁹. phalerna. halitus: alipes: scalena: alifan⁹. v. p. Alifanū. alifos: alopocea phalē Salē Uerulan⁹ addit. Quale: a squalor: scale: squaleo: squalid⁹ da. dū. etiā si cum duplici ll scribi possint posituq product.

IDEM asseuerat palatium ambigue poni et thales. v. p. Quib⁹ addunt quidam calo as.

A ante m in dissyllabis pducitur: vt fama. Breuiāt vo amo as. Chlamys dis. fames is. Sames ini. Tamē et polissyllaba: vt mamilla e. amita e. preterq amētum ti. Dametas e. Lamina lamine. Lamentor aris.

ADDE ne quid superiorib⁹ desit cameris. v. p. Lamus. v. p. tamē zama damus a do. thamus: fames es.

EX POLISYLLABIS autem bamura: lamius: amento as. amittois. amoueo flameum flaminica flaminius. v. p. flaminea flameolū flame⁹ amian⁹. v. p. mamerc⁹ mamertini lamētū lamētatio anuncū mamuri⁹. v. p. famaria ramētū dametas. v. p. Damipp⁹.

AB QUINTIANO scamander ponitur ambigue.

A añ n i dissyllabis pducit: vt San⁹ a. ū. Plan⁹ a. ū. Breuiāt vero anas atis. ā: nus us. Canis is. cano is. Man⁹ nus. plan⁹ ni. ppū viri. Et ab ana ppōne greca cōposita: vt analecta rum. anaglyphū i. Et polisyllaba: vt anin⁹ ini. anubis idis. preterq ganeo onis.

SUBIUNGE si placet caneus fe. p. canō onis. elanus danus. v. p. danis. v. p. panex: panos: phanes: planus: ranis.

IN POLISYLLABIS autē hec pducta super dubus adde anipe canidia blane⁹ danubi⁹ ganea gancū lenuuiū lenuuius a. um. mani⁹. v. p. manili⁹. v. p. manilia fe. p. emanct⁹. v. p. pancreta. Quibus addit Quintianus. Anulos etiā si duplici n possit scribi: caneus canci canitics. Lanugo fanatic⁹ a. um. Anachorita qđ tollit Niniuita. Ex q adde cū pductis ianua ianitor ianuari⁹ ianiscū panariū planicies sanitas canesco sanio ex q isanio. vaneo ex q euaneo vanid⁹. vnde euanid⁹ panarcolus: canabis: canabum.

cõiũx:ꝫ sint. tibi mortua mẽbra. Canis canis. Uer. I buc. notior vt iã sit canibꝰ nõ delia nostris. Cano is. Idẽ. arm.ꝫ virũq; cano. Manꝰ us. idẽ l.ij. ecce manꝰ iuuenẽ. Planꝰ i. scurre nomẽ. Ho.j.epi. nec semel irisus triuijs attollere curat fracto crure planũ. Breuiãt qʒ ab ana ꝑpositiõe greca ꝯposita vt analecta orũ. Mar. ocia sʒ scopis nũc analecta dabũt.ꝫ anaglypha orũ. idẽ.ꝫ mẽsis anaglypha de paternis. Et polisyllaba. vt animꝰ mi. anubis idis. ꝑducũt vero anulꝰ i. Iuue. anulus: i demẽs ꝫ seuus curre p alpes. canabis is. Persius. tibi torta canabe fulta cena sit in transtro. Danubius danubij. Ouidius. iiij. de põ. cedere danubiꝰ se tibi nile negat. Ganeo ganeonis. Iuuenalis sed laudem siliquas occultus ganeo pulses: ianua ideo producitur: quia a iano deriuatur.

A ante p breuis est: vt apis is. Producũt vero apis. bos. Apulus a.um. apulia lie. apeninus ni. apidanꝰ apidani. aphrica e. crapula e. papilio nis. rapũ pi. sapo onis. sapis is. flu. saperda e. vapulo pulas.

ADDE ex Quintiano papo as. pappas e. papi papia lex. Papinꝰ. v.p. Lapa. apher. Aphrica lapates lapis regio. Quibꝰ addit Despauterius paphagone.

ADDIT vero Uerulanus hec etiam si possint scribi duplici p lappa: capadoces mapa: mapus: papizare: sapirus: vapa.

SED hec ait Stra. ad placitũ poni apula. Apulus. apucus: capetus aplustre.

A ante q breuis est: vt aqua aque. Laqueus laquei.

Quasi ꝫ quasq; ꝫ cetera huiusmodi composita debent notari: nam talia in ablatiuo dignoscea produci.

A ante r breuis est: vt Arista e. aruspex icis. pducunt vero areo es. area e. Barium ij. Baris dis. Caria e. Carica e. Glarea ee. Larꝰ ij. Larissa e. Marcesiũ. Marica e. Parco cs. Et nomina adiectiua in arus a.um. vt clarus clara clarum.

ADIUNGE superioribus. Ara e. areta fe.p. aridus a.um. arene es. aruncia arunci aruns. barine barinea. fe. p. Careo caret carecetum claranus caritas gnarꝰ larinates lar.des larũda larina fe. p. naris. p.q. narix narea narcta. no. Pharis raretẽr laritas rareico. Quibus post nimuitam addit Quintianus arete populi naris carabus arinca taraco carex varillus. v.p. quare quarum raricus: vnde preuarico sario barum pharus vestis: stare: nare flarce hinc deducta fans farc. arados marubium clareo darcus rartolarex narix ꝫ varura q̃ sex Sulpitius addit.

QUINTIANUS ait hec a quibusdã ambigue poni: sunt autẽ varia: caria smaragdus.

A ante s breuis est: vt Asia e. Producũt vero asiꝰ a. um. Asiacus a. um. asis idis. asopus i. Basium ij. Caseus i. Masus i. Phasis idis. Sason onis.

APPONE ex probatis anthoribꝰ pasites asecla rasilis vasidius casilius nasica. iasius asius. v.p. Quibus addit nimuitã phasias adis: phasianꝰ: masinissa: basio as: laserpitium manasalꝰ. v.p. nasidicus. v.p. pasiphae. phasifalus: spasio. v.p. trasima. hꝰ. v.p. casus casellus. v.p. rasus suasit vasa.

¶ Ant. A an p breuis ẽ: vt apis ꝑ volucri ex insectis: nã ꝑ api boue egyptio ꝑducit vn statim A ante p.
dicemꝰ. Oui. xuij. meta. nõ apis inde tulit collectos sedula flores. Producũt ꝟo apis bos. Luca. in. x. ꝫ sacer I cineres magni mactabit apis. Apulꝰ a.ũ. idẽ l.v. Apulꝰ adriacas exit garganꝰ l vndas. Hor. j. ser. Sequor hũc Lucanus an apulꝰ anceps. apulia e. idẽ in codẽ. incipit ex illa montes apulia notos. idẽ th. l. iij. car. breuis mitdices: nutrit; extra limẽ apulis. ẽ ꝫ th carmẽ alcaicũ ꝯstãs ex pẽtimemeri iãbico ꝫ duobus dactylis. Sũt q̃ apulꝰ ꝫ apulia cũ ꝑducit duplici pp scribãt. Apeninꝰ. ꝟ. xij. eñ. vertice se attolẽs pr apeninꝰ ad vndas. Apidanꝰ i. Propertiꝰ. q̃lis in herboso ꝯcidit apidano. Aphrica. e qð ꝟo ꝑmã natura lõga habeat argumento ẽ Apher a.ũ. Uerg. iiij. ge. armẽtariꝰ apher agit tectũq; larẽq;. Crapula e. Serenꝰ. ꝫ male digestis si crapula seuiat escis. papilio. onis. Ouiđ. xv. me. ferali mutat cũ papiliõe figurã. Rapũ i. Mar. hoc tibi brumali gaudẽtia frigore rapa. Sapo onis. Serenꝰ. attrito sapone genas purgare memẽto. sapis is. flu. tracie. Luc. l. ij. crustum. q; rapax et iũctꝰ sapis isauro. Saperda e. persi. en saperdas aduche põtõ. nec obstat qð a sapore l q̃ ꝑma breuis ẽ authore Festo deriuat. Uapulo as Iuue. si rixa est vbi tu pulsas: ego vapulo tãtũ. pappas q interꝑtat auus: ꝫ papa pe. ꝑ põtifice maximo: qð ide videt deriuatũ: qð Iuue. ait. ꝫ timidꝰ ꝑgustet pocula pappas p duplex p scribũtur: ꝫ qð Persiꝰ dixit: aut pueris regnũ similis papare minutam. ¶ A añ q breuis est. vt aqua A ante q.
e. tametsi ab equꝰ equa equũ deriuat: laqueus laquear aq̃la aq̃lo. ¶ A añ r breuis ẽ vt arista e. A ante r.
quanq; ab areo deriuat: ver in bu. post aliquot mea regna videns mirabor aristas. areo qð interpretat maro apð grecos indifferentẽ hʒ. Mart. sʒ greci quibꝰ ẽ nihil negatũ: ꝫ quos ares ares decet sonare: charitas qʒ breuiat et caristia festa q̃ꝫ ide carꝰ a.ũ. ducat. Oui. ij. fa. ꝑxla cognati dicere caristia cari. Aruspex qʒ si ab ara ꝫ aspiciẽdo ꝯponat. Iuue. ꝯmẽdare volet varicosꝰ fiat aruspex. ꝑducũt ꝟo areo es. ꝟ. aret ager vitio moriẽs sitit aer; herba. ꝫ ab eo deriuatiuũ ara e. area e. ꝟg. j. ge. area cũ ꝑmũ ingẽti ẽ equãda cilindro. idẽ. j. eñ. saxa vocãt itali medijs q̃ l fluctibus aras. Barium ij. Hora. j. ser. via peior Barium.
adusq; bari menia piscosi. Baris dis. Prop. baridos ꝫ ꝯtis rostra liburna sed. Caria e. maniliꝰ iiij. astr. arcades antiq̃ celebrataq; caria fama.

¶ Carica e. Ouidꝰ. j. fa. q̃d vult palma sibi rugosaq; carica dari. Glarea e. Uerg. ij. ge. nã ieiuna quidẽ clinosi glarea ruris. ¶ Larꝰ ij. idẽ in codẽ. q̃d memorẽ lacus te lari maxime teq;. ¶ Larissa e. Hor. car. nec tã larisse percussit cãpus optime Marces iũm. ꝟ. vj. eñ. auribus: ꝫ trũcas Ihonesto vulnere nares. ¶ Naricia e. Ouiđ. romechiũq; legit caulonaq; nariciãq;. Uer. iij. eñ. hec ꝫ naritij posuerũt menia locri. Parco cs. idẽ in. j. parcet amor dictis care gentis tricis. Et nõa adiectiua vt clarus a.ũ. gnarus a.ũ. rarꝰ a.ũ. varꝰ a.um. ꝫ ab eo deriuatũ varicus a.um. ꝫ diuarico cas. ꝫ preuaricor ris. nã varicosus auaricibꝰ dictꝰ est. persi. fallit pede regula varo. Oui. de ar. ingentes varica fert eq; gradꝰ. ¶ A añ s breuis est vt asia e. Uerg. j. eñ. europa atq; asia pulsus idẽ in. ij. postq; res asie puamq; euertere gentem. Producũt vero ab asia deriuata: vt asis idis asius a.ũ. asiacus a.ũ. Oui. v. met. iã super europẽ sublimis ꝫ asida terrã. idẽ in. ie. ꝫ in aside terra menia constitues. ꝫ in. xij. asiacas casuras aspicis arces. ver. ij. ge. asia circũ ducibꝰ in stagnis rimant prata caistri. Ego nescio an sit valla palꝰ q̃ vocet asia: vt voluit Ser. ibidem. ꝫ rursus in. vij. eñ. illud Uer. dãt per colla modos sonat amnis ꝫ asia lõge pulsa palꝰ. ꝫ post illã reliq̃ oĩa: hoc tñ ꝯpertũ habeo ꝑmitiuũ asia ꝑmã breuiare: deriuata ꝟo ꝑducere: eẽ aũt asius a.ũ. possessiuũ ab asia nemo est q̃ nõ intelligat. vñ prata asia dixit ꝟ. j. ge. ꝫ palꝰ asia l eñ. ꝫ in. iiij. ge. atq; ephyre atq; opis ꝫ asia deiopeia. Asopꝰ i. Luc. l. vj. accipit asopos cursus: pheruxq; melasq; ¶ Basiũ ij. Mar. esse q̃d hoc dicã qð olent tua basia myrrhã. ¶ Caseꝰ i. Uer. pinguis ꝫ Ingrate premeret caseus vrbi. Nasus si. vñ Oui. naso cognominatus est. Martialis. ꝫ pueri nasum rhinocerotis habẽt. Oui. q̃ modo nasonis fueramꝰ q̃nq; libelli. ¶ Phasis dis. flu. idẽ. vij. me. contigerãt rapidi limosi phasidos vndas. ¶ Sason onis. Lu. in. ij. perfunditur equore sason. ꝫ iterũ in. v. nõ humilẽ sason ... reperit. Asopus.
¶ Christo. A ante s. hinc excipi potuit Colocasia: nã ca syllaba longa est; licet in casia simplicis ...

Uer. Mixtaq; ridenti colocasia fundet achanto. Item. Tum casia atq; aliis intexens suauibus herbis.

A ante t breuis e. vt quater et quaterni. Producu͂t vero Atys atyos. Atella atelle. atina e. ater a. um. Catil⁹ i. Chrat; tidis. Chrates is. Crater crate ris. Clatr⁹ tri. frater fris. fatu͂ fati. Gratus grata gratu͂. Lat⁹ lata latu͂. Laterna e. Latona e. mater matris. Materia e. Maturus matura matur. Matutin⁹ matutina matutinum. Pratu; i. Patagia e flu. Saturn⁹ saturni. Uates vatis. Uaticanus vaticani.

A ante t. A ante t breuis e. vt quater aduerbiu͂ qd᷑ tacetsi a quatuor deriuat; extrita altera t pma͂ breuiauit. ver. ij. en. substitit atq; vtero sonitu; quater arma dedere. pducu͂t vo atys. oui. x. me. qde͂ cibeleı⁹ athys. et psi. berechithi⁹ athys. Atella e. Syl. in x pu. iamq; atella suos: iamq; et gallogrecia adegit. vn atellan⁹ a. um. Juu. rustic⁹ exodio risu; mouet atellane. Atina e. verg. vij. tela nouant atina potens tiburq; supbu͂. Ater a. um. v. j. en. tenecroru͂q; alios ater qs eq; e turbo. Catilus p. viri nome. Syl. viij. pu. hic tibur catile tuu͂. chratis is. flu. calabrie. Oui. xv. me. chratis et hic sibaris nris preterminus oris. de alio eiusde͂ nois pma breui dixit l. iiij. de po͂to. huc lyc⁹ huc sagaris penei usq; hipanisq; chratisq;.
Chratis. Crates tis. v. j. ge. Arbutee crates et mystica va͂n⁹ iacchi. Crater eri; ide͂ m. j. Crateras magnos statuu͂t et vina coronant. Clatr⁹ i. ho. l poe. obiectos cauee valuit si rumpere clatros. Frater is. v. j. en. fr vt eneas pelago tu⁹ ola circu͂. Fatu; qd᷑ io͂ pducit. qr a pticipio hu⁹ vbi far; vel are deriuat. Gratus a. u͂. a q deriuat grata gratulor et grator. v. pp̄la alcide gratissima: vitis iacho. Lat⁹ a. um. qd᷑ vr e. pticipiu͂ a fero atq; io͂ pducere pmam. ide͂. j. en. Littoraq; et late pp̄los sic vtice celi. Laterna e. qd᷑ l; a late͂do deriuet: nihilomin⁹ pma͂ pducit. Mar. dux laterna vie nuq̄d suz fuscior. Latona. v. j. en. lato͂e tacitu͂ pertentant gaudia pectus. Mater is. Ide͂ l code͂. cui mr media sese tulit obuia sylua.

Ex despauterio adde. Cratis. craticula. matula. atella: fatidicus natura: naturalis: latitudo. gnatia. natio. quatin⁹. quaten⁹: scatin⁹: scatinia lex saturnus. statim cu͂ psenerater significat stat⁹ stilata: statorius a. um. vates: vaticinor. vaticinium. vatinessa Addit aut͂ pyladis Catillus. Uerulan⁹ vero. Catholic⁹ crathia grator gratulor. status. Gratia gratis. latus latur⁹ matrix matuta matertera materiis matrona latona statur⁹. his addit Quitian⁹. Stator atramentum natanael atellana fatur fatus naturalis: gnatus gnata: natus nata: squatina natalitius matinissa. manimus. cratera.

HEC aut͂ ait idem ambigue poni. Catholicus. blatero. atrox. nateris. crathis. athlas. atrides. fatricus. v. p.

Natus. Materia e. ide͂ in code͂: tacet ols ad vnda͂ matrices. Matur⁹ a. um. ide͂ in buc. mature vinitor vue. Matutinus a. u͂. ide͂ in. vij. en. et matutini volucru͂ sub culmine ca͂t⁹. Nat⁹ i. p filio et nata p filia et natalis et natura io͂ pducu͂t: qr a participio nat⁹ a. u͂. deriuant. Pratu͂ i. Uer. in buc. huc ipsi potu͂ venie͂t p prata iuuenci. patagia e. flu. sicilie. v. iij. en. viuo pteruchor hostia saxo patagie. no͂ patagia: vt dicit Ser. et post illu͂ fere oes s; patagie: vt Georgi⁹
Nata.
Uates. meru. Saturn⁹ i. ide͂. j. geor. frigida saturni q sese stella receptet. Statera e. qd᷑ nome͂ Uerulan⁹ dicit pma͂ pducere no͂ psuadet mihi: cu͂ Mart. lib. ix. in carmine phalcutico scribat. no͂ ergo est man⁹ ista s; statera. Uates is. et ab
A an͂ u con eo deriuata vaticinor et vaticinatus et vaticinium. Uergilius. iiij. en. heu vatum ignare mentes: quid vota furente͂.
sonantem. Juue. et vaticano fragiles de monte patellas.

A an͂ u co͂sonante͂ breuis est. vt auis. pducu͂t vo Aur⁹. a. u͂. Claua e. Clauis is. Clauus i. Dauus i. flauus a. um. Gnau⁹ a. u͂. Gauisus. a. u͂. Lauiniu; ij. Manors tis Mauis a malo. Nauis is. Pauo nis. prau⁹. a. u͂.

An. A an͂ u psonante͂ breui; e vt auis taetsi ab a et via pposita͂ videat: queadmodu͂ et aui⁹ a. u͂.
Clauis. s; hoc pducit. illd᷑ vo breuiat. v. ij. ge. auis nu͂c resonant aub⁹ vulta canous. Claua e. Clauis is: atq; ab vtroq; clauiger ta͂ is q claua͂ q q clauē gerit. Oui. xv. meta. clauiger alloqt lapidosas esar; vndas. Clau⁹ i. v. v. en. hortaturq; viros clauu͂q; ad littora torqt. et Juue. clau⁹ mihi militis heret. Dau⁹ i. hor. lterentit multu͂ dau⁹ ne loqr an heros. Wd q;. Sedu. l paschali pducit dice͂s. cecatos clamate vos fili iclite dd᷑. nos ta͂ l. ij. breuiam⁹ cum l tertia declina. scripsim⁹ nisi dixere dauidis. flau⁹ a. u͂. v. j. ge. flaua ceres

JUNGE supradictis. Auidien⁹. v. p. Auerto et hinc deducta. Dauid dauidicus. gauisus. nauita. nauigo. nauigiu͂. puan⁹. paua. rauus a. um. rauila rauidus. v. p. suauis. sauo. Mauult. manis. Addit Quintianus. Nauus a. um. nauo as. snauus a. um. suauium. clauus: clauiger: prauitas: lauinia.

AIT autem idem lauinium indifferenter poni.

Lauinia et alto nedu͂q; spectat olympo. Gnauus a. u͂. Oui.
lauinium. iij. de po͂to. det mihi formosa gnaua mucta manu. ide͂ ignau⁹ a. u͂. v. hye͂s ignaua colonis. Gauisus a. u͂. pro. no͂ ita dat danio gauisus atrida triu͂pho. Lauinia e. et lauiniu͂. ij. v. vij. en. et iuxta genitore͂ astat lauinia virgo. ide͂ l. j. italia͂ fato pfug⁹ lauinaq; venit. ide͂ tn͂ l eode͂ breuiauit dice͂s. lperio explebit vrbe͂q; a sede lauini tra͂sferet. Manors tis. Oui. vij. me. cecropis pallas scopulu͂ mauortis l vrbe. Mauis scd᷑a psona ab eo qd᷑ e malo. i. magis volo. hor. j. ser. an tibi mauis isidias fieri ppuciq; auceler an͂. Nauis atq; ab eo deriuata nauita et nauigo. v. j. en. nauib⁹ infandu͂ amissis vni⁹ ob ira͂. Pauo nis. Claudia. patric.⁹ roseis pauonem ve͂tilat alis. Prauus a. um. hora. l poe. no͂ magis esse velim q naso viuere prauo.

E ante b. E ante b breuis est: vt trebia e. nebusa e ebul⁹ li. lebes tis. Producu͂t vero Creber a. um. Uergil. v. en. creber vtraq; manu pulsat versatq; bareta. Creben⁹ i. flu. Oui. xj. metamor. aspicit eperie͂ patria crebenida ripa. hoc est crebeni
Crebenus. filia͂. Debeo et debilis is. pducu͂t: qr ex de ppone et habeo et habilis pponant vt. s. dixi. Flebilis q; qr sequitur proportione; verbaliu͂ in ebilis desiuentium: vt debilis: explebilis. et quod modo diximus debilis. Gleba e. Uergilius. ij. eneidos. terra antiqua potens armis atq; vbere glebe. hebe es. Ouidius. ix. me. hoc illi nedecat iunonia muneri hebe. Rheb⁹ bi. n. p. cq apd Uer. l. ix. eneidos. rhebe diu res si q diu mortalib⁹ ulla est suit q per oe diphthongon scriba͂t rhoebu͂ . . . chethus i. flu. Papi. j. silua. eubocs

Epitome.

Et laudent nostros sinuoso turbine vultus.
Prima fit in reliquis consona curta tibi. Quod est dicere ante l n s t et u est producta: ante alias vero consonantes breuis.

E ante b breuis est / vt trebia. Producu͂t vero creber a. um. crebenus ni. flu. Debeo debes debilis le. flebilis le. gleba be. hebe es. rhebus. sebethus sebethi. trebulo trebule. thebe baru;. rhebe es. Immo oia greca que per eta scribuntur.

CUM superioribus pone ex Niuiuita. Crebenis patronymicum debe. ebolita. ebuus. ebucias. ebriosus. thebas. thebanus. thebeus. thebais. zebedeus. hebudes. plebes plebis. hebe es.

hebius.ebū.ebalus.hebadee.ebaris.phebas.dis.etiā si ex his quedam diphthongo possint scribi.
Quibus addit Quintianus.debitus.a.um.debitio:crebeo: crebesco:rhebꝰ debilitas flebāt ⁊ ꝯsimilia a fleo:rebor:⁊ a reor deducta nebo et que sunt a neo:debilito:debilitatio:hebucis:plebiscitū.
IDEM ait gebenne ambigue poni:vt ex ausonio notat.

E ante c breuis est:vt secus. pecus. Producunt vero Echons.lecytus lecyti.secius pro minus.securus a.um.theca thece.

ADDE ne quid desit.Lechanis. mecenas.flechas adis.cecus. cecutio.cecuito cecias cecubi.ceculus.cecilius. cecilia. cecinos. cenum.fex fecis:feculentus.feco as vnde defeco as.fecutinus.fecinie.fecundus:fecundo as.Grecus grecia.grecanicus grecizo. phecasius.phecasianꝰ.phecasiatꝰ.seculū vecors vecordia.Quāuis ⁊ viginti ⁊ octo:vt ait Despauteriꝰ possint diphthōgo scribi. Et hec duodecim q̄ sequunt.Ecos economꝰ.economia eci ecoꝝ. ecumenicꝰ.ecomene:ecumētū.ecumaticus.ecixerco.echalꝰ.echalides.pecilee.peciloe.echalis.Sed hec quoq₃ longa addidit Quintianꝰ.Tecethꝰ.necatꝰ.cecubū.preco.preconiū.Recula a re. specula a spe.mecum.tecum.secū.Addit his Verulanꝰ.Fecꝰ.precepe. precipitium.precipito.precordia.precipuus a.um.Britonius ait duo hec variari.Cecrops cum deductis inde.Et recido is.

E ante d breuis est:vt sedeo.Producūt vero cedo cedis cessi.Media e:pedo pedis.rheda rhede.sedulus a.um.sedeo sedes.seditio seditionis.

ADDE ex nininita:edonꝰ.edonis dis.edilꝰ.v.p.Gedippa.v.p. hedimeles medea:media regio.vnde medicus a.um.⁊ medi.medica.medo acl.Nedinꝰ.v.p.sedentani.seditiosus.hec quoq₃ apponit scripta tū diphthōgo ae.Edes edicula.edifico:edepol.edecastor edificiū.edilis editꝰus.edituus.edo:cedo ceduus a.um.cedicus.v.p.ceditius.edeo.dedalus.dedala orum.dedalon.hedus hedilius.Sedilius.hediculus.hedune a.um.hedui.fedo. pedagogus.pedagogium.pedagnum.pedia.pedico.pedcrastes.pedotribꝫ.pedotriuca.pedcrastria.pederetꝰ.v.p.pedomachis.pedor. pedita.pediculus.pediculi. populi.phedros.phedronius. Phedria.phedron.phedria phedrus.phederceton.phedō. phedimꝰ. phedime mes.Rheda.rhedarius:fedo verbum:tedet:tedium tedulus. tedia:teda.hec autē per,oe.Fedus fedo as.fedus.a.um. ledoua:edipus:epidoles:edema:phedorus.v.p.Quibus hec addit Quintianus.deditus edulo medicamentum a medis est:editiuus edituꝫ. edico:sedatus.seduco:seductio.medimnus:predator:predium.His addit Verulanus.credo:dedo predo.prer predis:preditꝰ:preda.predor:sedulitas:sedabile.Tra.scribit.Reduco poni ambigue.

E ante f breuis est.vt nefas.
Quintianꝰ ait composita notari debere:vt effero:defero.et refert pro distat.

E ante g breuis est:vt lego legis:producunt vero lego legas.pegasus i.regula regule.regulus reguli.regina regine.rheginm ij.tegula tegule.

ADDIT Sulpitius.Dego.eger.egroto.egyptꝰ.egregius.egregeon.egoceros.egie.legatio.leges. regia. reges.regulꝰ. regale. regaliolus.Quibus addit Niminita.Segrego.egrotes.Gregoriꝰ. hegaleo.legama.legitimus. Megarcus.pegasides.Phegeꝰ.rhegyni.regilia.Slege.hec₃dē addit descripta diphthōgo.Egi ab ago.egonomꝰ.egeō.egeus.egea egeū.ege es.ege.arū.egeege es. egialeꝰ:egiale.es.egialia um.egialus:egeria:egis idis.egyocꝰ. egylos;egylops:egiliꝰ:egōcephalꝰ:egolethrō: egoceros: egos: egopotamite.eg:pāces : egonus:ega:eg:los.egopythalmos:egomalias:egloga:egina.egle es.egypsus:egyposos:egyptꝰ.egirella:egritudo:egrimonia.fregia frongo pepinegeū.Quibus producta hic Quin.addit Regaliter:egydes:egina phegeus.

E ante l in dissyllabis lōga est.vt chela e.Breuiātur vero chelys.celeris.e.gela le.Gelu indeclinabile. Velex lelegis delix delicis.Et a meli hoc ē melle.⁊ a melā-

⁊ pulchra gaudēs sebetꝰ aluma.idē Vg.ij.eñ.sebethis dis.facit dicēs Oebale quē generasse telō sebetide nympha. Trebula e.oppidum i agro reatino ⁊ eiusdē nōio iuxta crustumiū colōia romanoꝝ.Mar.v.epi.humida quos gelidas summittit trebula valles.⁊ iterū in distichis. Trebula nos genuit:cōmendat gratia duplex. Thebe arū.p boetice vrbe:vñ est thebanus ⁊ thebe es. vrbs egypti:vñ ⁊ thebeꝰ. Ebrꝰ a.um. febris is.nebris dis.ideo suspicantur productam habere primam.q₂ semper lōga reperiunf. E añ c breuis est:vt secꝰ p aliter:pecꝰ ouis.vel pecudis decet iecur. Producūt vo echons. Persi. reparabilis assonat echo.Lechytus q₃ ideo producit:q₂ per e longū a grecis scribif.Secius q₃ producit.Vergi.ij.geor.indulge ordinibus:nec secius ols in vngue.secꝰ th vt diximus breuior. Idem xij. haud secus accenso gliscit violentis turno.Securus secura.um. ideo pducit:q₂ a se ⁊ cura componitur:vt sit securus qui est seorsum a cura.Mecum tecum secum:quia cōponuntur ex me.te.se.⁊ a theca cōposita:vt bibliotheca.dactilotheca:pinachotheca.Mar.rudis bibliotheca delicati. E añ d breuis ē:vt sedeo es.cedo p dic.producūt vero credo credis.qd a cretum ⁊ do componitur.Ver.v.eñ.prepetibus pēnis ausus se credere celo.cedo is.cessi.Idem in buc.oia vincit amor : ⁊ nos cedamus amori. Cedo is.cecidi.p ae diphthongon scribitur. Cedo vero p dic:vt diximus primā breuiat.Iunc.post minor est aliā credas cede:si breue putas. Medea e.Oui.in.epi.hypsiphile.medee medea foret qd si quis ab alto. Pedo dis.Mart. pedere te malim:namq₃ hoc neq₃ inutile dixit. Rheda e.Iuue.hic dum tota domus rheda componitur vna.Sedulus la um.sedo das.seditio ditionis.ideo pducūt qd a se ⁊ dolus primū a se ⁊ do das.scdꝫ a se ⁊ itio tertiū interposita ad euphonie causa cōponitur. Pedor vo pedia e.⁊ pedito peditas.q̄ a pous qd est puer grece deriuantur:iō producunt:q₂ e diphthongon habēt. E añ f breuis est:vt nefas et inde nefastus nefarius nefandus. E ante g breuis est.vt lego is.rego regis.tego gis. Producūt vero lego gas.pro eo qd est legatū aliquo mittere ⁊ testamēto preter solidā hereditatē aliqd alicui relinquere. Pegasus i. equus alatus. Oui.iiij.met.pegason ⁊ fratres matris de sanguine natos. Regia e.tametsi a rego gis. deriuetf:in q̄ vt diximꝰ pma breuiatf.vergi. in moreto. Nec sumptꝰ erat illud opus s₃ regula curre.Regulus ⁊ regina iō primā pducunt:q₂ a rege deriuātur in q̄ prīa lōga est cremēto. Rhegiū ij.brutiorū ciuitas.Oui.iiij.met.liquerat ⁊ zanclen aduersaq₃ menia rhegi.Tegula.Iuue. vltimus ardebit quē tegula sola tuef. E añ l i dissyllabis lōga est;vt chela e.Ver.i geor.qua locus erigonen inter chelasq₃ sequentes. Breuiant vo chelys yo.Ouid.in epist. sapphus.in de phebo chelin cōia munera mittam. Celeris.e.verg.v.eñ.protinus eneas celeri certante sagitta.Gela e.ciuitas ⁊ flumē sicilie. Vergilꝰ. iij.eñ. immanisq₃ geli fluuij cognomine dicta. Gelu indeclinabile siue gelum geli. Lucretius.lib.vij.dimittit quasi sepe gelum qd continet in se. Lelex legis.Ouidiꝰ. vij. me illa trozeniꝰ heros parte lelex alia. Delix delicis hedere species:de qua Plinius.lib.xvj.est cādida ⁊ nigra hespera et tertia q̄ vocatur helix cuius pma syllaba breuis a Theocrito ponit in pmo edulio. Et a meli hoc est melle ꝯposita et deriuata vt mel meluꝫ:melilothos meleos. Mart. infant melimela dato fatuasq₃ mariscas.Oui. iiij.fastorum.pars thima.pars rorem:pars melilothen amat.Lactantius de xp̄i resurrectione.

Ebrius.
E ante c.
E ante d
E an[te f]
E ante g.
Pegasus.
Rhegium.
E ante l.

quod est niger cōposita ⁊ deriuatiua:vt melilotbos thi.melanthiū ij.scelus eris.Telōn onis.velim⁹ is.it. velut luti.Et nota polisyllaba vt melior.Producūt no belua belue.delubrum i.Elisium ij.electrū i. peligniorū.pelusiū ij.pelion ij.peleus i.† pelamis dis. Spelunca ce.speleū i.thelephus i.telegonus ni.telemachus i.telemus telemi.velabrum i.

ADDE ex Verulano ex disyllaba.breuia hec.Melos melus.melos.mela.meles.Quibus addit Qu.n.helops.felo as.melos.celos.helos.Post hec aūt adiūgit.Despauteri⁹ pelos.Ex polisyllabis aūt idem ait hec pduci.deli⁹ delia.belides.helipot⁹. velites. velibutus.elegans.elicius.eligum.elixus.elixo.belicum.delicie. delecto.helias.heliades.helios.helias dis.heliodorus.heliotropiū.pelias.adis.speleum.teleboas.teloe.teleboūs.telochoō.vesliter.hec quoq; diphthongata per ae apponit.eli⁹.elianus. elea. elurus.belua.beluimus.belulus.celum.celo as.celitus.celia.lelaps.lelius.leliaci.celisyria.celistomia.chelius chelia.Felix.Felicito as.felicitas.ex polisyllabis hec producta ait Quintianus.melanurus.heliopolis:melāniū.elizabeth.eleus.elebor⁹.delinquo. delion.delictum.delicatus.Verulanus addit deliquo as. elegia. HEC AUTEM ait Niuinita variari elizabet. elisos . Quintianus autem electrum ⁊ reliquus o. um.

sitq; repercusso dulcior aura melo. Homer⁹ tñ in hymnis pzimā pducit:vt illud perlij cātare creāas pegaseū melos etiam defendi possit auctore homero.Hermola⁹ i fine.xxij.li.natu. hi. Et a melā qd iterptat niger:⁊ melāthion melā-p⁹.Colu.melāthia grā cymino.v.iij.ge.Phil-lyrides chirō amitaoniusq; melāp⁹. Scel⁹ eris

Peleus. Iuue.qd scel⁹ admisit:quenā hic culpa puelle

Tu v.e pri-mā eē lōgā ⁊ eē dissyl-labū:vt omnes tenent eruditi. est?Telō is.Verg.vij.eñ.oebale quē generasse telon sebethide nympha fertur.Vel.m is.it. Luc.in.j.accipiā chytras velim se.ret ⁊ mo en-tē.Velut ⁊ veluti.verg.in.j.ac veluti magno i pplo cū sepe coorta ē.Et nota polisyllaba: vt melior siue sit cōparatiuū siue propriū viri:

Velut ⁊ veluti. Mar.en vocat ad cenā melior te classide rectā.

Producūt no belua e.quā sūt q per ae diphthongon.sunt q p duplex ll scribant. Iuue.nimirū pstat leniori belua sumptu.Delubrū i. Ver.ij.eñ.hic pzimū ex alto delubri culmine telis.Elysiū ij.idē li.vj.mittimur elisium:⁊ pauci leta arua tenemus.Electrū. idē in buc.pinguia corticibus sudent electrā mirice.Pelignorū orām.Mar.non hoc pelignis agitur vinde mia prelis.Pelusiū vñ pelusius a.um.⁊ pelusiac⁹ pelusiaca um.idē in disti. accipe niliacam pelusia munera lentē.⁊ verg j.ge.nec pelusiace

Pelion. curā aspernabere lētis.Pelion ij.Luca.l. vj. pelion opponit radijs nascentib⁹ vmbras.Syl li⁹ tñ.iij.punicoꝝ breuiauit di.Ossaq; cū pelio cūq; hemo.cesserit otris.Pelias adis.Oui.de reme.vulneris au xiliū pelias hasta tulit.Peleus i.Hora.in poetria.telephus ⁊ pele⁹ cum pauper ⁊ exul vterq;.Pelamis dis. Iuue.⁊ vas pelam dum aphrorum.Spelunca e.que dicitur grece speleum i.Ver.vj.eñ.spelunca alta fuit vasto ꝑ immanis hiatu.Idem in buco.certum est in syluis inter spelea ferarum.Telephus i.Iuue.telephus aut summi plena iā margine libri.Telegonus telegoni.Oui.de ponto.telegonive parens vertendis nata figuris. Thelemach⁹ thelemachi.hora.haud male thelemachus proles patientis vliti.Telemus i. Oui.xiij.me. telemus eurimedes quem nulla fefellerat oles.Velabrum i.Hora.ij.ser.cum valabro omne macellum.

E ante m breuis est:vt emo is.producūt vero crementum i.Demū aduer.Demo is.Et a demos composita:vt demosthenes. Emathia e.Emolumētū i.Eminus aduerbium.femen inis.⁊ ab hemis quod est semis composita:vt hemina e.Hemus i.Nemo inis. Phemonoe es.Remus i.Schema atis.Et a semis composita:vt Semita e.Temo onis.

ADDE ex Britiano.Rhemus pplis:emanuel:emodus:demodo c⁹:demū:demoniū.emi ptm:⁊ hinc deducta:remex:demēs:demētia:remigo as:remigiū:flemus:dem⁹:flem⁹:nem⁹ a fleo:do:fto:etno nas:pmiriū:enuneo:emaneo:emō.v.p.femētinas.remo:demophondus:democritus:demoleō:emulor aris.emulus:emulatio. Addit q; hec ae diphthōgata pmiū:emathia:femla:cēmētū:em⁹ yiti.p.cemiteriū : hemon:hemonia:temet:memet:emitrite⁹.Quib⁹ addit Despauteri⁹:thema:ema:cremo : mnemosine.Phem⁹. v.p.femē.femino:feminiū:seminariū:semētis:hec q; diphthōgo ae scripta addit emilia:emilius:emilion⁹:hema:hemorrhois:hemitū betū:mem⁹.v.p.lemargia:lemarg⁹.Hec sūt p oe cemē:phemonoe:cemiteriū:cemētari⁹:cementicius:cemus :phemon:pemonis inter lōga ponit.hec Verula.clemēs:clemētia:pzemiū:hema. STRA.ait temetum variari:⁊ vt contendit temulentus temulenta temulentum:⁊ temulentia.

E ante m. Ant.E ante m breuis est:vt emo is.gemo is. fremo is.femur oris.pducunt vero crementum atq; ab eo ꝯpositū icremētū.Ver.in buc. chara deū soboles magnū iouis incremētū.Demū aduerbiū.idē.vj.eñ.sic demū lucos stygios regna inuia viuis.Demo is.ppterea pzimā pducit q; a de ꝑpōne ⁊ emo cōponit.Cōposita quoq; a demos quod interpretatur pp̄ls:vt demosthenes:democritus: demophoon Iuuena.eloquium ⁊ famam demosthenis:aut ciceronis.Emathia e.Vergilius.j.geo:gic.emathiā ⁊ latos emi pinguescere cāpos.Emolumētū i.Iuue.nullus in vrbe loc⁹:nulla emolumēta laboꝝ.Emin⁹ apuerbiū.Oui.xiij.me. emin⁹ ingēti resupinū vulnere fudi.Femē inis. nā qd Serui⁹ illud Ver.x.eñ.legit ocy⁹ ensem eripit a femine:magis placet:vt cū Prisc.legamus ocy⁹ ensem eripit a femore.quā hoc pzimā breuiat:eu dic breuiari.ausoni⁹ p tereteo femi-nū gyros surasq; nitētes.illō ꝟa pducit eandē. Ab hemis q; ꝯposita ⁊ a semis qd hemis interptat aspiratiōe mutata i s vt hemia e.hemitrite⁹ i.semide⁹ i.semiuir i.Persi.fregerit hemīnas areti edilis iniq̄s.Mar.viti lōgus mole di emitriteo.Oui.i.me.sūt mihi semidei:sūt rusti-ca numia fauni.Ver.iiij.eñ.⁊ nūc ille paris cū

Hemus. semiuiro comitatu.Hem⁹ i.Ver.j.ge.emathion ⁊ latos hemi pinguescere cāpos.Nemo inis.idē z.x.en. Turne qd optanti diuū pmittere nemo.

Phemonoe es.Luca.in.v.phemonoen errore vagam curisq; vagantem.Remus remi.quo nauis impellitur. Ver.j.en.franguntur remi:tum proza auertit ⁊ vndis.Nam pro romuli fratre primam breuiat.Idem in eodē.Ca

Schema. na fides ⁊ vesta remo cū fratre quirinus.Schema tis:quā per e longum a grecis:vt dixim⁹ ꝯposita vt semita. Ver.iiij.eñ.castigatq; moras:ope ols semita feruet Temo nis.Ver.j.ge.huc a stirpe pedes temo prēt⁹ in octo.

E ante n lōga est:vt vena ne.Breuiāt vero bene aduerbiū.Benignus a.um.enyo us.enipeus.Enī coniunctio.fenestra fenestre:⁊ a genes qd interptat generis ⁊ geno genis deriuata ⁊ ꝯposita:vt genesis eos.

E ante n. Anto.E ante n.longa est:vt vena ne.venoris.Breuiant vero bene ⁊ benignus benigna.

Enim ꝯiunctio. num.hora.si bene te noui.idem quippe benignus erat.Enyo us.Mar.cū dubitaret adhuc belli ciuil enyo.Enyphe⁹ i.Luc.l.vj.sanguine romano q; turbid⁹ ibit enyphe⁹.Enī.ꝯiunctio. vt hec tibi fabor enī qñ hec te cura remordet. Fenestra e.Iuu.cū pateāt alte caligātesq; fe

genꝰ gñis. Phrenesis is. penes p̄positio. Penitꝰ aduer. penetro as. penates ū. penꝰ us. vel oris. senex is. seneca c. senō is. Stenelus i. teneo es. tenor is. tenuis e. tenꝰ prepositio venafrū i. venilia e. venetꝰ a. um. venia nie. venus veneris. venenū i. venio is. xeniū ij.

ADDE ex Despauterio enaspe: enispe: enesimꝰ. v. p. menāder. v. p. menalia. fe. p. menapij: menecrates: menetias: menetes: menephilō: meneleꝰ: menelaus: menalippꝰ: menalippe. menalchas. menechinꝰ: et vt ait q̄cq̄d a meneo fit: meneceꝰ: meneteꝰ: meneteiades: menenꝰ: menestes: xenos: et xenocrates. xenodochiū. zenophanes. HIS ADDIT Burianus. Menesteus: pheneus penetrale: menedenius. beneficus: beneficentia: senū: senectus. senecta: genuꝰ. Addit Pylades tenedos: phrenitis: genuinus: genui cum deriuatis inde gena veneror: genu.

E ante p breuis est: vt lepus ris. p̄ducunt vero cepa: e. cephisus i. epirus i. repo pis. cepe is. sepia e.

ADDIT Pylades: hepar: sepio. sepes. Quibꝰ addit stra. cepos epolꝰ. cepha: tlepolemꝰ: eperie: epitꝰ q̄ q̄z hec diphthōgo ac cōscripta addit epi. p̄putiū: cepia: p̄pes. His addit Verulanꝰ: cepheꝰ cephenꝰ: epitides: lepiola. Quibꝰ addit Nunnita cepio. v. p. Sepida: lepōticus. v. p. sepias adis. sepiū: vepicus. hec. idē diphthongata ac apponit epla: epoli: epoclia: epolium: epitios: sephergones. cū productis adde ephitus: sephora: separo.

HEC aūt ait Quintianus variari repuli: repens. vepres. peplum.

E ante q breuis est: vt nequeo is. Neq̄. Producunt vero neq̄ nequitia e. nequis. sequana e.

SUPERIORIBUS Sulpitiꝰ addit neq̄q̄uā nequaquā neq̄tiosus: sequanus: sequanicus. Quibꝰ addit Despauterius neq̄. Qui quoq̄ diphthongata p ac hec apponit equus a. um. equalis equalitas: equitas: equor: equo as: equamētū: equanimis: equinoctium. equinus: equalatenm: equimanus: equilibrium: equiparo: equidiale: equipolleo. et oia q̄ sunt ab equo equicolus populꝰ: eq̄melium: equana equanus a. um. equitutinm. Addit ex productis Quintianus equanus. v. p. nequior nequissimus neq̄.

E ante r breuis est. vt serum i. herus i. Producūt hō berillus li. beritꝰ iti. cerusa se. cerinthe es. Cera cere. clerus cleri. eridanus eridani. eretum ereti. eruca ce. feralis ferale. feronia feronie. geriōes is. heres dis. heros herois: meriones nis. neritos i.

nestra. Et a genes siue geno nis. cōposita et deriuata. vt Genesis: archigenes genꝰ gño genꝰ. ¶ Phrenesis is. Iuue. Cū furor aut dubiꝰ cui sit manifesta phrenesis. Penes p̄pō. Hor. Quē penes arbitriū ius est et norma loquēdi. Nā pene aduerbiū p̄mā p̄ducit. Penitꝰ. ✝. i. eñ. penitusq̄ p̄cacibꝰ austris. Penetro as. Idem in. vij. Dardanꝰ ideas phrygie penetrauit ad arces. Penates. idē l. j. ilio l italiā portās victosq̄ penates. ¶ Penꝰ us. vel penoris. idē l eodē. cura penū struerce. Hor. j. epi. portat frumēta penusq̄. Senex nis. vñ senior et senectꝰ. idē l. vj. iā senior sz cruda deo viridisq̄ senectꝰ. ¶ Seneca e Iuu. a seneca q̄ piso bonꝰ q̄ cotta solebat. ¶ Seno nis. Luc. in. j. nos p̄mi senonū motꝰ cymbrūq̄z furētē. ¶ Stenelꝰ i. ✝. Tersandrꝰ steneluśq̄z duces: et dirꝰ vlysses. ¶ Teneo es. idē l. j. sz mihi forte datū: tenet ille immania saxa. Tenor is. ✝. aliū ve habuisse tenorē. ¶ Tenuis e. idē l. iiij. ge. l tenui labor: at tenuis nō glia si quē. ¶ Tenus p̄positio. idē. ij. eñ. capulo tenꝰ abdidit ensem. ¶ Venafrū i. Mart. hec tibi cāpani sudauit bacca venafri. venafranꝰ. Iuue. ipe venafrano piscē p̄fundit oliuo. ¶ Venilia e. ✝. l eñ. Cui pilūnus auus: cui d'ua Venilia mr̄. venetꝰ a. ū. Iuue. Contectusq̄ illic veneto crassoq̄ cucullo. ¶ Venꝰ eris ✝. j. eñ. sic venꝰ et venerē sic filius orsus. Venia e. idē l. iiij. tu mō posce deos veniā sacrisq̄ litatis. venenū i. idē l. j. occultū īspires ignē fallasq̄ veneno. ¶ Venio is. idē in. iiij. vndiā: et hec manes veniet mihi fama sub imos. Xeniꝰ qđ īterp̄tat̄. hospes: vñ eeniū et xenecta. Mar. ois l hoc gracili xenior turba libello. idē Vaticiniorū. xenecta sartorū. ē eñ trimetrū iābicū. Ide q̄z axenos. i. l hospitalis. E añ p breuis est. vt lepꝰ oris. epulū i. p̄ducunt hō Cepa e. ✝. Cepa rubēs sectisq̄ famē domat area porri. Cephisus i. Luc. l. iij. Quos īpiger ambit fatidica cephisusaq̄. ¶ Epirꝰ i. ✝. iij. eñ. Littoraq̄ epiri legimꝰ. Repo is. Hor. l poe. rerū ope l lōgo fas est irrepere sonū. Repēs tñ et repētinꝰ et repēte q̄ a repo repis videnī deriuata p̄mā breuiant. Ouid. j. fasto. Bina repens oculis obtulit ora meis. ¶ Sepes is. ✝. l. buc. hic tibi que semp vicino ab limite sepes. ¶ Sepia e. Per. nigra q̄ infusa vanescat sepia lympha. ¶ E añ q breuis ē: vt equus q̄. sequor eris. neq̄o: ... Producunt hō neq̄ et ab eo deriuatū neq̄tia siue nequities. Ho. ij. ser. Illū aūt neq̄tiem aut vafri īscitia iurē. Neq̄cq̄. ✝. ij. eñ. sz q̄d ego aut neq̄cq̄ īgrata reuoluo. Neq̄s neq̄ neq̄ vel neq̄d. idē l. iij. his tibi neq̄ more fuerit dispendia tāti. Seq̄na et seq̄ | Penitus. Teneo. Venafrum. Xenius. Axenos. E ante p. E ante q.

ni pp̄li belgarū illiꝰ fluminis accole Luc. l. j. Optima gēs flexis in gyrū sequana frenis. ¶ E añ r breuis est: vt ferum i. ✝. iij. ge. acrēq̄ molossum pasce sero pingui. serus a. ū. p̄ducit vt statim dicemꝰ. eodē mō herꝰ i. p̄mā breuiat heros ois. eādē p̄ducit. p̄ducūt hō Berillus i. Iuue. heliadū crustas et inēq̄les berillos. est eñ spōdeus l q̄nto loco. Syl. ij. puni. et solitū digito berillō adederat igius. Prudētiꝰ tñ l psycomachia breuiauit dicēs. hinc tibi saphirō sociauerat inde berillū. ¶ Beritus i. vrbs phenicie vlpiani iureconsulti patria. Prisci. l perihegesi. antiquaq̄ tyrum beriti et inenia grate. ¶ Cerusa se. vñ cerusatꝰ a. um. Mar. et cerusata cādidiora cute. idē alio loco. Cerusata timet labiua solē. ¶ Cerinthe es. verg. ij. ge. Irrita melisphila: et cerinte ignobile gramē. ¶ Cera e. qđ iō p̄ducit: qr p e longū scribit a grecis: a plerisq̄ tñ latinorū per ae diphthongon: cleros quoq̄ qđ īterp̄tatur sors a grecis per e longū scribitur. Eridanus. Verg. iiij. ge. eridanus quo nō alius per pinguia culta. Eretū i. idē. vij. eñ. ereti manus omnis: oliuiferęq̄ mutice. Eruca e. idē in moreto. Intibaq̄ et venerē reuocās eruca morantē: feralis e. tametsi a ferus a. um. deriuari videtur. Oui. xv. me. Ferali mutat cū papilione figuram. ¶ Feronia e. Hora. j. ser. ora manusq̄ tua lauimus feronia lympha. ¶ Geriones is. ver. vj. eñ. Et forma tricorporis vmbre geriōes. ¶ Heres dis. Mar. heredē fabiꝰ labienū ex asse reliq̄t. ¶ Heros herois ver. j. eñ. Littore trinacrio dederatq̄ abeūtibꝰ heros. ¶ Meriones is. Oui. xiij. me. nec minus idomeneus patriaq̄ cretꝰ eadē meriones. Nereus. idē in buc. tū durare solū et discludere nerea ponto. Neritos i. Ver. iij. eñ. et neritos ardua saxis. mons est ithace. | E ante r. Eridanus.

Nero nis. Nerio enis. Pera e. pero onis. Serus a. ū. Seres ū. sepero as. feria ferie. feria orū. Thera e. thereus. i. Verꝰ a um. Veratrū veratri. Verona verone. Et a ferus hoc est siccus cōposita: vt xerampelinus.

¶ Ant. Nero nis. mōs ē argiuorū. Papi. iij. thesba. Neris et igēti turrite mole cleone. ¶ Nerio nenis vxor martis cuiꝰ p̄mā multi p̄duxerūt. | Nerio.
Cel. eñ. iij. noc. atti. dicit eos q̄ p̄be locuti sunt p̄imā breuiasse: nā et nero eū q̄ symbolū hz p̄imā breuiauit. Pera e. Mar. l disticho cuiꝰ titulꝰ ē pera. dormiat et tetrico cū cane pera rogat. Pero onis. ✝. vij. eñ. instituere pedis crudꝰ tegit

altera pero. idē ponat⁹ perone calciat⁹. Serus a. um. idem in. iiij. seraq; terrifica cecinerut omīna vates. ¶ Seres ppli vñ seric⁹ a um. Idē. ij. geor. velleraq; vt folijs depectāt tenuia seres. ¶ Spero as. idē. j. eñ. At sprate deos memores fandi atq; nefandi. ¶ Seria e. Per. o si sub rastro crepet argenti mihi seria dextro hercule. ¶ Seria orū. & serio aduerbiū. i. nō iocose. Ho. j. ser. sz tñ amoto q̄ramus seria ludo. Thera e. vrbs ppe syrtē minorē in aphrica. Calimachi poete pria de q̄ dicit ipse. Nole callisto fuerat: sz postmō thera dicta fuit tellus vrbis origo mee. Terenus i. &. i buc. aut vbi mutatos terei narrauerit art⁹. Uer⁹ a. ū. idem l. iiij. eñ. vera ne te facies verus mihi nūcius offers. Ueratrū. Persi. ebria veratro non dedd deniq; lens. verona e Ouidi⁹. mātua virgilio gaudet: verona catullo & a xeros qd̄ interptat̄ siccus a. ū. composita: vt xerolophum xerolybia. xerāpelinus a. um. Iuuenalis. & xerampelinas vestes donauerit illi. ¶ E ante s longa est: vt theseus i. rhesus i. breuiāt vō Sesostris is. Lucanus lib. vij. venit ad occasum mundiq; extrema sesostris: vesulus i. Uerg. x. eñ. Actus aper multos vesul⁹ quem pinifer annos. Uesen⁹ i. ij. ge. Talem diues arat capua & vicina veseuo. dicit q̄z vesenus & p abscissionē vesuuus. Mart. hic ē pāpineis viridis modo vesuuus vmbris. Cthesiphon primā prodn. tñ per regulam: tū q̄z apud grecos per eta longum scribit̄. Sido. in apollinaris breuiauit dicens. hec thessera castris in cthesiphonta datur. ¶ E ante t produc̄t: vt bethia e. bethis is. seta e. meta e. Breuiāt vō etiā coniunctio & aduerbiū affirmādi. ver. in buc. Illū etiā lauriq; etiā flouere in psice. ¶ Fretum i. idē in eode opere. In freta dū fluuij currēt dū montib⁹ vmbre. ¶ Setes te. Luc. in. j. hic dacus premat inde getes. ¶ Etruria e. Etruria lz ab ethra vel ab ethua oppido dici videat̄: non tñ p th nec p he: sed ad hūc modū scribi solet etruria & etruscus p e breue in pncipio. Mar. Qtū sollicito fortuna parētis etrusco. Uer. ij. ge. hāc rem⁹ & frater sic fortis etruria creuit. ¶ Meto is. idē l quarto. purpureosq; metūt flores & flumina libāt. Metuo is. atq; inde met⁹. Idē l buc. nec seuos metuāt armenta leones. ¶ Metallū i. Oui. x. meta. grauidāq; amathūta metallis. Metaur⁹ ri. Luca. ij. l seuū cecidere lat⁹: veloxq; metaurus. Et cōposita siue deriuata a metros vt metreta e. geometra tre. dimeter a. um. Mart. plurim⁹ hispanas mittet mihi nauta metretas. Iuue. grāmaticus rhetor geometres pictor aliptes. sunt q̄ alia rōne legāt geometres. Cōposita q̄z ē meta prepositione greca: vt metaplasm⁹ i. metaphora e. metamorphosis. Retro. Ouid. in. v. meta. Acta retro naris: medioq; ē fixa palato. ¶ Tetricus a. um. a tetrico monte sabinorū. Uer. vij. Qui tetrice horretis rupes montēq; seuerum. Mart. & q̄uis tetrico tristior ipsa viro. Thetis dis. p matre achillis: &. v. eñ. Leua tenet thetis & melite panopeaq; virgo. scribit̄ p th i pncipio: & p iota i scda. Tethis vō p t subtile in pn. & th. aspiratū in scda e ppriū pro vxore oceani pmā i habet indifferentē. breuē apud Uerg. in bucoli. Que tētare tethim ratibus: que cingere. muris. longam apud Luca. in. j. teth: os vnde vage lunarib⁹ estuat horis. Idē in secūdo. Oceanus mea signa tenet thetymq; fugacē. Et a terra quod interpretatur quatuor composita vt tetrarcha e. tetrarchō. hora. j. ser. modo reges atq; tetrarchas. ¶ Ueto as. Uergilius tertio eneidos. fariq; vetat saturnia iuno. ¶ Uetus eris. idem in quarto veteris vestigia flamme. ¶ Ueternus i. idē. j. ge. Nec torpere graui passus sua regna veterno. Et habētia p ante e. vt peto is. petra e. Petrus i. petrinus a. um. Scaul. us in patcha. forte petri valide torrebat lāpadis estu febris anhela socer. hora. j. epi. iter minturnas sinuesanūq; petrinūq;. ¶ E añ u ɔsonātē lōga est vt leu⁹ a. ū. leuis e qd̄ a plerisq; p e diphthōgō scrib̄ ad differētiā leuis qd̄ significat grauē: in q̄ pma syllaba breuiat̄: vt statiz decem⁹. Breuiāt vō breuis & breue. Uer. j. eñ. in breuia & syrtes vrget miserabile visu ¶ Leuis nō grauis. idē l buc. ante leues ergo pascent̄ in ethere cerui. Seuerus a. um. Uer. vij. eiculos. q̄ tetrice horretis rupes montēq; seuerū.

ADDIT pylades. ferie. ceroma. erigone. ceritus. cero. cerulus ceruleus. nereus. nereo. cere vel cerete. his addit Quintia. cerus herodes. pherenades. herodotus. theron. feriatus. cheritus. therodamas. cheraphiū. cereus. crugo. ferula. fericū chere: berillus: meretriciū. plerique. pleraq;. plerūq;. thera. therul⁹. peronatus. nerene. eriphile. heresis. cerimonie. berillas: hec quinq; vltima ambigue ab eodem ponuntur. superioribus addit Nimuita perone nymphe. p. cerusatus a. um. cerathus. ceroinm. erous. eriginus. serior serior is. gerioneus. herinaciun. hera pro iunone. heracles heracleus heraclea heracleum. heracleon heracleota. heraclius. heraclides. heracleotes. herodian⁹. herous. heroicus herois heroides. herome. hereum. hereus. herois. seramis. zerinthius. Idē hec diphthongo ac longa ponit ereus. erea. ereum. erarius erarium. erugo. erumna. erope. cera. & que sunt hic. Cerulus. cerule⁹. cereres lapis. cerete & cerimonie. chero. cheropoli. cherea. cherestratus. cheremon. cherippus. herephon. cherelia. cheronia. heresis. hereticus. heresiotes. heresiarcha. ereo. heresco. herugo. heruca. heres. hereditas. heredipeta. herediuz. herennius. v. p. mereo. mera. plerique: quero. sphera. serius. flu. p. hec autem per oe. cherisus. cherades. cherillus. meris. mericus. mereclee. hec pauca per oe. Addit cū pductis Sulpiti⁹: Ero as. cleric⁹. heredo heredas. verax. veritas. veruca. serez a fico. rens a reor. nerē a neo.

E ante s longa est: vt Theseus i. Breuiant vero Sesostris is. Uesulus i. Uesenus i. Uesuuius ij.

APPONIT Superioribus Despauterius. Mesembrasci. mesembria: thesis. vesagus. v. p. quibus addit Sulpitius Uesens. Subiungit Britannus. Cthesiphon. resipisco: & a re composita: vt resisto. resurgo. Scribunt omnes. Mesaua. veseuus. resina ambigue poni.

E ante t producitur vt meta e. Breuiant vero etiaz cōiūctio. Fretū i. Setes e. Etruria e. Meto is. Metuo is. Metallū i. Metaurus: & a metros siue meta composita et deriuata: vt metreta. Metaphora. Retro aduerbiū. Tetricus a. um. Thetis idis. & a terra composita vt tetrarcha. Ueto as. Uetus eris. Ueternus i. & habentia p ante e vt petra e. peto is.

SUPERIORIBUS addit Uerulanus. Getulus. getaste. heterociitus. metus. metaplasmus. & a meta greco composita: vt metamorphosis. metrū. tetigi. tetendi. petrus: petra. peto. creta pro regiōe scythie. his addit Despauterius. cetherus. cletabeni etiaz etheocles: ethemon. ethelie. ethedus. letheros. metrodor⁹. menscus. methanea. metellus. methabus. metellus. mesopon. meton. methone. retrorsum. tetimure. Quibus addit Nebrissensis Berulula. hetherogiuus. Superioribus addit Britannus. prete preteritum feticulus. rhetus. etruscus. metercus. veternum. petouta. Addit Pylades petilia. Ait autem. Stra. retulit. veternum. retro ambigue poni.

E ante u cōsonantē longa est. vt Leuus a. um. Leuis leue pro tersus & planus. Breuiāt vero. Breuis breue. Leuis & leue pro nō grauis. Seuerus a. um.

ADIUNGIT Sulpitius leuo leuamen. Quintianus autē breuitas: breuio as. leuitas. neuius. v. p.

Inde deum laudans modo non resolutse vota.
Sit tibi que superest litera prima breuis.

Epitome.

I quāq; ante b ante l m n r s t u producitur in primis syllabis in alijs est breuis

I Ante b breuis est: vt liber libri. Producunt vero fibula le. hibernus a. um. Ibis idis. liber i. pro baccho et hoīe libertatē habēte. Libo libas. libum i. scribo. scribis sibilo sibilas. scibilis le. Tibia e. Tibur. is. tribulū i. viburnum i. Viber icis.

SUBJUNGIT Nestor libetra: libella. Addit niniuita, ibicus sbo: sabo. libero as. liberalis: libertas: phibe: scribilita: scibilis: sibilus: sibia: tribuia: vibius a. um. vibidius. Pylades addit tiberius. addit Butianus tibicen: tiburna. Quibo. quibam: libertus: tibertinus: tiburnus: tiburtius a. um. tiburnus' tribertius. Sulpitius addit gibus: hibrida: libanus: libetris dis. scriba. Omnes autem vibro variari.

I añ c breuis est vt dicax acis. Sicul⁹. pducūt vo dico is. fic⁹ fici. Icar⁹ i. Icon nis. Ico icis. lycas ce. liciū ij. mica. e. nice es. i. victoria. pica e. pic⁹ i. Picenū i. sica e. sicut ɔiūctio. Sicilia e. sichē⁹ ei. sicania e. spica e. spiculū li. ticin⁹ i. trica ce. triceni e. na. viceni e. na. vic⁹ i.

ADDIT Pylades: Vicinus: vicinitas: vicinia. Nicolaus Niceteris. Nicander. ⁊ oīa que a nice hoc ē victoria sunt. Pices. icari⁹ icaria spicilegiū. licia. Quintilian⁹ addit. Picenus. Sicha: elyche⁹ siche: phicus: micas nicetoris: dicharchia: vicies: vicesimus: tricesimus: micilna: ficedula: spiceus ea. um. sicari⁹ ij. addit Despauterius Liciades. Cic. se. p. Siculn⁹: sicilic: icariotis idis. licitatorium lician⁹: lichē: micapla. v. p. picentinus: sicilius: sycomorus: sycophanta: sicuti: sicubi: sicunde: spicus: spicum: spico as. siconus: bicus. v. p. Sulpitius addit Iconicon: siconia.

STRA. Ait hec ambigue poni. Sicheus: cilos: lychas: cyclas: sicanus: sicilia: Lecus.

I ante d longa est. vt idem in gñe masculino: breuiāt vero Cydon onis. Dydimus i. Dydime es. fidis chorda. fides ei. Fidene arum Gnidos i. Hidaspes is. Idē in genere neutro. Idume. es. Idoneus a. um. Ideo cōiunctio. Quidē coniunctio. Video es.

HEC NESTOR apponit didici fidenates: iduinea: idumeus a. um. gnidius a. um. Addit Pylades fidicinum: quibus addit Butianus Fiducia: fidelis: fidelia: fidius. Cydoniū: cidonius a. um. Thidion: sidon. v. p. Sidicin⁹. Bidēs: tridens: viduc. Addit Niniuita didimaon. midas: biduum. triduum. vidulus.

QUINTIANUS ait hec variari: didius: hydros: hidrus: hedra. cydron. fidene. Quibus addit Niniuita Gnido.

I Ante b breuis: vt liber pro cortice siue libro scripto de aliq re. Ver. in buc. nec liceū mouēs alta liber aret in vlmo. Mar. cum tibi parue liber scrinia nr̄a vacent. Producunt vo fibula e. v. uij. eñ. aurea purpureā subnectit fibula vestē ibis idis. Iuue. post hec illa pauet saturā serpētibus ibim. Hybernus a. um. v. uii. eñ. quis vbi hybernā hiemam tantiq; fluēta. Liban⁹ i. Sedul⁹ l pascha. sp habēs frondes ⁊ tāq; libana cedr⁹. Liber ri. p baccho. v. j. ge. liber ⁊ alma ceres vro si munere tellus. Liber a. um. ⁊ liberi orum p filijs. ⁊ libertas tis. ⁊ reliq symbolū hūtia libo as. ⁊ libum. Ver. j. eñ. oscula libauit gnate. idē l. vij. ⁊ adorea liba p herbā. Scribo is. Hor. scribim⁹ indocti doctiq; poemata passim. Sibilo as. ⁊ sibil⁹ i. ver. l buc. nā neq; me tm̄ venientis sibilus austri. Scibilis e. ex pportiōe v̄baliū in bilis desinēt. ū vt audibilis: visibilis. Tybur ris. Hor. Rome tybur amē vētosus tybure romam. Tibia e. Papi. vii. theb. tibia cui teneros suetū pducere manes. Tribulū i. ver. j. ge. tribulaq; traheq; ⁊ iniquo pōdere rastri. Viburnū i. idē l buc. q̄tum lēta solēt iter viburna cupressi. Viber cis. Persi. si puteal multa cautus vibice flagellas. Fibra vo ⁊ bibus idis. semp pducere repiecū forte natura breuiāt primā: q̄re; vt aīs diri quoad nobis cōstiterit eē breuē: in illis primā q̄si longa vtemur. I. añ c breuis, est: vt dicax acis q̄q; a dico is. deriuaē vt l quo prīa pducē. ⁊ siculus a. um. cū a sicilia deriuetē: l q̄ primā q̄z pducit: vt statī dicem⁹. Producūt vo dico is. Ver. dicite q̄ndem in molli cōsedimus herba. Ficus i. Mar. cum dixi ficos. rides q̄si barbara v̄ba. Icar⁹ i. Ver. vij. eñ. partē opere l tāto sineret dolor icare haberes. hinc icarius a. um. ⁊ icariotis idis. Icō onis. q̄ imago interpretaē: ideo primā pducit: qm̄ p ei diphtongū ī grecis scribiē. Ico is. pro ferio is. Lucre. ex hinc corpus ppelut ⁊ icit. Caper tm̄ putat breuiare: ⁊ apud Lucretiū icit ptm̄ esse: atq; ideo pducere qd duaρ syllabarū est. Liciū ij. Ver. in buc. terna tibi pmuz triplici diuersa colore licia circūdo. Mica e. Mar. mica vocor q̄d sim cernis cenatio parua. Nice q̄z qd interp̄taē victoria. ⁊ ab eo cōposita vt niceteriū ij. niceres otis. Iuue. ⁊ ceromatico fert niceteria collo. Mart. nymbis ebria nicerocianie. Pica e. Mar. l distichis. pica loq̄r certa dominum te voce saluto. Picus ci. ⁊ p viro ⁊ p aue. Ver. vij. eñ. accipimus fauno pic⁹ patrisq; parēte. Pices ēte. picenū i. picētu⁹ a. um. Martia picentina cerēs iunco sic nectare crescit. Iuue. tūc picēs accipe dicat. Sica e. Martia. q̄ dq; tibi tribuit subula sica rapit: inde est sicari⁹. Hor. j. ser. si qs erat furaut sicari⁹: aut aliod. Sicut. Iuue. sicut l amplexu subitū ⁊ miserabile lōgū. Sicilia e. a quo deriuata tum pducere: tum breuiare reperiuntur. Nā sicelis idis. semp pducit. Ver. in buc. Sicelides musc paulo maiora canam⁹. Oui. l epi. sapphus. Sicelides m'a:reo Siceludesq; nnr⁹. Siculus a. um. semper breuiat. Ver. j. eñ. Vix e cōspectu sicule telluris l altū: idē l eadē. Sunt ⁊ siculis regiōib⁹ vrbes. Sicanus q̄z primaz pducit. Oui. xiij. met. Sicanus trib⁹ hec excurrit in equora linguis. Ex deriuatis tm̄ sicanus a. um. pducit. Sican⁹ a. um. breuiat. Ver. iij. Sicanio ptēta sinu iacet insula q̄. idē. l. v. fida reor fr̄na erycis portusq; sicanos. Sichem⁹ mā hz mediā. v. j. eñ. huic ɔiūx siche⁹ erat ditissim⁹ agri. idē l. uij. hāc grauiora timet q̄ morte sichei. Spica e. spic⁹ i. ⁊ ab eis deriuata: vt spice⁹ a. um. v. j. ge. spicea iā capis cū messis inhorruit. idē. j. more. alia ɔtractis spicis. Cic. l arat. Spicū illustre ferēs. Spiculū i. v. uij. ge. ⁊ spicula ceca relinquūt. Ticin⁹ i. flu. Sil. j punt. dū rena tac ticine cadauera rupe. Trica e. Mar. sūt apine tricaq; ⁊ si q̄d vili⁹ istis. Triceni e. na. Mar. bis tibi triceni fuimus māceuie vocati. Viceni e. a q̄bus tricies ⁊ vicies aduerbia. v. l ema. vicenos p̄sepe dies iacet obruta moles. Mar. non plenum modo vicies habebat. Vicus i. vnde est vicin⁹ i. ⁊ vicinia e. Hora. ij. ser. vnguentarius ⁊ tusca turba impia vici. Iuue. quā si me laudet tota vicinia pago. I ante d. lōga est: vt idē in gñe masculino. verg. viij. eñ. idē athlas generat celi: q̄ sydera torquet. Breuiāt vero. Cidō onis. vrbs crete: vñ cidoni⁹ a. um. Mar. si tibi. cecropio saturata cidonia mella. Sil. ij. pu. crebi aq; cidonia fundebat spicula cornu. Ver. l buc. ire libet partho torquere cydonia cornu. Cidon tm̄ nomē viri vnde fictū idē prima longa ptulit. xj. eñ. Dū sequis clycū infelix noua gaudia cydō. Cydonias cydoniadis pducit ēt Oui. l de arte. Illū gnosiades cydoniadesq; iuuēce. Didim⁹ ini. qd interp̄taē gemin⁹ siue sit pprium viri nomē: siue appellatiuū. Mar. q̄les nec dydimi sciūt puelle. ē eni carm⁹ pharisaicū Sedu. l paschali. Cui dydim⁹ cognomē erat. dydime es. insula l mari siculo. oui. viij. me. olearosdydimesq;.

Hybernus. Liber. Viburnum. J ante c. Icarus. Icon. Vicus. J ante d. Dydimus.

Fidis is. p corda. Uer. j. eñ. threicia fretus cithara fidibusq canoris. Fides ei. idē. in. vij. accipe daq fidē lie; fi dus a. um. ⁊ fido is. primam producunt q̄ cum fide symbolum habere videantur. ¶ Fidene arū. Iuue. pducit v. ua: fidenis ⁊ agello cedo paterno. Idem. an fidenarum gabiorumq esse potestas. Uer. tamen. vij. eñ breuiauit dicens. hic tibi nomentum ⁊ gabios vrbemq fidenam. gnidos i. Oui. meta. piscosamq gnidon grauidamq ama tunta metallis. ¶ Hydaspes. Uer. in gc. lydia nec ppli parthoꝝ aut medus hidaspes. idē in genere neutro: nam vt paulo ante diximus in masculino pducit. Marti. ⁊ quereris qd non marce bibamus idem. ¶ Idume es. Luc. in iij. ⁊ arbusto palmarum diues idume. Silli iij. punici. palmiferāq sener bello domitabit idume. ¶ Idoneus a. um. Hora. hec ego pcurare ⁊ idoneus imperor. ideo. Uer. ij. geor. rhetica nec cellis ideo contende falernis. ¶ Quidē coniunctio a quo sunt equidem ⁊ quādoquidem ⁊ siquidem. idem in buc. nō equidem inuideo: miror magis. Iuue. quandoquidem inter nos sanctissima diuitiarum. Uideo vides. Uer. ij. eñ. que sit rebus fortuna videtis.

I ante f non reperitur preter q̄ in compositis.

IN COMPOSITIS dicit despauterius breuiari: vt triformis: bifidus: sed in his quibus est I ante phi vide in i. ante p.

I ante g breuis est vt figulus figuli. Producūt vero Bige arum. Figo figis. Fligo is. Frigus goris. Frigilla le. Giges. Pyga pyge. Pygardus. Strigilis. Strigo. as. Triginta. Uiginti. Uigesis.

ADDE ex Sulpitio. Digero: digredior. Fliga: frigor: frigutio. frigeo: friguo: frigiditas: frigesco: frigil: gygeus: phrygium: cum lignum aridum signat. sygeus. Stra. addit digestus. frigosus: viginti: vigesimus: vigessis. triginta. Despauterius addit digentia frigero: frigulla: siger. ue: trigesimus: trigesies.

QUINTIANUS ait M. gro: tigris: irigillis: gyges: striges. cignus variari.

I ante l longa est: vt Ilissus flu. Hyle hyles. Pileus i. pila e. Breuiāt vero cilium ij. Cylindrus i. cylidrus i. Cilix icis. Filix. cis. hylaris e. ilerda e. Ilea e. lilibeū i. miliū ij. milon is. pila e. pylus i. pilos i. philos i. pylene es. Siler is. Silex cis. Sileo es. Siligo is. Siliqua e. Silurus i. Stilus i. Tilia e.

SUPERIORIBUS addit pylades philiste⁹: pylades: ⁊ a philos cōposita hyla. Addit q̄z Britannus ilertes: ilaria. philira. hyle: gylippus: trilibris: bilinguis: ⁊ ola a ter ⁊ bis ɔposita: pilius a. um. phyle. hylanis: gylippus. pilo as. Nimiuta addit Filimatius. v. p. filimacia. fe. p. hilaro as. hilarius: hilarion. v. p. hylaredus: hilaretor: ilea: hileus. v. p. philete: philetus. phile arū. philetres. philetas: philostratos.

S T R A. ait hec variari. Miletum. tilia: pilalus: philotectes: illos: ilithia.

I ante f. ¶ Ant. I ante f. nūq̄ fere nisi in cōpositis repit. tuc eni quēadmodum supra diximus breuiat: vt bifer a. um. bifidus a. um. biformis e. bifrōs bifrontis. **I ante. g.** ¶ I añ. g. breuis ē. vt figul⁹. i. rigeo es. pducūt vo b. ge arū. Uer. vij. eñ. aurora i roseis fulgebat lutea bigis. ¶ Figo is. idē in buc. atq humiles habitare casas ⁊ figere ceruos. ¶ **Fligo.** Fligo is. qd raro est i vsu: ab illo. vo ɔposita frequēter affligo is. ɔfligo is. Isligo is. Oui. xiiij. me. affligi sociorum corpa terre. V. ij. eñ. ɔfligūt zephiri. ¶ Frig⁹ ris. idē i buc. ⁊ fontes sacros frigus captabis opacū. ⁊ q̄ cū illo symbolum hñt vt frigidus a. um. frigeo ges. ¶ Frigilla le. frigefio is. Mar. ⁊ structos lopes: frigillaꝝq quaerelas. ¶ Gyges. ge. rex lydie a q̄ gygeus a. um. Propertius Lydia gygeo tincta puella lacu. ¶ Piga ge. Hor. j. ser. ne nūmi percāt: aut piga: aut denique fama. ⁊ ibidē. depigis nasuta et latere ac pede lōgo est. ¶ Pigard⁹ i. Iuue. lepus ac aper ⁊ **Pigardus.** pigardus. Strigil is. idē. strigilib⁹ pleno cōponit lintea gutto. Hora. tñ breuiauit dicens. furtiua imitat strigili q̄ precia vēdit: persi. I puer ⁊ strigi. es crispini i balnea defer. Strigo as. a q̄ cōposita magis sūt i vsu. instigo as: vestigo as. V. in etna. precisosq instigāt agmine vētos. idē in vj. ergo alter vestiga oculis riteq repertū. triginta. idē. j. eñ. triginta magnos voluēdis mēsibus orbes. Uigiti q̄z eadē rōnē ⁊ vigesis. Mar. amphora vigesis modius datur ere quaterno. ¶ Migro as. primā h̄z breuē: ne q̄s putet pducere natura. Man: li. iij. astronomicō. nascēti acciperet pprias signisq migraret. **I ante l.** ¶ I ante l lōga est. vt ilissus fluui⁹ attice cui⁹ primā persi⁹ breuiauit dicēs. anfractu riparū incuru⁹ ilisos seruus honos fluuio stygia litare securis. eumenides. alibi tñ pducit dicēs. celaunt geticos ripis ilissus amores. hyle qd sylua interpretat p primā regulā pducit. hilei q̄z ppli sarmatici pducūt eādē. Ual. flac. mouit ⁊ hilea supplex cū gēte serenē. hyle q̄z oppidū est boetie cui⁹ primā homer⁹ pducit. Papi. tñ eādē breuiat dicēs. q̄ breue litt⁹ hyles **Pileus.** ¶ Pile⁹ i. qd exēplū ideo q̄z posuim⁹ ne q̄s putet a pilo deriuari: vt q̄dā somniāt: in quo vt statī dicem⁹ p̄ma breuiat: sz ab eo qd grece dr pylō. Persi. hec mera libertas hāc nob' pilea donāt. Pyla q̄z p ypsilō posuim⁹ p lapidea colūna: q̄ pila p i latinū p̄mā breuiat. V. viij. eñ. fares pila cadit. ⁊ Mar. noluerit dici quā pila p̄ma suā. ¶ **Cilium.** Breuiāt vo Ciliū cilij. a quo supciliū cōponit. Iuue. ille supciliū madida fuligine tinctū. Cylindrus. Uer. j. ge. area tū primū ingēti est equāda cylindro. Cyl dr⁹ i. Lucil. ix. Chersidr⁹ tractuq via fumāte cylidri. Cilix cis. idē. o nūq̄ pacate cylix. ¶ Filix cis. per. sz tñ ista filix nullo māsuescit aratro. ¶ Hilaris e. ⁊ ab eo deriuatū hilaro as. Uerg. i buc. ⁊ multo i p̄mis hilarās ɔuiuia baccho. ¶ Ilerda e. Luc. l. iiij. surgit ilerda man⁹ placidis ɔlabit vndis. Ilissus flu. vide supra ⁊ pone hic. Ilea e. ciuitas boetie. Papi. vij theba. coriciūq nem⁹ ppellētē ileā. ¶ Lilibeū i. ciuitas ⁊ pmōtoriū sicilie. Uer. iij. eñ. ⁊ vada dura lego saxis lilibeia cecis. ¶ Miliū ij. ver. j. ge. accipsūt sulcis: ⁊ milio venit annua cura. ¶ Milo onis. Luc. pōpeiana reū clauserūt signa milonē. Pila e. p spherula q̄ ludim⁹. Hor. j. **Pilus.** ser. nāq pila lapis inimico ⁊ ludere crudis. ¶ Pilus li. ⁊ ab eo deriuata: vt pilosus a. um. pilo. as. Mar. nō sūt crura pilis ⁊ sūt tibi pectora setis horrida. ¶ Pilū pili p telo pducit. Luc. ⁊ pila minātia pilis. ¶ Pilos li. Oui. i epi. penelopes. nos pilō antiquā neleia nestoris arua. ¶ Philos qd interptat amic⁹ ⁊ ab eo cōposita: vt philipp⁹. pās phil⁹. Hor. in. j. epi. strenu⁹ ⁊ fortis causisq philipp⁹ agēdis. ¶ Pilene es. vrbs etolie. Papi. belli fama viros misit populosq pilene. ¶ Siler eris. virgulti gen⁹. V. ij. geor. molle siler lētēq genestē. ⁊ p fluuio. Luc. ij. radēsq salerni culta siler. ¶ Silex cis. Idē. j. eñ. ac primū silicis scintillā excludit achates. ¶ Sileo es. idē in buc. ⁊ nūc omne tibi stratū silet equor ⁊ oēs. ¶ Siligo nis. Iuue. sed tener ⁊ niueus mollisq siligine factus. ¶ Siliqua e. idē. sz laudē siliquas occultus ganeo pulteo. ¶ Silurus i. idē. vēdere municipes fracta de merce siluros. Stil⁹. Ho. j. s. sepe stilū vertas. idē in. ij. sed hic stil⁹ haud petit vltro. ¶ Tilia e. Uer. j. ge. ceditur ⁊ tilia ante iugo leuis altaq fagus. ¶ Chu. I ante l. hinc debuit excipi hilas nomē propriū viri. cuius prior syllaba breuis est. Iuue. Aut multum quesitus hilas venamq secutus.

I ante m. ¶ An. I añ m i dissyllabis lōga ē: vt rima e. lim⁹ i. Breuiāt vo fim⁹ i. V. j ge. ne saturare fimo pingui pudeat sola neve. hymē ⁊ hymene⁹ i. idē. 4. eñ. h hymene⁹ erit h aduersat aptēti. catul. i

I ante m in dissyllabis longa est: vt limus i. breuiant vero fimus i. Hymen nis. Minas antis. Nimis aduerbium: simul aduerbium Thimus i. Polisyllaba

hymē

quoq; vt similis e. producūt vero simius ij. Simia e. hymera e. chimerinos i. timeus i.

ADDIT Despauterius dimas: simon: scribunt autem omnes hymen & thymum variari.

EX POLYSYLLABIS Addit nininita hec longa cymodoce cymothoe dimidium nimirum symone minalium simulus simetus timogenes timeus timotheus: timarchus: quib⁹ addit Quintianus cimatha cymosus cymerius.

I ante n lōga est. vt linum i. sinum i. pro vase. breuiāt vero Cynapes pis. flu. Cinedus i. Cinis is. Ciniras e. cinicus a. um. Inula e. lin⁹ i. no. p. lino nis. mine arū. minerua e. minium ij. mini⁹ flu. Minio miniōis: minie populi. mina e. minister nistri. minor minorus. minuo is. miniscor. inin⁹ i. sinapis. Sine prepositio: sinister stra. strum. sino nis. sinō onis. sinops opis. sinus us. sinuessa e. Tinea e. & a syn prepositione greca cōposita. vt synagoga e. synhedra e.

ADDE ex nininita. Cinamomum ginus. v. p. Inula. Inus. nin⁹. ninos. am: nc. ninipita. nininctis. pinarus. tinarus. tinias. tinicus. trinodis. trinoctius. Quintianus addit unio pilinous. v. p.

PLAUDES ait tinea & hinus varie poni & notari.

I ante p. breuis est: vt Stipes is. tipheus i. scyph⁹ i. Producūt vero Gripp⁹ pi. Pipo pas. Pipilo las. Riphei orum. Ripa ripe. Sipho onis. Stipo stipas. Scripulus li. Spharium rij. Sipus sipuntis. Tiphis is. Tiphen onis. Vipera e.

ADDE ex Sulpitio Stipendium iphit⁹ iphis iphigenia. pipillo pipum: siphon. Quibus addit nininita. hypates iphinolus iphione: iphicius: iphilus: iphias: siphunculus: stipa: siphara orū. triphilus. Stra. addit griphus: riphea: stipes is.

IDEM Stra. ait Scripulus & tripiex varie a doctis poni.

hymē hymenee hymē ades a hymenee. ¶ M: Mimas. mas antis. mōs minoris asie. Oui. ij. me. & tandē rhodope niuibus caritura mimasq;. & q̄ bacchi sacerdotes dicti sunt mimallonides et mimallone⁹ a um. Persi⁹. torua mimallonesis ilplerunt cornua bōbis. Nimis aduerbiū & nimium qd ab eo deriuatū esse vr. ¶ Simul aduerbiuz. Vergi. iiij. en. q̄ simul ac tali p̄sensit posse teneri. ¶ Thym⁹ i. idē i. ij. feruet op⁹: redolētq; thymo fragrantia mella. Po⁹ syllaba q̄z vt simo e. simula e. chimera e. quāq; apd grecos per ei diphthōgō i p̄ncipio scribebat̄ plerūq; eādē p̄mā breuiat: autor hermo. in pli. lib. v. p̄ducūt vo simi⁹. ij. Mar. callid⁹ emissas eludere simius hastas. Simia e. Iuue. cuius supplicio non debuit vna pari simia. atq; p̄inde simil⁹ viri nomē apd verg. i moreto. simu⁹ erigni cultor cū rustic⁹ horti. ¶ Himer⁹ i. fluuius q̄ mediā siciliā diuidit: vt dicit Li. xxiiij. ab vrbe cōdita. Silli⁹. xiiij. pu. armauere suo q̄ mergit̄ hymera ponto. Chymerinos qd interp̄tat̄ hyemalis. Mar. horrida si brume sydera chimerinos. ¶ Time⁹ i. viri p̄prium nomē. Sedul⁹ i paschali. dū resides eec⁹ timei fili⁹ illō. ¶ I añ n lōga est. vt linū i. sinus is. Sinū p vase. Ver. in buc. sinū lactis & hec tibi liba priape quotānis. p sinu vestis siue maris breuiat: vt statim dicem⁹. Breuiant vo cynapes is. flu. Oui. i. iiij. de pōto. p̄cinusq; rapax & volucrisq; cynapes. ¶ Cinedus i. Iuue. inter socraticos notissima fossa cinedos. ¶ Cinis eris. idez. quorū flaminea tegit̄ cinis atq; latina. ¶ Ciniras e. rex fuit cypri. Oui. x. met. inter felices ciniras potuisset h̄ri. ¶ Cinic⁹ a um. qd interp̄tat̄ canin⁹: & reliq̄ a cynos qd interp̄tat̄ canis cōposita: vt cynoglossa herba cynocephal⁹. i. cynozodos i. ¶ Inula e. hor. atq; acidas mauult inulas. ¶ Linus i. Ver. in buc. vt lin⁹ hec illi diuino carmine pastor. ¶ Lino linis vel linio linis. Iuue. nam qui plura linit victuro dolia musto. ¶ Mine arū. Ver. iiij. en. pēdēt opa interrupta mineq;. idē ē minor aris. ¶ Minerua ue. Iuue. seruauit trepidā flagrāti ex ede mineruā. Minium nij. Verg. in buc. sanguineis ebuli baccis minioq; rubentē. & hūta cū illo symbolū: vt minius minij fluui⁹ hispanie. Minio onis. fluui⁹ italie. Minie ppli thessalie. Ver. xij. en. Qui sunt minionis in arue.

Oui. vij. meta. iamq; fretū minie pagasea puppe secabat. ¶ Mina e. genus monete. Pris. de pōderib⁹. Accipe preterea paruo quā nomine grai mna vocitāt: nostriq; minā dixere priores. ¶ Minister i. ministro as. & ide deriuata. Ver. i. eneid. Tondentq; parca etate ministri. minor is. Iuue. ad vos iam veniet minor altilis. inde est minus & minuo is. & miniscor eris. a quo reperit̄ compositum reminiscor eris. Vergi. Dulces reminiscitur agros. & eodē modo reminiscor eris. Nin⁹ ni. rex fuit assyriorū. Oui. iiij. met. cōueniāt ad bustaq; nini lateantq; sub vmbra. pro vrbe quoq; in sacris literis dicit̄ ninive. Luc. in. iij. Et felix sic fama ninus vētosa damascus. Sinapis is. Col. Seq; lacellenti fletu factura sin apis. Sine propositio. Vergi. in. v. haud equidē sine mēte reor: sine numere diuū. ¶ Sinister a. um. idē in buc. ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix. ¶ Sino is. Idē in eodē opere. Bisq; hanc. sine tpa circū. ¶ Sinon onis. Vergi. ij. en. Talibus insidijs periuriq; arte sinonis. ¶ Sinopis. vrbs ponti. vnde sinopeius a. um. & sinope⁹. Ouid. i. de pōto. nō voluit patria cynic⁹ p̄cul esse sinope⁹. Sin⁹ us. Ver. i. en. Inq; sinus scindit sese vnda reductos. hic p sinu maris: & p sinu vestis. idē in eodē. nuda genu nodoq; sin⁹ collecta fluētes. Sinuessa e. hor. i. ser. plotius & pari⁹ sinuesse Virgiliusq;. ¶ Tinea e. Iu. Tinea pertande libellos. Oui. xv. me. Agrestes t nec res obseruata colonis. fere. tinp ducit dirēs. Naturā lterno cū viscere tinea serpēs. & a syn cōposita: vt synagoga e. sedulius i pascha. iāq; capharnae synagoga intrauerat vrbis. ¶ Synthedra e. qd interp̄tat̄ cōsessus. Luc. i xiij. ad p̄ugnā collecta ducēquisq; synthedris. Nyi hetes q̄q; apud grecos per ei diphthōgō scribat̄: apd latios breuiat p̄mā. Iuue. Quosdā facit isse nypph itē in pylos. ¶ I an p breuis est: vt stipes is. p gne quodā pecunie. Oui. i. fasto. Dulcia cur dent̄ video stipis adyce cām. stipendiūq; qd a stipe videt̄ deriuatū p̄ducit. Catul. indomito nec dura ferēs stipēdia tauro. Ver. in diris. ant iter varios veneris stipēdia flores. ¶ Tiph heu⁹ tiphei. Luc. Lilij. Cōdit⁹ in animos eterna mole tiphe⁹. Typhō vo p̄ducit: vt apd eūdē i. vi. antraq; letiferi rabiē typhonis anhelāt. ¶ Scyphus scyphi qd iō posuimus ne qs cū ioāne iorteuo decipiat̄ in versu illo Vergilij. vij. en. hoc pater anchises auro libabat ad aras. p auro legit scypho perinde ac si p̄mā p̄ducat. Producūt vero Gryp⁹ i. qd a griphe detracta aspiratiōe deriuat̄ in quo p̄ma crescētes p̄ducit̄. ver. in buc. iungent̄ iam griphes equis: enoq; sequēti. ¶ Pipo as. & qd ab eo deriuatū esse videt̄ pipilo as. Oui. de philome. Accipiter pipat miluo⁹ hiansq; lipit. Catul de passere. ad solam dominā vsq; pipilabat. qd est carmen phaleucum. Riphei orum. mōtes scythie. vnde riphe⁹ a. um. Vg. i. ge. mādus vt ad scythiā ripheasq; arduus arces. ¶ Ripa e. idē i buc. aut numerū lupi⁹: aut torrētia flumina ripas. ¶ Sipho anis. Iuue. et. gregq; decē logis siphonib⁹ implēt. ¶ Stipo as. ver. i. en. Stipāt & dulci distendunt nectare cellas. ¶ Scripul⁹ i. Oui. de medicamine faciei. Quinq; parant marathri scripula myrrha noue. ¶ Spharium ij. Iu. nec. cōsumptis opib⁹ vocē damasippe locasti sypharto. sunt q nō sypharto: sed suppario legāt. Sip⁹ tis. Luc. i. vij. quas recepit salapina palus & subdita sipus. Tiphis is. Vergi. in buc. alter erit tum tiphis: et altera que vehat argo. Tiphe vero supra diximus producere. Vipera e. Iuue. tu ne duos vna seuissima vipera cena.

I ante q breuis est: vt liqueo es. liquo as. Siquidem. Producunt vero liquor eris. liquor oris. et liquidus a. um. primam habent indifferentem.

IUNGIT Despauterius Liquetius fluuius et liquetius a. um. Notat autem Uerulanus. Liquidus a liquor eris. verbo producit: a liqueo liques breuiari.

PYLADES ait hec variari. Liquens: liquidum: liquor: et liquesco.

I ante r longa est: vt lyra pro sulco. A chir quod est manus deducta partim breuiant: vt chiragra e. partim producunt: vt chirurgus i. chironomon ontis. Breuiant vero dirimo is. hyrie es. hyrudo inis. hyrsido nis. lyra lyre. Miron onis. n. p. viri. Miron quod interpretatur vnguentum. Nireus i. a pyr quod est ignis deriuata partim breuiant. vt pyra et pyrus. Pyrum i. pyracmon onis. Pyretrum tri. pyropus i. Partim producunt: vt pyramus i. Pyramis idis. pyrenes. pirous i. quirinus i. syrus a. um. syracuse arum. syrius i. tyrannus ni. viridis. vireo es. viriatus i.

QUINTIANUS addit dris: syrtis: styrax. Minuta styrne: syra: hyrcos: viresco. Addit Uerula. vir. lie: virilitas: syra.

IDEM Uerulanus ait chiragra: chirurgus: pyrene: cyrene: dirachinum: styrax: tyros. Addit Buxianus pyreneus.

I ante s longa est: vt nisus i. Breuiant vero bison ontis et isara e. isaurus i. Miser a. um. Nisi coniunctio. Ptisana e. Phthisis is. Siser eris.

APPONE ex Despauterio Crisis: crissum: crisaris: hysopus: isaurus: isauricus: isaricus: isocrates: iser: isidis: lysias: misates: physis. physicus. physice: physide: pisaurum: sisimbrium: visellius: visurgis: efridius: phisades: misereor. Stra. addit. Misericordia: miserabilis: mis. us: miseratus: miseresco: dist. us: ptisanarium: a bis et ter composita. Pylades. Miseret. Quintianus ait physis: phisicus: phisice pone ad placitum.

I ante l breuis est: vt mitra e. vitrum i. britania e. Clitumnus i. producunt vero bythinia e. brito onis. Citella e. clitumnus i. Clitorius ii. clito otis. dito as. ditesco is. fritillo is. Italia e. mitis e. mitylus li. nitor ras. pythagoras e. Pytheas ci. pyt hon onis. pythius a. um. pythicon ontis. pitisma atis. pituita indifferentem habet. ritus us. ritro as. scitor aris. sithon onis. triticum tritici. triton tritonis. tytyrus i. titan nis. titillo as. vita vite. vitis is. vito as. vitupero as. zythum.

I ante q. ¶ Aut. I ante q breuis est: vt liquesco is. liquo as. eliquo as. Uer. in buc. Limus vt hic durescit: et hec vt cera liquescit. Idem in more. subsidit sincera foraminibusque liquatur. Persius. eliquat et tenero supplantat verba palato. Producunt vero liquor eris. Uer. i. geo. liquitur et zephyro putris se gleba resoluit. Liquor oris. Lucre. li. i. pondus vti saxis: calor ignis: liquor aquarum. et ibidem. fiet vti cibus omnia et aridus et liquor ipse. ¶ Liquidus a. um. quia a liquo es. vel a liquor eris potest deriuari: tum primam breuiam: tum eandem longam reperitur. quod vno versu Lucre. li. iiii. ostendit dicens. crassaque conueniunt liquidis et liquida crassis. Liquetius ii. fluuius Uenetie est teste Seruio in illud Uer. ix. en. Qui eos aerie liquentia flumina circum. sunt qui legant liquentia a liquor eris. ¶ I ante r longa est: vt lyra pro sulco: vnde est lirare et delirare et delirus. Nam pro instro musico lyra e. primam breuiat: vt statim dicemus. A chir quod latine significat manus composita partim breuiant: vt chiragra e. Hora. postquam illi iusta chiragra. Persi. sed cum lapidosa chiragra. Mar. sed nil patrono porrigit hec chiragra est partim producunt: vt chirurgus i. Mar. chirurgus fuerat: nunc est vespillo diaulus. Uer. in priape. Chirurgaque manum miser timerem. ¶ Chironomon tis. vel chironomos i. Iuue. et chironomonta volanti cultello. idem. chironomon ledam molli saltante batyllo. Breuiant vero dirimo is. Oui. i. me. hanc deus et melior litem natura diremit. ¶ Hirie es. idem in. vii. Inde lacus hiries vidit. Hirudo inis. Hora. in poe. non missura cutem nisi plena cruoris hirudo. ¶ Hirudo inis. Oui. l. ii. fast. fallimur an veris prenuncia venit hirundo. Lira e. pro instro musico. ¶ Miron onis quos labor in phiala docti minos an ne mironis. Miron is. pro vnguento vnde est myropola e. myropolium ii. Myrobolanum i. et myristicus a. um. Nireus i. Oui. ii. de arte. Sit licet antiquo nireus adamatus homero. Hor. iii. car. Qualis aut nireus fuit: aut aqua raptus ab ida. A pyr quod interpretatur ignis deriuata partim breuiant: vt pyra. Uer. iiii. en. At regina pyra penetrali in sede sub auras. Pyrus i. idem in buc. Insere nunc melibee pyros: pone ordine vites. ¶ Pyrum i. idem in ge. Crustumiis syriisque pyris grauibusque volemis. ¶ Pyracmon onis. idem l. viii. Brontesque steropesque et nudus membra pyracmon. Pyretrum i. Oui. ii. de arte. Tritaque in annoso flaua pyretra mero. ¶ Pyropus i. idem. ii. me. Claro micante auro flammas imitante pyropo. partim producunt: vt pyramus i. pro viro et pro fluuio. Oui. iiii. me. Pyramus et thisbe iuuenum pulcherrimus alter. Pyramis idis. Mar. barbara pyramidum sileat miracula memphis. ¶ Quirinus i. Uer. i. en. remo cum fratre quirinus. vnde quirites dicti. Oui. an si pulsasses minima de plebe quirite. ¶ Sirus a. um. Luc. l. vii. vmbant galateque siriique. vnde et siri et assyrii dicti sunt. Sirus quoque insula vna ex cicladibus quia patria fuit pherecidis siri primam producit apud homerum: qui eius meminit. Sciros quoque producit. Uer. ii. en. vna oriscaria pubes. et Papi. palladi littoree celebrabat sciros honorem. Sidonius apollinaris authorum non contendens: sed grecam sicut ignarus breuiauit dicens. vel sciros vacuasse colos: vel serica fila per canas torsisse leuco. Sirius vero pro stella producit primam. Uer. iiii. en. tum steriles exurere sirius argos. Syracuse arum. vnde syracusius a. um. Idem in buc. prima syracusio digna est ludere versu. Tyrus i. Idem. i. en. Sed regna tyri germanus habebat. ¶ Tyrannus i. idem in. vii. pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni. Uiridis e. idem l. vi. iam senior: sed cruda deo viridisque senectus. ¶ Uireo es. viretum i. viriditas atis. eandem rationem sequuntur. ¶ Uiriatus i. Sil. iii. puni. Hos viriatus agit. ¶ I ante s longa: vt nisus i. pro rege megarensium in accipitrem verso. Uer. i. ge. apparet liquido sublimis in aere nisus. Breuiant vero bison tis. Mar. illi cessit atrox bubalus atque bison. ¶ Isara e. fluuius gallie. Lu. l. i. hi vada liquerunt isare qui gurgite ductus. ¶ Isaurus i. idem l. ii. crustumium rapax et iuncto sapis isauro. Miser a. um. Uer. i. en. et magno misere dilectus amore. et quia cum eo symbolum habet miseria e. misereor eris. Nisi coniunctio. Oui. o nisi te virtus opera ad maiora tulisset. ¶ Ptisana e. Mar. ptisanam fabamque solebas. vnde ptisanarium ii. Hor. hoc ptisanarium oryse. ¶ Phthysis is. Iu. phthysis et nocte putres et dimidium crus. ¶ Siser eris. Colu. iam siser assyrio venit semine radix. ¶ Aut. I ante t breuis est: vt mitra quod.

I ante t. id primam breuiare dicimus: quia eius diminutiuum mitella breuiat. ver. in copa. copa syrisca caput graia redimita mitella. Uitrum i. Mar. condantur pro fusca falerna vitro. Britania e. vnde est britannus a. um. Uer. in buc. et penitus toto diuisos orbe britannos. Lucre. tamen l. vi. producit dicens. nam quid britannie celum differre putamus. Uitium ii. Iuue. omne animi vitium tanto conspectius in se. producunt vero bithinus e. vnde bithinus a. um. Mani. iiii. astro. Cappadocum armentoque bithinia diues. Flaccus l. iii. arg. bithinico iugis phrigidem fatum: sed quem sua voto. Iuue. tamen breuiauit dicens. quamquam et cappadoces faciant equitesque bithini. Brito britonis. Idem quia nec terribiles cymbri: nec britones vnquam. Mar. quam veteres bracche britonis pauperis et quam. ¶ Citella e. Hora. i. ser. hic

Uitrum. Citella.

ADDIT Despauterius: clitis dithyramb⁹ litigo: litigiū litigiosus. ithorus nitela pithenor. Et que a pitho dicuntur cōponi vt pithelos sithonius sithonia um. thithon onis. Superioribus iungit Itra. trit:ce⁹ trituces triticeū. tritura. itys⁹ diteo ditior ditissim⁹ linum psitacus. tittonia. Pylades vituperium. Uerulanus Britania tito trito trituro trituras.

BRITANNUS ait hec dubie poni. Bythinia bythini⁹ pituita italus ital:a. Sulpitius critina. pylades vitrum britannus itis.

I ante u consonantem longa est: vt liuor liuoris. Uiuo viuis.

EXCIPIT Sulpitius composita a di. et tri. vt bimū: trimū. addit Quintianus nualis niuens a nix triticus.

mull capite clitellas tpe ponat. ¶ Clitumn⁹ i. Uer. ij. geo. hic albi clitūne greges et maxima taurus. Clitori⁹ ij. fons ē archadie. Ou. xv. clitorio quicūq; sitim de fonte leuauit. Clinō ris. i. uul. archadie. papi. iiij. theb. et rapid⁹ cliñ et q te pithic Iason. Dito as. editesco is. ho. i poe. suites patriū ditauerit. idē. ij. ser. q rōne possis ditescere. Italia e. ꝟ. i. eñ. italiā fato profug⁹ lauinaq; venit. idē i eodē. italiā duxisse ducis de nōie gētē. italic⁹ q et italis is. Oui. xv. met grain qs italicis author posuisset i orꝭ. ꝟ. xij. italides qs ipsa dec⁹ sibi dia camilla. ital⁹ a. um. ta breuiare: tū pducere repit. idē i. j. et sepe hesperiā: sepe itala regna vocare. idē l. ix. coiecto sternit iaculo: volat itala corn⁹. idē l. viij. hic august⁹ agēs itala in plia Cesar. hor. j. ser. At grec⁹ postq est italo pfusus aceto. Mitis mite. Uer. in buc. fronde sup viridi: sunt nobis mitia poma. Mitulus i. piscicul⁹. Mar. figitur inciso mitul⁹ ore mihi. Nitor eris. Uer. iij. cū hic primū paribus nitens. Ulenius alis. pythagoras e. Iuue. pythagoras cūctis aīalib⁹ abstinuit qui. Pythe⁹ i. Oui. vij. met. nam pelopia pythe⁹. Idē i epi. Phedre. hic tecū troezena colā pitheia regna. Pythō nis. idē. j. met. straminis inmēme tis tumidū pythona sagittis. a q pythius a. um. Luca. in. vj. vñ et thessalice veniūt ad pythia laurus. ¶ Pythelcō ontis. hor. rhodio qd pythelconti. Pytisma atis. Iuue. q lacedemoniū pytismate lubricet orbē. angelus in politian⁹ pytismate legēdū esse cōtēdit. ¶ Pituita pituite indifferētē hz: lōgā apd Catullū muculisq; et mala pituite nasi. et apud persium. somnia pituite qui purgatissima mittūt. Breuem vt apud horat. j. epi. precipue sanus nisi cū pitut a molestia est. Ritus tus. a quo est rite. Uer. vj. eñ. Riteq; repertū carpe manu: nāq; ipse volēs faciliusq; sequetur. Rito as. a quo reperiātur cōposita irrito as. et prouito as. Oui. j. met. tu face nescio quos esto cōtētus amores irritare tua. Cola. et pelusiaci prouitet pocula zythi. ¶ Scitor aris. ꝟ. eñ. suspensi euripilū scitatū oracula phebi. et ibidem tū vero ardemus scitari et q̄rere causas. ¶ Sithon onis. mōs thracie. vnde sithonius a. um. et sithonis idis. Uer. i buc. sithonasq; niues hyemis subeam⁹ aquose. Oui. i epi. phillidis nec vehit acteas sithonis vnda rates. Triticum i. Uer. j. ge. At sit triticeā in messem robustaq; farra. ¶ Tritō onis. deus marin⁹. idem j. eñ. cymothoe simul et triton annixus scuto. triton quoq; p lacu in aphrica a quo pallas tritonia dicta est dicenteq; Lu. l. viij. et se dilecta triton: da dixit ab vnda. Uer. ij. eñ. nec dubijs ea signa dedit tritonia mōstris. ¶ Tytirus. idē in buc. Tytire tu patule recubās sub tegmine fagi. ¶ Titā anis. Oui. nullus adhuc mūdo prebebat lumina titā. ¶ Titillo as. hora. i. ser. pterea ne vos titillet gloria iure. ¶ Uita e. Uer. vj. nate mihi q̄ndā vita dū vita manebat. ¶ Uitis vitis. idē in buc. vitis vt arboribus decori est: vt vitibus vue. ¶ Uito as. Iuue. illius occursus etiā vitare memento. ¶ Uitupero as. tametsi a vitio cōpositū esse videatur. ¶ Zitum i. vt qd paulo ante attulimus ex Columella. et pelusiaci prouitet pocula zithi. ¶ I aū u consonantem longa est. vt viuus a. um. viuo is. priuus a. um. priuo as.

Python. Pythelcō. Pituita primam hz in differentes. Rito. Sithon. Tritō deus marinus. Titan. I aū u consonantem. O ante b.

¶ Epitome.

Ora beata dies gaudebunt murmure sancti.

Oro befons ducet grandia meta subit.

O in primis syllabis scdm istius dogma ante b d g m et s protrahitur: in reliquis vero corripitur.

O Ante b longa est: vt gobius ij. breuiant vero Globus bi. Obesus a. um. Obel⁹ li. obolus i. Obex obicis. probus ba. um. probo as. probrum i. Soboles is.

NANIUS ait habentia duas consonantes ante o corripi. Obeliscus phobetor sobarus. Addit Britannus. Obes obest.

O aū c breuis est: vt pcerce um. Uoco as. pducūt vero cocytus cyti. Crocalus i. focale lis. Ocean⁹ ani. Ocnū ij. Ocior et ocius. Phoca e. Phoc⁹ i. Phocis id. s. Procerus a. um. poculum i. Uocalis vocale.

ADDIT Uerulan⁹ crocio iocādus phocea vociferor. pylades phoce addit Quintia. locusta cocalus cocit⁹ ochimum ochinius ocior ociter iocatus phocus. v. p. foc⁹ piscis ochenus procion cocilla ocio ocalos pcede pcedo penulco pcuo. i. pvocare. Despauteri⁹ addit vocula voculatio dochardus. v. p. dochimus ocha ochron phoces phocei phocēsis phocaicus phocais phocides phocilides phocceus phocion pocillum pocilator procopius socrates.

O Ante b lōga ē: vt gobius ij. robig⁹ i. robur ris. breuiāt ꝟo glob⁹ i. ꝟ. x. eñ. de glob⁹ o ciuen caligie voluit atra. Obesus a. um. qd ab ob et esus a vz. cōponit. idē. iiij. ge. breuis aluus obesaq; terga. Obel⁹ i. qd iterptat veru is breuiat: qz p omicrō a grecis scribit: ab eo p diminutionē fit obelisc⁹ i. ver. de rosis. hec aperit pmi fastigia celsa obelisci. Obol⁹. pri. de mēsu. semiobolū duplū est obol⁹ quē pōdere duplo grāma vocāt. Obex cis. si recto reperiret breuiaret primā: q: ab ob ppōne cōponit: vl oblidas si nō hz i cōsonātē et breuiat: vt apd Sylli. iiij. puni. et hādos certāt obices accersere silua. Prob⁹ a. ū. et pbitas tis. et pbo as. et ab eo cōposita: vt iprobo as. reprobo as. approbo as. pbrū i. a q opprobriū cōponit exprobro as. ho. i. ser. opprobriū dignū latrauerit iteger ipse. Soboles is. ꝟ. i buc. chara deū soboles magnū iouis icremētum. O aū c breuis ē: vt pcer. s rū. pc⁹. voco as. tametsi vox voce cremētū pducat: vt suo loco dixim⁹. pducūt ꝟo cocit⁹ i. ꝟ. vj. eñ. cocitusq; labens sinu circūuenit atro. crocal⁹ li. Oui. viij. me. et supplex p supplice crocal⁹ armis. ¶ Focale is. illo qd collo circūducit. mar. hoc focale tuas asserit auriculas. nā a faucib⁹ diriuat au diphthōgo in o lōgū cōuersa. Ocean⁹ i. ꝟ. iiij. ge oceanūq; patrem rerū nymphasq; sorores. Ocnū ij. idē i buc. o me libe de⁹ nob hec ocia fecit. Ocior et oci⁹ ab eo qd ocis qd iterptat velox. Oui. j. me. fugit ocior aura illa leui. phoca e. ꝟ. iiij. sternunt se sono diuerso i littore phoce. Phoch⁹ i. Oui. vij. me. et pies tertia phoc⁹. f. eacj fili⁹. ¶ Phocis ie. idē i. j. separat aonios diuersis phocis ab arvis. Procer⁹ a. ū. ꝟ. i bu. corticis atq; solo proceras erigit alnos. ¶ pocelū. idē rum eodem insanire libet: quoniā tibi pocula ponam. ¶ Uocalis vocale. quod non a veco. vocas sed a voce deriuatur. Oui. vij. meta. regia turris erat vocalibus addita muris.

O ante c. Uocale. Ocior. Phocis. Procersus. Poculum. Uocalis.

¶ O aū d lōga ē: vt rodo is. clodi⁹ ij. lodix. lodicis. Sodea qd ē blādiēs. hor. j. epi. rosea dicis lodea: melior lex an puerorū. breuiat ꝟo fodio. ꝟ. vj. eñ. aut spumātis eq foderet calcarib⁹ armos.

O aū d lōga est: vt rodo is. Breuiāt ꝟo fodio fodis Modius di. Modo aduer. odor odoris. et a pus po-

O ante d.

dos hoc ē pes.i bedes qđ est rosa composita ⁊ deriuata:vt Podalyrius ij.Rododaphne es.Rhod⁹ di. Rhodope es.Rhodanus i.Sodalis is.

ADDE ex superioib⁹ modestia moderator ⁊ q̄ a mō modul⁹. sodalitiū sodalitas.p̄sladca addit podiū modius padagra odiū oduco.

O ante f breuis est:vt ofella.

ADDIT Sulpitius hec excipiendo profero profui proficio eē que a p:osum de quibus supra.

IDEM ait variari profundo.profecturus profectus.

O ante g lōga ē.vt cogo is.breuiāt ꝟo logos ⁊ ab eo composita et deriuata.Rogus i.Rogo as Toga.e.

ADDIT Despauteri⁹ Bogus bogud phlogis:phlog us toga tus vogesus.Sulpiti⁹ togula.Quintianus.Rogito:rogatio.

O ante l breuis est et colon membrū.p̄ducūt vero Boletus i.bola e.Colū i.Colyphiū ij.doliū doly. Dolō is.Moles molis.molior iris.moly yos.Mola e.Molo nōuis.Olear⁹ ari.Oleos i.Olim aduerbiū. Prolix⁹ a.ū.Proles is.polip⁹ pi.polidamas antis. Sol⁹ a.um.Solor is.Solers.is.Solēnis e.timol⁹ i.

ADDIT priscdcsololygo solo colo.Nimmita addit col colidis solia.Solitudo solamen solatium solertia spoletium spoletinus a.um.Sulpiti⁹ addit bolan⁹.v.p.molimen.Oleager molireo p̄slixitas solaris solariū.Quin.adiūgit nolem⁹ nolim⁹ colus vibs proletarius polēt nus colyābus olenius coliriū colina colus p̄slus prolongo prolato proloquor prolabor polidamanteus.

IDEM ait dol i.m poly clet⁹ idis.fi etici poli. Ueriuian⁹ plog⁹.

A pue composita. ¶ Mod⁹ i.vt ē modest⁹ ⁊ moderator ⁊ modulus ⁊ modic⁹.Hor.ē mod⁹ i reb⁹ sūt certi denique fines.Mō aduer.v.lij.eñ.si mō qđ mēoriā fem fortia fecij.odor is o dor⁹a.ū.odoror ris.dē.i. gc.nōne v.des mittit croceos vt tmol⁹ odores. ¶ Et a pus podos:qđ iterp̄tat pes cōposita et deriuata:vt podaliri⁹ rij.podagra gre.oui.de re.quāt⁹ apđ danaos podaliri⁹ arte medēdi. Mar.litigat ⁊ podagra diodor⁹ flacce laborat. ꝯposita q̄z ⁊ deriuata a rhodos:qđ iterp̄tat rosa:vt rododaphne es.v.l culice.laur⁹ itē phebi dec⁹ exurges rododaphne.rhod⁹ isula.hor. j.car.laudabūt alij clarā rhodon aut mitilenē. Rhodope es.v.l buc.nec tm rhodope mirat et ismar⁹ orphea.Rhodan⁹ i.prop.l.ij.tesij arar

O ante f. rhodanusq̄ celer magnusq̄ garūna.Sodal is ho.au.lier; heres:ergo nūc damas sodalis.O an f.breuis ē vt ofella e.diminutiuū ab offa.sz l.pmog:ito p̄ducit atq̄ iō p duplex.ff.scribit:l deriuato ꝟo a:rex. f exterit vt fit breuis. Iuue. solueret ⁊ patruo sitēs effū deret offas q̄ non egeāt ferro structoris ofelle.Mar. Me me⁹ ad lubitas mittet amic⁹ ofellas. Tofus fi.sūt q̄ p ph:sut q̄ p f.scribāt:sz sp p̄ducit.v.ij.gc.⁊ tof⁹ scaber:⁊ nigris exesa chelidris.Iu.herbis nec l genuū violarēt marmora tofū.O an g lōga ē vt cogo cogis.Breuiāt logos qđ iterp̄tat ſmo: ⁊ ab eo ꝯposita ⁊ deriuata vt logic⁹:dialogus: arethalog⁹.Iu.Moucratvt mēdax arethalog⁹ in mi trēdēo. ¶ Rog⁹ i.Idē.⁊ minor igne rogi. Rogo as.atq̄ ab eo ꝯposita vt iterrogo as.arrogo as. ¶ Toga toge.Iu. q̄d faciāt comites q̄b⁹ h.c toga calce⁹ hic e. ¶ O an l.breuis ē:vt colō qđ iterp̄tat mēbrū:scribit eñ grecis per o micrō:vñ ⁊ ab eo cōposita ⁊ deriuata breuiāt: vt monocolō:dicolō:tetracolō:p̄ducūt ꝟo boletus ti.Iuu.bolet⁹ duo sz q̄lē claudi⁹ edit.bola bole.v.vj.eñ.castrūq̄ inmubolāq̄ corāq̄.vñ bolan⁹ a.um.nomē viri ꝓpriū.Hor.o te bolane cerebri felicē aiebam. ¶ Colū li.instrm̄ q̄ aliq̄d colat.v.ij.ge.colaq̄ p̄lop fumosis decripe tectis.hinc ē colo as. ¶ Colyphiā ij.Iu.Lu...tur pauce:comedūt colyphia pauce.Seor.merula p duplex l scribi debere putat:qr deriuat ab eo qđ ē colle:d cū panis subcinerici⁹. ¶ Doliū ij.Iuue.tāq̄ alta l dolia lōgus deciderit serpēs bibit ⁊ vomit. ¶ Dolō onis.Dolōq̄z p gñe teli:qm a dolo deriuat primā breuiat.ver.ij.eñ.Seuosq̄ gerūt is bella dolōes.Oui.l epi.penelo.retulit in bello rhesū dolonaq̄ cesos.Moles is.v.j.eñ.mirat molē eneas magalia quondā.inde est molior ris.⁊ a mo. os iris idē l eodē.molirisq̄ arcē ⁊ manib⁹ subuoluere saxa. ¶ Moly yos.herba ab homero celebrata.v l papcia ...cur moly vocat mēcula moly fuit.Ouid.xiij.me.moly vocant supi nigra radice tene! ¶ Nota e.Syl v ij pun. ...ad calchidicā trāsfert cu⁹ agnila nolā.Nolo nōuis.Mar.splēdida sit nimiū sordida nolo cutis.Olearos isula p̄pe euboeā.v.iij.olearō niueāq̄ pharō sparsasq̄ p eq̄t.Olenos i.oppidū boetie.Papi.iij.the.olenos ionius e fluctib⁹

Olenos. hospita portu.vñ Oui.ij.met.dixit olenie sid⁹ pluuiale capelle.Olim aduer.vg.j.certū hic romanos oli volucri b⁹ anis. ¶ Prolix⁹ a.ū.idē l buc.hirsutisq̄ supciliū plixaq̄ barba. ¶ Proles is.idē l.iij.eñ.nec xlē ou'omā ⁊ laui nia respicit arua.polip⁹ ⁊ polidamas ātis.p̄mā p̄ducūt cū reliq̄ a poly qđ iterp̄tat multū cōposita breuiāt.vn et a q̄busdā p l duplex scribūt.Oui.iiij.met.atq̄ sub eq̄uib⁹ ophēsū polyp⁹ hostē.⁊ p morbo.Hor.j.ser.delectat ve luti balbynū polyp⁹ agne.persi.nec mihi polydamas ⁊ troiades labeonē.⁊ Oui.xij.me.sz neq̄ deiphobū neq̄ polydamāta nec ipm.Sol⁹ a.ū.v.iiij.eñ.sola domo meret vacua stratisq̄ relictis. ¶ Solor aris.idē l.j.solabar ...tis Jua vota repēdēs.Solers tis.a q̄ ē solertia ⁊ solēnitas a q̄busdā p duplex l scribūt. Tibul.p̄m⁹;aratra mānu solerti fecit osyris.Oui.xj.me.huc lz ex toto solertia ꝯfluat orbe.v.iiij.eñ.ānua vota solēnesq̄ ex ordine pōpas. Tmol⁹.idē.j.gc.nōne vides croceos vt mittit tmol⁹ odores Oui.x.me.iudice sub tmolo certamē venit ad impar.

O ante m lōga est.vt Doma atis.Uomer vl̄ vomis eris.Como is.Comessor ar is.Breuiāt ꝟo Bromi⁹. ij.Coma e.Comes itis.Chromis is.Comedo is.Dñs i.Dom⁹ i.Domo as.Glomero as.Hō nis.Uomer⁹ i.Nomas inadis. Omasum i.Omitto omittis.Symachus i.Tomos i.Uomo is.

ADDE ex Sitra Somoria gemorreus homole Romulus.v.p. Tomacula:monordi:tomyris:biomu⁹.dromas.dromo.dion os homulia:somorus:tomida:comitor:comata:como:comas: me. teo:vomitus:glomus.Despauteri⁹ addit Bromus chrom⁹: ...mius::chromion:dominor:domitian⁹ domiti⁹:⁊ ab homos i.s ...lis composita:vt homeomeria.hōenea.f.p. bēlaides ...:p me the⁹ pmethcia:promethides.stōachor.them⁹:vomica. veman⁹. Sulpitius Somor.Quintianus ait vomica indifferēter poni.

O ante m. ¶ Ant.O an m lōga est.vt doma atis.qđ iterp̄tat tectū:ꝯuis domus breuiet. ¶ Uomer eris. tametsi a vomo vomis.l quo p̄ma breuis ē deriuetur. ¶ Como.is.qđ iō posuim⁹ qđ coma cosme cū quo symbolū habere videt p̄ma breuiat. ¶ Comessor aris.qđ grecū est : ne quis putet a comedo is.deriuari.Breuiāt bromius ij. Luc. in.j.mens phebo bromioq̄ sacer.ver.in copa.ē hic mūda cereo:ē amor ⁊ bromi⁹.Coma come. Mar.tā lōge bromio:q̄ tibi phebe come. ¶ Comes tis.ver.ij.eñ.sit comes lōge fuet vestigia ꝯiunx. ¶ Chromis.n.p.viri ver.l buc.ꝯgite pierides chromis ⁊ mnasil⁹ in antro. ¶ Comedo comedis.In p̄claris vna comedūt patrimonia mēsa. ¶ Dñs i.ver iiij.eñ.repulit ⁊ dñm eneam regna recepit. ¶ Domo domas:idē j sexto.os rabidū fera corda domās. ¶ Dom⁹ dom⁹. idē j.viij.⁊ dom⁹ herculei custos pinaria sacri.glomeras idē j.ij.Sz glomerare manum bello

et cõcurrere in arcē. ¶ Homa is.idē in.j.mortalis nec vox hoīez sonat o dea certe. ¶ Homer⁹ i.Juue.rex pili⁹ magno sīm̄ecq̄ credis homero. Nomas dis. Mar.cui diadema dare marmore pictano mas.cadē ē numidia. ¶ Omasum omasi. Hora.seu pingui tētus omaso. Omitto omittis.idē.ij.ser.artē vc illusus omittes. Stomach⁹. Ju. Ardēti stomacho nā q̄ meritoria somnū. ¶ Tomos qđ interpretat̄ incisio. Mar.scripturā quātū cōstet ē tomos vilis. hic p pte libri accipit̄:est ē tomus locus in ponto:de quo Oui.l.iij.de tristib⁹.inde tomos dict⁹ locus hic q̄z fert̄ illo mēbra soror fris ꝯsecuisse sui.vnde idē autor fecit tomites e.ꝛ tomitan⁹ a.um. ¶ Uomo is. Juue.couomit hec inter nautas⁹ꝛ prādet:ꝛ errat. ¶ Anto. O añ n breuis est:vt conō nis.bon⁹ a.um.pducūt conor aris.vñ ē conatus. Tomos. O ante n.

O ante n breuis est:vt bonus a.um. pducūt ꝟo Conor aris. Cone es. Conopeū i. Conus ni. Donum ni. Monich⁹ i. Non⁹ a.um. None arū. Pron⁹ a.ū. Pono is. Pone ꝑpositio ꝛ aduerbiū:zona e.ꝛ a gonia cōposita ꝛ deriuata:de quib⁹ in medijs syllabis dicet̄.

A D D E ex Despauterio phonasc⁹:nonaginta:nonacria:non⁹ crius a.um.nonius.v.p.pithonites. Quintianus addit ionas:tonum:pontus:nonuria.

O ante p breuis est:vt opis opem ab ope.ꝛ ī plurali opes. Sopor oris.pducunt vero copa e.n.p.feminę. Copia e. Copula e. Copo coponis. Cophos phi.surdus. Opis is.nympha. Opilio is. Popul⁹ i.p arbore. Popeanū i. Poples itis.† Propino nas.indifferentē habet. Popysma atis. Sopio is. Stlopus pi.

A D D E ex Uerulano Opidum:o portun⁹:oportunitas:operor opis nympha.ppago quando vitem significat. Propea:ppugno propugnaculum:propalo:propono:propello : tophus : scopus. Quintian⁹ addit dropax:scopha scophe:psophis. Niniuita adiūgit cophes:opoclope. Pylades cophos.
Stra.ait hec variari.propago verbum:propino nas.ꝛ poples.

O ante q.breuis est:vt loquor is.coquo coquis.

Excipe ablatiuum quoq3:ꝛ nota diligenter composita.

us. Ouid.de reme.sz q̄d ꝑcipue nr̄is conatib⁹ obstet. ¶ Cane es.insula itri.flu. Luc.l.iij.barbara cone sarmaticas vbrperdit aquas. ¶ Conopeum i. Juue.vt testudineo tibi lentule conopeo.est em̄ spōdeus in.v.loco. ¶ Con⁹ i. Ouid. iij.meta.tegmina mox capitū picto mutātia cono.ꝛ p cyparissi figalla. Uñ conifere dicte sunt a Uerg. donum. Uergi.in buc.pistula dametas dono mihi quā dedit olim. Monich⁹ i.vnus ex cētauris. Juue.quātas iaculet̄ monich⁹ ornos. ¶ Non⁹ a.um.ꝛ idē none arū. Uer.v.eñ. ꝑterea si nona diē mortalibus almū. Ouid.j.fasto. Nonarū tutela deo caret olb⁹ istis. Pron⁹ a.ū. Oui.j.met.me miserū ne ꝓna cadas. ¶ Pono nis. Uergil.in buc.qm̄ tibi pocula ponā. Pone ꝑpō ꝛ aduerbiū.idē.iij.eñ.pone legūt:sinuātq3 imensa volumine terga. ¶ Zona e. Hora.ibis co q̄ vis q̄ zonā pdidit inq̄t. ¶ Agonia qđ iterpretat̄ angul⁹ ꝯposita ꝛ deriuatiua iō pducūt:qr p o mega scribunt̄. Nā a gon⁹ qđ est gen⁹ siue genu breuiāt vt ī medijs dicet̄:sz a phonas qđ iterptat̄ vox iō pducūt:qr p o mega scribunt̄ vt phonasc⁹. Sidoni⁹ appolinaris eñ breuiauit ī marte Claudiani dicēs.psalmoꝝ modulator vt phonasc⁹.q̄re ātiphona penultima lōga:vt in eodē accētu acuto ꝓferēda. Nā a phonos q̄ ē mors breuiauit:vt ctisiphone.ꝓsiphone. ¶ O añ p breuis ē:vt opis opē ab ope:ops ꝟo p nympha producit:vt paulopost dicemus. ¶ Sopor oris.ꝛ soporo as.breuiāt:cū sopio sopis producat:vt statim dicet̄:pducūt vero copa pe.nomē femīe apđ ver.celebrate ope qđ illi⁹ noī scribit̄. Copia e.idē.j.eñ. Postq̄ itrogressi ꝛ corā data copia fandi. ¶ Copula e. Oui.vij.mets.copula † Dicit ēt longari. Uer.succisó poplite sygem. O ante p. Sopor.

detrahit̄ canib⁹. ¶ Copo nis. Mar.callid⁹ iposuit nup mihi copo rauēne. Cophos qđ iterptat̄ surd⁹.idē q̄tuor et cophō paula ꝓsopō amat. Opis nympha. Uer.iiij.geo.atq3 ephire atq3 opis atq3 asia deiopeia. ¶ Opilio io. ꝟ.in buc.venit ꝛ opilio:tardi venere bubulci:dr ēt et vpilio nis. ¶ Opperior ris.ꝛ opportun⁹ a.ū.p duplex p scribunt̄: ¶ Ppl⁹ i.p arbore. Uer.ī buc.ppl⁹ alcide gratissima:vitis iacho. ¶ Popeanū ni.fuc⁹ q̄dā. Juue.ponetū ꝛ facies aut pīguia popeana. Est em̄ spōde⁹ ī.v.loco.poples itis.qđ nusq̄ nisi ꝑma lōga repi. Propino as.tū breuis repit̄: vt apđ Ju.qñ ppinat vitro tibi:sumitq3 tuis ꝯtacta labellis:tū lōga vt apđ Mar.cenat pplat poscit negat īnnitvns ē. ¶ Popysma atis.idē.do ridere ꝑt fatui popysmata cūni.ꝛ Jun.ꝑbebit vati crebrū popysma rogāti.sūt q̄ p duplex p scribāt poppysma. Sopio is.ver j.eñ.hūc ego sopitū somno sup alta cythera.cui⁹ꝯpositū semisopit⁹ a.ū. eādē breuiat. Oui.ij.amoꝝ purpureo iacuit semisopita toro.idē ī epi.ariadnes.thesea ꝑssuras semisopita man⁹. ex q̄ suspicamur ꝑmā hēc īdifferētē:itaq3 ð īdustria breuē posuim⁹ q̄dā ī loco vbi p̄mas salutauim⁹. hic fuerūt eu neqque me sopiere tacētē. Stlop⁹ pi. Persi⁹. nec stlopo tumidas itēdit rī pere buccas. ¶ O añ q breuis ē:vt loq̄r Popeanuz. Popysma. O ante q.

O añ r breuis ē:vt corus i.cora e.oppidū italie:pducūt ꝟo chor⁹ i.p vēto argeste:corā ꝑpositio ꝛ aduer. Coryc⁹ i.corit⁹ i.coraliū ij. Doris idis.doric⁹ a.ū. Dorū.doron.hec ē donū siue palm⁹. hora e.nor⁹ i.morio nis.horicū i.ora e.oro as.orithya e.orion onis.oricō oppidum. Prora e.fora e.foracte ris.forex is.chor.n acl. Et hētia ī añ o:vt lox i.glīa.e. Ploro as.

A D D E ex Niniuita Florus:flora:florian⁹:floreo:floresco:choreus:choruta:chorābla:dorotheus:dorias:oriscus:dorus:dorcas:dorius a.um. Horus:horoscopus:horope:morio pro insano.morosus:morositas:noricus ca.um.noris:orator:oratio:oro:morō:ouces:orata:orthos:orthius:origanum: orificium:orite arum.porha.prora:fore arū.forite:foros.thoram⁹:voraptus. Ex Quintiano adde cloreuo:cloris:cormuni:florax:morigeror:morigeratus:phore⁹. Ex Uerulano Scoria ē habentia r ante o:vt proruo:roro as.roratio ꝛ alia.
Pilladee ait orion ꝛ coralium indifferenter poni.

ers.coq codo. ¶ Ant. O añ r breuis:vt chor⁹ eū figit multitudinē coꝛuo:qđ iō posuim⁹ ī qr p vēto q̄ spirat ab occidēti estiuali ꝑmā pducit:vt statī dicet̄. Cora q3 antiq̄ssimū italie oppidū ꝑmā breuiat dicēte. ꝟ.vj.eñ.iboláq3 corāq3:nā corā ꝑpō siue aduerbiū pducit.idē.j.eñ.postq̄ itrogressi:ꝛ corā data copia fandi. Chor⁹ i.p vēto q̄ ē caur⁹ dr idē.v.eñ.cōdūt vbi sydera chori. Colu.frigorib⁹ gelidis neq3 obnoxia cauri. ¶ Coric⁹ i.oppidū ꝛ mōs sicilie:vñ ē coric⁹ a.um. Luc.l.iij.corticq3 potēs excelsis rupib⁹ antrū. ¶ Corit⁹ i.p pharetra. Uerg.x.eñ. Coritiq3 leues hūeris et letifer arc⁹. Syl.vij.pu. Paruul⁹ ex humero coryth⁹ ꝛ aure⁹ arc⁹. ¶ Coraliū ij. Oui.iiij.me.nūc q3 coraliis eadē natura remāsit.idē ī.xv.sic ꝛ coraliū quo ꝑmū ꝯtigit aures. ¶ Doris is.dea marina. Uer.ī buc. Doris amara suā nō itermisceat vndā. ¶ Doric⁹ a.um.idē ij.pādūt̄ porte:iuuat ire ꝛ dorica castra. ¶ Dorion ij.oppidū magnesie. Luc.l.vj.dorō ira flebili peridum. Papi.iiij.theba. Bellico q̄s flebile vati doriō. Et a dorō qđ iterptat̄ donū siue palmus cōposita:nā dori qđ interptat̄ hasta a qua Coricus. Coritus.

est doriphor⁹ pmā breuiat. ¶ Hora e. pars diei.xij. siue noctis. Uer.in more. iam nox hybernas bis quinqꝫ pereg
hora e. pars diei. rat horas. ¶ Mor⁹ p arbore. Ou.iiij.met. ardua mor⁹ erat niueis vberrima pomis. ꝛ p pomo. hor. q̄ nigris pran
dia moris finiet. morus p tardo ꝛ stolido natura. Mar. morio dict⁹ erat viginti milib⁹ emi. Morari. q̄z prima lōga
Noricum. esse hn̄si quēpiā esse. Suet. in nerone de claudio: morari eū inter holes desisse pducta pma syllaba iocabat. hoc est
morio esse. ¶ Noricū i. regio macedonie dalmacie contermina. Uer.iij.geor. tum sciat aerias alpes ꝛ norica si de.
Oui.iiij.met. durior ꝛ ferro qd noricus excoquit ignis. ¶ Ora e. p extremitate Uer. troie q̄ prim⁹ ab oris. ¶ Oro
as. idē in eodē. oram⁹ phibe infandos a nauibus ignea. ¶ Orithiya e. enthrei regio athenarū filia. Uer.iiij.geor.
atq gelere atqꝫ ebrus atqꝫ octias orithiya. Ouid onis. Luc.l.j. armatūqꝫ auro circūspicit oriona. Fla.j.arg. nō me⁹
ot on: nec seaue pleiada taur⁹. Uer.vij.eñ. vbi orion hybernis cōdit curtis. idē tn̄ breuiauit in.j.di. cū subito assur
gēs fluctu nimbosus oriō. ꝛ in.iiij. dū pelago desevit hyems ꝛ aquosus oriō. ¶ Oricō. Luca.in.iij. Tū qui dardas
niā tenet oricō. Prora e. Uer.iiij.j. frangunt remi: tum prora auertit ꝛ vndis. ¶ Sorex ic̄s. Serenus. pregnans ar
tus eripuit soricis ed t. Thorax cis. Uer.vj. bis sex thoraca petitū perfossumqꝫ locis. Et habēna l añ o vt lorū ꝛc.

O ante s lōga est: vt moses is. psa e. Breuiāt ŷo Co
se arū. cosira e. dosis hoc est datio: osyris dis. proscu
ca e. proserpinna e. posui a pono is. rosa e.

ADDIT Sulpitius sosia pspō. Despauteri⁹ mosa se. mo'ora
mosella mosini osius osinus posides psodia prosopeia: ꝛ a pros
greco composita quod ꝛ ad significat sosides.

UERULANUS ait prosa et cosira variari. Quin. proserpina.

O ante t breuis est: vt notus vētus: nothus i. spuri⁹
nota note: ꝛ noto as. botrus tri. Producūt vero clo
tho us. lothos i. protheus i. ꝛ a prothos qd interpre
tatur primus composita: vt prothogenes is.

PYLADES adiungit quotidie poto as. ꝛ habēna duplicē con
sonantem ante o dicit idem produci. vt protin⁹: excipit tamen mo
de a proton cōposita ꝛ crotalon ꝛ croton: q̄ omnia breuiant. Ad
dit Stra. plotus notesco notifico a lotos cōposita vt lotophag⁹.
Othoa sothenia soter dotalis e. doto as. dotiō sotades. tot⁹ a. ū.
lotus fotus totū motus. Et habētibus duplicē consonā hec dicit
breuiari proteron crotopus proteruus. Et eisdem Despauteri⁹
dicit hec breuiari: quotus dreteas crotus. inde aūt idem hic ins
ter longa reponit cote es. cotes is. iota lotis idis. Ottum si cum t
scribas potilianus photis sotes sotadeum sotaticum voticnus.
QUINTIANUS ait hec duo goth⁹ ꝛ quotidie poni ābigue.

O ante u consonantem breuis est: vt ouis: nouus no
na nouum. Producunt vero ouum oui.

ADDIT Despauterius nonaria ꝛ a pro composita. ceteri q̄qꝫ
produci dicunt: vt prouincia.

O ante s. ¶ Ar'o. O an̄ a lōga est: vt moses. Juu. tradi
dit archano q̄cūqꝫ volumine moses. ¶ Prosa e.
Auso. psa alle in cautio numeros imitata cho
rorū. breuiāt ŷo cose arū. vrbs tuscie. Uerg.iij.
eñ. quiqꝫ vrbē liquere cosas. ¶ Cosira insula in
ter siculo. Oui.3.iij. fast. fertil s ꝛ milite fteri
li vicina cosire. Dosis qd interptat datio: nā p
omicrō scrib.t a grecis: vñ est antidosis pro an
tidoto. ¶ Ostris idis tibull⁹. pmus aratra ma
nu solerti fecit osiris. Proseuca e. Juue. ede vbi
cōsistas: l qua te q̄ro pscuca. Proserpina e. vrbs
thessalie. Papin. lib.iiij. theb. hic armat larissa
viros: hic celsa psyinna. posui: eptm̄ a pono is.
cui⁹ in pnti pma fuit lōga. Uer.iij. eneiđ. hinc ꝛ
naritij posuerūt menia locri. ¶ Rosa e. idem in
rosis. ābigeres rapet ne rosis tūc aura ruborē.
O ante t. ¶ O an̄ t breuis est: vt not⁹ i. ventus a meridie
spirās q̄ latine dicit auster. Uer.j. enei. tris no
tus arreptas i saxa latētia torquēt. ¶ Nothus
q̄ qd iterptat spuri⁹. Ouid. in epi. phedre. cur
nisi ne caperes regna paterna noth⁹. ¶ Noto
as. ani. Uer.i. hui. pta mee veneri sunt munera
n iqꝫ notaui. q̄ exēpla ideo posita sunt: qꝫ not⁹
a. um. participiū a nosco is. pmaꝫ pducit ex re
gula gn̄ali supinoꝫ duas syllabas habentiū.
Breuiāt quoqꝫ botr⁹ i. botrio onis. prima per o
micrō scribit. ¶ Goth⁹ i. Auso. h̄ possem victos
inde referre gothos. pducūt ŷo clotho us. Ju
Cote siue cotes. ue. hec exempla para felicibus aut mea clotho.
¶ Cote siue cotes opi. mauritanie pducit plis
nis: qꝫ p o lōgū a grecis scribit. plini⁹ lib.v. et
Stra. ¶ Lothos i. arbor ꝛ nympha l illa ŷsa.
Oui.ix.me. florebat aquatica lothos. ꝛ ibidem.
lotos in hāc nymphe fugiens obscena priapi.
¶ Prothe⁹ i. hora. quo teneā vult⁹ mutātē p
thea nodo. ꝛ a protho quod interpretat primus composita: vt prothogenes: pthomartyr: prothoclitus.
O añ u consonantem. ¶ O an̄ u cōsonantē breuis est: ouis. nou⁹ a. um. pducit vero ouū i. hora. lōga qb⁹ facies ouis erit illa memēto.
¶ Chust. O añ t. hinc auferat tot⁹ a. um. cuius prior syllaba longa est. Uergi. vultur infelix dido totaqꝫ vagatur.
U ante b. ¶ U an̄ b breuis est: vt ruber a. um. iubeo es. tuba e. pducūt vero bubo onis. auis nocturna. Uer.iiij. eñ. solaqꝫ cul
Bubalus. minibus ferali carmine bubo. Bubalus i. ani
mal. Mar. illi cessit atrox bubalus atqꝫ bison.
¶ Bubastus i. oppi. egypti. Oui.ix. metamor.
inde femininū possessiuū formauit dicens. san
ctaqꝫ bubastis varijsqꝫ coloribus apis. ¶ Uber
vberis. Uerg.j. eneiđ. terra antiqua potens ars
mis atqꝫ vbere glebe. Jubilus siue iubilū. Sil
Lubricus. lius iiij. punico. ꝛ leuis scopulis audiuit iubila
cyros. ¶ Lubric⁹ a. um. hora. Lubrica nascen
tes iplēt cōchilia lune. ¶ Nubes is. ꝛ nubil⁹ a.
um. Uer.i. eñ. eripiūt subito nubes celūqꝫ diēqꝫ
Idē l.iiij. ꝛ turbida tranat nubila. ¶ Nubo is.
Oui. si q̄ voles apta nubere: nube pari. inde cō
ponit obnubo is. in alia significatione. Uer.xj.
eñ. arsuraqꝫ comas obnubit amictu. Innuba
iā ꝛ pnuba semp breuiant tñ a nubo pposita
Stat. Papi. iiij. theb. i vult⁹ cecidere greges. tūc
innuba mātho. Oui.xiiij. me. innuba permancoisq
tñ felicior eras. Ser.iiij. eñ. deueniūt pma tell⁹
ꝛ pnuba iuno. Idē l.vij. ꝛ bellōa manet te pnu
ba nec face tñ. Cōnubiū ŷo iū breui: tū lōga re
pt. Idē. i. pnubio iūgā stabili ppriāqꝫ dicabo.
idē l.iiij. cuiqꝫ loci leges dedim⁹ pnubia nr̄a rep
pulit. ¶ Pubes is. idē l.j. haud alr̄ pubesqꝫ tue.

¶ Epitome.

Uiuite cappadoces date, fulicesqꝫ getesqꝫ.
Musa nefas referas sanguine turba viret.

U dico secundū hoc dogma ante c d f g m n r s t b producit:
ꝛ ante alias consonantes est breuis.

U Ante b breuis est: vt ruber a. um. producūt
ŷo bubo nis. tubal⁹ i. bubast⁹. i buber eris
iubil⁹ li. lubric⁹ a. um. nubes is. nubo. is. pu
bes is. rubigo ginis. suber eris. subula e. Tuber eris.

ADDIT Sulpitius inbuco pubes pubertas. Rubigus vber.
vbertas. Quinti. subulo as. glubo is. Niniuita addit vbero as. et
hinc cōposita hubertus hubertum. iubilo as. pubesco tuberculū
tubero as. Pylades addit rubuca. Ottes quoqꝫ scribūt habētia
n vel b ante u produci: vt nubes bubo. excipiuntur autem bubul
cus ꝛ hec composita innuba ꝛ pronuba. inubus ꝛ pronubus.
PYLADES ait rubigo ambigue poni. Niniuita hoc compositum connubium.

pubesq tuorū. ⁊ deriuata ꝯposita vt pubertas:pubesco: ipubes is. Rubigo inis. ꝓ vitio frumēti ⁊ ferri. ṽ.i.geor. Rubigo.
hic ⁊ frumētis labor additus vt mala culmos esset rubigo. ho.ij.ser. Jupiter vt pereat positū rubigine ferrū. pro
lingue mordacitate Mar. breuiauit dicēs. vteris ore aliter nimiaq rub.gine captus:nisi forte debuit pro rubigine
eē erugine. ¶ Suber ris.ver.vij.eñ.raptus de subere cortex. ¶ Subula e. Martia.quodcq tibi tribuit subula sicca
rapit. ¶ Tuber eris. ꝓ callo terre. Juue.o lybie disiunge boues dū tubera mittas. pro tumore quoq cutis. hora. Tuber.
qui ne tuberibus proprijs offendat amicū. ꝓ arbore vero ⁊ pomo Martialis breuiauit dicens:⁊ vetne tuberes
quod tibi cam lybicus. ⁊ ibidem. suberes ⁊ apirina ramis.

U añ c longa est:vt duco is. Lucco cs. Breuiāt vero Cuculus i.cuculo as. cuculus i.cucuma e.cucumis cris.cucurbita e. Ducenti e.a.duceni e.a. Lucerna e. Lucrum lucri. Luceres rum.

ADDE ex Sulpitio duco as. ⁊ educo as. cōpositum. dux ducis ducatus. Niniuita addit ducarius:luca e.lucrinus:lucretius:lucretia:lucretilis:mucro:lucumo. Quintianus addit Lucellū sucerda. Scribūt ydē authores breuiari habētia c vel n vel r ante u:vt nucleus:cuculus:trucido:ex quibus excipiūt nucerta. Cucubo cucurio ⁊ brucus: que longantur.

IDEM Quin.ait Luceres ambigue poni ⁊ lucrinus ⁊ lucrum.

U añ d lōga ē:vt Rudo is.ludo is. Breuiāt vero pudo ris.pudet bat.rudis e. rudis is.virga ꝑtoris.rudēs tis. Sudes is. Studiū ij. Tuber eris. ⁊ tuders ertis.

ADDE ex pylade rudie ex Stra.rudimentū rudio ⁊ cōpositum erudio rudimus pudicus pudicitia. Despauterius trudes is.rudico as. Sulpitius addit tudes tuditana tuditanus.

UERULANUS scribit tudit preteritū in cōpositione ambigue poni ⁊ rudo is. Niniuita autem Ludouicus.

U ante s longa est:vt vsans vsantis:bufo bufonis.

ADDE ex Quintiano rusc castellū italie.

U ante g longa est:vt Jugerū ri.breuiant vero fugio fugis. Fuga e. Jugum i. Tugurium ij.

DESPAUTERIUS addit habētia f.vel i.vel p.ante u.q̄ oia breuiant preter fruges frugi frugalitas:⁊ hinc deriuata pugio fuger iugis iugiter fugi ⁊ inde formata.

QUINTIA. ait pugiler iuglans ⁊ buglessa poni ambigue.

U añ l breuis ē:vt fulix cis. Producūt vero. Culus i. Fuligo inis. Julius ij. inula e.pulex cis,thule es. vligo nis.

ADDIT Despauterius dicens habentia ante u.f.vel g.vel m. produci preter fulie vel fulica:gula mulier q̄ breuiant. Addit eū productis bulimeō bule culeue dulca dulichiū dulichius a.uz.iulianus iuliana:iulius a.um.pulue pulastra vlus pulipus.

QUINTIANUS addit pulegiū pulidamas. Pylades bula ⁊ bulo as.etiam si cum duplici l scribi possunt.

UERULANUS ait Uligo ambigue poni. Quintianus pulex.

¶ Ant. U añ c lōga ē vt duco is. ⁊ ab eo ꝯposita vt deduce ducis.induco is.⁊ educo as.breuiat ⁊ si a duco is.ꝯpositū videat. ver.l ix.eñ.q̄ tuor hic iuuenes tondē q̄s educat vrsans. Breuiāt vero cuculus i.ꝓ aue ⁊ cuculo as.ꝓ eo q̄ est ipsam auē canere. Oui.de philo. ⁊ cuculus cuculat:fritinit rauca cicada. ¶ Cuculus i.⁊ cucula le.ꝓ capitis tegmine. Mar.illic cuculo ꝑspice caput tectus.est eñ trimetrū iābicū. ⁊ alio loco i carmie phaleutico. ⁊ thuris p.perisq sis cuculus. ¶ Cucuma e.idē. ad q̄tū cucuma fecit oes caciltas. cucumis eris. ṽg.i copa. ⁊ pēdet iūco ceruleus cucumis. ¶ Cucurbita e. Juue.iā pudē caput hoc vētosa cucurbita q̄rat. ¶ Ducēti e.a:⁊ duceni e.a. hor.i.ser. habebā sepe ductos se pe decē seruos. ¶ Lucrū i.natura pmū breuitate ex diminutiuo cognoscimus. hor.i epi.q̄d pure tranq̄llet honos an turpe lucellū. ¶ Lucerna e.tametsi a lucco es.deriuet. Juue.hec ego nō credā venusina digna lucerna. Luceres romuli milites. Proper.li.iiij.hic titics i hānesq viri luceresq coloni. ¶ U añ d longa ē:vt rudo is. persi.rudor vt archadie pecuaria rudere credas. ṽ.vij.eñ.breuiauit dicēs. sera sub nocte rudētū.vbi Seruius inq̄t rudo naturaliter lōgā hēt pmā:licitolē q̄ fecit. ¶ Rudēs is q̄z ꝓ fune idē breuiauit i.i.di. illeq̄ clamoreq virum stridorq rudetū. Breuiāt vero pudor is.⁊ pudet pudebat. ṽ.iiij.eñ. An pudor q̄ te violē aut tua iura resoluā. ¶ Rudis e.ꝓ re noua. Om.i epi.pene. q̄ eñ lanas non sinit eē rudes. hic est erudio is. quasi ex ruditatē pono. rudis q̄z ꝓ virga ꝑtoris breuiat. ho.i.epi.spectatū satis ⁊ donatū iā rudē q̄ris. Sudes is. ṽ.vij.eñ. stipit.bus duris agit sudibusve preustis. ¶ Studiū dij. Om.singula dū narrat cursu studioq loquendi. Tuder is.op.italie. ¶ Tuders tis possessiuū ab eo. Sil.li.iiij.pu.⁊ gradiuicolā celso de colle tudertē. idē l.vi.deuectū lateri pēdei tuder. ¶ U añ s lōga est vt vsans tis.flu.italie. ṽ.vij.eñ.atq i mare ꝯdit vsans idē q̄z alio loco ꝓ uole ꝓprio viri posuit. ¶ Bufo nis idē.i.ge.inuētusq cauis bufo:et que plurima terre.sunt qui buffo nis. per duplex.ff.scribant. ¶ U ante g longa est:vt Iugerum i.iuge rum.ruga ge. Breuiant vero fugio is.et fuga ge. vergilius in buc.quem fugis ah demens. ¶ Jugum i.quo boues iungūtur:⁊ ꝓ mōtis summitate. ꝓ usuū trāstro:⁊ ꝓ

tele arc. ṽ.in buc.aspice aratra iugo referūt suspēsa iuuēci. ¶ Tuguriū ij.idē i eodē ope pauꝑis ⁊ tuguri cōgestū cespite culmē. ¶ U añ l breuis est vt fulix icis. siue fulica ce. Auien⁹ i arato. ⁊ cū parua. fulix trepido volat arua volatu. ṽg.i.ge.i sicco ludū fulice. ꝓducūt vero Culus i. Mar.nō culū neq eñ culus est q̄ nō cacat oliz. ¶ Dulichiū ij.ver.iij.eñ.dulichiū samosq ⁊ neritos ardua saxis. ¶ Fuligo is. ṽ.in buc. semꝑ ⁊ assidua postes fuligine nigri. ¶ Julius iulij.idē.i.eñ. Julius a magno demissus nomē iulo. Mulus li.mula le Mar. gestari iūctis nisi desinis ede mulis. ¶ Pulex cis.idē in dist.mordente molesto pulice vel si q̄d pulice sordidius. ¶ Thule es.insula q̄ ab alijs dicitur thile. ṽer.i.geor.tibi seruiat vltima thule. ¶ Uligo inis.verg.ij.geor. atq pinguis hum⁹ dulciq vligle leta.

U ante m lōga est:vt humor ris. Humidus a.um. Humanus a.um. Breuiāt vero cumulus i.hun⁹ i.humer⁹ i. Numa.nummātia e.human⁹ i.n.p. Numer⁹ i.numisma tis. Numer icis. tumeo es. tumulus i.tumultus.

ADDIT Niniuita humilis humilitas pumilo vel pumilio pumilius pumilco etiaz si cum o scribi solent. Stra.autem addit Rumulus:rumus.rumis:⁊ inde irrumo as:fumus.

Crumena. addunt preterea scriptores habētia c vel n vel t ante u breuiari. Preter Cume.cumanus cumeus.numē struma strumo lus que producuntur.

¶ Ant. U añ m lōga ē. vt hūor is: hūid⁹ a.ū. lōgū ponimus:q: ab hūo i q̄ pma breuis ē deriuata videt. ṽg.i.ge.atq excudat lutilis hūor. idē i eōdē. hūida solstitia atq hyemes orate serenas agricole. hūan⁹ q̄z tāetsi ab hoie deriuat i q̄ pma breuis e ē pmā ꝓducit. Breuiāt vero cumul⁹ i. ṽ.i ge.cumulosq ruit male pīguis arene. hum⁹ i. idē i.ij.eiusdē. at q̄ pīguis hum⁹ dulciq vligle leta. ¶ hūer⁹ i.idē. i.eñ.os. hūerosq deo similis. ¶ Numa e.rex romanorū. Ju.hic vbi nocturne nūa ꝯstituebat amice. ¶ Nūan⁹ i.nomē viri apud ṽ.ix.eñ.celebratū sit satis: cuide tebo i pūc nūas nisi. Nūer⁹ i. ṽ.i bu.nūeros memini si vba tenerē. Nūisma is. ho. retulit acceptos regale nū

misma philippos. ¶ Rumex, rumicis. Uer. I mo reto. fecundisq rumex malue violeq rubebāt.

U ante n.

¶ U ante n longa est vt iuno nis. funus ris. munus eris. Breuiant vero cuneus i. Iuue. digna suo cuneis an habent spectacula totis. verg. i. geor. nam primi cuneis scindebant fissile lignum.

Cuniculus.

Cuniculus i. tam pro lepusculo q̄ pro via subterranea. Mar. gaudet in effossis habitare cuniculus antris. tunica e. Ju. tunicā mihi malo lupini.

U ante p.

¶ U ante p breuis est: vt lup⁹ pi. ¶ Capis pis. producunt vero cupa e. iuppiter iouis siue iupitris. q̄q̄ sunt qui vtrūq per duplex p scribāt. ¶ Nuper aduerbiū. Uer. in buc. non verum egoius: nuper mihi tradidit egon. ¶ Pupus i. z pupa: z pupilla z pupillus z pupilla. Mar. dicit se vetulā cū sit cerealia pupa. Persi. nēpe hoc quod veneri donate a virgine pupe. Pupula e. pro eo qd quidā dicūt pupilla e. Oui. d amo. suspicor z fama est oculis quoq pupula duplex. ¶ Pupill⁹ i. Iuue. pupilli prostantis at hic damnat⁹ inani. Rupes pis. Uer. in buc. nec tm̄ phebo gaudet parnasia rupes. ¶ Suparus ri. z stupa a plerisq p duplex pp scribuntur. q2 pducunt primā. sed ideo posuimus q2 de ortographia nō satis constat. Scrupus i. vnde scrupulus i. z scrupeus a. um. Uer. vi. eñ. scrupea tuta lacu.

U ante r.

¶ U añ r lōga est vt curio onis. nomē viri. Lu. curio sicanas trāscēdere iussus i vrbes. Breuiāt vo curr⁹. ij. Iuue. qui simulāt curios: z bacchanalia viuunt. ¶ Cures ium. op. sabinorū. Uergi. vi. eñ. curib⁹ paruusq paupere terra. ¶ Curetes tū popli sunt dalmacie. Lucanus in. iiij. illic bellaci cōfisus gēte curetū. Nā p crete populus pduxit Uer. I. iiij. geor. curetū sonit⁹ crepitātiaq era secute. Curulis e. a curru. Luca. in. i. vacueq loco cessere curules. Iuue. sellas donare curules. ¶ Duri⁹ durij. flu. hispanie. Silli⁹ l. i. hinc certāt pactole tibi duriusq tagusq. ¶ Furio is. siue furo is z furor. Luca. qs furor o ciues. ¶ Muria e. hora. i. sermo. qd pingui miscere mero muriaq decebit. Nurus us. Uer. ij. eñ. dardanis z diue venerie nurus. ¶ Spuri⁹ ij. auson⁹. quiq not⁹ spurija vsib⁹ apposuit.

U ante s.

¶ U añ s lōga est: vt pusio onis. Breuiāt vero frusino onis. oppidū italie. Ju. an. fabraterie dom⁹ aut frusinone paretur. ¶ Pusillus la lū: p paruus. hor. dij bene fecerūt inopē me q3 pusillū.

Susurrus.

¶ Susurrus ri. ver. in buc. sepe leui somnum suadebit inire susurro.

U ante t.

¶ U añ t lōga est: vt vtor. Breuiāt vo cutis is. Mar. de cute qd faciat ille vl ille sua. ¶ Frutex cis. oui. l. ij. d ar. hos ego q̄ canerēt fructices violeria vidi. Futuo is. signific⁹ apd Mar. qd futuit glaphyrā Antoni⁹ hanc mihi penā fuluia constituit se q vti futuā. ¶ Lutū ti. hora. i. epi. vixisset canis imūd⁹ vel amica lutosus. ¶ Mutina e. Luca. l. i. histo. his Cesar pusina fames mutineq labores. ¶ Mutilus a. um. Oui. l. iij. de arte. turpe pecus mutilū: turpis sine gramine campus. ¶ Muto onis. a quo mutoniatus a. um. Mart. dormis cum pueris mutoniatis. est enim carmen phaleuticum. hor. i. ser. produxit dicens. huic si mutonis verbis mala tanta videtis. ¶ Puteus i. Ju. hortulus hic puteusq breuis nec reste mouendus. ¶ Putris e. quod primam habere breuem ostendit Oui. in. i. de pō. dicens. esuruit occulta vitiata putredine nauis. Idem. xv. me. putrefacta est spina sepulchro. ¶ Puto putas. siue pro eo quod est cogito cogitas. siue pro eo quod est arbores purgo. Ruteni orum. populi germanie. Luc. in. i. soluuntur flaui longa statione ruteni. ¶ Rutilus a. um. z rutilo as. virgi. nec modo que toto rutilauerat igne comarum. Rutuli populi italie antiquissimi. idem. i. eñ. ternaq transierint rutulis hiberna subactis. ¶ Rutuba e. flu. italie. Lu. in. ij. Unde facit rutubamq canum delabitur inde.

Rutupe.

¶ Rutupe oppidum britannie littorale. Idem. rutupinaq littora feruent. z Iuu. rutupino ve edita fundo. Uter a. um. z ab eo compositum vterq vtraq vtrunq. ¶ Uter is. quod tametsi in declinatione primā longa posui: ideo suspicor primā habere natura breuem: quod ab eo vterus deriuatum breuiat virg. ij. eñ. ingemuit stetit illa tremens vteroq recusso. ¶ Utica ce. oppidum Aphrice. Luca. in. vi. non vtice libie clades. ¶ Et ab vt composita: vt vtiq vtinam. vetum.

U purū ante u consonantem.

¶ U purum ante u consonantē longa est: vt vua. vuidus da. dum. verg. in bucco. Aut custos gregis: aut mature vinitor vue. idem in eodem. vuidus hiberna venit de glande menalcas. Quod si consonans precedat u breuiatur: vt fluuius ij. pluuia e.

U ante n longa est: vt munus eris. Breuiāt vero cuneus i. Cuniculus i. Tunica e.

ADDE ex Quintiano. Deuna. cuneatus. tunicat⁹. cuniculatim. cuneatim.

Ut ante p breuis est: vt lupus pi. Producūt vero cupa pe. Jupiter. Nup aduerbiū. pupus i. pupula. pupillus li. Rupes is. Suparus. Stupa e. Scrupus i.

ADDE ex despauterio. Pupulus: pupilli: scrupulus: scruposus scrupulosus: scrupeus a. um. rupitilius: cupēnius stupe⁹ pea. uz. vpilio. Ex pylade. Suparus. iupiter. Ex Quintiano. Bapul⁹: rupa scribunt preterea omnes habentia p vel n vel r ante u producta. Inde autem excipiunt pupugi.

Pylades scribit supremus a. um. duplex scrupulū vel scrupulus variari. Quintia. addit stupium cupressus. Uerulanus pupilla.

U ante r lōga ē: vt curio onis. Breuiāt vero curr⁹ ij. Cures iū. op. Curetes populi. Curulis e. durius ij. fluuius: furio is. muria e. nurus us. murio is. spurius ij.

ADDIT pylades Curules: furor: furia. Quin. Turinus murinus Turis. v. p. duranus: furiosus: furibundus. Despauterius. Curetis: duratū: furo is. furio as. murice: maridus: murio. Strauit. Curetes z furius ambigue poni.

U ante s longa est: vt pusio onis. breuiant vero frusino onis. pusillus a. um. Susurrus ri.

ADDE ex verulano. Susurro as. susurratio. pusillanimitas. adiungit Quintia. Susanna. busiris autem ab eodem variari dicit.

U ante t longa est: vt vtor eris. Breuiant vero cutis is. frutex icis. futuo is. futurus a. rum. lutum i. mutina e. mutilus a. um. muto onis. nutrio is. puteus i. putris tre. puto as. Ruteni po. rutilus a. um. rutuli po. Rutuba e. fluui. rutupe op. vter a. um. vter vteris. vtica e. vti coniunctio.

ADDE ex Quintiano rutrum: rutellum: putus a um. puta. z frutex cum inde deriuatis lutesco: putor: futui: mutui. ex Despauterio. Luteus: lutosus. lutatus a luto deriuata quod sine h scribitur: putror: putresco: putrefacio: putredo. Uerulanus addit vtinam. Scribunt preterea omnes polisyllaba breuiari. Excipiūtur a lōgis deriuata: vt vtilis: tutela: que quoq longant. quibus addunt buteo: futio: futilis: glutio: glutinum: glutino as. luthcolus: lutheus a lutho cum h scripto: mutuus a. um. mutuo mutio mutis mutuor aris struthion: butidus butridius.

EXCIPIT Nuniuita ab vltima pte regule iutorna qd pducit.

U purū ante u cōsonantē lōgū est: vt vua. Quod si cōsonans precedat breuiatur: vt fluuius ij. pluuia e.

De medijs syllabis. Cap.v. Epitome.

Accipe sit medijs a lector quanta vocalis.
Productam dicas gaudeo nauta vide.
A in medijs syllabis ante g u & n producitur: & in alijs rapitur.

Ante b in medijs syllabis breuis est: vt calabria & syllaba e. producunt vero Atabulꝰ i. & verbalia in abilis desinētia: vt amabilis e. & in abūdꝰ a.ū. vt populabūdus.a.um. & in abulum. vt incunabulum li. venabulum venabuli.
ADDE ex Quintiano Barrabas: amabo aduerbium quod autē dicit Antonius in abilis terminata longari excipit Stra. instabilis inhabilis & circundabilis que breuiātur.

A añ c breuis ē: vt alacer is. producūt vero benacꝰ i. cloaca e. iracūdꝰ a.ū. meracꝰ a.ū. mustaciū ij. opacus a.ū. pastinaca e. pistatiū ij. portulaca e. sarracū i. Et noīa deriuata in aculū. vt gubernaculū i. & in acꝰ a.ū. vel aciꝰ a.ū. vt ordeacꝰ a.ū. gallinaccus. a.ū. vinaceū vinacij.
SUPERIORIBUS Uerulanꝰ addit. Cocleaca. sarraca vrbs & in cūdꝰ terminata: vt iracundꝰ. Despauteriꝰ. Buchacces bonifacius cumachus. limacha. laudace. hyppaco hippacas. numaciꝰ. opaco as. opacitas: octacillus. pheaci. pheacij. sampsacū valaci. ex quintiano adde iacus. solophacium. pediacia: nomē propriū. Syracuse syracusius lamalaca mēdacium fallacia. Et que ab habētibꝰ genitiuū in acis deriuātur que longant a ante c in medijs. Pylades scribit Trinacria variari. Stra. obliquum siphacis.

A añ d breuis est: vt bragada flu. producit vero cicada e.
DESPAUTERIUS addit ageladas e. iader. Idem ait ex barbaris propria in adus terminata produci.
STRA. ait eadem ablatiuum & troades ambigue poni.

A añ g lōga ē: vt imago is. Breuiāt vero Aruiragꝰ i. asparagꝰ i. chiragra e. mādragora e. pelagꝰ i. podagra e. Uertagꝰ i. & noīa in agoras termiata. vt anaxagoras e.
NINIUITA scribit hec quoque breuiari q̄ cōposita sunt ab agoge quod est ductio: vt isagoge: paragoge. sinagoge. pedagogus. agage. apage. Idē ait breuiari choragus & coragū cōtra. B. mantuanum. idem ait noīa scd̄e inflexionis breuiare. A ante g in medijs: vt lucagus: & suffragium cum sit a frangendo. idem ait oīa que sunt a gora quod est forum breuiari: vt pythagoras: ab agra quoque cōposita breuiari dicit: vt chiragra: idem addit abdenago: astyages: apiages. Cartilago: lslage: massagete: pētagia: pātagia: thyrsagetes. Quin. addit breuibus & a phagos & vagus composita: vt lothophagus: noctiuagus: anaglipha: phenago: & indagus a.um. idem addit a frango composita: vt crurifragium &c.
UERULANUS ait hec variari chyragra: & podagra: quibus addit Quintianus agragas.
Scribūt oēs hec ɔposita notari debere: vt ɔtagiū a tago vel tango: coagulū a cogo: repagulū a pago: que oīa producūt a ante g.

A ante l breuis est: vt menalus i. producunt vero canalis: & denominatiua in alis desinētia: vt vocalis e.
ADDE ex Despauterio charamalus. v. p. cephalenia insula: magalia: mapalia: messa'a: messalinꝰ: a pharsalos: pharsalus: pharsalius a.um. pharsalia. sandaliū: sandaliotis: sardanapalus: sodalis: sodalitiū: sodalitas: stymphalus: stimphalia idis. stymphalū. Quint. addit omphale: cex halones: aqualiculus: exhalo as.
Uerulanꝰ addit ab aschal deriuata produci: vt ascalonitā: abscalo.
Pylades in alia vel ale terminata produci scribit.
QUINTIANUS ait scalāte pharsalia. italia. stymphalides coralium poni ambigue.

A añ m breuis est: vt calamꝰ. producūt vero. Dictamū i. et verbalia in amen finita: vt certamen. Salamen: et hebrea ad declinationē nrām reducta: vt adā adamꝰ i.

A ante b in medijs syllabis.
Ante b in medijs syllabis breuis est: vt calaber calabra calabrum. alabande rum. producunt vero atabulus atabuli: ventus apulie peculiaris. Hora. in. j. ser. ostētare mihi quos torret atabulus & quos. barabbas. Sedu. in pascha. tunc coluere baal: tunc elegere barabbam sed potius dicendum est per duplex b scribendum esse: interpretatur enim filius aba. i. patris. Et verbalia in abilis: vt amabilis: & penetrabilis. & in abundus: vt populabundus. et in abulum finita. vt venabulum venabuli incunabulum incunabuli: acetabulum acetabuli.

A ante c.
A ante c breuis: vt alacer. Producunt vero benacus i. lacus italie. Uerg. ij. geor. fluctibus et fremitu assurgens benace marino. Cloaca e.
Cloaca.
Iuue. pinguis torrente cloaca. Iracūdus a.ū. Hora. in poe. impiger iracundus inexorabilis acer. Meracus a.um. idem. ij. epi. expulit helleboro morbum bilemque meraco. Mustacium. ij. Iuue. cenam & mustacia perdas labente officio crudis donandi. Opacus a.um. Iuue. Tanti tibi non sit opaci. Pastinaca e: et pro pisce et pro radice hortēsi. Macer. est pastinace virtus in semine tantum. Pistacium ij. ex nucum genere arbor. Palladius de arborum incisione. quin & amygdaleos subeunt pistacia ramos. portulaca lacc. Macer. andrachnes grece que portulaca latine. Sarracum sarraci. Iuuenā. frigida circumagunt pigri sarraca boote. et nomina terminata in aculum. vt tabernaculum tabernaculi. gubernaculum gubernaculi. crepitaculum crepitaculi. & in aceus a.um. vel acius a.um. vt ordaceus ordacea um. arūdinaceus arūdinacea um. gallinaceus a.um. vinacius a.um.
Mustacium.
Sarracum.

A ante d.
A ante d breuis est: vt bragada flu. apud Luc. in. iiij. bragada lentus agit sicce tulcator arene. producunt vero cicada e. Uergi. in bucco. sole sub ardenti resonant arbusta cicadis.
A ante g longa est: vt imago imaginis. carthago carthaginis. Breuiant vero aruiragus ragi. Iuuena. & de themone Britanno excidet Aruiragus. rex fuit britannie. Asparagus asparagi. Idem. asparagis qua despiciat conuiuia cauda. Chiragra chiragre. Martia. sed nil patrono porrigit: hec chiragra est. Mandragora. Colume. mandragore pariet flores mestamque cicutam. Pelagus pelagi. Uergil. non illi imperium pelagi seuumque tridentem. Podagra podagre. Martia. litigat et podagra Diodorus flacce laborat. Uertagus vertagi. Idem in distichis. non sibi sed domino venatur vertagus acer. et nomina in agoras desinētia: vt anaxagoras: pythagoras: aristagoras: hermagoras.
A [illegible] n
Podagra.

A ante l breuis est: vt menalus menali. producunt vero hec canalis. Uergilius. iij. georgicorum. currentem ilignis portare canalibus vndam. Et denominatiua in alis vt verbalis verbale. vocalis vocale. sacerdotalis sacerdotale. natalis natale.

A ante m.
A ante m breuis est: vt calamus calami. producunt vero dictamum i. Uergil. xij. eneid. Dictamum genitrix dictea carpit ab ida. Et nomina verbalia in amen exeuntia: vt certamen certaminis. et exeuntia in entum: vt armamentū armamenti: nucamentum nucamenti: firmamētum firmamenti. Et nomina hebrea ad nostram declinationem extensione syllabarum reductaque quia in fine acuuntur in eadem syllaba retinent accentum: et ex consequenti ratione latina eandem producunt: vt adam adamus i. Abraā abraamus i. roboam roboamꝰ i.

¶ Ant. A aute n lõga ẽ. vt inanis. ⁊ Roman⁹ a. um. garganus i. neq̃ cñ vsq̃ breuiat: vt quidã delirant. Breuiãt ṽo apidna⁹ i. Luc. in. vj. apidan⁹ nunq̃ celer: nisi mixt⁹ enipe⁹. ¶ Balanus balani. atq̃ inde balanatus a. um. hora. iij. car. Nec precisa tuis balanus capillis. Persi⁹. balanatũ gausape pectis. ¶ Cliban⁹ i. qđ nomẽ grecũ ẽ iterp̃taturq̃ fornax. ¶ Drepanũ i. Uer. iij. eneidos. Hic drepani me port⁹ ⁊ illetabilis ora. ¶ Dardan⁹ fili⁹ iouis. Uer. vij. enei. dardanus ideas phryge penetrauit ad vrbes. ¶ Eridanus i. Uer. i. vj. plurim⁹ eridani p terrã voluit amnis. Galban⁹ i. Iuue. cerulea indutus scutulata aut galbana rasa. Ṽ. iij. ge. galbaneoq̃ agitare graues nidore chelidros. hipanis is. ver. iiij. ge. saxosumq̃ sonãs hipanis misusq̃ caicus. hyppomanes. idẽ. iij. ge. hyppomanes lentũ distillat ab inguine vir⁹. ⁊ Iuue. hyppomanes carmẽq̃ loquar: coctũq̃ venenũ. ¶ Laganũ i. ho. i ser. refero laganiq̃ catinũ. ⁊ ibidẽ laganũ porrãtes enophorũq̃. Liban⁹. Sedulius i pascha li. semp habes frondes ⁊ tanq̃ libana cedrus. Raphan⁹ i. Catul⁹. inde trahũt raphaniq̃ mugilesq̃. est eñ carmẽ phaleuticũ. Rhodanus i. Oui. ij. met. hesperios amnes rhenũ rhodanũq̃ padũq̃. Sathanas mediã pducit rõne supenus dicta. qm̃ dicitur sathan. Et nomina greca in phanos vel phanes desinentia. vt Stephanus i. diaphan⁹ a. um. epiphanes is. aristophanes is. Hora. i. ser. eupolis atq̃ cratinus aristophanesq̃ poete. ¶ Sican⁹ a. um. mediã hz idifferentẽ: lõgam: vt apud ver. v. eñ. fida reor fraterna ericis portusq̃ sicanos: breuẽ vt apđ oui. in ibin. plurima q̃ flammis sican⁹ ethna vomit. ¶ Cyane q̃z ind. ??rẽtem habet. breuem apud Ouidiu in secũdo de ponto: q̃sq̃ suis cyanem miscet anapis aquis. Martia. Sic minimas intrant cyaneasq̃ nates. lõgam apud Iuue. cyaneas plenos ⁊ tempestatib⁹ vtres. Ouiđ. v. met. cognita cyane prestanti corpore nympha.

¶ Christ. A ante n. hinc dematur ocean⁹ cuius penultima breuis est. Iuue. oceanum quoties aliquid de moribus audent.

ADDE ex pylade contomino nas. examino nas. et in ementum terminata: vt ornamentum. Uerulanus thimiama. Quintianus syridame. Nimiuita. phimia. philamon. v. p.

A añ n lõga est: vt inanis. Breuiãt vero apidanus i. balanus i. Clibanus i. Drepanũ i. Dardan⁹ i. Eridanus i. Galbanũ i. Hippanis is. hipomanes is. Laganũ i. liban⁹ i. Raphan⁹ i. Rhodan⁹ i. Et nõa greca i phanos vl' phanes desinẽtia. vt Stephanos i. Aristophanes is. Sican⁹ a. um. ⁊ cyane idifferẽtẽ habent.

ADDE Cum breuibus emanuel ex nimiuita. aristophanes: ⁊ q̃ sunt a phanes deducta. athanax. arance. ananias. ascani⁹. abana bethania. capaneus. concani. ceranus. butania. dardania. dardanius. dardanides. dardanis. egbatana. illibanus marcomanes maganus. pausanias. părani. pythane. pythanus. v. p. sequana sequanicus a. um. susana. taprobane. tethmanus. vrani⁹. vrane. vranios.

A añ p breuis est: vt terapna e. pducũt vero anapis is. mesapus pi. Priapus i. Serapis is. Sinapis is.

ADDE ex Quintiano iapis. napir. iapig a. iapis. iapidia: neapolis. cynapes: serapion. ex Nimiuita caiphas. iapetides mesipia synapi vel synape is. Ex pylade seraphys.

QUINTIANUS ait terancus: ⁊ terapis ambigue poni.

A añ q breuis est: vt tanaquil. Producũt ṽo quaq̃ ⁊ vtraq̃ in ablatiuo.

DESPAUTERIUS ait ablatiuos compositorũ a quis ⁊ aduerbia produci ⁊ vtraq̃.

A ante r breuis est vt Cithara. producũt vero amaracus i. amarus a. rũ. auar⁹ a. um. Cochlcare is. Denarius ij. Tiaras e. Et denominatiua in arius a. um. vt antiquarius a. um. sextarius ij. sacrarium rij.

A ante p. ¶ A ante p breuis est. vt alapa. ¶ Terapne es.
Terapne. oppidũ lacon e. Nã breuiare Sili⁹ italic⁹ ostẽdit: vt dixim⁹ alias cũ dixit. nonnunq̃ affirmat
Mesapus. terapneis illõ armis. Oui. i epi. paridis positiõe pducit dicens. Rure terapneo nata puella phrygẽ. pducũt ṽo anapis sicilie flu. Oui. xiiij. meta. ⁊ cyanea ⁊ anapis ⁊ ortygia aretusa. Mesapus i. nomen est viri pprũ a Uerg lib. iij. eñ. celebrati. ¶ Priap⁹ i. idẽ i buc. sinũ lactis ⁊ hec te liba priape quotãnis. ¶ Serapis is. deus egyptiorum. Mar. vincebant nec que turba serapin amat. Sinapis

ADDE ex Uerulano: tiara: tiaras zodara: margarita: addit Quintianus: cartarus: aaron: angario: byzaices. Caluaria. Drognari: margaritũ: panarca: baleares. balearicus: a. ũ. caphareus. megarus: palarica: mortariũ. Et in aris vel are terminata ait producit. Hic tamen idẽ excipit ab in arius terminatis denari⁹ qđ dicit breuiare. cũ longis addit Despauterius amaricinus a. um. amareo: amaresco: amaricare omaror amaritudo: auaritia: auaricus vel auaritius: hilarius: longarenus: magarus: nonara: pinarius.

Serapis. is. Colu. seq̃ lacessenti fletum factura sinapis. ¶ A ante q breuis est: vt tanaquil. Iuuenis. Ante tñ de te tanaq̃ls
A ante q. tua quando sororem. Nequaq̃ vero producit ⁊ vtraq̃ in ablatiuo: nam in nominatiuo et accusatiuo breuiat.
A ante r. ¶ A ante r breuis est. vt cithara e. Barbar⁹ a. um. ismar⁹ i. tartar⁹ i. ¶ Producũt vero amarac⁹ i. Uerg. i. eñ. italie lucus vbi mollis amarac⁹ illũ. ¶ Amarus amara amarum. Idem. i. geor. Et amaris intiba fibris. ¶ Auarus ra. rum. hora. semper auarus eget. ¶ Cochleare is. Mar. Mittere cũ possis vel cochleare mihi. ⁊ in distichis. nunqđ sit potius cur chocleare vocer. ¶ Denarius denarij. Mart. vn⁹ sepe tibi tota denarius arca. Idẽ tamen alio loco breuiauit dicens. Denariis tñ hãc non emo basse tribus. Tiaras e. Uerg. iij. eñ. sceptrũq̃ sacerq̃ tiaras. ⁊ Iuue phrygia vestitur bucca tiara. Et denominatiua in arius a. um. atq̃ etiam substantiue accepta in arius et arium: vt sextarius rij. sacrarium ij. armarium ij. vestiarium ij. rosarium ij. Iuuenalis. de quo sextarius alter idem apud statce port⁹ sacraria lene.

A ante s. ¶ A ãn s breuis ẽ: vt petaso nis. carbasus i. pegasus i. pducũt ṽo agaso onis. Persi. Hic dama est nõ tressis agaso. Amasis. Luc. in nono. non mihi pyramidũ tumulis euulsus amasis. Omasum i. hora. Ceu pingui tentus omaso. ¶ Parnasus i. Ouidius. i. metamorpho. nomine parnasus superatq̃ cacumine nubes.

A ante s breuis est: vt petaso onis. Producunt vero agaso onis. amasis is. omasum i. parnasus i.

QUINTIANUS addit Cymnasia: occasio: colocasium: viribasius. v. p. amasius amasia: ⁊ alia que sunt forme deriuatiue. Despauterius: albumasar: caprasius. v. p. iason: nason: orbas. ne: palcasius: vindasius. Uerulanus dicit propria que habent i medio a añ s esse certa: sed frequẽtius produci: tu pbatissimos imitare.

A ante t. ¶ A añ t breuis est: vt cyat⁹ hi. lapathus i. carpatius a um. Producunt ṽo aratus arati poeta grecus. Germanic⁹ in arati. a ioue principium magno deducit arat⁹. ⁊ Oui. cũ sole ⁊ luna semper aratus erit. ¶ Achates achate. nomẽ pro-
Achates.

A añ t breuis est: vt cyathus i. producũt vero aratus i. achates e. no. viri ⁊ lapidis. aratũ i. Egates insu e

ADDIT Despauterius: Bullatus: curatius: cerathus: cicatrix: cicatrico: cnatius: crymathus: fabrateria: brabatus: hypatee: porarius: leucate: leupate: palatus: pilatus. palatium: palatinus a. um. reate phrabatus: trebatius: t'phara: treatus: tegeaticus: theatrum: amphitheatrum: veratrum. idem scribit in atus a. um. in atius a. um. in aticus a. um. in ator. in atim derivata producit: l ates quoque producit ait: sed inde excipit socrates: xenocrates: hippocrates: et cetera que a cratos quod est robur derivantur: que dicit breviori.
QUINTIANUS longius addit viriatus: argathonius: gagates: theutates: erycathes: thiridates cyrrhatus: phanaticus: pirata. addit preterea omnia denominativa: participia: verbalia: et supina preterea que sunt a do das: et omnia a primitivis longis derivata: vt a prefatum: prefatio &c.
IDEM Quintianus ait hec ambigue poni. affatim socrates socraticus et nabatheus.

A ante u consonantem longa est. vt cadauer cadaueris.

Breuiant vero batauus a. um. patauium patauii.
ADDE ex verulano proanus: tritanus: et que a breuibus componuntur que breuia sunt: nam a longis longa manent.
NINIUITA Addit Bathaua: pathauius a. um. garauagium garauaginus a. um. Stra. durauus addit.
QUINTIA. ait bathauus indifferenter poni: niniuita tetauus.

Epitome.

Europs cur fratres magnetis nerea turbat.

Et cinicos fratres menia nostra tenent.

HEC (inquit) in mediis syllabis ante c f m n r t protrahitur: in aliis autem est corrept[a].

E ante b breuis est: vt Erebus i. producunt vero corebus i. Ephebus i. perrhebus a. um.
DESPAUTERIUS Addit a lebes. delebilis: itaque per ae diphthongon scripta perrhebe inde perrhebus a. um. et hec per oe amebeus corebus.

E ante c longa est. vt imbecillus a. um. Cercopithecus i. Breuiant vero Seneca e. Senecio onis.
QUINTIANUS Addit a decem composita: vt duodecim &c. et a deca composita: vt endecasyllabum. ezechias. thelecoon. romechius illecebre. Despauterius dicit breuiari a secus composita vt olim secus: acerecomes. berecinthos. berecinthia: pherecles. oeclides. suffecius. aechine quadrisyllabum.
QUINTIANUS ait hec ambigue poni imbecillis. pherecius erecerot pha ceus.

E ante d longa est: vt teredo nis. Breuiant vero andromeda e. essedum i. Macedo nis. Tenedos di. vnedo nis. et ab hedra composita: vt cathedra. synhedra.
ADDE ex Uerulano. Melchisedech: et composita a corripio vt bipedes: comedo. et desinentia in da. vt andromeda. Idem aulpha ra ro producit: vt gapphedus. Despauterius addit in don desinentia vt a nymphomedon corripit: et in de vt alcimede alcimedes l hec apponit Celedum: democedes: empodeles: lacedemon: lacedemonius: lebedus: peucedanum: remedium: vagedrusa: zebedus. Quintianus veleda: et nomina in edus terminata: vt menedemus: et a pede composita: vt suppedito.
Niniuita ait hec ambigue poni. ficedula. Quintianus macedo et que sunt ab edra: vt cathedra.

E ante f indifferens est. vt tepefacio is. patefacio is.

Producunt vero Ueneficus venefici. Uenefica e.
ADDE Ex Stra Ueneficum. Ceteri scribunt infinita cum facio et fio composita variari: vt tepefacio. liquefacio &c.

E ante g breuis est. vt Telegon i. producunt vero Cethegus i.
ADDE ex Sulpitio derivatiua a lego as. vt collega trillega que longa sunt. Addit despauterius naupegus: simplegades: simplega. Et hec scripta per diphthongon ae. cynegyrus: panegyris: panegyrici versus. Quintianus cethegoria: collegium.
IDEM Stra. peregrinus dicit ambigue poni.

primum viri a verg. in en. celebrati et lapidis: cuius meminerunt plinius atque Solinus. verg. i. en. ipse vno graditur comitatus achate. Aratrum aratri: cuius mediam natura est longam vt ex eo colligimus: quod apud idoneos authores semper longa reperitur tametsi a grecis aratron per omicron scribitur: et petrus riga quodam in loco breuiauerit. Egates insule in mari lybico. Silli. lib. i. puni. Flore virens auet egates abolere parentum dedecus. et in eodem opere sepe. Egates.
A ante u consonantem longa est: vt cadauer cadaueris papauer eris. Batauus batava batauum. Iuuc. Hic petit euphratem iuuenis domitique batavi. et Martial. in distichis. et mutat latias spuma batava comas. Lucanus tamen in primo breuiauit dicens. Uangiones batauique truces quos ere recuruo. E ante u.
E Ante b breuis est: vt crebius crebi. terebinthus ti. celebris bre. muliebris bre. Producunt vero chorebus bi. Uerg. ii. en. iuuenisque chorebus mygdonides. Ephebus ephebi. Iuuenalis. Armenius zelates cunctis narratur ephebis. Perrhebus perrheba perrhebum a perrhebe vrbe thessalie: sed per ae diphthongon scribitur. Oui. metamorph. xii. corpore non leso perrhebum cenea vidi: cenea perrhebum. E ante b.
E ante c longa est vt imbecillus imbecilla imbecillum: quod ex in et bacillus componitur in quo prima breuiatur. Breuiant vero seneca. Iuuenalis. A Seneca quam piso bonus: quam cotta solebat. Senecio senecionis eadem quoque ratione breuiat. E ante c.
E ante d longa est: vt teredo teredinis: vredo vredinis. albedo dinis. Breuiant vero andromeda andromede. Oui. in episto. sapphus andromede patrie fusca colore sue. Essedum essedi. Uerg. in geor. belgica vel molli melius feret esseda collo. Macedo nis. Lucanus in quinto. in macedum terras miscens aduersa secundis. Tenedos tenedi. vergil. ii. en. Est in conspectu tenedos notissima fama. Et ab edra hoc est sede composita: vt cathedra cathedre. synhedra synhedre: exedra exedre. Martialis decimo epigrammate. cum cathedraticos portet tibi rhedo ministros. Unedo vnedonis ideo breuiatur quia ab vnus et edo componitur. E ante d.
E ante f indifferens est: vt tepefacio cis. liquefacio cis. Hora. ii. ser. in matris iugulo ferrum tepefecit acutum. tepefecit secunda breui: ostuit longam. Catul. dicens. Alta tepefaciet permixta flumina cede ver. ii. en. Illos patefactus ad auras. et Proper. Nec stanti dominum patefiant nocte fenestre. Ueneficus semper producere reperitur: sed id forte efficitur: quoniam si plures syllabe breues concurrerent. vix posset recipi in hec genera carminum que sunt magis in vsu. E ante f.
E ante g breuis est: vt thelegonus ni. elegus i. vcalegon nis. Producunt vero cethegus i. nomen proprium viri romani. Iuue. Clodius accuset mechos: Catilina Cethegum. E ante g.
E ante l breuis est vt obelus i. quod breuiare ex eo manifestum est: quod a grecis per epsilon scribitur et quod in diminutiuo illius a vergilio in rosis breuiatur cum dicit. Hec apit summi fastigia celsa obelisci. Sepelio lis. Persius. improbe hunc sepelit tu resta sperge tacebo. Producunt vero phaselus phaseli. Iuue. paruula fictilibus solitum dare vela phaselis. Cybele tum breuiare: tum producere reperitur. Uer. iii. en. Hinc matris cultrix cybeles corybantiaque era. Cum vero producitur per duplex ll scribi consueuit. Luca. in primo. Et lotam paruo reuocant alcimone cybellem. Barbara vero in el finita que ad nostram declinationem syllabe extensione reducuntur producunt: vt michael michaelis: israel israelus israelis. E ante l.

¶ E ante m lõga est: vt eremꝰ eremi: nã p e longa in scõa scribit̃ a grecis: in quo peccauit hymnographus: cũ in carmine sa; phico scripsit. pre potens martyr eremiqȝ cultor. **Racemus.** ¶ Racemus mi. vindemia mie. Breuiãt vero elementũ ti. Hora. i. smo. Doctores elemẽta velint addiscere pria. ¶ Ptolomeus i. Luca. in. ix. te ptolomee feram frustra ciuilibus armis. ¶ Tlepolemꝰ mi. Oui. i epl'a penelopea. sanguine tlepolemi. lyciam tepefecerat hastam.

E ante n. ¶ E ante n pducit: vt verbena ne. murena ne. catena ne. alienus a. um. Breuiant vero Armenia nie. Uerg. in buc. Daphnis ⁊ armenias curru subiungere tigres. ¶ Hebenus hebeni. ver. j. ge. Fert hebenũ: solis est tharea virga sabeis. ¶ Helenus heleni: helena helene. Uerg. iij. en. hos helenus molitꝰ. idẽ. in. j. ornatꝰ argiue helene q̃ a illa micenis. Iuuenis is. idẽ in. ij. Iuuenes fortissima frustra. ¶ Ingeniũ nij. Hora. Ingeniũ graijs musa dedit ore rotũdo. Ingenuꝰ. **Olenos.** a. um. Iuue. ingenui vultus puer ingenuiqȝ pudoris. ¶ Olenos i. oppidũ etolie. alterũ q̃ȝ fuit boetie. papi. iij. the. Olenos ionijs ⁊ fluctibus hospita portu. Seneca in troade. olenos tectis **Cõposita; a genos.** habitata raris. porsena porsene rex hetruscoꝝ. Mar. hãc spectare manuȝ porsena non potuit. verg. tn̄ in. vij. en. autoritate sua pduxit dicẽs. nec nõ tarq̃niũ electũ porsenna iubebat. atqȝ iõ p n duplex scribi ↄsueuit. Breuiãt q̃ȝ a venio is. cõposita vt aduena ne. cõuena ne. ¶ Et a geno is. qð interpretatur genus vt archigenes. Iuue. aduocat archigenẽ onerosaqȝ pallia iactat. ¶ Antigenes. Uer. in buc. non tulit antigenes: ⁊ erat tũ dignꝰ amari. Diogenes. Ausoniꝰ. Diogenes abijt. nõ abijt: sed obijt. Hermogeñ. Hor. ser. iudicat qð hermogenes ego cato. Menogenes. Mar. Menogenen omni tu licȝ arte velis. ¶ Origenes is. Hor. j. ser. vt quõdam marseus amator origenis ille. Iperiti huius rõnis dicũt hermogenes ⁊ origenes penultima a lõga. ptogenes. Iuue. Protogenes aliq̃s vt disphilꝰ aut herimãthꝰ. Breuiãt etiam a sthenos hoc est robur ⁊ valẽtia cõposite. vt antisthenes nis. Calisthenes is. Demosthenes is idẽ. eloquiũ et famã Demosthenis ⁊ Cicerõis. ¶ Et a pthenos **A sthenos.** qð interpretat̃ virgo cõposita ⁊ deriuata vt par **A pthenos** thenꝰ mons archadie. Uer. in buc. frigora par **Parthenope.** thenios canibꝰ circũdare saltus. ¶ Parthenope neapolis Italie ci[illegible] ge. illo ver **Finita in mene.** giliũ me tpe dulcis a[illegible]ope. ¶ Parthenopeꝰ parthen[illegible] idẽ. vj. en. partenopeus ⁊ adr[illegible]o. In mene q̃ȝ fine menes finita vt climene es. melpomene es. piclimenes is. archimenes is. Oui. j. me. [illegible] climenẽ epaphi ↄiunta mrẽȝ. Ho. iiij. car. Quẽ tu melpomene sel'. ẽ cũ carmẽ pherecratiũ. idẽ l. j. [illegible] ar. hũc ti[illegible] dinesarchimenes. Oui. xij. me. miraqȝ piclimenes mors ẽ cui posse figuras

E ante p. ¶ Anto. E ante p breuis est: vt telephꝰ phi. Producunt vo asepus pi. fluuiꝰ. Prisc. in perihegesi **Pulcianus.** ee Dionysio. atqȝ malos lemures qð pellit munus asepi. ¶ Asclepius pij. medicꝰ fuit prestãtissimus: scribiturqȝ a grecis p e longũ. Macer. nõ modicã famas ascelpiꝰ asserit illas. Iosephꝰ quoqȝ pducit rõne a nobis sepiꝰ dicta. ¶ Presepio pis. vel presepe presepis: vel presepiũ presepij. Uergilius in buccolicis. cum primum pasti repetent presepia tauri.

E ante q. ¶ E añ q breuis est: vt dieq̃rte vel dieq̃rti diequinte vel dieq̃nti: q̃ vt autor est Gel. li. iij. noc. atti. aduerbia sunt significãtia diẽ quartã: ⁊ diẽ quintã futurã: vt cras perendie: q̃ esti ex die et die ⁊ quarti quinti cõposita sunt: eodẽ tñ authore illa i e breuiant quod erat alioquin longuȝ.

E ante r. ¶ E ante r breuis est vt Cerberꝰ ri. Uterus ri. patera patere. iterum aduerbium. Producunt vero abdera abdere oppidum Thracie. Unde est abderitanus abderitana abderitanũ. Martialis. Abderitane pectora plebis habes. ¶ Au

E ante l breuis est: vt obelus. Sepelio is. Producũt vero phaselus i. Cybele indifferentem habet.

ADDE ex despauterio philomela. philomelus: eumelus: perimele: candela: candelabrum. Famelicus: ⁊ hec diphthõgo ae scripta chamelea chameleon: chamemela: mantele is. mantelum. Ex Quintiano videlicet parelctus.

E ante m longa est. vt eremus i. breuiãt vero elemẽtum i. ptolomeus i. tlepolemus i.

ADDE ex pylade q̃ sunt a polemeos: vt ptolomeus q̃ breuiãtur: arthemus vehemens: alemanus: thelemacus: telemus artemidorus. ex Sulpitio Gethesemani ex Stra. anchemolus archesmorus. polemus. v. p. Et nola q̃ habẽt tele: vt thelemachus. solesmus. v. p. tutemet alemania. Despauteriꝰ addit authemius siue anchemius: artemisia: chrysotemus: anaximenes: antolemꝰ: polemon: ploxemon. Stra. ait austremius ambigue poni.

E ante n producit. vt verbena verbene. Breuiãt vo armenia e. Hebenꝰ i. helena e. iuuenis is. ingeniũ ij. Ingenuꝰ a. um. Olenus i. porsena porsene. Et cõposita a venio is. vt aduena ne. Et a genes hoc est genꝰ: vt archigenes. ãtigenes. diogenes. hermogenes. menogenes. Origenes. ptogenes. Et a sthenes hoc est robur: vt antisthenes: calisthenes: demosthenes. et a parthenos quod est virgo: vt parthenius: parthenope: parthenopeus. Et in mene vel menes finita: vt climene. periclimenes: archimenes.

SCRIBIT Niniuita a Xenos ↄposita etiã breuiari: vt philoxenus: polexena. prenceta: armeniꝰ a. uȝ. achemenes: achemenides ambenꝰ: alchamenes. arsimenꝰ: amphiegonis: alcmenꝰ: abdenago: berenice: berenicis: carmeniõ: cerenꝰ: climenꝰ: clazomene: diadumenꝰ: echeneis: eumenis: eumeniꝰ: eurimene: eugenꝰ: eugenia helenꝰ: herenꝰ: hypomenes: idasinenꝰ: idomenes: iphigenia: ageniꝰ ⁊ eiusdẽ originis cetera i genitꝰ: ⁊ a gigno cõposita: vt indigena: melpomenes: messumenos: miritenes: myrtimene: orchomenꝰ: oumenꝰ: parmeno: pemenis: piclimenꝰ. porsena: aristomenes. stelenꝰ: tolemeneꝰ catenẽria. Quin. addit. carcenades: boristenes: miritenes: archemeniꝰ: degener: iuuenilis: idasinenꝰ: q̃tenꝰ: hactenus: protenꝰ: himeneus: philopemenis: ambenꝰ: salmemenꝰ: anaximenes: parmenio: asenech: remenius: clazomenius: ochenius. IDEM Stra. ait nerine: porsena ambigue poni.

E añ p breuis est vt telephꝰ i. Producũt vo ascpus i. asclepius i. Josephus iosephi. presepe presepis.

ADDE ex Uerulano hipepe: psepium. Ex Niniuita: esepiꝰ a. uȝ. Addit hec quoqȝ ae diphthongo scripta hiepe: presepe psepio is. hec autẽ per oe hodeporus. hodeporicon. synalepha episynalepha. Quintianus asclepiades.

E ante q breuis est: vt diequarti die quinti.

E ante r breuis est. vt cerberus i. Producũt vero abdera e. austerꝰ a. um: cithera' orũ: cyperus i. galerꝰ i. Homerus. hiera e. iberus i. mysteriũ ij. nicteriuȝ ij. Poderis is. Syncerꝰ a. um. seuerꝰ a. uȝ. tricteris dis.

DESPAUTERIUS scribit nola propria vel hominũ vel locorum ⁊ fluuiorum pduci: vt saleranus: cythera orum. inde tñ excipit hec que breuiantur. Sunt autẽ cytherea. Cytherꝰ. atheron

a∣terie:asterie:asterion:asteriscus. Bructer⁹. bellerophon. cerber⁹. craterus. cicero. cremera:camera. camert⁹. casperusa. casperia. cu∣cheri⁹. elapteri⁹. glicere. glycerium. hiero. hieronym⁹. hierosolyma. ⁊ quicquid est ab croa qd est sacer. hericus. hieremias. hymera labert⁹. mermeros. nuceria. pierus. pteros. filter⁹. figeri⁹. flaberi⁹. tiberis. tyberinus. tyberi⁹. tripher⁹. valerius. valeri⁹. mecrates. ni∣cerocianus: ab heros qd est amor cōposita. vt phileros: ⁊ a ceros. Rhinoceros: egoceros: buccerus a. um.

HICIDEM cum longis que ponit nebris. hec addit seuerus as: seuero as. persevero as. arterio: cratera e. cauteria. clysterion. di∣eterium. galericus. galerita. panthera. psalterium. sotheria. stateria: trie∣terica. Dietheris. trieris. tricrachus. hec quoqꝫ ae diphthon. scri∣pta notat aterra arteris. aphersis: aphersia: epaphersio. dieresis. sinceresis. ⁊ quicquid est ab heresis: chimera: citheron. megera machera. neera procerus. syncerus. per oe pomerium. Quintian⁹ hec addit. atheras synteresis. eneidas. philere. cyperem. hispe∣ria. valamerio: byseros. Bereguenus. arceram. cera. citeriacus. craterus.

STRA. ait Cythera ⁊ persevero ambigue poni.

E añ s breuis est. vt heresis: pducunt vero carchesium ij. Diocesis cos. frenesis is. galesus i. hales⁹ i. lyrnes⁹ i. miles⁹ a. ū. marpesus i. magnesia magnesie. mathesis cos. Poesis is. synthesis is. ⁊ ab esus a. ū. composita.

DESPAUTERIUS ait pino q̄ cōposita a longis notari debe∣re: quamuis sunt obesus adesus que producuntur. Idē ait numera∣lia ante s habentia produci vt v gesim⁹. Inde hec longa ponit: Arcesina: catachresis: anagoresis: diaporesis: ecclesia: ecclesiastes ecclesiasticus: ethesis: genesa. halesus. herbesos: halesin⁹. Iesus lycabesos: lamesus marmipesius. a um. megalesia molesus. mile∣sius. micalesos: monesi⁹: mosesos: mydesos: menesia: epesos: one∣simasones: sia: pleuresis. phrenesis: synheresis: synezesis: sperchesia des. sperchesiua: thermonesus: theoresis: thelmesus: titaresus: vo∣gesus. v. p. Quin. hec addit threcesius: thermesus: proconesus: ca∣resis: pronesos: tharesius: mindesius: philesius.

UERULANUS ait frenesis ambigue poni. Strab. mathesis: et pleuresis.

ferno austera um. Horati⁹ scdo sermonū. Vel∣litur austerū studio fallēte labor ē. Cythera cy∣therorū vn̄ est cythere⁹ cytherea eum. ⁊ venus cytherea dicta. ver. j. eñ. Hec ego sopitā somno super alta cythera. Idē in eodē. parce metu cythe∣rea manēt immota tuorū. ¶ Cyper⁹ cyperi iunci odorati species est: ⁊ viri nomen propri. s apud Martia. celebratur. ¶ Salernus i. Iuue. Sed nis∣grū flauo crinē abscōdēte galero. ¶ Hiera e. et verg. ix. eñ. Quos Iouis eduxit luco syluestris hiera. ¶ Homerus. homerati⁹. Luni⁹ et sapiēs: et fortis: et alter homer⁹. ¶ Iberus i. flum⁹ hi∣spanie. Lucan⁹. iiij. Qui prestat terris aufert tibi nomē iberus. ¶ Mysterium ij. Ouidi⁹. pandimus interdū doctis mysteria rerū. ¶ Nicterium ij. Iuue. vt ceromatico fert nycteria collo. Pode∣ris gen⁹ vestis talaris: cui⁹ meminit diuus Io∣annes in apoca. ideo pducere dicim⁹: qꝛ p e lō∣gū s grecis scribit. ¶ Sincer⁹ a. um. qd a sin et cera cōponit. Horati⁹. Syncerū est nisi vas qd∣cūqꝫ infundis acescit. ¶ Sever⁹ ra. um. idē. adi∣mam cantare seuerus. ¶ Trieteris idis. ⁊ trie∣tericus a. um. papi. iiij. the. Ludus ⁊ atra sacrū recolet trieteris ophelte. virg. iiij. eñ. Thias vbi audito stimulant trieteri a baccho. ¶ E ante s breuis ē: vt heresis heresis. athesis is. stu. pdu∣cūt vo charchesiū. v. iiij. ge. Et mater cape meo nūcarchesia bacchi. Diocesis is. p oe diphthō∣gon: qꝛ p oi a grecis scribit. ⁊ penultima p e lon∣gū ab illis scribit duplex igit ab iunioribus in hac dictiōe cōmittit error literature vez ⁊ accēt⁹. Frenesis is. Iuue. cū furor haud dubi⁹ ⁊ cū ma∣nifesta frenesis. ¶ Galesus i. v. iiij. ge. qꝫ niger humectat flauētia culta galesus. ¶ Hales⁹ flu. sicilie Colu. et que sicani flores legistis halesi. ¶ Lyrnesus oppidū phrygie. v. xij. Lyrnesi do∣mus alta solū laurente sepulchrū. ¶ Miles⁹ a. ū. idē. iiij. ge. sensit eā circū milesia vellera nym∣phe. ¶ Marpesus i. mons pari: vt Serui⁹ inde. ver. vj. qꝫ si dura silex aut stet marpesia cautes. magnesia e. et magnesi⁹ a. um. regio thessalie.

Cyperus.

Trieteris et trietericus.

E ante s.

Lyrnesus.

¶ Mathesis cos qm̄ p e lōgū in penultima scribitur. ¶ Poesis quoqꝫ eadē ratione producitur. Hora. in poetria. vt pictura poesis erit. ¶ Synthesis penultima longa: qꝛ per e longū a grecis scribitur per t non per h in secun∣da: ergo duplex quoqꝫ error a nostris committitur in hac dictione alter literature: accentus alter. ¶ Et ab esus e∣um. composita vt adesus a. um. obesus a. um.

Mathesis.

E ante t longa est: vt moretū i. Breuiāt vero amethi∣stus i. chrysendetū i. Iapet⁹ i. macetes e. pharetra e. pheretrū i. piretron tri. phaetō tis. phaetusa e. taige∣ta e. taiget⁹ i. triquetra e. triquetrus a. um. temetū i. venetus a. um. viet⁹ a. um. et denolatiua in etas desi∣nentia: vt pietas pietatis: varietas tatis. Et ab arete hoc est virtute deriuata: vt panaretos i. aretalogus i.

QUINTIANUS apponit cathebeletes: cercetijs: pomet.⁹ ca∣thaon archetius action tetrasyl. masagete: macetes. hebeto as. hereticus: nepeta hypetson: alecetus: epiteton. synitheton cacosyn∣theton aganoteta: trieteris: tr ethetica: iapetus: lampetie: antite∣thon. Despauterius addit a metrū composita vt dimetrū ⁊ a the∣ton cōposita vt asyntheton: agonotheta alcotheta anaretete: are∣talogus: arethusa: acenetos: ascheto: archetipus: arthetcus: cla∣petus: capetus: cathaletus: calpetianus: cremetaon: cynetes: dar∣setis eteretes: feretrius: hecetaon: herpeta lucetia lucretius: ma∣gnete: meretrix: meretricor: meretricari⁹: meretrici⁹: nemeta: olc∣te: phaetontiades: herasyl. penetro: papetus: phlegeton: Pecti⁹: suffeti⁹: teletusa: thusagetes: vegetus. vegeto as: dieterius: dieteti∣ca dieterica dieteticum. Uerulanus ait aduertendum esse composi∣ta ... vt ocypeta que breuia sunt.

PIL... S ait meretrix. piretrum. triquetrus. triquetris. vieta. pheretrum pheretra ambigue poni.

¶ Ant. E añ t longe est: vt moretū i. pinetū i. fa∣cetus a. ū. Breuiāt vo amethist⁹ i. Mar. Cū po∣tes amethistinos meretes. est enī carmē phaleuti∣cū. ¶ Chrisendetū i. idē. si reddere potes mise∣ri chrisendeta cinne. Iapet⁹ i. Oui. j. met. Quā sat⁹ iapeto mixtā fluuialib⁹ vndis. ¶ Macetes e. pap. I achil. q̄ macete sua signa citēt. ¶ Pha∣retra. v. j. eñ. succintam pharetra aut maculose tegmine lyncis. pheretrū i. idē l. xj. Sꝫ venit in mediū pheretro pallāte reposto. ¶ Piretrū i. macer. est piretrū calidū. Nā positiōe producit Oui. l. ij. de arte di. Tritaqꝫ lannoso stans pyre∣tra mero. ¶ Phaetō tis. mar. Quid tibi vis di∣pyrō q̄ phaetōta facis. ¶ Phaetusa e. Oui. ij. me. edo phaetusa sororū: nā p ae diphthōgū nō scribi alibi testati sum⁹. ¶ Taygeta te. vna ex pleiadib⁹. Oui. iiij. fast. maiam ⁊ electrā taygetā qꝫ ioui. ¶ Taiget⁹ i. mōs laconie qui ⁊ taigeta. verg. ij. ge. virginib⁹ bacchata lacenis taigeta. ¶ Triquetra e. p sicilia: ⁊ triquetrus a. um. nā positiōe Hor. pducit l. ij. ser. dicēs q̄d milit⁹ promissa triqtra. ¶ Temetū i. Iuue. corsyra tes metū deduceret vna. ¶ Venet⁹ ta. tū. idē. cōtes∣tusqꝫ illic Veneto duroqꝫ cucullo. mar. in vene∣tis sine laura lꝫ omnis terris. Viet⁹ a. ū. Hora∣tius lepodo. q̄ sudor vietis ⁊ malus vndiqꝫ mē∣bris. Lucre. th pportionē secut⁹ lib. ij. de rerum natura pducit dicēs. nec supra caput eiusdē ce∣cidisse vieti. nā a vieo ce. vieui participium esse videt. est autē vietus lāguidus. Breuiāt quoqꝫ

E ante t.

denolatina letas excûtia. vt a pi⁹ pictas. a va= rius varietas. a nimius nimietas. a satis satie= tas. Et ab arete qd interptaẜ virtus deriuata ⁊ cōposita: vt panaretos qd interp̄taẜ oīm virtu= tū plenus: quo noīe a qbusdā dict⁹ est liber qui eccl̄iasticus appellaẜ. Est ⁊ viri nomē ꝓpriū apud Martialē. Arguto madid⁹ pollice pana= retus. †Aretalogus: hoc est virtutis sermo vel narrator. Iuuenalis. Mouerat vt mendax are= talogus in mare nemo.

†Hic areta longus dici placite lo= quentes ab aretoos pla= citus: et lo= gos sermo.

¶ Chu. E ante t. dematur arethusa cuius an= tepenultima syllaba breuis est. vergi. ⁊ tandem politis velox arethusa sagittis.

I ante b.

I Ante b breuis est: vt sensibilis: credi bilis e. terribilis e. ¶ Alibi aduer. bium. ¶ I añ c breuis est: vt rusticus a.um. vibicus a.um. ¶ Amicus i. no mē viri a verg. celebrati. in. j. en. nūc amici casus gemit: ⁊ crudelia secū. idē in. v. Be= bricia veniēs amici de gēte ferebat. pducūt ho amic⁹ a.ū. ⁊ amicitia e. a amico cas. ¶ Apicius ca. cū ver. l buc. Duceret apicis in collib⁹ vua colorē. ¶ Aricia e. hora. j. ser. egressum magna me cepit aricia roma. ¶ Caicus i. nomen viri ⁊ fluminis phrygie. v. j. en. aut capyn aut celsis i puppib⁹ arma caici. idē. iij. geo. Saxosumq͡; so nans hypanis misusq͡; caic⁹. ¶ Canicula e. per= sius. Scire erat i voto dānosa canicula quātū. ¶ Craticula le. Mart. parua tibi incurua crati= cula sudet ofella. ¶ Cuticula e. persi⁹. Semꝑ et assiduo curata cuticula sole. ¶ Cuniculus i. Mar. Gaudet i effosis habitare cunicul⁹ antris. ¶ Cōnitiū ij. siue p t. siue p c. scribaẜ. Oui. j. me= tamorph. ⁊ tulit ad cymicū epophi quicū ma tre. ¶ Ceruical lis. Mar. Tinge caput nardi fo lio ceruical olebit. ¶ Equicolus li. pp̄li sūt ita= lie. v. g. l. x. en. ⁊ pulcher eq̄colus aruis. ¶ For mica e. idē i. iiij. ac velut ingentē formice farris aceruū. ¶ Labicus i. Idē. vij. en. ⁊ picti scuta la bici. Et Silli. xij. iāq͡; adeo est agros ingressus ⁊ arua labici. ¶ Lectica lectice. Iuu. q̄drantes lectica petit: secturq͡; maritum. ¶ Lorica c. v. g. vij. en. Loricā quā dmoleo detraxerat ipe. ¶ Lū bricus ci. Seren⁹. lūbrici q͡; terrestres nascētur oliuo. Mirica ce. v. i buc. nō oēs arbusta iuuant humilesq͡; myrice. ¶ Marica e. nympha ⁊ sylua eiusdē noīs i italia. v. vij. en. hūc fauno ⁊ nym= pha genitū laurēte marica. ¶ Médicus o.um. ⁊ médico as. hora. j. ser. mendici mimi balatro= nes: hoc genus oē. Iuue. digito médicat pollio nudo. ¶ Multiciū ij. idē. cū tu multicia sumas. ⁊ ib. dic q̄ro an deceant multic'a teste. ¶ Noui= cius a.um. idē. tetrūq͡; nouici⁹ horret. ¶ Numi= cius ij. flu. italie. v. vij. en. Tyrrhenū ad tibrum ⁊ fontis vada sacra numici. ¶ Periculū i. v. nil ne pudet capitis: nō posse pericula casto. postic⁹ a.um. idē. occiput. ceco postice occurrite sanne. ¶ Posticus i. hora. atria seruantē postico falle clientē. ¶ Pudicus a.um. ⁊ pudicitia tie. Iuue. Credo pudicitiā saturno rege moratam. ¶ pe-

Caicus.

Cōnitium.

Lūbricus.

PRETERMittit Nebrissensis. E ante u consonantem que vel ceteri scribūt lōgaẜ: vt parasceue. Excipiūt inde beneuolū ⁊ a m le ⁊ bene cōposita. beneuolus ⁊ maleuolus que breuia sunt.

¶ Epitome.

Illiberitanum numantia querito vernam.

Immineat nimium quem titij venetus.

¶ Dogma est generale q̄ I in medijs syllabis ante u q. ꝓtrahi tur: in alijs autem est breuis.

I Ante b breuis est. vt sensibilis e. Alibi.

ADDE ex Quintiano orbasius. Et composita no= tanda sunt: quorum quantitatem dignosces ex regula eorū que habēt I ante b in primis. vt prohibo. Uerra= nus ait in bilis terminata a verbis quarte coniugatio= nis deducta variari: sed potius ait inde corripi.

I ante c breuis est: vt amicus. n. p. viri. Producūt ho amic⁹ a.um. apric⁹ a.um. aricia cie. caicus i. canicula c. craticula c. cuticula c. cunicul⁹ i. cōnitiū ij. ceruical lis. eq̄colus li. formica c. labicū i. lectica c. lorica c. lū bricus i. myrica ce. marica c. médicus a.um. multiciū ij. nasica c. nouici⁹ a.um. numicus i. periculū i. posti cus a.um. postic⁹ i. pudic⁹ a.um. pedico as. pedicul⁹ i. redimiculū i. rubrica c. trinic⁹ i. tibicē inis. tegeticu la c. vesica c. vmbilic⁹ i. vitica c. vsica c. ⁊ a nice hoc ē victoria ꝯposita: vt polynices is. Olympionices e.xt noīa barbara i icus: vt alaricus alarici. theodoric⁹ i.

DESPAUTERIUS scribit a longis deriuata breuiari: vt fe lico as. cradico radicitus. cornicula: cornicor. Inde ait propria in icus terminata que sunt a latinis vel grecis orta breuiari: vt dos minicus. antolicus ⁊c. Inde cum longis hec ponit amicitia: inimi cus: inimicitia anticus posticus. opticor aris. ap. cus: aricinus a. um. clauicula: capusic⁹: capusicor capusicatio: cuticus: extrico: fes licula: meretricula: ⁊ alia a longis deriuata. Febricito. Febricis losus: febricula: tunices: lenicula: lacerpiciū: matricida: patricida ⁊ cetera a cedo composita: médico as. nauticas: nutricor ar'is. pas licus. phericus: et pdicus: fenicopterus: petricosus: pediculo'us: faticulus. sophopitchion: halopichium: feniculo: feniculosus: cum culosus: vaticus vaticanus: veronica. vepicus: veticula. Adde ex Quintiano. Solophicum: phenicopterus: inspico as. inspicor des spicor: lichides seticulus: nerico as. ⁊ que hinc deducūtur trunca formicanus. pudicitia: cmaicus: mendicitas: verticula: anticus a. um. onticus: predico is. Qualicunq͡; quanticūq͡;: tanticūq͡; nasica. Uerulanus scribit habentia i ante ulum c precedente si a verbis tertie deriuantur breuiari vt diuerticulū. Si a verbis quarte p= ducuntur: vt periculum.

Pylades ait Numicus ambigue poni. Addit Quintianus. Uatis canus: bebricis: oricalcū: douclus: ⁊ vt notari potest ex exēplo qd ponit Uerulanus Fulica vbicūq͡;.

dico as. ⁊ pedico onis. Mart. pedicaẜ oros: fellat linus: hole q ad te. Idē. Confidis natibus nō est pedico mont⁹ ¶ Pediculus. Mar. Et mēti dñs pediculosi. ¶ Redimiculū li. Iuuena. paulatim qui longa domi redimicula su= munt. ¶ Rubrica c. persius. Non secus ac si oculo rubricam dirigat vno. hora. ij. sermo. p̄elia rubrica picta aut carbone. ¶ Trinicus ci. vicus apulie. hora. j. ser. annos erepsem⁹ nisi vos vicina triuio. ¶ Tibijcen tibijcinis: sed quēadmodū supra diximus duplex ij breuis in vnam syllabam lōgam per sincresim coit. Iuuena. saltatus nigro tibijcine qualiacūq͡;. ¶ Tegeticula le. Martia. dat tibi securos vilis tegeticula somnos. ¶ Uesica vesice. Iuuena. nūc via processus vetule vesica beate. ¶ Urtica vatice. idē. hec tetigit gradiue tuos vatica nepotes. ¶ Umbilicus i. vergilius in priape. delphos pythius orbis vmbilicus. est enim carmen phaleuticum. ¶ Usica c. mone. hora. j. car. valles et vsice cubantis. ⁊ a nice: quod interpretatur victoria cōposita: vt polynices polynicis. papi. rū. the ba. mihi num quid adest chari polynicis ad ignea. ¶ Berenice beronices. Iuuena. deinde adamas notissimus et beronices. Et nomina barbara in icus: vt Rhodericus ci. henricus henrici. Ludouicus ci. Theodoricus ci. alaris cus i. Claudianus de bello in alaricum. sed nunq̄ tantum mauors contraxit in arctum res alarice tuas. Barba ra autem diximus: non vt quidam qui de omnibus proprie regulam tradiderunt. nam vibicus rusticus casticus cuticus pannicus ⁊ reliqua nomina que a greco siue latino sermone deducta sunt: breuiāt. Iuue. vibicus et e dic risum mouet atellanas. Mart. casticus ille tuū castrice dulce latus. Idem. horrida sed mēa est pānice volsa tibi=

Redimicu lum.

Barbara in icus.

I ante d breuis est. vt liuidus a. um. Producūt vo abydos i. fastidio is. formido as. ꝛ nomina i ido exeūtia vt formido is. libido is. Et nomina patronymica masculina a noībus in eus diphthōgō desinētibꝰ: vt a prometheus ei. pmetheides. nā reliqua fere oīa breuiāt vt a priamo priamides. a nestore nestorides.

SUPERIORIBUS Quintianus addit eneridas. calidonius chelidonia posides pisides syradame dauidicus nesidis a nesia sophidis a sophio. Eidem meridies ibidē trucido matricida parricida homicida: ꝛ alia eiusdē forme. Occido verbum actiuum: cecidi a cedo incidunus et a cedo composita subsidance: ꝛ cōposita a sido sidia: vt subsido insido ꝛconsido eligidium : acidalia fastidium fastiditus: idem scribit propria in ides terminata produci: vt licoudes pherecides aristidea: et alia. item hec duo patronymica. Belides ꝛ licurgides. cōposita quoqꝫ a longis, lōgantur: vt considero desidero desiderium et que hinc deducuntur concido: collido illido elido. Pylades addit pherecides āphiarides. Despauterius acidalius: accidalius a. um. alcides. alibides: alibida chelidon postridie damides eucudes euripides frigidulus godo frigidus isid: neslaides heraclides neside pisidei phasides thucidides rectidius. Sulpitius absidia.

QUINTIANUS ait hec ambigue poni chelidrꝰ dauidis: quotidie euripides ibidem. Pylades quotidianus.

¶ Ant. I ante d breuis est: vt liuidꝰ a. um. viridus a. um. feruidꝰ a. um. pducūt vo abydus i. I ante d.
Ver. i. geor. pōtus ꝛ ostriferi fauces tētant abydi. ¶ Fastidio is. ꝛ fastidiū ii. idē. i. buc. inuenies aliū si te hic fastidit alexis. idē in eodē matri lōga decem tulerunt fastidia menses. Formido as. Iuue. i gremio matris formidat rusticꝰ infans.
¶ Trucido as. Ver. ii. eñ. Fit via vi rapiūt aditus pmosqꝫ trucidāt. ¶ Insidꝰ a. um. io pducit qr a sido is. deriuatꝰ i q pria lōga ē: nā pfidꝰ a. um. qr a fides ei. q pria breuis est cōponit eandē breuiat. Cōsidero qꝫ ꝛ desidero: qr ex sidero as. cōponūt pducūt. Et noīa i ido exeūtia siue a noīe siue a vbo deriuent: vt cupido inis. formido inis libido inis. pducūt preterea noīa patronymica masculina i ides: q formant a noībꝰ i eus diphthōgō desinētibꝰ: vt a thesꝰ tehesei. thesides: a pelꝰ ei. lides. a thyreꝰ ei. ideo. a tidꝰ ei tideo: atreꝰ des: a coroneꝰ ei. ides. ab aristeꝰ ei. ides: a pmetheꝰ ei. des. Ver. iii. geor. Premiaqꝫ igentes pagos ꝛ compita circū thesidae posuere. Idem. ii. eñ. pelide genitori illa mea tristia fata. idē in. vii. thyrrhide pueri quē mītes ab hubere raptū nutribāt thyrreusqꝫ pr. Oui. iiii. fast. nulla coronydes cū dolorꝫ erat. idē scdo. de tristi. sūxit aristideo melesia carmina secū. idē p io me tamor. Idē pmetides placidis epimetida dictis: Ab enca qꝫ fatis licēter ver. ix. eñ. finxit euides — Patronymica in ides.

dicēs: sit fatꝫ euide telis ipune inmanū. ꝛ a lycurgo Oui. i. ibi lycurgides. atqꝫ lycurgidē letali ab arbore natū. Euclydes qꝫ qꝺ formā hꝫ patronymici pducit vt apꝺ Mar. lib. x. epigrāma. dū sibi redire de patrēsibꝰ fundis ducēta clamat coccinatus euclides. est eñ trimetrū hipponacticū habēs i fine spondeū. Nā reliqua fere oīa patronymica in ides breuiāt: vt priamides: eacides: hirtacides: nestorides: antenorides. In oides qꝫ q. greca similitudinem significant quoniam per ei diphthongon in penultima scribuntur candem producunt: vt daphneides.
¶ Anto. I ante g breuis est vt litigo as. mitigo as. remigo as. pducūt vero auriga e. Ouiꝺ. ii. me. hic sitꝰ est phaeton currus auriga paterni.

I ante g breuis est: vt litigo as. pducunt vero auriga e. caligo as. castigo as. fatigo as. fastigium ii. Et a fligo is. composita: vt affligo is. instigo as. origanum i. quadrige arum. Uestigo vestigas. vectigal alis. ꝛ nomina exeuntia in igo: vt caligo inis. vertigo inis.

QUINTIANUS Scribit ex longis cōposita produci: vt refrigero refrigeras ꝛc. Idem ait in ga terminata produci preter colega calige. Quintianus lōgis addit hec occiges: salpyga: depigis. lestricon. Despauterius aurigor aris. caligo caligas verbum a caligine deductum longatur: a caliga autem breuiatur: diapiganō eriginus: fastigo fastigas: lestrigonius a. um. inuestigo as. peruestigo as.

¶ Caligo as. verg. ii. eñ. calligat nubem eripiam: tu ne q parentis. Castigo as. Iuue. tristibꝰ obscenus castigas turpia cum sis. ¶ Fatigo as. Vergi. in. ix. eñ. terga fatigamus hasta. ¶ Fastigium ii. Ouiꝺ. ii. met. cuius ebur nitidū fastigia sūma tegebat. Et a fligo is ꝯposita: qꝺ vbū nō ē i vsu: vt affligo is. cōfligo is. ¶ Instigo as. ver. lerna: pressosqꝫ instigāt agmine ventos. Origanū i. pducere dicimꝰ qr p ei diphthōgō a grecis scribit: ꝛ qꝺ nicander in thériaca scbꝫ in carmine longā posuit. Nā qꝺ apꝺ Mar. legit: iter lactucas origanūqꝫ liber. potiꝰ origarū legēdū. ¶ Quadrige arum. Ver. i. ge. vt cū carceribus sese effudere qdrige. Uestigo as. ꝛ vestigiū ii. ver. in moretꝰ vestigiaqꝫ focū lesꝰ quē denīqꝫ sensit. vectigal lis. hor. i. sermo. iurgat vbis: ego vectigalis magna. pducūt qꝫ exeūtia i igo. vt caligo inis. vertigo inis. fuligo inis. uligo inis. — I ante g.

I ante l breuis est: vt massilia. pducūt vero Asilus i. asylū i. asylas e. n. p. viri. aplis is. edilis is. crocodilꝰ i. eriphile les. exilis e. massilus la. lum. quintilis lis. sextilis lis. subtilis. lis. Et nota in ile neutra desinentia vt cubile: sedile. Et adiectiua a noībꝰ derinata: vt a puero ilis: breuiāt tñ ab humo humilis: a pari lis.

PYLADES addit petilia longis. Quintianus addit Dactilotheca massilia lybie regio. Manilius manilia. oileus pēt. leꝰ. seruilius anilena: pāphilia pāphileꝰ a. um. pāphylia. venalia agis linus trophilio agileꝰ cōpilo crephilus pugilares mirmilo credulus argileti vespertilio conchyliū. Idem ait in illis terminata producit: hinc autem excipit. Futilis agilis dapsilis nubilis vtilis pestilis similis parilis humilis subtilis altilis. et nomina in bilis que breuiantur: vt habilis. Et terminate qꝫ in ilis hec Despauteriꝰ breuiat ... In atilio: in ili e: ilius ... ta breuia ... a vbis vel pncipiis derinata sunt: vt aqtilis: natatilis: solutilis: fictilis: nectilis: Sꝫ hec velde lōgis addit: achilꝰ allophylꝰ: abila: acilꝰ: anfilenꝰ: atilꝰ pistis: cobilū: cōchile: pulonia. Paulꝰ fertilia: nclius massylitanus: pharilis: parilis: seruilis:

¶ I ante l breuis ē: vt massilia oppidū Gallie Narbon. Luca. in. iii. Massiliēqꝫ sue donat libera phocis. Nā massilꝰ a. um. pducit: vt stati dicemꝰ: pducūt asilꝰ ver. iii. ge. plurimꝰ alburnū volitās cui nomē asilo. ¶ Asylū asilū: idē. ii. eñ. Et iam porticibꝰ vacuis iunonis asilo. — I ante l.
¶ Asylas e. nomē viri a vergilio celebrati: vt corineū sternit asylas. ¶ Aprilis Oui. iii. fastorū. Cesar in apulis quod tueare habes. Edilis lis. Persiꝰ. Fregerit heminas areti edilis iniquas. Crocodilꝰ li. Iuue. egyptꝰ portēta colat: crocodilon adorat. ¶ Eriphile es. Idem occurrēt multe: tibi bellideqꝫ atqꝫ eriphile. ¶ Exilis le. ꝛ. i moreto. Cruribꝰ exilis spaciosa ꝛ pdiga plantis. ¶ Massilus a. um. idē liii. eñ. massiliqꝫ ruunt equites ꝛ odora canū vis. ¶ Quintilis. is. atqꝫ eadē ratiōe sextilis. horat. i. epi. sextilis totum mēdax desiderot. Quintilis et quintilianus et sextilia breuiāt. ¶ Subtilis e. pro eo qꝺ est tenuis. Nam futilia p re confuta breuiat: vt Ver. vi. eñ. Gemuit sub pōdere cymba sutilis. Et nota neutra in ile desinētia: vt cubile: sedile: monile: hastile: anile. Et adiectiua a noībꝰ de — Asylas.

riuata:vt a puero puerilis:a viro virilis:a sene senilis:ab anu anilis:ab hoste hostilis. Nam verbalia in bilis breuiant:vt ambilis: odibilis:et que abscissa sunt ex his vt docilis pro docibilis:nobilis pro noscibilioris.habilis.debilis:nubilis:et similia. Nota quoque participia in xilis vel tilis vel xilis:vt a fusus fusilis:a sensu sensilis:a futuo futilis:ab apertus apertilis:a tortus tortilis:a nexu nexilis.

Verbalia in bilis breuiant.

I ante m.

¶ An. I an m breuis e:vt optimus a.um.infimus.p d.u.opimus.h.j.eh.Genitor tunc belli opimam. Quadrimus a.um.Horat.j.car.d epone quadrimum sabinao taliarche merum dyota. ¶ Sublimus e.ver.j.ge.appet liquido sublimis l aere nisus.compositum est ex sub et limus i.quemadmodum et illumis ex l et limus l q prima producit:et noia a verbis quarte pingo noie &c.vt munime:atque inde munimetum.vg.ii.ge.vigerent hoc effusos munime ad ibres. ¶ Lenime.hor.j.car.Dulce lenime mihi cumque salue.

I ante n.

¶ I ante n longa est:vt pachinus i.ver.iii.en.prestat trinacrii metas lustrare pachini.et l.vii. Si culo prospectu ab vsque pachino.Prisc.tn l pihegesi ex dionysio breuiauit di.q procul effusis pachini discedit ora breuiant vero acinus i.hor.ii.ser. aridum ore ferens acinum semesaque lardi.Catullus.acina genere feminino dixit ebriosaque acine bruisonis. ¶ Apirinum i.Mar.in dist.no tibi de lybicis tuberes et apirina ramis. ¶ Ariminum i.oppidum Ita le.Luca.li.j.vicinumque minax inuadit ariminum et ingens. ¶ Asinus ni.et asina ne.et asinee es. opp do archadie.Luca.in.viij.que asine cantres et qua chios aspat vadas. ¶ Buccina. Iuue.surda mihi gemeret graue buccina quamus vt sit.

Catina.

¶ Catina e.oppidum sicilie.Syl.xiiii.tum catie ardens nimium vicina Typheo. ¶ Cimin i.lacus et mons hetrurie.ver.vij.en.et cimini cumecte lucus lucosque capenos.nam p herba p ypsilo scribit et p.ducit.Hor.pallerent casu biberent exangue cyminum siue cuminum. ¶ Cominus aduer.p eo.quod est quod pope.verg.vij.en.pugnatur comminus armis. ¶ Eminus aduer.p a loge.Ouid.iij.meta. eminus ingetu resupinum vulnere fudit.Euphrosine vna fuit ex charitibus cuius penultimam orpheus in theogonia breue posuit.Eleemosyna dz eadem breuiat.

F.scina.

¶ Fiscina e.ver.j.ge.nunc facilis rubea texat fiscina virga. ¶ Fuscina e.Iuue.vicit et hoc monstrum tunicati fuscina gracchi. ¶ Fulcinus i.lacus italie.Mar.Fulcinus et pigri taceant stagna neronis. ¶ Femina e.iv.j.en.dux femina facti. Frusino is.Iuue.aut fabrateric domus aut frusinone paret.Lucinus idem.palatem licinio expectet ergo tribuni.Machina ne.verg.muros ingetes equatque machina celo. ¶ Mutina e.Lu.li.j.his cesar perusina fames mutinaeque labores.

Nundine.

¶ Morinus a.um.populi sunt gallie.ver.viij.extremique hominum morini rhenusque bicornis. ¶ Nundine arum.et nundina nar aris.quod ab eo deriuat.Pagina e.Mar.sepe duplex vnum pagina tractat opus Patina ne.Iuu.debet magnus patine subitusque prometheus. ¶ Pampinus i.ver.j.ge.heu male tum mitis defendet pampinus vuas. ¶ Proserpina e.idem in vi.hoc sibi pulchra suum ferri proserpina munus.

Protinus.

¶ Protinus aduerbium.idem l huc . protinus eger ago hanc etiam vix titire duco . ¶ Ruspina ne.oppidum aphrice.Sil.iij.pum. quam procul cernit non cede ruspina fluctus.

Sasina.

¶ Sasina e.oppidum italie.Mar.nec tua balaneas sasina malit aque.Sarcina e.Iuue. speculum ciuilis sarcina belli. ¶ Sibina e.genus teli e.Ennius apud festum.illirici restat siccis sibinisque. ¶ Statia e.Insula campanie.Pap.iij.syluarum. enariceque lacus medios statinasque renatas. ¶ Sophrosina e.nomen proprium femine eadem rone breuiat quam euphrosine. ¶ Trutina ne, Persius.castigeos trutina:nec te quesiueris ex. ¶ Et noia quedam adiectiua ab aduerbiis tpalibus deriuata:vt a cras crastinus a.um.a diu diutinus a.u.ab hornor hornotinus a.u.a prius pristinus a.um.a pendie perendinus a.um.a sero serotinus a,um.ab eo tn quod e...

Sophrosina.

sextilis:hedile.incilo as.occilo as.trochilus.

VERULANUS ait rutilus ambigue poni.Despauterius galilea.Quintianus: eriphile:seruilius:catylus.

I ante m breuis est:vt optimus a.um.Producunt vero ariminum.discrimen.opimus a.um. quadrimus a.um.sublimis e.Et nomina a verbis quarte coniugationis in imen exeuntia:vt a munio is.munime inis.a lenio lenimen inis.a facio is.farcimen inis.

PYLADES scribit in metum quoque terminata que sunt a verbis quarte produci:vt rudimetum:pauimentum.Addit; Quintia.adimantus:theothimus.adrimachides: arimathia:discrime:discrimino as.patrimus matrimus opimus opimianus:illumis:suffimen. Ephimenida amimone alimonia' mimone achimenides:enthymema.Inde ait coposita seruare natura suorum simplicium:vt eliminoas.quod producit:magnanimus breuiatur. Despauterius addit a time quod est honor coposita produci:vt politimus:inde ait a longis deducta produci:vt apprime &c.

ADDIT inde cum longis detrimentum experimetum alimenus epichinus amphimeros ephimeros penthimemeris.

QUINTIANUS ait archimenes se ambiguum reperisse.

I ante n loga est:vt pachinus i.breuiant vero acinus i.apirinum i.ariminum i.asinus i.asine asines oppidum. Buccina e.Catina e.ciminus cimini mos et lacus italie.cominus aduerbium.eminus aduerbium.euphrosyne es. eleemosyna e.fiscina ne. fuscina e. fuscinus i. femina ne frusino nis.lucinus ni.n. p. lamina ne. machina machine.mutina ne.morinus na.num.nundine rum. pagina ne.patina ne.pampinus ni.proserpina pine, protinus aduerbium.rapina ne.sasina ne. sarcina ne. subina e.statina statine:sophrosyna sophrosyne: trutina trutine.Et noia adiectiua ab aduerbiis tpalibus deriuata:vt crastinus crastina crastinum : diutinus na.num.hornotinus na.num.pristinus na.num.perendinus a.um.serotinus, a. um.Et a nominibus materiam significantibus deriuata: vt oleaginus na. num. faginus a.um.tiliagianus.cerinus. Et a noibus colores et capillos siue odores et vngueta significantibus vt adamantinus a.um.anctisthinus a um.amaracinus a.um.amygdalinus a.um.bobicinus a.um.bissinus a.um. cristallinus a. um. crocinus a.um.coccinus a.um.carbasinus a.um.glaucinus a.um. gausapinus a. u. hyantinus a.um.hyacintinus a.um,myrrhinus a.um. prasinus a.um.smaragdinus a.um. sandycinus a.u. tyrianthinus a.um.Et quedam noia greca in inos desinentia: vt carinos es .eporines.therines.echimenines.

DESPAUTERIUS addit itiner:inquino as:cophinus: lusciniia:lacinor:circino as.crcinus:fascino.as. fascinum:lenocinor:lenocinium:tintino succinum.dns:dominor:dominium:dnat o : apinarum.apina : fascina : fiscina gausapina : vestis: mnemosyne:sophrosina

phrosina sardus satinus sibinus. tratino nas. xerampelinus a. um. alemoninus arsinoe alcionus albinouanus celcinus fulginia facinas gallicinus gessemnus hebrinus herminius licinius matinessa mouinus mirinus stertineus statineus sardinia tarquinius tatinius taurominom taurominitanus a. um. torinus vinnus vatinessa asinius hiccine: destino as. protinus quatinus: nectos spinna porna sulpitius carinus.

QUINTIANUS ait hec ambigue poni: amineum sardinia triclinium euxinus pachynus scatinia thesina: et inde rhesinatus a. um. Niniuita. leuinum. Adde ex eodem propino ambigue.

clā clādestin⁹ a. um. pducit. Syl. Cen: clādestino traherent tēpore bellum. Mani. j. astro et clādestinis surgentia fraudibus arma. qd ideo posui: qd plerique penultimā breui pferūt: breuiāt quoque nomina quedam possessiua a nominibus materiā significantibus deriuata: vt oleaginus na. nū. fagin⁹ a. um. Uerg. ij. geor. trudit e sicco radix oleagina ligno. idem in buc. Fagina celatū diuini opus alcimedontis. Et a nominibus colores quosdā aut lapillos siue odores et vnguēta significātib⁹: vt adamātinus a. um. Proper. colchis flagrātes adamātina sub iuga tauros. ¶ Amethisthinus a. um. Juue. causidicum vendūt amethisthina conuenit istis. Amaracinus a. um. et amaracinū vnguentū ex amaraco. Lucre. Sicut amaracini blandū stacteque liquorē. ¶ Amigdalin⁹ a. um. Serenus. fert amigdaline succus nucis esse bibēdus. ¶ Bombicinus a. um. Juue. delitias et panniculus bombicin⁹ vrit. ¶ Bissinus a. um. atque eadē ratione carbasin⁹ a. um. ¶ Cristallin⁹ a. um. et myrrhinus a. um. Juue. Grādia tollunt cristallina maxima rursus myrrhina. ¶ Crocin⁹ a. um. Proper. et crocinos nares myrrheus vngat onix. ¶ Coccin⁹ a. um. hiantin⁹ a. um. Marcia. coccina famose donas et hiantina meche. Glaucinus a. um. idem. pallia donabit glaucina cosme tibi. ¶ Gausapinus a. um. idē. mense vel augusto sumere gausapinas. ¶ Hyacintinus a. um. Persius. hic aliqs cui circa humeros hyacintina lena est. ¶ Prasin⁹ a. um. Mart. ii. prasino venetove faues qui coccina sumis. ¶ Smaragdinus a. um. Prudēti⁹ in psicomachia. has inter species smaragdina gramine verno. ¶ Sandicinus a. um. Tyriātinus a. um. Mart. vrbica lingonicus tyriantina bardo cucullus. et quedam nomina greca: vt earinos. oporinos: therinos: et chimerinos. idem si daret autumnus mihi nomen oporinos essem: horrida si brume sydera chimerinos. dicer⁹ ab estiuo therinos tibi mēse vocaret. tēpora cui nomē verna dedere qd est. subaudi earinos: qr ipse i alio epigrāmate exponit dicēs: dicūt earinō tū poete: sz greci qb⁹ ē nihil negatum. ¶ Chust. I ante n. huic exceptioni aliquot nomina desunt. ¶ Cophin⁹ cophini: dominus domini: facin⁹ oris. palinurus linuri. terminus termini. Juuena. iudeis quorum cophinus fenumque suppellex. Uerg. impia nec veriti dominorum fallere dexteras. Juuena. gymnasia atque audi facinus maioris abolle. Uerg. te palinure petēs. nisi velis esse compositum ex palin et vrin. i. iterum mergens. Uergi. farnam qui terminet astris. quod termen terminis apud varronem breuiauit crementum: vnde terminus ut termino terminas deriuantur.

I ante p breuis est: vt demipho nis. antipho onis. producunt vero seriphos i. colliphiū ij. obstipus a. um.

ADDIT pylades enipeus scriphi scriphum vrbs. Uerulanus addit obstipus antiphos. Quintianus racipalis meliphilla euripus constipo as. eliphagus. ephipium. Despauterius aliphealiphesus: composita a stipo as.

I ante q longa est: vt antiquus a. um. Breuiant vero aliquis aliqua aliquod vel aliquid. Reliquus a. um. Siliqua e. vndique: vtique.

ADDIT Uerulanus reliquie. Niniuita siliquo as. verbum. Aliquando denique. Quintianus eliquo eliquas.

IDEM ait hec ambigue poni reliquie reliquus vbique.

I an r breuis a: vt zephir⁹ i. pducūt vero Butyrū i. busiris dis. corcyra e. Cosira e. Colliriū ij. Cypir⁹ i. delirus a. um. Epirus i. magiros is. papyrus i. saphir⁹ i.

ADDIT Despauterius epirinos archimagir⁹ bechires camiros deianira deliro as. pdelirus equiria illamagiros lair⁹ ithirei petosiris podalirius philirius rabirius stantira teuthira thelaira. Quintianus nitiro papirius suspiriū suspiro aspiro: et cetera a longis deducta: vt ilmirū respiro as et c. cyrra osiris cercira.

PILADES scribit Tithira variari. Quintianus saphirus busiris butyrum.

I ante s breuis est: vt cytisus i. Producunt vero amphisa e. amphrysus i. aruisiū ij. anchises e. cephisus i. cambises is. Dionysa se. Dionysi⁹ ij. Elisa e. gauisus a. um. paradisus i.

SUPERIORIBUS Addit niniuita anechisus amphipisus arisus a. um. amison carisinus crisinus dionyseus a. um. diuisi diuisum diuisio elisens helisos lalisa lalisio [illegible] patalysis. Quintianus addit magrisi⁹ melchisedech [illegible] crinisus alisius charisius charistianus. Idem ait deriuata a longis longari: vt inuisus: picui⁹ us.

IDEM Quintianus ait acrisius et phariseus ambigue poni.

¶ I ante p breuis est vt demipho nis. antipho onis. antipus odis. Producūt vero seriphos i. insula vna ex cicladibus. Juue. inclusus tanquam gyaro paruaque scripho. ¶ Colliph. ū ij. Luciātur pauce: comedūt colliphia pauce. Obstipus a. um. p obliqu⁹. hora. ij. ser. Stes capite obstipo multū similis metuenti. sunt qui p duplex p scribāt. ¶ I ante q longa est vt antiquus a. um. obliquus obliqua obliquū. Breuiāt vero aliquis aliqua aliquod: qd ex alius et quis cōponit. Reliquus reliqua reliquū. Persius. iam reliqua ex amitis patruelis: nulla proneptis. ¶ Siliqua siliquae. Uergi. j. geor. Grādior vt fetus siliquis fallacib⁹ eēt. vndique et vtique aduerbia ex regula generali breuiantur. ¶ I ante r breuis est: vt ephir⁹ i. ephireos. pducunt vero butyrū i. Marcer tū breuiauit dicēs. cū butyro modicoque oleo decocta tumorē. Busiris idis. Uerg. ij. geor. aut quis illaudati nesciat busiridis aras. ¶ Corcyra e. insula Dalmatie. Luc. in. ij. in portus corcyra suos seu leua petatur. ¶ Cosira insula in mari siculo. Ouid. iiij. fasto. fertilis est melite sterili vicina cosire. ¶ Colliriū. ij. Juue. angul⁹ inspecta genesi collirius poscat. ¶ Cypir⁹ i. eadē rōne pducit qua cyper⁹: vt dixim⁹. Delir⁹ a. um. quasi a sulco deuiās: nā lira prima lōga sulc⁹ est transuersari⁹. ¶ Delyru⁹ a. um. p ypsilō breuiat: qr a lyra instro musico cōponit: vt sit delyrus quasi dissonus. Lucre. in. j. qd facit hec idē pdelyr⁹ esse videt. ¶ Epyr⁹ i. Uergi: j. geor. eliadū palmas epyros equarū. ¶ Magiros i. qd interpretat coquus. Juue. fuerūt pariter librarius archimagiri. ¶ Papyrus. idem. crescit multa damnosa papyro. ¶ Saphirus i. prudētius in psycomachia. hic tibi saphirū sociauerat inde berillon. ¶ I an s breuis est: vt cytisus cytisi: elisus a. ū. pducūt vero amphisa e. phocidis oppidū. Luc. l. iij. phocaicas amphisa manus: scopulosaque cyrrha. amphrisus i. flu. thessalie. idē in. vj. irrigat amphrisos famulātis pascua phebi. Aruisium ij. pmontoriū chij. Uerg. j. buc. vina nouum fundam calathis aruisia nectar. ¶ Anchises e. idē. j. eneid. Tu ne ille eneas quē dardanio anchise. ¶ Cephisus. fluuius boetie. Luc. in. iij. fatidicas cephisos aqua. ¶ Cābises is. rex psarū idē l. x. cābises longi populos puenit ad eui. ¶ Dionys-

Amaracinus.
Glaucinus.
I ante p.
I ante q.
Cosira.
Magiros.
I ante s.
Cephisus.

Antonius Nebrissensis.

sa isula est vna ex et cladib⁹. Uer. iij. en. Baccatā qȝ iugis naxon viridēqȝ donysaȝ. Dionisi⁹ ij.
hora j. ser. ta ne lyzidame an dionysi filius an deos. ¶ Casa se. Uer. i. y. en. pmeritū neqȝ meminisse p.gebit elise. ¶ Gauisus gauisa gauisum
ꝑoper. non ita dardanio gauisus strida triū
pho. ¶ Paradisus paradisi. Sedu. in pasca. In
po:tuo paradise tuos: vbi flore perenni.
¶ Ant. I añ t breuis est: vt digit⁹: dignitas dis
Jante t. guitatis. Producunt ꝟo aconitū aconiti. Iuue.
sed nulla aconita bibunt̄ fictilibus. ¶ Architas
e. hora. i carmi. Te soré cohibet archita. ¶ Hernitos qȝ: vt diximus l primis syllabis cuȝ dee añ
r agendamus autoritate pr sciani: atqȝ et Dios
tigiū poete: vnde opus illud iterpretatuȝ est se
c inda qȝ pducit: a t em. antiquaqȝ tyron beri
ti 2 menia gratyo. ¶ Cocitus i. Uerg. vj. eneid.
cocitu stagna alta videa stygiaqȝ paludē. ¶ Coritus i. id. in. x. coritiqȝ leues humeris et lensfer
arc⁹. ¶ Cori h⁹ vero penultima breui: 2 per ib
oppidū fuit Italie a rege sui nois conditū. Idē
l. vij. hic ilū corythi thyrrena a sede profectū.
Hermaphroditus i. Ouid. iiij. me hermaphroditus ait nato de munere vestre. Heraclit⁹ pe-
Hermaphroditus. nultimā ideo pducit: qr p ei diphthongō apud
grecos scribat. Sidoni⁹ tñ apollinaris breuiauit dicēs. quicquid pythagoras democrit⁹ he-
Idolothitū raclit⁹ usqȝ. Idolothitū i. quo verbo vsus est diu⁹
Ioanes in Apocalyp. significatqȝ diis immolatum. ¶ Irrito as. vt in primis syllabis diximus
qḋ a rito r. 2 as cōpositū est: nā irrito as. ab in 2
ratus a. um. pponit̄: significatqȝ inanē inanis.
2 irritus irrita irritū. p eo qḋ est inanis penultimam breuiat. ¶ Lecithus i. cuius penultimam
esse breuē ex carmine homeri. viij. odyssee manifestū est. ¶ Lusitania nie. Silius lib. iij. pu-
ni. hoc viriat⁹ agit lusitanūqȝ remonos. ¶ Margarita margarite ideo producit: qr ab eo qḋ est
margaris margaritis deducit̄ in quo crementū
p ducitur. ¶ Pituita pituite: qḋ in primis syllabis pbauimus penultimā pducat. ¶ Parasit⁹
parasiti. Iuue. ad cenā quotiens parasitus vene-
Greca in ita vel ites. rit infana. ¶ Thersites site. idē. male pater tibi sit thersites: dūmodo tu sis. ¶ Ualitudo valitudinis. hora. ij. ser. dura valitudo incideret
seu tarda senectus: 2 nomina greca 2c. vt hic leuites vel leuita leuitis leuitidis. hic thesbites
vel thesbita thesbite. thesbitis thesbitidis. hic
israelites israelita israelitis israelitidis. sed de
his in genere nominum plura diximus. ¶ Et
denominatiua 2c. vt auritus aurita auritum.
Uergilius. j. georgice. Auritosqȝ sequi lepores.
¶ Turritus turrita turritum. Idem in. vj. Ue-
hitur curru phrygias turrita per vrbes. ¶ Crinitus crinita crinitum. idem. Personat aurata
cythara crinitus ioppas. ¶ Uerba quoqȝ frequentatiua: vt dormito dormitas. Horatius in
poetria. Quandoqȝ bonus dormitat homerus.
Nomina participialia: id est que sunt similia
participijs preteriti temporis vocis passiue: vt
aud. tus auditus: tinnit⁹ tus. mugitus mugit⁹.
Turritus. seruitus tamen quāuis a seruio seruis seruitū
in supino penultima longa veniat breuiatur.
¶ I ante u consonantem longa est: vt saliua sa-
I ante u cō sonantem. liue: oliua oliue. rediuiu⁹ diuini: gradiuus diui.
O ante b. O Ante b breuis est: vt orob⁹ orobinā a grecis p omicron scribit̄. ¶ Niobe niobes. Iuuena.
Atqȝ eadē scropha niobe fecū-
dior alba. Producūt ꝟo Iacobus bi. qua rōne sepe a nobis
dictū est. Claud. in epi. Quid
laceras ꝟsus diu Iacobe meos. Martiá. Octo-
O ante c. brea age sentiat kalendas. ¶ O ante c breuis
est: vt archiloch⁹ archilochi: antiochus lochi.

I ante t breuis est: vt digit⁹ i. lecbit⁹ i. Producūt ꝟo
aconitū i. architas archite. cocytus i. corit⁹ i. herma-
phrodit⁹ i. idolothitū i. irrito as. lecyth⁹ i. lusitania e.
margarita e. pituita e. parasit⁹ i. thersites e. valitudo
dinis. Et noīa greca a noīb⁹ ppriis virorū siue locoꝝ
deriuata in ites vel ita masculinis: in itis l pro femini-
nis: 2 l e desinētia: vt leuites vl leuita te. moabites vl
moabita/moabite bitis dis. Et denoīatiua l itus ita
itū excūtia: vt auritus ta. tum. turritus ta. um. Uerba
quoqȝ frequētatiua 2 noīa participialia q̄ formant̄ a
supinis ꝟboꝝ quarte cōiugationis in itū penultima
lōga terminatis: vt dormio is. itū. dormito as. audio
audis auditum auditus tus: seruitus tamen a seruio.
seruis penultimam breuiat.

ADDE ex Despauterio Aquitanis: aquitani: amphitrite. Amithone: agapitus: an tia: aphrodite: alith: a: alit s: hetuns: choritacatamitus: castritius: corbite: damasitho: ebositho: ter. tus: gallita: galerita: hiarbita: hasbite: heraclitus: iluthis: muit⁹: mephitis: militus: nouitius: nicterium: nutritius: odites: ophites: ouile: orithya: paradytus: pampitus: polites: politius: parolegiton: parasitaster. parasito: paraliticus: scribilita: valitudinari⁹ a. rium. Idē ait nomina in titus terminata que deriuantur a verbis produci: vt suppositicius: arreptitius: cōmentitius: ficititus. Sed a nominibus deriuata breuiant̄: vt patriti⁹. Item aduerbia in itim terminata pducunt̄: vt viritim. Itē noīa lapidū in ites terminata lōgātur: vt pyrites: thom tes: actites: sclenites 2c. Quintianus addit anachorita: lusitan⁹: tesbites: cotitaris: mauritania: corytus: crisithon: margaritū: gaditan⁹: inscitia: plebiscitū: censitū: dr. to as. irritamē: irritatio: irritamē: um: indito as. inuitor aris inuitus: tomile: ignitus: recit. tus. Idē dicit in deponētibus t longari ante tr vt obitus 2 partitus. Sed in his exempla cōsulito. Idē autumat pduci scdas psonas in pterito pfecto 2 futuro subiūctiuoꝝ i quacūqȝ inflectione: vt amaueritis: docueritis: dederitis: audiueritis. Itē in patronymicis in quibus additur ti: vt oceanitis: saganitis. Item propria in tes: vt polytes thersites. Idē Stra. in tes vel ta vel tis terminata que longari dixit hec cali git Israelita: sodomita: leuita: ebosita: heremita: hiarbita: samaritis: faritis: peanites: galadites: narcessites: calonites: tonites: carmanites: catechites 2c. Abderitanus: nolito: nalite: velitis: malitis.

PILADES scribit fortuitus ta. tum. 2 pituita ambigue poni. Stra. tauromunitanus: ilithia: aquitanus: aquitani: lechytus.

I ante u consonantem longa est: vt saliua saliuē.

PILADES ab hac excipit regula Symbriuius: Niniuite. Addit Niniuita rediuiuus quād secundā syllabā breuiat. Quintianus rediuiuae. idem ait vbiuis poni ambigue.

¶ Epitome.

Ocia monstraui nostris sanctissima terris.

Ora modis noui sanctificata tuis.

ERO ante omnes consonantes est breuis in medijs syllab: e nisi ante m n s t t.

O Ante b breuis est: vt orobus i. Producūt Ja-
cobus i. october octobris.

DESPAUTERIUS addit obus trissyllabū vt rabon vtrobiqȝ: conobus: canobita: ambobus: duob⁹. Quintian⁹ dat iobella. Idē dicit allobroꝝ ambigue poni. Pylades opprebrium.

O ante c breuis est: vt antiochus i.

PILADES excipit Suffoco as. prefoco as. Quintia. trochelas tyrocinium: patrocinium: latrocinium. Despauterius derivatas longis producit: vt negotium. Scribit idem barbarorum gra-

pria in ocus p̄ducūt:vt iodocus.Sed que greca sunt breuiantur. vt demodocus.Idē deriuata in ociniū:vt latrociniū produci ait cum suis verbis patrocinor:latrocinor:lenocinor &c. Iunoclus.v. p. Verulanus apocope.
Quintianus ait patroclus ambiguum esse.

O ante d breuis est:vt method⁹ i.producūt v̄o erodius ij.herodes is.orodes.Et noīa greca in odes finita.vt geodes i.terrenus.capnodes i.fumosus.

VERULANUS addit Erodius:herodianus. Pylades thermodō trisyllabū:pyrrhodes:palinodia: orodes. Quintia.nebrodes.emodus.Et quicquid ab ode cōponitur:vt psalmodia:epodos Despauterius addit thiodes:melodes:melodia. hilarod⁹ & prosodia:q̄ omnia sunt ab ode:inde ait hotodum custodio:custodia:erodio:emodia glycerodes hierode:herodron : laodocus. Sera.ait eodem ablatiuum ambigue poni.
O ante ph.qd̄ f sonat repertū breue est:vt christophorus:ante f. parum nondum repertum est.

O ante g breuis est:vt theologus. Producunt vero ab agos qd̄ interp̄tat̄ ductio composita : vt pedagogus i.Isagoga e.synagoga e.paragoga e.

ADDE ex Despauterio.Octoginta Tolostobogi.Sagogus.syllogismus.

O añ l breuis est:vt obolus i.Producūt vero ethōlia sic.capitoliū ij.cymolus i.Idolū i. pactol⁹ li.et a poleo hoc est v̄edo composita:vt pharmacopola e.

ADDE ex Quintia.prestolo:ꝑstolatio:cōsolor:& cetera a longi⁹ deducta:māsolus:thomolos:med.olanū:subsolan⁹:etol⁹;cymolis:cimolus:cemolos:geolophos,Quintia ait.A colō qd̄ est membrum cōposita producūt:vt monocolō:dicolon:tricolon : extatolis cō &c.Capitolin⁹ a.um.cymol⁹ a.um.deolū:mausoleū:neobole. phicol⁹.Verulanus cymolia.Et q̄ sunt ab idolo:vt idololatria.

O añ m lōga est:vt amomū i.breuiāt v̄o salomō is.salome es.Et a stomos cōposita:vt chrisostomus i.

SUPERIORIBUS adde pastomis:viridomarus hebdomas adis. hebdomada. Despauterius dixit Cenomani apud iuniores variari:& Sera. Tauromunitanus.

O añ n lōga ē:vt corona e.breuiāt v̄o apon⁹:ausoni⁹ a.ū.octonū i.geriones is.micone es,micōis is.& a gonos cōposita & deriuata:vt ātigon⁹:erigone:nā a gonia hoc ē angul⁹ ꝯposita p̄ducūt:vt dixim⁹:& ꝯposita a phanos qd̄ ē mors:vt i primis syllabis dixim⁹.

ADDE ex Despauterio hec a phonos cōposita:vt tisiphone:nebrophonos:persephone &c.Antonoe:aphronitū:pedonom⁹:sardonix:chironomas:dionysi⁹:mazanom⁹:appolloni⁹:arroni⁹:arsione:alcyone:vxionoti:chione:eurimone:epimone : erichthonius: chthoni⁹:hesione:hermiane:hipona:hicon⁹:hilonomie:armonia armoniac⁹:alione⁹:ionis:leuconia:macedonia:mādoni⁹ : moriopnes:matrona fluuii ꝑ.māmona:māmonis:pleione:paretonium: paretoni⁹ a.um.peletroni:& peletronius a.um . pannonia:pannoni⁹:pannonicus:pānonis.Quintia.addit typhona : proconesus:chelidonis:calcedonius:sardoni⁹:antigone:scorpionis:abiozanus:concionator:vrgdoni⁹ nazamonius lenconoros carantonus etonides argonauta:miconus:sythonia : emonia:pethoni⁹. Pylades addit aconitū sardonū oponū santonus.Adde & hec a breuib⁹ deducta teutonici bistonia bistoni⁹ a.um. agmonides patrony.mydonia ausonia-ausoni⁹ a.ū.paphlagonia meonia hermonia aragonia lingonia lingonic⁹ a.ū. vasconia chaonia demonū:lestrigonia babylonia strimoni⁹ saxonia.aragoni⁹ a.ū.agamēnoni⁹ a.ū.lacedomoni⁹ a.ū.esonides esoni⁹ a.ū.&c.q̄ ꝑducunt ab obliq noīm terminatoꝝ in on vel in o q̄ incremētū hn̄t breue:que repetere poteris ex superioribus regulis de cremento nominum.

QUINTIANUS hec ambigue poni dicit:bistonius:sido•

O ante d. ¶ O ante d breuis est:vt composita ab hodos quod est via:nam per omicron a grecis scribuntur:vt exodus:limhodus.methodus. Producunt vero erodius erodij quod in secunda per o mega scribitur apud illos:herodes herodis. Hora.preferat herodis palmetis pinguibus & vngi.Orodes dis. Vergilij carmine celebratur. aut iacet altus orodes.et Rodopis meretrix & nomina greca denominatiua in odes desinentia:vt geodes . hoc est terrenus & thiodes:hoc est sulphureus.

O ante g. ¶ O ante g breuis est:vt composita a logos. qualia sunt:astrologus:theologus:areth-logus.Syllogismus Sidonius apollinaris producit dicens.Argumētosis dat rhetia syllogismis.Composita vero a goge quod interpretatur ductio producunt:vt pedagogus ductor puerorum:isagoga:idest introductio:synagoga idest cōuentus:paragoga.i.adductio.

O ante l. ¶ O ante l breuis est:vt obolus li.capitol⁹ capitoli:casceolus casceoli.producūt vero ethōlia ethole.Ouidius.tertio de amoribus. Nec tanti calidon:nec tota ethōlia tanti. ¶ Capitolium capitolij.Verg.in.viij.Stabat pro templo: et capitolia alta tenebat.

Cymolus. ¶ Cymolis cymolis:insula in mari egeo.Oui.vij. metamor.Hinc humilem myconem cretosaqꝫ rura cymoli:vnde dicta est creta cymolia.Idolum nam a grecis per o mega scribitur.Miror q̄ Sedulium virū alioquin doctissimum breuiasse:cū in paschali suo dixit.Idola dilexit fl mineni more furentes. ¶ Pactolus pactoli fluminis lydie.Iuuc.Quod tagus et rutila voluit pactolus arena. Et nomina composita a poleo quod interpretatur vēdo:vt pharmacola e.b.bliopola le.myropola le.Hora.j.sermo.Ambub⁹ariarū collegia pharmacopole.Mar.Sed qui me vēdit bibliopola putat.

O ante m. ¶ O ante m longa est:vt amomum i.cinamomum:cinamomi.aroma atis.idioma atis.condiloma condilomatis.Breuiant vero a stomos quod interpretatur os composita:vt chrisostomus chrisostomi:pseudostomos pseudostomi. Salomon quoqꝫ et salome a iunioribus breuiantur.

O ante n. ¶ O añ n lōga est:vt corona coronē:obsonium obsonij.Breuiant vero aponus aponi locus in ytalia pataui um.Lucanus in primo.Colle sedēs aponus terris vbi fumifer exit.Martialis.censetur Aponi liuio suo. tellus. ¶ Ausonius atis ferus ausonium.Ver.in eneide.Nec te tam ausonium quicunqꝫ est querere tibrim. ¶ Coctonum coctoni.Iuue.aduect⁹ romā quis prima & coctona vēdo ¶ Geriones gerionis.Vergil. viij.eneid.Gerione extincto tyrinthius ettigit ofus. ¶ Micone micones vel micones.Vergi. tertio eneid.Errantem micone celsa gyaroqꝫ reuinxit.Et a gonia quod interpretatur angulus composita producunt:vt trigon trigonis.trigonus:tetragonus:pentagonus;agonus.

O ante p. ¶ O ante p breuis est: vt esopum esopi. Ouidi⁹ in .iij. de arte. Esops quod redolent Chius mittā tur athenis. Producunt vero asopos asopi flumina achaie. Lucanus in .vj. Accipit asop⁹ cursus phenixq́ melasq́. ¶ Esopus esopi. Horat. Filius esopi detractum ex aure metelle. Canopus canopi. Iuue. Prodigia et mores vrbis dānante canopo. Conopeum conopei. idem. vt testudineo tibi lentule conopeo. Crotopus crotopi: nomen proprium viri a papinio lib. primo theba. celebrati. perquirēs nostri tecta aut opulenta crotopi. ¶ Europa pe. Uer. j. ene. Europa atq́ asia pulsus: nec plura querentem. Hyssopus hyssopi producere dicimus: quia per omega scribitur a grecis. ¶ Metopon ni. quod interpretatur frons. Priscian. in perihegesi. Prominet europe hanc criu dicere metopon. ¶ Pyropus pyropi. Ouidius .j. metamor. clara micante auro flammas imitante pyropo. ¶ Synope synopes. Priscianus in perihegesi. Alteri⁹ syrieque tendit adusq́ synopem.

O ante r. ¶ O ante r breuis est: vt pytagoras: diagoras. Producunt vero aurora. Uergili⁹ .iiij. en. humentemq́ aurora polo dimouerat vmbram. ¶ Authores authoris nomen viri a vergilio celebrati in nono ene. herculis authorem comitem qui missus ab argis. ¶ Citorus citori. mons paphlagonie. Uergili⁹ .ij. geor. et iuuat vndantem buxo spectare cythorum. ¶ Diores diores. idem .v. en. regius egregia primi de stirpoe diores. Elor⁹ elori fluuius sicilie. Idem .iij. enei. Exupero prepinguē solum stagnantis elori.

Pelorus. ¶ Pelorus. idem in eodem. et angusti rarescent claustra pelori. ¶ Et nomina in orus a. um. desinentia: vt decorus a. um. canorus a. um. odorus odora um.

A doro cō-posita. ¶ Anto Et a doro quod interpretatur palm⁹ siue donum composita: vt polidorus ri. theodorus i. heliodorus i. appolodorus i. arthemidorus i. isidorus i. caliodorus i. Uergilius .iij. en. Nam polidorus ego: hic confixum ferrea texit. Iuuena. lautorum pueros artem scindēs theodori. idem tonsoris tantū damno rapis heliodorum. Mar. appolodoro gaudet imbuser inslus. idē. arthemidor⁹ amat: calliodorus arat. Ex quo manifestū est quanto in errore sunt nonnulli qui isidorus penultima breui proferunt.

O ante s. ¶ O ante s lōga est: vt hircosus a. um. breuiāt vero ambrosius: sic et ābrosia sic. Iuue. aut glaphir⁹ fiat pater ambrosiusq́ choraulos. Uer. j. eneid. ambrosieq́ come diuinum vertice odorē.

O ante t. Cōposita a dotos. ¶ O ante t longa est: vt egrotus ta. tum. asorotum i. Breuiant vero a dotos composita: vt zenodotus: herodotus herodoti: antidotum antidoti. et a ptotos quod interpretatur casus: vt monoptotos vnius casus: diptotos duorum casuum ec.

V ante b. ¶ V Ante b breuis est vt coluber: rutuba rutube. fluuius italie. producūt vero anubis genus egyptiorum. Uergilius secundo eneidos. omnigenumq́ deum monstra et latrator anubis. ¶ Saluber salubris. Ouidi⁹. lib. fast. phebe saluber ades.

V ante c. ¶ V ante c longa est: vt eunuchus chi. eruca ce. sambuca ce. Breuiant vero volucer cris. et hec volucris is. Uerg. et matutini volucrum sub culmine cantus.

nius gerionea et istos obliquos sansonis sasonis odonis edonis egonis bistonis trigonis.

O añ p breuis est. vt esopū pi. Producūt vero asop⁹ i. Aesopus i. Canopus i. conop[illegible] i. crotopus i. Europa e. hyssopus i. metopon i. pyrous i. sinope es.

ADDIT Despauteri⁹ ausapium antropos antropophagi apāthophos apātropia antropophonite anthropophromitica misantropus aerope tetrasyl. eleophas canopita canope es. hydropisis hydropicus inopis iopas leucopetra: methopon rhodopis athrodope prsopon prosopopeia siope aposiopisis theophil⁹ thophila: theophorus splēdephorus et cōsimilia natura dicit idē breuiari: et quāq́ longari ob. p. et. h. qd dicit vim consonantis nonnunq́ obtinere. Ex Quintiano adde merope sinopeius licoper⁹ sinope iope glaucopis creopilus.

O añ r breuis ē. vt pythagoras e. pducūt vo aurora authores is. citorus i. diores is. clorus i. pelorus i. et denoīatiua in orus a. um. vt decorus a. ū. odorus a. um. Et a doro qd interpretatur palmus siue donum composita: vt polidorus i. theodorus i. isidorus ri.

DESPAUTERIUS addit deriuata a lōgis: vt odor⁹: maior⁹ ran⁹ adore⁹ olouinus: q̄ sunt a noībus q̄ hñt crementū longum. Idē dicit in orus a. ū. vel ouius a. um. deriuata pduci: vt florus senatoru⁹ sonor⁹ canor⁹ cōsiliorū. Idē addit schere⁹ citorae⁹ a. uz. crocior⁹ chrisoloras cyboriū helor⁹ vrbs lycoras lycoris lycore⁹ lycouius meteor⁹ meteora op. meteorolog⁹ opouius a pelor⁹. v. p. pelorus risamou sertori⁹ sicomor⁹ tricora oz. Quintian⁹ addit decor⁹ a. um. et decoro as. q̄ sunt a decor: nā a decus breuiantur. IDEM Quītia. ait odorus obliquū et pnōtouē ambigue poni.

O ante s lōga est: vt methamorphosis eos. Breuiāt vero ambrosius ij. ambrosia sic.

ADDE ex Niniuita ebosus enosigeus genosus leucosia menosine pandrosos, petosiris simposium sophrosine euphrosine siracusios theodosius. Adde ex Quintiano imiosus neniose. Adde etiam simposiarchs archiposis simposiastes.

IDEM ait Ioseph ambigue poni: et inde credo Iosephus.

O añ t lōga est. vt egrotus a. um. Breuiāt vero a dotos qd est datus et ptotos qd est casus composita: vt antidotum vel antidotus: monoptotos: diptotos.

ADDE ex Quintiano: vt astrogothus herodot⁹ daclaras apotheca acrota onocrotal⁹, leuconotos bellonoti sibothes laothoe hippothous. Despauterius scribit composita a potes quod est pothor produci vt simpotes enopotes bidiopes archipotes et consilia. Idem notari debere composita que o habēt: vt pithom⁹ et leucothoe: zelotip⁹ dorothe⁹ timotheus timothoe idothoe q̄ breuia sunt. O ante n cōsonantem corripi scribunt: vt ladoniene. genouefa: clodoueus contrauersia quod etiam longari potuit.

Uulcani colcos deuicit ganeo milanum. ¶ Epitome.

Nestorides rhesum: sinna: tesiphonem.

HV scdm dogma hic traditum in medijs syllabis ante c d g m r s et t. f. producitur aut est correpta.

V Ante b breuis est: vt coluber: rutuba e. producunt vero anubis idis. saluber bris.

ADDE ex Quintiano volubilis: ambulate degubo exubera. ex Despanterio insuber fluuius volubilis corruba. Sulpiti⁹ obnubo volubilitas: et alia que a longis sunt. pylades scribit connubium volubre poni varie. Quintianus addit lugubris.

V ante c longa est: vt eunuchus i. Breuiāt vero volucer lucris e. volucris lucris.

ADDE ex pylade inducie. Despauter⁹ petrucius cunctoo berdecasulus educq ac.

U ante d longa est: vt hirudo inis. testudo inis.

QUINTILIANUS composita a breuibus corripi dicit: vt dispu det: repudium: repudio as. Deinde erudio eruditio.

PYLADES ait contudi ambigue poni & obtudi.

U ante f breue est: vt carnufex antique dictum.

U ante g longa est: vt salsugo inis. erugo inis.

IDEM inde Uerulanus coniugo as. Et cõposita a iugo: vt biiugus biiuges &c. Quintianus addit coniugiũ prefugium suf fugium: & cetera que sunt a fugio & fugo profugus a. um.

U añ l breuis ẽ: vt anulus i. emulus a. ũ. pducũt vo adulo ris. amulius ij. apulia e. getulia e. peculiũ ij. torcular ris. Et a bule qđ ẽ cõsiliũ cõposita: vt trasibulus: cleobulus.

DESPAUTERIUS scribit nomina deriuatiua in ulis & com posita a dulos quod est seruus pduci vt tribulis: cõtribulis: edu lis edulũ etiã curulis hierodul' philodulus theodulus pseu dodulus adulescens per u scriptum. getulus iulius trissyl. pecu lium pecularis e. portulaca. Stra. addit adulator: torcular.

IDEM ait getulus & cuculus ambigue poni.

U añ m lõga ẽ: vt acumẽ inis. Breuiant vo autumo as. columẽ inis. documẽtũ i. emolumẽtũ i. irrumo as. monumẽtũ i. & a tumeo composita vt contumax acis.

SULPITIUS addit icolumitas & icolumis e. Columella cru stumiũ ex Stra. adde cucumis: contumelia: cucuma: irrume. De spauterius: crustumeruz: crustumeriorũ. emolumentum: lucumo. v. p. lucumedi pacumeius. posthumus posthumi' posthumian'. idẽ ait noia in mentũ ẽ sunt deducta a vbis scđe corripi: vt docu mentũ: nocumentũ: monumẽtũ. Deducta a verbis alterius infle xionis eã habẽt quãtitatẽ ante mẽtũ quẽ habẽt preterita perfecta indicatiui in penultima: vt indumentũ breuiat u: qr indui penul timã breuẽ habet: vestimẽtũ lõgã: qr vestiui lõgã habet: ex priscia no hec. Minuita aũt ait etiã antiqua q̃ hñt u p i breuiari: vt optu mus p optim': decum' pro decim'. hinc ergo est decumanus.

U ante n longa est: vt fortuna e. ieiunus a. um. bre uiat vero albunea e.

U ante p breuis est: vt centuripe es. vpupa e.

QUINTIANUS inde excipit marsupiuz. Despauteri' aupu nus erigdupnus.

U ante r lõga ẽ: vt ligurio is. breuiãt vo bituri orũ. camurus a. um. cẽturio onis. lemures um. luxuria e. mercurius ij. mamurius ij. purpura e. penuria e. sa bura e. tugurium ij. & verba desideratiua que formã tur ab vltimo supino addita rio. vt ab esu esurio is.

ADDIT Despauterius esuries: esurio: luxuries: sosurus: cẽtu rupe: centuria: luguria: masurius: myuron: palphuri'. Staturã: saturis: saturo as: saturitas: saturio: siurus: vulturius: vulturis. Quintia. Succẽturiat': melamur': purpure': tigurin': securis siu uij pp̄zii. Minuita ait mamurius mamurianus ambigue poni.

U ante s producitur: vt cerusa e. creusa e.

PYLADES excipit Brundusium: canusiũ: volusiũ: syracusios: Quintian' addit hierusalẽ: perusinus: blãdusia: canusius a. um. ebusinus. Despauterius addit canusinat': volusus. Stra. ait Ue nusinus & syracuse ambigue poni. Minuita ebusus insulam.

U añ t lõga ẽ: vt cicuta e. ppuiiũ ij. cõfuto as. refuto as breuiãt vo arbut' i. & a q̃tio tis. cõposita: vt cõcutio is.

ADDE ex Quin. Minutius: diuturnus: diuturnitas: defrutũ: ve luti: recutitus. Despauterius ait ex breuib' cõposita breuiari: vt obrutus: discutio. inde ponit arbuteus tea. tum. Pylades ait ppu tiũ variari. Quin. Cõglutino & reglutino as. U ante u cõsonãtẽ bre uis ẽ: vt Pacuuius: diluuiũ &c. Et hec addita de mediis sufficiãt.

Antonius Nebrissensis.

¶ U añ d lõga est: vt hirudo inis. testudo inis. Horat. I poe. nõ missura cutẽ nisi plena cruoris hirudo. Uer. j. eñ. tũ foribus diue media testudine tẽpli. Erudio is. quia a rudis cõponitur breuiat. — U añ d.

¶ U an g lõga ẽ: vt salsugo inis. ferrugo. Uer. j. geor. cũ caput obscura nitidũ ferrugine texit. — U ante g.

¶ U ante l breuis est: vt anulus li. hortulus li. pducũt vero adulor aris: vñ & adulator. Iuue. cec' adulator dirusqz a ponte satelles. ¶ Amu lius i. rex Albanorum. Oui. j. fasto. cõtẽptor amu lius equi. Apulia. Hora. j. ser. incipit ex illo mõs tes apulia notos. ¶ Getulia e. & getulus a. um. Uerg. iiij. eneid. hinc getule vrbes genus intra ctabile bello. ¶ Peculiũ ij. idẽ in buc. nec spes libertatis erat nec cura peculi. ¶ Torcular ris. Prisc. in. iiij. lib. in ar. inquit desinentia deriuata si consonantẽ habeant an r penultima syllaba pducitur: vt a torqueo torcular. Trasibulus. Au sonius. arma supacheris quod trasibule tua. — U ante l. — Getulia & getulus.

¶ U ante m lõga est: vt acumẽ inis. breuiãt vo autumo as. Hora. ij. ser. autumat hec ppl's: hec magnos formula reges. ¶ Columen inis. pro culmẽ. Syl. xv. puni. ausonij columẽ regni. Idẽ incolumis e. Iuue. incolumi troia priamus ve nisset ad vmbras. Irrumo as. Mar. que faciat duo sunt irrumat: aut futuit. ¶ Documẽtuz i. Oui. j. me. & documẽta dam' q̃ sim' origine na ti. ¶ Emolumẽtũ i. Iuue. null' l orbe locus: nul la emolumẽta laborum. ¶ Monumẽtũ i. Uer. vj. eñ. illa hec monumẽta re. idẽ. Et a tumeo cõposi ta: vt cõtumax acis cõtumelia e. Mar. sz in sylla ba cõtumax repugnas. idẽ alio loco. nec te bar bara cõtumeliosi. — U ante m.

¶ U añ n lõga est: vt fortuna e. lacuna e. breuiãt vo albunea e. sylua l agro ti burtino. Uer. vij. eñ. Cõsulit albunea nemorũ q̃ maxia sacra. — U ante n.

¶ U añ p breuis est: vt centuripe oppidũ Italie. Syl. xiiij. necnõ a vtice larno cẽ turipe. — U ante p.

¶ U añ r lõga ẽ: vt cesura e. vsura e. sca turio is. ligurio is. Pru. petra dei iussu potũ lar gita scaturit. Hor. ij. s. tractauit calicẽ manibus dũ furta ligurit. Breuiãt vo bituri orũ. ppli gal lie. Lu. j. & bituri lõgisqz leues saxones l armis. Camur' a. ũ. Uer. iij. geor. pen eẽt camuris hir ta sub cornib' aures. ¶ Cẽturio is Mar. ẽchol ph' dñi cẽturiõis amor. ¶ Lemures um. Hor. ij. epi. nocturnos lemures portẽtaqz thessala ri des. vñ lemuria Ouid. ita appellauit dicẽs. rite erat veteris nocturno lemura sacri. Luxuria e. ver. j. geor. luxuriã segetũ tenerã depascit l her ba. mercuri' ij. idẽ. iiij. eñ. nũc sic mercuriũ allo quitur: ac talia mãdat. ¶ Marmurius ij. Oui. iij. fast. mamuri' morũ fabrene exactor artis. Purs pura re. Iuu. sz tñ hoc ipsis ẽ vtile purpura vẽ dit. ¶ Penuria e. Uer. vij. eñ. in carcerẽ penuria adegit edẽdi. ¶ Sabura e. pfect' exercit' regis. Luc. l. iiij. vt sibi cõmissi simulator sabura belli. p nauis librameto pducit. ¶ Tuguriũ ij. idẽ l buc. pauperis & tuguri cõgestũ cespite culmẽ. Et verba desideratiua q̃ alij meditatiua appellãt: vt esurio is. prurio is. nectibus h ponũt leticas micturiũt h. Uer. l buc. nũc ois parturit arbos. ¶ Christ. U añ m. hinc auferat cucumer eris. cuius media breuis est. ver. cresceret in ventrez cucumis.

¶ U ante s. pducit. vt cerusa e. creu sa e. aretusa e. thelerusa e. Ebusus. Prisc. ex Dio me. in perihegesi hic frangitur equore ebusos. Syl. tamen lib. iij. puni. breuiauit dicens. iamqz ebusus phenissa mouet stabitus arma. — U ante s.

¶ U añ t lõga est: vt cicuta te. ppuiiuz ij. Iuue. nil pter gelidas ausi cõferre cicutas. idẽ. impa tiẽsqz more pauesit ppuiia ducit. Cõfuto as. re futo as. Uer. xij. eñ. qđ si fors dicta refutet. Bre uiãt vo arbut' i. Uer. in buc. & que vos rara vi ridis tegit arbutus vmbra. & a quatio is. cõpo sita: vt cõcutio is. percutio is. — U ante t.

¶ De ultimis syllabis. Cap. xi.

De ultimis syllabis terminata i a. A Terminalis. qd dictiones in a terminate pducant syl. illa finale vt ama: narra: vltra supra. Breuiāt vero ita. Uer. ix. eñ. nō ita me genitor bellis assuet° opheltes. puta. Persi. hoc puta nō istū illū male recti° illud. Quis. Hora. i ser. nō qr mecenas lydorū qcqd etruscos. t postea. Oui. i. fasto. postea mirabar cur non sine lit.b° esset. vltra quoqꝫ Ser. breuiauit dicēs. cura nil pdest: nec ḃz vltra cicatrix. Et frustra.

† Dic postea ibi duas eē dictiões & semp longam qñ vna est dictio. anienus in arato. Ima vehunt celi iunxit dum frustra frequēter. breuiāt quoqꝫ ntōs acttōs et vctōs vtriusqꝫ numeri: vt hec musa o musa. pll hec tpa. o tpa: qd etiā in ɔposi. seruant: vt vtraqꝫ: & pleraqꝫ. & eadem is his casibus breuiāt: & abltō pdū. Luc. in. iij. vtraqꝫ frug. feris est insula nobilis armis. Uer. v. eñ. creber vtraqꝫ manu pulsat versatqꝫ dareta. hor. in poe. pleraqꝫ differat & dsis in tps omittat. Uer. ij. geoꝝ. nō eadē arboribus pēdet vindemia nostris. Oui. ij. me. at nō dariēs iaculū quoqꝫ viat eadē. Reperit et plerūqꝫ in abltō breuis. Uerg. ix. eñ. vna eadēqꝫ via sanguis animusqꝫ sequunt. prop. in. iij. hac eadē rursꝯ lyg. iame curre via. Calphur. i eglo. rupe sub hac eadē quā plurima pinꝯ obūbrat. Sed pdu. numeralia in ginta desinentia: vt triginta. quadraginta: qnquaginta: sexaginta: septuaginta: octoginta. nonaginta. verg. i. eñ. triginta magnos voluēdis mēsibꝯ orbes. Idē. vij. triginta capitū fetꝯ enixa iacebit. petronius arbi. ter sanguie romās sexagintaqꝫ triūphos. Qd vero apud Martia. leg. i: sexaginta teras cū limina mane senator & alio i loco. Mutua qd nobis ter qnquaginta dedisti. Ego suspicor vitio t: iptorū esse factū vt p sexagena sexaginta: p quinquagena quinquaginta scriberet: quemadmodū p eo qd Iuue. scr. psit quadringenta dedit gracchus sestertia doct. Nōnulli asserūt ad Liuius regule euersionē quadrigēta dedit gracchus: quasi quadringenta milia sextertia nō sit summa qua equites ex lege roscia censerent: vt ibidē Iuue. quadringēta tibi si de deus aut sic milia dijs. Mar. quadringēta tibi nō sunt: cheres trate surge. & alio in loco. quadringēta secus q dicit syncaisecrice. Producit pterea vocatiuꝯ a nominibꝯ grecis in as vel in es desinentibꝯ q ad primā nominis declinationē latinā referuntur. vt eneas o enea. anchises o anchisa. & a nominibꝯ grecis in as terminatis: q ad tertiā declinationē nostram reducunt: vt pallas antis. a palla: calchas antis. a calcha. Uerg. x. eñ. enee vigilas: vela immitte rudētes. Idē i. iij. coniugio anchisa veneris dignate supbo. idē i. x. tegi iuuat palla: sed bellis acer alesus. Qd si hmōi nil breues reperiant terminatione potꝯ latina veniunt: vt hora. ij. sermo. ne quis humane velit aiacez atrida vetas cur. atūs non atrides sed atrida fuit. proper. non ita dardanio gauisus atrida triūpho.

E in fine dictionis quā ta. ¶ E terminalis breuis est: vt hoc mare lege legite legere. pducūt ho me ab eo qd est ego mei. Uerg. ix. eñ. meme adsum qui feci: in me conuertite ferrū. Te ab eo qd est tui. idē i. iiij. te ppter lybice gētes. Te vero particula que huic pnomini adijcit breuis est. Lucre. in. i. accipe preterea que corporaꝯ aie necesse est. Se ab eo qd est sui. Uerg. vj. & magno se corpore miscet: & nomina greca feminina que apud grecos in e lōgū finiunt: vt penelope tc. neqꝫ id solū i recto: sed etiā in reliqs casibꝯ illi ɔterminalibꝯ: quāqꝫ Iuue. autoritate sua ablatiuū a calpe breuiauit dicēs: sed longe calpe relicta.

Ablatiuus nominū quinte declinationis quātum habet vltimā. Et vetus ablatiuusqꝫ a noibus grecis terminatis in es pducta: siue sit prime declinatiōis: siue tertie: vt anchises o anchise ab anchise: siue tertie eoꝝ presertim que apud illos in eus diphthongō terminant: vt achilles persus, vlyxesꝯ. Achilles o achille ab achille. perses o perse ɔa perse. Ulyxes vlyxe ab vlyxe. & abltūs a noibꝯ quinte declinatiōis: vt dies o die: pgenies a pgenie. Fame qꝫ qr teste Gel. li. viij. noc. atti. p qntā declinationē apd antiquiores inflectebant: fecitqꝫ i gtō: vt ille ait famis vel fames more qnte declinatiōis: abltm qꝫ in e longū terminauit. Uerg. vj. eñ. obijcit ille fame rabida tria guttura pandēs. Aut qr vt Pris. li. vij. scribit inqꝫbusdā noibus que ablatiuū i es productā terminātis pareꝫ cū genitiuo habēt syllabas: in tertia declinatione solebant antiquiores producere ablatiuū more quinte declinationis: vt hic moles a mole. tabes a tabe. Lucre. Imbribus & tabe mēbroꝝ grandia pcillant. Et secunda persona tc. vt doce: mone. Uerg. vij. eneid. Tu vatem tu diua mone: dicam hor. di-

¶ De ultimis syllabis. Cap. xi.

¶ Epitome.

Arma ilex olim voluit cum nostra subire.

In fine hec preter cetera corripuit.

☞ Hic tradit dogma qd a: i: o: b: r: n: & e in fine dictionis producuntur: & alie litere rapiantur.

A Terminalis longa est: vt ama: supra. breuiant vero ita puta aduer. Ma: postea nominatiꝯ quoqꝫ accusatiuus & vocatiuus vtriusqꝫ numeri preterqꝫ nomīa numeralia i ginta definētia: vt trigīta qdragīta. Et a noibꝯ grecis in as & i es pductas desinētibꝯ vctūs i a pducit: vt eneas o enea: āchises o āchisa. pallas o palla.

QUINTIANUS scribit postea & antea semper lōgari quādo sunt aduerbia: cū autez sunt due ptes breuiari. Idē ait monosyllabarū casus pducit: vt mna qd ē mina. Idē literarū nomina variari. vt h. k. & grecorū feminei generis nominatiuos in a aliqñ longari. vt hypermestra. Itez interiectionē eia breuiari, dicit: quā producit Sidonius. Pylades ait numeralia in ginta terminata ambigue poni: & duo hec vltra & frustra. Despauterius cōtra. Sz in his poetas sequere.

E terminalis breuis ē: vt hoc mare: lege: legere pducit hō acti trium pnoim ego me: tu te. sui se. & noīa greca seḋ ad pmā declinationē nrāz referunt: vt penelope i ntō dtō vctō & abltō. Et vctūs abltūsqꝫ a noībus grecis terminatis i es pductā q ad pmā & tertiā declinationē latinā referunt: vt anchises o anchise ab anchise: vlyxes o vlyxe ab vlyxe. Et ablatiuus singularis a noibꝯ qnte decli. vt dies a die. & secūda persona presentis imperatiui modi secunde cōiugationis actiue vocis: vt doce: mone: aude. & aduerbia fere: fame: quare: ne pro non. ne pro certe. ve pro heu. & a nominibus adiectiuis deriuata: vt a pulchro pulchre.

Breuiant tñ a bono bene. a malo male.

DESPAUTERIUS scribit ɔtra Nebrissen. vctm & abltm nominū grecoꝝ in es lōgū terminatoꝝ q dicit reduci ad tertiā inflexionē latinā semp breuiari: idqꝫ argute pbat: vt achilles o achille ab achille tc. Idē ait pluralia i e terminata pduci: vt cete: tempe mele. Idē hec aduerbia hodie pridie postridie, qtidie. Item e de pre prepositiones Quintianus ait produci. Itez interiectiões pe. ahe. Itē genitiuos quinte i e terminatos: vt die: fide tc. & ablatiuum fame. Pylades ait apprime variari. Quin. tabe.

bella. Quod vero Propertius dixit. Tu caue ne tristi cupias pugnare puelle. & Hor. tu caue ne minuas: tu ne tu animo facias id. nō ab eo qd est caueo eo: sed ab eo qd est caue nis. quēadmodum in tertia coniugatione diximus cū de pre teritis verbo⁊ in uo desinentib⁹ agebamus: nā illud Ouidij in primo de triftib⁹. idqʒ qd ignoti faciūt vale dicere sal te: aut qui nomē breuiant: aut mouē egre discedētū ostēdit: q verba vix integra proferūt. Verg. vero in bucco. ant hac rōne: aut illa post⁹ breuiauit qd vocalis sequat cū dixit: & lōgū formose vale: vale inquit iola. Et adduci bus illa fere ferme quare. ... nulla fere causa est in qua nō femina litē. Idē mobile: & vorta est ferme natura malorum. Mar. vxorē quare locupletē ducere nolo. Ne quoqʒ pro vt non sine non producitur: vt apud Uer. ij. eñ. ne recipi pars his aut ducīu memoria posset. Ne vero p certe a plerisqʒ per ae diphthongū scribitur: quēadmodū & ve: Deletis ins tericetio. Et aduerbia a nominib⁹ adiectiuis nō quidem omnibus: sed secunde declinationis deriuate: vt a docto docte: a pio pie: a iusto iuste. A bono vero bene: & a malo male breuiāt. Oui. in episto. helene. nam male que d sus des vnnam bene cogere posses. Quod vero quidā dicunt apprime. quoqʒ breuiari idqʒ authoritate vergilij p ge. confirmant cū dixit: sos apprime tenax. ea lectio mendosa est: nam vergilius non apprime: sed apprima scripsit p apprime: hoc est nomen pro aduerbio: figura apud poetas vsitatissima.

I terminalis lōga est: vt gēmui: amaui. Breuiant vero nisi: quasi. Datiuus quoqʒ & vocatiu⁹ grec⁹ in i desinētes: vt palladi. ph yllidi. o priami. o pari. mihi vero: tibi. sibi: ibi: vbi indifferentem habent.

C Ant. I terminalis longa est: vt gēmui amaui. Il. ni. C Breuiāt vo nisi. h. I buc. qd nisi me dce nouas incidere lites. Quasi. Oui. & qui discedēs oscula nulla dedi. Anien⁹ in arato singu lari exēplo lōgā posuit. Dtia dʒ & vctiu grec⁹ breuiāt: vt papini⁹ i achilleide. palladi littore celebrabat scirōs honorē. Cal. morte ferox the sei quē minoidi luctū. Sabin⁹ i epi. Demophoo ontis ad phyllida. phyllidi demophoō pāo vt mittit ab vrbe. Palladi nāqʒ minoidi phyllidi datiui sunt greci: nā latini pducerent. h. I buc. mirabar qd mesta deos amaryll. vocares. oui. in episto. canacee. prima mihi nutrix: cole dixit: amas. Idē i epi. helenes. bella gerāt alij: tu pari semp ama.

I finalis quanta.

Dtia & vocatiuus grece breuiātur.

DESPAUTERIUS ait datiuos grecor⁊ tertie inflexionis ab eos adis. vel ys post variari vt palladi: paridi: thety &c. Idē quasi: & nisi dicit adnotari poni ambigue dicit tamen potius breuiari debere: cui autem ambiguum est: moly dicit semper breuiari & cpy.

C Nomina quoqʒ greca: vt melli qd interpretatur mel: qd apud nos tantū in cōpositione reperit⁹ mel melium meliothros melicrato hydromeli oximeli. Moly quoqʒ radix ab homero celebrata: e⁹ inferiori meminit p li. lib. xxv. naturalis historie Mercurio assignat. Uer. in priapeia. quē cur moly vocat mentula moly fuit. C uid. xiiij. metamor. moly vocant superi. nigra radice tenetur. Pronomina vero illa mihi: tibi sibi: finalē indifferentē habent. Uerg. i. eñ. tu mihi quodcūqʒ hoc regni tu sceptra Iouemqʒ: Idem in eodem: musa mihi causas memora. Ibi quo qʒ & vbi tum breuiare: tum producere reperiuntur.

Pronomi s⁹ mihi tis bi. sibi et ic in i fine tem hnt.

O terminalis i differēs ēvt sermo onis. amo amas. Producūt vero datiui & ablatiui singulares secūde declinatiōis vt dño a dño. & nōmina greca feminina in o desinētia vt sappho. alecto clio. Et dictiōes monosyllabe: vt o. do. pro. ... bo. Gerūdia ... ablatiui indifferēter desinunt.

C Ant. O terminalis idifferēs est: vt ego ergo. Prop. l. ij. frater ego. hi sim: fili⁹ vn⁹ Ho. Uo. nil tāti est ergo fungar vice cotis acutū. Angus tus. ergo ne supremis potuit vox improba verbis. Pducūt vo dri & ablti singulares scde declinationis. Eodē tñ qd ab eo & idē particula e⁹pouit quēadmodū de eodē dixim⁹: medij hʒ indifferētē. Uerg. vt apud h. I buc. vno eodēqʒ igni sic nro daphnis amore. Idē xij. eñ. vno eodē tus vt partu. Prop. l. j. hoc eodē ferro stillet vterqʒ ... Lōgā. Iuue. posuit. ne placeat: curru ser uus portat eodē. & Mar. cū steterit nullus vnis tu tibi salua eodē. C Et nola greca femina in o desinētia vt alecto clio. &c. ergo ne. h. vo. eñ. alecto torua facit furialia mēbra Oui. l. ij. de ar. nec mihi sūt vise clio: cliusqʒ sorores. & dictio nes monosyl. vt o. do. p & o regia nouā cui cōs dere iuppiter vrbē. Mar. do tibi nanmachiā: tu das epigrāmata nobis. & pmo qd ad troiam p charis gesserat argis. Uō aduerbiū semp breuiat. h. iiij. eñ. si modo qd memoras factū fortu na sequat. & duo ambo. h. si duo preterea tales ideo tulisset. Mar. elysiū possidet ambo nemo⁹.

O terminalis nous.

Greca femina in o.

ALDUS ... scribit ... semp vltimam bre uiare. Idē ... ergo. Despauterius ait aduerbia ... semper producit tanto quāto manifesto &c. ... causa. Idē ait geminum in o semp producit: vt androgeos ... apollos apollo: athos atho. tm ce teris que greca sunt. ... ait hec quoqʒ corripi cede pro dic. Quomodo modo. Mancinellus dicit hec ambigue poni ergo cum est coniunctio. crebro: sero: profecto. Uerulanus addit. mutuo sedulo: cito. Aldus quā. Sera. vero: & sʒ Bedā paruo certo denuo.

Illa vo aduerbia sero cito idifferēter reptunt producere & breuiare. Tibullus. heu sero reuo catur amor: seroqʒ iuuentas. Papi. sero memor thalami mestē solatia mrīs. Iuue. & cito rapturus de nobilitate comesa. Gerūdia dʒ ablatiuis io i do idifferēter desinūt. h. in buc. frigidus in pratis cātādo rūpit anguis. Idē in eodē. cātādo tu illū aut vnqʒ tibi fistula cera. Iuue. pluribus h⁹c eger moui vigilādo sed ipm Alphius apud Pius. lib. vij. spacijdo paulatim trahit.

U terminalis longa est: vt cornu: gelu.

B terminalis breuis est: vt ab ob sub. Barbara vo producunt vt iacob: aminadab.

ADDIT Quintilianus Iauib vnum taurenotam nomen.

C terminalis longa est: vt dic: duc: sic. breuiant vero fac: lac: donec. hic pronomen indifferens est.

QUINTIANUS ait fac poni ambigue.

est dimetria iādicū habēs necessario iābū in scdo loco. U terminalis lōga est: vt cornu gelu a sensu a manu. C B finalis breuis est: vt ab: ob: sub: idqʒ nō solū in appōne sʒ etiā in cōpōne cū dictiōib⁹ icipētib⁹ a vocali. vt h. troie q primus ab oris. idē caetus ob iratā terrarū clauditur orbis. idē quoqʒ frōte sub aduersa scopulis pēdētib⁹ antrū. C Barbara vo idē producunt: q: ad nostrā declinationē reducta eandē syllabā longā retinēt: vt Iacob Iacobus: aminadab aminadab⁹. C C terminalis longa est: vt dic: duc: huc: sic. C Breuiāt vero fac & merito: quoniā abscissum est ab eo quod esse debuit face. Ouidius in epist. phyllidis. phyla fac expectes demophoonta tuum. nisi si forte Ouidi⁹ sinaloepham fecit scribens. phylli face expectes demophoonta tuum. Lac quoqʒ breuiare ab omnibus dicitur: et si nullum mihi succurrerit exemplum. C Nec. Ouidius in epistol. sapphus. o nec adhuc iuuenis: nec iam puer vtilis eras. Donec. Idem in amoribus. donec eras simplex animum cum corpore amaui.

U finalis. B finalis. Barbara in b termina le pducuc. C terminatus.

Hic pronomen indifferens est. Hic pronomen indifferens reperit. Uer. viij. en. Solus hic inflexit sensumque animumque labantē. Idē in. vj. hic vir hic est tibi quē pmitti sepi⁹ audis. Mart. hic est quē legis ille quē requiris. Idē hic est pāpineis viridis mō vesuuius vmbus. ❡ Hic aduerbium semper producitur. Uer. j. en. Posthabita coluisse samo: hic illius arma.

D terminalis breuis est: vt ad apud sed.

L terminalis breuis est: vt tribunal alis. pducūt vero nil indeclinabile: Sol lis. ⁊ nomīa barbara: vt michael michaelis: israel israelis.

ALDUS addit pol.

ADDIT Quintianus sal tanaquil. helias barbarum et phul. Alij sal breuiant.

M terminalis ab antiquiorib⁹ breuis ponebat: sed in vsu authorum aut abijcitur: aut cū sequenti consonante vocalem precedentem producit.

N terminalis lōga ē: vt peā is. nō. qn. breuiāt vo an forsan forsitā tā ī. ⁊ ex ijs cōposita vt atth exin dein: proin. Et nola greca ī on finita q̄ ad scdā nois declinationē latinā referuntur: vt ilion ilij: pelion pelij. Actūs quoqꝫ prie decliatiōis a noīb⁹ grecis ī a breui terminatis ⁊ scde in os ⁊ tertie ī is: vt egina eginan. menelaus laō. daphnis daphnin. Et nola latia ī en dsinētia q̄ mittūt gtm̄ ī inis: vt nomē nis. fulmē inis.

MANCINELLUS scribit viden p vides ne semper breuiari. Ueralan⁹ satin pro satis ne. Despauterius men. ten. sen. vin. aun. egon. nemon. ⁊ cetera que per apocopen ne habent vt adeon. sed is hic exempla sequere. Item genitiuos grecos numeri pluralis in on: vt tetragrammaton esse breues ait.

R terminalis breuis est: vt cesar aris. Producūt vo far farris: par ris. Nar naris: ver veris. iber iberi: cor cordis: fur furis. cur aduerbiū. Et nola greca ī er mittentia gtm̄ in eris: vt aer aeris: ether etheris.

ALDUS addit lar ⁊ composita a par: vt dispar ⁊c. Despauteri⁹ scribit celeber ⁊ cor ambigue poni. Quintianus: torcular: pulsinar: hir: item fur. hic idē dicit cōposita a par esse communia.

As terminalis pducitur: vt estas estatis. Breuiāt vero greca mictētia gtm̄ in adis: vel ados. vt arcas arcadis vel arcados. Actūs quoqꝫ pluralis a nominib⁹ grecis que ad tertiam nominis declinationem referuntur: vt arcas arcadas: menas menadas.

Despauterius ait helias breuiari ab Ausonio.

Es terminalis longa est: vt ples prolis. leges legis. Breuiāt vero es: a sum es fui cum cōpositis. Pene preposītio. Seges tis. Teges tis. Indiges idigetis perpes perpetis. Interpres interpretis. Teres teretis. Prepes prepetis. Hebes etis. Inquies etis.

ALDUS scribit nominatiuos plurales in es corripi: vt archades troes idqꝫ in nominibus grecis crescentibus. Niniuita ait nomina neutra in es breuiari vt hippomanes ⁊c. Quintian⁹ ait numeralia ī es breuiari naturaliter q̄ produci etiā possunt: vt milies: quoties toties ⁊c. hic idē ait ⁊ pylades cōposita a pes poni ambigue: vt tripes: quadrupes. ⁊c. quod alij negant.

Hic aduerbium. ❡ Ant. D terminalis breuis ē. vt ad: apd: sꝫ: ⁊. ij. en. alma ven⁹ phrygij genuit simoētis ad vndas. Iuue. aut apud Iliace pont⁹ sacraria lene.

L terminalis. ❡ L terminalis breuis est: vt tribunal tribunalis. vigil ilis. pducūt vo nil ideclinabile. Hora. j. epi. nil oriturū alī: ortū nil tale fatentes. nihil vero breuiat. ❡ Sol lis. Oui. sol adit⁹ qd̄ q̄rens ait ne vana labores. ⁊ nomina barbara. Michael. Raphael. Nicol. Baal. ❡ M terminalis ab antiquissimis poetis breuis aliqn̄ ponebat sequenti dictiōe q̄ icipere a vocali. vt Enni⁹. insignita forēt tū: mul: a multū octo. vbi nō fecit eclipsim.

M ī fine dictionis. ❡ Iuniores qꝫ aliqn̄ sibi hāc licētiā vsurpant. Sed de hec in pncipio hui⁹ libri dixim⁹ plura. ❡ N terminalis lōga est: vt pean nis. syren nis. delphin nis. demō nis. ❡ Breuiāt vo. An cōiunctio iterrogatiua. Iuue. accipit ⁊ madide facies dicet an hulcus. ❡ Forsan ṽgi. j. en. mittite: forsan ⁊ hec olim meminisse iuuabit. ❡ Forsitan. Iuuena. Forsitā expectas vt gaditana canoro.

In on greca desinentia. ❡ In hpō ⁊ ab ī ꝯposita: vt pin. dein. exin. ṽ. xj. en. Socios partit ī oēs. Tū ⁊ ab eo ꝯposita: vt attamen: verūth. Oui. Nil mihi rescribas: atth ipse veni. Et nola greca in on finita ⁊c. vt iliō ilij. peliō lij. ṽ. iliō ⁊ ois hamo fumat neptunia troia. Luca. pelion opponit radijs nascētibus vmbras. ❡ Actūs qꝫ ⁊c. vt egina inan. Papi. thebai. dppe ferūt captā patrijs eginan ab vndis. Cilla lā. Oui. xiij. met. me tenedōs: chrysesqꝫ ⁊ cillan appollinis vrbes. Menelaos laō. Idē ī epi. oenōes. ardet amore tui sic ⁊ menelaō amauit. Pylos lōn. Idē ī epi. Penelopes. nos pylō antiquā neleia nestoris arua. ❡ Daphnis phnin. thyrsis sin. Proper⁹. Thyrsin ⁊ attritꝫ. daphnin arūdinib⁹. ❡ Et nola in en desinentia q̄ mittunt gtm̄ ī inis. vt nomē nois: nā greca vt syrē enis: ⁊ latina mittētia gtm̄ ī enis: vt rē nis. pducunt. ❡ R terminalis breuis ē. vt cesar aris. amarile gitur. p. nup. igit. pducunt vo far ris. Oui. j. fas. far erat et puri lucida mica salis. ❡ Par paris. Hora. Ludere par ipar equitare ī arūdine longa. Nar ris. flu. italie. ṽ. vij. en. Sulphurea nar alb⁹ aq̄ fōtesqꝫ velini. ❡ Iber eri. Luc. l. vj.

In en latina gtm̄ in inis faciūt. R terminalis. Si tibi dur⁹ iber: aut si tibi terga dedisset. Uer veris. Oui. j. me. ver erat eternū placidiqꝫ tepētib⁹ auris. ❡ Cor cordis. Oui. in epi. sapphus. mille meū leuib⁹ cor est violabile telis. Idēqꝫ tā breuiauit. v. me. Inqꝫ cor hamata. percussit arūdine dicē. ⁊ Mar. dotate vxori cor arundine fixit acuta. Fur ris. Per. fur es ait pedio: pedius qd̄ crimina rasis. ❡ Cur aduerbiū. Oui. Cur op⁹ affectas ambitiose nouū. ❡ Et nola greca in er desinētia q̄ apō illos p eta lōgā scribunt: vt aer aeris: ether ris. Oui. j. fast. Lucid⁹ hic aer: vt q̄ duo corpa restāt: Idē. audiet hoc ether: ⁊ siMe vllus in illo est. ⁊ q̄ cremēto dixim⁹ mittere gtm̄ in eris penul. longa: vt crater eris. frater eris.

Greca in er per eta scripta. ❡ As terminalia producit: vt estas atis. amas amabas. ❡ Breuiāt vero nola greca mittentia gtm̄ in adis vel ados: vt arcas adis. vel ados. pallas adis vel ados. Oui. ij. met. Arcas adest ter qnqꝫ ferē natalib⁹ annos. idē. vt vidit vultus pallas in amne suos. ❡ Et actūs ⁊c. vt arcas. actō arcadas. menas nadas. troas adas. Mar. ad matrē fugiet pēthe⁹ ad menadas Orphens. Oui. in epi. troadas inideo q̄ sic lachrymosa suoꝝ. ❡ In es producūt: vt ples lis. dies ei. spēs. ciei. amces: leges. ❡ Breuiāt vo es scda

In as terminata. In es terminata. psona a sum es fui cū suis cōpositis: vt ṽ. ij. en. Quisqs es amissos hinc. iā obliuiscere graios. idē ī buc. huc ades o formose puer tibi lilia plenis. ❡ Penes hpō. Hor. ī poe. quē penes arbitrium lus est ⁊ norma loquēdi. ❡ Seges tis. qd̄ a seco as. ⁊ teges tis. qd̄ a tego gis. deriuāt teste prisc. vltimā breuiāt. ❡ Indiges qꝫ qꝫ ⁊

Penes prepositio.

quies quietis: cuius vltima longa est componitur: teste tamen probo finalem breuiat. ¶ Indiges quoq; 7c. q̃ se quuntur breuiant authoritate prisciani. Et nomina mittentia genitiuũ in itis. vel in inis vt milites militis: obses obsidis. Nominatiu⁹ quoq; accusatiuus 7 vocatiu⁹ plurales a nominib⁹ grecis q̃ ad tertiã nominis declinatio nem latinam referuntur: vt archas archades. vascon vascones. Vergilius in bucco. Archades inuidia rumpant vt ilia codro. Iuuena. vascones vt fama est alimentis talibus vsi.

In is breuiãt: vt panis. legis. pducũt vero Dis ditis. lis litis. samnis samnitis. Quiris q̃ritis. glis gliris. Pyrois entis. Simois entis. Et greca mittẽtia gtĩu inis. vt salamin minis. delphin inis. Datiu⁹ quoq; 7 ablatiu⁹ pluralis pme 7 scde declinatiõis: vt musa musis. a musis: dñs dñis a dñis. 7 actũs tertie declinatiõis qñ exit ĩ is: vt ols. Tris. Vis etiã in nõĩatiuo 7 gtõ. Vis quoq; scda psona a volo. 7 sis a sum es fui. Et scda psona singularis presentis indicatiui modi quarte cõiugationis: vt audio is. venio is. nescio is.

ALDVS generalius dicit in is terminata a grecis in eis per ei diphthongon produci: vt pyrois. Item monosyllaba pter is pronomẽ. Et is mis tis. que breuiantur. Item secũdas personas plurales quarte inflectionis: vt auditis: nescitis ait produci. Item ve lis cum compositis. nolis malis. Hic idem colligit secundas personas singulares futuri subiũctiui habere vltimam communem vt audieris dederis 7c. Despauterius addit. Quamuis. vteruis: quiuis Quintianus dicit Bis ambigue poni. Adde a sis composita: vt vigesis: adsis: absis: que lõgantur.

Os terminalis pducit: vt ros roris. sacerdos tis. breuiant vero Os ossis. Nam os oris pducit. Compos compotis impos impotis. Et greca in os q̃ ad scdaz declinatonẽ latinam referũtur. vt Abydos i. chaos i. 7 gtĩs grecis in os. vt tercus os. Arcas arcados. Despauterius addit Eros quod breuiatur.

Vs terminalis breuis est: vt dñs: amam⁹. Producũ vero Tell⁹ telluris. incus icudis subscus subscudis. Et nõĩa monosyllaba vt grus is. th⁹ ris. 7 q̃ mittunt genitiuũ in utis penultima lõga. vt virtus virtutis. Et nomina greca mittẽtia genitiuũ ĩ untis: vel odis vel in u. vt amathus untis. melãpus odis. pãthus u. Genitiu⁹ quoq; singularis 7 nominatiu⁹ accusatiu⁹ 7 vocatiuus quarte declinationis: vt manus. sensus.

PYLADES ait genitiuos grecos in us produci: vt sappho sapphus. Dido didus. Quintianus ait nomina greca in os que quãdoq; in us latine vertũtur produci: vt androgeos androgeus us longa est. Despauterius addit ea que habent vocatiuum in u. vt panthus panthu. Jesus Jesu.

¶ Anto. Is terminalis breuiat: vt panis: legis amati legitis pducũt ho dis ditis. lis litis. samnis samnitis. q̃ris q̃ritis. glis gliris. Ouidi⁹ in epi. paridis. lis est cũ forma magna pudicitie. — *Is, finalis.*

¶ Pyrois q̃z 7 simois qm̃ a grecis p ei diphthõgõ scribunt pducũt. Oui. ij. me. Interea volucres pyrois eous 7 ethõ. Idẽ ĩ epist. penelopes. hac ibat simois: hic ẽ sigeia tell⁹. — *Pyrois. Simois.*

Et nõĩa greca mittẽtia gtĩu in inis: vt salamis vel salamin salaminis. eleusis vl' eleusin eleusinis: delphis vl' delphin delphinis. ¶ Datiu⁹ q̃z 7 ablatiu⁹ pluralis pme 7 secũde declinatiõis: vt musa musis a musis. Dñs dominis a dñis: adde etiã in nõĩa greca ĩ a desinẽtia q̃ datiuũ 7 ablatiuũ numeri pluralis in atis mittũt: vt epigrãma epigrãmatis ab epigrãmatis. ¶ Accusatiu⁹ q̃q; pluralis tertie declinatiõis cũ ĩ is exit quẽadmodũ ĩ tertia declinatione diximus: vt omnis. tris. h. j. eñ. Omnis vt tecũ meritis p talibus annos. Idẽ ĩ eodẽ. Dorsuz immane mari summo tris eurus ab alto. ¶ Vis q̃q; nomẽ qd in ntõ atq; etiã in genitiuo Prisciano teste pducit. ¶ Vis. pterea secũda psona ab eo qd est volo. 7 sis ab hoc verbo sũz es fui cũ cõpositis. Horati⁹ secũdo sermo. Cuilibet argilla q̃d vis imitabit vda. Vergili⁹ ĩ. vj. Quãuis elisios mirẽt grecia cãpos. Ouidi⁹ sis argumentũ mai⁹ in auxilium. Idẽ turq̃z fac prosis intra tua claustra iacẽti. Secũda q̃z psona singularis presentis idicatiui modi q̃rte cõiugationis: vt audio audis. venio venis. nescio nescis: propertius. Nõ studis: 7 hba finis mea ludere: cum tam. vgilius. ij. eneidos. Expectate venis. vt te post multa tuoz. Reperit tamẽ breuis apud Seduliũ in paschali cũ dixit. guenis ad Christũ: nõ christ⁹ peruenit ad te. nisi forte ẽ a veno venis tertie cõiugatiõis: queadmodũ supra in verbis diuersarũ coniugationũ diximus. — *Vis.*

Os terminalis producit: vt ros mos: donsmos. Breuiant vero os ossis: vt author est Priscian⁹: sed authoritate non pbat. ¶ Os oris producit Ver. j. eñ. virginis os habitumq; gerens: 7 virginis arma: idẽ ĩ eodẽ. Os hũerosq; deo similis namq; ipsa decorẽ. ¶ Cõpos cõpotis et impos impotis eodẽ authore breuiãt. Et nomina greca in os desinentiã: vt abidos. chaos. samos. lesbos. Ouidi⁹ ĩ epistola Leandri. soluceret in speculis omnis abydos erat: ver. vj. eñ. et chaos et phlegethõ loca nocte silẽtia late. Que hs ad tertiã nõĩm declinationẽ latinã referũtur: aut declinatione attica mittunt in o genitiuũ producunt. vt egoceros otis: rhinoceros otis. apolos apolo. athos atho. Iuue. velificat⁹ athos: 7 q̃cũq; greca mẽdax. Ethis q̃q; grec⁹ cuz exit in os breuiat: vt tere⁹ tereos. Mar. Flet philomena nephas incesti tereos. 7 q̃ arcas archados. Oui. j. me. Archados hinc sedes 7 inhospita tecti tyrãni. — *Os terminalis.*

¶ Vs. terminalis breuis est: vt dñs ĩ. corpus corporis. pducunt ho tellus telluris. Ver. — *Vs finalis.*

iiij. eñ. Deueniunt prima tellus 7 pronuba iuno. ¶ Incus incudis finalẽ producere ex oblido coniectam⁹: tametsi palus paludis ĩ recto breuiet: 7 in obliquis producat: Horatius in poe. regis opus sterilisq; diu pal⁹ aptaq; remis. Et nõĩa monosyllaba vt grus gruis. sus suis. thus thuris. ius iuris. Martialis. in ius o fallar atq; ĩficiator eam⁹. ¶ Et que mittunt genitiuũ in utis penultima longa: vt virtus virtutis: nã intercus qm̃ in obliquib⁹ breuiat in recto quoq; breuiare suspicamur. ¶ Et nõĩa greca mittẽtia genitiuum in untis: vel in odis. vel in u. quoniã a grecis in yos diphthongos que apud nos vertitur in u terminatur: vt amathus untis. Vergili⁹. x. eneidos. Est amathus est celsa mihi paphos atq; cythera. Panthus u. Idem in secundo. Panthus otriades custos phebiq; sacerdos atq; eadẽ ratione Iesus producitur. Genitiu⁹ quoq; singularis 7c. vt genitiuo sensus nominatiuo plurali sensus accusatiuo sensus et vocatiuo o sensus.

T terminalis breuis est: vt caput: amat

¶ Ant. T termĩalis breuis ẽ. vt amat caput: sicut: q; ĩtelligẽdũ ẽ si nõ pcedat aliq̃ csonãs: aut diphthõg⁹: vt amãt: ast: aut. ¶ In absolutis ho — *In t finita.*

ALDUS excipit ea q̃ vel diphthōgo vel positione vel syncopa sunt lōga: vt aiunt audit pro audiuit: fumat pro fumauit: p.

Dis syllaba i fine carminis/aut p̄se orōnis clā idifferēs ē: q2 lōga p̄ breui/ et breuis p̄ lōga inuicē ponunt. Dictiões barbare que accentu acuto in fine p̄ferunt in quācūq3 literā desinãt vltimas syllabas p̄ducunt: vt Jacob. Joseph. Alaric. Leonor. Enric.

producit: vt cū dicit ver. iij. en. Fumat neptunia troia. p̄ fumauit: vt exponit Seruius positum est: s3 hic p̄ducit positione. Juuenalis. quis nescit aut quis non vidit vulnera pali. s3 dicet q̃spiā hoc loco semipēthemimerī est. Quid qd̄ Martiani authoritate dictiões in t desinētes: vt authores sunt Cice. et Aul. Ruffinus q̃q3 de pedibus oratorū sic inquit. breuis v. tis clausulatione longa sit an breuis nullū discrimē habet: vt solet in metris doctus ꝯponere vates. Itaq3 i fine carminis siue clausularum q̃ prosa orat one ꝯscribātur: syllabe finales indifferenter poni possunt hoc est longe pro breui: et breuis pro longa. Hora. i. carmi. Jā satis terris niuis atq3 dire. in fine spondeū posuit pro trocheo. est enim carmē sapphicum. ¶ Econtrario Vergi. i enei. Italiam fato profugus lauinaq3 venit. trocheum posuit pro spondeo: trocheus cū nō recipitur in versu heroico: vt putauit Alexan. ¶ Dictiones barbare. hec regula colligitur. ex his q̃ multis in locis a nobis sunt repetita. Dicit igitur qd̄ dictiões barbare quales sunt hebraice: vt Jacob. Abrahā. Joseph. et gotice. vt theodoric. Alaric. Roderic. Federic. et hispane vt Isabel. Leonor. Guiomar. et Teutonice. vt maric. Enric. Mifric. q̃ accentu acuto proferūtur: in quācūq3 literam desinant vltimas syllabas producūt. Cuius signum est quod cum ex ratione declinationis latine syllabā adijcimus accentus remanet in eadē: qd̄ nō faceremus nisi syllaba illa esset lōga: vt Jacob Jacobus. Abraam Abraamus. Joseph Josephus. Theodoric Theodoricus. Alaric Alaricus. Roderic rodericus. Isabel isabela. Leonor leonora. Guiomar guiomara. Manric manricus. Enric enricus. Almeric. almaricus.

HEC de vltimis addita sint. Nunc seriatim ponemus que authores supradicti communia et ambigue quantitatis aduotarunt: et primo que Aldus.

¶ Aldus hec communia in prima syllaba notat: et primo.

Bellanus.	Hinulus	Pelion	Reperio is.	Cybele es. e. cōe est.
Britānus.	Himen	Pyrene	Repello is.	Cōnubiū. ij. v. cōe est.
Cacus.	Irolus la. lum.	Procuro as.	Reijcio is.	Contudi. v. cōe est.
Cosyra	Liquor	Profundo is.	Sicheus	Ficedula e. v. cōe est.
Cratis	Liquidus a. um.	Propino as.	Sicanus a. um.	Malea ee. e. cōe est.
Crulicus.	Lycas.	Rubigo inis.	¶ De medijs hec.	Orion onis. o. cōe est.
Curetes	Orion	Rutilus ij.		Porsena e. e. cōe est
Dians	Obijcio is. verb.	Rudo is. verb.	Egeon onis cōe est.	Pharsalia. a. cōe est.
Fidene	Pachinus	Reduco is.	Bebryx ycis. y. cōe est.	Syphax acis. a. cōe est.
Gradiuus	Palatium	Relatus a. um.	Bathyllus i. a. cōe est.	Sidonius a. ū. o. cōe est.

¶ Mancinellus hec in prima syllaba communia notat.

Tinea	Profectus	Silenus	Utrum.	Jason onis

¶ In medijs hec etiam notat.

Cyanees.			Leathus.	

¶ Joannes Quintianus hec in prima syllaba communia notat.

Abraam	Meotis	Atrides	Propontis	Scamander
Adam	Obe	Atys	Propello	Stupram
Athias	Atlas	Alis	Propago nis.	Sinum
Adria	Apricus	Adrastus	Poplex	Smaragdus
Agrippa	Acis.	Busiris	Quadruplex	Temetum
Atros	Aplustre	Cynus	Repulit preteritum	Thymum
Aminee	Blax	Cerimonie	Refert	Tegmessa
Apulia	Catholicus	Crepida	Refius	Utrumq3
Apulis	Cecrops.	Cydon	Sopitus	Ueteranus
Atramus	Cesaria	Cyclops	Strigilis	Uescus
Blatero	Culo	Cathena	Sicilis.	Proserpina
Boreus	Cedrus	Didius	Stipendium	Putresco
Cyclas	Citus.	Dicharcheus	Simia	Pugil.
Cupressus	Daphne	Eous	Serus a. um.	Polypus
Cypeus	Deorsum	Electrum	Triplex	Peplum
Capetus	Equicolus	Fibre	Temulentus	Polydamas
Corallum	Eriphile	Fabrico	Tilia	Reficis
Dydimus	Fucus	Gyges.	Tigris	Retulit preteritum.
Darius	Fabu	Glutino.	Utroq3	Rhea
Echon	Fieri	Getulus	Uaricosus	Recado
Focale	Ganeo	Hydra	Uomica	Striges
Flabellum	Geometer	Hyle	Uacillo	Septemus
Fabula	Heresis	Iussus	Pilatus	Saduces
Getes	Hebrus	Iuuit preteritum	Physicus	Sphera
Gebenne	Irys	Lucrinus	Pulex	Syrus
Gothus	Italis	Luceres	Pituita	Scrupulum
Hydrus	Ichneumon	Liceus	Pyreneus	Tyros
Iliths	Lucrum	Miletum	Polycletus	Troia
Io.	Lacinium	Mesana	Quotidie	Thales
Lapathes	Lichas	Melos	Reperit preteritum.	Tetys
Labrum	Macerot	Natrix serp.	Retro	Ululo as.
Labycum	Manes	Pugilar	Reliquus	Uafrar
Muto	Nerene	Progne	Scyros	Uepres
Migro	Obe	Philoctetes	Satricus	Uibex.

Ille idem Quintianus hec de mediis colligit.

Absentius in.ij.
Achimenides in.ij.
Hannibalis in.ij.
Alterius in.iij.
Affatim in.ij.
Aeneis in.ij.
Academia in.ij.
Argumentum in.ij.
Adoreus ab ador in.ij.
Acrisius in.ij.
Amincus in.ij.et.iij.
Agragas in.ij.
Amphitrio in.ij.
Archita in.ij.
Arietis ab aries in.ij.
Agonis ab agon.in.iij.
Allobrox in.ij.
Assevero in.iij.
Aquitanus in.ij.
Ariona in.iij.
Atalanta in.ij.
Baratrum in.ij.
Busiris in.ij.
Bistonis in.ij.
Butyrum in.ij.
Bistonius in.ij.
Chelydrus in.ij.
Creatura in.ij.
Cythera in.ij.
Catylus in.ij.
Cyrance in.ij.
Cephea a cephus in.ij.
Cayphas in.ij.
Ciprus in.ij.
Cybele in.ij.
Cyragrapha in.ij.
Calabri in.ij.
Chelidonia in.ij.
Cerebrum in.ij.

Crepida in.ij.
Coralium in.ij.
Cuculus in.ij.
Conopeum in.ij.
Chorea in.ij.
Darius in.ij.
Discipline.ij.
Dauidis a dauid i.ij.
Denarius in.ij.
Democritus in.ij.
Dorkius in.ij.
Dolopes in.ij.
Eodem in.ij.
Erithreus in.ij.
Execror in.ij.
Eadem in.ij.
Eurinus. in.ij.
Edonis in.ij.
Euripedes in.ij.⁊.iij.
Eriphile in.iij.
Fortuitus in.iij.
Getulus in.ij.
Gerionis in.ij.⁊.iij.
Galilea in.ij.
Hydropicus in.ij.
Herous in.ij.
Helias in.ij.
Heroicus in.ij.
Israel in.ij.
Italia in.ij.
Itius in.ij.
Illithia in.ij.
Integra in.ij.
Imbecillis in.ij.
Iphius in.ij.
Iuoneus in.ij.
Iosephus in.ij.
Illius in.ij.
Ludibrium in.ij.

Lugubris in.ij.
Liquefacio in.ij.
Matricida in.ij.
Macedo in.ij.
Malea in.ij.
Multiplex in.ij.
Mamurius in.ij.
Mathesis in.ij.
Nerine in.ij.
Nabatheus in.ij.
Nereides in.ij.
Orionis in.ij.⁊.iij.
Orichalchum in.ij.
Parricida in.ij.
Pharaon in.ij.
Porsena in.ij.
Platea in.ij.
Phalecus in.ij.
Peregrinus in.ij.
Promontorium in.iij.
Parnasus in.ij.
Pheniceus in.ij.
Pharisone in.ij.
Pleurelis in.ij.
Pheacius in.ij.
Phereclus in.ij.
Podagra in.ij.
Patroclus in.ij.
Pharsalia.
Phronesis in.ij.
Polymnia in.ij.
Quotidie in.ij.
Quotidianus in.ij.
Resina in.ij.
Romphea in.ij.
Redimitus in.ij.
Reliquus in.ij.
Sophocles in.ij.
Saphirus in.ij.

Sicanus in.ij.
Scatinia in.ij.
Serapis in.ij.
Stymphalis in.ij.
Sardinia in.ij.
Syphacis in.ij.
Socrates in.ij.
Seruilius in.ij.
Smaragdinus in.iij.
Sarones in.ij.
Sansonis a sanson in.ij.
Syracuse in.iij.
Socraticus in.ij.
Sidonius in.ij.
Sambuca in.ij.
Ticinus in.ij.
Totius in.ij.
Terapneus. in.ij.
Trinacria in.ij.
Tauromunitanus in.ij.et iij.
Tepefacio in.ij.
Temetum in.ij.
Trigonus in.ij.
Teutyra in.ij.
Triclinium in.ij.
Troades in.ij.
Ubiuis in.ij.
Vaticanus in.ij.
Ulubre in.ij.
Ubicunque in.ij.
Ibique in.ij.
Urania in.ij.
Vietus in.ij.
Ubique in.ij.
Ibidem in.ij.
Venustus in.ij.
Unius in.ij.
Zenones in.ij.

Idem Quintianus in ultimis hec ambigue colligit.

Apprime.
Calpe.
Cor.
Eia.
Frustra.
Hic.
Hac.
Nescio.
Possis.
Quando.

Sero.
Tripes.
Ubi.
Ambo.
Caue.
Caput.
Ego.
Fac.
Hoc.
Mihi.

Dispar.
Palus.
Rhea.
Tabe.
Ultra.
Uero.
Bis.
Cui.
Dominis.
Ergo.

Fere.
Ibi.
Nisi.
Compar.
Quasi.
Sibi.
Tibi.
Uale.
Uelim.

¶ Ant. Lōge ꝓ breuib⁹. Notauerūt authores l poetis Vergilio maxie q̄sdā locos q̄b⁹ posuerūt syllabas lōgas ꝓ breuib⁹: atq̄ ediuerso breues ꝓ lōgis: vt in bucol. Matri longa decē tulerūt fastidia mēses. Nā p regulā sup⁹ traditā: hoc est e ꝟbū crescēs alibi ꝓducit vbiq̄. e in penultimo ꝓducit cū in carmine illo breuiat. Idē. ij. geo. Mi scuerūtq̄ herbas ⁊ nō innoxia ꝟba. Idē. ij. eneid. obstupui steterūtq̄ come. Diome. tñ author est antiq̄ores tertiā illā psonā breuiasse: id ↄfirmat Terē. authoritate l ꝓlogo eunuchi scribētis: postq̄ ediles emerūt: sic cū pferēdū eē dicit: vt accēt⁹ sit l tertia a fine. Ḣ illi⁹ arma. illud i. añ us natura lōgū eē dicūt: breuiari tñ authoritate. idē dicē dū de vni⁹ ⁊ ipsi⁹ ⁊ silr declinatis nymbosus ouō. o l p̄ma breuē posuit: cū sit natura lōga: vt Oui. ij fasto. Ensifer oriō aspiciēdus erit. ⁊ Luc. l. j. Ensiferi nimiū ful

Breues pro ducte.

get lat⁹ oriōis. Egerim⁹ nos. de hac paulo añ ex authoritate Probi ⁊ Seruij multa diximus. Urbēq̄ fidenā. cū fidene fidenaꝝ p̄mā ꝓducat: vt apō Iuue. viuat fidenis vt vixit in agro. atq̄ rursus: an fidenaꝝ gabiorūq̄ esse ptās. Verg. in. v. eñ. breuiauit dicēs: gabios vrbēq̄ fidenā. ¶ Breues ꝓ lōgis Italiā fato. cū ital⁹ p̄mā breuiat: vt idē. vij. eñ. antiq̄ ex cedro italusq̄ pr̄q̄sa bin⁹. ⁊ Hora. ij. serm. predia cesar an ē itala tellure datur⁹. necessitate carmis ꝓducit: q2 tres syllabe breues nō veniūt facile l carmē heroicū. ¶ Exercet diana choros. cū diana q̄z p̄mam breuiet: siue dicta sit a die: vt Cicero voluit: siue adiecta. d diana q̄si iana ab eūdo. ver. j. eñ. ꝓduxit dicēs. Exercet diana choros. ¶ Troas relliquias. cū reliq̄e dicte sint a relinquēdo: qd̄ p̄mam

Reliquie.

breuiat. Ver. j. eñ. ꝓduxit dicens. troas reliquias danaū. ¶ Relligione patrū: cū religio dicta sit

Religio.

a religādo qd̄ eque primam breuiat. Verg. idē ꝓduxit l. ij. eñ. dicēs. relligiōe patrū multos seruata per annos. ⁊ eodē modo de compluribus alijs que per authores sparsa reperies.

Hec mea. Prelusit Mātuan⁹ his carminibus q̄ iuuenis excudisse ferē de carmine ⁊ illius generibus generisq̄ spēb⁹: ⁊ quo sint queq̄ facienda mō: ⁊ qd̄ sit cuiusq̄ decoꝝ. Sed q2 carmē pedib⁹ ↄstat: p̄misit p̄mo de pedib⁹: nō quidē oībus: sz q̄ sint satis ad oīgenū carmē excudēdū. dixit igit̄ pedes dissyllabos eē q̄tuor. pyrrichiū scz qui duab⁹ breuib⁹ ↄstat: vt de⁹. Spondeū q̄ duab⁹ lōgis vt clamāt. Iambū q̄ breui ⁊ lōga: vt dies. ⁊ trocheū q̄ lōga ⁊ breui ↄstat: vt scrūs. Pedes aūt triū syllabaꝝ sunt (vt dixit) octo. s. Tribrach⁹ qui tres hz breues: vt dñs. Dactyl⁹ qui primā longā: ⁊ alias duas hz breues: vt femina. Amphimacer q̄ lōga breui ⁊ longa ↄstat: vt aureos. Antibrach⁹ qui duab⁹ lōgis ⁊ breui ↄstat: vt natura. Bacchi⁹ q̄ ex breui ⁊ duab⁹ lōgis: vt athene. brach⁹ cū amphi. i. āphibrach⁹ qui breuē longā ⁊ breuē hz: vt amic⁹: ⁊ Anapestus q̄ duas hz breues ⁊ lōgā: vt dños. At quatuor syllabaꝝ pedes posuit sedecī. Peones q̄tuor. Peō p̄m⁹ ↄstat trocheo ⁊ pyrrichio: vt tpibus. Peō scd̄s iābo ⁊ pyrrichio: vt colonis. Peō terti⁹ pyrrichio ⁊ trocheo: vt redimit⁹. ⁊ peō q̄rtus pyrrichio ⁊ iābo vt celeritas. Posuit ⁊ epitritos totidē. Epitrit⁹ p̄m⁹ ex iābo ⁊ spōdeo fit: vt sacerdotes. Scd̄s ex trocheo ⁊ spōdeo: vt ↄditores. Terti⁹ ex spōdeo ⁊ iābo: vt discordie. Quartus ex spōdeo ⁊ trocheo: vt audiuist̄. Choriāb⁹ ex trocheo ⁊ iābo fit: vt nobilitas. Proceleumatic⁹ ex duob⁹ pyrrichijs: vt genua la. Iābū cū di. i. diiābū q̄ fit ex duob⁹ iābis. vt ꝓpinq̄tas. Spōdeū cū di. i. dispōdeū seu duplicē spōdeū: vt clamauerūt. Choreū cū di. i. dichoreū q̄ fit ex duobus choreis seu trocheis: vt cātilena. Antipest⁹ post sed̄t q̄ fit ex iābo ⁊ trocheo vt reducebat: ⁊ bis ionic⁹. Ionic⁹ eñ p̄m⁹ maiori fit ex pyrrichio ⁊ spōdeo: vt Diomedes. Ionic⁹ a minori q̄ ↄstat spōdeo ⁊ pyrrichio: vt Demacrit⁹. Nūc supest. Iactis his (vt ait) fundamētis q̄dā de carminis decoro p̄cepta largit̄: ⁊ sit p̄mu qd̄ icipit. est igit̄ metri laus istā snia. Carmē hexametrū apta pedū ↄnexitate: ⁊ varietate gaudet: qd̄ fiet si pes ptē ofonis nō terminabit: nisi forte l p̄mo seq̄nte p̄ētimemeri aut q̄rto q̄ntove locis. Exēplū de

¶ Longe pro breuibus.

Pro breuibus longas posuerunt sepē poete.
Pro longis contra correptas sepe dederunt.
Matri longa decem tulerunt fastidia menses.
Obstupui steteruntq̄ come: et vox faucibus hesit.
Post habita coluisse samo: hic illius arma.
Unius ob noxam ⁊ furias Aiacis oilei.
Ipsius ante oculos ingens a vertice pontus.
Cum subito assurgens fluctu nymbosus orion.
Egerimus nostri ⁊ nimium meminisse necesse est.
Hic tibi nomentum ⁊ gabios: vrbemq̄ fidenam.

¶ Breues pro longis.

Italiam fato profugus lauinaq̄ venit.
Exercet diana choros quam mille secute.
Troas relliquias danaum atq̄ immitis achilli:
Relligione patrum multos seruata per annos.

¶ Fratris Baptiste Mantuani Carmelite doctoris theologi de pedibus ⁊ illoꝝ speciebus: ⁊ de cudēdo omnigeno carmine ⁊ carminis varietate ac decoro precepta metrica lege coercita.

Hec mea non patulis mandes dictamina lector
Aurib⁹ exopto: firmo sz pectore cōde:
Arcta licet faciliq̄ fluāt e fomite: sit tu
Carmina cedrino: poscentia sculpier orbe
Condere decertes: ac Phebo dicere digna.
¶ Imprimis moneo pedib⁹ constare subactis
Aptius in numeris carmen proprijsq̄ referre
Sedibus agnoscas: immenso hec ordine quōdā
Dicta licet fuerint: paucis contentus abiro.
¶ Syllaba bina pedes bis ferē hēre gemellos.
Pyrrichi⁹ primus: Spōde⁹ post: tern⁹ Iamb⁹.
Pes citus insequitur: dictis adiunge trocheū.
¶ Syllabaz at vnde nouē dicodeposcere trinā
Inde pedes: tribrachus: post dactylus: amphimacerq̄:
Antibrach⁹: bachi⁹: brach⁹: āphi iūge molossū
Ut proprijs suberit: mansit anapestus eisdem.
¶ Syllaba q̄ varia constabit parte quaterna
Bis octo in pedibus potuit ināsisse. Peones
Quatuor: epitritos totidem: sumit Choriābum
Et proceleumaticum: cū di dum fertur iambū:
Cumq̄ illo spōdeus: chore⁹: post ordine firmo
His antipestus subsedit ⁊ Ionicus bis.
¶ Nūc superest iactis narrare cunabula ꝟsus
Principijs huiusq̄ simul narrare decorum.
1 a Est igitur metri laus vt pede terminet apto
Et magis hexametrum: variata ⁊ sede locētur
Membris ⁊ pente faciunt quandoq̄ relicto.
Hoc gressu primo: sed quarto claudere verbū
Ac quinto pedibus. totum ⁊ post sumere sensū

pmo loco sequēte pētimemeri. ꝓ gilianū illud. Lindm⁹ ortigiā ec. Exēplū scdi scʒ a q̄rto loco. illud eiusdē cū faciā vitula ꝓ frugib⁹ ipse venito. de q̄nto aūt. Quid ve dolēs regina deū tot voluere casus. Et ē pētimemeris qn vltima dictionis est quintum membrum metri: dando singulis ped.bus bina membra duorum temporum singula.

2 b Dactylus(vt notū est)Spōdeo immixta vicissiʒ
Tempora dum seruat vocē dat in aure sonorā
Temperat ꝛ cōtra Spōdeus dū proxima sumit
Huic loco: nec bina claudatur dictio terna aut
Mensura: summum nam ledunt talia vatem.
3 c Gaudeat heptimeri carmen commatib⁹ atq̄
Pētimeri ac poti⁹ geminus dū dactylus inter
Spōdeo seritur: preclara hec carmina reddūt
4 d Spondeus sub quinto lāguet me iudice passu
5 e Quinq̄ tamē pedib⁹ dū res expostulat aptis
Dactylus vt seritur splendens incedit ouanter
6 f Et stabiles totidem metris impone venustant
7 g Ast que complures nectit sententia versus:
Carminis aut partē capiens ornata sequentis
Reddit amena nimis doctorū carmina: vel dū
Suauis sed vehemens ordo fecere cathenam
Continuam: multa ac cōtingit carmina sensus
8 h Consensu ꝛ stabili que sunt multuʒ grauitatis
Sepius excipiunt: mantous pandit amintas
9 i Heroicum insurgit polisyllaba dictio finem
10 k Si tenet. Unius sonus est eucletica ni sit.
11 l Constet si quintus solo datus ordine. dicto
Pes fluit eximie carmen: polisyllaba usq̄
Tetra ve carminibus noscuntur cōgrua doctis
12 m ¶ Et si forte tuis ponantur carmina metris
Pentametra: in gemino claudes dicteria versu
Aut que bina ē: aut polisyllaba dictio claudet
13 n Nā male terna hʒ aut monosyllaba dictio finē
14 o Exornet geminus florens epitheton ouanter
Condere si cupias carmē doctum prius altro
Conueniat: fucum nimium ꝛ vitare memento
15 p Claude elegos quouis elegāti: epigrāmatū atq̄
Dictio quo mentis debes componere pondus
16 q Hec tibi dum carmen condetur: summa poesis
Det venias: tute has cōpescis idone⁹ amplius
17 r Casus principio gaude non fine vocandi
Quā magis in pedib⁹ vario sermone loquatur.
18 s Grandisonum forsan si vis componere carmen
Dactylus incipiat. Spondeus subsistat: eritq̄
Dulcius ac spondeus carmen cepisset ꝛ alter
19 t Quot prosa nos vetuit vocale sonare potenter
Unius assiduos concursus aut elementi.
Fortius a nobis semper vitare decorum est.
20 v Quin magis a longa tueamur origine verbi
Et condependens transponens deuia queq̄
Ad sumā fugias: docet hoc nos lingua pedestris
21 x Deniq̄(nam scelus est) finisq̄ exordia verbi
Haud rectū faciāt nomē prima atq̄ suprema
Sint eedem(facinus durū est) vt dorica castra
22 y Lege ac dum scritur etiam vitare pudicum est
Dictio dum calcem communem sumit inique.
Atq̄ ledominum: dum pentimeris fluit eque
Ut calx antiqui celebrarunt talia partes

¶ Dactyl⁹ vt notū est. dactylici pedes ꝟsuʒ(vt ait) sublevāt: sʒ alternis interiectis spōdeis tēperant: ꝛ ecōtra: sʒ illepid⁹ est ꝟsus ꝓsa intercisus ꝗ nimis orone succussans. ꝛ potissimū si secūd⁹ pes oronis ptē terminet. Qd fiet min⁹ idecore i tertio si i monosyllabā desinat: ꝛ dictiōes exigue sint: de interiectis spōdeis exēplū sit illud ꝟg. musa mihi causas. ꝛc. Exēplū de illepido i scdo pede ptē oronis terminēte. illud ē ꝟg. talis si fata nocte tulit terrasq̄ reliqt. exēplū d tertio illud ꝟgciē te. redde meis vicisti ꝛ dictum tēdere palmas. ¶ Gaudeat hepti meri. hoc tertio precepto dicit heptimemeri eē delectādū: et maxīe q spondeū iter duos dactylos suscipit. vt de pētimemeri diximus. Est aūt heptimemeris qn post tres pedes supest syllaba q est vltia dictiōis. vt illud ver. Arma virūq̄ cano troie ec. ¶ Spōde⁹ sub q̄nto. exēplū illud ꝟ. Tu ne ille eneas quē dardanio anchise. sed id mitigat q̄tiens snie grauitas aut lāguor loquētis idicat: vt d pmo ꝗ supra diximus. ꝛ illud eiusdē. Chara deū soboles magnū iouis incremētū. de scdo illud de sinone capto. Cōstitit atq̄ oculis phrygia agmina circūspexit. ꝛ illud hui⁹ authoris i buco. Sʒ qd Roma potens m'hi ꝓderit o syluane. ¶ Quinq̄ tn pedib⁹. vt illud ꝟ. At tuba terribilē sonitū ꝓcul ere canoro: nisi singuli pedes ex singlis dictiōib⁹ fiāt. vt illud. Femina ifallere falsaq̄ dicere qn cauebit. ¶ Et stabiles: vt i re graui: q̄le est illud ꝟ. hoc dicēs ferrū aduerso sub pectore cōdit. ¶ Ast q cōplures vel hoc ꝑcepto septimo ꝗ snia in ꝟsus sequētē ptē discurrēs: ꝛ mēbrū lapsuʒ faciēs plurimū hʒ iocūditatis: ꝛ maxīe si ꝑ multa carmina ptēdat snia: si ꝯtinuatiōe aut suauitate op⁹ sit vehemētia. vt i pnc. maro. i eñ. ille ego q quōdā ec. ¶ Cōsensu. i. q cōstāt absoluto cōsensu: vt ꝟ. illud. Tāte molis erat Rōanā ꝯdere gētē. ¶ Heroicū isurgit. vt ꝟg. Letalēq̄ sonū nec fallūt iussa superba. ¶ Uni⁹ son⁹ ē. ꝛ aliud nola monosyllaba. vt illud flacci. pturiēt mōtes nascet ridiculus mus. ꝛ illud risisset canis im ād⁹: ꝛ amica iratosus. ¶ Cōstet si q̄nt⁹. facilia sūt hec ꝛ exēplis plena. Et si forte. ita vt sensus ꝛ ꝯstructio ꝟsus pētametri nō depēdeat ad sequēs hexametrū: qd si fiat ꝑ ꝯma qd i fine pētametri apponit fit suspēsio: ꝛ illud q̄d ē carmē. ex. pedū voluerit ec. ¶ Hoc q bina est. de dissyllaba dictiōe sunt fere oia nasonis. de pētasyllabo: vt illud ꝓperti. Cōtactū nllis añ cupidinib⁹. ¶ Exornet binis. gaudēt carmia ꝓcipue elegiaca epithetis: ita vt ꝓoi pti⁹ substātiuū: ꝛ sequēti sequēs rñdeat: vt ē illud fausti. sepi⁹ in varias tracta ē snia ptes tantas fartinā tecta subiret opus. ¶ Claude elegos. elegi ꝛ epigrāmata gaudēt q̄uis elegāti snia claudi: i q fit toti⁹ ꝓpositi mod⁹. ¶ Nec tibi. poetice licētie: lʒ apd idoneos vt nemi cādidū corp⁹ suis locis decēter respōgāt breuib⁹ the nōdū ex iudicie aleā positorū opib⁹ desint. ¶ Casus pncipio vt ꝟg. Tityre tu patule. ec Tityre dū redeo ec. ꝛ flacci illud. Mecenas atauis edite regib⁹. ꝛ eiusdē. Quid fit mecenas. ¶ Grādisonū fluit dulci⁹ carmē qd a dactylo ꝛ spondeo q̄ ecōtrario icceptū ē neutrū lʒ sit dānabile. ¶ Qd. ꝓsa. vitādas admonet crebras ꝯcursiōes cuiusdē litere ꝛ syllabe assiduitatē dissonātiāq̄ ꝛ simulationē: ne fit q̄le est illud ꝟg. diuez inaccessos vbi solis filia lucos. Et illud. Inferuitur luctus ceeq̄ insula circes. Quin magis lōgā ꝟbos rū natura cōdepēdētiū trāspositionē: ꝛ sportuna hyperbata vitare nos monet. ¶ Deniq̄. vt illa ꝟg. Diue⁹ inaccessos ec. ꝛ Cic. illud. O fortunatā natam me consule romā. ¶ Lege ac. dic

est hoc.xxii. ꝓcepto est vitāda equoca: quā vltime syllabe essent cões: vt illō. Exiret mētes fraterras grata malicia e leonina pētimemeris e finis quoꝝ est alio: vt Alexā. grāmatici e āliquoꝝ pleraq; lz enī idē sit fere dicēdū de heptimemeri. vt est illō ꝟg. Laomedōtee sent. o grata gētis. Ad summā quoq; cādē ꝯtra metri leges erit cauendū est nobis: vt puta ne lōgā corripiam⁹: e ediuerso. Narrādi vt flac. i arte. Ordinis hec virt⁹ est e venus: aut ego fallor. Ut iam nūc dicat: iā nūc debētia dici. pleraq; differat e ꝑsens i tpā omittat. Solet em poete a fine aut saltē mediocrē exordiri. testes sunt tibi poetaꝝ sol e luna homer⁹ e maro. Inde soloismos. Appellatur soloismos Qui. i. viij. li. de oratore teste. q̄dā vt mixta varia linguarū oratio: vt si quis sublimia humilibus: vetera nouis e poetica vulgarib⁹ misceat. Ideo admonet (iuxta flac. in arte. in princi. vbi depingit sim. le monstrum) vt sit seruanda styli vniformitas e rerum verborumq; simmetria. Quod solet insulse. ineptam hoc precepto digressionem variationem incongruam dissonā metaphoram seu translationem temerariā vocum iunctionem e alia que flaccus fugienda admonet vitare nos debere dicit. dabitur enim (vt idem flaccus ait) licentia sumpta pudenter. Inde venustatis. Cultum omnem docet esse seruandum cum latinitatis integritate vitando tamen Quin. censore fucum nimium. Quin verbis. eligemus igitur verba nunc suauia nunc canora: prout sententia et res expostulabit. Fabulas. spargamus ait carmen figuris facilitate affectibusq; concinnabimus e fabulis e historiis rerumq; doctrina locupletabimus. At ediuerso. duriciē dicit nos debere vitare que sit si contortum est verbum et inuitum vocabulum conatum verborum. insuper etiam superfluitatem verborum e nouitatem ambiguitatem insuꝑ si amphibologiā pariat: vt illud phebi oraculum. Aio te eacida Romanos vincere posse. e superflua ornamēta e alia insuꝑ q̄ ad rē non faciunt. Personas. non esse delirandū ꝑsonarum e rerum decoro hoc preceptū nos instruit: e quid insequendū nob e sit. His iactis. visis his que ad metri confectionem sunt necessaria subdit e documēta quedā q̄ si obseruauerit iuuenis carmē decorū reddet. Aggredienur (ait) carmē leta intēsaq; cura antea si fieri poterit vel lectiūcula vel ꝯmemoratiōe sibi carminis excitati. Carmina enī (vt ait Naso) ꝓueniūt alo educta sereno. e superinsuꝑ intēta: qz carmē ꝑdere est (vt Iuuenalis ait) magne mētis op⁹ non de lodice parāda. Caue aūt dū cōsimile vis iuxta hoc ꝓceptū poema inseq in furta man. festa icidere. Urgeat e stylū. spōte enī fiūt carmina e ꝓueniunt ala deducta sereno. meminit e reliquorū flacc⁹ i sermonib⁹ q̄ de lucillo loquēs ait. e in versu faciēdo Sepe caput scaberet: v. nos e roderet vngues. Sepe stylū vertes iteꝝ q̄ digna relegi scriptur⁹. vn̄ persi. Nec pluteū cedit: nec demorsos sapit vngues. Sepi⁹ ac varie. Stylū flacco audiētes sepe nos vtere admonet e varia breuisq; cura inētia sp̄erē e singula diligēter examinare: e an lectiōe sint digna seuere cēsere: amicoꝝ insuꝑ nos errata iudicio examinare. paucis enī eē nos lectorib⁹ ꝯtētos: nec belle assentatores admitteē. ide persi⁹. Sz recte finēq; extremūq; ee recuso Euge tuū belle. Luxuriāe nimiuz: luxuriātia ꝯpescere: asperaq; leni: sare nos monet carentiaq; virtute tollere: iuxta illud flacci. Uir bon⁹ e prudēs versus reꝑhēdet inertes. Culpabit duros: incōptis al: net atrū Transuerso calamo signū ambitiosa recidet Ornamēta: parū claris lucē dare coget. Arguet ābigue dictū: mutāda notabit e c. caueatur e nimia precipitatio: vt idē Flaccus ait. Nōnūq; ꝓmat in annū mēbranis: enī subdit idē int⁹ positis delere licebit. Qd nō ediderīs si dd aūt (ait) verbis emisisti: liceat tibi viro facto id reuocare in tm

23 Ad summam queq; in metro contraria credis
24 Hec fuge: Narrādiq; prosaz tu sume decorum
25 Inde soloismos rerum non rectus acerius
Precipue rogito vitetur: e inde senisimum.
26 Quod solet insulse variari tetraq; inepta
Metaphora: e vocuz nō cōgrua fictio carmen
Damnant: ac flacco potis es parere poete:
27 Inde venustates fas est non dogmata rumpas
28 Quin verbis vtare nouis: nūc suauia fingas:
Nunc leuia: ac vt res exposcit iunge canora.
29 Fabellas versu pudeat nec fingere: narra
Histerias e facta ducum faciliq; feratur
Affectu: summuz hec pond⁹ de carmine sumit.
30 At ediuerso duros nisus nouitatem:
Verborūq; etyum vita: e (que max ima virtus)
Quod scribis palam (docuit Lactātius olim)
Dictio: e vt flaccus queq; ambitiosa relique;
Personas aut res versu cantato venuste.
Copia quo iterdū siccū genus: e modo pingue
Nūc breue dicēdi maturum: nūc leue e arocs:
Nūcq; citum capies vt vis modo sumito rectū
Hisq; characterib⁹ mediocre et nūc leue dem⁹
Carmen: e in tenui verbo sententiam adapta.
Nostra quoq; ad sūmā mēs artis scrinia seruet.
His iactis paulum carmen qd̄ floribus ornat
Phebo quod ve facit dignum lauroq; virēti.
Cum credo liceat quod tute isculpere dogma:
Hoc mādes memori atq; sequētia carmīa mēte
Leta tuum carmen totūq; ex viribus aucta
1 Tuta paret: simul atq; simul tu vise poema:
Quo tua materiam ꝓuisam carmina captēt.
2 Urgeat atq; stylum carmē qui cōdit: e vngues
Hic rodat ymos: scabat vltro verticis alta
Intendens operi: vatum velut alta furore
Condamnes rapti pluteum cedamus: et ipsum
3 Sepius ac varie mutatum corrige carmen.
Impleat e mentē breuis e succincta recusaq;
Materia: et tetricos paucos spato Catbones
An hec legi possint: cista aut claudetur opaca
4 Luxurians nimium compesce: ac asperius fac
Lene est quod carmen nulla e virtute subactū
Tollito precipitēt breuia e nec tēpora librum
Imbribus forsan siquid quod lima recens non
Ꝑuidit: tetrico emisisti forsitan vngue.
Ut mihi sic liceat cuiq; reuocare iuuentam.
5 Festinata tibi vis forsitan imbuet altam
Carminibus mētem Alcesti natumq; Lucilli:
Carmina dum cōdis sequere: e beti mala musa
Quam Stati⁹ memorat: nec te deterreat vsq;
Ipsa: sed vrsino si vis componere gestu
Tityrum imprimis qui pascua dixit e arua
Est tibi continuo dico me teste sequendus.

De carminum varietate.

1 Sappho qd̄ proprio dicens de noīe carmen
Condidit in pedibus primis fixisse trocheum
Bis binos sextisq̄ simul ferturq̄ secundo
In pede seu q̄rto spondeū: tunc dactylus sedes
Excipiet quartas: carmen sic terminat ipsum.
2 Mos tamen inualuit carmē de nomine adoni
Dictum post ternos sapphus ex ordine versus
Inseruit quarto: spondeū tūc dactylus anteit.
3 Altera cōposuit: rursus hec carmina sappho:
Hendeca cui pōd⁹ dat syllaba: et id q̄q̄ spōdeū
Trisq̄ choriambes post pyrrichiū capit apte
4 Pes stabilis primus post dactyl⁹: inde troche⁹
Terq̄ phaleutic⁹ que dat tibi carmina reddūt
5 Asclepidū spōdeus geminus choriābus et inde
6 Pyrrichius faciunt: illic nec deesse glicone
(Qd̄ spōdeus geminus fecere et dactyl⁹ inde
Conspicuum) carmen quarta de sede putato.
7 Dat tibi spōde⁹ pherecratica carmina: quē post
Dactylus insequit̄ stabilis pes: cōsequit̄ quē
8 Heroici versus calx vult donare phaliscum.
9 Alterum at alchaicum dat cū spōdeus iambū
Anteit cesuram geminus tum dactylus apte
Insequitur: flaccus sepe est hoc carmine fretus
10 Epitritus primū sequitur qui bischoriambus
11 Ac bachius formā dāt huius carminis altraz
Hoc Anacreontis dictum de nomine carmen.
12 (Qd̄ choriābus pes bachi⁹ donauit et) anteit
Archilocum ternus spōdeus vel dactylus atq̄
Dactylus est quartus (hoc de nomine carmen
Qui capiūt) carmen dāt ter bis iūge trocheū.
13 Pes citus in prima terna vel sede locatur.
Inscriturve illis spōdeus: sed semper iambus
In paribus geminis tunc est dimeter iambus.
14 Est aliud celeris dictum de voce trimetrum.
Archilochum carmen sedes sex fertur habere
Tunc loca bina tenetq̄ q̄rta ac sextave iāb⁹
Spōde⁹ sz reliq̄ aut cit⁹ aut tu quē cupis alter
15 Nomina ferme tenet hic hipponactius. hacq̄
Lege fuit primum qua stat stabilis nisi finem
Semper habet: pedibusq̄ simul cōstabit eisdē
16 Tetra cupis metrum forsan componere iābū
Spondeus sub pedib⁹ figatur nō parib⁹: vel
Pes cit⁹ hic paria expopat loca: comic⁹ apher
17 At Plautus tali sunt vsi carmine sepe.
Quatuor hic tibi dat dimeter ferme anapestos
18 Nola qui a picto sumit pede proxima versus.
Tetra tibi meterq̄ trocheus catalectic⁹ atq̄.
Archilocus pedib⁹ binis quater esse refertur.
Syllaba sola tñ remouetur: et in pedibus dat.
Hic stabilem ve trocheū reliquis spōdeū eūdē.
Hactenus hec metri sumuntur dogmata: sed et
Unius membri veteres dixere monolcon:
Dicolon ac bino variabitur ordine quod tri
Atq̄ colon dicunt: triplex genus optat: vt ode
In numero flacci constant hoc ordine fixe.

tinam: vt ego buccolica mea que adolescentia z sua deuoruauit. Quod ante eum Mart. fecerat vt testatur. Jam gradior (inquit) festinata prior decimi mihi cura libelli elapsum manib⁹ nunc reuocauit opus. Nota leges quedam: sed lima rasa recenti: pars noua maior erit: lector vtriq̄ faue. Fecerat et Cicero: qui totos academicos mutauit. priscia. quodq̄. idē et Fabi⁹ Quintilia. cum alijs multis fecisse dicuntur. Festinata. festinantiam nimiā in carmine nos parsi ui facere admonet: si cedro et Apolline digna componere volumus. Sed si furoris plurimum secunda nobis natura subministrauit illum sequemur: mox ad trutinam redituri laxis tunc habenis maiestati carminis intendentes Euripidis imitati maturitatem qui optimis poetas quā multis se glouari dicebat. At si mora nimia offendimur: omnino Maroniano .i. vrsino more summaq̄ diligentia carmen conficiemus.

Sappho. meminit hac parte certi generis carminis: et quo sunt singula construenda modo: constat autem Sapphicum trocheo spondeo dactylo et duob⁹ trocheis: vt iam satis terris niuis atq̄ dire.

Mos tñ inualuit. tāgit hic de adonico quod dactylo constat et spondeo: vt nubibus atris.

Altera cōposuit. de sapphico altero hēdecasyllabū tangit qd̄ spōdeo tribus choriambis et pyrricho cōstat: vt illud Hora. Nullā vare sacra vite prius seueris arborem.

Pes stabilis. phaleuticum constat spondeo dactylo et tribus trocheis. vt passer deliciū mee puelle.

Asclepiadum cōstat spondeo duob⁹ choriambis et pyrrichio: vt Flacci illud. Mecenas atauis edite regibus.

Ille nec deesse. gliconicum cui⁹ hic meminit: constat spōdeo et duobus dactylis: vt victorū genus optimum.

Dat tibi spondeus: et hoc pherecratium dicitur: quale est illud Flac. Grato pyrrha sub antro.

Heroici versus: vt illud Flacci. Aut ephesum bimarisve corinthi.

Alterum alchaicum. vt o matre pulchra filia pulchrior.

Epitritus. Alchaicum est secundum: vt Te deos oro sybarin cur properas amando.

Hoc anacreontis. Quale est illud Horatij. Lydia dic per omnes.

Archilocum: vt illud Horatij. Soluitur acris hyems grata vice veris et fauoni.

Pes citus: et vocatur dimetrum iambicū vt Jam lucis orto sydere.

Est aliud trimetrum iābicum archilochium: vt illud Mar. vir celtiberis nō tacēde gētibus. Nola ferme: et dicitur trimetrum iambicū hypponacticum: vt est illud Per. Nec fonte labra prolui caballino.

Tetra cupis. tetrametrum iambicum: vt est illud Teren. vos isthec intro auferte: abite: Sosia: et constat spondeo vel iambo in locis imparibus: in paribus vero iambo.

Quatuor hinc tibi. et dicitur dimetrum anapesticum: vt illud Sene. Turbine magno reo solicite.

Tetra tibi. dicitq̄ tetrametrum archilochium catalecticum quatuor metris et octo pedibus constat minus vna syllaba: habetq̄ in locis paribus trocheum in imparibus vero etiam spondeum: vt illud. Scande celi templa virgo digna tanto federe. Et hec sunt que pro horum carminum elucidatione iuuenibus danda putauimus.

Finis.

¶ I.V. Ad lectorem.

¶ Carmina hec que fratri Baptiste Mantuano poete insigni falso ascribi credimus: idcirco hic adiecimus ut opus ipsum nonnihil incrementi quod in rem tuam eum esset plus hactenus excusis haberet: que autem non satis emendata sunt: quam vacabit: quumque castigatius quam quo usi sumus exemplar nacti fuerimus: emendatiora reddemus: boni igitur equique consule candide lector: si que sint (complura enim esse nõ ambigimus) que tuis auribus nõ satisfaciãt.

¶ De pedibus. Ca. vij.

Pes quid sit. Pes est sublatio. Hucusque disputatum est a nobis de quantitate syllabarum: nunc vero consequens est ut de pedibus dicamus: qui quomodo syllabis constant: quo syllabe ex literis conficiuntur. Principio itaque ponitur pedis diffinitio ex Diomede sumpta. Pes inquit est sublatio ac positio: id est constat ex sublatione ac positione comprehensa spacio duarum aut amplius hoc est plurium syllabarum: quia ex una syllaba non potest esse pes etiam si longa sit sublatio namque et positio nõ in temporibus: sed in syllabis debet fieri. Addit quoque idem autor aliam diffinitionem iisdem pene verbis. Pes inquit est poetice dictionis duarum amplius ve syllabarum ex certa temporum observatione modus recipiens arsim et thesim: id est qui incipit elevatione et finitur positione: nam arsis grece interpretatur elevatio: thesis vero positio. Dicti sunt *Arsis et thesis quid sit.* autem pedes: quia quemadmodum nos pedibus ambulamus: ita et versus pedib⁹ incedũt ad quod videtur respexisse vergil. cum in. j. georgi. scripsit: ferte simul faunique pedẽ: dryadesque puelle. aut pedes dicti sunt: quia illis eo modo versus mensurant quo nos spacia pedib⁹ metiri consuevim⁹. Nã Aristo. autore: in quolibet genere quãtitatis est aliquid unũ quo reliqua metimur: et est minimũ in illo genere: quemadmodũ in numeris unitas: in vocib⁹ diesis: digit⁹: aut ulna: aut pes: aut passus: aut aliquid sile in quãtitate cõtinua. Hic igit trãslatũ est ut versum ita pedibus metiremur quemadmodũ arce cubiculi atrij *Pedis accidentia.* cenaculi: aut cuiuscumque alteri⁹ spatij lõgitudinẽ latitudinẽque. Accidũt aũt pedi sex. numer⁹ syl- *Numerus syllabarum.* labarum: tpa: sublatio et positio inter utramque proportio figura ordo. Syllabe in pede ut parũ debent esse due. ut pauloante diximus. Itaque pedis *Tempora.* *Sublatio.* *Positio.* *Proportio.* cuiusque syllabe aut sũt due: aut tres: aut quatuor: aut quinque: quamquam pedes qui sunt pluriũ quam triũ syllabarum composita sint: ut paulopost dicem⁹. Tpa in pede aut sunt duo: ut in pyrrichio: aut tria: ut in iambo et trocheo: aut quatuor: ut in spõdeo et dactylo: et eodem modo de reliquis. Sublatio sive arsis est qua pedis tpa in priori sua parte elevant: positio sive thesis qua pedis tpa in posteriori sua parte deprimunt. Nã cum pedis tpa in duas partes dividantur: prior arsi elevat: posterior thesi deprimitur. Proportio quoque accidit pedis partib⁹ illis inter se cõparatis. Est enim proportio cum duas quãtitates inter se cõparamus: et proportio itaque inter cuiusque pedis partes aut est equa: aut est dupla: aut est tripla: aut sesquialtera: aut sesquitertia. Equa divisio est quoties sublatio pedis in tẽporibus par est positioni: ut in pyrrhichio/ spondeo/ dactylo/ anapesto/ proceleumatico/ dispondeo/ cho- *Figura in pedibus.* riambo; horum enim arsis tm in se hz quãtũ et thesis. ¶ Dupla vero est quoties pedis sublatio duplo maior aut du- *Ordo.* plo minor quam positio: ut in trocheo iambo et duob⁹ ionicis: nã in trocheo arsis duo habet tpa: thesis vero unũ. ¶ Ecõ- *Duarum syllabarum pedes.* trario in iãbo arsis unũ tps habet: thesis vero duo. In ionico a maiori arsis duo habet tpa: thesis vero quatuor. Ecõtrario in ionico minori arsis quatuor habet tpa: thesis vero duo. Tripla vero est quoties sublatio triplo maior est quam positio: quod soli amphibraco cõtingit. Sesquialtera proportio est quoties arsis cõtinet tm tpa quãtũ et thesis: et ultra hoc illius dimidiũ: aut ecõtrario: ut in bacchio et amphimacro et quatuor peonibus qui pedes cũ tribus quinque cõstent: si cõparent tria sublationis ad duo positionis: aut ecõtrario sesquialtera proportio resultabit. Sesquitertia proportio est quoties arsis tot cõtinet tpa quot thesis: aut ecõtrario: et ultra hoc illius tertiã portẽ. ut in epitritis: que cũ sint tẽporũ septem si comparentur quatuor ad tria: fit proportio sesquitertia: quam greci epitritum vocant a qua et quatuor pedes epitriti sunt appellati. Figura etiã in pedibus reperit: quia alij sunt simplices: ut illi qui constant binis vel ternis syllabis: alij cõpositi: ut qui cõstant quaternis: aut quinis: aut plurib⁹ syllabis: nã ex duobus simplicib⁹ cõponantur: ut proceleumaticus: ex duob⁹ pyrrichijs choriambis ex choreo: et iambo pyrianapestus ex pyrrichio.

¶ Altera metrorum. constat divisio namque
Distropha post geminos redeunt ad pristina versus
Tristropha post ternos veniunt ad proxima versus:
Sed stropha cum tetra post quarta id carmina complent,
¶ A numero carmen variãtia nomina sumit:
Unam datque decem quod syllaba in hẽdeca fert.
Si duo bis quinque sit dictio syllaba iuncta:
Mẽsure et carmen dictũ de nomine habetur.
Metra tri que ternis: tetra sunt quatuor: atque
Pẽta tenet quinque ac hex que sex iussit iamb⁹
Qui celer ut geminas exoptat pes pede sedes.
¶ Syllaba et interdũ que desit nomina metro
Dat catalectici dicens de nomine: bine
Deficiunt: dictoque brachi cum nomine iunge.
Illa ve se vincat: superent vel in ordine plures.
Cum: cata. des hypercũz si sit hypermeter: illũ
Tũc versum superat: nec deficit ulla notato
Hunc fere iungẽdo primũ catata nois anteit.
¶ Sed lyricos nobis authores ptulit argos
Octo: qui proprio dicunt de nomine carmen.
Alcmana: Alceus: Bacchillides: Anacreonque:
Simonides: Ibicus; Stesichor⁹: hos sequit dux
Pindarus: est si quid credendũ Quintiliano:
Iũcta platoni sui docti rex quoque mascula sappho
Musarũ ut numerũ ter tres hoc ordie seruẽt.
Sed Lacij cithare doctores tres ait esse
Idem author. Basusnam cesius: ac peramen⁹
Valerius cunctos superabit Flacchus: et illum
In cunctis sequitor: si tali carmine versus
Condere decertesque chely conducere cantum.

¶ De pedibus qui syllabis cõstant. Cap. vij.

¶ Epitome.

¶ Cũ ex syllabis constant pedes: et ex illis carmẽ: hoc capite de pedibus meminit: deque illorum diversis speciebus; singque quot sub qualibet specie pedes: et qui.

Pes est sublatio ac positio duarũ amplius ve syllabarum spacio comprehensa.

pyrrichio et anapesto. Ordo interea accidit pedibus. quoniam in versu alijs in locis et regionibus disponuntur: vt in sapphicho trocheus in primo loco: spondeus in secundo: dactylus in tertio: trocheus in quarto: ⁊ iterū trocheus in quinto: ⁊ eodem modo de reliquis quemadmodum capite in sequenti differemus. Pedes qui duabus syllabis ɔstāt quot sunt.

Duarum igitur syllabarū pedes quatuor tātū sunt.

Pyrrichius duabus syllabis breuibꝰ cōstat. vt deus furor amat.

Spondeus constat duabus syllabis longis: vt montes gentes audi.

Jambus constat ex breui ⁊ longa: vt dies.

Trocheus constat ex longa ⁊ breui. vt sanguis.

¶ Trium syllabarū pedes sunt octo tantum.

Tribrachus ex tribus breuibꝰ vt dominus.

Dactylus ex longa ⁊ duabus breuibus: vt tempora.

Anapestus: ex duabꝰ breuibus ⁊ lōga: vt dominos.

¶ An. Duarū igit̄ syllabarū q̄m diximꝰ nūerꝰ syllabarū pedi accidere atq̄ eē duas aut tres. aut q̄tuor aut deinceps. Primo ponit pedes q̄ duabꝰ syllabis ɔstāt: sūt eīm q̄tuor: q̄ nūerꝰ ex eo colligit̄ qꝺ aut vtraq̄ ē breuis: ⁊ ē pyrrichiꝰ aut vtraq̄ lōga ⁊ ē spōdeꝰ aut p̄ma breuis ⁊ altera lōga: ⁊ ē iābꝰ aut ediuerso p̄ma lōga ⁊ altera breuis ⁊ est trocheꝰ. ¶ Pyrrichiꝰ itaq̄ ɔstat duabꝰ syllabis breuibꝰ totidēq̄ tēpibꝰ vt deꝰ furor amat docet. Hic a grecis dibrachꝰ appellat̄ q̄ duas syllabas hꝫ breues: dicit̄ ēt periābꝰ ⁊ egeō. Pyrrichiꝰ vt autor est Diome. dictꝰ est a pyrrichia saltatiōe: vel a Pyrrho Achillis filio: a quo metrū pyrrichiū est cognominatū. alij a ɔcitatiōe q̄dā ignea q̄ mouet̄ pyrrichiū appellatū esse dicunt. Spōdeꝰ pyrrichio ɔtrariꝰ ɔstat ex duabꝰ syllabis lōgis ⁊ quatuor tpibꝰ vt mōtes heros audis: dictꝰ vt autor est Diome. qꝺ i tēplis hoc pede q̄dā carmina spōdētes hoc ē libātes decātabāt: spōde eīm libamētū interp̄tat̄: numa pōpilius vt idē autor idt rei diuine deditꝰ hūc pedē pōtificiū appellauit. ¶ Jābus cōstat ex prima breui ⁊ secūda lōga tēporū triū. vt dies amas doces: dictꝰ vt Diomedes ait a iābizin hoc est maledicēdo: est eīm pes versibus maledicis aptissimꝰ: vel a iābe celei ⁊ menaline vxoris famula q̄ cererē dū p̄serpinā q̄reret ad eos delatā maledict' insectata est. Hūc pedē apuli a Dauno duce suo dauniū appellarūt. ¶ Alij gradalē martiq̄ gradiuo sacrū: qꝺ gradarie pugne huiꝰ effectu mouerent̄. De quo īdt Hora. in poe. syllaba lōga breui subiecta vocat̄ iābus pes citus. vnde etiā trimetris accedere iussit. ¶ Trocheꝰ q̄ ⁊ choreꝰ cognominat̄ iābo cōtrariꝰ ɔstat ex prima lōga ⁊ scd̄a breui triū tēporū: vt sanguis the audit: dictꝰ est autē a trochin hoc est currēdo vel a trocho. i. rota. q̄ in versu rotatim volubiliter fluit. Hūc a Mercurio repertū ferūt. Arūci p̄o Italie populi hūc pedē rutulū a rutulis italie populis appellarūt. ¶ Triū syllabarū pedes octo sunt. aut eīm oēs tres sūt breues: ⁊ appellat̄ tribrachꝰ: aut prima ē lōga ⁊ due breues vocaturq̄ dactylus: aut p̄me due breues ⁊ tertia lōga ⁊ vocat̄ anapestus: aut prima breuis ⁊ due lōge: vocaturq̄ bacchiꝰ aut prima ⁊ scd̄a lōga ⁊ tertia breuis ⁊ vocatur antibachiꝰ aut p̄ma lōga: scd̄a breuis ⁊ tertia rursus lōga ⁊ vocat̄ amphimacer: aut ecōtrario prima breuis ⁊ scd̄a lōga ⁊ tertia iterū breuis ⁊ vocat̄ amphibrachꝰ: aut oēs tres sunt longe ⁊ vocat̄ molossus. ¶ Tribrachus igit̄ cōstat ex tribꝰ syllabis breuibꝰ totidemq̄ tēporibꝰ vt dn̄s: anima legimꝰ: dictus est autē tribrachus quasi tribreuis: q̄m tres syllabas habet breues. Dactylus cōstat ex prima longa ⁊ duabꝰ breuibꝰ quatuorq̄ tēporibꝰ vt tēpora corpora audiet. Appellatꝰ ē aūt dactylus a tactu digitorū qui p̄ter pollicē ternis internodijs siue articulis cōstāt: grece nāq̄ dactylus latine digitꝰ est. Uel dictus est: vt alij putāt ab ideis dactylis crete populis qui iouē infantē in ida sylua crete educarūt: atq̄ huiꝰ pedis rithmica cōpositione ⁊ tympanorū atq̄ eris tinnitus vagitū pueri occultauerūt. ¶ Anapestus dactylo cōtrarius constat ex prima ⁊ scd̄a breuibꝰ ⁊ tertia lōga quatuorq̄ temporibus: vt dominos: animos: docui. Dicit̄ anapestus ab anapin hoc est repercutiēdo. q̄ sono reciproco recurrēdo dactylū repercutit vnde a grecis antidactylus est cognominatꝰ. Jambus. Trocheus. Trium syllabarū pedes. Tribrachꝰ Pyrrichiꝰ. Spondeus

Bacchius ex breui ⁊ duabus longis. vt athene.

Antibacchius ex primis duabus longis ⁊ breui constat: vt natura.

Amphimacer ex prima ⁊ vltima lōgis ⁊ media breui vt aureos.

Amphibrachus ex prima ⁊ vltima breuibus ⁊ media longa: vt amoris.

Molossus ex tribus longis: vt eneas.

¶ Quatuor syllabarum pedes sunt sexdecim:

Proceleumaticus qui constat duobus pyrrichijs vt arietis: abiecte.

¶ An. Bacchiꝰ ɔstat ex p̄ma breui ⁊ reliq̄s duabꝰ lōgis tpibusq̄ q̄nq̄ vt athene sacerdos amaui: dictꝰ baccꝰ q̄ bacchātibꝰ dithyrābi hoc pede ɔpositi cōueniebāt. ¶ Antibacchiꝰ bacchio cōtrariꝰ ɔstat p̄mis duabꝰ lōgis ⁊ tertia breui: tpibusq̄ quinq̄: vt natura fortuna audiret dictꝰ ab anti: qꝺ est ɔ ⁊ bacchiꝰ: q̄ vt diximꝰ bacchio est cōtrariꝰ: vñ ab alijs palimbacchiꝰ ē appellatus q̄ palin grece rursus siue ecōtrario interp̄tatur. Hūc pedē alij latinū: alij saturnum appellarunt. ¶ Amphimacer constat ex prima lōga ⁊ secūda breui: ⁊ tertia iterum longa: temporibusq̄ quinq̄: vt aureos demones audiunt: appellatus est autē ab amphi quod est circum et macros lōgos: quia syllaba breuis vtrinq̄ duabus longis clauditur: hic quoq̄ pes creticus ē appellatꝰ q̄ cretes saltādo eiꝰ rithmica cōpositiōe vtebāt. ¶ Amphibrachꝰ syllabarū ordine superiores cōtrarius constat prima breui secūda longa: ⁊ tertia rursus breui: quatuorq̄ tēporibus: vt amoris carina amauit dictus ab amphi: cir cum ⁊ brachis breuis: quia syllaba longa duabꝰ vndiq̄ breuibus continetur: hunc alij scholium appellabāt: quod scholio que erat cithare species cōueniebat. ¶ Molossus constat ex tribus lōgis ⁊ temporibusq̄ sex. vt Eneas Anchises audiui. dictus quia molossi hoc est epirote ad bellum procedentes huius pedis modulata compositione vtebantur. Hippius quoq̄ dictus est hic pes: quia equestri pugne cōueniebat: hippos enim equus interpretatur. Quatuor syllabarum pedes sunt sexdecim: aut enim omnes quatuor sunt breues: ⁊ vocatur proceleumaticus: aut omnes quatuor sunt longe ⁊ vocatur dispōdeus ⁊c. Sed quēadmodū supra diximus quatuor atq̄ amplius syllabarū pedes ex duarū aut triū syllabarū pedibꝰ cōponuntur: itaq̄ maior illorū pars ab illorū cōiugatione nomina sortiūtur. ¶ Proceleumaticus igitur pes ex duobus pyrrichijs cōficit̄: estq̄ tēporū quatuor vt arietes: pariete: abiete: tenuis. Sed est animaduertēdum id qꝺ etiā Seruius notauit in illud. Uer. j. geor. Tenuia nec lane per celū vellera ferri. Proceleumaticꝰ inquit est pro dactylo: quam rem quotienscunq̄ facit Uergi. seruat locū syneresi: vt in buco. Tityre pascētes a flumine reijce capellas. ⁊. in. ij. eneidos. sectaq̄ intexunt abiete costas. ⁊ in eodem. labat ariete crebro. ⁊ iterum in eodem. Herent pa- Amphimacer q̄ et creticus. Molossus. Pedes quadrissyllabi sexdecim. Proceleumaticus

rietibus scele. ⁊ in quinto. Genua labāt vastos quatit eger anhelitus artus. vnde in re:iee capellas ex duab⁹ vocalib⁹ et conficit̄ longa: itaqꝫ erit dactylus in abiete: ariete: pariete: quoniā i ⁊ e in vna syllabā lōgā coalescūt: cōsiciturqꝫ amphibrachus q̄ positione tantū syllabarū a dactylo differt. Dict⁹ est autē proceleumaticus. hic pes vt ait Valeri. a proceleno hoc est hortor: q̄r ij qui se ad aliquod opus faciendum: siue molem impellendam vel attollendā hortantur: hoc pede ob nimiā celeritatē syllabarū vtūtur. vnde Mar. lentos tingitis ad celeuma remos. ⁊ Hiero. in epi. quadā ad heliodorū: quoniā e scopulis enauigauit oratio: iā epilogi celeuma cantandum est. sic enī appellat̄ cātus ille nauticus quo proreta remiges hortat̄ vt simul ⁊ quasi vno ictu siue impulsu remorum incumbentes nauē impellāt. ¶ Dispondeus cōstat ex duobus spondeis hoc est ex quatuor syllabis longis tēporibusqꝫ octo: vt oratores mecenates audiuissent: dict⁹ est autē dispōdeus a dis q̄d est bis: ⁊ sponde⁹: q̄r ex duobus spondeis compositus est. ¶ Dichoreus cōstat ex duob⁹ choreis siue trocheis hoc est ex prima longa: secunda breui: tertia lōga: quarta breui: temporibus sex. vt cantilena: audiemus: dimicare: appellatusqꝫ est dichore⁹ siue ditrocheus q̄d ex duobus choreis siue trocheis cōponitur a quibusdā etiā catatrocheus dicit̄. Dyiambus superiori cōtrarius constat ex duobus iambis: hoc est prima breui secūda lōga. tertia breui: quarta lōga: temporibusqꝫ sex: vt ꝓpinquitas: propagines: amauerant: dictus est aūt quoniā ex duobus iambis componitur. ¶ Choriābus cōstat ex choreo hoc est trocheo ⁊ iambo. i. prima lōga: scd̄a breui: tertia breui: ⁊ quarta longa: tēporibusqꝫ sex: vt nobilitas: armipotens: audierā: dictus quoniā ex choreo ⁊ iambo cōstat. ¶ Antipastus superiori cōtrarius constat ex iambo ⁊ trocheo: hoc est ex prima breui: secūda lōga: tertia longa: ⁊ quarta breui: tēporibusqꝫ sex vt medullina: salernin⁹ legebamus: dictus antipastus ab anti contra. ¶ Peones quatuor sunt: cōstātqꝫ singuli tēporibus quinis: syllabis quatuor: sed tribus breuib⁹ ⁊ vna longa: que si primo loco ponat̄ erit peon primus: q̄ cōponit̄ ex trocheo ⁊ pyrrichio: vt tēporibus: corporibus legeritis. Si syllaba longa secūdo loco ponat̄: erit peon secūdus qui cōstat ex iābo ⁊ pyrrichio: vt colōia: amaueris. Si syllaba lōga ponat̄ i tertio loco erit peon. tertius. qui constat ex pyrrichio ⁊ trocheo: vt catamitus: legeremus. Si syllaba longa ponatur in quarto loco erit peon quartus qui cōstat ex pyrrichio ⁊ iābo vt facilitas: docuerat. Dicti sūt aūt peones a peonib⁹ populis. q̄ forte illis pedib⁹ i carmine vtebāt. ¶ Anto. Epitriti pedes qui ⁊ hippij appelāt̄ q̄tuor sunt: cōstātqꝫ singuli tpib⁹ septenis syllabis q̄tuor. s; trib⁹ lōgis ⁊ vna breui: q̄ si p̄mo loco ponat̄: erit epitritus primus: q̄ componit̄ ex iābo ⁊ spōdeo vt sacerdotes: amauerint. Si syllaba breuis ponat̄ in secūdo loco: erit epitritus primus: qui cōponitur ex trocheo ⁊ spondeo: vt cōditores audierunt. Si syllaba breuis ponatur in tertio loco erit epitritus terti⁹: q̄ cōponit̄ ex spōdeo ⁊ iābo: vt discordie audierāt. Si syllaba breuis ponat̄ i q̄rto loco: erit epitrit⁹ quart⁹ q̄ ꝯponit̄ ex spondeo ⁊ trocheo: vt oratores audiuistis. Dicti sunt autem epitriti vt diximus: quia arsis ⁊ thesis horum pedū in epitrita hoc est sesquitertia proportione sunt. ¶ Ionici pedes duo sunt. cōstātqꝫ singuli tēporibus senis ⁊ quatuor syllabis duab⁹ lōgis totidēqꝫ breuibus: q̄d si due syllabe breues precedāt: totidemqꝫ longe sequant̄: erit ionic⁹ a maiori: qui componit̄ ex pyrrichio ⁊ spōdeo: vt Diomedes docuissent. Si ꝟo due syllabe longe precedāt: totidēqꝫ breues sequātur: erit ionicus a maiori: qui componitur ex spondeo ⁊ pyrrichio vt demetrius audiuerat: dicti q̄d iones in carminibus eo pede vtebantur. Sunt enim quinqꝫ syllabarū pedes ex simplicibus quoqꝫ compositi numero triginta duo: vt orchius ex pyrrichio ⁊ tribrachio hoc est ex quinqꝫ syllabis breuibus. Periamb⁹ ex trocheo ⁊ tribracho hoc est ex longa ⁊ quatuor breuibus: ⁊ reliqui de quibus Diomedes differuit: qui ad rationem pedum simpliciū reducendi sunt: ⁊ raro apud autores nominant̄: preterqꝫ q̄d dochini crebra fit apud oratores mentio. Constat autē dochin⁹ ex bachio ⁊ iambo. De quo Ruffinus. rhetoricas pulcher structuras dochinus ornat: principiū bachius erit ꝓcludet iambus. Atqꝫ idem iterum. Syllaba prima breuis cum syllaba longa secunda tertia longa breuis quarta ꝓducat quinta. Fit etiā hic pes ex iambo ⁊ cretico siue amphimacro. de quo idem Ruffinus. primus iambus erit cum finem creticus explet: prima breuis lōgeqꝫ due breuis vltima longa: exemplumqꝫ artus dabit respublica vobis: quā Cicero casu genitiuo ponere gaudet.

Proceleumaticus vnde dicatur.

Dispondeus

Dichoreus

Dyiambus

Choriābus

Antipast⁹.

Peon quadrup̄lex.

Epitriti pedes q̄ et hyppij appellātur sunt q̄tuor:

Ionici pedes sunt duo.

Pedes qnqꝫ syllabarū. xxxij. Diome.

Dispondeus ex duobus spondeis: vt oratores.
Dichoreus ex duobus choreis: vt cantilena.
Dyiambus ex duobus iambis: vt propinquitas.
Choriambus ex choreo et spondeo: vt nobilitas.
Antipastus ex iambo et trocheo: vt medullina.
Peon primus ex choreo et pyrrichio: vt temporib⁹.
Peon secundus ex iambo et pyrrichio: vt colonia.
Peon tertius ex pyrrichio et trocheo vt catamitus.
Peon quartus ex pyrrichio et iambo: vt celeritas.

Epitritus primus ex iambo ⁊ spōdeo: vt sacerdotes
Epitritus secūdus ex trocheo ⁊ iambo: vt cōditores.
Epitritus tertius ex spondeo ⁊ iambo: vt discordie.
Epitrit⁹ quart⁹ ex spondeo ⁊ trocheo: vt audiuistis.
Ionic⁹ a maiori ex pyrrichio ⁊ spōdeo: vt diomedes.
Ionicus a maiori ex spōdeo et pyrrichio vt demetri⁹

¶ De metris. Cap. viij.

Metrū q̄d sit.

Uersus q̄d sit.

Metrū ē pedū. quēadmodū pedes ex syllabis cōstat: ita metra ex pedibus cōsticiunt̄. Primo igit̄ ponit metri diffinitionem ꝑ Diomede sumptā dicēs q̄ metrū ē iūctura pedū finita nūero ⁊ mō. Metrū grece ōr q̄ interpretatur mēsura. Latine ꝟo versus siue carmē poti⁹ ōr. Est autē ꝟsus vt idē Diomedes dixit: legitima partiū dispō et pedū apta copulatio cōsonanti specie metricā exhibēs regulā: ac si dicat: metrū cōstat partib⁹ orōnis legitie dispositis quarū syllabas metiunt̄ pedes: vn̄ resultat cōsonātia ⁊ q̄dā carminis volubilitas. Dictus est autē ꝟsus aut a vertēdo: q̄d tā diu ꝟtitur quoad recte cōstituat̄ dicēte Hora. in poe. et

Horatius.

¶ De metris. ¶ Cap. viij.

¶ Epitome.

Ex pedibus dixi proxime constare metrum: at quod sint huius genera ⁊ cuiusqꝫ forma: hic edocetur puer: et quot conficet quodqꝫ syllabis ⁊ pedibus.

Metrū est pedū iūctura nūero modoqꝫ finita: denotat̄ aūt aut ab autorib⁹: vt alcaicū: archilochium/hypponaticū. Aut a materia: vt heroicū: elegiacū: tragicū cū a pede frequentiori vt iambicū: trocbaicū: dactylū.

male formatos incudi reddere versus. vel ab eo potius qđ uno versu finito ad principiū sequentis reuertitur: tractūqȝ videtur a sulco qui ex eo versus dr: vt apud Uer. in. iij. geor. ille etiā seras in versum distulit vlmos. Uersus etiā teste Uerrone in. j. de re rustica: erat terre spaciū centū pedes quoquo versus quadratū. Carmē dicitur a canendo qđ tū vnum tantū versum significat: vt apud Uer. iij. en. Rē carmine signo: subiecit vnū tm̄ versuz: eneas hec de danais victoribus arma subaudi posuit. aliqñ totū poema siue opus versib⁹ cōpositū carmē appellatur: vt tota eneis Uer. metamorphosis ouidij: pharsalia Luc. Sed cū vnic⁹ versus est monostichū dr: cū duo versus: distichū: cū quatuor tetrastichū: cū pro versus dimidiū hemistichiū dr. Metra igit siue carmina: siue versus aut denotant ab authoribus: vt alcaicū ab alceo poeta mit. lenco: aut archilochiū ab archilocho: aut hipponacticū ab hipponacte: aut pindaricū a pindaro: aut anacreontiū ab anacreonte: aut asclepiadeū ab asclepiade: aut bacchilidiū a bacchilide: aut alcmaniū ab alcmane: aut stesichoriū a stesichoro: aut ibiciū ab ibico: aut sapphicū a sappho: aut hōericū ab homero. Aut a materia vt heroicū quo heroū res geste cū laude scribunt. Tragicū quo heroū fortuna in aduersis. Elegiacū: quo res flebiles quales sunt amatorū et mortuorū. Buccolicū quo res pastorice. Georgicū quo res rustice canūtur. Lyricū quo in materia diuersa ad lyrā canebat. ¶ Satyricū quo vitia hoiu taxant: cui rndet apud grecos comedia prisca. ¶ Jābicū quo maledicimus et inuehimur in aliquē. Nā comedia noua est qua res atqȝ persone humiles cōprehendūtur. Est aūt et hec multiplex quia aut est togata: que habet argumentū latinū: aut palliata: que habet argumentū grecū: aut pretextata in quā eorū persone que pretexte toge vsum habēt inducuntur: aut attellane in qua introducte psone iocis quibusdā lasciuis se lacessebant: planipedes: in quo mimi inducebantur. Aut a pede frequētiori a quo nouem metrorum genera denominātur: iambicum. trochaicum: dactylicū: anapesticū: choriambicum: peonicū: ionicum a maiori: ionicum a minori: antipasticū. Sed nos illa tantū in quolibet genere degustabimus que sunt magis in vsu apud authores: curiosos vero ad Seruium: Diomedem: Theodolumqȝ remittimus: et siqui sunt qui hac de re copiosius scripserant.

Uergil.

Metra carmina siue versus vnde nominent.

Aut a numero pedum: vt hexametruz: pētametrū: tetrametrū. Aut a numero syllabarum: vt endecasyllabum: duodecasyllabum.

Preterea aut deficit vna syllaba: et dr catalecticus: aut deficit duab⁹: et dr brachicatalectic⁹: aut abundat syllaba: aut plurib⁹: et dr hypercatalectic⁹: siue hypermeter: aut neqȝ abundat: neqȝ deficit: et dr acatalecticus.

Constat preterea carmen vnico genere versus: appellaturqȝ monocolō: vt eneis Uergil. aut duplici genere versus: appellaturqȝ dicolon.

Preterea carmē aut est distrophō: hoc est cū tertius versus primo similis est: quartus scdo: vt in carmine elego qđ ex distichis cōstat: aut catastrophō: cū quartus versus silis est primo: quint⁹ scdo: sext⁹ tertio: vt apud Prudētiū i pfatiōe cathemeriō: aut tetrastrophō cū quint⁹ primo scdo: sext⁹ tertio septimus quarto octauus siles sūt: vt i carmie sapphico: qđ p tetrastica dirigit.

Hexametrū igit carmē: qđ etiā heroicū appellatur cōstat dactylo et spondeo indifferenter: nisi quia in quinta regione frequētior est dactylus: in sexta spōdeus: vt arma virumqȝ cano troie qui primus ab oris.

¶ Ant. Aut a nūero pedū: vt hexametrū qđ sex hȝ pedes dactylos siue spōdeos indifferēter: pētametrū qđ quinqȝ: tetrametū qđ quatuor: vt in iābico octonario: in quo duo pedes p vno ɔputant: trimetrū qđ tres: vt i iābico senario: dimetruz qđ duos: vt i iābico quaternario: aut a nūero syllabarū: vt endecasyllabū qđ syllabas vndecim ɔtinet: quale ē phaleuticū et sapphicū. pētasyllabū quale ē adonicū aut heptasyllabū: quale est gliconicū. ¶ Preterea aut deficit. aliud psupponit documētū qđ versus aut deficit vna syllaba: et dr catalectic⁹: aut duab⁹. et de quib⁹ in quolibet genere vbi opus fuerit singulatim dicem⁹. ¶ Cōstat preterea carmē. dicit quēadmodū iter se superiora versuū gnā iunguntur. Nā et si ex quolibet simplici gne versus poema cōfici pōt: inueniunt tū apud authores aliqñ permixta: nō quidē olim passim sed quādā cū aliquib⁹. ¶ Itaqȝ carmē qđ vnico genere versus ɔponit: monocolō. i. vnimēbre dr: quale est heroicū: vt Uer. eñ. bucolica et geor. eiu⁹dē oui. met. et phaleuticū: vt cōplura Catulli atqȝ Marti. epigrāmata: aut est dicolon. i. bimēbre: hoc est duplici gne versus ɔstās: quale ē carmē elegū i quo versus pēthameter hexametro subijcitur: et sapphica ɔmixta adonicis: aut est tricolō. i. trimēbre: hoc est triplici gne versus cōpositū qua figura sunt cōplures ode apud hor. qualis ē illa apud eundē in primo li. carmi. cui⁹ initiū est. quis multa gracilis te puer i rosa. Perfusus liquidis vrget odorib⁹: grato pyrrha sub antro: cui flauā religas comā. Cōstat eni duob⁹ asclepiadeis et tertio pherecratio: et quarto gliconico. Preterea carmē aut ē distrophon: hoc ē post duos pedes ɔuersionē habēs ad primū: dis eni bis interpretat: et strophe ɔuersio. Aut tetrastrophuz hoc est cū post quatuor pedes i orbē fit redit⁹ ad primū qđ tetra quatuor interptat: et strophos vt diximus est ɔuersio: exempla vtriusqȝ gnis passim reperies. Hexametrū igit carmē. Principio

Monocolō carmen qđ dicatur.

Dicolon.

Tricolon.

Carmē qđ dicatur distrophon.

igitur de versu hexametro disserit: hexameter dr quia sex pedib⁹ ɔstat: heroicū a materia: quia vt diximus hoc gne carminis res geste heroū describi maxime consueuerūt: vt a Uergilio Enee: a Lucano Cesaris et Pōpeij. a Ualerio Flacco argonautarū. a Syllio italico Romanorū. dicēte Horatio in poetria. res geste regūqȝ ducūqȝ et tristia bella carmine quo scribi possent mōstrauit Homerus. Homerus nāqȝ iliada atqȝ odisseā hoc versu scripsit: vn̄ et homeric⁹ a quibusdā appellat. Sed deinde receptū est vt alie quoqȝ res hoc ēt gne carminis describerent: vt a Lucilio: Horatio: Persio: et Juuenale satyre: a Lucretio natura rerū: a Manlio astronomica: a Uergilio bucolica et georgica: ab Ouidio metamorphosis. ¶ Dicit etiā hic versus pythi⁹ hoc est apolline⁹: quoniā apollo pythi⁹ pythone sagittis confecto sic appellatus eo versus genere per syllabas responsa dare cōsueuit: atqȝ vt author est Eusebi⁹: phānothemone prima ex numero sibyllarū hexametris versibus futura cecinit. Appellatur et spōdaicus: quia i omnibus aut plerisqȝ locis spondeū habere potest potius: vt Diomedes autor est eius initiū a spōdeis cosistit. Nā vt ait cum apollo in vltionem latone matris pythona serpētē necasset: incole carmen sex spōdeis fecerunt: qđ deinde soluta spondei posteriori syllaba manente eadē quantitate dactylum recipit. Priscianus ecōtrario dactylicū appellat: quia dactylis aut spondeis qui in dactylos soluuntur constat. Epicus quoqȝ appellatur: atqȝ ipsuz poema quod eo versu describitur epos. Est autem epos carmen quo res diuine humane atqȝ heroice cōtinētur: quod apud latinos primus omnium Liuius andronicus scripsit. Hexameter itaqȝ versus qui et senarius dici pōt ɔstat dacty-

Hexametrū carmē quid sit.

Pythium carmen.

Epos carmen.

Spondeus qñ possit in quinto loco hexametri poni.

lo vel spondeo indifferenter:nisi qn̄ in quinto loco frequētior est dactyl⁹:vbi etiā nōnunq̄ reperit spōde⁹:vt apd Uer.in buc. Chara deū soboles magnū iouis incrementū.& i.iij.eñ.cornua velatarū obuertim⁹ antēnarū.& alio lo co.aut leues ocreas lēto ducūt argento. In sexto dz loco fere semꝑ est spōdeus nisi in quibusdā ꝟsib⁹ hypermetris hoc est superabūdātibus:quā redundantiā recipiūt ꝟsus qui sequūtur a vocali incipiētes facta ecthlipsi:aut sinalepha. Itaq; vitiū qđ erat in fine versus cōtinuatio sequētis emēdat.Uer.ij.geor. Inseritur vero ex fetu nucis arbutus horrida.vbi i sexto loco est dactyl⁹:sed exterit vltima syllaba:qꝛ sequit ꝟsus icipiēs a vocali:& steriles platani malos gessere valētes. Idē in eodem in sexto loco antibachiuz siue molossum posuit dicens:aut dulcis musti Uulcano decoqt humorē:sed dispūgit syllaba finalis:qꝛ sequit ꝟsus a vocali incipiēs:aut folijs vndā tepidi despumat aheni. Reperit etiā dactyl⁹ in sexto loco:sed due syllabe breues resoluunt in vnā longaz:efficiturq; spōde⁹.ꝟ.in buc. Nec tm̄ rhode miratur & ismarus orphea. Idē.i.eñ. Atria depēdēt lichni laquearib⁹ aureis. Itaq; versus hexametri summa cōstat quatuor & viginti tēpibus:cū dactyli & spondei quaterna habeāt tpa. Nā qđ qdā dixerūt posse in fine recipere trocheū cū de vltimis syllabis agerem⁹ explosū est:qꝛ vt dixim⁹ apud poetas vltima syllaba versus.& apud oratores vltima clausule indifferens est:atq; vt ratio carminis exigit:aut ꝓ sic lōga ꝓ breui:& breuis pro longa ponitur. Qđ etiā in pēthemimeri plerūq;:in heptimemeri nōnūq̄:in semipēthemimeri sed raro reperitur:vt statim dicem⁹:sed excusatur vitiū qm̄ silētiū illō qđ fit i cesura supplet tps q̄ syllaba breuis erat minor. Recipit quoq; versus hexameter alios pedes nō earūdem syllabarū sz eorūdē tēpoꝝ vt proceleumaticum q̄ dactylo vel spōdeo in tēporib⁹ equalis est:de quo i suo loco diximus. ¶ Recipit preterea anapestū q̄ etiaz dactylo vel spōdeo spacio tēpoꝝ equiparatur:sed raro:vt apud Uer.i.ge.fluuioꝝ rex eridan⁹ cāposq; ꝑ oēs.vbi in prima regiōe anapestus collocat. Potest aūt habere oībus in locis dactylos.vt apud vergi.panditur interea dom⁹ oipotētis olympi.& illud eiusdē. Quadrupedāte putrē sonitu quatit vngula cāpū. Pōt habere & spondeos oēs preterq̄ in vna regiōe:vt apud eundē.i.eñ.tu ne ille eneas quē dardanio anchise.& in.iij.armatūq; auro circūspicit oriona. nā carmen qđ sex spōdeis costet nusq̄ reperit nisi quis de industria faciat:vt si q̄s vno ꝟbo mutato ex carmine Uergilij dixerit.aut leucos peltas lento ducūt argento. Quare vt Priscian⁹ de duodeci carminibus ait versus hexameter duas & viginti figuras habere pōt:que colligūtur ex varietate dactyli:& spōdei i sex regionib⁹ vario modo positoꝝ:quā rem ideo impresentiarū omittim⁹:qꝛ facilis est atq; etiā inertissimo cuiq; obuia & exposita. Illud tn̄ nō est omittendū hoc genus carminis tres posse recipere cesuras q̄ cōmata greci vocant: hoc est penthemimerim heptimemerim hemipēthemimerim. Nam trochaicā omittamus que fit cū i tertio pede dictio trocheo terminatur:vt apud Uerg.in buc.nil nostri miserere:mori me deniq; cogio. Igitur penthemimeris hoc est semiquinaria diuisio est cum post duos pedes inuenitur syllaba partem orationis terminans:vt arma virūq; cano.post duos nanq; dactylos no syllaba cesurā versus fecit:dicta ē aūt penthemimeris ex penthe qđ iterpretatur quinq;:& hemis semi & meris diuisio quasi diuisio semiquinaria:nā duo pedes & semipes qui vna syllaba cōstat:dimidiū est quinq; pedū. Dicitur autem penthemimeris heroica:quoniam ex dimidio quinq; versuū carminis heroici cōstat. ¶ heptimemeris.i.semiseptenaria diuisio ē cū post tres pedes syllaba dictionē aliquā terminat: vt arma virūq; cano troie.post duos nāq; dactylos & vnū spōdeū in syllaba censurā fecit. Dicit aūt heptimimeris ab hepta septē hemi semis.& meris diuisio quasi diuisio semiseptenaria:qm̄ tres pedes & semis dimidiū septē pedū est. ¶ hemipēthemimeris est cū post primū pedē inuenitur syllaba dictionē terminās:vt musa mihi causas memora.post dactylū em̄ hi syllaba cesurā fecit. Dicit aūt hemipēthemimeris ab hemi semis & pēthemimeri q̄si semiquinaria diuisio:qꝛ syllaba illa imedia regione duoꝝ pedū & semis reperit. His in locis syllaba breuis ꝓ lōga nōnunq̄ ponit.sed in pēthemimeri raro:in heptemimeri rarius:in hemipēthemimeri rarissime. De primo ver.ij.eñ. Nostrorum obruimur oriturq; miserrima cedes. De scđo. Idem in.xij.cōgredior fer sacra pater:& cōcipe fedus. De tertio. Luca.in.ij.dum sanguis inerat:dū vis materna peregit.& illud Juue.qs nescit aut quis non vidit vulnera pali. Sz queadmodū hocmetrū oēs tres cesuras pōt recipere:ita necesse est vt vnam ex illis recipiat pēthemimerim maxime:aut saltem hepthemimeriz:alioquin versus esset retorridus & insulsus. ¶ Carmē igit heroicum sic examinabis. Arma virūq; cano troie qui prim⁹ ab oris.versus est hexameter.i.sex habēs pedes heroicus siue pythius siue homericus:siue epicus:habēsq; duas cesuras pēthemimerim & heptemimerim:cōstatq; tribus dactylis totidēq; spōdeis:vt Arma vi.rūq; ca.no.tro.ic qui prim⁹ ab oris.itali.am fa.to profu.gus la.uinaq; venit.omnes tres cesuras habentes & tres dactylos totidēq; spondeos.

Dactyl⁹ tn̄ in sexta sede hexametri locet et q̄r hexameter versus q̄s pedes admittat.

hexameter ꝟsus duas & viginti figuras habere pōt.

heptemimeris quid sit.

hemipenthemimeris quid sit.

Carminis heroici examen.

penthameter versus.

¶ Anto. Pēthametrū elegiacū:dr aūt hic ꝟsus pēthameter a numero pedū qnq;:elegiacū ꝟo dictū ē ab eleos grece qđ iterpretat miseratio:qđ veteres miserias & lamētatiōes suas elegijs decātabāt:postea vero etiā res alie eo genere versus describi cepte sunt:dicente hora.i poe.ꝟsibus impariter iūctis q̄rimonia primū post et iclusa est voti snia cōpos. Pēthametri versus inuentionē quidā in theoclem naxiū referūt:qui cū ꝑ isaniā vociferaret euz effecit:& elegiac⁹ vt dicunt quidam vocatus ab eo quod eligino est insanio. Constat itaq; versus penthameter elegiac⁹ ex duplici pēthemimeri heroica:prior ex dactylo vel spōdeo idifferēter ex syllaba q̄ semipedē facit.posterior ꝟo ex duobus dactylis atq; iterū semipede:vt in summa sint pedes qnq;:quor integri & ex duplici semipede vn⁹:oīno tēpoꝝ viginti.scđ dit qz hic versus aliter per pedes integros quinq;:vt duo primi pedes sint dactyli vel spōdei idifferēter:deide vn⁹ spōde⁹:tū duo anapesti semꝑ:tū post primos pedes dz subijci syllaba q̄ dictionē terminet:vt fiat pēthemimeris heroica:q̄ si breuis sit:excusatur vitiū ea ratione quā diximus in hexametro. Appellatur aūt pēthametrū elegiacū:qm̄ hexametro subiunctū constituit distichon ex quo.poema elegiacū scribi consueuit:quo oīa Ouidij opera preter metamorphosim:Tibulli:Propertij atq; pleraq; Martialis epigrammata scripta sunt. Scandit autem sic.nil mihi.rescri.bas.at.tamen ip.se veni.aut sic,nil mihi.rescri.bas.attamen.ipse veni.

Quibus pedib⁹ constet versus penthameter.

Penthametrū elegiacum constat primis duob⁹ pedibus ꝟsus heroici:hoc est dactylo vel spōdeo idifferenter:& cesura cū duobus dactylis:atq; iterū cesura:vel poti⁹ syllaba terminās:vt nil mihi rescribas attamē ipse veni. Est aūt cesura syllaba terminās dictionē in medio carminis:q̄ cū post duos pedes carminis heroici venit/penthemimeris heroica dicitur.

phaleuticū carmen.

¶ Ant. Phaleuticū carmē dictū authore Diomede a phaleutico illi⁹ inuētore.pēthametrū a nūero qnq; pedū endecasyllabū a nūero vndecim syllabaꝝ cōstat spōdeo dactylo & trib⁹ trocheis:vt passer.delici.ū me.e pu . elle.ē carmē catulli poete iocūdissimū q̄ eo gñe ꝟsu⁹ cōplura epigrā

Phaleuticum constat spondeo dactylo & trib⁹ trocheis:vt passer delitium mee puelle.

Sapphicum cōstat trocheo spondeo dactylo & duo

bus trocheis: vt nocte surgentes vigilemus omnes.
Adonicũ cõstat dactylo et spõdeo. vt nubibus atris.
Asclepiadeũ constat spõdeo duobus choriambis et pyrrichio: vt sanctorum meritis inclyta gaudia.
Gliconicum constat spõdeo et duobus dactylis: vt victorum genus optimum.
Pherecratium constat spondeo dactylo et iterum spondeo: vt Grato pyrrha sub antro.
Phaliscum constat quatuor vltimis pedibus versus heroici: vt aut ephesum bimarisve Corinthi.
Alchaicum constat spondeo iambo cesura et duobus dactylis: vt o matre pulchra filia pulchrior.
Alcaicũ alterũ cõstat ex hippio secũdo duobus choriãbis et bacchio: vt te deos oro sybaris cur properes amãdo.
Anacreõtium constat ex choriambo et bacchio. vt lydia dic per omnes.
Sapphicum alterum hexdecasyllabum constat spõdeo tribus choriambis et pyrrichio: vt Horatius. nullam vare sacra vite prius severis arborem.
Archilochium constat parte versus heroici q̃ vocatur bucolice: hoc est primis tribus pedibus dactylo vel spondeo deinde dactylo que bucolice clauditur. Postea vero tribus trocheis. vt Soluitur acris hiems grata vice veris et favoni.
Dimetrum iambicum constat spõdeo vel iambo indifferenter in primo et tertio loco et iambo necessario in secundo et quarto: vt iam lucis orto sydere.

mata scripsit: Mar. q̃z Ausonius atq̃ Ver. l. pri.
Sapphicus a quo.
¶ Sapphicũ carmẽ a sappho illius inventrice dictũ pẽthametrũ a nũero pedũ: endecasyllabũ a nũero syllabarũ. ijsdẽ pedibus cõstat q̃bus phaleucicũ: sz alio ordine dispositis hoc ẽ trocheo spõdeo dactylo et duobus trocheis: vt nocte surgentes vigilemus oẽs. recipit aũt hic versus cesurã post duos pedes: qd̃ Hora. l odis sere sp̃ observat. Catul. nõ multũ id curat: nã ab vtroq̃ hoc genus carminis celebrat. Alij hoc metrũ alr scãdũt hoc ẽ p epitritũ scdm̃ choriãbũ et bacchiũ sic noc te surgẽ. tes vigile. mus oẽs: nã vt diximus: finalis syllaba idifferẽs ẽ.
Adonicum carmen.
¶ Adonicũ carmẽ ab autore q̃z appellatũ pẽtasyllabũ ẽ: cõstat q̃ dactylo et spõdeo: vt Boetius. nubibus atris cõdita nullũ fũdere pñt sydera lumẽ. Cõsuevit hic versus post tres sapphicos plerũq̃ poni vt claudat tetrastichon qd̃ tribus sapphicis et adonico cõstat. Reperiunt et adonici sine sapphicis: et sapphici sine adonicis impermixti: vt apud Senecã in tragedijs.
Asclepiadeum.
¶ Asclepiadeũ ab authore asclepiade cognominatũ duodecasyllabũ: hoc est duodecim syllabarũ est: cõstãs ex pẽthemimeri heroica q̃ ex spõdeo dactylo semipede cõficit: et deinde duobus dactylis vt apud hymnographũ Sanctorũ meritis inclyta gaudia. Alij alr scandũt p spõdeũ duos choriãbos: et pyrrichiũ sic. Sanctorũ meritis iclyta gaudia.
Gliconicũ.
¶ Gliconicũ ab autore q̃z cognominatũ octosyllabũ est cõstãs ex spõdeo et duobus dactylis: vt autor hymnorũ. victo. rũ genus optimũ.
Pherecratium.
¶ Pherecratiũ ab inventore cognominatũ: heptasyllabũ quoq̃ est cõstãs spõdeo dactylo atq̃ iterũ spõdeo: vt Hor. in. i. car. grato pyrrha sub antro. scãdit aũt sic. grato: pyrrha sub. antro.
Phaliscum.
¶ Phaliscũ a phaliscis italie populis q̃ in cãtationibus eo vtebant: tetrametrũ est: cõstat eñ q̃tuor vltimis pedibus versus heroici: hoc est primo et scdo dactylo vel spõdeo idifferẽter tertio dactylo et quarto spõdeo vt Hor. i. car. aut ephesum bimarisve corinthi.
Alchaicũ.
¶ Alchaicũ ab alceo poeta dictũ endecasyllabũ cõstãs ex pẽthemimeri iãbica: q̃ cõficit ex spõdeo iãbo et semipede in quo fit versus cesura: deinde duobus dactylis. Idẽ Hor. l. i. carmi. O m̃re pulchra filia pulchrior. Alij scãdũt p hippiũ sine epitritũ tertiũ semipedẽ choriãbũ et iãbũ sic. O m̃re pul. chra. filia pul. chrior.
Alchaicum alterum.
Alchaicũ ẽt alterũ q̃d idẽ autor vsus ẽ: cõstat ex hippio sive epitrito scdo: et duobus choriãbis et bacchio: vt Hor. l eodẽ. te deos oro. sybarim cur properes amãdo.
Anacreontium.
¶ Anacreõtiũ ab anacreõte dictũ heptasyllabũ ẽ cõstãs ex choriãbo et bacchio. vt Hor. ibidẽ. Lydia dic p oẽs.
¶ Sapphicũ hexdecasyllabũ qd̃ Diomedes etiã archilochiũ appellat: cõstat spõdeo tribus choriãbis et pyrrichio: vt Hora. l eodẽ. nullã vare sacra: vite primo severis arborẽ.
Archilochium.
¶ Archilochiũ carmen ab archiloco denominatũ cõstat parte carminis heroici que appellat bucolice: hoc ẽ dactylo vel spõdeo in primis tribus pedibus: et dactylo in quarta regiõe: deinde tribus trocheis: vt Hora. i. car. soluit. acris hyems grata. vice. veris et favoni. Bucolice aũt appellat prior pars huius versus: q̃m in carmine bucolico theocritus poeta semper illud observat: vt in quarto loco dactylũ collocet: qd̃ Vergi. illius alioqui imitator negligit. Superioribus carminũ generibus raro autores vtunt. Hora. in odis frequẽter. quare si plura exẽpla voles: inde petẽda sunt. Dimetrũ iãbicũ in carmine iambico illud est cõe qd̃ duo pedes p vno cõputant: vnde dimetrũ quatuor habet pedes: trimetrũ sex: tetrametrũ octo: hoc aũt fit q2 i vnoquoq̃ metro sive pede ictus seu mora quedã fit: illud quoq̃ his versibus cõe est: qd̃ in locis paribus semp habẽt iambũ: in imparibus vero indifferẽtes iãbũ sive spõdeũ: vnde a iãbi frequentia iambici dicti sunt. Versus itaq̃ dimeter iambicus q̃ a latinis quaternarius dr: cõstat duobus metris: vnde dimeter dicit et quatuor pedibus: vñ quaternarius. octo syllabis vnde octosyllabus dici põt: vt in hymno illo q̃ ad primã diei horã in re divina canit. Iã lucis orto sydere. Iã lu. spõdeus est. cis or. iambus. to sy. spõdeus. dere iãbus. q̃m vt sepe diximus finalis indifferẽs est: quare hoc in loco brevis p lõga posita ẽ. Hoc gñe carminis maior pars hymnorũ cõposita est apud reliquos autores: verũ vt apud Mart. et Ausoniũ quale est huius poete epigrãma ad theonẽ grãmaticũ. Aut adsit interpres tuus. Enigmatũ q̃ cognitor fuit meorũ: cũ nbi Cadmi nigellas filias: Melonis albã paginã: Notasq̃ furve sepie. Gnidosq̃ nodus pdidit. Hi versus oẽs iãbici sũt: et catalectici: q̃m in illis nihil deficit: nihilq̃ rursus redũdat.
Ultima cõmunis syllaba semper erit.
De iambici carminis varietate.
Est et dimeter iãbicus catalecticus q̃ vna syllaba deficit: q̃lis est apud Senecã i tragedia q̃ medea inscribit: quonã cruẽta menas: et q̃ sequunt. scãdit aũt sic quonã spõdeus ẽ: cruen. iãbus. ta. me. iãbus. nas. syllaba. qd̃ si diceris menades integrũ et acatalecticũ erit dimetrũ iãbicũ. ¶ Est et dimetrũ iãbicũ brachicatalecticũ hoc est duabus syllabis deficiẽs: quale volunt ẽẽ illud. Ave maris stella: sz nõ cõstitit nisi i principio. scãdit sic. Ave. iãbus ẽ maris. iterũ iãbus. stella. spõdeus: q2 i fine brevis p lõga põt poni: qd̃ si adiecisset placẽs: fuisset metrũ acatalecticũ.
Trimetrus iambicum.

Trimetrum iambicum archilochiũ constat spõdeo vel iambo indifferẽter in primo et tertio et quinto lo

¶ Aut. trimetrũ iãbicũ archilochiũ que Varro Tullius et Quin. senariũ appellãt cõstat tribus metris: vñ trimetrũ dictũ est et sex pedibus: vñ senariũ iãbo scz in locis paribus: hoc est scda quarta et

co et iābo necessario in scdo quarto et sexto: vt Mar. vir celtiberis non tacende gentibus.

Trimetrum iambicū hipponaticū eadē lege currit qua archilochium: nisi qđ in sexto semꝑ habet spondeū: vt Persius. Nec fonte labra prolui caballino.

Tetrametrum iambicum constat iambo vel spōdeo in locis inparib⁹: in locis vero parib⁹ iambo: qualia sunt multa apud Plautum et Terentium.

Dimetrū anapesticum pindaricū cōstat quatuor pedibus qui plerūqꝫ sunt anapesti: recipit tamē et alios pedes: vt Seneca. Turbine magno spes sollicite.

Tetrametrum trochaicū archilochium catalecticū quatuor metris et octo pedibus minus vna syllaba cōstat: habetqꝫ in locis inparibus trocheum: in paribus vero etiam spondeum: vt scāde celi templa virgo digna tanto federe.

sexta regiōe et spōdeo vel iambo indifferēter in pmo tertio et sexto loco: vt apud Mar. in. i. epigrā. vir celtiberis nō tacēde gētib⁹. scādit aūt sic. vir cel. spōdeus est. tibe. iābus. ris non. spōdeus. tacē. iābus. de gen. iābus tib⁹. iābus. nā

Hipponacticum. finalis breuis p lōga ponit. Est et aliud genus trimetri iābici: qđ appellat hipponacticū: differtqꝫ ab archilochio qđ hipponacticū i fine hꝫ spōdeū: archilochiū vo iābū: vt Persi. i prologo suaꝝ satyraꝝ. Nec fonte labra plui caballino. scādit autē sic. Nec fon. spōde⁹ est. te la. iābus. bra pro. iābus. lui. iābus. cabal. iāb⁹. lino. spondeus. hui⁹ repertor fuit hipponax poeta: q loco iābi īducto spōdeo ꝫ legē trimetri iambici

Sylliābos. Choliābos Scazon. metrū innouauit. Itaqꝫ archilochiū rectū: hipponacticū claudū appellat: a grecis vo tū syliambos: tū choliābos: tum scazon appellat. Martia. mollē debilitate choliambō. Idē alio in loco. appollinarē cōueni meū scazon. de quo Ruffinus. ponit aut scazon: spōdeū finis habebit: sed archilochio tragedie maxime scribunt. hipponactico magis vtunt Catull⁹ et Martia. Recipit tñ hic versus frequēter tribrachū p iābo et anapestū p spōdeo: qr et si nō carēt eisdē syllabarū sunt tñ eorūdeꝫ sunt tēporū. Persi. nec in bicipiti somniasse parnaso. Est em tribrach⁹ in secunda regione. Idē. memini me vt sic repēte poeta pdirem: vbi anapestus est in pmo loco.

Tetrametrū iābicū. Apud eos qꝫ q hoc carmine licēti⁹ vtunt in locis parib⁹ recipit anapestū: in iparib⁹ vo trocheū et anapestū. Reperit etiā trimetrū iābicū catalecticū: vt apđ Hora. mea remdet i domo lacunar: qđ si dixeris. lacunare: erit trimetrū absolutū. Repit qꝫ iābic⁹ septenari⁹ teste Diomede: q Uarronē īducit: et fit qñes ad trimetrū iābicū trisyllabus. pes additur: vt apđ Terē. Nā si remittēt qppiā philomene dolores. scādit aūt sic nā si spōde⁹ ē. remit. iābus. tant quip. spōde⁹: piā. iabus philo. pyrrichius p iābo. mene. spōde⁹: dolores trisyllab⁹ est. ¶ Tetrametrū iābicū octonariū cōstat metris qtuor: vnde tetrametrū dictū est octo pedib⁹: vnde octonari⁹ in locis imparib⁹: vt de dimetro et trimetro diximus iambo vel spōdeo: in paribus vero iābo. Sꝫ hoc genere carminis pcte tantum comici vtunt nimis tñ licēter: nā alios pedes ita crebro recipiūt vt multi putauerint nō esse carmina: vt Plau. i amphit. qui me alter est audacior hō: aut q cōfidētior: scādit autē sic. q mei. spōde⁹ est. ter est. iāb⁹. auda. spōde⁹ cior iāb⁹. homo aut. iambus. q con. spōdeus. fidē. spōde⁹. tior iābus. Terē. quoqꝫ enimuero daue nihil loci est segnitie: neqꝫ socordie. scādit aūt sic. Eni. iābus est. vero. spōde⁹ p iābo. daue. troche⁹ p spōdeo. nihil. iābus. loco ē. iābus. segni

Dimetrum anapesticū. spōdeus. tie. iāb⁹. neqꝫ pyrrichi⁹ p iābo. socor. spōde⁹. die. iāb⁹. Sed quēadmodū ait Quin. latini i comedijs claudicarūt: cū apud grecos comedia certa lege scribit. ¶ Dimetrū anapesticū pindaricū cōstat duob⁹ metris q duo pedes p vno cōputant: quēadmodū in iābicis: cōstat aūt plerūqꝫ qtuor anapestis: recipit tñ dactylū vel spōdeū

Carminis trochaici genera sunt plura. in locis parib⁹: in iparib⁹ vo spōdeū: Alia sūt multa i Senece tragedijs vt in herculis furētis pmo choro. Turbine magno spes solicite. scādit eñ sic. turbine. dactyl⁹ ē. magno spōde⁹. spes sol. spōde⁹: licite. anapest⁹: nā et anapesticū dicit etiā si nullū anapestū recipiat. ¶ Tetrametrū trochaicū archilochium Carminis trochaici gña sunt cōplura: sed ideo ex illis tantū archilochiū posuim⁹: qđ reliquis obsoletis hoc solū qđ ego sciam apud autores et quidē rarissime reperit: cōstat quatuor metris vnde tetrametrū dicit et trocheis in locis imparib⁹: vñ trochaicū appellat: nā in parib⁹ spōdeū quoqꝫ recipit. Est autem catalecticū: qm a tetrametro integro vna syllaba deficit: vt apud Martianum capellā. Scande celi templa virgo digna tāto federe. te socer subire celsa poscit astra iuppiter. scādit aūt sic. scāde. troche⁹ est celi. spōde⁹. tēpla. tro. virgo. troche⁹. digna. troche⁹. tāto. spōde⁹ fede. troche⁹. re. syllaba. qđ si dixisset federata. fuisset integrū tetramentruꝫ trochaicum. Sextus tamē pes: vt ait Prisc. necessario debet esse spōdeus: adducitqꝫ Terētiani carmen huius generis ad pbandū qđ alteri⁹ potest penultimā pducere: vt suo loco diximus: carmē autē est Sescuplos vel vnam vincet alterius singulum. Hoc quoqꝫ genere versus compositus est hymnus ille. Pange lingua gloriosi prelium certaminis. Ex qua ratione cōuincit mēdum illud qđ in recognitione hymnorum notauimus: vbi vulgo scriptū reperitur. Agnus in cruce leuatur immolādus stipite. Nam pro cruce crucis reposuimus: quoniā in tertio loco necessario debet esse troche⁹: et cōtextus qꝫ ratio exigit vt crucis dicamus: eritqꝫ ordo. agnus leuatur immolādus in stipite crucis. ¶ Chust. Tā vocabulo. adhuc extant alia accentus nomina de quibus meminit Diomedes: ait enim accentus quidā fastigia vocauerūt: alij tenores: nonnulli cacumina retinere maluerunt.

¶ De accentu. Cap. ix.

¶ Epitome.

Accentum latinum hic habet iuuenis non vt prisci quondam docuere patres: sed a grecis ad nos: quia descēdit partim ex greco sumptum accentu.

Accentus nobis est dicta prosodia grecis:
Atqꝫ tonus quem romani dixere tenorem.
Accentus lex est qua tendit syllaba sursum:
Uel qua deprimitur: vel qua signatur vtrunqꝫ.
Primus acutus erit/quo syllaba surgit in altum.
Rursus et ille grauis: quo syllaba pressa deorsum est

¶ De accentu. Cap. ix.

Antonius. Cum in reliqis grāmatice partib⁹ nō seculi hoīes multū aberrauerit: tum maxie circa vocū accēt⁹ ita turpiter lapsi sūt: vt qmin⁹ vitiuꝫ latere pōt: eo magis culpādi eē videāt. Quāqꝫ sit iudicio meo venia dignissimi: qđ ei⁹ rei cōsideratio nō tā lectiōe: qꝫ viua vt aiūt pceptoris voce cōstare dꝫ: hoc igit i loco nobis repetēdū est qđ i pncipio hui⁹ qnti libri annotauim⁹ syllaba quantū ad psens negotiū attinet duplicē hēre cōsiderationē: aut em cōsiderat quantū ad tpis lōgitudinē i qua pfert: qua de re hacten⁹ ē nobis disputatū: aut quātū ad illi⁹ altitudinē siue pfunditatē: de q in hoc capite qđ inscribit de accētu differem⁹. ¶ Pricipio itaqꝫ dicit quā

Et circunflexus quo quo surgit deprimiturq̃.

greci prosodiã appellãt latine interp̃tari:tũ accentũ accentiũculã:tum notã vocis:tũ moderamẽtũ:tũ vocalationẽ.t tũ hoc ex. A. gel. noc. atti. li. xiij. trãslatũ est:s3 & Quin. author est ab eo qđ tonos greci dicũt antiq̃s nostros accentũ etiã vocasse tenorẽ: verba illius in li. j. sunt. Difficilior obseruatio est p̃ tenores quos quidẽ ab antiquis dictos tenores cõperio:videlicet declinato verbo a grecis q̃ tonos dicũt. S3 si verbũ ex verbo interp̃tari volum⁹:quã greci p̃sodiã dicũt:latine interpretabimur accentũ a pros qđ est p̃positio: & ode cãtus. Erit igit accẽtus quasi cant⁹:quẽadmodũ li. iij. diximus. Accẽtus igit̃. ponit diffinitionẽ accẽtus ab antiq̃s atq̃ etiã iunioribus grãmaticis celebratã dicens q̃ accentus est certa lex siue regula siue preceptio accõmodata ad syllabã eleuandã cu.s.acuitur:vel deprimendã:cũ grauatur:adde etiã in ad leuandã deprimẽdãq̃ cũ.s.circũflectitur:hoc est eleuatur & deprimitur. ¶ Sicq̃ accẽt⁹ triplex. Ex diffinitione superiori colligit̃ q̃ accẽtus est triplex:hoc est acutus:grauis:circũflexus. Nã ois syllaba dictiõis cũ p̃nunciat̃ aut acuitur tm̃:aut grauatur tm̃:aut circunflectitur.i.partim acuitur:partim grauatur. Sed cũ de accentu loq̃mur per excellentiã de acuto vel circũflexo intelligimus:quẽ tũ predominantẽ:tũ p̃incipalẽ appellamus. Itaq̃ tam apud latinos q̃ etiã apud grecos atq̃ reliquas nationes barbaras in qualibet dictiõe vn⁹ est tm̃ accẽtus:qui aut est acut⁹:aut circũflex⁹:neq̃ hic p̃t aut plres acutos:aut plres circũflexos: aut alterũ acutũ & alterũ circũflexũ. Nã cũ sit accẽt⁹ ille p̃dominãs:vt ait Diomedes veluti ala vocis:nõ nisi vn⁹ esse d3:imo ẽt esse cit vt dictiones inter se distinguant̃. Ois eni res.vt philosophi dicunt a forma habet qđ vna sit. Cũ vero accẽtus circunflexus in syllaba longa semp̃ debeat collocari:q̃ duo t p̃a in platione cõsumit:primũ tempus accentu acuto alterũ graui p̃fertur: & sic colligitur accentus circũflexus:qui cõpositus est ex acuto & graui. De quo q̃d nos sentiamus:statim dicetur si prius illoꝝ stultitiã coarguerimus:qui accẽtũ nescio quẽ moderatũ finxere. Cuius inuẽtor artifex quãtũ ego suspicari possim:fuit in primis Alexãder a villa dei:q̃ nescio quib⁹ latinis exagitat⁹ sibi persuasit eẽ apud latinos quartũ illũ accẽtũ latinis inauditũ:quẽ idcirco moderatũ appellauit:q̃ inter acutũ & grauẽ quodãmõ sit meli⁹:qđ nemo añ illũ s3 neq̃ post illũ quisq̃ sane mẽtis nõ mõ nõ dixit:sed neq̃ suspicat⁹ quidẽ est iã:intelligo q̃d illũ deceperit. Nã cũ videret hõ natura music⁹ quippe q̃ gallus erat dictiones q̃sdã barbaras hebraicas maxime vehementiori quodã sono & plusq̃ latine lingue rõ patit̃ in fine acui syllabas illarũ terminales accẽtu acuto debere p̃ferri putauit:q̃ vero ẽm latini sermõis regulã accẽtu acuto p̃ferẽde erãt:ipse noua quadã rõne & a se primũ excogitata moderato accẽtu p̃ferẽdas esse dixit:q̃ quẽadmodũ ipse putat:tm̃ vincit̃ ab acuto quãtũ grauis ab illo supat̃. Qđ si tãtope Alexãder dictiõib⁹ barbaris p̃spicere volebat:vt cũ suo illo vehementi sono vel stridore potius latino sermoni miscẽdas esse putauit:nõ ex antiquoꝝ p̃ceptis que sunt de accẽtu tradita q̃ q̃ immutare debuit:sed dictionibus barbaris accentum a se nup inuentum accõmodare illum appellãs hiperoniam:q̃ est superacutum aut hyperbolicum:id est transcendentem:quãdoquidẽ supra latinũ accentum finales illarum dictionũ syllabe proferuntur. ¶ Sed vide obsecro quam in perniciem Alexandrina hec licẽtia euaserit:vt cum nos voces barbaras accentu latino mollire debuerimus imitatores isti vel potius Alexandri admiratores ediuerso conati sint accentu barbaro dictiones latinas efferre.

Diffinitio accentus.
Accentus triplex acutus.s. grauis: & circũflexus.

Alexandrũ perperã de dictiõibus babaricis sensisse dicit.
De accẽtu circũflexo.

Sed circunflexus et acutus dicitur esse.
Uerborum accentus grauis est quo syllaba constat
Que monosyllaba sit natura dictio longa
Circunflectetur si non profertur acute.
Syllaba si duplex fuerit suspende priorem.
Que si natura longa est:& curta sequatur:
Circunflectenda prior est:& reprimesq̃ secundam.

¶ Ant. Circũflex⁹ accentus.quemadmodũ in eo sermone diximus in quo est a nobis de vi ac q̃ ptãte literaꝝ plixe satis disputatũ multa fuerunt in vsu apđ maiores n̄ros q̃ꝝ neq̃ vestigiũ quidem vllũ n̄o seculo videm⁹: cuiusmodi est qđ de accentu circũflexo l p̃starũ agit q̃ cũ antiquoribus cõ fuerit atq̃ acut⁹ & grauis plarus: nemo est hodie q̃ illũ aut enũciet: aut si ab illo fuerit platus:q̃ illũ audit percipiat sensusq̃ diiudicet. Neq̃ id mirũ cuiq̃ videri d3:cũ in re huic cognata germanissimaq̃ tale aliqd acciderit. Nã cũ legam⁹ tria musices gña fuisse apđ veteres chromaticũ: enharmonicũ : diatonicũ:duo illa priora sic obliterata sunt:vt nemo sit hodie q̃ preterq̃ in diatonico gñe possit canere:s3 neq̃ si alius caneret in chromatico vel enharmonico posset consonãtias perpendere atq3 de illis recte iudicare. Quemadmodũ igitur non ratione aliqua : sed potius maiorum nostrorum negligentia duo illa musices genera funditus interierunt: fortasse quod in illis cõsonantiarũ ratio erat aliquanto scrupulosior:idẽ quoq3 ego suspicor accẽtui circũflexo accidisse: qui ex eo q̃ in syllaba p natura lõga sedere amat:neq3 oẽs q̃ ea sit facile intelligunt:ex incuria vel ignoratiõe potius nostri seculi cepit in desuetudinẽ abire. Qđ vero quidã existimat eundẽ esse circunflexum quẽ ipsi moderatũ appellãt nimirũ in ea falluntur : neq3 eni (q̃ alter vt ipsi dicũt ab vsu recessit:alter nuperrime induct⁹ est) eundẽ esse putare debem⁹: cũ circũflex⁹ l vltima & penultima tm̃ syllaba moderat⁹ vero suus in penultima & antepenultia tm̃ collocet̃. Sed quãq̃ pter rei difficultatẽ a nobis preceptũ sit cõfundere circũflexũ cũ acuto: quippe qui iã inde ab operis initio testati sum⁹ puerorũ eruditiõi tm̃ nos introductiões scribere:nihilominus tñ regulas huiõi p̃ponimus quib⁹ antiqui vtebant̃ : & nos quoad fieri põt vti debem⁹. ¶ Prima igit̃ accent⁹ circũflexi regula sit:qđ dictiões monosyllabe q̃ sunt natura longe circũflexo accẽtu p̃ferunt̃:vt mos:flos:q̃s dictiões quẽadmodũ cõstat natura eẽ lõgas:ita de illis q̃ post vocalẽ duplicẽ habẽt cõsonantẽ aut vnã duarũ habentem nõ facile liquet. ¶ Secđa regula sit qđ dictiões dissyllabe aut polysyllabe quarũ vltima est breuis:penultima vero natura longa eadẽ circũflectũt: vt finis primã habet natura longã:vltimã vero breuẽ.ergo prima circunflectitur:atq̃ eadẽ rõne in romanus penultima circũflectitur q2 natura longa est sequẽte breui. In dictionib⁹ grecis vt paulopost dicturi sumus:& in absaliis hic accent⁹ plerũq̃ in vltimis syllabis collocat̃. S3 & lenas viri propriũ de quo Iuuenalis dixit. Qđ captator emat lenas aurelia vẽdat. Priscianus dixit vltimã habere circũflexũ. ¶ Omnis dictio monosyllaba. Circa dictionum latinarũ accẽtus tres ponit obseruatiões:quarũ prima ẽ de monosyllabis:altera de disyllabis:tertia de polysyllabis. ¶ Prima igit̃ regula est:q̃ dictio vnã tm̃ habẽs syllabam accẽtu acuto proferat̃ : vt idimos: sed in priori exẽplo accent⁹ acutus est:in posteriori circũflex⁹.sed vt pauloante dicebamus cũ cõstiterit dictionem monosyllabã esse natura longam: circũflectem⁹ illam:cũ nõ const tenit:acuemus. ¶ Ois dictio dissyllaba. Secũda regula est q̃ dictio duas habens syllabas priorem ex illis acuit:posteriorem vero grauat: vt Deus. Roma. sed in priori exẽplo prima acuit̃ in posteriori eadẽ circunflectit̃:qm̃ Roma primã h3 natura longã dictiões in a desinẽtes l nõ actõ vctõ dicunt̃. Quare Roma in abltõ prior syllaba acuta p̃ferenda est. Nã cum dissyllaba dictio quatuor tm̃ habere possit diuersitates syllabarũ:q2 aut vtraq3 est breuis:aut vtraq̃ lõga:aut prior breuis & posterior longa:aut ediuerso prior lõga: et posterior breuis in hac tñ vltima differentia circũflexus accentus locum habet.

Musices tria gña.
Duo musices gña nostra neligẽtia deperierunt.
Regula de accẽtu circunflexo.
Dictionum monosyllabaꝝ accẽt⁹.
Dictionum dissyllabarũ accent⁹.

Chrift. Confundamus circũflexũ huic fnle aſſentitur Ualla dicens: multa que tradunt Diomedes atq; Priſcianus ſuperflua ſunt nunc in lingua latina de accentibus in qua acutus circunflexo non diſtat.

Text⁹ poliſyllabarũ.

Anto. Ois dictio poliſyllaba ſit. Tertia regula duas h3 partes: qm dictio plures habens ſyllabas aut penultimã habet breuẽ: ⁊ tunc accentus ad antepenultimã transfertur: vt dñs anim⁹ legim⁹: aut penultimã h3 longã: et tunc in eadẽ accent⁹ pdominãs collocat: nã ſi finalis q̃ ſequit breuis accẽt⁹ erit circũflex⁹: ſi lõga erit acut⁹: vt ſacerdos roman⁹: ex qb⁹ prior acuit posterior circũflectit. Superiores vt dixim⁹ regule ad dictionũ latinaꝝ accẽt⁹ ptinẽt. de barbarꝭ quẽadmodũ: vt ait Diome. nulla certa regula dari põt. Nã ꝙ Alex. ſcripſit. Ois barbara vox nõ declinata latie accentũ ſup extremã ſeruabit acutũ nõ ẽ vſq;q̃q; verũ: cũ plereq; apõ hebreos penos aliaſq; natiões ẽt i fine grauent. S3 de hebraicarũ dictionũ aĩs pluribꝰ diſputabit. Eſt

Si poliſyllaba ſit vox atq; penultima longa:
Natura ſequiturq; breuis: tunc flecte priorem.
Si fuerit longa prior: et tunc curta ſequatur.
Eſt acuenda prior: que ſi breuis eſt acuetur
Antepenultima: ſed non ſemper regula ſeruit.
In primis fallit: vt ſit diſtinctio vocum.
Ut puta pone palam: porro ergoq; vna aliaſq;.
Que circunflectit: ſed et hec in fine acuuntur.

Prepõnes ppoſitiue.

dẽ q3 Diomedi aſtipulant Donat⁹ atq; Priſcia. q̃ ex eo putãt interiectiões icertũ hre accẽtũ: qꝺ icõdita voce. i. plane expſſa pferãt: ⁊ p ꝯmoti affect⁹ qͣlitate ꝯfundũt. Prepõnes ppoſitiue: hoc iõ ꝯtigit: qm ppõ cũ ſuo caſua quodãmõ coaleſcit: ⁊ ꝯiũctio cũ eo qꝺ ſuploiub⁹ ꝯiũgit qͣſi vnũ corp⁹ efficit. S3 de hoc paulopoſt cũ de trãſpõne prepõnũ ⁊ ꝯiunctionũ aget. Fallũt tñ regule ſupiores primo diſtinctione. Cũ ſit ppuũ ſermonis latini vltimas dictionũ ſyllabas grauare: differẽtie tñ cã placuit eiſdẽ acui. Ut vna aduerbiũ p eo ꝙ eſt ſil vltimã acuit: ne putetur eſſe nomẽ ab eo qꝺ eſt vn⁹ vna vnũ. Ergo p cã vltima acuta pferẽ. vt apõ Uerg. in. vj. Illius ergo venimus. ne puteẽ eſſe ꝯiũctio: q̃ ppoſita oĩbus ſyllabis grauatur. Eodẽ modo puta p eo qꝺ eſt ſicut ⁊ pone p eo qꝺ eſt retro. vt Perſi. hoc puta nõ iuſtũ illud male rectius iſtud. ⁊ Uer. in. ij. ẽn. pone legũt ſinuatq;: ne putetur eſſe ſcõe pſone imperatiui modi. palã p eo qꝺ eſt publice: ne puteẽ eſſe actũs ab eo qꝺ eſt pala pale. Porro pro deo vel certe: ne puteẽ eſſe dtiũ vel ablatiu⁹ ab eo qꝺ eſt porrũ porri. Eo q3 ⁊ illo aduerbia p eo qꝺ eſt ad eũ locũ: ⁊ ad illũ locum ne puteñ eſſe pnola ab is ea id ille illa illꝺ. Alio etiã p alio tpe ſiue loco: cuius extrema ſyllaba teſte Priſ. circũflectit: ne puteẽ eſſe actũs pluralis ab eo quod eſt alius alia aliꝺ. Quod ſi authores in his voluerũt facere diſtinctionẽ: cur nõ ⁊ in illis falſo ſedulo inõ late repẽte ⁊ ſilib⁹: ne putẽtur eſſe caſus obliqui ab eo qꝺ eſt falſus ſedulus modus fors repens. Sed reſpõdebunt opinor differentiã in illis tñ eſſe faciẽdã in qb⁹ autores facere voluerunt. Itẽ quoq; Priſci. li. xv. ſcribit cõpoſita abinde vt deinde pinde: ſubinde antepenultimã habere acutã: vel qr per abiectionẽ habẽt de: vel qr ppõnes ſepate grauant: ⁊ vt ꝯiũcte eſſe oſtẽdantur: accẽtũ in his aſſumpſerũt acutum quẽadmodũ ⁊ cõiunctio ſi ⁊ ne aduerbiũ ⁊ alius nomẽ cũ preponunt huic pticule qñ trãſferũt accẽtũ in antepenultimã: vt cõpoſita eſſe intelligãt: vt ſiqñ aliqñdo. Simile quoddã in hoc aduerbio interea loci faciẽdũ eẽ Priſcianus putat. S3 eſto aſſentiamur Priſcia. atq; ſui ſeculi grãmaticis in h⁊ que antiquiores ſiluerũt: qd illis a longe: delonge: deinceps deorſũ: etiã ne accentũ corrũpem⁹: faceſſat obſecro vos p deũ immortalẽ tñ dedec⁹ a ſermõe latino: ⁊ niſi vbi nos neceſſitas maioꝝ authoritate diffinita cogerit nũq; ab accẽtu reglari diſcedam⁹: atq; illã feditatẽ in primis fugiem⁹: quã voces latine reformidãt: cũ accẽtu illo ſuperacuto proferant. Atq; vt ſemel dicã qꝺ de hac re ſentiã ſemper in accẽtu latina regula eſt obſeruãda pterq; vbi optimi authores al ter eſſe faciendũ cenſuere. Quos autem velim optimos intelligi: iã in principio huius operis teſtati ſum⁹. Quod cũ auctoritate ſemper: vt diximus faciendum ſit: non tamen ita fieri debet quẽadmodum iſti putant: vt acutus graue ſuperet ſeſquitono vel ſemitono vel poti⁹ dicã hoc eſt nõ ſono illo acuto qui latinis inaudit⁹ eſt: ſed clemẽti atq; modico accẽtu. ⁊ fere qualis ille eſt quem ipſi moderatum appellant.

Gellius.

Chri. Omnis dictio polyſyllaba. hoc ex Quintiliani lib. j. excerptũ eſt: ait enim. Nã quia omni voce acuta intra numerum trium ſyllabarum continetur ſiue ea ſint a vbo ſolo: ſiue vltime: ⁊ in his aut prima extrema: aut media tertia trium porro de quibus loquor media lõga aut acuta aut flexa erit eodẽ loco breuis vtiq; grauẽ habebit ſonum: ideoq; poſitã aũ ſe ideſt ab vltima tertiam acuet: eſt autem in omni voce vtiq; acuta: ſed nunq; plus vna voce vltima vnq;. Ideoq; in diſſyllabis prior. Primo diſtinctiõe. Gelli⁹ lib. vj. voces huiuſmodi cũ ex communi ſignificatione in rei certe proprietatem concedunt diuerſitate accentuum ſeparantur.

Fallentia ad rlãm pximã ſupra poſitam.

Ant. Scdo abſciſſione. Fallit pterea accent⁹ latini regula in qbuſdã dictionibus abſciſſis q̃ in eadẽ ſyllaba retinẽt accentũ pincipalem in qua erat añ abſciſſionẽ: quẽadmodu3 in omnibus pprijs ſecũde declinationis terminatis in ius que apõ antiquiores fecerũt vel in ius mutata in e: vt hic Uergili⁹ o vergilie. hic mercurius o mercurie añpenul. acuta. Abiecta voc finali vgili: o mercurie: penult. acuta q̃uis ſit breuis: qꝺ eſt ꝯtra regulã latinã de dictiõib⁹ poliſyllabis. Quãq; P. Nigidi⁹ vir ſui ſecli pter vnũ Cicero. omnium eruditiſſimus putauerit in caſu vocãdi huius nominis Ualeri primã accentu acuto eſſe proferendã. Qꝺ ⁊ ſi Gelli⁹ li. xij. noc. at. ſcribit nõ defuiſſe qui irriderent: ego tñ Nigidio tribuo vt libentius velim cu3 eo errare: q̃ cum omnibus grãmaticis verũ dicere.

Dictio preterea ſi ſit cõciſſa: manebit
Integer accentus in eadem ſede locoq;:
Cum coniunctiue voces ⁊ prepoſitiue
Diſſimulantq; tonos ſemper: ſemperq; grauentur.
Si poſtponitur: retinebit finis acutum.

In as gentilia. Syncopata.

Et nomina gentilia terminata in as: vt hic hec hoc arpinas: larinas: tholoſas. Pro quibus antiquiores dicebãt arpinatis arpinate: larinatis larinate: tholoſatis tholoſate: acuunt in fine: vel poti⁹ authore Priſcia. circunflectuntur: qꝺ etiam de duob⁹ illis pronominibus noſtras ⁊ veſtras intelligendum eſt: que ⁊ ipſa quodammodo gentilia ſunt. Abſciſſa quoq; ſunt illa donec pro quo antiquiores dicebãt donecũ: quod apud Plautũ in multis locis legimus huc adhuc iſthuc illac. pro quibus hucce iſtucce illicce dicebant.

Cõpoſita a dic duc et fac.

Et compoſita a dic duc fac que videntur abſciſſa a dice duce: vt bñdic: maledic: deduc: educ: benefac: q̃uis de compoſitis a facio non liq̃t quo accentu quibuſdam in locis ferri debeant. Nam latina ratio exigit vt bñfac: malefac: benefacis benefacit: malefacis malefacit: ⁊ ſyllaba antepenultima acuta pferamus.

Errorem modernorũ grãmaticorũ damnat

De illis enim q̃ in cõpoſitione mutant a in i nihil eſt dubitandum ꝙ accentum regularẽ ſequãtur. Sed neſcio qua de cauſa iunioribꝰ grammaticis placuerit priuilegio quodã vti in compoſitis ab hoc vbo facio cis: cũ in cõpoſitione a non mutatur in i: vt in ſcda ⁊ tertia pſonas pñtis indicatiui modi numeri ſingularis penultima accẽtu acuto pferat: vt bñfacis

benefacit. tepefacis tepefacit: cũ penulti. breuis sit. Pari licẽtia vtuntur in cõpositis ab illius appendice: sio his cõ tantos declinationis monosyllabu efficit in fine namq accentu acuto efferuntur: vt tepefis tepefit: calefis calefit. Quid qđ video grãmaticis quibusdã placuisse vt quoties presens indicatiui pro preterito eiusdem ponit: qꝛ tertia persona singularis pauciores habet syllabas quasi abscissa in fine circũflectetur: vt audit pro audiuit: fumat pro fumauit. E diuerso barbara nota in fine acuta que syllabe extentione latina efficiuntur in eodẽ loco habent accentum in quo erat cũ essent barbara: vt iacob: sathanas: ioseph⁹: et ex hispanis isabel isabela. leonor leonora. ¶ Tertio trãspositione. Fallit qꝫ accentus regula cũ prepositiones postponantur suis casualibus: qđ est ꝯtra illarũ naturã. Cum eñ prepositiones omnibus syllabis grauentur: atq vt autor est Quint. ita casui iungantur vt dissimulata dictione sub vno accentu cũ ea enũcietur: vt veluti in vna dictione vna tñ syllaba sit acuta vel circunflexa si postponũtur: aut per se et absolute pronũcient: regularẽ seruant accentũ: hoc est q monosyllabe accẽtu acuto: dissyllabe vo priore acuta proferri debẽt: vt Uer. v. eñ. trãstra per et remos. Et in. vij. Decus imperiũq latini te penes. Aut in diuersis pene que pars orationis est: aut ꝓpositiões accusatiui sunt ad/apud/ante. Differẽtie tñ causa ꝓpositio post posita qñ acuitur in fine. Uer. j. eñ. Errabãt acti fatis maria omnia circũ. vbi Seruius inquit accentũ poni citra morẽ latinũ: sed corrupte hoc fieri: qꝛ ꝓpositio postposita corrupta est. In quo ego Prisciano potius assentior q̃ Seruio neq eñ vltima ob eã rationem acui debuit qꝛ postponitur: nã ea ratione oẽs prepositiões dissyllabe acuerent in fine cũ postponũtur: sed differẽtie causa. Qđ et Quin. scribit nõnullis grãmaticis placuisse vt dictiões q̃dã propter vocũ discrimina acuto sono in fine proferrent: vt apđ Uer. in. iiij. eñ. Que circũ littora: circu piscosos scopulos: vt si nõ acuerent circ⁹ circi videret: sed id sibi nõ placere ostẽdit: qm̃ vt diximus ꝓpositio preposita in omnibus syllabis grauat. Et tñ eodẽ Prisciano authore qñ prepositio postposita grauat oĩbus syllabis hoc est si genitiuus sequat redditus suprapositio casuali: vt si dixeris virtutẽ propter imperatoris: aut si alterũ casuale sine cõiunctione sequat. vt Uer. j. iiij. Te propter eundẽ extinct⁹ pudor. Qđ si media sit cõiunctio: nihilomin⁹ seruit regula: vt qđ ex Uer. attulim⁹. trãstra per et remos. At vero prepositio cõposita in vnũ corpus coalescit cũ ea dictiõe cui per cõpositionẽ adheret: itaq cũ ea vnũ habet accentũ predominantẽ: vt perficio pficis perfeci. ¶ In prima eñ et vltima ꝓgrauat: in media acuit. Qđ si postponat aut soluta est: et per se vt dixim⁹ accentũ habet: aut ꝯposita. et tũc aduerbiũ ex vtraq dictione cõficit: vt hactenus quatenus. Nã si tenus cõposita nõ esset priorẽ syllabã acueret. Cũq prepositio post posita illis pronominib⁹ me te se nobis vobis composita esse intelligit: itaq semper cũ illis grauatur. Sũt tamẽ qui dicãt encleticas particulas vim tũc habere: ac ideo attrahere accentum ad syllabã precedẽtẽ. Qđ de prepositione dicimus: etiam de coniunctione dici potest: nam prepositiua vel cõmunis si postponatur finalẽ syllabã acuit: vt si dixeris currit mouetur igitur: alias in omnibus syllabis grauatur.

Fallentia alia ad regulam premissam.

¶ Chri. Tertio trãspositione. Qu. n. j. nam cum dico circum littora tanq̃ vnum enuncio dissimulata distinctione: itaq tanq̃ in vna voce vna est acuta. Qđ idem accidit in illo troie qui primus ab oris.

Attrahit accentum vox attractiua prioris
Particule finalem acuendo quatuor hec sunt.
Cum simul et/q3/ne/ve/que cum pronomine iungis
Finales acuit percunctans teq rogansq.
Hebree voces plerunq in fine acuũtur.
Non tamen et semper/quia sepe in fine grauantur.
Id quod Alexander deceptus forte putauit.
Si casus grecos vsurpet sermo latinus:
Accentu greco talis vox est referenda.
Greca sit at si vox sed declinata latine.
Accentus noster casus moderabitur illos.

¶ Finis

¶ Ant. Quarto attractiõe. Eclesis grece latie dr attractio: dicit igit q dictiões encletice .i. attractiue attrahũt ad se accẽtũ syllabe precedẽtis hoc ẽ attrahẽdo ad se eãdẽ acuũt. Uer. j. eñ. O qui rex hominũq deorumq. syllabaq vtrobiq acuit: nõ quẽadmodũ imperita multitudo solet acuere: sed modice atq vt supra diximus sono quodam moderato. Particule vo encletice sunt tres. q3: ne: ve: cũ pronominib⁹ quinq postposita. ¶ Quinto idiomate. idioma interpretatur ligue ꝓprietas. Nã vnaqueq ligua hꝫ aliquid ꝓpriũ atq suũ: quẽadmodũ latine ꝓpriũ est acuere accẽtũ vt in antepenultima si penultima sit breuis: si vero est longa in eadẽ accentum collocare: quã rõnẽ sermo grecus nõ sequitur. Antropos eñ penultimã hꝫ longã: tñ accẽtus apud illos in antepenultimã trãsfert: atq e diuerso theologis penultimã hꝫ breuẽ: tñ illũ accẽtu in eadẽ collocãt. Dicit igit q si dictiões grece cũ literatura greca sermoni latino misceãtur: accentũ quoq grecũ retinet: vt ecce simois penultimam breuiat: vt apud Uerg. j. eñ. vbi tot simois correpta sub vndis. Ubi Seru⁹ inqt hoc nomẽ integrũ hoc ẽ cũ greca literatura ad nos trãsit: vñ suo ẽ accẽtu proferendu. Nã si esset latinũ in antepenultima haberet accentũ: qꝛ secũda a fine breuis est: hucusq Seruius. eodem modo periphas penultimam habet breuem: vt apud Uergi. ij. eñ. Una ingens periphas et equorum agitator achilles. tñ accentũ habet in penultima: ait nãq idem Ser. ibidẽ. Periphas in fine accẽtum nõ habet ne femininum sit: nec in tertia a fine: qꝛ nouissima a longa est: ergo in ri. hoc est in penultima habet accentũ. E contrario epiros penultimã habet longam. Uerg. j. ge. Eliadũ palmas epiros equarum: accentũ tñ habere in antepenultima. Seruius idem testatur his verbis. Sane epyros grece profert: vnde etiã e hꝫ accentũ: nã si latinũ esset pi haberet: qꝛ longa est. Sed quoniã accẽtus greci non modo nobis incogniti sunt: verumetiam apud illos per singulas ferme dictiones sparguntur: neq in vnam quandam obseruationem reduci possunt: quoties nobis accẽtus greci ratio nõ constiterit. etiã si literatura greca sit latinis illũ regulis moderabimur: hoc enim preceptum multo cauti⁹ atq prudentius est: et minus errori obnoxiũ. Qđ si literatura et greca simul et latina fuerit: qđ in plerisq dictionib⁹ reperitur. accentu potius latino vtemur: quoties greca latinis miscemus. Ut buccolica: georgica teste Seruio in proemio bucolicorum apud grecos in fine habent accentũ: apud nos in tertia a fine. Nã vt in vltima sit latinitatis vetat ratio: vt in penultima nõ sit latinitatis efficit ratio. In nominib⁹ grecis in ia terminatis quecũq apud illos per i iota scribũtur: nemo sane mẽtis accentu nostro dicet esse proferenda hoc est antepenultima acuta: cũ penultima sit breuis cum presertim nunquam fere nisi declinatione latina in illis vtamur: vt phantasia: chyrurgia. melancolia: sophia: philosophia: categorica: vlia. Et composita ab archia: quod interpretatur principatus: vt mõarchia. hierarchia. tetrarchia. Et a logia. vt theologia: astrologia: ethymologia. et a graphia: vt orthographia cosmographia: chronographia. Et a machia. vt gigantomachia naumachia: batracomyomachia. Et a nomia: vt astronomia: cyronomia. antinomia. Et que diximus habere breuem ante a. cũ de vocali ante vocalẽ correptiõe et productione dicebamus superius in dictionibus grecis. Omnia inquã illa accentu acuto in penultima proferẽda sunt: et si cũcta barbarico in me vno cõiurent impetumq faciat: quãdoquidem possem ego illos vnico rõnis clypeo

Dictionum encleticarũ natura.

Grece declinata grecũ seruant accentum.

Greca dictio latine inflexa latinum habet accẽtum.

facile refellere. E contrario in illis que per ei diphthongon scribunt apud grecos: qualia sunt dulia: hyperdulia latria: idololatria: hermenia: non hermenia: vt isti dicunt perihermenias: sed perihermenias: pedia: mechia: xenodochium: orphanotrophium: peristrophium: ictiotrophium. Omnia inquam hec in penultima accentum habent. In dictionibus quoque grecis contra latinitatis rationem accentus circumflexus in fine plerunque locat: quemadmodum in omnibus genitiuis pluralibus qui apud illos in on terminantur: vt epigramma epigramaton: et aduerbis que in os: vt sophos: amphiboloe: sed quemadmodum supra diximus: quoties huiusmodi sermoni latino miscent potius accentu latino moderanda sunt. ¶ Sexto interrogatione. Nam vltime syllabe clausularum que interrogatiue proferuntur quodammodo eleuande atque suspendende sunt: idcirco diximus eas accentu acuto esse proferendas. Lucanus in principio pharsalie. quis furor o ciues: que tanta licentia ferri: gentibus inuisis latium prebere cruorem: hic vltima syllaba suspenditur: atque accentu acuto profertur.

¶ Finit liber quintus.

¶ Epitome.

¶ Puncta quibus in latina vtimur oratione inueni hoc in capite traduntur: et quot sint latine locutioni necessaria: et an puncta que periodum: virgulam et parenthesim: et interrogatiuum dicimus sint necessaria.

De punctis clausularum.

Due note duo omnem ambiguitatis lecturo tollimus. Coma quid sit.

Quemadmodum in sermonis ductu necesse est fieri quasdam silentii distinctiones, tum vt auditor intelligat clausularum diuersitatem: tum etiam vt is qui loquitur captato spiritu maiori acrimonia pronunciet: idem quoque faciamus oportet in scripto: vt per quedam signa confusionem illam distinguamus. Atque illud in primis animaduertendum duas tantum esse notas, quibus erudit omnem contextus ambiguitatem distinguunt: dicente Hieronymo in prologo Esaie. Sed quod in Demosthene et Tullio solet fieri vt per Cola scribantur et commata. Nam qui (quas appellant) periodos virgulas et parentheses addiderunt, nullos habent auctores. cum

Comma vnde dicitur.

econtrario sacre scripture libri colo et commate contenti sunt. Est igitur comma quod per duo puncta designatur: quoties orationis tractus eo peruenit vbi oratio cum verbo aut aliquo vim verbi obtinente finitur: sed tamen illa quandam orationem sibi adiungi desiderat: vt

Colum qualiter signatur et vbi ponitur.

conuertente domino captiuitatem syon: vel cum conuerteret dominus captiuitatem syon. Coma autem dicitur a copto verbo greco quod est incido, vnde latine potest appellari incisio quia suo loco inciditur oratio. Colum cuius nota punctus est ponitur vbi clausula finitur atque quiescit: vt cum conuerteret dominus captiuitatem syon: facti sumus sicut consolati. Sunt

Interrogatiuus punctus.

quoque quedam loca in quibus nescias an oratio que sequitur ex superiori dependeat: vt dixit dominus domino meo sede a dextris meis. hoc loco comma colum potuit esse. Colum quoque ponimus inter singulas partes orationis que per articulum aut dissolutum sine coniunctione adnectuntur: vt Grammaticus. Rhetor. Geometres. Pictor. Aliptes. Cantat. amat. laudat nostros mea Roma libellos. effete. grauiter. cito. nequiter. euge. beate. Non tamen dissimulauerim opportunam esse notam interrogationis in fine clausularum quas interrogatiue aut cum interrogatione admiratiue proferimus. vt hic pietatis honos: sic nos in sceptra reponis? tu ne ille Eneas quem Dardanio Anchise alma venus phrygij genuit Simoentis ad vndam? Pretermittere vero nullo modo possum quod video Quintiliano exactissimo harum rerum iudici placuisse: vt quoties dictio esset ambigua vel significatione: vel declinatione: vel mutatione: in aliam partem orationis ambiguitas illa superimposito apice tolleretur. Esto exempli gratia occido si habet apicem in prima syllaba significat in ea esse accentum predominantem: sequentemque esse breuem: proferrique accentu graui: valetque tunc occido, idest pereo quod si super

Occido. Pereo.

secundam ponatur apex significat syllabam illam esse longam, in eaque proferri accentum predominantem. vt occido: valetque pro eo quod interficio: propterea cum indifferenter dicamus musa nominatiuo vocatiuo et ablatiuo Si vltime syllabe apicem apponas: significat tantum esse ablatiuum aut septimum casum. Si vero pone apicem habeat in fine appositum, signum est esse prepositionem: siue aduerbium: alias vero manifestum est esse verbum.

¶ Finis.

¶ Andreas Vaurentinus Serranus Joanni Sasqueto. Joanni Saneruiste Basordano. et Stephano peyrere Aginnino iuuenibus perq; eruditis. S. p. D.

Quum Aginni in bonarum literarum emporio celeberrimo poeticem optimis honestati stipendiis publicitus enarrarem: multorum et familiarium et amicorum quotidianis acti precibus artis quoque metrifice precepta summa entissime professi. Sed cum multi diligenter de hac re scripsissent: hesitauimus quem ex illis potissimum enarraremus. Tandem in mentem subijt non quem ego: sed quem scholastici (quorum tui ba frequens ab nostro ore pependit humanitatem senibus imis in ertura) vellent a me debere capi et edoceri: quemque discipuli plurimum sequerentur et tractarent. Quare ego manibus omnium teneri conspiciens et teri Aelij Antonij quem Nebrissensem vocant introductiones grammaticas: ratus sum optime successurum: si illius librum quintum de prosodia scriptum enarrarem. Sed aliter res se habuit: siquidem progrediens parum accurate de re ab eodem authore scriptum comperi. Quare enim placuit diligentibus hanc rem nostros edocere: nec quid quod ad rem pertineret preterire. Collegimus ergo multa: et plura quidem quam ille scripserit vir alioqui eruditissimus. Sed quid collecta nostrique dedimus: quare non contenti hortati sunt quoque vt darem impressoribus: vt latius emanarent: quoque pluribus prodessent. Ergo hec Antonio quod is iam passim enarretur addenda curauimus. Sed ita vt vbi Antonius preceptum finiuerit: nos e vestigio collecta iunximus cum authorum nominibus: ex quibus nos tot et tanta deprompsimus: quod a nobis nisi indigne aliter fieri non poterat: que omnia vobis iuuenes optimi damus: impertimur et dedicamus quod vos ad hanc rem progressos eruditiores fieri optamus: et quod nostri nominis ita estis amatores: vt mea solius vestigia sequamini: quamobrem orationem a me haberi oportuit: qua me vestrum quoque memorem significarem. Accipietis igitur hoc nostrum sed perque exiguum munus: quod nostre eternum sit pignus amicitie: quod quoque quosuis lectores poscimus: immo Aelium quoque Nebrissensem tam succincti operis authorem deprecamur ne nihili verba putet nos apposuisse: quod maiorum sit incrementa rebus quibuscunque dare: quod admodum erudite post Aristotelem protestatur Marcellus trigesimo secundo digestorum libro nature congruere humane. Sed satis volumus hec vos tantum. valete. Aginni ad supputationem Romanam ab salutifero partu anno. M.ccccc.xv. Idibus aprilis.

¶ Joannes Sasquetus ad dominum Vaurentinum.

Montalbana colens Sasquetus tecta rependit
  Andrea meritas tanto pro munere grates.

¶ Joannes Basordanus ad eundem.

Has quoque condomij musarum sacra professus
  Basordanus habet tibi Vaurentine perennes.

¶ Stephanus peyrera ad eundem.

Non habitans peyrera lares belmontis abibit:
  Oblitus meritas grates Serrane rependit.

¶ Guilhermus Sabaterius Vaurentini. discipulus ad lectorem tetrastichon.

Qui petis extructo numeros depromere versu
  Huc ades: hoc sexto codice doctus eris.
Post Nebrissensem meus incrementa poetes
  Junxit: vt vlterius addere nulla queas.

¶ Epistola magistri Raymundi palasini albigene suos ad tyrunculos in laudes authoris.

Cuius authoris laudes verbis consequi: vel calamo arare posset nemo: haud enim collati nobis codicis vtilitatem quibuscunque preconijs valeo prorumpere: nam secundus hispanus nobis natus Antonius summulas dedit grammatices: vt ille prunas Petrus nobis contulit logicas. O vbertima plaga que tot ac tantos meruit enutrire sapientes: non certe immerito Antonius est dictus: nam teste Richardo: conueniunt rebus nomina sepe suis. cognatosque oportet esse sermones rebus de quibus sunt: namque Antonius ab Ana quod est sursum dicitur et tonans quasi sursum tonans: is etenim pre ceteris grammaticis altius intonuit: nam quamquam ceteri multa vera dixerint in hac arte et non parum vtilia: pauca tamen per illos probata fuere. Hoc vero in Codice nulla a nostro authore dicuntur probatione egentia que peritorum authoritate vel exemplo non probentur: ideo non sine causa dicit capite primo cum de etymologia sermonem facit: grammatica est scientia recte loquendi recteque scribendi ex doctissimorum virorum vsu atque authoritate collecta. Dicere igitur possum illos non grammaticos sed grammatellos esse qui vsu vel authoritate peritorum sua non probant dicta: huncque verum grammaticum asserere: quare mi iuuenes non possum satis admirari nonnullos imbecilles dente canino tantum optasse dilacerare virum. Idcirco ipse grammaticorum minimus locos ab illis inuidis morsos veritatis baculo tueri volens paruulas edidi tutelas ad explanationes circa regulas difficiliores: accipite ergo leti dogmata nostri libelli.

¶ Liuori ardentissimo in Antonium nebrissensem Jacobus Sequalha de terminis et Narbonensis.

¶ Elegum.

Exente gorgoneos fedo de corde furores
  Ac stygios pariter cum phlegetonte modos.
Letheique bibas flagrantia flumina riui:
  Aut acherontis aquas euome corde graues.
Desine prudentum prefulgens dogma virorum
  Infami liuor tu maculare manu.
Quelibet in propriis maiora negotia rebus
  Quam sapit externis sit licet ipse parum
Vir demens curas alio de tergore captat:
  Neque suo nunquam quod sibi fulcat onus.
Hispanas igitur tam dulci gramine fruges
  En valido morsu leque negaque sequi.
Sepius hispanis nam stant animalia siluis:
  Que tua non vnquam liuida tela timent.
Ergo liuor edax nebulas caliganique mephitim
  Turpiter aut doctis sed tibi iunge viris.
Viuat et Antonij florens academia docti:
  Et sua grammatice stet vigeatque diu.
Sistere barbariem que nostris non finit oris:
  Nec male gramineo pabula vana solo.
Quamquam aliter vulgus varium: vanusque popellus
  Sentiat: et nigro det vaga sacra rolo.

¶ Vale.

¶ De dictionum peregrinarum et q̄rūdā aliarū accentu opus vtilissimum ¶ Epitome.

☞ Non omnia nomina hebraica accētum in vltima syllaba habere contra Alexandrum.

Alexander dogmatistes.i.q̄ sibi ipsi aliq̄z alijs q̄ mō in sua verba iurarūt: pcepta quedā reliq̄s oib⁹ inaudita pposuit: illud in pmis tradit qd isti cātat: amant: laudāt: et q̄si oraculum quoddā apollinis pre se ferūt. Ois inquiunt barbara vox nō declinata latine accētum sup extremā seruabit acutum. Credas ex eadē officina hoc pduxisse: vn̄ alia hmōi pcepta q̄ sermōis latini reliq̄as fundit⁹ euerterunt. Sz esto: nescierit latine: q sua etate res lr̄aria dormiebat: q̄d nōne cū de barbaris hoc est hebraicis dictionibus precepta dabat: oportuit hebreos cōsulere ijs de reb⁹ q̄rū ignoratiōe tenebat. Sz q i gallia res gesta ē: nō erat illi copia hebrei cuiusdā pceptoris vnde illa disceret: q̄d reliquarū nationū asellos bipedes ita ne oportuit rōnis habenas alteri pmittere: vt q̄cūq duceret sequeret. Neq enī ea fuit autoritate Alexā. q̄ Pythagoras: cui⁹ discipuli satis magnā in reb⁹ dubijs pbationē afferre putabant si ab illo se audiuisse dicerēt: vn̄ emphaticō apd illos erat ipse dixit. Cū igit illud sit olim simul grāmaticorū ɔsensu receptū dictiōes pegrinas nisi lr̄aturā mutauerint cū suo accentu ad nos migrare oportere, ɔsulam⁹ iā nō hebreos: q̄rū gen⁹ iustissimo q̄dā dei iudicio nō tn̄ sine magna lr̄arū iactura extinctū est: sz vnū quēpiā ex regeneratis nup in xp̄o vel mediocriter hebraice lingue peritū: et cōperiem⁹ vnūquodq vbū apd illos: etiā ex ijs q̄ latinā declaratione admittere nō pn̄t accētu acuto in penultima atq nōnunq in tertia a fine pferri debere. Itaq cū diximus Abel accētu in fine acuto: non grece pferim⁹: q apd illos in fine grauat: non latine: q nullū latinū nomen nisi corruptū vltimā acuit: non hebraice: q illi primā accētu acuto pferūt. Igit nulla harū triū linguarū q̄ ⁹ ec. ... vtit: sz suo hoc est ab ignorātia nato accētu isti pnūciāt: cū pcredū sit abel accētu i pma: atq pari rōne nō dicem⁹ accētu acuto i fine abisai sed abisai in penultima: nō abimelech: sed abimelech: nō bersabe: sz bersabe: non carnaim sz carnaim: nō coelech sed coelech: nō casleu sed casleu: nō esau sz esau: nō ezel sz ezel: nō engadi sz ēgadi: nō ephrata sz ephrata: nō gomer sz gomer: n iezabel sed iezabel: nō isboseth sed isboseth: nō miphiboseth sed miphiboseth: nō lamech sed lamech: non matusalē sed matusalē: non ramatha sz ramatha: nō tānatha sed tānatha: nō iared sed iared: nō heber sed heber: nō iaphet sed iaphet: nō luza sed luza: nō thamathaim sed thamathaim: nō ephraim sz ephraim: nō berzellaim sz berzellaim: nō isai sz isai: nō madai sed madai: nō edrai sz edrai: nō vlai sz vlai: nō sale sz sale: nō eliezar sz eliezar: nō phares sed phares: nō zarā sed zarā: nō sopthim sz sopthim: nō ppe alia innumera q̄ perperā ab ignaris huius lingue atq rōnis lr̄arie pferunt. In tertia q̄z a fine coplura ex hebreis nō declinatis enūciātur accētu acuto: vt ionathā non ionathā: osanna non osanna: nabuchodonosor nō nabuchodonosor: mahalelel nō mahalelel. Atq ex his etiā q̄ declinātur: nō vrias in penultima: sed vrias in tertia a fine: nō thobias sed thobias: nō gomorrha sz gomorrha: nō togorma sed togorma. Sed de his infra pluribus disserendum est. ¶ Epitome.

Hebraice dictiōes accentu acuto i penultima pferuntur.

Hebraice dictiōes penultimam acuentes.

Accentū in anpenultima hn̄tia.

☞ Dictiones hebraicas latine declinatas accentum habere latinum.

Et superiori regula ɔtie illa est oēs dictiones hebraicas si latina declinatiōe inflectunt ēt accēt⁹ lat. rōnē sed debere. hec pceptio ab oib⁹ i cōi grāmaticis recepta ē atq cōcessa: neq diffitent eas grāmatiste: q̄n q̄dē ipsi dicūt si latine nō declinent accētū hre acutū i fine: igit e diuerso si latine declinent accētū latinū hēant opz. Atq̄ hec pceptio latissime ptz idq̄z nō mō i hebraicis dictiōib⁹: sz ēt i his q̄ in latinū smonē ex greco venerūt. Hec d̄ grecis in latinū cōuersis: mox de hebraicis quā rōnez apd nos obseruēt pauca dicēda sunt: atq illud i primis de q̄ impudē cū oi barbaria digladiatisumus: nullū vez noiē barbarū posse iflecti: qd terminatione declinabilē atq accētu latinū nō hēat: atq ecōtrario si declinēt accētū q̄z habeant latinū necesse sit. Cū igit adā abrahā et hmōi: neq accētū. sz neq latinā terminationē hn̄t q̄ declinari possint nulla rōne inflecti latine pn̄t: qd q̄dā ex nr̄is fecerūt: atq̄z in obliq̄s adē abrahe dicere nō dubitarūt: sz q̄ recte ipsi viderint. Prisc. certe lib. de octo ptib⁹ orōnis in hec vba scipit. Nola inq̄t barbara declinabilia nō solū i am: sz i alias q̄z terminatiōes nulla latina vel greca declinatione sunt moderāda nisi trāsferātur in aliená formā declinabilē: qd q̄dā historici fecerunt: vt abrahā inq̄t abraham⁹.i. Idem quoq refert Flaui⁹ ioseph⁹ in.j. hebraicarū antiq̄tatū lib. Nola inq̄t pter scripture decorē grecia declinationē legētiū mutauerūt: neq enī gētis nr̄e inq̄t est hmōi formis vti: sz lz vnū q̄dē schema et finis noim sit vn⁹: vltimas tn̄ noim syllabas alr illi declināt. Noe itaq̄z apd eos noe⁹ appellat: et abrahā abraham⁹ et sic de forma i oi schemate custoditur. Hec iosephi vba quēadmodū et Prisciani superiora manifeste ostēdūt sub illa terminatiōe nullo mō posse declinari: tuz q nulla dictio latina nisi correpta accētū hz i fine. tū q i am terminatū vnū est tn̄ apd latinos: idq̄z indeclinabile nūquā: qd ipm argumēto est illa q̄z indeclinabilia eē. Qd si terminationē hn̄t declinabilē accētū vo barbarū hoc ē i fine acutū nihilomin⁹ declinari pn̄t: vt iuda: bala: dauid: ezras: isrl. Qd si vspiā declināta repies puta iude: bale: dauidis: ezre: israelis tuz ipsos obliquos: tū pmā noim positionē accētu latio efferas opz: vt bala bale: ezras ezre: accētu i pma sicut musa muse. lucas e. dauid accētu i pma dauidis in eadē adpportionē bogud bogudis. qd solū nomē ex terminatiō i d apd latinos declinat. Israel q̄z accētu in penultima sicut et Michael dicēte valerio flacco in argonauti. hic et odorat⁹ flagranti crine Michael. sz oia hmōi obliq̄s ideo pducūt q a grecis p e lōgū scribūt. Quare si vspiā abrahe: ade: iude: dauidis: et silia legis: necesse ē accētu latio efferas: atq in recto abrahas: adas: iudas: dauid accētu latino enuncies: aut nihil est totū hoc negotiū qd grāmaticem appellamus. ¶ Epitome.

Hebraica dictio latie inflexa latinum habet accentum.

Aduerte.

☞ Nomina hebraica ex greco traducta accētum latinum habere.

Que vo noia ex hebreo sermone p grecā forma declinabili i latinū venere si declinationē hn̄t grecā accētu q̄z greco moderāda sūt. Qd si latia declinatiōe inflectunt: accent⁹ q̄z latini reg... sequātur opz. Nā cū latine lingue illud sit ppriū ... dictiōes integras i vltia syllaba nūq acuat: circūflectat: vt in dictiōib⁹ trisyllabis pmā i polisyllabis q̄ penultimā hn̄t lōgā eandē acuat: q̄ vo breuē in tertiā a fine trāsferat accētū: greci suā quādā rōnē sequentes et vltimas dictionū syllabas acuere vel circumflectere pn̄t: et penultima ex.ntē lōga accētu i antepenultimā trāsferre: atq ecōtrario: existēte breui i eandē accētū collocare. Cū itaq noia in a: vel in as terminata in i iota añ a habētia q̄ apd illos breuis est i penultima pferāt accētu acuto: latini in antepenultimā trāsferūt: ppterea q quēadmodū diximus latini sermonis regula nō patit vt penultima existēte breui accēt⁹ in eodē collocet: sz i tertia a fine accēt⁹ trāsferat. Itaq nō dicem⁹ cū grecis abdias abdie penultia acuta: qn latie declinam⁹: sz abdias abdie accētu i antepenultimā trāslato: non azarias sed azarias: nō ezechias sz ezechias: nō ezaias sz

Latine dictio nunq̄ acuitur i vltima.

Terminata in a vel i as hn̄tia i iota an a vl̄ as i q̄ habeant accentum.

esaias:nō hieremias:sȝ hieremias:nō ieconias sȝ
ieconias:nō iosias sȝ iosias:nō matathias sȝ mata
thias:nō ozias sȝ ozias:nō onias sȝ onias:non za=
charias sȝ zacharias:nō barachias sȝ barachias:
nō thobias:sȝ thobias nō vrias sed vrias:tametsi
hec duo vltima etiā rōne hebraice literature accē=
tū habeāt in āte penultima queēadmodum ⁊ maria:
qđ nomē apđ hebreos celebre doctissimus q̄sq; pe
nultima breui posuit in carmine. Clau. pparat et
marie pulchros sȝ luce minores eligit ornat⁹. Se=
duli⁹ q̄ȝ in paschali. q̄s fuit ille nitor marie cū xp̄o
ab aluo pcessit. Eadē q̄ȝ ratio est noīm grecorum i
iota l penultima habētiū ante a finalē vt sophias
philosophia:symphonia:phātasia:chirurgia:me=
lācolia:cathegoria vsia:⁊ ab ode ea cōposita qđ in
terptaꝫ cant⁹. vt psodia:tragedia:cōedia: psalmo=
dia:melodia:⁊ ab arche qđ ē pncipat⁹:vt thopar=
chia:monarchia:hierarchia:tetrarchia:et a logos
qđ est sermo:vt theologia astrologia : tropologia:
etimologia:⁊ a graphe qđ est scriptura : vt ortho=
graphia:cosmographia:chirographia : topogra=
phia:⁊ a mache es.q̄ ē pugna vt gigāthomachia.
naumachia:batrachomyomachia: ⁊ a nomos qđ
est lex vt astronomia : hironomia:annomia:q̄ ve=
ro apđ illos per ei diphthongō añ a scribunt in ea=
dē hoc ē penultima hñt accētū:itaq; hac rōne di=
cemus dulia ⁊ hyperdulia:angaria:nō vt isti pferunt
dulia ⁊ hyperdulia:angaria in tertia a fine latria et
idololatria non latria idololatria hermenia:nō vt
isti dicūt perihermenias:nepia:non pepia mechia
nō mechia:eadē quoq; rōne dicim⁹ xenodochium
nō xenodochiū:orphanotrophiū nō vt iureconsul=
ti orphanotrophiū:ichthiotrophiū nō ichthiotro=
phium:⁊ alia prope innumera que per regulā di=
stinguuntur. ¶ Epitome.

¶ De noib⁹ possessiuis in inus a.um. terminatis.

Possessiua l inus quem accentum. seruēt.

Oia possessiua in in⁹ a.um.excūtia q̄ a
noib⁹ grecis colores gēmas vnguēta
materiāq; nect.lē significātib⁹ deriuāꝫ
penultimā breuiāt ac pinde in tertia a
fine accētū reiciūt. vt coccin⁹ crocinus
hiacintin⁹ glaucinus prasinus candicinus amethi
stinus adamanthinus christallinus smaragdinus
saphirin⁹ onichin⁹ myrrin⁹ amigdalin⁹ amarici=
nus amarathin⁹ byssinus bōbicinus carbasin⁹ ci=
licin⁹ gausapin⁹. Que oia ⁊ hmōi similiter inclina=
ta confitenꝫ isti apud poetas penultimas breuiare
in prosa tñ oratione in eadē accētū hre. Sȝ vbinā
isti legerūt aliā esse rōnē syllabe l carmine:aliā in
orone soluta pterq̄ cū post vocalē natura breuem
sequiꝫ muta cū liqda? Id eñ priuilegio quodā sin
gulari fit:vt vocalis illa in psa semp breuis:l car=
mine ꝟo indifferens et media sit. Quare omittam⁹
iā istas nugatorū ineptias:atq; regulā q̄ hic a no=
bis tradita est de dictionib⁹ i añ u habentib⁹ in ine
dus syllabis obseruem⁹ : q̄ l loco multa poetarū
exēpla attulim⁹ quib⁹ probatū est syllabā hāc bre
uiari atq; ex cōsequēti iuxta regulā grāmatice la=
tine accētū l tertiā a fine trāsferre. Breuiāt pterea
penul.q̄dā noia adiectiua ab aduerbiis temporali
b⁹ deriuata:vt a cras crastin⁹ a perēdie perēdin⁹:
a sero serotin⁹ a pridem pristin⁹ ab horno hornoti=
nus. Et noia ab arborib⁹ materiā significātibus vt.
a cerro cerrin⁹:a tilia tiliagin⁹:ab olea oleagin⁹:a
fago fagin⁹. Illud tñ meminerim⁹ a clā clādestin⁹
penultima lōga debere pferri. ¶ Epitome.

Adiectiua ab aduer= bijs tpis de ducta pe= nultimam breuiant.

De nominibus ex forma greca in tes masculi=
ni generis ⁊ tis feminini desinentibus.

Et apud grecos noim gentiliū ⁊ posses=
siuorū q̄ a ppriis hoīm locorūq; nonnū
q̄ deriuanꝫ forma huiuscemodi: vt ma
sculina exeant l tes equaliū syllabarū l
gtō:feminina ꝟo in tis mittentia gtīm in
idos a scythia scythes scytu:schytis tydos. a sar=
matia sarmates atu. ati. tidos. a phthia phthio
tes phthiota phthiotis tidos. hec latini q̄ mascu=
lina sunt l a terminātes p pmā nois declinatione
inflectūt:q̄ ꝟo feminina p tertiā mittētia gtīm in tis
vt scitha e. scithis idis. sarmata e. sarmatis tidis.
phthiota e. otis. idis. q̄ oia preterq̄ duo illa prio=
ra vocalē hñt pductā añ tes vel tis. Hāc formā in
terpretes pmū greci atq; illos .nutātes latini l ple
risq; scripture sacre locis obseruarūt. Vñ ab ana=
thot q̄ fuit ciuitas fortis beniamī trib⁹ a hierosoly
nus passuū milib⁹ hieremias pphetа ⁊ vn⁹ de tri
ginta fortissimis sub dauid rege anathotite sūt co=
gnolati. A pharatō oppido l mōte amalech abdō
iudex israel ⁊ vn⁹ q̄ȝ de triginta pncipib⁹ viris sub
dauid rege banai pharatonite nūcupantur. A mo=
rasti vico non longe ab eleutheropoli ciuitate fuit
Micheas ppha morastides cogno.at⁹. Sic a ru=
ben leui gad zabulō aser filius Jacob rubenitarū
leuitarū gaditarū zabulonitarū aseritarū familie
ducunꝫ:atq; pari mō cōplures alie q̄s in libris nūe
rorū legim⁹. feminina ꝟo tametsi nō ita frequenter
plerūq; tñ sub hac forma scripta repias:vt ab am=
mō ⁊ moab q̄s loth ex duab⁹ filijs genuit viri po=
steri ammonite ⁊ moabite sunt cognominati: femi=
ne ammonitides et moabitides sicut in. iij. Reg.li.
adamauit inq̄t salomō mulieres ammonitides et
moabitides. Ruth q̄ȝ moabitis ⁊ de regione moa=
bitide i historia sua narraꝫ. A madia q̄q; ciuitate
regiōe illi⁹ ciuitatis l deserto iuxta mare rubrū vi=
ri madianite:⁊ cozbi in li. nūerorum ex madianitis
dr. Job pterea vsites cognolaꝫ ⁊ in regione vsitide
orr⁹ tradiꝫ. ex hac regula ɔstātissime a grecis atq;
latinis obseruata depphēdunꝫ multi errores l olb⁹
pene latinis codicib⁹ trāscripti. Nā a galaad mōte
arabie finitimo siue ab vrbe in mōte eodem sita re
cte galaatides e. pro gñe mascu. ⁊ galaaditis idis.
p fe. formaꝫ:vñ l. ij. li. regū. berzellai galaadites dr
⁊ l. j. macha. frequēter rigionē galaadita legim⁹.
Q ua igiꝫ rōne defendi pōt qđ l. iij. regū li. legimus
sȝ ⁊ filijs berzellai galaaditis reddes grām:cū di=
cēdū sit galaadite:nisi malis dicere galaatidis su=
baudi regiōis: qđ l codicib⁹ antiq̄s salmāticensis
eccłie atq; monasterij diui Stephani in eadē vrbe
scriptū repeniꝫ. Cūq; frequēter legam⁹ thecua op
pidū ⁊ desertū thecue vñ Amos ppheta thecuites
cognolaꝫ:quō mulier illa q̄ ioab suo ɔmēto subor
nauit l. ij. regū thecuites dr cū thecuitis appellā=
da sit? Sic̄ is error l li. iij. script⁹ ē de roboā filio sa=
lomōis nomē inq̄t mrīs ei⁹ naamā amanithes:q̄q;
⁊ in codicib⁹ illis salmāticēsib⁹ amanitis legiꝫ. Su
nā q̄ȝ oppidū fuit palestine iuxta qđ Saul supātis=
bus philisteis cecidit:hic mulier illa cui⁹ filiū heli=
se⁹ ppheta suscitauit sunamitis cognolaꝫ. Abisac
q̄ȝ illa q̄ dđ senecta etate ɔfectū refocillabat suna=
mitis ab eodē oppido est appellata. Sȝ quō heli=
se⁹ potuit dicere puero suo voca sunamitē hāc : et
inuenerūt abisac sunamitē: cū vtrobiq; dōm sit su
lamitida. Nā error ille q̄ l olb⁹ libris recentiorib⁹
legiꝫ Canticoꝝ. c. vj. Reuertere reuertere sunamites
reuertere vt intueamur te. ⁊ qđ sequiꝫ q̄d videbis l
sunami. .. de nisi choros castroꝝ:nulla rōne defen=
di pōt:cū vtrobiq; loco n pont debeat l sulamitis:
qđ ⁊ libri salmāticēses hñt ⁊ in posteriori sulamitis
de poti⁹ q̄ sulamite legi oporteat. Atq; e diuerso
vt aliq̄d ex nouo testō degustemus cū ab scarioth
iudas ille pditor scariothes dici debeat: in olbus
ppe libris scariothis est scriptū ⁊ mille alia hmōi
que suis locis dirigentur. ¶ Epitome.

De noibus hebraicis ⁊ barbaris vnius sylla=
be adiectione declinatis.

Pharaton oppidum.

Morasti vi= cus.

Madia ciui tas.

Job vsites.

Tecua op= piduȝ ⁊ de= sertū tecue.

Oia hebraica q̄ extēsiōe vnius syllabe
ad grecā ac pinde nostrā declinationē
trahuntur:in eadem syllaba retinēt ac
cētū apud nos in q̄ fuit apud hebreos.
Nā queēadmodū in superiorib⁹ ex autho
ritate Pri. ⁊ Josephi dictū est:greci pmū atq; illos

Priscianus Josephus

deinde in tati latini vastitatē illā hebraicaꝝ dictio nū literp:co moderati sunt ad scripture decorē vo luptatēq legētiū: ex Adā abrahā Joseph Phicol: satā q̄ apō illos in fine acuunt nos forma declina bili vn.ᵘ syllabe extēsiōe: adamᵘ: abrahamᵘ: iacobᵘ iosephᵘ: phicolᵘ: satanas accētu i penultia acuto siue circūflexo fecimᵘ. Quāq̄ ⁊ alia potuit esse rō cur iacobᵘ ⁊ iosephᵘ penultias pducāt: qꝺ vȝ p o mega ⁊ e lōgū a grecis scribunt: sȝ de h:s cepitem sequēti plura. Pari qȝ rōne Daniel israel michael ⁊ siir desinētia i danielē israelem michaelēq vertimᵘ: ⁊ q apō grecos vltias acuūt: ⁊ q a grecis p e lōgū scribūt: q̄ pterea apō hebreos accētu acuto i penul. enūciant: si nolo extēsiōe fiāt nr̄a: accētū in eadē hoc ē i antipe. hēbūt: vt ex iocabel abel noe p̄s ma acuta nos iocabela abelᵘ noeᵘ accētu in eadē hoc ē i tertia a fine fecimᵘ. eliezer qȝ penul. acu. et si nolo extēsiōe declinet latine i eadē syllaba retinebit accētū hoc ē i tertia a fine: vt elieserᵘ. Eadē qȝ fuit rō cur q̄dā nola barbara i icᵘ terminata penul. pduxerūt: qꝺ vȝ antea q̄ ad latinā dclinatione traherent finalē syllabā acuebāt sic a theodoric. nos theodoricᵘ: ab alaric: nos alaricᵘ: a rodoric nos rodoricᵘ: a frederic nos fredericᵘ fecimus. Nā q ale. scripsit i ppriis icᵘ pducit vt fredericᵘ: multos i errorē induxit putātes illꝺ ꝺ oībᵘ hoc ē grecis ⁊ latinis dictū qȝ eē: itaq penul. acuta siue circūflexa pferūt euthicᵘ: rusticᵘ: dñ'cus: cū ppria nola sunt: qꝺ oīno est absurdum. ¶ Epitome.

¶ De nominibus vocales longas siue breues in penultima syllaba habentibus.

Cum septē sint vocales apō grecos: tres ce illis: hoc est iota ypsilō medie atq i differētes. i. q̄ pduci ⁊ breuiari possunt: due eternū breues e ypsilon ⁊ omicrō. due qȝ semp lōge eta ⁊ o mega: huiᵘ rei ignorātia plerosq in accētᵘ errorē induxit i plerisq dictiōibᵘ grecis. Nā q̄ p vocales lōgas i penul. scribunt aliqn̄ accētu acuto i tertia a fine pferūt: atq e ꝯtro q̄ breues i eisdē accē. qȝ acuto ꝯ artē atq rōnē latie grāmatice vt sepe diximᵘ: cū itaq apō grecos poderis sinteresis diocesis eremᵘ paracletᵘ: ⁊ ꝯplura huiᵘ gnis p e lōgū a grecis scribāt: q̄ rōne ꝺ'endi pōt poderis syntheresis diocesis eremᵘ paracletᵘ accētu acuto i tia a fine pferat: atq i obliq̄s q̄rūdā nolȝ i ex terminatoꝝ peccāt iber ri. celtiber ri. caracter ris. luter ris. soter eris. peñ. gram. cū acuta siue circūflexa sit pferri dēat iberi celtiberi caracteris luteris soteris. eꝯtrio q̄ p e scribūt correptā i penul. accē. acuto pferūt: vt obelus penul. circūflexa siue acuta p obelus antepenul. acuta: ⁊ cōposita a genos qꝺ est genᵘ: vt ougenes pthogenes: p ougenes pthogenes: ⁊ a thelos qꝺ est finis vt praxiteles. p praxiteles. Aristoteles p arist. ⁊ a sthenos qꝺ ē potētia: vt demosthenes p demosth. Calisthenes p calisthenes: ⁊ a theos qꝺ est deᵘ: vt timotheᵘ p timotheᵘ: dorotheᵘ pro dorotheᵘ: dositheus p dositheus. Siūs error circa o literā ꝯtingit. Nā cū idolū antiphona sinopis metamorphosis. esopus p o mega hoc est lōgū a grecis scribantur atq pinde accē. acuto siue circūflexo in penul. pferri debeāt: isti ex huiᵘ rōnis ignorantia idolum antiphona sinopis metamorphosis. esopᵘ accētu acuto i tertia a fine pferūt. Cū pterea dorō qꝺ interpretat donū p o mega scribat a grecis. atq ex ꝯsequēti nola ppria i dorᵘ terminata q̄ ide ꝯponūt penul. acuta siue circūflexa pferri debeāt: vt Isidorus heliodorᵘ cassiodorᵘ: ⁊ siir desinētia: isti ppera accētu i antepenul. relicto. Isidorᵘ eliodorᵘ cassiodorus enūciāt ꝯ rōnē artis latine grāmatice. Hac rōne agonia qꝺ est angulᵘ cōposita pducāt necesse est. vt agonᵘ trigonᵘ tetragonᵘ: nā a gonos qꝺ ē genᵘ breuiāt q p omicrō scribūt: vt antigonᵘ erigone. Sed de his alio in loco plā diximᵘ. ¶ Finis.

In dictione idolum et aliis multis dictionibus abutimur.

¶ Aelij antonij. Nebrissen. grāmatici de vi ac ptāte līraꝝ decq illaꝝ falsa platiōe ad pꝛ̄ reuerēdū i xp̄o iesu patrē ac clemētissimū dñȝ Joānē a Stuniga quondā cisterciēsis militie magistrū Alcantara: nūc ꝯo hispalensem archiepm̄ designatum.

Nullū est adhuc opᵘ a me editū clemētissime pater qꝺ nō ex ipa reꝝ nouitate i uidiā atq odiū ab imperita multitudie i authorē suū ꝯflauerit: sȝ qꝺ nō sub inde fuerit etiā detractoꝝ meoꝝ iudicio cōprobatū. Erat em̄ facile vulgus incertū erroris cōuincere: cū haberē tot viros grecos ⁊ latinos q̄rū authoritatē illoꝝ deprauate opinioni opponerē. Haberē ex nr̄is ꝯplures studiosū meorū studiosos q̄ illud idē qꝺ ego de re literaria sentirent. Haberem codices puetustos ⁊ literaꝝ monumēta lapidibᵘ ac numismatis impssa q̄ meis obseruatiōibus astipularent. Nūc vero in hoc ope qꝺ de vi ac ptāte līrarū tuo pclarissimo nole publicamus oīa mihi illa desunt adiumēta. Nā ⁊ grecos ⁊ latinos ex beneuolis alienos feci: cū ostēdi illos in multis turpiter errare. Hispanos meos iāpridē infensos habeo q̄ facile paterēt me illis eē equalē: superiorē certe egre ferūt. Ipsa vero antiquoꝝ voluminū maiestas nulla ex p'e auxilio nobis eē pōt: ppterea qꝺ in hac vocū disputatiōe līa mortua est: quoȝ spūs debeat excitare. Quare sola ead'q nuda veritate cū tot viris: tot linguis: tot natiōibᵘ vni mihi certādū est: q̄ tametsi nūero plures erūt: reꝝ tñ pōdere supabimᵘ. Sicȝ exclāmēt vt rhethora vincere possint. ⁊ si me adeo oēs greci latini simul et barbari agmine facto lapidibᵘ ⁊ gladiis lcessent: nihilominus rei pulcherrime ac pinde mortalibᵘ necessarie: antea q̄ penitᵘ iteread pꝛocinū defensionēq suscipiā. Qꝺ si preiudicata opinio apud illos tm̄ valet vt neq euidētissimis rōnibᵘ meis velint cedere: illꝺ reliquū est p̄ optime atq humanissime: q antigenidas frigenti ad ppl̄m discipulo dixit: vt tibi canā ⁊ musis: illꝺ qȝ sub icerto authore vulgatū: q̄ interrogatᵘ q̄d tm̄ laboraret in arte ad paucos puētura: sat̄ inde mihi sint pauci: sat̄ vnᵘ: satis nullus. Itaq liceb.t mihi vel cū persio poeta locū infodere: atq eadē immurmurare: vidi ipse libelle: cetera nosti. Sȝ dicet ꝗspiā. q̄d tāto dignū feret hic pmissor hiatu: tant q̄d ita intumescit q̄si disputaturᵘ magnis de rebᵘ: Ad līrarȝ sonos hoc est puerilies opas nos reuocare holes barbaros atq in pclarissimis artibᵘ ⁊ disciplinis reoccupatos. Possem ego ex Quintiliani ꝟbis ad ista rn̄dere nō esse parua sine q̄bᵘ magna ꝯstare nō pñt: ⁊ illud eiusdē: ne q̄s igit tāq parua fastidiat grāmatices elemēta. Sȝ q: interiora huiᵘ sacri adeūtibᵘ apparebit multa reꝝ subtilitas q̄ nō mō acuere ingenia puerilia: sȝ exercere altissimā qȝ eruditionē ac sciētiā possit. An cuiuslibet indtauris est exigere līrarū sonos: nō magis hercle q̄ neruoꝝ. Neqȝ ego is sum q̄ ad amussim hoc de me p̄mitturū polliceat. Holes em̄ sumᵘ: q̄ vt ait Quin. labant aliq̄n atqȝ oneri cedūt: sȝ qꝺ speremᵘ posse fieri: vt his nr̄is admonitiōibᵘ excitati ex iā longo veterno tēpestatis nr̄e holes resipiscāt: atqȝ ductu meo diligētiᵘ indrāt: q̄ voces q̄bᵘ literaꝝ figuris debeāt accōmodari: ⁊ se hac via ab illa barbarie infami appellatiōe defendāt. Nā barbarismᵘ queadmoduȝ grāmatici tradūt ptiȝ scripto: ptim platiōe cōmittit: atq vt Fabiᵘ indt: qꝺ male scribit: male etiā dici necesse ē: q̄ vitiose dixeris & vtiq ⁊ scripto peccāt: sȝ illa barbarismi pte q̄ scripto ꝯtigit ad orthographiā delegata de reliq̄ q̄ circa plationeȝ versat: q̄a video ab oībᵘ ppe grāmaticis desertā pauca nobis impñtiarū differēda sunt. Nec intelligo nūc de līraꝝ platiōe q̄ ex pseudographia i barbarismū incurrit: sȝ de illa tm̄ q̄ stāte recta scriptiōe a seculi nr̄i hoībᵘ cūctis fere ignorat. Cū em̄ sint līe accidētia quinqȝ nomē figura: platio siue ptās: ordo: cognatio: de nomine: de figura. de ordine: de cognatione

Greci ⁊ latini in pleris q errant in literarū platione.

Peruenturū dictū.

Quinti.

Litere accidētia quinq.

lr̄arū iter se mł̄a vulgo scripta sūt: qt̄idieqȝ i scho
Ad q̄d sint litere figure inuente.
lis differūt: de sola vi ac ptāte: cui⁹ cā figure lr̄aꝝ sunt inuēte q̄ꝫ inter alia potissima est: nulla a grā maticis cino mētio fit. Cūqȝ anthore Quin. lr̄arū figure ad hoc sunt excogitate vt custodiāt voces: quēadmodū voces ipe vt significarēt res in aio cō ceptas: frustra vtcrqȝ labor fuisset adhibitus atqȝ mun⁹ hoc lr̄aꝝ. q̄ nullū mai⁹ ab hoīe vł poti⁹ diuina q̄dā prudētia ē īuētū icassuȝ nulliusqȝ momēti ne gotiū recideret. In quā formā ne aliq̄n veniamus cūctis virib⁹ annitēdū est: nos certe ꝑ virili nr̄a q̄ corrupta sūt atqȝ deprauata resarcire curabim⁹. Nō q̄ sꝑem⁹ posse oīa restitui: q̄ꝫ cēt id nō admo dū difficile: nisi ea hoīm foret pertinacia: vt q̄ð ait Hora. velit citi⁹ aberrare q̄ꝫ q̄ imberbes dixere senes ꝑdēda fateri. Sed q̄ð credam⁹ posse fieri: vt cū sēł rō nr̄a fuerit vulgata ⁊ audita v̄itatꝫ adacti cōscia cogant̄ aliq̄n ꝯfiteri q̄ nūc tā ꝑtinacīer oppugnāt: q̄ð si semł̄ ꝑsuasi dixerit v̄a que nos asseueramus: sꝫ ꝑꝑ auriū offēsionē nō licere mutari: maior toti⁹ negotij pars erit ꝯfecta. Nā q̄ð rō ꝑsuaserit aliq̄n
Q̄ð rō ꝑsuaserit aliq̄n fiet.
fiet neqȝ v̄itas e si diu ꝯcussa ⁊ exagitata patiet̄ se tādē ꝯuelli ⁊ eradicari: illiūsqȝ saltē nr̄o hoc labore assequimur vt q̄ ań hac ꝑ ignorātiā faciebāt: sciētes deinceps atqȝ prudētes faciēt. Nā quēadmodū i ethicis Arist. tradit in ijs q̄ ad mores ꝑtinēt: ꝓstat ꝑ ignorātiā q̄ꝫ sciētes errare. In ijs v̄o q̄ ad artes ⁊ sciās: mł̄to sati⁹ ē sciētes errare q̄ꝫ ꝑ ignorātiā. q̄ eñ se errare ignorat nūq̄ꝫ emēdatior euadet: q̄ v̄o sciēs errat: id q̄ð verū rectūqȝ ē aliq̄n assequet̄. Eꝫ iā de re ipsa te iudice disceptaturi cōgradiamur.

¶ Epitome.

☞ Voces res cōceptus et lr̄as quadrare debere.

¶ Caput pͥmum.

PRimū disputationis nr̄e fundamētū ab eo ꝓficiscat̄ in q̄ plerīqȝ oēs facile cōsentiūt lr̄as ea potissimū de cā fuisse excogitatas vt ꝑ illas q̄si ꝑ q̄dā signa tū absentes viui: tū posteros mortui certiores facere possemus ijs de rebus que ad priuatam publicamve vtilitatem pertinerēt. Nā quēadmodū Aristo. tra
Aristo.
dit: eo mō lr̄e v̄ba humanis vocib⁹ informata designāt q̄ v̄ba ipsa res mēte ꝯceptas q̄ ꝑ ea significātur. Q̄ð si nō q̄tuor hec ex ordine sibijnuicē ꝯsentirent dico res cōceptus voces lr̄e: interirēt vtiqȝ cō mercia ⁊ publica fides q̄ hoīm societas cōtinetur. Interirēt oēs artes ⁊ sciētie q̄ vitā humanā cultiorē reddūt. Interiret deniqȝ h̄ ipse sacraꝝ literaꝝ splēdor quibus ad xp̄ianā religionē instituimur ⁊ docemur. Cum eñ bonitati diuine visum est hoīa vera religione aberrāti oñdere q̄ cultus sibi maxime placeret: certos quosdā sue volūtatis elegit interp̄tes ꝑ quos instr̄m vetus hebraice: nouū vero grece mortalib⁹ obseruādū traderet. Sed q̄ futurū erat vt sacra lex ex hebreo grecoqȝ s̄mōe q̄rqȝ in latinū v̄teret̄ dicēte dn̄o ꝑ Esaiā ꝓphetā: in leq̄la eñ labij ⁊ lingua altera loquar ad populū istū. factū est vt xp̄iana religio trib⁹ illis potissimū linguis cōtineret̄: q̄ in titulo crucis hoc ē triūphi saluatoris nr̄i ꝯsecrate sūt: q̄busqȝ Ro. eccl̄ia intitim vtit̄: vt ab hebraica in primū nostra salus enūciata est: ꝑ grecā in qua sapientia hūana est ꝑscripta ad latinā que totius orbis dn̄ationē tenuit quasi ꝑ q̄sdā gradus se ascēdisse testet̄: simul etiā vt facile appareat religionē sapiētiā ac potētiā sic inter se quasi in triūuiratū quēdā cōiugasse vt altera si ne altera vires ꝓpe haberet inanes. Sꝫ vt ad rem de qua agit̄ redeam⁹: voces illas q̄s de⁹ ꝑ moysen in primis aliosqȝ ꝓphetas ⁊ agiographos autho res. deīde ꝑ ap̄los ⁊ euāgelistas ꝓtulit ne tp̄is diuturnitate obliterarēt̄: grāmatice hoc est rei lr̄arie sunt credite atqȝ ꝯmēdate. Neqȝ ex tāta disciplinarū multitudine quas partim casus: partim solertia hūana excogitauit: vlla maior neqȝ dignior est
Sine lr̄is.
inuētaꝫ cui depositū tā grāde ꝯcrederet̄. Quo ma

Esaias propheta vaticinatus est sacrā legeꝫ ex hebreo ⁊ greco s̄mone latinam esse debere.

gis illos demiror q̄ grāmaticē quasi rē paruā ꝯtē
non pōt de esse lr̄atura
nunt putātes se posse sine lr̄is fieri lr̄atos: ⁊ oīo dif putādi subtilitates in v̄ba syllabas lr̄as quasi in q̄ dā elemēta resolui dicāt. Hec oīa eo ꝑtinēt vt eñdam⁹ illos ingētē errorē: h⁹ fenestrā patefacere q̄ cūqȝ putāt ortographiā nō facere. si me in h̄ horum scriptione obseruādā: aut voces alias posse lr̄arū figuris accōmodari q̄ q̄ eas p̄mū fuerūt inuēte pꝛ ill as representabant̄. Neqȝ eñ res vlla ē magis lubrica: neqȝ in q̄ hoīes imperiti facilius dilabāt̄: et que semel deprauata min⁹ restitui possit: q̄ꝫ h̄ lr̄arū rō quippe q̄ multipliciter barbarismo sit obnoxia adiectione: detractiōe: inuersione mutatione lr̄e vel syllabe vel aspirationis idq̄ duplr̄: vł̄ scripto vel pronūtiatiōe: res q̄dē parua: sed que semel admissa quasi per q̄dā graduū precipitia in maximam quādā labyrinthi confusionē deducat.

¶ Epitome.

☞ Ita scribendum esse vt loquimur: et loquendum vt scribimus. Cap. ij.

Ita ne sit scribendū vt loq̄mur.
COnsequēs est illa disputatio an ita scribēdū sit nob: s quēadmodū loq̄mur et loquendū vt scribimus: vel potius ediuerso q̄ousdā in locis alie scribēde sunt lr̄e: alie ꝓferēde. Q̄ð si hoc admittim⁹: vt aliud scribat̄ aliud enūciet̄: frustra vt ań dixim⁹ lr̄e sūt inuēte: cū ad hoc tm̄ sint excogitate vt creditas voces q̄si depositū q̄ddā fidelissime custodiāt: et cū fuerit op⁹ nulla ex parte decoctū reddāt: atq̄ videmus inquiūt iod et van apð hebreos plerūqȝ otiose scriptas ⁊ apices ipsos interdū alr̄ atqȝ alr̄ ꝓferri: videm⁹ q̄ꝫ apud grecos scribi gāma lr̄aꝫ et enūciari ni q̄ttes sequat̄ alterū gāma siue cappa siue chi: vt aggel⁹: agchora: agchises: ꝑ āgel⁹: āchora: anchises et rursus post literā ni sequenti tau ꝓferri d pro tau: vt synderesis ꝑ synteresis: ⁊ in diphthōgis vocales alteras supprimi ⁊ alteras enūciari: id q̄ð apud latinos in ae ⁊ oe fit vt priores vocales supprimātur posteriores enūcientur. Seruius q̄ꝫ grammaticus in. j. geor. Vergi. li. Cuius inquit
Caius. Cneus et amurca ꝑ c scribunt̄: ꝓferunt̄ ꝑ g.
C ne⁹ ⁊ amurga ꝑ c scribunt̄: enūciant̄ tm̄ ꝑ g. Gai⁹ Gne⁹ ⁊ amurga. Difficile est vsui tā inueterato atqȝ tot tātorūqȝ virorum nr̄i seculi anthoritate ap̄probata repugnare: sed illud multo difficilius r̄ndere ijs q̄ de re īsaria sūt ab antiq̄s ac ꝑinde melioribus anthorib⁹ tradita: nisi q̄s velit dicere ꝑscos illos scriptores alr̄ fuisse locutos q̄ꝫ ꝓceperūt. Q̄ð si taꝫ ꝑtinaciter isti volūt lr̄arum voces alienas atqȝ ab ignorantia ꝓfectas defendere: cur se iactant grecos: cur latinos: Cū neqȝ illos Demosthenes grece: neqȝ hos Cicero latine isto mō loquētes agnosceret? Quare illa pctn⁹ ortographoꝝ sn̄ia nobis tuēda est q̄ putāt ita scribēdū esse ac loquēdū nisi quaten⁹ ex certis q̄busdā rōnibus paucas lr̄as in aliarū voces antiq̄tas cōmutauit: idqȝ solū ꝓpter oris impedimentū ꝓferendiqȝ difficultatē. Que rō fuit vt plerūqȝ prepositiones in compositioneꝫ venientes corrumperentur. ¶ Epitome.

☞ Diuersitatem literarum ex sono non ex figura cōstare. Cap. iij.

Literaꝝ diuersitas nō ex forma sꝫ ex sono constat.
ESt q̄ꝫ ad seq̄ntē disputationē multasqȝ ambiguitates tollendas illa orthographoꝝ r̄ta ꝓmittēda: lr̄as nō ex diuersitate figuraꝝ: sꝫ ex varietate sonoꝝ liter se debere distingui. Sic eñ alpha grecū: ⁊ aleph hebraicum: ⁊ aliph punicum: ⁊ a latinū scri psisti: tametsi q̄tuor sunt figure: vnā tm̄ eandē vocē designasti: q̄re vna lr̄a cēsenda ē: i alphabete q̄ꝫ latino c lr̄ q̄ð ad figurā attinet diuerse lr̄e sunt: q̄ vero plato cadē est: vnū tm̄ elemētū oēs fatet̄. E cōtrario v̄o: q̄ i ⁊ u binas habēt ptātes q̄ tū q̄si vocales: tū quasi cōsonātes legūtur: nemo ē q̄ neget illas duplici officio fungi: q̄ꝫ figure sint due: quatuor tamē elemēta numero literarū sunt computāda. Itaqȝ ex hac ratione si quod isti dicunt c ⁊ g

alias voces exhibēt a vel o vel u sequētib⁹: al's ꝟo si sequūt e vel i iam c et g nō due lr̄e: sed quatuor erūt: qd nemo vnq̄ dixit: s3 neq3 somniauit: atq3 ediuerso quēadmodū isti volūt li post t sequit i: & post illā alia vocalis trāsit in sonū c tā t & c nō due lr̄e s3 vna tm̄ eadēq3 erit: qd est pꝫ absurdū. Premittē-

Lr̄a qd sit.

da est p̄terea lr̄e diffinitio: q̄ a grāmaticis tradit. Litera inquiūt est minima pars vocis cōposite: vl' illa potius. lr̄a est minima pars vocis q̄ scribi pōt indiuidua. Ex hac litere diffinitione manifestū est x z & psi nō esse literas: sed poti⁹ literaꝝ cōpēdia: si quidē x ex cs. vel gs. z ex sd vl'. ss. psi. ex ps cōponunt: illudq3 supponēdū est ꝯsonantes vim suam equalr̄ ad vocales quas frāgūt ꝑferre: id de c lr̄a

Quinti.

in specie Quint. testat: ex quo fit vt qd pauloante dicebamus eundē sonū reddant c g sequentibus e vel i quē exhibebāt cum a vel o vel u sequebant. Eundē preterea sequēte i & post illam altera vocali quem reddebat non sequente altera vocali: vel cum sequitur quecunq3 alia vocalis.

Epitome.

☞ De alphabetis hebraico greco et latino.

Capitulum. iiij.

Alphabetū hebreum.

Sunt itaq3 apd hebreos lr̄e q̄tuor & viginti. Nā qd ad p̄sentē rōnē attinet caph & phe bis annumeram⁹ in hūc modū aleph: beth: gimel: daleth: he: vau: zain: heth: teth: iod: caph: aut caph: lamed: mem: nun: samech: ain: pe aut phe: zadic: kuph: res: schi: sin: tau aut thau pnūtiatioēs ꝟo aliq̄to pl'es sūt hoc ē vocaliū qui cq3 q̄s apicib⁹ designāt cū nō habeāt ꝓp'e nisi vnā tm̄ vocalē aleph: & eā q̄dē ꝯfuso quodā modo viz olim habētē: sed q̄ apicib⁹ distinguat aut ipsi: aut cōsonātibus subiectis: vt sint apud illos duodetriginta soni distincti. Greci q3 literas habēt eq̄ quatuor & viginti: alpha: beta: aut vita: gāma: delta epsilon: zita: ita: thita: iota: cappa: lamda: my: ny: xi: omicron: pi: rho: sigma: taf: ypsilon: phi: chi: psi: omega. Soni tm̄ haꝝ pauciores sunt: qm̄ vt paulo ante diximus xi & psi binarū sunt potius literarū cōpēdia: q̄ per se lr̄e. Eta q3 et omega ad ypsilon & o micron referūtur: atq3 ecōtrario cū o micron et ypsilon in diphthongon coeūtia sonū u vocalis latinis rep̄sentēt: ypsilō preterea subiectū a vl' e vocalib⁹ cū q̄b⁹ diphthōgō facit codē mō ab illis q̄ a latinis u ꝯsonās ꝓferat: erūt oīno apd grecos literaꝝ soni duo & viginti. Apud latinos p̄teres literaꝝ figure sunt tres & viginti. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. y. z. sed due vltime in dictionib⁹ tm̄ peregrinis. Cūq3 ex his due sint otiose k & q: qꝫ eūdē sonū exhibēt quē c lr̄a exhibet: cū x q3

Grecoꝝ lr̄e sunt. xxiiij.

Lr̄arū latinarū. xxiij.

Latini olim grecaꝝ literaꝝ viz seu tiunt.

quēadmodū pauloāte dixim⁹ poti⁹ ꝯpēdiū sit cs: vel gs q̄ per se lr̄a. Cūq3 Plini⁹. in li. vii. na. histo. scribit latinos olī grecaꝝ lr̄aꝝ vim sentire atq3 ꝓinde in dictiōib⁹ grecis: aut grecā literaturā hn̄tibus ꝯsonātes q3 aspiratas hoc est ch: ph: th: rh: recipiāt. Cūq3 ediuerso latini duas habeāt vocales hebreis atq3 grecis icognitas: alterā q̄ sonat iter e & i: alterā q̄ inter i & u duas q3 consonantes i & u qā sequētes vocales frāgunt. Colligit pnunciationes esse apd latinos septē & viginti: q̄ per xxiiij tm̄ figuras lr̄aꝝ & per h q̄ nō est lr̄a s3 aspirationis nota designāt i hūc modū. a. b. c. ch. d. e. f. g. i. ij. ꝯsonās. l. m. n. o. p. ph r. rh. s. t. th. u. u. ꝯsonās. ypsilon. z. cum duabus illis vocalibus quas diximus grecis aliisq3 linguis incognitas.

Hebreorum ꝓpe litere que sint.

Epitome.

☞ Que voces cuiq3 lingue sint proprie que cōes.

Capitulum. v.

Ex his q̄ i supiori cap. sunt a nobis disputata colligit id qd alibi copiosi⁹ deductū ē cuiusq3 ligue voces al'a ꝓpe alias qbusdā: al's oīb⁹ esse cōes: atq3 vt de alia rū nationū linguis interim silcamus de trib⁹ tm̄ illis superiorib⁹ id facillime demonstrare possum⁹. Igit hebreoꝝ ꝓpe lr̄e atq3 ꝓinde grecis & latinis incognite sunt quinq3 beth: he. ain: sadic & sin. Propa grecoꝝ icognita hebreis & latinis ypsilon. ꝓpria latinoꝝ incognita hebreis & grecis f litera: & due ille vocales de q̄b⁹ in alphabeto latino dixim⁹. Cōes hebreoꝝ & grecoꝝ recepte tn̄ a latinis in dictionib⁹ grecis et barbaris ꝯsonātes que aspirari pn̄t: hoc est ch: ph: th. Cōes hebreoꝝ & latinoꝝ & u ꝯsonātes: s3 posterior grecis oībus preterq3 colis incognita. Cōes hebreis grecis pariter ac latinis relique oēs nisi quaten⁹ ex cōsonātibus q̄dā sunt apd hebreos semꝑ ꝑsse: q̄dā semꝑ latere quedā medie: q̄ ratio grecis & latinis inaudita est.

Cōes hebreis & grecis eque a latinis sunt recepte.

Epitome.

☞ De vocalibus hebraicis grecis & latinis.

Capitulum. vi.

Quēadmodū in superiorib⁹ dictū est vna tm̄ apud hebreos figura lr̄e hr̄ quā ipsi aleph appellāt a qua sui alphabeti auspicātur exordiū: vis tn̄ atq3 ptās illius nuscella est: quā q̄dē ꝯfutaneā mixturā necesse fuit illos apicibus distinguere. Apices vero ipsos initio apd hebreos nō fuisse ex monumentis hebraicarū lr̄arū quas videm⁹ in marmorib⁹ atq3 numismatis incussas dep̄hendi pōt. Id quod etiā in suo pentateucho qd in abditis obseruant pertinacissime ad hanc vsq3 etatez hebrei retinēt putantes opinor vel ex eo sue religionis antiq̄tatem ostēdere. Adiecisse deinde apices primus olim dr ezras ille scriba legis notatissim⁹. Hiero. in ꝓlogo galeato nō apices apposuisse: s3 quasdā lr̄arū figuras excogitasse tradit. Sed quicūq3 tandez is fuerit huius inuenti author: cū cōmodissimam ac ꝓpemodū necessariā hebreis atq3 perinde lingue studiosis attulit: cū aliod quasi ꝑ notas & cōpēdia legēdū scribēdūq3 esset: res q̄dē lubrica & multis erroribus obnoxia si stante eadē scriptura sensus diuersi ac cōtrarii plerūq3 possent itelligi. Sūt aūt hebreoꝝ apices quibus vocales q̄nq3 designātur octo: patha: cametz: sena: zere: segol: hyrik: holez: schurek. Per aleph itaq3 subiecto patha vel cametz a designat: ꝑ aleph subiecto sena siue zere siue segole. Per aleph subiecto hirik i ꝑ aleph sub iposito holemo. Per aleph sequenti vau cū holē aut subiecto schurek u. Alii duodecim apponūt addētes Ributz. hatepha meth: hateth: pathch: hathe th: segol. ¶ Per eosdē apices ꝯsonātib⁹ subiectos eedē vocales designantur. Ex quo fit vt aleph per se ipsam nūq3 exhibeat sonū quē ipso noīe profitet. sed cū ptāte vim oīm vocaliū habeat ꝑ ex positos apices cōgeries illa determinat. Tale aliqd et in lingua punica videm⁹ que hebraice atq3 perinde aramee & egyptie finitima est: non modo in literarum vocibus verū etiā in ordine lr̄as disponendi. Oēs eīm he quatuor lingue punicam dico hebraicam: arameā siue chaldeā & egyptiam a dextra sinistram versus procedētes hoc est peruerse: vt herodotus & Mella aiunt lr̄is vtunt. Cūq3 Hieronymo. Augustino. Remigio authorib⁹ instrumentum vetus ex hebraico arameo egyptioq3 sermone confict. Punicus vero siue Arabicus non multū distet ab egyptio. He quatuor lingue in vnā ꝓpe cōfundunt. Habet inquā lingua punica siue illa sit egyptiaca primā sui alphabeti lr̄am alph: sic eīm appellāt eodē fere sono q̄ hebrei suū aleph: neq3 hn̄t aliā vocalem preter illam quam tn̄ adiectis apicibus apuellas ipsi vocant: oēs quinq3 latinas designāt quēadmodū de hebraica circa suū aleph diximus. Qd si q̄spiā dixerit duas ꝑ preterea reliquas esse apud hebreos iod & vau: is pfecto nō intelligit quas apud illos vires habeāt. Sunt enim per se cōsonātes atq3 cōsonantium fungunt officio cū vocales vndiq3 feriāt: & i illa ous ꝑte formenk vbi sine vocalibus enūciari nullo modo possint. Qd si

Hebrei literas suas apicibus distinguunt.

Prima nota alphabetica punicoruz seu egyptiorum.

vspiam

vspiā repiat ɔsonātiū vix nō hñt: nec vocales q̄dē erūt: sed figure tm̄ apicibus deseruiētes. Quarē nūc ab hebreis naba hoc est aciose ac supervacue dicunt: neq3 alios vsus habēt q̄ quos in logistice siue cōputatoria arte q̄ vocat siphra cum reliquis numerorū figuris exhibet. Greci vero vocales habēt distinctas septē duas eternā breues ypsilō et o micrō: duas itē semp lōgas eta et o mega: reliquas tres medias hoc est q̄ mō breues modo longe sūt alpha iota et ypsilō latini q̄3 octo hñt vocales explicitas a e i o u. ypsilō et duas illas nr̄o sclo icognitas: q̄ tm̄ a maiorib⁹ nr̄is pcipiebant. ¶ Epitome.

De apicibus hebraicis per quas vocales designantur. Capitulū. vij.

Iaucbitur i septuaginta interpretes.

De vocalib⁹ hebraicis q̄s illi: vt diximus apicibus distinguunt nulla certa rō tradi pōt: cū neq3 ipsi hebrei in illis enūciādis inter se satis constāt. Septuaginta nāq3 illi senes iprimis atq3 deinceps illos secuti tāta licētia hebraicos apices i vocales grecas verterūt vt nihil iter hebreos et grecos in hac parte cōveniat. Iā latini interpretes siue illi ex hebraico siue ex sermone greco sunt iterpretati neq3 vnguē trāsuersum a grecis declinarūt: cū psertim latine lr̄e ex autoritate plinij vt. s. diximus satis ɔmode grecas oēs exprimūt. Itaq3 p eo q̄ hebrei dicūt aua et auilla noth pheth in pncipio subiecto patha. nos duplici illa aspiratione dispuncta eua et euila et enoch cū grecis p e interp̄tamur: et rurs⁹ p eo q̄ illi dicūt gamora: adulā: athniel: p eundē apicē in prima: nos et greci gomora et odollā et othniel siue othoniel p o pferimus. Pro eo q̄3 qd̄ illi dicūt iactā et amor p apicē cames in prima: nos cū grecis per iectan enūciam⁹. Et iterū p eo qd̄ illi dicūt in alibama. basra aphni p eūdē apicē nos et greci p ob. olibama et bosra et ophni dicimus. Pro eo quoq3 qd̄ illi dicunt sechen. lebanon. phelistiz p eundem apicē seua. nos et greci p i dicim⁹ sichē libanus philistim. Atq3 p eo qd̄ illi dicunt ceni. lee. p tre. nos cū grecis p i cinel et lia pferimus. Et qd̄ illi per eundē apicē cedor et ephor dicunt: nos cū grecis codor et ophor enunciam⁹. Quodq3 illi bera zera cessed per segol scribunt. nos et greci p a zare bara et cased intepretamur. Et qd̄ per eundē apicē3 gesen in prima et becher in secūda: nos cū grecis per o gosen et becer dicimus. Et p eo qd̄ illi dicunt simson. gibbaon. galaab. per hirik: nos cū grecis p a sanson gabaon et galaad pferim⁹. Quodq3 rursus per eundem apicē illi scribunt silia mraiz cilim nos cum grecis per e sella mersaim. cetim legimus. Et qd̄ illi per holē in prima obadias et seor et potisar. nos et greci per a abdias. p o soar. et p u putiphar efferim⁹. Quodq3 illi p schuret in secūda salumieg et zerubaber: nos cū grecis p a salamier. et p e et per o zorobabel enunciam⁹. Uideo o lector q̄ta sit interp̄tū incōstātia i trāsferēdis apicib⁹ hebraicis: cū nihil tale ex greco in sermonē latinū vertētibus nisi raro cōtingat. Itaq3 de vocaliū ratione nihil certi diffinire possumus: cum ea3 licenter ab authoribus alie pro aliis ponantur: non ob aliā opinor causam q̄ ob affinitate3 illarum inter se cū pcesertim apd̄ hebreos. arameos egyptios et arabes iā sint finitime et affines: vt neq3 distinctos characteres dignati sint illis accommodare.

¶ Epitome.

De septem vocalibus latinis et ypsilon.

¶ Capitulum. viij.

Septe3 vocales. Quinti.

Hoc in loco repetēdū est qd̄ aliis in locis est a nobis copiosi⁹ disputatū fuisse apd̄ latinos preter sex illas vocales que sunt vulgo recepte reliquas vocales duas q̄ tm̄ ignorātia tēpo3 itercidere: verba sunt Quinti. oratoriarū institutionū libro. j. medius est i et u litere son⁹: neq3 eñ sic optimum dicim⁹ vt optimum. et here: neq3 e plane neq3 i audit. Diomedes quoq3 grammatic⁹ Fabiohis verbis assipulat i et u medie dicunt: q2 i quibusdā dictionibus expressum sonum non habent: vt vir optim⁹. Eadē prope vtriq3 sentit. Priscian⁹ fuisse ve3 apud antiquos vocales illas duas: q̄ tamet si nō scriberent nihilominus pferebantur et a nobis quoad fieri posset pferende sunt si volum⁹ esse ij quos pfitemur. Et quando scriptū reperias optumus siue optim⁹ neq3 efferas i neq3 v: sed mediu3 quendā ex vtraq3 sonū cui nō placuit figurā maioribus nostris assignare. Eodē modo de here vau heri et ver siue vir dicendam: vbi q3 neq3 e neq3 i: s3 mixta quedam ex vtroq3 elemēto vox enunciāda est. Illud vero perquā ridiculum qd̄ de vocalibus grāmatiste falsi erant querere cur non essent plures neq3 pauciores q̄ quinq3: cū ex superiorib⁹ nō mō sint apud grecos septē: apd̄ latinos octo: s3 innumere q̄3 esse possint q̄uēadmodū in cōmētarijs artis grāmatice perscripsimus. Quid quod et apd̄ grecos priscos vocales duntaxat fuerint quatuor a e i o. Adiecit postea ypsilon circa bellū troiani tēpora Palamedes nō Pythagoras: vt quidā putauerūt: duas q̄3 superiorib⁹ adiunxit Simonides melicus et e longū et o mega. Autores sunt Plinius et Eustachi⁹: quāq3 loc⁹ ille apd̄ Plinium incōstāter legit. Apud latinos etiā priscos vmbros maxime o vocalis nō fuit: s3 loco illi⁹ ponebāt u acceperūt deinde illā aliunde: sicut a grecis ypsilō cū illo3 dictionib⁹. Distinxerant preterea vocib⁹ et nō figuris duas de quib⁹ tā multa dixim⁹: atq3 ita paulatim vocaliū numer⁹ auctus est vt a q̄tuor peruenerint ad octo. Inter ypsilon vero et i latinū tanta distātia est quāta pōt esse iter quaslibet duas alias vocales. Neq3 eñ diuersitas figurarum facit illas esse diuersas: s3 sono3 varietas facit inter illas distinctionē: cum autore Quintiliano hec sit tristior illa vero hilaris et iocūda. Scribit eñ libro duodecimo his vbis. iocūdissimas ex grecis lr̄as nō habem⁹ vocalē alterā: alterā consonantē quib⁹ nulle apud eos dulci⁹ spirāt: q̄s mutuari solem⁹ q̄tiēs illo3 noibus vtimur: qd̄ cū contingit nescio quō hilarior ptin⁹ renidet oro vt in zephiris zopyrisq3 q si nostris lr̄is scribant surdū q̄dē et barbarū efficiant sonū: et velut in locū earū succedunt tristes et horride quib⁹ grecia caret. qd̄ vero attinet ad plationē in quo ypsilō ab i iota distat nō est dictu facile. Martian⁹ tamē scribit in i latino spiritū prope dētibus pressis in ypsilon oppressio in labris pcedere. Ac si dicat in illo deductis labus et dentibus fere pressis: in hoc contra pressis labris et dentibus paulo deductis vocem eē formandā. De dipthongis vero quō debeāt enumerari: et qd̄ ex dipthongi diffinitiōe vtraq3 vocalis proferri debeat: satis multa in ɔmentarijs tertij libri artis grammatice scripsimus. Quare hic locus petēdus illinc est. ne incidamus in illud actum agis: hoc est frustra qd̄ scriptū est scribis. Sed de vocalib⁹ hactenus: nūc ad consonantium disquisitionem veniamus.

Diome.

Priscian⁹.

Greci antiq̄ quatuor tm̄ habuere vocales et q̄s.

O apud priscos latios et maxime vmbros vocalis non erat.

Quinti.

Lr̄a ypsilō in quo differat ab i quo ad platione.

¶ De c g ch litera. Cap̄. ix.

Omnes qui de orthographia vtriq3 grece et latine scripserunt: dicunt tres consonantes mutas in eadem oris parte hoc est faucibus compressis formari c g ch. nullaq3 alia re inter se distare q̄ aspiratione et exilitate. Itaq3 cum ex hac ratione extreme plurime inter se distent g media est. Comparata namq3 ad c spissior aspiratiorq3 est: comparata rursus ad ch exilior subtiliorq3. Ex quo fit vt he tres litere eundem prope sonum habeant atq3 in eadē specie reponant: q̄d dē spissitudo et exilitas atq3 eiusmodi affect⁹ nō variāt specie. Que igitur ratio pōt hispanos meos defendere q̄ alio modo proferāt c sequētib⁹ e vel i vocalibus. q̄ si sequātur a o u: cum presertim autore Quin. c. literas eē que ex equo ad omnes vocales vim suā perferat

C g in ch in qua oris parte formentur.

Hispani et itali perperā3 c literā proferunt.

Antonius Nebrissensis.

id qđ ceteris q̃z consonantib⁹ accidit. Aut qđ igno
rationis dedec⁹ fuit sonū s lr̃e ꝓpriū huic lr̃e accō
modare? Qđ si c lr̃a cū alijs vocalib⁹ alr̃ alterq̃
sonaret: iam nō vna lr̃a: sz due erunt: siquidē vt dixi
mus literarū diuersitas nō ex figura: sed varietate
ſoni ꝓuenit: neq̃ sunt italorū quidā tolerabiliores
voce ad magis incōdita eandē ꝓferūt coveq̃ nō
so hispani lectiōe latina atq̃ vernacula checi: qui
cū neq̃ sit hebraice neq̃ grece: sz neq̃ latine
ne ꝓpri⁹: de illo tm̄ Persi. poeta mihi itellexisse
vr̄: cū i mollē ac parūvirilē vocē carmina recitā
tiū inuect⁹ scribit. Queris ne vn̄ hec sartago loquē
di venerit i linguas? Neq̃ eīm est son⁹ vll⁹ q̃ magis
imitet̄ stridorē illū sartaginis cū in eo frigit̄ aliqđ
q̄ is quē itali i hac lr̃a ꝓferēda exꝓmūt. Neq̃ sūt
ridēdi min⁹ fere oēs galli q̄ hui⁹ lr̃e sonū cū s lr̃a
cōfundūt q̄s perperā nunc ꝓfert̄: sz de hoc pluri
bus cū de g lr̃a disputabit̄. Jaz ꝟo ille ꝓprius hi
spanorū error ē. q̄ eodē sono enunciāt c exile quo
ch aspiratū sequētib⁹ a vel o vel u vocalib⁹ vt cho
rus pro hoīm eiusdē habitus ⁊ etatis cetu: ⁊ cor⁹
p vero quē greci vocāt argestē: cū multo pl⁹ a se
distēt inuicē q̄ alterutrū a g medio. Par q̃z vitiū
cōmittit̄ cū post ch sequētib⁹ e vel i vocalib⁹ talis
vox exprimit̄: qualis illa est quā itali proferunt cū
post c exile eedē vocales subsequunt̄. Cū itaq̃ tres
sint hui⁹ gn̄is litere sola aspiratione ⁊ exilitate di
stātes q̄ triplicē nobis sonuz hebraice grece ⁊ lati
ne exhibēt excludam⁹ ab illis voces partim inepti
ētes: ptim grecis ⁊ latinis necnō hebreis olno in
cognitas. Circa g p̄terea literā non min⁹ ꝓl tione
peccat̄: cū post illā sequunt̄ e vel i vocales. Son⁹
nāq̃ ille cū sit hebreis grecis ⁊ latinis icognit⁹ nō
aliūde mihi sumpt⁹ vr̄ q̄ a ligua punica: i quē lr̃a
est ꝓpria q̄ vocē illā repn̄tet. Sz nobis q̄ sacras

Penorum litera peculiaris.

maxime lr̃as ꝓfitemurq̃ cōicatio est aut esse debet
cū penis r p̄iani nolis hostib⁹? Quē igit̄ sonuz g lr̃a
sequētib⁹ vel a vel o vel u hz. eūdē sequētib⁹ e vel i
retinet: si quidē paulo ārte diximus cōsonātes eque
vires suas ad sequentes vocales ꝓferre. Qđ si alr̃
cū his: alr̃ cū illis sonaret: iā nō vna lr̃a sz plures
essent. De adulterina ꝟo illa voce quā greci ⁊ itali
huic litere attribuūt quoties cū m litera coagmen
tatur cum de n disputabitur agemus.

De p b ph literis. Cap. x.

Quod de c g ch i capite supiori diximus
idē nūc de p b ph. dicēdū ē: q̄ cū liter la
bia magis minusve ꝯpressa formenť:
nullaq̃ alia re distent q̄ exilitate ⁊ as
spiratione: idq̃ oēs orthographie scri
ptores fateantur: omnes circa hanc literarum rō
nem nōnihil peccāt. Ad ꝓmū hebrei q̄ beth literā

Beth hebrea nota eius virgula raphe a u consonans profertur.

cū raphe tali sono ꝓferūt q̄lē nos u ꝯsonāti accōmo
dam⁹. nā si b cū dages hoc ē pūcto medio scribat̄
tūc ipsi fatent̄ ꝯpressis labris debere formari: q̄si
velint dicere b laxū ad u cōsonantē: pressuz ꝟo ad
p exilis vocē proxime accedere. Pari i errore mihi
videntur esse greci q̄ eo modo beta ꝓferunt quo he
brei suum b cū raphe: hoc est dētib⁹ superioribus infe
riori labro admotis. Qđ si ita esset he tres lr̃e alis
re magis distarēt: q̄ eo qđ diximus quodq̃ oēs grā
matici fatentur aspiratione vez ⁊ exilitate. Quare
nō eiusdē generis apud grecos erit neq̃ apud he
breos: nō vna sz due erunt litere: siquidem inter b
⁊ u ꝯsonantē multo maior est distātia q̄ que possit
per aspirationē ⁊ exilitatē designari. Ex quo fit vt
latini multo melius b ꝓferāt q̄ hebrei ⁊ greci cū s
p litera sola differt labrorum laxitate: id qđ oēs or
thographi fatētur. Hinc est qđ Quinti. annotauit
in hoc verbo obtinco: cū secunda litera sit b aures
magis audire p idq̃ ex hac literarum cognatione
accidere. Latini p̄terea non minus q̄ hebrei ⁊ gre
ci in hac parte peccāt. Nā cuz ph sola aspiratione
differt a b ⁊ p literis vtraq̃ eo modo proferūt: quo
f literā: cum sit inter f ⁊ ph tanta distātia: quāta pōt
esse inter quaslibet duas cōsonātes: cum ph q̄ tm̄
in dictiōib⁹ grecis: aut peregrinis grecū literaturā
habēnb⁹ reperiatur dulce nescio q̄d solutis labris
aspirās f lr̃a: q̃ vt ait Quin. sexta nostrarum est pe

Quintilia.

ne nō humana voce vel oīno nō voce potius inter
discrimina dentiū efflāda est: q̄ ē cū vocalē p̄mā
accipit cassa quodāmodo: cū ꝯsonātē aliquā fran
git multo horridior. Cū igit̄ illō ab oībus receptū
sit: vt in dictionibus grecis hebreis ⁊ punicis que
apud illos p ph scribunt̄ a nobis quo per ph aspi
ratum debere scribi: nullus relinquet̄ in illis f lr̃e
vsus: illud vero nō possum hoc in loco nō mirari:
qua rō potuit ꝑsuadere illis q̄ dictiōes hebraicas
arameas ⁊ egyptias p ordinem alphabetariū in
Lexicon redegere: vt q̄ illi per phe aspiratū scripti
tent: ipsis per latinū f scribere placuerit. Quēad
modū eīm phe aspiratū aut phi grecū latinis cor
gnitū: ita ediuerso f lr̃a grecis ⁊ barbaris: atq̃ vt
alios interim omittā: diuū Hieronymū inprimis
demiror tā cupide hunc literarū ordinē inuertisse:
vt in interpretatiōe operis eusebij cesariēsis qđ est
de topographia locorū sacre scripture q̄ ille p phi
literā i ꝓncipio dictionū scripserit hic p f scribere
maluerit: qđ etiā obseruatū est in altero suo ope
re qđ est de noīm hebraicorū interpretatione: vt q̄
hebrei per suū phe: ipse per f quoq̃ in principio di
ctionū scripta reliquerit. Nisi forte qđ mihi sit ꝟo
simillimū atq̃ ꝓbabile: alr̃ q̄ ipsū fuit: q̄ vt est nr̄i
tpis hoīm ignauia ordinē illū immutarint. Quam
tm̄ rationem scribendi nemo est qui hodie sequat̄:
sed neq̃ secuturi sumus in lexico nostro: qđ de di
ctionibus hebraicis propediem publicauimus.

De t d th literis. Cap. xi.

Cum preterea sunt apud hebreos et
grecos tres quoq̃ litere eiusdem ꝓ
pe gn̄is q̄ in priori lingua supiori
bus dētib⁹ appulsa formētur d t th
nō alia rōne inter se distātes q̄ illa q̄
supra diximus c g ch atq̃ iterū p b ph

T d th ante quare inter se distant.

distīctē: latini i eo plurimū peccāt: qđ eodē mō ꝓfe
rūt th aspiratā qua t exile: cū th tm̄ vincat aspira
tiōe dimidiū quantū d ipsuz exilitate vincit̄ a t exi
li: itaq̃ eodē modo proferunt thalamus quo tale
priori syllaba. Jam vero error ille qui apud oēs
ꝓpe latinos increbuit: quiq̃ remigij cuiusdam pre
ceptione inductus est qua ratiōe defendi potest.

T ante c se quēte vocaliquē sonū habeat.

Aiunt namq̃ qđ si post t sequatur ita qđ deinceps
altera vocalis t migrare in sonū c. Quare nemo se
re iam est q̄ ex hac rōne nō ꝓferat sapiētia: prudē
tia quatio pertio: qua malicia negacia facio ficio:
quāq̄ in hoc quēadmodū supius dictū est al'ud fit
error: qđ nec ipm c cū sonū ex hibet sequētib⁹ e vel
i quē vulgus putat. Ego q̄s iste fit Remigi⁹ fateor
me ignorare: ausim tm̄ asserere fuisse hoīm plane
barbarū: ⁊ q̄ in sermonis latini perniciē sit auso
tā pestiferā p̄ceptionē p oēs nostos latini mortales
effundere: cū null⁹ vnq̄ q̄ de affinitate literaz liter
se: aut permutatiōe scripserit tale aliquid tradat.
Nā q̄d obsecro habēt cōe t ⁊ c siue recte: siue ꝑpe
rā enūcient? Qđ si quēadmodū supra diximus cuns
dē sonū reddūt: eādē esse literā fatearis necesse
est: quādoquidē literarū diuersitas non ex figura:
sed ex soni varietate colligitur. Qđ si in dictiōnibus
latinis id debere fieri tam asseuerare affirmare: nō
permitterent hebrei: sed neq̃ greci dictiones suas
tam aliena a suis literis voce proferri.

De i consonante. Cap. xij.

Disputaturo mihi i hoc loco de i ꝯso
nāte liber ad ꝟbū trāscribere qđ ali
cubi notauim⁹. Nemo mq̃ est q̄ ne
sciat i latinū mō vocalis: mō cōsonā
tis loco poni: atq̃ eē tūc vocalē cū re
liquis vocalib⁹ pura sonat: tunc cōso
nātē cū vocalē aliquā ferit: atq̃ illi coagmētatur

Greci i consonantem nō habent.

illud vero pauci intelligunt qua sono proferenda

sit cum pro consonante accipitur. Sed quoniã greci hanc literã nõ habent: atq3 illius sonum penit⁹ ignorãt: nõ possum⁹ illo℞ testimonio qḋ volumus efficere: fuit tẽpus quo putabam⁹ hebreos ḋ3 i cõsonantem non hr̃e: opinabamurq3 quoties apud illos vocalibus ꝑ apices designatis iũgeret̃ i diphthõgon cũ illis coire. postea ꝟo ꝑpensa ⁊ examinata huius lr̃e ꝓlatiõe ⁊ ꝗ ꝙ ab hebreo℞ quibusdã doctissimis accepi: facile in hãc sñiam deduct⁹ sũ vt existimarẽ eundẽ aut certe ꝑsimilẽ eẽ sonũ atq3 germanũ iod hebraici qḋ i cõsonãtis latine. Quare ab illis ratio est accipiẽda qua ꝓferre hãc literam debeam⁹. Est ⁊ illa ꝗ nobis ꝑsuadere põt ꝗ sono hec lr̃a enũciãda sit: quod quoties i fine dictionis ponit̃ etiã imꝑiti itelligũt nõ hr̃e eũ sonũ quẽ isti in principio syllaba℞ aut in medio ꝓferũt: sed cum poti⁹ quẽ italo℞ atq3 hebreo℞ doctissimos di ꝁim⁹ huic lr̃e accõmodare: in his nãq3 dictionibus cui ⁊ hei ⁊ huic: in ꝗb⁹ i finalis nõ vocalis: sed ꝯsonans est: eodẽ sono hec lr̃a etiã ab ignaris ꝓfertur quo ab hebreis isai madai ephraim. Qḋ si dictiones grece aut greco℞ literaturã hñtes in latinum vertimus iota fere sẽꝑ in i latinũ transferi: cum nisi holo quoties in principio dictionũ seq̃nte vocali ponit̃ nõ modo vt ꝯsonantẽ sed vti suã consonantẽ ꝓferũt: qualia sunt iãbus: iaspis: iason: in ꝗb⁹ i plane vocalis est. Qḋ si iesus dissyllabũ apḋ iuniores hymnagraphos ⁊ iudeos trissyllabũ hoc ẽ ꝑ i ꝯsonãtẽ apud latinos poetas legit̃ in eo illi nõ sequunt̃ grecos ꝗ i ꝯsonantẽ nõ habẽt: sed hebreos apḋ ꝗs eiusmodi ꝟba ꝑ i ꝯsonantẽ scribuntur. E diuerso Claudianus i epigrãmatis ⁊ Iuuẽc⁹ in euãgelijs relicta origine hebraica grecos secuti iesus trisyllabũ: hic ille Iacob⁹ ꝗ trisyllabum i carmine põsuit. Qḋ ꝟo troia. maia: aiax: soluta diphthõgo ꝑ i cõsonantẽ a latinis ꝓfert̃ ex ignorãtia originẽ habuit cũ a grecis troia ꝑ oi diphthõgon maia. ⁊ aiax ꝑ ai diphthõgõ ḋ3 ꝓferat̃: illi deteriores adhuc ꝗ dictiões hñtes i aspiratũ in principio: qḋ tes tẽ Prisciano. vel ex ea cã nõ põt eẽ cõsonans: ipsi more suo voce incognita neq3 vnq̃ latinis audita proferunt: q̃lia sunt hiacinthus: hierosolyme. Nã q3 greci hieremias: hieroboam: hierusalẽ: hierico et hmõi multa noia ꝗ hebreis ꝑ i consonantẽ in principio scribunt̃ ꝑ i iota hoc est ꝑ vocalem scribunt necessitate excusantur qḋ i consonante carent. Cur ꝟo aspirationẽ adiecerint: fateor me ignorare: nisi forte voluerũt nolb⁹ hebraicis ethimologiã grecã dare: qḋ hieros sacer interꝑtat̃. Nos vero i lexico nostro Hieronymũ: Remigiũ codicesq3 antiquos sequimur: apud quos hmõi noia per i siue illa sit vocalis siue cõsonãs scribuntur: cum tamen vt diximus apud hebreos consonans sit.

I in fine dictionum aliquã consonãs.

Iesus grece dissyllabus esse nõ põt.

Latini pro latiõe troia maia aiax errant.

De u consonante ⁊ liquida. Cap. xiij.

Quod de i lr̃a l capite suꝑiori diꝁim⁹ eã duplici apud latinos officio fungi vocalis: scilicet ac cõsonantis. idem nunc de u litera dicimus esse modo vocalẽ: mõ cõsonãtẽ: est tñ adhuc illi⁹ tertia ꝗdã vis quoties post q literam alia succedente vocali ponitur: quem tamen sonum exhibeat magna inter nationes questio est. Ego vero tantum ab hispanis dissentio ꝗ literã hãc oĩno surdam esse putãt: quantũ ab Italis ꝗ illã ꝓferũt perinde ac si esset vocalis. Nã si nullã vi aut potestatẽ i ꝓlatiõe hz nec scribẽda ꝗdẽ ẽ: aut si vocalis ẽ sonũ ꝓfecto plenũ exhibebit. Qḋ vtrũq3 falsum eẽ Quĩ. demõstrat: ꝗ q adiuncta. vel u paululũ a nostris eliquari scribit. Nõ igitur cũ hispanis dicim⁹ aqua quãtum qm̃ u penitus expuncta neq3 cum italis aqua quãtũ qm̃ ita vt u quasi vocalis proferat̃ sed qḋ oẽs grammatici scribunt aqua quantũ qm̃ u non cassa neq3 vocali plena sed quodã medio sono eliquata. Idẽ quoq3 dicẽdũ cũ eliquat̃ post g et s: vt linga: extinguo: suadeo: suauis. U vero cõsonans in eadem oris parte format̃ qua f litera eundemq3 preponendũ sonũ habent. Nam cum vtraq3 dentibus superi⁹ inferiori labro impressis effingat̃ f quẽadmodum Quintilianus ait inter discrimina dentium efflãda est: u vero cõsonans intra eos inanitatẽ sonat. Est itaq3 vtriusq3 litere similitudo tanta: vt cũ greci eolice figura f pro digãma collocẽt tur hoc est ꝑ u cõsonante latini non dubitanẽ: ut eandem sono illi suo ꝓprio accõmodare. Sed qḋ supra diximus u consonantem hebreorum tantũ ⁊ latinorum esse sentiunt: tamen greci vim illi⁹ cũ a vel e precedẽtibus ypsilon in diphthõgon coit: quem nos nisi grece proferre malumus in u consonantem vertimus. Itaq3 pro eo qḋ greci dicũt euãgelium quasi per u cõsonantẽ: nos dicimus euangelium per u vocalem. Eodẽ modo pro eo qḋ illi penthcus: tideus: euros: dicunt: nos pentheus tideus euros dicimus. Pro eo quoq3 qḋ hebrei dicũt tau: esau: caslen: per vau consonantem in fine: greci per ypsilon tau: esau: caslen: eodem sono quo hebrei proferunt nos tau: esau: caslen: per u. vocalẽ precedenti a vel e agglutinatam enunciamus. Ex duplici huius litere officio errandi occasio lecto℞ ignorantie data est cum stante eademq3 recta scriptione vocalis pro cõsonante: ⁊ cõsonans ꝓ vocali accipitur: vt qḋ in libris regum ⁊ in paralipomenis scribitur saruia pro matre Ioab eademq3 sorore dauid regis sepe: ⁊ quod in genesi auiael ꝓ filio irad. Quodq3 iterum in secundo regum volumine arcuna iebuseus legitur: quibus in locis u nõ consonans est: sed vocalis: quemadmodum ab imperitis huius rõnis ꝓfert̃. E contrario rursus quod in libro hester ⁊ i daniele scribit̃ Assuerus: quodq3 in genesi pro quodam filio assericsuab a quo in libro numerorum est familia iesuitarum: ⁊ quod in Esaia ⁊ in quarto regum volumine sepharuaim ꝑ u. vocalem: nõ quemadmodũ mendacẽ legunt ꝓferenda sunt per consonantem: sed de nouem mutis ad tria lr̃a℞ gñra redactis: deq3 f lr̃a ⁊ i ⁊ u. consonãtib⁹ que ad mutas ꝗq3 referri põt hactenus dictũ sit: nũc ad semiuocaliũ disq̃sitionẽ accedam⁹.

Lra u quãdo post q ponit̃ quã vim habet.

U iter duos cõsonantes q ꝓfertur.

hebrei vbi ponũt vau cõsonantẽ greci ypsilon vtunt.

De l litera. Cap. xiiij.

Semiuocales omniũ grãmaticorum consensu quinq3 sunt l m n r s. Nam Martianus qui f literam inter semiuocales cõnumerat in hac parte non recipitur. x vero ⁊ z. cum sint cõposite: altera ex cs vel gs altera ex sd. partim mute: partim semiuocales erant. Semiuocales autem dicte sunt non vt quidam literatores dixerũt qḋ ab vocali inciperẽt ⁊ in seipsas desinerẽt cũ illḋ signũ poti⁹ sit quo ab alijs lr̃is dignoscantur ꝙ ratio cur ita sint appellate: sed qḋ i ea oris parte formẽtur: in qua possint etiã sine vocaliũ aduentu aliquatenus ꝓferri: omnes enim lingua ad palatũ illisa formantur preter m quã ipsam Plinius et hac forsan rõne mutis annũerauit. Mute nãq3 oẽs interclusꝰ vocis meatu vel fauciũ vel labrorum: vel dẽtium linguęq3 cõpressione effingũtur. L igitur Plinio Martiano Prisciano authoribus triplicẽ sonũ reddit exilem cum geminatur vt ille Gallus. Metellus. plenum quãdo finit noia vel syllabas: vel cũ lr̃a mutã illi ꝑponit̃ vt sal: sol: sylua: clarus: flauus: glaber. medium ⁊ lenẽ cum vocales anteuenit vt lapis malus. Qḋ vero superius memorati authores de hac litera scribũt facile dictu est: quid tamẽ velint significare non facile. Ego vero dicã qḋ sentio: habẽt hebrei vt supra diximus apices duos dages ⁊ raphe vocãt: hoc ẽ compressionẽ ⁊ exilitatem ꝑ priorem quem litere medie iterserit õnditur literam debere premi: hoc est exiliter ⁊ sine spiritu vel halitu ꝓferri. Per posteriorem quẽ linea transuersa litere imponunt ostenditur literã debere laxari: hoc est crassiori quodam spiritu efflari. Habent greci atq3 cognoscũt has differẽtias: sz i nouẽ tñ illis mutis

Semiuocales que sunt.

L triplicem sonum hz.

Dages et raphe puncta literis adiuncti quid efficiant.

habeo. Qd si in cōpositiōe ad pertineat ad ꝑticulā precedentem: s vero ad sequentē nulla ratiōe pos sis: (& si tantūdē polleat) hac litera vti: id qd libra rij qdā hui⁹ rōnis ignari fecerūt scribētes extasis perinde ac si dictio eēt ꝯposita ab ex & tasis: cū ab hac ꝑpositione greca ec & stasis cōponat. Jā vero dictionib⁹ hebraicis hui⁹ lrē null⁹ est vsus. Nō quidē in principio: cū illud quēadmodū supra dixim⁹ ꝓpriū sit grecoꝝ: nō in fine cū nulla dictio hebraica i es: sz neqꝫ in duas quaslibet cōsonātes desinat: nō in medio qd quoties duas consonātes apud illos medie sunt: prior ad ꝑcedētē: posterior ad sequentem pertinet. Ex quo manifestū est illos qꝫ aberrare q̄ pro arphachsad filio sem filū Noe scribūt arphazad & ꝓ acsa filia caleb scribūt axa vtrobiqꝫ ꝑ x cū illud scribat apd hebreos ꝑ caph cū raphe hoc per caph exile: qd vtrūqꝫ ex ratione hebraice literature pertinet ad syllabā preceden tē. s vero ad sequentē quēadmodum diximus.

De z litera. Cap. xix.

Literā que peregrinarū dictionū cā in sermonē latinū ascita est oēs grāmatici fatent duplicē atqꝫ ex s & d literis compositā vel ex s & d quēadmodum Martianus tradit si mō codex antiquā veritatē retinet. Fuit tñ tp̄s q̄ ꝓ alterutra poneret: vt qd antiq̄ dicebāt seth⁹ ꝓ zethus & medētius ꝓ mezēti⁹. Quāqꝫ tñ a latinis i duplex sit vertit: atqꝫ ꝓ eo qd dr marā: latini massam interpretati sunt: qd si cōposita iam non est litera: quāquidē litere diffinitio illi nō cōuenit quēadmodū paulo superius de x litera decebam⁹. Quē vo sonū s litera exhibeat suo loco disputauim⁹. Qd si d literam illi adiunxerunt: aut & veluti Martiano placet sit aut ex s in de vel & fiat q̄dē lapsus red det son⁹ ille ex vtraqꝫ lrā cōpositus quē z ipm desi gnat iocūdus ille quidē & suauis atqꝫ vt de ypsilo Quint. autore dicebam⁹: qua ex cōsonantium numero nulla dulcior spirat. Nā qd referēte Capella idcirco Appi⁹ Claudi⁹ hāc lrām reformidabat qd dū exprimitur mortui dentes imitatur: ego nō intelligo quā dentiū deformitatem morientes pre se ferāt: iā vero si deformitas vlla ē dictis labris primoribusqꝫ lingua dentib⁹ pressa vocē emittere nulla est lrā q̄ nō cū aliqua oris distortiōe ꝓferat. Qd si quēadmodū est in fabulis mineruā ꝓpter oris deformitatē tibias abiecisse: nobis quoqꝫ vetustatis rō habēda est: valeat poti⁹ lingue volubilitas: q̄ vt aliqd turpitudinis admittam⁹. At si ediuerso post mētis agitationē nihil antiqui⁹ nihil pri⁹ ab immortali deo cōcessum homini est: qs fuerit tā demēs tāqꝫ a cōi sensu alienus: q̄ nō preferat rem pulcherrimā leui vult⁹ offensioni? Sz redeamus ad rē: i enūciāda hac lrā nō simplr vulg⁹ incertū sequi debem⁹. sz antiquoꝝ poti⁹ autoritate ducti cū talē sonū illi ceperimus dare qualē diximus s literā reddere adiungemus illi d litere sonū siquidem ex vtraqꝫ compositam esse monstrauimus.

Litera z ꝓpter extranearum dictionum scripturā a latinis est recepta.

Martianus capella.

Appij claudij de z litera sententia.

De aspiratione. Cap. xx.

Est apd latinos h nō q̄dē lrā: sz aspiratiōis nota: quā tñ perinde ac si lrā eē: id qd antiq̄ores grecoꝝ facere in aliaꝝ serie disposuerunt: postea vero diuiserūt: & dexterā eius partē supra literā ponentē psilē notā habebant: hanc palemon Vicentinus exilem: Gillus vero leuem nominauit. Idem & quia aspirationis nota erat flatilē dixit. Hebrei autē inter literas numerant he et heth quarū priorem hierony. simplicē posteriorem duplicem aspirationē appellat. Possunt vocales omnes quidem aspirari: sed et consonantibus greci quattuor tantum aspirant ch ph th rh. et latini easdē in dictionibus tñ peregrinis: hebrei non modo quatuor illas: sed reliquas fere omnes quandoqꝫ premunt: quāqꝫ laxant: qd ipsum apud illos per dagës & raphe significatur: hoc est per exilitatē & aspirationē que spissitatē. Quē vo sonū aspirate consonātes exhibeant non est difficile cognitu ex superius memoratis cum de i litera disputauimus. Circa vocales tñ aspiratas multo difficilior ratio est: quo factū est in illis enunciandis nonnihil a nostris peccetur: cū eo modo exiles quo aspiratas proferūt: neqꝫ enim quod ad prolationē attinet quicqꝫ differt apud illos inter holis q̄ est genitiu⁹ ab eo qd est homo qd per aspirationē in principio scribitur: et ominis ab eo qd est omen cuius prima exilis est: & inter habeo qd est teneo & abeo qd est recedo. Sed illi adhuc rancidiores q̄ aspirationē quasi hebraicū he proferunt: cū apud hebreos vt diximus he litera sit cōsonās: cui⁹ proprīū est vt sequentē vocalem frāgens vocē potius q̄ spiritum reddat. Eaqꝫ mihi videtur fuisse causa cur greci desierint ponere illam in ordine aliarū literarum & vocalibus per apicem impēdere fecerint: ne extra illa sonum aliquem habere videret. Quis igitur (dicet aliquis) erit sonus vocalis aspirate qñ neqꝫ vt ab hebreis quasi litera ꝓferēda ē aspiratio: neqꝫ rursus vt a nostris nunc male profertur quasi aspiratio nulla sit. Ego vt tibi o lector ingenue verūqꝫ fatear: nequeo mōstrare at sentio tñ cuiusmodi sit illa vox quam debeat vocali aspirate accommodare: magisqꝫ possum quid nō sit q̄ quid sit ostendere. Si tamen verum est quod ait Mart. aspirationis contractis paulum faucibus ventum exhalare. fugies opinor hebraicā illā aspirationem cum sit vox que audiatur. Nec min⁹ cassas aspiratione vocales cum aspirari debeāt: & in illis enunciandis flatum: siue spiritum: siue halitū quēdam adhibebis.

Litera non apd latinos h: sed aspirationis nota.

Consonantes aspirate quē sonū reddāt non est noscere leue.

Mar.

Finis.

Aelij Antonij Nebrissensis secunda repetitio.

M. Fabij Quintiliani oratoriarum institutionū Liber primus.

An cuiusqꝫ auris est exigere literarum sonos? non hercle magis q̄ neruorum.

Conclusio prima.

Octo esse vocales apud latinos: & si pleriqꝫ oēs grammatici dicant esse tantum sex.

Conclusio secunda.

Ch. ph. th. gn. x. i. cōsonātē u liquidam & vocales aspiratas perperam a nostris pronuntiari.

Ad splendidissimū Cisterciēsis milítie ꝑfectum atqꝫ equestris ordinis magistrum Dalcātara do. Jo. de Stuniga: necnon ad Salmanticensis academie. p. C. & scholasticā iuuentutem Aelij Antonij Nebrissensis grammatici repetitio scda quā fecit anno xp̄iane salutis. M. cccc xc vj. de corruptis Hispanoꝝ ignorātia quarundā literarum vocibus.

Non desunt illustrissime domine: patres obseruandi: atqꝫ spectatissima iuuent⁹: q̄ me pusilli animi vel ignauie potius accusent: qd cū superesset mihi adhuc etas qua possem igenij mei vires in his artibus exercere: q̄ imperite multitudinis arbitrio eminentissimū gradū inter ceteras obtinere videt: malui nō solū demittere me ad artes infimas & pueriles disciplinas: verūetiā ītra sola grāmatices & poetrie studia consistere. Quod si hec ab illis parua esse putant: quid nunc dicturi sunt cum audierint modo non me ijs de rebus q̄ sunt illoꝝ iudicio infime: sz etiā

Literati q̄ sunt censendi.

de primis lrārū elemētis eo tpe atq loco disputasse
quo pclarū aliqd a me expectabat. Quos potera
ego facile placatos dimittere: si dicerē hāc esse p
fessiōis mee subiectā materiā: vn̄ oēs vite mee rō
nes fruct⁹ honoresq puenīūt: malo tn̄ oēm illoꝝ
īpetū z rabiē ī me ꝯcitare. An ego istos lrātos ap
pellē q vix itelligūt qd a ꝯsonātib⁹ vocales distēt:
q penit⁹ ignorāt lrāꝝ voces: q trib⁹ linieis scribēn
dis ī orthographia qnq̄giēs peccāt: q cū latia le
gūt hispane pnūciāt. Ego illos nō lrātos: nō gram
maticos: sz pseudographos: nō latios sz latini ser
monis euersores z qdē vilissime appellauerī. Sz alio
tpis erit magis oportunū q illoꝝ ineptias z delira
mēta magis pferam⁹ ī lucē: nūc ad alia veniam⁹ q
academie nr̄e istituto veteri atq antiq̄ lege hodier
no die coact⁹ sum ī lucē afferre. Loc⁹ igitur quē re
petere institui hoc anno q est magistrij mei scdʒ: a
salute vo xp̄iana millesimus q̄dringētesim⁹ octo
gesim⁹ sext⁹ scribit a. M. fabio Quin. oratoriaꝝ
instōnū lib. j. ī hec v̄ba. An cuiusq auris est exige
re lrārū sonos? nō hercle magis q̄ neruoꝝ. Cū eni
cepisset autor admonere pceptores artis grāma
tice quo pacto pueros literaꝝ rudes in pmis do
ctrine incunabulis īstituere deberēt: dixissetq non
satis esse cōsonātes a vocalib⁹ distinguere: ipsasq
eas ī semiuocaliū nūerū mutarūq partiri: z q interio
ra hui⁹ sacri adeūtib⁹ appereret ea rerū subtilitas
q nō modo acuere ingenia puerilia: sz etiā exerce
re vtilissimā qz eruditionē ac scientiā posset: subiū
xit pauca illa v̄ba q hodie interpretanda suscepi
mus. An cuiusq auris est exigere literarū sonos?
nō hercle magis q̄ neruoꝝ. Ac sic apertius dicat
quēadmodū quisq non pōt sensu dyudicare ner
uorū subtilē harmoniā: neq ratione perpēdere il
la septē discrimina vocū nisi qui sit in arte musica
eruditissimus: ita nō quicūq sed is tm̄ qui rōnem
literarū callet: poterit exacte literarū sonos pfer
re: platosq percipere. Atq omissa certarū lingua
rū disquisitione: inuestigandū pmo nobis est de
sint ne sermoni latino aliquę figure literarū pter
duas z viginti illas q sunt ī vsu apud latinos: z an

Duarū vocaliū figure latinis desunt.

rursus aliquę ex illo numero redundēt: an pterea
literarū sit ille sonus qui ab hispanie nostre pol
bus pferri cōsueuit. Principio desunt sermoni la
tino vocales due altera q inter e z i altera que in
ter i z u auditur: idq probari potest cū aliorꝝ testi
monio: tū maxime Quintiliani harū rerū autho
ris grauissimi ac perinde acerrimi. Is eni paulo
post illa verba q explicāda suscepim⁹ ait. Medius
est qdā i z u lr̄e son⁹: neq eni sic optimū dicim⁹ vt
optimum. z here neqz plane neq i auditur. Vult
Quin. q in hac particula optum⁹ neq sonat i neq
u: sed quedā inter has lrās vocalis media: q cum
nō haberet nomē neq figurā: alij ex antiquis quib⁹ cla
rissimus optim⁹ z maxim⁹ p i. alij optum⁹ z maxu
mus: p u scripserūt. Cesar eni primus omniū dicit

Optum⁹ et maxum⁹ p u in scda et here p e q̄dam: nunc optim⁹ maximus p i z heri p i scribimus.

optim⁹ z maxim⁹ scripsisse: cū supiores optumus
z maxumus scriptitarint. Idq ex eo accidit q nō
erat in vsu lr̄e figura qua media vox illa scribere
tur. Nā quēadmodū Aristoteles ait. Quādo me
diū innoiatū est certāt extrema de media regione.
In hoc preterea temporis aduerbio heri neq e
neq i sentit in fine. Ex quo effectū est vt hāc parti
culā vsq ad Augusti Cesaris tēpora p i scripserit
vt Terē. in andria. heri aliquot adulescētuli ī py
reo coiuimus: vt de symbolis essemus. Et Cice. in
episto. heri vesperi apud me hyrcius fuit: quā me
te esset Anto. demonstrauit. Deinceps p e: vt Ho
ra. in secundo li. sermo. Coniuia dict⁹ here illic de
medio potare die: et Iuuena. in. iij. sat. Res hodie
minor est here quā fuit atq eadē cras deteret exi
guis aliqd. Martia. quoq epigrāmaton libro pri
mo. Bis tibi triceni fuimus Mācine vocati. Et po
situm est nobis nil here preter apru z. libro quar
to. Cur here qd dederas hodie puer hyle negasti.

Tam subito durus q modo mitis eras. Nostro se
culo rursus heri per i cum antiquitate scribimus.
Diomedes quoq diligētissimus grāmatice artis
preceptor idem cū Fabio sentire videtur his ver
bis. I z u medie dicunt: qz in quibusdā dictiōibus
expressum sonum nō habēt: vt vir optimus. Dice
ret vero quispiam: quidnā cause est cur tēpestatis
nostre homines nō possunt mediū illū sonū perci
pere? Aut si a priscis illis percipiebat: cur non ex
cogitauerint figuras quibus medi⁹ ille sonus re
presentaret? Sed antēq̄ huic qōni satisfaciamus
simul etiam vt ea que postea dicenda sunt magis
elucubrent: z illa qō discutiēda nobis est: quis ille
sit auris tam emūcte cuius iudicio in hac sonorum
disputatione cōsentire debeamus. Nā si asciuero
mihi testes iā inde ab antiquitate repetitos quo
rum testimonio causam veritatis ꝯfirmare velim:
nō deerunt qui dicāt se quoq habere suos auꝯ ho
res: Papiam: hugutionē: Catholicē: z nescio quem
Raymundū: z petrū heliā. Si preterea dixero me
nō audiuisse in italia summos quosdā viros hoc
vel illo mō proferentes: rn̄debunt opinor se quoq
audiuisse nescio quos sophistas philologos: le
gulcos: z sacrificulos quosdā aliter illa eadē pnū
ciasse. Ne sit igitur opus toties eadē de re aures
obtundere: videamus quinā sint de hac lite futu
ri iudices idonei. Atq in primis aut oēs plane a

Quisqz qd bene noscit bn̄ iudicat.

cōi sensu deficimus: aut tēpestati nostre antiq̄tas
illas emēdata hispanis itali z greci pferendi sunt.
Nā quēadmodū de dulci z amaro nō egroti sz bn̄
valentis lingua: de coloribus: nō cecus sz oculorū
acie instructus: de virtute nō malus sed studiosus:
sic de literarū vocib⁹ nō quicūq sed vir tantū eru
dit⁹ iudicare poterit. Quisq eni vt ait Aristo. bene
iudicat q cognoscit eorūq bon⁹ est iudex. Quenā
igitur pacto de literis iudicare pōt: q neq latinos
codices legit: neq preceptores grecos aut latinos
vnq̄ audiuit? Aut igitur summoꝝ viroꝝ partim
veterū partim iunioꝝ iudicio acquiescēdū est: aut
tota hec de rōne literarū disputatio e medio tollē
da. Sed inquiūt isti cur mediū illū sonū e z i atq
i z u literaꝝ neq sono sibi proprio pferimus? Aut
vnde tantus studiosorū conatus? Aut vn̄ isti tam
acutos atqz emēdatos sensus habuerunt? Iā hec
questio nō solū est in hac literarū cōsideratione de
qua instituim⁹ aliqd dicere: sz p certas quoq ar
tes z scientias que de sono disputāt latius patet.
Et qm̄ video eā similitudinē Quintiliano placuis

Tria apud antiq̄s melodiorū fuere genera.

se. Quēadmodū in libris q de arte musica scripti
sunt legimus tria melodiorū genera fuerunt apud
antiquos. Diatonicon qd per tonum z semitoniū
procedebat. Chromaticū qd per semitoniū z semi
toniū z tria semitonia. Enharmonicū qd p diesim
z ditoniū pgrediebat. In hoc genere triplici z cā
tabāt illi veteres: z qd ab alijs canebat sentiebāt
cū tēpestatis nr̄e hoies vno tantū diatonico gn̄e
vtētes ad cetera illa duo gn̄a ita surdas aures at
q iterclusas arterias hn̄t: vt neq qd sit diesis o
no intelligāt: neq vllo mō effingere possint conti
nua quinq semitonia. Quid quod diatesseron cō
sonātia apud illos erat harmonica cū sit in ppor
tione sesquitertia: apud musicos vero nostri tem
poris penitus inconsonans nisi alijs vocibus mi
sceatur. E cōtrario cū in proportiōe superparticti
nemo ex antiquis preter Claudiū Ptolomeū po
suerit sonantiā: nostri musici harmoniam in eo et
quidē perfectā posse esse dicunt perinde ac si alia
fuerit apud illos sonorum ratio atqz auris sensus

Turdus et ciconia iter aues: lep⁹ z aper inter quadrupedes pcipui sunt saporis.

quā apud nostros. Qd in saporib⁹ z gustu accidit
se video. An non inter aues precipui saporis erāt
turdus z ciconia: quēadmodū iter quadrupedes
lepus z aper: cū Mar. dicat. Inter aues turdus si
quis me iudice certet. Inter quadrupedes gloria
prima lepus. Et apud Horatium in secundo libro
sermonum Epicureus ille Catius. fecundi lepo

ris sapiens sectabitur armos. Et alio loco. Tu* eras rhōbus tutoq̄ ciconia nido. Et nunc. Quanta est gula q̄ sibi totos ponit apros aial ꝓpter cōuiuia natū. Atqui nostroꝝ hoim gula turdis atagenas: pauōes: phasianos: perdices: coturnicesq̄ apponit: cū ciconiaȝ penit* e mensa ꝓiecere. Quis hodie inter holera vesca numeret maluas aut q̄s olitor inter horrēses atq̄ satiuas habeat? Atq̄ illas cū lactucis antiq̄ esitabāt. Qd vel ex illo Martialis versu manifestum est. Utere lactucis ꝛ mollibus vtere maluis. Cui astipulaꝛ in Moreto Uer. Malue (inquiēs) inulæq̄ rubebant. At vt in re notiori et grāmaticis magis vsitata versemur: tres apud antiquiores fuerūt accētus: acut* quo sylla ba eleuaꝛ: grauis quo syllaba deprimitur. Circunflex* quo syllaba eleuaꝛ depꝛimiturq̄. Naȝ ex acuto ꝛ graui cōposit* est. Sed q̄s hodie ꝓfert aut ꝓlatū percipit tenorē illū circūflexū? At maiores nostri quorū erant aures in sermone latino delicate magis ꝛ proferebant absolutissime ꝛ ꝓlata sentiebāt acerrime. Nō morabor amplius in hac parte. Illud mō possum dicere aliter veteres illos ꝛ q̄ se illorū imitatores esse malūt de q̄busdam literarū sonis iudicare solitos: aliter hispanos: quoruȝ est ijs de rebus iudicium adeo obtusum: vt si coneris illoꝝ stultitiā rōnib* conuincere nihilo plus agas q̄ si des operā vt cū rōne insanias. Neq̄ mirandū est si medias illas vocales q̄ ab antiquis intelligebantur neq̄ sentire neq̄ proferre possumus: cū iā inde ab infantia sic assuefacti sumus vocales tantum quinq̄ pronunciare: vt nullo modo facti duriores possimus aliud q̄ qd a nutrice audiuimus efferre. Hinc ē memorabile illud Marci Fabij preceptum debere pueros cū adhuc teneri sunt syllabas oēs perdicere: neq̄ difficillima queq̄ earū in aliud tempus differre: atq̄ ab eisdē etatib* exigēdum esse: vt noīa quedā versusq̄ affectate difficultatis ex plurimis asperrime coeuntib* inter se syllabis catenatos ꝛ veluti confragosos q̄ citissime voluāt: calephi grece vocantur res modico dictu qua tamē omissa multa lingue vitia nisi ꝑmis eximantur onnis inemendabili in posterum prauitate durantur: atq̄ illa nimirū cā est cur grandiores etate nō possunt alteri* lingue voces ꝓprias atq̄ vernaculas exprimere qd quēadmoduȝ funabulorū ꝛ petauristarū corpora ad quosdā mēbrorū flexus nisi tenera formari non possunt sic animos q̄ȝ ad plura duriores ipa robustior facit. Si greci latini ꝛ galli nūq̄ ꝓferūt ea q̄ vox propria est hebree ꝛ punice lingue: a mauris etiā ꝑ fidiculas ꝛ tormēta nō extorquebis. La que propria est hispanorū. Ego quoq̄ vt de me aliquid fatear cum aliquādo cepissem literis hebraicis operā dare: nunq̄ potui satis hebreoꝝ idioma exprimere. Hinc ꝑterea esse ceȝ est vt pauloante diximus qd tēpestatis nostre musici nō possunt chromaticū illud ꝛ enharmonicum genus canere: qd cū primum nati sunt audierunt domi nutrices ꝛ puellas: deinde foris oēs in dyatonico genere canētes. Oēs inquā iuuenes et senes pueri innupteq̄ puelle: ciues et rustici: sacri ꝛ ꝓfani per tonū ꝛ semitoniū cantilenas hodie cōponunt. Quod vero subiiciunt cur non antiquitas excogitauit notas quibus due vocales ille scriberentur: possum ego etiā querere cur nō dederūt figuras i ꝛ u consonantibus: aut quēadmodū greci ꝛ hebrei ꝛ arabes c p t aspiratis? Aut cur ecōtrario eundē sonū tribus literarū figuris: hoc est c k q representant? Nūc vero satis mihi fuerit ad id qd volui cōprobādū Diomedis ꝛ Quintiliani authoritas q̄ duas vocales illas nobis deesse testanꝛ: vt sint oīno in vsu apud latinos vocales octo a e i o u ypsilō due ille medie inter e ꝛ i atq̄ inter i ꝛ u. Quod si dixerit quispiam in quo distat y grecum ab i latino vt vocales diuersas esse putem*. Neq̄ enim diuersitas figurarum facit eas esse diuersas: alioq̄n aleph hebraicū alpha grecū: aliph punicū e a latinū quatuor essent elementa. Quēadmodum igiꝛ quatuor figure diuersaꝝ linguarū eandem habēt vim ꝛ potestatē atq̄ pro eodē elemento censeri debēt: eodē mō y grecū ꝛ i latinū eādē esse līam existimādū est. Ad qd breuiter illud ex Marci Fabij Quintiliani snīa rndem* tm̄ iter ypsilō ꝛ i iota distare: quāta iter duas q̄scūq̄ vocales pōt eē distātia maior: libro nāq̄ oratoriarū institutionū duodecimo inq̄t. Qn̄ ꝛ iucūdissimas ex grecis līas non habemus vocalē alterā: alterā consonantē: quib* nulle apud eos dulcius spirāt: quas mutuari solemus quoties illorū nolb* vtimur: qd cū cōtingit nescio quō hilarior ꝓtinus renidet oro: vt in zephiris zopirisq̄: q̄ si nr̄is līis scribanꝛ surdū q̄dē ꝛ barbarū efficiēt sonū ꝛ velut i locū earū succedūt tristes ꝛ horride q̄b* grecia caret. Qd si distātia illa vocis hodie nō sentiꝛ a nobis: illa nimiꝝ causa est quaȝ supra de hebeti ꝛ crasso auriū nostrarū iudicio retulimus. Sȝ de vocalib* hactenus dictū sit: de cōsonātibus adhuc difficilior ratio est. Omitto nunc ea q̄ omnes fatentur deesse nobis duarū consonātium figuras pro quibus i ꝛ u posuimus. Omitto qd k est penitus ociosa: cū in eius locuȝ c successerit: ꝛ qd q non est multuȝ necessaria cū c ꝛ u eo modo sonū illū prestare possint quē q adiūcta u ostēdit quemadmodū g ꝛ s u liquida sequente. Omitto quod x carere potuimus: cū per cs aut gs scribi possit qd tūc per illam scribim*s. Alia sunt que nostri homines magna cum sua turpitudine ignorant ꝛ ignorata turpius defendunt. Sed imprimis illud quod ch sequente e vel i tali sono proferunt qualem greci quoties eedeȝ vocales sequūtur k. Itaq̄ pro eo qd est Orchestra ꝛ Achilles grece dicūt Orchestra. pro eo q chcrubi ꝛ Ioachiȝ hebrai ce dicūt cherubi ꝛ ioachin. ꝓ eo deniq̄ qd est pulcher ꝛ mihi latine dicūt pulcer ꝛ mihi. Illd miror cur nō eadē rōne ꝓferūt charitas chor* bacch* ꝓ eo qd est charitas chor* bacchus. q̄n q̄dē ꝑ ch particule ille scribunꝛ. Quoꝝ inscitiā refellere ꝛ si manifeste demētie est: libet mihi tn̄ insanire q̄n cū insanis ago. Quos poterā ego pulchre tanq̄ hoies ignaros ꝛ nullius momēti cōtēnere si haberē amicos viros doctos q̄buscū illoꝝ imperitiam ridere possem. Nūc vero in tanta stultoꝝ hoim ꝑuicacia volui saltē apud vos. P. C. testatuȝ relinq̄re ꝛ q̄d ego de līis sentiā: ꝛ in quanto illi q̄q̄ turpi errore versanꝛ. ¶ Ad refellēdā ergo istoꝝ ignorātiā cōsulēdi nobis sunt greci: hebrei ꝛ arabes quoꝝ hec pronūciatio ꝓpria ꝛ peculiaris est: nā ꝑ ch aut nulla dictio latina scribiꝛ: aut illa tm̄ duo q̄ supra ꝓdiximus pulcher ꝛ mihi scribēda sunt. Uideamus q̄ sono illi suū ch ꝓferūt. Neq̄ enī dubiū ē quin quoties illoꝝ dictiōes in latinū sermonē vertim* eadē literatura scribere atq̄ eodē sono ꝓnūciare debeamus. Duas līas hn̄t greci k ꝛ ch. subtilem alterā spissaȝ priorē in c seq̄nte ch vertim* semꝑ. Binas q̄ȝ eiusdē gn̄is hn̄t hebrei ꝛ arabes: quaꝝ priores q in c seq̄ntes i ch semꝑ interpretamur. Si igitur greci hebrei ꝛ arabes atq̄ etiā doctissimi latinoꝝ hodie vno cōsensu c aspiratū ꝑ ch nō ꝑ chi pronūciāt: q̄ tanta ignorantia hispanos occupauit: vt in peregrinū atq̄ a latino sermōe aliēnū sonū diuerterint. Aut cur nō cū grecis dicam* orchestra ꝛ Achilles cū hebreis cherubin ꝛ Ioachi: quas ꝑticulas nisi ꝑ chi ꝛ cheth aspirata: nō ꝑ cappa ꝛ caph exiles scribūt. Nā de pulcher ꝛ mihi nō ero tā pertinax vt affirmē per ch scribenda esse cum sint authores q̄ dicāt pulcer sine aspiratiōe posse scribi: ꝛ qd mihi per ch scribaꝛ apud neminē adhuc legi. Cu* ꝑticule ortographia cuȝ tēpibus mutata est: antiquissimi vna syllaba mi proferebant: vt Enninus. non mi aurū posco: nō mi preciū dederitis. et Uergilius antiquitatis amator n. mi* li. vi. eñ. O virgo noua mi facies inopina ve surgit. De.nȝ

Marginal notes:

Tres apud antiq̄s qui adhuc et apud nos sūt accent*.

Pueri a teneris vnguiculis syllabas ꝑdiscere debent.

Greci latini et galli nūq̄ proferūt quod ē punice linsue.

Cātilene ꝑ tonuȝ et semitonium cōponunꝛ.

Diuersitas figurarum.

nō facit eas esse diuersas.

M. Fabius Quintilianus.

Quare diuersitatem vocū literarū nō percipimus.

Che vel i sequētē q̄li tono ꝓferri debeat.

Nulla latina dictio ꝑ ch scribiꝛ.

Inuehiꝛ in hispanos.

Pulcher et mihi an aspiratione scribenda sint.

de ceptū est mihi duabus syllabis interiecta aspi
ratione pferri:quod alijs quoq3 dictionibus eue-
nit:vt iter vocales geminatas aspiratio scriberet
vt vehemens nihil cōprehēdere. Atq3 vt autor est
Quintilianus mehe interposita aspiratiōe pro me
apud antiquos tragediarum scriptores precipue
inueniebat:vnde vero. C.hāc particulā subrepse-
rit:ne suspicari qdem possum:nisi forte qr ex gemi
nata i reddebatur vox hiulca & deformis:q dulcior
esset pnūciatio interiecta est c. Qd greci qq3 in di-
uersis dictionib⁹ faciūt plerūq3:ne due vocales cū
nimia oris deformitate ɔcurrat. Siue igit mi siue
mihi dicamus nihil non pbabile dicimus:mihi vo
quo more hispani proferūt omni penitus rōne ca-
ret:qd etiā de nihil dicēdū est:nō in minori errore
versant qui eo modo th aspiratū pro t exili profe-
runt:neq3 aliter in pma syllaba thalam⁹ & Tho
bias q3 totus & tātus pronūciāt:cū sit inter vtrāq3
literarū distātia non minor q3 inter p & ph:aut qd
pauloante diximus inter c & ch. Nam ppterea qd
tres ille consonantes aliter aspirate q3 subtiles p-

Palamedes grecus naupli fili⁹ triuz grecarū lrarū ch ph et th inuentor.

ferebātur:Palamedes ille naupli filius dr excogi-
tasse tres alias figuras quib⁹ eedem scriberentur
quoties essent aspirate. hebrei q3 & arabes qnēad
modū figuras literarū ita etiā & vocales diuersas
habēt. Alio nāq3 modo cheph & thap hebrei & ara
bes:alio caph & reph pnūciant. Cum igitur nulla
dictio latina c aspiratū recipiat:atq3 illi⁹ vox om-
nino sit nostris incognita:consulam⁹ grecos:con-
sulamus hebreos:consulamus arabes & penos:&
qm cū illoꝝ dictionib⁹ orthographiam quoq3 re-

Thita litera greca in declarādis iudicū sententijs nota erat condemnatio- nis ad mortem.

cipimus:quēadmodū illi proferunt:ita & nos pro-
feramus. Neq3 eñ minus deridēdi sumus cū lati-
na male pnūciamus:q3 rustici hispane loquentes
cū brāchа tabra.fijo firo & similia dicūt. Atqui non
modo venia digni sunt qui p h f p l r pro i cōsonā-
te vocalē pferunt:verūetiā p antiqtatis maiesta-
te cōmēdādi:cū tñ nostri sint penitus inexcusabi-
les q eodē sono duas lras enūciāt:quarū est tāta
dfia quātū inter vitā distat & mortē. Thita nanq3
in declarādis iudicū sententijs nota erat condēna
tionis ad mortē dicēte A.Persio in.iij.saty. Et po-

Tau vero absolutio- nis ad vitam.

tis est vitio nigrū prefigere thita. Et Martia. lib.
iiij.epigrā. Nosti mortiferū pretoris castrice signū.
Est opere preciū dicere thita nouū:tau vo signum
absolutiōis ad vitā. Cuius testimonio est Ezechiel
ppheta capite visionū suaꝝ nono. Trāsi p mediā
ciuitatē in medio hierusalē & signa Tau sup fron-

A qñ i seq. alia vocali quem habeat sonum.

tes viroꝝ gementiū & dolentiū sup cūctis abomi-
nationibus que sunt in medio ei⁹. Quod vero dr a
grāmaticis nesc o quem Remigiū precepisse quodq3
video a plerisq3 holb⁹ grāmaticis obseruari quo-
ties post t nō aspiratā sequit i & post i alia vocalis
q3q3 scribat t debere pferri c omni penit⁹ ratione
caret quin potius illud suspicor maiores nostros
quēadmodū scribebāt sic & pnūciare solitos. Ne-
q3 eñ verisimile est si hoc ab illis fuit obseruatum
q de tāta re oēs q vnq3 de ortographia scripsere si
luissent: cum presertim author sit Quintilian⁹ ita
pnūciādū eē quēadmodū scribim⁹:exceptis pau-
cis dictionib⁹ quarū authores meminerūt. Sz qr
video fere oēs vno cōsensu in hāc pronūciationem
cōspirasse:ne simul cūctis ndicere bellū videar:lz
mihi paululū dissimulare. Illud vo nullo m° pa
tiemur q dicuōes pegrinas nōnulli corrūpūt c p t
pferētes:quales sunt necromātia: geomātia:nam

Que sit differētia iter f latinum & ph grecum.

eiā & tiara eo modo quo greci enūciam⁹. Inter p
aspiratū atq3 subtile fateor me ignorare an sit illa
vocis differentia quaz nostro tpe obseruamus:qm
aspiratio addita p litere multomagis illam a sono
suo distare facit q3 cant t videmus aliud sine q3
aspirationē addere:& in qbusdā dictionibus indif
ferēter vtraq3 vt nir vt palarica:phalarica: olym
po:olymp ho Illā vo adhuc multo difficili⁹ cogni
tu qd iter ph grecum & f latinū distet. Neq3 eñ alit

nostro tpe fagus:sphera philtrū:q3 fames itmur
filtrū pronūciāt:qnimmo dictiōes quasdā mō per
ph cum grecis:modo p f cum latinis scribimus:vt
phama:phistula:phuc⁹:fama:fistula:fucus. Quin-
tilian⁹ tñ quē ego authorē cūctis pfero minimū in
ter vtrāq3 distare putat. Nā que successerūt in gre-
carū locū quibusq3 greci carent tristes & horridas
appellat:& de f libro duodecimo inqt:que sexta est
nostrarū pene non hūana voce vel oino non voce
potius iter discrimina dentiū effiāda est que etiam
cū vocalē proximam excipit cassa quodāmodo:q
ties aliquā consonātem frāgit multo fit horridior.
Ego cū a mauro quodā q iter suos punice lingue
peritissimus habebat qsissem cur p aspirato sem-
per exili nunq3 vteret:rñdit hoc ab illis fieri ppter
vocis suauitatē & lingue sue ornamētū. Cūq3 rur-

P aspiratū qualiter pferri debeat.

sum ex Quintliani vbis q de f litera dixim⁹ instā-
rē sonū illū esse tristē & horridū:hoc ab eo respon-
sum accepi rursus suos nō pressis ad inferiora la-
bra dentib⁹:sed laxis atq3 solutis suū phe pronun
ciare. Ex quo fit vt suspicer p aspiratū non pressis
dentibus ad inferius labrum:sed potius deductis
esse proferēdū:nemo est fere q nesciat i latinū mo-
do vocalis mō cōsonātis loco pōi:atq3 tūc eē voca
lē cū a reliquis vocalib⁹ pura sonat:tūc consonan
tē cū vocalē aliquā ferit. Illud vo pauci ex nrīs in
telligūt quo sono pferēda est cū p cōsonāte accipi
tur:neq3 eñ eo modo ianua ieiuniū ioc⁹ pferri de-
bēt q hispani pferunt:sed quēadmodū italoꝝ do
ctissimi pariter & idocti. Sz qr greci:hebrei:& arabes
i cōsonātē nō habēt atq3 illi⁹ sonū penit⁹ ignorāt:
nō possum⁹ illoꝝ testimonio qd volumus efficere:
tñ iuuare nos pōt eoꝝ q latini sermonis doctissi-
mi hñt authoritas. Est aūt aliqua ratio que nobis
suadere pōt q sono pferēda sit quoties in fine di-
ctionis ponit hec lra:etiā imperiti intelligunt non
habere sonū quē in pncipio vel medio pferunt:vt
in dictionibus cui:hei:hui in qb⁹ i finalis nō voca-
lis sz cōsonās est:quē sonū habeat oēs intelligūt.
Nā q pticule ille vnius tñ syllabe sint facile car-
minibus demonstrat. Verg.j.ch. Cui pater intactā
dederat:primisq3 iugarat hominibus.et pauloāte.

Greci hebrei et arabes i consonantem nō habent.

Huic coniūx sicheus erat ditissimus agri phenicū.
& lib.ij. Hei mihi qualis erat q3tū mutatus ab illo.
Hectore. reperiunt tñ poete aliqñ p dieresim dis-
syllaba ptulisse:vt albin⁹. Sponte deum patuere
cui freta nulla repostos. Iuncū iuuenes hortatur
vt illā ire viā pgāt:& eidē incūbere secte. Nisi forte
voluerit quispiā cū Frācisco nolano sermonis lati-
ni viro eruditissimo sentire:q mecū cōtendebat di-
ctiones illas diphthongo pferri:qd est nouū atq3
inter latinos inusitatū i vt e & l vel u & i diphthō-
gon vocant:Priscianus quoq3 li. de octo partibus
orōnis septimo authoritate Horatij li.eplaꝝ pri-
mo cōfirmat i finalē cōsonātē esse posse. Dur⁹ ait
vultei nimus attētusq3 videris. Qd vero vultei dis-
syllabū sit:satis ex rōne carminis apparet:qd i cō-
sonans Priscianus testat:qualē vo sonum habeat
nulla mihi etiā cū latine lingue hostib⁹ cōtētio est.

I lra in fine dictiōis cōsona pōt esse.

Ex quo efficit qd erat propositū i cōsonātē non eū
sonū habere q hispani proferūt:sz q itali oēs atq3
aliarū nationū doctissimi. Iā vero si dictiōes pere-
grinas in latinū sermonē vertimus raro i iota in
cōsonātē:plerūq3 i vocalē traducit:cū nostri holes
fere quoties in principio dictionis sequente vocali
ponit non modo vt cōsonātem:sed vti suā cōsonā-
tē pferāt:qlis sunt iaspis:iābus:iason:Iesus:iaco
bus:vbi i vocalē eē vel mediocriter docti itelligūt
qd etiā carminibus facile demōstrari potest. Iuue.
Preclaris ille laudat iaspis. Hor. Archilocū pro-
prio rabies armauit iābo. Iuue mense qdem bimu
me cum iā mercator Iason. Qd si quis est qui dicat
carmen heroicū posse recipere spondeū in quinto
loco:pferemus genus carminis in quo necessario
i debeat esse vocalis. Mart. Et precium magnis

¶ Donati grammatici illustris barbarismus incipitur.

Refert donat' de quo hie. gliat. Donati grammatici. hic est ille donat' quo preceptore multis in locis diu' hieron. gloriat. Extat eiusde opusculu de octo partibus orationis: enarrationes q3 in Terentiu et Ver. scripsit et in Lucanu refe rente hieronymo. Opus aut inscribit barbarism' no q de solo barbarismo hic agat cu multo plura dicenda sint de solocecismo: de metaplasmo: de figuris: de tropis. s3 qd i titulis libroru aliqn pla pmittut: aut pauciora q postea reddant: aut qd est osuetado nolandi libros ex ipsoru initio: quead modu apd hebreos que appellamus nos genesim ipsi vocat bresith: qd interptat in principio: q2 liber ille incipit sic. In principio creauit deus celum et terra. et eode modo elesemot exodum: baicra leuiticum.

Dria. barbarismi et solocesimi. Inter barbarismu et lexim e metaplasm'. Barbarism'. Iter barbarismu et solocaismu est differetia: q barbarism' est vitiu i vna parte orationis: solocesimus in otextu partiu orois. Sed aduertendum est hoc in loco id quod Seruius denotauit in .v. en. libro. inter barbarismum et lexim hoc est latina pefectamq locutionem esse metaplasmu q i vno vbo fit rone vitiosus: hoc est q quis sit vitiu: rone tn defendit excusatq. Inter solocecismu rurs' et schema. i. pfecta sermonu conexione ee figura q fit in otextu partiu orois rone vitiosa. i. stati dixim': q quis sit vitiu rone tn q da excusat. Ergo metaplasm' indr, et figura media sunt: discernunturq peritia et imperitia: dicit igit q barbarism' est pars orois vitiosa. i. vitiu qd cotingit in vna parte orois. ¶ In coi sermoe. i. prosa siue oroe soluta et pedestri vbi no relinquit loc' excusationi: nisi defendat vitiu vsu et authoritate. in poemate. i. apd poetas qb' l3 multa facere q no licet historicis: et oratorib': sed de metaplasmo infra disputabit. ¶ Ite barbarism' ponit differetia iter barbarismu et barbaralexim. Na barbarism' est vitiu partis alicui' i eade lingua: vt si dicas dnu p dns. Barbaralexis e cu dictio pegrina asciscit in sermone nrm: vt mastruca q e est gen' vestis sardoru3 i. sardinie incolaru3: q vocabulo vtit Cicero in orone p scauro. cateia gen' teli germanoru: de quo Ver. in en. teutonico ritu soliti intorquere cateias. Magalia dom' pastorice aphroru. Ver. i. en. mirat mole eneas magalia quonda. Accinacis medoru glad' de quo dicit hora. i. car. vino et lucernis med' accinacis. ¶ Barbarism' aut. diuidit barbarismu in duo gna: hoc est ei' qd fit scripto: et ei' qd pnuciatioe: quoru qdlibet rursus diuidit in qtuor gna: sc3 additioe: detractioe: immutatioe: trasmutatioe: lre: syllabe: tpis: toni: aspirationis et ita colligunt quadraginta barbarismi spes hoc est viginti ex scripto et totide ex pnuciatioe de qb' stati3 ponit exepl i. Per additione lre: vt Ver. i. en.

Inter solocaismu et schema est figura. Dria e Iter barbarismu et barbaralexim. Barbarismi spes xl.

¶ Donati gramatici illustris barbarismus incipit.

Barbarismus est vna pars orois vitiosa in coi sermone: in poemate vero metaplasm'. Ite barbarismus in nostra loquela peregrina barbaralexis dr: vt si qs dicat mastruca cateia magalia accinacis. Barbarism' aut fit duob' modis scripto et pronuciatioe. His bipartitis qtuor spes supponutur: additio: detractio: immutatio: trasmutatio lre: syllabe: tpis: toni: aspirationis. Per additione lre fiunt barbarismi: vt relliquias danaum: cu reliquias per vnu l dicere deberemus. Syllabe: vt nos abiisse rati. pro abiuisse. Tpis: vt italia fato: cu3 italia correpta prima dicere debeamus. Per detractione lre vt infatibus paruis p infantib'. Syllabe: vt salmetu p salsamentum. Tpis: vt vnius ob noxam correpte/ p vni' paucte. Per imutatione lre: vt olli p illi. Syllabe: vt pernuces p pernices. Tpis: vt feruere leucate: cu feruere sit secude coniugationis: et pducte dici debeat. Per trasmutatione lre: vt euadre pro euander. Syllabe: vt displicina pro disciplina. Temporis: vt si quis deos producta priori syllaba et correpta posteriori pronuciet. Toni quoq similiter per has quatuor species comutantur. Nam et ipsi adijciuntur: detrahuntur: mutantur et transmutant quorum exempla vltro se offerunt si quis inquirat. Totidem etiam modis per aspiratione deprehenditur barbarism': que quida scripto: quida pronuntiatione iudicant ascribendum propter h scilicet: que3 alij literam: alij aspirationis notam deputant.

Troas relliqas danau: atq immitis achilli. Na reliquie a relinquedo sut appellate pma vtrobiq breui: s3 poeta pducit i litera adiecta: excusatur autem vitiu carminis necessitate. Per additione syllabe fit barbarism': vt qd ponit exemplu pro abisse abysse ex Ver. ij. en. Nos abysse rati et vento petysse mycenas: mo detractio est syllabe abysse pro abiuisse. Commodiusq exemplum esset illud ex Iuuena. et barbar' induperator interiecta syllaba du pro imperator. Per additionem temporis. Verg. i. eneid. Italiam fato profugus. nam prima per naturam breuiatur. Idem in. vij. antiqua ex cedro italusq paterq sabinus. Per detractionem litere vt infatibus paruis p infantibus paruis: et est vt opinor Lucilij exemplum. Per detractionem syllabe vt salmetum pro salsamentu: et est poete cuiuspia antiqssimi. Per detractionem tpis: vt Verg. Unius ob noxam et furias aiacis oilei: cum vnius penultima producta proferri debeat. Per immutatione litere: vt Verg. i. en. Olli subridens hominum sator atq deoru. pro illi subridens. Per immutationem syllabe: vt qd dicit pernuces pro pernices: sed hoc exeplu non facit nisi ad mutatione litere: sed comodius exemplum esse illud Catulli quoi dono lepidu nouu libellu: pro cui. Per immutatione tpis: vt Ver. vij. en. feruere leucate. penultima breui: cu feruere p secuda penultima pducere debeat. Tamen etsi feruo is. per tertia declinet. Per trasmutationem litere: vt Ver. xi. en. ipse euandre ponit esse ab eo qd est euandrus: vt idem. Tunc rex euandrus Romane conditor arcis. ¶ Syllabe vt displicina pro disciplina: et est forte exemplum ab aliquo authore sumptum. ¶ Tempor a vt li longa pro breui: et breue p loga posuisti: vt qd ponit exepla deos: cui' prima syllaba breuis est et vltima longa. ¶ Toni quoq superius tm posuit exepla de additioe: detractioe comutatione: et trasmutatione lre vel syllabe: vel tepovis. Unde colligunt duodecim species barbarismi platioe totidemq in scripto: tunc dicit q etia p accent' pot fieri quatuor species barbarismi in prolatione: et quia etia accetus per apices designant: totide etia species colligent ex scripto. Te. ora quoq. in ambiguis p apices debere notari. Quin. precipit: quare barbarismi species circa tps dupliciter erut: hoc est scripto: et platione: et sic habeamus duas et triginta barbarism species. ¶ Totide etia modis. Octo q3 alie spes barbarismi colliguntur circa aspiratione: na et ipsa pot addi: vt si eu tribae per th: detrahi vt si thalamus scribat sine aspiratione: imutatioe: vt si thetys vxor oceani scribat i secuda p t exile trasmutatu: et q2 si eade scribat primo aspirato: et scdo exili. Itaq ex scripto subortuntur quatuor barbarism species: et quia sic proferre debemus queadmodum scribimus et scribere vt proferimus colligunt alie quatuor species ex prolatione aspirationis: aut saltem si non est probatio ein quedam spiritus expressio: et sic resultant quadraginta quas diximus barbarismi species: de qb' hacten' dicta est.

Spes barbarismi per aspiratione.

¶ Fiunt aūt. Sūt alia vitia in sermone: puta hiatus ꝑ cōcursus pluriū vocaliū: aut collisiōes per concursus plurium cōsonātiū illarum maxime q̄ duriores sunt: vt fr. flagro fragro. quēadmodū ille versus quē effert hora. post q̄ ferratos postes portasq̄ refringit. ⁊ illud Uer. post tergū modis fremet horridus ore cruēto. Sūt etiā vitia male cōpositionis: quā greci vocāt cacosyntheton. vt qḋ ꝑ m literā fit cū sequit̄ vocalis: nā m magis videt̄ sonare cū vocali sequēte q̄ cū ꝑcedēti: vt si dixeris vētūrū excidio lybie. ⁊ dicit̄ metacismꝰ. i. vitiū circa m lrāz ea figura qua barbarismꝰ. Labdacismꝰ fit ꝑ l literā qñ videlicet aut nimis sonat aut parū sonat: ⁊ qḋ circa alias literas cōtigit: nā quēadmodū Quintilianus ait: sonus literarū neq̄ debet esse oppressꝰ neq̄ expressus. Jotacismꝰ fit per i literā que a grecis dicit̄ iota: ꝑ quā fit frequēter orō hiulca q̄ ola subaudi vitia sonātia plꝰ aut minus eq̄. i. eo qḋ oportet qḋ vitiosum est: nā vt dixit. Quintiliani authoritate: sonus literarū neq̄ dꝫ esse oppressus neq̄ expressus: hoc ē neq̄ nimiū neq̄ parum sonare: sꝫ quātū litere debeāt sonare nō ē cuiusq̄ indiciū: sꝫ illiꝰ tm̄ q̄ ē eruditꝰ: nā vt est in ꝓuerbio cecus male iudicat de coloribꝫ: ⁊ hoc est qḋ Quintilianus ait: neq̄ em̄ cuiusq̄ auris ē exigere literarū sonos non magis hercle q̄ neruorū. ¶ Nos cauēda. sensus est: an hmōi vitia sint barbarismi spēs: an sub alio gn̄e reponi debeāt nihil refert: neq̄ i eo multū est disputandū: nobis satis sit admonuisse lectorē vt fugiat hmōi vitia: sꝫ q̄d fugere aut sequi debeā iā nō est cuiusq̄: sed vt dixit eiꝰ q̄ est eruditus.

Metacismꝰ. Lambdacismus. Jotacismꝰ.

Fiunt aūt barbarismi ꝑ hiatꝰ ⁊ collisiones. Sūt etiā male ꝯpositiōes cacosyntheton: q̄ vitia nōnulli barbarismi esse putāt: i quibꝰ sunt metacismi: Labdacismi: iotacismi: hiatꝰ collisiones: que omnia plus equo minusve sonantia ab eruditis authoribus respuunt̄. Nos cauenda hec ola vitia prelocuti/ cōtrouersiam de nomine pertinacibus relinquamus.

¶ De soloecismo.

Soloecismus est vitiū in contextu partium orōnis contra regulas artis grāmatice factum. Inter soloecismum ⁊ barbarismū hoc interest: qḋ soloecismꝰ idiscrepātes aut icōsequentes inter se dictiōes habet: barbarismus autē in singulis verbis fit aut scriptis/ aut pronunciatis. Quāq̄ multi errāt q̄ putāt in vna parte orōnis etiā fieri soloecismū: vt si demōstrātes virum hāc: aut feminā hūc dicamꝰ. Aut interrogāti quo ꝑgamꝰ rn̄deamus rome. Aut vnū salutātes salute dicamꝰ. Cū vtiq̄ ꝑcedēs demōstratio vel īterrogatio vel salutatio vim cōtextꝰ orōnis obtineat. Multi etiā dubitauerūt vtrū quadriga: scopa: soloecismꝰ an barbarismꝰ eēt: cū sꝫ id genꝰ dictiōis barbarismū esse ex ipsiꝰ vitij diffinitiōe possit agnosci facile. Soloecismus fit duobꝰ modis: aut ꝑ ptes orationis: aut ꝑ accidentia partiū orōnis. Per ptes orōnis fiūt cū alia ptiū pro alia ponit̄: vt toruūq̄ repēte clamat ꝑ torue: nomē ꝓ aduerbio ponit̄. Fit etiā ē eadē pte orōnis hoc vitiū cū ipsa ꝓ se nō i suo loco vt ꝯuenit ponit̄: vt cur tātū de te licuit ꝑ in te. Per accidētia partiū iorōnis fiūt tot modis soloecismi quot sunt accidētia ptiū oratiōnis. sꝫ i bis ꝓpter cōpēdiū. i. breuitatē pauca mōstrabimꝰ. Per q̄litates noīm fiūt soloecismi: vt hauriat hūc oculis ignē crudelis ab alto Dardanꝰ. ꝓpriū ꝓ appellatiuo posuit. Per gn̄a ⁊ valide silices ꝓ validi: ⁊ amare corticis pro amari: ⁊ collꝰ collaria caret.

¶ De soloecismo. Soloecismꝰ dictꝰ est a ciuitate Cilicie soloecoꝝ quā solō salaminiꝰ cōdidit: cuiꝰ incole cū essent semigreci et semibarbari sermonem grecū corrūpere ceperūt: ⁊ ide a loco soloecismꝰ dici ceptꝰ: quēadmodū barbarismꝰ a barbaris: hoc vitiū ab Asinio pollione imparilitas: ab alijs strbiligo appellat̄. i. orōnis q̄dā detortio: vt Soloecismꝰ dr̄ a Solone legū authore q̄ idifferēter locutꝰ ē. Diom. ¶ Soloecismꝰ igit̄ est vitiū in cōtextu ptiū orōnis: nam eo differt a barbarismo q̄ est vitiū in vna tm̄ dictiōe. Sꝫ hoc vitiū cōmittit̄ quoties q̄s peccat ꝯ regulas artis grāmatice: puta de cōuenictia noiatiui cū verbo: adiectiui cū substātiuo. relatiui cū aīcedēte: ꝓpositiōis cū suo casuali: ⁊ ỽbi cū casu cū q̄ dꝫ ꝯstrui. eodē mō de reliq̄s. ¶ Inter soloecismū. Ex diffinitiōe barbarismi ⁊ soloecismi iā patuit hec d̄ria. ¶ Discrepātes. i. discōuenictes. vt si dicas vir bona legūt lectiones: incōsequētes: vt si dicas vir lectionē legit bonus: nā sꝫ partes orōnis in ordine ꝑmutari possint: est tn̄ quedā incōpatibilis iūctura q̄ admitti nō debeat. Scriptis aut ꝓnūciatis: et hoc dictū est vn̄ barbarismi species duplicate sunt. Quāq̄ multi: q̄stionē quādā soluit an i vna tm̄ ꝑticula orōnis possit soloecismꝰ fieri: rn̄detq̄ posse fieri si ꝑticula illa habeat iplicitā vim cōtexte orōnis: ⁊ ponit exēpla vt si q̄s q̄reret a te q̄s fecit hoc: ⁊ rn̄deres vno ỽbo hic orō esset ꝑfecta: subintelligit̄ nāq̄ vir fecit: q̄re sic rn̄deret hec: Barbarismꝰ nō erit sꝫ soloecismꝰ. ac si expliate diceret̄ hec vir fecit hoc: aut femina fecit hoc. ¶ Rn̄deamꝰ rome ꝓ romā. ¶ Aut vnū: hoc i soloecismu vino sermo hispanꝰ freqnēs est qḋ nulla rōne defendi pōt: sꝫ solo vsu qḋ docti simul ⁊ idocti ita loquunt̄: ⁊ loquēdū eē vt plures sentiēdū vt pauci Arist. author est. ¶ Multi aūt q̄drige arū. ⁊ scope arū. i numero tm̄ plurali posse declinari Cesar i libris de analogia. Aulus Gel. Phocas Diomedes atq̄ alij testant̄. Igit̄ cū Pli. li. xxxij. dixit q̄driga regit̄ ab alcibiade erat dubiū: sed in vno ỽbo tm̄ ex diffinitiōe vtriusq̄ vitij esse potꝰ barbarismꝰ. ¶ Soloecismꝰ fit duobꝰ modis. Duo soloecismi gn̄a ponit: alterū qḋ fit per partes oratiōis: cū alia pars ꝑ alia ponit̄: vt nomē ꝓ aduerbio: ⁊ ecōtrario aduerbiū ꝓ nole aut cū eadē pro seipsa sed aliter accipit̄. alterū genꝰ est qḋ fit ꝑ accidētia partiū orōnis cuiꝰ tot sunt species quot sunt accidētia cuiusq̄ dictionis. Deinde ponit exempla vtriusq̄ generis ⁊ primo prioris mēbri: vt Uer. vij. en. Toruūq̄ repente clamat: toruum nomē posuit pro torue aduerbio. Sub hoc genere est alia soloecismi species cum eadē pro seipsa sed aliter posita accipit̄: vt apud Uer. vj. en. cui tātū de te licuit ꝑ in te: nūc casus est ꝓ casu: id est ablatiuus pro accusatiuo: non ꝙ prepositio de pro in ponitur superioris membri exemplum est. ¶ Per accidentia. Alterius generis qḋ fit per accidētia partiū orationis ponit exempla: ⁊ primo de qualitate que in nomine est illud per quod nomen propriū distinguitur ab appellatiuo. vt Uerg. iiij. en. hauriat hunc oculis ignē crudelis ab alto dardanus. Nam proprium nomen eius qui troiam condidit hoc est filium Jouis pro dardanꝰ posuit quod est appellatiuum ⁊ omnibus troianis cōpetere potest. ¶ Per genera fiunt soloecismi: vt si dicas valide silices forte valide ⁊ silices dixit alludēs ad illud Uergi. in buc. ah silice in nuda cōnixa reliquit: sicut quod sequitur eiusdem Uerg. in eodē. tū phetontiades: musco circūdat amare corticis. nā silex ⁊ cortex feminina sunt. ¶ Et collus caret collaria: pro collum caret collario: sed hoc vltimum potius ad barbarismum pertinet: cum non sit in contextu orationis: sed in vno tantum verbo: sed valide silices: ⁊ amare corticis sub soloecismo.

Soloecismus quid ⁊ vn̄.

Soloecismus i vna sola orōnis parte non fit.

Duo soloecismi.

Soloecismus per accidentia cōmissus.

Soloecismus per genera cōmissus.

Per numeros.

¶ Per numeros fiunt solocismi: vt si dicas illud ex Ver. j. en. pars in frusta secant. Nã pars nõ iũgit nisi vitiose cũ vbo plurali secãt: sed in carmine hꝫ excusationẽ: in prosa oratione hoc vitiũ excusabile nõ est.

Per cõparationem.

Per cõparationẽ fiunt solocismi: quã Donatus ꝛ Diomedes cõparationẽ inter nominis accidentia numerant. Et ponit exemplum alicuius poete qui nõ extat puta Ennij aut Lucilij. Respõdit iuno saturnia sancta dearũ pro sanctissima: hoc est positiuum pro superlatiuo.

Per casus.

¶ Per casus fiunt solocismi: si ponatur casus pro casu: vt Ver. j. en. vrbẽ quã statuo vestra est: ꝓ vrbs. hoc est accusatiuꝰ ꝓ nominatiuo.

Per modos verborum.

¶ Per modos verborũ. Per accidẽtia quoqꝫ verborũ fiũt solocismi: puta ꝑ modũ q̃ est vnũ de verbis accidẽtibꝰ: ꝛ ponit exẽplũ ignoti cuiusdã poete. Itis paratis arma q̃ primũ viri. ꝓ ite parate arma. indicatiuũ ꝓ imperatiuo.

Per significationes.

¶ Per significationes verborꝫ qḋ ẽt verbi accidẽs est fiũt solocismi: ꝛ ponit exẽplũ cuiusdã incogniti poete expoliantur eos ꝛ corpora nuda relinquũt: hoc est ꝓ actiua significatiõe passiuã posuit.

Per tempora.

Per tpa fiũt solocismi cũ tps qḋ est vnuꝫ de accidẽtibꝰ verbi ꝓ alio tpe ponit: vt Ver. iij. en. ceciditqꝫ superbum ilion: ꝛ ois homo fumat neptunia Troia. fumat. i. p̄sens posuit ꝓ p̄terito fumauit.

Per personas.

¶ Per psonas fiunt solocismi cum alia psona ꝓ alia accipit: ꝛ ponit exẽplũ: vt danai q̃ parent atridis q̃ primũ arma sumite: ꝓ q̃ paretis. hoc ẽ tertia psona pluralis ꝓ scḋa eiusdẽ nũeri.

Per aduerbia.

¶ Per aduerbia fiunt solocismi: vt si dicas eo intꝰ ꝓ intro: qꝛ intꝰ significat in loco: intro ad locũ: sꝫ alterꝫ ꝓ altero ponit: hoc l loco. Italia venio nõ dicimꝰ: sꝫ de Italia: qḋ Ver. i. j. en. dixit Italiã fato profugus lauinaqꝫ venit littora: qꝛ noia vrbiũ ponunt aduerbialiter sine p̄positiõe. ¶ Noia aũt regionũ ꝛ prouinciarꝫ non ponũt aduerbialiter: iõ iũgi dñt p̄positiõibus. Ad romã vado non dicimꝰ: sꝫ romã: qꝛ ponitur aduerbialiter. Separatꝫ addẽda. i. nõ ꝑ cõpositionẽ sꝫ ꝑ appositionẽ: qḋ cũ aduerbio nõ põt facere: sꝫ cũ dictiõe casus hñte.

Per p̄positiones.

¶ Per p̄pones fiũt solocismi: cũ alia ꝓ alia ponit. vt v. sub lucem exportãt calathis: ꝓ añ lucẽ: imo circa lucẽ. Illud q̃ꝫ eiusdẽ. i. en. siluis te tyrrhene feras agitare putasti. ꝓ i syluis subintellige.

Per cõiunctiones.

¶ Per cõiũctiões q̃ꝫ fiũt solocismi: cũ altera ꝓ altera ponit: vt v. ij. en. subiectisqꝫ vrere flãmis: copulatiuã posuit ꝓ disiũctiua ve siue vel: ꝛ hic solocismꝰ fit ꝑ significatiões cõiũctiõis.

Per ordinẽ coniunctionum.

¶ Per ordinẽ cõiũctionũ qḋ est vnũ ex illisꝰ accidẽtibꝰ fit solocismꝰ cũ cõiũctio p̄positiua ponit pro postpositiua: aut econtrario: vt si dixeris aũt fieri nõ dꝫ ꝓ fieri aũt nõ dꝫ. Aũt nãqꝫ cõiũctio ẽ postpositiua. ¶ Fiunt p̄terea pluribus alijs modis: põt fieri solocismꝰ q̃ supꝰ est disputatũ: cũ oẽ vitiũ circa orõnis structuram sub solocismũ cadat: qḋ multiplr põt cõtingere. Sꝫ notãdꝰ est nõ vt imitemur sꝫ vt fugiamꝰ. Solocismꝰ est i psa: quẽadmodũ metaplasmũ dixīmꝰ esse mediũ inter barbarismũ ꝛ lexim: ita nos dicimꝰ schema esse inter solocismũ ꝛ rectã orõnẽ: sꝫ schema excusatur rõne carminis: solocismꝰ vitiũ est inexcusabile.

Per numeros: vt pars in frusta secãt: ꝓ secat. Per cõparationẽ: vt respõdit Juno saturnia sancta dearꝫ: pro sanctissima. Per casus: vt vrbẽ quã statuo vestra est: ꝓ vrbs quã statuo. Per modos verborũ: vt itis: paratis arma q̃ primũ viri: ꝓ ite parate arma: indicatiuũ ꝓ imperatiuo. Per significatiões verborũ: vt expoliãtur eos ꝛ corpora nuda relinquũt: ꝓ expoliant. Per tẽpora: vt ceciditqꝫ superbũ ilion: ꝛ ois fumo fumat neptunia troia. ꝓ fumauit. Per psonas: vt danai q̃ parẽt atridis q̃ primũ arma sumite: ꝓ qui paretis. Per aduerbia: vt intꝰ eo ꝓ intro: ꝛ italia venio: ꝓ de italia: ꝛ ad romã vado ꝓ romã: cũ p̄positio separatꝫ noibꝰ addẽda sit nõ aduerbio. Per p̄positiões cũ alia ꝓ alia ponit: vt sub lucẽ ibãt. ꝓ añ lucẽ: aut necessitate subtrahit. vt syluis te tyrrhene feras agitare putasti: ꝓ in siluis. Per cõiugationes: vt subiectisqꝫ vrere flammis. qꝫ ꝓ ve. Per ordinẽ cõiũctionũ: vt aũt fieri nõ dꝫ. ꝓ fieri aũt non debet. Fiunt p̄terea solocismi pluribꝰ modis quos rep̄hẽdẽdo potius q̃ imitãdo possumus adnotare. Solocismus est in prosa/in poemate schema dicit.

¶ Sequitur de decem vitijs.

Cum barbarismo ꝛ solocismo decẽ vitia nominãtur hoc modo. Achyrologia. Cacephaton. Macrologia. Tãtologia. Eclipsis. Tapinosis. Cacosyntheton. Amphibologia. Achyrologia est impropria dictionis positio: vt hũc ego si potui tñi sperare dolorẽ. ꝓ timere. Cacephatõ est obscena pnũciatio vel i cõposita dictiõe: vel in vno vbo: vt numerꝫ cũ nauibꝰ eqt: ꝛ arrige aures pãphile. Pleonasmos est adiectio supuacua ad plenã significationẽ. vt sic ore locuta ẽ. Perissologia ẽ adiectio vborꝫ supuacua sine vlla vi rerꝫ: vt ibãt q̃ poterãt: q̃ nõ poterãt nõ ibãt. Macrologia est lõga snia res nõ necessarias cõprehẽdẽs: vt legati nõ ĩpetrata pace retro vñ venerũt reuersi sunt. Tãtologia ẽ eiusdem dictiõis repetitio vitiosa: vt egometipse venio.

¶ De decem vitijs.

Barbarismo ꝛ solocismo cõia.

Cum barbarismo Decẽ vitia dicit esse cõia barbarismo ꝛ solocismo: q̃ nominat in primo: deinde q̃ illa lint exponit singulatim.

Achyrologia.

¶ Achyrologia q̃ interp̄tat impropuetas est cũ aliq̃ dictio improprie ponit: vt cũ spes sit de bono futuro opinato: timor aũt ḋ malo futuro opinato: cũ ver. iiij. en. ii. dicat. hũc ego si potui tm̃ sperare dolorẽ. Achyrologiã cõmisit: q̃ improprietas q̃uis in vno vbo fit: qꝛ spero ponit ꝓ timeo: tñ nõ liquet de vitio: nisi ex structura vtriusqꝫ particule hoc est sperare ꝛ dolorẽ.

Cacephaton.

¶ Cacephatõ qḋ interp̄tat mala siue turpis locutio fit duobꝰ modis: vel ex iũctura partiũ orõnis: cũ vꝫ ex fine p̄cedẽtis dictiõis ꝛ p̄ncipio sequẽtis aliqs sonꝰ durꝰ: aut turpis sensus sentit. Et ponit exẽplũ de dura cõpositiõe ex vg. i. en. Et nũerũ cũ nauibꝰ equat. Nã rũ. ꝛ cũ dure coeũt. de scḋo. Mar. nũc i adoptiuã p̄fica chara sumꝰ. Aut ce mittit cacephaton cũ ipsi vbo subest aliqua turpitudo: vt apḋ Terẽ. i and. Arrige aures pãphile. cũ arrectio pprie sit mẽbri genitalis rẽtigo. Mar. arrigis ad vetulas: fastidis bosse puellas.

Pleonasmos.

¶ Pleonasmos interp̄tat plenitudo siue supabundãtia: ꝛ fit qñ supfluit aliqḋ vbũ sine quo snĩa nihilominꝰ erat pfecta: vt v. j. en. sic ore locuta est: supfluit nõ qꝫ ore pticula: qꝛ sine ore loq̃ nõ possumꝰ.

Perissologia.

¶ Perissologia interp̄tat sermonis supfluitas: nã perissos est supfluꝰ: ꝛ est quãdo eã verba supflua addunt: siue cũ eãdẽ rẽ varijs modis dicimꝰ: vt ibãt q̃ poterãt: q̃ vo addit qua nõ poterãt nõ ibãt ociose adiectũ est: qꝛ in superiori sermone intelligit etiã si nõ dicat.

Macrologia.

¶ Macrologia interpretat lõgus sermo: siue longitudo sermonis: nã macros est longus: ꝛ est qñ breuis sentẽtia multis verbis contexitur: ꝛ ponit exẽplũ ex Liuio lib. vij. ab vrbe. legati non impetrata pace retro vnde venerunt reuersi sunt: satis enĩ fuisset dicere legati non impetrata pace redierũt. ¶ Tantologia interpretatur identitas sermonis a tãtos qḋ est idẽ: ꝛ est qñ repetitur eadẽ res per diuersa verba: vt si dicas: egometipse feci: met ꝛ ip̄se ociose adiecta sunt: saltẽ alter ...

¶ Eclipsis interp̄tatur defect⁹ ab eclyome qḋ ē deficio: ⁊ est qñ particula necessaria l' orone deficit vbū male sine q̄ ofo. imp̄fecta ē: ⁊ ponit exēplū ex Uer.j.en. cū iuno eternū seruās sub pectore vuln⁹. hec secū: subaudi locuta ē. ¶ Tapinosis interp̄tatur hūiliatio: nā tapinos ē hūilis: ⁊ est qñ rē magnā vbo hūili min⁹ significāti exprimim⁹: ⁊ ponit exē plū. Uer.j.en. vterūq; armato milite cōplēt. Nā milite p militib⁹ min⁹ dixit: ⁊ pl⁹ itellexit ⁊ dulichias rates. idē vgi. dicat l' bac. p naues vlixis: cū rates nō sint naues: sz lignoꝝ strues ad traiciēda flumina: addit q; tertiū exēplū ex Ho. j. car. peli: de stōacum credere nescij. i. achill' nepot' pelei irā q̄ nesciebat alicui cedere ponēdo stōachū p ira p̄tē ignobiliorē p nobili posuit.

Eclypsis.

Tapinosis.

Eclipsis est defectus q̄dā necessarie dictiōis quā desiderat p̄cisa snīa: vt hec secū: deest loq̄batur. Tapinosis ē hūilitas magne rei nō id agēte snīa qḋ demōstrat: vt penitusq; cauernas īgētes vterūq; armato milite cōplēt. i. multe legiōes armatoꝝ militū impleuerūt illas cauernas. Et dulichias vexasse rates. ⁊ pelide stōachū cedere nesciū. Cacosynthetō ē vitiosa dictionū cōpositio. vt versaq; iuuēcū terga fatigam⁹ hasta. Amphibologia ē āmbiguitas dictiōis q̄ fit p accm̄: vt si q̄s dicat. audio secutorē retiariū occidisse: aut p vbū: vt criminatur cato: vadatur iulius: nec addatur quē vel a quo. aut p p̄ticipiū. vt video statuā aureā hastā tenētē. Fit ēt p homonyma: vt si q̄s dicat aciē: neq; addat oculoꝝ: aut exercitus: aut ferri. Fit ēt plūribus modis quos recēsere oēs (ne nimis lōgū eēt) non opz.

¶ Cacosyntheton interp̄tatur male cōpositū: ⁊ ē qñ p̄tes iter se male coordinātur: qḋ plerūq; l' carie cōtigit: et ponit exēplū ex vir.ix.en. versaq; iuuēcum terga fatigam⁹ hasta. hoc nō agim⁹. i. istigam⁹ terga iuuēcū p iuuēcoꝝ hasta versa. i. eadē hasta q̄ ferro pūgim⁹ versa l' stimulū. ¶ Amphibologia interp̄tatur āmbiguitas sermōis siue āphibologia ābiguitas. ab āphibolos qḋ ē āmbigu⁹: ⁊ ē qñ sub eisdē vbis varij sensus pñt itelligi: qḋ plurib⁹ modis fieri pōt: ponit aūt exēpla q̄rūdā illoꝝ modoꝝ ⁊ i p̄mis p accm̄ cū q̄ mod⁹ īfinitiu⁹ cōstruit añ se ⁊ post se: nā dubium est vter illoꝝ sic positus ē in p̄sona agēti aut patienti: vt si q̄s dicat audio secutorē retiarium occidisse. ambiguū ē vter illoꝝ alteꝝ occidit. fuit aūt lud⁹ apḋ āntiq̄s i q̄ secutor q̄ idē mirmillo dicebatur cum retiario cōfligebat: de hmōi ludo multa apḋ Iuu. Mar. Trāq̄llū: atq; alios authores dicūtur. Aut p vbū subaudi cōis significationis fit amphibologia: vt cato criminatur: cū actionē ⁊ passionē significet dubiū est an cato accuset an accusetur: q̄re ex additis amphibologia est tollēda hec exprimēdo quē aut a q̄ criminatur: vt eodē mō, vador vadaris qḋ ē vades dare aut vades accipe. ¶ Fit etiā p homonyma hoc ē p euocationē alicuius verbi: cū vnū nomen plura significat: nā si simpliciter p̄feratur amphibologiā relīq̄t: cū lector aut auditor nesciat in quā partē debeat accipe vocabulū illḋ: ⁊ ponit exēplum de cane qḋ tum aīal nobis familiare: tū stellā notā: tum piscem maleficum significat. Addit pretere a plurib⁹ alijs modis posse fieri amphibologiam.

Cacosyntheton.

Amphibologia.

¶ De metaplasmo.

Metaplasmus est trāsformatio q̄dā recti solitiq; sermonis in alterā speciē metri ornatus necessitatisve cā. Huius sūt p̄tes q̄tuordecī. p̄thesis. epēthesis. paragoge. apheresis. syncopa. apocopa. ectasis. systole. dieresis. synalepha. synerisis. ecthlisis. anthitesis. metathesis. Prothesis est appositio q̄dā ad p̄ncipiū dictiōis līe vel syllabe vt gnate p nate. retulit p tulit. Epēthesis est iterpositio q̄dā ad mediā dictionē līe vl' syllabe: vt relliq̄as p reliquias. Induperator p imperator: hāc aūt alij epenthesim: alij parēthesim vocāt. Paragoge ē q̄dā appō ad finē dictionis litere vel syllabe: vt magis p mage ⁊ potestur p pōt. hanc alij paralipsim: alij p̄lepsim. i. presumptionē vocāt. Apheresis est ablatio de p̄ncipio dictionis līe vel syllabe cōtraria p̄thesi: vt dimitte p mitte. ⁊ tēno p cōtēno. Syncopa est ablatio de media dictiōe līe vel syllabe cōtraria epēthesi: vt audacter pro audaciter ⁊ commorit pro cōmouerit. Apocopa est ablatio de fine dictionis litere vel syllabe cōtraria paragoge. vt achilli: pro achillis. possis pro possitis. potest pro potestis: mutu pro mutuo. Ectasis est extensio syllabe contra naturam verbi: vt italiam fato profugus. cum italiam prima syllaba correpta dicere debeamus.

¶ De metaplasmo.

Metaplasm⁹ interpretatur trāsformatio: ⁊ est qñ idḋ qḋ p̄prie dr̄ trāsformatur in aliā speciem: qḋ nō pōt fieri nisi p vitiū qḋ qz excusabile est p aliquā rōnem dr̄ metaplasm⁹ quē dixim⁹ eē mediū iter barbarismū ⁊ lexim. Rō aūt q̄ potest excusare hoc vitiū est aut metri necessitas: aut ornat⁹: qḋ aliq̄d elegantius dr̄ per figurā q̄ per p̄priū: aut necessitas: cū nō habem⁹ propriū vtimur mutuo: aut accommodato: ponit autem metaplasmi quatuordecim spēs de quibus sigillatim differit. ¶ Prothesis interp̄tatur appositio: ⁊ est cū in p̄ncipio dictiōis apponitur līa vel syllaba: ⁊ de līa ponit exēplū de Uer.j.en. Gnate mee vires mea magna potētia sol⁹. p eo qḋ eē debuit. Nate de nascor ris. natus. de additione syllabe nō ponit exēplū: sz p̄ht eē exēpla ex p̄pōnib⁹ cū i cōpōne nihil signt: vt, adsilis adnoto. ¶ Epenthesis interp̄tatur interpō ab epen qḋ est inter: et thesis positio: ⁊ est qñ in medio dictiōis interponitur līa: vt redeo a re ⁊ eo iteriecta d: aut syllaba vt Iuue. Gralus ⁊ barbarus induperator. ⁊ hāc alij parēthesim vocant: q̄ eque iterpositio interp̄tatur. ¶ Paragoge interp̄tatur adductio. a para qḋ est ad: et goge ductio: ⁊ est qñ in fine dictiōis additur litera vl' syllaba. vt p mag' mage. Nam mage debet esse ab eo quod magne. ⁊ quod Uergilius. viij. en. liquido ve potestur electro: dominarier p dominari. ¶ Apheresis interpretatur ablatio ab apheresis quod est auferri: ⁊ est qñ a principio dictionis aufertur litera vel syllaba. vt si dicas. Mitte arcana dei. Et quod Verg. en. qui tela typhoea temnis p cōtēnis. ¶ Syncopa interpretatur cōcisio a syn: con et copto scindo: ⁊ est quando ex medio dictionis intercīditur litera vel syllaba: vt audacter pro audaciter. i. litera dispuncta. ⁊ illud Hora. in. ij. ser. at ille qui me commorit melius non tangere clamo pro commouerit. ¶ Apocopa interp̄tatur abscisio ab apo de et copto scindo: et est quando ex fine dictionis absciditur litera vel syllaba. vt Vergilius. j. enei. relliquias danaum atq; immitis achilli pro achillis et si quis dicat possis pro possitis. et mutu pro mutuo: et sunt forte exempla sumpta ex antiquis authoribus. ¶ Ectasis interpretatur productio ab ectanyo quod est produco: et quando syllaba breuis ponitur pro longa. siue p ducta: ⁊ ponit exēplū ex p̄ncipio En. Uer. Italiā fato p̄fugus lauinaq; venit littora: nā i p̄migenio breuiatur. idē l. vij. ital⁹ q; p̄r q; sabin⁹: ⁊ i possessiuo gētili sz breuiat eadē, nisi necessitas viget: vt i. viij. italos i p̄ha Cesar.

Quid ē metaplasm⁹ ⁊ q̄tuordeci ei⁹ spēs.

Prothesis.

Epenthesis.

Paragoge.

Apheresis.

Apocopa.

Ectasis.

id qđ ceteris q̃z consonantib⁹ accid̄it. Aut qđ igno rationis dedec⁹ fuit sonū s lr̃e ꝓpriū huic lr̃e accō modare? Qđ si c lr̃a cū aliis vocalib⁹ alr̄ aliterq̃ sonaret: iam nō vna lr̃a: s̄z due erunt: siquidē vt dixi mus literarū diuersitas nō ex figura: sed varietate sonorū ꝓuenit: neq̃ sunt italorū quidā tolerabiliores: qui voce ad magis incōdita candē ꝓferūt cocvez mō do hispani lectiōe latina atq̃ vernacula checi: qui sonus cū neq̃ sit hebraice neq̃ grece: s̄z neq̃ latine ne ꝓpri⁹: de illo th̄ Persi. poeta mihi itellexisse videt̄: cū i mollē ac parū virilē vocē carmina recitā tiū inuect⁹ scribit. Queris ne vn̄ hec sartago loquē di venerit i linguas? Neq̃ eñ est son⁹ vll⁹ q̃ magis imitet̄ stridorē illū sartaginis cū in eo frigit̄ aliq̄d q̄ is quē itali i hac lr̃a ꝓferēda exprimūt. Neq̃ sūt ridēdi min⁹ fere oēs galli q̄ hui⁹ lr̃e sonū cū s lr̃a cōfundūt quo perperā nunc ꝓfert̄: s̄z de hoc pluri bus cū de g lr̃a disputabit̄. Iā vo ille ꝓprius his panorū error ē. q̄ eodē sono enunciāt c exile quo ch aspiratū sequētib⁹ a vel o vel u vocalib⁹ vt cho rus pro hoim eiusdē habitus ⁊ etatis cetu: ⁊ cor⁹ ꝑ vēto quē greci vocāt argestē: cū multo pl⁹ a se distēt inuicē q̄ alterutrū a g medio. Par q̃z vitiū cōmittit̄ cū post ch sequētib⁹ e vel i vocalib⁹ talis voc exprimit̄: qualis illa est quā itali proferunt cū post c exile eedē vocales subsequunt̄. Cū itaq̃ tres sint hui⁹ gn̄is litere sola aspiratione ⁊ exilitate di stātes q̄ triplicē nobis sonū hebraice grece ⁊ lati ne exhibēt excludam⁹ ab illis vocca partim impti nētes: ptim grecia ⁊ latinis necnō hebreis olno in cognitas. Circa g p̄terea literā non min⁹ pl̄ ratione peccat̄: cū post illā sequunt̄ e vel i vocales. Son⁹ nāq̃ ille cū sit hebreis grecis ⁊ latinis icognit⁹ nō aliūde mihi sumpt⁹ vr̄ q̄ a ligua punica: i quē lr̃a est ꝓpria q̄ vocē illā reꝑñtet. S̄z nobis q̄ sacras

Ɡ penorum litera peculiaris.

maxime lr̃as ꝓfitemurq̄ cōicatio est aut esse debet cū peniis xp̄iani nois hostib⁹? Quē igit̄ sonū g lr̃a sequētib⁹ vel a vel o vel u h̄z. eūdē sequētib⁹ e vel i retinet: si quidē paulo ãte diximus cōsonātes eque vires suas ad sequentes vocales ꝓferre. Qđ si alr̄ cū his: alr̄ cū illis sonaret: iā nō vna lr̃a s̄z plures essent. De adulterina vo illa voce quā greci ⁊ itali huic litere attribuūt quoties cū in litera coagmen tatur eam de n disputabitur agemus.

De p b ph literis. Cap. x.

Quod de c g ch i capite superiori diximus idē nūc de p b ph. dicēdū ē: q̄ cū iter la bia magis, minusve ꝯpressa forment̄: nullaq̃ alia re distent q̄ exilitate ⁊ a spiratione: idq̃ oēs orthographie scri ptores fateantur: omnes circa hanc literarum rō nem nō nihil peccāt. Ad ꝓmū hebrei q̄ beth literā

Beth hebrea nota cū virgula raphe a u consonans profertur.

cū raphe tali sono ꝓfert̄ qlē nos u ꝯsonāti accōmo dam⁹. nā si b cū dages hoc ē pūcto medio scribat̄ tūc ipsi fatent̄ ꝯpressis labiis debere formari: q̄si velint dicere b laxū ad u cōsonantē: ꝓssuz vo ad p exilis vocē proxime accedere. Pari i errore mihi videntur esse greci q̄ eo modo beta ꝓferunt quo he brei suum b cū raphe: hoc est dētib⁹ supernis infe riori labro admotis. Qđ si ita esset he tres lr̃e alio re magis distarēt: q̄ eo qđ diximus quodq̃ oēs grā matici fatentur aspiratione vez ⁊ exilitate. Quare nō eius iā generis apud grecos erit atq̃ apud he breos: nō vna s̄z due erunt litere: siquidem inter b ⁊ u ꝯsonantē multo maior est distātia q̄ que possit per aspirationē ⁊ exilitatē designari. Ex quo fit vt latini multo melius b ꝓferāt q̄ hebrei ⁊ greci cū a p litera sola distet labiorum laxitate: id qđ oēs or thographi fatētur. Hinc est qđ Quinti. annotauit in hoc verbo obtineo: cū secunda litera sit b aures magis audire p idq̃ ex hac literarum cognatione accidere. Latini p̄terea non minus q̄ hebrei ⁊ gre ci in hac parte peccāt. Nā cū ph sola aspiratione distet a b ⁊ p literis vtriq̃ eo modo proferūt: quo f literā: cum sit inter f ⁊ ph tanta distātia: quāta pōt esse inter quaslibet duas cōsonātes: cum ph q̄ tñ in dictiōib⁹ grecis: aut peregrinis grecā literaturā habētib⁹ reperiatur dulce nescio q̄d solutis labris

Quintilia.

aspirās f lr̃a: q̄ vt ait Quin. sexta nostrarum est pe ne nō humana voce vel oīno nō voce potius inter discrimina dentiū efflāda est: q̄ etiā cū vocalē primā accipit cassa quodāmodo: cū ꝯsonātē aliquā fran git multo horridior. Cū igit̄ illā ab oībus receptā sit: vt in dictionibus grecis hebreis ⁊ punicis que apud illos p ph scribunt̄ a nobis quo per ph aspi ratum debere scribi: nullus relinquet̄ in illis f lr̃e vsus: illud vero nō possum hoc in loco nō mirari: qua rō potuit ꝑsuadere illis q̄ dictiōes hebraicas arameas ⁊ egyptias p ordinem alphabetarū in Lexicon redegere: vt q̄ illi per phe aspiratū scripti tent: ipsis per latinū f scribere placuerit. Quēadmodū eñ phe aspiratū aut phi grecū latinis co gnitū: ita ediuerso f lr̃a grecis ⁊ barbaris: atq̃ vt alios interim omittā: diuū Hieronymū imprimis demiror tā cupide hunc literarū ordinē inuertisse: vt in interpretatiōe operis eusebij cesariēsis qđ est de topographia locorū sacre scripture q̄ ille p phe literā i p̄ncipio dictionū scripserit hic p f scribere maluerit: qđ etiā obseruatū est in altero suo ope re qđ est de noim hebraicorū interpretatione: vt q̄ hebrei per suū phe: ipse per f quoq̃ in principio di ctionū scripta reliquerit. Nisi forte qđ mihi sit vo simillimū atq̃ ꝓbabile: alr̄ q̄ ipsiā fuit: q̄ vt est nr̄i tpis hoim ignauia ordinē illū immutauit. Quam tñ rationem scribendi nemo est qui hodie sequat̄: sed neq̃ secuturi sumus in lexico nostro: qđ de di ctionibus hebraicis propediem publicabimus.

De t d th literis. Cap. xi.

Cum preterea sunt apud hebreos et grecos tres quoq̃ litere eiusdem p ne gn̄is q̄ in primori lingua superio rib⁹ dētib⁹ appulsa formētur d t th nō alia rōne inter se distātes q̄ ille q̄

T d th ana quare inter se distant.

supra diximus c g ch atq̃ iterū p. b ph distinctis: latini i eo plurimū peccāt: qđ eodē mō ꝓfe rūt th aspiratā qua t exile: cū th tñ vincat aspira tiōe dimidiū quantū d ipsuz exilitate vincit a t exi li: itaq̃ eodē modo proferunt thalamus quo talos priori syllaba. Iam vero error ille qui apud oēs ꝑpe latinos increbuit: quiq̃ remigij cuiusdam pre

T ante e, se quēte voca liquē sonū habeat.

ceptione inductus est qua ratiōe defendi potest. Aiunt namq̃ qđ si post t sequatur ita qđ deinceps altera vocalis t migrare in sonū c. Quare nemo fe re iam est q̄ ex hac rōne nō ꝓferat sapiētia: prudē tia quatio partio: qua malicia necquicia socio ficio: quāq̃ in hoc quēadmodū supius dictū est alius sit error: qđ nec ipm c cū sonū exhibet sequētib⁹ e vel i quē vulgus putat. Ego q̄s iste sit Remigi⁹ fateor me ignorare: ausim tñ asserere fuisse hoim plane barbarū: ⁊ q̄ in sermonis latini perniciē hic ausus tā pestiferā p̄ceptionē p oēs nolo latini mortales effundere: cū null⁹ vnq̄ q̄ de affinitate literaꝝ liter se: aut permutatiōe scripserit tale aliquid tradat. Nā q̄d obsecro habēt cōe t ⁊ c fine recte: sine ꝑpe rā enūcient̄? Qđ si quēadmodū supra diximus eun dē sonū reddūt: at eādē esse literā fatearis necesse est: quādoquidē literarū diuersitas non ex figura: sed ex soni varietate colligitur. Qđ si in dictio[nibus] latinis id debere fieri tam asseuerare ausi. [...] nō permittent hebrei: sed neq̃ greci dictiones suas tam aliena a suis literis voce proferri.

De i consonante. Cap. xii.

Disputaturo mihi i hoc loco de i ꝯso nāte libet ad vbū trāscribere qđ ali cubi notauim⁹. Nemo inq̄ est q̄ ne sciat i latinū mō vocalis: mō cōsonā tis loco pauī: atq̃ eē tūc vocalē cū re liq̄s vocalib⁹ pura sonat: tunc cōso

Greci i cōsonantem nō habent.

nātē cū vocalē aliquā ferit: atq̃ illi coagmētatur: illud vero pauci intelligunt quo sono proferenda

sit cum pro consonante accipitur. Sed quoniã gre
ci hanc literã nõ habent: atq illius sonum penit⁹
ignorãt: nõ possum⁹ illoꝝ testimonio qd volumus
efficere: fuit tẽpus quo putabam⁹ hebreos q̃z i cõ-
sonantem non hẽre: opinabamurq quotiens apud
illos vocalibus p apices designatis iũgeret̃ i diph
thõgon cũ illis coire. postea vero ppensa ⁊ examina-
ta huius lr̃e platiõe ⁊ eo q̃ ab hebreoꝝ quibusdã
doctissimis accepi: facile in hãc sniam deduct⁹ sũ
vt existimarẽ eundẽ aut certe psimilẽ eẽ sonũ atq
germanũ iod hebraici qd i cõsonãtis latine. Quas
re ab illis ratio est accipiẽda qua pferre hãc lite-
ram debeam⁹. Est ⁊ illa q̃ nobis psuadere põt q̃ so
no hec lr̃a enũciãda sit: quod quotiens i fine dictio-
nis ponit̃ etiã imperiti itelligũt nõ hr̃e eũ sonũ quẽ
isti in principio syllabaꝝ aut in medio pferũt: sed
cum poti⁹ quẽ italoꝝ atq hebreoꝝ doctissimos di
xim⁹ huic lr̃e accõmodare: in his nãq dictionibus
cui ⁊ hei ⁊ huic: in qb⁹ i finalis nõ vocalis: sed 9so-
nans est: eodẽ sono hec lr̃a etiã ab ignaris pfertur
quo ab hebreis isai madai ephraim. Qd si dictio-
nes grece aut grecoꝝ literaturã hñtes in latinum
vertimus iota fere sp in i latinũ transfert̃: cum nisi
holis quotiens in principio dictionũ sequẽte voca-
li ponit̃ nõ modo vt 9sonantẽ sed vti suã consonã
tẽ pferũt: qualia sunt iãbus: iasp.s: iason: in qb⁹ i
plane vocalis est. Qd si iesus dissyllabũ apd iunio
res hymnographos ⁊ iudeos trisyllabũ hoc ẽ p i
9sonãtẽ apud latinos poetas legit̃ in eo illi nõ se-
quunt̃ grecos q̃ i 9sonantẽ nõ habẽt: sed hebreos
apd q̃s eiusmodi vba p i 9sonantẽ scribuntur. E di
uerso Claudianus i epigrãmatis ⁊ Iuuẽc⁹ in euã
geliis relicta origine hebraica grecos secuti iesus
trisyllabũ: hic ille Jacob⁹ q̃ trisyllabum i carmine
posuit. Qd vero troia. maia: aiax: soluta diphthõgo
p i cõsonantẽ a latinis pfertur ex ignorãtia origi-
nẽ habuit cũ a grecis troia p oi diphthõgon maia.
⁊ aiax p ai diphthõgõ q̃z pferant: illi deteriores ad
huc q̃ dictiões hñtes i aspiratũ in principio: qd te-
ste Priscia. vel ex ea cã nõ põt eẽ cõsonans: ipi mo-
re suo voce incognita neq vnq̃ latinis audita pro
ferant: q̃lia sunt hiacincthus: hierosolyme. Naz q
greci hieremias: hieroboam: hierusalẽ: hierico et
hmõi multa nola q̃ hebreis p i consonantẽ in prin
cipio scribunt̃ p i iota hoc est p vocalem scribunt
necessitate excusantur qd i consonante carent. Cur
vero aspirationẽ adiecerint. fateor me ignorare: nisi
forte voluerũt nob⁹ hebraicis ethimologiã grecã
dare: qd hieros sacer interptat̃. Nos vero i lexico
nostro Hieronymũ: Remigiuz codicesq antiquos
sequimur: apud quos hmõi nola per i siue illa sit
vocalis siue cõsonãs scribuntur: cum tamen vt di-
ximus apud hebreos consonans sit.

Jesus grece dissyllabuz esse nõ põt.

Latini i pro latiõe troia maia aiax errant.

J in fine dictionuz aliqn 9sonãs.

De u consonante ⁊ liquida. Cap. xiij.

Quod de i lr̃a i capite supiori diximi⁹ eu
ulici apud latinos officio fungi voca-
lis: scilz ac cõsonantis. idem nunc de u
litera dicimus esse modo vocalẽ: mõ
cõsonãtẽ: est tñ adhuc illi⁹ tertia q̃dã
vis quotiens post q literam alia succedente vocali
ponitur: quem tamen sonum exhibeat magna in-
ter nationes questio est. Ego vero tantum ab hi-
spanis dissentio: q̃ literã hãc oĩno surdam esse pu-
tãt: quantũ ab Italis q̃ illã pferũt perinde ac si es-
set vocalis. Nã si nullã vi ac potestatẽ i platiõe
hz nec scribẽda q̃dẽ ẽ: aut si vocalis ẽ sonũ pfecto
plenũ exhibebit. Qd vtrũq falsum eẽ Quĩ. demõ-
strat: q̃ q adiuncta. vez u paululũ a nostris eliqua-
ri scribit. Nõ igitur cũ hispanis dicim⁹ aqua quã-
tum qm̃ u penitus expuncta neq cum italis aqua
quã'ũ qm̃ ita vt u quasi vocalis proferat̃ sed qd
oẽs grammatici scribunt aqua quantũ qm̃ u non
cassa neq vocali plena sed quodẽ medio sono eli-
quata. Idẽ quoq dicẽdũ cũ eliquat̃ post g et s: vt
lingua: exlinguo: suadeo: suauis. U vero cõsonans

Lr̃a u quãdo post q ponit̃ quaz vim habet.

U liter ous cõcauitatez profertur.

in eadem oris parte format̃ qua f litera eundemq
preponendũ sonũ habent. Nam cum vtraq dent-
bus superi⁹ inferiori labro impressis effingat̃ f quẽ
admodum Quintilianus ait inter discrimina den-
tium efflãda est: u vero cõsonans intra eos inani-
tatẽ sonat. Est itaq vtriusq litere similitudo tan-
ta: vt cũ greci eoles figura f pro digãma colloca-
tur hoc est p u cõsonante latini non dubitauerint
eandem sono illi suo pprio accõmodare. Sed qd
supra diximus u consonantem hebreorum tantuz
⁊ latinorum esse sentiunt: tamen greci vim illi⁹ cũ
a vel e precedẽtibus ypsilon in diphthõgon coit:
quem nos nisi grece proferre malumus in u conso
nantem vertimus. Itaq pro eo qd greci dicũt euã
gelium quasi per u cõsonantẽ: nos dicimus euan-
gelium per u vocalem. Eodẽ modo pro eo qd illi
penthêus: tideus: euros: dicunt: nos pentheus ti-
deus euros dicimus. Pro eo quoq qd hebrei dicũt
tau: esau: caslеu: per vau consonantem in fine: gre-
ci per ypsilon tau: esau: casleu: eodem sono quo he
brei proferunt nos tau: esau: casleu: per u. vocalez
precedenti a vel e agglutinatam enunciamus. Ex
duplici huius litere officio errandi occasio lectoꝝ
ignorantie data est cum stante eademq recta scri-
ptione vocalis pro cõsonante: ⁊ cõsonans p voca-
li accipitur: vt qd in libris regum ⁊ in paralipome
nis scribitur saruia pro matre Joab eademq soro
re dauid regis sepe: ⁊ quod in genesi auinel p filio
israel. Quodq iterum in secundo regum volumine
areuna iebuseus legitur: quibus in locis u nõ con
sonans est: sed vocalis: quemadmodum ab imperi-
tie huius rõnis pfert̃. Econtrario rursus quod
in libro hester ⁊ i daniele scribit̃ Assuerus: quodq
in genesi pro quodam filio assericsuab a quo in li-
bro numerorum est familia iesuitarum: ⁊ quod in
Esaia ⁊ in quarto regum volumine sepharuaim p
u. vocalem: nõ quemadmodum mendaciter legunt p-
ferenda sunt per consonantem: sed de nouem mu
tis ad tria lr̃aꝝ gña redactis: deq f lr̃a ⁊ i ⁊ u. con
sonãtib⁹ que ad mutas q̃q referri: pñt hactenus
dictũ sit: nũc ad semiuocaliũ disq̃sitionẽ accedam⁹.

Hebrei vbi ponũt vau cõsonantez greci i ypsilon vtunt̃.

De l litera. Cap. xiiij.

Semiuocales omniũ grãmaticorum con
sensu quinq sunt l m n r s. Nam Mar-
tianus qui f literam inter semiuocales
cõnumerat in hac parte non recipitur. x
vero ⁊ z. cum sint cõposite: altera ex cs
vel gs altera ex sd. partim mute: partim semiuoca
les erunt. Semiuocales autem dicte sunt non vt
quidam literatores dixerũt qd ab vocali inciperẽt
⁊ in seipsas desinerẽt cũ illd signũ poti⁹ sit quo ab
aliis lr̃is dignoscantur q̃ ratio cur ita sint appel-
late: sed qd i ea oris parte formẽtur: in qua possint
etiã sine vocaliũ adiuuiento aliquatenus pferri:
omnes enim lingua ad palatũ illisa formantur p-
ter m quã ipsam plinius et hac forsan rõne mutis
annũerauit. Mute nãq oẽs intercluso vocis mea
tu vel fauciũ vel labrorum: vel dẽtiumlinguęq cõ
pressione effingũtur. L igitur Plinio Martiano
Prisciano authoribus triplicẽ sonuz reddit exilem
cum geminatur vt ille Gallus. Metellus. plenum
quãdo finit nola vel syllabas: vel cũ lr̃a mutabili
pponit̃ vt sal: sol: sylua: clarus: flauus: glaber. me-
diũ ⁊ plenẽ cum vocales antecenit vt lapis malus.
Qd vero superius memorati authores de hac lite
ra scribũt facile dictu est: quid tamẽ velint signifi-
care non facile. Ego vero dicã qd sentio. habẽt he
brei vt supra diximus apices duos dages ⁊ raphe
vocãt: hoc ẽ compressionẽ ⁊ exilitatem: ⁊ p priorem
quem litere mediæ interserũt ostẽditur literam debe
re premi: hoc est exiliter ⁊ sine spiritu vel halitu p-
ferri. Per posteriorem quẽ linea transuersa litere
imponunt ostenditur literã debere laxari: hoc est
crassiori quodam spiritu efflari. Habent greci atq
agnoscũt has differẽtias: sz i nonẽ tñ illis mutis

Semiuocales q̃t sunt.

L triplicem sonum hz.

Dages et raphe puncta lr̃is adiuncta quid efficiant.

hes ad tria gña reduximus: easdē latini i dictionib° hebraicis grecis ⁊ pegrinis itelligūt: idq̃ p notas psilen ⁊ dasea hoc ē exilitatē ⁊ spissitudinē significant. In semiuocalib° vo hoc neutri sentiūt: vñ et supra diximus hāc rōnē grecis ⁊ latinis ignotam. Quare necesse est in hac pte ɔsonātes: tum exiles tū plenas pferunt illas p dages: has per raphe ⁊ q̄ quidē res nobis ignorata ē qualē sonū illū talē ⁊ nos huic litere atq̃ aliis eiusdē gñis adhibebimus. Atq̃ illud a nobis obseruatū quoties apud hebreos litera per dages in medio dictionis scribitur interpretes grecos et latinos vertisse illam in duplicem quasi geminatio illa posset prestare ex spissitudine exilitatē: vt ecce abbas qđ ex ligua arabica interpretatur pater apud illos hz dages quare a grecis pmū deinde a latinis p duplex b abbas scribit: profertur autē pssis labris ac si proxime ad p litere sonū accederet. Eodē modo in ellesbarim ellesemoth: i quib° lamed apđ hebreos hz dages i duplex significat debere literā premi: hoc est quad fieri pōt nudā aspirationem pferri. Sed hoc greci ⁊ latini nescio an satis cōmode p hanc literę geminationem exprimant in principio certe non pōt: propterea q̃ due consonātes eiusdem speciei non possunt frangere literam sequentem.

De m litera. Cap. xv.

M Litera quā diximus a Plinio inter mutas a reliqs oibus grāmaticis inter semiuocales numerari quēadmodū Pri. ait aperte in principio dictionū sonat vt magis obscurum in fine vt templum mediocre in mediis vt vmbra amor. Causa vero cur Plin. hanc literā iter mutas cōnumerauit nimirū est qđ in eadē oris pte effingit i qua b p ph q̄ sunt procul dubio mute: illa mō inter vtrasq̃ dicta esse videt q̄ p has spūs labus erūpit: siue ille sit exilis ⁊ pssior siue crassior. M vo q̄ cōpressis labus ⁊ interclusa voce formet: tñ p nares nescio qd ouiū balatui simile audit. vñ Qui. authore meli° pceperūt greci ouiū voces cū illas a sono mias q̄ latini qui illas a sono b dictās balātes iterptāt. Querebā ego aliqñ ab hebreo quodā illi° lingue peritissimo cur suū m duplicē hēet figurā adapertilē alteram qua vterent in principio: ⁊ in medio dictionum: alterā a q̄tuor laterib° clausam qua vtūtur in fine. Qui cū nihil certi mihi rñderet: hāc ego illi admiranti cāz subieci qđ i principio ⁊ in medio dictionū pfiti ltā ore apto plurimū sonat. In fine vo dictionum ppemodū nihil audit qđ ex labroꝝ cōpssiōe voce i terclusa spūs p nares potius q̄ sonus effla. Quo vt significaret lrē illi° inuētor q̄cūq̃ tandē is fuerit accomodā vtriq̃ vsui figuram excogitauit. Cur vero caph: nū: phe: zadik: in principio et in medio dictionū obliquarint: ⁊ in fine porrexerint nullam potuit rationem aliam inuenire q̄ supponēdi aptę ces commoditatem.

Greci meli° latinis voces pceperunt.

De n litera. Cap. xvi.

N Litera semiuocaliū tertia Pus. ⁊ capella authoribus in principio ⁊ in fine syllabaꝝ plenior appet vt nestor: tibicen: i medio exilior: vt omnis dānū: hec supe riorum dentium radici et primori pala ti appulsa tinnulum nescio quid ac suaue sonat. A. Alterat tñ ac ppemoneſ emoritur si g l'ra vel c exile: vel ch aspiratū sequat. Uerba sunt. A. Gellii in calce libri decimi denigesimi. P. Nigidius. in cōmētariis quos inscripsit grāmaticos cū de natura ordi neq̃ literarū dissereret iter literam n et g est inquit alia vis vt i noie āguis ⁊ āgaria ⁊ āchora ⁊ icrepare: ⁊ incurrit ⁊ ingenu°: in oib° eñi his. nō verum n sz adulterinū ponit. Nā n nō ee lingua indicio est. Nā si n litera eēt: lingua palatum tangeret. hec Nigidii vba q̄ tametsi pplexe satis tñ exēplis manifeste ostēdūt hunc litere sonū q̄dammodo extingui atq̃ inter nascendi auspicia emori g vel c ch literis sequentib°. Nunq̄ potui quēq̃ ex grecis reperire qui mihi afferret cām cur greci eisdē literis sequentibus p n scribāt g: sed illa nimirū cā fuit: qđ vez extincto ipsius n lrē sono magis auditur litera sequēs hoc ē g vel illi cōterminę ⁊ affines c ch. sed ne tanta esset in scribendo varietas placuit ex tribus illis mediā eligere. Nā quēadmodum superius dictū est inter c exile ⁊ g ch aspiratū g media interuenit. Eadē p̄terea rō fuit cur p̄pōnes corrūperētur atq̃ vltia illaꝝ lra in eiusdē speciei literā cū sequēti mutaret: nā q̄ alia rō esse potuit vt quoties hec p̄pō in venit i cōpositionē cū dictione incipienti a b vel m vel p: vt in his imbellis immunis implumis n corrūperetur in m nisi inter primorem partem celi ⁊ superiorē dētiū radices n sonat b vo m ⁊ p labus precisis formāt. Que loca cū plurimū inter se distent: nō facile erat altero in alterū transire. Itaq̃ n in sequētē m literā q̄ ex rōne loci in quo effingit b p ⁊ ph affinis est: placuit ɔmutari: ⁊ cum presertim eisdem literis sequentib° nō tam n q̄ m audiat: magna mihi nūc ex eo qđ sū dicturus exoritur contentio non cū holbus indoctis et imperita multitudine sed cū doctissimis italoꝝ. cū graiis q̄bus igeniū: vt ait Ho. musa dedit ore rotundo posse loq. Res quidē dura tot tātorūq̃ viroꝝ authoritati repugnare. Sz multo difficilius que nosipsi tā asseuerate quondā defendimus: quodq̃ per oēs hispa. disseminauimus: ⁊ p qđ q̄ſi quoddā symbolū a nobis traditū discipuli nostri ab aliis dignoscentur nunc magna cū nrā incōstātia ne dicā turpitudine refellere. Nam q̄ ego piaculo pric pietati lese satisfaciā cū i repetitiōe illa mea dixi. Nēo scit hodie quēadmodū veteres illi nō mō gn: sed alias q̄z lrās pferebāt: ē tñ longe credibili° veros literarū sonos in grecia et italia resedisse: q̄ in hispania q̄ totiēs barbaroꝝ dñationi man° ceruicēq̃ p̄buit: quare vel magno cū pudore meo libet palinodiā recātare atq̃ audacter nros siue in hoc rei militaris victoriarūq̃ splēdore: siue in oi gñe doctrine oib° reliquaꝝ nationū hoīb° anteponere: aut certe exequare. Si eñi te ad dñandi fastigiū cōuertas: plures impatores dedim° q̄ accepim°. At q̄lea p deū immortalē impatores? An non italicēsem Traianum oñi v̄tutis gñe nō solū p̄uatē: sz ēt impatorię tredecī illius superiorib° p̄ferās? Non eiusdem munus apii cnē atq̃ illius ex sorore nepotem Hadrianū Cesarē in vtriusq̃ lingue eruditiōe? Preterea Antoniorū modestiā: quē mihi ex oib° qui postea secuti sunt preponēs Theodosio atq̃ illius proli germine Archadio ⁊ Honorio in iis q̄ ad xp̄ianā religionē ptinēt? lōgū eēt enūerare quot viros lraꝝ sacris initiatos hispania vtilitati publice genuerit sz de hoc alis pluribꝰ. Nam vt ille ait nescio qd p̄stat nō laudare q̄ frigide laudare. Nunc ad rem. Dico atq̃ eadē cōstantia qua pri° ɔtrariū asserebā affirmo i planōe harū lrarū gn hispanos meos veras retinere voces: grecos vo ⁊ italos atq̃ illoꝝ imitatores aberrare. Nā si verū ē qđ de sono haꝝ lraꝝ g ⁊ n disputauim°: si verū qđ oēs greci atq̃ latiorū doctissimi de vi ⁊ ptāte illaꝝ fatent: si denique ita pronūciādū est vt scribim° q̄a est adeo sui oblitus ⁊ immemor q̄ dicat illos cū sonū reddere quē ātea q̄ iūgerent nō habebāt? Aut q̄ vox pōt ab harum lrarū sono longius abesse q̄ḡq̄ ab istis accōmodat. G. nāq̃ litera vt supra ostendimus cōpressis faucibus ennunciat. N. vero tota lingua depressa primori tñ parte erepta ⁊ ad mediā regionē palati superiorūq̃ dētiū appulsa. At in voce quā isti pferunt neq̃ fauces cōprimūtur: neq̃ cuspis erigitur: quin potius ecōtrario prior lingue pars deprimitur: tota reliqua latitudo palato admouet. Qđ vox illa ex gn cōponeretur: quēadmodū x ex cs aut z ex sd nesse erat vt cōpositū retineret naturā partium ex quibus componebat. Sonus p̄terea quē isti gn literis attribuūt simplex est; neq̃ in partes diuers

Greci q̄re loco n alia sequēte ponant g.

Greci optimi sunt ingeniȝ ⁊ literature eminentissimi.

Hispani in planōe lrarum gn veras retinēt voces quas itali ⁊ greci perperā pferunt.

sorum generuȝ pōt diuidi: quare vna litere figura signandus: siquidē vt grāmatici dicunt: litera est minima pars vocis que scribi pōt indiuidua. Sed hic nō significat per g nō per n: igit per quandam aliā literā signandus. Que aūt illa sit: nemo vnꝙ̄ grecorum: sed neꝙ̄ latinoꝝ dixit: ex quo fit vt neꝙ̄ talis vox apud illos fuerit: aut si fuit nō p g aut p n: aut p vtrāꝙ̄ potuit designari. Iā vero si hoc ita eēt: q̄ de cognatione inter se literarū scripsere nūꝙ̄ hac de re tā noua tanꝙ̄ inusitata siluissent. Facessat itaꝙ̄ vox ista nō mō grecis ⁊ latinis priscis: verum etiā hebreis arameis egyptijs reliquisꝙ̄ barbaris nationibus inaudita: ⁊ quem sonum queꝙ̄ harum literarum seorsum per se exhibet: eundem coniuncte nobis reddant: hoc est quēadmodum ab hispanis hodie proferuntur.

Lr̃a s semi uocalium ultima.

¶ De s litera. Cap. xvij.

S Litera ex semiuocalibus vltima teste Martiano a quibusdaȝ autoribꝰ inter literas nō est cōnumerata. Et profecto M. Messala qui propriū volumen huic litere dedicauit sibilum quendam potius ꝙ̄ voceȝ humanam reddere illam scripsit. Sed cum apud latinos hec litera sigma greco respōdeat in eādē vnam tres hebraice Samach zadik ⁊ zain cōfunduntur. Quē vero sonū apud grecos ⁊ latinos habeat nō est est dictu facile: ego certe quātū assequi possum cōiectura in illius ꝓlatione vtrosꝙ̄ aberrare puto grecos dico ⁊ latinos seculi nostri: nā cū his mihi tantum cōcertatio est. Etenim q̄s audeat priscos illos dicere vel in minimus fuisse lapsos: quos penes arbitriū ius est ⁊ norma loquēdi? Sȝ cū hoc negociū voce cōstet. ex negligētia vel ignoratione potiꝰ iuniorū nō semꝑ suis literis reddit: afferā rōnes q̄ me I eā opinionē adduxerūt: vt id existimarē. Diuus hiero. quo autore in his que ad rē literariā attinet: nullus est grauior sed neꝙ̄ certior in opusculo I quo dictiōes hebraicas ex et, mologia latine interpretatꝰ est cū de dictionibꝰ ab s lr̃a incipientibꝰ ageret: in calce his verbis scribit: apud hebreos tres sūt lr̃e: vna q̄ dr̃ samach ⁊ simpliciter legit q̄si p s nr̃aȝ scribat lr̃aȝ. Altera zain I qua stridor q̄dā nō nr̄i sermonis istrepit. Tertia zadik quā nr̄e aures penitꝰ reformidant: cū itaꝙ̄ tres iste lr̃e ab īterpretibꝰ primū grecis in sigma: deinde a latinis in s nr̄m confusim verse sint: cūꝙ̄ zadik ⁊ zain lr̃arū sonꝰ vt hier. tradidit: vtriꝙ̄ sermoni hoc est greco et latino sit incognitus: efficit vt sigma grecū ⁊ s nr̄m samach hebraico r̄ndeat: illiusꝙ̄ apū grecos ⁊ latinos sonū reddat q̄ nō est absimilis eiquē nr̄i ignis lsctia dat c lr̄e e vel i sequētibꝰ: quēadmodū cū dec lr̃a agebat diximꝰ. idē autor preterea in libris hebraicarū q̄stionū expōnēs illud ex Genesi: vocata est ciuitas bersabee hoc est puteꝰ saturitatis: lȝ indē supra ex v̄bo incremēti: siue ex septenario nūero q̄ sabe dr̃ asseueremus bersabee appellatā: tn̄ nūc ex eo q̄ aq̄ est inuēta est nomē ciuitatis q̄ ita vocabat alludēs declinauit paululū lr̃aȝ ⁊ p stridulo hebreoꝝ zain: a q̄ sabe incipit grecū sigma. i. hebraicū samach posuit. Ex qbꝰ hieroū. v̄bis vtrobiꝙ̄ satis constat sigma grecū ⁊ s latinū talē sonū exhibere qualē samach habraicū apud illos reddit: nō eū quē tēpestatis nr̄e hoīes greci ⁊ latini hoc ē zain hebraici ꝓferūt. Q̄d si ad hec hiero. v̄ba dixerit q̄spiā latinos recte suū s ⁊ grece suū sigma hebreos ꝓperā suum samach ꝓferre: possē ego r̄ndere hāc litē iā si eē meā sȝ inter grecos ⁊ latinos ex altera pte ⁊ hebreos ex altera debere ꝯ̄sari: nec minoris eē glie alterutros erroris cōuincere. Sȝ haberēt hebrei rōnes alias cōplures: qbꝰ cām suā facerēt ꝓbabilioreȝ. Atꝙ̄ illā I primis q̄ samach ad supnorū dētiū radices lingua appulsa sonū reddit: zain v̄o ad mediū ceu palatū illisa format. Ad quē martianꝰ capella vbi si philosogie nuptijs īducit grāmaticē I q̄ oris parte lr̃e formentur graphice describentē s inq̄t litera sibilū facit dētibꝰ v̄berata. Ex q̄ fit sigma grecū ⁊ s latinū eo modo ꝓferri debeat: quo samach hebraicū hoc est lingua ad supnos dētes appulsa: vt vult Martianus nō eo mō quo zain hebraicū: hoc est lingua ad mediū celū illisa: q̄ huiꝰ rōnis ignari ꝓferūt. Illō pterea q̄ oēs fere q̄ de orthographia grece ⁊ latine vnꝙ̄ scripsere literā duplicem ꝫ tradut atꝙ̄ ex sd literis ꝯstare. Nūc vero ex sono q̄ ȝ litera reddit apud hebreos grecos penos atꝙ̄ in dictiōib: q̄ȝ pegrinis apud latinos: nemo est q̄ nō intelligat quē sonū debeat sigma greco ⁊ latino accōmodare: q̄ppe q̄ nō alia re differat a ȝ lr̃a nisi q̄ s simplex est ȝ ex s in d labat: sequit cōpositū in ea resolui debere ex quibꝰ ꝯponit. Est ⁊ illa ratio quāꝙ̄ a librariorū errore ꝓfecta s literā ex parte sonū habere: q̄ cū apū hebreos scriba legis ille nominatissimus. Ezras per zain scribat ipsius sȝ loco sd substituerūt: scribētes esdras perinde ac si sd ⁊ ȝ tātūdem polleant. Quod si ezras per ȝ hesdras per sd eādē vocē reddūt: manifestū est si alterā partē cōpositiōis: hoc est d exclusseris quem sonū s litera exhibeat. Sȝ an licuerit librarijs id facere paulo pꝰ cū de x litera disputabit ostendemus: illud quoꝙ̄ non mediocrem ex forte veritati ꝯiecturā facit: q̄ omnes grāmatici fatent literectione si: aut queadmodū apud Plautū legit si q̄ silētiū imperat a sono vocis fictā esse. Sextus q̄ꝙ̄ festus Pōpeius sileo inquit tacere significat: ficto verbo ab s litera q̄ nota silentij est. Cumꝙ̄ interiectionū voces naturales prope sint: quippe q̄ neꝙ̄ locorum distantia neꝙ̄ temporis diuturnitate mutent: consequens est: vt eo modo interiectio si: ⁊ verbum sileo tūc proferetur: hoc est quasi silentiū imperamus hispane profertur: hoc est quasi p c, litteras: sed male scriberet. Nam quas in huius litere ꝓlatione fieri delitias ꝓhibet Quintilianus: ego no intelligo. Ex omnibꝰ igitur his rationibus latis constat s literam: quem sonuȝ reddere debeat hoc est non cum quē Galli c e vel i sequentibus attribuunt cū a litera confundentes: sed cum potiꝰ quem genus quoddam hominum seceolos hispani vocant non sine quadam offensionis leuissime venustate. Quanꝙ̄ occupantibus galaaditis vada iordanis: vt in libro iudicū scribit illi qui erāt ex tribu effraim in verbo sibolech interrogati reddebant: hoc est per zama nō valētes etiam p sicut las ⁊ tormeta zaim hebraici vocē exprimere. Dic sibolech inquit scriptura q̄ interꝓtat spica: et respōdebat sibolech: sȝ illud prius per sim: hoc posterius per sama: quam differentiam greci ⁊ latini neꝙ̄ literis neꝙ̄ voce possunt distinguere.

Diui hiero. laus in interpretatione hebraice lingue.

Sigma grecū ⁊ s latinum et samach hebraicū sunt unius soni.

Lr̃e in quas oris pte formentur.

S est nota silentij.

S lr̃a quem sonū reddere debeat.

¶ De x litera. Cap. xviij.

X Quemadmodum Martianus tradit nemo literā putat: quia duplex est: cōstat eniȝ ex cs vel gs: vt vox vocis: lex legis. Nam si quod grammatici ꝓfitentur litera est minima pars vocis q̄ scribi pot indiuidua x non litera sed duarum potius literarum cōpēdiū est: ⁊ q̄ vt Quin. ait carere potuissemus si nō fuisset inuēta: quē vero sonū illi debeamꝰ accōmodare ꝑspicuū est ex his que de sono lr̃arū ex qbꝰ cōponit suis I locis disputabimꝰ. Nā q̄ voce hāc literā hispani ꝓferūt nō grece: nō latine: nō habraice: nec syrice: sȝ punice lingue propria est. vnde quantum ego existimo ad hispanos q̄si ex colluuione quadā puenit: hac lr̃a soli greci vtunt in principio dictionū atꝙ̄ pinde I medio ⁊ I fine: vt xātus lexis hierax: latini in medio ⁊ in fine vt lex dixi. Sed in vtraꝙ̄ lingua quoties media ē: ꝓterꝙ̄ I dictionibꝰ cōpositis semp vocalē insequētē ferit. Nā si dictio cōposita est: tūc illi particule est adiungēda: cuiꝰ fuerat añ cōpositionē: vt exhodꝰ q̄ ex prepositione greca ex ⁊ hodos via cōponit: et exhibeo quod ex eadem prepositione latina et

X in dictionibus cōpositis cui uocali hereat.

habeo. Qḋ si in cõpositiõe ad pertineat ad ꝑticulã precedentem: s vero ad sequentẽ nulla ratiõe possit (& si tantũdez polleat) hac litera vti: id qḋ librarij quidã huiꝰ rõnis ignari fecerũt scribẽtes extasis perinde ac si dictio eẽt ꝯposita ab ex & tasis: cũ ab hac ꝑpositione greca ex & stasis cõponat̃. Iã vero in dictionibꝰ hebraicis huiꝰ lr̃e nullꝰ est vsus. Nõ quidẽ in principio: cũ illud quẽadmodũ supra diximusꝰ ꝓprium sit grecoꝝ: nõ in fine cũ nulla dictio hebraica i eo: sꝫ neqꝫ in duas quaslibet cõsonãtes desinat: nõ in medio qḋ quoties duas consonãtes apud illos medie sunt: prior ad ꝑcedẽtẽ: posterior ad sequentem pertinet. Ex quo manifestũ est illos qꝫ aberrare q̃ pro arphachsad filio sem filij Noe scribũt arphazad & ꝓ acsa filia caleb scribũt axa vtrobiqꝫ ꝑ x cũ illud scribat̃ apḋ hebreos ꝑ caph cũ raphe hoc per caph extie: qḋ vtrũqꝫ ex ratione hebraice literature pertinet ad syllabã precedentẽ. s vero ad sequentẽ quẽadmodum diximus.

Litera z ꝓpter extranearum dictionũ scripturã a latinis est recepta.

De z litera. Cap.xix.

Z Literã que peregrinarũ dictionũ cã in sermonẽ latinũ ascita est oẽs grãmatici fatent̃ duplicẽ atqꝫ ex s & d literis compositã vel ex st quẽadmodum Martianus tradit si mõ codex antiquã veritatẽ retinet. Fuit tñ tp̃s q̃ ꝓ alterutra poneret̃: vt qḋ antiq̃ dicebãt sethꝰ ꝓ zethus & medẽtius ꝓ mezẽtiꝰ. Quãqꝫ tñ a latinis i duplex ss vertit̃: atqꝫ ꝓ eo qḋ dr̃ mazã: latini massam interpretati sunt: qḋ si cõposita iam non est litera: qñquidẽ litere diffinitio illi nõ cõuenit quẽadmodũ paulo superius de x litera decebamꝰ. Quẽ ṽo sonũ s litera exhibeat suo loco disputauimꝰ. Qḋ si d literam illi adiunxerunt: aut t veluti Martiano placet st aut ex s in de vel t fiat q̃dẽ iapsus reddet sonꝰ ille ex vtraqꝫ lr̃a cõpositus quẽ z ip̃m designat iocũdus ille quidẽ & suauis atqꝫ vt de ypsilo Quint. autore dicebamꝰ: qua ex cõsonantium numero nulla dulcior spirat. Nã qḋ referẽte Capella idcirco Appiꝰ Claudiꝰ hãc lr̃am reformidabat qḋ dũ exprimitur mortui dentes imitatur: ego nõ intelligo quã dentiũ deformitatem mouentes pre se ferãt: iaꝫ vero si deformitas vila ẽ dictis labris primoribꝰqꝫ lingua dentibꝰ pressa vocẽ emittere nulla est lr̃a q̃ nõ cũ aliqua oris distortiõe ꝓferat̃. Qḋ si quẽadmodũ est in fabulis mineruaꝫ ꝓpter oris deformitatẽ tibias abiecisse: nobis quoqꝫ vetustatis rõ habẽda est: valeat potiꝰ lingue volubilitas: qꝫ vt aliq̃d turpitudinis admittamꝰ. At si ediuerso post mẽtis agitationẽ nihil antiquiꝰ nihil priꝰ ab imortali deo cõcessum homini est: q̃s fuerit taꝫ demẽs tãqꝫ a cõi sensu alienus: q̃ nõ preferat rem pulcherrimã leui vultꝰ offensioni? Sꝫ redeamus ad rẽ: i enũciãda hac lr̃a nõ simplr̃ vulgꝰ incertuꝫ sequi debemꝰ. sꝫ antiquoꝝ potiꝰ autoritate ducti cũ talẽ sonũ illi ceperimus dare qualẽ diximus s literã reddere adiungemus illi d litere sonũ siquidem ex vtraqꝫ compositam esse monstrauimus.

Martianus capella.

Appij claudij de z litera sentẽtia.

Litera non apḋ latinos h: sed aspirationis nota.

De aspiratione. Cap.xx.

E St apḋ latinos h nõ q̃dẽ lr̃a: sꝫ aspirationis nota: quã tñ perinde ac si lr̃a eẽt: id qḋ antiquiores grecoꝝ facere in aliaꝝ serie disposuerunt: postea vero diuiserũt: & dexterã eius partẽ supra literã ponentẽ psilẽ notã habebant: hanc palemon Vicentinus exilem: Gellius vero leuem nominauit. Idem & quia aspirationis nota erat flatilẽ dixit. Hebrei autẽ inter literas numerant he et heth quarũ priorem Hierony. simpliceꝫ posteriorem duplicem aspirationeꝫ appellat. Possunt vocales omnes quidem aspirari: sed ex consonantibus greci quatuor tantum aspirant ch ph th rh. et latini easdẽ in dictionibus tñ peregrinis: hebrei non modo quatuor illas: sed reliquas fere omnes quandoqꝫ premunt: quãqꝫ laxant: qḋ ipsum apud illos per dages & raphe significatur: hoc est per exilitatẽ & aspirationẽ que spissitatẽ. Quẽ ṽo sonũ aspirate consonãtes exhibeant non est difficile cognitu ex superius memoratis cum de l litera disputauimus. Circa vocales tñ aspiratas multo difficilior ratio est: quo factũ est in illis enunciandis nonnihil a nostris peccetur: cũ eo modo exiles quo aspiratas proferũt: neqꝫ enim quod ad prolationẽ attinet quicq̃ differt apud illos iter hois q̃ est genitiuꝰ ab eo qḋ est homo qḋ per aspirationeꝫ in principio scribitur: et ominis ab eo qḋ est omen cuius prima exilis est: & inter habeo qḋ est teneo & abeo qḋ est recedo. Sed illi adhuc rancidiores q̃ aspirationẽ quasi hebraicũ he proferunt: cũ apud hebreos vt diximus he litera sit cõsonãs: cuiꝰ prapriũ est vt sequentẽ vocalem frãgens vocẽ potius q̃ spiritum reddat. Eaqꝫ mihi videtur fuisse causa cur greci desierint ponere illam in ordine aliaruꝫ literarum & vocalibus per apicem impẽdere fecerunt: ne cetra illa sonum aliquem habere videret̃. Quis igitur (dicet aliquis) erit sonus vocalis aspirate qñ neqꝫ vt ab hebreis quasi litera ꝓferẽda ẽ aspiratio: neqꝫ rursus vt a nostris nunc male profertur quasi aspiratio nulla sit. Ego vt tibi o lector ingenue verũqꝫ fatear: nequeo mõstrare at sentio tñ cuiusmodi sit illa vox quam debeat vocali aspirate accommodare: magisqꝫ possum quid nõ sit q̃ quid sit ostendere. Si tamen verum est quod ait Mart. aspirationis contractis paulum faucibus ventum exhalare. fugies opinor hebraicã illã aspirationem cum sit vox que audiatur. Nec minꝰ cassas aspiratione vocales cum aspirari debeãt: & in illis enunciandis flatum: siue spiritum: siue halitũ quẽdam adhibebis.

Consonantes aspirate quẽ sonũ reddãt non est noscere leue.

Mar.

Finis.

Aelij Antonij Nebrissensis secunda repetitio.

M. Fabij Quintiliani oratoriarum institutionũ Liber primus.

An cuiusqꝫ auris est exigere literarum sonos? non hercle magis q̃ neruorum.

Conclusio prima.

Octo esse vocales apud latinos: & si pleriqꝫ oẽs grammatici dicant esse tantum sex.

Conclusio secunda.

Ch. ph. th. gn. x. i. cõsonãtẽ u liquidam & vocales aspiratas perperam a nostris pronuntiari.

Ad splendidissimũ Cistercienses militie ꝑfectum atqꝫ equestris ordinis magistrum Dalcãtara do. Io. de Stuniga: necnon ad Salmaticensis academie. P. C. & scholasticã iuuentutem Aelij Antonij Nebrissensis grammatici repetitio scd̃a quaꝫ fecit anno xp̃iane salutis. M.cccc.xcvj. de corruptis Hispanorũ ignorãtia quarundã literarum vocibus.

N On desunt illustrissime domine: patres obseruandi: atqꝫ spectatissima iuuentꝰ: q̃ me pusilli animi vel ignauie potius accusent: qḋ cũ superesset mihi adhuc etas qua possem ingenij mei vires in his artibus exercere: q̃ imperite multitudinis arbitrio eminentissimũ gradũ inter ceteras obtinere videt̃: malui nõ solũ demittere me ad artes infimas & pueriles disciplinas: verũetiã itra sola grãmatices & poetrie studia consistere. Quod si hec ab illis parua esse putant̃: quid nunc dicturi sunt cum audierint modo non me ṽs de rebus q̃ sunt illoꝝ iudicio infime: sꝫ etiã

Literati q̃ sunt censendi.

de primis lrarũ elemẽtis eo tpe atq loco disputasse quo pclarũ aliqd a me expectabat. Quos poteram ego facile placatos dimittere: si dicerẽ hãc esse pfessiõis mee subiectã materiã: vñ oẽs vite mee rõnes fruct⁹ honoresq pueniũt: malo tñ oẽm illorum ipetũ τ rabiẽ i me ɔcitare. An ego istos lratos appellẽ q vix itelligũt qd a ɔsonãtib⁹ vocales distet; q penit⁹ ignorãt lrarũ voces: q trib⁹ lineis scribẽdis i orthographia ãnqgies peccãt: q cũ latia legũt hispane pnũciãt. Ego illos nõ lratos: nõ grammaticos: sz pseudographos: nõ latios sz latini sermonis euersores τ qdẽ iustissime appellauerim. Sz aliud tpis erit magis opportunũ q illorum ineptias τ deliramẽta magis pferam⁹ i lucẽ: nũc ad alia veniam⁹ q academie nrẽ istituto veteri atq antiq lege hodierno die coact⁹ sum i lucẽ afferre. Loc⁹ igitur quẽ repetere institui hoc anno q est magistrũ mei scẽs: a salute xpo xpiana millesimus qdringẽtesim⁹ octogesim⁹ sext⁹ scribit a M. fabio Quin. oratoriarum instõnũ lib. j. i hec vba. An cuiusq auris est exigere lrarũ sonos? nõ hercle magis q neruorum. Cũ em cepisset autor admonere pceptores artis grãmatice quo pacto pueros literarum rudes in pmis doctrine incunabulis istituere deberẽt: dixissetq non satis esse cõsonãtes a vocalib⁹ distinguere: ipasq eas i semiuocaliũ nũerũ mutarũq ptiri: τ q interiora hui⁹ sacri adeũtib⁹ appereret ea rerum subtilitas q nõ modo acuere ingenia puerilia: sz etiã exercere vtilissimã qz eruditionẽ ac scientiã posset: subiũxit pauca illa vba q hodie interpretanda suscepimus. An cuiusq auris est exigere literarũ sonos? nõ hercle magis q neruorũ. Ac si apertius dicat quẽadmodũ quisq non põt sensu dyiudicare neruorũ subtilẽ harmoniã: neq ratione perpẽdere illa septẽ discrimina vocũ nisi qui sit in arte musica eruditissimus: ita nõ quicũq sed is tm qui rõnem literarũ callet: poterit exacte literarũ sonos pferre: platosq percipere. Atq omissa certarũ linguarũ disquisitione: inuestigandũ primo nobis est desint ne sermoni latino alique figure literarum pter duas τ viginti illas q sunt i vsu apud latinos τ an rursus alique ex illo numero redundẽt: an pterea literarum sit ille sonus qui ab hispanie nostre hoībus pferri cõsueuit. Principio desunt sermoni latino vocales due altera q inter e τ i altera que inter i τ u auditur: idq probari potest cũ aliorum testimonio: tũ maxime Quintiliani harũ rerũ authoris grauissimi ac perinde acerrimi. Is em paulo post illa verba q explicãda suscepim⁹ ait. Medius est qdã i τ u lre son⁹: neq em sic optimũ dicim⁹ vt optimum. τ here neqz e plane neq i auditur. Vult Quin. q in hac particula optum⁹ neq sonat i neq u: sed quedã inter has lras vocalis media: q cum nõ haberet nomẽ neq figurã: aliq ex authoribus clarissimus optim⁹ τ maxim⁹ p i. alij optum⁹ τ maximus: p u scripserũt. Cesar em primus omniũ dicit optim⁹ τ maxim⁹ scripsisse: cũ superiores optumus τ maxumus scriptitarint. Idq ex eo accidit q nõ erat in vsu lre figura qua media vox illa scriberetur. Nã quẽadmodũ Aristoteles ait. Quando medium innoiatũ est certãt extrema de media regione. ¶ In hoc preterea temporis aduerbio heri neq e neq i sentit in fine. Ex quo effectũ est vt hãc particulã vsq ad Augusti Cesaris tẽpora p i scripserit vt Terẽ. in andria. Heri aliquot adulescẽtuli i pyreo coiuimus: vt de symbolis essemus. Et Cice. in episto. Heri vesperi apud me hyrcius fuit: qua mẽte esset Anto. demonstrauit. Deinceps p e: vt Hora. in secundo li. sermo. Conuiua dict⁹ here illic de medio potare die: et Iuuena. in. iij. sat. Res hodie minor est here quã fuit atq eadẽ cras deteret exiguus aliqd. Martia. quoq epigrãmaton libro primo. Bis tibi triceni fuimus Mãcine vocati. Et positum est nobis nil here preter aprũ τ. libro quarto. Cur here qd dederas hodie puer hyle negasti.

Duarũ vocaliũ figure latinis desunt.

Optum⁹ et maxum⁹ p u in scda et here p e qdam: nunc optim⁹ maximus p i τ heri p i scribimus.

Tam subito durus q modo mitis eras. Nostro seculo rursus heri per i cum antiquitate scribimus. Diomedes quoq diligẽtissimus grãmatice artis preceptor idem cũ Fabio sentire videtur his verbis. I τ u medie dicunt: qr in quibusdã dictõibus expressum sonum nõ habẽt: vt vir optimus. Diceret vero quispiam: quidnã cause est cur tẽpestatis nostre homines nõ possunt mediũ illũ sonũ percipere; Aut si a priscis illis percipiebat: cur non excogitauerint figuras quibus medi⁹ ille sonus representaret? Sed antẽq huic qõni satisfaciamus simul etiam vt ea que postea dicenda sunt magis elucubrent: τ illa qd discutiẽda nobis est quis ille sit auris tam emũcte cuius iudicio in hac sonorum disputatione cõsentire debeamus. Nã si asciuero mihi testes iã inde ab antiquitate repetitos quorum testimonio causam veritatis ɔfirmare velim: nõ deerunt qui dicãt se quoq habere suos authores: Papiam: hugutionẽ: Catholicõ: τ nescio quem Raymundũ: τ petrũ helia. Si preterea dixero me nõ audiuisse in italia summos quosdã viros hoc vel illo mõ proferentes: rñdebunt opinor se quoq audiuisse nescio quos sophistas phisiologos: leguleos: τ sacrificulos quosdã aliter illa eadẽ pnũciasse. Ne sit igitur opus toties eadẽ de re aures obtundere: videamus quinã sint de hac lite futuri iudices idonei. Atq in primis aut oẽs plane cõi sensu deficimus: aut tẽpestati nostre antiqtas illas emẽdata hispanis itali τ greci pferendi sunt. Nã quẽadmodũ de dulci τ amaro nõ egroti sz bñ valentis lingua: de coloribus: nõ cecus sz oculorũ acie instructus: de virtute nõ malus sed studiosus: sic de literarũ vocib⁹ nõ quicũq sed vir tantũ erudit⁹ iudicare poterit. Quisq em vt ait Aristo. bene iudicat q cognoscit eorũq bon⁹ est iudex. Quenã igitur pacto de literis iudicare põt: q neq latinos codices legit: neq preceptores grecos aut latinos vnq audiuit? Aut igitur summorum virorum partim veterũ partim iuniorum iudicio acquiescẽdũ est: aut tota hec de rõne literarũ disputatio e medio tollẽda. Sed inquiũt isti cur mediũ illũ sonũ e τ i atq i τ u literarum neq sono sibi proprio pferimus? Aut vnde tantus studiosorũ conatus? Aut vñ isti tam acutos atqz emẽdatos sensus habuerunt? Iã hec questio nõ solũ est in hac literarũ cõsideratione de qua instituim⁹ aliqd dicere: sz p certas quoq artes τ scientias que de sono disputãt latius patet. Et qm video cũ similitudinẽ Quintiliano placuisse. Quẽadmodũ in libris q de arte musica scripti sunt legimus tria melodiorũ genera fuerunt apud antiquos. Diatonicon qd per tonum τ semitoniũ procedebat. Chromaticũ qd per semitoniũ τ semitoniũ τ tria semitonia. Enharmonicũ qd p diesim τ ditoniũ pgrediebat. In hoc genere triplici τ cantabãt illi veteres: τ qd ab alijs canebat sentiebãt cũ tẽpestatis nrẽ hoies vno tantũ diatonico gñe vtẽtes ad cetera illa duo gña ita surdas aures atq intercluslas arterias hñt: vt neq qd sit diesis olim intelligãt: neq vllo mõ effingere possint continua quinq semitonia. Quid quod diatesseron cõsonãtia apud illos erat harmonica cũ sit in pportione sesquitertia: apud musicos vero nostri temporis penitus inconsonans nisi alijs vocibus misceatur. Econtrario cũ in proportiõe superparticti nemo ex antiquis preter Claudiũ ptolomeũ posuerit sonantiã: nostri musici harmoniam in eo et quidẽ perfectã posse esse dicunt perinde ac si alia fuerit apud illos sonorum ratio atqz auris sensus quã apud nostros. Qd in saporib⁹ τ gustu accidisse video. An non inter aues precipui saporis erãt turdus τ ciconia: quẽadmodũ inter quadrupedes lepus τ aper: cum Mar. dicat. Inter aues turdus si quis me iudice certet. Inter quadrupedes gloria prima lepus. Et apud Horatium in secundo libro sermonum Epicureus ille Catius. secundi lepo-

Quisqz qd bene noscit bñ iudicat.

Tria apud antiqs melodiorũ fuere genera.

Turdus et ciconia inter aues: lep⁹ τ aper inter quadrupedes pcipui sunt saporis.

ris sapiens sectabitur armos. Et alio loco. Tut⁹
eras rhōbus tutoqꝫ ciconia nido. Et iuue. Quan-
ta est gula q̄ sibi totos ponit apros alal ꝓpter cō-
uiuia natū. Atqui nostroꝝ hoim gula turdis atta-
genas: pauōes: phasianos: perdices: coturnicesqꝫ
apponit: cū ciconiā penit⁹ e mensa ꝓiecere. Quis
hodie inter holera vesca numeret maluas aut q̄s
olitor inter hortēses atqꝫ sanuas habeat? Atq̄ il-
las cū lactucis antiq̄ esitabāt. Qḋ vel ex illo Mar
tialis versu manifestum est. Utere lactucis ⁊ molli
bus vtere maluis. Cui astipulat̃ in Moreto Uer.
Malue (inquiēs) inulecꝫ rubebant. At vt in re no-
tiori et grāmaticis magis vsitata versemur: tres
apud antiquiores fuerūt accētus: acut⁹ quo sylla
ba eleuat̃: grauis quo syllaba deprimitur. Circun
flex⁹ quo syllaba eleuat̃ deprimiturqꝫ. Nã ex acu
to ⁊ graui cōposit⁹ est. Sed q̄s hodie ꝓfert aut ꝓ-
latū percipit tenorē illū circūflexū? At maiores no
stri quorū erant aures in sermone latino delicate
magis ⁊ proferebant absolutissime ⁊ ꝓlata sentie
bāt acerrime. Nō morabor amplius in hac parte.
Illud mō possum dicere aliter veteres illos ⁊ q̄ se
illorū imitatores esse malūt de q̄busdam literarū
sonis iudicare solitos: aliter hispanos: quorū est
his de rebus iudicium adeo obtusum: vt si coneris
illoꝝ stultitiā rōnib⁹ conuincere nihilo plus agas
q̄ si des operā vt cū rōne insanias. Neqꝫ mirandū
est si medias illas vocales q̄ ab antiquis intellige
bantur neqꝫ sentire neqꝫ proferre possumus: cū iā
inde ab infantia sic assuefacti sumus vocales tan-
tum quinqꝫ pronunciare: vt nullo modo facti du-
riores possimus aliud q̄ qḋ a nutrice audiuimus
afferre. Hinc ē memorabile illud Marci Fabij pre-
ceptum debere pueros cū adhuc teneri sunt sylla
bas oēs perdiscere: neqꝫ difficillima queqꝫ earū in
aliud tempus differre: atqꝫ ab eisdē etatib⁹ exigē
dum esse: vt noīa quedā versusqꝫ affectate difficul
tatis ex plurimis asperrime coeuntib⁹ inter se syl
labis catenatos ⁊ veluti confragosos q̄ citissime
voluāt: calephi grece vocantur res modica dictu
qua tamē omissa multa lingue vitia nisi ꝑmis exi-
mantur annis inemendabili in posterum prauita-
te durantur: atqꝫ illa nimirū cā est cur grandiores
etate nō possunt alteri⁹ lingue voces ꝓprias atqꝫ
vernaculas exprimere qḋ quēadmoduꝫ funambulo
rū ⁊ petauristarū corpora ad quosdā mēbrorū fle
xus nisi tenera formari non possunt sic animos q̄z
ad plura duriores ipa robustior facit. Si greci la-
tini ⁊ galli nūq̄ ꝓferūt ea q̄ voꝝ propria est hebree
⁊ punice lingue: a mauris etiā p fidiculas ⁊ tormē
ta nō extorquebis. La que propria est hispanorū.
Ego quoqꝫ vt de me aliquid fatear cum aliquādo
cepissem literis hebraicis operā dare: nunq̄ potui
satis hebreoꝝ idioma exprimere. Hinc ꝓterea effe
ctū est vt pauloante diximus qḋ tēpestatis nostre
musici nō possunt chromaticū illud ⁊ enharmoni-
cum genus canere: qḋ cū primum nati sunt audie-
runt domi nutrices ⁊ puellas: deinde foris oēs in
dyatonico genere canētes. Oēs inquā iuuenes et
senes pueri innupteqꝫ puelle: ciues et rustici: sacri
⁊ ꝓfani per tonū ⁊ semitoniū cantilenas hodie cō
ponunt. Quod vero subiiciunt cur non antiquitas
excogitauit notas quibus due vocales ille scribe-
rentur: possum ego etiā querere cur nō dederūt fi
guras i ⁊ u consonantibus: aut quēadmodū gre-
ci ⁊ hebrei ⁊ arabes c p t aspiratis? Aut cur ecōtra
rio eundē sonū tribus literarū figuris: hoc est c h
q representant? Nūc vero satis mihi fuerit ad id qḋ
volui cōprobādū Diomedis ⁊ Quintiliani autho-
ritas q̄ duas vocales illas nobis deesse testant̃: vt
sint oīno in vsu apud latinos vocales octo a e i o
u ypsilō due ille medie inter e ⁊ i atqꝫ inter i ⁊ u. qꝫ
si dixerit quispiam in quo distat y grecum ab i lati
no vt vocales diuersas esse putem⁹. Neqꝫ enim di
uersitas figurarum facit eas esse diuersas: alioq̄n

T[...]s apud antiq̄s qui adhuc et apud nos sūt accentus.

Pueri a teneris vnguiculis syllabas ꝑdiscere debent.

Greci latini et galli nūq̄ ꝓferūt quod ē punice lingue.

Cātilene ꝑ tonū et semitonium cōponunt.

Diuersitas figurarum nō facit eas esse diuersas.

aleph hebraicū alpha grecū: aliph punicū ⁊ a lati
nū quatuor essent elementa. Quēadmodum igit̃
quatuor figure diuersaꝝ linguarū eandem habēt
vim ⁊ potestatē atqꝫ pro eodē elemento censeri de
bēt: eodē mō y grecū ⁊ i latinū eādē esse lrām exis
timādū est. Ad qḋ breuiter illud ex Marci Fabij
Quintiliani sñia rñdem⁹ tm̄ iter ypsilō ⁊ i iota dista
re: quāta iter duas q̄scūqꝫ vocales pōt eē distātia
maior: libro nāqꝫ oratoriarū institutionū duodeci
mo inq̄t. Qn̄ ⁊ iucūdissimas ex grecis lr̄as non ha
bemus vocalē alterā: alterā consonantē: quib⁹ nul
le apud eos dulcius spirāt: quas mutuari solemus
quotiens illorū noīb⁹ vtimur: qḋ cū cōtingit nescio
quō hilarior ꝓtinus renidet orō: vt in zephiris zo
pirisqꝫ: q̄ si nr̄is lr̄is scribant̃ surdū q̄dē ⁊ barba-
rū efficiēt sonū ⁊ velut i locū earū succedūt tristes
⁊ horride q̄b⁹ grecia caret. Qḋ si distātia illa vocis
hodie nō sentit̃ a nobis: illa nimiꝝ causa est quaꝫ
supra de hebeti ⁊ crasso auriū nostrarū iudicio re-
tulimus. Sꝫ de vocalib⁹ hactenus dictū sit: de cō-
sonātibus adhuc difficilior ratio est. Omitto nunc
ea q̄ omnes fatentur deesse nobis duarū consonā
tium figuras pro quibus i ⁊ u posuimus. Omitto
qḋ k est penitus ociosa: cū in eius locuꝫ c successe
rit: ⁊ qḋ q non est multuꝫ necessaria cū c ⁊ u eo mo
do sonū illū prestare possint quē q adiūcta u ostē-
dit quemadmodū g ⁊ s u liquida sequente. Omit
to quod x carere potuimus: cū per cs aut gs scri
bi possit qḋ tūc per illam scribimus. Alia sunt que
nostri homines magna cum sua turpitudine igno
rantes ignorata turpius defendunt. Sed imprimis
illud quod ch sequente e vel i tali sono proferunt
qualem greci quoties eedeꝫ vocales sequūtur k.
Itaqꝫ pro eo qḋ est Orchestra ⁊ Achilles grece di
cūt Orchestra. pro eo q cherubi ⁊ Joachiꝫ hebrai
ce dicūt cherubi ⁊ ioachin. ꝓ eo deniqꝫ qḋ est pul-
cher ⁊ mihi latine dicūt pulcer ⁊ mihi. Illḋ miror
cur nō eadē rōne ꝓferūt charites chor⁹ bacch⁹ ꝓ
eo qḋ est charitas chor⁹ bacchus. quādē p ch par
ticule ille scribunt̃. Quoꝝ inscitiā refellere ⁊ si ma
nifeste dementie est: libet mihi tm̄ insanire qm̄ cū in
sanis ago. Quos poterā ego pulchre tanq̄ holces
ignaros ⁊ nullius momēti cōtēnere si haberē ami
cos viros doctos q̄buscū illoꝝ imperitiam ridere
possem. Nūc vero in tanta stultoꝝ hoim paucacia
voluit saltē apud vos. p. C. testatū relinq̄re ⁊ q̄d
ego de lr̄is sentiā: ⁊ in quanto illi q̄qꝫ turpi errore
versant̃. ¶ Ad refellēdā ergo istoꝝ ignorātiā cō-
sulēdi nobis sunt greci: hebrei ⁊ arabes quoꝝ hec
pronūciatio ꝓpria ⁊ peculiaris est: nā p ch aut nul-
la dictio latina scribit̃: aut illa tm̄ duo q̄ supra di-
ximus pulcher ⁊ mihi scribēda sunt. Uideamus q̄
sono illi suū ch ꝓferūt. Neqꝫ enī dubiū ē quin quo
ties illoꝝ dictiōes in latinū sermonē vertim⁹ eadē
literatura scribere atqꝫ eodē sono ꝓnūciare debea
mus. Duas lr̄as hn̄t greci k ⁊ ch. subtilem alterā
spissaꝫ priorē in c sequēte ch vertim⁹ semꝑ. Binas
q̄z eiusdē gn̄is hn̄t hebrei ⁊ arabes: quaꝝ priores
q in c sequētes l ch semꝑ interpretamur. Si igitur
greci hebrei ⁊ arabes atqꝫ etiā doctissimi latinoꝝ
hodie vno cōsensu c aspiratū p ch nō p chi pronū
ciāt: q̄ tanta ignorantia hispanos occupauit: vt in
peregrinū atqꝫ a latino sermōe alienū sonū diuer-
terint. Aut cur nō cū grecis dicam⁹ orchestra ⁊ A-
chilles cū hebreis cherubim ⁊ Joachi: quas ꝓnūcia-
las nisi p chi ⁊ cheth aspiratas: nō p cappa ⁊ caph
exilea scribūt. Nā de pulcher ⁊ mihi: nō ero tā per
tinax vt affirmē per ch scribenda esse cum sint au-
thores q̄ dicāt pulcer sine aspiratiōe posse scribi:
⁊ qḋ mihi per ch scribat̃ apud neminē adhuc legi.
Cui⁹ ꝓticule ortographia cuꝫ tpibus mutata est:
antiquissimi vna syllaba mi proferebant: vt En-
nius. non mi aurū posco: nō mi preciū dederitis.
et Uergilius antiquitatis amator n. mi⁹ li. vj. ech.
O virgo noua mi facies inopina ve surgit. De.ꝫ

M. Fabius Quintilianus.

Quare diuersitatem vocū literarū nō percipimus.

Che vł i sequēti q̃li tono ꝓferri debeat.

Nulla latina dictio ꝑ ch scribit̃.

Inuehit̃ in hispanos.

Pulcher et mihi an aspiratione scribenda sint.

deceptū est mihi duabus syllabis interiecta aspiratione pferri: quod alijs quoqȝ dictionibus euenit: vt inter vocales geminatas aspiratio scriberet vt vehemens nihil cōprehēdere. Atqȝ vt autor est Quintilianus mehe interposita aspiratiōe pro me apud antiquos tragediarum scriptores precipue inueniebat: vnde vero. C. hāc particulā subrepserit: ne suspicari qdem possum: nisi forte qr ex geminata i reddebatur vox hiulca ⁊ deformis: q̄ dulcior esset pnūciatio interiecta est c. Qd greci q̄ꝫ in diuersis dictionib⁹ faciūt plerūqȝ: ne due vocales cū nimia oris deformitate ꝯcurrat. Siue igit mi siue mihi dicamus nihil non pbabile dicimus: mihi ṽo quo more hispani proferūt omni penitus rōne careret: qd etiā de nihil dicēdū est: nō in minori errore versant qui eo modo th aspiratū pro t exili proferunt: neqȝ aliter in prima syllaba thalam⁹ ⁊ Thobias q̄ totus ⁊ tātus pronūciāt: cū sit inter vtrāqȝ literarū distātia non minor q̄ inter p ⁊ ph: aut qd paulo ante diximus inter c ⁊ ch. Nam ppterea qd tres ille consonantes aliter aspirate q̄ subtiles pferebātur: Palamedes ille naupli filius dr excogitasse tres alias figuras quib⁹ eedem scriberentur quoties essent aspirate. hebrei q̄ȝ ⁊ arabes quēadmodū figuras literarū ita etiā ⁊ vocales diuersas habēt. Alio nāqȝ modo cheph ⁊ thap hebrei ⁊ arabes: alio caph ⁊ reph pnūciant. Cum igitur nulla dictio latina c aspiratā recipiat: atqȝ illi⁹ vox omnino sit nostris incognita: consulam⁹ grecos: consulamus hebreos: consulamus arabes ⁊ penos: ⁊ qm̄ cū illoꝝ dictionib⁹ orthographiam quoqȝ recipimus: quēadmodū illi proferunt: ita ⁊ nos proferamus. Neqȝ em̄ minus deridēdi sumus cū latina male pnūciamus: q̄ rustici hispane loquentes cū brāchar tabra. fho fico ⁊ similia dicūt. Atqui non modo venia digni sunt qui p h f p t r pro i cōsonāte vocalē pferunt: verūetiā p antiqtatis maiestate cōmēdādi: cū tn̄ nostri sint penitus inexcusabiles q eodē sono duas lr̄as enūciāt: quarū est tāta dr̄ia quātū inter vitā distat ⁊ mortē. Thita nanqȝ in declarādis iudicū sententijs nota erat condēnationis ad mortē dicēte A. Persio in. iij. saty. Et potis est vitio nigrū prefigere thita. Et Martia. lib. iiij. epigrā. Nosti mortiferū pretoris castrice signū. Est opere preciū discere thita nouū: tau ṽo signum absolutiōis ad vitā. Cuius testimonio est Ezechiel ppheta capite visionū suaꝝ nono. Trāsi p mediā ciuitatē in medio hierusalē ⁊ signa Tau sup frontes viroꝝ gementiū ⁊ dolentiū sup cūctis abominationibus que sunt in medio ei⁹. Quod vero dr a grāmaticis nescio quem Remigiū precepisse quodqȝ video a plerisqȝ holb⁹ grāmaticis obseruari quoties post t nō aspiratā sequit i ⁊ post i alia vocalis q̄ꝫ scribat t debere pferri c omni penit⁹ ratione caret quin potius illud suspicor maiores nostros quēadmodū scribebāt sic ⁊ pnūciare solitos. Neqȝ em̄ verisimile est si hoc ab illis fuit obseruatum q de tāta re oēs q̄ vnq̄ de ortographia scripsere siluissent: cum presertim author sit Quintilian⁹ ita pnūciādū eē quēadmodū scribim⁹: exceptis paucis dictionib⁹ quarū authores meminerūt. Sȝ qr video fere oēs vno cōsensu in hāc pronūciationem cōspirasse: ne simul cūctis indicere bellū videar: lȝ mihi paululū dissimulare. Illud ṽo nullo mō patiemur q dictiōes pegrinas nōnulli corrūpūt c p t pferētes: quales sunt necromātia: geomātia: nam etiā ⁊ tiara eo modo quo greci enūciam⁹. Inter p aspiratū atqȝ subtile fateor me ignorare an sit illa vocis differentia quaȝ nostro tpe obseruamus: qm̄ aspiratio addita p litere multomagis illam a sono suo distare facit q̄ c aut t videntqȝ aliud piraq̄ aspirationē addere: ⁊ in qbusdā dictionibus indifferēter vtraqȝ vt mur vt palarica: phalarica: olyeu poolymebo Illū ṽo adhuc nuli difficili⁹ cogni tu q̄d iter ph grecum ⁊ f latinū differ. Neqȝ em̄ alr nostro tpe fagus: sphera philtrū: q̄ fames ⁊ mur filtrū pronūciāt: quinimo dictiōes quasdā nō per ph cum grecis: modo p f cum latinis scribimus: vt phama: phistula: phuc⁹: fama: fistula: fucus. Quintilian⁹ tn̄ quē ego authorē cūctis pfero minimū inter vtrāqȝ distare putat. Nā que successerūt in grecarū locū quibusqȝ greci carent tristes ⁊ horridas appellat: ⁊ de f libro duodecimo inqt: que sexta est nostrarū pene non hūana voce vel oino non voce potius iter discrimina dentiū efflāda est que etiam cū vocalē proximam excipit cassa quodāmodo: q̄ ties aliquā consonātem frāgit multo fit horridior. Ego cū a mauro quodā q iter suos punice lingue peritissimus habebat q̄sissem cur p aspirato semper exili nunq̄ vteret: rn̄dit hoc ab illis fieri ppter vocis suauitatē ⁊ lingue sue ornamētū. Cūqȝ rursum ex Quintiliani ṽbis q̄ de f litera dixim⁹ instarē sonū illū esse tristē ⁊ horridū: hoc ab eo responsum accepi rursus suos nō pressis ad inferiora labra dentib⁹: sed laxis atqȝ solutis suū ph pronunciare. Ex quo fit vt suspicer p aspiratū non pressis dentibus ad inferius labrum: sed potius deductis esse proferēdū: nemo est fere q nesciat i latinū modo vocalis mō cōsonātis loco pōi: atqȝ tūc eē vocalē cū a reliquis vocalib⁹ pura sonat: tūc consonantē cū vocalē aliquā ferit. Illud ṽo pauci ex nr̄is intelligūt quo sono pferēda est cū p cōsonāte accipitur: neqȝ em̄ eo modo ianua ieiuniū ioc⁹ pferri debēt q hispani pferunt: sed quēadmodū italorū doctissimi pariter ⁊ idocti. Sȝ qr greci: hebrei: ⁊ arabes i cōsonātē nō habēt atqȝ illi⁹ sonū penit⁹ ignorāt: nō possum⁹ illoꝝ testimonio qd volumus efficere: tn̄ iuuare nos pōt eoꝝ q latini sermonis doctissimi hn̄t authoritas. Est aūt aliqua ratio que nobis suadere pōt q sono pferēda sit quoties in fine dictionis ponit hec lr̄a: etiā imperiti intelligunt non habere sonū quē in pncipio vel medio pferunt: vt in dictionibus cui: hei: hui in qb⁹ i finalis nō vocalis sȝ cōsonās est: quē sonū habeat oēs intelligūt. Nā q pticule ille vnius tm̄ syllabe sint facile carminibus demonstrat. Uerg. j. en. Cui pater intactā dederat: primisqȝ iugarat hominibus. et paulo āte. Huic coniūx sicheus erat ditissimus agri phenicū. ⁊ lib. ij. Hei mihi qualis erat q̄tū mutatus ab illo. Hectore. reperiunt tn̄ poete aliqn̄ p dieresim dissyllaba ptulisse: vt albin⁹. Sponte deum patuere cui freta nulla repostos. Iunch iuuenes hortatur vt illā tre viā pgāt: ⁊ eidē incūbere secte. Nisi forte voluerit quispiā cū Frācisco nolano sermonis latini viro eruditissimo sentire: q merū cōtendebat dictiones illas diphthongo pferri: qd est nouū atqȝ inter latinos inusitatū: vt e ⁊ i vel u ⁊ i diphthongon vocent: Priscianus quoqȝ li. de octo partibus orōnis septimo authoritate Horatij li. eplar̄ū primo cōfirmat i finalē cōsonātē esse posse. Dur⁹ ait vultei nimis attētusqȝ videris. Qd vero vultei dissyllabū sit: satis ex rōne carminis apparet: qd i cōsonans Priscianus testat: qualē ṽo sonum habeat nulla mihi etiā cū latine lingue hostib⁹ cōtētio est. Ex quo efficit qd erat prepositū i cōsonātē non eū sonū habere q hispani proferūt: sȝ q itali oēs atqȝ aliarū nationū doctissimi. Iā vero si dictiōes peregrinas in latinū sermonē vertimus raro i iota in cōsonātē: plerūqȝ i vocalē traducit: cū nostri hoies fere quoties in principio dictionis sequente vocali ponit non modo vt cōsonātem: sed vti suā cōsonātē pferāt: qlia sunt iaspis: iambus: iason: Iesus: iacobus: vbi i vocalē eē vel mediocriter docti itelligūt qd etiā carminibus facile demōstrari potest. Iuue. Preclaris ille laudat iaspis. Hor. Archilocū proprio rabies armauit iābo. Iuue mense qdem bimē cum iā meregtor Iason. Qd si de est qui dicat carmen heroicū posse recipere spondeū in quinto loco: pferemus genus carminis in quo necessario i debeat esse vocalis. Mart. Et precium magnus

Palamedes grecus naupli filius triuz greca rū lrarū ch ph et th inuentor.

Thita litera greca in declarādis iudicū sententijs nota erat condemnationis ad mortem.

Tau vero absolutionis ad vitam.

A nāī seq. alia vocali quem habeat sonum.

Que sit differētia iter f latinum ⁊ ph grecuz.

P aspiratū qualiter pferri debeat.

Greci hebrei et arabes i consonantem nō habent.

I lra in fine dictiōis cōsona pōt esse.

fecit iaspidib⁹. qui est versus penthameter elegiacus. Terentianus quoq de metro iambico. Et rarus intrat et iambis oibus: vbi iambus trium syllabarum est.

Iuuencus hispanus q̃tuor euāgelia hexametris v̄sibus cōposuit et de diui hiero. iu.

Conterraneus preterea noster Iuuēcus qui quatuor euangelia hexametris versibus cōposuit. Iesum semꝑ trisyllabū posuit: versificator ille q̄dē sed quē diuus hieronymus adeo probauit: vt in libro viroꝝ illustriū: dicat illius carmina cū carminib⁹ antiquorū posse cōparari. Qd̄ vt necessario fuerit: plerīq librarij aspirationē inter i & e posuerāt: scꝫ ne in vnā syllabā vtraq vocalis coalesceret: sꝫ ꝑ aspirationē altera ab altera distīngueretur. Aliqñ tñ vt ego suspicor i vocalis per errorē in cōsonātē versa est: idq raro in dictionibus trois: maia: aiax: pro q̄bus latini dicūt troia: maia: aiax: & q̄ illi dicunt disiunctis vocalibus iudea: latini authores i ad u collisa iudea proferunt. Lucanus in .ij. pharsalie. Incerti iudea dei. Iuuenalis in sexta satyra. Archanā iudea tremeno mendicat ad aurē. Illi penit⁹ intolerabiles q̄ dictiōes habētes i aspiratū. qd̄ teste Prisciano nullo mō pōt esse cōsonans (more suo atq voce incognita neq vnq̄ latinis audita ꝓferre contendūt: q̄les sunt hiacinthus: hierosolyme. hieronym⁹: q̄ multo sunt ridiculi magis q̄ rustici quorum error ꝓbabilis est cū ad imitationē latinoꝝ aia: meaia: baraia: & silia ꝓferūt.

V lr̄a apd̄ hispanos quē sonum habeat.

Qd̄ vero duplex sit ptās u lr̄e atq modo vocalē: modo cōsonantē esse nemo ꝑpe est q̄ id nō intelligat. Est tñ adhuc illius tertia quedā vis quotiens post q literā aliā subeunte vocali sequit̄: idq ac̄s antiqui simul & iuniores fatent̄. Quem tñ habeat sonū magna inter natiōes diuersitas est. Ego tñ ab hispanis dissentio qui literā hanc aino surdā esse putāt: quātū ab italis q̄ sicillā ꝓferūt pinde acsi vocalis esset. Nā si nullā ptātē & vim hꝫ vt

V lr̄a quali ter sit proferenda: in illius prolatione Itali et hispani errant.

proferri debeat: neq scribēda est: aut si vocalis est sonū ꝑfecto ꝑ seipsam ꝯstituet: qd̄ vtrūq falsū esse Qui. demōstrat q̄ q adiecta scꝫ u paululum a nr̄is eliquari dixit. Nō ig̃ī bōm est cū italis aqua q̄q lingua suadeo ita vt u q̄si vocalis ꝓferat̄: neq rursus cū hispanis: aqua q̄q lingua suadeo u penitus explosa: sed qd̄ ratio q̄dā exigit aqua q̄q lingua suadeo u nō surda neq vocali: sꝫ quodaꝫ medio sono elicita. Circa vocales q̄ꝫ aspiratas nō nihil a nr̄is errat̄: q̄ illas nō aliter q̄ exiles ꝓnūciāt neq differt apd̄ illos q̄ ad sonū attinet inter omnis q̄ est gtūs ab omē: & hois q̄ est ab eo qd̄ est hō atq iter abeo qd̄ est discedo: & habeo qd̄ est teneo. Illi adhuc ridiculi magis q̄ aspirationē quasi consonātē q̄ vocalē ferit qnēadmodū hebrei ꝓnūciāt. Que cā fuit grecis vt aspirationē vocalib⁹ impendere fecerint ne extra illas sonū aliquē habere videret̄ur: cū tñ latini illā in lr̄arū serie posuerint.

X lr̄a qualē locum obtinet.

X lr̄a vt inq̄t Fa. quē ego vehemēter authorē sequor tā carere potuissemus q̄ si nō a grecis essem⁹ mutuati. Ea successit in scripture nr̄e ꝯpendiū loco cs & gs. Itaq qd̄ nūc rex pax apex lex remex scribim⁹ antiqui ꝑ cs apecs per gs legs remecs scribebāt. sed cū hoc inter oēs ꝯstet: & quē sonū x in fine saltē habeat manifestū sit: illud valde miror vnde hec sartago loquēdi (vt ait Persi⁹) i hispanoꝝ linguas venerit: vt xātipe xenophō dixi: traxi: & similia voce q̄dā hebreis grecis & latinis icognita & agresti ꝓferāt: & quā (vt diui Hiero. vbis vtar) vni⁹ tñ lingue punice stridor suā agnoscat: neq ego suspicor

Lr̄a x iaꝫ a venis ad hispanos.

aliunde hispanos hanc vocē sermoni romano miscuisse quā penis iā inde ab eo tpe quo pulsis fusis fugatisq gothorū principib⁹ hispanie possessionē innaserūt. Illi nāq lr̄am habēt ꝓpriā quā xim appellāt: q̄ sonus ille satis exprimit̄: in cuius locū hispani x supposuerūt: notiōes sonū quē ab illis acceperāt scribere volebāt: vt i his dictionib⁹ xabon dixo xelor & ceteris hm̄ōi. Qd̄ si non illa ratio nos mouet q̄ x ꝑ cs aut gs ponit̄: atq in earū locū successit: qd̄q grecorū & latinorum doctissimi adhuc hodie quasi cs pronūciant: at illud saltē cōsideremus qualeꝫ sonū in fine dictionis habeat: atq ad illius imaginem ceteris in vocib⁹ ꝓferamus: nā p̄cedēte g quē sonuꝫ habeat magna tot⁹ hispanie cū hominib⁹ doctis ꝯtrouersia est. Oēs nāq hispani signū pign⁹ agnosco & similia sic ꝓferūt ac si e pro g poneret̄. Viri tñ eruditi greci et latini dictiones hmōi sono quodā ex vtraq litera mixto ligua ad palatum tota molliter illisa pronūciāt. Nemo scit hodie quēadmodū veteres illi nō mō gnisꝫ alias quoq literas proferebāt. Est tñ longe credibilius veros lr̄arū sonos in italia & grecia resedisse q̄ in

Greci & itali castigati⁹ & verius literas proferunt hispanis et aliis q̄buscunq populis.

hispania q̄ totiēs barbaroꝝ dominationi manus ceruicēq prebuit. Sunt tñ qui dicūt ex ista rōne dicendi nescio quā turpitudinem intelligi que in re presertim diuina auditorū animos offendat. Naꝫ si dixerim⁹ (inquiunt) cognomē cognosco cognit⁹: & similia: ilico incidimus in absurdū quendam sonum: quē p̄mouib⁹ syllabis ostēdimus. O hoies impudentes atq petulcos qui etiam ea que omni sermonis rei que turpitudine caret ex animi sui libidine interpretātur. Si eñ dixerit quispiam illud ex euangelio Ioannis. Cognosco oues meas: & cognoscunt me mee. ego nihil sentio qd̄ me pudoris rubore suffundat. At vos hoies nequissimi perinde ac si genitale femineū subintelligeretis hoc natat in labris: & in vdo est menas: & atis. Qd̄ si essetis immūdi quēadmodū apostol⁹ inq̄t oia etiā immunda vobis essent munda. Nunc vero cum sitis immundi atq etiaꝫ toti in libidinem pruriatis: ab his que munda sunt occasionē immunditie vestre accipitis. Quid vero facietis cū illud ex euangelio aurib⁹ vestris insonuerit. Fodere non valeo: mendicare erubesco? & illud. Foderūt manus meas et pedes meos. Oculus dñi sup iustos. Hec requies meas in seculum. Socratē fidibus docuit nobilissi

Connus fidicen docuit Socratez.

mus fidicen Connus. Nunquid cuꝫ latine legimus quēpiā offendit? Testes nomē honestissimū in iudicio: & alibi turpe. Cū legim⁹ in sacris lr̄is. Surrexerūt in me testes iniqui. est ne quisq̄ adeo ꝑcax q̄ illud in turpiorē partē accipere velit? Quare sinite obsecro ꝑ deū immortalē has ineptas sermonū vernilitates q̄bus in se ludere consueuerūt: nobisq q̄ sacris literaruꝫ initiati sumus liceat saluo pudore oia proferre. Quamobrem ego vos adulescentes egregij in quibus iā latini sermonis recuperandi spes tñ est. Nā ceteros q̄ sunt incurabiles cū stultitia sua valere sinam⁹: nō solū hortor &

Peroratio cū beniuolentie captatione.

moneo: verūetiā obsecro & obtestor: vt oi studio et vigilantia sermoni latino incūbatis: atq illoꝝ vocēs imitemini quo penes (vt poeta inquit) Arbitrium est & ius & norma loquēdi. Neq patiamur nos ab exteris nationib⁹ haberi ludibrio: que cuꝫ nos latine loquētes audiūt: & si merā sapientiā crepemus: ilico rhoncis risu et nasi aduncitate suspendunt: potiusq corruptioris vitia hispane loquentes excusemus: q̄ dum latine volumus videri sepere cum magna gentis nostre turpitudine et infamia in mille Barbarismos incidamus. An vero cuꝫ in sermone hispano rusticos atq incolas mōtium audimus perperam locutos: vix possumus nos a risu continere: nos cum aliena male pronūciamus indignabimur si ab his irridemur quorum illa sunt ꝓpria? Nolite queso per deum immortalem in re tam manifesta esse pertinaces: sed precipue vos o patrius sanguis quos viuere fas est occipiti ceco postice occurrite sanne. Quod si forte in romanorum reipublice contemptum cui tam longo tempore seruiuistis: latinā linguā vultis corrūpere: cur non ciuilis & pontificij iuris: cur non omnium bonarum artium atq theologie in primis: cur non sacrarum literarum quas in re diuina canimus volumina abrogatis? cur nō in demortui sermonis latini locū aliū quēdā barbaꝝ sufficitis? Sꝫ absit a xp̄iana religiōe tm̄ dedec⁹: vt his

hispane: gallice: aut germanice carmina cõposita in ecclesijs audiamus: aut cum latine diuinas atq; diuorũ laudes canimus in peregrinum & barbarũ aliquẽ sonũ prorũpimus. Tuq; orbis parẽs & mũdi rector qui ex pluribus aliarum nationũ linguis dedisti ecclesie tue sermone loquẽ labijs.i. voces latinas: tuq; sanctissima virgo eadẽq; itemerata mater dei maria: q̃ secũdas celi ptes angustiori forma in numerum diuorum recepta possides: cuiusq; titulos quotidie latinis vocib⁹ modulamur. Uosq; reliq̃ celites qui in hoc sermone firmissima Christi ecclesie fundamẽta iecistis: q̃ literatores isti antiq̃tatis ignoratores ppe euerterũt: obsecro phibete hãc ignominiã a republica christiana: neq; solũ ab incursu barbarorum et stridula: atq; incõdita voce defẽdere. Uos pterea clarissimi atq; inuictissimi pricipes quorũ auspicijs & ductu hispanie totius membra dissipata in vnũ ppe corp⁹ iã redigere: curate ne felicitati quã nr̃o seculo dedistis hoc vnũ latini sermonis ornamentũ desit amplissimũ. Tu q̃z o & psidium et dulce dec⁹ meũ Cisterciẽsis militie prin arie antistes & magister: altera spes illustrissime dom⁹ de stun:ga Joãnes: in cui⁹ absentis honorẽ has qualescũq; repetitionũ mearum primitias dedicam⁹: faue precor Antonij tuis ceptis ingentib⁹: qui prim⁹ idẽq; solus contra lingue latine hostes signis illatis omnem illorum contra te impetum ausus es sustinere.

Finis repetitionis Aelij Antonij Nebrissensis.

Eiusdem Aelij Antonij Nebrissensis De ordine partium orationis.

Cum essem quotidiano prope conuicio requisitus tum ab amicis, tũ etiã a discipulis: vt scriberem aliquid de cõstructione quã ipsi appellãt: ego vero ordine pot⁹ partiũ orationis dixerim: non potui negotium recusare quod tantopere efflagitabat. Ordo vero a grammaticis nõ ea lege ordinat qua iuniores putãt: vt ntũs semp pcedat: & vbũ sequat &c. Sed ita ordinãda est: vt qđ e inuolutũ explicet: ita vt ex dipõne partiũ sensus orationis possit pcipi: & an ex orationis serie aliqua dictio sit otiosa: & ab oratione soluta. Non fuisse autẽ illũ ordinem apud antiquos quẽ isti nũc desiderãt: licet videre apud authores q̃ plerũq; descẽdũt ad ordinẽ lectiõis: vt donat⁹ in barba. cũ de synthesi hyperbatõ specie dissereret: citãs illud Uergi.x.est. Tris nothus abreptas in saxa latentia torquet. Saxa vocãt itali medijsq; in fluctib⁹ aras. Ordo inq̃t est: tris naues abreptas nothus torquet in saxa: q̃ saxa in medijs fluctibus latẽtia itali vocãt aras. En tibi actm prepositum non mõ verbo sed etiã verbi suppolito: et in medijs fluctibus: hoc est ablatiuum cum prepositione prepositũ participio. Et in hunc modũ alia. Sed vt his morem geramus: hunc ordinem sequi poterunt. Igitur posita ante oculos clausula principio verbũ contemplabimur: deinde verbi suppositum: consequenter casus cũ quibus verbũ construitur. Ordinabimus vero sic. si fuerit verbũ ab eo faciemus initiũ: qđ si nõ fuerit: a nominatiuo incipiemus. Deinde verbũ sequet: cui adiũgitur aduerbium. Nam aduerbiũ qđ verbũ determinat aut participium: aut nomen cõtinuo post illas particulas poni debet: quẽadmodum prepositio cũ suo casuali: et coniunctio ante illud quod superioribus annectit.

† Notandũ est tñ q; si duo verba aut plura fuerint in clausula: considerabim⁹ qđ est verbũ principale. Estq; illud quod facit orationẽ quiescere: & per illud orationẽ incipiem⁹: vt liber quẽ emisti erat me⁹. Uerbũ principale est erat: vt si veneris cras dabo tibi librũ: vbũ pncipale est dabo. Tunc apponemus datiuum vel accusatiuũ: vt commodius erit. Tandem casum qui prepositionib⁹ adiungitur siue effectiuum ponemus genitiuum super dictionẽ a qua regitur cõstruem⁹: dictiões que, appositiue dicunt ordinantur simul cum eis quas determinant: vt fama malum quo non aliud velocius vllum. exemplũ in his ponemus. Patres conscripti in negotio petrĩ omnes verbo et opere frequenter cuncta illi ministremus.

Impedimenta constructionis.

† Appositiue dictiões qualiter ordinentur.

Notandum tñ quod oĩa aduerbia monosyllaba vt o non ne dum cum tẽporale: demonstratiua quoq; & interrogatiua preponuntur verbis: vt ecce: cur: quare: quãobrez. Similr hortatiua & silitudinis & vocãdi & optãdi: vt eia quasi seu veluti heus: vtinam: vt sic tua cyrneas fugiant examina taxos. Etiam donec: quia: et similia. Interiectiones etiam pponuntur verbis: vt pape quid video. Uah qui destruis tẽplum dei & in triduo reedificas illud. Proh deum atq; hominum fidem.

Interiectiones & q̃ cum illis aduerbia pponãtur verbis.

Noĩa interrogatiua: vt quis vel qui qualis quantus quot quotus cuius. et aduerbia que ab illis deriuantur qñ interrogatiue pferunt vbis preponunt: atq; rectum ordinem impediunt: maxime si ponãtur in obliquis casib⁹: vt quẽ queris mulier? Quẽ fugis ah demens? Qualem me esse putas? Quantum animi vigere? Quot oues possidere? Quotum inter bonos viros sedere.

Interrogatiua noĩa & ab illis deriuata an et qñ vbis pferantur.

Relatiua vt is ea id. suus sua suum. quis vel qui. tantus. quãtus. qualis. quotus cũ obliquis casibus ponuntur ante verbum ordinamus. & sic rectum ordinẽ impediunt vt regem cui oĩa viuunt venite adoremus. Uocatiuus tamen tam insignem habet vim incipiẽdi: quod semper preponi debet: vt quẽ tu vides hieremia: neminem ego video quem ante cognoueram.

Nomina negatiua: vt nullus: nemo: neuter: nihil: nil. si in obliquis casibus ponantur rectum ordinem impediunt: atq; verbis cum quibus construuntur preponi debent: vt neminem video.

Negatiua.

Si relatiuum & antecedens fuerit in contextu orationis primum ordinabimus antecedens: deinde relatiuũ quamuis antecedens ponatur in obliquitate: quoniam prebet viam ipsi relatiuo in quo rect⁹ impeditur ordo: vt isti ferunt soror sua: ille vero pater eius.

Relatiuũ cũ añcedente in oĩone posito qđ debeat pus ordinari.

Relatiuum & antecedens aliquando inueniuntur posita atq; conuenire in eodem casu contra regulas artis grãmatice: quod solet excusari per antiptosim. Nam ponitur casus pro casu: vt vrbem quam statuo vestra est: subducite naues. Et lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli. Terentius in andria. Populo vt placerent quas fecisset fabulas. Idẽ in eadem. Quas credis esse has non sunt nuptie.

Ablatiuus positus absolute qui etiam effectiuus potest vocari si fuerit in oratiõe: potest preponi verbis: aut postponi: vt musis dictantibus poete scribunt: preceptore docente discipuli proficiunt.

Ablatiũs absolutus & effectiuus.

Si verbum in oratione defuerit per eclypsim: quod fieri solet propter nimiam iram: aut gaudium ad extra subintelligere oportet necesse est. Terẽtius in eunucho. Ego ne illam que illum que me que non. et Uergil. hec secum subintelligitur locuta est.

Quotiens in antecedẽte orationis ponũtur duo noĩa diuersorum generum: deinde sequitur relatiuũ semper de nobiliori fit relatio: vt si dixerim. Petrus et maria locantur quos tu vides.

Regula de relatiuo.

Quotiens duo nomina substãtiua ad plura diuersorum generum ordinantur sub alio adiectiuo illud tale nomen adiectiuum cõueniet cum genere nobiliori: & hec est quam illi vocant cõceptionem generum: itaq; masculinum concipit femininum et neutrum: vt tu et femina estis albi. bos et iumentum sunt ad presepe ligati.

Quotiẽs quis vel qui ponitur relatiue inter duo nomina diuersorum generum si illa ad eandem rem pertineant ordinari potest cum vtroq;: vt o vere digna hostia per quem fracta sunt tartara. vel per quam: q; si alterum est proprium: alterum appellatiuum semper debet proprio respondere: vt Salustius. est loc⁹ in carcere quod tullianum appellatur.

Finiunt impedimenta constructionis.

¶ Donati grammatici illustris barbarismus incipitur.

Redrit donat⁹ de quo hie. gliat.

Donati grammatici. Hic est ille donat⁹ quo preceptore mltis in locis diu⁹ hieron. gloriat. Extat eiusdē opuculū de octo partibus orationis: enarrationes qȝ in Terentiū ᵱ Uer. scripsit ēt in Lucanū referente hieronymo. Opus aūt inscribit barbarism⁹ nō ꝙ de solo barbarismo hic agat cū multo plura dicenda sint de soloecismo: de metaplasmo: de figuris: de tropis. sȝ qȝ i titulis libroꝝ aliqñ plura ꝑmittūt: aut pauciora ꝙ postea reddant: aut qȝ est ꝯsuetudo nolandi libros ex ipsoꝝ initio: quēadmodū apō hebreos quē appellamus nos genesim ipsi vocāt bresith: qȝ interpretat in principio: qz liber ille incipit sic. In principio creauit deus celum ꝛ terrā. ꝛ eodē modo elesemot exodum: baicra leuiticum.

¶ Donati grāmatici illustris barbarismus incipit.

Barbarismus est vna pars orōnis vitiosa in cōi sermone: in poemate vero metaplasm⁹. Itē barbarismus in nostra loquela peregrina barbaralexis dr: vt si qs dicat mastruca cateia magalia accinacis. Barbarism⁹ aūt fit duob⁹ modis scripto ꝛ pronūciatiōe. His bipartitis quatuor spēs supponūtur: additio: detractio: inmutatio: trāsmutatio lrē: syllabe: tpis: toni: aspirationis. Per additionē lrē fiunt barbarismi: vt relliquias danaum: cū reliquias per vnū l dicere deberemus. Syllabe: vt nos abijsse rati. pro abiuisse. Tpis: vt italiā fato: cū italiā correpta prima dicere debeamus. Per detractionē lrē vt infatibus paruis ꝑ infantib⁹. Syllabe: vt salmētū ꝑ salsamētum. Tpis: vt vnius ob noxam correpte/ ꝑ vni⁹ producte. Per imutationē lrē: vt olli ꝑ illi. Syllabe: vt pernuces ꝑ pernices. Tpis: vt feruere leucatē: cū feruere sit secūde cōiugationis: ꝛ producte dici debeat. Per trāsmutationē lrē: vt euādre pro euander. Syllabe: vt displicina pro disciplina. Temporis: vt si quis deos producta priori syllaba ꝛ correpta posteriori pronūciet. Toni quoqȝ similiter per has quatuor species cōmmutantur. Nam ꝛ ipsi adijciuntur: detrahuntur: mutantur ꝛ transmutant quorum exempla vltro se offerunt si quis inquirat. Totidem etiam modis per aspirationē deprehenditur barbarism⁹: quē quidā scripto: quidā pronuntiatione iudicant ascribendum propter h scilicet: quez alij literam: alij aspirationis notam deputant.

Dfia. barbarismi et soloecismi. Inter barbarismū et lexim ꝛ metaplasm⁹.

Barbarism⁹. Iter barbarismū et soloecismū est differētia: ꝙ barbarism⁹ est vitiū i vna parte orōnis: soloecismus in ꝯtextu partiū orōnis. Sed aduertendum est hoc in loco id quod Seruius denotauit in. v. eñ. libro. inter barbarismum et lexim hoc est latinā perfectamqȝ locutionem esse metaplasmū q i vno ṽbo fit rōne vitiosus: hoc est ꝙ quis sit vitiū: rōne tñ defendit excusatqȝ. Inter soloecismū rurs⁹ ꝛ schema. i. pfectā sermonū cōnexionē eē figurā q fit in ꝯtextu partiuȝ orōnis rōne vitiosa. i. vt dixim⁹: ꝙ quis sit vitiū rōne tñ qdā excusat. Ergo metaplasm⁹ indt ꝛ figura media sunt: discernūturqȝ peritia ꝛ imperitia: dicit igit ꝙ barbarism⁹ est pars orōnis vitiosa. i. vitiū qȝ cōtingit in vna parte orōnis. ¶ In cōi sermōe. i. prosa siue orōne soluta ꝛ pedestri vbi nō relinquit loc⁹ excusationi: nisi defendat vitiū vsu ꝛ authoritate. in poemate. i. apō poetas qb⁹ lȝ multa facere q nō licēt hystoricis: ꝛ oratorib⁹: sed de metaplasmo īfra disputabit. ¶ Itē barbarism⁹ ponit differētiā īter barbarismū et barbaralexim. Nā barbarism⁹ est vitiū partis alicui⁹ i eadē lingua: vt si dicas dñi ꝑ dñs. Barbaralexis ē cū dictio pegrina asciscit in sermonē nrm: vt mastruca q ē est gen⁹ vestis sardoruȝ i. sardinie incolaruȝ: q vocabulo vtit Cicero in orōne ꝑ scauro. cateia gen⁹ teli germanorū: de quo Uer. in eñ. teutonico ritu soliti intorquere cateias. Magalia dom⁹ pastorice aphrorum. Uer. j. eñ. mirat molē eneas magalia quondā. Accinacis medoꝝ glади⁹ de quo dicit Hora. j. car. vino ꝛ lucernis med⁹ accinacis. ¶ Barbarism⁹ aūt. diuidit barbarismū in duo gña: hoc est ei⁹ qȝ fit scripto: ꝛ ei⁹ qȝ ꝑnūciatiōe: quoꝝ qȝlibet rursus diuidit in quatuor gña: scȝ additiōe: detractiōe: immutatiōe: trāsmutatiōe: lrē: syllabe: tpis: toni: aspirationis ꝛ ita colligunt quadraginta barbarismi spēs hoc est viginti ex scripto ꝛ totidē ex ꝑnūciatiōe de qb⁹ statiȝ ponit exēpla. Per additionē lrē: vt Uer. j. eñ. Troas relliquias danaū: atqȝ immitis achilli. Nā reliquie a relinquēdo sūt appellate ꝑma vtrobiqȝ breui: sȝ poeta ꝑducit i litera adiecta: excusatur autem vitiū carminis necessitate. Per additionē syllabe fit barbarism⁹: vt qȝ ponit exemplū pro abisse abijsse ex Uer. ij. eñ. Nos abijsse rati ꝛ vento petijsse mycenas ... detractio est syllabe abiuisse pro abijsse. Commodiusqȝ exemplum esset illud ex Iuuena. ꝛ barbar⁹ indupe rator intericecta syllaba du pro imperator. Per additionem temporis. Uerg. j. eneid. Italiam fato profugus. nam prima per naturam breuiatur. Idem in. vij. antiqua ex cedro italusqȝ paterqȝ sabinus. Per detractionem litere vt infatibus paruis ꝑ infantibus paruis: ꝛ est vt opinor Lucilij exemplum. Per detractionem syllabe vt salmētum pro salsamentū: ꝛ est poete cuiuspiā antiqssimi. Per detractionem tpis: vt Uerg. Unius ob noxam ꝛ furias aiacis oilei: cum vnius penultima producta proferri debeat. Per immutationē litere: vt Uerg. j. eñ. Olli subridens hominum sator atqȝ deorū. pro illi subridens. Per immutationem syllabe: vt qȝ dicit pernuces pro pernices: sed hoc exēplū non facit nisi ad mutationē litere: sed cōmodius exemplum esse illud Catulli quoi dono lepidū nouū libellū: pro cui. Per immutationē tpis: vt Uer. vij. eñ. feruere leucatē. penultima breui: cu feruere ꝑ secūdā penultimā ꝑducere debeat. Tamsi etsi feruo is. per tertiā declinet. Per trāsmutationem litere: vt Uer. xj. eñ. ipse euandre ponit esse ab eo qȝ est euādrus: vt idem. Tunc rex euandrus Romane conditor arcis. ¶ Syllabe vt displicina pro disciplina: ꝛ est forte exēplum ab aliquo anthore sumptum. ¶ Tēporis vt si longā pro breui: ꝛ breuē ꝑ lōga posuisti: vt qȝ ponit exēplū deos: cui⁹ prima syllaba b. euis est ꝛ vltima longa. ¶ Toni quoqȝ superius tñ posuit exēpla de additiōe: detractiōe cōmutatione: ꝛ trāsmutatione lrē vel syllabe: vel tēporis. Unde colligunt duodecim species barbarismi ꝑlatiōe totidemqȝ in scripto: tunc dicit ꝙ etiā ꝑ accent⁹ pōt fieri quatuor species barbarismi in ꝑlatione: ꝛ quia etiā accētus per apices designant: totidē etiā species colligent ex scripto. Tē; ora quoqȝ. in ambiguis ꝑ apices debere notari. Quin. precipit: quare barbarismi species circa spē dupliciter erūt. hoc est scripto: ꝛ ꝑlatione: ꝛ sic habeamus duas ꝛ triginta barbarismi species ¶ Totidē etiā modis. Octo qȝ alie spēs barbarismi colliguntur circa aspirationē: nā ꝛ ipsa pōt addi: vt si th tribae per th: detrahi vt si thalamus scribat sine aspiratione: inmutatiōe: vt si thetys vxor oceani scribat i secūda ꝑ t et ile trasmutati: ꝛ qz si eadē scribat primo aspirato: ꝛ scdo c... Itaqȝ ex scripto subouiuntur quatuor barbarismi species: ꝛ quia sic proferre debemus quēadmodum scribimus: ꝛ scribere vt proferimus colligunt alie quatuor species ex prolatione aspirationis: aut saltē si non est probatio est quedā spiritus expressio: ꝛ sic resultant quadraginta quas diximus barbarismi species: de qb⁹ hacten⁹ dictū est:

Inter soloecismū ꝛ schema est figura.

Dfia ē iter barbarismū ꝛ barbaralexim.

Barbarismi spēs xl.

Spēs barbarismi per aspiratione.

¶ Fiunt aũt. Sũt alia vitia in sermone: puta hiatus ꝑ cõcursus pluriũ vocaliũ: aut collisiões per concursus plu-rium cõsonãtiũ illarum maxime ꝙ duriores sunt: vt fr. flagro fragro. quẽadmodũ ille versus quẽ effert hora. post ꝙ ferratos postes portasqꝫ refringit. ⁊ illud Ver. post tergũ modis fremet horridus ore cruẽto. Sũt etiã vitia ma-le cõpositionis: quã greci vocãt cacosyntheton. vt qꝺ ꝑ m literã fit cũ sequit̃ vocalis: nã m magis videt̃ sonare cũ vocali sequẽte ꝙ cũ ꝑcedẽti: vt si dixeris vẽturũ excidio lybie. ⁊ dicit̃ metacism⁹. i. vitiũ circa m lr̃az ea figura quꝰ

Fiunt aũt barbarismi ꝑ hiat⁹ ⁊ collisiones. Sũt etiã male ꝯpositiões cacosyntheton: ꝙ vitia nõnulli bar-barismi esse putãt: ĩ quib⁹ sunt metacismi: Labdacis-mi: iotacismi: hiat⁹ collisiones: que omnia plus equo minusve sonantia ab eruditis authoribus respuunt̃. Nos cauenda hec oĩa vitia prelocuti/ cõtrouersiam de nomine pertinacibus relinquamus.

¶ De solecismo.

Solecismus est vitiũ in contextu partium orõnis contra regulas artis grãmatice fa-ctum. Inter solecismum ⁊ barbarismũ hoc interest: qꝺ solecism⁹ ĩdiscrepãtes aut ĩ cõ-sequentes inter se dictiões habet: barbarismus autẽ in singulis verbis fit aut scriptis/ aut pronunciatis. Quãꝙ multi errãt ꝙ putãt in vna parte orõnis etiã fieri solecismũ: vt si demõstrãtes virum hãc: aut fe-mina hũc dicam⁹. Aut interrogãti quo ꝑgam⁹ rñdea-mus rome. Aut vnũ salutãtes saluete dicam⁹. Cũ vti-qꝫ ꝑcedẽs demõstratio vel iterrogatio vel salutatio vim cõtexte orõnis obtineat. Multi etiã dubitaue-rũt vtrũ quadriga: scopa: solecism⁹ an barbarism⁹ eẽt: cũ scꝫ id gen⁹ dictiõis barbarismũ esse ex ipsi⁹ vi-tij diffinitiõe possit agnosci facile. Solecismus fit duob⁹ modis: aut ꝑ ptes orationis: aut ꝑ accidentia partiũ orõnis. Per ptes orõnis fiũt cũ alia ptiũ pro alia ponit̃: vt toruũqꝫ repẽte clamat ꝓ torue: nomẽ ꝓ aduerbio ponit̃. Fit etiã ĩ eadẽ pte orõnis hoc vitiũ cũ ipsa ꝓ se, nõ ĩ suo loco vt ꝯuenit ponit̃: vt cui tãtũ de te licuit ꝓ in te. Per accidẽtia partiũ orõnis fiũt tot modis solecismi quot sunt accidẽtia ptiũ oratio-nis. sꝫ ĩ bis ꝓpter cõpẽdiũ. i. breuitatẽ pauca mõstra-bim⁹. Per q̃litates noĩm fiũt solecismi: vt hauriat hũc oculis ignẽ crudelis ab alto Dardan⁹. ꝓpriũ ꝓ appellatiuo posuit. Per gñ̃a ⁊ valide silices ꝓ vali-di: ⁊ amare corticis pro amari: ⁊ coll⁹ collaria caret.

barbarism⁹. Labdacism⁹ fit ꝑ l literã qñ vide-licet aut nimis sonat aut parũ sonat: ⁊ qꝺ circa alias literas cõtigit: nã quẽadmodũ Quintilia-nus ait: sonus literarũ neqꝫ debet esse oppress⁹ neqꝫ expressus. Iotacism⁹ fit per i literã que a grecis dicit̃ iota: ꝑ quã fit freqũẽter orõ hiulca ꝙ oĩa subaudi vitia sonãtia pl⁹ aut minus eꝙ. i. eo qꝺ oportet qꝺ vitiosum est: nã vt dixit. Quin-tiliani authoritate: sonus literarũ neqꝫ dꝫ esse oppressus neqꝫ expressus: hoc ẽ neqꝫ nimiũ ne-qꝫ parum sonare: sꝫ quãtũ litere debeãt sonare nõ ẽ cuiusqꝫ iudiciũ: sꝫ illi⁹ tm̃ ꝙ ẽ erudit⁹: nã vt est in ꝓuerbio cecus male iudicat de colorib⁹: ⁊ hoc est qꝺ Quintilianus ait: neqꝫ eñ cuiusqꝫ au-ris ẽ exigere literarũ sonos non magis hercle ꝙ neruorũ. ¶ Nos cauẽda. sensus est: an hmõi vitia sint barbarismi spẽs: an sub alio gñe re-poni debeãt nihil refert: neqꝫ ĩ eo multũ est dis-putandũ: nobis satis sit admonuisse lectorẽ vt fugiat hmõi vitia: sꝫ qꝺ fugere aut sequi debeã iã nõ est cuiusqꝫ: sed vt dixit ei⁹ ꝙ est eruditus. **Metacism⁹** **Lambdacismus.** **Iotacism⁹.**

De solecismo. Solecism⁹ dict⁹ est a ciuitate Cilicie solecoꝝ quã solõ sa-limini⁹ cõdidit: cui⁹ incole cũ essent semigreci et semibarbari sermonem grecũ corrũpere ceperũt: ⁊ inde a lo-co solecism⁹ dici cep̃t⁹: quẽadmodũ barbaris-m⁹ a barbaris: hoc vitiũ ab Asinio pollione im-paritas: ab alijs stribiligo appellat̃. i. orõnis q̃dã detortio: vel Solecism⁹ dr̃ a Solone legũ authore ꝙ ĩdifferẽter locut⁹ ẽ. Diom. ¶ Sole-cism⁹ igit̃ est vitiũ in cõtextu ptiũ orõnis: nam eo differt a barbarismo ꝙ est vitiũ in vna tm̃ di-ctiõe. Sꝫ hoc vitiũ cõmitit̃ quoties qs peccat ꝯ regulas artis grãmatice: puta de cõueniẽtia nõiatiui cũ verbo: adiectiui cũ substãtiuo. rela-tiui cũ añcedẽte: ꝑpositiõis cũ suo casuali: ꝟbi cũ casu cũ ꝙ dꝫ ꝯstrui. eodẽ mõ de reliqs. ¶ In-ter solecismũ. Ex diffinitiõe barbarismi ⁊ so-lecismi iã patuit hec dñia. ¶ Discrepãtes. i. discõueniẽtes. vt si dicas vir bona legũt lectio-nes: incõsequẽtes: vt si dicas vir lectionẽ legit bonus: nã lꝫ partes orõnis in ordine ꝑmutari possint: est tñ quedã incõpatibilis iũctura ꝙ ad-mitti nõ debeat. Scriptis aut ꝓnũciatis: et hoc dictũ est vbi barbarismi species duplicate sunt. Quãꝙ multi: q̃stionẽ quãdã soluit an ĩ vna tm̃ pticula orõnis possit solecism⁹ fieri: rñdetqꝫ posse fieri si pticula illa habeat iplicatã vim cõ- **Solecismus quid ⁊ vñ.** **Solecismus ĩ vna sola orõnis parte non fit.**

texte orõnis: ⁊ ponit exẽpla vt si qs q̃reret a te qs fecit hoc? ⁊ rñderes vno ꝟbo hic orõ esset ꝑfecta: subintelligit̃ nãqꝫ vir fecit: q̃re sic rñderet hec: Barbarism⁹ nõ erit sꝫ solecism⁹. ac si explicate diceret̃ hec vir fecit hoc: aut femi-na fecit hoc. ¶ Rñdeam⁹ rome ꝓ romã. ¶ Aut vnũ: hoc ĩ solecismi vitio sermo hispan⁹ freqũẽs est qꝺ nulla rõ-ne defendi põt: sꝫ solo vsu qꝺ docti simul ⁊ ĩdocti ita loquunt̃: ⁊ loquẽdũ eẽ vt plures sentiẽdũ vt pauci Arist. au-thor est. ¶ Multi aiũt q̃drige arũ. ⁊ scope arũ. ĩ numero tm̃ plurali posse declinari Cesar ĩ libris de analogia. Au-lus Gel. Phocas Diomedes atqꝫ alij testant̃. Igit̃ cũ Pli. li. xxxij. dixit q̃driga regit̃ ab alcibiade erat dubiũ: sed in vno ꝟbo tm̃ ex diffinitiõe vtriusqꝫ vitij esse pot⁹ barbarism⁹. ¶ Solecism⁹ fit duob⁹ modis. Duo solecismi gñ̃a ponit: alterũ qꝺ fit per partes orationis: cũ alia pars ꝓ alia ponit̃: vt nomẽ ꝓ aduerbio: ⁊ ecõtrario aduerbiũ ꝓ noĩe aut cũ eadẽ pro seipsa sed aliter accipit̃. alterũ gen⁹ est qꝺ fit ꝑ accidẽtia partiũ orõnis cui⁹ tot sunt spe-cies quot sunt accidẽtia cuiusqꝫ dictionis. Deinde ponit exempla vtriusqꝫ generis ⁊ primo prioris mẽbri vt Uer. vij eñ. Toruũqꝫ repente clamat: toruum nomẽ posuit pro torue aduerbio. Sub hoc genere est alia solecismi spe-cies cum eadẽ pro seipsa sed aliter posita accipit̃: vt apud Uer. vi. eñ. cui tãtũ de te licuit ꝓ in te: nũc casus est ꝓ casu: id est ablatiuus pro accusatiuo: non qꝫ prepositio de pro in ponitur superioris membri exemplum est. ¶ Per accidentia. Alterius generis qꝺ fit per accidẽtia partiũ orationis ponit exempla: ⁊ primo de qualitate que in no-mine est illud per quod nomen proprium distinguitur ab appellatiuo. vt Uerg. iiij. eñ. hauriat hunc oculis ignẽ crudelis ab alto dardanus. Nam proprium nomen eius qui troiam condidit hoc est filium Iouis pro dardan⁹ posuit quod est appellatiuum ⁊ omnibus troianis cõpetere potest. ¶ Per genera fiunt solecismi: vt si dicas va-lide silices forte valide ⁊ silices dixit alludẽs ad illud Uergi. in buc. ah silice in nuda cõnixa reliquit: sicut quod sequitur eiusdem Uerg. in eodẽ. tũ phetontiades musco circũdat amare corticis. nã silex ⁊ cortex feminina sunt. ¶ Et collus caret collaris: pro collum caret collario: sed hoc vltimum potius ad barbarismum pertinet: cum non sit in contextu orationis: sed in vno tantum verbo: sed valide silices: ⁊ amare corticis sub solecismo. **Duo solecismi.** **Solecismus per accidentia cõmissos.** **Solecismus per genera cõmissus.**

Per numeros. ¶ Per numeros fiunt soloecismi: vt si dicas illud ex Ver. j. en. pars in frusta secant. Nã pars nõ iũgit nisi vitiose cũ vbo plurali secãt: sed in carmine hʒ excusationẽ: in prosa oratione hoc vitiũ excusabile nõ est. Per cõparationem. Per cõparationẽ fiunt soloecismi: quã Donatus & Diomedes cõparationẽ inter nominis accidentia numerant. Et ponit exemplum alicuius poete qui nõ extat puta Ennij aut Lucilij. Respõdit iuno saturnia sancta dearũ pro sanctissima: hoc est positiuum pro superlatiuo. Per casus. ¶ Per casus fiunt soloecismi: si ponatur casus pro casu: vt Ver. j. en. vrbẽ quã statuo vestra est: p vrbs. hoc est accusatiuꝰ p nominatiuo. Per modos verborum. ¶ Per modos vborũ. Per accidẽtia quoqꝫ vborũ fiũt soloecismi: puta p modũ q̃ est vnũ de verbis accidẽtibꝰ: & ponit exẽplũ ignoti cuiusdã poete. Itis paratis arma q̃ pmũ viri. p ite parate arma. indicatiuũ p imperatiuo. Per significationes. ¶ Per significationes verbo ꝶ qđ ẽt verbi accidẽs est fiũt soloecismi: & ponit exẽplũ cuiusdã incogniti poete expoliantur eos & corpora nuda relinquũt: hoc est p actiua significatiõe passiuã posuit. Per tpa. Per tpa fiũt soloecismi cũ tps qđ est vnũ de accidẽtibꝰ verbi p alio tpe ponit: vt Ver. iij. en. ceciditqꝫ superbum ilion: & ois homo fumat neptunia Troia. fumat. i. psens posuit p pterito fumauit. Per personas. ¶ Per psonas fiunt soloecismi cum alia psona p alia accipit: & ponit exẽplũ: vt danai q̃ parent atridis q̃ pmũ arma sumite: p q̃ paretis. hoc ẽ tertia psona pluralis p scđa eiusdẽ nũeri. Per aduerbia. ¶ Per aduerbia fiunt soloecismi: vt si dicas eo intꝰ p intro: qꝛ intꝰ significat in loco: intro ad locũ: sʒ alterũ p altero ponit: hoc i loco. Italia venio nõ dicimꝰ: sʒ de Italia: qđ Ver. j. en. dixit Italiã fato pfugus lauinaqꝫ venit litora: qꝛ noĩa vrbiũ ponunt aduerbialiter sine ppositiõe. ¶ Noĩa aũt regionũ & puinciaꝶ non ponũt aduerbialiter: idĩo iũgi dñt ppositiõibus. Ad romã vado non dicimꝰ: sʒ romã: qꝛ ponitur aduerbialiter. Separatiʒ addẽda. i. nõ p cõpositionẽ sʒ p appositionẽ: qđ cũ aduerbio nõ põt facere: sʒ cũ dictiõe casus hñte. Per ppositiones. ¶ Per ppones fiũt soloecismi: cũ alia p alia ponit. vt V. sub lucẽ exportãt calathis: p añ lucẽ: imo circa lucẽ. Illud q̃ʒ eiusdẽ. j. en. siluis te tyrrhene feras agitare putasti. p i sylvis subintellige. Per coniunctiones. ¶ Per cõiũctiões q̃ʒ fiũt soloecismi: cũ altera p altera ponit: vt V. ij. en. subiectisqꝫ vrere flãmis: copulatiuã posuit p disiũctiua ve siue vel: & hic soloecismꝰ fit p significatiões cõiũctiõis. Per ordinem coniunctionum. ¶ Per ordinẽ cõiũctionũ qđ est vnũ ex illꝰ accidẽtibꝰ fit soloecismꝰ cũ cõiũctio ppositiua ponit pro postpositiua: aut econtrario: vt si dixeris aũt fieri nõ dʒ p fieri aũt nõ dʒ. Aũt nãqꝫ cõiũctio ẽ postpositiua. ¶ Fiunt pterea pluribus alijs modis: põt fieri soloecismꝰ q̃ supꝰ est disputatũ: cũ oẽ vitiũ circa orõnis structuram sub soloecismũ cadat: qđ multiplr põt cõtingere. Et ʒ notãdꝰ est nõ vt imitemur sʒ vt fugiamꝰ. Soloecismꝰ est i psa: quẽadmodũ metaplasmũ dixĩmꝰ esse mediũ inter barbarismũ & lexim: ita nos dicimꝰ schema esse inter soloecismũ & rectã orõnẽ: sʒ schema excusatur rõne carminis: soloecismꝰ vitiũ est inexcusabile.

Per numeros: vt pars in frusta secãt: p secat. Per cõparationẽ: vt respõdit Juno saturnia sancta dearũ: pro sanctissima. Per casus: vt vrbẽ quã statuo vestra est: p vrbs quã statuo. Per modos vborũ: vt itis: paratis arma q̃ pmũ viri: p ite parate arma: indicatiuũ p imperatiuo. Per significatiões vborũ: vt expoliãtur eos & corpora nuda relinquũt: p expoliant. Per tẽpora: vt ceciditqꝫ superbũ ilion: & ois humo fumat neptunia troia. p fumauit. Per psonas: vt danai q̃ parẽt atridis q̃ pmũ arma sumite: p qui paretis. Per aduerbia: vt intꝰ eo p intro: & italia venio: p de italia: & ad romã vado p romã: cũ ppositio sepatiʒ noĩbꝰ addẽda sit nõ aduerbio. Per pposítiões cũ alia p alia ponit: vt sub lucẽ ibãt. p añ lucẽ: aut necessitate subtrahit. vt syluis te tyrrhene feras agitare putasti: p in siluis. Per cõiugationes: vt subiectisqꝫ vrere flammis. qꝫ p ve. Per ordinẽ cõiũctionũ: vt aũt fieri nõ dʒ. p fieri aũt non debet. Fiunt pterea soloecismi pluribꝰ modis quos repꝛhẽdẽdo potius q̃ imitãdo possumus adnotare. Soloecismus est in prosa / in poemate schema dicit.

¶ Sequitur de decem vitijs.

Cum barbarismo & soloecismo decẽ vitia nominãtur hoc modo. Achyrologia. Cacephaton. Macrologia. Tãtologia. Eclipsis. Tapinosis. Cacosynteton. Amphibologia. Achyrologia est impropria dictionis positio: vt hũc ego si potui tm̃ sperare dolorẽ. p timere. Cacephatõ est obscena pnũciatio vel i cõposita dictiõe: vel in vno vbo: vt numerũ cũ nauibꝰ eq̃t: & arrige aures pãphile. Pleonasmos est adiectio supuacua ad plenã significationẽ. vt sic ore locuta ẽ. Perissologia ẽ adiectio vboꝝ supuacua sine vlla vi reꝝ: vt ibãt q̃ poterãt: q̃ nõ poterat nõ ibãt. Macrologia est lõga sñia res nõ necessarias cõprehẽdẽs: vt legati nõ ĩpetrata pace retro vñ venerũt reuersi sunt. Tãtologia ẽ eiusdem dictiõis repetitio vitiosa: vt egometipse venio.

¶ De decem vitijs.

Barbarismo & soloecismo cõia. Cum barbarismo decẽ vitia dicit esse cõia barbarismo & soloecismo: q̃ nominat in pmo: deinde q̃ illa sint exponit singulatim. Achyrologia. ¶ Achyrologia q̃ interptat improprietas est cũ aliq̃ dictio improprie ponit: vt cũ spes sit de bono futuro opinato: timor aũt d̃ malo futuro opinato: cũ ver. iiij. en. li. dicit. Hũc ego si potui tm̃ sperare dolorẽ. Achyrologiã cõmisit: q̃ improprietas cõtinẽs in vno vbo fit: qꝛ spero ponit p timeo: tñ nõ liquet de vitio: nisi ex structura vtriusqꝫ particule hoc est sperare & dolorẽ. Cacephaton. ¶ Cacephatõ qđ interptat mala siue turpis locutio fit duobꝰ modis: vel ex iũctura partiũ orõnis: cũ vel ex fine pcedẽtis dictiõis & pncipio sequẽtis aliqs sonꝰ durꝰ: aut turpis sensus sentit. Et ponit exẽplũ de dura cõpositiõe ex V. g. j. en. Et nũc erũ cũ nauibꝰ equat. Nã rũ. & cũ dure coeũt. de scbo. Mar. nũc i adoptiuis gtice chara sumꝰ. Aut cẽ mittit cacephaton cũ ipsi vbo subest aliqua turpitudo: vt apđ Terẽ. i and. Arrige aures pãphile. cũ arrectio ppꝛie sit mẽbri genitalis rẽtigo. Mar. arrigis ad vetulas: fastidis basse puellas. Pleonasmos. ¶ Pleonasmos interptat plenitudo siue supabundãtia: & fit q̃ñ supfluit aliqđ vbũ sine quo sñia nihilominꝰ erat pfecta: vt V. j. en. sic ore locuta est: supfluit nõ qꝫ ore pcicula: qꝛ sine ore loq̃ nõ possumꝰ. Perissologia. ¶ Perissologia interptat sermonis supfluitas: nã perissos est supfluꝰ: & est q̃ñ quo & ea verba supflua addunt: siue cũ eãdẽ rẽ varijs modis dicimꝰ: vt ibãt q̃ poterãt: q̃ nõ addit qua nõ poterãt nõ ibãt ociose adiectũ est: qꝛ in superiori sermone intelligit etiã si nõ dicat. Macrologia. ¶ Macrologia interpretat lõgus sermo: siue longitudo sermonis: nã macros est longus: & est q̃ñ breuis sentẽtia multis verbis contexitur: & ponit exẽplũ ex Liuio lib. vij. ab vrbe. legati non impetrata pace retro vnde venerunt reuersi sunt: satis eniʒ fuisset dicere legati non impetrata pace redierũt. ¶ Tantologia interpretatur identitas sermonis & tãtos qđ est idẽ: & est q̃ñ reiteratur eadẽ res per diuersa verba: vt si dicas: egometipse feci: met & ip se ociose adiecta sũt: salĩe alter ũ...

Eclypsis.

¶ Eclipsis iterptaꝛ defect⁹ ab eclyome qꝺ ē ꝺeficio: ꝛ est qñ pticula necessaria i oꝛone deficit ꝟbū male sine q̄ oꝛo. imꝑfecta ē: ꝛ pōit exēpliū ex Uer. j. eñ. cū uno eternū seruās sub pectore vuln⁹. hec secū: subaudi locuta ē. ¶ Tapinosis iterꝑtaꝛ hūiliatio: nā tapinos ē hūilis: ꝛ est qñ rē magnā ꝟbo hūili min⁹ significāti exprimim⁹: ꝛ pōit exēplū. Uer. j. eñ. vterūq; armato milite ꝯplēt. Nā milite ꝑ militib⁹ min⁹ dixit: ꝛ pl⁹ itellexit. ꝛ dulichias rates. idē ꝟgi. dicit i buc. ꝑ naues vlixis: cū rateꝫ nō sint nauis. ſꝫ lignoꝝ strues ad traiciēda flumia: addit q; tertiū exēplū ex Ho.

Tapinosis

Eclipsis est defectus q̄dā necessarie dictiōis quā desiderat ꝑcisa snīa: vt hec secū: deest loq̄baꝛ. Tapinosis ē hūilitas magne rei nō id agēte snīa qꝺ demōstrat: vt penitusq; cauernas īgētes vterūq; armato milite cōplēt. i. multe legiōes armatoꝝ militū impleuerūt multas cauernas. Et dulichias vexasse rates. ꝛ pelide stōachū cedere nescij. Cacosyntheton ē vitiosa dictionū cōpositio. vt versaq; iuuēcū terga fatigam⁹ hasta. Amphibologia ē ābiguitas dictiōis q̄ fit ꝑ actm̄: vt si qs dicat. audio secutorē retiariū occidisse: aut ꝑ ꝟbū: vt crimiaꝛ cato: vadatur iulius: nec addaꝛ quē vl̄ a quo. aut ꝑ ꝑticipiū. vt video statuā aureā hastā tenērē. Fit ēt ꝑ homonyma: vt si qs dicat aciē: neq; addat oculoꝝ: aut exercitus: aut ferri. Fit ēt plribus modis quos recēsere oēs (ne nimis lōguꝫ eēt) non opꝫ.

¶ De metaplasmo.

Metaplasmus est trāsformatio q̄dā recti solitiq; sermonis in alterā speciē metri ornatus necessitatisve cā. Huius sūt ꝑtes q̄tuordeci. ꝓthesis. epēthesis. ꝑagoge. aphercsis. syncopa. apocopa. ectasis. systole. dieresis. synalepha. synercsis. eclilisis. authitesis. metathesis. Prothesis est appositio q̄dā ad ꝑcipiū dictiōis lr̄e vel syllabe vt gnate ꝑ nate. retulit ꝑ tulit. Epēthesis est iterpositio q̄dā ad mediā dictionē lr̄e vl̄ syllabe: vt relliq̄as ꝑ reliquias. Induperatoꝛ ꝑ imperatoꝛ: hāc aūt alij epenthesim: alij parēthesim vocāt. Paragoge ē q̄dā appō ad fiīē dictionis litere vel syllabe: vt magis ꝑ mage. ꝛ potestur ꝑ pōt. hanc alij paralipsim: alij ꝑlepsim. i. ꝑsumptionē vocāt. Apheresis est ablatio de ꝑncipio dictionis lr̄e vel syllabe ꝯtraria ꝓthesi: vt ꝺimitte ꝑ mitte. tēno ꝑ cōtēno. Syncopa est ablatio de media dictiōe lr̄e vel syllabe cōtraria epēthesi: vt audacter pro audaciter. ꝛ cōmorit pro cōmouerit. Apocopa est ablatio de fine dictionis litere vel syllabe cōtraria paragoge. vt achilli: pro achillis. possis pro possitis. potest pro potestis: mutu pro mutuo. Ectasis est extensio syllabe contra naturam verbi: vt italiam fato profugus. cum italiam prima syllaba correpta dicere debeamus.

j. car. pel: de stōacum credere nescij. i. achill' ne pot; pelei trā q̄ nesciebat alicui cedere ponēdo stōachū ꝑ ira ꝑtē ignobiliorē ꝑ nobili posuit. ¶ Cacosyntheton interꝑtaꝛ male ꝯpositū: ꝛ ē qñ ꝑtes iter se male coordināꝛ: qꝺ plerūq; i carie ꝯtīgit: et pōit exēplū ex ꝟ. ix. eñ. ꝟsaq; iuuēcum terga fatigam⁹ hasta. hoc nos agim⁹. i. isligam⁹ terga iuuēcū ꝑ iuuēcoꝝ hasta ꝟsa. i. eadē hasta q̄ ferro pūgim⁹ ꝟsa i stimulū. ¶ Amphibologia iterꝑtaꝛ ābiguitas ꝟmōis siue āphibologia ābiguitas. ab āphilos qꝺ ē ābigu⁹: ꝛ ē qñ sub eisdē ꝟbis varij sensus pñt itelligi; qꝺ plib⁹ modis fieri pōt: pōit aūt exēpla q̄rūdā illoꝝ modoꝝ ꝛ i ꝑmis ꝑ actm̄ cū q̄ mod⁹ isinitiu⁹ ꝯstruiꝛ añ se ꝛ post se: nā dubium est vter illoꝝ sic positus ē in ꝑsona agēti aut patienti: vt si qs dicat audio secutorē retiarium occidisse. ambiguuꝫ ē vter illoꝝ alteꝝ occidit. fuit aūt lud⁹ apꝺ ātiq̄s i q̄ secutoꝛ q̄ idē mimillo dicebaꝛ cum retiario ꝯfligebat: de hmōi ludo multa apꝺ Juu. Mar. Trāq̄llū: atq; alios authores dicūꝛ. Aut ꝑ ꝟbū subaudi cōis significationis fit amphibologia: vt cato crimiaꝛ: cū actionē ꝛ passionē significet dubiū est an cato accuset an accuseꝛ: q̄re ex adiunctis amphibologia est tollēda hec exprimēdo quē aut a q̄ criminaꝛ: vt eodē mō, vadoꝛ vadaris qꝺ ē vades dare aut vades accipe. ¶ Fit etiā ꝑ homonyma hoc ē ꝑ euocationē alicuius verbi: cū vnū nomen plura significat: nā si simpliciter ꝓferaꝛ amphibologiā relīqt: cuꝫ lectoꝛ aut auditoꝛ nesciat in quā partē debeat accipe vocabulū illō: ꝛ ponit exēplum de cane qꝺ tum aial nobis familiare: tū stellā notā: tum piscem maleficum significat. Addit pretere a plurib⁹ alijs modis posse fieri amphibologiam.

Cacosyntheton.

Amphibologia.

¶ De metaplasmo.

Quid ē metaplasm⁹ ꝛ q̄tuordeci⁹ spēs.

Metaplasm⁹ interpretaꝛ trāsformatio: ꝛ est qū id qꝺ ꝓprie dꝫ trāsformaꝛ in aliā spēm: qꝺ nō pōt fieri nisi ꝑ vitiū qꝺ qꝛ excusabile est ꝑ aliquā rōnem dꝫ metaplasm⁹ quē dixim⁹ eē mediū iter barbarismū ꝛ lexim. Rō aūt q̄ potest excusare hoc vitiū est aut metri necessitas: aut ornat⁹: qꝺ aliq̄d elegantius dꝫ per figurā q̄ per ꝓpriū: aut necessitas: cuꝫ nō habem⁹ propꝛium vtimur mutuo: aut accommodato: ponit autem metaplasmi quatuordecim spēs de quibus sigꝛatim disserit. ¶ Prothesis interꝑtatur appositio: ꝛ est cū in ꝑncipio dictiōis apponiꝛ lr̄a vel syllaba: ꝛ de lr̄a ponit exēpliū de Uer. j. eñ. Gnate mee vires mea magna potētia sol⁹. ꝑ eo qꝺ eē debuit. Nate de nascoꝛ ris. natus. de additione syllabe nō ponit exēpliū: ſꝫ pñt eē exēpla ex ꝯpōnib⁹ cū i cōpōne nihil sigñt: vt, adsisto adnoto. ¶ Epenthesis interꝑtaꝛ interpō ab epen qꝺ est, inter: et thesis positio: ꝛ est qñ in medio dictiōis interponiꝛ lr̄a: vt redeo a rex eo iteriecta d: aut syllaba

Prothesis.

Epēthesis.

vt Junc. Graius ꝛ barbarus indupatoꝛ. ꝛ hāc alij parēthesim vocant: q̄ eque iterpositio interꝑtaꝛ. ¶ Paragoge interꝑtaꝛ adductio. a para qꝺ est ad: et goge ductio: ꝛ est qñ in fine dictiōis addiꝛ litera vl̄ syllaba. vt ꝑ mag; mage. Nam mage debet esse ab eo quod magne. ꝛ quod Uergilius. viij. eñ. liquidove potestur electro: dominarier ꝑ dominari. ¶ Apheresis interpretatur ablatio ab aphereonie quod est auferri: ꝛ est qñ a principio dictionis auferꝛtur litera vel syllaba. vt si dicas. Mitte arcana dei. Et quod Uerg. eñ. qui tela typhoea temnis ꝑ cōtēnis. ¶ Syncopa interpretatur cōcisio a syn: con et copto scindo: ꝛ est quando ex medio dictionis intercīditur litera vel syllaba: vt audacter pro audaciter. i. litera dispuncta. ꝛ illud Hora. in. ij. ser. at ille qui me commorit melius non tangere clamo pro commouerit. ¶ Apocopa interꝑtatur abscissio ab apo de et copto scindo: et est quando ex fine dictionis abscinditur litera vel syllaba. vt Uergilius. j. enei. relliquias danaum atq; immitis achilli pro achillis et si quis dicat possis pro possitis. et mutu pro mutuo: et sunt forte exempla sumpta ex antiquis authoribus. ¶ Ectasis interpretatur productio ab ectanyo quod est produco: et quando syllaba breuis ponitur pro longa. siue ꝑducta: ꝛ ponit exēpliū ex ꝑncipio Eñ. Uer. Italiā fato ꝓfugus lauinaq; venit littora: nā i ꝑmigenio breuiaꝛ. ꝟtē i. vij. ital⁹q;. ꝑꝛq; sabin⁹: ꝛ i possessiuo gētili ſꝫ breuiat eadē, nisi necessitas viget: vt i. vij. italos i ꝑha Cesar.

Paragoge.

Apheresis.

Apocopa.

Ectasis.

Systole. *Dieresis.*

¶ Systole interpretat̃ ꝯtio. systelo qđ ꝯtr. ⁊ est qn̄ syllaba lōga ponit̃ ꝑ breui: vt apud Uer. j. en̄. eū subito surgēs fluctu nymbosus orio. Idē. l. iiij. Dū pelaga desenit hyēs: ⁊ aquos⁹ orio: nā o lōga ē: ⁊ a grecis ꝑ o mega vtrobiq̧ scribit̃. ¶ Dieresis iterꝑtat̃ diuisio a diereo qđ est diuido: ⁊ est qn̄ ex vna syllaba diphthōgo cōglutinata due fiūt vt ver. iij. en̄. Aulai in medio libabāt pocula bacchi. aulai fecit ab eo qđ ē aule. Idē l. ix. diues pictai veste ⁊ auri ꝑ picte. ⁊ posuit aliud exēplū ex poeta quodā antiqu olli rn̄dit rex albai lōgai: ꝑ albe lōge. ¶ Syneresis est iterꝑtata ꝯtio. ⁊ est ꝯglutinatio duarū syllabaꝝ in vnā: vt phaetō qđ trissyllabū ē. ꝑ. Uarro protulit dissyllabū: vt author ē Quīt. q̄ citat illu⁹ vsicul. Cū te flagrāti deiectū fulmine phaetō. sic q̧ dicim⁹ di ꝑ dei. ⁊ dis ꝑ deis. ⁊ ij ⁊ iis. ꝑ ei ⁊ eis. ver. q̧. iij. ge. fuerat acripidem ceruā lz aut ericmāthi ꝑ acripidē. i. velocē q̄si vētū.

Epysinalepha. ¶ Epysinalepha spēs ē syneresis imo syneresis: vt pz exēplo qđ ponit ex. ij. en̄. Ecce aūt telis pāthus elapsus achiuū: nā ab eo est pātheos fit pāthus: hoc est duab⁹ syllabis in vnā ꝯtio.

Synalepha. ¶ Synalepha interꝑtat̃ cōiunctio ⁊ ē cū dictio finit̃ in vocali: sequēsq̧ dictio eque icipiēs a vocali: qr tūc iterimit̃ vocalis illa ꝑor. ⁊ pōit exēplū. ex pn̄. ii. ix. en̄. atq̧ ea diuersa penit⁹ dū pte gerūt̃: legendūq̧ est atq̧ a diuersa: hec a q̄busdā syneresis dicit̃: qr vez ex duabus syllabis vna coalescit.

Ecthlisis. ¶ Ecthlisis iterꝑtat̃ elisio ab ecthlibo qđ ē elido is. ⁊ ē qn̄ ex duro ⁊ aspero ꝯcursu cōsonātis cū vocali cōsonās extereda est: ⁊ pōit exēplū ex Uer. l. j. en̄. Littora multū ille ⁊ terris iactat⁹ et alto: ꝑ mlt̄i ⁊ terr̄ iactatus ⁊ alto: hoc ē extrita m lr̄a: ne fiat metacism⁹ ille de quo. s. dix im⁹.

Antithesis. ¶ Anthithesis iterꝑtat̃ ꝑ alio positio ab āti ꝑ ⁊ thesis positio: ⁊ ē qn̄ alia lr̄a ꝑ alia ponit̃: vt apud Uer. j. en̄. olli subridēs hoīm sator atq̧ deorū. ꝑ illi hoc ē o ꝑ i.

Metathesis. ¶ Metathesis iterꝑtat̃ trāspositio. ⁊ est qđ qn̄ lr̄aꝝ ordo inuertit̃: vt apud ꝟ. li. xj. en̄. at nō euādre pudebis ꝑ euāder: qđ vt. s. dixim⁹ Euāder pōt eē ab eo qđ est euādr⁹: vt apđ Uer. Tūc rex euādr⁹ romane ꝯditor arcis. q̄nimo ala noia greca terminata i bros. aut cros: aut dros: aut gros: aut pros: aut tros: pñt hr̄e duplices recti termiatōes vt tymbros tymber vel tymbr⁹: teucros teu. vel teucrus: alexādros alexāder vel alexādr⁹: meleagros ger. vl̄ meleagr⁹: capros cap capr⁹. Ita cū ꝟgi. dixit. x. en̄. at tibi tymbre caput euādri⁹ abstulit ensis: vetūs ille potuit esse ab eo qđ est tymbrus.

Systole ē correptio syllabe ꝯtra naturā: vbi facta cōtraria ectasi: vt aquos⁹ oriō: ꝑ oriō ꝑducte. Dyeresis ē diuisio vni⁹ syllabe i duas: vt olli rn̄dit rex albai lōgai ꝑ albae lōgae. Et aulai i medio libabāt pocula bacchi. ꝑ aulae: ⁊ diues pictai vestis ⁊ auri ꝑ pictae. Synerecis ē ꝯglutinatio duaꝝ vocaliū i vnā ꝯtraria dieresi: vt pheton ꝑ phaeton: ⁊ eripidē ꝑ acripidē. Epysinalepha q̄ ⁊ syneresis est duarū syllabarum in vnā facta ꝯglutiatio: vt ecce aūt telis pāth⁹ elapsus achiuū pro pāthos. Synalepha est ꝑ interēptionē ꝯcurrentiū inter se vocaliū lubrica quedā leniſq̧ collisio: vt atq̧ ea diuersa penit⁹ dū parte gerūtur. Hec a quibusdā syneresis vel collisio nūcupatur. Ecthlisis est cōsonātiū cū vocalibus aspere cōcurrēt ib⁹ difficilis ac dura collisio: vt litt ora mlt̄ū ille ⁊ terris iactatus ⁊ alto. Anthitesis est lr̄e pro litera positio: vt olli subridens ꝑ illi. Metathesis ē trāsformatio literarum: i alio loco nulla tamē lr̄a ex ea dictiōe sublata. vt euādre pro euander: ⁊ tymbre pro tymber.

¶ De schematis.

Schemata lexeos et dyaneas sūt q̄dā figure ꝟboꝝ ⁊ sn̄iaꝝ. Sz schemata dyneas ad oratores ptinent: ad grāmaticos lexeosq̧. cum mlt̄a sint ex oīb⁹ fere necesseria sunt sedecim sed Prolepsis: zeugma: Hypozeusis: Sylepsis: Anadiplosis: Anaphora: Epanalepsis: Epithetō: Paranomasia: Schesisonomatō: Paramoeō: Homeoteleuton: Poliptotō: Hirmos: Polisyntbetō: Dialiton. Prolepsis est ꝑsumptio rerū ordine secutaꝝ: vt interea reges ingēti mole latin⁹ ꝑcedūt castris turn⁹: deide eneas. zeugma est vni⁹ ꝟbi ꝯclusio diuersis clausulis apte cōiūcta vt troiugena iterpres diuū q̄ numina phebi: q̄ tripodas clari lauros: qui sydera sentis. Hypozeusis ē figura supiori ꝯtraria vbi diuersa ꝟba singlis clis reddūt̃. vt regē adijt: regi mēorat nomēq̧ genusq̧. Sylepsis ē diuersaꝝ clāꝝ ꝑ vnū ꝟbū ꝯglutinata ꝯceptio: vt hic illi⁹ arma: hic currus fuit: Hoc schema late pz: ⁊ fieri solet nō solū ꝑ ptes orōnis: sz ꝑ accidētia ptiū orōnis. Itē sylepsis ē i dissimilib⁹ clausulis qn̄ dictio singularis ꝟbo plurali adiūgit̃: vt sūt nobis mitia poma: castanee molles: ⁊ ꝑssi copia lactis.

De schematis. De schesmatē dixim⁹ metaplasmū eē mediū int̃ lexiz ⁊ barbarismū. Schema ꝟo int̃ phrasiz ⁊ soloecismū. Itaq̧ restat dicēdū de schemate: hoc est de figuris hoc ē de vitiis q̄ ꝯmitti cōsueuerūt i ꝯtextu ptiū orōnis: ⁊ sunt excusabilia rōne aliqua: sz ea vitia aut i ꝟbis aut i sentētijs cōtingūt. Itaq̧ duo gn̄a schematū hoc ē figuraꝝ esse dt: qr aut sūt lexeos. i. dictiōis: aut dianeas. i. sn̄ie: nā lexis lexeos est dictio: diana sn̄ia: sz excusat se d̄ tractatu figuraꝝ q̄ ad sn̄iaz ptinēt: qm̄ ille sūt magis ꝑꝑe: figuras itaq̧ dictiōis q̄ ad grāmaticū ptinēt dicit eē ꝯplures: sz ex illis sedecim tm̄ q̄si frequētiores eligit de qb⁹ singl'atiz differit dicēs ⁊c.

Schemata lexeos sedecim gn̄a determinat q̄ plura sint.

Prolepsis. ¶ Prolepsis iterꝑtat̃ resūptio: a ꝑ añ ⁊ lepsis captio: ⁊ ē qn̄ aliqd in gn̄e presumit̃ qđ ꝑ ptes postea explicat̃: ⁊ ponit̃ exēplum ex Uer. lib. xij. en̄. interea reges ingēti mole latin⁹ ꝑcedūt castris: deinde turnus: deinde eneas.

zeugma. ¶ zeugma interpretat̃ cōiunctio: ⁊ est qn̄ vnū verbū diuersis suppositis accōmodat̃: vt Uerg. lib. iij. en̄. troiugena interꝑs diuū q̄ numina phebi subaudi ex inferiorib⁹ sentis: q̄ tripodas clari lauros iteꝝ accipe sentis: ⁊ q̄ sydera sentis.

Hypozeusis. ¶ Hypozeusis interꝑtat̃ subiūctio ⁊ est qn̄ ecōtrario zeugmati vnū suppositū accōmodat̃ diuersis ꝟbis vt Uer. li. viij. en̄. Regē adijt: regi memorat nomēq̧ genusq̧: vtrobiq̧ nāq̧ itelligit̃ eneas. hypozeusis aūt dr̄ ab hypo sub ⁊ zeusis iūctio quasi spēs quedā zeugmatis.

Sylepsis. ¶ Sylepsis interpretat̃ ꝯceptio siue comprehēsio a syn quod est con ⁊ lepsis captio: ⁊ fit cū per vnū verbum supposita diuersoꝝ numeroꝝ colligim⁹: ⁊ ponit exemplū ex Uer. j. en̄. hic illius arma: hic currus fuit: nam in priori cesa arma fuerūt debet intelligi. Sed dicit donatus hanc figuram latissime patere: ⁊ ad multa se extendere: fieriq̧ non solum per partes orationis: sed per accidentia partium orationis: imo sylepsis proprie semper fit per accidentia partium orationis: vt q̧ genus masculinum concipiat femininum: vt apollo ⁊ musa sunt docti: ego ⁊ tu sumus boni: aliquando q̧ femininum concipiat neutrū: vt Luc. hinc leges ⁊ plebiscita coacte. aliquando q̧ neutrum cōcipiat masculinum ⁊ femininum: vt virga tua ⁊ baculus tuus ipsa me ꝯsolata sunt. Aliquādo rōne affinitatis qđ femininū cōcipiat masculinū: vt vide virum ⁊ feminā bonā: ⁊ ꝑ numeros fit plerūq̧ hec ꝯceptio, vt alijs in locis copiosi⁹ disputat̃: hoc ē vbi de figuris ꝯstructiōis ⁊c.

¶ Anadiplosis

Anadiplosis est geminatio dictiōis q̄ ex vltimo loco precedētis versus ꝑ pncipio sequētis iterat: vt sequit pulcherrim⁹ astur equo fidēs. Anaphora est relatio eiusdē ꝟbi ꝑ pncipia plurimoꝝ ꝟsuū: vt gnate mee vires mea magna potētia sol⁹. Gnate pr̄is summi q̄ tela typhoea tēnis. Epanalepsis est ꝟbi i pncipio positi ꝟsus in eiusdē fine repetitio. vt multa sup̄ p̄amo rogitās sup̄ hectore multa. ꝛ alibi. Ante etiā sceptrū dictei regis: ꝛ ante ipia ꝙ cesis. Epizeusis est eiusdē ꝟbi in eodē versu sine aliqua dilatiōe geminatio: vt meme adsuz q̄ feci: in me ꝯuertite ferrū. Paranomasia est veluti qdā denoiatio. Uel quoties aliud nomē efficit de alio. Ut nā iceptio ē amētiū haud amātiū. Schesisonomaton est multitudo noim ꝯiunctorū eodē habitu copulādi: vt marsa man⁹ peligna cohors. festina virū vis. Paramonō est qn̄ ab eisdē lr̄is diuersa noia sumunt: vt o tite tute tati tibi tāta tyrāne tulisti. Homoeteleuton est cū silr̄ mō dictiōes plurime finiunt: vt eos reduci ꝙ relinq̄ deuehi ꝙ deferri malui. Homoptoton est cū in cōsimiles casus exeunt diuersa verba: vt merētes flētes lachrymātes ꝛ comitātes. Poliptotō est silr̄ tudo casuū varietate destincta vt Littora littorib⁹ ꝯtraria fluctib⁹ vndas imprecor arma armis pugnēt: ipsiq; nepotes. Hirmos ē series oratiōis cōtinue tenorē suū vsq; ad vltimū seruās: vt pncipio celū terras cāposq; liquētes Lucētēq; globū lune titaniaq; astra. Polisyntetō ē dictio multis cōnexa cōiūctiōib⁹ vt athamasq; thoasq; pelidesq; neoptolem⁹ primusq; machaō. Dyalitō siue asyntheton est figura superiori cōtraria carēs cōiūctiōib⁹: vt ite ferte citi flammas: date tela ipellite remos. Antitheton est cōtrapositū: ꝛ fit qn̄ ꝯtraria contrarijs opponuntur: vt frigida pugnabāt calidis: humētia siccis: mollia cū duris: sine pōdere habētia pōdus. Hypallage est verborū per ꝯtrariū itellect⁹: vt regina e speculis vt p̄mū albescere lucē vidit. Climax ē subscripta gradatio: vt torua leena lupū seqt̄: lup⁹ ipe capellā.

De tropis.

Tropus est dictio trāslata a ꝓpria significatione ad impropriā ornatus necessitatisue causa. Sunt autem duodecim. Metaphora. Catachresis Metalepsis Metonomia. Antonomasia. Epitheton Sinecdoche. Onomatopeia: Periphrasis. Hyperbaton. Hyperbole. Allegoria.

Anadiplosis. Anadiplosis est interpretata reduplicatio ab ana prepōne qđ est re ꝛ diplosis plicatio: ꝛ fit quoties sequēs versus incipit a ꝟbo in quo desiuit precedēs: ꝛ ponit exēplū ex Uerg. lib. x. en. vrbe hetrusca solo ii. quis pulcherrim⁹ astur astur equo fides. Anaphora. Anaphora est interp̄tata relatio siue repetitio ab ana re ꝛ phoro fero: ꝛ fit quoties plures versus ab eadē dictione incipiūt: ꝛ ponit exemplū ex Uer. i. enei. gnate mee vires ꝛc. Epanalepsis. Epanalepsis interp̄tat repetitio ab epi ꝛ ana ꝛ lepsis: ꝛ est ꝟbū expanalambo repeto: ꝛ fit hec figura quoties ꝑ eodē ꝟ'bo incipit: ꝛ finit versus vt Uergi. in calce. i. l. b. eneid. Multa super p̄amo rogitās sup̄ hectore multa. alib quoq; exēplū ponit ex scđo geo. ante etiā sceptrū ꝛc. Epizeusis. Epizeusis interpretat iniūctio. ꝛ fit qn̄ ꝟbum iterat nō interueniēte ali a parte oratiōis: ꝛ accipit exēplū ex vergi. ix. en. Me me adsum q̄ feci in me cōuertite ferrum o rutuli. ꝛ hec figura frequēs est in sermone familiari ꝛ i sacris literis. Paranomasia. Paranomasia interp̄tat denoiatio a para de ꝛ onoma nomē: ꝛ est qn̄ nome de noie aliud significāti deducit nō ꝑ ethymologiā s; ꝑ literarū similitudinē: ꝛ ponit exemplū ex Terē. i Andria. nā inceptio inqt ē amētiū haud amātiū. Schesisonomaton. Schesisonomatō interp̄tat habitudo nominū: nā schesis est habitudo ꝛ onoma nomē: ꝛ ē cū singulis sua epitheta sūt adiūcta: ꝛ pōit exēplū ex poeta. marsa man⁹ peligna cohors festina virū (ꝑ virorū) vis. Sūt aūt marsi ꝛ peligni ꝑp̄ italie notissimi. Paramoeō. Paramoeō iterp̄tat simile: ꝛ fit cū plures dictiōes ab eadē lr̄a icipiūt: ꝛ ponit exēplū ex Ennio poeta: quēadmodū refert Pris. li. xij. cū disputat de ꝓnole. O tite tute tati ꝛc. Homoeteleuton. Homoeteleutō iterp̄tat silr̄ desinēs: nā homoesis ē silis. vl̄ silr̄: ꝛ teleutō: finis. ꝛ ē qn̄ plures dictiōes silr̄ terminant: dūmō id nō fiat ꝑ casus ꝛ ponit exēplū ex aliq̄ poeta: aut autore āntiquo eos deduci ꝙ relīq: q̄ oia ꝟba sūt silr̄ desinētia. Homoptoton. Homoptotō iterp̄tat silr̄ cadēs ab homeos qđ ē silis: ꝛ ptosis casus. ꝛ ē qn̄ plures dictiōes ꝑ casuū declinationē silr̄ desinūt: vt merētes flētes ꝛc. Polyptotō. Polyptotō iterp̄tat multitudo casuū a poly multū ꝛ ptosis casus: ꝛ ē qn̄ diuersi casus sibijnuicē respōdēt. ꝛ pōit exēplū ex ver. iiij. en. littora littorib⁹ ꝯtraria. Hyrmos. Hyrmos iterp̄tat tractus: ꝛ ē qn̄ oro ꝑ lōgā ꝟboꝝ seriē trahit extēditurq;: ꝛ ponit exēplū ex Uer. vj. en. pncipio celū ꝛc. vsq; ad locū illū: spūs int⁹ alit. Polysintheton. Polisyntheto iterp̄tat multitudo casuū ꝯposita a poly multū ꝛ syntheto ꝯpositū: ꝛ ē qn̄ multe dictiōes ꝑ cōiūctionē iūgūt: ꝛ ponit exēplū ex ꝟ. ij. en. Athamasq; thoasq; ꝛc. Dyaliton. Dialytō iterp̄tat dissolutū a dialo qđ ē dissoluo: ꝛ ē qn̄ sine ꝯiūctionib⁹ plures dictiōes eiusdē gn̄is ꝓferūt: ꝛ ē figura superiori ꝯtraria: ꝛ ponit exēplū ex ver. i. iiij. en. Ite ferte citi flammas. nā plura ꝟba iungunt nō interueniētib⁹ ꝯiūctiōib⁹. Asynthetō. A Cicerone dicit articul⁹ color: s; dr̄ hec figura asynthetō qđ interp̄tat incōpositum ab a particula priuatiua et thetō positū: q; vt diximus plura verba iungunt sine coniunctione. Antithetō. Antitheton interp̄tat cōpositū ab anti ꝯtra ꝛ theton positū: ꝛ fit cū contraria cōtrarijs opponunt: ꝛ ponit exēplū ex Oui. i. meta. vt frigida pugnabant calidis ꝛc. de hac figura dicit Persius. Crimina rasis librat i antithetis. Hypallage. Hypallage interp̄tat submutatio ab hypo sub ꝛ allage mutatio: ꝛ est cū verba ꝑ cōtrariū intelligunt. Uergi. iiij. eneid. regina e speculis cuz p̄mū albescere lucem vidit. i. res omnes ꝑ lucē albescere: quoniā lux colorē non habet: sed per eā omnia colorantur. Climax. Climax interpretatur gradatio: ꝛ est quando verba repetita progrediuntur: ꝛ ponit exemplū ex ver. in bucco. Torua leena lupum sequitur: lupus ipse capellam: florentem cytysum sequitur lasciua puella.

De tropis.

Tropus quid est. Metaplasmus vt diximus excusat vitium in vna dictione: schema in cōtextu partiū orationis: trop⁹ vero nullum excusat vitiū: quin potius cōtra virtus quedā est. vnde a Quin. diffinit: tropus est verbi: vel sermonis a ꝓpria significatione in aliā cū virtute mutatio. Nā qđ Donatus dixit causa necessitatis: illud est quādo non habemus vocabulū ꝓpriū quo rem de qua loquimur efferamus. ornatus vero cū ꝟbuz trāslatū significātius dixit rem quā propriū: ꝛ subdit duodecim species tropi quas singulatim ꝓsequit.

Antonius Nebrissensis.

Metaphoza ē rex ꝟboꝝq; trāſlatio: hec fit q̄tuoꝛ modiſ: ab aīali ad aīale. Ab iaīali ad iaīale: ab iaīali ad aīale: ab aīali ad iaīale. ab aīali ad aīale: vt typhī aurigā celeres fecere carie. Nā auriga ⁊ gubernatoꝛ nauis aīaz hñt. Ab iaīali ad iaīale: vt pelag⁹ tenuere rates: nā naues ſicut ⁊ rates aīaz non hñt. Ab iaīali ad aīale: vt athlātis cictū aſſidue cui nubib⁹ atrī piniferū caput ⁊ vēto pulſat ⁊ imbri: nā mōs aīaz nō hʒ cui mēbꝛa hoīs attribuūt. Ab aīali ad iaīale: vt ſi tibi pectoꝛe robur ↄcipiſ: nā robur aīaz nō hʒ cū turri⁹ cui hec dīr aīam hēat. Scire aūt dēm⁹ alſ metaphoꝛas cē reciprocas. Alias aūt eē ꝑtis vni⁹. ¶ Cathacreſis eſt vſurpatio nois alieni: vt parricidā dicim⁹ q̄ occidit frēz: piſcinā q̄ piſces nō hʒ: hec eñ niſi extriſec⁹ ſumerēt vocabulū ſuū nō haberēt. Metalepſis ē dictio ꝑ gradatī ad id qð oſtēdit vt ſpelūcī abdidit atris. Hoc metuēs Et poſt aliquot mea regna vidēs mirabor ariſtas. Metonymia ē dictio q̄dā veluti trāſnominatio. Hui⁹ āt multe ſūt ſpēs: aut ꝑ id qð ↄtīet id qð ↄtinet oſtēdit: vt nūc pateras libate ioui: aut ↄtra: vt crateras magnos ſtatuūt: ⁊ vina coronāt. aut inuētoꝛ: ꝑ eo qð inētū ē: vt ſine cerere ⁊ baccho friget ven⁹: aut ↄtra: vt vinūq; ꝑcamur: nāq; hic de⁹ adeſt p̄ns hec exēpli cā poſita ſūt adoleſcentib⁹: reliq̄ mōſtrauit lectio. Antonomaſia ē ſigātio vice nois poſita: q̄ fit tribus modis ab aīo vt magnanim⁹ anchiſiades a corpe: vt ipſe ardu⁹ polyphem⁹. extrinſec⁹: vt infelix puer atq; impar ↄgreſſus achilli. Epithetō ē ſuppoſitio dictionis cū ꝓpꝛio noīe. Nā antonomaſia vicē nois ſuſtinet: epithetō nunq̄ eſt ſine ꝓpꝛio noīe: vt dira celeno: dia camilla. Fit ēt trib⁹ modis: ab aīo a corpe: extriſec⁹. his duob⁹ tropis vel vituperam⁹: vel oſtendim⁹: vel laudam⁹. Synecdoche eſt ſigātio pleni itellect⁹ capax cū pl⁹ minuſve ꝓnūciat: aut eñ a ꝑte totū oſtendit: vt pubeſq; tue pubeſq; tuoꝝ. Aut ↄtra ꝑtē a toto: vt ipſi⁹ añ oculos igēs a vertice pōt⁹ in puppim ferit. ⁊ alibi. fonteq; ignēq; ferebāt. Meminiſſe aūt debemus q̄n fit a ꝑte totū faciēdū eſſe ab inſigniori parte. Onomatopeia eſt nomen de ſono factū: vt clamoꝛq; virū clāgoꝛq; tubaꝝ. Tinnitus eris. Atq; leuē ſtipu-

Metaphoꝛe q̄tuoꝛ ſpecies. ¶ Metaphoꝛa interpretat̃ trāſlatio: a meta trās: ⁊ foꝛeo fero: cuius ſubdiuidit rurſus quatuoꝛ ſpēs: ſcđʒ quatuoꝛ modos qb⁹ ↄtīgit fieri trāſmutationē. Quoꝝ pm⁹ eſt quoties fit trāſlatio a verbo ſignāti aīal ad ꝟbū quoq; aīal ſignās: vt typhin aurigā celeres fecere carine. aurigā ponit ꝑ gubernatoꝛe: cū auriga ſit homo qui regit curr⁹ hoc eſt bigas: aut quadrigas: gubernatoꝛ ꝟo ꝓpe ſit q̄ naues regit moderaturq;: ſʒ vterq; homo eſt: ergo trāſlatio ab aīali ad aīale: ſʒ cui⁹ autoꝛis ſit hic ꝟſus nō liquet mihi. ¶ Ab aīali ad iaīale fit trāſlatio: vt ſi ratis qð ſignat lignū

Secunda.

Tertia. ſ totū ſtruē ponat̃ ꝑ naui: vtrūq; nāq; inaīatū eſt: ⁊ ponit exēplū ex .v. eñ. vt pelag⁹ tenuere ra-

Quarta. tes: nec amplı⁹ vlla. Ab iaīali ad aīale: vt cū athlas ſit mauritanie mons dat illi Vergi. caput humeros mentū q̄ ſunt aīaliū mēbꝛa. ꝟſus ſunt iiij⁹ ex .iiij. eñ. Ab aīali ad aīale. vt Ver. ix. eñ. ſi tñ pectoꝛe robur ↄcipis: nā robur arboꝛ eſt aīa carēs. Scire aūt debem⁹ qð metaphoꝛe q̄dā ſunt reciproce: vt qð equoꝛ ponat̃ ꝑ capoꝛ ⁊ cāp⁹ ꝑ equoꝛe: aut altū ꝑ fundo. ⁊ ꝓfundū pro alto: ⁊ flos pro pubertate. Alie ſunt metaphoꝛe ꝑtis vni⁹. i. nō reciproce: ſʒ alteri⁹ tñ ꝑtis cuiuſ

Catachreſis. modi ſunt ſupioꝛes. ¶ Catachreſis iterp̄tat̃ ↄtra vſuʒ: ⁊ eſt q̄tiens ponit̃ ꝟbū ꝑ eo qð ꝓpꝛie nō ſignat vt ecce parricida ꝓpꝛie ſigñat parētū interfectoꝛē: qð ſi q̄s dixerit fratricidaʒ patricidā ipꝛopꝛie dixit. preterea piſcina dr̄ ſtagnū piſciū receptaculū: q̄ ſi q̄s poſuerit ꝑ loco vbi nō ſunt piſces catacreſticos dixit. Deinde dicit hmōi impꝛopꝛietates venire i vſuʒ ꝑ neceſſitatē: qm̄ ñ hēm⁹ ꝓpꝛia vocabula q̄bus rē illā ſignificam⁹.

Metalepſis. ¶ Metalepſis iterp̄tat̃ trāſſumptio a meta qð eſt trās ⁊ lepſis acceptio: ⁊ eſt cū aliq̄ dictio aliud a ſua ꝓpꝛia ſignatiōe ſignat ex eiſq̄ ꝓceſſerūt ⁊ ſequunt̃: ⁊ ponit exēplū ex Verg. j. eñ. ꝟʒ p̄r oīpotēs ſpelūcis abdidit atrıſ ⁊c. ꝑ cauernis ⁊ receptaculis ſiue domib⁹. ex bucco. poſt aliquot mea regna vidēs mirabor ariſtas ꝑ ānos: neq; eñ a ſtructura aliud pōt ſignare ariſta. ¶ Meto-

Metonymia. nymia iterp̄tat̃ trāſnolatio a meta trās ⁊ onoma nomē: ⁊ eſt q̄ñ vna dictio ꝑ affinitatē quaʒ hʒ cū alia ponit̃ ꝑ ea. ⁊ qꝛ hoc plurib⁹ modiſ ↄtingit ſubiūgit illi⁹ plures ſpēs: quarū pma eſt cū ↄtinēs ponit̃ ꝑ ↄtēto. Ver. v. eñ. nūc pateras libate ioui: neq; eñ patera libant: ſed vinū qð in patera ↄtinet. aut ecōtrario cū ↄtētū ponit̃ ꝑ ↄtinēti. Ver. j. eñ. Crateras magnos ſtatuūt et vina coronāt: neq; eñ vina coronant: ſʒ patera in q̄ vinū ↄtinet: eſt p̄terea metonymia cū inuētoꝛ alicui⁹ rei ponit̃ ꝑ illa re cui⁹ fuit inuētoꝛ: vt apð Terē. i eunu. ſine cerere ⁊ baccho friget venus: qð veʒ cereꝛ fuit inētrix frumēti: bacch⁹ vini. ven⁹ dea eſt amoꝝ ⁊ coit⁹: aut ediuerſo cū rē ipaʒ ꝑ inuētoꝛe pōim⁹: vt q̄ dixit vinūq; ꝑcamur ꝑ baccho: nō ſubdit nāq; h de⁹ adeſt p̄ns. Eſt ēt metonymia cū efficiēs ꝑ effectu ponit̃: vt tenebꝛas exploꝛat inertes: ⁊ ↄtriſtat frigoꝛe celū: cū p̄terea materia ponit̃ ꝑ re q̄ fit ab illa materia:

Antonomaſia. vt Verg. ij. eñ. ferroq; acuta tenet. ¶ Antonomaſia interp̄tat̃ ꝑ noīe ab anti. ꝑ ⁊ onoma nomē: hoc eſt qð vice nois ꝓpꝛiū ponit̃: ⁊ ponit tres illius ſpēs. Ab aīo vt magnanim⁹ anchiſiades ꝑ eneas: ꝑ excellētiā magnitudinis animi qð eſt bonū animi. A corpe. vt Ver. iij. eñ. Ipſe ardu⁹ .i. polyphem⁹ q̄ alijs p̄ſtabat cyclopib⁹ ꝑceritate corpis qð ē bonū nature. Extriſec⁹ infelix puer .i. fortunat⁹ ꝑ troilo ponit ⁊ erat a bonis exterius q̄lia ſunt bona foꝛtune. ¶ Epithetō interp̄tat̃ appoſitio ſiue

Epitheton fit tripliciter. adiectio q̄ noīe greci appellāt nomē adiectiuū. Latini ꝟo epithetō vocāt adiectiuū qð adiectiuū noī ꝓpꝛio vt dic. Dīa. aut ēt noī ſubſtātiuo exꝓmit aliq̄d ꝓpꝛiū ⁊ iſeꝑabile: ⁊ ponit ex Ver. exēplū ex .iij. eñ. Quas dira celeno harpyieq; colūt alie. ⁊ alibi. dia camilla: ⁊ dr̄ fieri tot modis q̄t ātonomaſia hoc eſt a bonis animi: ⁊ boniſ foꝛtune ⁊ bonis nature: vñ oꝛatoꝛes ↄſueuerāt ſumere locos laudādi ⁊ a ↄtrarijs vituperādi. ¶ Synecdoche iterp̄tat̃ ↄp̄hēſio.

Sinecdoche. Cice. itellectionē vocat: ⁊ accipit hic ſynecdoche ꝑ figura locutiōis: nā de figura ↄſtructiōis alibi diſpt totū eſt. Sʒ cū pl⁹ minuſve ſignificāt ꝟba q̄ intelligim⁹ fit aut accipiēdo partē ꝑ toto: aut ꝑ ꝑte totū: ⁊ ponit exēplū q̄ ponit̃ pars ꝑ toto ex .j. eñ. Pubes tuoꝝ ꝑ iuuēt⁹: cū etiā eſſent viri ſenes ⁊ pueri nō tñ puberes. Et eodē q̄ꝙ libro ponit exemplū quo ponit̃ totū pro parte: vt ingēs a vertice pontus. nā totū poſuit pro vnda ponti: ⁊ ibidē ex Verg. in eñ. fonteq; ignēq; ferebāt: neq; eñ ferebāt fontē ſed partē aque fontane. Sed in ꝑte totū intelligim⁹. dicit debere intelligi in parte illa murū toti⁹ illi⁹ partis. ¶ Onomatopeia interp̄tat̃ nois fictio: nā ponit̃ ex onoma

Onomatopeia. qð eſt nomē ⁊ peio facio vel fingo. fit aūt maxie cū ſono vocis nola fingim⁹. Et ponit exēplū ex Ver. vj. en. . . celo clamoꝛq; virū clāgoꝛq; tubarū. Nā clamoꝛ a ſono vocis i noīe: ⁊ clāgoꝛ a ſono tubarū facta ſunt. Tinnit⁹ q̄ʒ eris dr̄ qð erea vaſa tinniūt pulſata: crepitare q̄ʒ fictū a ſono vocꝭ vt ꝑ xj. ge. atq; leuē ſtipulā crepitāt̃ h⁹ ⁊ xerc flāma.

¶ Periphrasis interpretatur circuitio siue circũlocutio a peri circũ & phrasis locutio. & fit quoties ornãde rei causa vtimur exaggeratiõe de eadẽ re plura verba includendo: & ponit exẽplum ex iiii. en. & iã prima nouo &c. p eo qđ satis erat dixisse: & iã aurora illustrabat terras. & eodẽ modo causa vituperãde alicuius rei vtimur circuitione .i. est longo verborũ ambitu: sed non ponit exemplũ huius speciei sed alterius: hoc est qñ rem turpẽ obscenãq̃ circuitiõe significamus: vt Ver. iii. geor. hoc faciunt &c. & est sensus q̃ equabus subducit̃ passus cibusq̃ ne pingue scãt: q̃ tpe admittere debẽt equos ad fetus procreandos: qđ fit ne meatus excipiendi seminis obturent̃ pre pinguedine: vtitur q̃ translatiõe sumpta ab agro q̃ semine spargẽd⁹ ẽ cui⁹ sulci debẽt esse apti & resoluti. — Periphrasis.

Iã excepãtib⁹ vrere flãmis. Periphrasis ẽ circũlocutio quã q̃ fit aut ornãde rei cã q̃ pulchra ẽ: aut vituperãde q̃ turpis ẽ: vt iã prĩa nouo spargebat lumĩe terras Tithõi croceũ linq̃ns aurora cubile. & hoc faciũt nimio ne luxu obtusior vs⁹ sit vt genitali aruo & sulcos oblimet inertes. Hypbatõ ẽ trãscẽsio q̃dã verborũ ordinẽ turbãs: cui⁹ spẽs sunt q̃nq̃. hysterologia siue hysterõ pthérõ. Anastrophe. Synthesis. Parẽthesis. Tmesis. Hysterologia siue hysterõ prhérõ ẽ cũ verbis ordo mutatus: vt p̃mo eneidos. frugesq̃ receptas & torrere parãt flãmis & frãgere saxo. Anastrophe ẽ verbor̃ tñ ordo pposter⁹: vt italiã cõtra p cõtra italiã. Parẽthesis ẽ iterposita formatio diuersẽ sñie vt eneas (neq̃ eñi patri⁹ cõsistere mẽtẽ passus amor) rapidũ ad naues pmittit Achatẽ. Tmesis ẽ vni⁹ cõpositi vl' simplicis sectio vna dictiõe vl' plib⁹ interiectis: vt septẽ subiecta trioni. & saxo cere cõminuit brũ. Et massili portãt iuuenes ad littora tanas. p massilitanas subaudi p̃das. Synthesis ẽ hypbatõ obscurũ & ex oĩ pte cõfusũ: vt tris not⁹ abreptas i saxa latentia torq̃t saxa vocãt itali medijs in fluctib⁹ aras. Est aũt hic ordo: tris naues abreptas not⁹ torq̃t in saxa: q̃ saxa i medijs fluctib⁹ latẽtia Itali vocãt aras. Hyperbole ẽ dictio fidẽ excedẽs augẽdi minuẽdi ve cã augẽdi vt niue candidior. minuẽdi vt tardior testudine. Allegoria est trop⁹ quo aliđ significat̃: & aliud dr̃: vt Et iam tps equũ fumãtia soluere colla. hoc est carmen finire. huiusmodi species multe sunt ex quibus septem eminẽt. Ironia. Antiphrasis. Aenigma. Charientismos. Paroemia. Sarcasmos. Asteismos. Ironia est tropus qui per cõtrarium conatur ostẽdere qđ dicit: vt egregiam vero laudem & spolia ampla refertis tuq̃ puerq̃ tuus. Hec nisi grauitas pronũciantis adiuuerit cõfiteri videbit̃ qđ negare intẽdit. Antiphrasis est vnius verbi ironia: vt bellũ quod minime bonum est: & lucum quod minime lucet. Aenigma ẽ obscura sñia p obscurã silitudinẽ rerũ: vt mr̃ me genuit: eadẽ mox gignit̃ ex me. significat enim aquam in niuem cõuerti: & ex eadẽ rursus effluere.

— Hyperbaton. ¶ Hyperbatõ iterp̃tatur trãscensio ab hyperbaino qđ est trãscẽdo. & fit quoties in lõgiori clausula verbor̃ structura nõ hz ordinẽ explicitũ q̃ possit facile sensum pre se ferre. & ponit illi⁹ q̃nq̃ species: quas deinde psequit̃ sigillati. Hysterologia iterp̃tat̃ posterior sermo: vel pbũ hysteron pterõ iterp̃tat̃ pri⁹ posteri⁹. & ẽ quoties oro q̃ debuit postponi pponit̃: & ecõtraria q̃ pponi postponit̃. & ponit̃ exẽplũ ex .i. en. & torrere &c. Primo eñ fruges erãt frangende saxo .i. molẽde & i farinã resoluende: & deinde torrende flãmis .i. furno incernende vt coquerent̃. — Hysterologia. Hysteron protheron.

¶ Anastrophe interp̃tat̃ inuersio ab ana re & strophe cõuersio: & est eñ dictio q̃ debuit preponi postponit̃: & ediuerso: differtq̃ ab hysterologia: q̃ illa i ordie ppostero duar̃ aut pluriũ orationum est: hec vero in duobus aut tribus verbis: & ponit exemplum ex principio eneid. Italiam contra: pro contra Italiam. — Anastrophe.

¶ Parẽthesis iterp̃tat̃ iterpositio a parẽ iter & thesis positio: & ẽ quoties i aliq̃ clausula iterponit̃ aliqđ extraneũ vt Ver. i. en. Aeneas rapidũ ad naues pmittit achatẽ: & iterposuit: neq̃ eñ amor patri⁹ passus i st mẽtẽ cõsistere .i. quiescere. — Parenthesis.

¶ Tmesis interpretat̃ sectio siue incisio a temno qđ est incido: & fit quotiẽs dictioni cõposite diuise in ptes cõponẽtes inter ponunt̃ aut vnũ aut plura vba: vt illđ ẽ borre regio septẽ subiecta trioni p eo qđ ẽ subiecta septẽtrioni: enĩ q̃ nõ mõ dictiões cõpositas ad hoc officiũ diuidebãt: sz ẽt integras: vt q̃ dixit saxo cere cõminuit brũ p cõminuit cerebrũ: iteriectã ĩ p̃ particula cõminuit: & qđ seq̃t̃. Massili portãt iuuenes ad littora tanas. p eo qđ ẽ portãt iuuenes ad littora massilitanas subaudi p̃das interpositis plib⁹ vbis: hoc est portant iuuenes ad littora. — Tmesis.

Synthesis interpretat̃ cõfusio a syn & cõ & thesis cõfusio: atq̃ vt dixit Donat⁹ est hypbatõ hoc est orõ ex oĩ pte cõfusa: & ponit exẽplũ ex .i. eñ. Tris notus abreptas &c. nã vt dicit ordo est tris naues abreptas. & notãdũ est in ordine abstractõ posse capi: vt frustra grãmatici nescio q̃s ordinis regulas tradiderunt. — Synthesis.

¶ Hypbole interpretat̃ trãscensus ab hyper trans & bole scansio. Dicitq̃ fieri augendi aut minuendi cã. Augẽdi vt Ver. in buc. Candidior cignis: hedera formosior alba. Minuẽdi vt qđ quispiam dixit tardior testudine: q̃ testudinis incessus tard⁹ est. Unde Plau. i aulularia: testudineũ istũ gradibus gradũ. — Hyperbole.

¶ Allegoria interpretat̃ aliena locutio: ab alleos quod est varius siue diuersus: & est quãdo id qđ dicimus aliud est q̃ quod volumus intelligi: vt Vergilius in calce secundi Georgicorũ. & iam tempus equum fumantia soluere colla: per equum nãq̃ intelligitur ingenium. vt Iuuenalis. per quem magnus equos arunce flexit alumnus. idest exercuit ingenium: per colla fumant. a: idest pre sudore exhalantia laborem operis non ponendi finire. et subdit allegorie septem species: de quibus singulatim dicturus est. — Allegoria.

¶ Ironia interpretatur simulatio vel dissimulatio: quoniã ironeuome est dissimulo siue cauillor cauillaris: & est quando id quod dicimus per contrarium volumus intelligi: & in hoc casu cum suo genere concordat: sed differt in eo q̃ ironia est simulatio quedam cauillatoria: vt Iuno apud Vergilium quarto eneidos ad venerem. egregiam vero laudẽ &c. quasi dicat non est magna laus q̃ tu & filius tuus quiestis duo magna numina per dolos decepistis vnam feminam. Itaq̃ si quis grauitate quadã pronũciauerit dicta ironice verborum sensus in contrarium vertitur. — Ironia.

¶ Antiphrasis interpretatur contraria locutio ab anti quod est contra et phrasis locutio: & est quãdo in vno verbo subest contrarium eius quod dicitur: cum ironia fit in pluribus verbis vt bellus: quod est diminutiuum a bonus bona bonum. vnde dicitur bellum per contrariũ quod non est bonum: et lucus quod est silua condensa per contrarium dicitur a luceo luces: quia ex arborum opacitate minime lucet. — Antiphrasis.

¶ Aenigma interp̃tat̃ obscuritas sermonis ab enitome qđ est obscure loq̃: & ponit exẽplũ illi⁹ q̃ inducit niuẽ loquẽtẽ. mr̃ me genuit &c. & illud cleoboli lindij. est vn⁹ genitor nati bona pignora bis sex: triginta cui⁹ nati sed dispare forma: signi. ficat namq̃ annũ habere duodecim menses quorum quilibet dies triginta. & totidem noctes. — Aenigma.

Charientismos est quo dura dictu gratius proferūtur: vt iterrogātib⁹ nobis nūqs nos q̄sierit: respōsuz dēt bona fortuna: exinde itelligit nemine nos q̄sisse. Paroemia est accōmodatū rebus tēporibusq₃ prouerbiū: vt aduersus stimulū calces: ꝛ lup⁹ ē i fabula. Sarcosmos ē plena odio atq₃ hostilis derisio: vt en agros ꝛ quā bello Troiane petisti hesperiā metire iacēs. Asteismos ē trop⁹ multiplex nūerose virtutis. Nā asteismos est quicq̄d rustica simplicitate caret ꝛ facecta satis vrbanitate exponitur: vt qui Bauiū non odit amet tua carmina Meui. atq₃ idem iungat vulpes: ꝛ mulgeat hircos.

Homoeosis est minus note rei per similitudinē ei⁹ q̄ magis nota est demonstratio. Huius aūt tres sunt species. icon. parabola. paradigma. Icon est psonarum per se vel eorum q̄ personis accidūt cōparatio: vt os humerosq₃ deo similis. Parabola ē rerū genere dissimiliū cōparatio: vt qualis mugit⁹ fugit cum sauci⁹ arā Taurus: ꝛ incertā excussit ceruice securim. Paradigma est exēpli hortātis vel deterrētis enarratio. Hortantis: vt Antenor potuit medijs elapsus achiuis illiricos penetrare sinus. Deterrētis: vt at non sic phrygius penetrat lacedemona pastor. Ledeamq₃ Helenam troianas vexit ad vrbes.

Donati Barbarismi finis.

Charientismos. Charientismos: interptari potest gratiositas: a charientos quod est gratiosus: ꝛ est q̄n id qđ est durum dictu nutiorbus verbis i (a)peramus. vt si sacrilegū fure dicamus: ꝛ cū qui sit strabo petū: ꝛ ponit exemplū: vt si q̄s dicat quesiuit ne me q̄ aliq̄s: ꝛ respondeat quis huic interrogationi bona fortuna: cū dicere debuisset nemo te quesiuit.

Paroemia. Paroemia interpretatur puerbiū: ꝛ est sententia lōgo vsu cōprobata ꝛ experta ad id quod volum⁹ efficiendūz vsurpata: vt Terenti. in phormione. aduersus stimulū calces: subaudi non iacias. Idē quoq₃ in adelphis. lupus est in fabula: q̄ significat tacendū esse: q̄n is de quo erat sermo aduētat.

Sarcosmos. Sarcosmos interpretatur derisio non quecunq₃: sed q̄ a capitali odio pficiscit. qualis est illa ex euāgelio. vah q̄ destruis tēplū dei ꝛ i triduo illud reedificas: deriuaturq₃ a sarx sarcos q̄ iterpretat caro: qđ q̄ ea vtitur vitam petit illi⁹ in quē inuehit. Verg. vij. eneid. En agros ꝛc. Iacēs igit: id est mortu⁹ metire agros ꝛ hesperiā cadauere scilicet strato terrā pmēdo. Asteismos iterpretat vrbanitas. Nā asti est vrbs. dicitq₃ donat⁹ hūc tropum multipliciter patere: vt quicq̄d vrbaniter dicat Asteismos fiat: ꝛ sunt ille facetie de quib⁹ Iuuena. Et salibus vehemens intra pomeria natis. Vergi. in bucolicis. Qui bauiū non odit amet tua carmina meui: cū vterq₃ sit pessimus vir: atq₃ alter illorum mal⁹ poetaq₃: sed qđ sequitur magis spectat ad vrbanitatē scz qđ iungat vulpes more puerorū q̄ plostello adiungūt mures: vt dicit Horati⁹. Et mulgeat hyrcos. vnde non magis possis expectare lac quam ex gallo gallinacio: vt inquit Pliñ.

Homoeosis. Homoeosis interpretatur similitudo: ꝛ est quoties minus notū comparatione ꝛ similitudē magis noti demonstramus: cuius tres subdit species quas ordine psequitur.

Icon. Icon interpretat imago siue similitudo: ꝛ est quoties res eiusdez generis cōparant vt Ver. j. eñ. Os humerosq₃ deo similis q̄ñ pulchritudo enee assimilat pulchritudini alicuius dei: cū deus et homo secundū epicurū maxime membrorū similitudine teneant.

Parabola. Parabola interpretat cōparatio: ꝛ est quoties res diuersorum generū inter se cōparantur: vt cū Verg. lib. ij. eñ. comparat Laocoonta tauro sacrificando qui excussit ex ceruice ictū sacerdotis impacta securi in collum. Estq₃ sensus: qđ talis erat Laocoontis mugit⁹ ꝛ clamor: qualis taur⁹ ꝛc.

Paradigma. Paradigma paradigmatos interpretatur exemplum: quod solet accōmodari dictis: ꝛ factis: idq₃ vt dicit hortandi aut deterrendi causa. Hortandi vt Verg. j. eñ. Antenor potuit medijs elapsus achiuis. quasi dicat antenor potuit ex medijs hostibus in italiā venire: ꝛ Eneas qui antenore potior atq₃ melior est nō poterit? De hortantis deterrentisq₃: vt idem Verg. vij. eneidos. At non sic phrygius ꝛc. Et est sensus quod Eneas sic venit in Italiam vt raperet Lauiniam: quemadmodum paris Lacedomonem vt raperet helenam.

Antonius Mancinellus generosissimo Adulescenti Michaeli Pannonio S. P. D.

ETsi Fabius Quintilianus Diomedes etiam et Donatus nō pauca de figuris dixere Michael inclyte: attamen ego id oneris suscepi triplici quidem ratione impulsus. Primum vt tue ac aliorum memorie consuleretur: facilius enim percipiuntur ꝛ fidelius continentur quecunq₃ carmine patefiunt. Deinde vt diuersorum dicta breui colligerētur. Postremo vt figure cuiusq₃ ethymologia idest originatio vno libello haberetur. Ad quas quidem sciēdas te omnisq₃ alios hortor: cis enim non poema modo: sed etiam oratio ornatur: vt inquit Fabius: et Cicero de claris oratoribus etiam ait q̄ ornari orationē greci putant: si verborum immutationibus vtantur: quos appellant Tropos: ꝛ sententiarum orationisq₃ formis que vocant schemata. Ceterum quia ipsarum nomina figurarum asperrima sunt: aliqua enim tres breues syllabas: quedam quatuor aut quinq₃ tenent: quod Manilius tertio libro refert. Ornari res ipsa negat contenta doceri. Vale dulcissime. Nonis sextilibus. M. cccclxxxix. Rome.

Figurarum index.

FINIS.

Carmen de figuris per Antonium Mancinellũ Veliternum summa diligentia editũ.

Figura sicut nomine ipso patet est conformatio quedam remota a cõmuni et primum se offerente rõne: vel figura est arte aliqua nouata forma dicendi. Ita Fabius lib. ix. Ea quidẽ vera et cõmota est figure diffinitio: quã ex Fabio primus in lucẽ dedi: alij enim quid dixerint: passim videre licet. Barbarismus est vt Diome. ait contra romani sermonis legem: aut scripta: aut pronũtiata vitiosa dictio sit cũ in vna parte orationis tantum. Sed id vitiũ in soluta oratione nomẽ suum obtinet: dr enim Babarismus: id est dissonans: apud poetas vero metaplasmus vocatur. i. transformatio. Quint. item lib. j. docet barbarismũ esse vnius verbi vitiũ. Barbarism⁹ in latina dictiõe fit. Berbaralexis tota peregrina est dictio: vt gaza: magalia. Barbarism⁹ fit duob⁹ modis: scripto et pnũciatiõe: et hoc quadrifariã. Adiectiõe: Detractiõe: Mutatiõe. Trãsmutatiõe litere syllabe tpis. Adiectione lrẽ fit barbarism⁹: vt relliquias Danauz p reliqas: syllabe: vt mauors p mars: retuli p tuli: alituũ p altũ. Tpis: vt italiã fato pfugus vbi pma syllaba cũ corripi debeat pducit. Detractiõe fit barbarism⁹: vt ifantibu p ifantib⁹. Syllabe vt salmẽtũ p salsamẽtuz. tpis: vt. viij. eñ. feruere leucatẽ auroqz effulgere fluct⁹. Mutatiõe lrẽ fit barbarism⁹: vt olli p illi: i asuenio p aduenio. Syllabe vt pnuces p pnices. Tpe vt feruere leucatẽ: vnt⁹ ob norã. Trãsmutatiõe lrẽ fit barbarism⁹: vt relligio p religio: tymbre p tymber. Tpis vt philosophia penulti. corre. et dña dñs pdu. penul. Soloecismus est incõuenies romano sermoni iũctura verboꝝ cõtra regulã artis grãmatice posita: latine a quibusdã stribiligo appellat. Soloecismus autẽ est in psa: in poemate schema dr. i. figura siue cult⁹. de soloecismo Gel. et li. v. meminit. et Quin. li. j. soloecism⁹ fit modis gñalib⁹ quatuordecim: immutatiõe generꝭ tã nois q̃ pnois: casuũ: nume

Figura qd sit.

Barbarismus.

Barbarismus quot modis fiat.

Soloecismus.

Soloecismus quot modis fiat.

Epitome.

Barbarismus et illius varie species hoc mẽbro quid sint edocetur: et qualiter fiat: quicqz ordo in illis noscendis adhibeatur.

Fit barbarismus scribẽdo siue loquẽdo:
Adijcit: ac demit: mutat: transmutat et idem.
Litera cũ choro: sit syllaba cũqz tenore
Vna in voce tamen: mauors: fates pandunt.
Asuenio tymbre/et pro mars vates quoqz tymber.
Aduenio: sic et dicendo domina: dominus.
Atqz soloescimus bisseptẽm quippe modis fit:
Mutando genus: aut casum vel significata
Verborum: mutãdo simul numerum quoqz tẽpus.
Personam ve: modos: aduerbia: prepositiuas.
Vertitur accentus: coniunctio: vel gradus: ordo:
Dumqz negas geminando nihil nunq̃ simulaui:

Antonius Nebrissensis.

vor ũ: personarũ: tẽporũ: p qualitates vel significationes verboꝝ: per modos: p aduerbia: p ꝑpositiones: p grad⁹: p cõiunctiones: per geminationẽ abnuẽdi: p accẽtus: p ordinis immutationẽ. Immutatione gñe nõis fit solecismus dicẽdo purpurea narcissus: agra silex. p purpure⁹ narcissus: ⁊ ater silex: ⁊ hõ mulier p hec mulier. Immutatiõe casuũ dicẽdo. Urbẽ quã statuo vestra est. p vrbs. Immutatiõe numeroꝝ: vt pars in frusta secãt p secat. Immutatione ꝑsonarũ: vt danai q̃ parẽt atridis q̃ primũ arma sumite pro q̃ paretis. Immutatione tẽporũ: vt fumat neptunia troia: p fumauit. nec veni nisi fata locũ sedẽq; dedissent p nec venissem. Per qualitates vel significatiões verboꝝ: vt expoliant eqs ⁊ corpora nuda relinquũt: ⁊ placidã paci nutritor oliuã: fecit enim cõmune verbũ nutritor ab eo q̃d erat actiuũ nutrio. Per modos verboꝝ. At rutilo regi ducibusq; ea mira videri Ausoni⁹ p videbant. Per aduerbia localia: vt intus eo: intro sum: p intus sum: eo intro. Per prepõnes: vt rapuitq; in fomite flãmã. p ad fomitem: ⁊ sub lucẽ ibit pro ante lucẽ. ⁊ gradus: vt bon⁹ aut melior olim p optimus: vel ecõuerso p coniunctiões: vt subiectisq; vrere flãmis pro vre. Per geminationẽ abnuẽdi: vt nihil nunq̃ peccaui: cum debeat dici nunq̃ vel nihil vnq̃ peccaui: per accẽtus: vt quis pronũciat ⁊ sine accẽtu in fine pone vna falloq; que quidẽ differentie causa in vltimo accentũ habẽt: vt Priscia. admonuit. per ordinis immutationẽ: vt asit fieri nõ debet: p fieri autem nõ debet. Sunt qui putãt ait Diome. solecismũ esse si demõstrãtes virũ hanc dicam⁹: aut feminã hũc: aut interrogãnti quo pergimus respõdeatur Rome: aut vnũ salutantes saluete dicamus. Cũ vtiq; precedẽs demonstratio: interrogatio: vel salutatio vim concepte orationis cõtineat. Multi etiam dubitauerunt quadriga scola scopa: solecismus an barbarismus esset dum scilicet idẽ genus orationis barbarismũ esse ipsius vitij diffinitione possit agnosci. ¶ Uitia orationis generalia sunt tria: vt Diomedes scribit. Obscurũ: inordinatum: ⁊ barbarum. Obscuritatis species sunt octo. Acyrologia: pleonasmos: perissologia: amphibologia: tãtologia: eclypsis: enigma: macrologia. Inordinate orationis species: sunt hyperbaton: cacephatõ: cacosyntheton: barbare orationis partes sunt due: solecism⁹. et barbarismus quorum species sunt plurime.

Uitia gñalia in oratione quot sunt.

Acyrologia. ¶ Acyrologia dicitur impropria locutio: ex acyros quod est impropria: ⁊ logia locutio: vt requiem timeo pro spero: spero laborem pro timeo. Nam speramus bona: timemus aduersa. Acyrologia est dictio minus cõueniẽter clara: vel nõ proprijs dictionibus obscurata sentẽtia vt accede ad ignem hunc iam calesces, plus satis: ibi enim nullius significat ignis: sed meretrix.

Pleonasmos abundans supra necessitatẽ. ¶ Pleonasmos dici põt a nostris superabundãtia pleonaso autem plusq̃ oportet facio: vel dico superabundo: pleonasmus (vt no. Fab. edocet) est abundans supra necessitatẽ oratio: sicut vidi oculis ante ipse meis: in illo enim vidi: inest ipse: dicit etiã q̃d ⁊ geminatio ⁊ repetitio ⁊ qualiscũq; adiectio pleonasmos videri põt.

Perissologia. ¶ Perissologia dici põt superflua locutio: nam perissos est supflua ⁊ logia locutio: vt viuat Angustus ⁊ nõ moriatur: dummodo nõ sit aliud viuere q̃ nõ mori. Et tibi. ibãt qua poterãt: sz nõ qua nõ potuerũt: hic enim excepto ibant oia supernacua sunt perissecumatos autem abundantia vi a perisseuo abundo supero.

Macrologia. ¶ Macrologia ex macros q̃d est lõgus ⁊ logia sermo quasi lõg⁹ sermo: qui sepe res nõ necessarias comprehendit. vt apud Liuiũ teste Fab. iii. viij. legati non impetrata pace retro domũ vnde venerant abierũt: apud poetam. Postera lux summo spargebat lumine terras Orta dies: quum primũ alto se gurgite tollunt Solis equi: lucẽq; elatis naribus efflant. Cum sit satis dixisse orto sole.

Amphibologia. ¶ Amphibologia cõponit ex amphi q̃d est vndiq; ⁊ logia q̃d est sermocinatio: amphibologia vero dicitur ambiguitas: amphibolos ambiguus. Amphibologia est vitium cõpositionis in ambiguo posita sententia que fit p accusatiuũ: vt ibi. Aio te eacida romanos vincere posse. Item certum est enim Antonium precedere eloquentia crassum: duo enim sensus vitio ambiguitatis carent proprietate: cũ sit incertum ab eacide Romanos vinci posse: an a romanis eacida. Similiter ab antonio vinci Crassum eloquẽtia: an a Crasso Antoniũ. Fit p verbũ: vt Cato criminat [illegible] ũ est an ipse aliũ criminet: an ipse ab alio. Fit ⁊ p participiũ: vt vidi statuã aureã hastã tenẽtẽ. Fit etiã p omonyma: vt si q̃s dicat aciẽ: nec addat oculorũ: aut exercit⁹: aut ferri. Fit preterea modis plurib⁹: vt inter legẽdũ occurret.

Tãtologia. ¶ Tãtologia est eiusdẽ verbi: aut sermonis iteratio: vt Fabi⁹ inquit. viij. grece enim tautotes latine idẽtitas. Uerg. i. eneid. Quẽ si fata virũ seruãt: si vescit aura Etherea: neq; adhuc crudelibus occubat vmbris. nã totũ q̃d repetit vnũ est.

Eclypsis. ¶ Eclypsis est defect⁹ quidã necessarie dictionis quã desiderat precisa sentẽtia: vt terris iactat⁹ ⁊ alto: cũ desit prepositio in. Italiã fato profugus. i. ad italiã. Eclipticos autẽ dicitur defectiuus. Eclipsis defectio. eclipo deficio.

Aposiopisis. ¶ Aposiopisis. Cicero reticentiã: celsus obticentiã: nõnulli interruptionẽ appellãt: vt Fab. ix. scribit. Cõponitur aũt ex apo ꝑpositione ⁊ siopo q̃d est sileo vel taceo. Nã est quasi intercẽptũ silentiũ: vt Teren. Si sensero. ⁊ poeta. Quos ego: deest enim puniã: vel quid simile. Id aũt fit cũ quis irascitur: aut perturbatur: vt me me adsum qui feci: in me conuertite ferrum. Item. incipit effari mediaq; in voce resistit. His enim affectibus tantũ sermonis defectio cõgruit: vt Seruius. i. eneid. inquit. De eadẽ vero in figura Synecdoche etiã legito. Siopẽ aũt silentiũ dicitur. Siopelos taciturnus.

Aenigma. ¶ Aenigma dicit ab aliquib⁹ velata questio: vt mater me genuit: eadẽ mox gignit ex me. significat enim ex aqua glaciẽ cõcrescere: ⁊ rursus in aquã resolui. Itẽ mare cõrcicis in creta ligneo in cãto vt in caro humana ossibus inclebat: cũ significare velit saletem in salino fictilẽ quã saper vicula esset in quo in e manib⁹ illos iactabat: vt scribit Diomedes. Aenigma est per incredibilia confusa sentẽtia: vt amã illio q̃ est d mater mariti. Cã iocasta significet que laij vxor edipũ filiũ mortuo laio virum accepit: ex quo genuit Ethecolem ⁊ Polynicẽ.

Improprius sermo dicetur Acyrologia.
Sic dics requiem timeo: vel spero laborem.
Quippe superuacue debet dici Pleonasmos.
Additio vocis: seu sic est ore locuta.
Additio vocum est dicenda Perissologia:
Exuberans sine vi rerum que significantur.
Qua poterant ibant: sed non qua non potuerunt.
Si sermo fuerit nimium quam longus oportet:
Macrologia quidem nobis dicetur inesse:
Ambiguum dictum dicas amphibologiam.
Aio te eacida Romanos vincere posse.
Signat idem verbis diuersis tautologia.
Exultans redeo rursus/gaudensq; reuertor.
Ipso egomet dicas facies quoq; tautologiam.
Dicitur vnius verbi defectus eclipsis.
Hec secum loquitur: supplendũ deest: q̃z verbum.
Deficiens sermo certe aposiopisis extat.
Quos ego: sed motos prestat componere fluctus.
Obscurus sermo cunctis aenigma vocatur.
Mater me genuit: eadem mox gignitur ex me.

Esto tapinosis fertur si de mare gurges.

Dictio turpe sonans tibi nempe cacephaton esto.

Detur in exemplum. vel tu cum compare ludis.

Tapiosis.

Tapinosis ẽ dum rei magne fit humilis expositio nam tapinos grece apud nos ẽ humilis: vt Uer. multa malus simulãs. p scelest⁹. idẽ vtrũq armato numie cõplẽt. i. mite legiones armatorũ militũ impl. ucrũt multas cauernas. et apud Flaccũ. pelide stomachũ p bili et iracundia: Tapinosis aũt proqrie humiliatio ẽ: tapinos humilis: tapinophrosine humilitas: tapino humilio. Cacephaton grece cacophaton dici põt mala locutio vel cõsonãtia: nã cacon est malũ et phaton dictũ: vt est arrecto auribus asto. O fortunatã natã me cõsule Romam. fit aũt si cũ particula m n litera sequatur. Uergilius. Et numerũ cum nauibus equat. itẽ qñ sequens dictio duas habet syllabas precedentibus duabus cõsimilibus: vt in pdicto Ciceronis carmine deprehẽditur: et in somnio Scipionis. luce lucebat aliena. Et contraria est euphonie.

Cacephatõ

De metaplasmo.

Metaplasmus. Metaplasmi species.

Metaplasm⁹ dici põt a nostris transfiguratio: meta em trãs et psalmatos figmẽtũ dicit: m teste Diomede metaplasm⁹ est trãsformatio qdã recti solutiq sermonis in alteram speciem metri aut decoris causa figurata. Huj⁹ species (vt aiũt) he sunt. Prothesis. Epẽthesis. Proparalepsis vel Paragoge. Apheresis. Syncope. Apocope. Ectasis. Systole. Dieresis. Synalepha seu syneresis. Episynalepha. Eclipsis. Antithesis. Metathesis.

Epitome.

Metaplasmus et illius species que sunt prothesis: epenthesis: pparalepsis: apheresis: syncopa: apocope. ectasis: systole: dieresis: synalepha: et alie hic apponuntur: qualiterq fiunt.

Compositura mala est vocum Cacosintheton vlla:

Nam syn compositum/theton apte significabit.

Exemplum teneas illud: versaq iuuencum.

Terga fatigamus hasta nono vt Maro dixit.

Prothesis apponit caput: id sed apheresis aufert.

Arduus Alcides medijs in moenibus astat.

Leges celicolum/et mortalia temnitis arma.

Syncopa de medio tollit quod epenthesis auget.

Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus.

Induperatorem sed epectasis hec quoq fertur.

Aufert apocope [illegible] quem dat paragoge:

Proparalepsis item.

Nec spes libertatis erat/nec cura peculi.

Partibus ex ijsdem: et summa dominarier arce.

Sistole productam breuiare: Diastole fertur

Ducere correptam: sic ectasis efficit ipsa.

Obstupui/steteruntq come: et vox faucibus hesit.

Dyana sanguis intrat. Lucani continet alter.

Ethlipsis necat m: vocalem aufert Synalepha.

Hec etiam fertur mihi nempe Syneresis esse.

Multum ille et terris fuerat iactatus et alto.

Syllaba de binis facta erit episynalipha.

[illegible] autem telis Panthus elapsus achiuum.

[illegible] dem fertur mihi nempe Syneresis esse.

Dicitur in binas separare Dieresis vnam.

Aulai in medio libabant pocula bacchi.

Prothesis.

Prothesis dici pt appositio vl additio: cponit em ex pros qd ẽ ad et thesis positio vt gnate p nate: retulit p tulit: astat p stat. Prothesetos aũt appositus ẽ. Apheresis dici pot ablatio vel abscissio: nã ab apheso verbo quod est abscindo descẽdit: vt temnitis pro contemnitis.

Apheresis.

Syncope.

Syncope põt latine dici concisio: componit enim ex syn qd est con: et copto incido: vt glutisse pro glutiuisse.

Epẽthesis.

Epenthesis dici põt interpositio: nam cõponitur ex epi et en que dicunt inter et thesis positio: vt induperatorẽ pro imperatorem. hanc alij parentheum vocãt: vt ait Donatus: quidã vero pleonasmũ appellant: vt diome. edocuit. Epectesis dici potest porrectio: nam epi dicit super et ecteno vel ectino media lõga produco: extendo vt induperator pro imperator. Apocope: id est abscissio vel amputatio. Nã cõponitur ex apo prepositione que in cõpositione dicit ab vel re et copto scindo: vt peculi p peculij. apocopo autem amputo significat. Paragoge potest dici deductio vt dominarier pro dominari. Proparalepsis componitur ex pro quod est ante et para iuxta et lepsis acceptio: quasi iuxta ante acceptio: vt amarier pro amari. Systole dici potest correptio: vt in steterunt te breuiatur que naturaliter longa est: vt Seruio teste in. vij. Systole sine exemplis fieri non debet. Systollo autem corripio vel cõtraho dicit. Diastole potest dici latine dilatatio: et fit cũ breuis syllaba producitur vt in sanguis. is. breuis producit. Dyastello autẽ distinguo dicit. Dyastole distinctio fertur. Ectasis interpretatur productio: nam ab ecteno quod est produco derivatur: et fit qñ breuis syllaba producitur: vt exercet dyana choros: nam di breue productuz est. Eclipsis dici potest expressio sine elisio: elitome em exprimo elido excludo significat: fit autem quando sequente vocali consonans precedentis dictionis exprimitur cuz sua vocali: vt multũ ille vbi a cum m exprimitur: eadem figura vocat Eclipsis vel Syllepsis: et trãsfert a Quintiliano detractio: nã componitur ex ec et lipo vel lepo: qd est desero deficio linquo. Synalepha vel Synalipha interpretatur coniunctio. Synalipho enim coniungo: vel ẽ cõpressio. Nã componitur ex syn qd est cũ et alephe pressio. Fab. th. j. dicit qd interpretatur complexio: et est cum vocalis aliqua in fine dictionis per subsequentem vocalem abijcitur in metro: vt multũ ille et terris. hic enim um precedens excluditur. Episynalepha est conglutinatio duarum syllabarũ in vnam syllabam facta vt panthus pro panthous. Et synapto autem coapto vel coniungo dicitur. Syneresis teste Fabio in primo interpretatur complexio: vel vt alijs placet contractio: qualis est apud Publi. Uarronem. Cum te flagranti deiectum fulmine pheton. Nam si esset prosa oratio easdem literas enuntiari veris syllabis licebat: componitur autem a syn quod coniunctionem indicat et aeresis diuisio: quasi diuersorum contractio: vt Alcinus pro ascinous bini pro binni et similia. Synereo autem et Synero contraho vel congrego notat. Dyeresis interpretatur diuisio; nam diero diuido significat. est autem figura vnius syllabe in duas: vt auia. pro aule.

Apocope.

Paragoge. Proparalepsis.

Sistole.

Dyastole.

Ectasis.

Eclipsis.

Synalepha.

Episynalepha.

Syneresis.

Dyeresis.

Antithesis. ¶ Antithesis est litere pro litera positio: vt olli subridēs pro illi cōponit̄ aūt ab anti qđ est pro & thesis positio q̄s pro al **Antistoechon.** tera positio dicit̄ itē appositio antithos.vo contrari⁹ antistochon dici pōt pro litera.nā anti dicit̄ pro & stocchon lite ra:vt ver.Mirat̄ molē eneas magalia quondā: vbi magalia pro magaria dicit ponēs l.pro r.Nā magar nō magal pe **Metathesis.** norū lingua villā designat:autore Seruio.j.enei.Itē sella pro sedda.Antistecheo aūt oppono dicit̄. ¶ Metathesis dicit̄ trāspositio.Nā meta trās & thesis positio.Est aūt literarū ordo mutat⁹.Æg.x.At tibi tymbre caput euādri⁹ abstulit ensis.Nā dicit̄ teste Seruio tymbre pro tymber & si etiā tymbrus & euādrus dicat̄.Metheto aūt trāsfero.

Protesmia. Parallage. Metatheo trāscurro. ¶ Protesmia aūt dicitur prepositio ppositio ppositā. parallage muta tio dicit̄. Parallax vicissim. parallatos mutabi lis. parallato offero.

Dicitur antithesis si litera ponitur vna
Ponere cum debes aliam sic dicimus olli.
Hec antistoechon poterit quoq; dicier apte.
Est trāspositio mihi nempe metathesis ipsa.
Litera non fiet transposita quando manebit.
Tymbreq; sic dicis cum tymber dicere debes.
Esto prothesson mihi siue Parallage:quando est
Prepositura quidem non propria litera siue.
Cui tantum de te licuit:pro in te:Maro dixit.
Asuenio sic pro aduenio scribit Diomedes.

¶ Epitome.

☞ Schema & illius species:vt sunt prolepsis:zeugma:hypozeu sis:Climaxq; cum alijs id gen⁹ qualiter sint:& quid sit:hic habe & inuenis.

Nempe prolepsis erit presumptio:tunc etenim fit.
Quum quod posterius venit describitur ante.
Uergilius sexto:portusq; require Uelinos.
Uel totum capitur post partes accipiuntur.
Discipuli discunt hic Pindarum:et ille Catullum.
Quum plures sensus verbo concludimus vno.
Fit zeugma:a nobis adiunctio dicitur esse.
Troiugena interpres diuum qui numina phebi:
Qui tripodas clarij laurus:qui sydera sentis:
Et volucrum pennas:& prepetis omnia penne.
Fertur hypozeusis verbo res singula iuncta.
Incedit Paulus:Marcus sedet:ille quiescit.
Primi vox numeri plurali reddita verbo:
Aut primi numeri verbo pluralis inherens.
Dissimili in sensu Syllepsis dicitur esse.
Uergilius dixit.Sunt nobis mitia poma:
Castanee molles:& pressi copia lactis.
Hic illius arma:hic currus fuit.

Schema quid et quot eius species. Schema dicit̄ authore Fabio li.ix.id qđ fit a simplici atq; in promptu po sito dicendi mō poetice vel oratorie mutatū.Duas aūt ei⁹ eē ptes idē ait Dianoeas:id ē mētis vel sensus vel sentētiarū:& lexeos.i.verborū vel dictionis vel sermonis vel orationis.Donat⁹ ait q̄ schema ta dianoeas ad oratores pertinēt:ad gramma ticos vero lexeos.Hui⁹ species sunt multe: sed necessarie tradunt̄ vt scribit Diome.p quos si miles colligētur.prolepsis:zeugma.hypozeu sis:Syllepsis.Asintheton seu dialiton:Anadi plosis:Anaphora:Epanalepsis:epizeusis:Pa ranomasia:Schesisonomaton:Paramoeos:Ho meteleuton.Homoeptoton:Polyptoton:Hyr mos:polisyntheton:Climax.Schema pōt dici la tine figura siue cultus.Cic.de claris oratorib⁹ **Dianoeo.** appellat schemata sentētiarum orationisq; for **Lexis.** mas.Dianoea Dianoeas dicit̄ sentētia:intelli **Prolepsis.** gentia:cogitatio.Dianoeo:animaduerto:deli bero:cogito.Lexis aūt lexeos dicit̄ dictio & lexi con vocabulariū. ¶ Prolepsis cōponit̄ ex pro qđ est ante & lepsis acceptio:quasi preacceptio seu presumptio.Cic.j.de natura deorū anticipatio nem interpretat̄:vbi etiā dicit epicurū primum appellasse prolepsim:quā antea nemo eo v̄bo nominarat.prolābano:anticipo nobis signifi cat.Lābano em̄ capio vel accipio.Fit aūt Dio mede teste quū id qđ posteri⁹ accidit añ tēpus ascribit̄:vt portusq; reqre velinos. Uelina em̄ nondū erat:quū ad italiā venit Aeneas:vt ait Seruius:sed helis dicebat̄. Prolepsiz Fabi.ix. presumptionē appellat quū id qđ obijci pōt oc cupamus:& precipue pbe cōuenit. Prisci.pre terea lib.xvij.inquit.Et sciendum q̄ in constru ctiōe diuiduorū si per presumptionez id est pro lepsim pponit̄ plurale verbū ad vtrūq; sequēs licet nomatiuum anteferre:vt aquile deuolarūt hec ab oriente:illa ab occidente.Sin ad ea q̄ di uiduntur singulariter verba cōsequant̄:geniti uum oportebit pponi pluralē diuidēdo:vt aqui larū altera deuolauit ab oriente:altera ab occi **Zeugma.** dente. ¶ Zeugma dici pōt latine sm̄ Pris.libro xvij.adiunctio:nā figura est q̄ tūc fit cū plures sensus vno verbo claudunt̄.Eādem Fab.ix.ap pellat Enezeumenon:in qua vt ait vnuz ad ver bum plures sentētie referunt̄:quaz vnaqueq; desideraret illud si sibi poneret̄. Id trib⁹ acci dit modis.Aut pposito v̄bo ad quod reliqua respiciāt:vt vicit pudorē libido.timorē auda cia:rationē amētia.Et tūc dicit̄ Protozeugma. Aut v̄bo postposito.neq; em̄ is es Catilina vt te aut pudor a turpitudine:aut metus a periculo:aut ratio a furo re reuocauit:& tunc histerozeugma vel hypozeugma dicitur.Aut in medio sensuū posito verbo:& tūc Mesozeu gma nominat̄:vt Troiugena interpres diuū &c.zeugma dicitur iugatio vel cōiūctio.& zeugma iugo:zeusis:iuga **Hypozeusis.** tio:zeugatio iunctura: ¶ Hypozeusis dici pōt subcōiūctio:nam componit̄ ex hypo quod est sub & zeusis cōiūctio seu iugatio:& est figura superiori contraria:vbi diuersa verba singulis rebus iunguntur:vt quid re petat:quid ue ipse ferat Mezentius arma:que sibi conciliet violentaq; pectora turni.Edocet humanis que sit fiducia reb⁹.Ad **Syllepsis.** mouet immisceq; preces. ¶ Syllepsis dici pōt latine cōceptio:teste Prisciano in.xij.Componit̄ aūt ex Syn qđ est con:& lepsis acceptio:dicitur idē comprehensio.Syllepsis autem est compilatio. ¶ Syllego collige.Syllepsis ait Diomedes est dissimiliū clausularū per vnum verbum conglutinata conceptio.Fit autem quando singularis dic tio plurali verbo redditur:aut pluralis dictio singulari verbo adiungit̄:vt sunt nobis mitia poma castanee mol les & pressi copia lactis.Item.hic illius arma:hic currus fuit.hoc autez Schema late patet:vt Donatus ait.vnde aliqui dicunt Syllepsim fieri etiam cum pro multis ponatur vnus:vt hostis habet muros pro hostes.Item pro vno multi:vt nono eneidos. Uos o calliope precor aspirate canenti.Est enim syllepsis per numeros:vt ait Ser uius.Erat namq; rectum vos o muse & tu calliope.

¶ Dialyton dici pōt dissolutū: nã descendit a verbo dialyo qđ est dissoluo. Dialitos vero dissolut⁹. Dialysis dissolutio. Dialyton vel asyntheton est orõ sine cõiũctiõib⁹: vt alij naualib⁹ ite ferte citi flãmas: date tela: impellite remos. Itẽ veni: vidi: vici. Idẽ iustitia: prudẽtia: fortitudine me superasti. Hec etiã brachiologia nominat: vt Diomedes ait: ⁊ Fabius li.ix. Asynthetos dissunct⁹ vel Asynthetos incõposit⁹. ¶ Polisyntheton dici pōt multipliciter cõiunctū. poly eñ multū vel: ⁊ polys multus. Synchesmos vero nodus coniunctio. Syntheton autem compositum dicit. Est aũt oratio multis nexa cõiunctionib⁹. vt Athamasq; Thoasq; pelidesq; Neptolem⁹ primusq; Machaon.

Dialyton.
Asynteton
Brachiologia.
Polysyntheton.

Quum sine iuncturis voces varie socientur.
Dialyton certe vel asyntheton efficiemus.
Exemplum capies: rex miles plebs negat illud.
Diuersas voces: coniunctio plurima si fert.
Nempe figura datur Polisyntheton esse pelasgum.
Detur in exemplum materq; nepos q; paterq;.
Uox duplicatur enim quoties Anadiplosis extat.
Principium ⁊ versus fit idem cum fine prioris.
Urbs hetrusca solo sequitur pulcherrimus astur.
Astur equo fidens ⁊ versicoloribus armis.
Incipit ⁊ finit verbo epanalepsis eodem.
Pauper amat caute: timeat maledicere pauper.
Est epizeusis similis geminatio verbi
Significantis idem. meme petit Hectore dignam.
Dictio si similis fuerit repetita duorum
Uersuum principijs tunc anaphoram faciemus.
Nate mee vires: mea magna potentia solus.
Nate patris summi qui tela typhoea temnis.
Non te pretorem predonem dicimus esse.
Dic paranomasiam fugit ille fugam similem dic
Nominibus cunctis si iungis Epitheton vnquam:
Tunc schesisonomaton dixerunt esse figuram.
Marsa manus: peligna cohors. festina virum vis.
At Paramocon erit similis si litera multis
Uocibus initium prebet; sic Ennius inquit.
O tite tute tati tibi tanta tyranne tulisti.
Machina multa minax minitatur maxima muris.
Uno verba modo finita/aut nomina multa
Homotheleuton faciunt: petit/ripit ambit.
Uergilius sexto dixit bella horida bella.
Si similes casus vel fines clausula sumit
Ut misti ducibus sapientibus atq; benignis.
Merentes flentes lachrymantes ac miserantes.
Fertur homoptoton tunc esse figura pelasgum.
Datq; polyptoton varios casus retinendo
Clausula littoribus contraria littora fluctus
Fluctibus esse precor: populis populos inimicos.

Anadiplosis dici potest a nostris reduplicatio: nã cõponitur ex ana. i. re: ⁊ diplosis duplicatio. Diplaȝo eñ vel diploo nobis duplico dicitur: diplasios dupl⁹. Diploos duplex. ¶ Epanalepsis dici pōt replicatio vel repetitio: vt pauper ⁊c. epanalãbano autem repeto. Et aliter. Epanalepsis: vt ait Diomedes fit cũ eadẽ dictio: ⁊ principiũ versus ⁊ clausulã tenet: vt Te nemus anitie vitrea te fuscinus vnda. Te liquidi flevere lac⁹. Itẽ pater inquam me lumine orbauit pater: ante etiã sceptrum dictei regis et ante: ⁊ aliter. Epanalepsis est cum maiore significato facta repetitio: vt in Horatio. heu heu fugaces posthũc: posthume labuntur anni. ¶ Epizeusis dici potest combinatio: id eñ zeuxis importat. Hec eadem epimone dicit: qđ nomẽ perseuerantia instantia vel assiduitas interpretatur. Epizeusis ait Diomedes. est eiusdem dictionis in eodẽ versu sine aliqua dilatione geminatio cũ impetu prolationis: vt meme adsum qui feci: in me cõuertite ferrum. ¶ Anaphora dicit repetitio vel relatio: ana enim re et phora latio. Anaphoricos vero relatiuus: anaphoro refero. Anaphora est vt Diomede ait relatio verbi eiusdẽ aut similis per principia versuum plurimorũ: vt nate mee vires. Item spes tu nũc vna senecte: tu requies misere decus imperiumq; latini. Te penes: in te omnis domus inclinata recũbit. ¶ Paranomasia vt ait Diomedes vel denominatio. Nã tunc fit cũ dictio iteratur: mutata tñ aut litera aut syllaba in significatiõe diuersa: vt abire an obire te conuenit. Et non pretorẽ te: sed predonem dicimus. Est quoq; cũ precedenti nomini aut nomẽ: aut verbũ annectitur ex eodẽ figuratum. vt fugam fugit: factũ facit. Pugnat pugnata est. Paranomasia est inquit Fabius id est qũ eodem verbo quasi falsum augetur: que lex priuatis nominibus esse lex non videbat. Cui cõtrarius est q̃ antanaclasis eiusdẽ verbi cõtraria significatio: quũ Proculeius quereretur de filio q; is mortẽ expectaret: ⁊ ille dixisset se vero nõ expectare: imo inquit rogo expectes. ¶ Schesisonomaton vt Diome. ait. est quum singulis nominibus Epitheta cõiuncta sunt: vt marsa manus peligna cohors ⁊c. ⁊ aliter schesisonomaton ait esse: qñ in cõnexu sententiarũ plures antonomasie ponuntur: vt armipotens tritonia virgo. Schesis dici potest habitudo vel habitus. Onomatõ vero nominuȝ. ¶ Paramocon dici potest simile. Paramocos vero similis. ¶ Homoteleutõ vel homoeteleutõ dicit a Cicerone in dignitatibus similiter desinens: nã componit ex homos qđ est similiter: ⁊ teleuton finitũ. Telos vero finis: Telo finio perficio. Teleute finis est aũtẽ oratio similibus verbis: aut vocib⁹ terminata: vt apud Ennium. Eos reduci q̃ relinqui temni q̃ deseri malui. Uergilius. Bella horrida bella. huic aũt Iuxta est homoptoton: qz solummodo est nominũ. ¶ Homoptotõ vel similiũ casuũ vel similr cadẽs: homos eñ silr: ⁊ ptosis casus est. Dicit etiam homoeoptotõ: homoeos nãq; similis est homoptoton est oratio vno similiq; casu compacta: vt apud Salustiũ teste Diomede. Maxima ducib⁹ fortibus strenuisq; ministris: ⁊ aliter fit quã oratio excurrit in eosdẽ ⁊ similes casus: vt Ennius. Merentes flentes lachrymantes ac miserantes. ¶ Polypton id est qđ multiplicẽ habet casum: poly eñ mult⁹ est: ptosis casus. Polyptotõ Diomedes est oratio casuũ varietate distincta: vt ait Terẽtius. te solũ habem⁹ tu es patronus: aut pater. Ille tibi mouens nos cõmendauit senex: si dixeris tu nos perimus: ala littora, littoribus zcraria ⁊c.

Anadiplosis.
Epanalepsis.
Epizeuxis
Anaphora
Paranomasia.
Fabius.
Schesisonomaton.
Paramocon
Homoteleuton.
Homoptoton.
Polypteton.

Hyrmos. ¶ Hyrmos dicitur syrmos qđ est tractus: nam series est orationis vel constructio continue tenorē suum in multos versus protendens: vñ recte Seruio hyrmos longissimū est hiperbaton. Vergilius .vj. principio celum ac terras camposq̧ liquentes: Lucentemq̧ globum lune titaniaq̧ astra ⁊c. Syrma etiam tractus dicitur a syrmo traho.

Climax. ¶ Climax dicitur latine gradatio teste Fab. lib. ix. ⁊ est figura cum de verbo in verbum fit gradatio: repetit enim q̄ dicta sunt. ⁊ priusq̄ ad aliud descēdat in priorib⁹ resistit: vt industria parit virtutē: virt⁹ gloriā: gloria: inimicitias: inimicitie pericula. Clima climatos regio dicitur. Climax vero climatos scale vel gradatio.

Longa quidem series constructus hyrmos habetur.
Est in secessu longo locus ⁊c.
Esto climax proprie subscripta gradatio lector.
Torua leena lupum sequitur: lupus ipse capellam.
Quum res est alijs similis pro nomine nomen
Ponitur: hinc iuuenis simplex hic dicitur agnus:
Id sic translatum tibi rite metaphora fertur.
Nempe catachresis dicetur abusio nobis.
Hinc parricidam matris fratris quoq̧ dicunt:
Cum proprie patris sit parricida vocandus.
Fertur abusiuus nobis catachresticos illis.
Fertur abusiue tantum sperare dolorem.
Fit metalepsis enim cum dictio forte gradatim
Ad quod demonstrat pergit tibi significatur.
Post aliquot mea regna videns mirabor aristas.
Pone tenens lector pro contento aut vice versa.
Nunc pateras libate Ioui: vel vina coronant.
Nempe metonymiam conceditur esse figuram.
Antonomasia est pro nomine sumpta loquela.
Sic proprium nomen reticens ponens generale.
Sic quoq̧ Vergilium nomen dicendo poete.
Appositum proprio nihil fertur epitheton esse.
Alma ceres/ ⁊ pulchra venus: vel tristia bella.
Pro numero numerum si pono: synedoche habetur.

Trop⁹ q̄d sit: quare dicatur: et quot sunt eius spēs. Tropus est verbi vel sermonis a propria significatione in aliam cū virtute mutatio. Fab. viij. Tropos itē sermo est a principali significatiōe trāslatus ad aliam ornande orationis gratia: vt tropos dictus est ab eo loco in quo propria est trāslata in eū in quo propria nō est Fab. ix. Tropi dicti ex eo qđ vertant orationē: vnde ⁊ motus dicunt authorest idē Fabius. tropeo aūt verto significat. Tropeo vero mutatio seu cōuersio. Tropi sunt vt asserit Diomedes. Metaphora. Metalepsis. Antonomasia. Onomatopeia. Hiperbaton. Allegoria. Catachresis. Metonymia. Synecdoche. Periphrasis. Hiperbole. Homoesis: horuz aūt omnium generalis est Metaphora ceteri o̅s huius spēs videtur.

Metaphora. ¶ Metaphora ex meta cōponitur qđ est trans ⁊ phora latio: vñ metaphora dr latine trāslatio. qđ etiā Fa. scribit. viij. que quidem vt ait copiā auget sermonis permutando aut mutuādo que nō habet: quodq̧ est difficillimū prestat ne vlli rei nomē deesse videatur: transfert ergo nomē aut verbū ex eo loco in quo propriū est in eū in quo aut propriū deest: aut trāslatū proprio melius est. Id facimus aut q2 necesse est: aut q2 significantius est: aut quia decentius: vnde necessitate rustici dicunt gemmā in vitibus: quid enim dicerent aliud? ⁊ sitire segetes. Item illa ad ornatum lumen orationis: generis claritatem ⁊ concionum procellas: ⁊ eloquētie flumina: sic Maro dixit classiq̧ immittit habenas: itē. arrectisq̧ aurib⁹ asto: ferrūq̧ armare veneno: nam ⁊ venenum armare: ⁊ ferrum armare translatio est: vt idez Fabius. viij. scribit. Et metaphora aut necesse locum occupare debet: aut si in alienum venit plus valere eo quem expellit: metaphero aūt trāsfero dicit.

Catachresis. ¶ Catachresis dici potest a nobis abusio vel vsurpatio. Cata namq̧ cōtra dicit ⁊ chresis vsus quasi sit cōtra vsum. Hec autem: vt fabius scribit. viij. non habentibus nomen suum accommodat: quod in proximo est: sic dicuntur pixides cuiuscunq̧ materie sunt: ⁊ parricida matris q̧ aut fratris interfector: vñ oportune ait i dicto libr. Multa sunt grece ⁊ latine nō denominata: nā ⁊ q̄ iaculū emittit iaculari dr: q̄ pilū aut sudē appellatione priuati sibi assignata caret: ⁊ vt lapidare quid sit manifestū est: ita glebarū testarumq̧ iact⁹ nō h3 nomē: vñ abusio ḡ catachresis dr necessaria. Hec ille.

Catachresticos. Catachresticos dici pōt abusiue. Uer. x. aut sese mucrōe ob tm dedec⁹ amēs induat. ꝑ feriat. abusiue catachresticos nomē abusiu⁹ dr: aduerbiū vo abusiue: catachrone aūt abutor.

Metalepsis. Metalepsis figura ē quā nos varie trāslatiuā: trāssumptiuā: traspositiuā vocamus: vt Fab. ait in. iij. cōponit aūt ex meta ⁊ lepsis q̄ est acceptio: hinc trāsumptio dr.

Metalambano. ¶ Metalambano aūt trāssumo ac muto: fitq̧ quā aliqua dictio aliud a sua propria significatiōe ex his q̄ p̄cesserūt denotat: vt ibi post aliquot mea regna videns mirabor aristas. hoc est segetes ⁊ sic estates: ⁊ ob id annos.

Metonymia. ¶ Metonymia dicitur a Diomede transmutatio: fit autem multis modis. per id quod continet id quod continet: sic crateras magnos statuūt ⁊ vina coronant: non enim vina sed crateras in quibus vina continentur: coronant: per id quod continet id quod cōtinetur. Sic celo gratissimus amnis: pro dijs qui celo continētur. per inuentorē quod inuentum est aut per dominantem subiectum sit. Sine cerere ⁊ baccho friget venus: vult enim per cererem panem intelligi: per bacchum vinum: per venerem concubitum: per inuentum inuentorem. aut per subiectum dominantem: sic vt vinū precemur: nam hic presens deus est: ab eo quod fit id quod facit: sic frigus pigrum: mestū: qui timorē: id est qui mestos facit. Metonomazo autem transnomino dicit. Metonymia transnominatio fertur a Diomede vero trāsmutatio: vt dixim9.

Antonomasia. ¶ Antonomasia dici potest pro nomine. l. vice nominis positio; vt magnanimus Anchisiades p Aeneas. et saturnia pro iunone. Fabius. viij. Antonomasia vt Diomedes ait: est vocabulum quod sine nomine positum loco eius fungitur: vt est arma virūq̧ cano: vbi intelligitur Aeneas. Itē domitor maris. dicit ⁊ intelligit neptunus: fit autem modis tribus: ab animo vt magnanimus anchisiades: id est eneas. a corpore vt ipse ardu⁹: id est polipheмus. ex trinsecus: vt infelix puer atq̧ impar cōgressus achilli: hoc est troilus.

Epitheton. ¶ Epithetō qđ recte dicim⁹ appositū vel adiectiuū: a nonnullis sequēs dr: vt dulce mustum. eo poete ⁊ frequētius ⁊ liberius vtūtur: nāq̧ illis satis est

verbo cui apponitur. Itaq; & dentes albi: & humida vina. in his nõ reprehẽdimus apud oratorẽ: nisi aliquid effi
citur. red in lat: tunc autem efficitur: si sine illo quod dicitur minus est: qualia sunt: o scelus abhominandum: aut
deformẽ libidinem. Fabi. viij. componitur autem ex epi. quod hic dicitur & theton positum. sumitur aũt epitheta
modis tribus: ab animo vt iustus imperator: cõtemptor diuum mezẽtius: a corpore vt pulcher iulus: extrinsecus
vero q̃ sumunt in plures species diuidũtur: sunt eñ a loco: ab actu: ab euentu: a loco: vt Ulixes ithacus: ab actu:
vt encia nutrix caieta: ab euentu: vt insula diues
opum tenedos. Epitheton ab antonomasia dif
fert: hec enim vicem nois substinet: epithetõ vo
nunq̃ est sine pprio noie: vt donatus edocuit.
¶ Synecdoche dici potest conceptio vel com
prehensio. ¶ Cicero vero in dignitatibus dici — Synecdoche.
tur intellectio. Synecdochicos autem aduer
bium comprehensiõem denotat. est autem figura
cum a parte totum: vel a toto pars intelligitur
vt puppi: id est naui: frigidus annus. id est fri
gida hyems: meminisse autez debemus ait. Do
natus quando fit a parte totũ faciendum esse
ab insigniori parte: synecdoche est etiã ibi. Nu
da genu: nudoq; sinus collecta fluentes. i. habẽs
nudum genu: & habens collectos sinus. Fit etiã
quotiẽs participio preteriti temporis a passiuo
iungimus casum actiui: vt deiectus animum. me
sta vultũ. Seruius. j. eñ. sed in carmine potius
q̃ in prosa vtemur. Synecdoche idez est: vt Fa — Synecdoche qñ subticendum est a quibus.
bius ait. ix. cũ subtractũ verbum aliquod satis
ex ceteris intelligit: vt Celius in antonium. Stu
pere gaudio simul eñ additur cepit. Cui simi
lia sunt illa que meo quidem iudicio in quibus
verba decenter pudoris gratia subtrahunt. No
uimus: et qui te transuersa tuẽtibus hircus: et
quo sz faciles nymphe risere sacello. hãc qdaz
aposiopesim putant frustra: nã illud qd taceat
incertũ est: aut certe longiore sermone explican
dũ. hic vnũ verbũ: & manifestũ qd est deside
ratur: que si aposiopesis est: nihil non in quo deest
aliquid appellabit. hec ille. ¶ Onomatopeia
est onoma: os. i. nois peia. fictio. hinc etiaz Fab. — Onomatopeia.
in. viij. ait. Onomatopeia est fictio nois a grecis
inter maximas habita virtutes nobis, vix permit
titur. Item tamen mugitus & sibilus & murmur
venerunt. Fit autem quando vocis confuse no
men ad imitandum sonum effingimus. vt ouium
dicimus balatũ: boum mugitum: equorum hin
nitum: terribilis buccine sonitum taratantara
Ennius. At tuba terribili sonitu taratantara
dixit. ¶ Periphrasim vocant circuitũ eloquen — Periphrasis.
di: vt docet Fab. libro. viij. Fitq; cum id quod
vno aut paucioribus verbis dici põt pluribus

Exemplum / naues armato milite complent.
Si partem sumas pro toto vel vice versa.
Da requiem puppi veniet cum frigidus annus.
Nuda genu tectusq; oculos eadem quoq; fiet.
Finge nouas voces onomatopeia fiet
De sonitu factas: sic sus scropha dicitur esse.
Circuitus romane periphrasis esto loquendi.
Et iam prima nouo spargebat lumine terras
Tritoni croceum linquens aurora cubile:
Iam lucescebat. vel lux erat orta notatur.
Trãscensus veri manifestus hiperbole fiet.
Astrã ferit sonus armorum / clangorq; tubarum.
Uocum turbatus formabit hiperbaton ordo:
Longius est verbum quoties fit hyperbaton illic
Dictio si subsit cum sit precedere digna.
Transtra per & remos dicatur: anastropha fiet.
Dat tmesin partes in binas dictio secta.
Est boree regio septem subiecta trioni.
Interpositio romane parenthesis extat.
Tu mihi (namq; pius noctesq; diesq;) fauebas.
Synthesis est vocum aut sensus confusio longa.
Uina bonus que deinde cadis: & cetera.
Hysteron & protheron nutrit / peperit vocatur.
Hec fit cum rectam seriem sententia mutat.

explicatur. vt tempus erat quo prima quies mortalib⁹ egris Incipit: & dono diuũ gratissima serpit. Item ou ñ tes
teros depellere ferno. i. agnos. Periphrasis demũ circũlocutio dr. peri eñ circũ vl circa dicit: phrasis locutio fert
e phrazo dico vel differo. ¶ Hiperbole dici põt eminentia. vel vt ait Cic. superlatio: a Fab. libro. viij. superiectio in — Hyperbole.
terpretatur: a qbusdã vera excessus dicit. Cõponitur eñ ex hyper quod est super & bole qd est iact⁹: vnde figura
dicit quum dictio excedens fidem ponitur augẽdi minuẽdive gratia: augẽdi: vt niue candidior: & fulminis ocyor
alis. Minuẽdi vt volãte te folij sonitus terreret. & vix faucibus herent. ¶ Hyperbaton verbi transgressio interp — Hyperbaton.
tatur sm Fab. lib. viij. quã frequẽter ratio cõparationis & decor poscit: sit eñ frequentissime aspera dura dissolu
ta: & hiana oratio si ad necessitatẽ ordinis sui verba redigantur: longius vero verbum propter hyperbatos est: vt
animaduerti iudices omnẽ accusatoris orationẽ duas in diuisam esse partes: nã in duas partes diuisam esse res
etiam erat: sed durum & incõptum. huius vero Tropi species sunt quinq;: vt asserit Diomedes. Anastrophe. Dia
cope vel Tmesis. Dialisis vel parenthesis. Synthesis. Hysterologia siue hysteron proteron. Hyperbaton au
tem transcendo dicit vel trãsgredior: hyperbalo excẽdo: supero. hyperbasia vel hyperbasis trãsgressio ¶ Ana — Anastrophe.
strophe dicitur inuersio: est enim vt ait Diomedes duorum verborum ordo preposterus. vt transtra per & remos:
est enim per transtra. item italiam contra pro contra italiam. docuit vero quidam anastrãphe reuertor est: nobis
et anastrophe reuersio. ¶ Tmesis vel diacope est vnius cõpositi vel simplicis sectio vna dictione vel plurib⁹ inter — Tmesis.
iectis: vt septem subiecta trioni: & saxo cere comminuit brum: pro septentrioni et cerebrũ. Tmesis enim proprie dis
est sectio scissio diuisio. Tmo enim incido significat. Tmaso. scindo. Diacope ex dia prepositione componit. Dia
autem id est p et copto incido quasi intercisio. Diacopto item interscindo significat. ¶ Parenthesim greci vocãt: — Parenthesis.
vt ait Fabius. ix. quã nos interpositionẽ vel interclusionem dicimus dum continuatiõi sermonis medius aliqs
sensus interuenit. vt Eneas (neq; eñ patrius consistere mentem passus amor) rapidum ad naues premitt achatẽ
tem. Componitur autem ex para & ex que duo dicunt inter & thesis positio: eandem Diomedes Dialisim vocat:
id est dissolutionem. ¶ Synthesis dicitur a nostris confusio: nam syn dicit con: & thesis fusio: est autẽ hyperbatõ — Synthesis.
obscurum ex ol parte: vt vina bonus &c. eñ sit ordo: deinde heros diuidit vina que bonus acestes onerarat cadis
& de crinacrio littore abeuntib⁹ dederat. Itẽ. ij. eñ. Iuuenes fortissima frustra pectora &c. est eñ ordo: iuuenes for
tissima pectora frustra succurritis vrbi incẽse. oẽs dij ldb⁹ ipiũ hoc steterat excessere adytis arisq; relictis. videtis
q fortuna sit reb⁹: si vobis certa cupido ẽ sẽq me audẽtẽ extrema tuami⁹: & in media arma mouemur. ¶ Hysterõ dr — Hysteron.
in nrã lingua post vel nouissimũ. Proterõ vero primũ: & inde hysteron prterõ figura nõlatur: cũ sit a ordine cõtra — proteron.

mutatur: vt postq̄ altos tetigit fluctus: & ad equora venit: nam prius ad equora venit q̄ tangeret fluctus. Hysterologia dici potest prepostérus sermo: estq; eadē figura cum hysteron proteron. ¶ **Allegoria.** Allegoria Fa. viij. inuersionē interpretatur: vt aliud verbis aliud sensu ostendat. O nauis referunt in more te noui fluctus. O quid agis fortiter occupa portum: totusq; ille Horatij locus quo nauim pro republica: fluctuum tempestates p̄ bellis ciuilib⁹: portum p̄ pace atq; cōcordia dicit. Uerg. in fine. ij. georgi. Sed nos immēsum spacijs confecimus equor. Et iam tempus equum fumantia soluere colla. hoc est que tractanda fuerant explicuimus: iam congruum est carmen finire. Eius preterea septem sunt species eminentiores. Ironia: Antiphrasis: Aenigma: Carientismos: Paroemia: Sarcasmos: Asteismos. ¶ **Ironia.** Ironia diuersum ei qd̄ dicit intellectum petit: vt Fab. docet in. vj. idem vero scribit lib. viij. quod ironiam illusionē vocant: qua contraria ostendūtur: que aut pronūtiatione intelligitur: aut persona: aut rei natura. quale est illud Uer. Egregiam vero laudem & spolia ampla refertis Tuq; puerq; tuus. hāc nisi grauitas pronuntiantis adiuuerit confiteri videbitur quod negare contendit. Item verres pretor vrbanus homo sanctus et diligens. Et in Clodium. integritas tua te purgauit mihi crede: pudor eripuit: vita ante acta seruauit. ¶ **Antiphrasis & ironia quō differunt.** Antiphrasis est vnius verbi ironia. componitur autem ex anti quod est contra et phrasis locutio. est enim dictio econtrario significās: vt bellum dicitur quod minime bonum: et parce quod minime parcant: vel potius a partu litera immutata quasi parte: vt Uarro voluit Gellio referente libr. iij. nascentibus hominib⁹ bonum et malum conferunt: vt Hesiodus edocet. Qua et figura nonnunq̄ quos nanos conspicimus athlantes vocamus: ethiopes argenteos. Hec ab ironia differet: quod ironia pronunciando mutat affectum & significationē. Antiphrasis vero diuersitatē rei notat: vt Diome. ait. Antiphoraticos preterea contradictorius dicitur. ¶ **Carientismos.** Carientismos dici potest gratificatio: nam a charien quod est gratum vel gratiosum deriuatur: ab aliquib⁹ dicitur vrbanitas. Carientizome autem ioco: vrbanus sum alludo significat. Charizome vero dono gratificor. Est autē tropus vt Diomedes ait quo dura dictu gratius proferuntur: vel dictio per ea q̄ grata sunt auribus aliud significās: vt cū interrogamus nūquis nos quesierit? & respōdeat bona salus vel fortuna: ex inde intelligit neminē nos quesiuisse. ¶ **Paroemia.** Paroemia dicitur a nostris prouerbium: vt Uergil. in meri. Lupi Moerim videre priores: nā etiā physici confirmant quod voce deseratur is quē prior viderit lupus. ¶ Unde etiam prouerbium natum est apud Terentiū in ade. Lupus est in fabula. quoties superuenit ille de quo loquimur: et nobis sui presentia amputat facultatem loquēdi. Plinius etiā libro. viij. sic. Sed in Italia quoq; creditur luporum visus esse noxius: vocemq; homini quē priores contemplentur adimere ad presens. Paroemiachos autem prouerbialis dicitur. ¶ **Sarcasmos.** Sarcasmos est plena odio atq; hostilis irrisio: vt pyrrhus ad priamum: Referes ergo hec et nuncius ibis pelide genitori illi⁹ mea tristia facta. ¶ **Asteismos.** Asteismos idest vrbanitas est tropus multiplex numerosusq; virtutis. Nam asteismos putatur quicquid rustica simplicitate caret: & faceta satis vrbanitate exponitur: vt apud Uerg. in bucco. Qui bauium non odit amet tua carmina Meui. id est pro pena et contingat vt diligat Meuium peiorem poetā. Nā meuius & bauius pessimi fuerūt poete inimici tā Horatio q̄ Uergilio. Unde Hora. Mala soluta nauis exit a lite referens olentem Meuium. atq; idē iungat vulpes & mulgeat hircos. i. faciat que contra naturam sunt. Asteiso autem iocor dicit: asteisos vrbanus Asteizome vrbanus sum.

¶ Homoesis dicitur a nostris similitudo. Nam tropus est cum ex similitudine alicuius cogniti in similitudinem deuenimus incogniti.

¶ **Icon.** Icon est quum formę ad formam cū quadā similitudine fit collatio vel cōparatio: aut laudis: aut vituperationis causa: vt ibat in prelium corpore tauri validissimi: impetu leonis acerrimi. Similiter iste quotidie per forum tanq̄ iubatus draco serpit dentibus aduncis. Itē os humerosq; deo similis. ¶ **Parabola.** Parabola comparatio dicitur: nā valet dici iuxta sententiam: est enim ex para quod indicat iuxta et bole consilium vel sententia quasi rerum dissimiliū cōparatio. Uerg. in. ij. Qualis mugitus fugit cū saucius aram Taurus & incertam excussit ceruice securim. Itē qualis in eurote ripis &c. Fabius lib. v. parabolā appellat exēplū. Diome. similitudinē: alij comparationem

Allegoria datur nobis inuersio: sitq;
Quum verbis aliud/sensusq; aliud reperitur.
Claudite iam riuos pueri: sat prata biberunt.
Ironia quidem mihi dissimulatio fertur.
Ironia quidem multis illusio habetur.
Quum sermo ostendit recto contraria sensu.
Egregiam vero laudem & spolia ampla refertis.
Antiphrasis vox est signans contraria dicto.
Dicimus hinc parcas quia nulli parcere norunt.
Obscurus sermo cunctis Aenigma vocatur.
Mater me genuit: eadem mox gignitur ex me.
Sit carientismos tibi gratificatio dicta.
Aspera qua dictu promuntur gratius: vt si
Interrogando nunquis me quesierit? mox
Prospera dicatur fortuna salus bona: siue
Per quod signatur nullus de me petijsse.
Si dices lupus est in fabula amice figura
Scribitur a cunctis tunc rite paroemia dici.
Interpretantur prouerbium hanc tamen omnes.
Sarcasmos plena est odio derisio ab hoste.
En agros & quam bello troiane petisti.
Hesperiam metire iacens. Maro fert duodeno.
Effertur quicquid sine rusticitate facete:
Ipsa figura quidem asteismos dicitur esse.
Qui Bauium non odit amet tua carmina Meui:
Atq; idem iungat vulpes: & mulgeat hircos.
Fertur homoesis quoties fit similitudo.
Sunt species icon. Parabola: cum paradigma.
Ad formam forme collatio dicitur icon.
Omnia Mercurio similis vocemq; coloremq;.
Ponitur exemplum vel comparatio quando.
Illa figura venit que nempe parabola fertur.

¶ Paradigma dr a Fabio in quinto exēplū: est eñ exēpli hortātis vel dehortātis enarratio: hortātis vt anthenor potuit τc. Itē pallas ne exurere classem argiuū τc. dehortātis. vt at nō sic phrygi⁹ penetrat lacedemona pastor le deāqꝫ helenā troianas vexit ad vrbes. ¶ Paradigmo aūt exēplifico dr. ¶ Epimone dici pōt pseuerātia: vt super⁹ in epizeusi dictū est. ¶ Hypallage dr submutatio: nā cōponit ex hypo qđ est sub: τ alage mutatio: dr aūt figura cū: verba per aduersum intelligunt: vt trade rati ventos pro ratē vētis. ab aliqb⁹ vero hypallage dr subalternatio τ hypallato subalterno.

Paradigma. Epimone. Hypallage.

Dicti vel facti exemplum fertur paradigma.
Anthenor potuit medijs τ cetera.
Sepe relata quidem sententia Epimone habetur.
Intercalares versus illud manifestant.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Si ponatur agens patiens res vel viceuersa:
Sitve modo simili tibi sit conuersio facta.
Trade rati ventos dicatur: hypallage habetur.
Urbem quam statuo est vestra: antiptosis habetur.
Quando adiectiuum in substantiuum resolutū est/
Endiadis fiet. Chalybem frenosqꝫ momordit.
Uteris endiadi pateris libamus τ auro.
Si dicas minus τ plus signes: liptote habetur.
Munera nec sperno dulcis amice tua.
Temporis esse solet descriptio Chronographia.
Uertitur interea celum: τ ruit oceano nox.
Topographia loci sed mundi cosmographia.
Lucus in vrbe fuit media letissimus vmbra.
Respondens ad que sunt forsitan obijcienda:
Das antipophoram: cum nil tamen obijciatur.
Sum pius heu doleo: nam mihi sepe nocet.
Antitheton grece contra positumqꝫ latine.
Frigida pugnabant calidis. humentia siccis:
Mollia cū duris: sine pondere habentia pondus.
Diligo me tute: solet idiophasis esse.
Allophilis tu me: me vel te diligit ille.
Brachilogia refert quā plurima sub breuitate.
Ferte citi ferrum: data tela: impellite remos.
Fertur erotema at quoties interrogat vllus.
Quid melius turdo: vulua quid dulcius ampla:
Fertur epherexegesis que explanat prius acta.
Tolle fuga Turnum atqꝫ instantibus eripe fatis.
Absenti sermo directus Apostrophe habetur.
Sic loquor absenti scriptam dum mitto salutem:
Hanc tibi Priamides mitto ledea salutem.
Pars in frusta secant dic sinthesim esse figuram.
Personamqꝫ nouam formans das prosopopeiam.
Qui modo Nasonis fueramus quinqꝫ libelli.

¶ Antiptosis dici pōt latine pro casu: figura est qñ casus ꝑ altero casu ponit: vt vrbē pro vrbs. Fit eñ ex anti qđ est pro τ ptosis casus: pro aūt ꝑducit: qꝫ per o magnum scribit. ¶ Endiadis figura est quā resoluitur substātiuū in adiectiuū: vt calibē frenosqꝫ momordit: ꝑ calybeos frenos. Et pateris libam⁹ τ auro: id est pateris aureis ꝑ endiadim: vt Ser. docet lib. ij. georg. Endiadis aūt cōponit ab hen quod est vnū. dis per τ dyo duo: id ē qñ vnū ꝑ duo dicit: sꝫ cū hen habeat h post⁹ hendiadis cuꝫ h scribi deberet. ¶ Liptote dici pōt defectiua: nam a lypto qđ est deficio vel linquo deriuatur. Fit autem cū minus dicitur: et plus intelligitur: vt munera nec sperno: id est libenter accipio. ¶ Chronographia dici potest temporis descriptio. chronos enim tempus est: graphia scriptura. Chronicos vero temporalis dicitur. Chronifo autē trado: moror: perseuero. ¶ Topographia loci descriptio. Nā topos locus: τ graphia scriptura dicitur. hec eadem Topothesia dici potest. Topos enim locus τ Thesia positio dicitur. Est autē Topographia veri loci descriptio. Topothesia ficti. author Lactātius. ij. thebai. et Seruius. i. eñ. ¶ Cosmographia dicitur mūdi descriptio. Componitur autem ex cosmos quod est mūdus: τ graphia scriptura pictura ve: cosmeo autem orno significat. Cosmicos mundanus dicitur: cosmos ornat⁹ honestus. Cosmos ornamentū quē τ latini mūdum vocant: τ mundus orbis etiā dicit. ¶ Antipophora fit cū tacite obiectioni respondetur: posset me quisqꝫ interrogare cū dico sum pius heu doleo: cur doles? idcirco respōdit: nam mihi sepe nocet. Anti. contra dicit: hypoteto subduco vel suffero: quasi contraria subductio. ¶ Antithetō dici pōt a nostris ꝯtrariū vel cōtrapositū: nā figura est quā ꝯtraria ꝯtrarijs opponunt. vt patuit ꝑ exēpla: antitheton ꝯtrapositū vel cōtentio dr: vt Fab. ix. docet. Sed non vno fit modo: nam τ fit si singula singulis opponunt: vt vicit pudorē libido: timorē audacia: τ bina: binis: vt non nostri ingenij est vestri auxiliū. est τ sentētie sententijs. dominicē in cōcionibus: iaceat in medicis. Cui commodissime iubiungitur ea species que distinctio dicitur. Odit populus romanus priuatam luxuriam: publicam magnificentiam diligit. ¶ Idiophasis venit ab idios grece latine ꝓprius: τ phasis id est fama vel dictio. ¶ Allophilos dici pōt alienigena. nā cōponit ex alleo qđ est aliū: τ philō qđ est genus: gēs: natio. Brachilogia dr a nōie breuiloquiū: nā a brachi qđ est breue cōponit τ logia locutio. Brachilocus aūt breuiloquus. Fit aūt Fabio teste lib. vij. cū plura paucis cōplectimur. vt Cl. ꝯ cōcionē Metelli teste eodē li. ix. q̄ indicabant: eos vocari custodiri: ad senatū adduci iussit. Idem hoc genus dr etiā asintheton eodē authore. ¶ Erothema vł erotyma iterrogatio dr erotao iterrogo. ¶ Epherexegesis vel expeexgesis interpretat expositio ab epi ꝓpōe τ exegesis interpretatio expositio: exegeome aūt expono. ¶ Apostrophe dicit a Fabio li. ix. aduersus sermo siue aduersio: est aūt figura locutiōis cū ad aliquā ꝑsonā ꝑsonā fit cōuersio: vt te nūc alloquor Aphricane. apostropho aūt aduerto significat. ¶ Synthesis dici pōt ꝯpositio. Fit aūt cū singulare nomen collectiuū verbo plurali cōponitur: vt populus clamāt. ¶ Prosopopeia dicit ꝑsone fictio: vt Fab. in. ix. scribit. Componit aūt a ꝓsopon qđ est ꝑsona τ peio facio vel fingo Figura est vel qñ inaīatū ad aīatū loquit. vt patuit i exēplo: vel aīatū ad inaīatū: vt hora. Quid

Antiptosis. Endiadis. Liptote. Chronographia. Topographia. Cosmagraphia. Antipophora. Antithetō. Idiophasis. Allophilos. Brachilogia. Erothema. Epherexegesis. Apostrophe. Synthesis quid sit. Prosopopeia.

Euphonia. Allotheta. amplius o mare et o terra ardeo. Vel quia etiam ad inalatum id est quod inalatum loquuntur: vt apud Metha. li. ii. terra ad numina loquutur et flumina. ¶ Euphonia transfertur a Prisciano bona sonoritas: a Quin. autem vocalitas. Ab aliquibus bona vox. ¶ Alleotheta dici potest latine aliter posita. alleos enim est aliter: et theta posita. Pris. vero li. vii. interpretatur alleotheta variationem. allocos enim diuersus ac varius dicitur: allocoo permuto. alleosis permutatio. Confundit autem numerum: vt pars in frusta secant. Casus vero: mihi quecunque hoc regnum pro hoc regnum. Item: vrbem quam statuo vestra est pro vrbs. Genus. Vir. i. buc.

Euphonia bonus sonus est vt dictio pulchra.
Tytidea pro tydides sic aptius aiunt.
Confundit numerum casus genus alleotheta:
Siue alleosis que permutatio fertur.
Altior est sensus quoties quam quem tibi verba
Declarant: vel quam dicis plus significatur.
Aut etiam quod non dicis scito Emphasin esse.
Quum plures voces vno accentu legis/isto
Lector: hyphen: etenim vel quamquidem manifestant.
Epanodos grece est regressio quippe latine.
Hic par est vobis: non par mihi Julius arte.
Alterius iuxta formas aliquid reperitur
Descriptum quoties, catatyposis vocitatur.
Omnia Mercurio similis vocemque/coloremque/
Et crines flauos/et membra decora iuuente.
Si qua per excellens posuere catatecroche habetur/
Pro astuto sapiens fit paradyastole dictus.
Dic ego Paulus amo euocatio dicitur esse:
Tu Cicero curris.
Est appositio coniunctio quippe duorum
Substantiuorum declarant seque vicissim.
Miratur molem Eneas magalia quondam.
Syllepsis siue et conceptio tripliciter fit.
Et genere et numero et persona: indignius autem
Hic deducendum est ad dignius optime lector.

Dulce satis humor depulsis arbutus hedis. Lenta salix feto pecori: mihi solus amint. vero ad dulce enim quod est neutri generis tam feminina quam masculina reddidit.

Emphasis. ¶ Altior est sensus. Emphasis (ait in octauo Fabi.) altiorem prebet intellectum quam quem per verba ipsa declarant. Eius due sunt species: altera que plus significat quam dicit: altera que etiam id quod non dicit ponit: vt apud Home. cum menelaum et graios in equum descendisse ait. non verbo vno magnitudinem rei ostendit. Et apud Vir. demissum lapsi per funem. Nam sic quod magnitudo demonstrata est. Item cyclopa cum iacuisse dicit prodigiosum illud corpus spacio loci mensus est sequens positum est. in voce aut omnino suppressa: aut etiam abscissa supprimit vox: vt fecit pro ligario Ci. quod si in tanta fortuna bonitas tanta non esset: quam tu per te inquam obtineo. intelligo quid loquor. Tacuit enim illud quod nihilominus accipimus non deesse homines qui ad crudelitatem eum impellerent. Vir. i. geor. Emphasim fecit authore Seruio. Dicit enim quum iam glandes atque arbuta sacre deficerent silue: et victum dodona negaret. significat enim etiam id quod non dicit hoc non est solum alte sed etiam sacre: namque hec sterilitas aliarum denotat infecunditatem. Emphasis autem dicitur significatio: demonstratio emphasis ex emphaseno manifesto. Emphanizo declaro demonstro.

Hyphen. ¶ Hyphen dici potest subunio: hypo enim sub: et hen vnum significat. Et tunc fit quum plures dictiones sub vno accentu leguntur vt quandoquidem et similia. Est autem accentus. i. virgula ab vltima litera prime dictionis ad primam sequentis subducta: vt theologos.

Epanodos. ¶ Epanodos grece dicitur: nostri regressionem dicunt: vt Fabius li. ix. Nec solum in eodem sensu: sed etiam in diuerso eadem verba: vt principum dignitas est pene par non par fortasse eorum qui sequebantur. Idem. magnus est labor dicendi: magna est res. epanodos fit ex epi et ana que duo simul etiam et iterum siue retro indicant: et hodos via quasi retro viam. i. regressionem inducens: vt principatus bonus est: non bonus autem qui in tyrannidem permutatur.

Catatyposis. ¶ Catatyposis dici potest secundum vel iuxta figuram. Cata enim secundum et typos figura dicitur. Typosis formatio impressio: dicitur autem tropus quum aliquid iuxta alterius formam describit: vt Vir. iiii. Omnia mercurio similis etc.

Catatherochoe. Paradyastole. Euocatio. Appositio. ¶ Catatecroche dici potest per excellentiam vt Ver. in geor. boues per excellentiam nominauit quum dixit que cura boum qui cultus habendo sit pecori. ibidem et victum dodona negaret. Cata hic per significat. exoche eminentia vel excellentia dicitur. exochos egregius excellens. ¶ Paradyastole fit teste Fabio lib. ix. quum te pro astuto sapientem appellas: pro confidente fortem: componitur autem ex para. i. iuxta et dyastole dilatatio. Nam tunc hec fieri dicimus quum rem nostram interpretatione dilatamus: sic prodigum dicimus liberalem temerarium fortem et similia. ¶ Euocatio est immediata reductio tertie persone ad primam vel secundam personam: vt ego Antonius scribo. tu Socrates curris. ¶ Appositio est continua coniunctio duorum substantiuorum quorum alterum declarat alterum. vt proximus ille precor troiane gloria gentis. Requiruntur autem in appositione duo substantiua in eodem casu.

Syllepsis seu conceptio triplex. ¶ Conceptio seu syllepsis est adductio indignioris ad dignius. Fit autem tribus modis. genere: numero et persona. genere: vt masculinum concipiat femininum et neutrum: femininum vero concipiat neutrum. vt Quintilianus et Martha sunt mei. Pyrrhus et hoc animal sunt tui. Martha et hoc animal sunt nostre. Enea. i. Hic erat hic leges et plebiscita coacte. Masculinum quando fiat genus dignius est feminino et neutro. Numero: vt pluralis numerus concipiat singularem: vel singularis dictio plurali verbo redditur. hoc enim schema late patet: vt Donatus ait. vt discipuli et preceptor legunt: vel discipuli cum preceptore legunt: iste et ille gaudent. Persona vt prima concipiat secundam et tertiam. Priscianus author est libro secundo et xvii. Prima enim dignior est secunda et tertia: secunda vero dignior est tertia: dic ergo ego et tu legimus: ego et ille scribimus. ego et vos et illi facimus. tu et ille scribitis.

¶ Idem Mancinellus ad lectorem.

¶ Apollodorus vt tradit Celsus authore Fabio incomprehensibilis partis huius precepta existimauit. Itaque si omnia minime prosecutus fuerim quid mirum cum res sit quodammodo infinita. Illud tamen preterea neminem de figuris extare hodie nullum opusculum: quod quidem ita plene dilucideque precipiat vt hoc nostrum. Conferentibus res ipsa ostendet.

¶ Finit carmen de figuris.

¶ Tractatus de orthographia.

Orthographia qd sit.

Orthographiam (qui latine interpretantur) recte scribendi scientiam appellant: ea (ut author est Quintilia.) consuetudini seruit: atqz idcirco sepe mutata: consuetudo autem illa demum est intelligenda: que doctissimorum virorum vsu comprobatur. Igitur de recta scribendi ratione tractare volentes a diffinitione litere incipiemus.

Lra qd sit.

¶ Lra est minima pars vocis composite.i.que constat ex compositione lrarum. vel lra e vox que scribi pot indiuidua. Dicitur autem lra quasi legitera quod legendi iter prebeat: vel a lituris quod antiquiores in ceratis tabulis scribere solebant et deinde delere.

Lre ab elementis .n. q differut.

¶ Lras ab elementis hoc distare putat Priscia. qd elementa proprie dicuntur pronunciationes: note aut earum et lineamenta voces representantia lre appellantur. Dicta sunt elementa ad similitudinem elementorum mundi: nam sicut illa coeuntia omne corpus perficiunt: sic litere coniuncte literalem vocem quasi corpus quoddam componunt.

Dfie vocis quatuor.

¶ Vocis differentie quatuor sunt. articulata que ab aliquo sensu mentis profertur: vt domin' dixit. Inarticulata que a nullo sensu mentis proficiscitur: vt strepitus. Quedam articulatarum scribi pnt: vt arma. qdaz scribi non pnt vt hoim gemitus. Inarticulatorum qdam scribi possunt: vt ranarum coax: et coruorum cra: quedam scribi non possunt vt philomene atqz irundinis cant'.

Cadm' agenoris filius sedecim grecas lras in uenit. Nicostrata que et carmentis euandri mr qs latinas lras et qs inuenit.

Principio greci sedecim tantum habuere literas quas ex phoenicia cadmum agenoris filium cum sororem raptam inuestigaret in greciam aduenisse volunt. Eas postea latini a nicostrata euandri matre eadem pene figura receperunt: quo tempore consilio ex arcadia in Italiam commigrauit. He fuerunt apud grecos hoc ordine: que sunt apud nos: a b. c d e g i l m n o p r s t y. Sz greci ad antiquas paulatim octo literas addiderunt: nam cum prius habuissent vocales tm quinqz dicronas.i. que produci et breuiari possent duas addi placuit η et ω: quas fecerunt semper longas et ex prioribus ε et ο semp breues esse voluerunt. Postea vero circa belli troiani tpa. Palamedes: vt author est Seruius triu consonantium que proprie aspirari pnt figuras adinuenit. Nam qr lre aspiratio non coheret: sed quadam extrinsecus sonat cum illa nullam aspirationis figuram illi dederunt. Deinde Simonides poeta ... lra .. addidit in lingue scripture qz ornamentum. Ex qb' sex nullam suscepim'. nam p ... vtimur e longo. p ... mega: o longo: p ... th: p ... ph: p ... ch: p ... ps: At vero quemadmodum f quod erat digama eolicum i nostrum vsum asciuerimus ala differem'. Postha ca nris authorib' q lra est excogitata: q tamet si eiusdem videtur esse soni cum c ea tm nostri authores in illis dictionibus optasse visi sunt in qbus cingulor sonus exigitur qz per c literam preclari possit. Post has nonnulli ex nostris κ in eadem forma qua est apud grecos supuacue assumpserunt: cu l e:' locum et successerit. Preter has qzqz cum greci ξ literam vltimo adinuenerint: p nostrarum dictionum maxima commoditate illaz sub hac forma suscepimus x. hoc solam differentes qd illi appellant xi: nos vo literis inuer sis ix nuncupam'. Postremo ypsilon et z assumpsimus que nobis in ita dictionibus grecis deseruirent. h. vo que non est litera: sed adspirationis signum: illam tamen nostri in ordine literarum post g posuerunt.

Ypsilon qd nos y grecum dicim' et z in dictionibus tm grecis vtimur.

¶ Claudius quoqz cesar superior duo antisigma adiecit sub hac figura ꟻ ꟻ voluitqz illam eius litere vim possidere: que a grecis dicitur psi. Scribebant eqz suo seculo hac literatura alumnis tacitus. Sed hec litera a posteris non est recepta.

Duas et viginti lras hnt latini: et i qt diuidatur partes.

Sunt due et viginti lre sunt. I vsu apud latinos. A b c d e f g i k l m n o p q r s t v x y z. Quarum sex sunt: vocales. a e i o u ypsilon: sedecim consonantes b c d f g k l m n p q r s t x z vocales dicte sunt quia per se voces perficiunt: et sine his vox litere proferri non potest. Consonantes vero dicuntur: quia nisi vocales feriant per se nullum sonum habent.

¶ Consonantium rursus septem sunt semiuocales l m n r s x z. Nouem mute. b c d f g k p q t. Dicte sunt semiuocales: qr quantum in sonoritate vincuntur a vocalibus: tm superant mutas. Vnde etiam mute dicuntur non qd partes vocis non sint. sed qr ad comparationem vocalium et semiuocalium ita sint nominate.

Ols greca dictio aut i vocalem aut semiuocalem desinit.

Obseruatum e etiam a grecis vt omnes dictiones aut in vocales aut in semiuocales desinant apud nos ex maxima parte: non tamen oes q inueniunt quedam l mutas etiam desinentes. Semiuocales ab e incipiunt et in se sas desinunt preter x que sola vt diximus ab i incipit per apostrophe greci nola xi. Mute vero a sei psis incipientes in vocalem desinunt preter f que ipsa a quibusdam inter semiuocales annumerata est: et quondam nobis pro digama eolico deseruiebat.

¶ Ex his que sunt a nobis et de literis et de literarum figuris commemorata oritur illa Quintiliani questio: desint ne aliqe lre latinis: et an sint aliq superflue? Nam vt dixim'. k et q penit' ociose sunt et h non omnino necessarie: y et z grecarum tantum dictionum causa nostris pmixte. Quedam qz rursum deficiunt vel due maxime figure: q p i et u consonantib' poni deberent.

Ordo litere accidit.

Preter figuram et vim accidit litere ordo. Nam in eadem syllaba a et o semper preponuntur: i et u semp postponuntur. E vero quandoqz preponitur: qnqz postponitur: vt ae oe au e i eu. Vocales plures qz tres consonantes in eadem syllaba non possunt precedere: neqz rursus nisi tres succedere: vt strepo stirps. Quod si tres consonantes vocalem precedant non pnt nisi due subsequi: vt monstrans. Et econtrario si consonantes tres vocalem sequuntur non possunt nisi due precedere: vt stirps. At vo complures consonantes in eadem syllaba ordinam': aliq semper alijs pponunt vt b f g p. aliq semp subsequunt: vt l n r x quedam modo preponuntur: modo postponuntur vt c d m s t.

¶ B ante d in eadem syllaba poni potest: vt abderabdellium. Ante l vt blandior bibla. Ante r vt bromius vmbra.

¶ C ante l in eadem syllaba poni potest: vt clarus: ante m. vt piracmon: ante n vt cneus. ante r vt crassus. ante t vt ctesiphon: lectus.

¶ D ante l in eadem syllaba poni potest: vt abdas fluui'. Ante m: vt admetus: ante n vt cidnus: ante r vt draco.

¶ F ante l in eadem syllaba collocatur: vt fluuius: ante r vt frango.

¶ G ante l in eadem syllaba ponitur: vt gladi'. ante m. vt agmen: ante n: vt gnetus.

¶ L ante nullam consonantem in eadem syllaba ponitur sed alias subsequitur.

¶ M raro ante consonantem in eadem syllaba poni potest: reperitur tamen ante n: vt amnis: olo: nam m precedentem syllabam terminare non potest sequente n nec t nisi p interposita.

¶ N nunqz ante consonantem in eadem syllaba preponitur: sed semper alias subsequitur.

¶ P ante l in eadem syllaba ponitur: vt planus: ante n: vt terapne. ante r. vt preda. ante s. vt nupsi. ante t. vt pthia.

¶ Q ante nullam consonantem ponitur: quia vt diximus semper subsequitur u.

¶ R ante nullam consonantem ponitur: sed ipsa alias subsequitur.

¶ S sequente b in eadem syllaba ponitur: vt asbutes. ante c. vt scutum: ante cr. vt asclepiades. ante ct. vt scribo. ante m. vt smaragd'. ante q. vt squallor. ante p. vt spes. ante pl. vt splendid': ante pr. vt spretus. ante t. vt castellum. ante tl. vt stlephus. ante tr. stratus.

¶ T ante l in eadem syllaba ponitur vt tlepolem'. ante m. vt tmolus. ante r. vt tragulum.

¶ X ante nullam consonantem ponitur: sed potest poni post l n r. vt calx. lanx. phalanx. arx. merx.

¶ Z ante nullam consonantem ponitur.

Regula. ¶ Si in dictiõe simplici sequẽs syllaba a vocali incipiet necesse est ꝑcedẽtẽ in vocalẽ desinere. vt pietas tua. Uerũ in dictionibus cõpositis qñq3 subtrahit ꝯsonãs: ⁊ tũc antecedens semꝑ i vocalem terminat: vt coco ex cõ et co: qñq3 nõ subtrahit: et tũc nõ est necesse sequẽtem syllabam a cõsonãte icipere: vt exãguis: exaudio. Qð si dictio simplex sit. ⁊ antecedẽs illi⁹ syllabe i cõsonãtem desinat: necesse est subseqñtẽ q3 a cõsonãte icipere vt ordo⁹ arbor. Non tñ si subsequens incipit a cõsonãte necesse est ꝑcedẽtem in consonãtem desinere: vt faber ager.

Diphthongus qd sit ⁊ quotuplex sit apud latinos et grecos sumpta. Diphthongus est duarũ vocalium vim inã i eadẽ syllaba seruãtiũ cõplexio. Diciturq3 o dis qð est bis: et phthongos son⁹: in dictionib⁹ latinis tres tñ habem⁹ diphthõgos: au: vt audio: ae vt musae: oe: vt foenũ. in dictionibus ꝟo grecis q̄ sũt i vsu apð latinos itẽ tres: eu: vt penthes ei. vt orphei. yi: vt harpyia. Nunc vero de grecis diphthongis ꝓsequimur: q̄ cũ sint duodeci de octo tantum que in sermonem latinum traduntur differemus: nam hec solum orthographie deseruiunt.

Pria latina diphthõg⁹. ¶ Prima itaq3 diphthongus fit ex a ⁊ i in q̄ vtraq3 vocalis suũ sonum ꝑdit ⁊ ꝑ e ꝓfert. Nos ꝟo dictiones grecas traducẽtes i ae diphthõgon ꝟtimus: vt eneias aeneas: megaria megera. ¶ Nõnunq̄ etiam in a ⁊ in i consonãtẽ traducim⁹: vt maia macia: eias aias. Qñq3 i a ⁊ in vocalẽ vt noio nauis. Diuidunt quoq3 poete latini hãc diphthõgõ ꝓ e diphthongo si solutas ponunt. vt aulai pro aule. pictai ꝓ picte.

Scða diphthongus. ¶ Secunda diphthongus fit ex a ⁊ ypsilon quam greci proferũt tali sono. vt si ab hac voce aue auferatur e: q̄ in latinũ sermonẽ versa in au diphthongon mutaꝛ. vt ayra aura: aygustinus augustinus: aliqñ tñ a nostris diuiditur in a vocalem ⁊ u consonãtem: vt naio nauis.

Tertia diphthõg⁹. ¶ Tertio diphthongus apud illos fit ex e et ypsilõ proferturq3 tali voce vt si ab eua auferas u transferꝛ ꝟo in eu diphthongon vt pẽteys penteus eyãgeliũ euãgeliũ. Et fere ypsilon semꝑ si mutaꝛ nõ in aliã literã q̄ in u mutaꝛ: qñq3 ꝟo hãc diphthongõ traducẽtes ypsilõ abijcimus: vt achilleys achilles perseys ꝑses: q̄q̄ nõnunq̄ perseus dicimus. Aliqñ vero abijcimus e: ⁊ retinemus u: vt feuga fuga.

Quarta diphthõg⁹. ¶ Quarta diphthõg⁹ fit ex e ⁊ iota: ꝓferturq3 vocalis i simplici: nõ tñ in aliquã diphthongon nostrã conuerti põt: sed aliqñ in simplex: vt neilos neilus. pleiades pleides. aliqñ in e ꝓductã: vt choreia chorea: spõdeios spõdeus aliqñ diuidiꝛ in e ⁊ i: vt in ea ipsa dictiõe pleiades: aliqñ ꝟo scribiꝛ a nr̃is: s3 more grecorum sol i ꝓnũciaꝛ: vt orphei: ꝓmethei. q̄nimo ⁊ antiquiores pro i longo ei scribebãt. vt arminneis celeberrimeis italie i cis ⁊ qð ego netnaij sibi ⁊ sueis. u. f ⁊ Priscianus dixit antiquiores scripsisse volo veis ꝓ vis sed q̄m i litera media est superuacue ita scribendum esse Quintilianus dicit.

Quinta diphthõg⁹. ¶ Quinta diphthongus fit ex o ⁊ i in qua i sola profertur: quã latine in oe diphthõgõ cõuertimus: vt phoib⁹ phoebus. oistros oestrus: aliqñ eisdẽ literis remanẽtib⁹ in sua vi: vt in oi ⁊ diuersas ꝟtimus: vt Troia qð grece ꝑ oi diphthongon scribiꝛ: per o vocalem ⁊ i consonantẽ diuisas scribitur eyboia euboia. aliqñ in simplex o traducim⁹: vt poicma poema. Aliqñ in u. vt phoinicos phunicus.

Sexta diphthõg⁹. ¶ Sexta diphthõgus fit ex o ⁊ ypsilon: proferturq3 sono solius u vocalis: itaq3 illã in u latinũ cõuertimus: antiquiores tñ in oe diphthongõ transferebant. vt Uergi. in. x. eñ. aggeribus moerorũ ꝓ murorum: vt poenio pro punio: nam a poena venit: ⁊ poenica pro punica.

Septima diphthõg⁹. ¶ Septima diphthongus fit ex ypsilon ⁊ iota que i lõgo sono profertur: q̄ apud latinos eodem modo scribitur ⁊ pronunciatur: vt harpyia orityia.

Octaua diphthõg⁹. ¶ Octaua diphthongus ex omega ⁊ i latino con-

stat. proferturq3 sono tñ o in greco sermone: in latino vero in oe diphthongon cõuertitur: vt tragoidia tragoedia: comoidia comoedia: aliqñ in o solũ mutatur: vt proiodia: psalmodia.

Ad prepositio in cõpositione quãdo integra manet ⁊ qñ non. Ad prepositio cõposita cũ dictiõib⁹ incipiẽtib⁹ a c f g n r s t trãsit in ipsas: vt curro: accurro: facio: afficio: grauo: aggrauo: ledo alludo: nuo: annuo: pono appono: rapio arripio: sumo assumo: tãgo attingo. Sequẽti ꝟo q lr̃a mutaꝛ in c: vt quiesco acquiesco: q̄ro acquiro. Scribimus quoq3 antiquitatẽ secuti adfui pro affui. Cũ dictionibus vero incipientibus ab alijs literis integra manet: vt amo adamo: eo adeo: ago adigo: oro adoro: vro aduro: iuuo adiuuo: voco aduoco: bibo adbibo: duco adduco: mitto admitto. Cum incipiẽtibus vero a gn sc sp abijcimus d: vt gnatus agnatus: scando ascendo: spiro aspiro.

Ob prepõ. ¶ Ob prepositio cum dictionibus incipientibus a c f p transit in ipsas: vt curro ocurro: facio officio: gãnio oggãnio: pono oppono. Quãdoq3 tñ sequẽti c interponim⁹ s: vt curr⁹ obscurus: oleo obsoleo cenum obscenum. aliis vero integra manet: vt audio obedio: eo obeo: obitus obãbio: obijcio: obuerto: duco obduco: ligo obligo: nitor obnitor: repo obrepo: strepo obstrepo: teneo obtineo. q̄q̄ Quintilianus dicit suauius sonare ꝑ ante t q̄ b: vt obticeo obturo. Cum incipientibus ab m omnino obijcitur b: vt mitto omitto.

Per prepõ. ¶ Per prepositio in compositiõe semper manet integra: nisi q̄ antiquiores sequente l ipsam in l mutabant vt luceo pelluceo: lego pellego.

Circũ ꝑpõ. ¶ Circum prepositio si componatur cum dictione incipiente a vocali scribitur m: sed non proferꝛ: vt circũago circũeo. Cum incipienti vero ab c d f q m conuertitur in n: vt fero circunfero: cẽdo circũcido: do circundo: quero circunquero.

Trans. ¶ Trans ꝑposita cũ dictione incipiente ab i consonante d n abijciunꝛ n s: vt iacio traijcio: do trado: no trano: q̄q̄ Cicero secutus antiquitatem q̄ in cõpositione prepositiones integras ponebant trãsnatare dicit. Alis vero integra manet.

Ab prepõ. ¶ Ab ꝑpositio cũ dictionib⁹ incipientibus a c t semper recipit s: vt abscõdo: abscindo abstineo abstraho: cũ incipientib⁹ ab r aliqñ transit in ipsam: vt rapio arripio. qñq3 manet integra vt rogo abrogo. cũ incipiẽtib⁹ a b g m p x z nõ componiꝛ. Alis vero integra manet: vt duco abduco: fui abfui: lauo abluo: nego abnego: sumo: absumo. Dicimus tamen ex ab ⁊ fugio aufugio: ex ab ⁊ fero aufero.

Ex prepõ. ¶ Ex ꝑpositio cum dictione incipiẽte ab f transit in ipsam: vt facio efficio. Cum incipiẽtibus vero a b d g l m n r u consonante oĩno abijcitur: vt bibo: ebibo: do edo: gero egero: ledo elido: maneo emineo: nitor enitor: ruo eruo: vomo euomo. Alis vero integra manet: vt audio exaudio: edo exedo: existimo: exoletus: exuro: excelsus expressus: exquiro.

Sub prepõ. ¶ Sub ꝑpositio cũ dictiõibus incipiẽtibus a c f g m p: tũc b illi⁹ trãsit in ipsas: vt curro succurro: facio sufficio: gero suggero: mergo submergo: pono suppono. Cũ incipientib⁹ ab r qñq3 transit in ipsam: vt rapio surripio. qñq3 manet integra: vt ruo subruo. Alis ꝟo integra manet: vt agito subagito: eo subeo: subigo suboleo: suburbiũ subiungo: subuenio: subibo subduco: sublimis: subnitor: subsideo: subtraho.

In prepõ. ¶ In ꝑpositio cũ dictiõibus incipientibus a b m p transit in m: vt bibo imbibo: mitto immitto: pono impono: nã nunq̄ põt ꝑcedere b m p sicut nec põt esse m ante c d f q r. cum incipiẽtibus ab l r transit in ipsas: vt ledo illido: rideo irrideo. Alis vero integra manet: vt inamenus: inero: inimicus: inops: inuro: inũcio: inuado: incido: indignus: infirmus: ingemisco: innuo: inquiro: insideo: incendo.

Cõ prepõ ⁊ inseꝑabilis. ¶ Cõ ꝑpositio inseparabilis si cõponaꝛ cum dictione incipiẽte a vocali aspirata: aut nõ aspirata semꝑ

obijcitur

abijcit n. vt alo coalo. hereo cohereo. emo coemo: cohibeo: coortus: dicimus a cū et edo cōedo. Cū incipientib⁹ ab m p. tūc n transit in m. vt combibo: committo compono. Cum incipientibus vero ab l r. transit in ipsas: vt ledo collido: rodo corrodo. Alias vero integra manet: vt cōcinis conduco conficio congero connitor conquiro consentio contineo conijcio conniuō.

Dis preposito inseparabilis quā cōponitur cū dictionibus incipientibus a c p s t i cōsonante, integra manet: vt curro discurro: puto disputo: suadeo dissuadeo. Cum incipientibus ab f transit in ipsam: vt fero differo. Cum alijs vero cōsonantibus di cōponitur. vt diduco: degero: diluo: diminuo: dinumero: dirripio diuerto.

Re in cōpositione cū dictionibus incipientibus a vocali recipit d: vt adamo redamo: eo redeo. scribimus tamē retuli a refero: repuli a repello: repperit a reperio. alias integra manet. Cetere prepositiones integre fere veniūt ad compositionem: vt predico preduco subterfugio pretereo pretereo labor antepono.

Mnis dictio greca in latinum sermonē traducta per ph nunq̄ per f scribenda est: vt philosophus: phistula. quedam tamē longo vsu per f iam scribuntur: vt fama: fucus: fero: fur.

Ypsilon in nulla dictione latina scribitur: neq̄ dictiones grecas inchoare potest: nisi precedat aspiratio: vt hydra hymen.

Nulla dictio latina habet consonantem aspiratam: preter sepulchrum: pulcher: inchoo. quidam scribūt incoho.

Dictiones grece semper aspirantur in principio dictionis: vt rhetor: rhadamanthus: rhodope. si vero in medio dictionis geminant r vltimum aspiratur: vt myrrha.

P litera non potest collocari inter m et n. vt qd̄ quidam scribūt sompnus pro somnus: dampnum pro damnum.

Genitiu⁹ et datiuus et nominatiuus et vocatiuus p̄ime declinationis in ae diphthongon desinunt.

Pre prepositio in compositione et appositione semper per ae diphthongon scribitur: vt pre timore: preficio.

T litera sequenti cum altera vocali transit in sonum c idq̄ apud latinos: nam greci hanc regulam non sequūtur: neq̄ nos sequimur in quibusdam propter sonoritatem.

Diminutiua in ellus ella ellum: vt tenellus tenella tenellum. et in illus illa illum. vt tantillus tantilla tantillū l geminant.

Diminutiua in vllus a. um. quedam geminant l: vt tistullus: fabullus: catullus: nullus: vllus. quedam non geminant. vt tantulus catulus.

In illimus et rimus superlatiua geminant l et r. vt agillimus et tenerrimus.

Syn prepositio greca cū ypsilō scribitur atq̄ omnes dictiones que cum ea componūtur: vt synodus syllaba symbolus.

Cata p̄positio greca sine th aspirato scribitur: vnde catalogus catarrus. Ac vero si sequatur dictio incipiens a vocali aspirata abiecta: tā finali aspiratur ipsum: vt catholicus: quod ex holo et cata componitur: est autē holon totum.

Meta preposītio greca cum t exili scribitur vnde metaphora: metaphysica: methodus vero per th scribitur: q̄ ex metha et hodo. i. via componitur.

Epi prepositio greca cum compositis sine aspiratione scribitur: vt ephitaphium: episcopus: epistola. Cū vero dictio sequens a vocali aspirata incipitur: tunc p aspiratur: vt ephorus ephebus.

Peri prepositio greca sine aspiratione cum cōpositis scribitur: vt periphrasis periodus periodes.

Apo prepositio greca per vnicū p sine aspiratione scribitur vt apophorismus apotheca apodixis.

hypo prepositio greca cum y greco aspirato scribit: vt hyperbole hyperborei hypernicstra.

hyper prepositio greca cū ypsilon aspirato et p vnico scribitur: vt hypothesis hypocrisis hypotheca.

Anti cum t exili latino scribitur: vnde antidotū: antithesis.

Dia prepositio greca per i latinum scribitur: vt diabolus: dialectica.

Archos dictio grece. i. princeps per ch scribitur: vnde architectus: archangelus.

hippos dictio greca. i. equus per i latinum aspiratum et duplex pp scribitur: vnde dicitur hippolytus: hippocrates.

Poly dictio greca cū ypsilon scribit et designat apud nos multum: vnde dicitur polydorus: polycrates.

Physis dictio greca per ph et ypsilon scribit: et significat apud nos naturam: vnde physica: physionomia.

Philos per ph et i latinum: scribitur et significat latine amorem: vt philippus.

Chir per ch scribitur. significatq̄ apud nos manum: vnde chirurgus.

Theos per th significat apud nos deum: vnde cōponitur theophrastus.

Theoro quoq̄ per th scribitur: idem est quod speculor latine. vnde est theorica.

Pyr per ypsilon scribitur: significatq̄ apud nos ignē: vnde est pyra. i. rogus pyramus pyrrhus.

Chrysos per ch et ypsilon. i. aurum: vnde est chrysostomus. i. os aureum: chrysippus.

Argyros per ypsilon apud nos est argētum: vnde dicimus phylargyros. i. argenti cupidus: litargyron.

Sthenos per th apud nos significat valentiam: vnde fit demosthenes antisthenes.

Cleos grece latine gloria: vt aristocles.

Cratos grece apud nos est robur: vnde est hippocrates: mellicratum.

Aristos latine est optimus: vnde aristoteles.

Mache per ph significat latine pugnam: vt machera andromache.

Nicos est victoria: vt nicolaus.

Lycos per y grecū latine lupus: vnde lycissa: lycaō. lycomedes.

Agathos per th latine est bonum: vt agatha.

Protos sine aspiratione: vt protogenes.

Finis.

Differentie excerpte ex Laurētio Valla: Nonio Marcello: et Seruio honorato: ab Anto. Nebrissensi.

De litera A.

Abstinentia est a rebus alienis cohibitio.
Continentia est tantum a proprijs voluptatibus.
Abdico filium viuens a bonis expello.
Exheredo filium: id est testamēto a bonis prohibeo.
Acus est qua sarcinatores vestes sarciunt.
Acicula vero qua mulieres vtuntur ad ornatum.
Abhorreo ab omni humanitate. i. alienus sum.
Exhorreo inimicos. i. illos pertimesco.
Accessus est aditio siue appropinquatio.
Accessio est adiectio siue crementum.
Actio causarum recte dicitur et actus.
Actus comediarum recte dicitur et non actio.
Acta et actus sunt rerum priuatarum et familiarium.
Gesta sunt rerum publicarum et magistratuum.
Actor est causidicus et alicuius rei representator.
Auctor est vt ita loquar alicuius rei factor.
Acini sunt grana in vnum racemum coeuntia.
Bacce vero cum sint parua poma dispersiue nascuntur.
Aceruus est minutarum rerum congeries: vt salis.
Strues est proprie lignorum compositorum.
Strages est cadauerum iacentium multitudo.
Sarcina e. vtensilium que ad cultum pertinent.
Accola est qui iuxta locum habitat: vt accola ponti.
Incola est qui in loco habitat: vt incola montis.
Inquilinus est qui in aliena domo vel agro habitat.
Accusare est ostendere aliquem peccauisse.
Incusare vero est mores alicuius reprehendere.

Excusare excusationem accusanti facere.
Adeo pro intantum sequenti particula vt.
Adeo pro valde non sequenti particula vt.
Aduocatus est qui alteri adest vt cunq; illi faueat.
Patronus est qui agit causam maxime accusati.
Cliens vero est cuius a causa patrono defenditur.
Adorare fit etiam sine verbis cum genuum plicatione.
Supplicare sine genuum plicatione sola voce.
Addicere est in auctione aliquid vendere.
Liceri ⁊ licitari est precium in auctione facere.
Adsum: id est presens: vel prope sum.
Adsum tibi. i. studeo ⁊ patrocinor tibi.
Aduersor tibi. i. contrarius tibi sum.
Auersor te. i. vultum auerto a te quem detestor.
Aduerto oculos. i. aliquo oculos conuerto.
Auerto oculos. i. aliunde oculos conuerto.
Admoueo manum vulneri. i. appono ⁊ applico.
Amoueo manum a vulnere. i. remoueo.
Ad votum mihi euenit. i. vt ego optabam.
Ex sententia mihi euenit. i. vt ego intelligebam.
Adulterium est quod in nuptam committitur.
Stuprum est coitus contra legem violentus.
Edes in singulari ⁊ plurali est templum: ⁊ semper additur cuius.
Edes in plurali domum profanam significat.
Estimare est taxare: quod dicunt appreciare.
Existimare est considerare. Existimare iudicare.
Equalis est equus ⁊ coetaneus.
Equabilis est equalis in priori significatione.
Edilis est qui edilitatem administrat.
Edilitius vero qui edilitate perfunctus est.
Affectus siue affectio est in animo quod mens non est.
Mens vero siue ratio in animo est qd affectus non est.
Afficio te iniuria. i. facio tibi iniuriam.
Afficio te beneficio. i. facio tibi beneficium.
Agitur mecum preclare. i. bona conditione sum.
Agitur mecum male. i. malo statu sum.
Actum est semper in malam partem accipitur.
Agere gratias est verbis gratitudinem ostendere.
Habere gratiam vel gratias est in animo.
Referre gratiam est rei beneficium dissoluere.
Aguntur animalia a sessoribus ⁊ instigatoribus.
Ducuntur illa que sponte ducem sequuntur.
Trahuntur que per vim ⁊ reptando portantur.
Portare est ferre ⁊ suo corpore baiulare.
Vehi est equo naui curru ⁊ similibus.
Agere preter alias significationes est rerũ immanentiũ.
Facere est rerum in materiam exteriorem exeuntium.
Age aduerbium cum singulari iungitur.
Agite cum plurali: agedum cum singulari ⁊ plurali.
Ager modo est territorium vrbi circumiectum.
Ager etiam est locus quem ruri colimus.
Aruum est quod frumento seritur ab arando.
Fundus est agri pars vt vinea oliuetum pratum.
Predium est possessio rustica siue vrbana.
Campus est planicies terre ampla ⁊ grandis.
Area est planicies angustior in agro vel vrbe.
Aliquantisper ⁊ paulisper ad breue tempus pertinet.
Tantisper pro intantũ postulat adiũgi dum pro donec.
Alter de duobus dicitur: aut de secundo loco.
Alius de pluribus dicitur ⁊ quandoq; pro diuersis.
Albani ex oppido alba in latio dicuntur.
Albanenses ex oppido alba ad fuscinum lacum.
Alumnus non qui alit: sed tantum qui alitur.
Ambitio in animo est eius qui cupit honores.
Ambitus in actu eius qui pecunijs honorem habuit.
Amor ad omnes res pertinet: vt amor viri ⁊ vxoris.
Charitas ad homines tantum pertinet.
Caritas est penuria: quam indocti caristiam dicunt.
Amare est cum effectu ⁊ vehementissime.
Diligere est cum ratione ⁊ remissius.
Redamare est amatorie aliquid amare.
Amicus honesta res est: vnde amica.
Amica si ad virum referatur: inhonesta res est.
Amator qui modo amatorio amat.

An particula coniunctio est per quam interrogamus.
Aut coniunctio quoq; est: sed per eã non interrogamus.
Annuum tempus quod per anni spacium durat.
Annuũ festum quod semel in anno contingit.
Ante hac legi. i. ante hoc tempus legi.
Posthac legam. i. post hoc tempus legam.
Antiqui dicuntur ⁊ senes ⁊ veteres.
Senes dicuntur quantum ad ipsorum vitam priuatam.
Veteres dicuntur quod alia etate vixerunt.
Appeto cum affectu qualiacunq; illa sint.
Expeto tantum honesta vt virtutes.
Apparare ad pompam tantum pertinet.
Preparare vero est aliquid ante parare.
Apud me est liber personam ⁊ locum significat.
Penes me est liber personam ⁊ dominium.
Argutus est qui est astuta quadam sollertia.
Argutus est sonorus. Argutus quoq; breuis.
Armiger est qui domino arma in prelio ministrat.
Armatus qui armis ad pugnam instructus est.
Arcere est prohibere ac vetare: vnde arx dicitur.
Abigere est a loco fugare: vnde abactores ⁊ abigei.
Assurgere alicui est in honorem illius surgere.
Surgere est quocunq; modo se erigere.
Assentari est falso laudare vtilitatis gratia.
Adulari vero est inseruire vt honorem mereamur.
Blandiri quãq; est tactus ad animum transfertur.
Adsciscere est remotum aliquid capere.
Consciscere semper fere mortem desiderat.
Desciscere est ab imperio alterius se subtrahere.
Asserere est affirmare ⁊ in libertatem vendicare.
Asseuerare est vim atq; animi motum addere.
Autem coniunctio postponitur huic negationi. Non.
Sed vero postponitur neq; tamen: sane: iam: enim: at.
Ausculto te dicimus sicut ⁊ odio te.
Ausculto tibi est obtempero tibi.
Audiens sum te tantum valet quantum: audio te.
Audiens sum tibi audio tibi. i. obediens sum.
Auis est que parit oua pennisq; predita est.
Volucris est quecunq; volat: vt auis: culex.

De litera B.

Barda vt inquit Seruius hominum est.
Barbe vero in numero plurali quadrupedũ.
Mẽtum vero est ipsa barbe pilorumq; sedes.
Benefactor est qui cuipiam benefacit.
Beneficiarius in quem beneficium collocatur.
Bene aliquando accipitur pro valde: vt bene doctus.
Male aliquando accipitur pro non: vt male sanus.
Bellum est totum tempus quo in militia sumus.
Prelium ipsum tantum armorum certamen.
Pugna etiam circa arma fit solis verbis.
Beatus est qui omnibus rebus ad vite vsum abundat.
Felix est qui omnium bonorum est compos.
Bonum genus est ad vtile iocundum ⁊ honestum.
Bonitas vero idẽ est quod benignitas.
Bractea tenuis est ⁊ sua sponte plicatilis.
Lamina vero crassior: vt ex qua arma fiunt.
Bucca pars illa est que inflatur vt in cornicine.
Mala est rotundum illud quod est supra buccam.
Gena tum oculorum tegmen est: tum maxillã significat.
Cilium est ambobus generatum: vnde supercilium.

De litera C.

Cedo cessi tibi: concedo: non repugno tibi.
Cedo cecidi te. i. percutio ⁊ occido.
Catuli sunt ferarũ que fere ex raptu viuunt.
Pulli vero sunt cicurum vt asini ⁊ eque.
Fetus generalis est: vnde fetificare ⁊ fetura.
Capitale odium quod ⁊ caput ⁊ vitam alterius petit.
Capitale vitium propter quod peccans puniatur.
Capere est sponte vel non sponte accipere.
Sumere est vltro ⁊ non sponte aliorum capere.
Captare est velle capere ⁊ insidias parare.
Candet dicit Marcellus quod ignitum est.
Candet etiam quod candidum ⁊ album est.
Causari est causam rei geste afferre.
Causare nũq; apud idoneos inuenitur.

Caupona est taberna vbi vinum venditur.
Caupona quoq mulier que vinum vendit.
Calumniari.b.Mar.est falsa crimina intendere.
Preuaricari.b.Ulpianus causas aduersarijs dare.
Ceruix singulari est posterior colli pars.
Ceruices in plurali pro superbia ponuntur.
Iugulus est anterior colli pars.
Collum omnes partes insolidū complectitur.
Celebris passiue ponitur:vt locus & homo celebris.
Frequens actiue & passiue:vt vibs & senatus frequēs.
Celebs est qui non duxit vxorem legitimam.
Maritus est qui vxorem per leges accepit.
Certum est modo accipitur pro manifestum est.
Certum est pro deliberatum est iungitur infinitiuo.
Censor est qui in administratione censure est.
Censorius est qui perfunctus est censura.
Circunstare pro eo quod est circundare.
Circunsistere est inuadere & circunuenire.
Circiter frequentiss me ad numerum refertur.
Refertur quandoq ad tempus & ad locum.
Continuo protinus Statim notum est quid sint.
Quod si additur negatio valet pro non ideo.
Commeatus in singulari est licentia ad tempus.
Commeatus in vtroq numero promisio.
Commendo te regi.i.committo te.
Commendo te apud regem.i.laudo te.
Commentarius est in quo res nude scribuntur.
Libri sunt in quos authorum opera diuiduntur.
Uolumen minus est quam liber.
Concilio amorem dicimus:sed non gratiam.
Inimus gratiam:sed non inimus amorem.
Reconciliare & in gratiam redire idem.
Conciliamus nouos amicos.
Reconciliamus veteres.
Comitari est minorum ad maiores.
Assectari est comitatum alicui prestare.
Deducere est aliquem de illius domo comitari.
Reducere est illum vsq in domum comitari.
Cenaculum est pars domus superior ad cenandum.
Cenatio est locus inferior domus ad cenandum.
Comes est qui alterius ductum sequitur vtcunq.
Socius est in negotijs ferijsq rebus.
Sodalis est in ludoribus & iocosis.
Comis est benignus & qui alijs inseruit.
Collis est monticulus separatus siue pars montis.
Iugum est:vt sic dicam ipsa montis arduitas.
Cliuus est ipsa eadem arduitas:sed clemens.
Promontorium est mons in mari prominens.
Coxa est pars supra femora vertebrūq ipsum.
Femora partem cruris exteriorem significant.
Femina partem interiorem molliorem@q.
Copia in singulari est facultas:& iungitur do & facio.
Copia quoq in singulari est abundantia.
Copie in numero plurali est exercitus.
Condictio denunciatio siue actio in personam.
Conditio vero fortunam & statum.
Corpus in nobis viuentibus est:vnde corpulentus.
Caro est cadaueris que & pulpa dicitur.
Consolor & consolatio verbis fit in alienis calamitate.
Solor et solatium rebus ipsis fit.
Solamen magis est poeticum q̄ oratorium.
Concius qui est eiusdem ciuitatis cum alio.
Conterraneus est qui eiusdem territorij.
Corporeum est existens in materia vt lapis.
Corporale existens in materia corporea:vt domus.
Complodere est manus inuicem collidere.
Explodere est cum sonitu & manibus eijcere.
Supplodere est pedem terre incutere.
Cordi est mihi ire.i.placet mihi ire.
In animo est mihi ire.i.constituo ire.
Compertum est & exploratum est mihi.i.scio.
Constitutum & deliberatum est mihi.i.decreui.
Consulo te.i.consilium peto a te:vnde est consultor.
Consulo tibi.i.consilium do a quo est consultus.
Conuenit mihi.i.decens & conueniens est.
Conuenit inter nos.i.controuersia caret.
Conflaui es alienum.i.factus sum debitor.
Dissolui es alienum.i.quod contraxi soluo.
Consternere ad corpus tantum pertinet.
Consternari ad animum cum mens turbata est.
Consul est qui in administratione consulatus est.
Consularis qui iam perfunctus est consulatu.
Crimen modo pro delicto:modo pro criminatione.
Flagitium proprie est in libidine quasi flagris dignum.
Crudus est qui egre difficulterq concoquit.
Crudus etiam qui habet aspectum trucem.
Crudum etiam est vulnus quod est recens.
Crudum etiam dicitur non coctum & immaturum.
Crepitus est sonitus violentus ex aeris impulsu.
Crepitus etiam est ventus exclusus.
Strepitus fit ex corporum & vocum collisione.
Fremitus est strepitus vehementior.
Stridor est acrior & quasi sibilans collisio.
Confero me ad catonem:non in catonem.i.eo.
Confero beneficia in catonem non ad catonem.i.do.
Cum primum coniunctio:vt cum primum veneris dabo.
Quāprimum aduerbiū est pro cito:vt quā primū dabo.
Cumani dicuntur a cumis oppido campanie.
Comenses a como oppido Gallie cisalpine.
Culpa medici perijt qui moriturus non erat.
Defectu medici perijt cui medicus non affuit.
Cum prepositio nunq̄ iungitur rei notanti instrumētū.
Cum coniunctio si refertur ad tum rei minori iungitur.
Tum vero maiori:vt cum pecunias:tum vitam.
Tum & tum inter equalia:vt tum pecunias:tū libros.
Colore vestes sunt que natiuo sunt colore.
Uersicolore que natiuum colorem mutarunt.

¶ De litera D.

Debellare est bello vincere & bello capere.
Expugnare est pugnando vincere & capere.
Propugnare est pugnādo defendere. Impugnare & oppugnare est pugnādo lacessere.
Decus est honorificētia ex rebus preclare gestis.
Decor est pulchritudo ex decentia rerum & personarū.
Desipio & desipisco est aliquid a sensu deficio.
Resipisco est ad meliorem mentem redeo.
Descendo de monte.i.de alto loco ad imum.
Descendo in certamen.i.de tuto ad periculosum.
Deuenimus in planum in vallem a loco altiori.
Deuenimus in paupertatem a maiori fortuna.
Despicio inferiores me loco & fortuna.
Suspicio superiores.i.admiror vel aspicio.
Despicere est circunspicere & prouidere.
Deligere est magis idoneū ad res agendas secernere.
Eligere vero est ex multis ad nostram vtilitatem.
Cooptare est eligere inter collegas & pares.
Declamator est qui studet apud rhetorem.
Orator est qui veras causas in iudicio agit.
Defunctus officio est qui suo officio est perfunctus.
Defunctus quoq vita qui vitaȝ finiuit.
Deturbare est violenter & deorsum deijcere.
Exturbare est eodem modo & loco deijcere.
Disturbare est dissipando diruendoq deijcere.
Deprecor supplicium.i.detestor & execror.
Deprecor veniam.i.precibus veniam precor.
Imprecor est alicui malum & infortunium precor.
Decuriones sunt q̄ denis equitibus et nobilioribus presunt.
Centuriones qui centum ex inferioribus presunt.
Depectus dicit Ulpianus qui turpiter est pactus.
Pactus est qui quomodocūq pepigit.
Decedere est ex officio abire:vnde dicitur decessor.
Succedere est in officium ire:vnde dicitur successor.
Decedere vita est ex officio vite excedere.
Depositor est qui depositum alicui credit.
Depositarius vero cui depositum creditur.
Discere est vt aliquid intelligas quod ignoras.
Ediscere vero est vt memoria complectaris.
Dediscere est quod didiceris obliuisci.
Dicere proprie est oratorum & eleganter loqui.
Dictitare ex frequenti loco & tempore dicere.

Dictare est alijs verba excipiente vt scribat dicere.
Docere discipulos notum est quid significet.
Dedocere est quod alter docuit falsum ostendere.
Dico sententiam in senatu quasi consiliarius.
Fero sententiam in foro quasi iudex.
Dicere leges est ad eos qui bello superati sunt.
Ferre leges est ad suos: vnde legum latores.
Dies pro certo die generis est masculini.
Dies pro tempore femininum: et caret plurali.
Domus quando facit domi locum significat.
Domus cum facit domus edificium et familiam.
Do literas tabellario ad aliquem perferendas.
Do literas ad amicum vt eas legat.
Dono tibi coronam notum est quid significet.
Dono te corona est premij et honoris gratia.
Do tibi fidem: idest persancte tibi iuro.
Habeo tibi fidem: hoc est credo tibi.
Dudum: id est iamdudum de breui tempore dicitur.
Nuper pridem et iampridem de longiori.
Diu et iamdiu est per longum tempus.

De litera E.

Epule sunt cibi ministerio hoim cõparati.
Epulũ sunt cibi solẽniores et cõuiuiũ pub.
Edicere est magistratuũ regũq;: vnde edictuz.
Indicere est denunciare: vt indico bellum.
Elogium est testificatio laudis vel infamie.
En nto et actõ cõiungitur: vt en priamus: en capellas.
Apud oratores exprobrãdo cũ nominatiuo vt en hõ.
Ecce apud Vergilium semper de re improuisa.
E rep. ex idest pro rep. et vtilitate reipub. est.
E regione domus mee pro ex opposito domus.
Ex tempore dixit. pro ex improuiso dixit.
Ergo et igitur breuioribus adhibentur conclusionibus.
Quare quapropter quamobrem maioribus.
Et si, quanq; in principijs poscunt indicatiuum.
Quamuis licet tametsi in alijs locis subiunctiuum.
Euctus iussus permissus in singulari quarte sunt decli.
Euenta iussa permissa in plurali secunde declinatiõis.
Excubie tam diurne quam nocturne.
Vigilie sunt tantummodo nocturne.
Exemplum est quod sequimur aut vitamus.
Exemplar est quo simile aliquid facimus.
Existit quod eminet et exurgit cum motu.
Extat quod eminet et superstat sine motu.
Exprobrare est immemorem beneficij culpare.
Imputare est citra reprehensionem id facere.
Esse presens infinitiui est: fore futuri.
Eodem modo differunt. Adesse: Affore: Profore.

De litera F.

Facio te certiorẽ non facio certũ: neq; ago.
Facio gratum: rem diuinam: damnũ: nõ ago.
Facies magis ad corp⁹ ptinet: vt facies lõga.
Vultus ad animũ refertur: vt vultus tristis.
Factio est diuisio ciuium in diuersa studia.
Seditio quum populo discordie res ad manum venit.
Fama grece idem est quod rumor latine: sz rumor est tantum de re que recens est et sine authore.
Fama vero etiam de antiqua dicitur.
Fama quoq; significat hominis celebritatem.
Fatuus est insipiens tractum a sapore ciborum.
Stolidus qui proxime ad naturam pecorum accedit.
Stultus est qui improuidens est et imprudens.
Facile scribit pro eo quod est leuiter scribit.
Facile princeps oratorum est: id est non dubie.
Fero auxilium: do auxilium: recte dicitur vtrunq;.
Do opem non dicitur: sed fero opem: vnde opitulor.
Festus dies recte dicitur: non festiuus: vnde festum.
Festiuus homo: id est iucundus: vnde et festiuitas.
Ferus homo qui animum ferinum obtinet.
Ferox homo qui animosus est ad certandum.
Fessus est fatigatus siue animo siue corpore.
Defessus et defatigatus: q amplius fatigari non põt.
Ficus fici vel ficus pro fructu et pro arbore gñis femi.
Ficus fici genere masculino pro morbo accipitur.
Filius pater mater magis ab oratoribus dicitur.
Gnatus genitor: genitrix magis sunt poetarum.
Fingere dicitur qui formas ducit ex luto.
Effingere qui ad alterius formam aliquid fingit.
Flere est lachrymas effundere in dolore.
Gemere est pre angustia in sonum erumpere.
Plorare est voce flebili dolorem suum aperire.
Plangere est percussione membrorum se affligere.
Eiulare est alta voce flere: quod est mulierum.
Vociferari est nõ mõ dolorẽ sed indignationẽ ostẽdere.
Lamentari est oratione tristi cladem testari.
Felix est qui prosperitatem recipit: vt homo felix.
Prosperum est quod felicitatẽ affert: vt sydus.
Felix etiam aliquando ab effectu dicitur.
Feneror tibi dicitur sicut mutuo tibi et promitto tibi.
Feneror abs te sicut mutuo abs te et stipulor abs te.
Fenus est prouentus ex ipso solo quod est naturale.
Fenus qd est vsura a priori significato defluit.
Vectigal ex omni predio est vel publicum vel priuatuz.
Frux est quicquid ex terre fructibus in cibum vertim⁹.
Seges est ex qua conficitur panis non demessa.
Seges etiam est terra sementi excipiende subacta.
Frondes sunt tantum arboruz.
Folia sunt etiam aliarum rerum: vt florum: herbarum.
Frui est potiri aliqua re propter seipsam.
Fungi est officium munusq; agere.
Potior cum hoc nomine res genitiuo plurali iungitur.
Potior alias cum ablatiuo significat obtinere.

De litera G.

Gestus est quedam corporis pronuntiatio.
Gestus est administratio quedam et actio.
Gemme sunt lapilli omnes preciosi pter margaritam.
Margarita est que in concha nascitur.
Vnio vero est quum magnitudinem solitam excedit.
Gratus est in aduersis: iucundus in prosperis.
Iucundus non est letus: sed qui letitiam affert.
Gratulari alicui est verbo testari se gaudere de illius felicitate.
Grataridem est quod magis est poeticum q̃ oratoriũ.
Gratificari est beneficium minori conferre.
Gratum facere est maioribus inseruire.
Graue est quod suapte natura est ponderosum.
Grauem etiam virum per translationem dicimus.
Gremium est intra complexum femineum in feminis.
Sinus est intra pectoris brachiorũq; complexum.
Sinus etiam est vestis flexus et litiorum curuitas.

De litera H.

Habeo rationẽ salutis: id est habeo respectũ.
Cõstat ratio. i. rationẽ legitimã esse, ostendo.
Habeo orationẽ dicim⁹: nõ facio orationem.
Facio sermonẽ dicimus: nõ habeo sermonẽ.
Hei semp iũgit dtõ: vt hei mihi qualis erat.
Heu accusatiuo et nominatiuo nonnunq;.
Ve semper datiuo iungitur. vt ve tibi causidice.
Histrio est qui personatus fabulas in scena agit.
Mimus qui quouis in loco gesticulationes exercet.
Hiare est aliquid sponte vel externa vi aperiri
Hiscere est tantum oris et quidem humani.
Hortus est vbi sunt olera quibus vescimur.
Horti sunt arboribus consiti voluptatis gratia.
Hospes est qui in aliena ciuitate est.
Peregrinus est qui in propria ciuitate non est.
Hic ad primã personã vel ad res prime psone pertinet.
Iste ad secundam personã vel ad res tertie persone.
Ille ad tertiam personam vel ad res tertie persone.
Eodem modo differunt aduerbia ab eis tracta.

De litera I.

Iam notũ est quid significet: vt iam venit.
Vsurpatur quoq; pro tunc: vt si sedet iaz non stat.
Interdico tibi aqua et igni: non aquam et ignem.
Interdicitur tibi a me aqua et igni: et interdicitur tibi a me aqua et ignis.
Incumbo studijs vel in studia vel ad studia.

Incumbo remis: non in remos: vel ad remos.
Intercedit mihi amor tecum: id est inter nos.
Intercesserunt tribuni: hoc est se opposuerunt.
Instituta sunt boni mores ratione sumpti.
Institutiones sunt preceptiones quibus docemur.
Indulgentia est mollis ⁊ delicata educatio.
Uenia etiam quandoq; indulgentiam significat.
Infidus est cui non est fidendum a fido fidis.
Perfidus est qui fidem violat a fides fidei.
Infensus est vehementer iratus ⁊ odium gerens.
Infestus vehementer molestus ⁊ nocens.
In diem viuo tantum. i. diei presentis rationem habeo.
In dies senesco. i. quotidie magis efficior senex.
Inhibemus rem inceptam: vt te a inhibere latini.
Prohibemus sūt rem inceptā: vt hospitio ꝓhibemur.
Inuertere est rem aliquam in contrarium vertere.
Peruertere est rem aliquam in malum vertere.
In manu mea est negotium. i. in potestate mea est.
In manibus est liber. i. inter manus meas.
Ingredior forum. i. intro in forum.
Ingredior. i. ambulo: vt si stas ingredere.
Interrogamus causa aliquid intelligendi.
Percontamur vero gratia argumentandi.
Sciscitamus (vt vox indicat) sciendi gratia.
Introcludo te. i. in interioribus claudo.
Intercludo te. i. iter tuum claudo ⁊ impedio.
Incedere est ambulare cum fastu ⁊ pompa.
Ambulare simpliciter pedibus ingredi.
Impendere est quasi supra caput in ruinam imminere.
Impendere penultima breui est quasi dare.
Perpendere est exacte ponderare ⁊ examinare.
Appendere est suspendere ⁊ ad lucem ponderare.
Inter cenandum veni. i. dum essem in cena.
Inter agendum dormio. i. dum sum in actione.
Impono tibi onus. i. iniungo tibi onus.
Impono tibi. i. decipio te: vnde impostores dicti.
Inficiari ⁊ inficias ire. i. negare sic dicitur vt
Opem ferre: ⁊ suppetias ferre: ⁊ pro auxiliari.
Indoles in pueris est signum future virtutis.
Indoles etiam in malum accipitur sed raro.
Iocus ⁊ iocari proprie ad verba tantum pertinent.
Ludus ⁊ ludere ad facta: vt ludere pila.
Iter facere est quod imperiti dicunt itinerare.
Uiam facere est vbi via non erat aperire.
Munire viam est reficere ⁊ repugnare.
Iter habere est iter aliquem esse facturum.

De litera L.

Labare aliquid est ruere ⁊ repente cadere.
Labi vero est leniter sensimq; descendere.
Lacesso prouoco quod est in certamen vocare: plerumq; in bonum: nonnunq; in malū accipitur.
Latebre hominum proprie dicuntur.
Latibula vero sunt ferarū: sed quādoq; cōfunduntur.
Legere literas: legere libros notum est quid significet.
Perlegere literas est vsq; ad finem legare.
Eodem modo differunt vigilare: peruigilare.
Negare pernegare: agere peragere: ⁊ similia.
Leges sunt aut principis: aut populi alicuius liberi.
Rogationes dicebantur: quia populus rogabatur.
Leuo ⁊ alleuo est molestiam laboremq; extenuo.
Subleuo est auxilium defensionemq; presto.
Litera in singulari est vnum elementum. vt a. b.
Litere in plurali est epistola que mittitur.
Libertus est qui de seruo liber fact⁹ est: semperq; habet relationem ab eo cuius est libertus.
Libertinus idem significat nisi quod est absolutum.
Libertas in loquendo in bonum accipitur.
Licentia vero est cum quis libertate abutitur.
Libri sunt in quod autorum opera diuiduntur.
Uolumina vero sunt minora quam libri.
Ludicrum substantiue est quodcūq; lusoriū opus: vnde
Ludicrus a. um. non vt dicit Priscia. ludicre.
Lucus est sylua non cedua deo vel homini consecrata.
Salt⁹ est sylua vbi pecudes hyemare aut estiuare solēt.
Nemora voluptatis causa constant arte siue natura.
Sylua est vbicunq; sunt arbores cedue vel incedue.
Lues est mors in homines seuiens: in pecora ⁊ agros.
Pestis est pestilentia que aut cito occidit aut cito abit.
Lubricus locus est in quo nequeas insistere.
Lubrica est anguilla: q̄ non potest retineri facile.
Lubrica etas in qua qui sunt facile labuntur.
Luce ⁊ tenebris pro die ac nocte accipim⁹: sed prima luce ac primus tenebris est principio diei ⁊ noctis: ꝓme die ⁊ prima nocte respectu secunde dicitur.
Reperitur vero luci pro luce: vesperi pro vespere: ⁊ ruri pro rure: carthagini pro carthagine: sed Serui⁹ vult hec nomina propria ponere in datiuo.

De litera M.

Male de te sentio: existimo: iudico: non errorē sententie: sed eius de quo sentimus vitium designat.
Male audio: malā famā habeo. i. infamor.
Magni parui tāti quāti in genitiuo solum iungitur cum illis verbis interest ⁊ refert: vt magni interest.
Cetera in ntō: vel aduerbialiter: vt plurimum interest.
Sex pronomina in ablēō mea: tua: sua: nostra: vestra cuia.
Malleolus est in modum mallei rostra habens aptus plantationi.
Sarmentum est arefactum quod igni reseruatur.
Palmes est cum in vite frondes vuasq; habet.
Marinum est quod in mari est vt piscis.
Maritimum est quod iuxta mare est: vt vrbs maritima.
Transmarinū est qđ trās mari est: vt bellū trāsmarinū.
Meditari preter eam significationē quā habet in promptu est etiā ad aliquid se exercere: apud Uerg. quoq; meditari est suauiter ⁊ dulce cantare.
Memoria teneo recte dicitur: non memoriter teneo.
Memoriter recito: memoriter pronuncio: non memoria.
Memoria ⁊ memoriter complector: repeto: recolo.
Memini pro recordor genitiuo ⁊ accusatiuo iungitur.
Memini pro mentionē facio genitiuo ⁊ ablatiuo cū de.
Messis tum ipsa messio est: tum seges iam matura.
Sementis est satio siue (vt ita dicam) seminatio.
Semen est quod in terram subactam iacitur.
Merere est mercede operari: ⁊ militia exerceri. vnde meritoria taberna: quo sine mercede nō est additus: ⁊ meritorius puer qui mercede prostratur libidini.
Meritoria puella non dicitur: sed meretrix: quia meret.
Mereor de te bene: id est beneficium in te cōfero.
Mereor de te male: id est mala in te confero.
Demereor amicos: id est beneficijs illos mihi obnoxios facio.
Emereor vnde est emeritus a labore cessare.
Ministerium in singulari est ministri opera.
Ministeria in plurali pro ministris accipiuntur.
Eodem modo differunt seruitium ⁊ seruitia.
Mile in singulari substantiuum est: vt Cice. mile hominum versabatur: ⁊ mile nummum expensum.
Milia vero in plurali est ab eo quod est mile.
Mille in plurali adiectiuum est: vt mille viri.
Moratus ille dicitur qui bonis moribus est preditus.
Morigera⁹ est obsequēs ⁊ obediēs a verbo morigeror.
Mollis homo in vituperationem dicitur. i. effeminatus.
Molle opus in laudem: id est fabrefactum.
Moror te ⁊ moneo te: pro expecto: sed poetice.
Moror te id est detineo te: magis oratorium est.
Maneo pro eo quod futurū est: vt quis te manet exit⁹.
Munimenta sunt munitiones castroꝝ: vt vallum: fossa.
Monumenta sunt sepulchra statue tituli litere.
Murus est ambitus vrbis vel etiam castrorum.
Paries est ambitus ille domorum quo tecta fulciūtur.
Menia ⁊ muros significant ⁊ vrbis edificia.
Mulier dicitur que corrupta est: virgo que integra: patitur tamen vtrunq; aliquando exceptionem.
Munus teste paulo dicitur quod dono mittitur.
Alio modo munus est onus: vnde immunitas dicitur.
Munus preterea est officium: vt militare munus.

De litera N.

Natalis ⁊ natale substantiue est dies natalitius: natales vero in plurali sanguinis conditionem significat.
Ne dicam substantiuo precedēte vult post se accusatiuum: vt Cice. crudelis castor ne dicam sceleratum ⁊ impium.
Secus autem sequente substantiuo: vt si dicamus.
Crudelis ne dicam sceleratus ⁊ impius castor.
Necatus generalem habet significationem.
Nectus non dicitur sine certo genere mortis.
Nedū vno mō vtimur cū vtranqꝫ sitiam vno claudim⁹ verbo: vt fundere ꝑ te sanguinē: nedū pecuniam.
Altero cum suū vtriqꝫ sententie verbū damus: vt funderem pro te sanguinē: nedū pecuniā crederē: sed affirmando quod est maioris momenti preponimus.
Negando vero contra quod est maius postponimus.
Nae cum diphthongo pro valde accipitur.
Ne producte accepta pro non. Ne correpta pro an.
Nisi quoties ponitur in principio indicatiuū postulat.
Alias vero etiam subiunctiuo iungi potest.
Nihil ad Cesaris equitatum. i. nihil ad comparationē cesaris equitatus. Terentius. nihil ad nostram hanc: id est nihil ad comparationem huius nostre.
Non me fallit: non me preterit: non me fugit: nō me capit: est non ignoro teste Quintiliano.
Nouatio inquit Paul⁹ est terra proscissa anno cessans.
Ager restibilis inquit Uarro quod restituitur.
Nunc aduerbium tempus instans significat.
Nunc etiam sine temporis significatione vsurpatur.
Cicero. plura seuenirent si ad quietem integri iremus: Nunc onusti cibo ⁊ vino: ⁊ cōfusa: ⁊ perturbata cernim⁹.
Nutare est male solidate molis ruinam minantis.
Titubare est pedibus non valentibus insistere.
Uacillare est alterno motu inconstantem esse.
Nuncius est qui nunciat ⁊ qđ nunciatur. Quod eñ dicit Seruius nuncium esse quod nunciatur: non est verum.

De litera O.

O Uocatiuo ⁊ accusatiuo iungi potest: vt o me miserum: o te felicem: aliquando supprimitur sed in re leuiori: vt hominem indoctum qui hec ignoret.
Obseruo: idest custodio: a quo verbo est obseruatio.
Obseruo: id est colo ⁊ veneror: a quo est obseruantia.
Obeo legationē. i. exequor munus ⁊ officium legatiōis.
Sic obeo mortem exequor officium mortis: ⁊ obeo non addēdo mortem: sic oppeto mortem: ⁊ oppeto: defunctus vita: ⁊ defunctus.
Obuio tibi ⁊ obuius tibi fio: obuiā me tibi fero: obuius tibi sum: obuiam tibi processi idem significant.
Obses est qui traditur imperio alterius quasi pignus.
Uas est qui sponsor alterius in capitis periculo.
Fideiussor est qui spondet in causis leuioribus.
Ocium est vacatio a labore: cuius cōtrariū est negociū.
Ocium quoqꝫ pro studio literario accipitur.
Occupare est locum tenere: vt capere: est etiam
Occupare: ante capere: quod dicunt preoccupare.
Odor notum est quid significet in vtroqꝫ numero.
Odores in plurali numero sunt odoramenta.
Officium est virtutis actio pro loco ⁊ tempore.
Officium est beneficium ⁊ obsequium in amicos.
Officium quoqꝫ est magistratuum ⁊ aliarum rerum.
Officina est vbi opera fiunt: vnde sunt opifices.
Taberna est vbi opera venduntur: vnde tabernarij.
Opera vt dicit Ulpianus est diurnum officium.
Opus est finis fructusqꝫ opere: vt opus Ouidij.
Opere precium est fructuosum ⁊ ad rem pertinens.
Orare est verbis aliquam rem petere.
Exorare est orando ⁊ precibus aliquid impetrare.
Oriundus a Roma: id est cuius maiores sunt Romani.
Ortus Rome: id est qui in vrbe Roma natus est.
Ordo est digestio ⁊ suo cuiusqꝫ rei loco dispositio.
Series rerum quedam continuata rei progressio.
Orphanus est qui caret patre presidioqꝫ paterno.
Pupillus est qui caret patre. sed tantisper dum est in ea etate cui dari consueuerunt tutores per leges.
Orbus est qui aliqua re chara priuatus est vt filijs.

De litera P.

Parasit⁹ est q̄ ventris gr̄a nil recusat ferre: ⁊ omnia loquitur ad voluptatē inuitantis eū.
Scurra est qui risum ab audiētibus captat sine differentia.
Pastio est ipsa: pascendi actio que ad pecudes pertinet.
Pastus homini competit: ⁊ potius ad animū pertinet.
Pabulum est cibus pecorum q̄ sine semine est: vt palea.
Esca hominum est: ⁊ qđ capiendis piscibus subditur.
Pasci pecudum est. ⁊ construitur cum accusatiuo.
Uesci hominum est: ⁊ construitur cum ablatiuo.
Partior idem est quod partes facio ⁊ distribuo.
Partio raro reperitur: sed impertio frequenter.
Pacificatus sum: id est pacem feci.
Pacatus sum in pace sum: vel ab armis recessi.
Placatus sum ab indignatione ad lenitatem redij.
Parem esse idem est quod sufficere alicui operi.
Par esse idem est quod esse conueniens ⁊ decens.
Paria facere est quod alibi omissum est compensare.
Patres inquit Paulus vsqꝫ ad tritauos proprie dici.
Qui supra tritauos sunt maiores debere appellari.
Minores dicit Seruius nuncupari quoties deficit nomen in posteris: sed potius dicendū est esse maiores qui nos precesserunt: minores vero qui sequuntur.
Penu continentur que ad victum priuatum pertinent.
Penarium est locus teste Uarrone, vbi penus reponitur.
Commeatus dicitur qui ad victum publicum pertinet.
Pec⁹ signat oē aīal qđ sub hoīe ex pabulo terre pascit.
Significat etiam multitudinem pecudum.
Pergamenū ab oppido Asie quod est pergamus.
Bergomenses a Bergamo Gallie cisalpine oppido.
Per in compositione cum nomine positiuo iungitur.
Quam vero superlatiuo vt perdoctus: quā doctissim⁹.
Perqꝫ vero positiuo: vt perqꝫ doctus homo.
Quam pro quantū semꝑ positiuo adiungit̄: per aliquādo in malum accipitur: vt periurus: perfidus.
Aliquando accipitur quasi per medium: vt perspicuus.
Per idem significat: sed cū alijs dictionibus iungitur quam per. vt preclarus predulcis predicues.
Perinde vult post se ac si: vt atqꝫ: vt fac perinde ac si tua res esset: vel atqꝫ tua res esset.
Proinde idem est quod ideo vel ideoqꝫ.
Subinde accipitur pro inde statim vel identidem.
Petere in bonum ⁊ in malum accipitur.
Posco est proprie rem debitam ⁊ honestam peto.
Postulo est quodāmodo requiro: vt res postulat.
Expostulo est cum querela amici officium desidero.
Flagito est vehementer ⁊ importune postulo.
Persequor in bonam partem: ⁊ in malam accipitur.
Prosequor ablatiuo iungitur: vt prosequor te oculis.
Peculium est quicquid labore nostro comparatur.
Peculatus est furtum rerū ad rempublicā pertinentiū.
Sacrilegium est furtum rerum sacrarum.
Pellex est que cum eo qui est vxoratus miscetur.
Pellaces est concubina eius qui non habet vxorem.
Pluit caret supposito: ⁊ construitur cum ablatiuo.
Ningit: tonat: serenat: ⁊ similia vtrūqꝫ respuunt.
Plura possunt esse duo: ⁊ est nomen comparatiuum.
Complura duo esse non possunt: ⁊ non est cōparatiuū.
Plerumqꝫ modo maiorē partē significat: modo nōnulli.
Porro licet eiusdē significationis sit cuius vero: hec aūt semper postponuntur: illud etiam potest preponi.
Pondo teste Phoca singulari numero caret: dicimus tamen dua tria pondo: non bina terna pondo.
Potior cū hoc noīe res i plurali genitiuo iūgit̄: cū alijs vero nominibus frequentius ablatiuo copulatur.
Potus vini: aque: lactis: ⁊ similium recte dicitur.
Potio datur egrotanti: quod grece pharmacū dicitur.
Pompa est spectaculum in prosperis rebus ⁊ aduersis.
Spectaculum vero est quod spectatur ⁊ ipsa spectatio.
Locus etiam vnde spectamus spectaculum dicitur.
Proteruus procax ⁊ petulās aliud alio magis ladescit.

tam in factis q̄ in dictis: significatq̄ quādō. lasciuiā libidinemq̄ et impudicitiam.
Presens nō modo est quod huius temporis: sȝ alterius: vt Horatius. presens in tempus omittat.
Presens quoq̄ idē est: et nō dilatus in tempus: vnde presentissimū periculum: et presentaneum remedium.
Preesse est rei administrande prepositum esse: ab hoc fit presens quod a verbi significatione recessit.
Presidere est ad opem prestandam preesse: a quo fit preses: sicut a desideo deses: et a resideo reses.
Presidium est precipuum auxilium.
Subsidium est quod in auxilium succedit.
Prestare preter eā significationē quā pre se fert significat etiā prohibere ne alicui fiat incommodum.
Pridie postridie genitiuis seruiūt: et accusatiuo: vt pridie nonarum decembrium: et pridie nonas.
Procul apud quosdam authores accusatiuo seruit: vt Curtius. procul vrbem etc.
Prius vocaui te ad tēpus referri debet.
Prior vocaui te ad personam potius refertur: estq̄ inter duos: sicut primus inter plura: vt ego prior q̄ tu veni domum: et ego primus omnium veni.
Eadem ratio est de posterior: et posterius et postremus.
Pre me fero est dicto vel facto qualem opinionē habeā quasi ipsa fronte confiteri: in eadē significatione sunt pre me duco: pre me gero
Prisca sunt que superioribus seculis fuerunt.
Pristina que fuerunt prioribus annis.
Probrum idem est quod dedecus et ignominia.
Opprobrium est aliquando facto vel frequētius dicto.
Pulsare est graui et vehementi ictu cedere.
Uerberare est cedere instrumento longo et exili.
Preuaricatores sunt qui causam aduersarijs donant.
Tergiuersatores qui in totum ab accusatiōe desistunt.

¶ De litera Q.

Quando quādoquidem idem est qđ quoniam.
Quatenus idem significabat Quin. seculo. Cic. tñ quatenus pro inquantum vtitur.
Questus in plurali pro querela a queror que reris.
Questus etiam in singulari significat lucrū nummariū: deriuaturq̄ a verbo quero queris.
Quidē vno modo accipit ad distinguendū res: qđ greci nimirū faciūt: vt alius quidem bonus: alius vero non.
Altero modo p exceptionē illius qđ affirmes: vt Quintil. torquebis quidem filium: sed fatebitur mater.
Tertio mō ponit cōpletiue nō sequēte eius aduersatiua.
Quin modo pro quinetiam siue atq̄ etiam capitur.
Quin pro vt nō desiderat subiunctiuum: vt quin adeas.
Quin pro cur non semper interrogat per indicatiuum.
Quid substantiuum est: vt quid negocij est tibi.
Quod adiectiuum: vt quod negotium est tibi.
Quisq̄ cū superlatiuo construit: vt optimus quisq̄.
Cunctus et oīs positiuo iungitur: vt cūcti sapientes. Omnes docti. At vero omnis cōparatiuo additur.
Que vero superlatiuo carēt etiam cū quisq̄ iunguntur.
Quotus quisq̄ semper interrogatiue accipitur.

¶ De litera R.

Rhegini ex oppido calabrie rhegio dicuntur.
Regienses ex Regio gall. cisalpine oppido.
Retulit Pompeius ad senatū: idest in consultationem posuit.
Refero tibi beneficium: id est confiteor me accepisse.
Rixa vt dixit Ulpianus potest esse inter duos.
Turba vero in multitudine et cetu hominum tantum.

¶ De litera S.

Saluber cibus: saluber aer est sanitatem cōferens.
Sanus hō: sanū caput sanitatem habens.
Satiare ad omnes sensus pertinet atq̄ etiā ad animum.
Saturare ad vnum gustum pertinet tantum.
Salio vnde saltus deducitur: est saltum facere.
Salto vnde saltatio fit est tripudium facere.
Scilicet: et vez idem significare vidētur qđ certe sed per amaritudinem quandam cū derisu mistam.
Recentiores vtuntur expositiue his particulis.
Sciens feci: ignorās feci. i. cū taciebam sciui me facere: et cum ignorabam sciui me ignorare.
Scienter feci: ignorāter feci. i. cum scia vel ignorātia feci.
Secundum particula notum est quid significet.
Secundum preterea accipitur pro iuxta et post.
Secundum etiam pro eo quod est pro: vt secundum me iudicatum est. i. pro me sentētia est lata.
Senecta et senectus vtraq̄ est senilis etas.
Iuuētus nō modo etas: sed multitudo iuuenum est.
Sin pro si nunq̄ in prima parte collocatur: sȝ in scđa cū precessit si igitur sin pro sed si.
Syncerus vt dicit Donatus est sine cera: vt mel simplex: sȝ potius dicendū est syncerus. i. integer et incorruptus et quasi cū cera et nulla parte fraudatum.
Situs dicit Pusca. est negligentia: sȝ potius est sordes illa et illuuies domus diu non repurgate.
Solus et vnus inter oīa adiectiua q̄ nō sunt superlatiua genitiuo plurali iungunt: vt solus oīm: vnus cunctorum.
Stare est nō ire in his q̄ sunt sine pedibus: vt nauis.
Stant q̄ recta sunt q̄diu non cadunt: vt stat turris.
Stant quedam si non eunt cū ire pñt: vt equus: homo.
Sedere in hominibus notum est quomodo fit.
Sidere est pessum ire deorsumq̄ descendere.
Sto verbū absolutū est. Sisto actiuū: vt Uerg. Siste gradum: vtrunq̄ habet supinum statum.
Stelle inquit Uarro. sunt singulares et erratice.
Sydera constant multarum cōpositione: vt aries.
Astrum est signum ex stellis coactum: quod nos dicimus sydus: que differentia non obseruatur.
Super cōtiguitatem significat: vt sedeo super lapidem.
Supra spaciū interpōnē: vt nubes pendent supra nos.
Suffragia sunt voces que dant in electiōe: vñ suffragari pro auxiliari plerunq̄ inuenitur.

¶ De litera T.

Tantū abest post se hȝ vt aut semel: vt Cic. tñ abest ab officio: vt nihil officio possit magis esse cōtrariū: aut bis: vt idem. tñ abest vt aliquam bonā gratiam q̄sisse videar: vt multas et simultates subeūdas itelligā.
Tāti et quāti et ab eis cōposita tantidē et quātiibet quātiscūq̄ totidē pluris et minoris iūgunt his verbis emo: vendo: veneo: mercor: comparo: estimo: taxo: liceor: addico: distraho: metior: cōduco: loco: feneror: paciscor: pango. condēno: postulo: et similibus verbis.
Tenus semper postponitur atq̄ in singulari cū ablatiuo tantū: in plurali etiā cū genitiuo: vt Uerg. Et crurum tenus a mento palearia pendent.
Thebani a thebis: que est vrbs in boetia insignis.
Thebeus a thebe vrbe antiquissima in egypto.
Timeo te. i. tanquam inimicum metuo.
Timeo tibi: metuo tibi tanq̄ amico.
Traijcio exercitum. i. trans mare: trans mōtes: trās flumen duco.
Traijcio mare: id est transeo.
Triclinium a tribus toris mensisve appellatum est.
Aula est grece quam latini atrium appellant.
Tollo aliquando pro capio: vt sustuli filium.
Tollo aliquādo pro educo accipi solet.

¶ De litera U.

Ualde positiuo et verbo iungitur sȝ nō longe: vt valde doctus valde legit: nō lōge doctus: lōge legit: nec valde doctior: valde doctissimus.
Uenio in suspitionē sp accipit passiue: vt veni in obliuionē: veni in vituperationē et passiue.
Ueni in opinionē actiue et passiue solet accipi.
Uector vnū ex verbalibus in or passionē significat. i. eū qui vehitur: aliquando qui vehit.
Uenale significat rem venditioni expositam.
Uendibile quod cito vendi potest.
Uendico vt sic dicā: est approprio: et meum esse dico.
Uindico est vlciscor: aliquando ab iniuria defendo.
Uentitare est frequenter venire.

Aduentare est proximum esse vt veniat.
Versicoloria dicunt que natiuum colorem mutant.
Coloria que colorem habent natiuum.
Uicus vrbis est pars.
Uicus paganus muris caret.
Castellum est quod muris cinctum est.
Oppidum est omnis vrbs preter Romam.
Uictus appellatione continent hoi necessaria ad vitam.
Penus est quo homines vescuntur.
Ultro citroq; ad dicta et facta refertur.
Usurpare est vti tum dicto tum facto.
Ut pro pote siue quippe sequenti relatiuo.
Quintilianus non damno vt qui dixerim esse in oibus vtilitatis aliquid.

¶ Finis.

¶ Ex Nonio Marcello.

¶ Perire leuius est: et habet inuentionis spem.
Interire est funditus et sine spe perire.
Alere est victu temporali vitam sustinere.
Educare autem ad satietaté perpetuam educare.
Horrendum est quod est tetrum atq; euitabile.
Horridum est plerumq; extans et prominens.
Meretrix honestioris loci est et questus.
Prostibula quod prostat omnibus die noctuq;.
Genitrix que semper genuit nuncupatur.
Mater vero aliquando pro nutrice ponitur.
Pudet ad verecundiam pertinere videtur.
Piget vero ad penitentiam potius refertur.
Osculum ab ore dr: et honesta res esse potest.
Suauium a suauitate: et est voluptatis.
Sacrificare est sacrificio veniam petere.
Litare est propitiare et votuz impetrare.
Expleri est tantummodo plenum esse.
Satiari vero est supra modum saturum esse.
Arcus per c suspensus appellatur fornix.
Arquus per q non nisi in celo: quem irim dixerunt.
Fors est casus temporalis: fortuna dea ipsa est.
Ferus est seuus: ferox vero fortis est.
Faustum a fauendo dictum est prosperum et propitium.
Festum vero solenniter letum et feriatum.
Animus est quo sapimus: aia vero qua viuimus.
Uultus est volútas q̃ pro motu animi in facie ostéditur: facies est ipsa oris species.
¶ Mussare hoim est occulte et pressa voce loquentium.
Murmurare maioris soni est et proximi ad tumultum.
Fora genere neutro iudiciorum et litium sedes est.
Fori in genere masculino spacia in nauibus aperta.
Peritum esse plus est q̃ doctum esse.
Uerbis appellatione edificia continentur.
Ciuitatis nomine incole solum intelliguntur.
Portentũ qd portédat et aliquid iam apportet.
Prodigium semper passiuũ est quasi porro abigendum.
Iniuria leuior est: contumelia vero grauior.
Fulmen est telum ipsum quod iacitur.
Fulgur ignis qui chorruscat e fulmine.
Unde fulgetra etiam dicitur fulgor.
Iurgiũ est dissensio inter beniuolos et propinquos.
Lis appellatur dissensio inter inimicos.
Audacia temeritatis est: audentia fortitudinis.
Merx et mercatura hoc distãt: q merx est species ipsa.
Mercatura actus: mercatus locus ipse.
Peius est a malo: deterius vero a bono.
Circus est planicies rotunda et circuitus.
Globus soliditas vndecunq; rotunda: vt sphera.
Prede sunt corpora ipsarum que capiuntur.
Manubie vero pecunie ex preda vendita.
Peruicacia est interdũ bonarũ rerũ perseuerantia.
Pertinacia vero semper in malum accipitur.
Morosi dicuntur qui sunt peruersis moribus.
Morati bonis moribus prediti.
Uegetum est incolume: vigens: forte.
Profiteri voluntatis est: cõfiteri necessitas est.
Ulcus est tecta et clausa malignitas: vulnus hians.
Turpe leuior res est: fedum vero grauior.
Dignitas proprie virorũ est: venustas feminarum.
Despicere grauius est q̃ contẽnere.
Cupiditas leuior quedam res q̃ cupido.
Emulatio leuiorem admittit: Imitatio simplex est.
Meminisse omnium est animantium: vt dicit Aristo.
In memoria reducere solius hominis est.
Auarus non caret reprehensione: auidus carere potest.

¶ Ex Seruio in bucco. Uergi.

¶ Patulum est quod semper apertum est: vt aures.
Patens quod vicissim aperitur: clauditurq;: vt oculi.
Eger et corpore et animo recte dicitur.
Aegrotus et aegrotare ad corpus tantum pertinet.
Septa locus erat comitiorum in campo Martio.
Ouilia sunt vbi oues stabulantur: sed Uergilius septũ pro ouili: Lucanus ouile pro septo posuit.
Labra virorum sunt: labia feminarum.
Que differentis Seruio placet.
Nuces sunt fetus arborum cortices duros habentes.
Poma sunt fetus habentes cutem molliorem.
De in compositione aliqd auget: vt deamo te.
Aliqñ vero mutat: vt demens: desipio.
Multrũ est tẽpus quo pecudes mulgeri debent.
Mulctrarium est vas ipsum in quo lac excipitur.
Frondere ad arbores steriles pertinet: vt alnos.
Parturire ad feraces: vt pyros: prunos: cerasos.
Amamus pares amicos atq; etiam inferiores.
Colimus aũt et obseruamus amicos potentiores.
Timidus est q̃ semper et quasi natura timet.
Timens qui ad tẽpus et ex causa formidat.
Sinus prima breui est gremium et maris ambitus.
Sinum prima longa genus quodã est vasis.
Quiesco verbum absolutum est a labore cesso.
Quiesco verbũ actiuum est quiescere facio.
Humidum est qd extrinsecus habet humorem.
Uuidum est qd intra habet humorem.
Dryades nymphe sunt q̃ inter arbores habitant.
Hamadriades que cũ arboribus oriunt et pereunt.
Oreades que in montibus agũt ab oros mons.

¶ Ex Seruio in geor. Uerg.

¶ Frumenta sunt omnia que ex se mittunt aristas.
Far est species frumenti quod scandia dicitur.
Legumina sunt q̃ radicibus a terra euelluntur.
Rastra sunt quibus terra raditur ab agricolis.
Marre quibus glebe grandiores occantur.
Sarculi bidentes. Ligones quibus terra pastinatur.
Cominus dicitur aliquid fieri: quasi cum manibus.
Eminus alonge quasi extra manus.
Medico te et medicor te cum accusatiuo iungitur.
Medico tibi cum datiuo construitur.
Deducere riuos est agros per emissarium siccare.
Inducere riuos in agrum est irrigare.
Asia prima breui est tertia pars orbis terre.
Asia prima longa est palus minoris Asie.
Cerasus est arbor quã Luculus ex ponto vexit.
Cornus eiusdẽ speciei est nisi qd habet poma dura.
Plante sunt surculi et talee rapti de arboribus.
Plãtaria que ex seminibꝰ nata cuz terra transferuntur.
Generatim differendum est. i. p singula genera.
Generaliter differemus. i. simul omnia.
Sulcus est tenuis et non multũ in terra impressus.
Scrobs est fossa terre in pfundum demissa.
Botryo vua est significatq; latine vuam.
Racemus est pars botryonis: vulgo dicitur graio.
Olea est arbor ipsa vnde oleum deducitur.
Oliua vero fructus quo trahitur oleum.
Carcer numero singulari est vbi noxij custodiuntur.
Carceres sunt repagula equorum dicti ab arcendo.
Pernix modo velocẽ significat: vt pernicibus alis.
Modo perseuerantẽ: vt pernicis vxor apuli.
Barba in singulari hominum est.
Barbe in plurali quadrupedum: vt hyrcorum.

¶ De noibus magistratuum Ro.

¶ Rex Romulus omnium primus a regendo dictus.
Senatores a senectute appellati: vel a liuendo quia ma

gistratibus non plus licebat quam senatus sinebat.

Tribunus celerum regi proximus erat: ⁊ trecentis militibus ad regis continuam custodiam preerat.

Celeres autem a celeritate dicti sunt.

Prefectus vrbis qui custodie vrbis prepositus erat.

Questores qui erant erario prefecti publicis sumptib⁹.

Interrex qui q̄diu respu. rege aut consule carebat vicē regis vel consulis gerebat.

Consules annuum magistratum habebant: sed ne duplicata regia potestas videretur in cuius locū consules successerant: alternis vicibus imperabant.

Dictator extraordinarius magistratum habebat: nec vltra sex menses extendi poterat: nec appellari ab eo poterat: ⁊ omnibus magistratibus preerat.

Magister equitum dictatori proximus: ⁊ equitib⁹ regendis preferebatur.

Tribunus plebis defensor plebis erat contra senatum ⁊ consules: ne vis aliqua in plebem: aut vis efferretur: ⁊ equa in ciuitate: aut maior libertas esset.

Decemuiri omnibus vrbis magistratibus per annum sublatis legum condendarum causa ⁊ iudiciorum ferendorum decem numero constituti senatusconsulto et populi consensu fuerunt: et pro ceteris magistratibus officia omnia subibant.

Censores duo tantū moribus ciuitatis preerāt: ⁊ lustris condendis. qui totam ciuitatem sequente populo cū publica pdicatione ambibāt scriba censoris precūte: ⁊ carmen cātante: vt dij rempubli. meliorem amplioremq̄ redderent. Censebatur etiam quot milia ciuium Romanorum essent illo lustro.

Pretores vrbani qui legibus moderandis ⁊ iudicijs sententijs corrigēdis in vrbe preerant. Sex lictores eos p̄cedebant: ⁊ erāt consulibus dignitate proximi.

Pretores peregrini in vrbe ideo constituti erant: vt peregrinis inter se disceptantibus ius redderent: quod pretor vrbanus non poterat sufficere.

Pretores prouinciales cuꝫ imperio in prouincias regendas conseruandasq̄ mittebantur.

Imperatores exercitui preerāt: ⁊ singuli aliqua re gesta vel ab exercitu: vel a senatu hoc nomine appellati.

Tribunni militum exercitus patroni erant: quales Tribunni plebis in vrbe pro plebe.

Legati erant: ⁊ qui ducibus exercitibus a senatu dabantur non solū adiutores: sꝫ custodes etiam ⁊ animaduersores rerum a duce gerendarum: ita vt nihil ipsis ignaris a duce gereretur.

Ediles curules erāt qui edibus publicis. ac tēplis preerant ac ludis: ediles ab edibus: curules a sella curuli qua vehebantur dicti.

Triumuiri preerant incendijs nocturnis ⁊ excubijs.

Item reis puniendis ⁊ carceribus.

Proconsules pro imperio consulari loco consulum in prouinciam mittebantur.

Presides qui ceteris magistratibus preerant: ⁊ erat cōmune magistratus nomen: qui ceteris preerat.

Prefecti vigilum publicis incendijs preerant.

Sed perfecti vrbis potestates inferiores.

Prefecti pretorio q̄ legū cōdēdarū ptātē habebāt dūmodo generalibus nō Iure essent: nec ab eis appellari licebat.

Pontifices maximi non ad publicos magistratus: sꝫ ad religionem pertinebant: ⁊ ceteris preerāt: nec poterat nisi vnus esse qui templo veste custodie palladij vna cum sacerdote maximo preerat.

Pater patratus sacerdotibus fecialibus preerat.

Sacerdotes feciales federibus faciendis preerant.

Rex sacramentorum pontifici maximo subijciebatur: cū enim a regibus sacra constituta essent: ne omnino religio illa extincta videretur: delectus est vnus qui rex sacramentorū diceretur: sed ne regiā dignitatē vsurparet appellatione regis pontifici maiori subiectus erat.

Sacerdotes salij a saltando dicti: constituti a Numa Pompilio duodecim numero fuerunt.

Magister saliorū erat qui sacerdotibus salijs preerat.

Sacerdotes flamines a flosculo lane dicti: quē feminē le causa super apicem ferebant.

Eiusdem Antonij Nebrissensis de Nominibus numerabilibus.

Nihil est in hac vita mortali magis necessarium cognitu: ⁊ quod minus a nostri seculi hominibus sciatur: q̄ tria illa in quibus factor rerum: idēq̄ mundi arbiter omnia disposuit. Omnia inquit in mensura: numero et pondere disposuisti. Omitto nunc pondus ⁊ mensuram sine quibus multe artes: atq̄ in primis medicamentaria: imo neq̄ ipsa hominum societas quam ciuitatem appellamus constare potest: breui namq̄ his de rebus tradituri sumus certam rationem etati nostre. quantū ego existimo: incognitam: venio ad numeros in quos pondera ipsa ⁊ mensure referunt: quotus quisq̄ nouit latine numeros suis proprijs vocabulis appellare postea q̄ a primis illis infantibus etiā notis discesserit? Refert Arist. in problematis esse quasdā nationes adeo immanes ⁊ barbaras: vt nesciāt cōputare vltra numerum quaternariū: quid si ego mōstrauero eos qui vulgo habeantur sapiētes nescire q̄uo latine dicāt. Tres letras tuyas recebi en vn dia: ⁊ cada quatro dia recibo dios que de alos frayles que andā emparaiados de dos en dos cada quatro hueuos. Et hoc intra numeros illos notos: qd si transgredimur denarium? quid si centenariū? quid si millenariū? quid si millionē? Sꝫ cū mihi semp fuerit in alo pro virili hispanis meis opē ferre in his potissimum quib⁹ maiorē in modū opus est: libuit hoc in loco disponere in prima serie noia numeralia: atq̄ e regione scdo in loco noia ex nūeralibus diuidua siue distributiua: tertio noia ordinalia: quarto aduerbia numeralia. Secuti q̄ sumus in hac parte tū vsum doctissimoꝝ tū rationē: tum etiā pportionē. Posuimus vero numeros explicitos vsq̄ ad triginta: ceteros vero collegim⁹ l decuplatiōes tm: ex quib⁹ ⁊ simplicis possum⁹ cōponere medios: quēadmodū fecim⁹ ⁊ viginti ⁊ a triginta. Prohibem⁹ aūt vicies bis: ⁊ vicies ter: ⁊ silia q̄ certos authores secuti in cōmentationib⁹ nr̄is dici non posse putabamus: propterea q̄d vicies bis potius quadragies ⁊ vicies ter sexagies designāt: ⁊ alia ad hūc modū. Preterea vltra cētū nō possumus dicere centies bis: sicut dicim⁹ centū duo: ⁊ centeni bini ⁊ cētesimussecūd⁹. ppterea q̄ centies bis potius significat ducenties: ⁊ centies ter tercēties: ⁊ silr deinceps itaq̄ rōnē secuti poti⁹ dicēdū esse crediderint centies et bis centies: ⁊ ter aut bis supra cēties: ⁊ ter supra centies ⁊c. Aduertēdū antiquiores post centū milia poti⁹ consueuisse dicere bis cētū milia: ter centū milia: quarter centū milia: q̄ ducēta: trecēta quadringenta milia. Et p eo q̄d nos dicimus vn cuento: decies cētū milia: dos cuentos vicies centū milia: ⁊ deinceps eodē modo. Illud q̄ꝫ est animaduertendū q̄ interroganti quot pascit seruos? quot possidet agri iugera? respōdendū est per noia nūeralia: puta decē cētū. Interroganti vero quot dētes habēt homines rn̄dendum est per noia diuidua siue distributiua: puta crāteres binos: caninos siue: ternos: primores octonos: molares vicenos. Nā si dixeris simplr̄ q̄ homines hn̄t duos aut quatuor aut octo aut vigin dētes: nō dixisti q̄t volebas. Interrogāti vero per quotus a. um. rn̄dēdū est per noia ordinalia: vt quot⁹ sedet in ecclīa cātor ab choro? rn̄dendū est terti⁹ aut quart⁹: aut quotā partē habent clerici frugib⁹? respondendum est decimā: id est vnā aliquā ex decē. Sunt ⁊ alie denominatiōes a noibus nūeralib⁹ que dicuntur multiplicia: vt duplus: triplus: quadrupl⁹ quintuplus: sextuplus septuplus: octuplus: nonuplus: decuplus: quatuordecuplus: quindecuplus: sexdecupl⁹ cētecuplus. Cetera vero multiplicia cum nō habent ppria noia per que possunt designari: circunloquimur ea per numeralia: ⁊ ablatiuum huius nominis tantus tanta tantū: vt si dixeris qui surripuerit simplum luet viginti tāto: aut mille tāto: aut mille quingēta tāto. Et eodē modo de multiplicibus illis q̄ significāt plicaturā: vt duplex: triplex: quadruplex: quintuplex: sextuplex: septuplex: octuplex: nonuplex: decuplex: vndecuplex: ⁊ duodecuplex: tredecuplex: q̄tuordecuplex: q̄ndecuplex: sexdecuplex: cētecuplex: vt Hor. cōtra q̄ duplici pānus patiētia

velat. triplices quoq; & quintuplices tabellas apud Mar. legimus: & apud Ouid. Surgit ad hos clypei dñs septẽplicis Aiax. vbi nõ possis dicere dupl⁹: triplus: quadruplus: quintuplus: sextuplus. Nã q̃ Persius dixit rẽ duplicat fecit tam triplex. & Iuue. qui triplicem vsuram prestare paratus: manifestum est pro triplo posuisse.

¶ Sunt & alia diuersarũ significationũ noĩa a numeralibus composita & deriuata: que vltra certos nũeros non procedunt: vt biduo: triduo: quatriduo: sed non dicim⁹ quinquiduo: sexiduo &c. Biennio: triennio: quadriennio: quinquennio: sexennio: septennio: decennio & centennio: sed nõ dicim⁹ octẽnio: nouẽnio &c. Nudiustertius: nudiusquartus: & Plautus nudiusquintus: nudiussextus. & Cicero nudiustertiusdecimas. cetera exemplo carent. Bim⁹ bima bimũ: trim⁹ trima trimũ: q̃drim⁹ q̃drima q̃drimũ: & denominatiua ab illis bimatus us. trimat⁹ us. quadrimatus us. cetera non legũtur. Et aduerbia. bifariam: trifariam: quadrifariam: omnifariam: multifariã: plurifariam: sed nõ dicimus quinquifariam: sextifariã.

¶ Sunt & alia noĩa nũeralia numerorũ triplicatiua que non reperiunt̃ nisi a certis nũeris hec fere binio onis. p eo qđ est bis duo bis hoc ẽ octo. ternio nis. q̃ter tria ter hoc est vigintiseptẽ. quaternio onis. p quater q̃tuor quater. hoc est quatuor & sexaginta: quinio onis. p quinquies quinq; quinquies. hoc est centũ vigintiquinq; &c. eodẽ modo possunt ex proportiõe formari: sed nõ legi nisi hec superiora: & quod suspicor milionẽ dictum quẽ vulgus hispanie appellat milion hoc est milies mille milies.

¶ Sunt q̃z alia a diuiduis deriuata q̃ significãt illũ nũerũ ad quẽ ptinẽt h̃re: vt singulari⁹ ve: singularẽ qđ vnũ cõtinet: binari⁹ qđ duo: ternari⁹ qđ tria: q̃ternari⁹ qđ q̃tuor: quinari⁹ q̃ quinq;: senari⁹ q̃ sex: septenarius qđ septem: octonarius qđ octo: nouenarius qđ nouẽ. denari⁹ qđ decem: vndenarius qđ vndecim: duodenari⁹ qđ duodecim: tredenarius qđ tredecim: q̃tuordenari⁹ qđ quatuordecim: quindenarius qđ quindecim: vicenari⁹ qđ viginti: tricenari⁹ qđ triginta: quadragenari⁹ qđ quadraginta: quinquagenari⁹: qđ quinquaginta: sexagenarius: qđ sexaginta: septuagenari⁹: qđ septuaginta: octogenari⁹: qđ octoginta: nonageri⁹: qđ nonaginta: cẽtenarius: qđ cẽtũ: millenari⁹: qđ mille: vt nũerus binarius cõtinet duo. sexagenari⁹ senex. q̃ h̃z: idest vixit annos sexaginta.

¶ Sunt preterea q̃dã ab ordinalibus denoĩata q̃ significãt ad illũ ordinẽ ptinere: aut esse ex illo ordine: vt secũdan⁹ miles q̃ ex scđa legiõe: octuman⁹ ex octaua. decuman⁹ ex decima: & decumana porta in castris: & eo decumanũ apud Lucillũ: & decumanũ frumẽtũ qđ ex decimis soluit̃. Tertiana q̃z febris q̃ die tertio contingat: & quartana q̃ quarto: & ab his rursus denoĩatiua: vt ternarius: & quaternarius: & alia eodem modo.

Numeralia.	Diuidua.	Ordinalia.	Aduerbia.
Unus vna vnum.	Singuli singule singula.	Primus prima primum.	Semel.
Duo due duo.	Bini bene bina.	Secundus secũda secundũ.	Bis.
Tres tria.	Terni terne terna.	Ternus tertia tertium.	Ter.
Quatuor.	Quaterni quaterne q̃terna.	Quartus quarta quartum.	Quater.
Quinq;.	Quini quine quina.	Quintus quinta quintum.	Quinquies.
Sex.	Seni sene sena.	Sextus, sexta sextum.	Sexies.
Septem.	Septeni septene septena.	Septim⁹ septima septimũ.	Septies.
Octo.	Octoni octone octona.	Octauus octaua octauum	Octies.
Nouem.	Noueni nouene nouena.	Nonus nona nonum.	Nouies.
Decem.	Deni dene dena.	Decimus decima decimum.	Decies.
Undecim.	Undeni vndene vndena.	Undecimus cima. cimum.	Undecies.
Duodecim.	Duodeni duodene dena.	Duodecimus cima cimum.	Duodecies.
Tredecim.	Tredeni tredene dena.	Tredecim⁹ ma. cimum.	Tredecies.
Quatuordecim.	Quatuordeni dene. dena.	Quartusdecimus a. um.	Quatuordecies.
Quindecim.	Quindeni dene. quindena.	Quintusdecimus ma. mum.	Quindecies.
Sexdecim.	Sedeni sedene sedena.	Sextusdecimus.	Sedecies.
Septemdecim.	Septindeni.	Septimusdecimus.	Septindecies.
Decem & octo.	Octodeni & deni.	Duodeuicesimus.	Octies & decies.
Duodeuiginti.	Duodeuiceni cene cena.	Octauusdecimus.	Duodeuicies.
Decem & nouem.	Noueni & deni.	Nonusdecimus.	Nouies & decies.
Undeuiginti.	Undeuiceni cene cena.	Undeuicesimus.	Undeuicies.
Uiginti.	Uiceni vicene vicena.	Uicesimus.	Uicies.
Uiginti vnus vel	Uiceni singuli.	Uicesimusprimus.	Uicies semel.
Unus & viginti.	Singuli & viceni.	Primus & vicesimus.	Semel & vicies.
Uigintiduo.	Uiceni bini.	Uicesimussecundus.	Uicies bis non dicitur.
Duo & viginti.	Bini & viceni.	Secundus & vicesimus.	Bis & vicies dicitur.
Uiginti tres.	Uiceni & terni.	Uicesimustertius.	Uicies ter non dicitur.
Tres & viginti.	Terni & viceni.	Tertius & vicesimus.	Ter et vicies dicitur.
Uigintiquatuor.	Uicentiquarterni.	Uicesimusquartus.	Uicies quater non dicitur.

Numeralia.	Diuidua.	Ordinalia.	Aduerbia.
Quatuor & viginti.	Quaterni & viginti.	Quartus & vicesimus.	Quater & vicies dicitur.
Uigintiquinq;.	Uiceniquini.	Uicesimusquintus.	Uicies & quinquies nõ dr.
Quinq; & viginti.	Quini & viceni.	Quintus & vicesimus.	Quinquies & vicies dicit̃.
Uigintisex.	Uiceniseni vel	Uicesimussextus.	Uiciessexies non dicitur.
Sex & viginti.	Seni & viceni.	Sextus & vicesimus.	Sexies & vicies dicitur.
Uigintiseptem.	Uiceniseptem vel	Uicesimusseptimus.	Uiciesseptiesnon dicitur.
Septem & viginti.	Septeni & viceni.	Septimus & vicesimus	Septies & vicies dicitur.
Uigintiocto.	Uicenioctoni vel	Uicesimusoctauus.	Uicies octies non dicitur.
Octo & viginti.	Octoni & viceni vel	Octauus & vicesimus.	Octies & vicies dicitur.
Duodetriginta.	Duodetriceni.	Duodetricesimus.	Duodetricies dicitur.
Uigintinouem.	Uiceni noueni vel	Uicesimusnonus.	Uicies nouies nõ dicitur.
Nouem & viginti.	Noueni & viceni vel	Nonus & vicesimus.	Nouies & vicies dicitur.
Undetriginta.	Undetriceni.	Undetricesimus.	Undetricies dicitur.
Triginta &c. similiter.	Triceni tricene tricena.	Tricesimus.	Tricies.
Quadraginta.	Quadrageni gene. gena.	Quadragesimus.	Quadragies.
Quinquaginta.	Quinquageni gene. gena.	Quinquagesimus.	Quinquagies.
Sexaginta.	Sexageni gene. gena.	Sexagesimus.	Sexagies.

Numeralia.	Diuidua.	Ordinalia.	Aduerbia.
Septuaginta.	Septuageni gene.ena.	Septuagesimus.	Septuagies.
Octoginta.	Octogeni gene gena.	Octogesimus.	Octies.
Nonagita.	Nonageni gene.gena.	Nonagesimus	Nonagies.
Centum.	Centeni centene centena	Centesimus sima.simum.	Centies.
Centum vnus.	Centeni singuli	Centesimusprimus.	Centies et semel
Vnus supra centum.	Singuli supra centenos.	Primus supra cetesimum.	Semel et centies.
Centum duo.	Centeni bini.	Centesimussecundus.	Centies et bis
Duo supra centum.	Bini supra centenos.	Secūdus supra centesimū.	Bis et centies.
Centum tria.	Centeni terni.	Centesimustertius.	Centies et ter.
Tria supra centum etc.	Terni supra centenos.	Tertius supra cētesimum.	Ter et centies.
Ducēti ducente ducenta: vel	Ducenti vel ducen'.	Ducentesimus vel	Ducenties vel
Bis centum.	Bis centeni.	Bis centesimus.	Bis centies.
Tricenti tricente tricenta: vl'	Tercenteni vel treceni.	Tricentesimus vel	Tercenties vel
Ter centum.	Trecenteni.	Ter centesimus.	Tercenties.
Quadringenti gente.ta.vel	Quadringenteni vel geni.	Quadringentesimus.	Quadringenties vel
Quater centum.	Quatercenti.	Quater centesimus.	Quatercenties.
Quingenti gente.genta. vel	Quingenteni vel quingeni.	Quingentesimus vel	Quingenties vel
Quinquies centum.	Quinquies centeni.	Quinquies centesimus.	Quinquies centies.
Sexcenti sexcente centa. vel	Sexcenteni vel sexceni.	Sexcentesimus vel	Sexcenties vel
Sexies centum.	Sexies centeni.	Sexies centesimus.	Sexies centies.
Septingenti gente.ta.vel	Septingenteni vel geni.	Septingentesimus vel.	Septingenties vel
Septies centum.	Septies centeni.	Septies centesimus.	Septies centies.
Octingenti gente.genta. vel	Octingenti vel octingeni.	Octingentesimus vel	Octingenties vel
Octies centum.	Octies centeni.	Octies centesimus.	Octies centies.
Nongenti gente. genta. vel	Nongenteni vel nongeni.	Nongentesimus vel	Nongenties vel
Nouies centum.	Noaies centeni.	Nouies centesimus.	Nonies centies.
Mille adiectiuum vel	Milleni millene: vel	Millesimus.	Millies.
Vnum mille.	Singuli milleni.	Millesimus vnus.	Millies.
Duo mille vel	Bini milleni: vel	Bis millesimus.	Bis millies.
Duo milia.	Bis milleni.	Bis millesimus.	Bis millies.
Tria mille vel	Terni millem. vel	Ter millesimus.	Ter millies.
Tria milia etc.	Ter milleni.	Ter millesimus.	Ter milies.
Decem mille.	Deni milleni.	Decies millesimus.	Decies millies.
Decem milia.	Decies milleni.	Decies millesimus.	Decies millies.
Viginti mille.	Viceni milleni.	Vicies millesimus.	Vicies millies.
Viginti milia.	Vicies milleni.	Vicies millesimus.	Vicies millies.
Triginta mille.	Triceni milleni.	Tricies millesimus.	Tricies millies.
Triginta milia.	Tricies milleni.	Tricies millesimus.	Tricies millies.
Quadraginta mille.	Quadrageni milleni.	Quadragies millesimus.	Quadragies millies.
Quadraginta milia.	Quadragies milleni.	Quadragies millesimus.	Quadragies millies.
Quinquaginta mille.	Quinquageni milleni.	Quinquagies millesimus.	Quinquagies millies.
Quinquaginta milia.	Quinquagies milleni.	Quinquagies millesimus.	Quinquagies millies.
Sexaginta mille.	Sexageni milleni.	Sexagies millesimus.	Sexagies millies.
Sexaginta milia.	Sexagies milleni.	Sexagies millesimus.	Sexagies millies.
Septuaginta mille.	Septuageni milleni.	Septuagies millesimus.	Septuagies millies.
Septuaginta milia.	Septuagies milleni.	Septuagies millesimus.	Septuagies millies.
Octoginta mille.	Octogies milleni.	Octogies millesimus.	Octogies millies.
Octoginta milia.	Octogeni milleni.	Octogies millesimus.	Octogies millies.
Nongeni milleni.	Nonageni milleni.	Nonagies millesimus.	Nonagies millies.
Nonaginta milia.	Nonagies milleni.	Nonagies millesimus.	Nonagies millies.
Centum mille vel milia.	Centeni vel centies milleni.	Centesies millesimus.	Centies millies.

¶ Collegium augurum ordo hominū prudentissi erat: qui preerant prodigijs publicis.

A.aulus.
Ap.apius.
A.augustus.
B.brutus.
C.Caius.
Ces.cesar.
Gn.gneus.
Cor.cornelius.
Con.consul.
Consul.consules.
Cl.claudius.
Quc.questor.
D.decius.
Dru.drusus.
Aedi.aediles.
Ple.plebs.
Pop.populus.

P.p.pater patrie.
Pref.prefectus.
Quest.questores.
R.roma.
Q quintus.
R.romanus.
R.p.respublica.
Sul.sulpitius.
Sul.spurius.
Se.senatus.
S.c.senatusconsultum.
Ser.seruius.
S.d.salutem dicit.
Sex.sextus.
S.p.q.r.senatus populusque romanus.
F.filius.

Fla. flamen.
Impe.Imperator.
Imp.imperatores.
K.kalende.
L.lucius.
Ses.sestertium.
L.f.lucij filius.
P.puplius.
P.pretor.
Pre.pretores.
P.ro.populus.romanus.
Procon.proconsul.
Procons.proconsules.
Pōt.maxi.pontifex maximus.
T.titus.
Ti.tiberius.

Tri.tribunus.
Tri.p.tribuni plebis.
T.tribuni.
Tri.mil. tribun⁹ militū.
D.m.s.dijs.manib⁹ sacrū.
B.m.f.bene merēti fecit.
V.s.p.viu⁹ seplchrū posuit. V.f.viuus.fecit.
H.m.n.t. h.hoc monumētū nō trāsit heredes.
In fronte.p.xx. in fronte pedes. xx.
In.ag.pe.xx.in agro pedes.xx.
Fla.di.m.q.flamē dialis. martialis quirinalis.

¶ Finis.

Dictiones que per artem sparguntur in ordinem Alphabetarum redacte.

Abacus i. cenaculū vel tabula super quam pecunie vel aliquid numeratur.
Abax abacis grece pro eodem.
Abderitanus abderitana abderitanum: res illius ciuitatis.
Abies abietis quedam arbor: gallice dicitur sapin.
Abidos abidi ciuitas est in asia.
Academus academi homo fuit athenis.
Academia academie locus fuit sepultus.
Acantus ti interpretatur carduus: quedam herba spinosa.
Acantis acantidis quedam auis parua a cantu dicta quia suauiter cantat.
Acarnan homo imperij acarnanie.
Accino accinis ui. est apud vel contra aliam rem canere.
Accipiter accipitris pro sparuero falcone vel astrue.
Aceo es. vel acesco is. est acidum esse vel acetum fieri.
Acer acris res fortis ingeniosa vel amara.
Acer aceris quedam arbor cognita.
Acetum aceti vinum acre.
Achates nomen proprium viri & etiam lapidis.
Achamenes achamenis quidam rex fuit Parthorum.
Acheron acherontis est palus infernalis.
Acinus acini granum racemi.
Acis is nomen proprium viri vel fluuius Sicilie.
Aconitū aconiti venenū omnium venenorum citissimū.
Acuo acuis acui. acutum facere.
Acumen acuminis subtilitas ingenij.
Acus aci pisciculus sic nominatus.
Acus acus acui instrumentum quo vestes farciuntur.
Acus aceris sunt purgamenta tritici.
Adamas adamantis quedam gemma cognita.
Adamantinus adamantina adamātinū res illi⁹ gēme.
Adeps adipis pinguedo que non est seuum.
Adhibeo adhibes adducere vel adiungere.
Aden adenis.
Adigo adigis adegi. impellere & ad aliā ptē reducere.
Adimo adimis mi. est auferre.
Adipiscor adipisceris est consequi & acquirere.
Ador adoris quoddam genus farris.
Adorea adoree gloria pacis.
Aduena aduene alienigena qui aliunde venit.
Aedes aedium: id est domus vbi habitatur.
Aedilis is. custas editis vel economus.
Aegina aegine quedam insula apud Athenas.
Aemulus la. lum. res que inuidet vel imitatur aliam.
Aeneis aeneidis est opus Uergilij.
Aerugo aeruginis vitium rodens ferrum & segetes.
Aes aeris quoddam metallum siue moneta.
Aesopus aesopi quidam philosophus antiquus.
Aestas aestatis quedam pars anni.
Aestuo aestuas aestuaui: est calere seu calorem habere.
Aether aetheris superior pars aeris.
Aethiops aethiopis homo regionis Ethiopie.
Aethiopissa aethiopisse femina eiusdem regionis.
Aetolia aetolie quedam regio prope Albaniam.
Apher a. um. quecunque res aphrice regionis.
Aegea aegee forus vel tabularius nauis.
Agaso agasonis qui equas ducit.
Age agedum agite aduerbia exhortandi.
Agito agitas agitaui frequenter agere vel fatigare.
Agnes agne non agnetis proprium.
Agnosco agnoscis ui. est olim cognitum recognoscere.
Agonalia agonaliorum festa erant Romanorum.
Agrippa pe. qui in partu primo loco pedes emittit.
Ah interiectio est doloentis.
Aiax aiacis nomina duorum hominum grecorum.
Alacer alacris alacre res hilaris & velox.
Alaricus quidam princeps Gotorum.
Albunea albunee quoddam nemus prope Romam.
Ales alitis auis vel habens alas.
Algeo alges: vel algesco algescis frigescere.
Algus algus vel algor algoris frigus.
Alecto nomen proprium furie inferni.
Ales alitis: id est volucris siue habens pedes alatos.
Allicio al icis allexi est blanditijs attrahere.
Allido allidis est ad aliquid ledere.
Allobrox allobrogis populi sunt Gallie.
Aluus alui venter vel quedam intestina.
Amaracus amaraci quedam herba.
Amaracinus amaracina amaracinum possessiuū illius.
Amathus amathuntis quedam insula.
Ambiorix ambiorigis quidam princeps fuit Gallie.
Ambrosius ambrosij nomen proprium viri.
Ambrosia ambrosie quedam herba cognita.
Amentum amenti corrigia ligata in medio haste.
Amethistus amethisti lapis preciosus.
Amethistinus na. num. res illius lapidis.
Amicus amici nomen proprium viri.
Amigdalus amigdali arbor ferens amigdalas.
Amigdalinus a um. res amigdalarum.
Amico amicis amicui induere vel cooperire.
Amita amite nomen proprium femine.
Amnis fluuius qui in omni tempore currit.
Amomum amomi quedam herba odorifera.
Amphisa amphise phocidis oppidum.
Aplustre aplustris ornamenta nauis.
Amphrysus amphrysi fluuius Thessalie.
Amulius amulij quidam rex Albanorum.
Anaglyphum anaglyphi vas sculptū: pictura sculpta.
Analectum analecti purgamentum cenarum.
Analogia analogie interpretatur proportio.
Anapis anapis fluuius Sicilie.
Anas anatis quedam auis cognita.
Alopex alopecis: id est vulpes.
Anas anantis item genus morbi.
Anaxagoras anaxagore nomen proprium cuiusdā phī.
Anchises anchise pater fuit Enee.
Andromeda andromede nomen proprium femine.
Ango angis anxi fatigare vel angustiare.
Anhelo as. aui. are. est aspirare.
Anio anienis fluuius Italie.
Anomalum interpretatur irregulare.
Antes antium extremi ordines vinearum: vel macerie quibus clauduntur.
Antenne antennarum lignum ex transuerso arboris nauis positum vnde pendent vela.
Antores antoris nomen proprium viri.
Antie antiarum sunt capilli qui supra frontem nascunt.
Antigenes antigene nomen proprium viri.
Antigonis antigoni nomen proprium hominis.
Anthores nomen proprium hominis.
Antiochus antiochi fuit quidam rex Syrie.
Antipho antiphonis nomen proprium hominis.
Antiquarius qui amat antiqua.
Antistes antistitis preclarus homo vel femina.
Antistita antistite femina que presidet.
Antistenes antistenis quidam philosophus notabilis.
Anubis anubidis deus Egyptiorum.
Anus anus vetula.
Anxur anxuris quedam ciuitas Italie.
Apagesis interiectio imperantis silentium.
Apidanus apidani fluuius Thessalie.
Apirinum apirini genus mali punici.
Apis idis. bos egyptius.
Aplustre aplustris nauium ornamentum.
Apeninus apenini mons Italie.
Apocope interpretatur abcissio.
Appello appellas appellaui est vocare.
Appello appellis appuli est impellere & applicare.
Apostrophe interpretatur conuersio.
Aponus is. locus prope padum.
Apulia apulie regio est in Italia.
Aqualis is. vas aquatile.
Aquilex aquilegis puteārius.
Aquor aquaris aquam ducere.
Arabs arabis homo arabie.

Arabissa arabisse mulier arabie.
Arar araris fluuius Gallie.
Aratus arati poeta grecus fuit.
Arcas arcadis homo arcadie.
Arch genes genus. nomen proprium cuiusdam medici.
Aretalogus aretalogi virtutis sermo vel narrator.
Aretusa aretuse nimpha & fons in Sicilia.
Argia argie filia fuit regis Adrasti.
Argi argorum quedam ciuitas Grecie.
Argos argi pro eodem.
Argo argus prima nauis Jasonis.
Argius argia argium res illius nauis.
Argutus arguta argutum res subtilis sonora & acuta.
Argutulus argutula tulum. diminutiuum ab argutus.
Argutie argutiarum astutie siue calliditates.
Aritia aritie ciuitas Italie.
Ariminum arimini ciuitas Italie.
Arista ariste paruule palee spice.
Aristophanes aristophanis quidam poeta grecus.
Armenia armenie quedam regio asie maioris.
Arpinum est ciuitas Italie.
Aruspex icis. diuinator aras vel sacrificia aspiciens.
Aruiragus aruiragi flumen anglie.
Arusium arusij promontorium in insula chij.
As assis pro tota hereditate; vel pro obolo: vel pro põdere duodecim unciarum.
Asclepius asclepij quidam nobilis medicus.
Asepus asepi flumen Troie.
Asia asie. n. p. fe. vel pro vtraque regione. s. maiori & mi.
Asius asia asium res istarum regionum.
Asis asidis pro femina earundem regionum.
Asilus asili locus priuilegiatus vt ecclesia.
Asilum musca que animal stimulat vel tabanum.
Atilas atile nomen proprium viri a Uerg. celebrati.
Asine asinas ciuitas achaie.
Asopus asopi quoddam flumen.
Aspar est proprium nomen.
Asparagus i. quedã herba spinosa vtilis ad vescendum.
Assero asseris asserui est apud alium plantare.
Assero asseris asserui affirmare deliberare.
Assideo assides est prope aliam rem sedere.
Assilio assilis est ad aliud vel contra aliud saltare.
Assulto tas est ad aliud resultare & in contrarium ferri.
Astianax astianactis filius Hectoris.
Astur asturis homo prouince Asturie.
Asturica asturice femina illius patrie.
Atabulus atabuli ventus Apulie.
Atheroma atheromatis est quedam species vlceris.
Atina atine quedam ciuitas antiqua in Italia.
Atys atyos nomen proprium cuiusdam iuuenis.
Atagenis. quedam auis que hispane dicitur francolin.
Atlas atlantis nomen proprium gigantis.
Atella atelle ciuitas in campania.
Attingo attingis attigi est consequi vel iuxta tangere.
Auchen auchenis interpretatur collum.
Auernus auerni infernus: vel quidam lacus Italie.
Auius auia auium res extra viam.
Aurigo auriginis est quidam morbus.
Austerus austera austerum res aspera.
Authographum graphi. scriptura de propria manu.
Autumo autumas quasi modo existimo: vel modo suspicor: vel censeo.
Axis is. stipes teres circa quem rota vertitur.
Bacchar baccharis quedam herba.
Bacchanalia orum. festa fuerunt bacchi.
Betis is est fluuius hispanie.
Benacus i. quidam lacus Italie.
Balanus interpretatur glans.
Baltheus thei: cingulum militare.
Baratrum i. vas sine fundo vel infernus.
Barbitos i. quoddam instrumentum musicum.
Baris baridis certa species nauis.
Barium barij quedam ciuitas Italie.
Bathauium bathauij insula fluuij rheni.
Bathauus bathaua bathauum res illius insule

Bebrix bebricis quidam heros antiquus.
Berillus berilli lapis cognitus.
Berithus berithi quedam ciuitas Phenicie
Bessis bessis octo vncie.
Bifrons bifrontis res habens duas frontes.
Bige bigarum currus a duobus equis tractus
Bilis is. cholera.
Bini bine bina. i. bis vnus: vel duo.
Bison bisontis animal incognitum.
Byssus byssi genus lini candidissimi.
Byssinus byssina byssinum res facta ex bysso.
Bituri biturorum populi burgundie.
Bithinia bithinie quedam regio Asie.
Bithinia bithinie regio asie.
Bizeres populi septentrionales.
Bogud bogudis nomen proprium cuiusdam regis.
Bola bole quedam ciuitas antiqua in Italia.
Boletus. fungus qui in arboribus nascitur
Bombix bombicis vermis ex genere insectorum.
Bombicinus bombicina bombicinum. est res serica.
Bostar bostaris. est proprium nomen.
Botrus botri botrio botrionis. est racemus.
Barche bracharum. breues calige solummodo verenda coopericntes.
Bragada bragade. flumen in Aphrica.
Briax briacis. nomen proprium cuiusdam sculptoris et argentarij.
Britannia britannie quedam insula.
Brito britonis. homo illius insule.
Bromius bromij. vnum est de nominibus bacchi.
Bubo bubonis. est auis cognita.
Bubalus bubali. animal cognitum.
Bubastus bubasti. est ciuitas Egypti.
Bucolica bucolicorum. certum opus Uergilij.
Buris is. curuatura aratri.
Burdo onis est animal qd ex equo & asina nascitur.
Cacabo as. re. est perdicem cantare.
Cacaturio cacaturis. est voluntatem habere cacandi.
Cacula cacule. seruitor militis.
Cacus caci. quidam vulcani filius.
Cadauer ueris. corpus mortui.
Cedo cedis cecidi. percutere seu interficere
Celebs bis. qui caret & semper caruit vxore vel femina sic.
Caicus caici quoddam flumen Phrygie.
Calabria calabrie. quedam reg o Italie.
Calende calendarum. primus dies mensis.
Caligo caliginis. obscuritas.
Caligo caligas ui. obscurari obcecari: obtenebrari.
Calix calicis. vas ad bibendum.
Calidon calidonis. est ciuitas Etholie.
Calix calicis. eritius castanee.
Calistenes calistenis. quidam discipulus Aristotelis.
Callis is. est semita stricta.
Caluo caluis caluere. est decipere.
Calx calcis. calcaneus: postrema pars pedis.
Calx calcis. feminini generis cementum ad edificandũ.
Cambyses cambysis. est quidã rex vel fluuius Persie.
Camurus camura camurum: res curua & retorta.
Canalis is. a cãna, dr qr ad eius similitudinẽ factus est.
Cãcelli orũ. rhetia ferrea que ante capellas ponuntur.
Cani canorum. capilli albi.
Canicula canicule. quedam parua stella.
Canon canonis interpretatur regula.
Canopus canopi. quedam ciuitas Egypti.
Capesso capessis. est capere vel ire ad capiendum.
Capitoliũ lij. est capitolium quo Ro. seniores conueniebant.
Capistrum capistri. chorda cum qua iumentorum caput stringitur & ligatur.
Cappadox capadocis. est homo cappadocie.
Capule est locus vbi capre tenentur.
Carbasus carbasi. est species lini candidissimi.
Carbasinus carbasina carbasinum res illius lini.
Carcer ris: pro loco vbi detinentur in compedibus rei.
Carceres sunt repagula siue hostia quibus equi arcent.

Carchesium chesij. galea vel summitas arboris nauis.
Cardo cardinis: extremitates ostij quibus voluitur.
Carex caricis herba cognita.
Caria carie quedam regio Asie.
Carica carice: ficus sicca.
Carpo carpis. est dissipando colligere.
Carpophorus carpophori: nomen proprium viri.
Casses cassium. est genus rhetis venatorij.
Cassis is. galea militis.
Cassinū cassini. est ciuitas Italie.
Cassus cassa cassum. participium a careo cares.
Castrum castri. locus muris munitus.
Castra castrorum. locus vbi milites tentoria figant.
Catillus catilli. nomen proprium viri.
Catina catine. quedam ciuitas Sicilie.
Catamitus. idem est qui ganimedes.
Caueo caues. est fugere vel prouidere.
Cauillor cauillaris. est decipere et deridere.
Caulis is. est herba vtilis ad vescendum.
Caupo cauponis. est tabernarius.
Caupona caupone. tabernaria vel taberna.
Cecias ventus.
Cecrops cecropis primus rex Athenarum.
Celox est certa. species nauis.
Celtiber celtiberis. qui prope iberum habitat.
Censeo censes. iudicare statuere et nominare.
Centaurus centauri. id est genitus ex equa: vel nomen monstri et nomen nauis.
Centussis sis. cētum asses vel precium centum assium.
Centurio centurionis. est centum hoim capitaneus.
Centurupe centurupes Sicilie ciuitas
Cerasus cerasi. est arbor cerasorum.
Cerasus cerasuntis. est ciuitas Cappadocie.
Cephisus cephisi. fluuius prope parnasum.
Cerberus cerberi. canis infernalis.
Cercopithecus ci. quoddam animal simile simie.
Cerda cerdonis. magister mechanicus.
Ceres cereris. est dea frumenti.
Cerimonie arum. proprie dicuntur solēnitates cereris.
Cerinthe est quedam herba incognita.
Cerno cernis creui. est oculis aspicere.
Ceruical ceruicalis. puluinar quod sub ceruice ponit.
Cerusa ceruse. quedā materia alba apta ad pingendū.
Cesena cesene. est ciuitas Lombardie.
Cespes cespitis. est gleba terrea.
Cethegus. cethegi. fuit quidam vir Romanus
Cetus ceti. quilibet piscis grandis.
Ceu aduerbium similitudinis.
Chalybs chalybis. populi Ponti.
Calybissa calybisse. pro femina.
Chaos: id est confusio rerum.
Character characteris. sculptura.
Caribdis dis. quoddam periculum maris.
Chela chele. scorpionis brachium.
Chelis est quoddam instrumentum musicum.
Chimerinos interpretatur hyemalis.
Chiragra chiragre. est infirmitas manuum.
Chironomon ontis. qui scindit carnes coram domino
Chironomos ronomi. qui diuersis gestibus saltat
Chirurgus chirurgi. chirurgicus.
Chitropos podis: est vas fictile habens tres pedes.
Chlamys chlamydis. est militaris vestis.
Cyratis cyratidis. est fluuius Apulie.
Chremes etis. nomen proprium viri apud Terentium.
Chrysendetum sendeti. discus seu aliud vas aureum.
Chrysostomus chrisostomi. interpretatur os aureum.
Chronis is. nomen proprium viri.
Chronica chronicorum. historie temporum.
Cyathus cyati. vas ad bibendum. vel mensura.
Cyane cyanes fons Sicilie.
Cyana cyane. insula Ponti.
Cybele cybeles. mater deorum.
Cicuta cicute. quedam herba.
Cidon cidonis. vrbs est in creta.
Cieo cies ciui. mouere et vocare.
Cylidrus cylidri certus serpens.
Cylindrus cylindri. columna retorta.
Cilix cilicis. homo Cilicie.
Cilissa cilisse. femina etiam Cilicie.
Cilium cilij. folliculus quo oculus tegitur.
Cymbalista cymbaliste. qui pulsat campanas.
Cymbalistria cymbalistrie pro femina hoc ipsum faciente.
Cymolus cymoli quedam insula.
Cyncinus cyncini mons et lacus in Italia.
Cynapis cinapis fluuius Ponti
Cynedus cynedi homo mollis et effeminatus.
Cynuras quidam rex Chij.
Cynicus interpretatur caninus.
Cyperus cyperi species iunci odoriferi.
Cypirus cypiri pro eodem.
Cynipis is. fluuius est Aphrice.
Cyprus cypri. est quedam ciuitas vel insula.
Cirnus cirni. est quedam insula in mari quam Corsicā vocant.
Circiter aduerbium quasi.
Cis prepositio ab ista parte
Cythara cythare instrumentum est musicum.
Cytharistes cythariste qui cum ea canit.
Cytharistria citaristie pro femina hoc faciente.
Cythera cytherorum ciuitas Cypri.
Citorus citori mons paphlagonie.
Citra prepositio ab ista parte.
Clam prepositio abscondite.
Clanculum aduerbium ab eo diminutiuum.
Classis is. multitudo nauium.
Clatrus clatri repagulū qd ponit ostio vel ipsum ostium.
Claua claue baculus habens ferream massam in vulgari dicitur macho.
Clibanus clibani furnus vel fornax.
Climater climateris. gradus abbreuians vitam.
Clitella clitelle quoddam genus haste.
Clitorius fons in archadia.
Cliton clitonis nomen proprium viri.
Clitunnus clitunni fluuius italie.
Cloaca cloace. latrina.
Cloto vna ex tribus parcis.
Coccinus coccina coccinum. res cocco tincta.
Cocleare coclearis. est cocleare proprie quo pultes ponuntur in ore
Cocytus cocyti. fluuius inferni
Cocles itis qui non habet nisi vnum oculum.
Coctonum coctoni. incerta species ficuum.
Codicilli orum. charta in qua scriptum est testamentū.
Cenatio cenationis. locus est ad cenandum.
Cenaturio is. voluntatem habere cenandi.
Coerceo es. ui. refrenare vel constringere.
Cognosco cognoscis. notum est.
Cohibeo es. coercere vel refrenare.
Collido collidis. est simul ledere.
Collyphium ij. panis subcinericius.
Colyrium colyrij. vnguentum pro oculis.
Colocasia colocasie. herba est.
Colum i. est instrumentum quo aliquid colatur.
Columen is. altitudo.
Colus coli. vel colus us. est instrumentum quo mulieres filant.
Comedo onis: gluto vel vorax.
Comes comitis. qui alium sociat.
Comessor comessaris. est esse inuitatus.
Comminiscor eris. est fingere vel cogitare.
Como is. psi. adornare vel pectere.
Compar is. coequalis vel consimilis
Compedio is impedire vel obicem ponere.
Compes compedis. catena circa pedes.
Compendium compendij. abbreuiatura.
Compesco compescis. refrenare vel retinere.
Comperio comperis. inuenire.
Compello compellis compellere congregare: vim facere simul pellere
Compello pellas: alloquor.

Compingo is.est adiungere vel componere.
Complodo dis.est sonitu refragari.
Compos compotis.qui ad omnia est potens.
Concerpo pis est rūpendo vel quasi per vim colligere.
Conchile conchilis.est concha marina.
Condiloma condilomatis.genus tuberculi.
Cone es.nomen proprium insule danubij.
Confiteor confiteris.est per vim aliquid manifestare.
Confuto confutas cōfutaui est conuincere vel argumenta soluere.
Congredior eris.est dimicare vel simul gradi.
Conniueo conniues:est signū facere cū oculis et capite.
Conquinisco scis.
Conops conopis.
Conopeū conopei.paruū tentoriū ad arcēdos culices.
Consero conseris conserui ere.est simul plantare.
Consero conseris.est simul ligare.
Contumax contumacis.superbus vel repugnatiuus.
Conuicium conuicij:contumelia vel vituperium.
Conus coni.summitas galee.
Cope cope.nomen proprium femine in Uergilio.
Cophos interpretatur surdus surda surdum.
Copie copiarum multitudo militum proprie in castro.
Copia copie facultas siue potestas.
Copo is.tabernarius vel stabularius.
Copona copone.tabernaria vel stabularia.
Copula copule coniunctio vel vinculum in collo canis.
Coralium coralij lapis cognitus.
Cora core.ciuitas antiqua in italia.
Corbis is.vas vimineum.
Corcyra corcyre insula maris ionij.
Coricus corici mons siue oppidum in sicilia.
Corytus coryti pharetra.
Cornicen cornicinis.qui canit cum cornu.
Cornicina cornicine:pro femina que sic canit.
Cornus corni quedam arbor.
Cos cotis.lapis durus ad acuendum gladios.
Cose cosarum.ciuitas antiqua in italia.
Cosira cosire.quedam insula cilicie.
Corendix corendicis cora.
Crater crateris vas vinarium.
Crabro crabonis.quoddam genus culicis.
Crapula crapule.ebrietas vel voracitas.
Chrates is.chrates fit ex arūdinibus copulatis que infra lectum loco tabularum ponitur.
Craticula craticule.parua crates:et communiter est ferrea ad assandum pisces:vel aliquid.
Creber crebra crebrum.res spissa.
Crebenus crebeni.flumen.
Credo credis.prestare fidem adhibere vel confidere.
Cremater crematerls.nerui testiculorum.
Cremon cremonis.vicus prope corinthum.
Crepo crepas crepui est rūpere vel decrepando sonare.
Crepundia crepundiorum.puerilia ornamenta.
Creusa creuse nomen proprium femine.
Cres cretis aliquis ex creta insula.
Criminor criminaris accusare vel accusari.
Crocalus crocali.rex fuit sardinie.
Crocinus crocina crocinū.possessiuum est a croco specie.
Crocodilus crocodili.animal in nilo flu.generatum.
Crotopus crotopi.nomen proprium.
Crustumium quoddam oppidū thuscie et genus pyri.
Cubile cubilis.lectus vel ferarum latibulum.
Cuculus cuculi.quedam auis sic dicta.
Cuculo cuculas.est ipsam auem canere.
Cucullus cuculli et cuculla cuculle.capitis tegmen.
Cucuma cucume.olla terrea vel cacabus.
Cucumis cucumeris:quedam herba nota.
Curcubita curcubite.est quasi cucumer:sed est rotunda alias dicitur zuchara.
Cudo cudis:ferire fabricare sculpere.
Cudo cudonis.capitis est ornamentum ex corio.
Cune arum.lectulus vbi pueri sopiuntur.
Cunabula cunabulorum:tēpus in quo puer iacet in cunis.
Cuneus i.instrumentum ad findendum:et acies siue congregatio vel sedile.
Cuniculus i.via subterranea:vel animal sic dictum.
Cures curis populi Dalmacie.
Curulis curule:res currus.
Curius curij.quidam ciuis romanus fuit.
Cures curium:oppidum Sabinorum.
Cupido cupidinis:cupiditas vel filius veneris.
Custos custodis.pastor:seruator:vel procurator.
Custodia custodie:obseruatio vel custodia.
Cuspis cuspidis.posterior pars haste.
Cuticula cuticule.cutis parua.

Daces septentrionales populi.
Dacus daci pro eisdem
Dactylotheca dactylothece.
Dama dame:quoddā animal spēs cerui.
Damen nis.est nomen proprium.
Damno as.condemnare vel obligare.
Danubius danubij.fluuius Ungarie.
Daphnon onis vrbs alias Laurentum dicta.
Daphnis idis.nomen proprium cuiusdam pastoris.
Dares daretis.nomen proprium cuiusdam hominis animosi in Uergilio.
Dasipus dasipodis:animal est.
Decapus decapodis:media pars spacij decem pedum.
Dauid dauidis:nomen proprium prophete.
Decerpo decerpis psi.est rūpendo et capiendo colligere.
Dedocco dedocces est ostendere iam docta esse falsa.
Decunx decuncis.i.vndecim vncie.
Defetiscor eris.deficere vel fatigari.
Defrutū defruti:vinum coctum vsque ad tertiā partem.
Deglubo deglubis.est nudare corium vel corticem.
Dego degis degi degere:est viuere.
Dehisco dehiscis:est aperire siue diffindi.
Deiero deieras deieraui.est valde iurare.
Deinceps aduerbium ordinis.
Delecto delectas delectaui.est attrahere siue gratum esse:et iucunditate afficere.
Delicium delicij.delicie deliciarum.delectatio.
Delitesco delitesces delitui delitere.est latere.
Delphin vel delphis inis.quidam piscis.
Delirus delira delirum.est quasi dissonus dissona um.
Delubrum delubri:est templum.
Demipho onis.nomen proprium hominis.
Demo demis demere.est leuare et amouere.
Demosthenes is.nomē propriū cuiusdā oratoris greci.
Democritus democriti quidam philosophus grecus.
Denarius denarij:quedam moneta que olim pro decem nummis computabatur.
Depaciscor ris.est facere pactum inhonestum.
Depleo deples depleui:euacuare.
Deses desidis.i.piger siue remissus.
Desilio desilis.deorsum vel infra salire.
Detero deteris detriui.valde terere vel peiorare.
Deterior deterius.res minus bona.
Dextans tis.est pars assis:puta decem vncie.
Diapason consonantia dupla.
Dyatesseron:consonantia sesquiquarta.
Duas dis.idest binarius.
Ditio ditionis.potestas vel imperium.
Dico dicis dixi:est artificiose loqui.
Dica dicas appropriare vel consecrare.
Dictamum dictami.quedam herba.
Dicto dictas dictaui.est dicere quod alter scribit.
Dictito frequentatiuum frequenter dicere.
Didimus interpretatur geminus.
Didime didimes.insula prope Siciliam.
Dido didonis:nomen proprium femine.
Diffiteor eris.non fateri siue negare.
Differcio is.diuersis modis farcire et implere.
Digredior digrederis.est ab alio diuidi.
Diluo diluis dilui.est multum lauare.
Dimico dimicas dimicaui:preliari siue bellare.
Dindymus dindymi:est mons phrygie.
Diptoton.i.res ex duabus rebus constans.
Diogenes diogenis:quidam philosophus grecus.

Diocesis iurisdictio vel gubernatio.
Dionysius dionysij: nomen proprium viri.
Diores is. quidam homo in vergilio.
Dioryx chis. est fossa siue cauerna.
Dire arum. furie celi.
Dis tis. diues vel nomen proprium Plutonis.
Discludo dis. foras emittere.
Discutio tis: quasi bis cutere vel subtiliter examinare.
Disertus diserta disertum. res eloquens.
Dispertior dispertiris in partes diuidere.
Dispesco dispescis distare et secare.
Displiceo displices. non placere.
Displodo displodis. est sonitu refragari.
Dispungo dispungis est a puncto recedere.
Disquiro ris est per diuersas partes querere.
Dissulto dissultas. est per diuersas partes saltare.
Diuus diua diuum. res diuina vel sancta.
Dodrans tis. est qdā pars assis continens nouē vncias.
Dogma dogmatis. decretum siue lex vel doctrina.
Dolium dolij vas rotundum.
Dolon nis. telum absconditum in ligneis vaginis.
Dolon onis. nomen proprium viri.
Donysa donyse quedam insula.
Dorcas dorcadis. quoddam animal.
Dorion dorij quedam ciuitas magnesie
Doris dis. quedam dea maris.
Doricus a. doricum res grecie.
Dos dotis. qđ datur vxori a marito quando nubit.
Dotis interpretatur datio.
Dotos interpretatur datus data datum
Dracon draconis. quidam serpens.
Dracena pro eodem serpente femina.
Dryas dryadis dea arborum.
Drepanum drepani: quedam ciuitas Sicilie.
Dropax dropacis. quoddā vnguētū ad pilos euellēdū.
Ducto ductas aui frequenter ducere.
Dumus dumi notum est.
Durius durij fluuius hispanie.
Dux ducis capitaneus vel qui ducit exercitum.

Ebrinos interpretatur vernus verna vernum.
Ebur. eboris os elephantis.
Ebusus ebusi quedam insula.
Ecce aduerbium demonstrandi.
Ecce aduerbium similiter.
Echo echus. repercussio vocis vel sonus.
Edo edis est proferre vel producere.
Educo educas. est nutrire.
Educo educis. est foras ducere.
Elemosyna est misericordia.
Electrum electri quoddam metallum vel lapis.
Elegia est carmē flebile.
Elicio elicis cui est educere vel extrahere.
Elisa regina Dido.
Elisium elisij. locus vbi anime requiescunt.
Elesum est ciuitas apud Athenas.
Elorus elori fluuius Sicilie.
Emaneo emanes si. ere. est in loco manere.
Emathia emathie regio Thessalie
Emblema emblematis dicitur eminens scriptura: vel ornamenta vasorum: vel varietas pauimenti: siue diuersitas colorum in pauimento.
Emineo emines eminui eminere. est superstare.
Eminus aduerbium. id est procul.
Emolumentum emolumenti. lucrum.
Empturio is. est habere voluntatem emendi.
En aduerbium demōstrandi.
Enipeus enipei. fluuius Thessalie
Ephebus ephebi. iuuenis qui peruenit ad annos pubertatis.
Epiros epiri. albania regio grecie
Epos est carmen heroicum.
Epos is. auis est que vpupa latine.
Epulum epuli. conuiuium publicum solenniter et multis exhibitum.
Epule epularum. cibi ministerio hominum in nostrum vsum comparati.
Eques equitis. homo insidens equo.
Equicolus equicoli. populi sunt italie.
Erebus erebi. infernus.
Eremus eremi. desertum: vel solitudo vbi nō habitat.
Eretum ereti. quedam ciuitas antiqua in Italia.
Erga prepositio: id est prope.
Ergo coniunctio illatiua: id est igitur.
Eridanus eridani fluuius italie.
Erigo is. ere. est ex imo sursum regere vel leuare.
Eriphile. nomen propriū cuiusdam mulieris.
Erix cis. nomen proprium viri vel mons in Sicilia.
Eruca eruce: quedam herba cognita.
Erodius erodij. auis cognita.
Eros is. nomen proprium et amor.
Esopum eso pi. quedam medicina.
Essedum essedi. genus vehiculi.
Esurio is. est habere voluntatem comedendi.
Ethica orum. libri philosophie moralis.
Etiam coniunctio causalis et aduerbium affirmandi.
Euentus tus. finis future rei.
Eu estigio continuo: statim.
Euge aduerbium exultantis: vel interiectio.
Eunuchus: idest spado vel castratus.
Euphrosine euphrosines vna ex tribus gratijs: vel herba quedam.
Europs is. proprium nomen viri.
Excretus ta. tum. res habens longam cristam.
Excello excellis excellu est superare.
Excubie arum. i. vigilie: custodie: insidie.
Excludo excludis excludere. est foras mittere.
Exculco as. are. est pedibus aliquid calcare.
Exculpo exculpis: est abscondere vel infigere.
Excutio excutis. est perterrere: vel percutere.
Execror execraris est odio aliqd habere vel maledicere.
Exerceo exerces cui operari: vel experiri.
Exigo exigis ere. est iniuste petere.
Exoletus ta. tum. res excreta: nutrita: vel adulta.
Experior experiris: probare vel probari: tentare etc.
Expergiscor ris. excitari a somno: vigilare.
Exspes res sine spe.
Explodo dis. ere. est sonitu refragari.
Exta orum. intestina animalium.
Exul is. extra patriam: vel solum proprium missus.
Exuuie arum. spolia.

Fabilis fabile a faris vel fare p loquor loqueris.
Facundus facunda facundum. elegās.
Facetie facetiarū curialitates siue vrbanitates.
Facesso est molestiā vel tedium facere.
Fagus fagi. quedam arbor.
Faginus fagina faginum possessiuum illius.
Far ris: quedam species frumenti vel semen.
Farcio is ci. saturare siue implere.
Farcimen is. fartum vel intestinum varia ac minutim cōcisa carne refertum.
Fartum farti. iecur.
Fastigium fastigij. altitudo vel summitas.
Fasti orum. vel fastuum. quedam festa antiqua.
Fateor fateris. sponte aliquid manifestare.
Fatisco is. ere. est scindi.
Fatigo fatigas fatigare. est ad lassitudinem ducere.
Fax facis. teda.
Femur femoris est coxa virilis ab inguine vsq ad genu.
Feralis ferale adiectiuum pro aliqua re bestie fere.
Ferie feriarum. dies festi.
Feronia feronie: fons italie.
Fibula fibule. firmatorium quo corrigie tenētur et astringuntur.
Ficus.
Fidene narum. ciuitas italie.
Fidis idis. chorda.
Fidicen fidicinis qui canit cum instrumento chordarū.

Fidicena ne. mulier sic canens.
Figo figis fixi. fortiter inmittere & inferre.
Filix filicis: quedam herba.
Fimus fimi: stercus quod per agros iacitur.
Fingo fingis finxi: simulare & cōponere qđ nō est verum.
Fiscina fiscine. corbulꝰ ex iuncis factꝰ: in quo fit caseus.
Flabrum flabri: flabellum siue ventus.
Flabellum li. instrumentum in quo ventilatio fit.
Flabilis le. res faciens flabrum. i. ventum.
Flagitium tij. peccatum punitione dignum.
Flamen nis. sacerdos.
Flamina ne. sacerdotissa.
Flecto is. xi. curuare vel inclinare.
Fluo is. xi. est liquidum decurrere.
Fluxus a. um res liquida labilis vel instabilis.
Focale is. est illud quod collo circunducitur.
Fodio fodis di. est cauare vel foueam facere.
Fedus federis est pactum vel pax.
Follis is. est mantibrum fabri: vel pomum ex corio ad ludendum.
Fomes itis. est assula ex ligno excussa dum ceditur.
Fori fororum est pars nauis qua a prora in puppim discurritur.
Formido as. est timere vel trepidare.
Formido inis. est timor vel metus.
Fornix fornicis est arcus lapideus.
Forpex forpicis: est instrumentum fabrile quo calidum tenetur ferrum.
Forsan. forsitan. forte. fortassis.
Fors forte fortuna.
Fortune arum. diuitie vel fortuna prospera.
Fragor aris. a quo suffragor & refragor.
Frenesis is. est quedam infirmitas sic dicta.
Fretum freti. stratum maris ꝓprie est illud calpes.
Frigo gis. xi. est coquere in patella cum oleo.
Frigeo friges frigui est algere.
Friguila friguile: est auis incognita.
Frigillo frigillas: est certam auem cantare.
Fritinio fritinis: est hirundinem cantare.
Frico fricas fricaui: est vnam rem superadducendo exasperare cum alia.
Frit granum minutum.
Frons frondis est folium arboris.
Frons tis. est planities capitis que est super oculos.
Fraudo as. aui. est decipere vel surripere.
Frumentor aris. est frumentum vel ordeum colligere.
Fruor eris. est in vsu alicuius rei declinationem capere.
Frusino frusinonis est lacus italie.
Frutex fruticis parue arbores.
Frux frugis: est fructus terre.
Fulis fulicis. est quedam auis aquatilis.
Fulgur fulguris: est ictus celestis iaculi.
Furfures pustule parue que nascūtur in capite: vel purgamenta farine.
Fuscina fuscine res tricuspis.
Gades gadium: est quedā insula in hispania.
Gadir iris est ciuitas cuiusdam insule.
Galbanum galbani: est certa medicina.
Galesus galesi: est fluuius Tarenti in Italia.
Galerus galeri. pileum ad faciendum capiti vmbram caloris tempore.
Ganeo ganeonis: qui manducat in tabernis.
Garganus gargani: est mons Apulie.
Gargarus gargari: est mons Phrygie.
Garrio garris: est verbo fari: vel ad aues pertinet.
Garulo garulas: est inepte loqui seu strepere.
Gausape gausapis: est vestis pilosa.
Gausapinus na. um. est res pilosa.
Gauisus a. um. participium a gaudeo des.
Gela gele: fluuius & ciuitas Sicilie.
Gelu indeclinabile: aqua frigore indurata.
Gene genarum: ille partes vultus que sunt inter maxillas & auriculas.
Gener generi: maritus filie.
Geriones Gerionis: quidam rex fuit in hispania.
Gethes gethe: populi Thracie.
Getulia getulie: quedam regio Aphrice.
Gibber i. qui habet gibbū vel tumorē super scapulas.
Giges gigis: fluuius Lydie: vel nomen proprium cuiusdam pastoris.
Gingiue arum. caro vbi dentes gignuntur.
Git indeclinabile: est quoddam semen odoriferum.
Glans glandis: est fructus quercuum & ilicum.
Glarea glaree: est arena lapillis paruis inmista.
Glaucoma atis. est infirmitas oculorum.
Gleba glebe: est durus cespes cum herbis.
Glis gliris: est quoddam animal muri simile.
Glisco gliscis: est desiderare crescere & pinguescere.
Globus globi: est coadunatio & glomeratio filorum.
Glomero as. est cumulare adunare & aceruare.
Gluten is. est bitumen ad figendum vel coniūgendum.
Gnauus a. um. est res perita vel industria.
Gnidos gnidi: quedam insula.
Gobius gobij: vel gobio gobionis: est quidam piscis.
Gracito gracitas: est anserem cantare.
Gradiuus gradiui: mars.
Gradior gradieris: est incedere ire & ambulare.
Grecisso grecissas: est grecos imitari.
Grates gratium gratiarum actiones.
Grex gregis: multitudo pecorum.
Gryppus gryppi: nasus curuus & acutus.
Habilis habile: est res apta congrua & opportuna.
Halex halecis: est quidam piscis.
Halex halecis: est salsa siue moretum qđ fit ex ipso pisce.
Halesus halesi. est fluuius Sicilie.
Halo halas halaui: spirare: halitum mittere: vel redolere.
Halter halteris: est pondus quod in manibus accipitur ad velocius saltandum.
Hamilcar hamilcaris pater Hannibalis fuit.
Hamus hami: est instrumentum ad piscandum.
Hannibal hānibalis: quidā dux fuit carthaginensium.
Harpago harpagonis: telum est in summitate aduncum quo nauigia rapiuntur.
Harpyia harpyie: aues rapine.
Haurio hauris: est attrahere proprie aquam de puteo.
Heautontumorumenon: comedia Terentij.
Hebe hebes: dea iuuentutis.
Hebenus hebeni. quoddam lignum nigrum.
Hebes hebetis: piger tardus & obtusus.
Hedra hedre: interpretatur sedes is.
Helenus ni. propheta fuit filius Priami.
Helena ne. nomen proprium femine.
Helix helicis: species hedere.
Helen helenis: filius Deucalionis.
Hemiciclus i. dimidius circulus.
Hemina e. est quedam mensura.
Hemus mi. est quidam mons Thracie.
Hermagoras gore. est quidam orator & philosophus.
Herilis le: est res domini.
Hermaphroditus i. semihomo & semimulier.
Heros herois: est medius deus.
Herodes nomen regis.
Hiacinthus thi. est lapis preciosus.
Hiacinthinus na. num est possessiuum illius.
Hiaspis dis. lapis preciosus.
Hydaspes hydaspis: nomen proprium fluminis.
Hydrops hydropis. i. aquosus humor.
Hydrus untis. vrbs est in littore Adriatici maris.
Hyericus hyericuntis ciuitas est in Hierico.
Hiera hiere: est insula prope Siciliam.
Hyle hyles: interpretatur materia.
Hymen hymenis: deus nuptiarum.
Hilaris hilare: res iocunda.
Hymen hyminis: tenuis membrana qua partus inuolui nascuntur.

Hymera hymere: fluuius Sicilie.
Hypanis is. fluuius Tartarie.
Hyppomanes hyppomanis: veneficium quoddam quod equis nascitur in fronte.
Hyponax hyponactis. poeta grecus fuit.
Hir indeclinabile: interior planicies manus.
Hyrie hyriea: ciuitas Boetie.
Hyssopus pi. quedam herba qua medici vtuntur.
Hyrudo inis. certus vermis.
Histrix cis. porcus habens spinas.
Histrio onis. gesticulator: iaculator.
Holus holeris: omnes herbe quibus vescimur.
Homerus homeri. poeta grecus fuit.
Horizon circulus celestis.
Hornotinus na. num. res eiusdem anni.
Hospes hospitis cōmune: qui est in alieno hospitio vel q̄ suo alios recepit.
Hospita te. mulier que alios in suo hospitio recipit.
Hulcus hulceris: vulnus putredine plenum.

Iacio iacis ieci iacere: est aliquid emittere: vt tempus iaciendi lapides.
Iaper iaperis: fluuius Sclauonie.
Ianthinus a. um. res violarum coloris.
Iapetus iapeti: vnus ex gygantibus.
Iapix iapigis: ventus apulie.
Iapyx iapygis populi septentrionales.
Iber iberi: homo hispanie.
Iberus iberi quidam fluuius hispanie.
Ibis idis. quedam auis q̄ nascit̄ et nutritur in Egypto.
Icarus icari nomen proprium hominis.
Ico icis ici icere: percutere.
Icon iconis: figura et imago.
Idolum idoli simulacrum: imago: statua.
Idolothitum idolothiti idolis immolatum.
Idume idumea regio est inter idumeam et Arabiam.
Idus iduum certus numerus mensium.
Ignosco ignoscis: parcere siue non agnoscere.
Iecur iecoris: id est epar siue ficatum.
Irinx iringis.
Ilerda ilerde ciuitas hispanie.
Ilion et ilios.
Ilia ilium sunt intestina parua circa renes.
Illecebre illecebrarum blandicie quibus illicimur.
Illex illegis: qui est sine lege: vel legibus inobediens.
Illex is. res illecebris et blanditijs aliquid ad se trahēs
Illiberitanus na. num. quicunq̄ ciuitatis Granate.
Illicio illicis: est blanditijs attrahere.
Illido illidis: est duo corpora vel plura mutuo se cōfricare et ledere.
Illisus illisi: fluuius prope Athenas.
Imbrex imbricis: canale curuum atq̄ oblongum: vt p̄ id defluat aqua.
Imbricium eiusdem est significationis.
Immaneo immanes: est in aliquo loco manere.
Immineo imminee: est superstare.
Impertior impertiris: dare partem.
Impetix impetiginis: genus morbi grauissimi.
Impete ablatiuus: id est cum impetu.
Impingo impingis impingere est impellere.
Impos impotis: res non potens.
Impubes impubis: qui non habet barbam.
Inculco inculcas: est farcio et intus calco.
Incumbo incumbis: est toto pectore alicui rei insisto vel do operam.
Incunabula orum. tempus in quo puer est in cunis.
Incus incudis: instrumentum super quo faber percutiendo ex ferro aliquid fabricat.
Incuso incusas: est mores alicuius reprehendere.
Indecor indecoris: res turpis.
Indiges indigetis: sancti canonizati.
Indoles signum virtutis in pueris.
Inducie induciarum est pax castrensis paucorum dierū vel ferie belli.
Ineptio ineptis: est stulte aliquid dicere vel facere.
Inferi inferorum: dij inferni.
Inferie inferiarum offerta mortuorum.
Infero in fers intuli inferre: est intus ferre.
Inguen inguinis: est pars corporis circa verenda.
Inquies inquietis. res sine quiete.
Insideo es. ere est super aliquam rem sedere.
Insidie insidiarum: qui clam insident: vt hostes fallant.
Instar instaris: id est ad similitudinem.
Instigo as. aui. are. est incitare.
Inter prepositio significat mediam permanentiam.
Intercus utis. quod inter cutem et carnem existit.
Intercipio is. de medio accipere.
Internodium dij. quod est inter aliquos nodos.
Interpres etis. qui linguam exponit per aliam.
Intra prepositio significat localem conclusionem.
Intibus intibi: quedā herba q̄ vulgariter dicit̄ cichorea.
Inula inule: quedam herba.
Iocus ioci: iocor iocaris: verba iocose dicta.
Ionium mare inter Greciam et Italiam.
Josephus Josephi: nomen proprium viri.
Ipse ipsa ipsum notum est.
Irrumo irrumas: est mentulam ori inserere.
Isagoga isagoge interpretatur introductio.
Isara isare. fluuius Gallie.
Isaurus isauri fluuius Italie.
Isidorus isidori: nomen proprium viri.
Ismarus ismari: mons est Thracie.
Iste ista istud: pronomen demonstratiuum.
Iubar iubaris: claritas.
Iubilus li. cantus letitie: siue vox pre gaudio confusa.
Iugum gi. instrumentum ligneum quo boues iungunt̄.
Iugum iugi: transitum nauis.
Iuga iugorum: cacumen montis.
Iugerum iugeri spaciū terre: quod vno aratro vna die arari potest.
Iuppiter iouis: quidam deus gentilium.
Iuratus ta. tum. res que fecit iuramentum.
Iustitium iustitij: vacationes iuris vel iudicij.
Iusta orum. exequie mortuorum.
Iuxta prepositio: id est prope.

Labes labis corruptio vel putredo.
Labicum labici: locus prope Romam.
Labo labas labaui labare: est ruere: et repente cadere.
Labor laberis labi: est in lubrico pedem figendo in terram ruere.
Laburnum laburni arbor: certa species est arboris.
Lacer lacera lacerum: res scissa et fracta.
Lacesso lacessis lacessere: est irritare vel prouocare.
Laches etis. proprium nomen viri apud Terentium.
Lacon laconis vir lacedemonie.
Lacena lacene: femina lacedemonie.
Lactes lactium: intestina per que labitur cibus.
Lacto lactas lactaui: est lac prebere.
Ladon ladonis: flumen Thessalie.
Laertes pater Ulyxis.
Ledo ledis lesi ledere: damnificare vel vulnerare.
Lelaps lelapis: in Ouidio quidam canis.
Laganum lagani: quoddam genus cibi.
Lagus lagi: pater fuit Ptolomei.
Lagopus lagopodis: animal habens pedes leporinos.
Lamentor lamentaris lamentari: est vocibus tristibus plorare: vel dolorem exprimere.
Lamina lamine: est paruum frustum latum auri: vel argenti: vel alterius metalli.
Lanista laniste: qui gladiatores domi instruit.
Laocoon laocoontis vir Troianus.
Lar veientium rex.
Larius larij: fluuius Italie.
Larissa larisse Italie oppidum.
Larix laricis: arbor cognita.
Larinx laringis: pro guttture.
Laser laseris: quedam radix.
Latebre latebrarum: loca abscondita vel obscura.
Latex laticis: vinum vel aqua.
Laterna laterne: est instrumentum in quo lumen ab aere

defensam portatur.
Latrina latrine.priuatus secessus.
Lauinium lauinij.ciuitas antiqua Italie.
Latona latone.mater fuit Apollinis.
Lauinia lauinie.quedam filia regis latini.
Lebes lebetis.cacabus coquinalis.
Lechitus lechiti.ampulla olearia.
Lectica.lectice currus super quem lectus defertur:vel ipse lectus.
Lectito lectitas lectitare.est frequenter legere.
Lego legas legaui legare.est legatum mittere:vel in testamentum aliquid relinquere.
Lego legis legi est colligere:furari:et libros legere.
Lelex lelegis.populi fuerunt in Thessalia.
Lemures lemurum.fantasmata noctium.
Lens lendis est animal siue bestiola que in capillis palpebrisque innascitur.
Lens lentis.vel lenticula legumen est notum.
Lepos leporis.est dulcedo et suauitas in verbis.
Lesbos lesbi.quedam insula.
Lethes lethis.flumus infernalis.
Leuir leuiri.cognatus scilicet mariti vel vxoris.
Leua leue.manus sinistra.
Leuus leua leuum.res sinistre manus.
Leuis leue.res et pilis et asperitate carens.
Leuis leue.res agilis.
Libanus libani.mons est in iudea.
Libertus liberti.qui ex seruo factus est liber.
Liberta liberte.femina que ex serua facta est libera.
Liberi liberorum:filij vel nepotes.
Libys libys.homo aphricanus.
Libyssa lybisse.mulier aphricana.
Libido libidinis.luxuria vel voluptas.
Libo libas libaui libare.est sacrificando libare.
Libum libi.offertum quod sacrificatur.
Libripens libripendis qui monetam librat.
Lichen lichenis idem est quod impetigo.
Licinus licini.quidam homo Romanus.
Licitor licitaris licitari:appreciari:vel addere siue diminuere precium rei que venditur.
Liceo lices.appreciari vel estimare.
Licium licij.fili innodatū tele per qd̄ stamen trahitur.
Lien lienis.idest splen.
Lienteria est fluxus ventris.
Liger ligeri.nomen proprium viri in Vergilio.
Ligo ligonis rusticum instrumentum.
Ligo ligas ligaui.note significationis innodare.
Lignor lignaris lignari:est ligna legere vel portare.
Ligus liguris.homo vel mulier prouincie ligurie.
Ligur liguris homo eiusdem prouincie.
Ligurio liguris est auide consumo.
Lilea lilee.est ciuitas Boetie.
Lilibeum lilibei.quidam campus in Sicilia.
Limax limacis.vermis qui in limo nascitur:qui vero testam habet coclea vocatur.
Limes limitis.via est stricta et angusta.
Lindos insula rhodiorum.
Lingo lingis lingere.est lambere.
Linther lintris nauicula parua.
Linio linis linire.est vngere.
Linquo linquis liqui.est dimittere.
Linus lini quidam poeta antiquus.
Linx lincis.quoddam animal ignotum.
Liqueo liques:vel liquesco fluere vel dissolui.
Liquo liquas liquaui liquare.est colare.
Liquor liqueris.fluere:currere:et dissolui.
Liquor liquoris:quod defluit vel liquatur.
Liquidus liquida liquidum:res clara et humida.
Lira lire.est sulcus.
Lyra lyre.instrumentum musicum.
Lyricen lyricinis.qui canit cum lyra.
Lyricina lyricine.mulier cum lyra canens.
Liticen liticinis:qui canit lituo.
Liticina liticine.mulier hoc ipsum agens.
Litere literarum epistole que mittuntur.
Litura liture deletio vel feditas literarum.
Loculi loculorum burse.
Locuples locupletis.commune diues.
Lodix lodicis pannus villosus qui super lectum ponitur.
Letum leti:mors.
Lorica lorice.quedam corporis armatura ex annulis ferreis facta.
Lothos lothi.arbor est que in aphrica nascitur.
Lubricus lubrica lubricum.res labilis.
Luceres lucerum tertia pars populi Romani.
Lugeo luges lugere.est cum gemitibus et habitus immutatione flere.
Lubricus lubrici.vermis qui in terra et in ventre hominis nascitur.
Luo luis luere.est soluere.
Lues luis.sordes macula vel pestilentia.
Lupercalia lupercaliorum.quedam festa antiquorum.
Lustrum lustri.spacium quinque annorum.
Lustra lustrorum lupanar siue obscurū latibulū ferarum.
Luter luteris.quodcunque vas purgādis sordibus deputatū.
Lutum luti. idest cenum.

De litera M.

Macero maceras maceraui macerare extenuare contundere et mollificare.
Macte in vetō aucte siue augmentate.
Macti i vocatiuo aucti siue augmentati.
Machina machine.insidie vel edificium.
Magalia magaliū.locus vallatus vbi armenta vel pecudes in nocte congregantur.
Magiros magiri interpretatur coquus.
Magnes magnetis homo vrbis magnesie.
Magnetis magnetidis:femina eiusdem loci.
Magnesa magnese pro eodem.
Magnesia magnesie quedam regio thessalie.
Menalus menali mons est in archadia.
Maiores maiorum:qui fuerunt ante nos.
Mamurius mamurij.nomen proprium cuiusdā fabri.
Mādo mādas mandaui mandare.precipere vel imperare.
Mando mādis.mādi.est dētibus conficere vel masticare.
Mandragora mandragore:quedam herba.
Manes manium.anime inferorum.
Mango mangonis qui vendit seruos.
Mantile mantilis:mappa paruula gallice dr seruiete.
Manubie manubiarum.pecunie que ex venditione prede habentur.
Mapalia mapalium case pastorales.
Marcipor marciporis.id est seruus marci.
Margarita gemma vel lapis preciosus.
Margo ginis.littus vel extrema pars cuiuslibet rei.
Mars martis.deus belli.
Martyr martyris.interpretatur testis.
Mas maris:masculus in quacunque specie.
Massilia massilie quedam ciuitas.
Massillus massilla massillum populi sunt in Aphrica.
Mastiche mastiches:gummi lentisci.
Mastix masticis pro eodem.
Mastix mastigis:interpretatur verberator.
Mathesis interpretatur doctrina.
Mauors mauortis:deus mars.
Mecon meconis:interpretatur papauer.
Medea medee:nomen proprium femine.
Meio meis xi.note significationis vrinam effundere.
Menas mene:fluuius lidie.
Melampus melampodis:nomen cuiusdam viri.
Melanthion melanchij:quedam herba.
Melilothus:quedam herba:vulgo dicitur corona regis.
Melos meli.melodia musice.
Menalus menali.mons archadie.
Menas menadis:sacerdotissa bacchi fuit.
Mēdicus mendica mendicū:qui mendicando postulat.
Mirmix mirmicis formica dicitur.
Meninx meningis:cerebri pellicula.
Menogenes menogenis:nomen proprium viri.
Meracus meraca meracum:res pura.
Merces mercedis:premium vel precium.

Mergeo mergitis: garba siue manipulus segetis.
Mergo mergis mergere: est proprie sub aquaz mittere.
Meridies meridiei: medius dies
Meriones merionis: quidam grecus fuit.
Merops meropis: auis viridis coloris q̄ apiaster dicit.
Messana messane: ciuitas Sicilie.
Meta mete: terminus rerum.
Metallum metalli: vena vbi es inuenitur: aliquādo est nomen generale omnium metallorum.
Metaphora metaphore: interpretatur translatio.
Metaurus metauri: fluuius Italie.
Metodus metodi: interpretatur breuis via.
Metior metiris metiri: est mensurare.
Meto metis metere est colligere.
Metopon interpretatur frons frontis.
Metreta metrete: certa mensura rerum liquidarum.
Mico micas micui micare: est resplendere.
Micone micones: quedam insula.
Miconus miconi: pro eodem.
Micturio micturis micturire est mingēdi voluntatem habere.
Miles militis: homo belliger vel mulier.
Milo milonis: nomen proprium viri.
Millesius millesia millesium: res vrbis mileti.
Mimas mimantis: mons est nunorio Asie.
Mina mine: est certa moneta.
Mine minarum. dicuntur a minor minaris: verba sunt que minando dicuntur.
Minie miniarum: populi fuerunt thessalie.
Minio minionis: fluuius est Italie.
Minius minij: quidam fluuius in Gallia.
Minium minij: certus color rubeus.
Minos minois: quidam rex crete.
Minores minorum: nepotes: z inferiores post ipsos.
Myron interpretatur vnguentum.
Miron mironis: nomē propriū argentarij z sculptoris.
Ministerium ministerij: quod est secretum.
Mitilus mitili: certus pisciculus.
Mitra mitre: ornamentum capitis feminarum seu eporū.
Mna mne: idem est quod mina mine.
Moabita vel moabites: homo regionis moab.
Moabitis moabitidis: femina eiusdem patrie.
Moly molyos: quedam herba.
Molior moliris moliri: ē preparare edificare vel meditari.
Menia menium: muri ciuitatis.
Monoptota dicitur a monos quod est vnum: vel quod ex vna re tantum consistit.
Monas monadis. est vnitas.
Monichus monichi: vnus ex centauris.
Monile monilis: aureum ornamentum gutturis.
Monoceros monocerotis: id est vnicornis.
Monops monopis: interpretatur vnioculus.
Moretum moreti: id est salsa.
Morio morionis: tardus z stolidus natura.
Morini sunt populi Gallie.
Morus mori: quedam arbor cognita.
Morum mori: fructus illius arboris.
Mulceo mulces mulsi ere. est mitigare vel lenire.
Mulciber mulcibris: dicitur ipse vulcanus.
Mulgeo ges. mulsi mulgere: est lac de vbere extrahere.
Mulcto mulctas mulctaui. damnare vel punire proprie in pecunijs.
Multicium multicij: vestimenta prima.
Municeps municipis: q̄ habitat in villa vel territorio.
Municipiū municipij: territorium vel villa habens iurisditioem.
Munimen muniminis firmamentum vel defensio.
Muria murie: aqua salsamentorum.
Musa muse. scientia siue cantus.
Muscus musci: lanugo animalis.
Muscus musci: sanies arborum.
Mustacium mustacij: panis cum musto pistus.
Mutina mutine: quedam ciuitas Italie.
Mutilus mutila mutilū. res sine folijs vel capite.

De litera N.

NAbilis le. res in qua natari potest.
Naenie naeniarum: cantilene vel fabule puerorum.
Nanciscor nācisceris: adipiscor vel acqro.
Nares narium: note significationis locus in facie vbi est sensus odoratus.
Naricia naricie: insula est in mari ionio.
Natalis natalis dies natiuitatis.
Natrix natricis: est certus serpens.
Nebris nebridis: est pellis lincis: vel cerui.
Nectar nectaris vinum pigmentatum.
Necto nectis nectui nexere. ligare vel nodare.
Nefrens nefrendis: porcellus paruulus.
Negligo negligis neglexi negligere: est contemnere.
Neoterici authores moderni.
Neptunalia neptunaliorum: festa neptuni.
Nequam indeclinabile res luxuriosa z peruersa.
Nequitia est luxuria vel malicia.
Nereus nerei: deus maris.
Ne aduerbium est negandi.
Nerio nerienis. mulier dei martis.
Neritos neriti. mons in quo insula.
Nerthex nerthecis.
Nestor nestoris. quidam animosus homo Grecus.
Nestorides nestoride: filius vel nepos Nestoris.
Nexo nexas nexui nexare. laqueare vel ligare.
Nexo nexis nexui nexere. pro eodem.
Niceterium niceterij. signa victorie.
Nimirum aduerbium. id est certe.
Nireus nirei. quidam puer pulcherrimus fuit.
Nisus nisi. est accipiter.
Nitor niteris niti. est laborare z conari.
Nola nole: ciuitas prouincie Campanie in Italia.
Nomas nomadis. sunt populi Aphricani.
None nonarum. certi dies mensis.
Nonagies aduerbium id est nonaginta vicibus.
Nongenties aduerbium. id est nouem vicibus centum.
Nongies pro eodem.
Noricum norici: quedam regio apud Dalmaciam.
Nostras nostratis. res patrie nostre.
Nothus nothi. ventus meridianus.
Notus nota notum. res cognita.
Nothus nothi. filius illegitimus.
Nouies aduerbium: id est nouem vicibus.
Nuge nugarum: verba nullius momenti.
Numa e. secundus rex Romanorum fuit.
Numanus numani. est nomen proprium in Vergilio.
Numantia numātie. vrbs est in hispania.
Numisma numismatis. nummus vel denarius: aut imago que in eo est.
Numicus numicij. fluuius Italie.
Nundine nundinarum. publicus conuentus mercātiū.
Nunquid aduerbium idest forsan.
Nuper aduerbium idest modo.
Nuptie nuptiarum. est coniūctio legitima viri z vxoris.

De litera O.

OB prepositio. id est propter.
Obelus obeli interpretatur veru.
Obeliscus obelisci. interpretatur veruculum.
Obesus obesa obesum. res pinguis z rotunda.
Obex obicis. obstaculū: vel impedimentum.
Obijcio obijcis obijcere. est opponere.
Obliuiscor obliuisceris obliuisci. est memoriam alicuius rei ammittere.
Obolus oboli: moneta quedam.
Obses obsidis. qui dari solet imperio alterius.
Obstipus obstipa stipum. res q̄ portat caput inclinatū.
Obticeo obtices obticui obticere. tacere.
Obtrecto ctas. ctare. est reprehendere quod alius facit.
Occido occidis penultima breui. id est cadere.
Occido occidis penultima longa id est interficere.
Ocyor z ocyus ab ocys quod interpretatur velox.
Occiput occipitis. est posterior pars capitis.
Octies aduerbium. i. octo vicibus.

Occulo occulis occului occulere.est abscondere.
Oeconomica oeconomicorum:est quidam liber Aristo.
Oedipus oedipodis:rex fuit Thebarum.
Oenomelli.
Oesopum oesopi:lana succida.
Ofella ofelle est caro sine ossibus.Offa offe pro eodem.
Officio officis offeci officere:est nocere.
Olearos oleari:est quedam insula.
Oleaster oleastri:est oliua syluestris.
Oleaginus oleagina oleaginum:res oliue:vel ad oliuā pertinens.
Olenos oleni:est ciuitas italie.
Oleo oles olui olere:est fragrare.
Olfacio olfacis olfacere:est odorem alicuius rei haurire & sentire.
Olim aduerbium:idest in alio tempore.
Olimpionices olimpionice:olimpie victor.
Omasum omasi:intestinum pingue.
Onychus:quidam lapis preciosus.
Opacus opaca opacum:est res vmbrosa & obscura.
Operio operis operui operire:est tegere.
Opes opum:diuitie.
Opilio opilionis:est pastor ouium.
Opimus opima opimum:est fertilis & pinguis.
Opoinos interpretatur autumnalis.
Operior operiris operiri:est aliquem expectare.
Optimates optimatum:boni:& principales ciues.
Opus opuntis:est ciuitas Grecie.
Ora ore:finis vestium vel littus maris.
Orbis orbis:rotunditas.
Ordior ordiris:est incipere vel telam ponere.
Oricum orici:oppidum Thracie.
Origanum origani:est quedam herba cognita.
Origenes origenis:nomen proprium viri.
Orion orionis:est quoddam astrum.
Orithyia orithyie:est coniunx boree.
Orix origis:est animal incognitum.
Orobus orobi:interpretat̃ eruū:idest quoddā legumē.
Orodes orodis:est nomen proprium viri in Vergilio.
Orthographia orthographie est scientia recte scribēdi.
Oscen oscinis:est qui ore canit.
Oscina oscine:est mulier sic canens.
Osyris osyridis:est quidam deus egyptiorum.
Oximel:potio ex aceto & melle.
Pabulum pabuli:est cibus quem bruta depascunt.
Pabulor pabularis pabulari:est ire quesitum pabulum.
Pachinus pachini.est mons sicilie.
Paciscor eris.pacisci:est pactum facere.
Pacuuius pacuuij:quidam poeta antiquus fuit.
Pactolus pactoli:est flumen lidie.
Padus padi:est flumen italie.
Pagina pagine:est folium libri.
Pean peanis:appolo aut laus illius.
Pango pangis pepigi gere.est pactum facere.
Pagus pagi:est parua villa.
Pallas palantis est filius regis Euandri.
Pallas palladis:dea minerua.
Palmes palmitis:ramus vitis anteq̄ scindatur.
Palus paludis:congregatio aque.
Palus pali:costis siue paruulum lignum.
Panaretos panareti:omnes virtutes continentes.
Pando pandis pandi dere.aperire vel manifestare.
Pango pangis panxi gere.plantare vel componere.
Pansa panse:qui habet grandes pedes & amplos.
Panter panteris:species est lupi.
Papauer papaueris:queda herba somnifera.
Pape interiectio admirantis.
Papas pape interpretatur auus sui.
Papilio papilionis:tentorium.
Paradisus paradisi:est hortus.
Paragoga interpretatur deductio.
Parasceue interpretatur preparatio.
Parco parcis:est indulgere vel custodire.
Parmessus parmessi fluuius boetie.
Parthenope parthenopes:Neapalis italie ciuitas.
Partior partiris:diuidere vel dare partem.
Parturio parturis:est voluntatem habere pariendi.
Pasco pascis paui pascere:est pastū pecoribus prebere.
Pascor pasceris pro eodem.
Pascua pascue:ager vbi animalia pascuntur.
Passus passus passui:spaciū terre quod inter vtrūq̄ pedem capimus ambulando.
Pastinacha che.quedam herba sic nolata:vel piscis.
Pateo pates patui:est manifestum esse.
Patagia quidam fluuius sicilie.
Patina patine:sartago vel scutella ampla.
Patrisso patrissas patrissare:est patrem imitari.
Paulatim aduerbium:idest sensim.
Pecten pectinis:barba inferior.
Pecto pectis ere.est pectinare & cum pectine ordinare.
Pecus pecoris:omne animal qđ hominis imperio ex pabulo terre pascitur.
Pecus pecudis:ouis.
Pedo pedonis:quod habet grandes pedes & amplos.
Pedes peditis:homo vel mulier pedester incedens.
Pegasus pegasi:equus alatus.
Peiero peieras peieraui peierare:animo fallendi vel falso iurare.
Pelamis is.quidā piscis vulgo dicitur tonnina.
Pelican pelicanis:auis pelicanus.
Peligni orum.populi sunt italie.
Pelion pelij:mons est in thessalia.
Pellicio is.ere.est blanditijs attrahere.
Pello pellis pepuli pellere:abigere & extrudere.
Pelorus mons est sicilie.
Peluis is.concha ad lauandum pedes.
Pelusium pelusij:ciuitas egypti.
Penates penatum priuati dij domibus presidentes.
Pendeo es.ere.est suspensum esse.
Pendo is.ere.est soluere & dare pensionem.
Penes prepositio:idest iuxta vel prope.
Penitus aduerbium:idest omnino.
¶ Penthateucon quod est quinq̄ rerū:vel quod quinq̄ res complectitur.
Pentheus penthei:quidam rex Thessalie.
Penus penoris:prouisio rerum que ad nutriendū sunt necessarie.
Penus us.pro eodem.
Pera pere:saccus vulgo dicitur tasca vel diasca.
Perendie aduerbium:idest post cras.
Perendino perendinas perendinare:est prolongare.vel differe de die in diem.
Percello percellis:perculi percellere:est percutere.
Pergamus pergami:ciuitas minoris Asie.
Pergama orum.troiana ciuitas.
Perimo perimis imi.ere.occidere.
Perpes etis.res perpetua & continua.
Perpetior perpeteris perpeti:est sufferre & substinere vsq̄ mortem.
Perpetro perpetras perpetraui perpetrare:est cōmittere:& capitur in malam partem.
Perrhebus bi.bum.quecunq̄ res thessalie.
Petaso onis.caro suilla.salsa.
Pharinx pro gutturis faucibus.
Pharmacopola le.medicamentorum venditor.
Phaselus nauicula.
Phrenesis sis.quedam infirmitas.
Phasis phasidis nomen proprium fluuij.
Phalanx phalangis:agmen militare.
Phicus untis.ciuitas Aphrice.
Phileros phileroris:nomen proprium viri.
Phillis phillidis:quedam regina tracie.
Phiseter phiseteris:piscis est certa species ceti.
Philus philuntis:ciuitas est in.Aphrica.
Phocha phoce:lupus marinus.
Phocis phocidis:regina fuit in grecia.
Phocus phoci eaci filius nomē proprium viri.
Phenissa phenisse:mulier illius patrie.

Phorcyn deus marinus qui porchus.
Phrenitis non phrenesis est insania.
Phryx phrygis: homo prouincie phrygie.
Phrygia phrygie. femina eiusdem prouincie.
Phthisis sis. intrinseca infirmitas.
Picenum ni. quedam prouincia scilicet marcha anchone
Picentinus na. num res illius prouincie.
Picus pici: quidam vir conuersus in auem illam sic dictam.
Piga pige interpretatur clunis.
Pigardus pigardi species est aquile.
Pila pile: est pomum ex corio ad ludendum.
Pila pile: lapidea columna.
Pileus pilei: indumentum quo caput tegimus: vulgo dicitur birretus.
Pilene pilenes: quedam ciuitas etolie.
Pilus pili a pile dicitur: quia ab ipsa procedit: vnde capillus capilli: capitis pilus.
Pilo pilas pilare: est accipitrem clamare.
Pipilo pipilas est certam auem resonare et clamare.
Piper piperis: certa species nimis calida.
Pinso pinsis ere. et terere et tondere frumentum.
Pira pire lignorum strues igne accensa.
Piracmon piracmonis: nomen proprium cyclopis.
Pyramis pyramidis: quelibet alta structura que a latitudine incipit: et in angustum finitur.
Pyrene pyrenes montes pyrenei in hispania.
Pyretrum pyretri: quedam radix.
Pyrois pyroentis: vnus ex equis solis.
Pyropus pi. carbunculus: quidam lapis preciosus est.
Pistris pistris: nomen nauis.
Pitteleon ontis. nomen proprium cuiusdam viri greci.
Pithon onis. quidam draco ab apolline occisus.
Pithius a. um. possessiuum istius dei.
Pytisma atis. interpretatur irrogatio.
Placo as. aui, are. est iratum mitigare.
Pleuron pleuronis: ciuitas Etolie.
Plaga plage: regio siue ripa.
Plaga plage: rete ad animalia fera capienda.
Plaga plage vulnus.
Platanon platanonis: locus vbi platani nascuntur.
Pneuma pneumatis: idest spiritus.
Podalyrius rij. quidam medicus fuit.
Polydamas antis. nomen proprium cuiusdam viri troiani.
Polidorus ri. filius fuit regis priami.
Polymnestor oris. rex fuit Thracie.
Polypus pi. certus piscis multos habens pedes.
Polycletus ti. nomen proprium cuiusdam statuarij.
Pollis inis. subtilior puluis farine.
Pollux cis. filius Iouis.
Podagra gre. quedam infirmitas pedum.
Portulaca ce, quedam herba nimis frigida.
Porsenna ne. quidam rex ethruscorum.
Pompholix gis eris scoria hispane dicitur attutia.
Pondo in plurali pro libra.
Pone preposito et aduerbium: idest retro vel post tergum.
Popeanum ni. quoddam muliebre vnguentum.
Popisma atis. semen quod emittitur in coitu.
Poples tis. pars pedis que genu opposita est.
Populus li. vlmus quedam arbor.
Portio onis. idest pars.
Posteri posterorum qui post nos futuri sunt: proprie sunt filij nepotum et infra.
Postis postis valua ostij.
Posticus postica posticum: res que a posteriori vel inferiori parte stat.
Posticum ci. ostium in posteriori parte edium.
Postridie aduerbium: idest vna die post.
Potior poteris vel potiris potiri: est rem desideratam obtinere et possidere.
Poto as, aui. are. bibere vel potum prebere.
Prauicors prauicordis dicitur prauus corde.
Pre prepositio: idest ante.
Preceps itis. res crassa et turbata.
Precipito precipitas precipitare: est cadere vel precipitio aliquid obruere.
Precox cis. res que cito ad maturitatem venit.
Precoquus precoqua precoquum pro eodem.
Precordia orum. sunt certe tele ante cor existentes.
Predo predonis raptor.
Predico predicas predicare est admonere: vel bona enunciare.
Predico predicis predixi: ante dicere vel diuinari.
Preneste prenesthe. Italie oppidum.
Prepes prepetis auis volans.
Preputium preputij: pellis qua virilis membri caput est coopertum.
Pres predio qui habet multa predia.
Presbyter presbyteri: interpretatur senior.
Prester presteris: quoddam genus serpentum.
Presto indeclinabile res presens: vel que in presentia est.
Presul ulis. commune homo. vel mulier qui preest.
Prestigie arum. quedam species artis magice.
Preter prepositio exceptiua.
Priapus pi. deus hortorum.
Pridie aduerbium. i. vna die ante quasi heri.
Primitie primitiarum. que in aliqua re sunt prima et principalia.
Primates tum. qui primi et principales sunt in ciuitate.
Primores orum. pro eisdem.
Princeps principis.
Proauus proaui: pater aui.
Probrum probri vituperium.
Probus ba. bum. res bona et approbata.
Procella le. tempestas.
Proceres cerum. nobiles et principales homines.
Procerus a. um. res alta et longa in sua specie.
Proculco as. aui. est pedibus aliquid conculcare.
Procumbo bis. est procul cadere vel cubare.
Prodigo gis. gi. ere. vastare vel destruere.
Prodo is. ere. manifestare et proditorie tradere.
Profanus na. num. res non sacra.
Profestus sta. stum. res non festa.
Proficio cis. ere. est profectum et vtilitatem facere.
Proficiscor eris. cisci. ad aliquem locum ire.
Profiteor eris. eri. est professionem facere.
Prohibeo es. ere. est vetare.
Promineo promines prominere est in alto et eminenti loco manere.
Pronepos otis. filius nepotis vel neptis.
Proneptis filia nepotis vel neptis.
Pronus na. num. res flexa et inclinata.
Prope prepositio iuxta in loco.
Propino as. est poculum dare de hoc quod superat.
Propontis idis mare prope Constantinopolim.
Prophetes prophete: vir propheta.
Prophetissa prophetisse mulier que prophetat.
Propter prepositio ad dandum rationem.
Proseucha che. hospitale pauperum.
Prosymna ne. oppidum Thessalie.
Protheus quidam deus maris.
Protogenes nis. primogenitus.
Pseudo in compositione falsus est.
Prototypum pi. originale.
Prurigo pruriginis dicitur ardor et adustio cutis cogens ad scalpendum.
Prunus ni. arbor prunorum.
Psaltes dicitur peritus in cithara vel organo.
Phthysis is. quedam infirmitas extrinseca.
Ptysana ne. succus ordei: vel aqua cocta cum ordeo.
Publipor publiporis. publici seruus.
Pugil ilis. qui certat pugnis.
Pugillares rium. tabule ad scribendum.
Puls tis. sorbitiuncule vel pulmentum ex farina.
Puluinar aris. ceruical vel puluinus.
Pupa pupe: statiuncule quas in modum filiarum iuuencule faciunt.
Pupus pi. pro eodem: sed isti fiunt ad hominis effigiem.
Pupilla le. medeullium oculi.
Pupillus li. puer qui in tutela alicuius constitutus est.
Pus puris putredo.

Quadrige quadrigaru currus q a quatuor equis trahitur.
Quadragies aduerbium quadraginta vicibus.
Quadrans antis.tres vncie.
Quadringenties.i.quater centum vicibus
Qualus quali vas vimineū paruum:al's dicitur corbis.
Questus us.lucrum.
Quero queris:inuestigare petere et interrogare.
Quater aduerbium:quatuor vicibus.
Quaterni quaterne quaterna:id est quatuor vel res continens quatuor.
Quatio quatis ere.est excutere.
Queror queris queri est lamentari.
Quercus us quedam arbor cognita.
Questus us.querela vel querimonia.
Quinquatria orum.festa erant Minerue.
Quincūs uncis.quinque vncie.
Quinquagies aduerbium:quinquaginta vicibus.
Quingenties aduerbium.i.quinquies centum vicibus.
Quinquies aduerbium.quinque vicibus.
Quinqueni quinquene quinquena singulis quinque.
Quinquageni ne.na.id est singulis quinquaginta.
Quingenteni quingentene na. singulis quingentis.
Quirinus ni.al's Romulus rex fuit Romanorum.
Quiris quiritis:romanus.
Quisquilie arum.stipule vel minutissime palee.
Quisquilia ie.quedā arbor quercui similis in folijs.
Quintilis lis.quidam mensis.s.iulius.

Rabula rabule.aduocatus indoctus.
Rapum rapi.quedā radix satis vtilis:qua vescuntur homines in multis partibus.
Raphanus raphani:radix cognita.
Rastrum rastri instrumētū dentatuz q messes in aliquibus terris teruntur.
Raucio raucis ire.est esse vel fieri raucum.
Recido recidis di.penul.longa id est scindere.
Recido recidis di.penultima breui iterum cadere.
Reclino as.aui.are.est inclinare vel humiliare.
Recuso as.aui.refutare paru:pēdere et nolle.
Recludo cludis.ere.est aperire quod erat clausum.
Redimo redimis redemi redimere:est iterum emere eripere saluare.
Redimiculum redimiculi.ornamentum.
Refercio cis.si.ire est iterum vel multum replere.
Reficio reficis ere.est restaurare et iterum facere.
Refuto refutas refutaui refutare est redarguere.
Reliquie arum partes residue siue ossa vel vestimenta sanctorum.
Remex remigis qui remigat.
Ren renis veneris sedes in homine:vel est quoddam intestinum.
Repo repis repsi ere.est latenter intrare.
Requiro is.iui.ere.est iterū querere et inuestigare.
Resideo es.edi.ere.remanere:pigere et morari.
Reses residis.id est piger.
Restis is.chorda vel funis.
Resulto resultas resultaui resultare est resilire:reluctari:et in contrarium ferri.
Rex regis.
Rhamnes etis.nomen proprium viri in Uirgilio.
Rhebus rhebi.nomen proprium cuiusdam equi.
Rheda currus.
Rhegium rhegij.vrbs est in italia.
Rhetor rhetoris orator rhetorice:vel gubernator.
Rhinoceros otis.animal incognitum.
Riphei orum montes sunt septentrionales.
Rhodanus.rhodani fluuius est in Gallia.
Rhodus rhodi quedam insula.
Rhodaphne nes.quoddam arbustum.
Rhodope pes.mons thracie.
Ringor eris.gi.irasci:indignari:et contendere.
Rito ritas a quo sunt prito pritas et irrito irritas.
Ritus ritus consuetudo antiqua.
Rogus rogi ignis.
Rubigo rubiginis vitium ferri et segetum.
Rubrica pictura vel est regula.
Rubus rubi quedam arbuscula spinosa afferens fructū paruum et nigrum.
Robur roboris fortitudo.
Rudens rudentis funis nauis.
Rudis is.res noua.
Rudis rudis virga pretoris.
Rudo rudis rudi rudere est asinum clamare.
Rudus vel ruder stercus vel immundicia.
Rumex rumicis quedam herba.
Ruo ruis ruere est repente cadere.
Rusticus rustica rusticum res agri vel ruris.
Ruteni orum populus italie.
Rutilus rutila rutilum res rubea vel crispa.
Rutuba rutube fluuius est italie.
Rutupe rutupes ciuitas est sicilie.

Saburra quidam dux fuit.
Sagus sagi saga sage.diuinator vel diuinatrix.
Salamin salaminis ciuitas est grecie.
Sales ium facetie:verba iocosa.
Salix salicis quedam arbor infructuosa.
Salo salis salem infundere.
Salomon salomonis rex israel.
Salomone salomes nomen proprium femine.
Salpe salpes nomen mulieris.
Salsugo salsuginis sudor vel humiditas salis.
Salto saltas saltare est tripudiare.
Salum sali mare.
Sambucistes bucistę.qui canit cum sambuca.
Sambucistria sambucistrie.mulier que cum illo instrumento canit.
Samos sami.insula maris ionij.
Samnis samnitis homo est ex samnite oppido Italie.
Sancio sancis sanxi re.stabilire vel ordinare.
Saperda saperde certus piscis.
Sapis sapis fluuius lombardie.
Sandix sandicis genus rubre herbe.
Sapo saponis quedā cōfectio ad mundandum pānos.
Sarcio sarcis sarcire ad sartores pertinet.
Sardonix chis.quidam lapis preciosus.
Sarmates sarmate vir alie.
Sarmatis tidis.mulier illius patrie.
Sarracum sarraci currus.
Saso sasonis quedam insula.
Sasina sasine ciuitas italie.
Satias vel saties satietas vel fastidium rerum.
Satelles satellitis.homo armatus qui alium sociat.
Saturnalia saturnaliorum festa erant saturni.
Scabo scabis scabi scabere est gratare.
Scale arum.scale sunt per quas ab inferioribus ad superiora ascendimus.
Scalpo scalpis si.pere.est sculpere vel gratare.
Schema schematis interpretatur figura.
Scyphus scyphi.vas erat quoddam ad sacrificādum.
Scytes scythe.vir tartarie.
Scythis scythidis mulier etiam tartarie.
Scytus a.um.res pulchra sapiens et cognita.
Sciscitor sciscitaris sciscitari est ad sapiēdū interrogare.
Scope scoparum ramusculi quibus domus mundat.
Scopo scopis scopere proprie est domum purgare vel mundare.
Scrobs scrobis.fossa maxime illa quā scrophe faciunt.
Scrypulus scrypuli quoddam pondus.
Scrupus scrupi lapis.
Scrupulus scrupuli paruulus lapis.
Scurra scurre qui turpiter iocando domos aliorum sectatur.
Sebetus sebeti.fons est in italia.
Securis securis instrumentum quo ligna grossa scindūtur vel quedam arma.
Secus prepositio:idest prope vel iuxta.
Secus aduerbium:id est aliter vel alius.
Secundum prepositio.

Seditio ſeditionis diſſenſio inter cives.
Sedulus ſedula ſedulum eſt ſolicitus ⁊ aſſiduus.
Seges ſegetis meſſis vel terra in qua ſeminatur.
Seligo ſeligis ſeligere:eſt ſecernere vel ſeorſum eligere.
Semel aduerbium:ideſt vna vice.
Semis ſemiſſis pondus eſt ſcz dimidia pars libre.
Semis aduerbium:id eſt dimidium.
Senecio ſenecionis qui eſt aliquantulum ſenex.
Senaculum ſenaculi locus vbi ſeniores cōſultandi gra-tia conſiſtunt.
Senium ſenij ſenectus.
Senones populi ſunt Gallie.
Seorſum aduerbium:id eſt ſeparatim:ſemotim.
Sentes ſentium:ſpine.
Senſim aduerbium:id eſt paulatim.
Seps ſepis quidam ſerpens.
Separ ſeparis:id eſt diſſimilis.
Sepia ſepie quidam piſcis.
Sepio ſepis claudere ⁊ ſepe circundare.
Sequana ſequane.fluuius Gallie.
Sequani ſequanorum populi iſtius fluminis
Serapis ſerapis deus egyptiorum.
Seres ſerum populi orientales.
Sero ſeras ſeraui claudere vel clauſtra adhibere.
Sero ſeris ſeui ſeminare ſemen ſpargere.
Seria ſerie.amphora vel olla ⁊ qōlibet vas terreum.
Seria ſeriorum res ſine facetiis ⁊ iocis.
Serum ſeri liquor q̄ fluit de recenti caſeo dū premitur.
Sericus ſerica ſericum res ſerica.
Serta ſertorum corone ex floribus facte.
Seſtos ciuitas europe.
Sextilis ſextilis ſextili ſextus menſis ſcz auguſtus.
Sextans ſextantis due vncie.
Seſoſtris ſeſoſtris rex fuit in egypto.
Seuerus ſeuera ſeuerum res auſtera ⁊ grauis.
Sibilus ſibili ſonus qui ſibilando fit.
Sibina ſibine quoddam genus teli.
Sica ſice gladius breuis.
Sicarius ſicarij qui cum ſica aliquem occidit.
Sicania ſicanie ſicilie inſula.
Sicanus ſicana ſicanum res illius inſule.
Sicheus ſichei.maritus regine Didonis.
Sido ſidis ſidi ſidere eſt manendo ſedere.
Sydus ſyderis ſtella.
Siler ſileris:alias vimen quedam arbor.
Siler ſileris fluuius italie.
Silex ſilicis.petra a qua ignis excutitur.
Siligo ſiliginis.certa ſpecies frumenti.
Siliqua ſilique foliculus cuiuſlibet leguminis.
Silurus ſiluri.id eſt certus piſcis qui in nilo generatur.
Symbolum ſymboli conuenientia.
Simius ſimij.quoddam animal habēs digitos ⁊ vultū quaſi humanum.
Simia ſimie pro femella illius animalis.
Simois ſimoentis fluuius troianus.
Simplegas ſimplegadis ſaxum iuxta boſphorum.
Simphonia ſimphonie conſonantia.
Synagoga ſynagoge interpretatur conuentus.
Sinapis is quedam herba vel eius ſemen.
Sincerus ſincera ſincerum res munda ⁊ pura.
Sinciput pitis.prima pars capitis.
Sidon ſidonis:ciuitas phenicie.
Singuli ſingule la.vnus ⁊ vnus:vel quilibet per ſe.
Synhedra interpretatur confeſſus.
Sinon ſinonis.quidam homo grecus.
Sinopis ſinopis:ciuitas ponti.
Sincreſis interpretatur conſeruatio.
Sinueſſa ſinueſſe:ciuitas Italie.
Sinum i.vas in quo lac effunditur dum mulgetur.
Sinus us.portus maris:vel pars illa que eſt inter com-plexum pectoris ⁊ brachiorum.
Siphax ſiphacis:quidam rex aphrice.
Sipharium ſipharij vmbraculum vel velum ad facien-dum vmbram.
Siphe ſiphonis editor.

Sipus ſipuntis ciuitas apulie.
Siracuſe ſiracuſarum ciuitas Scicilie.
Syrinx gis.ſyringa quedam fiſtula ſic dicta:vel nomen proprium cuiuſdam nymphe.
Syrus ſyra ſyrum res regionis ſyrie.
Syſer eris quedam radix cuius cibus eſt vtilis.
Siſto ſiſtis ſteti.idem eſt quod ſto:vel maneo.
Siſto ſiſti ſtiti retinere vel firmare.
Sithon ſithonis:mons Thracie.
Siticen inis:qui apud mortuos canit.
Siticina e.mulier etiam ſic apud mortuos canens.
Similax acis.certa ſpecies hedere.
Soboles ſobolis generatio.
Socors ſocordis.ignauus.
Sodalis is.ſocius in rebus iocundis.
Solen ſolennis aqueductus ſiue piſcis.
Solium ſolij ſedes regia vel chaldaria balnei.
Solox Solocis lana groſſa vel caprarum.
Sophia ſophie eſt ſapientia.
Sophos aduerbium interpretatur ſapienter.
Sopio ſopis ſopiui facere alium dormire.
Sora ſore ciuitas Italie.
Soracte ſoractis mons prope Romam.
Sorex ſoricis mus femina.
Sorbillo ſorbillas ſorbillare aliquantulum vel paula-tim ſorbere.
Sordes ſordium:immundicia vel auaricia.
Sortes ſortium.reſponſa deorum.
Soſpes ſoſpitis ſanus ⁊ ſaluus.
Soſpita ſoſpite pro eodem:ſed pertinet ad feminas.
Soter ſoteris interpretatur ſaluator.
Spado ſpadonis priuatus virili ſexu.i.caſtratus.
Spadix ſpadicis.ramus palme.
Spargo ſpargis diffundere vel reſpergere.
Specus us.ſpelunca foſſa ſcilicet ſubterranea.
Speleum ſpelei pro eodem.
Spelinx ſpelincis:pro ſpelunca.
Sphinx ſphingis:animal incognitum.
Spinter ſpinteris.armilla aurea.
Spiculum ſpiculi haſta vel ſagitta.
Spondeo ſpondes promittere.
Sponſalia ſponſaliorum mentio ⁊ promiſſio futurarū nuptiarum.
Sponte aduerbium:id eſt voluntarie.
Splē ſplenis alias lien:qd eſt in contraria parte iecoris.
Spurius ſpurij filius qui non eſt de legitimo matrimo-nio natus.
Strabo ſtrabonis qui habet oculos obliquos.
Straba ſtrabe.femina que etiam ſic habet oculos.
Strages is.multitudo hominum mortuorum.
Stragulum li.ſtratorium quod lecto vel ſedili ſupponi-tur:⁊ ſella eque vel aſini.
Stater ſtateris inſtrumentum ad ponderandum:vel al-tera ex eius lancibus.
Sterto ſtertis ſtertui ſtertere eſt naribus dormiendo re-ſonare.
Stratoma ſtratomatis.genus vlceris.
Stepſteros otis.ſpecies vel genus ceruorum.
Scolex ſcolecis.
Stenellus li.nomen proprium viri.
Stigo as:a quo ſunt inſtigo gas caſtigo caſtigas.
Stylus ſtyli graphium.
Stipo ſtipas ſtipare eſt replere vel circundare.
Stipes ſtipitis:truncus arboris.
Stirps is.progenies:ſiue proſapia vel arbor.
Styrax ſtyracis gutta eſt cuiuſdam arboris que cadens gelatur.
Styx gis.palus inferorum:⁊ nomen proprium.
Stlops ſtlopis ſonus q̄ ex inflatiōe buccarū erumpit.
Strepo ſtrepis ere.facere ſonitum cum pedibus.
Strideo es.ere.eſt ſonitum facere cum dentibus.
Strigilis inſtrumentum eſt ferreum quo equi gratātur ⁊ etiam patella.
Stringo is.xi.ere.comprimere.
Strix gis.auis nocturna.

Struo is.xi.ere.edificare vel ordinare.
Strues is.multitudo lignorum compoſitorum.
Stupidus da.dum quod vita ⁊ ſenſu caret.
Suadeo ſuades ſuadere rationibus monere.
Sub prepoſitio id eſt infra.
Suber ſuberis.cortex quercus.
Subtus prepoſitio ⁊ aduerbium id eſt infra.
Subter pro eodem.
Subſcus clauicula lignea.
Subcollo as eſt portare ſuper collum.
Subula ſubule broca ferrea cum qua calcei ſuuntur.
Sudes is.virga ad faciendum.
Supellex lis.omne ornamentum domus.
Superſtes tis.qui ſuper alium viuit.
Super prepoſitio.
Suppetie arum gentis adiutorium.
Supparus i.papilio velum vel tentorium.
Sus ſuis porcus vel porca.
Subucula e.genus veſtis intime.
Suſurrus ſuſurri ſonitus apium ⁊ alterius.
Tabes is.ſanguis corruptus.
Tabi tabo pro eodem.
Tabraca ce:ciuitas eſt in aphrica.
Tenarus tenari.mons apud lacedemoniã.
Taigetus ti.mons altus.
Talpa talpe quoddã ãial quod ſemper eſt cecũ
Talio talionis.eiuſdem rei compẽſatio:ſiue vindicta ſi-
milis delicto.
Talus tali pars pedis ſuper calcaneum.
Tango is ere.eſt alicui manum admouere.
Tantundem tantidem aliud tantum.
Tartarus ri.infernus
Teges etis.parua domus ſiue tugurium.
Telegonus filius Ulixis.
Tellus telluris dea terre.
Temno temnis tempſi deſpicere.
Tempe quedam vallis Theſſalie.
Tenarus mons Laconie.
Tendo dis.tetendi.oſtendere vel aliquid curuum extẽ-
dere.
Tenus prepoſitio:id eſt vſq̃.
Terapne terapnes locus Lacedemonie.
Teredo teredinis vermis qui in lignis nutritur.
Tereus terei:rex Thracie.
Teres teretis.res longa ⁊ rotunda.
Termes etis.ramus vel ſurculus arboris.
Tergeo es.tergo tergis.eſt mundare.
Terni ne.na.res trine vel quilibet tres.
Tero teris triui confringere ⁊ comminuere.
Teſtudo teſtudinis:quoddã animal paruũ quod teſta
cooperitur.
Teſqua orum:loca deſerta ⁊ inculta.
Thales.ſapientum ſeptem grecie vnus.
Thethys tethyos.dea maris.
Tetra interpretatur quatuor.
Tetrarcha che.vnus de quatuor principibus.
Tetricus a.um.res aſpera:ardua ⁊ grauis.
Texo texui ordinare vel conſtruere.
Thebe arum quedam ciuitas boetie.
Thebe thebes.ciuitas egypti.
Thebais thebaidis.opus Statij poete.
Theca interpretatur capſa.
Theodoricus fuit quidam rex gottorum.
Thera there.inſula eſt Callimachi.
Terme termarum:balnea.
Therſites therſitis.vir grecus.
Theſeus theſei.rex athenorum.
Thetis idis.mater achillis.
Thimus thimi quedam herba.
Thos thois:quoddam animal incognitum.
Thomix thomichos.
Thorax thoracis quedam arma ſiue veſtis que vſq̃ ad
cingulum protenditur.
Thule es.quedam inſula ſeptentrionalis.
Thrace thraces.regio europe.
Trax tracis vir ex Thracia.
Thraſibulus li.homo fuit in athenis.
Thraiſſa nomen proprium femine apud athenas.
Thiara thiare.mitra regum.
Thibia thibie.quoddam inſtrumentum muſicum.
Tibicen tibicinis:qui canit cum tibia.
Tibicina e.femina que ſic cum tibia canit.
Tibur is.ciuitas Italie.
Tiburs tiburtis.res illius ciuitatis.
Ticinus ticini.flumen italie.
Tilia e.quedam arbor vulgariter dicitur ſabina.
Timpaniſtes e.qui tympanum pulſat.
Tympaniſtria ſtrie.femina illud agens.
Tingo gis.xi.colorare vel tinctura inficere.
Timeus timei.quidam philoſophus fuit.
Typheus typhei.vnus ex gigantibus.
Tyrus tyri ciuitas phenicie.
Titillo las:eſt incitare ⁊ inflammare ad luxuriam.
Titillatus us.illa inflammatio vel incitatio.
Tityrus tityri nomen proprium cuiuſdã paſtoris apud
Uergilium.
Tmolus li.mons lidie.
Toga toge.veſtis romanorum
Tollo tollis ſuſtuli ere.eſt leuare ⁊ auferre.
Tomos tomi interpretatur inciſio.
Tono tonas tonui.tonitruum facere.
Tophus tophi.quedam ſpecies lapidum.
Torcular torcularis.calcatoriũ vel prelum quo vue vel
aliquid ſic exprimitur
Toreuma atis vas tornatum.
Torqueo torques.cruciare vel voluere.
Torquis is.circulus aureus circa collum.
Torris is.lignum ſemiuſtum.
Trabs vel trabes.lignum groſſum domus trãſuerſans
ſuper quo laquearia edificantur.
Trache traches.eadem eſt thracia.
Trachin inis.ciuitas Boetie.
Traduco cis.xi.trans vltra ducere vel accuſare.
Tragula tragule.genus eſt teli.
Traho is.eſt per vim ⁊ raptando aliquid portare.
Trames tis.via ſtricta.
Trans prepoſitio.i.ex illa parte.
Trabs bis.regio.
Trebia bie.fluuius italie.
Trebula trebule.quedam vallis in italia.
Treſſis is.tres libre.
Treuir iri.populi ſunt Gallie.
Tribus bus:progenies.
Triche arum.capilli.
Tricies aduerbium numerandi:triginta vicibus.
Tricenties aduerbium nume.i.tribus vicibus centum.
Tribulum li.inſtrumentum quo meſſes teruntur.
Triceni ne.na.ſinguli triginta.
Tribulus li.quedam herba ſpinoſa.
Tricuſpis dis.res habens tres cuſpides.
Trieteris idos.ſpacium trium annorum.
Triens entis.tres vncie.
Trigeſſis.i.triginta libre.
Triptoton:quod conſtat ex tribus rebus.
Tripus odis.res habens tres pedes.
Triton onis.Deus maris.
Triquetra tre.ſicilie inſula.
Trinicus ci.quidam locus prope Romam.
Troas adis.quedam regio Troie.
Tros ois.rex Troie.
Trudo dis.ſi.impellere ſiue impingere.
Trux cis.res crudelis auſtera ⁊ fera.
Tuba tube.fiſtula cantatoria
Tubicen inis.qui canit cum tuba
Tubicina ce.mulier que etiam canit cum tuba.
Tuber eris.fungus qui ſub terra naſcitur ⁊ nutritur.
Tuder tuderis:quedam ciuitas italie.
Tuders tudertis.res illius ciuitatis.
Tueor ris aſpicere vel defendere.
Tugurium tugurij caſellula quã ſibi faciunt cuſtodes-

vinearum.
Tumulus li. promontorium terre vel sepulchrum.
Tumultus tus. multorum garritus quasi tumor mult[us].
Tundo tundis inclinare percutere verberare.
Tunica tunice vestis quedam qua antiquitus homines vtebantur.
Tuor tueris. aspicere.
Turgeo turges turgere: est inflari.
Turbo turbinis. vertigo vel volubilitas ventorum.
Turtur: genus auis.

Vacis vacie qui curuat crura ambulando.
Vacienus vacieni pro eodem
Vacinium nij. viole silucstres
Vadum vadi. locus breuis fluminum quo pedester transiri potest.
Vafer ra. rum. res calida et ingeniosa.
Vagio vagis vagire est infantem plorare.
Valde aduerbium idest multum.
Value valuarum ianue siue porte.
Vannus vanni. cribrum.
Varus vara varum id est curuus.
Varix varicis: venarum nodus.
Vas vadis obses vel fideiussor.
Vates vatis qui naturali instinctu futura dicit.
Vaticanus vaticani mons prope Romam.
Uber vberis mamma et fertilis.
Vaticinor vaticinaris. naturali istinctu diuinare vel prophetare.
Vectis vectis. veru ferreum quo ostium firmatur.
Verbena verbene. quedam herba.
Vehementer aduerbium: id est multum.
Veho vehis vehere. est in se aliquid portare.
Vectigal vectigalis. tributum quod vsus vehitur.
Venafrum: locus campanie.
Veneo venis venire. est vendi.
Venetus veneta venetum. res vrbis venetie.
Venalia venalie quedam nympha.
Venus veneris. dea amoris.
Ver veris: certa pars anni.
Veratrum veratri: quedam herba.
Verber verberis. flagellum.
Verna verne. seruus qui in domo nascitur.
Vernus verna vernum. res veris.
Verona verone. ciuitas Italie.
Vepres veprium spine.
Verres verris: porcus cum testiculis.
Verro is. re. est scopere siue radere.
Versus prepositio: id est contra.
Veruex veruecis aries.
Veru indeclinabile hasta ferrea proprie qua in coquinis vtuntur.
Vertagus vertagi canis qui perdices inuestigat.
Vertigo vertiginis globus siue conuolutio et congiratio que fit a vento in terra.
Vesenus veseui mons campanie.
Vesuuius vesuuij pro eodem.
Vesulus vesuli. mons Italie.
Vesper vesperis. vltima pars diei: siue stella quedam.
Vestras vestratis res vestre patrie.
Ufens vfentis fluuius Italie.
Vibex vibicis plage vel insignia verberum in corpore humano.
Viburnum viburni. quedam arbor.
Vicies aduerbium viginti vicibus.
Viceni vicene vicena singulis viginti.
Vicem a vice. fortuna vel quod venus expectat quando vicissim aliquid fit.
Victus victa victum languidus languida dum.
Vigessis. viginti et sex.
Vinacium vinacij grana vue iam presse.
Vinalia vinaliorum. festa vini.
Vincio vincis vinxi ligare.
Virus viri asperitas odoris hominis siue venenum.
Viriatus viriati. quidam dux hispanus.
Viscum visci. gluten quo aues capiuntur.
Viscus eris. caro siue loca circumfusa cordis.
Viso visis visere. ire ad videndum.
Ulciscor eris. punire vel vindicare.
Uligo vliginis. humiditas terre.
Ultra prepositio: id est ab illa parte.
Unedo onis: quedam arbor siue fructus eius qui est rubeus et rotundus. quantitate vero minor nucibus.
Unio vnionis lapis preciosus.
Volucris volucris volucre. res leuis.
Volucris is. auis.
Voluox voluocis vermis est minor eruca corrodens pubescentes vuas: alias conuoluolus dicitur.
Volux cis. homo fuit in Aphrica.
Vomis eris. ferrum quod infigitur dentali aratri.
Unguen vnguinis: vnguentum vel succus.
Upupa vpupe. quedam auis parua.
Urgeo vrges: coercere vel stringere.
Usqueadeo. i. vsquequo.
Uttica ce. locus apulie.
Uter a. um. i. quis ex duobus.
Uter vtris vas de corio ad vinum portandum.
Utica vtice: ciuitas Aphrice.
Vulcanalia: festa fuerunt vulcani.
Vultur vulturis quedam auis.

Xenos interpretatur hospes.
Xenium xenij: munus qd mittitur hospiti.
Xeros interpretatur siccus.
Xerampelinus a. um. res viridis.
Xerolophos dicitur sepulchrum.
Xilon xili: interpretatur lignum.
Zoilus poeta.

Finis vocabularij.

Aelij Antonij Nebrissensis lexicon seu paruum vocabularium in quo breuiter inuenies vocabula scolasticis valde necessaria.

Uocabula barbara emendata. per latina verba.

Barba barbe pili faciei hominis.	Non gerolobodium ij.
Pilcus pilei indumentum capitis.	Non birrum i.
Penula penule cappa siue pallium.	Non tunica e.
Tunica e. vestis quam induimus post thoracem.	Non sangnis.
Suppar[us] i. linea vestis q̃ a feminis apud carnem portat.	Non camisia e.

Subucula e. pro eadem: sed est hominis.
Thorax cis. pro quadam veste hominis que vsq ad cingulum protenditur.
Urceus i. quodcunq vas ad modum amphore.
Oenophorum i. vas ad ponendum vinum.
Aqualis is. vas ad imponendum aquam.
Archa e. pro quacunq capsa.
Arcula e. pro eodem.
Scrinium ij. capsa ad reponendum libros.
Lacta e. capsa ad reponendum panem.
Lucanice lucanice. intestinum alijs carnibus minutis plenum.
Coditrix cis. pro femina que ordinat cibos in coquina.
Coquus i. pro homine etiam cibos ordinante.
Utriculus i. diminutiuum ab vter vtris.
Lucerna ne. instrumentum quo oleo infuso rc. nos illuminans.
Pictor is. qui executat penas alicui impositas.
Lechytus ti. vas ad infundendum oleum.
Testa e. vas terre ad aliquid coquendum.
Globus ligneus truncus rotundus.
Forpex vel cultri tonsorij.
Tonsor ris. qui radit barbam.
Atramentum scriptorum.
Calceus indumentum pedum.
Patina vasis genus quo dapes elixe in mensam feruntur.
Sapo saponis. quedam cōfectio qua pāni bñ mundant.
Subligar ris. pro brachis.
Lustrum pro lupanari.

Non interula e.
non archipous.
non pithalphum i.
non tenacium i.
non longenimitas.
non coquinatrix.
non coquinator.
non pilasca e.
non crucibulum i.
non pero onis.
Non penticula e.
non fidelia e.
Non forfex cis.
non barbitonsor.
non incaustum i.
non sotular aris.
non platenaci.
non carbonum ij.
non cantabula e.
non torgilium ij.

Nomina numeralia vnus vna vnum. duo due duo: tres tria: quatuor: quinq: sex: septē: octo: nouem: decem: vndecim: duodecim: tredecim: quatuordeciz: quindecim: sexdeciz: decē ꝛ septē. decē ꝛ octo: decē ꝛ nouē: viginti: viginti vn⁹: viginti duo: vigintitres: ꝛ vigintiq̄tuor: vigintiq̄nq: vigintisex: vigintiseptē: vigintiocto: vigintinouē: triginta: quadraginta: quinquaginta: sexaginta: septuaginta: octoginta: nō octuaginta: nonaginta: centum ducentitē. ta. vel bis centum. trecēti te. ta. vel tercentum: quadringenti te. ta. vl' quatercētuz: quingenti te. ta. vel quinquies centum: sexcēti te. ta. vel sexies centū: septingenti te. ta. vel septies cētū. octingēti te. ta. vel octies centū. nōgenti te. ta. vel nouies centum: mille adiectiuū vt mille homines. mille substantiuū. vt mile hominum. duo mille adiectiuum. duo milia substātiuum. tres mille vel tria milia. quatuor mille vel quatuor milia. quinq mille vel q̄nq milia. sex mille vel sex milia. octo mille vel octo milia: nouem mille vl' nouē milia. viginti mille vel viginti milia. triginta mille vel triginta milia. quadraginta mille vel quadraginta milia. quinquaginta mille vel q̄nquaginta milia. sexaginta mille vel sexaginta milia. septuaginta mille vel septuaginta milia. octoginta mille vel octoginta milia. nonaginta mille vl' nonaginta milia. Cētū mille vl' cētū milia. ducēti mille vel bis centum mille. ducēta milia vel bis cētum milia: trecenti mille vel tercentū mille. trecēta milia vel tercentum milia. q̄drigēti mille vel quater cētuz mille. q̄drigēta milia. vel quater centum milia. quingenti mille vl' q̄nquies centum mille. q̄ngenta milia vel q̄nquies cētū milia sexcēti mille. vel sexies cētū mille: sexcēta milia vl' sexies cētū milia: septingēti mille vel septies cētū mille septingēta milia vel septies cētū milia. octingenti mille vel octies centuz mille. octingēta milia vel octies centū milia. nongenti mille vel nouies cētum mille: nongenta milia: vel nouies cētum milia. Quod vulgo dicitur compte. x. c. m. latine dr decies centum mille vel decies cētuz milia. et si dos comptes vicies centum mille vl' vicies cētuz milia. tres comptes. tricies centum mille: vel tricies centū milia. quatre comptes: quadragies cētū mille vel quadragies centum milia: ꝛ sic de reliquis.

Nomina diuidua q̄ significāt diuisionē ꝛ separationē ab alijs vulgo cadatūs o de tapa en ista. Singuli bini: terni: quaterni: quinqueni: seceni: septeni: octoni: noueni: deni: vndeni: duodeni: tredeni: quaterdeni: quindeni: sedeni: denisepteni. denioctoni: deninoueni: viceni: vicesimi singuli: vicenibini: vicenisepteni: vicenioctoni: vicenisnoueni: triceni: q̄drigeni: q̄nquageni: sexageni: septuagenioctogeni: nonageni: centeni: duceni: pro ducenteni: treceni pro trecenteni: quadringeni pro quadringēteni: q̄ngeni pro q̄ngēteni: septingeni p septingenteni: octingeni p octingenteni: nongeni vl' nouingeni pro nōgēteni: mille: ꝛ sic de reliquis.

Nomina ordinalia que significent illius numeri vltimum ꝛ quandoq ipsum numerum primus: secundus: tertius: quartus: quint⁹: sextus: septimus: octauus: nonus: decimus: vndecimus: duodecimus: tredecimus: quartusdecimus: quintusdecimus: sextusdecimus: decimusseptimus: decimusoctauus: decimusnonus: vigesimus: vigesimusprimus rc. tricesimus: quadragesimus: quinquagesimus: sexagesimus: septuagesimus: octogesimus: nonagesimus: centesimus: ducentesimus: trecentesimus. quadringētesimus: quingentesimus: sexcentesimus: septingentesimus: millesimus: bis millesimus: ter millesimus: quater millesimus: quinquies millesimus rc.

Aduerbia significantia toties illum numerū semel: bis: ter: quater: quinquies: sexies: septies: octies: nouies: decies: vndecies: duodecies: tredecies: quatuordecies: quindecies: sexdecies: decies septies: decies octies: decies nouies: vicies: tricies: q̄dragies: quinquagies: sexagies: septuagies: octogies: nonagies: centies. ducenties. trecenties: quadringenties: q̄ngēties: sexcēties. septingēties. octingēties: nōgēties: vel noningēties. millies. bis millies, ter millies rc. ¶ Aduertendum est q infra centum ꝛ vltra viginti minor numerus potest precedere maiorem mediante coniunctione: vt vnus ꝛ viginti: vt primus et vigesimus: singuli ꝛ viceni: semel ꝛ vicies. ¶ Possumus quoq vnus ꝛ duo demere de maiori numero: vt duo de viginti pro decem et octo. vnum de viginti vel vndeuiginti pro decē et nouem: vl' vndeuicesimus duodeuicesimus: ꝛ sic de ceteris.

¶ Sunt alia nomina a numeralibus noib⁹ deducta certe cuiusdā significationis: qualia sunt que sequūtur.
Simplex: simplicis: res sine plica. i. non duplicata.
Duplex duplicis. res duplicata.
Triplex triplicis. res. triplicata.
Quadruplex res quadruplicata.
Quintuplex res quintuplicata.

Simplum simple tantundem.
Duplum bis tantum.
Triplum ter tantum.
Quadruplum quater tantum.
Quintuplum quinquies tantum.
Sextuplum sexies tantum.
Septuplum. septies tantum.
Octuplum octies tantum.
Decuplum. decies tantum.
Centuplum centies tātum. ⁊ sic de ceteris.
Binus bina binum. singuli duo.
Trinus a. um. i. singuli tres.
Quadrinus a. um. i. singuli quatuor
Biennium ij. duorum annorum.
Triennium ij. trium annorum.
Quadriennium ij. quatuor annorum.
Quinquennium ij. quinqꝫ annorum.
Sexennium. sex annorum.
Decennium decem annorum.
Centennium centum annorum.
Biduum bidui duo dies.
Triduum dui. tres dies.
Quadriduum i. quatuor dies.
Binoctium due noctes.
Trinoctium tres noctes.
¶ Homo hominis commune ab humo deducitur.
Uir viri. maritus: vel qui venit ad etatem virilem.
Mulier mulieris dicitur que amplius virgo non est.
Infans infantis. i. non loquens.
Puer pueri a paruitate dicitur: quia paruulus est.
Puella puelle quasi paruus puera.
Adolescēs cōe q iam attingit quindecim annoꝝ etatē.
Iuuenis commune qui iam aptus est ad laborem.
Senex senis: qui ex senectute iam morti propinquior.
Anus anus. vetula.
Puberes qui iam apti sunt ad generandum.
Impuberes qui ad generandum adhuc non sunt apti.
Ingenuus ingenui. qui natus est liber.
Libertus liberti qui ex seruo factus est liber.
Libertinus qui iusta seruitute manumissus est.
Seruus serui: captiuus.
Serua serue: ancilla.
Mancipium mancipij: seruus vel serua.
Famulus famuli liber qui sponte alicui seruit.
Mercenarius mercenarij qui propter diurnū denarium laborat.
Erro ⁊ fugitiuus qui fugit.
Ueterator seruitor antiquus.
Nouitius ij. seruitor qui nouiter est emptus.
Mango onis. qui seruos vendit.
Lecticarius qui ducit lecticas.
Gerulus geruli. baiulus.
Pater et genitor idem.
Mater et genitrix idem.
Parens pater vel mater.
Filius et natus idem.
Filia ⁊ nata idem.
Auus aui pater patris vel matris.
Auia e. mater patris vel matris.
Proauus proaui. auus patris vel matris.
Proauia auia patris vel matris.
Atauus ataui alterius parentis proauus.
Atauia e. alterius parentis proauia.
Maiores istis antiquiores.
Nepos nepotis filius filij vel filie.
Neptis filia filij vel filie.
Pronepos pronepotis: nepos filij vel filie.
Proneptis tis. neptis filij vel filie.
Abnepos tis. pronepos filij vel filie.
Abneptis tis. proneptis filij vel filie.
Minores omnibus his posteriores.
Patruus germanus patris.
Amita germana patris.
Auunculus germanus matris.
Matertera germana matris.
Patruus magnus germanus auie.
Amita germana patris.
Auunculus germanus matris.
Matertera magna germana auie.
Frater fratris germanus.
Soror sororis germana.
Patrueles primi filij duorum fratrum.
Patrueles prime filie duorum fratrum.
Sobrini ⁊ consobrini filij germani vel germane.
Germanus filius vnius eiusdem patris ⁊ matris.
Nepos ex fratre. nepos germani.
Nepos ex sorore. nepos germane.
Neptis ex fratre: notum est.
Neptis ex sorore: vt supra.
Consanguinei propinqui ⁊ cognati.
Affines viri ⁊ vxoris cognati.
Maritus mariti. vir mulierem habens.
Uxor vxoris mulier habens virum.
Coniux gis. maritus ⁊ vxor.
Nouerca nouerce: secunda vxor respectu filiorum pme.
Uitricus vitrici. scds maritus respectu filiorum primi.
Priuignus priuigni: germanus ex altero parentum.
Priuigna priuigne: germana vt supra.
Pellex cis. que cū eo corpus miscet qui habet vxorem.
Riualis lis. qui habet amicam.
Pallaca ⁊ concubina que cum celibe viro corpus miscet.
Uxoris frater notum est.
Uxoris soror notum est.
Socer soceri. pater vxoris vel mariti.
Socrus socrus mater vxoris vel mariti.
Socrus magna: mater soceri vel socrus.
Socer magnus: pater soceri vel socrus.
Scortum ti. mulier lupanaris.
Meretrix cis. que ob turpe lucrum quocunqꝫ loco corpꝰ venereis actibus prebet.
Sponsus sponsi dicitur a spōdeo: quia spōdet se in matrimonium consentire.
Sponsa sponse femina dicitur vt supra.
Pater spiritualis: compater.
Mater spiritualis: commater.
Filius spiritualis notum est.
Filia spiritualis.
Nutrix nutricis: que filium alienum suo lacte nutrit.
Collactaneus eodem lacte cum aliquo nutritus.
Collactanea femina vt supra.
Pedagogus qui infantē instruit in moribus: ⁊ eū ducit.
Pedotribes qui puerum exercitat in aliqua bona arte.
Preceptor oris. magister qui docet pueros.

¶ Membra hominis exteriora.

Caput capitis: supremū corporis a quo omnes sensus initium capiunt.
Capito capitonis qui habet grossum caput.
Capitatus ta. tum. res capitis.
Uertex verticis pars summa capitis.
Uertex verticis pulsus.
Capillus capilli: quasi capitis pilus.
Capillatus qui lōgos habet capillos.
Cani canorum: capilli albi.
Canus cana canū. res habens canos.
Canicies caniciei: id est senectus a candore dicta.
Antie antiarum: capilli qui sunt supra frontem.
Caprone capronarum: pro eodem.
Cincinnus cincinni: crinis qui prolixe pendet.
Cirrus cirri: plicatura capillorum.
Coma come: proprie crines mulierum.
Comatus comata comatū: qui habet longos capillos.
Cesaries cesariei: proprie capilli hominum.
Ala ale. latera interiora oris.
Calua calue: locus patens super duo supercilia.
Caluus calua caluum res capillis carens.
Caluitium: idem est quod calua capillis tñ absentibus.
Caluaria caluarie os capitis iam caluum.
Commissura commissure: coniunctura.
Crispus a. um. qui capillos habet retortos ⁊ rectos.
Ruffus ruffa ruffum: idest rubeus.

Frons frontis:locus eminens inter supercilium et calvā vel facies.
Frontones.qui habent amplam frontem.
Facies naturalis et immutabilis oris habitus.
Vultus us.quod in facie mutatur ex diversis motibus.
Supercilium supercilij:pili arcuales infra frontem.
Cilium cilij:folicula superior oculi.
Palpebra sinus oculorum vel capilli.
Gene genarum locus faciei inter palpebras.
Oculus i.organum est quo videmus.
Oculi angulus pars per quam lachrime fluunt.
Album oculi notum est.
Pupilla pupille:medullium oculi.
Strabo strabonis:qui habet oculos obliquos.
Lusculus lusculi:qui habet visum debilem.
Cocles coclitis:qui caret altero oculo.
Lucinus lucini:qui habet parvos oculos.
Poetus poeti qui palpebras agitat.
Mala male:pars illa que est inter oculos et buccas.
Gene antiquitus erant male.
Nasus nasi:fenestre quibus percipimus odorem.
Naris naris:pro eodem:vel tota illa longitudo usque ad frontem.
Nasones qui hebent longum nasum.
Nasutus nasuta nasutum:possessivum eius.
Simus sima simū:qui pressis est naribus.
Resimus qui habet nasum recurvū sursum.
Silo silonis:qui habet nasum aquilinum.
Bucce:buccarum:utrūque latus oris vento inflatum
Tempus temporis:planities capitis ex utroque latere frontis existens.
Sinciput una pars capitis.
Occiput posterior pars capitis.
Auris is.ab hauriendo dr:qr sonum haurit.
Aurisula auricule:grandis auris.
Flacci:qui habent aures intantum longas q pendent.
Auritus aurita auritum:magnas habēs aures.
Labrum labri:vel labium labij . oris exterior clausura.
Labeo labeonis:qui habet grossa labia.
Os oris dicitur quasi ostium ciborum et verborum.
Rictus rictus.magnum os.
Dentes primores:id est primi qui parent.
Dentes canini:alij istos in ordine sequentes.
Dentes molares:id est ultimi.
Dentes maxillares idem est.
Dens genuinus:id est ultimus omnium.
Maxilla maxille:in quibus sunt dentes infixi.
Lingua lingue:membrum quo loquimur.
Gingive gingivarum:caro ubi dentes gignuntur.
Palatum palati:locus intra os inter dentes et linguam.
Mentum menti:sedes pilorum et barbe.
Barba barbe:pili faciei hominis.
Barbatus barbata barbatū habens longam barbam.
Lanugo ginis.pili iuvenibus ante barbam nascentes.
Collum li.tota illa caro que est inter caput et humeros.
Collutus colluta collutum:qui habent longum collum.
Iugulum iuguli:anterior colli pars.
Cervices cervicum superbia.
Cervix cervicis:posterior colli pars.
Thorax cis tota corporis rotunditas usque ad cingulum.
Pectus oris pars corporis infra gulam usque ad alvum.
Mamma mamme:teta.
Papilla papille:caput mamme.
Tergum tergi:posterior pars corporis.
Spina spine:iunctura dorsi.
Costa coste:sunt ossa in lateribus corporis.
Scapula scapule:que velut mollibus iugis a cervice demittitur.
Humerus ri.locus inter brachij iuncturas et collum.
Brachiū ij . ab ares grece latine forte:qr fortia exercet.
Lacertus lacerti:idem est quod brachium.
Tori thororum:caput vel musculus brachij.
Cubitus ti.pars brachij ab illo loco usque ad manum.
Manus manus manui:notum est.
Dextera dextere:manus dextera.

Leva leve:sinistra manus.
Ambidexter qui manu sinistra operatur eque ac dextra.
Digitus digiti:commune est omnibus digitis pertinēs: dicitur a decem:qr tot sunt.
¶ Pollex pollicis:primus et grossior ceteris.
Index secundus ab indicando: qr cum eo indicamus.
Verpus verpi:medius.
Infamus et impudicus pro eodem.
Minimus alis auricularis.
Proximus a minimo qui est inter minimum et medium annularis alis medicinalis.
Articulus articuli:parvi artus quales sunt digitorum.
Condilos iunctura articulorum.
Unguis unguis:est in digiti extremitate.
Palma palme:manus extensa.
Pugnus pugni:manus clausa.
Vir concavitas manus.
Manus aversa:id est retorta.
Ulna ulne:utriusque brachij vel cubitus extensio.
Venter ventris:locus ad quem primo venit cibus.
Umbilicus ci:medius locus ventris et totius corporis.
Abdomen abdominis:pinguedo carnis.
Inguen inguinis:pars corporis circa pudenda.
Pecten pectinis:barba inferior circa pudenda.
Pubes pubis:pro eodem.
Mentula mentule:penis is.
Muto mutonis:mutunus mutuni.virga genitalis.
Preputium preputij:caro que sine cooperitur.
Glans glandis dr mentula puerorum:qr ei est similis.
Coleus colei.testis et testiculus idem.
Cunnus cunni:communiter dicitur vulva.
Crista criste:intermedia cunni.
Urropigium os est quasi extremitas spine.
Podex anus:culus idem.
Clunes et nates idem.
Truncus:corpus sine capite.
Crus cruris:dr a genu usque ad imum pedem.
Varus vari:cui in interiorem partem crura flectuntur.
Coxendix coxendicis.
Vicia vicie:cui in exteriorem partem crura flectuntur.
Coxa coxe idem.
Femur femoris:pars illa ab inguine usque ad genu.
Femen feminis : a natibus usque ad iuncturam genuum.
Genu Genua:commixtiones femorum et crurum.
Tibia tibie:pars cruris a genu usque ad talum.
Sura sure:musculus tibiarum.
Pes pedis .cum quo ambulamus.
Pedo pedonis:qui habet grandes et amplos pedes.
Poples plitis.illa concavitas que genu opposita est.
Malleolus malleoli:talus vel calcaneus.
Calx calcis:media inter crura et calcaneum.
Planta plante:pars inferior pedis usque ad digitos:
Vola vole:concavitas illa que est in medio pedis.
Planti plante planti:flavi qui vola carent.

¶ Membra hominis interiora.

Cerebrum cerebri.medulla capitis.
Tonsille tonsillarum:in sue:vocantur glādule:in homine vero tonsille.
Uva uve:illa retonditas carnea que est in gutture.
Epiglossis:nux gutturis.
Gurgulio is.via patens in naribus usque ad pulmonem.
Gula locus per quem cibus ad ventrem transit.
Fauces faucium.superior pars gule mento propinqua.
Guttur gutturis:interior pars colli.
Cor cordis notum est:aliquando ponitur pro sapiētia.
Cordatus cordata cordatum.id est sapiens.
Concors concordis:qui unius animi est.
Discors discordis qui corde;id est animo diffidet.
Vecors vecordis:stultus.
Secors secordis ignavus quasi sine corde.
Pulmo pulmonis dicit a plenmon grece: latine spiritus a quo movetur et aperitur pulmo.
Precordia precordiorum:tele cordis.
Septum transversum idem.
Prence prencarum:et parics idem.

Iecur iecoris: in dextra parte est sub precordijs.
Hepar idem non est latinum.
Lien grece splen latine: in hoc letitie causam esse dicunt.
Fel fellis: vesica est infra iecur amarissimo liquore plena que etiam dicitur fel.
Exta extorum: intestina fibre.
Renes renum: renes sunt qui lumbis adherent: dicti a riuis: q: ab his riui obsceni humoris oriuntur.
Lumbus lumbi: a libidine dicitur: cuius sedes in homine lumbus est.
Intestina intestinorum: interiora corporis.
Omentum omenti: tela super popam vel ventrem.
Lactes lactium: per quas labitur cibus.
Aluus alui: venter.
Stomachus ostium ventris.
Vesica vesice: vbi vrine congregantur.
Vriculus collum vteri.
Vterus ri. proprie est in mulieribus. s. locus conceptionis.
Loci locorum: pro eodem.
Secunde arum. lectus in quo infans intra vterum iacet.
Hymen folliculus in quo puer nascitur inuolutus.

Partes hominis communes.

Neruus nerui: vinculum membrorum
Os ossis: notum est.
Caro carnis: sic dicitur quasi chara: id est amara.
Corpus corporis. tota quantitas hominis.
Corpulentus qui habet grossum corpus.
Cartilago ginis. naris vel auris ossea teneritudo.
Membrana membrane: tela.
Cutis & pellis idem.
Cicatrix cicatricis: signum vulneris.
Neuus neui: quodcunque signum in carne.
Verruca verruce: pustula carnem superexcedens.
Tuber tuberis: quedam infirmitas: vel quicunque tumor.
Callum calli: duritics que fit in manibus laborantium.
Villus villi: vnde villosus pili subtiles.
Pilus pili: vnde pilosus notum est.
Glaber glabra glabrum: lenis: id est sine pilis.
Vena vene: dicitur quasi natanti sanguinis via.
Arteria arterie: vena aeris plena.
Fibra fibre: vena subtilis.
Pori pororum: loci per carnes vnde sudor exit.
Vertebra vertebre: os quod in genu vertitur.
Musculus caput neruorum.
Ruga ruge: plica carnea que fit in senibus: vnde rugosus.

Humores & excrementa corporis.

Sanguis sanguinis: notum est.
Bilis bilis: cholera.
Atrabilis: melancholia.
Pituita pituite: phlegma.
Semen seminis: grece sperma.
Sanies saniei: putredo vel sanguis infectus.
Tabes tabis: sanguis corruptus.
Mucus muci: immundicie que per nares exeunt.
Sternutamentum sternutatio sternutus idem.
Saliua saliue: notum est: dicitur enim sic: quia salis habet saporem.
Sputum immundicia que cum vi & tussi a pectore eijcitur.
Lachryma lachryme: est quedam infirmitas oculorum: vel dicitur a lachrymor lachrymaris: id est plorare.
Anima lisue anhelitus vel anhelus idem.
Lotium lotij: & vrina vrine idem.
Stercus: ventris purgamentum.
Lac lactis: dicitur a leucos grece quod latine album.
Colostrum colostri: est lac imperfectum veniens matribus ante partum.
Sudor sudoris: notum est.

Habitudines corporum.

Nanus & pumilio homo statura pusillus.
Procerus homo grandis stature.
Mediocri statura qui tenet medium.
Crassi qui habent corpus pingue.
Macri & macilenti per contrarium habentes corpus exile & macrum.
Pulcher formosus & speciosus idem.
Turpis & deformis idem.
Surdus surdi: qui non potest audire.
Cecus ceca cecum: visu priuatus.
Lippus lippa lippum qui habet oculos lachrymantes.
Mancus & mancinus: orbatus altero membrorum vel officio eius.
Gibbosus & gibberosus qui habet gibbum aut tumorem in posterioribus.
Claudus di. dicitur quasi pedibus clausis. i. impeditus.

Hominum officia.

Papa summus sacerdos: pontifex idem.
Cardinalis notum est: & que sequuntur dignitates. scilicet & officia personarum ecclesie.
Episcopus episcopi.
Archiepiscopus archiepiscopi.
Decanus decani.
Archidiaconus archidiaconi.
Canonicus canonici.
Portionarius portionarij.
Beneficiarius beneficiarij: qui habet beneficium.
Sacerdos quasi dos sacra vel sacra dans.
Presbyter pro eodem.
Clericus qui habet primam tonsuram.
Dyaconus dicitur a dya quod est duo & conos honor quasi duos habens honores vel ordines.
Subdyaconus quasi infra dyaconum: qui habet primum ordinem.
Acholitus acholiti.
Exorcista exorciste.
Edituus editui.
Sacrista sacriste.
Cantor cantoris.
Archipresbyter.
Vicarius qui habet vices episcopi.
Antistes presul: pontifex: prelatus.
Monachus monachi.
Heremita heremite: qui in heremo habitat.
Frater fratris.
Soror sororis.
Monialis monialis: monacha idem.
Rex & regina notum est.
Dictator dictatoris: imperator.
Augusta auguste: imperatrix.
Imperator aliquando dicitur capitaneus qui habuit victoriam.
Dux ducis: capitaneus siue exercitus ductor.
Dux ducis: commune quedam dignitas militaris que est super marchiones & comites.
Comes qui alium sequitur & sociat.
Comes comitis. commune quedam dignitas.
Marchio onis. quedam dignitas inter magnates & nobiles
Primipilus primipili: alia dignitas.
Antesignanus & signifer qui insigne vel vexillum portat.
Marescallus dignitas secularis vel hospitator nobilium & maxime curialium.
Preses sidis potest dici castellanus vel capitaneus.
Pretor pretoris: gubernator.
Propretor qui habet vices pretoris.
Questores erarij qui computant & custodiunt pecunias dominorum & vrbium.
Questores prouinciales qui colligunt gabellas & alia huiusmodi.
Questores criminum qui trahunt ligatos criminosos.
Pretor executor qui executat penas a pretore impositas.
Senatores consiliarij.
Tabellio publicus scriba.
Notarius: qui scribit alio dicente.
Librarius scriptor librorum.
Preco nis. qui vocibus denunciat edicta iudicum vel pretorum.
Nomenclator qui alicui nomen imponit.
Carnifex carnificis: qui damnatos in iudicio mutilat: vel suspendit: & cetera talia exercet.
Patritius patritij: qui prouidet reipublice.
Eques auratus: nobilis ex genere.
Eques equitis: homo insidens equo.
Pedes peditis: qui incedit pedester.

Miles militis commune homo armatus vel mulier.
Sacelles:stipator.stator:apparitor:anteambulo idem.
Minister stri.qui alicui servit:aliquod offm ministrãdo.
Exoletus exoleti:adultus qui alicui servit et ministrat.
Structor is.qui in domo alicuius nobilis alios instruit.
Chironomon ontis qui carnes coram dominis scindit.
Coquus coqui:qui ordinat cibos.
Promus promi dispensator domus.
Obsonator qui habet curam emendi necessaria.
Librarius librarij:qui portiones dividit.
Artocopus artocopi: qui custodit panes:vel pistor:vel panis laboriose factus.
Pollinctor oris.magr molendini:et qui mortuos curat
Archimtriclinus prepositus vel principalis dominus.
Pincerna pincerne:qui servit vinum administrando.
Celator celatoris:magister fabricans res argenteas.
Argentarius:campsor est pecuniarum.
Mensarius est trapezita et teloniarius idem.
Mercator a mercor mercaris:vel a merx mercis.
Mercator minutus qui revendit quod ante emit.
Bibliopola bibliopole:librorum est mercator.
Miropola le.q vendit species ⁊ alias merces minutas.
Pharmacopola idem est quod apothecarius.
Dulciarius qui facit confectiones.
Marculus marculi:qui cudit monetam.
Faber ferrarius:qui aliquid fabricat ex ferro.
Faber lignarius qui operatur aliquid ex lignis: alias architectus.
Faber erarius qui fabricat ex ere.
Infector infectoris.tinctor.
Veterinari⁹ rij.qui veterina ducit:vel eorum curam hз.
Veterina animalia dicuntur quecunqз vehere qđ pñt:⁊ a vehendo:⁊ non vetustate dicuntur.
Fullo fullonis qui pannos lavat:⁊ polit.
Fullona fullone:femina idem faciẽs.
Mulio mulionis:mulorum insectator et ductor.
Agaso agasonis:qui equos ducit.
Tabellari⁹ tabellarij:qui literas portat ab aliquo missas vel tabellio.i.scriba.
Nuncius nuncij:is est qui aliquid nunciat.
Caduceator ⁊ legat⁹ communiter dicitur ambasiator.
Interpres qui per unam linguam interpretatur aliam.
Proxeneta qui res alias vendit inde mercedẽ recipiẽs.
Sartor.i.sarcinator a sarcio sarcis.
Resartor:qui aliquid repetiat.
Sutor sutoris.qui facit calciamenta.
Tonsor non barbitonsor:qui radit barbam.
Lintearius; linteari.qui facit vel vendit telas.
Sagarius sagarij:qui facit vel vendit sagum.
Pictor pictoris notum est qui pingit.
Figulus figuli qui fabricat ex luto vasa.
Schenobates q ambulat supra chordas extẽsas in aere.
Petaurus petauri:qui ex agilitate corporis levioribus saltibus movetur:⁊ alios ludos exercet.
Prestigiator:qui prestigia exercet et operatur.
Histrio histrionis:est gesticulator.
Sarra c.qui turpiter iocãdo domus aliorum sectatur.
Parasitus qui hoc facit precio assignato.
Grassator grassatoris:latro vel predator.
Perfuga ⁊ trãsfuga qui de uno exercitu fugit ad alium.
Economus villicus magister domus.
Architectus architecti qui domos edificat.
Fidicen:qui corda canit.
Tibicen:qui tibia canit.
Cornicen.qui cornu canit.
Tubicen:qui tuba canit
Hydraules.qui instrumentum equaliter pulsat.
Tympanistes:qui tympana pulsat.
Saltator saltoris.i.tripudiator.
Chirurgus chirurgi.qui vulnera ⁊ ulcera medetur.
Medicus ci.q alias infirmitates ⁊ febres medetur.
Iurisconsultus:idem est qđ iurista.
Pragmaticus pragmatici:procurator.
Advocat⁹ ti.q alterius causam in iudicio agit.
Fenerator is.i.usurarius.

Preceptor preceptoris.idem est quod magister.
Pedagogus magister parvulorum.
Porculator porculatoris:qui custodit porcos.
Subulcus subulci:pro eodem.
Bubulcus bubulci: qui custodit boves.
Caprarius qui custodit capras.
Pastor pastoris notuз est quilibet supradictoruз pastor.
Apiarius apiarij:qui apes gubernat ⁊ custodit.
Agricola agricole:dicitur quasi agrum colens.
Rusticus:qui in rure habitat et in campis.
Arator aratoris qui arat.
Messor messoris:qui messes colligit ⁊ metit.
Feniseca fenisece qui fenum secat ⁊ metit.
Fossor fossoris qui fodit palmites vitium arentes.
Putator qui scindit palmites vitium arentes.
Vinitor vinitoris:qui vites custodit.
Frondator frondatoris qui folia arborum colit.
Saltuarius saltuarij:qui nemora custodit.
Lignator lignatoris:qui ligna scindit ⁊ portat.
Aquarius aquarij:qui aquam portat.
Venator venatoris qui bestias venatur:⁊ insequitur.
Auceps qui accipitre vel falcone venatur.
Piscator piscatoris:a piscor caris.qui pisces capit.
Archithalassus qui in aliquo regno est princeps maris.
Nauta naute:qui navem dirigit.
Nauarchus capitaneus vel dux multarum navium.
Magister navis qui nautas sibilando vocitat et eis agẽda indicit.
Gubernator is.qui navẽ dirigit a periculis eã amovẽs.
Remex remigis.qui remigat.
Vector vectoris:qui in navi vehitur.

¶ Edificia publica et privata.

Menia menium:muri civitatis.
Turris:erectum ⁊ altum edificium in muris.
Pina pine:summitas que super muros est.
Tholus i.testudo in medio tẽpli in quo trabes cõveniãt.
Pinaculum pinaculi:pars altior templi.
Coclea ee.turris rotunda habẽs ascensum per circulũ.
Fossa fosse:fovee sunt que circa hortos ⁊ vineas fiunt.
Vallum valli cõcatenatura que fit ex lignis mollis terre ex quibus predia muniuntur.
Antemurale antemuralis:defensio ante murum.
Propugnaculum:pinne murorum:unde pugnant se defendentes.
Specula locus eminens:unde inferiora speculantur et videntur.
Promurium promurij:locus eminens post muros per quem custodie vigilãtes incedant.
Porta porte:ianua:proprie porte sunt urbiũ ⁊ castrorũ.
Via vie.callis.
Regio regionis:patria regi subiecta.
Platea ee.locus latus ⁊ spaciosus proprie intra urbes.
Forum holitorium ubi holera venduntur.
Forum boarium ubi carnes venduntur.
Macellum macelli:locus ubi pecora mactantur.
Forum piscarium locus ubi pisces venduntur.
Myropolium myropolij:loc⁹ ubi species aromatice:medicine ⁊ cetera huiusmodi venduntur.
Sutrina sutrine.ars sutoris.vel locus ubi calciamenta venduntur.
Tonstrina tonstrine:locus ubi homines tondentur.
Figulina e.locus ubi olle carabi ⁊ vasa fictilia fiunt.
Textrina textrine locus ubi tele texuntur.
Officina officine locus vel domus parva ubi aliquod officium fit.
Taberna taberne.domuncula ubi aliquid venditur.
Taberna meritoria domus ubi panis:vinum carnes et cetera huiusmodi venduntur.
Diversorium hospitium vel receptaculum hospitum.
Caupona ⁊ tabernaria mulier.s.que taberne preest.
Proseucha proseuche:hospitale.
Lupanar lupanaris:locus ubi sunt prostibule: vel meretrices.
Lustra lustrorum:⁊ prostibulum idem.
Cloaca cloace:fossa in quam sordes emittuntur.

Forica forice locus publicus vbi venter purgatur.
Latrina e.locus priuat⁹ vt supra.s.secrete necessitatis.
Regia ⁊ pretorium domus regia vel iudiciaria.
Arx arcis.i.fortalitium.
Comitium comitij:locus in quo conuenitur ad litium ⁊ naufragiorum causas peragendas.
Senatus senatus:locus vbi senatores conueniunt.
Templum templi:idem est quod ecclesia.
Sacrarium locus vbi sacra reponuntur.
Saccilam eremitorium vel capella.
Basilica basilice:locus amplus in quo consilia priuata ⁊ iudicia conficiuntur.
Cenobium cenobij:monasterium.
Hippodromus locus ad currus equorum dispositus.
Theatrum locus vbi ludi fiunt.
Edes sacra ecclesia.edes edium domus.
Area aree:locus existens in medio domus sine edificio ad modum platee.
Cementum cementi solū elaboratū ecclesie vel palatij.
Pauimentū pauimēti.solū elaboratū eccl'ie vel palatij.
Assarotum assaroti.solum lateribus stratum.
Paries etis.parietes sunt partes laterales domus.
Foramen inis.notū est:foramina dicūt̄ quasi pne fores.
Fenestra e.ostiolum in piete factum vt lumē ingrediat̄.
Fenestra clatrata.i.ferreo reti clausa.
Lateres cocti fiunt ex luto pisto ad domos edificādas.
Lateres crudi fiunt ex luto palea immixta.
Calx calcis:Cementum quod ex lapidibus coctis fit ad edificandum.
Gypsum gypsi:simile est calci etiam ad edificandum.
Argilla argille:terra est qua figuli vtuntur.
Tibicen tibicinis:columna marmorea.
Materia materie:tabule et ligna.
Trabs trabis.sunt ligna grossa que transuerse posita vtrosq; parietes contingunt.
Tignus et tigillus ligna paruula que sub tecto domus ponuntur.
Asser asseris:tabula.
Sandula sandule:parua tabula:hoc est i.paruas laminas scissa.
Fomes fomitis:assula ex ligno excussa dum scinditur.
Scobs bis.s.furfures que ex ligno cadunt qñ serratur.
Laquear ⁊ lacunar ⁊ lacus coniunctio trabium in summitate domus.
Contignatio contignationis.i.tignorum coniunctio.
Imbrex imbricis.tegula.
Tectum tecti:totum coopertorium domus.
Cenatio cenationis:locus inferior ad cenandum.
Cenaculum cenaculi:pro eodē:sed est superius positū.
Solarium solarij:locus est eminens supra domum sine aliquo coopertorio.
Tabulatū bulati.edificiū ex coaptatis tabulis factū.
Impluuium impluuij:area domus.
Cancelli cancellorum:retia ferrea vel lignea que ante ostia et fenestras ponuntur.
Uestibulum exterior pars domus vt est porticus.
Atrium atrij.prima pars domus.
Limē is.qd ostium dom⁹ trāsuersat inferius et superi⁹.
Posticum postici:ostium in posteriori parte edium.
Cardo cardinis.extremitas ostiorum quib⁹ voluuntur.
Claustrum claustri:a claudendo.i.clausula.
Clauis clauis:notum est etiam a claudendo dicitur.
Patibulū patibuli.sera seu instr̄m quo ostia claudunt̄.
Antipagentum ornatus ianue.
Uectis vectis:illud ferrum quo foris ostia clauduntur.
Pessulum pessuli:aliud claustrum ex ligno factum.
Sera sere idem est quod claustrum vel claustra.
Cubiculum cubiculi:locus in quo cubile sternimus.
Secessus secessus:camera in abscondito domus.
Penetrale penetralis:secreta camera.
Gimnecium locus vbi vxor stat.
Penarium penarij:locus vbi necessaria victus ponunt̄ pro aliquo tempore.
Promptuarium promptuarij:pro eodem.
Cella promptuarij:locus vbi cibi quotidiani ponuntur.

Cellarium vel apotheca:vbi necessaria victus pro paucis diebus ponuntur.
Stabulū buli.loc⁹ vbi iumenta ⁊ cetera animalia stāt.
Presepe vel presepiū:vbi pastus illorū aialium ponitur.
Hortus ti.locus domus vbi sunt arbores ⁊ hortalia.
Xistus sti.locus exercitationi corporis accommodatus.
Popina popine:coquina culina idem.
Focus foci:locus vbi ignis fit:vel ipse ignis.
Fuligo fuliginis:nigredo illa que in camino est.
Uasarium vasarij:locus vbi scutelle ⁊ talia ponuntur.
Abacus abaci mensa parua super quā cibi ponunt̄:vt inde ordinatim ad mensam portentur.
Camin⁹ camini:fornax proprie:hoc est aptura per quā fumus spirat.
Tubulus tubuli:vulgo dicitur stufa.
Furnus furni notum dicitur a phos quod est ignis.
Balneum balnei:locus domus vbi aqua calida continetur ad lauandum.
Terme termarum:balnee in publicum vsum edificate.
Fornax fornacis:idem est quod caminus.
Fornix cis.arcus lapideus.
Testudo inis.concauitas templi que est in modū teste.
Camera re.locus secretus vbi cubamus.
Scale arum.instrumentum quo aliquo ascenditur.
Gradus i.ascensus vt sunt ante altare vel in scalis.
Mola trusatilis:vel mola manualis lapis molendini que manu voluitur.
Mola asinaria.molendinum cuius lapis ab asino:vel mulo trahitur.
Mola aquaria molēdinum quod vi aque in magnis fluminibus mouetur.
Pistrinum i.molendinum qd in paruo riuulo voluitur.
Pinacotheca locus vbi tabule ⁊ ligna reponuntur.
Bibliotheca repositorium librorum.
Granarium ij.horreum.

Ornamenta viri ⁊ femine.

Umbella e.quasi parua vmbra a multis dicitur capell⁹.
Pileus ei.indumentum quo caput tegimus.
Mitra mitre quoddam indumentum capitis mulierum vel episcoporum.
Reticulum li.aliud coopertorium capitis mulierum in modum retis factum.
Cucullus cuculli.alias cuculla.
Collarium orum.vestis collum cingens.
Monile is.quoddam ornamentum pectoris mulierum.
Torques torquis:aureus circulus in collo.
Lignea ee.pomuncula ex ossibus vel alia materia filo inserta ad numerandum quoties dixim⁹ orationes.
Margarita e.gemma preciosa candida ⁊ paruula.
Unio is.est idem quod margarita:sed quando est grandior dicitur vnio.
Gemma gemme lapis preciosus.
Smaragdus di.alius lapis preciosus sic dictus.
Adamas antis.alius lapis tante duritie q̄ nullo metallo secari potest nisi cum sanguine hircino.
Coralium ij.cognitum est quidam lapis cōiter rubeus.
Agates agatis.ali⁹ lapis satis mollis colore ꝓo niger.
Electrum electri succinum etiam est lapis pallidi coloris:satis lucidus.
Inauris ris.ornamentum aurium.
Armilla e.circuli quos femine in brachijs portant.
Anulus ornamentum digitorum.
Sigillum sigilli:sculptura anuli.
Manica manice a multis dr chyrotheca.i.man⁹ tectura.
Antimonium ij.quidam puluis niger ex quodam metallo factus quo pingunt mulieres oculos.
Fucus ci.quidam color rubeus quo se depingunt femine vt rubee appareant.
Cerusa se.alia pictura qua mulieres dealbabāt faciem: et earum nigrescit animus.
Purpurissa e.quidā color rubeus aptus ad scribendū.
Uolicelle arum.penne sunt cum pilis in fine positis:quibus pictores pingunt.
Acus acus.instrumentum ad suendum.
Digitale lis.qd in digito ponit̄ ad suēdū ne acu ledat̄.

Co.us

Colus li.instrumentum ad filandum.
Fusus fusi illud cũ quo filũ voluitur: et in quo involuitur.
Verticulũ li.parvula rota que in fine fusi ponitur.
Pensum i.globus fili super filum glomeratus.
Supparus ri indumentũ lineũ qđ prope carnẽ portatur.
Manica e.pars alicuius indumenti ab humero vsq ad manum.
Thorax is.indumentũ hominũ vsq ad cingulũ durãs.
Thorax cis.quedam armatura.
Tunica ce.quedam antiquissima vestis sic dicta.
Toga ge.vestis qua roman: maxime vtebantur.
Chlamys dis.mantellus.
Caputium tij.capitis tegmen.
Sagum gi.indumentum est bombicinum quo multum farraceni vtuntur.
Coturnus ni.calciamentum ex corio: cooperiens pedes et crura.
Calceus ei.non solutar: calciamentum pedum.
Solea lee.corium grossum solum tangens.
Soccus ci.calciamẽtum intra soleas suberem vel lignuz habens.
Pero nis.pastorum est et rusticorum calciamentum de corio sine aliquo ministerio artificis.
Rheno nis.quasi toga est ex pellibus facta.
Diphthera tunica ex pellibus qua pastores vtuntur.
Cento onis.vestis pannosa et commissuris plena.
Sculponea nee.qđdã species calciamẽti facta de canabo.
Spartanea nee.pro eodem: sed fit ex alia herba puta de sparto.
Sandalium lij.calceamẽtum habens soleas et parũ vel nihil nisi chordas quod pedes tegant.
Linea vestis supparus ex lino.
Carbisina supparus ex lino albo.
Canabina supparus ex canabo.
Serica e.vestis ex serico.
Bombicina vestis ex bombice.
Cymatilis vestis facta ex alia tela que dicitur esse facta de pilis caprarum.
Sausapina vestis de serico piloso.
Rasa vestis serica rasa sine pilis.
Intertexta auro notum est.
Phrygia vestis acu facta.
Galea vel cassis armatura capitis.
Crista vel conus penne que super galeam portantur.
Chimera es.munitiones que super galeã etiã portãtur.
Buccula cule.armatura infra galeam cooperiens barbam et os.
Fibula le.anulus ferreus in corrigijs positus quibus arma stringuntur.
Lorice ce.armatura ex circulis ferreis facta.
Egis egidis potest dici pectorale ferreum quod super pectus ponitur.
Ocree arum arma crurum.
Clipeum clipei scutum totum hominem cooperiens ex ligno factum.
Cetera re.clipeus rotũdus ex corio quo maxime farraceni vtuntur.
Scutum scuti notum est.
Parma me.scutum ligneum et rotundum.
Pelta te.scutum ferreum et parvulũ quod homines abscondite portant.
Ensis et gladius communiter dicitur spata.
Pugio onis parvus gladius.
Telum et iaculum sagitta vel aliquid tale ad iaciendũ.
Hasta notum est.
Sudes is.virga vel pertica.
Arcus cus.etiã qđ vulgo dicitur balista melius dicitur arcus.
Balista grece latine tormẽtũ instrumentũ bellicum quo imposito sulphure lapides et spicula et alia iactant.
Attramentariũ parvum vas in quo ponitur incaustum.
Attramentum ti.liquor niger quo scribimus.
Graphium ij.stilus ferreus.
Calamarium.capsa in qua calami portantur.
Specillum v.tra que ante oculos portãtur ad videndũ.
Speculum li.vitrum in quo nos speculamur.

Storax cis.certa resina odorifera.
Mascus ci.radix cuiusdam herbe.
Suffimentum ti.confectiones et pulveres qui in ignem missi faciunt bonum odorem.
Sapo nis.confectio ad lavandum pannos.
Lixivium ij.aqua que per cineres colatur.
Acicula le.acus habens caput qua mulieres ad ornandum vtuntur.

Quedam edulia.

Assus a.um.ab asso as.avi.
Elixus a.um.res coacta in aqua.
Frixus a.um.res cocta cum oleo in patella.
Iurulentus a.um.res iuris plena: cibi sunt elixi.
Coctus a.um.notum est a coquo.
Panis vel orbis: panis notum.
Quadra re.panis fragmentum.
Saccharum sacchari massa est nimis dulcis que ex succo herbarum fit.
Piperatum ti.quod cum pipere conficitur.
Pastillus li.caro vel pisces intra massam.
Agresta ste.succus vvarum immaturarum.
Farcimen minis.generale est.
Lucanica intestinum porcorum alijs carnibus plenum.
Botulus li.intestinum arietum sic factum.
Venter faliscus quoddam intestinum suis.
Gelu in partina cibus gelatus.
Salsamentum ti.notum est.
Leucophagum quidam cibus albus qui fit ex gallinarũ carnibus.
Minutal minutalis plures herbe insimul crude oleo et aceto ordinate.
Moretum ti.certum salsamentum rusticorum.
Sinapium ij.quoddam semen ex quo fit salsamentum: vel a quo salsamentum sic dicitur.
Laganum ni.pasta in aqua cocta.
Lixule et semirule pasta in oleo cocta.
Circuli cibus qui fit ex caseo massa et ovis: et coquitur in oleo.
Carnes suille notum est: petasones etiam dicuntur.
Carnes bovine notum est.
Carnes arietine.
Carnes agnine.
Intestina orum.interiora animalium.
Mulsum si.vinum confectum cum certis speciebus.
Passum vinum grossum et nigrũ: vulgo dicitur bastard.
Defrutum vinum coctum.
Sapa pe.mustum nimis coctum intantum qđ spissatur et fit sapa liquor dulcis.

Supellectilia.

Aulcum lei.panni qui parietibus domus penduntur.
Peripetasma atis.cortina vel velum lecti.
Peristroma atis.paramenta.
Papilio et conopeum tentoriũ quod super lectũ ponitur.
Lectus lecti sponda fulcrum idem.
Stramentum ti palee: vel quod infra lectum ponitur.
Culcitra e: stramẽtũ lectus plumis plenus vel aliquo simili.
Tomentum lana vel borra culcitre.
Fascia coopertorium culcitre.
Lintheũ ei.tela linea que inter culcitrã et lodicem ponitur.
Cervical lis.quod in lecto sub cervice ponitur.
Pulvinus ni.quasi parvulus lectus lana vel aliquo plenus: quo vtimur in sedendo.
Pulvinar aris.quasi grãdis pulvinus: vel stratũ ex multis pulvinis.
Lodex cis.villosum coopertorium lecti.
Stragulum coopertorium.
Storea ree.dicitur a sterno: qr in terra sternitur: est enim de certis herbis contexta.
Tapes tis.quasi stapes: quia infra pedes ponuntur.
Scrinium nij.capsa ad ponendum libros.
Capsa et archa.idem.
Armarium ij.capsa.
Ahenum ni.caldaria.
Cacabus bi.olla erea.
Olla et inde ollula.vas terreum in quo coquuntur cibi.

Antonius Nebrissensis.

Labrum lab ii. trulla le. ⁊ capisterium: idem.
Batillum i. pala ferrea qua cineres ⁊ prune colliguntur.
Fuscina ferrum in fine tortum ad extrahendum carnes.
Veru u. hasta ferrea qua carnes tenentur ad assandum.
Craticula le. est instrumentum quod super prunas poni tur: ⁊ super eam pisces vt assentur.
Scobina ne. lamina foraminibus plena ad conterendum caseum ⁊ alia.
Coclear aris. quo cibi liqui vt pultes ad os portantur.
Patina ne. potest dici frixorium: vel est discus.
Patella le. discus paruulus.
Lanx cis. scutella rotunda vel ampla ⁊ plana vt discus.
Urceus cei. amaphora vel lagena.
Oenophorum ri. vas vinaticum.
Calix cis. vas ad bibendum.
Crateo ⁊ patera aliud vas ad bibendum parum maius.
Phiala vas ad bibendum amplum quasi patella.
Amphora vas in quo aqua ad mensam portatur.
Ampulla vas paruulum angustum ad os.
Cadus di. quasi paruum dolium.
Dolium dolii vas ligneum grande in quo communiter vinum conseruatur.
Chrysendetum vas aureum ad bibendum.
Toreumata phiale preciose.
Fictilia ⁊ friuola que sunt terrea.
Mensa mense tabula super quam comedimus.
Pedes mense notum est.
Subsellium paruus sedilia que circum mensam ponuntur.
Torale lis. ⁊ mappa linteamen quo mensa cooperitur.
Mantile parua mappa: vel pannus quo comedentes manus mundant.
Salinum ni. vas salis.
Candelabrum bri. in quo candela ponitur.
Candela le. qua nos illuminamur.
Lucerna ne. instrumentum quod cum oleo illuminat.
Cutellus li. gladius.
Fuscinula le. qua carnes tenentur dum diuiduntur.
Funale funalis candela grossa vel fax.
Dentiscalpium instrumentum ad mundandum dentes.
Dentifricium puluis est multum affirmans dentes.
Panarium locus vbi panis ponitur.
Canistrum calatus quallus vas vimineum.
Corbis pro eodem: sed corbis est minor.
Fiscina ne vas vimineum vbi panis custoditur.
Crater ris. quere in primo vocabulario.
Cumera re. certum vas.
Nassa instrumentum de iuncis ⁊ vimineum ad piscandum.
Lechitus lechiti: vas olei.
Incerniculum: instrumentum quo farina purgatur.
Setaceum pro eodem: sed illud est de pilis.
Arthesis se. conca massa lignea in qua panis pistatur.
Cribrum sericum incerniculum ex serico.
Vannus ni. instrumentum quo frumentum purgatur.
Sporta ⁊ sportula: notum est a porto as. dicitur.
Clitella le. stramentum quod super asinos ponitur.
Ephippium pii. sella equorum.
Phalere arum. ornamenta que sup capita equorum ponuntur.
Stragulum li. puluinus selle equorum.
Frenum ni. notum est.

Lupatum ti. quoddam genus frenorum fortium.
Vacerra re. lignum quod in terra figitur: vt ad illud animalia ligentur.
Ligna orum que cremantur.
Titio io. stipes aliquantulum adustus.
Carbo onis. notum est.
Ligna acapna: ligna sicca ad citius ignem accendendum.
Pruna prune. Carbo ignitus.
Cinis puluis in quem ligna: carbones: ⁊ prune aduste conuertuntur.
Uncus vnci. harpago.
Uter vtris vas corium in quo vinum portatur.
Tripos odis. ferrum habens tres pedes super quod cacabus ponitur.
Sartago ⁊ frixorium idem.
Colum coli instrumentum quo aliquid colatur.
Mortarium mortarii illud vas in quo pistant coqui sibi necessaria.
Pistillum li. lignum quo in mortario percutimus.
Cathena ne. notum est a capio dicitur.
Annulus ferreus annuli ex quibus cathena constat.
Aranea nee. tela vel vermis qui illam texit.
Scobs bis. pulueres ⁊ immunditie domus.
Scope arum. quibus scopimus seu verrimus.
Situs situs. domus illuuies.

De ponderibus.

Unciola le. parua vncia.
Uncia cie. duodecima pars assis: id est libre.
Sescuns vncia ⁊ dimidia: quasi sexta pars assis.
Sextans sextantis: sexta pars assis: id est due vncie.
Triens entis. i. tertia pars assis: hoc est quatuor vncie.
Quadrans antis. sexta pars assis: id est tres vncie.
Quincunx cis. quinque vncie.
Semis semissis. dimidium assis: hoc est sex vncie.
Septunx cis. septem vncie.
Bessis is. octo vncie.
Dodrans antis. nouem vncie.
Decunx cis. decem vncie.
Item dextans pro eodem.
Undecunx cis. vndecim vncie quasi vncia dempta ab asse.
Cubitus ti. mensura duorum palmorum: i. puta a medio brachii vsque ad extremitates se extendens.
Modius modii: mensure genus continens duo ⁊ viginti sextaria.
Sesquimodius modium ⁊ dimidium.
Ulna ne. vulgo dicitur canna: alis mensura: ⁊ secundum aliquos idem est quod cubitus.
Dragma dragmatis. octaua pars vncie.
Libra bre. instrumentum quo res cum lancibus ponderantur.
As is. vel assipondium ii. pondus ex duodecim vnciis constans.
Sestertium tii. vel sestertius tii. due libre ⁊ dimidia.
Sesquilibra bre. vna libra ⁊ dimidia.
Tressis ie. tres libre.
Decussis sis. decem libre.
Uigessis sis. viginti libre.
Centussis centum libre.
Libella le. diminutiuum a libra. i. parua libra.
Selibra bre. dimidia pars libre.

Finis.

Martini Iuarre Cantabrici in commendationem introductionum latinarum Aelii Antonii Nebrissensis Carmina: quibus ars ipsa quasi filia quedam pulcherrima ab illo genita de se loquens paucis monstrat quampridem sese bonus pater glossematis munitissimam domo sua: id est arbitrio iudicioque suo tandem abdicauerit. Quidnam in primis faciendum sibi mandauerit. Quam statim viam corripiendam/ vbi sedes parandas consuluerit. Quantum denique patriis hominibus fortasse ipsa cum parente simul iuncta tribuerit commemorans.

Carmen elegiacum.

Tempora iam lustris aberant exacta duobus.
 A patrio postque pectore pulsa vagor.
Precipit atque sator patrias excedere curas:
 Supremum geminans terque quaterque vale.
Postque irratos pariter iubet atque magistros:
 Quos aluit numeris conciliare suis.
Illo ego perpetuos merui iam frondis honorem.

Tempore: quo florens prima iuuenta fuit.
Egredior validis comitum glomerata catorum
 Presidiis iussas; nec mora carpo vias.
Ad Rondam propero. namque illis Ronda diebus
 Auxilium Christo dante subacta fuit.
Huc vbi deuenio: regine ad limina nostre
 Procedo: ⁊ faciles iam patuere fores.

Pulchra tunc primum sponda se forte fouebat:
  Namque dabat leges cancta iura prius.
Accessi propius roseo suffusa rubore:
  Cum breuiter repeto iussa paterna memor.
Pierides aderant: cesserunt libera verba:
  Protinus hec pauitans carmina pauca cano.
O regina viros patribus que cingis iberos
  Legibus: atque equo pondere iuris: aue.
O pietate grauis supplex pia munera posco:
  Da liceat populos clarificare tuos.
Illa domo semper victrix, et semper in armis
  Ambrosio cepit sic grauis ore loqui.
Hesperios inter populos quodcunque precaris:
  Accipe barbato nata puella patre.
Discute corde metus: habita felicia regna:
  Nusque abero: et munus quod petis ipsa feres.
Dum tenues ergo currunt ad flumina riui:
  Maiores fluuios littore dumque bibant.
Dumque ego mirato fuerim notissima mundo.
  Illius in nostro pectore vultus erit.
Post vbi responsum pietens dedit illa petentis
  Monstratas pergo notior ire vias.
Oppida transcurro votis cedentia nostris:
  Plurima qua ducunt altera iussa patris.
Ergo vbi claros tenui Salmantica muros:
  Et penitus tota peruagor vrbe volans.
Quis noua non placido celebrabat fera vultu?
  Candidior quis non pectore et ore fonte.
Certe erat Enceladus: clarus sine ille Palemon
  Hospitio audebat me vegetare suo.
Postremo hec leto dicebat pectore verba.
  Cedimus Antoni: casta minerua tua est.
Inde per hispanas paulatim deuehor vrbes:
  Plurima clarificant obiter ora virum.
Eloquium tandem patria largita latinum:
  Barbaricum hesperie compuli ab ore genus.

Martini Ibarre Cantabrici verbis ars ipsa ad lectores.

Ecce adsum patrio rursus reuocata labore:
  Ocyus en properat barbara turba mori?
Archetypos mecum mansuros candida portas
  Quos bonus exiguo comparet asse puer.
Sed caueant cygnis iterum coniungere coruos:
  Ah pereant si vllos talia monstra iuuant.
Ah pereant tersos lacerant quicunque libellos:
  Tota quibus nondum pagina prima patet.
Vir bonus et sapiens totam me exploret ad vnguem:
  Ignarus taceat: si pudor vllus adest.

Martinus Ibarra Cantabricus Michaeli Raymundo discipulo S. P. D.

Iampridem hortaris mi R. latini sermonis amantissime: vt grammaticas introductiones Aelij Antonij Nebrissensis quoad possem in viam reducendas restituendasque curarem. Nam ipse eas ab exemplari vero impressorum secordia paululum declinasse iam a me quotidianis lectionibus intellexeras. Et quoniam munus quidem efflagitabas tum operis authore dignum: tum etiam commoditatibus studijsque tuis pulcherrimum: tu ipse compertum habes quam precibus tuis que velles impetrandi facillimus tibi semper apud me relictus locus. Verum officium erga te meum nondum etiam ad te proficiscebatur: quia nulla nouarum impressionum opportunitas mihi hactenus occurrebat. Columnius tandem vir sane antique virtutis et bibliopola: quem vnum eandem prouinciam mecum vna curare fortunatum existimabam: superioribus diebus ad me venit. Causam omnem primo mihi proposuit: rogauit statim vt in negotio suo communibus scholasticorum vtilitatibus maxime necessario: partem aliquam mihi cure assumerem nihil ea re detrimenti se habere compertum: nonnihil glorie posse capere: quod ego ita fore incertus eram: ille mihi sponte pollicebatur. Itaque excusationem huic etiam viro offerri vllam mi R. qui mihi summa familiaritate coniunctus erat neque boni neque liberalis officium esse viri putabam. Is igitur: vbi petitionem suam fore mihi peruincendam respondi: quo magis ad rem mihi animus accenderetur: tria exemplaria diuersis impressa locis protinus ad me attulit. Sed vnum illum iam primo singulis explorantis magna authoris diligentia nunc nuper in Hispali vrbe correctum quasi ducem precipue sequi decreuimus. Nam duo reliqua alterum Cesar augusta delatum: alterum nostra Barch none impressum quantum vtroque iudicio arbitrioque nostro exhauriendum videbatur: nihil amplius nobis in ea re auxilio fuerit. Illud autem tu R. commemorandum potius quam pretereundum censeo: quod in solo certe plus me hercule triginta locis extremum hoc opus sublatum: euersum: aut certe mentitum deprehendimus: sicut est. Prepes et ales: aut si mauis perpes. Ales Similace fornax. que dant in ius. Impubis iniuges. Pices dis. Fraus fraudis. Puls pultis. Per e tantum cetera mittunt. Posco cum disco. Sorbeo sorpsi. Dat pario peperi. Capio dat cepi. Rastrorum vel a. Capistrorum vel a. Balneum balnei. Cepa cepe. Et vtrumque dat atum. Audio obedio. Aduerbio quot accidunt. Calco calces: vel eb numerandum pecunias. Ionio in magno. Excipitur reus rei. Refero et effero excipitur vbique. Offa offella. O in cremento. V in cremento. Nihilominus dicuntur nominatiuo datiuo. Que obiectans multa preterea adhuc alia supplemimus que paulo accuratius scrutanti passim comperientur. Quibus in locis. Quid facient iuuenes: fugiant cum talia patres? aut qualem obsecro interpretationem illam estimabimus: que textum ipsum luce sua vocantem non repudiat? Quid memorem sexcentas vocabulorum significationes in illo codemque exemplari deprehensas? Certe quas ex monstrosis pulcherrimas fecimus: quarum tamen vnam mi. R. certa quadam contagione lesam parce amabo de nostro grege ortam esse arbitrari. Nam cum ipse apponendum tradidissem. Scurra home donairos. Illud enim proprie significabat: quidem fortasse (quod aiunt) specie recti falsus est. Catholicone demortue authoritatis doctore qui sequitur curiam gratis sibi supposuit. Dictum plane lepidum magis quam elegans expolitio: nisi magis vellis pagina dare pondus idonea fumo. Illa vero altera: vesti dura de or: pro eo quod esse debuit: or de vesti dura: cuinam imputari debeat coniectura scribi potest. Ceterum de laudibus authoris dicere superuacaneum videretur: quippe qui maximam industriam ingenii gloria superasse optimus quisque equo animo fatetur. Verum ille quidem qui errores quosdam in eum somniauit: somniatos a pudore procul edidit: satis habeat pro vulgo male audire quod cum sit abutitur patientia nostra: non sumus archilochi. Sed nos hec omittamus: maius enim negocium ego arbitror mi marquetorum familie proles nobilissima hoc opus tua causa tuoque nomine diligentia mea quam emendatissimum per omnium ora volitare: quam cuiusque molles aures verbis ledere. Denique mi. R. romane eloquentie amantissime libellum hunc lectitare pergito. crede mihi: quantus quantus est totus elegantia est. Et quia te hortari cepimus illud non solum rogo: sed familiariter moneo tuorum maiorum atque in primis patris tui Francisci Marqueti clarissimi viri et bis consiliarij res preclare gestas crebro memineris: summaque ope enitaris: vt quas ipse facturus es: quod ita spero confore ipsis adequentur. Nihil amplius aut maius Martinus Ibarra Raymundo suo commendatum habet. Vale.

¶ Antonio Nebrissensi Arius Lusitanus.

Dyrceo quantum Thebe memorantur alumno.
  Uersus palladia cuius in ede micant.
Aut quantum lesbos plectro spectabilis aureo
  Exultat numeris docta puella tuis.
Calta sua tantum felix Nebrissa poeta
  Bellerophonteis arua rigauit aquis.
Miscuit hic sacris chorum permessidos vndis:
  Barbaricum nostro reppulit orbe genus.
Primus et in patriam phebum doctasqꝫ sorores
  Non vlli tacta detulit ante via.
Pegasidum aruus puro de fonte sacerdos.
  Nostra per ausonios orgia ferre choros.
Ore potens vario est: seu condit amabile carmen:
  Dulcior andino defluit ore liquor.
Seu velit orator lingua dixisse soluta:
  Eloquium dices hic Ciceronis habet.
Ipse triumphali redimitus tempora lauro.
  Uiuus sydereas incipit ire vias.
Uiuet in eternum: viuet tua musa decusqꝫ.
  Antoni: Aethereus dum vehet astra polus.
Hec te fama leuat nullo interitura sub euo:
  Hec facit vt volites docta per ora virum.

¶ Idem arius ad lectorem.

Tempora rhemniacos contēnant nostra libellos:
  Dictaqꝫ Aristarchi iudiciumqꝫ graue.
Priscorum quicquid dictarunt corda virorum:
  Hec breuis Antoni docta pagella docet.
Si via longinqua est: hec ars compendia monstrat.
  Si timor: hec tuta per freta lyntre vehit.
Carmine demulcet melius quo seruet odorem
  Testa recens: paruo pondere gaudet hilas.
Liuor edax maciem atqꝫ atros rubigine dentes:
  Tuqꝫ tuum nasum comprime rhinoceros.
Inuidia rumpi: neqꝫ quicꝙ liuor obesse:
  Nec poteris quicꝙ tu quoqꝫ rhinoceros.

¶ Finis.

¶ Antonius ad lectorem de literis grecis.

Litterulas grecas fluxerunt vnde latine
  Si quis nosse cupit: longa terenda via est.
Ut culmen teneas: subeundi mille labores:
  Rara quidem res est: at preciosa tamen.
Maiores maiora petant: mihi parua secuto
  Sufficiat pueris prima elementa dare.
Illa modo sine quis non constat sermo latinus.
  Et que si spernas: mox habeare rudis.

¶ Eiusdem Antonij in grecas literas prefatio.

Qui literarias introductiones antehac latinis tradiderūt: imo vero qui lōgiores cōmentationes ex instituto grāmaticē professi ediderūt: nullam fere partem attigere: in qua non aliquid ex greco desumpserint: ita tamen scripserunt: vt cū vtriusqꝫ lingue gnaris & non pueris rudibus & indoctis loquerentur. Nam & cum de literis deqꝫ dictionum orthographia disputant: cum de accentu atqꝫ syllabarum quantitate: cum de nominū etymologia & declinatione: cum de partium orationis constructione: totam rationem inchoatam relinquunt: atqꝫ nos ad grecos authores mittunt. Grece vero litere qua via nostris hominibus tradi possint: non est in promptu: propterea quod preceptorum non minor est penuria ꝙ librorum: sed quod magis obstat: est incredibilis hominū veternus: qui adeo ad hanc vnam rem obtorpuerunt: vt iam mōstro simile habeatur: si quē viderint greca legere nedum loqui aut intelligere. Ego vero cum in meis introductiōibus multos locos ex greco pendentes inchoatos reliquissem: communicata re prius cū Ario lusitano: a quo vno si quid vsꝙ est grecarum literarum apud nos emanauit: cuius sum facere quod alius harum rerum peritior facere debuisset: non quidē omnia que sermo latinus ex greco fonte desiderat: sed illa tantum sine quibus introductiones nostre constare nō possunt. Et quia non contingit nobis grecarum literarum typos omnes habere: & quod omnibus quibus precepta nostra scribuntur ignote sunt: vsi sumus magna ex parte latinis. Que tamē si authore Plinio satis commode possint grecas omnes designare: nō tamen semper id assequi possum⁹: cū ex diuersis lr̄is plerūqꝫ eadē vox efficiat̄: & ex eadē voce diuersos sensus cōiectare liceat: vt quod eta: iota: ei & oi diphthongi eundem sonum nobis exhibent: & alia ad hunc modum. Imprimis itaqꝫ literas grecas & earum nomina grece & latine e regione scripta preposuimus: & de illarum prolatione nonnihil adiecimus. tum de diphthongis & accentibus aliquid attigimus: de nominum deinde declinatione simul et accentu (cuius rei gratia hunc laborē assumpsimus) pro captu nostro hec fuerint a nobis degustata: qui vlteriora nosse desiderant ad grecorum scholas illis eundum esse moneo. Nam ego is sum qui neqꝫ tardos opperior: neqꝫ precedentibus insto.

Epitome.

Hoc caput de literis ⁊ declinatione greca quantum sit satis latinis tractat: vbi que ⁊ qualiter ad nos transeant ille litere.

Alphabetum Grecum ⁊ Latinum.

α	β ϐ	γ	δ Δ	ε	ζ	η	θ
αλφα	βητα	γαμμα	δελτα	εψιλον	ζητα	ητα	θητα
Alpha	Beta	gamma	delta	epsilon	zeta	eta	theta
a	b	g	d	e breuis	z	i	th
ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π
ιωτα	καππα	λαμβδα	μι	νι	ξι	ομικρον	πι
iota	cappa	lambda	mi	ni	xi	o micron	pi
i	c	l	m	n	x	o breue	p
ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω
ρω	σιγμα	ταυ	υψιλον	φι	χι	ψι	ωμεγα
ro	sigma	tau	ypsilon	phi	chi	psi	o mega
r	s	t.	y grecum	ph	ch	ps	o longum

Quatuor ⁊ viginti litere sunt in vsu apud grecos in hac serie.
α alpha que ab illis profertur eodem sono quo nos illam proferimus.
β beta que profertur ab illis quasi per u consonantē nostram et i vocalē: nos beta illam vocamus: quia η semper vertitur in e.
γ gamma eodem sono profertur ab illis quo nos g nostrum proferimus a vel o vel u sequētibus: ⁊ quo cum reliquis proferri deberet.
Δ delta eadem voce profertur ab illis qua d nostrum enunciamus.
ε epsilon eodem sono profertur ab illis quo nos e breuem.
ζ zeta eodem sono illi proferunt quo nos z nostrum proferimus. Sed ab illis zita vocatur: a nobis zeta: quia η vertitur in e longum.
η eta/vt diximus ab illis ita quasi proferūt per iota: a nobis quasi per e longum.
θ theta eadē voce illi q̄ nos th pferre dērem⁹: sz ab illis thita: a nobis theta dr: ita vso ī e lōgū
ι iota eodem sono illi proferunt quo nos i nostrum proferimus.
κ cappa eodē sono illi enūciāt quo nos c nr̄m a vl o vl u sequētib⁹: ⁊ quo cū aliis pferri dz.
λ lambda eodem sono illi proferunt quo nos l nostrum.
μ mi eadem voce illi proferunt qua nos m nostrum.
ν ni eadem voce illi proferunt qua nos n nostrum.
ξ xi eodē sono pferf a grecis quo a latinis: sed ab illis appellaf xi: ita qd icipiat a seipsa/et desinat in i vocalē: a nobis lr̄is inuersis ix: ita vt incipiat ab i vocali: et desinat in seipsaz.
ο o micron eodem modo profertur a grecis quo a nobis o breue.
π pi eadem voce proferunt qua nos nostrum p efferimus.
ρ rho in principio dictionum ⁊ in medio si geminetur/semper a grecis aspiratur: atq3 eodem sono profertur ab vtrisq3.
σ sigma eodem modo profertur a grecis quo a latinis: sed vtriq3 perperam pronunciāt: qd alibi demonstrauimus.
τ taf eodē modo proferf a grecis quo a latinis t exile: sed a grecis appellatur tauf: quasi desinat in u consonantem: a latinis tau quasi desinat in u vocalem.
υ ypsilō eodē mō pferri dz a grecis ⁊ a latinis: sz cuiusmodi son⁹ ille debeat eē/alibi dixim⁹.
φ ph eodem modo pronunciatur a grecis quo a nobis proferri deberet: nō quali nunc proferimus hoc est quasi per f literam.
χ chi eodem modo profertur a grecis quo a latinis proferri deberet.
ψ psi eodem modo enunciatur a grecis quo a latinis ante suum antisigma proferebant: et

in vocatiuo scribitur. & eodem modo origenes o origenes. aristoteles o aristoteles. De circūflexis ex syneresi pericles ex eo quod est pericles o pericle hoc est de vltima in penultimam. Composita vero in on per o longum i. vocatiuum terminent per o micron accentum retrahant vna syllaba: vt o agamennon agamenno: apollon apollo.

¶ Octauadecima regula.

¶ Nominatiuꝰ pluralis similem sonū atq; in eadem syllaba habet nominatiuo singulari: vt logos logi. Feminina vero q̄ veniunt a masculinis illorū rōnem sequūtur. Accusatiuus & vocatiuus nominatiui pluralis sonū suscipiūt.

¶ Nonadecima regula.

¶ Genitiuꝰ pluralis in on p o mega terminatur. Collocaturq; accentus in vltima aut in penultima syllaba: nam in antepenultima nunq̄ potest collocari propterea q̄ vltima est longa. In equisyllabis si rectꝰ acuit vltimā & genitiuus pluralis in vltima accentū habebit: vt time timon. si penultimā eodem modo in penultima: vt logos logo. si antepenultimam accentus in penultimam transferetur: vt enigma enigmatos enigmaton.

¶ Uigesima regula.

¶ Nominatiuꝰ atq; proinde vocatiuꝰ singularis terminationē habent cōmunem grecis & latinis: tametsi accentu greco & latino pferri potest: mixtus tamen sermoni latino ſm regulas accentus latini pferendꝰ est. In sermone vero greco accentus greci regulas sequatur oportet.

¶ Prima & vigesima regula.

¶ Si accentus greci ratio nobis fuerit incognita tutius esset minusq; errori obnoxium si p regulas latinas vocabula moderemur: q̄ si artis auxilio destituti feramur precipites in id quod se nobis ignorantibus obiecerit.

¶ De nominis declinatione.

Sermo latinꝰ quēadmodū & aliarū nationū lingue nō vsq; adeo purꝰ est: vt nō aliq̄d sibi aliūde asciuerit. Cū vero magna illiꝰ ps ex sermone greco depēdeat: nō mō vocabulorꝫ syluā ex eo detorsit: verūetiā quosdā casus mere grecos vsurpauit. Vñ Quī. recētiores (inq̄t) istituerūt grecis noibꝰ grecas declinatiōes potiꝰ dare: qd̄ tñ ipsum nō semp fieri pōt: & subdit. mihi aūt placet latinā rōnē sequi quousq; patitur decor. Decoris autē illiꝰ nos iudices esse nō possumꝰ: neq; aliunde nobis cōstare pōt q̄ ex authorū vsu. Ueluti si venerit in dubiū an decētius per declinationē latinā inflectāt dido didonis. calipso calipsonis. io iouis: vt antiq̄ declinabāt: an potiꝰ dido didꝰ. calipso calipsꝰ. io iꝰs: vt secułū eruditiꝰ: quale fuit etate Quintiliani: q̄ libro pmo scribit: neq; cū calipsonē dixeris vt iunonē. q̄ q̄ secutꝰ ātiquos Cesar vtit hac rōne declinādi: sꝫ authoritatē inq̄t cōsuetudo supauit. Phocas pterea vbi de declinatione greca his vbis scribit. Errāt q̄ dido didonis: aut māto mātonis genitiuū dicunt: & vocū asperitas & veterꝫ autoritas eiusmodi declinationē repudiāt. Qd̄ si grecorꝫ nominū grecā declinationē admittimꝰ: & accētꝰ quoq; grecos recipiāmꝰ necesse ē: q̄re d̄ vtriusq; nobꝫ i hoc loco agēdū. ¶ Hñt greci ptē oratiōis qua latini carēt: arthron illi: nos articulū vocamꝰ. Est aūt articulꝰ ps oratiōis q̄ pposita noi demōstrat cuiꝰ generis ē. Gña vero apd̄ illos q̄nq; sunt. Masculinū qd̄ designat articulo ο vt ο agatos. Femininū qd̄ designat articulo η vt η agatos. Neutrū qd̄ designat articulo το vt το agaton. Cōmune duorū qd̄ designat articulis ο & η vt ο & η antropos. Epicenū hoc est pmiscuuꝫ qd̄ sub vna voce cōprehēdit aīalia vtriusq; sexus. vt ο actos ο & η chelidos. Articulꝰ masculinorꝫ in gtō est του in dtō τω in actō τον. Articulus femininorꝫ i gtō ē της & in dtō τη in actō την. Articulus neutrorꝫ in gtō est του in dtō τω in actō το. Uocatiuꝰ articulo caret: cuiꝰ loco ponimꝰ ω aduerbiū vocādi. Greci ablm̄ nō habēt. Dualis & pluralis numeri articulos iō nō posuimus: ppterea q̄ latini dualē nō habēt: pluralē raro vsurpāt: nisi q̄tenus articulo gti pluralꝫ των aliq̄ñ vtunt: declinatiōes grecorū q̄nq; que oēs ad tres latinas reducunt. Nā quarte et quinte nullū nomē grecū reperitur. Quatuor priores declinationes sunt nominū equisyllabicorū: q̄nta est crescētiū vna syllaba i gtō: illa isosyllabica: hec vero peritosyllabica appellāt.

¶ Prima declinatio.

Prima grecorꝫ noīm declinatio q̄ masculinorū est duas hꝫ gti terminatiōes i as & i es p eta. q̄ oīs mittūt gtm̄ i u. vt eneas eneu. anchises eu. Sꝫ i as desinētia faciūt dtm̄ i a: & i es desinētia faciūt in e vtrobiq; a ntl ablata: vt eneas enea. āchises anchisa. Actūs ab vtraq; terminatione fit a ntl mutata in n. vt eneas eneā. āchises āchisen. Uctūs ab vtraq; terminatiōe fit ablata a ntl. vt eneas enea. āchises o āchise. Sꝫ attici o eneas & o āchises faciūt quēadmodū i ntō. In es vero gētilia i a faciūt vctm̄: vt hic scythes o scytha. hic capadoces o capadoca. hic pses o psa: sꝫ q̄ñ est ppriū nomen o p se facit. Cōposita q̄ꝫ a metro qd̄ est metior & a polo qd̄ est vēdo: & tribo q̄ est exerceo i a faciūt vctm̄: vt hic geometres o geometra: hic bibliopoles o pola: hic pedotribes o triba. Sꝫ cū vctl vocalis lōga sit quēadmodū & ntl i tes desinētia i a breuē terminat vctm̄: vt h̄ pphetes o ppheta: hic poetes o poeta. h̄ toxotes o ta: h̄ lestes o sta. aliq̄ñ tñ notant i e. vt oetes oete. calippetes o pete. enarates o enarate. philotherstes o philotherste. ¶ In as desinētia q̄ ad pmā declinationē latinā referunt penultimā acuūt: siue illa sit breuis: siue lōga: vt andreas andreu. pythagoras pytgagoreu. eneas eneu: amintas ntu. Ex hac terminatiōe latini vsurpāt actm̄ i an. vt eneas eneā. pythagoras orā. Hor. y. ſmo. Quabꝫ vincūt pythagorā anitiq; reū doctūq; platona. Uocatiuus q̄ꝫ vsurpat q̄ñ i a lōgū desinit. vt o andrea: o pythagora. Qd̄ si vocatiuꝰ i a breui terminat accētus latini regulā sequimur: vt o andrea o pythagora. ¶ In es p e. lōgā q̄ ad pmā declinationē latinā referunt oīa fere acuūt penultimā siue illa sit breuis: siue lōga: vt anchises. orestes. priamides. pātoides: atq; pinde oīa patronymica mascu. Repiunt tñ nōnulla acuētia finalē: vt sophistes tympanistes organistes & sīlia. Ex hac terminatiōe latini vsurpāt actm̄ i en desinētē: nā i am latinū est: vt priamides midē. pāthoides oidē. Uer. i iii. priamiden helenū graias regnare p vrbes. Hor. y. car. tartara pāthoidē iterū orco. Uctūs q̄ꝫ vsurpat cū i e lōgū desinit, vt Hor. ij. ser. o laertiade q̄cq̄d dicā aut erit aut nō. V. iij. en. cōiugio anchise veneris dignate supbo.

¶ Nominatiuo eneas eneu enea eneam o enea vel eneas.

¶ Nominatiuo anchises anchisen anchise anchisen o anchise vel anchises.

¶ Secunda declinatio.

SEcunda grecoꝝ nominũ declinatio que femininoꝝ tñ enim est in a vel in e lõgũ desinentia in es cõiter faciunt genitiuũ vt musa ses.calliope es. Desinẽtia vero in a lõgũ vel in da vel in tha vel in ra.a nõiati ui seruant in obliquis.vt theologia.theologias.leda ledas.martha thas.hemera as . Dtũs fit a gtõ obla ta s.vt muses muse.calliopes calliope.theologias theologia.ledas leda.marthas martha.hemeras hemera. Accusatiuus fit a nominatiuo assumpta n:vt musa musan.calliope calliopẽ.theologia theologian.leda ledan.martha marthã. Uocatiuus similis est nominatiuo:vt musa o musa.caliope o caliope.

¶ In a desinentia que ad primam decli.latinã referũtur:quedã acuũt vltimã:vt agya:amia. thracia : antiphoes.

¶ Quedã acuũt penultimã vt oĩa q̃ in a longã desinũt.vt sophia.theologia:ecclesia . comedia. Quedã acuũt antepenultimã vt egina aretusa sibylla scolopẽdria. Quedã circũflectũt vltimã q̃ patiunt synerefim:vt nausica ab eo qđ est nausicas:argyra ab eo qđ est argyreos:sydera ab eo qđ est sydereos.chrysa ab eo qđ est chryscos. Quedã circũflectũt penultimã hoc est q̃ desinũt in a breue habẽtq; penultimã natura longã.vt musa glossa nemea alea. Ex hac terminatione rectũ latini vsurpãt:qñ.s.longa reperitur:vt apud papiniũ in.v.thebaid.nec facilis nemea latas euoluere vires.quẽ locũ Pris.li.vij.tractãs nemea indẽ:qz seruauit a pductã accẽtũ i penultima retinet acutũ tametsi eadẽ breuis ẽ. A recto qz i a breui vsurpat actũs in an breuẽ qz:vt apđ.papiniã.vij.theba.Nãq; ferũt raptã patrys eginã ab vndis:qz accẽtu greco hoc est acuto in antepenultima pferẽdũ:tametsi penultima sit lõga.

¶ In e desinentia que ad primã declinationẽ latinã referri possunt quedam acuunt vltimã.vt time es:parasceue pentechoste.quedã acuunt penultimã.vt daphne:ptisane: eleemosyne.Sz nõia ppria feminarũ vrbiũ ⁊ insularũ penultimã ppe semper acuunt.vt helene.eligone.calliope.itache . partenope.asine.melite . Ex hac terminatione latini omnes casus vsurpant:atq; proinde accentu greco illos proferre debẽt. Aduertendũ quoq; nomina possessiua in ce a nominibus masculinis in cos desinentibus vltimam semper acuere:vt grãmatice grãmaticos . ab eo quod est grammaticos.dyalectice ab eo quod est dyalecticos.

Nominatiuo musa muses muse musan o musa.

Nominatiuo calliope calliopes calliope calliopen o calliope.

¶ Tertia declinatio.

TErtia declinatio grecoꝝ noim articuloꝝ masculinoꝝ ⁊ femininoꝝ cõĩũ in os p omega desinẽtiũ ⁊ i on neutroꝝ abiecta s vl n faciũt gtĩ:vt hic meneleos meneleo.hec halos lo.hic ⁊ hec eugeos eugeo.hoc eugeõ eugeo. Dtũs similis gtõ. Accusatiuꝰ fit a ntõ os mutata in n.vt meneleos menelõ halos halõ eugeo eugeõ. Uctũs similis ẽ nõiatiuo.vt hic meneleos o meneleos. Sz quẽadmodũ pauloante diximꝰ:q̃q; os finalis sit lõga:nihilominꝰ ex rõne atticoꝝ accẽtꝰ in antepenultimã trãsfert. Latini ex hac terminatiõe q̃q; raro tñ oẽs casus vsurpãt. vt Uer.ij.en.ãdrogeos i recto posuit dicẽs. Androgeos offert nobis socia agmina credẽs vbi os longũ ẽ. Iuue.qq;.credit olim velificatꝰ athos ⁊ qcqđ grecia mendax. Genitiuo quoq; Uergilius vsus est in.vj.eneidos . In foribus lethũ Androgeo. Paulus quoq; hieronymo interprete in epistola ad Corinthios prima. Ego quidem sum pauli:ego autẽ apollo.qui genitiuus atticus est:neq; indeclinabile:vt quidam somniant. Idem quoq; hierony.ablĩm posuit qui diõ sisis est in eadẽ epistola dicẽs. De apollo aũt fratre notũ vobis facio. Accusatiuũ qz ex declinatiõe greca vsurpauit in epistola ad Titum dicens.zenam legisperitum ⁊ apollo solicite premittite.sicut et Uerg.i.ge. Aut athon aut rhodopen atq; alta ceraunia celo. Nã qđ nature longam breuiauit facta est ratione sequentis vocalis

Nominatiuo hic meneleos meneleo meneleo meneleon o meneleos.

Nominatiuo hec halos halo halo halon o halos.

Nominatiuo hic ⁊ hec eugeos eugeo eugeo eugeon o eugeos.

Nominatiuo hoc eugeon eugeo eugeo eugeon o eugeon.

¶ Quarta declinatio.

QUarta grecorũ noim declinatio q̃ masculinoꝝ ⁊ femininoꝝ ⁊ cõĩũ duorũ gñm est in os per o micrõ terminat ⁊ neutroꝝ in on etiã p o micron. Quoꝝ gtũs in u desinit on siue on vel mutata in u:vt hic logos logu.hec odos odu.hoc xilõ.xilu. Dtũs fit a gtĩ mutata i o mega vt logu logo:odu odo:xilu xilo.actũs fit a nõiatiuo mutata in n.vt logos.logon.hodos hodon.xilos xilon.ex regula neutrorum. Uctũs fit os nomiatiui mutata in e.vt logos loge.hodos hode.fm antiquos ho vctũs similis est nomiatiuo.vt hic logos o loge vel logos:⁊ hec hodos o hode vel hodos. ¶ In os ⁊ on desinẽtia que ad scđam declinationẽ latinã referunt q̃dã acuũt vltimã.vt acacos.pleonasmos.atticismos.soloecismos : ⁊ oĩa nõia possessiua desinẽtia in cos vt grãmaticos grãmatice grãmaticon.logicos rhetoricos.catholicos. Quedã acuũt penultimã vt arctos:logos: sophos:q̃dã acuunt antepenultimã vt caminos:ephebos:laremos:epiros:camelos. Quedã circũflectũt penultimã:vt euros:estros:achellos. Ex hac terminatione latini frequẽter tres casus vsurpant nĩm actm ⁊ vctm. Ouid.xij.me. Eacõ agnoscit summũ proleq; fatet. Idẽ in epi. Soluceret i speculis oĩs abydos erat. Idẽ. Utq; rogẽ de te ⁊ scribã tibi si qs abydos venerit:aut quero si qs abydon eat : sz abydo qz ablĩũ ẽ latinus accẽtũ hz latinũ:hoc est in penultima ex declinatione latina abydus abydi. Uerg.i.geor. Pontus ⁊ ostriferi fauces tentãtur abydi.

Nominatiuo hic logos logu loge logon o loge vel logos.

Nominatiuo hec abydos abydu abydo abydon o abyde vel abydos.

Nominatiuo hoc xylon xylu xylo xylon o xylon.

¶ Quinta declinatio.

QUinta declinatio grecorũ nominũ masculinorum ⁊ femininorũ ac neutrorum ⁊ cõmunium duorum que ad tertiã declinationẽ latinorũ referunt diuersas habẽt terminationes nominatiui de qbꝰ singulatim deinceps prosequimur. Quoꝝ gtũs erit generaliter i os vt acas acantos. Dtũs fit a genitiuo os mutata in i vt acantos acanti. Actũs fit i datiui mutata in a vt acanti acanta . Uocatiuus plerunq; similis est ntõ.vt acas o acas attice:cõiter a acan. Nominatiuꝰ pl'alis q̃ frequenter a latinis vsurpat fit a gtõ singulari os mutata in es.vt acantos acantes. Neutra tñ ex regula generali in a desinunt os genitiui mutata in a vt epigrammatos epigrãmata. Gtũs pluralis fit a genitiuo singulari os mutata in on per omega:etiã necesse est vt in habẽtibꝰ accentũ in on per antepenultimã:mutet in penultimã: vt acantos acantõ.: epigrãmatos epigrammaton. Dtũs nõ vsurpatur a latinis. Actũs pluralis qui frequẽter vsurpatur a latinis fit ab accusatiuo singulari addita s.vt acanta acãtas. Uocatiuus similis est nominatiuo eiusdẽ numeri.vt acantes o acantes.

¶ De genitiuo quinte declinationis.

¶ In a desinẽtia que oĩa ad tertiã declinationẽ latinã referunt:breuiãt illã a tã in recto q̃ in obliquis : possuntq; habere acutũ in penultima:siue illa sit breuis siue lõga:vt dogma:dragma. possunt ⁊ i antepenultima penultima existente lõga:vt peripsema:anadema.diadema.athyma:apothegma.aenigma: quedã circunflectunt penultima vt acma.asma.asma.doma.zoma.poema.scoma.bema.q̃ omnia faciũt genitiuũ assumpta tos.vt dogma dogma-

tos.d: ag.na diagmatos. Latini et hac terminatiõe genitiuum pluralem frequẽter vsurpant: sed mutãt accentũ in penultima: ppterea q̃ vltima est longa: q̃ scribitur per omega: vt grãma grammaton. epigrãma maton. Mar. Argutia epigrammatõ liuetus. hinc illud ineffabile dei nomẽ qd ab hebreis quatuor literis scribit iod: he: vau: he. p̃ q̃ ipsi legũt a aonai: tetragrammaton a gre. di. q lemẽs quoq̃ a nostris frequẽter citatur in libris peritromaton.

¶ In iota vel in ypsilon nõia sunt neutra greca: sed q̃ a grecis declinãtur apud latinos indeclinabilia sunt. Dissyllaba accentu habẽt in prima acutũ vt moly. e.a. fimmi. cõmi: meli: sed ab eo cõposita in antepenultimã trãsferunt accentũ: vt hydromeli. enomeli. oximeli. Polysyllaba vero antepenultimã acuũt: vt piperi: cinnabari: sinapi q̃uis penultima sit longa: vnde a latinis penultima circũflectitur vt sinapis: et mittũt apud illos genitiuum in os parum: vt moli molios. cici cicios. simmi simmios. commi cõmios. meli melios. Neutra vero a cõmunib⁹ duorum generum in is terminatis antepenultimã acuũt: et ad modũ cõmuniũ declinant. vt hic et hec philopatris et hoc philopatri philopatridos. hic et hec phygopolis et hoc phygopoli phygopolidos. Latini ex hac terminatiõe casus recto similico vsurpant: vt Ouid. moly vocant superi: nigra radice tenetur.

¶ In omega desinentia omnia sunt generis feminini possuntq̃ reduci ad tertiã declinationẽ latinã: vt voluit Cesar: habẽtq̃ accentũ in vltima: mittũtq̃ genitiuu i os. vt dido didoos. sappho. sapphoos. clio. clioos. Calipso calipsoos: erato eratoos. mirto mirtoos: lapedo lapedoos. mãto mãtoos. Datiuum formãt os mutata in i et accusatiuũ i os mutata i a vt diodoi diodoa sapphoi sapphoa. clioi clioa. calypsoi calypsoa. Per synerisi tñ mutũt gtĩũ in us: hoc est oos mutata i us in qua suscipiũt accentũ circũflexũ: vt dido didus. sappho sapphus: clio clius: calipso calipsus. mãto mãtus. Latini ex hac terminatiõe nominatiuũ vsurpant et obliques synerizatos. vt Ouid. in purpurea. Penelopes primã didus si prima sequatur. Idẽ in epi. Sapph⁹. An nisi legisses authoris uola sapph⁹. Idẽ in .i. de arte. Nec mihi sunt visae clio cliusq̃ sorores. Accusatiuũ quoq̃ vsurpauit Uer. in iiij. en. Et nomine dido Sepe vocaturum. et hora. Colus fidibus canentem sappho. et Oui. in purpe. Atlãtiademq̃ calypso.

¶ In an plerũq̃ sunt masculina acuentia finalẽ: assumuntq̃ os in gtõ: et retinẽt semp a longã: vt titã titanos. peãnos. pelã nos. acarnã nos. pan panos. pro deo pastorum. nã pan generis neutri p̃ eo qd est omne pãnos semp facit. Composita vero penultimã acuũt vt hermopã hermopãnos. eupean eupeanos. Latini ex hac terminatiõne genitiuum et accusatiuum vtriusq̃ numeri vsurpant: vt Uer. viij. en. Panos de more licei. Idẽ in bucco. Mecum vna in siluis imitabere pana canendo. Idem sexto eneidos. Letum peana canentes.

¶ In en per e longũ masculina reperiũtur et feminina cõia duorũ generũ que partim acuũt vltimã: vt ex masculinis hymen. solen. lichen. aden. splen. zen. men. et ex femininis siren. troezen. partim acuunt penultimã. vt hic et hec arsen. terẽ: que oĩa os assumpta faciũt genitiuum: sed quedã retinẽt in obliquis e longũ: vt hic splen splenos: hic zen zenos. hic chẽ chenos: hic mẽ menos. hic damen damenos. hic solẽ. nos. hic lichẽ. lichenos. hec hellẽ hellenos. h circen cirenos. hec siren sirenos. hec trozen trozenos. Quedã vertũt e longũ in epsilõ. vt hic adẽ adenos. hic auchen auchenos. hic poemen menos. hic limen limenos. hic azen azenos. hic pichimẽ pichimenos. hic et hec arsen arsenos. hic et he. teren terenos. hec phren phrenos. hec glen nõ declinatur. Latini ex hac terminatiõe accusatiuos vtriusq̃ numeri vsurpant.

¶ In in per i iota masculina sunt feminina vltimã acuũt: habentq̃ plerũq̃ alterã terminatiõnẽ in is: mittuntq̃ gtĩũ in inis super nominatiui terminationẽ os assumpta. vt hic delphi vel delphis delphinos. telchin vel telchis telchinos: acti vel actis actinos: hec salamin vel salamis salaminos: eleusin vel eleusis eleusinos. thi thinos. Latini ex hac terminatiõe accusatiuũ singularem et nominatiuũ accusatiuũ et vocatiuum plurales frequenter vsurpant. vt Ouidius. Sensit delphina melantho. Uergilius in buccolicis. Orphicus in syluis: inter delphinas arion.

¶ In yn p ypsilon generis masculini siue feminini penul. acuũt: atq̃ os assumpta faciunt genitiuum penul. longa: vt hic phorchyn phorchynos. mosyn mosynos: po lyn polynos: hec gortyn gortynos.

¶ In on per o mega q̃ a i tertiã nõis declinatiõnẽ latinã referunt quedã acuũt finalẽ: vt sarpedõ. gerio. amazõ. antiphedõ. carchedõ. calcedõ. Quedã acuũt pe. vt zenõ. platõ. theõ. crotõ. demophoõ. lacoõ acherõ. medõ. Quedã circũflectũt vltimã: q̃. s. sunt ptracta ex acuto et graui: vt demophon p demophoon. psidõ p psidoon. laocõ p laocoõ. Que si habẽt i penul. ancipites: hoc est a et y ypsilon lõgas p omicrõ i obliq̃s declinent. vt hic machaõ onos. sicetaõ. onos. oratõ onos. opaõ onos. apiscõ onos. alcmanaõ aonos. lycaõ onos. elacõ onos. phaõ onos. amithaon onos. oriõ. onos. oriõ onos. amphiõ onos. hyperiõ onos. pãdiõ. onos. ethiõ onos. doliõ onos. dilophiõ onos. myrmidõ onos. nomiõ onos. iason onos. Habẽtia vo easdẽ ancipites añ o i correp. p o mega decli. vt amphitriõ onos. perithõ onos. pigmalion onos. eurithiõ onos. deucalion onos. eurethalion onos. endimion onos. actorion onos. anthemion onos. hippotion onos. Habẽtia vero epsilõ añ on o mega seruãt. vt alemeon onos. theon onos. eseõ onos. medeõ onos. limeõ onos. Sed habentia ae diphthongon ante on omega seruant: vt aegaeon aegaeonos. maeon onos. actaeon onos. quod etiam aliquando actaeonos per o micron facit.

¶ Exeũt quoq̃ nõnulla in ontos. vt cheron ontos. laocoon ontos. Sed de his explicatius p varias terminationes agendũ est. Latini ex hac terminatiõe plerũq̃ accusatiuos vtriusq̃ numeri vsurpant: vt acheronta. Uer. atq̃ imis acheronta affatur auernus. Laocon laocoonta. idẽ. illi agmine certo laocoonta petunt. demophoon demophoonta. Oui. in epi. phillid. expectes demophoonta tuum. platõ platona. Hora. Pythagoram anitiq̃ reum docentuq̃ platona. zenon zenona. Mar. Democritos zenonas inexplicitosq̃ platonas.

¶ In ban desinentia omega seruant: vt bubon onos. arrabon onos.

¶ In con sine chõ desinẽtia o mega sernãt: vt glaucõ onos, lacõ onos. glycõ onos. Sz ericon onos. omicrõ habet.

¶ In don desinentia o mega seruant: vt sidon onos. celidon onos. Aliquando omicron habent vt sidon onos. authedon onos. alpoedon onos. macedon onos. charcedon onos. calcedon onos, chelidon onos. mydon onos. sarpedon onos. vel onthcos. A duobus composita per nt declinãtur: vt charcedon ontos.

¶ In gon desinentia o mega seruant vt egon onos agon onos. Aliq̃ o micrõ hñt vt tigron onos. lestrigõ onos.

¶ In lon desinentia omega retinent: vt dolon onos. so. on onos.

¶ In mon desinentia o mega retinent: vt simon onos. strymon onos. timon onos. Aliquãdo per o micron: vt demophon onos. lacedemon onos. strymon onos. acdroemon onos.

¶ In nõ desinentia o mega retinent. vt daphnon onos. platanon onos. et similia zenon onos. sinon onos. menon onos. Aliq̃ per o micron declinantur: vt agamemnon. canon.

¶ In oon desinentia in ontos exeunt. vt laocoon: democoon.

¶ In pon desinentia o mega retinent. vt lampon onos.

¶ In phon desinentia o mega retinent. vt tryphon onos. typhon onos. circũflexa per an desinantur vt plurimũ et seruant semper o mega: vt demophon ontos. xenophon. ontos. agloaphon ontos. ctesiphon ontos. therophon ontos.

¶ In ron desinentia o mega retinent vt citheron onos. charon onos. treron onos. chiron onos. pleuron onos.

¶ In son desinentia o mega retinent. vt eson onos. teason onos. Aliquando per o micron declinantur: vt iason

onos oloafon onos.

¶ In ton desinentia o mega seruāt. vt pluton onos. platon onos: myton onos. craton onos.

¶ Nomina participalia per nt declinātur: vt phaeto ontos. chaon ontos. vealegon ontos. medon ontos. creton o ntos: archimedon ontos. amphimedō ontos eurimedō ontos. automedon ontos. laomedon ontos. phlegeton ontos. pelagon ontos. Que sineresim nō patiuntur per nt vt quemadmodum sua litterizata declinātur: vt demophoon ontos. democoon ontos. hypocoon ontos. aeglaphoon ontos.

¶ In ar habentia penultimā natura longā eandē circūflectūt. vt hemar. hepar. vthar. hidar. Monosyllaba vero acuunt: vt car. caros. par psar. dissyllaba penultimā acuūt. vt mecar. onar. demar. polisyllaba an r. penultimā. vt delcar. obar. aliphar. cariar. In ar itaque masculina et feminina assumpta os faciunt gtm̄. qd si sunt mone syllaba producūt a vt car caros. par paros. psar psaros. Si supra syllabā breuiāt illud a. vt machar charos. onor aros. desmar. aros. Neutra vo t atos faciūt gtm̄ a q̄ breui si sint polisyllaba. vt olear oleatos. antar atos. alim har atos. carcar atos. et dissyllabicorū aliqua natura lōga penultimātia in tos q̄z faciūt gtm̄: vt hemar matos. idar idatos. epar epatos. vthar vtha os. Penultimātia vero in breui faciūt gtm̄ in ros. vt hipar hiparos. thenar thenaros. nectar nectaros. phrear vero qd ex hac rōne debuit facere phrearos: et tlear flearos. phreatos. et fleatos faciunt.

¶ In er per eta que masculina sunt quedā acuūt vltimā: vt monosyllaba ther theros. fer feros. Et ex o syllabis quedā vt soter: ether: aer: quedā acuūt penultimam: vt iber. Monosyllaba assumpta os faciunt gtm̄ et seruāt eta longum in obliquis. vt ether etheros: pher eros. Sz supra syllabā masculina acutisonā si habēt t an. er. retinēt e lōgū in obliquis. vt luter luteros. soter soteros. oleter teros. Excipiuntur aster eros: pater eros. q̄ vertunt e longū in breue. Quod si non habēt t vertūt eta in bre. vt ether eros. ener eneros. et daer daeros. aner. aneros. spinter vero et eleuther spinteros et eleutheros per eta longum faciunt.

¶ In er grauisona si penultimam habēt longā vertunt e longum in breue: vt pier pieros. phrater phrateros: Et si penultimā habent breuem seruāt e longum. vt iber iberos. crier crios. pariter vero simplicis seruāt declinationem. Feminina in er supra syllabā mutant e longum in breuem. vt mater materos. meter teros. demeter demeteros. thigater thigateros.

¶ In er neutra que rara sunt appositione os faciunt genitiuum. vt cer ceros. ab eo quod cear ecaros.

¶ In ir per ei diphthongon appositione os faciunt genitiuū: vt chir chiros. phthir phthiros. ir ros. et ab his cōposita antichir antichiros. poluchir poluchiros. his adde martyr martyros.

¶ In or desinētia apud grecos oīa scribūt p o mega p̄ter hec q̄tuor. anor. calor. aor. etor. hēt aūt in or finita accentum in vltima aut penultima. Acutisona positione os faciunt genitiuum: seruātque omega in obliquis. vt phor phoros. ichor ichoros. Etiā grauisona habētia l ante or seruāt o magnū: vt telor: teloros. pelor peloros. Sed si nō habent l vertunt o longum in breue: vt nestor nestoros. hector hectoros. mentor mentoros. mestor mestoros. mnestor mnesto os: cum propriū est viri nomen: sed mnestor adiectiuum o magnum retinet.

¶ In or communia habent o micron in obliquis: vt hic et hec apator apatoros. ametor ametoros. pandamator pandamatoros.

¶ In or neutra o magnū retinent in obliquis vt helor heloros. tecmor tecmoros. heteroclita vero sunt scor scatos. et hidor hidatos. Ex desinentibus in r latini frequēter actōs vtriusque numeri vsurpant: vt ab eo quod est car. Oui. iiij. meta. Lyciasque propinquos caras adit. et ab eo qd ether. Uer. j. geor. Quodcunque illa leuem fugiens secat ethera pennis. Idem. aera per vacuū ferri. Ex nominibus terminatis in or prope semper actūs vsurpatur: vt hectora: hectora: nestor nestora: rhetor rhetora.

¶ In as que ad tertiā declinationē latinā referūtur: si sunt masculina penultimā acuūt: mittūtque gtm̄ i antos: vt tabas tabantos: acamas antos: agragas ātos. agamas antos. cas antos. alibas antos. nadrias antos. tabescas antos. aras antos. athamas antos. athalas antos. bibas antos. bibras antos. calcas antos. canas antos. caras antos. charidas antos. chelas antos. ciphas ātos. cribras antos. couphas antos. elephas antos. gigas antos. imas antos. licabas antos. midas antos. dedas antos. pallas antos. pelacas antos. periphas antos. phidas antos. hilas antos. phorbas antos. polydamas antos. prophes antos. psalgas ātos. telentes antos. theuthras ātos. theumas āthos. thoas antos: telmas ātos. Feminina vero vltimā acuūt: assumūtque in gtō d: vt acras acradas. lāpas ados. pallas ados. plias ados: monas ados. dyas ados. trias ados. hebdoas. hebdoados. egdoas ogdoados. decas ados. Archas vo vnum ex masculinis sequitur femininorum rationem. Latini ex hac terminatione genitiuos vsurpant: vt Lucanus in. ix. pallados in medio confecit pettore gorgon. Datiuum quoque vt Papi. l achilleide. palladi littoree celebrabat scyros honorē. et actm̄ vt Martialis. pallada pteres: res agit illa tuas. et fere actūs semper ab authoribus vsurpatur: et ab eo qd est opesas. Papinius in aū. theb. Nole lernei memorant opesanta coloni. Et ab eo qd est calchas. Uer. ij. eñ. Magno calcantha tumultu protrahit in medios. Reperiuntur quoque nonnulla que mittunt genitiuum in anos. vt melas melanos. talas talanos.

¶ In es er etā masculinā que ad tertiā declinationē latinā referūtur plerūque acuūt penultimā: mittūtque gtm̄ in etos. eque p eta: vt chares charetos. chrenies etos comes etos. craites tos. cures curetos. dares etos. eges etos. egetos tos. gloes tos. ignes tos. laches tos. lebes tos. magnes tos. mafies tos. masiles tos. meges etos. medes etos. myces etos. minos etos. morges etos. penes etos. netes etos. phtages getos. pides etos. pigres etos. pileos etos. planes etos. tigres etos. tapes etos. thales etos. Hec aliqñ mittūt gtm̄ l u: vt chares charu. comes comu. dares daru. gies giu. mices micu. pides du. piles lu. Monosyllaba q̄z acutisona l etos faciūt gtm̄: vt cres tos. agnes etos. thes thetos. Et acutisona pluriū syllabarū: vt arges etos. admetos. ables etos. homithnes etos. Et nota quedā latina que in sermonem grecum traducta amittūt n quam rursus in genitiuo resumūt. vt demes. entos. creses entos. prudes entos. pudes entos. vales entos. Composita a cleos quod est gloria circunflectunt vltimā et mittuntque genitiuum in cos per epsilon: vt agatocles cleos. pericles cleos. sophocles cleos. Latini ex hac terminatione accusatiuum vtriusque numeri vsurpant. Syllius libro. iij. illum sidonio fulgentem ardore tapeta. Papinius in theba. Altosque tapetas. Ouidius in epist. Uiginti fuluos operoso ex ere lebetas. Ausonius. Ficulibus fama est cenasse Agatoclea regem.

¶ In es diphthongon vnum reperitur femininum. hec des detos. et vnum cōmune duorū. pes qui facit pedos.

¶ In eus diphthongon que ad secundā declinationē referuntur: vltimā semp acuūt: mittūtque gtm̄ in eos vel eis et datiuum in ei solutas vel per sineresim cōtractas: actm̄ in ea. vctm̄ in eu. et nominatiui ablata. Latini ex hac terminatione oīa casus vsurpāt. vt pentheus pentheos vel penthei pentheo vel penthi. penthea o penthen. Marcia. Fles philomena nephas incesti thereos et que. Uer. in buc. Aut vbi mutatos therei narrauerit artus. Idē leodē. Orphi caliopea lino formosus apollo. Iuue. al: hinic ē bacchi thebas et therea fausti. Oui. vj. me. Si ve luere amborum: volnisti tu q̄z tereu: sed eu circunflectit per regulā octauā q diphthongus finalis habēs ypsilon in fine circunflectitur si totum acidit. Uergil. iiij. geor. Illa quis et me inquit miseram et te perdidit orpheu.

¶ In is omnia reducuntur ad tertiā nois declinationē latinā: quorū quedā acuunt vltimā. vt crepis: cucumis:

enletria. ⁊ omnia fere patronymica. vt priamis eneis thebais. Quedā acuunt penultimā vt paris. cratis. cypris ⁊ tyrum ꝟ thetis. mēphis. Quedā acuūt antepenultimā: vt sybaris. thamiris. adonis. theagnis. Charibdis. Sed illa propria masculina i dos faciūt genitiuum. vt adonis adonidos. paris paridos. theonis theonidos. habētia q̄z penultimam longam: vt ennis ennidos. gymnis gymnidos. latris latridos. Et a polis qđ est ciuitas composita masculina sola vel cōmunia: vt agesipolis dos. eupolis eupolidos: hic ⁊ hec phygopolis dos. apolis dos. Et cōposita a mātis qđ est vates: vt cocismatis dos. promātis dos. Et habētia an̄ is vnā ꝯsonātē: vt crathis dos. Sz habētia duas immutabiles in thos faciūt: vt ornis ornithos. mermis. mermithos. Monosyllaba ꝟo habētia i lōgū additione o in os faciunt genitiuum: vt cis cios. lis. lios. Appellatiua etiā ⁊ nō denominatiua que penultimam habent breuem: per os purū mittunt genitiuum vt echis echios. matis tios. ophis phios. Et quedam ꝓpria vt agis ios. agesipolis lios. anacharsis sios. busiris busirios. gaosis. gaosios. iphis iphios. sentis tios. sybaris rios. hamyris rios. zennis nios. Quorum aliqua per dos plerumq̄ inflectuntur. vt agis agidos. thamyris ridos. agesipolis agesipolidos. busiris busiridos.

¶ In is polisyllaba feminina nō hn̄tia duas terminationēs p dos faciūt gtm̄: siue sint acutisona: vt enemis dos. priamis amidos. ⁊ hmōi patronymica feminina: vt auletris tridos. coronis onidos. crepis idos. dotis. dos. pegasis dos. tragetis dos. Siue circūflexa vt bēdis didos. molis lidos. Siue baritōa. vt cipris dos. cytharis dos. despotis otidos. memphis memphidos. ens dos. menis dos. taratis dos Que aūt sequuntur per os purum declinanī acris acrios. asthlibis os. charibdis dios. rois roios. cisseris rios. dmois. dmoios: epithesis sios. geris rios hibris hibrios. lachusis lachusios. nemesis nemesios. megyris rios. panegyris panegyrios. sardis dios. sceptis psios. epiceptis psios. sois soios. timiathis thios. Et breui penultimantia: vt conis ios. spanis spanios. polis polios. ⁊ ab eo composita feminina solū vt acropolis ios. Aduertendū tn̄ q̄ illa que cōiter faciunt genitiuum in dos more ionico per os purum declinari possunt: vt paris dos vel parios: menis nidos: vel menios. thetis tidos: vel thetios: mēphis mēphidos vel memphios. Latini ex hac terminatione oēs casus vsurpāt gtm̄. vt Iuu. Curritur ad vocem iucundam ⁊ carmē amice thebaidos. Datiuū: vt Catullus. Morte ferox thesei qualē minoidi luctum. Sabinus in epi. demophoōtis ad phillida. phillidi demophoon patria dimittit ab vrbe. quibus in locis: q̄ i terminalis breuiaī: accentu greco sunt proferenda. Acīm quoq̄ vt Ausoni⁹. rex magis an regnū minoida sollicitat grex. Uer. ph. llida mitte mihi: meus est natalis iola. Papinius in calce thebaidos neq̄ tu diuinā eneida tenta. Uocatiuum quoq̄. vt idem in eodem loco. O mihi bis senos multū laborata per annos. Thebai. ⁊ Ouid. in epi. prima mihi nutrix coli dixit amas. ¶ Nominatiuus preterea accusatiuus ⁊ vctūs plurales vsurpant cū in es vel in as breues terminantur: vt acheloides vel acheloidas. cadmeides vel cadmeidas. belides vel belidas.

¶ In eis ꝺ phthongon per epsilō ⁊ iota ⁊ ois per oi diphthongon q̄z que sunt polisyllaba vni⁹ generis siue triū in entos mittunt genitiuū: vt seleis seleentos. simois simoētos. pyrois pyroētos. apois entos. charietis tos. tesmeis entos. phoneis entos Monosyllaba ꝟo masculina per eis diphthōgō per enos faciūt gtm̄: vt his henos. ctis ctenos. dis denos: ⁊ ab eo composita: vt medis medenos. vdis vdenos. Clis autē clidos facit: ⁊ anteris dos. Latini ex hac terminatione ntm̄ ⁊ actm̄ frequēter vsurpāt. Uergi. i. en. vbi tot simois correpta sub vndis. Idem in. v. hectoreos omnes tantum simoentaq̄ testor. Ouid. ij. meta. interea volucres pirois eous ⁊ ethon. Flaccus in arg. Et formidantem patrios piroenta dolores.

¶ In yx per ypsilon quedā circūflectūt vltimā vt ithyx: et ex monosyllabis myx syx: quedam grauant eandem vt typhyx. botrix necix: rhadamantyx: que oīa masculina sunt retinētq̄ in gtō ypsilon: ⁊ faciunt in os purum: vt ichthys icthiyos. mys myos. sys syos. triphyx triphyos. botryx botryos. necyx necyos. rhadamāthyx yos. Acutisona vero que ꝑ tria genera declinātur vertūt in obliquis ypsilon in es epsilon: vt ocyx oceos. tacyx taceos: bradix deos. ocix oceos: pachix pacheos. Horum neutra in ypsilon desinentia masculinoꝝ seruāt declinationem. Composita e simplicib⁹ in ys eodē modo inflectunī sicut sua simplicia: vt calychthys calychthios: quoniā ichthys yos facit. tribachys cheos. quoniam brachys cheos. Sed si aliter cōponantur: in dos faciunt genitiuum: vt epelys epelydos. neclys neclydos.

¶ In his feminina grauisona per ios mittunt genitiuum: vt pitis tios. chelis chelios. genis genios. Excipitur cosmithos. ⁊ chous choutos. Acutisona vero ꝑ dos declinātur: vt chlamys dos. pelanis dos. octocis octocidos. Oxitona preterea siue circunflexa habentia solum in nominatiuo i longum ⁊ in obliquis breue per yos purum declinantur: vt erimnis erimnios. thetis thetios: orphrys arphryos. dus duos. Aglis tamen aglithos facit: latini ex hac terminatione genitiuum vsurpant: vt Luc. in. i. thetios vnda vage lunaribus estuat oris. ⁊ Uerg. accusatiuum in bucolicis. que tentare thetim ratibus.

¶ In os per o mega monosyllaba acutisona siue habentia d: t: th: per os purū faciūt gtm̄ vt demos demoos. tros troos. thos thoos. Que ꝟo nō habēt i tos. vt chros chrotos. phos photos. Polisyllaba ēt oxitona: vt aptos otos. agros otos. hidros otos. ⁊ breuem penultimātia: vt monoceros rotos. rhinoceros cerotos. gelos lotos. eros erotos. Que vero longā penultimā: per o purum declinantur. vt heros heroos. minos minoos. Excipitur elos elotos per eta: q̄m elos erat per epsilon. Attici vero heto: gelo: niino: elo: dicūt o nominatiui remoto. In as duo sunt neutra circunflexa mittentia genitiuū in thos. phos photas. ⁊ os othos Martia. ab eo quod est rhinoceros accusatiuum vsurpauit in distichis. gestauit modo fronte me iuuencas: verum rhinocerota me putabis.

¶ In us per oy diphthongō a grecis scribuntur circunflectentia vltimum ꝑ vntos mittūt gtm̄: vt plac⁹ placūtos sinus sinūtos. opus opūtos. cerasus siuntos. anthem⁹ muntos. phicus cūtos. hidrus tos. hieric⁹ cuntos. trapezus itos: q̄ oīa per sineresim cōtracta sunt ab ois in us. vt opois op⁹. cerasois cerasus. Acutisona in os purū mittūt gtm̄: vt bus boos. nus noos chn⁹ chnoos. Excipitur pus cum suis cōpsitis q̄ mittunt genitiuum in odos: vt pus podos cātrapus dos. pipus dos. tripus podos. edipus dos: ⁊ edipus facit attice: declinaturq̄ apud poetas edipodes. edipode per primam declinationē. Excipiī quoq̄ odus odontos cum suis cōpositis: que omnia exeūt in antos sicut ⁊ suum simplex: vt archiod⁹ archiodontos. acinodus dontos. caulodus dōtos. Latini ex hac terminatiōe tū rectos tū obliquos vsurpare solēt. Uerg. x. est amathus: est celsa mihi paphos. Ouid. x. meta. at si forte roges fecundā amathunta metallis. Idem. i. de ponto. cede puer facta patroclus opunta reliquit. Luc. lib. meris tum p̄licua ata ruinas. Curtius. regionem inquit eam vsq̄ ad trapezunta ꝺefendere. Luca. in. vij. ⁊ subdita sipus montibus. Hinc sipuntos in gtō ⁊ sipunta in actō: vnde postea sipōtus: siue sipōtus ea ciuitas in apulia dicta est.

¶ In ns rs vel ls grauisona sunt: ⁊ per duas cōsonantes in obliquis declinanī: vt tyrins tyrinthos hermins herminthos. marcas marcatos per t exile: nam habentia a antē duas illas consonantes in thos mittunt genitiuum non habentia a in thos per th. Itaq̄ ex rōne hals altos debuit facere: sed vt seruaret da'cem nominatiui halos fecit. Omnis enim vocalis precedens liquidam si post eam sequatur d vel th tenuatur: ⁊ q̄ obliqui similes nominatiuo spiritus habent adiectiuum est ⁊ fecit haltos. Papin. in. iiij. theba. ab eo quod est tirhins accusatiuum vsurpauit: fuus erit in arma antiquam tirhinta deus.

¶ In ps finita nomina per p in obliquis declinanī: siue sint monosyllaba: siue polisyllaba ꝯposita: siue simplicia

sed polisyllaba penultimā acuūt: monosyllaba q̄ p accunt: vt ops opos: thops thopos. ciclops ciclopos: lelaps lelapos. euriops curiopos. excipiunt hec que loco p suscipiūt b in genitiuo propter harū literarū affinitatem: vnde t a latinis per b quoq̧ i genitiuo consueuerūt scribi: vt libs libos. nips nibos. phas phaboo: phleps phlebos. araps oos. calyps calybos. chernips chernibos. tharips tharibos. stria p ph cuips phos. catelips catheliphos. scraps scraphos. Aduertendū est qd in ops polisyllaba per o micron scribuntur: vt etiops pos meropo ropos. cecrops opos. cnops pos. pelops pos. Preterq̄ hydrops pos. cyclops pos. melops pos. canops pos. nycralops pos. cercops copos: scolops lopos: myops pos. conops pos. t etiam quecunq̧ deducūtur ab ops opos: quod est oculus: vt helicops helicopos. sicut econtrario quod ab ops opos: quod est vox omicron habent: vt merops pos. Latini ex hac terminatione accusatiuos vtriusq̧ numeri cum nominatiuo plurali frequenter vsurpāt. Horati⁹. j. sermo. Pastorem saltaret vti cyclopa rogabat. Uergilius. iij. eneidos. infandi cyclopas et altis montibus errant. Idem in. xj. eneidos vidit cyclopas Ulyxes.

¶ In ax quedā acuto accētu in penultima proferuntur: vt thorax: phear: anax: philax: chorax. quedā circūflectūt penultimam: vt aulax: climax: hylax: cyax que in obliquis c habent: thorax racos: phear acos: que aliquādo t cū c accipiūt: vt anax cos. vel anactos. astianax nacos. vel nactos. hyponax nacos. vel nactos. aulax. aulacos. climax climacos. Que vero a verbis in zo desinentibus deriuantur g accipiunt in obliquis: vt ab arpazo quod est rapio harpax pagos. a crazo. quod est voro cerax ceragos. a sphazo qd est iugulo aposphax sphagos. similiter atrax gos. lalax lagos. Sed dissyllaba masculina natura longā penult. habēt a productā: vt thorax racos. phear acos cax cacos. filax acos: plutax acos. Excipiunt hilax acos. t ciax acos. t fiax acos. positione vero longa penultimantia corripiunt a vt harpax gos. cecrax gos. Lcax autē t phear: t chordac a produxerunt: sed chabox indifferentē habet Superdissyllaba breui existente penulti. a p̄ducūt: vt hierax cos. ecophilas lacos. asphales xo asphalacos. corripiunt latini ex hac terminatione frequenter accusatiuos vtriusq̧ numeri cum nominatiuo plurali vsurpant. Iuuenalis. Uiridem thoraca iubebit afferri minimasq̧ nuces. et Martia. accipe belligere crudum thoraca minerue. Uergilius in septimo eneidos. vmbonum crates alij thoracas ahenos. Idem tertio. puerum astianacta trahebat ad soceros.

¶ In ex per e lōgā acuunt penultimam: seruātq̧ illud e longū in obliquis. vt myrmex mecos. narthex narthecos. scoplex lecos. pelex lecos. talex lecos. bex quoq̧ becos. hisplex ꝟo t ab eo compositum antisplex hysplegos t antisplegos faciūt. habentia vero o mega in penultima vertunt t longum in breue: vt aloper pecos.

¶ In ix partim acuunt penultimam: vt perdix. cilix: tetrix. partim circumflectunt: vt chenix: phenix: suscipiuntq̧ c in genitiuo plerunq̧. vt perdix perdicos: cilix cilicos. chenix cos. phenix nicos. Tetrix vero tetrigos et mastix stigos per g facit. ornix chos. p ch. Cōmunia autē que a femininis fiunt simpliciū seruant declinationē. vt hic t hec callithrix chos. qr thrix chos fecit: homothrix chos. qr styx chos. fecit. In lix vero finita correptū habent vbiq̧ vt cilix cilicos. helix cos. homelix melicos. Latini ex hac terminatione vsurpant accusatiuos cum nominatiuo plurali vt cilix cilica: cilices cilicas: phenix phenica: phenices phenicas.

¶ In yx per ypsilon partim acuūt penultimā: vt bombyx: bebryx. onyx: sardonyx: coccyx: ortyx. partim circūflectant eandem: vt ceryx: docdix. Masculina vero simplicia natura longa penultimantia c habent in obliquis: vt ceryx ycos. docdyx ycos ethyx ycos. tranyx tranycos. etiā cum positione longa penultimantia que habēt in vltima syllaba b vel g vel d vel pt. vt bōbyx bombycos. t penultimātia in e. vt eryx ricos: t habētia in penultima a fine g. vt adryx adrycos. Nam habentia g per d declinantur. vt pharyx rigos: larix larigos. q̄ nos p n enūciam⁹ pharynx t larynx. Supbisyllaba quoq̧ penultimantia in a g habent vt tarbaryx igos. Et penultimantia in o non illaton vel. vt coxcyx cygos. morryx gos. ortyx gos. quod t hortycos fecit apud philemenem. Item que a rhengo et zeago componuntur: vt prosophyx prosophygos. homoryx homorygos. Sz habētia n ch. habent in obliquis: vt onyx onychos. sionyx sionychos.

¶ In ox feminina multisyllaba per g declinantur: nisi alia ratio prohibeat: vt antyx antygos: pompolix pompolygos. petrx gos. Sz monosyllaba acutisona plerūq̧ g habēt. vt styx gos. Nix tamen nichos t nictos facit: apix apicos. ¶ Sciendum autem quod in ix simplicia habentia longa natura vel positione in nominatiuo solo y natura corripiunt: in alijs autem casibus producūt natura. Cōposita autem t penultimantia breui vbiq̧ corripiunt.

¶ In ox p o mega rara sunt eaq̧ fere monosyllaba acutisona: habentq̧ in obliquis c vt ptox ptocos. box bocos. Excipitur rox quod per g facit rogos. t ciomatrox cramoirogos: quia a trego quod est voro componitur g in obliquis accepit.

¶ In x habentia g ante x: quam. nos vt pauloante diximus quasi n proferimus per g. in obliquis declinantur: vt pharygx sine pharinx pharingos. larygx siue larinx laringos. menygx siue meninx meningos: sphigx siue sphinx sphingos salphigx siue salphinx salphingos: lygx siue linx lingos. linx vero p fera lincos facit. habentia tamen aliam consonantem ante x per c declinantur: vt olx olcos: sarx sarcos.

ente.

Elij Antonij. Nomen authoris et materia libri et is cui opus dedicat in hoc titulo cōtinet. De authore tu et materia alijs in locis plura dicimus. Is vero cuius nomine editiones tras primaz emisimus est Gutterius a toleto petrari ducis albani filius illo tpe schola rū pfectus: nūc epūs placētinus (Gutterium) quo nos nunc patruū magnū: hoc est aui paterni fratrē refert (A toleto) nō toletano: nam toletanus tolet natus: a toleto quoz maiores inde cognolati sunt. (Academie) trāslatio ē ab academia platonis ppe athenas. (Salmāticēsis) Nō salmanticinus vt indocti nūc loquunt. (B. M.) in epēdiuz sic scribebant antiq p bene merenti. (Apelles) hec pfacio duas partes cōtinet. Prima narrat causas cur secundā editionē fecerit: deinde cur illi potissimū opus dedicauerit. Et qr signū leuitatis cuiusdā videbat bis idē opus edere. Apellis exēplo se excusat. Ordo est. O psul nobilissime academie nrē. Apelles cous solitus erat ponere tabulas iudicādas ppl'o trāseunti. rc. (Apelles cous) et co insula nō lōge a Rhodo: q patria quoqz fuit hippocratis medici: neqz enim fuit iudeus vt qdā delirauit ducti illa rōne q. Hora. iudeos apellas dixit: qsi circūcisos et recutitos. (Alex. magnus) rex macedonū. (pingi se.) Ex plin. lib. xxxv. natu. histo. tota hec historia est accepta. Hora. quoqz li. ij. epi. Ne qs se pter Apellem pingeret: aut alius Lysippo duceret era in gemmis qqz vetuit se ab alio sculpi q a pyrgotele. (Cōtulisse) .i. addidisse voluminibus etiā editis q eā artē cotinerēt. (Captās) qsi ex insidijs aucupari volens. (Ex occulto. loco vbi latebat. (In pergula) id est i mēsa. est etiā pergula pulpitū vnde cōcionant: et fulcimētū p qd vites prēdūt ramos. (Iudicādas. Plinius. Post ipaz inqt tabulā latēs vitia q notarent auscultabat: vulgum diligētiorē iudicē q se preferēs. (A sutore.) plini. fertur inqt a sutore reprehensum qd in crepidis vna intus pauciores fecisset ansas. Eodē postero die superbe cauillante circa crus indignatū pdijsse denūciātē supra crepidā sutor ne iudicaret: qd et ipm in puerbiū venit. (Sutrine.) Sic appellat ars sutorū sicut textorū textrina. (Alias partes) scz circa crus. (Ultra calceos.) Plin. crepidas dicit. (Quorsū) tā multa: qr nimis euagatus est redit ad ppositū. Nam multa scz dicta sunt vt ostēderē: respōdet interrogationi. (Ratiōe pfessionis.) Artis grāmatice (officij delegati) id ē cathedre mihi et salario decrete: nō alienū imo ppriū. (Ducerē) id est cogitarē. (prematurum.) an maturitatē. (Emisi.) publicani. (precipitet) acceleret. (In nonū annū.) alij codices habēt decimū: (cōtētio et efflagitatio) importune preces. (Genuissem) et concepissez intelligs. (Circulatū) id est cōsessus circulatū huc illud defert quibusdaz de rebus eniz qd articulos obliquis detraximus imitati sumus Joannē pastranā. impurare exprobrare. (Ne vsurpē) id ē in vsuz meū assumā qd Apelles dixit. (Huius itaqz.) cur hoc opus Gutterio a toleto dicauerit tres causas enumerat. Prima est quod intellexit semper res suas ab illo plurimi fieri. (Multis argumētis.) i. signis (Ab ineunte) .i. incipiēte. Deinde. secunda ratio qd est scholasticarū rerū iudex ordinarius. (Labores nostri) .i. opera: et est metonymie. (In censurā) i. qd iudicandū esset. huc accessit. Tertia ratio est qd vult haberi gratus et accepti beneficij memor. (Suppetat facultas) .i. subministretur. (Gratiam referre) .i. debitū soluere. (Expectes) s. a me gratiā referri. (habenda ratio) id est respectus: (alienū) .i. debitum. (Si non re) .i. effectu. (Accipies igit.) hec est operis dicatura. (Elucubratum) .i. vigilatū: et per vigilias elaboratam ad lucernam

Gutterius.

Toletanus.

B. M.

Apelles. cous.

pergula.

Adagium supra crepidā sutor nō iudicet.

Aelij Antonij Nebrissensis grāmatici introductionū latinarū in secundā editionem: ad preclarū adolescentē Gutterium a toleto Salmāticēsis academie psulē. B. M. Prefacio incipit feliciter. Epitome.

Apelles ex co insula pictores inter facile primus in alutariū qr sutoris psessionē iudiciū intētaret: cauillas intulit hic hrē: et qre secūdaz huius grāmatice editionem fecerit: et que sit grāmatice vtilitas.

Apelles cous a quo vno Alexāder ille magnus pingi se curauit: alios edicto phibēs: q plura solus i arte pingēdi q reliq oēs cōtulisse dr. q deniqz pictores cūctos an se genitos: et si dicēdū ē futuros fugauit: solitus erat academie nrē presul nobilissime āte q tabulas a se pfectas diuēderet/aut donaret: captās ex occulto vulgi sermonē illas in pergula trāseūti populo iudicādas proponere: vt si qd vitij esset in pictura iuste reprehēsuz emēdaret. Cūqz a sutore culparet qd i calceis nescio quid cōtra rationē artis sutrine pinxisset: postridieqz sutor circa alias picture partes cauillaret: ferunt Apellem ex latebris indignatū pdijsse: anonui isseqz sutorem: ne vltra calceos iudicaret: qd ipsuz deinde in prouerbiū venit. Quorsum tā multa de Apelle: vt ostenderē me in prima introductionū mearum editione fecisse tale quiddā quale Apelles i pictura. Nā cū et rōne pfessiōis et officij mihi publice delegati nō alienū ducerē in tanta scriptorū varietate opus illud qualecūqz fuerit cōponere: fateor me non satis prudēter fecisse qd opus prematurū emisi: neglecto Horatij cōsilio: q in arte poetica iubet ne precipitet editio: nonūqz premat in annū. Sed cū me cōtētio qdā incredibilis atqz amicorū efflagitatio cōpelleret qcqd illud erat qd genuissem i lucē edere: edidi tādē illa potissimū fiet spe: vt cū inter manus doctorū simul et indoctorū diu circulatū eēt: capto illorum iudicio: qd Apelles faciebat: siqd eēt vt recognoscerē emendarēqz. In quo fateor euenisse mihi nonnūqz qd Apelli cū sutore illo vt qbusdā de rebus ab indoctissimis sepe hoībus admonerer: et ex eorū sutura nōnihil operi meo adderē. Caueāt tn̄ moneo iputare mihi qd ab eis accepi: ne vsurpē ego i illos Apellis illd. Sutor vltra calceū nō iudicet. Huius itaqz secūde editiōis mee opus partim alieno iudicio/partim meo recognitū atqz emēdatū: tuj dedicarē potius q amplitudini tue nō habebā. Primū q multis argumētis itellexi quanti me/quanti studia me iam inde ab ineunte pueritia tua

faceres. Deinde quod nulli iusti° cõsecrãdi erãt labores nisi q̃ florẽtissime huius academie presuli: a quo potissimum castigaretur. si quid esset qđ in cẽsurã caderet. Huc accessit quod cũ non ea mihi suppetat facultas qua possim tuis in me beneficijs gratiã referre: sed neq; id tu expectes: babenda fuit a me rõ quẽadmodũ tantum es alienũ: si nõ re/ certe voluntate atq; animi gratitudine dissoluere inciperem. Accipe igitur opus tuo preclarissimo noĩe elucubratũ: non quod existimẽ te ita absũdare otio: vt vacet ea repetere q̃ fuerũt infantie tue studia: sz q̃ videor mihi quodãmodo tue ĩ me liberalitati profuse iniuriã facere: si nõ qcq̃d illud est qđ elaborauĩ° tuo potissimũ noĩe in vulgus exeat. Illud vero in prefatione hac lectorẽ admonem° nos ĩ toto ope illa tm̃ precepta secutosq; sunt in arte grãmatica vulgata magis: ⁊ q̃bus ad sermonis latini facultatẽ adit° facillime pari pot: idq; fecim° ducti ipsi° in primis (de quo tã multa dixim°) Apellis cõsilio: qui cũ Protogenis picturã: op° ĩmẽsi laboris ac cure supra modũ anxie miraret: dixit ea sibi cum illo paria esse: aut illi meliora: nisi qđ manũ ille d tabula nesciret tollere/ memorabili pcepto nocere sepe nimiam diligentiam in illa maxime doctrina/ que cum pueris literarum rudibus proponatur debet esse q̃ simplicissima. ¶ Vale.

¶ Elegia de patrie antiquitate ⁊ parentibus authoris. ¶ Epitome.

Bethicã humũ q̃ a bethi fluuio vt augurot denominat huius n̄i Antonij natale solũ laudatũ satis offendet lector siue ab antiquitate: siue illi° amenitate: siue a preclaris q̃ in ea sunt reb° v. nũc autem suos cũ tñ claros nullus dubitet: sententia preterit.

Est loc° hesperie qua bethis arũdine cinct°
In leuam campos influit: atq; tenet.
Dixerat hũc estus fluuio stagnãte vetustas:
Et vero Albinam secula nostra vocant.
Hic varium genus ⁊ volucrũ maris: atq; paludis
Excludit fetus: incubitusq; fouet.
Haud procul hinc colitur muro Nebrissa vetusto:
Quam Bacchus posuit littus ad oceani.
Namq; ferunt semele genitum gangetide victa
Inuasisse feros hesperie populos.
Et socio amisso a quo Lusitania nomen:
Dux erat. in Calpes littora vertit iter.
Cum vehitur curru per inhospita tesqua marisme:
Que sequitur tigris deficit/ atq; sitit.

¶ Ant. Infantie studia in grãmaticã. In vulg° exeat. i. publicet. Illud vero pceptum q̃d cã vi. ultimũ addit in calce huius pfationis. Adit°. i. accessus. Qui cũ progenis. hic pictor q̃q; erat: ad quẽ cũ Apelles videndi illũ gratia nauigasset: celebris illa cõtentio de lineis secãdis inter illos fuit quã vero hic dixit de pictura progenis ex Plinio prope ad verbũ sumptũ ẽ. Cure anxie. i. laboriose. ¶ Cum illo scilicet protogene. Nocere nimiam diligentiam in omnibus hoc contingit fere: vnde est illud sapientis. ne quid nimis. In illa doctrina scilicet grammatica.

Est loc°. Describit originẽ atq; antiquitatẽ patrie sue Nebrisse: dicitq; fuisse cõditã a libero patre iter estuaria bethis: q̃ tpe victor hispaniã peragrabat. Deinde dicit inde habuisse parẽtes mediocris cõditiõis. est loc°. hemistichium est. Uer. i. eñ. Est inquit locus hesperiã graij cognomine dicunt: sed Uer. hesperiã vocauit italiã: hic vero hispaniã. Nam qua rõne greci appellauerũt italiã hesperiã: eadem latini hispaniam hesperiã dixere. Bethis arundine cinctus atq; oliua pot° dicet ornat°: vt Mar. xij. li. epigrãma. Bethis oliuifera crinẽ redimite corona: sz arũdine cinct°s dixit: vel qz pcepte fluminibus coronas arũdinaceas dant: vel pp̃ Nebrissam estuariũ a noie dictũ arundinũ est crodecãnas appellant. In leuam. q̃m per estuaria Bethis in campos refunditur a parte sinistra. Atq; tenet possidet occupatq;. Dixerat hũc scz locum. ¶ Estus. i. estuaria. est autẽ estus ipsum maris cremẽtũ ex rõne cursus lunaris. ¶ Fluuio stagnãte. stagna autem illa non tam ex fluminis refusiõe q̃ ex colluuie imbriũ colligunt. Albinã. sic hodie dr. fuit aũt al quãdo estuariũ sed limo cõfusum est sicut alia multa. ¶ Secula nostra. i. homines nr̃i seculi. Genus volucrũ variũ. i. diuersorũ colorũ. Nã proprie varii a de colore dr: aut hoc est Tullius de finibus. maris et palludis. i. marinum ⁊ palustre siue lacustre. ¶ Excludit fetus. proprie excludere oua ẽ auiũ cũ fetus ex oui testa educũt. Incubitusq; fouet. nã incubare est ouis cũ crociũ insidere. est aũt histerõ pterõ: qz pri° incubãt: postea excludunt. Haud pcul. atq; Nebrissa inter estuaria Bethis cõdita fuit authore Strabone: Plinio et Ptolomeo: sed q̃ tpe alter aliene qui obli mat° est in mari prorũpebat nõ longe a turre capionis. ¶ Litt° ad oceani. i. nõ longe ab oceano. ¶ Nã q; ferũt. poete narrãt Semele genitũ bacchum filium iouis ex semele cadmi filia. ¶ Gãgetide subaudi terra. sic dicta ẽ indis a gange fluuio q̃ illã diuidit mediã: vt sit india intra gangẽ ⁊ extra gãgem. Oui. in metamorphosibus. gangetide terra dixit. ¶ Hesperie pplos. hispanos populos feroces. ¶ Uen. sic aũt bacchum in hispaniã mediã deuinctam vulgatum est apud poetas ⁊ historicos. ¶ Socio amisso. lyssia: a quo dicta est lysitania deinde ⁊ ypsilon verso in u. sicut in multis alijs lusitania inquit emerita ⁊c. In calpes littora. i. ad hispanie promontorium qua oceanus terras irrũpit. i. gibraltar et est dispositio. vt sit vero simile quod de fundatore Nebrisse dicit: nam cum constet bacchum a lusitania ad calpem venisse: atq; Nebrissam satyros q̃ in illius comitatu fuerãt incoluisse: credibile est ab illo fuisse cõditã. ¶ Per inhospita tesqua. i. deserta loca ⁊ aspera in quibus non est hospitium nam illud est tesqua apud Horatium in episto. Marisme sic vulgo appellatur hispanie ab indigenis: quasi marine: vel potius maritime. ¶ Tigris animal familiare baccho atq; in illius comitatu frequens atq; illi dedicatum. ¶ Deficit et sitit: id est sitis languescit.

Nebrissa patria authoris.

Hesperia.

Bethis oliuifera.

Estus.

Excludit.
Incubare.

Bacch° iouis ex semele filius.

Lusitania.

Tesqua.

Tigris.

¶ Antonio Nebrissensi Arius Lusitanus.
Dyrceo quantum Thebe memorantur alumno.
Uersus palladia cuius in ede micant.
Aut quantum lesbos plectro spectabilis aureo
Exultat numeris docta puella tuis.
Culta sua tantum felix Nebrissa poeta
Bellerophonteis arua rigauit aquis.
Miscuit hic sacris chorum permessidos vndis:
Barbaricum nostro repulit orbe genus.
Primus et in patriam phebum doctasq; sorores
Non vlli tacta detulit ante via.
Pegasidum antiquus puro de fonte sacerdos.
Nostra per ausonios orgia ferre choros.
Ore potens vario est: seu condit amabile carmen:
Dulcior andino defluit ore liquor.
Seu velit orator lingua dixisse soluta:
Eloquium dices hic Ciceronis habet.
Ipse triumphali redimitus tempora lauro.
Uiuus sydereas incipit ire vias.
Uiuet in eternum: viuet tua musa decusq;.
Antoni: Aethereus dum vehet astra polus.
Hec te fama leuat nullo interitura sub euo:
Hec facit vt volites docta per ora virum.

¶ Idem Arius ad lectorem.

Tempora rhemniacos contēnant nostra libellos:
Dictaq; Aristarchi iudiciumq; graue.
Priscorum quicquid dictarunt corda virorum:
Hec breuis Antoni docta pagella docet.
Si via longinqua est: hec ars compendia monstrat.
Si timor: hec tuta per freta lyntre vehit.
Carmine demulcet melius quo seruet odorem
Testa recens: paruo pondere gaudet hilas.
Liuor edax maciem atq; atros rubigine dentes:
Tuq; tuum nasum comprime rhinoceros.
Inuidia rumpi: neq; quicq̄ liuor obesse:
Nec poteris quicq̄ tu quoq; rhinoceros.

¶ Finis.

¶ Antonius ad lectorem de literis grecis.
Litterulas grecas fluxerunt vnde latine
Si quis nosse cupit: longa terenda via est.
Ut culmen teneas: subeundi mille labores:
Rara quidem res est: at preciosa tamen.
Maiores maiora petant: nubi parua secuto
Sufficiat pueris prima elementa dare.
Illa modo sine quis non constat sermo latinus.
Et que si spernas: mox habeare rudis.

¶ Eiusdem Antonij in grecas literas prefatio.

Qui literarias introductiones antehac latinis tradiderūt: imo vero qui lōgiores cōmentationes ex instituto grāmaticē professi ediderūt: nullam fere partem attigere: in qua non aliquid ex greco desumpserint: ita tamen scripserunt: vt cū vtriusq; lingue gnaris ⁊ non pueris rudibus ⁊ indoctis loquerentur. Nam ⁊ cum de literis deq; dictionum orthographia disputant: cum de accentu atq; syllabarum quantitate: cum de nominū etymologia ⁊ declinatione: cum de partium orationis constructione: totam rationem inchoatam relinquunt: atq; nos ad grecos authores mittunt. Grece vero litere qua via nostris hominibus tradi possint: non est in promptu: propterea quod preceptorū non minor est penuria ꝙ librorum: sed quod magis obstat: est incredibilis hominū veternus: qui adeo ad hanc vnam rem obtorpuerunt: vt iam mōstro simile habeatur: si quē viderint greca legere nedum loqui aut intelligere. Ego vero cum in meis introductiōibus multos locos ex greco pendentes inchoatos reliquissem: communicata re prius cū Ario lusitano: a quo vno si quid vsq; est grecarum literarum apud nos emanauit: ausus sum facere quod alius harum rerum peritior facere debuisset: non quidē omnia que sermo latinus ex greco fonte desiderat: sed illa tantum sine quibus introductiones nostre constare nō possunt. Et quia non contingit nobis grecarum literarum typos omnes habere: ⁊ quod omnibus quibus precepta nostra scribuntur ignote sunt: vsi sumus magna ex parte latinis. Que tametsi authore Plinio satis commode possunt grecas omnes designare: nō tamen semper id assequi possum⁹: cū ex diuersis lr̄is plerūq; eadē vox efficiatū: ⁊ ex eadē voce diuersos sensus cōiectare liceat: vt quod eta: iota: ei ⁊ oi diphthongi eundem sonum nobis exhibent: ⁊ alia ad hunc modum. Imprimis itaq; literas grecas ⁊ earum nomina grece ⁊ latine e regione scripta preposuimus: ⁊ de illarum prolatione nonnihil adiecimus. tum de diphthongis ⁊ accentibus aliquid attigimus: de nominum deinde declinatione simul et accentu (cuius rei gratia hunc laborē assumpsimus) pro captu nostro hec fuerint a nobis degustata: qui vlteriora nosse desiderant ad grecorum scholas illis eundum esse moneo. Nam ego is sum qui neq; tardos opperior: neq; precedentibus insto.

Epitome.

Hoc caput de literis ꝛ declinatione greca quantum sit satis latinis tractat: vbi que ꝛ qualiter ad nos transeant ille litere.

Alphabetum Grecum ꝛ Latinum.

α	βϐ	γ	δΔ	ε	ζ	η	θ
αλφα	βητα	γαμμα	Δελτα	εψιλον	ζητα	ητα	θητα
Alpha	Beta	gamma	delta	epsilon	zeta	eta	theta
a	b	g	d	e breuis	z	i	th
ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	ϖπ
ιωτα	καππα	λαμβδα	μι	νι	ξι	ομικρον	πι
iota	cappa	lambda	mi	ni	xi	o micron	pi
i	c	l	m	n	x	o breue	p
ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω
ρω	σιγμα	ταυ	υψιλον	φι	χι	ψι	ωμεγα
ro	sigma	tau	ypsilon	phi	chi	psi	o mega
r	s	t.	y grecum	ph	ch	ps	o longum

Quatuor ꝛ viginti litere sunt in vsu apud grecos in hac serie.
α alpha que ab illis profertur eodem sono quo nos illam proferimus.
ϐ beta que profertur ab illis quasi per u consonantē nostram et i vocalez: nos beta illam vocamus: quia η semper vertitur in e.
γ gamma eodem sono profertur ab illis quo nos g nostrum proferimus a vel o vel u sequētibus: ꝛ quo cum reliquis proferri deberet.
Δ. delta eadem voce profertur ab illis qua d nostrum enunciamus.
ε epsilon eodem sono profertur ab illis quo nos e breuem.
ζ zeta eodem sono illi proferunt quo nos z nostrum proferimus.
Sed ab illis zita vocatur: a nobis zeta: quia η vertitur in e longum.
η eta/vt diximus ab illis ita quasi proferūt per iota: a nobis quasi per e longum.
θ theta eadē voce illi q̄ nos th pferre dērem⁹: sȝ ab illꝭ thita: a nobꝭ theta dr̄: ita vt so i e lōgū
ι iota eodem sono illi proferunt quo nos i nostrum proferimus.
κ cappa eodē sono illi enūciāt quo nos c nr̄m a vl' o vl' u sequētib⁹: ꝛ quo cū alijs pferri dȝ.
λ lambda eodem sono illi proferunt quo nos l nostrum.
μ mi eadem voce illi proferunt qua nos m nostrum.
ν ni eadem voce illi proferunt qua nos n nostrum.
ξ xi eodē sono pferť a grecis quo a latinis: sed ab illis appellať xi: ita qḋ īcipiat a seipsa/et desinat in i vocalē: a nobis lr̄is inuersis ix: ita vt incipiat ab i vocali: et desinat in seipsaȝ.
ο o micron eodem modo profertur a grecis quo a nobis o breue.
π pi eadem voce proferunt qua nos nostrum p efferimus.
ρ rho in principio dictionum ꝛ in medio si geminetur/semper a grecis aspiratur: atq̧ eodem sono profertur ab vtrisq̧.
σ sigma eodem modo profertur a grecis quo a latinis: sed vtriq̧ perperam pronunciāt: qḋ alibi demonstrauimus.
τ tau eodē modo proferť a grecis quo a latinis t exile: sed a grecis appellatur tauf: quasi desinat in u consonantem: a latinis tau quasi desinat in u vocalem.
υ ypsilō eodē mō pferri dȝ a grecꝭ ꝛ a latinis: sȝ cuiusmodi son⁹ ille debeat eē/alibi dixim⁹.
φ ph eodem modo pronunciatur a grecis quo a nobis proferri deberet: nō quali nunc proferimus hoc est quasi per f literam.
χ chi eodem modo profertur a grecis quo a latinis proferri deberet.
ψ psi eodem modo enunciatur a grecis quo a latinis ante suum antisigma proferebant: et

nuiac ps literas pronunciant.

ω omega eodem sono illi proferunt quo nos o longum proferimus.

¶ Aduertēdū tñ qd̄ si post cappa siue lābda siue ni sequat epsilō: aut eta: aut iota: aut ypsilō a grecis pferri voce q̄dā articulata: cappa vez sono q̄lē nequeo mōstrare: at sentio tñ lāpda q̄li nos hispani ll duplex: ni q̄li nn. duplex pnūciam⁹. Sed an recte illo mō pferat: ipi viderit: id nos nō posse fieri assenterem⁹: ppterea qd̄ ɔsonātes cū vires suas ad vocales sequētes pferāt: noiat lc̄ Quit. d̄ cappa id dicat. aduertēdū quoq̄ i scriptura greca quoties post gāma sequit alterū gāma: vel cappa: vel chi: vel xi: loco gāma debere pnūciari ni lrāz: aut si pferat ni lras illas loco ni debere scribi: cui⁹ rei cām attulim⁹ in libello de vi ac potestate literarū: cū de n lrā ageret. Aduertendū preterea si post ni literā sequat tau: loco tau deberet pferri: delta: ne fiat (vt illi dicūt) son⁹ retoricd⁹. Si post mi sequat p/p v̄tit i sonū cōsonātis.

Harū quatuor et viginti literaꝝ duo sunt gn̄a: septē vocales: alpha: epsilon: ita: iota omicrō: ypsilō: omega: reliq̄ oēs sūt cōsonātes. Vocales rursus i tres ptes diuidūt: i duas semp breues ε et ο: epsilō. s. omicrō. duas itē semp lōgas. η eta et ω omega. et in tres medias siue ancipites: hoc ē q̄ pñt eē breues et lōge α ι υ alpha: iota: ypsilō. Cōsonantes rursus in duo genera diuidunt: in octo semiuocales zeta: xi: psi: lābda: mi: ni: rho: sigma: quarum tres priores duplices dicunt. zeta pro sd. xi pro cs: vel gs: psi pro ps. quinq̄ posteriores liquide que etiā immutabiles appellantur: lābda: mi: ni: rho: sigma. Et i nouem mutas: beta: gamma: delta: cappa: pi: tau: theta: phi: chi. Quarum tres sunt exiles: cappa: pi: tau. tres aspirate: chi: phi: theta. tres medie: gamma: beta: delta.

ϖ	τ	κ	Exiles.
β	δ	γ	Medie.
φ	θ	χ	Aspirate.

¶ De nota aspirationis.

Aspiratiōis notā ātiq̄ores Greci i ordie aliaꝝ lraꝝ pꝛide ac si eēt lra posuerūt/quēadmodū et apd̄ latios ponit. Deide ϵ lre figurā p lineā trāsuersā mediā diuiderūt i huc modū p q dextrā illi⁹ ptē exilit ad: sinistrā vo aspiratiōis notā eē voluerūt: illā Palemō vicētin⁹ exilē. Grill⁹ leuē notauit. Jdē q aspiratiōis nota erat flatilē dixit. Per porā dictiōes a vocalib⁹ icipiētes q̄ debeāt pferri exiliter notauerūt: p posteriorē q̄ debeāt aspirari. Juniores eādē rōnē secuti e mediā diuiserūt i huc modū ( ). ppiūtūt vocales oēs aspirari et nō aspirari pter ypsilō q̄ sp i pncipio dictiōis aspirat. Cāz vo cur notā illā ex lraꝝ serie tollētes vocalib⁹ ipēdere fecerit hāc fuisse tradūt: ne spūs vez ille extra vocalē eē putaret: atq̄ occasionē daret putandi eē q̄ lram sequētē vocalē feriret: quēadmodū apd̄ hebreos hec lra q̄ ex eo iter lras nūerat q flat⁹ ille su⁹ quodāmō sonat. Sz cū ex ɔsonātibus q̄tuor a grecis aspirētur: cur theta: phi: chi figuras accōmodarit: rho vo ppriā figurā nō dederit, hāc fuisse cām putandum est: q in tribus illis aspiratio intra ipsas est: et cū ipsis irrūpit: in rho potius extra est: et cum vocali sequenti coalescit.

¶ De diphthongis.

Diphthōgi ppe dicte apd̄ grecos sex sūt αι. αυ. ει. ευ. οι. ου. αι: q̄ apd̄ illos pferk quo sono nos enūciam⁹ ae nrāz diphthōgō: atq̄ sp i eādē v̄tit: vt αιακος Eacus. αυ q̄ apd̄ illos pferk tali voce q̄li nos auc si auferas e finalē: hoc ē p u ɔsonātē: hec diphthōg⁹ apud nos semp v̄titur in au: ita vt u sonet q̄si vocalis: vt αυλη aula: ει q̄ apud illos tali sono pferk quali nos i lōgū pferimus: atq̄ apud nos plerūq̄ in i lōgū vertitur: vt βραχειον brachiū. aliq̄n i e lōgū: vt penelopeia penelopea. ευ q̄ apd̄ illos tali voce pfertur q̄li eua si auferas a finalē: hoc est q̄si p u cōsonātē: apd̄ nos semp v̄titur i eu diphthōgō: ita tñ vt u sonet q̄si vocalis: vt περσευσ. οι q̄ apud illos tali vocē pferk quali nos i lōgū pferimus: apd̄ nos i oe diphthōgō sp v̄tit: vt οικονομοσ oeconom⁹. φοινιξ phenix. ου q̄ apud illos tali voce pfertur q̄li nos e vocalē efferim⁹: atq̄ i eādē semp apud nos v̄tit. Cūq̄ apud grecos u vocalis nō habeat p hāc diphthōgō repsentāt: vt Δουλοσ dulos. Per hācq̄ exhibēt u ɔsonātē nrāz: sz illā quasi vocalē pferūt: vt σιλουανοσ siluan⁹: ουεσπασιανοσ. p vespasianus. Jmproprie diphthōgi sex quoq̄ sūt qb⁹ antiq̄ores greci vtebāt sequētib⁹ vocales minusculis literis q̄si significare volētes qd̄ sui dūtaxat nescio q̄d sonabāt: quas deinde iuniores scripserunt. vt antiq̄tatē illā designarēt: et qd̄ sonus ille subobscurus in desuetudinem abijt. ᾳ ῃ ῳ ηυ υι ωυ α alpha subscripto i pro sonat apud illos quasi a lōgū: atq̄ apud nos i a lōgū vertit: vt ασιατα atos. thrax cos. tracias. et i otis pric declinatiōis vt martha: theologia. ῃ eta subscripto iota pro apd̄ illos sonat quasi i lōgū. Nos quoq̄ in e lōgū vertim⁹: vt in datiuis prime et scōe decli. vt anchise. datiuo anchise. calliope. dtō calliope. ῳ subscripto iota pro apd̄ grecos sonat q̄si o lōgū: apd̄ nos plerūq̄ vertit in oe diphthōgō: vt tragedia tragedie: aliq̄n i a lōgū.

vt παλινῳδία palinodia. υι ypsilō ascripto iota pro quo apud illos sonat ypsilō lōgū: apud nos spirit in yi diphthōgō: vt harpyia: coenomyia. o. υι hyia. Et p y lōgū quēadmodū a grecis pferk. υυ: adscripto ypsilō apud illos sonat tali voce qli apud nos pferk iui: si auferas i finalē hoc ē qsi p u pronūtē ορογυια apud nos trāsferk i eu diphthōgō. ωυ omega adscripto ypsilō pferk ab illis tali sono qli nos pferim⁹ oua si auferas a finalē. hoc ē qsi p u pronūtē: q diphthōgo soli greci Iones vtūtur: dicentes αυζα pastos. ωυ apud nos i vno tm̄ noīe hebraico scribiк i sacris lris hoc est moyses: vbi aūt y nullū sonū habere: dz ɋ pferēdū ē moses: quemadmodū Iuuena. Strabo: Plini⁹: Iustin⁹: ptulerūt: ⁊ ex nostris grecis theologi ppe oēs doctores. Ex latinis Iuuenc⁹ i qtuor euāgelia. Arator i apostolicā historia: passimq Baptista mātuan⁹ i suis operib⁹. Prudēti⁹ i varijs opib⁹: aut si ptēdas ypsilon debere pferri: quasi u proferendum esse: vt in au ⁊ eu diximus.

De accentu.

Accent⁹ apud grecos quēadmodū ⁊ apud latinos tres sunt: acutus: grauis: ⁊ circūflex⁹. Sed acut⁹ ⁊ circūflex⁹ dictionis sunt: accent⁹ grauis vo syllabe tm̄: vn̄ ⁊ syllabic⁹ accēt⁹ dr̄. Est tm̄ qn̄ accēt⁹ grauis est dictiōis accēt⁹: cū vz i pōa grauis p acuto pōit: idq i fine tm̄ dictiōis: dico i cōsequētia: hoc ē cū oro festināt ad clausule exitu: alioqn nūq grauis poneret p acuto. Latini nō cōsueuerūt accēt⁹ apicib⁹ notare nisi tantum ex Quintiliani precepto in dictionib⁹ ambiguis tone accen... Et greci passim illos i q particula ipsonūt hoc mō acutū apice tequi rursum ducto: ita tn̄ vt paulū in dexterā manū declinet in hūc modū. Grauē apice tenui deorsum ducto: ita tn̄ vt in eandē dexterā paulū declinet i hūc modū. Circūflexū: ex vtroq ductū cōponūt: vt ptz ascēdat: parti descēdat i hūc modū: ^ aut sic. Grau; itaq cū sic vt dixim⁹ syllabe ⁊ nō dictiōis accēt⁹ i q̄libet syllaba collocari potest pterq i q̄ pdominēs accent⁹ collocak: hoc ē acut⁹ vł circūflex⁹. Acut⁹ vltimū siue penultimū siue tertiū a fine locū possidere pt. Circūflex⁹ duas tm̄ obtinet sedes: hoc ē vltimā ⁊ penultimā. Est aduertēdū pterea q dictio ħns syllabā vltimā grauē a grecis dr̄ baritona: q̄ vo vltimā acuit: oxytona: q̄ penultimā acuit paroxytona siue barytona: q antepenultimā: pparoxytona: q̄ tamē vltimā circūflectit perispomene appellak: pperispomene q̄ penultimā. His prelibatis ppono regulas accentibus grecis deseruientes.

Prima regula.

Accent⁹ acutus poni pōt in vltima syllaba. siue illa sit breuis: vt calos sophos agathos: siue sit lōga absq sinerelsi: vt pēthecoste. parasceue: anatole: nā si hz syncresim circunflectitur.

Secunda regula.

Accētus acutus pōt in penultima syllaba poni siue illa sit breuis sequenti altera breui: vt logos: penos: onos: siue sit breuis sequēti longa p naturam: vt lebes etos. tapes etos. siue sit longa sequente altera longa: vt ethic: daphne: dione.

Tertia regula.

Accētus pōt poni in antepenultia: siue sequank due breues: vt dactylos: aplos: angelos: siue sequak lōga z breuis vt egcalia: polidoros. Nā si breuis cū lōga aut due longe sequank: accētus i penultimā trāsfertur: vt dicacos in nrō antepenultimam acuit in gtō dicacu penultimam.

Quarta regula.

Circunflexus collocari potest in vltima syllaba: modo sit natura lōga vel syncresi: vt penthecostes in genitiuo ⁊ penthecoste in datiuo: nausica pro nausicaa. demophon pro demophoon: ex regula inferius ponēda sexto loco.

Quinta regula.

Circūflexus accētus poni pōt in penultima per naturā longa: mō vltima sit breuis: vt musa: mna. Sed aduertēdum ai ⁊ oi diphthōgos grecas quod ad rationem accētus attinet pro breuibus esse habendas: vt muse in plurali penultimā circūflectit: q̄q vltima sit longa diphthongo.

Sexta regula.

Syllaba vltima per syncresim contracta in qua debeat accentus circunflexus collocari cēstare oportet ex acuto in penultima: ⁊ graui in vltima: vt qđ de nausica ⁊ demophon pauloante diximus. Aduertendum tamen huiusmodi syneresim nonnunq fieri ex duabus grauibus existente accentu in antepenultima: vt chryseos chrysus. Agrycos agrys: calceos calco.

Septima regula.

Ultima syllaba existente longa p naturā accentus acutus non potest in antepenultima collocari: sed aut manet in eadē vltima: aut transfertur in penultimam. Que regula ab omnibus grecis preterq ab atticis obseruak: illi nanq meneleos ⁊ similia que per tertiā declinationē grecā inflectunk accentu in antepenultima acuto proferunt: q̄q vltima per o mega scribak: atq vt paulo ante diximus ai ⁊ oi diphthongi i fine dictionis posite pro breuibus habentur: quod ad rationem accentus attinet.

Octaua regula.

Diphthongus finalis habens ypsilon in fine si suscipit tonum circūflectitur: sunt autem huiusmodi diphthongi tres. αυ: ευ: ου.

Nona regula.

Monosyllaba neutra circumflectuntur: vt pyr pan to. ton scor.

Decima regula.

Nrī̄ ⁊ actī̄ ⁊ vtī̄ si absq synerelsi in vltima suscipiunt accētū acuūt: vt calos calo cale vel calos. Qđ si hāt syncresim circūflectunk vt nausica nausicā a nausica.

Undecima regula.

Genitiuus ⁊ datiuus in lōgas desinentes si super se tonū habēt circūflectuntur: vt time times time sophos sophus sophos.

Duodecima regula.

Genitiuus in os dissyllabum desinēs acuit semper vltimā: vt bus boos. dius dios: cres cretos. car caros. graus graos.

Tredecima regula.

Gtūs nō desinens in os dissyllabum habet accentū in eadem syllaba i qua rectus: vt agatos agath. logos logu. leon leteos. Qđ si rectus accentum habeat in antepenultima: ⁊ genitiu⁹ in lōgam terminetur: transferk accentus in penultimā per regulam septimam: vt diceos diceu. Qđ si genitiuus creuerit vna syllaba qđ euenit i nominibus quinte decli. quia in os breuē terminantur: accentus in sequentē syllabā transferk: vt maneat in antepenultima: vt enigma enigmatos.

Quartadecima regula.

Datiuus genitiui tonum habet ⁊ tempus: vt anchises anchisu anchise. time times time. acas acantos acāti.

Quintadecima regula.

Rectus in eadē syllaba tonum habet in qua genitiu⁹ preterq in nominibus quorū genitiuus est duarū syllabarum in os desinens: quem diximus vltimā acuere: tūc enim accusatiuus penultimā acuit: vt bus boos bos. zelus dios dia: cres cretos creta.

Sextadecima regula.

Accusatiuus monosyllabus in n terminatus circunflectitur: vt clis clidos clin. men menos men. fyo fyos fyn.

Septimadecima regula.

Uctīs in eadem loco accētum habet in quo rectus: vt logos o loge vel logos. time o time. Excipiunk nomina composita in es longam terminata in quibus vltima grauis est: aut ex synerelsi circunflexa: in his namq retrocedit tonus in vna syllaba: vt demosthenes: o demosthenes: hoc est de penultima i antepenultimā: itaq p e breuē

in vocatiuo scribitur. et eodem modo origenes o origenes. aristoteles o aristoteles. De circunflexis ex syneresi pericles et eo quod est pericles o pericles hoc est de vltima in penultimam. Composita vero in on per o longum in vocatiuum terminent per o micron accentum retrahunt vna syllaba: vt o agamennon agamenno: apollon apollo.

¶ Octauadecima regula.

¶ Nominatiuus pluralis similem tonum atque in eadem syllaba habet nominatiuo singulari: vt logos logi. Feminina vero que veniunt a masculinis illorum rationem sequuntur. Accusatiuus et vocatiuus nominatiui pluralis sonum suscipiunt.

¶ Nonadecima regula.

¶ Genitiuus pluralis in on per o mega terminatur. Collocaturque accentus in vltima aut in penultima syllaba: nam in antepenultima nunquam potest collocari propterea quod vltima est longa. In equisyllabis si rectus acuit vltimam et genitiuus pluralis in vltima accentum habebit: vt time timon. si penultimam eodem modo in penultima: vt logos logo. si antepenultimam accentus in penultimam transferetur: vt enigma enigmatos enigmaton.

¶ Vigesima regula.

¶ Nominatiuus atque proinde vocatiuus singularis terminationem habent communem grecis et latinis: tametsi accentu greco et latino proferri potest: mixtus tamen sermoni latino secundum regulas accentus latini proferendus est. In sermone vero greco accentus greci regulas sequatur oportet.

¶ Prima et vigesima regula.

¶ Si accentus greci ratio nobis fuerit incognita tutius esset minusque errori obnoxium si per regulas latinas vocabula moderemur: quam si artis auxilio destituti feramur precipites in id quod se nobis ignorantibus obiecerit.

¶ De nominis declinatione.

Sermo latinus quemadmodum et aliarum nationum lingue non vsque adeo purus est: vt non aliquid sibi aliunde asciuerit. Cum vero magna illius pars ex sermone greco dependeat: non modo vocabulorum syluam ex eo detorsit: verumetiam quosdam casus mere grecos vsurpauit. Vnde Quin. recentiores (inquit) instituerunt grecis nominibus grecas declinationes potius dare: quod tamen ipsum non semper fieri potest: et subdit. mihi autem placet latinam rationem sequi quousque patitur decor. Decoris autem illius nos iudices esse non possumus: neque aliunde nobis constare potest quam ex authorum vsu. Veluti si venerit in dubium an decentius per declinationem latinam inflectatur dido didonis. calipso calipsonis. io iouis: vt antiqui declinabant: an potius dido didus. calipso calipsus. io ius: vt seculum eruditius: quale fuit etate Quintiliani: qui libro primo scribit: neque cum calipsonem dixeris vt iunonem. quamquam secutus antiquos Cesar vtitur hac ratione declinandi: sed authoritatem inquit consuetudo superauit. Phocas preterea vbi de declinatione greca his verbis scribit. Errant qui dido didonis: aut manto mantonis genitiuum dicunt: et vocum asperitas et veterum autoritas eiusmodi declinationem repudiant. Quod si grecorum nominum grecam declinationem admittimus: et accentus quoque grecos recipiamus necesse est: quare de vtrisque nobis in hoc loco agendum. ¶ Habent greci partem orationis qua latini carent: arthron illi: nos articulum vocamus. Est autem articulus pars orationis que preposita nomini demonstrat cuius generis est. Genera vero apud illos quinque sunt. Masculinum quod designatur articulo ο vt ο agatos. Femininum quod designatur articulo η vt η agatos. Neutrum quod designatur articulo το vt το agaton. Commune duorum quod designatur articulis ο et η vt ο et η antropos. Epicenum hoc est promiscuum quod sub vna voce comprehendit animalia vtriusque sexus. vt ο actos ο et η chelidos. Articulus masculinorum in genitiuo est του in datiuo τω in accusatiuo τον. Articulus femininorum in genitiuo est της et in datiuo τη in accusatiuo την. Articulus neutrorum in genitiuo est του in datiuo τω in accusatiuo το. Vocatiuus articulo caret: cuius loco ponimus ω aduerbium vocandi. Greci ablatiuum non habent. Dualis et pluralis numeri articulos ideo non posuimus: propterea quod latini dualem non habent: pluralem raro vsurpant: nisi quatenus articulo genitiui pluralis των aliquando vtuntur: declinationes grecorum quinque que omnes ad tres latinas reducuntur. Nam quarte et quinte nullum nomen grecum reperitur. Quatuor priores declinationes sunt nominum equisyllabicorum: quinta est crescentium vna syllaba in genitiuo: illa isosyllabica: hec vero peritosyllabica appellatur.

¶ Prima declinatio.

Prima grecorum nominum declinatio que masculinorum est duas habet genitiui terminationes in as et in es per eta. que omnia mittunt genitiuum in u. vt eneas eneu. anchises eu. Sed in as desinentia faciunt datiuum in a: et in es desinentia faciunt in e vtrobique a nominatiuo ablata: vt eneas enea. anchises anchisa. Accusatiuus ab vtraque terminatione fit s nominatiui mutata in n. vt eneas eneam. anchises anchisen. Vocatiuus ab vtraque terminatione fit ablata s nominatiui. vt eneas enea. anchises o anchise. Sed attici o eneas et o anchises faciunt quemadmodum in nominatiuo. In es vero gentilia in a faciunt vocatiuum: vt hic scythes o scytha. hic capadoces o capadoca. hic perses o persa: sed quando est proprium nomen o per se facit. Composita que a metro quod est metior et a polo quod est vendo: et tribo quod est exerceo in a faciunt vocatiuum: vt hic geometres o geometra: hic bibliopoles o pola: hic pedotribes o triba. Sed cum vocali vocalis longa sit quemadmodum et nominatiui in es desinentia in a breuem terminantur vocatiuum: vt hic prophetes o propheta: hic poetes o poeta. hic toxotes o ta: hic lestes o sta. aliquando tamen notantur in e. vt oetes oete. calippetes o pete. enarates o enarate. philothersites o philothersite. ¶ In as desinentia que ad primam declinationem latinam referuntur penultimam acuunt: siue illa sit breuis: siue longa: vt andreas andreu. pythagoras pythagoreu. eneas eneu: amintas aminteu. Ex hac terminatione latini vsurpant accusatiuum in an. vt eneas eneam. pythagoras oram. Hor. ii. sermo. Qualia vincunt pythagoram anitique rerum doctumque platona. Vocatiuum quoque vsurpant qui in a longum desinit. vt o andrea: o pythagora. Quod si vocatiuus in a breui terminatur accentus latini regulam sequimur: vt o andrea o pythagora. ¶ In es per e. longum que ad primam declinationem latinam referuntur omnia fere acuunt penultimam siue illa sit breuis: siue longa: vt anchises. orestes. priamides. pantoides: atque proinde omnia patronymica masculina. Reperiuntur tamen nonnulla acuentia finalem: vt sophistes tympanistes organistes et similia. Ex hac terminatione latini vsurpant accusatiuum in en desinentem: nam in am latinum est: vt priamides priamiden. panthoides oiden. Ver. in ii. priamiden helenum graias regnare per vrbes. Hor. ii. car. tartara panthoiden iterum orco. Vocatiuum quoque vsurpant cum e longum desinit, vt Hor. ii. ser. o laertiade quicquid dicam aut erit aut non. Ver. iii. en. coniugio anchise veneris dignate superbo.

¶ Nominatiuo eneas eneu enea eneam o enea vel eneas.

¶ Nominatiuo anchises anchiseu anchise anchisen o anchise vel anchises.

¶ Secunda declinatio.

Secunda grecorum nominū declinatio que femininorum tm̄ enim est in a vel in e lōgū desinentia in es cōiter faciunt genitiuū vt muse es. calliope es. Desinētia vero in a lōgū vel in da vel in tha vel in ra. a nolatī ui seruant in obliquis. vt theologia. theologias. leda ledas. martha tas. hemera as. Dtūs fit a gtō abla to s. vt muses muse. calliopes calliope. theologias theologia. ledas leda. marthas martha. hemeras hemera. Accusatiuus fit a nominatiuo assumpta n: vt musa musan. calliope calliopē. theologia theologian. leda ledan. martha marthā. Uocatiuus similis est nominatiuo: vt musa o musa. caliope o caliope.

¶ In a desinentia que ad primam decli. latinā referūtur: quedā acuūt vltimā: vt agya: amia. thracia: antiphora. ¶ Quedā acuūt penultimā vt ola q̄ in a longā desinūt. vt sophia. theologia: ecclesia. comedia. Quedā acuūt antepenultimā vt egina aretusa sibylla scolopēdria. Quedā circūflectūt vltimā q̄ patiunt synerēsim: vt nausica ab eo qd̄ est nausicaa: argyra ab eo qd̄ est argyreos: sydera ab eo qd̄ est sydereos. chrysa ab eo qd̄ est chrysios. Quedā circūflectūt penultimā hoc est q̄ desinūt in a breue habētqꝫ penultimā nature longā. vt musa glossa nemea altea. Ex hac terminatione rectū latini vsurpāt: qn̄. s. longa reperitur: vt apud papiniū in. v. thebaid. nec facilis nemea latras euolucre vires. quē locū Pris. li. vij. tractās nemea inq̄t: qꝛ seruauit a pductā accētū l penultima retinet acutū tametsi eadē breuis ē. A recto qꝫ l a breui vsurpaṅ actūs in an breuē qꝫ: vt apd̄. papiniū. vij. theba. Nāqꝫ ferūt raptā patrijs egmā ab vndis: qꝛ accētu greco hoc est acuto in añpenultima pferēdū: tametsi penultima sit lōga. ¶ In e desinentia que ad primā declinationē latinā referri possunt quedam acuunt vltimā. vt time es: parasceue pentechoste. quedā acuunt penultimā. vt daphne: ptisane: eleemosyne. Sꝫ nota ppria femininorū vrbiū ⁊ insularū penultimā ppe semper acuunt. vt helene. cligone. calliope. itache. partenope. asine. melite. Ex hac terminatione latini omnes casus vsurpant: atqꝫ proinde accentu greco illos proferre debēt. Aduertendū quoqꝫ nomina possessiua in ce a nominibus masculinis in cos desinentibus vltimam semper acuere: vt grāmatice grāmatices. ab eo quod est grammaticos. dyalectice ab eo quod est dyalecticos.

Nominatiuo musa muses muse musan o musa.

Nominatiuo calliope calliopes calliope calliopen o calliope.

¶ Tertia declinatio.

Tertia declinatio grecorum nolm articulorum masculinorum ⁊ femininorum cōiū in os p omega desinētium ⁊ l on neutrorum abiecta s vl n faciūt gtm̄: vt hic meneleos meneleo. hec halos lo. hic ⁊ hec eugeos eugeo. hoc eugeō eugeo. Dtūs similis gtō. Accusatiu⁹ fit a ntō os mutata in n. vt meneleos menelō halos halō eugeo eugeō. Uctūs similis ē nolatiuo. vt hic meneleos o meneleos. Sꝫ quēadmodū pauloante diximꝰ: q̄ꝫ os finalis sit lōga: nihilominꝰ ex rōne atticorū accētꝰ in antepenultimā trāsferṫ. Latini ex hac terminatiōe q̄ꝫ raro tn̄ oēs casus vsurpāt. vt Uer. ij. en. ādrogeos l recto posuit dicēs. Androgeos offert nobis socia agmina credēs vbi os longū ē. Juue. q̄ꝫ credit olim velificatꝰ athos ⁊ q̄dd grecia mendax. Genitiuo quoqꝫ Uergilius vsus est in. vj. eneidos. In foribus lethū Androgeo. Paulus quoqꝫ hieronymo interprete in epistola ad Corinthios prima. Ego quidem sum pauli: ego autē apollo. qui genitiuus atticus est: neqꝫ indeclinabile: vt quidam somniant. Idem quoqꝫ hierony. ablatīn posuit quidō fiṁs est in eadē epistola dicēs. De apollo aūt fratre notū vobis facio. Accusatiuū qꝫ ex declinatiōe greca vsurpauit in epistola ad Titum dicens. zenam legisperitum ⁊ apollo solicite premittite. sicut et Uerg. j. ge. Aut athon aut rhodopen atqꝫ alta ceraunia celo. Nā qd̄ nature longam breuiauit facta est ratione sequentis vocalis.

Nominatiuo hic meneleos meneleo meneleo meneleon o meneleos.

Nominatiuo hec halos halo halo halon o halos.

Nominatiuo hic ⁊ hec eugeos eugeo eugeo eugeon o eugeos.

Nominatiuo hoc eugeon eugeo eugeo eugeon o eugeon.

¶ Quarta declinatio.

Quarta grecorū nolm declinatio q̄ masculinorum ⁊ femininorum ⁊ cōiū duorū gtm̄ est in l os per o micrō terminaṫ ⁊ neutrorum in on etiā p o micron. Quorum gtūs in u desinit on siue on ul mutata in u: vt hic logos logu. hec odos odu. hoc xilo. xilu. Dtūs fit a gtl mutata l o mega vt logu logo: odu odo: xilu xilo. actūs fit a nolatiui mutata in n. vt logos. logon. hodos hodon. xilos xilon. ex regula neutrorum. Uctūs fit os nomlatiui mutata in e. vt logos loge. hodos hode. fm antiquos ꝓ vctūs similis est nomlatiuo. vt hic logos o loge vel logos: ⁊ hec hodos o hode vel hodos. ¶ In os ⁊ on desinētia que ad scđam declinationē latinā referunṫ q̄dā acuūt vltimā. vt aeacos. pleonasmos. atticismos. soloecismos: ⁊ ola nola possessiua desinētia in cos vt grāmaticos grāmatice grāmaticon. logicos rhetoricos. catholicos. Quedā acuūt penultimā vt arctos: logos: sophos: q̄dā acuunt antepenultimā vt caiunos: ephebos: laremos: epiros: camelos. Quedā circūflectūt penultimā: vt euroa: estros: achello a. Ex hac terminatione latini frequēter tres casus vsurpant ntm̄ actm̄ ⁊ vctm̄. Ouid. xij. me. Aeacō agnoscit summū prolēqꝫ fateṫ. Idē in epi. Soluerct l speculis ols abydos erat. Idē. Utqꝫ rogē de te ⁊ scribā tibi si qs abydos venerit: aut quero si qs abydon eat: sꝫ abydo qꝛ abltūs ē latinus accētū hꝫ latinū: hoc est in penultima ex declinatione latina abydus abydi. Uerg. j. geor. pontus ⁊ ostriferi fauces tentātur abydi.

Nominatiuo hic logos logu logo logon o loge vel logos.

Nominatiuo hec abydos abydu abydo abydon o abyde vel abydos.

Nominatiuo hoc xylon xylu xylo xylon o xylon.

¶ Quinta declinatio.

Quinta declinatio grecorū nominū masculinorum ⁊ femininorū ac neutrorum ⁊ cōmunium duorum que ad tertiā declinationē latinorū referunṫ diuersas habēt terminationes nominatiui de qbꝰ singulatim deinceps prosequmur. Quorum gtūs exit generaliter l os vt acas acantos. Dtūs fit a genitiuo os mutata in i vt acantos acanti. Actūs fit i datiui mutata in a vt acanti acanta. Uocatiuus plerunqꝫ similis est ntō. vt acas o acas attice: cōiter o acan. Nominatiuꝰ plalis q̄ frequenter a latinis vsurpaṫ fit a gtō singulari os mutata in es. vt acantos acantes. Neutra tn̄ ex regula generali in a desinunt os genitiui mutata in a vt epigrammatos epigrāmata. Gtūs pluralis fit a genitiuo singulari os mutata in on per omega: etiā necesse est vt in habētibꝰ accentū in on per antepenultimā: muteṫ in penultimā: vt acantos acanto.: epigrāmatos epigrammaton. Dtūs nō vsurpatur a latinis. Actūs pluralis qui frequēter vsurpatur a latinis fit ab accusatiuo singulari addita s. vt acanta acātas. Uocatiuus similis est nominatiuo eiusdē numeri. vt acantes o acantes.

¶ De genitiuo quinte declinationis.

¶ In a desinētia que ola ad tertiā declinationē latinā referunṫ: breuiāt illā a tā in recto q̄ꝫ in obliquis: possentqꝫ habere acutū in penultima: siue illa sit breuis siue lōga: vt dogma: dragma. Possunt ⁊ l antepenultima penultima existente lōga: vt peripsema: anademā. diadema. athyma: apothegma. aenigma: quedā circunflectunt penultima vt acma. asma. asma. doma. zoma. poema. scoma. dema. q̄ omnia faciūt genitiuū assumpta tos. vt dogma dogma-

tos. diagma diagmatos. Latini ex hac terminatione genitiuum pluralem frequenter vsurpant: sed mutant accentum in penultima: propterea quod vltima est longa: que scribitur per omega: vt gramma grammaton. epigramma matoii. Mar. Argutia epigrammaton loquitur. hinc illud ineffabile dei nomen quod ab hebreis quatuor literis scribitur iod: he: vau: he. pro quo ipsi legunt adonai: tetragrammaton a grecis dicitur. Clemens quoque a nostris frequenter citatur in libris peristromaton.

¶ In iota vel in ypsilon nomina sunt neutra greca: sed que a grecis declinantur apud latinos indeclinabilia sunt. Dissyllaba accentum habent in prima acutum vt moly. cici. stimmi. commi: meli: sed ab eo composita in antepenultimam transferunt accentum: vt hydromeli. enomeli. oximeli. Polysyllaba vero antepenultimam acuunt: vt piperi: cinnabari: sinapi: quorum penultima sit longa: vnde a latinis penultima circumflectitur vt sinapis: et mittunt apud illos genitiuum in os parum: vt moli molios. cici cicios. stimmi stimmios. commi commios. meli melios. Neutra vero a communibus duorum generum in is terminatis antepenultimam acuunt: et ad modum communium declinantur. vt hic et hec philopatris et hoc philopatri philopatridos. hic et hec phygopolis et hoc phygopoli phygopolidos. Latini ex hac terminatione casus recto similes vsurpant: vt Ouid. moly vocant superi: nigra radice tenetur.

¶ In omega desinentia omnia sunt generis feminini possuntque reduci ad tertiam declinationem latinam: vt voluit Cesar: habentque accentum in vltima: mittuntque genitiuum in oos. vt dido didoos. sappho. sapphoos. clio. clioos. Calipso calipsoos: erato eratoos. mirto mirtoos: lapedo lapedoos. manto mantoos. Datiuum formant os mutata in i et accusatiuum in os mutata in a vt dido didoi dido a sapphoi sapphoa. clioi clioa. calipsoi calipsoa. Per synerisim tamen mittunt genitiuum in us: hoc est oos mutata in us in qua suscipiunt accentum circumflexum: vt dido didus. sappho sapphus: clio clius: calipso calipsus. manto mantus. Latini ex hac terminatione nominatiuum vsurpant et obliquos synerizatos. vt Ouid. in priapeia. Penelopes primam didus si prima sequatur. Idem in epi. Sapph. An nisi legisses authoris nomina sapph. Idem in .i. de arte. Nec mihi sunt vise clio cliusque sorores. Accusatiuum quoque vsurpauit Uer. in .iiii. en. Et nomine di do Sepe vocaturum. et Hora. Eolus fidibus canentem sappho. et Oui. in priape. Atlantiademque calipso.

¶ In an plerunque sunt masculina acuentia finalem: assumuntque os in genitiuo: et retinent semper a longam: vt titan titanos. pean peanos. pelican pelicanos. acarnan acarnanos. pan panos. pro deo pastorum. nam pan generis neutri pro eo quod est omne panos semper facit. Composita vero penultimam acuunt vt hermopan hermopanos. cupcan cupcanos. Latini ex hac terminatione genitiuum et accusatiuum vtriusque numeri vsurpant: vt Uer. viii. en. Panos de more licei. Idem in bucco. Mecum vna in siluis imitabere pana canendo. Idem sexto eneidos. Letum peana canentes.

¶ In en per e longam masculina reperiuntur et feminina et communia duorum generum que partim acuunt vltimam: vt ex masculinis hymen. solen. lichen. aden. splen. zen. men. et ex femininis siren. troezen. partim acuunt penultimam. vt hic et hec arsen. teren: que omnia os assumpta faciunt genitiuum: sed quedam retinent in obliquis e longum: vt hic splen splenos: hic zen zenos. hic chen chenos: hic men menos. hic damen damenos. hic solen solenos. hic lichen lichenos. hic hellen hellenos. hic ciren cirenos. hec siren sirenos. hec trozen trozenos. Quedam vertunt e longum in epsilon. vt hic aden adenos. hic auchen auchenos. hic poemen menos. hic limen limenos. hic azen azenos. hic pichimen pichimenos. hic et hec arsen arsenos. hic et hec teren terenos. hec phren phrenos. hec glen non declinatur. Latini ex hac terminatione accusatiuos vtriusque numeri vsurpant.

¶ In in per i iota masculina sunt et feminina vltimam acuunt: habentque plerunque alteram terminationem in is: mittuntque genitiuum in inis super nominatiui terminationem os assumpta. vt hic delphin vel delphis delphinos. telchin vel telchis telchinos: actin vel actis actinos: hec salamin vel salamis salaminos: eleusin vel eleusis eleusinos. thilthinos. Latini ex hac terminatione accusatiuum singularem et nominatiuum accusatiuum et vocatiuum plurales frequenter vsurpant. vt Ouidius. Sensit delphina melantho. Uergilius in buccolicis. Orpheus in syluis: inter delphinas arion.

¶ In yn per ypsilon generis masculini siue feminini penul. acuunt: atque os assumpta faciunt genitiuum penul. longa: vt hic phorchyn phorchynos. mosyn mosynos: poltyn poltynos: hec gortyn gortynos

¶ In on per omega que ad tertiam nominis declinationem latinam referuntur quedam acuunt finalem: vt sarpedon. gerion. amazon. anthedon. carchedon. calcedon. Quedam acuunt pe. vt zenon. platon. theon. crdon. demophoon. laocon acheron. medon. Quedam circumflectunt vltimam: que scilicet sunt contracta ex acuto et graui: vt demophon pro demophoon. psidon pro psidoon. laocon pro laocoon. Que si habent in penul. ancipites: hoc est a et y ypsilon longas per omicron in obliquis declinentur. vt hic machaon onos. ficetaon onos. oraton onos. opaon onos. apiscon onos. alcmanaon onos. lycaon onos. claon onos. phaon onos. amithaon onos. orion onos. orion onos. amphion onos. hyperion onos. pandion onos. ethion onos. dolon onos. dilophion onos. molion onos. nomion onos. iason onos. Habentia eandem accip. tes an oleotrep. per omega decli. vt amphitrion onos. perithon onos. pigmalion onos. eurithion onos. deucalion onos. eurethalion onos. endimion onos. actorion onos. anthemion onos. hippotion onos. Habentia vero epsilon an on omega seruant. vt alcmeon onos. theon onos. eson onos. medeon onos. simeon onos. Sed habentia ae diphthongon ante on omega seruant: vt aegaeon aegaeonos. macaon onos. actaeon onos. quod etiam aliquando actaeonos per o micron facit.

¶ Exeunt quoque nonnunquam in ontos. vt cheron ontos. laocoon ontos. Sed de his explicatius per varias terminationes agendum est. Latini ex hac terminatione plerunque accusatiuos vtriusque numeri vsurpant: vt acheronta. Uer. atque imis acheronta affatur auernis. Laocon laocoonta. idem. illi agmine certo laocoonta petunt. demophoon demophoonta. Oui. in epi. phillidis. expectes demophoonta tuum. platon platona. Hora. Pythagoram anniusque reum docetumque platona. zenon zenona. Mar. Democritos zenonas inexplicitosque platonas.

¶ In bon desinentia omega seruant: vt bubon onos. arrabon onos.

¶ In con sine chon desinentia o mega seruant: vt glaucon onos, lacon onos. glycon onos. Sed exton ontos. omicron habet.

¶ In don desinentia o mega seruant: vt sidon onos. celidon onos. Aliquando omicron habent vt sidon onos. anthedon onos. alpoedon onos. macedon onos. charcedon onos. calcedon onos, chelidon onos. mydon onos. sarpedon onos. vel ontheos. A duobus composita per nt declinantur: vt charcedon ontos.

¶ In gon desinentia o mega seruant vt egon onos agon onos. Aliquando o micron habent vt pigron onos. lestrigon onos.

¶ In lon desinentia omega retinent: vt dolon onos. solon onos.

¶ In mon desinentia o mega retinent: vt simon onos. strymon onos, timon onos. Aliquando per o micron: vt demophon onos. lacedemon onos. strymon onos. acdroemon onos,

¶ In non desinentia o mega retinent. vt daphnon onos. platanon onos. et similia zenon onos. sinon onos. menon onos. Aliquando per o micron declinantur: vt agamennon. canon.

¶ In oon desinentia in ontos exeunt. vt laocoon: democoon,

¶ In pon desinentia o mega retinent. vt lampon onos.

¶ In phon desinentia o mega retinent. vt tryphon onos. typhon onos. circumflexa per nt declinantur vt plurimum et seruant semper o mega: vt demophon ontos. xenophon. ontos. agloaphon ontos. ctesiphon ontos. therophon ontos.

¶ In ron desinentia o mega retinent vt citheron onos. charon onos. treron onos. chiron onos. pleuron onos.

¶ In son desinentia o mega retinent. vt eson onos. trason onos. Aliquando per o micron declinantur: vt iason

onos oloason onos.

¶ In ton desinentia o mega seruāt. vt pluton onos. platon onos: myton onos. craton onos.

¶ Nomina participalia per nt declinātur: vt phaeto ontos. chaon ontos. vcalegon ontos. medon ontos. creton ontos: archunedon ontos. emphimedō ontos eurimedō ontos. autumedon ontos. laomedon ontos. phlegeton ontos. pellagon ontos. Que sincresim nō patiuntur per nt vt quemadmodum sua liberizata declinātur: vt democoon ontos. democoon ontos. hypocoon ontos. seglaphoon ontos.

¶ In ar habentia penultimā natura longā eandē circūflectūt. vt hemar. hepar, vthar. hidor. Monosyllaba scuunt: vt car. caros. par psar. dissyllaba penultimā acuūt. vt mecar. onar. demar. polisyllaba ā r. penultimā. vt delcar. oliar. aliphar. cantar. In ar itaque masculina & feminina assumpta os faciunt gtm̄. que si sunt mene syllaba producūt a vt car caros. par paros. psar psaros. Si supra syllabā breuiāt illud a. vt machar charos. onar eros. desmar. eros. Neutra vero l atos faciūt gtm̄ & q̄ breui si sint polisyllaba. vt olear delearos. antar atos. aliar har atos. carcar atos. & dissyllabicorum aliqua natura lōga penultimātia in tos q̄ faciūt gtm̄: vt hemar matos. idor idaros. epar epatos. vthar vtha os. Penultimātia vero in breui faciūt gtm̄ in ros. vt hipar hiparos. thenar thenaros. nectar nectaros. phrear vero qd ex hac rōne debuit facere phrearos: & flear flearos. phreatos. & fleatos faciunt.

¶ In er per eta que masculina sunt quedā acuūt vltimā: vt monosyllaba ther theros. fer feros. Et er o syllabis quedā vt soter: ether: aer: quedā acuūt penultimam: vt iber. Monosyllaba assumpta os faciunt gtm̄ & seruāt eta longum in obliquis. vt ether etheros: pher eros. Sz supra syllabā masculina acutisona si habēt e sn̄. er. retinēt e lōgū in obliquis. vt luter luteros. soter soteros. oleter teros. Excipiantur aster eros: pater eros. q̄ vertunt e longū in breue. Quod si non habēt t vertūt eta in bre. vt ether eros. ener eneros. & daer daeros. aner aneros. spinter vero & eleuther spinteros & eleutheros per eta longum faciunt.

¶ In er grauisona si penultimam habēt longā vertunt e longum in breue: vt pier pieros. phrater phrateros. Et si penultimā habeat breuem seruāt e longum. vt iber iberos. crier crios. panter vero simplicis seruat declinationem. Feminina in er supra syllabā mutant e longum in breuem. vt mater materos. meter teros. demeter demeteros. thigater thigateros.

¶ In er neutra que rara sunt appositione os faciunt genitiuum. vt cer ceros. ab eo quod cear cearos.

¶ In ir per ei diphthongon appositione os faciunt genitiuum: vt chir chiros. phthir phthiros. ir ros. & ab his cōposita antichir antichiros. polithir polithiros. his adde martyr martyros.

¶ In or desinētia apud grecos oīa scribūt p o mega pter hec q̄tuor. anor. calor. sor. etor. hn̄t aūt in or finita acutum accentum in vltima aut penultima. Acutisona positione os faciunt genitiuum: seruātque omega in obliquis vt phor phoros. ichor ichoros. Etiā grauisona habētia l ante or seruāt o magnū: vt telor teloros. pelor peloros. Sed si non habent l vertunt o longum in breue: vt nestor nestoros. hector hectoros. metor metoros. mestor mestoros. mnestor mnestoros: cum propriū est viri nomen: sed mnestor adiectiuum o magnum retinet.

¶ In or communia habent o micron in obliquis: vt hic & hec apator apatoros. ametor ametoros. pandamator pandamatoros.

¶ In or neutra o magnū retinent in obliquis vt helor heloros. tecmor tecmoros. Heteroclita vero sunt scor scotos. & hidor hidatos. Ex desinentibus in r latini frequēter actīm vtriusque numeri vsurpant: vt ab eo quod est car. Oui. iiij. meta. Lycieque propinquos caras adit. & ab eo qd ether. Uer. j. geor. Quodcunque illa leuem fugiens secat ethera pennis. Idem. aera per vacuū ferri. Ex nominibus terminatis in or prope semper actīs vsurpatur: vt hector: hectora: nestor nestora: rhetor rhetora.

¶ In as que ad tertiā declinationē latinā referūtur: si sunt masculina penultimā acuūt: mittūtque gtm̄ l antos: vt tabas tabantos: acaimas antos: agragas ātos. agamas antos. eas antos. alibas antos. nadrias antos. tabescas antos. aras antos. athomas antos, athalas antos. bibas antos. bibras antos. calcas antos. canas antos. catas antos. charidas antos. chelas antos. ciphas ātos. cribras antos. couphas antos. elephas antos. gigas antos. imas antos. licabas antos. midas antos. dedas antos. pallas antos. pelacas antos. periphas antos. phidas antos. hilas antos. phorbas antos. polydamas antos. prophes antos. psalgas ātos. teleutes antos. theuthras ātos. theumas āthos. thoas antos: telmas ātos. Feminina vero vltimā acuūt: assumūtque in gtō d: vt acras acrados. lāpas ados. pallas ados. plias ados: monas ados. dyas ados. trias ados. hebdoas. hebdoados. ogdoas ogdoados. decas ados. Archas vero vnum ex masculinis sequitur femininorum rationem. Latini ex hac terminatione genitiuos vsurpant: vt Lucanus in. ix. pallados in medio confecit pettore gorgon. Datiuum quoque vt Pospi. l achilleide. Palladi littore celebrabat scyros honorē. & actīm vt Martialis. Pallada ptereo: res agit illa tuas. & fere actūs semper ab authoribus vsurpatur: & ab eo qd est apesas. Papinius in aū. theb. Nole lernei memorant apesanta coloni. Et ab eo qd est calchas. Uer. ij. en. Magno calcantha tumultu protrahit in medios. Reperiuntur quoque nonnulla que mittunt genitiuum in anos. vt melas melanos. talas talanos.

¶ In es . er eta masculinā que ad tertiā declinationē latinā referūtur plerāque acuūt penultimā: mittūtque gtm̄ in etos. eque p eta: vt chares charetos. chremes etos comes etos. crates tos. cures curetos. dares etos. epes etos. egyos tos. gloes tos. ignes tos. laches tos. lebes tos. magnes tos. masices tos. masiles tos. meges etos. medes etos. myces etos. mines etos, morges etos. penes etos. neres etos. phtages getos. pides etos. pigres etos. piles etos. planes etos. tigres etos. tapes etos. thales etos. Hec aliqn̄ mittūt gtm̄ l n: vt chares charis. comes comis. dares daris. gies gis. mices micis. pides dis. piles lis. Monosyllaba q̄ acutisona l etos faciūt gtm̄: vt cres tos. agues etos. thes thetos. Et acutisona pluriū syllabarū: vt arges etos. admetos. ables etos. homithnes etos. Et nōnulla quedā latina que in sermonem grecum traducta amittūt n quam rursus in genitiuo resumūt. vt denies. entos. cresēs entos. prudes entos. pudes entos. vales entos. Composita in cleos quod est gloria circunflectunt vltimā: mittuntque genitiuum in eos per epsilon: vt agatocles cleos. pericles cleos. sophocles cleos. Latini ex hac terminatione accusatiuum vtriusque numeri vsurpant. Sylius libro. iiij. illum sidonio fulgentem ardore tapeta. Papinius in thebs. Altosque tapetas. Ouidius in epist. Uiginti fuluos operoso ex ere lebetas. Ausonius. Fictilibus famā est cenasse Agatocles regem.

¶ In es diphthongon vnum reperitur femininum. hec des detos. & vnum cōmune duorū. pes qui facit pedos.

¶ In eus diphthongon que ad secundā declinationē referuntur: vltimā semp acuūt: mittūtque gtm̄ in eos vel ei & datiuum in ei solutas vel per sineresim cōtractas: actm̄ in ea. vtm̄ in eu. & nominatiui ablata. Latini ex hac terminatione oēs casus vsurpāt. vt peutheus pentheos vel penthei pentheo vel penthi. penthea o penthen. Mar: Flet philomena nephas incesti thereos & que. Uer. in buc. Aut vbi mutatos therei narrauerit artus. Idē leodē. Orphi caliopea lino formosus apollo. Inne. al: hinc ē bacchi thebas & therea fausti. Oui. vj. me. Si veluere ambe: volui si tu q̄z tereu: sed eu circunflectit per regulā octauā q diphthongus finalis habēs ypsilon in fine circunflectitur sit totum accidit. Uergil. iiij. geor. Illa quis & me inqnit miseram & te perdidit orpheu.

¶ In is omnia reducuntur ad tertiā nolo declinationē latinā: quorum quedā acuunt vltimā. vt crepis: cucumis:

auletris. & omnia fere patronymica. vt priamis eneis thebais. Quedã acuunt penultimã vt paris. cratis. cypris. tyris. thetis. mẽphis. Quedã acuũt antepenultimã: vt sybaris. thamiris. adonis. theagnis. Charibdis. Sed illa propria masculina in dos faciũt genitiuum. vt adonis adonidos. paris paridos. theonis theonidos. Habẽtia q̃z penultimam longam: vt ennis ennidos. gymnis gymnidos. latris latridos. Et a polis q̃d est ciuitas composita masculina sola vel cõmunia: vt agesipolis dos. eupolis eupolidos: hic & hec phygopolis dos. apolis dos. Et cõposita a mãtis q̃d est vates: vt cocilmantis dos. promãtis dos. Et habẽtia an is vnã cõsonãtẽ: vt crathis dos. Sz habẽtia duas immutabiles in thos faciũt: vt ornis ornithos. mermis mermithos. Monosyllaba ṽo habẽtia i lõgũ additione o in os faciunt genitiuum: vt cis cios. lis. lios. Appellatiua etiã & nõ denominatiua que penultimam habent breuem: per os purũ mittunt genitiuum vt echis echios. matis tios. ophis phios. Et quedam ꝓpria vt agnis ios. agesipolis lios. anacharsis sios. busiris busirios. gaosis. gaosios. iphis iphios. sentis tios. sybaris rios. hamyris rios. zennis nios. Ex his tum aliqua per dos pleranq̃ȝ inflectuntur. vt agis agidos. thamyris ridos. agesipolis agesipolidos. busiris busiridos.

¶ In is polisyllaba feminina nõ hñtia duas terminationẽs ꝑ dos faciũt gtĩ: siue sint acutisona: vt enemis dos. priamis amidos. & hmõi patronymica feminina: vt auletris tridos. coronis onidos. crepis idos. doris. dos. pegasis dos. stragetis dos. Siue circũflexa vt bẽdis didos. molis lidos. Siue baritõa. vt cipris dos. cytharis dos. despotis otidos. memphis memphidos. eris dos. menis dos. taratis dos Que aũt sequuntur per os purum declinant: acris acrios. asthibis os. charibdis dios. xois xoios. asseris rios. dmois. dmoios: epithesis sios. genis rios hibris hibrios. lachusis lachusios. nemesis nemesios. megyris rios. panegyris panegyrios. sardis dios. sceplis psios. epiceplis psios. sois soios. timiathis thios. Et breuem penultimantia: vt conis ios. spanis spanios. polis polios. & ab eo composita feminina solũ vt acropolis ios. Aduertendũ tñ ꝙ illa que cõiter faciunt genitiuum in dos more ionico per os purum declinari possunt: vt paris dos vel parios: menis nidos: vel menios. thetis tidos: vel thetios: mẽphis mẽphidos vel memphios. Latini ex hac terminatione oẽs casus vsurpãt gtĩ. vt Iuu. Curritur ad vocem iucundam & carmẽ amice thebaidos. Datiuũ: vt Catullus. Morte ferox thesei qualẽ minoidi luctum. Sabinus in epi. demophoõtis ad phillida. phillidi demophoon patria dimittit ab vrbe. quibus in locis: q̃z i terminalis breuiat: accentu greco sunt proferenda. Actm̃ quoq̃ȝ vt Ausoni⁹. rex magis an regnũ mineida sollicitat grex. Uer. ph. llida mitte mihi: meus est natalis iola. papinius in calce thebaidos: neq̃ȝ tu diuinã eneida tenta. Uocatiuum q̃oq̃ȝ. vt idem in eodem loco. O mihi bis senos multũ laborata per annos. Thebai. & Ouid. in epi. prima mihi nutrix eoli dixit amas. ¶ Nominatiuus preterea accusatiuus & vetũs plurales vsurpent cũ in es vel in as breues terminantur: vt acheloides vel acheloidas. cadmeides vel cadmeidas. belides vel belidas.

¶ In eis d phthongon per epsilõ & iota & ois per oi diphthongon q̃z que sunt polisyllaba vni⁹ generis siue triũ in entos mittunt genitiuũ: vt seleis seleentos. simois simoẽtos. pyrois pyroẽtos. a pois entos. charietis tos. tesmeis entos. phoneis entos Monosyllaba ṽo masculina per eis diphthõgõ per enos faciũt gtĩ: vt his henos. cteis ctenos. dis denos: & ab eo composita: vt medis medenos. vdis vdenos. Clis autẽ clidos facit: & anteris dos. Latini ex hac terminatione ntĩ & actm̃ frequẽter vsurpãt. Uergi. j. en. vbi tot simois correpta sub vndis. Idem in. v. hectoreos omnes tantum simoentaq̃ȝ testor. Ouid. ij. meta. interea volucres pirois eous & ethon. Flaccus in arga. Et formidantem patrios piroenta dolores.

¶ In yx per ypsilon quedã circũflectũt vltimã vt ithyx: et ex monosyllabis mys sys: quedam grauant eandem vt typhyx. botryx necyx: rhadamantyx: que oia masculina sunt retinẽtq̃ȝ in gtõ ypsilon: & faciunt in os purum: vt ichthys ichthyos. mys myos. sys syos. triphyx triphyos. botryx botryos. necyx necyos. rhadamãthyx yos. Acutisona vero que ꝑ tria genera declinãtur vertũt in obliquis ypsilon in es epsilon: vt ocyx oceos. tacyx taceos: bradix deos. ocie oceos: pachix pacheos. Horum neutra in ypsilon desinentia masculinoꝝ seruãt declinationem. Composita a simplicib⁹ in ys eodẽ modo inflectunt sicut sua simplicia: vt calychthys calychthios: quoniã ichthys yos facit. tribachys cheos. quoniam brachys cheos. Sed si aliter cõponantur: in dos faciunt genitiuum: vt epelys epelydos. neelys neelydos.

¶ In his feminina grauisona per ios mittunt genitiuum: vt pitis tios. chelis chelios. genis genios. Excipitur cosmithos. & chouis chouitos. Acutisona vero ꝑ dos declinãtur: vt chlamys dos. pelanus dos. octocis octocidos. Oxitona preterea siue circunflexa habentia solum in nominatiuo i longum & in obliquis breue per yos purum declinantur: vt erimnis erimnios. thetis thetios: orphrys aphryos. drus drios. Aglis tamen aglithos facit: latini ex hac terminatione genitiuum vsurpant: vt Luc. in. j. thetios vnda vage lanaribus estuat oris. & Uerg. accusatiuum in bucolicis. que tentare thetim ratibus.

¶ In os per o mega monosyllaba acutisona siue habentia d: t: th: per os purũ faciũt gtĩ: vt demos demoos. tros troos. thos thoos. Que ṽo nõ habẽt l tos. vt chros chrotos. phos photos. Polisyllaba ẽt oxitona: vt aptos otos. agios otos. hidros otos. & breuem penultimãtia: vt monoceros rotos. rhinoceros cerotas. gelos lotos. eros erotos. Que vero longã penultimã: per o purum declinantur. vt heros heroos. minos minoos. Excipitur elos elotos per eta: q̃ñ elos erat per epsilon. Attici vero hero: gelo: mino: elo: dicũt s nominatiui remoto. In as duo sunt neutra circunflexa mittentia genitiuũ in thos. phos photos. & os othos Martia. ab eo quod est rhinoceros accusatiuum vsurpauit in distichis. gestauit modo fronte me iuuencus: verum rhinacerota me putabis.

¶ In us per oy diphthongõ a grecis scribuntur circunflectentia vltimum ꝑ vntos mittũt gtĩ: vt plac⁹ placũtos finus sinũtos. opus opũtos. cerasus suntos. anthem⁹ muntos. phicus cũtos. hidrus tos. hieric⁹ cuntos. trapez⁹ zuntos: q̃ oia per sineresim cõtracta sunt ab ois in us. vt opois op⁹. cerasois cerasus. Acutisona in os purũ mittũt gtĩ: vt bus boos. nus noos chn⁹ chnoos. Excipitur pus cum suis cõpositis q̃ mittunt genitiuum in odos: vt pus podos atrapus dos. pipus dos. tripus podos. edipus dos: & edipus facit attice: declinaturq̃ȝ apud poetas edipodes. edipode per primam declinationẽ. Excipit quoq̃ȝ odus odontos cum suis cõpositis: que omnia exeũt in ontos sicut & suum simplex: vt archiod⁹ archiodontos. acinodus dontos. cauliodus dõtos. Latini ex hac terminatiõe tũ rectos/ tũ obliquos vsurpare solẽt. Uerg. x. est amathus: est celsa mihi paphos. Ouid. x. meta. at si forte roges fecundã amathunta metallis. Idem. j. de ponto. ceda puer facta patroclus opunta reliquit. Luc. lib. meritum p'rica ata rainas. Curtius. regionem inquit eam vsq̃ȝ ad trapezunta defendere. Luca. in. vij. & subdita sipus montibus. Hinc sipuntos in gtõ & sipunta in actõ: vnde postea sipõtus: siue sipõtus ea ciuitas in apulia dicta est.

¶ In ns vel ls grauisona sunt: & per duas cõsonantes in obliquis declinant: vt tyrins tyrinthos hermins herminthos. marcas marcatos per t exile: nam habentia a antẽ duas illas consonantes in thos mittunt genitiuum non habentia a in thos per th. Itaq̃ȝ ex rõne halx altos debuit facere: sed vt seruaret da'eam nominatiui halos fecit. Omnis enim vocalis precedens liquidam si post eam sequatur d vel th tenuatur: & q̃z obliqui similes nominatiuo spiritus habent adiectiuam est & fecit haltos. Papin. in. iiij. thebs. ab eo quod est tirhins accusatiuum vsurpauit: suus erit in arma antiquam tirhinta deus.

¶ In ps finita nomina per p in obliquis declinant: siue sint monosyllaba: siue polisyllaba cõposita: siue simplicia

sed polisyllaba penultimã acuũt: monosyllaba ꝗ ꝑ acuunt: vt ops opos: thops thopos. ciclops ciclopos: lelaps lelapos. curiops curiopos. excipiunt hec que loco p suscipiũt b in genitiuo propter harũ literarũ affinitatem: vnde ⁊ a latinis per b quoq; i genitiuo consueuerũt scribi: vt libs libos. nips nibos. phas phabos: phleps phlebos. araps bos. calyps calybos. chernips chernibos. tharips tharibos. ⁊ tria p ph cinips phos. catelips cathelíphos. scraps scraphos. Aduertendũ est qđ in ops polisyllaba per o micron scribuntur: vt etiops pos merops ropos. cecrops opos. enops pos. pelops pos. Preterea hydrops pos. cyclops pos. melops pos. canops pos. nyctalops pos. cercops copos: scolops lopos: myops pos. conops pos. ⁊ etiam quecunq; deducũtur ab ops opos: quod est oculus: vt helicops helicopos. sicut econtrario quod ab ops opos: quod est vox omicron habent: vt merops pos. Latini ex hac terminatione accusatiuos vtriusq; numeri cum nominatiuo plurali frequenter vsurpãt. Horatius. i. sermo. Pastorem saltaret vti cyclopa rogabat. Uergilius. iij. eneidos. infandi cyclopes et altis montibus errant. Idem in. xj. eneidos vidit cyclopas Ulyces.

¶ In ax quedã acuto accẽtu in penultima proferuntur: vt thorax: phéax: anax: philax: chorax. quedã circũflectũt penultimam: vt aulax: climax: hylax: cyax que in obliquis c habent: thorax racos: pheax acos: que aliquãdo t cũ c accipiũt: vt anax cos. vel anactos. astianax nacos. vel nactos. hyponax nacos. vel nactos. aulax aulacos. climax climacos. Que vero a verbis in zo desinentibus deriuantur g accipiunt in obliquis: vt ab arpazo quod est rapio harpax pagos. a crazo. quod est voro cerax ceragos. a sphazo qđ est iugulo aposphax sphagos. similiter atrax gos. lalax lagos. Sed dissyllaba masculina natura longã penult. habẽt a productũ: vt thorax racos. phrax acos cax racos. illax acos: plutax acos. Excipiunt hilax acos. ⁊ ciax acos. ⁊ siax acos. positione vero longa penultimantis corripiunt a vt harpax gos. cecrax gos. Lcax autẽ ⁊ pheax: ⁊ chordax a producunt: sed chabox indifferentẽ habet Superdissyllaba breui existente penult. a ꝓducũt: vt hierax cos. ecophilas lacos. asphales xo asphalacos. corripiunt latini ex hac terminatione frequenter accusatiuos vtriusq; numeri cum nominatiuo plurali vsurpant. Iuuenalis. Uindem thoraca iubebit afferri minimasq; nuces. et Martia. accipe belligere crudum thoraca minerue. Uergilius in septimo eneidos. vmbonum crates alij thoracas ahenos. Idem tertio. puerum astianacta trahebat ad soceros.

¶ In ex per e lõgã acuunt penultimam: seruãtq; illud e longũ in obliquis. vt myrmex mecos. narrex narthecos. scoplex lecos. pelex lecos. tolex lecos. bex quoq; becos. hisplex xo ⁊ ab eo compositum antisplex hysplegos ⁊ antisplegos faciũt. habentia vero o mega in penultima vertunt t longum in breue: vt alopex pecos.

¶ In ix partim acuunt penultimam: vt perdix. cilix: tetrix. partim circumflectunt: vt chenix: phenix: suscipiuntq; c in genitiuo plerunq;. vt perdix perdicos: cilix cilicos. chenix cos. phenix nicos. Tetrix vero tettigos et mastix stigos per g facit. oinix choos. pch. Cõmunia autẽ que a femininis fiunt simpliciũ seruant declinationẽ. vt hic ⁊ hec callithrix chos. qz thrix chos fecit: homothrix chos. qz thrix chos. fecit. In lix vero finita correptũ habent vbiq; vt cilix cilicos. helix cos. homelix inelicos. Latini ex hac terminatione vsurpant accusatiuos cum nominatiuo plurali vt cilix cilica: cilices cilicas: phenix phenica: phenices phenicas.

¶ In yx per ypsilon partim acuũt penultimã: vt bombyx: bebryx. onyx: sardonyx: coccyx: ortyx. Partim circũflectunt eandem: vt ceryx: doedix. Masculina vero simplicia natura longa penultimantia c habent in obliquis: vt ceryx ycos. doedyx ycos ethyx ycos. tranyx tranycos. etiã cum positione longa penultimantis que habẽt in vltima syllaba b vel g vel d vel pt. vt bõbyx bombycos. ⁊ penultimãtia in e. vt eryx ericos: ⁊ habẽtia in penultima a fine g. vt adryx adrycos. Nam habentia g per d declinantur. vt pharyx rigos: larix larigos. ꝗ nos p n enũciem⁹ pharynx ⁊ larynx. Supbisyllaba quoq; penultimantia in a g habent vt tarbaryx igos. Et penultimantia in o non illa ton vel. vt coxcyx cygos. motryx gos. ortyx gos. quod ⁊ hortycos fecit apud philemonem. Item que a rheugo et zeugo componuntur: vt prosophyx prosophygos. homoryx hamorygos. Sz habẽtia n ch. habent in obliquis: vt onyx onychos. stonyx stonychos.

¶ In ox feminina multisyllaba per g declinantur: nisi alia ratio prohibeat: vt antyx antygos: pompolix pompolygos. petryx gos. Sz monosyllaba acutisona plerũq; g habẽt. vt styx gos. Nix tamen nichos ⁊ nictos facit: apix apicos. ¶ Sciendum autem quod in ix simplicia habentia longa natura vel positione in nominatiuo solo y natura corripiunt: in alijs autem casibus producũt natura. Cõposita autem ⁊ penultimantia breui vbiq; corripiunt.

¶ In ox p o mega rara sunt eaq; fere monosyllaba acutisona: habentq; in obliquis c: vt ptox ptocos. box bocos. Excipitur rox quod per g facit rogos. ⁊ cionatrox ciamolrogos: quia a trego quod est voro componitur g in obliquis accepit.

¶ In x habentis g ante x: quam. nos vt pauloante diximus quasi n proferimus per g. in obliquis declinantur: vt pharygx sine pharinx pharingos. larygx siue larinx laringos. menygx siue meninx meningos: sphigx siue sphinx sphingos salphigx siue salphinx salphingos: lygx siue linx lingos. linx vero ꝓ fera lincos facit. habentia tamen aliam consonantem ante x per c declinantur: vt olx olcos: farx farcos.

¶ Aelij Antonij Nebrissensis grāmatici ītroductionū latinarū in secundā editionem: ad preclarū adolescentē Sutteriū a toleto Salmāticēsis academie p̄sulē. B. M. Prefacio incipit feliciter. ¶ Epitome.

Apelles ex co insule pictores inter facile p̄m⁹ in alutariū q̄ ꝯ suā pfessionē iudiciū intētaret: cauillas intulit hic h̄r: ꝛ q̄re scdaꝫ huius grāmatice editionem fecerit: ꝛ que sit grāmatice vtilitas.

Apelles co⁹ a quo vno Alexāder ille magn⁹ pīgi se curauit: alios edicto ꝓhibēs: q̄ plura sol⁹ ī arte pīgēdi q̄ reliq̄ oēs cōtulisse dr̄. q̄ deniq̄ pictores etictos añ se genitos: ꝛ si dicēdū ē futuros fugauit: solit⁹ erat academie nr̄e presul nobilissime āteq̄ tabulas a se ꝑfectas diuēderet / aut donaret: captās ex occulto vulgi sermonē illas in pergula trāseūti populo iudicādas proponere: vt si q̄d vitij esset in pictura iuste reprehēsuꝫ emēdaret. Cūq̄ a sutore culparetˀ q̄ð ī calceis nescio quid cōtra rationē artis sutrine pinxisset: postridieq̄ sutor circa alias picture partes cauillaretˀ: ferunt Apellem ex latebris indignatū ꝓdijsse: monuisseq̄ sutorem: ne vltra caleeos iudicaret: q̄ð ipsuꝫ deinde in prouerbiū venit. Quorsum tā multa de Apelle: vt ostenderē me in prima introductionū mearum editione fecisse tale quiddā quale Apelles ī pictura. Nā cū ꝛ rōne ꝓfessiōis ꝛ officij mihi publice delegati nō alienū ducerē in tanta scriptorū varietate op⁹ illud qualecūq̄ fuerit cōponere: fateor me non satis prudēter fecisse q̄ð opus prematurū emisi: neglecto Horatij cōsilio: q̄ in arte poetica iubet ne precipitetˀ editio: nōnūq̄ premaˀ in annū. Sed cū me cōtētio q̄dā incredibilis atq̄ amicorū efflagitatio ꝯpelleret q̄cq̄d illud erat q̄ð genuissem ī lucē edere: edidi tādē illa potissimū fret⁹ spe: vt cū īter man⁹ doctoꝝ simul ꝛ īdoctoꝝ diu circūlatū eēt: capto illorūꝫ iudicio: q̄ð Apelles faciebat: sicq̄ eēt vt recognoscerē emendarēq̄. In quo fateor euenisse mihi nonnūq̄ q̄ð Apelli cū sutore illo vt q̄busdā ð reb⁹ ab īdoctissimis sepe bonus admonerer: ꝛ ex coꝝ snīa nōnihil opi meo adderē. Caueāt tñ moneo īputare mihi q̄ð ab eis accepi: ne vsurpē ego ī illos Apellis illð. Sutor vltra caleeū nō iudicet. Huī⁹ itaq̄ secūde editiōis mee opus partim alieno iudicio / partim meo recognitū atq̄ emēdatū: cui dedicarē poti⁹ q̄ amplitudini tue nō habebā. Primū q̄ multis argumētis ītellexi quanti me / quanti studia me iam inde ab ineunte pueritia tua

Ante.
Sutterius.
Toletan⁹.
B.M.
Apelles. cous.
Pergula.
Adagium supra crepidā sutor nō iudicet.

Aelij Antonij. Nomen authoris et materia libri et is cui op⁹ dedicatˀ in hoc titulo cōtinetˀ. De authore in ꝛ materia alijs ī locis plura diximus. Is ꝯo cui⁹ noīe editiones tras primuꝫ emisim⁹ est Sutterius a toleto petri ducis albani fili⁹ illo tp̄e scholarū ꝑfect⁹: nūc ep̄s placētin⁹ (Sutteriū) quo nonūc patruū magna: hoc est aui paterni fratrē refert. A toleto) nō toletano: nam toletan⁹ tolet nat⁹: a toleto quoꝝ maiores inde cognoiati sunt. (Academie) i. gymnasio ē ab academia platonis ꝓpe athenas. (Salmāticēsis) Nō salmantinus vt īdocti nūc loquūtˀ. (B.M.) in ꝯpēdiuꝫ sic scribebant antiq̄ ꝓ bene merenti. Apelles) hec p̄facio duas partes cōtinet. Prima narrat causas cur secundā editionē fecerit: deinde cur illi potissimū op⁹ dedicauerit. Sꝫ q̄ signū leuitatis cuiusdā videbaˀ bis idē op⁹ edere. Apellis exēplo se excusat. Ordo est. O p̄sul nobilissime academie nr̄e. Apelles cous solit⁹ erat ꝓponere tabulas iudicādas ꝓplo trāseunti. ꝛc. (Apelles cous) ex co insula nō lōge a Rhodo: q̄ patria quoq̄ fuit hippocratis medici: neq̄ eīm fuit iudeus vt q̄da delirauit duct⁹ illa rōne q. Hora. iudeos apellas dixit: q̄si circūcisos recutitos. Alex. magn⁹) rex macedonū. (pingi se.) Ex plin. lib. xxxv. natu. hi. sto. tota hec historia est accepta. Hora. quoq̄ li. ij. epi. Ne q̄s se p̄ter Apellem pingeret: aut alius Lysippo duceret ora ī gemmis q̄q̄ vetuit se ab alio sculpi q̄ a pyrgotele. (Cōtulisse) i. addidisse voluminib⁹ etiā editis q̄ eā artē cōtinerēt. (Captās) q̄si ex insidijs aucupari volens. (Ex occulto. loco vbi latebat. In pergula) id est ī mēsa. est etiā pergula pulpitū vnde cōcionantˀ: ꝛ fulcimētū ꝑ q̄ð vites ꝓtēdūt ramos. Iudicādas. plinius. Post ipsas inq̄t tabulā latēs vitia q̄ notarentˀ auscultabat: vulgum diligētiorē iudicē q̄ se preferēs. A sutore. plin. ferūt inq̄t a sutore reprehensum q̄ð in crepidis vna intus pauciores fecisset ansas. Eodē postero die superbe cauillante circa crus indignatū ꝓspexisse denūciātē supra crepidā sutor ne iudicaret: q̄ð ꝛ ip̄m in ꝓuerbiū venit. Sutrine. Sic appellatˀ ars sutorū sicut textoꝝ textrina. Alias partes scꝫ circa crus. Ultra caleeos. plin. crepidas dicit. Quorsum tā multa: q̄ nimis euagat⁹ est redit ad ꝓpositū. Nam multa scꝫ dicta sunt vt ostēderē: respōdet interrogationi. Ratiōe ꝓfessionis. Artis grāmatice officij delegati: id ē cathedre mihi ꝛ salario decrete: nō alienū imo ꝓpriū. Ducerē: id est cogitarē. prematurum. añ maturitatē. Emisi publicaui. precipitetˀ acceleretˀ. In nonū annū. alij codices habēt decimū: ꝯtētio ꝛ efflagitatio īportune preces. Genuissem ꝛ concepissem fret⁹ spe: id est cōfisus circulatū huc illuc deferˀ quibusdaꝫ de reb⁹ etiā q̄ð articulos obliquis detraximus imitati sumus Joannē pastranā. imputare exprobrare. Ne vsurpē: id ē in vsuꝫ meū assumā q̄ð Apelles dixit. Huius itaq̄. cur hoc opus Sutterio a toleto dicauerit tres causas enumerat. Prima est quod intellexit semper res suas ab illo plurimi fieri. Multis argumētis. i. signis. Ab ineunte. i. incipiēte. Deīde. secunda ratio q̄ð est scholasticarū rerū iudex ordinarius. Labores nostri. i. opera: ꝛ est metonymie. In censurā i. q̄ð iudicandū esset. huc accessit. Tertia ratio est q̄ð vult habere grat⁹ ꝛ accepti beneficij memor. Suppetat facultas. i. subministretur. Etiam referre. i. debitū soluere. Expectes. s. a me gratiā referri. habendo ratio: id est respectus: alienū. i. debitum. Si non re. i. effectu. Accipies igitˀ. hec est operis dicatura. Elucubratum. i. vigilatū: ꝛ per vigilias elaboratam ad lucernam

faceres. Deinde quod nulli iusti⁹ cōsecrādi erāt labores nr̄i ꝙ florentissime huius academie presuli: a quo potissimum castigaretur. si quid esset qđ in cēsurā caderet. Huc accessit quod cū non ea mihi supperat facultas qua possim tuis in me beneficijs gratiā referre: sed neq; id tu expectes: habenda fuit a me rō quēadmodū tantum eo alienū: si nō re/ certe voluntate atq; animi gratitudine dissoluere inciperez. Accipe igitur opus tuo preclarissimo noīe elucubratū: non quod existimē te ita abūdare ocio: vt vacet ea repetere q̄ fuerūt infantie tue studia: sꝫ ꝙ videor mihi quodāmodo tue i me liberalitati profuse iniuriā facere: si nō q̄cq̄d illud est qđ elaboram⁹ tuo potissimū noīe in vulgus exeat. Illud vo in prefationē hāc lectorē admonem⁹ nos i toto ope illa tm̄ precepta secutosq̄ sunt in arte grāmatica vulgata magis: ⁊ q̄bus ad sermonis latini facultatē adit⁹ facillime pari pōt: idq; fecim⁹ ducti ipsi⁹ in primis (de quo tā multa dixim⁹) Apellis cōsilio: qui cū Protogenis picturā: op⁹ īmēsi laboris ac cure supra modū anxie miraret: dixit cūa sibi cum illo paria esse: aut illi meliora: nisi qđ manū ille d̄ tabula nesciret tollere/ memorabili p̄cepto nocere sepe nimiam diligentiam in illa maxime doctrina/ que cum pueris literarum rudibus proponatur debet esse ꝙ simplicissima. ❡ Vale.

❡ Elegia de patrie antiquitate ⁊ parentibus authoris. ❡ Epitome.

Bethicā humū q̄ a bethi flunio vt augurorı denominat̄ huius n̄ri Antonij natale solū laudatū satis offendet lector siue ab antiq̄tate: siue illi⁹ amenitate: siue a preclaris q̄ in ea sunt reb⁹ v. nūc autem suos cū tm̄ claros nullus dubitet: sententia preterit.

Est loc⁹ hesperie qua bethis arūdine cinct⁹

In leuam campos insinit: atq; tenet.

Dixerat hūc estus fluuio stagnāte vetustas:

Et vero Albinam secula nostra vocant.

Hic varium genus ⁊ volucrū maris: atq; paludis

Excludit fetus. incubituq; fouet.

Haud procul hinc colitur muro Nebrissa vetusto:

Quam Bacchus posuit littus ad oceani.

Nanq; ferunt semele genitum gangetide victa

Inuasisse feros hesperie populos.

Et socio amisso a quo Lusitania nomen:

Dux erat. in Calpes littora vertit iter.

Cum vehitur curru per inhospita tesqua marisme:

Quę sequitur tigris deficit/ atq; sitit.

❡ Ant. Infantie studia in grāmaticā. In vulg⁹ exeat. i. publicet̄. Illud vo preceptum q̄d q̄ vi. lib. xxxv. addit in calce huius p̄fationis. Adit⁹. i. accessus. Qui cū progenis. hic pictor q̄ꝙ erat: ad quē cū Apelles videndi illū gratia nauigasset: celebris illa cōtentio de lineis secādis inter illos fuit qđ vo hic dixit de pictura protogenis ex Plinio prope ad verbū sumptū ē. Cure anxie. i. laboriose. ❡ Cum illo scilicet protogene. Nocere nimiam diligentiam in omnibus hoc contingit fere: vnde est illud sapientis. ne quid nimis. in illa doctrina scilicet grammatica.

Est loc⁹. Describit origīnē atq; antiq̄tatē patrie sue Nebrissę: dicitq; fuisse cōditā a libero patre iter estuaria bethis: q̄ tpe victor hispaniā peragrabat. Deinde dicit inde habuisse parētes mediocris ꝑditiōis. est loc⁹. hemistichium est. Ver. i. en. Est inquit locus hesperiā graij cognomine dicunt: sed Ver. hesperiā vocauit italiā: hic vero hispaniā. Nam qua rōne greci appellauerūt italiā hesperiā: eadem latini hispaniam hesperiā dicere. Bethis arundine cinctus atq; oliua poti⁹ dicet̄ ornat⁹: vt Mar. xij. li. epigrāma. Bethis olinifera crinē redimite corona: sꝫ arūdine cinct⁹ dixit: vel q̄z poete fluminibus coronas arūdinaceas dant: vel ꝑꝑ Nebrissam estuariū a noīe dictū arundinū est quo decānas appellant. In leuam. q̄m per estuaria Bethis in campos refunditur a parte sinistra. Atq; tenet possidet occupatq;. Dixerat hūc scꝫ locum. ❡ Estus. i. estuaria. est autē estus ipsum maris cremētū ex rōne cursus lunaris. ❡ Fluuio stagnāte. stagna autem illa non tam ex fluminis refusiōe ꝙ ex colluuie imbriū colligunt̄. Albinā. sic hodie d̄r. fuit aūt al quādo estuariū sed limo cōfusum est sicut alia multa. ❡ Secula nostra. i. homines nr̄i seculi. Genus volucrū variū. i. diuersorū colorū. Nā proprie varius de colore d̄r: author est Tullius de finibus. maris et palludis. i. marinum ⁊ palustre siue lacustre. ❡ Excludit fetus. proprie excludere oua ē quū cū fetus ex oui testa educūt. Incubituq; fouet. nā incubare est ouis cū crociūt insidere. est aūt hysterō proterō: q̄z pri⁹ incubāt: postea excludunt. Haud procul. atq; Nebrissa inter estuaria Bethis cōdita fuit authore Strabone: Plinio et Ptolomeo: sed q̄ tpe alter alueus qui oblimat⁹ est in mari prorūpebat nō longe a turre capionis. ❡ Litt⁹ ad oceani. i. nō longe ab oceano. ❡ Nāq; ferūt. poete narrāt Semele genitū bachum filium iouis ex semele cadmi filia. ❡ Gāgetide subaudi terra. sic dicta ē india a gange fluuio q̄ illā diuidit mediā: vt sit india intra gangē ⁊ extra gāgem. Oui. in amoribus. gangetide terra dixit. ❡ Hesperie pplos. hispanos populos ferocos. ❡ Ven. isse aūt bacchum in hispaniā mediā deuinctam vulgatum est apud poetas ⁊ historicos. ❡ Socio amisso. lyssia: a quo dicta est lysitania deinde ⁊ ypsilon verso in u. sicut in multis alijs lusitania inquit emerita ⁊c. In calpes littora. i. ad hispanie promontorium qua oceanus terras irrūpit. i. gibraltar et est dispositio. vt sit vero simile quod de fundatione Nebrisse dicit̄: nam cum constet bacchum a lusitania ad calpem venisse: atq; Nebrissam satyros q̄ in illius comitatu fuerāt incoluisse: credibile est ab illo fuisse cōditā. ❡ Per inhospita tesqua. i. deserta loca ⁊ aspera in quibus non est hospitium: nam illud est tesqua apud Horatium in epist. Marisme sic vulgo appellatur hispanie ab indigenis: quasi marine: vel potius maritime. ❡ Tigris animal familiare baccho atq; in illius comitatu frequens atq; illi dedicatum. ❡ Deficit et sitit. id est siti langueścit.

Nebrissa patria authoris.

Hesperia.

Bethis oliuifera.

Estus.

Excludit.

Incubare.

Bacch⁹ iouis ex semele filius.

Lusitania.

Tesqua.

Tigris.

Et curuus pando residens Silenus asello:
Et varie lynces/menades & Satyri.
Uentum erat ad speculam que fontinalia dicunt.
Indigene: diuus nunc Benedictus habet.
Ad strepitum limphe tigris prior arrigit aures:
Et cauda ludens: preuia monstrat iter.
In gelidos latices & amenam frondibus vmbram:
Et fontes sacros arida turba ruit.
Cunque refecta cohors vndis salientibus esset:
Captus amore loci dicitur esse pater.
Concilioque habito satyris dixisse vocatis:
Atque mimalloncis: cetera turba silet.
Accipite o comites: letasque aduertite mentes.
Hic mihi collis erit relligione sacer.
Nec tam Nyssa mihi natusque ad sacra Citheron
Gratus erit: quantum a nebride dictus ager.
Nec quid plus Baccho: qui se plus iactat oliuo:
Et Cereris flaue messibus atque fauis.
Quare agite o satyri/nocturna resposcite sacra:
Et vos bassarides hunc celebrate locum.
Iam tartessiacas titan descendit in vndas.
Et fessos curuo littore soluit equos.
Inuadunt thyrsos: resonant vlulatibus agri.
Et te Bacche vocant: & tua sacra canunt.
Insomnesque trahunt bacchantes orgia: donec
Cedere luciferum cogeret orta dies.
Est prope monticulus surgens clementer in austros:
Parte tamen: reliqua precipitante latus.
Hic promissa pater fundauit menia Bacchus:
Nebrissamque vocat nebridis auspicio.
Que cum polleret Roderico rege: furores
Diruerant lybici: nunc renouata viget.

Silenus bacchi pedagogus. Linx. Menades. Specula. Fontinalia. Concilium. Mimalloncs. Nisse. Chiteron. Nebrides. Nebrissensis ager fertilissimus. Bassarides. Tarthessos. Thyrsus. Orgia. Rodericus vltimus gottorum rex.

¶ Ant. Silenus hic satyrus fuit bacchi pedagogus & comes. ¶ Asello pando. i. cuius spina est in ventrem demissa. Oui. i. fast. Uenerat & senex pando silenus asello. ¶ Uarie lynces maculose. Uer. i. e. maculose tegmine lyncis. sunt autem lynces que in comitatu & tutella bacchi sicut tygres. Uer. iii. georg. quid varias bacchi lynces. ¶ Menades bacchi sacerdotes que illum in bello quoque sequebantur. Satyri in comitatu quoque bacchi fuerunt. ¶ Ad speculam. tumulus est mille passibus a Nebrissa distans: vnde campos latissime patentes speculari possis quod ex eo specula dici potest: ad huius radices fontes sunt quos indigene vocant fontinalia. sacra quoque fontium apud Ouidium in fast. fontinalia dicuntur diuus Benedictus qui in ipso monticuli vertice socellum habet. ¶ Tigris prior. Omnium prima. vt sit comparatiuus gradus pro superlatiuo. Arrigit aures quasi presentiens. ¶ Cauda ludens. i. caudam motitans. Uer. i. georg. colludere plumas. ¶ Preuia precedens: dux viam monstrans. Latices aquas quas diximus ex fontibus fluere. Frondibus vmbram: quia illic sunt arbores multe. ¶ Fontes sacros. quia nymphis sacros. Uergi. in buc. Hic inter flumina nota & fontes sacros. ¶ Arida turba. i. sitiens. cohors bacchi exercitus. ¶ Undis salientibus. Uer. in buc. Dulcis aque saliente sitim restrigere riuo. ¶ Pater liber: pater sic enim cognominatus est. ¶ Concilio habito. est autem concilium vbi omnes ordines conueniunt plebei: sez et senatus et milites. Satyris et Mimalloncis comitibus vtriusque sexus: sunt autem mimalloncs siue mynades siue thyades siue Bassarides bacchi sacerdotisse: dicte sunt autem mimallonee siue mimallonides ab imitando quia bacchum imitentur. Oui. de arte. Ecce mimallonides sparsis in terga capillis. et Persi. Torua mimalloncis implerunt cornua bombis. ¶ Accipite. oratio est bacchi ad comites. attentos illos in primis facit. ¶ Hic collis. sacra bacchi in agro prope vrbem per noctem fiebant: cum itaque bacchus oppidum fundare decreuisset hunc collem primum sacris faciendis elegit. Nissa: vrbs arabie vbi bacchus a nymphis fuit educatus. Cytheron mons Boetie prope thebas baccho atque illius sacris dedicatus. ver. iiii. e. Orgia nocturnusque vocat clamore cytheron. est autem Oui. hemistichium ex. ii. me. natusque ad sacra cytheron. A nebride. sunt autem nebrides damarum pelles quibus sacerdotes bacchi amicte vtebantur in sacris: ad quod alludisse videtur Sillius italicus cum li. iii. pun. c. dixit. At nebrissa dionysetis conscia thyrsis quam satyri coluere leues: redimitaque sacra nebride minas. Nec quid plus. quatuor in rebus dicit agrum Nebrissensem prestaturum omnibus aliis: vino: oleo: frumento: melle: quarum due vinum: & mel bacchi inuentioni attribute sunt. oleum autem & frumentum coniuncta sunt his duobus. Iactet se. i. glorietur baccho vino: & est metonimia. Flaue quoniam quando tempore frumenta sunt matura flauescunt. Uerg. in bucco. Molli paulatim flauescet campus arista. Et. i. geor. Flaua ceres alto nequicquam spectat olympo. Sacra nocturna: quia vt diximus sacra bacchi per noctem fiebant. Bassarides bacchi sacerdotes ab eo quod bacchus a vestis genere Bassareus dicitur. Persius. Et raptum vitulo caput ablatura superbo bassaris. Iam tarthessiacas. Dicit quod sub primam noctem ceperunt sacra peragere. (Undas tarthessiacas). i. sol occidit in oceanio: nam tarthesos est que postea Cartheia est appellata. nunc est Carthagena non longe a Calpe. Syllius italicus in libro punicorum. Tarthessos stabulari conscia phoebo: id est vbi sol eque diiungit confecto itinere diei. (Curuo littore) epitheton litteris. (Thyrsos) ramos quos circunferebant & vibrabant in illis sacris. (Resonant vlulatibus id quoque faciebant bacchantes.) Tua sacra. i. hymnos sacros bacchi. (Insomnes:) id est peruigiles. Trahunt orgia: id est differunt per totam noctem: sunt autem orgia proprie bacchi sacra: quoniam orgi est furor. Uerg. iiii. Trieterica bacchi orgia. (Donec orta dies.) Seneca tragicus. dum matutinos predicit lucifer ortus candida formosi venerabimur ora lyei. (Est prope) describit locum vbi nebrissa posita est. Surgens clementer.) id est paulatim & modice. Syllius libro primo punicorum. Clementer surgente iugo. In austros: id est a parte meridionali. Parte reliqua: id est reliquis tribus lateribus. Precipitante latus: id est habente latera in precipitio/ proinde ista menia subintelligendum est in concione illo superiori: quia oportebat prope esse aliquam vrbem: vt diximus. (Auspicio suscepto ex nominis augurio: vt sit a Nebride nebrissa autoritate Syllii. Mendum namque est in strabone: Ptolomeo: & plinio: Nebrida pro nebrissa (Polleret satis potens esset. vt ex historia Gottica apparet & monumentis literarum in marmoribus. Rhoderico rege. Cui fuit gottorum vltimus rex. (Furores lybici) id est lybico furibundi. (Diruerant) euerterant. (Uiget) frequentatur.

Hic

Hic domus: hec patria est: hic me genuere parentes
Ingenui: et media conditione pares.
Nam mihi Joannes pater est: Catharinaq[ue] mater.
Debemus patrie, plus tamen illa mihi.
Illa mihi dedit hunc vite mortalis honorem.
Sed studijs nostris illa perennis erit.

¶ Hic dom[us]. Verg. i. en. (Ingenui) .i. quorum maiores nō seruierūt .i. pares et coequales. Et media cōditiōe: id est nec plebei neq[ue] patricij: sed medio ordine. Joānes p[ate]r est. Qui adhuc viuit agēs etatis annū nonagesimum. (Catharina) p[ro]pter se quē[m] nō catherina: i. e. per pietatē nāq[ue] pura siue purgata. Debem[us] patrie q[uia] fuit vite principiū: sed illa plus d[edi]t mihi: cui[us] subdit cām: ne videat[ur] impietate re[us]: q[uia] tribuit mihi vitā mortalē: ego illi nomē eternū. Hūc honorē vite mortalis: ex Ver. iij. geor. En etiā hūc ip[s]e vite mortalis honorē. Catharina

¶ Finis.

¶ Aelij Antonij Nebrissensis grammatici et poete vafre dicta philosophorū ex Diogene laertio potissimū collecta incipiunt. Et primo. Liber primus de vndecim sapientibus.

Pythagoras ille samius cuius fuit magnum in studio sapientie nomen: cū Philunta venisset interrogatus a leonte philasiorum tyrāno quē se esse p[ro]fiteret: philosoph[us] inquit sum. Is eni[m] cū videret alios eiusdem rei studiosos maxima quadam arrogantia sapientes appellari: q[uo]d intelligebat solum deum eo nomine censeri debere: se non sophon id est sapientem: sed philosophū hoc est amatorē sapiētie honestiori vocabulo p[re]dicauit. Omnes igit[ur] qui ante illū sapiētie studio incubuerūt: sophi et post illum philosophi appellati sunt fuerūt autē an[te] Pythagoram cōplures: et habiti sunt sapientes: sed quos grecia iactat prope omniū cōsensu fuerunt septem. Thales Milesius. Solon salaminius. Chilon Lacedemonius. Pytacus Mitylene[us]. Byas prieneus. Cleobolus lyndius. Periander Corinthi[us]. Septi sunt autē appellati sapientes q[uo]d cum adulescētes ionij iactū rethis a piscatoribus emissent: essetq[ue] inter illos de tripode aureo cum piscib[us] educto error[u]s cōtentio: nō ante sedatā quā delphos missum est: respōsumq[ue] ab Appolline. De tripode ex phebo queris millesia p[ro]bes: huic tripodē addito cuius sapiētia p[ri]ma. datur ergo Thaleti. Thales illū alij dat: et rursus alius alij donec ad Solonē ventū est: qui deū p[ri]mū esse sapientiā asserens illum delphos misit. Sunt q[ui] Anacharsim scythā. Misonē chenēū. Epimenidē cretensem. Pherecidē syrum inter septē superiores annumerare volunt: et hi quidē omnes appellati in primis sapientes floruerūt circa olympiada quinquagesimā: hoc est ante natalem christianū anno circiter sexcētesimo. Philosophie vero duo principia fuere: alterū q[uo]d ab Anaximādro cuius Thales Milesius preceptor fuit. Pythagore vero Pherecides Syrus: appellatūq[ue] est illud philosophie genus ionicū: q[uo]d Thales fuerit ex ionia: hoc autem Italicum: quod illius autor Pythagoras in Italia plurimum sit philosophatus. Erit igitur operis nostri liber prim[us] de his qui proprie sapiētes appellantur. Secundus de philosophis ionice philosophie. Tertius de italice philosophie autoribus.

De thalete Milesio.

Thales primus ex numero septem sapientū patre examio et matre Cleobulina genitus patriā habuit phenicem. Postea vero ciuis mileti ascriptus est. Vixitq[ue] annos nonaginta. Et cum perseuerasset celebs nepotem ex sorore filium sibi adoptauit.

¶ Eius sententie sunt.

Duceret vxorem mater suadebat ephebo:
Nondum est tempus ait: post modo tempus erit.
Instabat rursus cum iam foret acta iuuentus.
Jam mihi non opus est esse maritus ait.
Scitanti cur non gnatos generauerit: inquit.
Me nunq[uam] potuit flectere talis amor.
Quod vir non mulier: quod homo non belua: q[uo]d stirpe
Greca foret: quod non barbara lerua erat.
Cunctarum rerum Deus antiquissima res est.
Ingenitus quia sit: omnia cum generet.
Omnibus in rebus res est pulcherrima mundus:
Hunc sibi quod summus fecerit ex te Deus.

Maxima res locus est quoniam capit omnia solus.
Velocissima mens omnia cum penetret.
Omnia que superat vis est fortissima rerum:
Et sapiens tempus cuncta quod inuenit.
Sermones raros eius qui pauca loquatur.
Esse bone mentis significabat opus.
A vita mortem parum referre putabat:
Cum male compacto corpore tempus abit.
Quesiuit quisq[ue] cur non moreretur et ipse:
Si mors ipsa nihil nil quia distat ait.
Alma dies an nox prior esset facta roganti:
Ille refert: facta est nox prior vna die.
An nedum fallax peccans aliquando rogatus:
Nec tunc iste latet cum meditatur ait.
Deprehenso in mecho querenti an peieret inquit.
Lata fides non est peior adulterio.
Que res in vita foret ardua difficilisq[ue].
Cum peteret quisq[ue]: gnoti se auton ait.
Que facilis contra rursus querebat: et inquit.
Ille pericula cum nos aliena monent.
Querenti que res esset suauissima rerum.
Questius idem si potiare libens.
Cumq[ue] rogaretur quid sit deus: intulit ille.
Cui neq[ue] principium: sed neq[ue] finis adest.
Quam rem vidisset perraram difficilemq[ue].
Cum perijt sicca morte tyrannus ait.
Quo miser aduersos fortune perferat ictus:
Si peiore loco forte inimicus erit.
Tunc bene viuemus feliciter atq[ue] beate:
Si que insectamur non facimus ait.
Quisnam esset felix: inquit qui corpore sanus.
Fortuna locuples: qui bonus et sapiens.
Absentis memorem tanq[uam] presentis amici
Esse iubebat cum quisquis amicus erat.
Non faciem colito fucis: non corpus amictu:
Sed mentem virtus imbuat atq[ue] colat.
Qua pietate patrem fueris matremq[ue] secutus.
Illa etiam gnati te q[ue] sequentur ait.

¶ De Solone Salaminio.

Solon ex Execestide filius patriam habuit Salamina insulam cōtra Athenas positā. Postea vero legislator Atheniensium factus Pisistrati tyranni dominationē fugiēs in egyptum nauigauit: atq[ue] deinde in ciprum: vbi diē suum obijt anno etatis octogesimo mandans vt in patriā Salamina sua ossa reportarentur.

¶ Eius sententie sunt.

Querebat Cresus quis felix esset: et inquit.
Expectanda dies vltima semper erit.
Ornatus gemmis ostroq[ue] insignis et auro
Cresus ait num res pulchrior vlla foret:
Quas ait ille auium ludens natura creauit:
Pauones: galli: phasides: atq[ue] merops.
Humane vite spacium digesserat annos.
In decies septem dehinc labor: atq[ue] dolor.
Impius obscurus malus atq[ue] ignobilis esto.
A quo non fuerit pastus vterq[ue] parens.
Et qui versuram patrimonij fecerit olim:
Accusatori cuilibet esto reus.
Et qui nequitia famosus et indecor esset:
Ille tribunali rejciendus erat.
Sermones operis quedam simulacra putabat:
Et qui polleret viribus esse ducem.

Antonius Nebrissensis.

Et legem tele similem dicebat arachnes:
Quod cedit magnis: inferiora capit.
Cur non scita tulit de confectore parentis:
Quod desperasset hoc fore crimen ait.
Tunc ius humanum minime violabere si qui
Leditur: et qui non leditur: eque dolet.
Diuitie gignunt saciem: saciesq̄ superbum.
Hic spernit leges iudiciumq̄ simul.
Uirtus ac probitas iuramento potior sit:
Mentiri noli: fac meditare bona.
Non inconsulto fiat delectus amici.
Nec tam letus erit reijciendus erit.
Consule que optima sunt non que suauissima facta.
Tunc rege cum primum seueris ipse regi.
Dux animus vite tibi sit fortuna sequatur.
Hec animo semper pareat: ille regat.
In primis venerare deum: reuerere parentes.
Si potis es: nunq̄ congrediare malis.
Eius precipue celebris sententia fertur.
Seu chilonis ea est: nil nimis vt capias.
Lugenti gnatum quidam nil proficis inquit.
Ille refert lachrymor: nil quia proficio.
Ne forte qui tegant quod intus habebunt.
Odium memento singulos prope cernes.
Dum voce te alloquuntur ac tenent blanda:
Ne lingua duplex ex atra sonet mente:

De chilone lacedemonio.

Chilon patre Demageto lacedemonius fuit primusq̄ nō mō ephorus: q̄ dignitas lacedemonie ea ē q̄ apō Romanos tribunatus: sed etiā q̄ primus instituit: vt ephori regibus adiungerentur ad illorum iniuriam i ple bem temperandam obijt ipse senex cōple xus filium quod in olympia fuisset coronatus.

Eius sententie sunt.

Iratus frater cur non foret ipse tribunus.
Percunctabatur: quum tamen ille fuit.
Cuiusq̄ fastus tua ferre superbia frater.
Quod nunq̄ potui: quos ego sepe tuli.
Scitanti Esopo faceret quid iuppiter inquit
Extollit mites: atq̄ superba premit.
In quo prestarent sapientes insipienti.
Ille refert: distant spe meliore sui.
Que res difficilis: reticere archana potere.
Ocia si possis: atq̄ superba pati.
Compescenda tibi semper plectorla lingua
Precipue quando mensa parata tibi est.
Nec carpas alios: sed nec sermone lacessas:
Accipies aliter plura dolenda tibi.
Intentare minas noli namq̄ esse minaci
Atq̄ pusillanimi nec muliebre magis.
Promptius ad tristem casum veniemus amici:
Ex voto quam si res aget ille suas.
Est humilis coniunx modico ducenda paratu.
Ne maledicendum dum libitina sacrat.
Precipue teipsum charus obseruare memento.
Non contemnendos dein venerare senes.
Detrimenta feras potius quam turpe lucellum
Hoc etenim semper ledere: at illa semel.
Arridere viro quem res fecere secunde.
Elatum noli crescat vt inde tumor.
Fortis mansuetus sic esto proximus vt te.
Non te tam formidet quam vereatur ait.
Exuperanda tibi est propria iracundia semper.
Discendumq̄ domi rite precesse tue.
Cum mens depromat sensus interprete lingua:
Fac cures semper premeditata loqui.
Execranda tibi sit diuinatio. siue.
Uaticinantis erit: siue sit artis opus.
Difficile factu res nunq̄ poscere debes.
Nec festinandum est cum tibi fiet iter.
In medio sermone manus non est agitanda:
Non bene sensati namq̄ putabat opus.
Iam promulgatis parendam legibus esse
Atq̄ bono cuii semper amanda quies.

Aurifices lidicis explorant cotibus aurum
Auro mens hominum sepe probatur.
Iacturam semper comitatur sponsio: sed qui
Litigat et debet: creditur esse miser.

De pittaco mitylenco.

Pittacus patre hyrradio mytilenem habuit patriam: que vrbs est lesbi insule: et cuius tyrannum melanchrum profligauit: phrynnonem preterea ducem Atheniensium cum de achilliidis agri possessione certaret: in singulari certamine implicitū reti superauit agrumq̄ suis restituit. Cum post victor am decem annos mitylenorum rempub. tenuisset: se magistratu abdicauit: decemq̄ alios insuper annos vixit. De quo Callimachus poeta.

Hospes acarnites rogitauit. pittacon olim.
Sit mitylenenm hyrradioq̄ satum.
Magne senex gemine cupiunt mihi nubere: quarum
Et genere atq̄ opibus conuenit vna mihi.
Altera precellit: quid prestat consule: dicq̄
Utra ex his potius sit capienda mihi.
Hic baculum tollens sic tela senilia dixit.
Consilium pueri quod petis expedient.
Quis celer in gyrum iactatus verbere turbo:
Assiduo latus vertitur in triuijs.
Insequere illorū monitus: sic fatur: at ille
Scitatur referunt: tu tibi sume parem.
Que postq̄ audiuit: monitis puerilibus herens
A magnis hospes abstinuit thalamis.
Atq̄ parem paruas letus traducit in edes:
Sic Dione qualem si sapis ipse cape.

Eius sententie sunt.

Ebrius et petulans si quenquam forte cecidit.
Is duplici pena turpiter acta luat.
Signati argenti mittebat munera Cresus:
Is tamen argentum noluit accipere.
Addidit et causas: duplo quis plura teneret:
Quam capit extincto fratre quod auctus erat.
Est virtutis opus res ardua difficilisq̄:
Non facile est igitur cuilibet esse bono.
Omnia posse Deum iussit quodcunq̄ voluntas:
Sed cursum fati non retinere solet.
Et qui priuatus patuisset forte latere:
Clare magistratus dat documenta sui.
Quesitus quondam que res foret optima: dixit.
Quod nunc occurrit vita beata puto.
Tunc non immeritas querit victoria laudes.
Cum tuo funesto sanguine bella carent.
Quicq̄ virum frugi querendum dixerat: inquit
Si nimium queras non tamen inuenies.
Et quid gratificum querenti tempora dixit:
Quid foret obscurum: quod dea ceca parit.
Quidq̄ fidele foret: que sustinet omnia tellus.
Quid contra infidum: que fluit vnda maris.
Est prudentis opus casus vitare futuros.
Fortis cum ferrent tristia posse pati.
Cum sis facturus quicq̄ predicere noli:
Quod si non facias mox habeare leuis.
Erumnas alijs non exprobraueris vnq̄:
Ne te consimilis forte querela premat.
Depositum potius quam mutua reddere debes
Nec alium ledas et si inimicus eris.
Esto bone frugi verax: pius: atq̄ pudicus:
Et solers fidus dexter amicus sit.
Illius in primis celebrauit grecia dictum:
In quo mortales tempora nosse iubet.

De biante priense.

Bianti pater fuit Tentamus patria vero priesne a giliq̄ causas: mortuus est cū causam pro amico dixisset iam vetulus. Nam cum se dicendi labore quieuisset: caputq̄ in sinu ex filia nepotis reclinasset: auditisq̄ sententijs cū cuius patronus erat iudicatum: animam efflauit.

Eius sententie sunt.

Aduersus nulli: cunctis affabilis esto:

Nam sic multorum est conciliandus amor.
Et validum corpus nature munus amice.
Si patriam serues: est rationis opus.
Ne mireris opes aliorum: pluribus illas
Fortunam constat sepe dedisse malis.
Infelix ait aut hominumque miserrimus ille:
Fortunam aduersam qui tolerat nequit.
Quod fieri non posse putas nec amaueris vnque
Alterius que malum fac meminisse velis.
Ecquid difficile est querenti? fortiter inquit
Rerum omnes motus deteriora pati.
Dum vehitur pelago nauem iactantibus austris
Clamabat faciles impia turba deos.
Pectore sedato cum sic ait ille: silete
Obsecro: ne vos hic velificare sciant.
Contemptor diuum querebat et impius olim.
Ecquis sit pietas: retulit ille nihil.
Miranti causam cur nam sic ille taceret.
Que nihil ad te rem pertinet inquit agis.
Ecquid dulce foret scitanti; spes ait ille.
Hec recreat vires: fessaque membra leuat.
Se quoque malle duos inter censere mimicos.
Dicebat: quam si charus vterque foret.
Alter enim mihi sic inimicus forte pareretur.
At vero ex illis alter amicus erit.
Ecquid homo faciat gaudens aliquid rogatus est
Si quocunque modo forte lucretur ait.
Fac vt sic misere disponas tempora vite:
Ac si victurus sis nimis: atque parum.
Sic et amandus erit: quem designabis amicum.
Ac si post odium sis habiturus eum.
Quod facturus eris cunctanter premeditare.
Et decreuisti quod semel arripies.
Deque deis vt sunt: sic te sentire decebit:
Et bene sensa bonis esse loquenda tibi.
Indignum quia sit diues: laudare caueto.
Et cape non violans: si quid habere cupis.
Ascribenda tibi sunt que male feceris vnque.
Que bona fecisti sunt referenda Deo.
Disce bonas artes miserisque viatica canis
Dicebat: firmas si tibi queris opes.
Cum patria capta victor permitteret: aurum
Pro se quisque vehat: solus inanis abit.
Huic aliquis dixit cur exoneratus abiret.
Cui sic ille refert: omnia porto mea.
Nobilis illius fertur sententia: plures
Ex hominum numero que putat esse malos.

De cleobolo lindio.

Cleobolus Euagore filius ex lindo Rhodi vrbe fuit: siue vt alij tradunt ex caria insigni corporis facie atque viribus. Scripsit autem enigmata atque sententias obscuras ad tria milia versuum: quale illud est.

Est vnus genitor: gnati bona pignora bis sex.
Triginta cuius gnate: sed dispare forma.
Hec niuee aspectu: nigreque coloribus ille.
Atque immortales omnes moriuntur ad vnam.

Obijt senex annos natus sexaginta.

Eius sententie sunt.

Copia verborum rerumque inscitus versat.
Mortales tempus perficit atque sapit.
Est mulier sensu: virgo est etate locanda.
Filia moratam quod puto esse decet.
Officium charum magis efficiemus amicum
Munere non charos demeruisse potest.
Egressure domo tecum prius ipse voluta.
Quid facturus eris: quid quoque non facies.
Retuleris cum forte pedem tecum acta recense.
Quid recti quid non feceris ipse boni.
Corporis est moles multa mercede domanda.
Quod sibi: quod menti commoda multa parit.
Nil audire nocet: nocuit semperque nocebit:
Cum sine delectu verba loquentis erunt.
Blanditijs non est nisi desipis vxor agenda.
Obiurgare tamen hanc sine teste licet.
Atque hylarem vino seruum punire caueto.
Cum serui merces sit cibus atque merum.
Que tibi sit dispar vxorem ducere noli.
Affines dominos namque habiturus eris.
Extollat ne te rebus fortuna secundis:
Sed nec in aduersis deprimat illa caue.
Fortune motus patienter ferre memento.
Presertim si non culpa sit vlla tua.

De periandro Corinthio.

Periander Cypseli Corinthiorum Tyranni filius et ipse eiusdem vrbis dominationem exercuit annis quadraginta. Obijt autem octogenarius. Hic primus Satellitio stipatus ad corporis custodiam incessit: sunt qui dicant alium fuisse Periandrum sapientem patria ambraciatem: alium vero Corinthiorum tyrannum. Ita ex cognomine ortum errorem: vt Tyrannus sapiens putaretur.

Eius sententie sunt.

Nummorum causa studiosus nil facit vnque:
Cum sit turpe lucrum: nilque decoris habens.
Qui tuto regnare volens annitere ne tam
Armatos miles quam tueatur amor.
Forte rogabatur cur pergeret esse tyrannum:
Quando tyrannis erat sic odiosa tibi?
Respondit quia non possumus non esse tyrannus:
Quod cui me credam nullus amicus erit.
Dulce quies homini: temeraria vita periclis
Obuia: sed domini pessima conditio est.
Esse immortales idem dicebat honores.
Nare voluptates: atque perire breui.
Nec te dissimilem dulcis prebebis amico:
Siue sit is felix: siue sit ille miser.
Redde fide somma quicquid promiseris vlli.
Nec secretum animi prodere verba sinas.
Non modo qui peccat verum peccare volentem
Puniat is iudex qui bonus esse volet.

De Anacharsi scytha.

Anacharsis scytha Gnuiri filius ex matre greca a quibusdam inter septem sapientes numeratus est. Is cum Athenas venisset: factusque esset Soloni familiarissimus: in scythiam redijt: vbi cum patrias leges grecis mutare vellet: a fratre Caduido qui apud Scythas regnabat per speciem venationis sagitta confixus interijt.

Eius sententie sunt.

Tres vuas vitis fert: quarum prima voluptas.
Ebrietas post hanc: tertia mestitia est.
Est mirum fertur dixisse quod inter achiuos
Artifices certant: iudicat artis inops.
Et quod lex qui se maledictis forte lacessunt
Punit: et athletas censet honore deum.
Quo pacto quisque posset non ebrius esse
Forte rogabatur: consiliumque dedit.
Qui nimio vino titubantia verba notabit
Et turpes motus: hic erit abstemius
An ne forent plures extincti quam perituri
Ex hominum numero forte rogatus erat.
Cum sic ille refert scitanti: dic mihi queso
Inter quos nautas annumerare velis?
Cumque insultaret iuuenis non sobrius illi.
Sedato vultu talia verba refert.
Si temetum iuuenis non fers: dic pocula limphe
Confectus senio qua ratione feres?
Scitanti quenam est nauis securior: inquit
Venerit in portus que sine labe suos.
Ecque res homini foret optima: que mala rursus:
Que nocet aut prodest garrula lingua refert.
Ex multis vnum tibi delige cautus amicum:
Ne tuus in plures languidus erret amor.
Iudiciale forum res est fallentibus apta:
Hinc et auaricie maximus causa subest.
Cuidam exprobranti scythicis quod natus in oris
Esset respondit talia verba senex.
Nunc est aut dabitur probro sua patria cuique:
Attice tu probro semper eris patrie.

Fac tribus obtineas his: lingua ventre: pudendis.
Ipsius inscribunt semper imaginibus.
Dicenti nauem tenui constare tabella:
Id spacium nautis est mora mortis ait.

De misone cheneo.

Mison Strimonis filius patria cheneus & ipse a nōnullis inter septē numeratus. Nā & Plato in protagora illum p periandro cōstituit et Apollinis oraculo sapientissimus est indicatus: fuit autē qd & ipm innuit nomē mortaliū osor. Vixitq annos septem & septuaginta.

Eius sententie sunt.
Ille per estatis medie graue tempus aratro.
Aptabat stiuam: cui Anacharsis ait.
Ante diem properas o mison munus aratri.
Ille refert: properat munera nemo satis.

De epimenide Cretensi.

Epimenides phesti filius patria cretensis ex vico gnosio pro cleobolo inter septem a quibusdā numeratur: sunt qui dicāt hunc in antro obdormiuisse annos septem & qnquaginta: atq experrectum cum rerū omnium faciem miratus esset a iuniore fratre iam vetulo agnitus est. Sunt qui dicant illum non obdormiuisse: sed ad tempus secessisse. Vixit annos centū quinquaginta septem.

Scripsit in carmine opera cōplura: sꝫ qd legerim nullum extat dictum: nisi quod Paulus apostolus in epistola ad Titum huius implorat testimonium illum appellās prophetam.

Cretes ai pseuste cacathirie gesteres argi. Qd carmen heroicū diuus hieronymus sic interpretatur. Cretēses semper mēdaces male bestie: vētres pigri. nos vero addita metri necessitate in hūc modū vertim⁹. Cres semper mendax mala bestia venter obesus.

De Pherecide Syro.

Pherecides Badis filius syrus natione a nōnullis inter sapiētes numerat⁹ est. Primusq olim de natura rerū: deq dijs scripsit: atq vt Ci. thusculanarū qstionū lib. i. scripsit: prim⁹ dixit animos hominū esse immortales. Extat ad hunc Thaletis ep̄la: in qua ostēdit se velle ad illū nauigare: vt differentē de rebus diuinis audiat. Perijt cōsumptus phthyriasi hoc est morbo pediculari. cuius tumulo huiusmodi epigramma scriptum est.

In me finitur sapientia tota: quid autem.
Si plus Pythagore nostro dicas quis primus.
Graecorum in populos non mentior ista locutus.

Finis.

Christophori Schobaris Bethici Ad militie preclarissimum principem Dominū Joan. Baptistam Barresium de causis corrupte locutionis opus varie eruditionis plenissimum incipitur feliciter.

Victus tue amore patrie ac magnitudine tuorꝫ erga me meritorꝫ princeps amplissime quibus absentem me perinde ac si quicq tibi profiterer semp accumulasti: institui aliquid tuo noie insignitum cudere. qd si ad tm virū minus foret muneri consentaneū: ad certe quanta sit ad gratiā referendaꝫ animi voluntas hoc indice opusculo monstrabitur. Accipies igitur princeps humanissime integre & corrupte locutionis ex idiomate latino erutas causas intensissimū plausum tuo soli⁹ fauore ade pturus: & decas eximium tametsi te sentiaꝫ porū admodū expeditū: vt has lingue latine minutias quibus me preceptore incubuisti euoluere valeas. Sed q videbar tue in me profusissime liberalitati nescio qd obliuonis agere: si non aliquid eorū a quibus tempus indulgemus tuo exiret lemmate nuncupatum: inde idipm tuo nomini dedicauimus. Vale princeps optime atq viue diutissime.

Liber primus.

De causis corruptē locutionis idiomatis latini inter adiectiuum & substantiuum.

Inter tres naturales idiomatis: cū cuiusuis tum etiam latini cōuenientias adiectiui: et substantiui prima est vt quam olim partiū prima. i. nomen ipm constituit. Nā relatiua atq antecedētia nō min⁹ pronomina ꝙ nomina esse solet. vltimā ꝟo conuenientiā nomē & ꝟbū eque cōficiūt: de quaꝫ vtraq seorsuꝫ suo loco verbū facturi: nūc adiectiui & substantiui conuenietiā aggredimur. Sed qꝛ vix secundo eā cognoscamus: nisi presciuerimus eorū & differentiā: ideo quot quibus modis inter adiectiuū & substantiuum non conuenitur disseramus: & ipsum quidem ſm genus diuersum.

Quod adiectiuū non conueniat cum substantiuo diuersi generis. Causa prima.

Plerūq apud latinos ꝑcedit pnomē alicui⁹ gnis subintellecti cui⁹ ēt dat adiectiuū: lꝫ alieni gnis illic ꝑsteat substm. Sꝫ tāta est pnois virt⁹ aliqd substm subintellectū exꝑmētis qd adiectiuū pnois nūq recusari queat ad substm gnis alieni expssum: vt si dicas. ego viso platone effect⁹ sum ꝑ̄sus bestia: nō aūt effecta sum ꝑ̄sus bestia. Tu Cesare reꝫ potito creat⁹ fuisti vrbis pr̄s: nō creata fuisti vrbis pr̄s Ausō. in qdā epigrā. Ego sum fact⁹ femina de puero: nō aūt facta. Qd. etiā euidēti⁹ erit si substm ꝑcedēs explicabit: vt si dicas. Thesē⁹ viso platone fact⁹ ē saxū. Hānibal inter orandū fact⁹ fuit fabula: ꝑcedēte substm

Diconne & ...tiue adie:

us nescio qd retinet eminētie: quā sibi sequēs substātiuū ascissere nō pōt. Cū igiť in clausula vnū sit tm̄ substā.s. femina: nā ego cōe triū gñm ꝑnomē est. Qđ nisi illic ꝑ noīe ꝑpuo poneret: debuisset adiectiuū illō factus ꝯuenire poti⁹ cū expsso substātiuo.s. femina: ꝙ cū subaudito substātiuo i ꝑnoīe ego: qđ cū nō fuit: cā hec ꝑma habuit differētie locū. Est etiā i hoc loco annotatiōe dignissimū adiectiuū literaū magis respicere gen⁹ obliqui ꝙ recti: vt scarabe⁹ est vilissima volucrū. Pyrop⁹ est splēdidissima gēmarū. Acar⁹ est minutissimū aīaliū. Aulus Gel. li. xij. leena est accerrimū aīaliū. Admoneor ꝑterea plerūqȝ adiectiuū magis adherere substātiuo appellatiuo ꝑcedēti ꝙ subsequēti ꝑprio. Pli. iunior ad Arriū. Multa claraqȝ exēpla sunt: suffecerit nobis vnū Euphrates philosoph⁹. vnū; scȝ exemplū. vbi potuit dici vnus scȝ Euphrates philosophus. ¶ Altera causa. — ectiua: ⁊ substantiua in genere.

Ex idiomatis latini ꝑprietate dicim⁹: ad quartū calēdas Februarias: ad sextū idus maias: ad tertium nonas martias: ꝑ eo qđ grāmaticoꝝ vulg⁹ forte diceret: sextas idus: ꝗrtas calēdas. tertias nonas. Ci. li. vij. epi. ad tertiū id⁹ Maij Lētulo ⁊ marcello ꝯſto fui. idē ad Cneū Pōpeiū. līas a lucio Domitio ad tredecimū calēdas Martij allatas esse. inde ad atticū. li. iiij. līas habebā Epheso ad ꝗntū nonas sextiles datas. Cū igiť calē. nonas idus noīa sūt gñis femi. substātiua: quoꝝ adiectiua gñis alieni vī ꝗrtā tertiā sextū: ⁊ reliq̄ corruptionis habuit idioma. Nisi velis tertiū ꝗrtum ⁊c. aduerbialiter scribi: vt pridie nonas postridie calēdas: tertio nonas: ꝗnto calēdas. aut appositionē quandā esse subintelligēdo diē. i. ad tertiū diē appositiue calēdas ⁊ reliqua: verū malueris sequi expositionē subinde causam habebis. ¶ Tertia causa. — Ad quartū calendas.

Non ꝯueniūt ꝑterea gñe adiectiuū ⁊ substātiuū: eo qđ neutrū gen⁹ reliqua cōcipit gña a qb⁹ differt plurimū: qđ vt facili⁹ patescat: exēplo cōprobem⁹: ⁊ eo qdē Quin. li. insti. xi. vbi inqt. Nā ⁊ toga calceus et capillus tā nimia cura ꝙ negligētia reprehendēda sunt. ꝑcedit aliqn̄ genus neutrū. Cice. j. thusc. dic ꝗso nō te illa terrēt triceps apđ iferos Cerber⁹. Cocythi fremit⁹: traiectio Acherōtis. idē ad galliū. terra nota q̄ ex lege excepta sūt i honorē adducere fundos belluclas: ex qb⁹ exēplis liqt substātiua vī masculina vel femi. et adiectiua ꝑo neutra ꝑdicta gña cōplectētia: vñ hec tertia cā locū habuit diře. ¶ Quarta cā.

Sunt neutrū gen⁹ in adiectiuis facile apud latinos significationē substantiuā: ꝙ cū ita sit frequenter adiectiuū ⁊ substantiuū videnť gñe differre: quippe substantiua noīa gñis diuersi interiecto verbo cum neutro illo genere videnť recte esse cōstructa. Cic. tuscu. lib. j. Malū mihi videť esse Mors. idem inibi. Mortē censeo sempiternū esse malum. Plin. ad tacitū. Aliud est actio bona: aliud oratio. Cice. ad treb. vtrū superbiorē te pecunia fecit. ꝑ vtra. Pli. iunior ad Arrianū. Stabat modo cōsularis: modo septemuir. Jā neutrū nō dixit neuter cui⁹ substātiuū fuerat. Mari⁹ prisc⁹ apud poetas vsitatius reperias. Uerg. dulce satis humor depulsis arbutus hedis. Idem. triste lupus stabulis maturis frugibus imbres. ¶ Quinta causa. — Adiectiuus in gñe neutro substantiuari.

Differūt ēt gñe adiectiuū ⁊ substātiuū quotiēs casus deficit ad explicādā significationē actiuā vel passiuā: vnde adiectiuū generis vni⁹ cōuenit cū substātiuo secūdū significationē generis eiusdē voce tamē generis alieni. Nā ꝑ eo qđ dicēdū est diligētia mei vel poti⁹ mea vni⁹ cōseruata est respu. illud mei generis masculini passionē significātis transmigrat in femininū possessionis significatiuū: diximus enim mea vnius diligētia: ⁊ q̄ sequunť. Cic. in pisonē. Dico mea vni⁹ opera rēpu. liberatā. etiā cū noīe adiectiuo: vt Hora. saty. iij. cū mea nemo scripta legat vulgi recitare timentis. Ecce mea timentis. i. mei: igitur differentie causa fugienda genitiui mei causata est locum differentie. ¶ Septima causa.

Non assentitur adiectiuū voci sed significationi cuidā alieni noīs: vnde adiectiuū ⁊ substantiuū videnť plane differre genere. Uer. pars arduus altis pulverulentus equis. pars. i. milites vel exercitus. Salu. pars i carcerem acti: pars bestijs obiecti sunt. Hec huius differentie causam magis substantiuum quam adiectiuum videtur attulisse. ¶ Septima causa.

Ex opposito reperiť interim adiectiuū magis vocē ꝙ significationē sui substātiui sequi: vnde fit qđ genere differant adiectiuū ⁊ substantiuū. Nomina aūt verbalia in tor. vt doctor autor quendā habitum significātia: licet terminatione videanť plane substātiua: significatione tamē rem adiectiuā sapiūt: sunt etiā in plurali eorundē feminina: diximus aūt adulter vxoris aliene corruptor. Adulterium corruptio coniugij. adultera viri alieni corruptrix: ⁊ subinde vinū luctator: aurū ꝯsolator: ingeniū inuictor. Quale est illud. Ipsa omniū rerū repertor: adiutorqȝ probus est: vt Plau. in aulu. Uinū luctator est dolosus. ⁊ Iuue. Mulomnibus tubis ⁊ captatore macello. Mar. tñ cum feminino coniunxit. At tu per facinus bassa fututor eras: erat autem bassa femina tribas. Aliquando adiectiui substantiuū latet: licet patescat illud substantiuum. Teren. Solus mearum miseriarum est remedium: subaudi eschinus: non autem solus remedium: sed solus eschinus diceret.

¶ Quod adiectiuum ⁊ substantiuum non conueniat secundum numerum.

¶ Causa prima.

Quod adiectiuū ⁊ substātiuū differāt genere diximus: nūc aūt qđ plerūqȝ etiā differūt numero ostēdam⁹: cuius prima causa est. Qm̄ adiectiuū significationē substantiuā non quidē vocē respicit atqȝ videť aliqñ plepsis implicita. Uer. alterū in alterius mactatos sanguine formā: sub alia forma. Legati missi magnus de rebus vtrisqȝ. ⁊ qđ in alium vsum iam accitauimus: pars in carcerem acti: pars bestijs obiecti sunt: vbi non modo numero sed etiam genere differre videntur. ¶ Altera causa.

Numero preterea differūt in his dūtaxat participijs absenti ⁊ ꝑsenti qib⁹ datur substātiuū plurale. Terē. Nescio qd profecto nobis absente turbatum est domi. Pōpo. attellanarū scriptor. Quid em̄ apud forū presente testib⁹ mihi vēdidisti: ꝑ nobis absentib⁹ ꝑsentib⁹ testib⁹. Nisi magis assentiaris Nonio Marcel. dicēti presente ⁊ absente dictiōes esse monoptotas. i. per singulos casus terminatione variari. ¶ Tertia causa. — Adiectiuus ⁊ substantiuus quādo possunt discrepare numero.

Discordāt rursus adiectiuū ⁊ substantiuū numero: qñ accipiť participiū futuri in rus genere neutro ad circunlocutionem futuri infinitiui modi. Quadrigarius apud gellium. aruspices dixerūt omnia ex sententia ꝓcessurū: q̄ etiā discōuenientia in genere est. Ualerius antias apud eūdē Gelliū. Eā qđ speremus deos bonis benefacturū. Cic. in verrē. Sed quodcūqȝ venerint: hanc sibi rē sperāt presidio futurū: nisi malueris participium illud in rus inflexibiliter capi. ¶ Quarta causa.

Non assentiť scȝ numerū adiectiuū substātiuo qđ adiūgiť gerūdiū genitiui singularis cū substātiuo plurali. Plau. in captiuis duob⁹. Nolandis tibi istoꝝ magis erit ꝙ edendi copia. A. Gel. li. xv. fecisseqȝ videť eum librum melius sui mag s admonendi ꝙ aliorum docendi causa. Nisi velis gtm̄ pluralem regi a gtō gerūdij singularis certa quadā natura: de qua diximus in cōmētarijs sup Antoniū Nebrissensem. ¶ Quinta causa.

Habent nescio qd venustatis ⁊ elegātie suus sua suū: qsqȝ quisqȝ quodqȝ quidqȝ: qñ in clausula cadunt: presertim si qsqȝ cū suo substātiuo nō ꝯcordat in numero. Quā causam potuissem ad primā referre. vt si dicas scholastici suum quisqȝ rei literarie librū legētes incumbunt. Si vero fuerint duo: tunc vtimur vterqȝ vtraqȝ vtrūqȝ: vt si dicas: Oculi suā vterqȝ pupillam habent. Cice. hyrundines vere ineunte redeunt in suū pristinuȝ vnaqueqȝ nidum migrantes. Uerg. pro se quisqȝ viri summa nituntur opum vi. Etiam habet vsum in singulari. Quin. lib. j. tamē vnusquisqȝ totum teret. Sed hic nō interuenit suus sua suum.

¶ De causis corrupte locutionis inter adiectiuum & substantiuum secundum casum.

¶ Prima causa.

Adiectiuū & substātiuū aliqñ casu discrepant.

Differūt etiā casu & id q̄dē plurifariā adiectiuū & substātiuū: atq; potissimū ꝓpter regimen abscōditū: qḋ faci le exēplis patebit. Quin. li. vij. An huic ꝓcuratorē esse nō liceat. idē. ꝓcuratori tibi esse nō licuit. n. nō lis cuit tibi esse ꝓcuratorē. Vñ actiui a ꝟbo esse: datiui ab impersonali licuit cōstat regi. Ita pene Plautus in milite. Quiū tu huic respondes: aut facturū: aut non futurū te supple esse. Uctūs etiā cū substātiuis per varios ca sus adiectiuorū inueniē adiunctus. Cum nō. Mar. Secretusq; tua cūne lauaris aqua. Cum dtō. Cice. libro. vj. de repub. grates inquit tibi ago summe sol vobisq; reliqui celites. Cū actō. Mar. clamabūt omnes te liber, esse meū. Uer. iiij. geor. te dulcis coniunx te solo in litore secū: te veniente die: te decedēte canebat. Cū ablō. Sil. lib. j. te sui gente puer matres recusent producere partus. voti aūt illi cūne: sol: celites: liber: cōiunx. puer a scda ꝑsona verbi imperatiui modi subintellecti attentione faciētis regunē. Quorū adiectiua a varijs verbis expressis ordinantur. Nā illud Hor. poetis tm̄ cōcessum est. Quis non malorū quas amor curas habet hec inter obliuiscit. Et illud Ca tulli. Phaselus ille quē videtis hospites aiunt nauiū esse celerrimū. & illud Quid. Lope sine titulo. Et vacu⁹ soms no nocte quā longa peregi. quā longa. i. quantū longa fuit nox illa: qḋ cum admiratione legendum est.

¶ Altera causa.

Peccatorū nola verbis accusationē significātib⁹ a suo casu sepenumero deturbant adiectiua: cui⁹ repu gnātie hic affere Laurenti⁹ exēpla. Si qs furetē rē sacrā de ꝓpriana tenet ne sacrilegij: an furti: an vtroq;: nō aūt vtriusq;: q̄ sustulerit rem sacrā de sacro furti ne tenet: an sacrilegij: an neutro: nō aūt vtrius Acs cusare hūc potes vel furti: vel sacrilegij: vel de vtroq;: vel de ambob⁹: no aūt vtriusq;: aut amborū. hui⁹ aūt conuictionis causa: est qḋ nola peccatorū cum huiusmodi verbis idem valenē in genitiuo qḋ in ablatiuo pre positionem habente vel non habente.

¶ Tertia causa.

Mea: ꝑsonū diligentia.

Differunt sīr casu adiectiuū & substātiuū ꝓpter defectū vocis actiue vsui nō accōmodate cectis q̄busdā ꝓnoib⁹ ꝑmitiuis in singulari gtō frequēter: de quo supra iā diximus & i plurali: sz raro. nō em̄ dicimus ꝑ nei ipsi⁹ diligētia: sz mea ipsi⁹ diligētia administraui rēpu. Illō aūt mei passionē sigt. quā clausula illa nō patiē. Uis ꝟo iādiu exoleuit: vñ ei⁹ loco successit deriuatiuū me⁹ a. um. idēmdē ꝑcipiēdū est de tui: & cuiusu & sui: ll mō sīs vsquā reperiaē. Ci. ꝓ murena. Ex tuo ipsi⁹ animo cōiecturā ꝑcipis. Idē in pisonem dico mea vnius opa rēpu. liberatā. In plu. ꝟo numero iā illa superior necessitas nemīnē cogit: quū duplex extat gtūs. s. nrm vel nri. vz vel vri. Sz vt singu. numeri ꝓportionē obseruaret numer⁹ plis: aūqn̄ etiā distīxerūt pros nomē & eius futurū substantiuū. Cic. li. vj. epi. itaq; ꝯcutus ero nostra ipsorū amicitia. Idē lib. ij de oratore. Uos lūtati vestre olim paru.. vbi dici potuit. nostrū ipsorū amicitia & voluntati: vestru olim paruī.

¶ Quarta causa.

Est quedam possessio latinis permissa: cuius structura inter adiectiuū & substātiuū nō cōuenit secundū cas suum regimine vario id faciente. Uer. tu mihi quodcūq; hoc regni cōcilias. i. hoc regnū. Iuue. plus hominū est iam in pelago. i. plures homines.

¶ Adiectiuorum diuisio.

Adiectiuorum q̄dā ꝑpetuo adiectiua: q̄dam neq; plane adiectiua: neq; plane substātiua. censenē. Ita et de substātiuis sentiendum.

Uisis causis corrupte & integre locutionis s̄m gen⁹ numerū & casum: nunc videndū nobis est: vt tā adie ctiuorū q̄ substātiuorū accedāt nōnulle diuisiones & annotamenta vnde cei latine accrescet cōmodi as nō exigua: hinc sumentes initiū. Adiectiuorū quedā sunt perpetua adiectiua: vt bon⁹ a. um. hic hec hoc felix. Quedā vero ita se gerunt: vt neq; plane substātiua: neq; plane adiectiua censeanē. Cuiusmo di sunt numeralia atq; ꝓnola: de q̄b⁹ ita scribit Valla. Dicim⁹ hoc mille: qꝫ vt maxime ceorū nec adies ctiuum neq; substantiuū est. Sūt hic hec hoc. iste ista istud & nōnulla alia ꝓnola. Nā cetera adiectiua nō patiūtur sibi illa adherere vt ꝓnoia. Dicimus enim hic robustus messor: ista robusta mulier: nec dicimus antiquus robust⁹ messor. antiqua robusta mulier: & nomina numerorum sunt his pronominibus similia: vt centum aurei: pateres mille armate naues hucusq; Valla.

¶ Substantiuorum diuisio.

Substantiuorū quedā sunt ꝑpetuo substātiua: vt celū: estas: quedā partim substātiua: vt ea q̄ sūt substā tiua in recto nō aūt in obliquo: & q̄ sunt partim adiectiua. s. significatione nō quidē voce: de quorū vtrisq; cape autoritates: dicim⁹ hic est testis: sed in obliquis adiectiuū est. Teste tulit celo dixit. Luca. hic & hec pubes. Iuue. cū hebeti lautissima ferro scripsit. Reperiūē etiā i recto hmōi noia neutra: sz rari⁹ quum sint duorū generū cōia. Luca. sequiē imperiūq; comes. Iuue. depositū tibi sospes erit. Solin⁹. quib⁹ fom tibus presul est Minerue numē. Qḋ voce sint substātiua significatione ꝟo adiectiua nola ꝟbalia terminata i tor vt inuētor: amator: destructor: iā supra ostēdim⁹: dicim⁹ em̄ vinū lactator: tēps eorū repertor ꝓbus. Lumen caligi nis expulsor: mare pisciū cōseruator. Horū autē feminina plane & voce significatione neutra sunt. Uerg. Uictricia arma secutus. Maphe⁹. Uer. in. xiij. en. Numina iusta miserunt victricia penas. hoc nomen anus adiectiuum vide tur habere significationem sicut fas & nephas. Mart. & quicquid voluit testa vocatur anus.

¶ Que adiectiua magis preponanē: que vero magis postponantur substantiuis.

Uerbalia in tor voce substantiua: significatiōe adiectiua.

Adiectiua substātiuis preposita.

Sunt q̄dā adiectiua q̄ magis ꝓponi q̄ postponi: q̄dā ex opposito poscūt. ¶ Quedā ꝟo se habēt indifferen ter. Adiectiua tūc suis pene ꝓstant substātiuis quū vel ꝓposito liceridit vel ꝯiūctio: vt mea q̄dē opiniōe. tua aūt dignitate. Sua em̄ cuiusq; snia frequēti⁹ q̄ opinione q̄dem mea: dignitate aūt tua: snia em̄ cu iusq; sua. & in ꝓpōnib⁹: nullo in tpe. Lōgo post studio: honestissime cū honore. Cice. j. off. hec q̄dē q̄stio oim ꝓhorū cōia est opinio. Idē mihi mea q̄dē snia nescio an vlla beatior. Qui. li. j. nā id mea quidē opi niōe satis nō est. Cic. ad celiū. mea vero officia ei nō defuisse. Idē ad eūdē. ois em̄ peregrinatio. & q̄ sequiē. idē ad Sulpitiū. oēs em̄ cause q̄s cōmemoras iustissime sunt. Sed de ꝓpositionib⁹ accipe exēpla. Brut⁹ ad cassi. Quo in statu simus cognoscite. Cic. j. offi. quā q̄dē ad rē vt videmur magnū attulim⁹ adiumētū. idē in bi. vt vtrobiq; i gñe laborare. Pli ad Voconiū. paucos post dies me regulus cōuenit. Uer lōgo post tpe venit. Fallit tū nōnūq̄ q̄ prece dēs obseruatio: sz raro. Quin. lib. v. itaq; hoiem malū occupaturū hāc cōditionē fuisse. Quātus a. ū. frequētissime substātiuis ꝓponiē. Cic. in epi. nō edepol quantā egeris rē: nec quātū fac⁹ feceris. Idē ꝯ Pōpeio. quāta deinde ceteris in reb⁹ tēperātia: quāta fide: quāta facilitate: quāto ingenio: quāta humanitate. & in cēposito. Quin. lib. j. q̄b⁹ quātuscūq; numer⁹ adhibeaē. poete ꝟo aliqñ postponūt. Iuue. ꝓmia quāta bonos maneāt.

Substantiua adiectiuis frequētius preponenda.

¶ Sunt p̄terea cō structiōea in quib⁹ substātiua adiectiuis frequēti⁹ ꝓponunē. cuiusmodi: est vilius a. um. Cic. libro. vj. epi. Neq; em̄ fructū vllū ex his peto. Qui. lib. ij. Siceū & sine humore vllo soliē. q; aliqñ fallit. Cice ad. Lētu. Qḋ hic vila dubi tatione si ꝓponimus paulū modo ostenderit sibi placere faciet: similiter quidā fere semper postponit superlatiuo tatione si ꝓponimus paulū modo ostenderit sibi placere faciet: similiter quidā fere semper postponit superlatiuo cui adiūgit. Cice. ad volucium. lrās longissimas quasq; fore. Quint. lib. j. optimusq; preceptor frequētia gaudet.

¶ De multis adiectiuis cum vno substātiuo.

Iungerunē plura adiectiua vni interdū substātiuo: quorū intermalliō alio magis lerescit: aliqñ ꝟo dis parata sūt: vt pteriuo: ꝓcax: petulās: festiu⁹: venust⁹: facet⁹: attenuat⁹ imminut⁹: sublat⁹. Cic ꝯ Pōpeio. Qs bellū expectatiōe Pōpeij attenuatū atq; imminutū est: aduētu sublatū atq; sepultū. Idē li. j. epi. to. neq; vllū offm erga te hoia amātissimi: ꝑ̄ndētissimi: diligētissimi ꝑcruusi: facilū se ge veluti git.

alicuius rei varia adiectiua. Ci.li.vj.epi. externos multos vericea viros nolarẽ. Plau. in bacchidibus. bucceos nũmos aureos philippos pbos dabis. e illud Hor. ser. ꝑ api differri nauta Cauponib⁹ atq malignis: vt sit structura nautis malignis atq cauponibus malignis. ¶ De multis substantiuis cum vno adiectiuo.

PRecepit Valla pluriu⁹ substãtiuis adiectiuũ nõ debere ꝑferri cõiunctione ꝑsertim media: nõ itaq dices tur: neuter oculus cernit lesa pupilla vel albugine: sꝫ pupilla lesa vel albugine: siue pupilla vl' albugine lesa. Cic. ad Lẽtulũ. Luciũ Rutiliũ e fide e alio singulari. Qđ obiter fallit. idẽ ad Lentulũ. vt video lcõiũcta cũ e dignitate. Q. Cur. li. ij. precitisq anniculo e lrĩs. Ou. xv. ãbite fuerũt Antisa Pharosq. reperiunt silr plura substantiua vno ꝑcedẽte adiectiuo e id quidẽ sine copula. Cic. ad Lẽtu. Nos cũ maxio cõsilio: studio: labore: gratia de causa regia niteremur. idẽ. olã mea cura opera diligentia gratia prouidebo.

¶ De multis adiectiuis sine substãtiuo atq multis substantiuis sine adiectiuo.

NOn apđ poetas mõ verũ etiã apud oratores cõplura lꝫ inueniri adiectiua citra substãtiuũ. Cic. ꝑ lege agraria. qđ necesse fuit ꝑculsa ac ꝓstrata plura videre: et plura substãtiua sine adiectiuo vlio quẽ rhetores articulũ appellãt. Ci. vbi supra id sine solicitudine cura: labore tã diu prestiterũt quã diu de illius salute est deliberatũ: etiã interiectis ꝯiunctionib⁹. Quin. li. j. Sed prestet alicui vel grã: vel amicitia: vel pecunia nã qñ substantiuũ alterius substãtiui est expositiuũ appositio est figura: cui⁹ ideo mẽtionẽ feci: qm tã oratorib⁹ q̃ poetis est cõis. Pli. ad animũ. quid agit cõis tue meceq delitie ver. Corydon ardebat alexim delitias dñi. offendunt etiã duo substãtiua quoꝝ alteꝝ exponit alterũ nomine alicuius rei ꝓprio. Cic. in verrẽ. ꝓuinciam siciliã virtute eius esse seruatã. Q. Cur. ad vrbẽ celenas exercitũ admouit. Cesar in cõmẽtarijs. erat i opido ilerda proximo colle.

Articul⁹ cõlar rethoricus.

¶ Sub qua forma substantiuum sine adiectiuo non possit reperiri censeat.

ADmonẽdi etiã sum⁹ i hoc ꝑsertim loco apud oratores ꝯstructionẽ reperiri: vbi necq̃ as subst̃m sine adiectiuo offendere: dicimus eñ summa etate imperator: claro gñe dux: pulcherrima idole puer. magna vir authoritate: q̃ exẽpla crebra sunt apud oratores. neq eñi dicim⁹ imperator etate: dux gñe puer indole: vir autoritate: historici vero vtunt hac forma ad aliud substãm q̃ cui⁹ septim⁹ casus summus etate imperator Dux gñe clarus: pulcherrim⁹ indole puer: authoritate vir magn⁹: e reliqua. Salu. C. Antoni⁹ pedib⁹ eger. Ver. insignẽ pietate virũ tot adire labores. Luc. li. j. Imago clara e p obscurũ vultus mestissima. idẽ ibi: effundens virtute crines cesarie. Quẽ casum poete frequentius in actm̃ vertũt per synecdochen. Iuue. saty. viij. tenerũ attritus catinensis pumice lumbum. Vbi orator dixisset. tener attrito libo: e historicus tener attritus lũbo: grammaticus vero attrit⁹ lumbi dixisset: vt Seruius. vij. eñ. licia fertilis frugum scripsit.

Appositio.

¶ De causis corrupte locutionis inter relatiua e antecedentia. ¶ Liber secundus.

¶ Relatiua e antecedentia genere iterim differre. ¶ Causa prima.

NOn capit idẽ genus sepe relatiuũ e añs: quũ presertim subauditur substãtiua rei: quã locutionem latini ꝑcedẽte vel masculino vel feminino p neutrũ genus referre consueuerũt. Persi⁹. nõ ego curo esse qđ arcesilas. i. sm quod fuit archesilas. Mar. nõ est mentula qđ digitus. i. eadẽ res. Terẽ. qui hꝫ salem qđ in te est. i. que res. ¶ Secunda causa.

PRecedentibus masculinis e femininis interdũ relatio exhibetur neutra. Plini⁹ Iunior ad iuniũ. facies liberalis multo sanguine multo rubore diffusa est ingenua totius corporis pulchritudo e quidam senatorius decor: q̃ ego nequaq̃ arbitror negligẽda. q. i. quã faciem: pulchritudinẽ e decorẽ quẽdã. ¶ Aliquñ nam precedẽte masculino e feminino refert ipsum masculinũ nõnunq̃ e femininũ. Ver. lib. viij. Quatuor a stabulis prestãti corpore tauros auertit totidẽ forma superante iuuẽcas atq hos. e que sequũtur. Plinius ad mauricum. quum publicos mores atq etiã leges ciuitatis intueor: que vel imprimis sensus hominum spectandos arbitrantur. que. i. que leges. siue que. i mores e leges sub genere neutro masculinum e femininum concipiente. ¶ Tertia causa.

Relatiuũ cũ antecedẽte i genere aliquando discrepat.

REfertur plerũq añs sm rem nõ quidẽ sm vocem: vnde relatiuũ e añs gñe differũt. Vno mõ qñ subtelligitur primitiuũ ꝓnomẽ intra añs deriuatiuũ. Cic. ad Lentulũ. Ad arbitriũ tuũ qui hoc emisti semper conferemus tuum ꝑ tis scriptum est: si vsus id pateret. Teren. in andria. Laudare oẽs fortunas meas qui haberẽ natum tali ingenio preditum. meas pro mis scripsit. Cui dictioni optima non assentitur cõsuetudo. Alio rursus mõ qñ relatiuũ citra ꝓnomẽ illud deriuatiuũ refert genus alienũ. Quale esset illud Terentij vbi est scelus qui me perdidit. e illud sacrũ. O vere digna hostia p quẽ fracta sunt tartara. Nam illud Cice. lib. vj. epist. e quẽ illi appellant tubam belli ciuilis. diuersam habuit rationem: de qua in commentationibus regule actiuorum quarte iam diximus. ¶ Quarta causa.

DIfferũt etiã gñe relatiuũ e añs quũ q̃s vel qui inter duo appellatiua cadit nola: quorũ vterq referri potest: vt est supellex pulchra: qđ speculum vel quã speculũ dicimus: est bestia ferox quam vel quẽ leonem appellamus. Quin. omissa rerum qui nerui sunt in causis diligentia: idem vteremur e certe Entymemate qui rhetoric⁹ est syllogism⁹. Pli. in coitu vero lune qđ interluniũ appellatur. Qđ si duorũ substantiuorũ sequens est ꝓpriũ: precedẽs vero commune: frequentius proprium referas. Salu. est locus in carcere qđ Tullianum appellatur. Quod documentum aliquando fallit. Cesar libro. iij. de bello ciui. Vlias est cansito edito loco qui appellatur petra. Mella libro. iij. ab eo flumine quod saliam vocant. Nam si proprium precedat sequaturq cõmune: appellatiuum fit relatio sequentis. Gel. lib. xij. Quum libadiam venissemus quod est oppidum atticum. ¶ Quinta causa.

NOn conueniet relatiuum cũ antecedente qñ antecedẽs nullius generis est determinati: antecessit eñi tota oratio que ad genus neutrum refũdi solet. Terentius in adel. Vxorẽ nunq̃ habui: qđ fortunatũ isti putant: qđ. i. vxorem habere: nam in illo versiculo Horatij in sermo. Hic ego propter aquas quod erat deterrima. illud qđ non refert: sed causatur ita exponendum est. qđ. i. qꝛ vel vnam.

¶ Relatiua e antecedentia numero plerũq differre. ¶ Prima causa.

DIffert sepe e antecedẽs ad singula indiuidua respiciens nõ quidẽ ad spẽm ipsam quã referri oportuisset: vt si dicas rotũdũ est celũ quos septẽ tñ planetis assignãt. Boetius. nil imbecillius hõie quos morsus muscarũ necat. a quo parũ differt illud Persij. patricius sanguis quos viuere fas est. ¶ Secunda causa.

REelatiuũ preterea non antecedentis quidem vocem: sed significationem refert: vnde diuersi numeri referuntur. Salu. in catili. Seruitia repudiabat: cui⁹ in initio ad magna copia cõcurrebat cui⁹. i. seruitiorum. Nam seruitium seruitij. pro seruo vix vnq̃ legas. ¶ Tertia causa.

PRecedente numeri pluralis antecedenti sequente altero numeri singularis antecedenti interdum idonei autho:es relatiuum exhibuerunt plurale. Quintilian⁹ lib. iij. Neq sunt audiendi quidam quorum est Albutius qui tris modo partes esse primas voluit. ¶ Quarta causa.

Relatiuũ et antecedens qñ possint i numero discrepare.

Relatiuū et añs q in psona discōuenire possunt.

RElatiuū differt numero ab antecedēte: quando quedam intercidit diuersitas: nam meli⁹ exemplo quaz narratione apprehendens. Cic. li. vij. epi. ad atticū. Uenio ad epistolas tuas quas ego sexcentas vno tēpore accepi aliam alia iucundiorem pro alias alijs iucūdiores. plinius ad gallū. atq; ita diuersissimos ventos alium alio latere frangit.

¶ Relatiua & antecedentia in persona etiam non conuenire.

NEscio an alibi: preterq; in reciprocatione inter relatiuum & antecedens non conuenire ſm personā: cuiusmodi ē illō Uer. Uiuite felices qb⁹ est fortuna peracta iā sua: nō felices scōe psone ē. sua vo tertiā refert psonā.

¶ Relatiuum & antecedens per quartam licentiam aliqn casu conueniunt.

Qñ in casu cōueniāt relatiuū & antecedens antithesis.

COnueniāt relatiuū & añs casu: nō qđ diuersorū vboꝝ idē regimē coegerit: qđ frequēs ē: vt video hominē quē diligo. Sed qđ relatiuū tanq; adiectiuū & añs tanq; substātiuū suo officio funguntur. Quā figurā anthesim grāmatici dicūt. Licet Ualla pprīā nō figuratā q̄ dē syntaxiz existimet. Uer. vrbē quā statuo vr̄a est. Oui. cecidere manu q̄s legerat herbas. Ci. ad Lētu. hac a me sīla dicta magn⁹ aloꝝ mot⁹ ē fact⁹: tū eoꝝ q̄ꝝ oportuit: tū eoꝝ q̄ꝝ nūq; putarē. Nisi velis subitelligere q̄ꝝ. s. motuu aloꝝ: sicut alibi satis explicuim⁹. Quinti. timeo ne quos porrexeriz cibos venena fiāt. plin. ad tacitū. plurasum habeo posse fieri vt sit actio bona: que nō sit vt bona orō: p cuius nō sit bona orō. ¶ Cic. p Cnes. Cū q̄ sit videtis. Quin. lib iij. Sed narrandi quidē q̄ nobis optima rō vr̄ demōstrabimus: p eo qđ Neoterici grāmatici dicerēt demōstrabim⁹ rōnē q̄ videbit̄ nobis optima. In q̄bus singulis casum relatiui sequitur añs. Sz apud oratores frequēti⁹ relatiuū pferi: apud poetas vero postponit̄: vt quos porrexeriz cibos: vrbē quā statuo. ¶ Preterea est q̄dā latina locutio p participiū pteriti tpis que reducit̄ latine ad verbū impsonale dūmodo attrahat añs relatiuū precedēs sub eodē casu. Cic. ad herē. li. j. Qm̄ igit̄ demōstratū est q̄s cās oratorē suscipere oporteat. Uallē cōstruas. demonstratū est cās quas oratorē suscipere oporteat. Nā hmōi impsonale accm̄ nō admittit. Sz neq; demōstrate sunt cāe q̄s oratorē suscipere oporteat. aliud est eñ demōstrare causas quas oratorem suscipere oportet: aliud aūt demonstrare quas causas oratorem suscipere oporteat. hic autem videtur iam eas sciuisse: illud ignorasse.

Relatiuoꝝ partitio.

Relatiuoꝝ accidentis diuisio.

REelatiua aut sunt substātie aut accidētis: substātie aut idētitatis: aut diuersitatis: idētitatis aut reciproca: aut nō reciproca: nō reciproca vel cuiuscūq; psone vel certe cuiusdam psone: cuiusq; persone aut nominatiuū: aut pnolatiuū: ntm̄: vt qui. pnolatiuū. aut demonstratiuum: aut lōgitudinariū: demonstratiuum: vt ipse. longitudinariū vt is. certe cuiusdam psone. aut prime vt hic: aut secunde vt iste: aut tertie vt ille. Diuersitatis relatiua aut sunt duoꝝ aut indifferentiū aut pluriū: duoꝝ: vt alter: indifferentium: vt reliquum vt ceterum plurium vt alius. Accidētis relatiua vel sunt q̄litatis vt qualis: quantitatis vel relatiōis quantitatis: aut discrete aut continue: discrete aut numerorum vt quot. aut numeralium. item numeraliū: aut ordinabilium: aut diuiduorum. duplicabilium: aut ordinabilium: vt quotus: diuiduorum & quotenus duplicabiliū aut simpliciter: aut ad mensuram: simpliciter vt quotuplex: ad mēsurā vt quotuplus. Relatiua quantitatis continue: aut solidi: aut temporis: solidi vt quantus: temporis vt quotēnus. Relationis vero vl possessiōis: vt cui⁹ vl patrie aut gentis: vt cuias.

¶ De quis vel qui.

Quis vel q̄ inter oīa relatiua potissimum obtinet locum.

INter oīa relatiua q̄s vel q̄ potissimū obtinet locū: eñ q̄s vel qui relatiuū substātie identitatis non reciprocum: cuiusuis psone ntm̄. Relatiuū vero eo d̄r: qm̄ rē antecedentē refert. Quod oibus quidē commune est: substantie aūt qđ añs substātiuū referat. idētitatis adiecim⁹: nō idem tñ añs supponit qđ refert vt plato legit qui docet. Ego vero potius dicerē relatiuū imaginis q̄ idētitatis: q̄ dictio non est latina: nisi qđ aliqnando est assentiendū vulgo: inter imaginem & similitudinē tetigit Ualla d̄ram capi. de velut & tanq;. subdidimus non reciprocū ad differentiā duoꝝ pnolm sui & suus: q̄ duntaxat relatiua sunt reciproca. Scripsimus tandē nolm qm̄ inter oīa relatiua imaginis solum q̄ vel qui est nomē: reliqua vero omnia ad vnū pronomina sunt: qđ maxime liquet intuenti: qñ loquor de quis vel qui nollem intelligi quis esse relatiuū: quod minime est: sz dictionem illam que relationem facere potest: vt qui que quod cuius cui & reliqua.

Quis a tis greco descēdit.

GRecanicā originationē hec dictio q̄s h̄z: vt Ser. i arte testat̄: nā a greco tis descēdit. fuit aūt q̄s apđ veteres duoꝝ generꝝ nomē cōe. plau. i aulu. dic mihi q̄s ea ē quā vis ducere vxorē. vtimur tripertito hac dictiōe. interrogatiue: idefinite: admiratiue: nūq; aūt relatiue. Sz cū p eā interrogam⁹ aliqā exprimim⁹ ci⁹ substātiuū i recto: vt Luc. q̄s furor o ciues. aliqñ subaudit̄: cū pserti⁹ m psonā aō q̄dē rē significamus Iuu. Quis nūerare q̄at felicis p̄mia galle militie. Mar. nō tātos q̄s ferat labores. qđ si q̄s adiūgat obliquo fere semp gtm̄ exigit pluralē: vt q̄s holm: q̄s militū. Iuu. quisnā holm est: quē tu contentus videris vno flagitio. Cū nolbus vero collectiuis nō formidarē eo vti in singulari: vt q̄s ppli. q̄s toti⁹ cohortis. Accipit̄ etiā quis indefinite: cū pserti⁹ negatio precedit. persius. nec q̄s callidior buxuz torquere flagello. Aduertēdū est hāc dictionē quis poti⁹ regi ab altero verbo si forte interuenit rōne suppositi: quā ab hoc vbo nescio nescias ex vi trāsitiōe. pli. tam mihi nescio q̄s in aurē insusurrauit. Iuue. ausus habere nescio quos titulos egisippas. Idē Iuue. nescio quis pugnas vidit. Quin. tamen aliter dixit lib. j. nihil phibet istū nescio quē. quod si dixisset iste tunc subdidisset nescio q̄s. Quod esset nihil phibedit iste nescio q̄s. Sumitur deniq; admiratiue: sz tunc p qualis accipi videt̄: vt si dicas: q̄s globus o ciues. i. qualis. In obliquo vo q̄s iā poterit relatiuū reperiri: vt in dtō plurali: & in ablō. Uer. O terq; quaterq; beati. Quis ante ora patrū cōtingit oppetere. Sz nūc q̄s syllaba lōga est. vt viris musis: quū aūt quis casus est rectus syllaba breuis est: vt sanguis vomit. Iuu. Si q̄s i edicula de⁹. ¶ Est preterea quis frequēs dictio ad repetēdū. Cicero. quis eos postulauit: q̄s pduxit. nisi quod quis vnus multoꝝ est: vter vero duorū: vt q̄s digitoꝝ tibi dolet. Quis cui preferat̄: vter oculorū lachrymat. vter pedū est velocior. Cice. tñ lib. ij. offi. q̄s cū cōparatiuo adiūxit: ait eñ. Quo est quis versutior & callidior: quā dictionem q̄s elegāter refert qui. idē. iij. li. offi. Nā

Quis ē frequens dictio ad repetendum.

quis est qui vtilia fugiat aut quis potius est: qui ea nō studiosissime psequatur. Ab hac dictione quis componunt̄ quisquis: quisnā: quisq;: q̄sputas: q̄squilie arum. cuius singulare extulit Neuius: deturbare inanit saxo: hō q̄squilia est. quisq̄liū vero frutex est vnde granula coccina decerpūtur. ¶ Quid eiusdem ppe rōnis est cui⁹ fuit q̄s nisi quod sepe subintelligit̄ verbū vñ regat̄. Cice. ad mariū. Quid ne id quidez leporis habuerūt qđ solēt mediocres

Quid et q̄s an & in quo differant.

ludi: vnde fit qđ frequenter adiungit̄ verbis absolutiuis: vt quid locaris: quid venisti: quid tādiu stas: quid attinet ista verba: quid refert & similia. Cic. ad celium ego nisi quid me etheste morabunt: celeriter vt spero vos videbo. Accipitur etiā quid pro in quo teste Ualla. quid tibi mali feci: quid offendi. i. in quo. adiūgitur quid genitiuis substātiuis. Teren. in Eccyra. Sed quid mulieris nomen habes. Est etiam apta dictio vt repetatur. Cic. ad singulū. q̄d sit forti & sapiēti hole dignū: q̄d grauitas: q̄d altitudo al: q̄d apta vita: q̄d studia: q̄d artes. ¶ Quis q̄ qđ.

Quis q̄ qđ aliter accipiuntur.

HEc tria relatiua indefinite atq; interrogatiue accipi solēt. Iuue. datur custos assirus ibidē qui numeret gemmas: aliqñ relatiuū & añcedēs cadūt sub eiusdē vbi regimine. Cic. j. offi. que cura exuscitat aloe. & istud eiusdē. cū que sit videbitis. Aliqñ subaudit̄ antecedens dū tñ relatiuū potius a sequente q̄ a precedēte vbo regat̄. persi⁹. sunt quos pacuuiusq; & verrucosa moret̄ Antiopa. Iuue. sunt qui in fortune iam casibus oīa ponant. Accipitur etiam quis pro qualis. Cice. ad Lentulū. ostendam eādē paulo post

quid sit meus sensus ꝛ stat⁹. habet aũt qui apud authores alias aliasq̄ significationes: nã qui aliqñ sumitur pro verũ. Terẽ. in phormi. Qui dĩ illũ oẽs perdat. Aliqñ pro cur aut quãobrẽ: Cic. v. tus. qui eñ beatior epicur⁹ q̃ĩ l patria viuebat quã Metrodorus q̃ athenis. Aliqñ est idẽ q̃ quẽadmodũ. Ter. Nunc si q̃d potes aut tu: aut hic Byrrh. a facite: vng te: inuenite efficite q̃ detur tibi. sumit etiã p vt: vt Terẽ. in andria. Nõ qui argumentũ narret sed qui veteris poete maledictis respõdeat. Aliqñ pro vnde idem in eccyra. Nec qui hoc mihi inuenit scio: accipit etiã pro quõ. Cic. qui fieri põt vt eius dolorẽ nõ augeret qui mecũ semper familiarissime vixit. inuenitur q̃ interrogatiuũ: sed raro. Apuleius. qui nã hic nouus est hospes. Accipitur etiã indefinite negatione presertim precedẽte. Plinius. Morb⁹ nescio q̃ ante eã etatẽ incognitus nostris. ❡A q̃ quatuor tm̃ cõponunt nola: quidã q̃cũq̄ quiuis quilibet quoq̄ nullũ relatiuũ ẽ. Unũ in hoc loco ꝑtermitti nõ debet q̃ annotat Ualla quũ precipit vt q̃ idem esse q̃ quippe. Cice. ad Torquatũ. neq̄ erat ea mea causa atq̄ fortuna: vt cui ipsi oĩa deessent. Aliqñ vo aliter. Quin. lib. j. oĩa noua ostendũt vt qui solus didicerit q̃ inter multos faciendũ est. ❡Que ꝛ q̃ plerũq̄ iterrogatiua sunt Bel. quenã malũ est istꝛ intẽperies. Cice. p cluẽtio. q̃ aũt tpa veneni dãdũ illo die. Ubi non diceret: quid aũt tpe ne duo substãtiua iungerent. Nisi cũ hoc noĩe op⁹ ꝛ sum es fui. vt q̃d op⁹ ẽ vbis. Cic. ad Seruiũ Sulpitiũ. Libenter a te petere soleo. sꝫ q̃d op⁹ ẽ. Persi⁹. Et quid op⁹ erat magnos ꝑmittere montes? ❡Geminat sepenumero relatiuum sine copula ab vno tantum ṽbo cõstructũ. Tertulian⁹. maiorꝫ instituta ceciderũt q̃ modestie q̃ sobrietati patrocinabant. Luc. lib. j. q̃ mare: q̃ terras q̃ totũ possidet orbẽ non cepit fortuna duos. Aliqñ a diuersis ṽbis etiã citra copulã. Pli. ad sosiũ. Nã q̃ audiui: q̃ legi sponte succurrũt. ❡Utunt optimi authores hoc relatiuo pro tãt⁹ ta. um. ꝛ id quidẽ elegantissime. Quin. Si potuisset redimere oculos matris q̃ pietate fuit. i. fuit eñ tãte pietatis. Cice. lib. vij. epi Q̃ si mihi ꝑmisisses qui me⁹ in te amor est. i. tãtus aũt amor est in te me⁹. ❡Hec dictio q̃ accipi solet indefinite: q̃ faciat vult scire Lyris: q̃ sobria celat. ❡Aduertendũ est q̃ qñ ponit inter duo ṽba potius q̃ qui ĩ q̃ reperias. Plinius ad voconium. Respõdebo inquã quid sentiã. Marti. Non sum diuinus sed scio quid facias. sꝫ si subaudiat illud vel ipsum. vel aliq̃d simile poterit intercidere q̃. Cic. ad torquatũ. Moderate feram⁹ q̄ euenit. ❡Sumitur q̃ pro q̄ frequentissime apud authores. Cice. v. thusc. Beatior epicurus q̃ĩ l patria viuebat. idẽ pro Cneo. Uerũtamẽ illis imperatorib⁹ laus est tribuenda q̃ egerũt: venia danda q̃ reliquerũt. cuiusmodi Horatij in sermonib⁹ diximus vbi videt relatiuũ femininũ q̃ minime est hic ego ꝑpter aquã quod erat deterrima: q̃. i. nã vel quia. Sub hãc aũt significatione adiungitur peculiariter quibusdã verbis vt credo. opinor: puto: letor ꝛ similib⁹ ꝛ hoc siue per indicatiuũ siue per subiunctiuũ modũ. vt q̃ vales: vel q̃ valeas: letor. Q̃ proficis vel q̃ proficias credo cũ aliĩs certis quibusdã verbis cuiusmodi sunt. Uolo. mãdo. iubeo exigo: postulo: ꝛ similia cũ subiunctiuo tm̃ construuntur. vt q̃ scribas volo. Nõ quod scribis volo. Nisi in alia significatione illic volo te scribere: hic vo illud ipm q̃ scribitur pariter in similibus locutionibus. q̃ soluas precor nõ soluis. differũt rursus q̄ et q̄ a quo ꝛ vt. Nã hec instrumentũ: illa efficientẽ causam significare vident: vt nõ emo equum q̃ nõ ambulẽ: vl q̄ nõ ambulẽ: sed quo citius vel vt citi⁹ eã. Studeo historiis q̄ vel q̄ĩa sciã nõ quo vel vt lucrũ faciã. Quũ ꝛ q̄ sepe se mutuo substituunt in oratione. Ci. in bruto. Augebat etiã molestiã q̃ magna sapientiũ ciuiumq̄ bonorũ penuria iã ĩ ciuitate esset: vel quũ magna sapientiũ ꝛc. ❡Est etiã q̃ aliqñ dictio aduersatiua. Cice. q̄ si q̃s a me huius ꝯsilij mei cãm querat ita rñdeo pro sed si q̃s a me. ꝛ que sequunt. ❡Supplodẽdi sunt grãmaticorũ pleriq̄ recentiũ qui precipiũt q̄ qñ est relatiuũ ꝑ lrãs illas quatuor scribi oportere. Qñ cõiunctio per q ꝛ apicẽ quẽdã sub hac forma q̄ q̃si velint ꝯsteri syllabã sine vocali posse fieri plautino more nedũ apex ꝛ q poterunt syllabam conflare. ❡Perelegãter authores hac dictiõe q̃ vtunt. quũ sum es fui impersonale ꝑcedit: vt si dicas nõ est q̃ timeas: nil fuit q̃ caderes: est q̃ diligam⁹ mutuo. Ci. ad treba. Neq̄ ẽ q̃ illã exceptionẽ iterdicto ꝑtimescas. idẽ ad eũdẽ. q̄ huc ꝑperes nil est. idẽ. sed tñ est q̄ gaudeas. ❡Unũ tãdẽ est hoc loco minime pretermittendum aduerbia localia posse etiã capi relatiue. Cic. p Cneo. fratris sui mẽbra in his locis qua se parẽs ꝑsequeret dissipauisse Medea dicitur: q̄ per qua loca vbi relatiuum cum antecedẽti in nullo conueniunt: neq̄ genere: neq̄ numero: neq̄ persona.

Quis varias habet significationes.

Composita a qui.

Que et q̃ interrogatiue accipiũtur.

Q̃ accipit indefinite.

Q̃ pro q̄.

Q̃ et quia differũt a q̄ et vt.

Q̃ qñq̄ aduersatiua dictio.

Aduerbia localia relatiue capi possunt.

❡Ipse ipsa ipsum.

Ipse ipsa ipsum est relatiuum substantie identitatis cuiusq̄ persone demonstratiuum pronomen. Reliquas particulas ex initio relatiui precedentis faciles apprehendentes preter duas has vltimas scꝫ pronomẽ ꝛ demonstratiuũ: adiecimus ergo pronomen quoniã q̃s vel q̃ singulas capit differentias nisi q̃ nomẽ nõ quidẽ pronomẽ est. preterea addidimus demonstratiuũ: quoniã non modo omnes indifferẽter refert personas: sed easdem etiã nobis facile demonstrat: vt ipse dicam. i. ego: ipse dicas. i. tu: ipse dicat. i. Tullius vel Cicero. vnde fit q̃ ab aliis differat pronominibus: quod cum refert frequẽter p sui tanq̄ ĩe p cã ponitur. Quin. Circa quẽ inexpugnabilis est grãmaticis inter ipsos ꝛ philosophis pugna est. i. inter se: q̃ vero omniũ personarũ sit expressiuum multis cõprobatur exẽplis. Uer. Queq̄ ipe miserrima vidi. i. ego. Idẽ ipe canas oro. i. tu. de tertia modo ꝑsona crebriora sunt exẽpla q̄ q̃ afferre debeamus. ❡Habet rursus alicui⁹ speciminis ꝛ excellentie emphasim. i. expressionem vt de pytagora dicebãt. olim ipse dixit: quasi quo nemo neq̄ sapiẽtior neq̄ veracior esset. Ueteres tñ ipsus a. ũ. declinabãt vt bonus a. um. Unde non dicimus ipsud vt illud: neq̄ istud ꝑ: ipsum. Admittebat etiã comparationem ꝛ superlationem ipsior ꝛ ipsissim⁹. sed elegãter hanc dictionem refert qui. Cice. lib. ix. epi. ego tibi ea narro que tu melius scis q̄ ipse qui narro. Latius quam qui narro.

Ipse ipsa ipsum quale sit relatiuum.

Ipse quandã emphasim habet.

❡Is ea id.

Is ea id. Relatiuũ est substantie nõ reciproci ꝑsone cuiusq̄ ꝑnominatiuũ lõgitudinariũ hãc differentiã longitudinariũ apposuim⁹: qm̃ vt adducit Ualla hic de spacio propinquiore: is vo de longiore intelliguntur. Ceteras vero particulas ex superiorib⁹ diffinitionib⁹ facile vnusquisq̄ cognoscet. Priuilegium nõ exigui momẽti hoc pronomẽ is inter cetera pronoĩa sortit: q̄ nunq̄ fere sine relatione reperiri ꝯstet ꝑterq̄ in genere neutro. Quin. libro. ij. nõ dissentit Theodoctes siue ipsius id opus. cõstat aũt id opis dici potuisse. Accipit is p talis. Ci. ad cecinã. ex natura rerum est et is rursus temporũ vt non possint ista aut tibi aut ceteris esse diuturna. Mirũ est neq̄ in promptu ratio danda: quẽadmodũ hec dictio is ea id post se postulet q̃s vel qui. Q̃ in Cicerone plus sexcentis locis reperies: cuiusmodi est illud ad Celiũ. quare scito me sperare ea q̃ sequuntur. idẽ. nã ea que speras. idẽ cõtra eũ cui spero me satisfecisse: etiã elegãter preponitur ei quis vel qui: vt si dicas: qui virtutẽ amplectitur is cũcta possidet. Cicero ad Celiũ. Tulliã meam faciẽ que ea me cura vehementer sollicitat. ❡Idẽ. is ꝛ demũ cõstituunt q̃ cõpositũ pro etiam ponitur. Quin. lib. j. quare in his quoq̄ libris erunt eadẽ aliqua: multa mutata: plurima adiecta: oĩa vero cõpositiora: ꝛ quã nos poterim⁹ elaborata. ❡Aduertẽdũ est eodẽ in ntõ accẽtũ habere in tertia syllaba a fine: in quo pleriq̄ errãt: eadem in ablatiuo in penultima ĩ q̃ errat nemo. ❡Solet hec dictio repeti apud idoneos authores. Plinius ad Erutium: eũdẽ anteq̄ scribã. eundẽ quũ scripsi eundẽ etiã cũ remittor nõ tanq̄ eundẽ lego. Adiungitur etiã cũ ipse a. um. atq̄ dicim⁹ idipsum certo quodã loquẽdi modo peroꝛnato. vt si dicas assecutus fuisti in bello summã victoriã atq̄ idipsum summo cũ honore. Ci. ad Lentulũ. multi rogabant atq̄ idipsum consulibus inuictis etiã in alio genere, idem ad Torquatũ. nec tñ is ipse a quo satis petitur: habet explicatam aut exploratam rationem salutis tue. ❡De hic iste ꝛ ille.

Hic ꝛ is differunt.

Idem ex is et demum.

Hic & iste et ille quo dif ferunt.

HIc & iste & ille relatiua sunt substātie identitatis nō reciproce sed vnū quodq̄ deseruiētia psone. hac autem vltima particula differunt a ceteris substantie relatiuis quenullius sunt certe persone: hic nō ad primā personā vel ad res prime psone: iste ad secundam personā vel ad res secūde persone: ille ad terciam personā vel ad res tertie psone attinet. Cice. pro Cneo. huius autem orationis difficilius est exitum q̄ principium inuenire. i. mee. idem. forti animo istam militiam tolera. i. tuā. de ille frequentissima sunt exempla: sed aliqā eorum dant. Cic. ad trebatiū. Et si salui redierimus & salua ista offenderimus. i. nostras res Romanas. idem phi. app. ca secūda. quid ego illas istius minas cōtumeliasq̄ commemorem? Recipiuntur ista res latina dupliciter relatiue & demonstratiue. plinius ad Arriū. virtutibus suis addit. At ego nūc illas magis miror. Teren. vide tu illū. Adiungitur hec dictio pulcherrime certis quibusdā dictionibus. vt illud ipsum: hoc illud. i. illud vnū & reliqua. Celius ad Cicero. illud vnum monere te possum. Cice. in verrē actione prima. illud vnū credo oēs aduertere. idē in prologa ad herēnū. Sz si te illud vnū monuerimus. Cui dictioni peculiaris est emphasis. Ter. hic ille est. Uer. ille ego qui quondā gracili modulatus auena. ¶ In eo nō q̄ valla scribit ille illa illud referri oportere longinqua: hic hec hoc ꝓpinqua exceptionē patitur. Nā si antea ille & hic alterū altera primo precesserūt: post nō eundē obseruabūt ordinē. Cic. ad Mariū. postremo q̄ vir verissime videt fortasse oderā multo peius hūc quam illū ipm Clodiū. Illū em̄ oppugnarā: hūc defenderā. illū. s. Clodiū: hunc. s. bursam. Clodius aūt ꝓpior fuit: Bursa nō remotior. ¶ Hucusq̄ igitur de relatiuis substātie nō reciprocis dictū est: posthac vero de relatiuis substātie reciprocatione satis explicuit. vnde si quid hoc in loco defuerit: illinc queras rogo. Nā nos tantam ea fere scribimus que ad ordinem pertinent. Ualla vero que latinitatis obseruatio perstrigit meminit. ¶ De sui & suus.

RElatiuum reciprocū aut est in vna tm̄ oratione: aut in duplici oratione in vna tm̄ aut trāsitiue: aut ꝑter trāsitionem. trāsitiue: aut primitiue: aut deriuatiue: aut mixte: primitiue: vt cato defendit se: deriuatiue: & appositiue: vel suppositiue: appositiue: aut actiue: vt cato defendit suū filiū: aut passiue: vt cato defenditur a suo filio: suppositiue aūt aut actiue: vt suus filius defendit Catonē: aut passiue vt suus filius defenditur a catone: mixte sic. cato defendit se suo ore: & cato defenditur a se sua ore: ꝑter trāsitionē: aut primitiue aut deriuatiue: primitiue sic: cato cupit me amicū sibi: & a catone cupior amicus sibi. deriuatiue aūt sic. Cato cupit me amicū suū: & cupior a catone amicus suis filiis: in duplice oratiōe trāsitiue: aut preter trāsitionē: trāsitiue: aut ꝑmitiue. vt cato rogat me vt defendā se. aut deriuatiue: aut mixte: deriuatiue: aut appositiue: aut suppositiue: appositiue: aut actiue. vt cato orat me vt defendā suū filiū: aut passiue: vt cato orat me vt defendar a suo filio: suppositiue aut actiue: vt Cato desiderat vt suus filius defendat me: aut passiue: vt cato orat me vt suus filius defendat a me: mixte aut actiue: aut passiue: actiue: vt cato ꝑstat se vt defendat filiū suū vel cato orat filiū suū vt defendat se. passiue: vt cato ꝑstat vt a se filius suus defendat: vel a catone rogat suus filius vt defendat a se. ꝑter transitionē nō aut primitiue: aut deriuatiue: aut mixte. primitiue. vt cato orat me vt defendā rempu. se tribuno: deriuatiue vt cato orat me vt defendā rempu. sui vel suo amore: mixte: vt cato orat me vt defendam se causa sui amoris vel ꝓpter suum in me amorem. & cato orat me vt defendam suum filium amore suo vel amore sui.

Sui & suus substantie identitatis reciproca.

NOn sum ego ignarus hāc esse materiā illā q̄ nunc mihi offert: quā Laurētius plutonico labyrintho simillimam scripsit: vbi etiā principes in loquēdo fallunt: ac thesco parce: sz fauentibus superis nō est ab re aliqd alienis addere inuētis dū tn̄ nostrā aperuerimus arborē cuius oblaqatio ramis fractus afferre vberiores atq̄ illic aliqd palato: aliqd q̄ flerdunio deseruiet: sui & suus duo sunt dūtaxat substātie idētitatis ꝓprie reciproca relatiua primitiuū alterū: alterū itē deriuatiuū: quorum vtrūq̄ aut in vna aut in duplici reperiunt oratiōe. Reliquimus tātisper reciprocationē duplici oratiōi herentē quā priscianus trāsitiuā appellat: dum eā quā vna tm̄ oratio capit aperimus. Quā etiā trāsitiuā libuit appellari: dico aūt trāsitiuā āplo captā mō. i. quoscūq̄ regimine trāsit verbū fuerit: hec aūt reciprocatio tripartito ꝓcedit. Nā p pnomē ꝑmitiuū fit tm̄: aut p nomē deriuatiuū: aut mixte. Sz primi modi sunt hec exēpla. Cato defendit se. cato recordat sui: cato fauet sibi: cato nō discedit a se: in quibus locutionibus nec vlli licuisset siue p pmā siue p scdaz psonā loqui: vt si velles dicere. Ego defendo se: tu recordaris sui. & q̄ sequunt. Ci. ad Sulpi. Cuū marcellus se ad pedes cesaris abiecisset. & p infinitiuū. idē. negauit se facturū fuisse. Deriuatiuū aūt reciprocū suus a. ū. est. Qd apposite & supposite lz repiri atq̄ vtrūq̄ actiue & passiue. Cuius hec sunt exēpla. Cato tuet sniam suā. cato recordat sue snie. Cato fauet sue rationi: cato nō discessit a snia sua. Mar. recitat sua carmina paulus. & passiue. Cato defendit a snia sua: & hoc p appositionē: sed afferamus exēpla vbi reciprocū deriuatiuū regat rōne suppositi & hoc etiā actiue & passiue: vt sua snia defendit catonē: sua snia defendit a Catone: hec aūt exēpla apud oratores perq̄ rara sunt: poetis tn̄ sepe ꝑmissa. plau. I sticho. suus rex regi nō placet. Ter. iubet saluere suus vir vxorē suā. Uer. sequit sua quēq̄ voluptas. Luc. li. ii. matrēq̄ suus cōterruit infans. Mar. & sua riserūt secula meonidē: p sum eo sui oibus hec locutio cōis est. Qui. li. i. qd̄ suus cuiq̄ dignus est. Ter. suus cuiq̄ mos. Exēpla passiua vix repies. Relatiui reciproci vltra trāsitionē exēpla prim primitiui q̄tim deriuatiui sunt. Appello aūt reciprocationē vltra trāsitionem quotiēscūq̄ euenit reciprocatio postea q̄ suppositū & appositū orationis trāsierūt vnū rōne trāsitionis: vnā virtute cuiusuis alterius regiminis: vt cato cupit me amicū sibi: cato cognoscit me amātē se. cato elegit me defensorē sui. cato defendit me se tribuno. cato locutus fuit mecū ante domū suā. & p deriuatiuū. cato cupit me defensurū suā dignitatē: cato optat me defensorē sue cause: aut in sua causa: cato cupiuerat me ꝯsulē fore suo magistratu. Sz huius reciprocatiōis vltra trāsitionē non admodū exēpla sunt crebra. Admonēdus sum in hoc loco qd scribit valla q̄ ad suppositū melius loquamur p suus a. um. q̄ p eius: vt deus tuetur nos ꝓpter suā clementiā. Tuetur nos deus sua bonitate melius q̄ ꝓpter eius clementiā eius bonitate. cato eiecit me a domo sua. cato alloquebat me ante domū suā: melius q̄ a domo sua ante domum eius. Ad appositū vero melius loquimur per eius q̄ per sui vel suū. vt amamus deū propter bonitatē eius. Allocutus sum hominē ante domū eius. Itē expugnaui hānibalem cū mulieribus eius. Inueni pastorē in eius casa. Eiecit aurū ab agro eius. aliquādo hec failit obseruatio. Ter. suo sibi hūc gladio iugulo. Qd si appositū sit aliqd p pnomē relatiuū cuiusmodi est ille ipse melius p suus q̄ per eius fit relatio. Cice. lib. i. academicorū. Cum longo interuallo ad suā villā reduximus. preterea quando apposito adiungitur siue nomē adiectiuum siue participium frequentius per reciprocationē quā citra eam loquuntur authores: vt vidimus platonē differentem & hylarem intra suū gymnasium. Legimus tantalū famelicū in exuberantia suorū ferculorum. Credimus christum non sua sed peccatorū hominū culpa mortuū fuisse. Mirū est illud quod Ualla scribit de hac prepositione inter precedēte genitiuo aut datiuo aut ablatiuo melius ipse a. ū. precedente vero nominatiuo aut accusatiuo suus a. um. aut sui capere. Exempla Ciceronis ipse Ualla addūcit. Cice. ipsorū inter ipsos concessū ita tributum fuisse. idem. inexplicabilis grāmaticis inter ipsos & philosophis pugna est. idē. a doctis inter ipsos mutuo reprehendunt. idem. oēs partes inter se quodā lepore cōsentiunt. idem. pythagoreos ferunt hoc animo inter se fuisse. huius rationis pene sunt omnia verborū substātiuorū exempla vt quisq̄ letatus est gloria sua. Masculum per se stat. Quis philosophus maior mente se fuit. Licet in hoc vltimo exemplo aliquid dubium est. Mixtam autem reciprocationem

dicimus cum primitiuũ & deriuatiuũ in eandem veniunt clausulam. Cicero in opere de vniuersitate. non solum suo erga me: sed meis erga se beneficijs erat mihi charior. Teren. suo sibi gladio iugulo. Plau. in trinũ. ille hue salu⁹ reuenit: reddam suũ sibi. Accedat nũc reciprocatio duplicẽ orationẽ cõplectens. Cui⁹ cõstructio altera trãsitiua: altera rursus vltra transitionem est. Trãsitiue aũt reciprocationis intra duplicẽ orationẽ tres sunt species. primitiua: deriuatiua: & mixta. Primitiue vero vsus latinus frequẽs est: vt cato rogat me vt defendam se. Teren. tũc hoc timet ne deseras se: idem. orare iussit si se amas hera: iam vt od se venias videre ait cupere se. Ci. ad tre. familiaris meus ad me scripsit te ex re quesisse. Altera species est deriuatiui pronominis: & hoc appositiue & suppositiue atq; vtrunq; & actiue & passiue: vt Cato orat me vt defendam suũ filiũ. Cato orat me vt a sue defendar filio. Cato cupit plurimũ vt su⁹ me defendat filius. Cato precatur vt suus filius defendat a me. & quod Valla addiscit. puer castigatur a me: sed suis nõ placet: castigo puerũ & suis nõ placet. Quod si due tertie adsunt personę: tunc dubia vertitur sententia. Quale est illud Quin. itaq; accedam in plerisq; Ciceroni atq; in his ero que indubitata sunt breuior: in quibusdã paulo fortasse dissentiã. Nã cum etiam iudiciũ meũ ostẽderẽ: suũ tñ cuiq; legẽtib⁹ relinquã. illud autem suũ ad legẽtes nõ quidem ad Cic. refertur. Cũ iandiu vita defunctus fuerat. Sunt autẽ preter ea quedã locutiones quas indifferẽter siue p sui siue p eis: aut ipse aut illi pronũciari videmus: vt ipse petit quod suũ est: vel quod ipsius est: quisq; cupit quod sibi ei vel quod sibi prodest. Cic. pro Marcello. Multi dubitant quid optimũ esset: multi qd sibi expediret. idem pro ligario. Legatus in pace profectus in prouincia pacatissima ita se gessit: vt ei pacẽ esse expediret. Que exẽpla & crebra sunt: & apud Laurẽ. legas Qd si ex determinata persona tertia ad eãdẽ fiat reciprocatio: tũc tertia erit spẽs quã mixtã appellam⁹: vt Cato precatur se: vt defendat filiũ suum: vel Cato docet filiũ suũ: vt defendat se: & passiue. Cato ꝓstat se: vt a se su⁹ fili⁹ defendatur: o Latone suus fili⁹ erudit vt defẽdat a se: vbi nõ est illa superior vehemẽs ambiguitas: sed hec exẽpla illa ambiguitate nõ carẽt q̃ etiã p quã rara sunt. Ad hũc locũ relinquimus exploratũ alterius reciprocationis modũ: tñ duplicẽ orationẽ cõplectẽs. Sed preter trãsitionẽ. Cui⁹ etiam tres sunt spẽs. Primitiua: deriuatiua: immixto. Quarũ exẽpla & quia in arbore patent: & oĩbus sunt fere nota pretermisi: causas vero q̃bus reciprocatiuẽ vel minus vtamur: vel plus iusto sunt vsui scribit Valla. Quo neq; luculẽtius: neq; approbati⁹ scribet quisq;: igit eas illinc petẽdas subiicim⁹. ¶ Annotat Ser. in arte inter se & fere differẽtiã: vt se dicam⁹: quũ aliquid in aliũ fecisse ostendimus: vt cesar fatet se nocuisse pompeio. Quũ aũt in seipsum aliquid dr fecisse tũc sese vtimur. Ci. ad Leptã. preter operã in qua sese beneficium dedisse putabit. Idem ad Lentulum. vltus est ipse sese. Sed nescio an hec obseruatio sit vsquequaq; vera. Dfia inter se & sese.

¶ De alius & alter.

Alius & alter relatiua sunt substãtie diuersitatis: vt ali⁹ sit multorũ: alter vero duorũ: diuersitatis oñt relatiua dñr: quũ referãt aliqd p sed altero supponũt: vt si dicas: quẽdã hoiem video cũtem: & alium venientem. modo aliũ. i. hoiem intelligo nõ tñ eũ quibat: vnde hec dictio alium retulit hoiem: sed supponit p veniẽte: nõ quidẽ cũte. Sũt & alia duo relatiua diuersitatis reliqu⁹ a. um. Ceter ra cetera. De quibus etiam dicendũ est. Alius alia aliud de pluribus q̃ duob⁹ pro diuerso dicit. Teren. dat fidem vxorẽ sibi hanc fore. Nam ei aliã pater despõderat. Pli. ad Tacitũ. Aliud est eñi epistola: aliud est h. Roma. Aliud dico: aliud oĩbus scribere. Refert etiam vt dicim⁹ pluralẽ singularis numerus. Cic. ad Att. li. vij. Venio ad epistolas tuas: ego sexcẽtas vno tempore accepi aliam alia iucũdiorẽ. Sed de duobus. Ci. lib. iij. offi. Itaq; maiores nostri aliud ius gentiũ: aliud ciuile esse voluere. plin. ad tacitum. Aliud est actio bona: aliud oratio. ¶ Reperit in hac significatiõe hec dictio pulcherrime. Mel. li. j. Alia alijs locis cognomina acceptat. Pli. ad tacitũ. Aliud alius monet. Alter & de duob⁹ dr & de plurib⁹ loco tamen secundo. Cicero ad Marium. Quũ habeam duas res quarũ altera mihi viuo nũq; eripiet: altera ne mortuo quidem. Idẽ in phil. Quũ duos secũ haberet anonimos Mustellã & leonem: quorũ alter gladiatorum est princeps: alter poculorũ. Sed in priori loco etiam ponit vn⁹ p alter. Cice. pro lege agraria. Due sunt huius obscuritatis cause quintea: vna pudoris: altera sceleris: atq; iter plura alter ponit loco secũdo. Cesar lib. iiij. de bello Alexandrino. Tribus aũt laterib⁹ regebat. vnũ lat⁹ erat adiectũ flumini. Alterũ editissimo loco eductũ. Tertium palude cingebatur. Geminatur hec dictio pulcherrime. Plau. in amphi. Alter puer alterũ, altera apprehẽdit man⁹ p̃tinaciter. Cesar. li. vj. Come alteri alteris nõ solũ morib⁹ mores exaggerabãt: sed tumulis tumulos exequabãt: hinc altero as. deriuat. Oui. i fastis. Ille suã faciẽ trãsformat & alterat alter. ¶ Fit preterea in hoc relatiuo prolepsis semper implicita: de qua alibi mentionẽ fecimus. Uer. alterum in alterius mactatos sanguine cernã. Nam halter ris. pro eo qd vulgo dicim⁹ ꝯtrapẽso ne mẽ grecum est. Mar. quid pereunt stulto fortes haltere lacerti. Ceter. a. um atq; reliquus a. um. relatiua etiam sunt diuersitatis: Quãquã ceter in masculino vix liceat reperiri in alijs generibus crebro reperias. Pli. ad orium. Julian⁹ cũ cetera vita tũ vel hoc magn⁹ & clar⁹. Lucre. li. j. Letitiaq; negeẽ quũ cetera pars animi. Pli. ad Octa Nã cetera fragilia & caduca nõ min⁹ q̃ ipsi hoies occidũt. & in genere masculino ꝑterq̃ in nõatiuo singulari. Lẽtulus ad Ciceronẽ. Maiore cũ authoritate apud ceteros erim⁹. Leges etiã frequẽter cetera aduerbialiter. Uerg. Cetera parce puer bello. Est etiam ceterũ dictio aduersatiua perelegans ad capita incũda. Tranquillus caput diuitijs Tyberij ita incipit. Ceterũ secreti licẽtiã nactus & quasi ciuitatis oculis remotus. Reliquus a. um. pariter vt ceter a. um. relatiuum substantie diuersitatis est. Quod per singula cõspersum genera comperimus. Cesar lib. iij. de bello Alexandrino. magnum numerũ interfecisset nisi locorum notitia reliqui se texissent. Suet. in Julij vita. Relia militia secũdiore fame fuit. Luc. lib. j. Reliquo id nunq̃ reparari tempore posset. Reliquum quoq; connexionis est inceptiua dictio: vt reliquũ est quod valeas. quod reliquum est vale.

Alteros aras. — Halter eris. — Ceter a. ũ. — Reliquus.

¶ Qualis talis.

Accedãt igit accidẽtis relatiua. Cuin et posuerim⁹ qd de relatiuis substãtie sentiamus. Relatiua accidentis quiddam habẽt commune: qd semp referũt aliquod adiectiuũ: vt Julus est pulcher: qualis est astianax. qualis. i. pulcher. Procerosus fuit anchises. quantus athlas. i. quãtus. i. alt⁹ vel procerosus. plato fuit athemensis: cuias fuit hippocrates. Cuias id est athemẽsis. accidẽtia relatiua tripartito sunt vsui. quippe aut qualitatem: aut quantitatem: aut relationem significant: quorum suũ cuiq; pene est correlatiuũ: de quibus suo loco dicemus. Qualis dictio relatiua fecundissima est: nem & omnium formarũ qualitatis est capax. Interim & quantitatis & relationis ꝙ libros latinos legenti exploratum est. Est enim qualis dictio relatiua & indefinita atq; interrogatiua. cuius antecedentia omnes species qualitatis esse possint: vt doct⁹: eruditus: clemens velox: rubicundus: pallidus: vastus: minor obliquus: sphericus. Quintil. Nec morbus modo perfectus: qualis adhuc nemo fuerit. Cicero libro. vij. episto. in cesare mitis: clemensq; natura: qualis exprimitur preclare. Quin. libro. vij. Quis enim non faber vasculum aliquid quale viderit vnq̃ facit. Columel. libr. x. De minoribus autem animalibus qualis est lepus hic precipiam. Aliquando subauditur animus. Mart. Otia da nobis: sed qualia fecerat olim Mecenas Flacco Uergilioque suo. qualia: id est optima. Sequitur interdum substantiuũ subsequens magis q̃ precedens. quod omnibus accidentibus relatiuis commune est. Cicero lib. vj. Accidit et ꝙ mirifice in zelis excellẽtibus: quale tuum est delectatur. & illud Columelle: quod in alium vsum iam excitans unq. De minoribus animalibus: quale est lepus. Singulari tamen exemplo. Horatius aliter. scripsit in epodo.

De relatiuis accidentis. — Qualis.

Mãme putres equina quales ubera. adiungitur sepe cum suo correlatiuo. Cic. li. vj. epi. Cui si est talis qualis tibi videri scribis ego quoq; aliquid sum: et cum substãtiuo. idem in opere de vniuersitate: oratio talis sit qualis sit illa: que neq; redargui: neq; conuinci potest. Quintil. Sit igitur orator vir talis qualis vere sapiens appellari possit. Accipitur etiam interrogatiue. saty. x. Qualis redijt salamine relicta?

¶ Quot et tot.

Quot et tot tripli̊r accipiuntur.

Quantitatis plurima sunt relatiua futura: sed ab eodẽ existimo qđ ad discretam ptinet. quãtitatẽ quot atq; ab eius correlatiuo tot initium faciamus. Nã discretam quantitatem partim ad numeros: partim ad numeralia reiicimus. Quot igitur tripliciter accipitur relatiue: indefinite: atq; interrogatiue: sed de primo modo sit exemplum: septem sunt planete quot etiam orbis clymata. Interrogatiue. plautus in cystellaria. perge dicere quot annos dicit nata. idem. quot illi blanditias: quot amores fabricas. Indefinite. idem in sticho. tot quot digiti sunt tibi in manu. huius autem relatiui omnes numeri sunt antecedentia: vt duo: tres: quatuor: quinq;: sex: et reliqua.

¶ Quotus a. um.

Quot⁹ accipitur tripli̊r.

Quotus a. um. relatiuum est accidentis discrete quãtitatis ordinabilis. Accipit idẽ tripli̊r. Relatiue: interrogatiue: et indefinite. Cic. ad atticũ. Scribã enim de quoto anno. idẽ ad herennium qua die quota hora noctis factum esse dicatur. Interrogatiue: vt si queras. Musa muse quote est declinatiõis? Respondeo prime. Accipitur multipliciter hec dictio pro relatiuo numeri et non pro ordinabili. Martial. Sis quota de lydico littore puppis cat. i. quot naues: et quomodo subauditur minimuz aut nullã. Iuue. Quota portio feceis. i. parua vel minima. Cic. quotus quisq; istud fecisset nullus. huius correlatiuuũ est totidẽ. pli. lib. xj. c. xxxvij. Murium iecoris fibre ad numerũ dierum in mẽse cõgruere dicũtur totidẽq; inueniri quotum eius lumen sit. Licet Lucretius dixerit in ethna. nec tota pars: homo terra: quota totius vnus. huius autem relatiui antecedentia sunt proprie nomina ordinatiua: vt primus: secundus.

¶ Quotenus a. um.

Quoten⁹ an sit relatiuũ.

Quotenus a. um. diuiduorum nolm cuiusmodi sunt: bini: terni: quaterni: quini etc. Relatiuum censetur a plerisq;. Columella lib. vj. Quotena semina ingerũ in ternos pedes. Cic. ad atticũ. lib. xij. In ripa quotenorum iugerum vt cetera precia constituerunt. in quibus exemplis pro quot scriptum esse videtur.

¶ Quotuplex et quotuplum.

Quotuplex et q̃tuplũ relatiua sunt quãtitatis.

Quotuplex et quotuplũ relatiua sunt quãtitatis quorũ vnum veritatem et materiam. alterũ põdus et mensurã referre videntur. Quorum antecedentia crebro reperias: vt duplex: triplex: multiplex: duplum: triplum: octuplum etc. Illa trium generum magis sunt communia: hec autem frequentius neutra: vt si dixeris: duplex est viuendi via: quotuplex finis est: et si dederis mihi triplum quotuplum permittis quadruplum reddam.

¶ Quantus tantus.

Quãt⁹ et tãtus correlatiua.

Quantus a. um. relatiuum accidẽtis est continue quantitatis. Quod ipsam simpliciter refert magnitudinem. Cuius correlatiuum tantus tanta tantum: atq; antecedẽtia ola nola adiectiua quantitatem continuaz significantia: vt magnus: paruus: longus: altus: amplus: protensus: exiguus: arctus: refert etiã aliq̃n numerũ pondus et mensuram: qđ relatiue interrogatiue: et infinite accipitur. Plau. in mene. Quanta est hominum summa. Septem milia: vbi quanta numerum retulit. Pli. iunior lib. j. Non quantum tibi placet: sed q2 tantum quantum ego sapis. Ci. in arato. Tantus quantus erit collucens lacteus orbis. Idem lib. xj. epi. Sed tantas spes quantas nunc non haberet. hec exempla attuli vt huius relatiui cum suo correlatiuo frequens cognoscatur repetitio. Adiungitur etiam cum quale vel totidem. ij. philippicorum. Tantam essent gloriam consecuti: quale autem beneficium est. idem pro pompeio. tot loca adire tantos cursus conficere potuit.

Tãtũdem. Quantum.

Dicimus preterea tantundem tantidem non quidem quantundem quantidem: sed dũtaxat quantum. Cic. li. vj. epist. Quantum de illo libro tantundem de me iudicij fama detrahatur. Mella. lib. iij. tantũdẽ penes in pelagus excedens, quantum retro hispania abscesserat. Plautus in persa. Ego tantũdem scio quantum tu.

¶ Quotennis.

Quotẽnis an sit relatiuum.

Quotennis et quotẽne cõplures volũt relatiuum esse tpis: vt quot cõponãt a quot et annus. Ego vero frequentius lego quot annis et quot annos. Quale est illud Plauti in epidico. Quot annis nola inueniunt noua. Idem inibi. Perge dicere quot annos nata dicatur. huius nominis antecedentia sunt. Septuẽnis vel septennis. triennis. quinquẽnis: et reliqua. Plini. lib. vij. cap. xxxvj. Primis diebus bis: septennis tam graui somno premuntur. Plau. in penulo. Puer septuennis surripitur carthagine. Idẽ in mercatore. Uides puer sum septuennis. Idem in penulo. Altera quinquennis: altera quatrimula.

¶ Cuius a. um. cuias atis.

Cuius et cuias relatiua accidentia.

Cuius et cuias relatiua sunt accidẽtis: sed ad aliquid dicta. i. relationis. ¶ Quorum alterum possessiuũ: alterũ patriũ est. plan. eũ ducã cuia et fidicina. Idẽ in cistellaria. Cui artẽ esse oportet. idẽ in trinũmo. Cuia vox prope me sonat me tui bene volentis. Cice. pro murena. nõ est cuia est fidicina. Uerg. Cuium pecus an melibei. Accedat nũc cuias atis. quod etiam cuiatis et te. inflectitur. Plautus in penulo. Post vbi sit: vnde ciuitas capta ne an surrepta. Accius apud Marcel. Qui neq; cuiatis esset vnq; potuimus scire. Cic. v. tuscu. Socrates quidẽ quũ rogaretur cuiatem se esse diceret? mundanũ inquit. Laurenti⁹ Ualla hoc relatiuum cuias vult significare non modo patriam vel nationem: sed etiam sectam atq; professionem.

¶ De causis corruptẽ locutionis inter nominatiuum et verbum. ¶ Liber tertius.

Regula p̄ pueris.

Nominatiuum et verbum in numero et persona conuenire oportere euidentius est pueris quam quos id admonere debeamus: vt ego amo: tu doces. Uerg. scribit. Ceterum quod differunt inter se plerũq; extant causa tam numeri q̃ persone.

¶ Nominatiuum et verbum non conuenire.

¶ Prima causa.

Suppositũ q̃n cũ v̄bo discrepare potest.

Suppositi numerus a verbo abhorret interdũ. Quoties synthesis euenit: nã attributio pprietatis cũ significato nõ quidem cũ voce concordat. Apu. iij. floridorum. ingens hominũ frequẽtia conuenire: id est holes frequẽtes. Uer. pars l frusta secãt. i. aliq̃ illorũ. Hora. Maxima pars vatũ decipimur specie recti: id est plurimi vates.

¶ Altera causa.

Sunt quedã nola voce quidẽ singularia. Significatiõe vero pluralia: vt ols quisq; vterq; et similia q̃bus potius fauet ratio quam quorum meminimus supra vt pluraliter adiungantur. Hora. Iactamus iam pudem omnis te roma beatum. Quintus curtius libro. iij. pro se quisq; grates agebant. idem ditissimus quisq; humilitatẽ inop. ãq; eius criminabant. Et hiero. interprete Machabeorũ lib. j. ca. j. planxerunt eum omnis israel. idem inibi. et dixerunt vnusquisq; ad proximum suum. Terent. in adel. verum de ea curemus equam vterq; partem.

¶ Tertia causa.

Incidimus sepenumero in hãc ipsam discordiã p syllepsim. i. cõceptionẽ: vbi pprietas cõcordat cum dictiõe concipiente mediãte siue cõiunctione copulatiua: siue prepositione cũ. Uergilius libro. ij. Remo cum fratre quirinus iura dabant. Cicero ad Cesarem. Sustulimus manus ego et balbus. idem ad Lentulum. non obscura

conuersatio ⁊ contentio omniumq́ Pompeij familiarium studium. In eam opinionem rem adduxerūt. Terē. hec si neq́ tu facimus neq́ ego non sinit egestas. Que etiam locutiones singulari passim efferūtur numero. Hor. tu quid ego ⁊ populus mecū desideret audi. Ci. libro. vi. epi. Supplicare vna cum fratribus tuis non destitit. Plinius ad Ictianum. Est adhuc cure hominibus fides ⁊ officium. p eo qđ quis diceret desideramus: destitimus sunt.

Quarta regula.

Rubet seruius honoratus librū super ene. primū versu illo. hic illius arma: hic currus fuit. Quoties sunt diuersorum numerorum nomina verbū viciniori respondere debere: ergo si essent illius currus hic arma dixisset fuerūt nō fuit. hec Seruius. cuiusmodi illđ Horatij est si mō ego ⁊ vos scimus: ⁊ illud Ciceronis li. vi. fami. epi. Licet sub alia forma vt arbitror prius hic te nos quā isthic tu nos videbis. Qđ preceptū frāgi apud solutam orationē scribentes videmus. Quinti. lib. ij. Sed alij quoq́ authores inter quos eratosthenes idem preceperūt ⁊ poete: vt Hora. lib. ij. ser. Quibus ipse meiq́ vescor. i. mei familiares ⁊ ego vescimur. Uergi. lib. viij. Colles inclusere caui: ⁊ nigra nemus abiete cingunt. Quinta causa.

Discordat igitur sepe nominatiuus ⁊ verbū ppter prolepsim implicitā: quale est illud diui Pauli Hieronymo interprete. Alter alterius onera portate. intelligitur enim q alter alterius onus portet. Salustius in iugurtha. Alius alium in domos suas mittant. Sexta causa.

Propter prolepsim explicitam memini iam erit ambiguum hanc discordiā accidere posse. Uergi. ij. en. Uenti cōsligunt zephirusq́ eurus eous notusq́. Persius. scribimus inclusi numeros ille: hic pede liber.

Ntūs an possit l psona a verbo discrepare.

Nominatiuum cum verbo conuenire secundam personam.

Causa prior.

Reliquum est vt quēadmodū nolatiuus ⁊ verbum in persona nō conueniant aperiamus. Cuius potissimū Eclypsis figura. i. euocatio causa est; tunc enim tertie psone nomē pnomini siue prime siue secūde persone patitur adherere. Uer. Ast ego q diuū incedo regina. Hor. Cur ego poeta salutor. Nō enim sustem: regina incedit: poeta salutat. vbi semp euocās ascissit sibi psonā euocatam: vt si dicere velis tu nunquid ego fuisti nos fuimus vos aliquando. Non autem dicas: tu nūqđ ego fui: nos fuistis vos aliquando: nisi in alia significatione. Causa posterior.

Flectatur interdum persona verbi ad suppositum excellentius neglecto supposito magis proximo. Cic. lib. iiij. epi. Quid est qđ tu aut illa; cum fortuna queri possis. ⁊ illud Horatij qđ in alium sensum iā accessimus quibus ipse meiq́ vescor. pro mei vescuntur. vel potius ipse. i. ego ⁊ mei vescimur. Nā illđ Laurentij in herodoti translatione minime licentie dabitur. neq́ ego neq́ tu periclitabor.

De verbi finitiui supposito obliquo.

Est preterea aduertendū interdū casum obliquū: interdū verbū infinitū. Iterdū orationē ipsam verbo finito psonali dare suppositū. Qđ genitiuus det verbo suppositū. Cice in verrē. Quū illius temporis venit in mentē: pro illud tēpus siue vt Ualla vult subaudi substantiuum nomē in huiusmodi clausulis. puta conditio aut status aut fortuna illius diei vel ipsius. Aliqñ accusatiuus dat suppositum aut cū ppositiōe aut sine ea. Cice. Quū ⁊ p meipsum egissem ⁊ p diuisum sepe tentassem. i. ego ipse egissem ⁊ tentassem: ⁊ sine cōpositione. Urbē quam statuo vestra est. de qua cōstructione alibi satis multa diximus qui intercidit aliud verbū a verbo pncipali. Cic. ad herenniū. obfuit plurimū eo tempore respu. consulum siue stultitiā siue maliciā dicere oportet: siue potius vtrūq́. vbi stultitiā ⁊ malitiam nō regunt a verbo illo obfuit sed ab impersonali oportet. Aliqñ verbū est suppositū indicatiui. persius. Censoremq́ tuū qđ trabeate salutas pro trabeatus nisi subaudiat imperatiuus audi vel attende vel aliqđ simile. Aliqñ effectiuus. Cic. Ad tyronē. nō potes effugere huius culpe penā te patrono. i. tu patronus. Idē ad Lentulū: idq́ memineram nobis priuatis. i. ego priuatus. idē ibidem. tenebā memoria nobis cōsulibus. i. ego cōsul. Aliqñ verbū infinitiuū. Plini. iunior. quatenus denegat illi diu viuere. Aliqñ tota oratio. Ouid. Queritur interea quis tante pondera molis sustentare queat. vbi suppositum illius verbi queritur totum illud est. quis queat sustentare tante pondera molis.

Obliquus an sit suppositū vbi.

L. Christophori Scobaris Bethici ad preclarissimū D. Petrū a Cardona Comitē Golisanensem virū omnigena eruditione preditissimum Dialogus incipitur feliciter.

Opinor nec me circumuenit opinio illustrissime princeps dialogicas nugas has imortalitatē adepturas: quū immortaliū iudiciū pdiderint tuo dūtaxat nole insignitas insolentissimā sz recētē presentiumq́ ⁊ calabri cuiusdā puicaciem: cuius nomini parcedū fuit quorūdā verbo: privilegia ppugnātis. Que nos rāpimus iure quo dā ducti latiore: psiteor enim sic dici posse: ego aror: vt amor: tu pluuis finis: cuius professionis calaber est refractarius egregius: hāc philosophicā dū nos iā cepimus puinciā: qm tuus Callimachus ipsum destitit philosophicari: vt tāta iactura nostro saltē auctario resarciat: atq́ hoc dialogo rei cremētū sumus auspicati. Uale ⁊ salue viueq́ diutissime. Dialogus.

Colonus. Calaber. Bethicus.

O Dij boni deeq́ oēs: atq́ singuli cur nō pluitis tantūq́ cōpescitis estum ⁊ estiua igit idcirco vel infelicissimi miserrimiq́. Sed qđ dē mortaliū cura tam vos viget parū. Calaber. Audis heus an nō audis Bethice q colono similis fatuissimo scēam nature verbis psonā citra grammaticorum regulas clargiris. Colo. Arabor tellus inquit nūc mihi per oēm cōtumeliā seue direq́ colone totoq́ exercebor anno. Cui preter mei cruciatus sarritiōes: occationes: trūcatiōes: stercoratiōes. perustiones placet nihil. At arabere araberis. Tellus perpetuo mihi obnoxia araberis inqđ immo ablaqueabere: pastinaberis: occaberis ⁊ perustitabere. Cala. heus heus audis an prorsus non audis Bethice. En tua vnius precepta rusticanorū ori aptissima arabor araberis: sic obsecro te dij boni secūdent oēs siculis hinc abigere tā vrbibus: quibus tua vndiq́ pcepta displicēt: lieceatq́ per te colonos erudiri bellatissimos tui simillimos. Bethicus. Ne tā inurbane conuiciare precor: tātam ne verborū contumeliā mea meret ignoratio? Quin partibus istis operosissimis conuitijs parcito modestius: cur enim tā spurce ppe semp loqueris? Ego vero longos logos vt plautine loquar ⁊ illotos veluti manduos facile respuo. imo istud ipm mecū indignabar modo. Cur te potius physice qui grāmaticus es loqđ iuuet: quā exegetice? Nam grammatici qui plus rebus q̄ verbis cauent ⁊ rationi plus nature q̄ idiomatis indigent: bene amplā (vt mea fert opinio) errādi viā capiunt. atqui ego nō minus aror ⁊ pluo psiteor q̄ ⁊ aro ⁊ pluit: aut mihi pde qua tu meliore ratione ducaris: quo sit minus dicendū siue arar siue grandino. Calaber. Nescio que logicalia pre te semper fers inuicda rācidaq́ qui ⁊ facta infectaq́ refellis ⁊ asseris annuis ⁊ renuis: adeamus iudicē quēuis potius q̄ nos hac lite subleuet. Et istas quibus duas nugas cauillosissimas ita pessundederis vt eas patiatur emergere in grāmaticalibus enim parum laboro qui te victū ⁊ vinctum dedā facile. Bethicus. Et logicalibus ⁊ grāmaticalibus culinaria ⁊ popinaria sunt vocabula atq́ adeo nota parū hercle apud quosdā physiologos ⁊ illos q̄dē minutissimos. Cicerō topica scripsit dialectica siue logica; nō quidez dialecticalia nō logicalia. Quia vero grāmaticā artē meminit

Aro.
Aror.
Grādinat.
Grandinor.
Pluit.
Pluo.
Logicalia.
Grāmaticalia.

atq; grāmatica tradita precepta: nō grāmaticalē nō grāmaticalia. Sz donem⁹ hoc dixerio liceat. Susq; deq; ferā circa testea. vltro posthac sermone mag; vtar; latino aut barbaro dūmodo sis; snlaz mutatur⁹ & vt aror & plus dici posse iis pfessus: de iudice vero qd dixisti placet admodū: pinde que malis pronūcia. Sz si vinutū tuū nosse latinā vt nosse: videri vis qui vniuersaz Siciliā peragrasti nostru vinutū diligeres. Quo nemo neq; eruditi⁹: neq; magis prudenter ferat inter nos snlam. Tametsi ego quē iudicem causam vellē meliorē i ea presertim re quam magis multorum authoritas q̄ paucoꝝ inepta pceptio est defensura. Cala. An plures authores aror & plus q̄ aro & plurit dici oportere preceperūt. Bethi. Istud em post videro: ita nō continuo habenda est fides fame sic vel sic precipientiū magis vulgate: sz magis pbabiu. Calaber. Perplacet iudex: sz vt equa forte procedamus posteaq̄ tu iudicē pnūciaris & liceat per me locum differendi decernere. Quem si admittis forum edico vbi populo festiuissimū prebebimus spectaculū. Bethicus. Agendum nunc more Calabro: institores em̄ & olitores atq; pistores intra vestras scholas de suis oblatrāt mergitibus: & cum pueris obiter lusitant. Literarum vero professores de suis quisq; dogmatis intra fora boaria seu olitoria cōfusaneas sententias promūt. Sed nihil mihi ād re erit quo minus id quod sentio vbiuis expectorauerim. dictum veterrimum est conscientia mille testes.

¶ Uinutus. ¶ Salonia.

Quo nunc me abs te Salonia admonuerūt scholastici dissertiōis illius: cuius vt sis futur⁹ iudex sum apud forū inter calabrū bethicūq; tuū horā circiter vespertinā. Quā tn̄ vellē vt poti⁹ inter cōuenīret vtrūq;. Salonia. At qui istud ipsum taz esset mihi iocundū q̄ quo iocundū nihil esset magis si pcos sinere liceret: agitur enim de re nō minus triuiali q̄ magis ne talib⁹ q̄dem viris dignam hoc tn̄ exploratissimū est Bethicū nostrū q̄ hec semper veluti sub acida delitia fecit nihili: & supra quā dici pōt has friuole iactātie minutias spernit ad certamen nō descensurū inq; nisi impense lacessitū: vt pote quē honor priuat⁹ magis mouerit q̄ palme cupido. Si quid agas cū sint ad hūc morem holm plerīq; quos nulla ratio māsuefaciat: neq; deliniat: muribus atq; hirundinib⁹ simillimi: mures modo & hirūdines cedo quas vnq; vidisti mansuetas? At ego Bethico nō adesse nō possum: nec si possem volo: tum qz olim preceptor: tum quia semper amicus exim⁹: & in re quā tuetur Calabro rectius sentiat magisq; latine precipiat. Uinutus. non possum me hercule illorum vtriusq; stultitiā satis mirari veluti quos apud certū arbitrū de nigro candidoq; certare delectat. Nam quid ad alterutrius trāquillitatē ptineret: darem operā vt precipuum & si non quanto oportz certe quanto valentem studio vigilātiaq;: que vero ad velitationem attinent viderit alij. Unde mi Salonia Offic̄ij tui duxq; mei esse putato eos pacificare quoquo possim modo. Qd si min⁹ succedat. Statuo ab eis prorsus eē demigrandū. At at ecce apud angeli tonstrinā calabrum meditabundū & cū codicibus etiam Scilicet me veluti sese cōmissurū iam expectat. Salonia. Heus ne nostrū spreueris Bethicum: seorsum ego vehementer precor. Uinutus caue deduxeris. Juppiter ero: vt aiūt omnib⁹ idem vel potius Mercurius. Nam ecce caduceum caducatorqz ince do. Quod si fungi non valebo tu fecialis esto: & fedus ipse percute.

¶ Uinutus. ¶ Calaber. ¶ Salonia.

Sis maxime felix nedū salu⁹ calaber quā doctissime: lz qn̄ hāc diē iusseris nihil quoquo me allexisses amplius nō tn̄ sec⁹ atq; p viro erudito & pbo me q̄dequid docuerit elaboratuꝝ susciperis. Cala. En pfecto res se hn̄t: atq; ago gratias plusq; ingētes. Etem̄ Sicilie vniuerse nemo est quā pceptā oēz q̄ semel nouerit: cui per officiū & sapiētiā omnē summe placid⁹ nō sis: vn̄ fit qd te mihi nō displicitarū cōfidam in ea maxime re: quā cū semel intellexeris nō mihi inficias ibis nedū aduersabere vnq;. Uinutus. Esto tuam snlaz mortaliū nemo disturbare possit: qd facile reor. Wallē tamē vos tātas cōponere lites. Atq; equatis vexillis receptui canere: quā siue tuā siue Bethicā snlaz trutinare. Quorū admiratorē potius q̄ arbitrum me semp gessi. Unde quāto precū acerruo rogare te possum rogo: & si passus eris humillime oro: vt cū Bethico a velitando discedas: qui iā & veteran⁹ & emerit⁹ est: cui discipuli & amici suppetunt plurimum: a quibus vehementer vereor ne sis explodēdus qn̄ notus minus es. Si pfertim in contumelias erupetis. Quos ne Bethic⁹ quidē ipse ferula: qua plurimū valet tāq; hercules claua cōpescet. Quocirca ne sic incepti pigendū cuperē te pri⁹ inhiberi & idipsum eo me demereberis obsequio cui⁹ grām vix me vnq; relaturū sperē. Cala. Ola p te agerē vinute: hoc tn̄ agerē nūq;. Tantū em̄ abest ab eo qd iā stabilium vt poti⁹ mortaliū libēter omniū simultates & odia subirē: vt ēt vitā ipsam: qua homini chari⁹ esse nihil dz: perderē q̄ a disputādo cū Bethico tergiuersarer: proinde ne de hac re posthac sepi⁹ efflagiter aio te vt ne cōteris vehemēter iterū atq; iterū posco. Uinutus. Ne vnū q̄dē verbū iam igit faciā: qn̄ adeo tibi ex animi snia hec disputatio cōstituta est rei eiū euētū ipse videris Cala. Et hūc ipm rei videre volo euentū. Salonia. Nimiū pertinaciter calaber rigescis quē tāti viri pces nihil mouerit. Honestis eiū honestis psuadere facillimū est. Et em̄ refert plurimū q̄ sit suadētis psona. Nā quibusdā ipsa abūde sufficit authoritas: quosdā & iā rō ipa traſ. Quoꝝ hic cū vtrūq; sit nihil video q̄min⁹ vinuto nō assentiēdū sit. Cala. Nihil agis Salonia tuis cōphaleratis vbis nihil ag; nūq; em̄ psuadebis mihi: honoris ppuo alicui⁹ authoritatē eē pferēdā vilissimū nēpe est honorē ceu ipm: vt alteri obseq̄ris qn̄ velit nolit. Bethic⁹ disputatur⁹ est qn̄ iam ola sunt pscripta: quippe vt ipe indicē ita ego palestrā declarari aut se nō audere atq; dare herbā se cōstcat inuitus. Salo. Et inurbane & pterue loqueris q̄ homini te lōge eruditiori atq; absenti ita detrahas: nos aūt te monitū atqz rogatū istuc cōcessim⁹: qd boni cōsuleres: vellē: nō aūt auditū in Bethicū cōuicia atqz tibi herbā daturū. Uinut⁹. Caue mi Salonia: ne succenseas extere & tu docte calaber quāto nihil ex te qd nobis placeat extorquēdū video. Uale auspicatissime. Bethicus. Autoninellus. Uinutus. Salonia.

Adesdum Antoninelle cū Quitiliano & dū exter; ferā abdito: meq; ad foꝝ vsqz deducas volo. Ant. Fiat mi preceptor optime. Bethi. quo magis mag; sq; discordias fugito: eo me pniorco circūdāt atq; circūueniūt. Uerumtamē cum hāc generis grammatici causam actionēq; considero: nihil video quo quicq; posse fieri impudētius nihilq; beluinosius. Hoc tn̄ me consolator alacriter quā suscepit non ne esse erorsum cōtrouersiam. Sed verba perdere nō min⁹ sumpt⁹ est dū decoris & honoris atterat nihilum liceat ne me clamitet: inclamitet: ganniat frēdat. dentionet: hinnifremat arcadorfet rixetur feriat: dum tamē ne eo res deueniat: vt iaculemur: titionemur: candelabremur: & si qn̄ hec fierent quis nescit inter hispanos digitos cauponas calabras atqz manubias Lucanas facile posse reperiri genus octigenties ab hispanis superatum. Sed eccum vinutum cum meo Salonia. Me si non opinio fallit pacificatū accintus; venit vetez omnium qui viuunt charissime: saluissimus sis vinute & tu dilectissime Salonia.

¶ UINUTUS.

Turpiter ad palum media veteranus arena.
Ludit: habet metus stulta iuuenta suos.

¶ BETHICUS.

Nos tamen inuiti saphicos vrgemur ad ignes
Ut tuear partes iam satis ipse meas.

Bethicus q. L. Christophorum schobarē intelligo ludi erat magr.

Salonia.

Vade igitur: te non visus occurrat asper
Nunc pedes calaber concedet ipse suos.

Vinnus. Iā de cātilenis satis multa: nā post cenā plura canem⁹. pietatē in te meā atq; amorē summū Bethice pstātissime iā pudē agnescis. Que faciūt vt q̄ tibi vtilia ⁊ honesta esse senserim detegā: nunc aūt ne a te discedas op; vt sūmanꝫ dicā abiecte forꝫ laborē respuere. Bethi. Rupit modestie claustra prudētissime Ioānes furor ieiūnus atq; deliriꝫ magnitudo: q̄ me adigūt p violētiā summā: vt apud viros grāmatice decet rōnes mihiq; maxie odiosas discedā. Noui eñ ꝯsilia tua eximiasq; virtutes doctrinā mores ⁊ prudētiā summā cū in ceteros amicos: tū etiā in me: debeo igif tibi supra quā vt ego possū soluere vel tu facile credere: nec ē q̄cq; tā arduū: tā difficile: qd̄ nō eque p tuo vni⁹ iussu sim factur⁹: atq; pro mea dignitate. Vñ qd̄ me diu roges locus nō est: q̄ tuā nūq̄ sum fugiturus authoritatē. Malo em̄ imprudētiam requisiueris meā q̄ voluntatē accusaueris. Fac igif me tū iubueris. Vide ne lupū vna teneas aure: nā de calabro q̄d fiet: Si q̄ dē inhabitationē istā veluti irritā nō patief calaber mala gramina past⁹ nouim⁹ holem cerebrosum ⁊ nequā: tu tñ interim iube: cast ga mone felix sum atq; beatissimus. Si q̄q tibi modo emuncto: perpolitoq; imprimis viro prudētissimo: grauissimo: sapientissimo potuero satisfecisse. Qd̄ aut dixisti tam abiecte se tua vesanā dissertionē ee futurā animo. Sꝫ spero nobis deos nō defuturū: extat eñ Hieraldi scientissimi illi⁹ nobilis fāla cu⁹ mihi in mentem frequētissime venit. Deos sepe ne in loca quidē vilissima ingredi cupe: ⁊ in calcharia atq; carbonaria descēdere: quāto pl⁹ igif p veris ꝯtra falsa: pro vernaculis cōtra nouitia: p natiuis cōtra ascita: p lepidis ꝯtra polluta: pro tersis ꝯtra incruciata eos interesse necesse erit: nā rei minutias indicis authoritas illustrabit: ego vero vt aliquid p me dicā ouē ferā nunq̄ timui. Sꝫ neq; canē lucernariū neq; holem q̄ mal⁹ est: nugimēdū, cōtumacē atq; refrectarium Vinnu⁹. Perenni teneo memoria dulcissime christophore quāta me ⁊ humanitate ⁊ beniuolētia semp tāq̄ ad opipar adipaleq; epulū accipias. Si q̄d ad te petēdū qd̄ sepissime fit accesserim: nihil eñ est apud te taz populare tāq; ex re publica q̄ bonitas comitasq; facilita. Ceterū disputādū sit necne.. Qd̄ tñ sūmo fiat vtriusꝫ honore. Quodq; macie reor alo ferā idifferēti. Nā calaber ille egregi⁹ rupe caucasea durior neq; digiti trāuersi rimulam ad preces aperuit. Dominus igitur pertinaciā demiraturus ad te accurrebā veluti ad hominē euestigio cessurum. Quē cū intellexerim per me liceat negotiū famas integrū: me sine iudicē sine assessorē malueris alterā vel vtrūq; subeā dūm tu iubeas tametsi cōstituerā huic grāmatico spectaculo nullo me accessurum pacto. Bethicus. tāq̄ diuinā rē deū iuro mea iam mens presagiuerat idipsum prorsus qd̄ est. Vos a calabro ad me curriculū ag tare. Ne tñ cōpescā ipsum ad nullas iniurias cursurū nisi calaber oleū camino adiecerit: sed audi obsecro pconiū hic audiamus et pconē ꝯtēplare: que tā arrectas ppl̄i ad se auriculas faciat reginale. f. edictū ē: atq; nunq̄ vidi turgidiores buccas: neq; inflatiora guttura: vereor ne intestino disploso crepitātē inclusum animam expediat polimētis ⁊ frumēto: vt suspicor vultuosus homo vescitur. Quid me dixeris mi Salonia. Si recti⁹ calles expomito. Salonia indutus. Quib⁹ polypira plurima fuerint q̄ polypira pl'a tedia passuros: tametsi cū lucro ex suo triumuiris eñ nupsit questrix dulcedo frumētaria. Bethicus. Felices q̄ te talē genuere parētes: cuius dētes ad amussim genuinū frāgunt. Sed bene habet iam passim ad Calabrum appulimus.

Bethicus. Calaber. Vinnus. Salonia.

Antoninellus. Esto felix erudite calaber. Sūt ne maxie res he nostre q̄s tā obstināter ne dicā imprudēter astruim⁹ ⁊ i nostrā etatē oēm ⁊ in posteros memoriā future sempiternā: an potius dimidiū pollicē meremur: ⁊ in vtraq; nrm frōte vesica crepitet vētosissima ol plebi risuꝫ factura. Cala. Teneo ego quā optabā ad disputādū occasionē quā multiplicib⁹ insusurrationib⁹ pene ereptā amiserā: sꝫ nūc iā mei voti ꝯpos ero. Lꝫ ⁊ me iterpellaueris ad te salutādū. Salue tādē vnū abs te dūtaxat in pmis posco: hāc litē tuis argumētꝫ ne lōgiorē faciā: nā qd̄ ad me attinet duob⁹ fermē bis cūꝫ agā meā: ⁊ simul pdes tuā. Bethi. pepigi tecū aliq̄n nisi tibi exciderit memoria. Sine testib⁹ nihil te iri emēdatū acsi testes affuerit iā pcereuelati plane emēdaturos. Dixisti simul: qd̄ apd̄ latinos inauditū est. Cala. Vñ hec inania scias ⁊ ego scio q̄b⁹ tibi nimiū places: nā altissimū volumē de his insanijs ꝯposuisti. Bethi. Et nūc in claua vna bis peccasti. Volumē eñ significatiōe hac nemo dixit: atq; insania plalē nūerū nō agnoscit pter tuas vni⁹ isanias. Cala. Facile ꝯmoues holeꝫ ad turpiter stomachādū irritū q̄cq;. Bethi. audi mi Calaber: ⁊ si ego tibi assētiar eē dicēdū simul altissimū volumē: ⁊ isanias careb: s ne stomachor Cala. isultādo disputas. Bethi. Ac dicā eē post hec cēsimul voluminissimū. Insaniarū ⁊ si q̄d veraci⁹ ē dū tñ in stomacho ⁊ liene ⁊ iecore ⁊ si volueris corde cui⁹ par habes: careas. Vinnu⁹. Hic erudite Calaber nisi tu pfecinū tui nemo susceptur⁹ ē. Vñ nulla rō ē q; nō te ostēdas: authores accita rōne enuclea atq; te sugillatū medica. Tu tñ Bethice caue ne tua leuitas iocosa calabrū ledat q̄ppe stomachāti: quā isesti lepidas: isesti⁹ ē nihil ⁊ tu Calaber q̄ nos iūc adegisti fustile emēdari: taxari: redargui: q̄ ēt ⁊ tue sūt ptes. Rex eñ ignorātia litigiosa ē nō q̄ldē scientia. Beth. Recipio eñ ꝯditionē eq̄ssimā: vt cū tabar abs te emēder calaber: ⁊ tu si q̄d peccaueris vt corrigaris sustine. Cala. erra tu atq; pecca q̄tūuis. Bethice. Nā si q̄d ego effutiuero necne parcurato: nulli eñ cedā emēdāri: nisi pri⁹ ō aro ⁊ pluit iter me: atq; te ꝯuenerit. Cōsequēter eñ i relīq̄ tua deuenies m⁹ errata: Bethi. bñ admones: nā si p pctorꝫ q̄titate reprehēdēd⁹ es tabellioē velociore q̄ sit ipse boreas op⁹ erit cuius copia nūc ē. Sꝫ heus antoninelle. tūc hāc pulciā calabri emēdādi subeas volo. Ant. Et i votꝫ hoc ipm iā mi pceptor erat: atq; nihil magꝫ cordi futurū ⁊ hoc q̄dē nūc mirabar quā necne vs⁹ eēt calaber sine dubitatiōe ⁊ iter rogat one vlla. Vinn. eya age docte calaber. Nā tue cāe iā planū facias op; ad quā destruēdā hunc ꝯcessit. Beth. tuū hoc iā pmlgare qd̄ ⁊ tu ppugnatur⁹ ⁊ Beth: c⁹ oppugnatur⁹ ē idē: ipꝫ ego cēsorie extitatur⁹ sū. Cala. profiteor irrefragabiliter hoc vbū aro as. cū ceteris vbis eiusdē nature: vt suo edo ceno: ⁊ reliq̄ nō posse iūgi actō significāti alal rōle i voce actiua: neq; ntō i voce passiua: vt si velles dicere. Ego aro holeꝫ: fili⁹ seminaf a me. Tu cenasꝫ ab illo. Et q̄ ꝯfiteor vba illa ad solā naturā ptinētia: vt pluit: ningit: serenat: glaciat: tōat fulgurat: ⁊ cetera similia: pter tertiā singlarꝫ psonā aliā hr̄e nullā q̄rū verūq; me hēbis acerrimū defensorē. Teneo ne q̄d sētiā ege Bethice: an poti⁹ resumā ad : pꝫ iterꝫ atq; mili⁹ s. Ant. An refragor vspiā lectū ē cui⁹ origlatiōe irrefragabiliter dici possit? Bethi. sicut i puerorꝫ lusib⁹ he⁹ āntoninelle ex more delicto oīꝫ prio pcif: ita velle calabro i prio stati errore ignoscere. Sꝫ rē erudite calaber tenes: salaꝫ tuā miro ordie ⁊ pspicuitate sūma plenissimāq;: atq; fnle mee oīno discordē ꝯstat. aut quēadmodū i hoc viridāte cāpo nr̄e expedite sint acies coniuuocat ad pugnā. Venere semileo: iudiciū ē certamē hostis hastā ꝯiecit i agrꝫ. Sꝫ alal ē nullū tā inualidū qd̄ irritatū nō excādescat: nec q̄cq̄ ferā audaci⁹ q̄ q̄ nō ferit. Sꝫ adesdū Cala. Ignominiosissime aūq; man⁹ ꝯseram⁹ . vbosas quō iā mihi tecū nullo federe ꝯuenīedū video ad q̄dā supponēda n: cessario rñdeas velli: sine q̄b⁹ p ancipitia q̄dā vt dilabamf necesse ē atq; illis suppositꝫ tue quā poposcisti breuitatꝫ ꝯsulem⁹. Ca. hec q̄ iubentissime q̄dē. Bethi. Vtra malꝫ tuū aro ⁊ pluit grāmatica turri methodica nec an historica? Cal. nōne dixi mihi ab hoie dialectico isidias fieri ⁊ nebulas obijci ad decipiēdū: ꝯ porro sp ⁊ vbiq; dici audio Alexā. Rodolphi. hugutiū. Ebrardi. Orbothi. Tercollij. pastrani. Capuani. Et grāmaticā historicā istius tui, ⁊ Methodicā grāmaticā non audio: vel que tua hec iterrogatio est: Bethi. O lepidissimā ignorātiam

mellissimissimaq; grāmaticoꝝ nūcupationē: an ita disputas grāmaticā: vt Quintiliani vtar v̄bis. Methodicē in
Diame. historicā: siue vt Diomedes appellat horisticā ⁊ exegeticā sicut partitur & copiandā Cala. Quidni. Bethi. tota n
pe erras via. Illas v̄o introductiōes quas tu induxisti modo quedā veluti initia sunt ad grāmaticā illā capescen
Quinti. dam: quā Quin. methodicā. Diomedes vero horisticā dicit. Itaq; ille sunt in libris scripte. He vero in anima ve
in subiecto erudcrate. Sz Quint lia. textū audias opz: vt nullus sit ad ambigendū tibi locus relict⁹. ⁊ finite inde
sunt partes due quas hec ꝓfessio pollicet. i. rō loquendi: ⁊ enarratio authoꝝ: quaꝝ illā methodicē hāc historicē
vacant. Ex quibus iam tibi satis liquebit non me vllas insidias facere velle: sed fronte certare serena. Cala. inue
stigemus igitur qd sibi vult Calaber iste tuus in illa grāmatices fractiōe. In cuius patria nihil eruditum nihilq;
politū aliqñ fuit: ꝓterq; ꝙ iudeos atq; marranos hispania plurimos gignere solita est. Anto heus heus ꝓceptor
Et ne latine inuestigemus pro vestigemus. An potius suspicatur sibi qd vic poetarum est in orone soluta concedi.
Bethi. Bone Calaber. Qd Quin. cātabrū appelles placet impēse. Quod id nomē tanto latinitatis lumini per con
tumeliam indideris vehemēter doleo. Nā qd hispaniā semꝑ ineruditā fuisse atq; hebreoꝝ ⁊ neophitoꝝ genitri
cem extitisse per furorem vesanissimū debaccharis facilius paterer: nisi ꝙ pri⁹ demonstrari falsum esse sine poste
riore non potest: nam vtrobiq; vtriusq; rōnibus me vti opz. Sed de tua calabria pauca subijciam: que in orbe to
to simplicius delatius infamius nihil preter ꝙ olim greca fuit. Hispaniam ais homines neq; solitā parere: a q
qua tellus ipsa aconiti genitrix ad veneficia in culpa non est. Sed philtroꝝ venefica: mō v̄o qs hispania vomuit
Calabria. nunc iudeos calabria comes. Cala. nimiū ꝑplexe loqueris: vix te intelligo. Bethi. vis ne me apte obloqui nulla q;
calabri iu circuitiōe neq; enigmate vti. Cala. Cupio plurimū. Bethi. Audi. Quos hispania ꝑ oia diuitate ꝯtumeliā ⁊ odium
deos hispa iudeos pepulit: Calabria oi studio cura ⁊ amore cōplexa est atq; nūc eos dulcissimo fouet gremio. Rursus ierudi
nia trusos. tā hispaniā semꝑ fuisse testaris qsi ⁊ eloquētiores ⁊ sapiētiores quā qter hispania ascit sūt. Calabria sit elargita:
receperūt. cognoscas lz in quauis latinitatꝭ etate ⁊ plures ⁊ ꝓstātiores Calabris lucanis apulis brathijs hispanos fuisse
Authores atq; indies futuros expectādū est: an nō tibi i mētē poetaꝝ Silua illa venire potuit quaꝝ partē aliquā vrbanissi
hispani sūt mus poeta epigrāmate quodā illustrauit: nā ⁊ amicos tū ⁊ sue tēpestatis poetas recēsuit: epigrāma eñ hoc est.

Martialis. Duosq; senecas vnicumq; lucanum — Facunda loquimur cor duba.
Trog⁹ pō. Gaudent iocose canio suo gades. — Emerita deciano meo.
Iustinus. Te liciniane gloriabitur nostra — Nec me tacebit bilbilis.

Pō. mela. ❡ Quid Martialem ipm nolez cui⁹ epigrāma illud est partē cui⁹ nūc asciui. Quo in stilo illo nemo neq; vrbanius
Columella neq; mordaci⁹ scripsit: qd trogū pōpeiū cui historici oēs ingenue cōcedūt. Quid iustinū: qd pōponiū Melā ꝯterra
Lucanus. neū meū: qd columellā memorē: qd iam de summis illis poetis qb⁹ vir ⁊ alij poete antecelluerūt Lucano ⁊ Syl
Silius itali lio in gñe illo altisono dicā: an Cic. ipse q latinoꝝ oiz specimē eximiū extat nō de poetis corduběsib⁹ i orone illa
cus. ꝓ licinio Archia v̄ba facit: qui iam in illa florētissima latinitatis etate resonabāt. Ecdo v̄o est tā a sensu cōi alien⁹
Quintiliā. a quo Quin. summe erudit⁹ nō cēseatur quē a Cice. ipso vix differētē pensitauerūt plimi inter qs est cāpan⁹: cui⁹
Hyginus. hec legūtur v̄ba. Quin. eñ quibus armis pugnandū sit docuit. Cice. quō vincam⁹ ostēdit. Magnific⁹ ⁊ plen⁹ Cic.
Prudenti⁹. Quin. Sumptuosus ⁊ locuples. hic sentētia ꝓmit ⁊ pōdere. ille virib⁹ ⁊ sublimitate amplissim⁹ laudator. Cice. ins
Isidorus. der exqsitissimus Quin. hic in ꝓcipiēdo summ⁹ est habit⁹ ille dicēdo eminētissim⁹. Quin. acumine capit lectorem.
Cic. candore delectat: deniq; tanta iter eos vicinitas est quāta videri inter eū pōt q prim⁹ sit oim in cursu ⁊ eū q
nisi hic antecederet: ipse ꝑuenisset: pinde de Quin. sic habe. Si iudiciū poscas meū vt cāpanus scripsit deesse elo
quētie qcqd a Quin. non discas. ⁊ ibi artē desinere dicēdi vbi vltimum eius fuit preceptū quē ꝑ opprobriū canta
briū appellasti. Quē vt diu⁹ Hiero. testatur imperator ille galba ab oppido callagurritano Romā aduexit ee q etiā
loco diuus Dñicus cōcionatorū antistes ⁊ ort⁹ ⁊ oriūd⁹ fuit. Hispaniā etiā nō ꝑpetuo ineruditā fuisse Strobo il
le cretēsis: q aug. Octauū floruit etate laberica geographie plane demōstrat. Scribit eñ hispanos maxie Beth.
sua etate fuisse eruditos. Nā leges ⁊ carmina ꝓsasq; lras sex milib⁹ annoꝝ eos añ habuisse testat: iā i vltima la
tinitatis etate nemo vsq; eo plinus erit q nō intelligat hispanos nō latino sermone mō q ꝑ totū orbē ꝯseruerat: sz
etiā punico q apud hispaniā florebat ꝯtū illa vādaloꝝ ⁊ gottoꝝ ꝓcella ꝑmisit fuisse eruditos. Tulit eñ etas
illa Higiniū. Iuuēcū Prudētiū Isydorū. Orosiū. Damasuz cui plurima opa diu⁹ Hier. nūcupat. Leādrū cū alijs
multis qs breuitatis cā subticeo: punicos v̄o q nō cognoscat est null⁹ Auerroen Auicēnā Algazelliū mecūq; cōcis
Antonius nē sarrasim: qb⁹ oib⁹ ꝓceptorē meū Antoniū Nebris. annūerare nō formidabo: quēadmodū oiz ille ꝑ postremis
nebrissen. sim⁹ est: ita nūc etatis olm ꝓm⁹ ⁊ facile ꝓnceps cui⁹ istitōnes grammaticas si eq existimes iudicio qcqd tibi ad cu
quanti ab mulū grāmatici deerit futuri id ab natura desiderabis nō ab arte deposces. Uinut⁹ Dij te secūdēt ꝓsperrime vir
aliis fiat. erud te Bethice q ita patriā tuā ab iniuria liberas: atq; nos rex nouitate tātaꝝ accumulas. Qui. igit diuisiōe itel
lecta he⁹ docte Calaber vtrā mauis partē tuā defendi cāz ꝑ me. Cala. ego v̄a Qui. neq; flosculos vidi vnq;. Quo
min⁹ ei⁹ diuisionē itelligere queā. Uinu. age he⁹ me Bethice ꝑ tua ai benignitate Qui. sensuz excute vt facilior ad
disputādū sit Calabro adit⁹: nā qn ō re quā ignorat grauis differat. Bet. imo ab te vehemēt peto: vt hāc authoꝝ
exponēdi pulcrā salonie viro ⁊ lipeatiōe ⁊ lectiōe mita v̄fato iponam⁹: quē nō ita truculēter torusq; ochis ꝯspiciat
Calaber quēadmodū me paueo ei ab hoie ita limit iru: ti fascinari. Uinut⁹. aēs abs te exorari facile putam⁹ ꝑ
illa tua q cūctos ꝯseq̄ris comitate bonitateq; o mi salonia. Salo. hoc vero ꝑlibēter: dū tñ aures magis q̄ ligua
Calaber accōmodet. Cala. quasi aures meas alicui cōmodaꝭ sz solut⁹: ego āt meoꝝ artuū nemini copiā facio nū
q̄ ꝓterq; medio qñ sū corꝑe eger. ant. corꝑe sū eger dicis. Cala. tūq; historiā terner: paꝝ abfuit qn poetice dixerꝭ
eger sū corp⁹: atq oratores qꝝ offō hūc te fictū gerꝭ egro sū corꝑe dicūt: ⁊ ꝯsilia vir sūma sepia: femina itegerri a
pudicitia. Uinu. adeo ne ipudēter cū eruditꝭ viris agēdū ē antonine. Iā video frenulo tibi op⁹ ē capistelloq;. ⁊ cas
ne post hac ita loq̄citauerꝭ salōia secuti ei Qui. grāmaticā i metodicā q ad ꝓceptionē ⁊ analogiā attlet. i. sz grā
maticoꝝ loq rōas ⁊ i historicā q ad authoꝝ ꝯsuetudinē imitationēq; ꝓcipua spectat. i. ad imaginē optimoꝝ loq au
thoꝝ nō iuxta id tñ qd ꝓceptoꝝ norma dictauerit: vt ecce Methodice dr difficilr audaciter: ⁊ scio qd tu vis pecu
niā historice v̄o dicet: difficile audacē. ⁊ scio te pecunias velle: itaq; vt Qui. idē eodē cap. aliud ē grāmatice. i. meto
dice: aliud latine loq. i. historice: mō v̄o tuū ē Calaber ꝓnūciare: vtrā ptē ad tuā cāz agēdā mauis sed authoꝝ ꝯsue
tudinē: aut documētaꝝ ꝓceptionē. Cala. Iā scribo vtroq; eñ vtar mēbro: nā vt video methodica grāmatica rō
nis ē: historica v̄o autoritatꝭ magꝭ ē: ꝯsequar igiꝭ facillime ꝓpositū meū: nā rōne ⁊ autoritate ꝓfessur⁹ sū. Sz rōne
pri⁹ ducor qd fieri ꝑ naturā nō pōt id vtiq; dici pōt. ma v̄o arari: aut me pluere fieri nō pōt ꝑ naturā igiꝭ nec dici
qdē poterit: autoritate aut citi⁹ erunt qppe qd ego aror ⁊ ego pluo dici nō possit: Alexāder ⁊ Huguti⁹ authores
sūt. Bet. satis tibi vbi vt placeas docte. Cala. ⁊ rōne ⁊ autoritate ista li mō rō ⁊ autoritas qa veluti e phie penu
eruto: sz assero neutrā neq; rōnē neq; autoritatē istā eē tuā i litē quā agitam⁹: nā vt ꝑsuasum iā tibi eē deberet ex
Qui. snia. Rōnē ꝓstat ꝓcipue analogia. tua aūt rō nō analogia: sz vel dialogica ē physiologica est artē grāmaticā
nihil oino ꝯtingēs: nō eñ qm res sic vel sic se habeāt sermo latin⁹ aliqd hz q magis minusve enūciari dēat: nōnūq;
vero etiā rōnē: vt idem Quin. author est: vt ethymologia ꝓstat. Si rōne igiꝭ tuā causam ꝓbatū iri vis vel analo
gia vel ethymologia in re dūtaxat latina procedēdū est. Calaber. nollem Bethice istis vocabulis tuis inusitatis
decipi

decipi analogia ⁊ ethymologia q̃ neq̧ in doctrinali meo neq̧ in huguitio reperta sunt: que cũ cepisti eis vti statim vehementer abhorrui. Ant. Iã mi pater optime nihil verboꝝ preter censurã ipsam faciã. ꝓspice tu melius q̃ maxime potes: dixit eñ que abhorrui: ꝓ eo qḋ dicimus a quibus abhorrui. Vinutus. Fac dixerit ita I vno verbo ꝙs nõ facile labitur: ⁊ vni dictioni vt Quin. ait. potius vitiũ ꝙ virt⁹ inest. Sed heus salonia dic calabro qñ hũc subysti laborẽ ꝗd analogia ⁊ ethymologia sibi velint? Salonia. atq̧ hoc qḋ priora abs te iussa nõ min⁹ placẽt: quo libẽti⁹ rẽ facesso. Adverte animũ erudite calaber quẽadmodũ Cice. ⁊ Quin. autores sunt: hic vero I institution: b⁹ ille ꝗdẽ ī opere de vniuersitate. analogia dictionũ flectendarũ quedã certe ꝓportio est. Sed melius fecero si memoriter vtriusq̧ enunciavero verba. Quin. Analogia precipue quam proxime ex greco trãsferentes in latinum proportionem vocauerũt eius hec vis est vt id qḋ dubium est ad aliquid simile de quo non queritur referat vt incerta certis probet: quod efficitur in extremis maxime syllabis. Hec Quint. Addamus Ciceronis etiã verba loco accitato que hec sunt. Quod grece analogia latine. Audendũ est enim quoniã nostri hec primũ a nobis nouantur comparatio proportio ve dici põt: qñ enim triũ vel numeroꝝ vel figurarũ vel quoꝝcũq̧ generum contingit vt qḋ sit vti primum postremo proportione ita postremum primo comparetur vicissim: vt extremum cum medio sic medium cum primo conferatur. hec Cice. sed vt faciliora cuncta fiant subdamus exempla dicimus autẽ amo amat amãt. amor amatur amantur: eadem obseruata proportione dicendum est aro arat arant: ⁊ aror aratur arantur. Sed natura an consuetudo huic obstiterit analogie vel bethicus defensur⁹ est: vel calaber obiectur⁹. ¶ Vinutus: mira vir memoria ⁊ pronũciatione salonia salomes. Quo audaci⁹ rogare te ausim nõ min⁹ ethymologiã detegas quã analogia ab te referata fuit. Salonia. ⁊ hoc summe placet tametsi nihil preceptiõs mea iam spõte dicerẽ: ethymologia (Quintiliano autore) verborum originem inquirit. Hec habet aliqñ vsum necessarium quoties interpretatiõe res de qua queritur eget: ideoq̧ in diffinitionibus assignat ethymologie locus. Sed audiamus Ciceronẽ I topicis dicentem quam greci ethymologiã vocãt. i. verbum ex verbo veriloquium. Multa igitur in disputãdo notatione eliciuntur ex verbo. hec Cicero tametsi in hac dissertione parum videamus directe ethymologie ratione egere. Sz cõferam⁹ singula. Ecce aro as. ait. eiusdẽ analogie atq̧ ꝓportionis est cũ curo as. ait. Nã similes sunt vtrobiq̧ vltime syllabe veluti appẽdices: ac nõ vtriusq̧ eadẽ rõ ethymologie est. Siquidẽ Varrone teste curo as. ait. verbũ a nõie cura originẽ traxit. Cura vero autore eodẽ a corde noie ⁊ vro ris. verbo cõstituit: vt sit cura a cor ⁊ vro vt ꝑ te que cor vrat. collingo demũ curo verbũ cura sũpit⁹ originatione atq̧ ethymologia ⁊ cõpositũ ⁊ deriuatũ esse. Aro vero quãtũ veriloquio suspicari licet nihil tale habet neq̧ eñ deriuat aliunde neq̧ partib⁹ cõstat ꝗppe primigeniũ verbũ est: nũc erudite Calaber qui in latinitate disserẽda aliis se accingũt rõnib⁹ ꝑterꝙ quas modo diximus nugones ⁊ nugiuẽdi appellari solent. Vinut⁹. nõ possum tibi perudite salonia nõ nimiũ debere cui⁹ memoria ita latinitatis archanis redũdet apud quẽ vt vetus dictũ est nemo obsedinẽ patit. Cala. ⁊ mea vinute nihil omnino ratio erit quã dudũ a meo doctissimo ꝑceptore girguillo excepi: ⁊ quã oẽs latini ꝑceptores nẽ quo enolaui pauloante modo: sed etiã Bartholomeus Verulanus calaticus serpus niger fiscus. Si pontinus preter vnum Nebussensez qui deo duce presto a nostris reijciet ouis. Ant. iam tu o mi dulcissime pater atq̧ heus tu ꝑceptor optime nõ mihi iure succẽsebitis calabrũ castigãdi qñ mihi hãc imposuistis curã que singulis causis terna incipit insuere errata. Vinu. ꝗd ne dixit qḋ obelisco cẽsorio egere videat: nã heus salonia me tua analogia ⁊ ethymologia ita rapuerũt vt magis apud eos ꝙ apud me videar esse cõstitut⁹: quo fit vt ꝗd Calaber dicat aduertã minus. Anto. ꝗd ne dixit qḋ si quis intra Bethicas scholas peccasset plane eques iã incessisset quo inquã ferulatio: qm̃ aliud nomẽ nõ succurrit mihi vllũ ita fari liceat. Vinut⁹. exprome iã si vis ⁊ Itelligam⁹ qḋ dixerit anto. dixit aũt dudũ excepi ꝓ nuper aut pridẽ excepi: pauloante mõ quoꝝ alterũ sufficiebat. ꝑsto reijciet ꝓ siue cito siue ꝙ primũ reijciet. Vinutus. petis igit erudite Calaber rationẽ tuã admitti eiq̧ sanciri oportere quã autores tã summi osẽtarũt. hoc aũt bethice refert nõ mea: nescio tñ an ꝑmitteret ipse ad gymnasiũ grãmaticũ philologicas rõnes asciscat. Cõ si fiat exploratũ mihi et. Añ diẽ clauso cõponere vesper olympo: quã ego de ista lite sniaz ferã. Bethicus ꝓ me agit rõ aut docte calaber qñ verũ respuit ei veritate exhausta ad me deficit. Sz ad pauca aduertas rogo ꝙ pri⁹ tuã excutiã rõnẽ: vt ex Quin. ꝟbis elicit duplex rõ extat natura altera. Itẽ altera idiomatis: hãc autẽ emẽdatã cui aduersant barbara: illa ꝟo ꝓpriã a qua abhorrẽt trãslata. ipse Quin. appellat: rõni autẽ nature repugnare possum⁹: idiomatis ꝗdẽ nõ possum⁹. Nã ecce dicere possumus mortu⁹ viuit: viuens perco: eloquẽtie flumen: ⁊ ferruz armare veneno. idiomatis ꝟo rõni obsistere nemo põt: vt si velis dicere ego amas: tu lego: ille docem⁹: de quoꝝ vtroq̧. Quin. audi. Trãslata alium nature intellectũ alium loco ꝑbẽt. ⁊ hoc. lib. i. sed euidẽtius li. viii. Tunc est trãslatio cum res ipsa de qua loquendum est naturalem modum excessit: ⁊ hoc de rõne siue vt tu dicis veritate naturali. Sz addamus de idiomate: qḋ emendate loqui prior appellat Quin. his verbis lib. i. emẽdate loq̇ regula q̃ grãmatices prior est pars examinet cuius cõtrariũ inemẽdate loq̇ est. de quo ipse autor intulit. prima barbarismi ⁊ solecismi feditas absit: que singula si tempus pateretur ipse nobis exponeret Varro. Sed sufficiat Quin. Responde obsecro erudite Calaber vter sermo est fedior. ego aror an ego aras? Cala. Omne est malũ. atq̧ vterq̧ est fed⁹ vel malus hoc est sermo. rñdẽdũ fuit: nã malũ sermonẽ ꝗs dixit in hac significatiõe: pape duoꝝ vitioꝝ vnũ dũtaxat verũ illud omne capax est. Bethi. Castiga minus nr nos interpelles esto erudite Calaber vtrũq̧ aliqd claudicet vtrum vtri tñ ꝑferẽdũ arbitraris. nã prioris Quin. ⁊ Cic. laudatores sunt: posteri⁹ vero abiectissime explodũt. Trãslatũ ꝓprio melius est. Quin. inq̇t. Cicero vero in oratore. Illustrãt quasi stelle quosdã trãslata verba Cala. nemo trãstulit ꝑ hoc ꝟbũ aro aut fulminat vnꝙ. Bethi. Cedes ne liti si tibi aro ⁊ fulmino trãslata mõstrauero. Cala. caten⁹ tibi cedã quatenus ad rationẽ attinet: nõ autẽ quaten⁹ ad autoritatẽ spectat. Bethi. atq̧ rectius nũc mihi sentire videris in distinguẽdo ⁊ lõge teꝑꝫ ꝑstas in eloquẽdo: qḋ est multo digni⁹ te ꝙ emẽdari tibi qñ cadẽdũ ẽ cõstare. Ecce Verg. lib. vii. Et frõtẽ obscenã rugis arat alecto. ⁊ Quinti. lib. vii. Nõne pulchrũ vel hoc ipsum est ex cõmuni intellectu verbis que quibus vtantur omne tantum assequi laudis et glorie vt non loqui ⁊ orare: sz quod pericli contingit fulgurare ac tonare videaris. Cala. moriar millies si tale esse in libris scriptum non modo non audiui: sed ne suspicatus quidẽ sum: quo fit vt iam ab autoritate mutuare incipiã ne in ea etiã actum agam. Sed priusꝙ ad autoritatis pugnã descendamus velim planum faceres an exploratissimum sit rationẽ ab analogia proficisci atq̧ apud latinos an pro cõperto habeatur rationẽ ab autoritate distingui oportere. Bethicus. hoc autẽ mun⁹ salonie est nõ meũ: q̇ nisi te docuerit tũ aperte eruditiõe respõdẽdũ est: nõ eñ speres meo ipsi⁹ ꝑsidio causaz meã factũ tre iacturã. Salonia tam facile Bethico assentire Calaber ꝙ hoc tibi faciã maxime palã. Rationẽ autem ab analogia erui Quin. autor est. rõnẽ inq̇t ꝑcipue analogia ꝑstat. nõnũꝙ ⁊ ꝓ ethymologia: cui⁹ vt cũ nõ in probãdo sit vsus opus fuit te ea rõne misere destitui rõnem ꝑterea ab autoritate discerni. Itẽ autor Quin. est cui⁹ hec ꝟba leguntur institutionũ lib. i. Nam id quidẽ dixisse summos autores cõfitebant: rõnẽ tñ negabant permittere. Idez paulopost. nos preter autoritatẽ oratorũ atq̧ historicoꝝ analogia hoc quoq̧ dictũ tuebamur: quo patefecit ad desperandũ nullum tibi locum esse relictum si defensu dignã ab origine certaminis causaz suscepisses. Cala. cõgere obsecro Bethice quas potissimũ meministi autoritates quibus monstres id plane dici oportere: licet idipsum per naturã esse non possit: quod si astruxeris firmissime mihi reliquum est: quo tibi minus non assentiar. Bethi. homis

Analogia quid.

Ethymologia.

Curo ꝟbũ a quo originem traxit.

Duplex est ratio: nature scꝫ ⁊ idiomatis.

Rationẽ ab analogia ꝑficisci.

Antonius Nebrissensis. x

rem natã a l decip. ẽdũ me opinario qui si trãsferri posse aro ꝛ pluo probassem: te in hi cedere annuisti: nunc decis mo lignũ queris: nõ satis illa ꝓbatiõe ↄtẽtus: id quidẽ nõ faciã prorsus. Salonia quasi difficile sit mi Bethice qđ tãtopere orat laborat. Jam Calaber sis hominẽ miseratus inermẽ. Bethi. prudenter mones: nam vt in ipso statim certaminis initio dixi futurã nũc iã in manib' est hec verba ꝑdere non minus sumptus est. Arrige igit auriculas Calaber: ꝛ percipe id qđ ꝑ naturã fieri nõ potest nihil habere quomin' dici queat. Cala. hoc dũtaxat scire aveo. Bethi. possunt ne q̃ alia cãt: ꝛ ea que muta sunt per naturã loqui? Cala. meo quidẽ iudicio non possunt. Bethi. at qui latini plurim' ea loqui scripserũt. Verg. in buc. Montesq3 fere siluecq3 loquuntur. idem in eodẽ opere. Nemus pinosq3 loquẽtur: ꝛ illud. ipsi te fontes: ipsa te hec arbusta vocabãt. Juve. Jumẽta loquent ꝛ canis ꝛ postes ꝛ marmora. Luca. li. v. equoraq3 ꝛ campi rhodopeiaq3 saxa loquentur. cõplura alia q̃ lõge nimis per naturã fieri nedũ esse vnq3 possunt. Menãder apud Gell: ũ. egomet vino mortu'. ꝛ illa quib' poetaꝝ libri sunt refertissimi. Jouẽ in tinorẽ ꝛ taurum: Daphnẽ in laurũ: byblida in fontẽ. Gallanti in mustellã. Terea in vpupam. hecubam in canem. ꝛ sexcẽta hmõi alia. Sed totam hãc litem vrbanissimus poeta exemit: qñ cecinit illud qđ nõ est dicere basia solet. Cala. lite cecidi: fateor te libẽter l eo tãtum qđ ad rationẽ attinebat: nõ eñ opinio mea ꝓbari potuit ea analogia

penes personam ꝛ dominum significat.

atq3 ethymologia qua debuerat: nũc autẽ reliquũ est vt penes autoritatẽ rigidius me habeã. Ant. dicet ne latine penes autoritatẽ ac potius circa autoritatẽ: nã penes ꝑsonã duntaxat ꝛ dñium significare palã est. Bethi. apagesis anto. nunc: malo eñ Calabrũ cẽnes ꝓlabi: q3 nos vel semel interpellari impedirique: queso Calaber erudite q̃ sunt isti anthores quoꝝ ↄsuetudine ꝛ imitatiõe ad hoc ↄsitẽdũ ducaris. Cala. ad vnũ oẽs ꝑter Antoniũ istũ Nebrissensem. Beth. Qui oẽs quasi ꝑo difficile sit vnum aut alterũ multoꝝ presertim enunciare. Cala. Alexã. hugutio' olim primi hoc subtiliter inuenerũt: quib' te refragari nõ dignus eris. Bethi. an refragari eis non possim intelligas. lz. Sed esto vterq3 id dixerit ꝛ hugutius ꝛ Alexãder: ꝛ an sint inter autores numerãdi post videro: cur tu eos olz ꝑri mos fecisti: qi olim latinoꝝ facile principes sint: an q etate ceteris omnibus id precipiẽtibus antecesserint. Cala. eo aliquo modo olim principes esse adhuc ꝓbare possum: nã de etate parũ laboro quos etiã credo fuisse priores. Bethi. parũ ne differre putas inter primos olim ꝛ priores? Quos ita confundis vt si preter Antoniũ nullus relict' esset tibi correctoꝛ. addis ꝑterea te de tpe parũ laborare: o tergiuersatio egregia: q̃si Alexandrũ olim id ꝑcepisse ꝑmã ꝑfitearis: sed primũ fuisse in tpe suo defensus parũ historijs te fuisse exercitatũ facile prodis: hoc scias sz olz primã quos euolueris preceptores. Seruiũ honoratũ hoc documẽtũ scripsisse exponẽdo carmẽ illud eñ. Ver. li. iiij. nix humeros infusa tegit: iungit ait Seruius prima ꝛ scđa ꝑsona caret: nã nõ est in nostro arbitrio: sz ad deũ ꝑtinet. hec Serui' q̃ ante Alexãdrũ scripsit annos circiter octingẽtos quẽ ceteri grãmatici fere sunt imitati q̃ post eũ scripserãt: quoꝝ vn' Pris. est q̃ in li. viij. idẽ ꝑpe sentiẽs scripsit: pluit: ꝛ tonat: ꝛ fulminat: multa alia: q̃ ad hoies nõ ꝑtinẽt ꝑpue q̃dẽ ad tertiã dicunt ꝑsonã. hec Pri. ex quib' iã liquet nõ alexandrũ id olim primũ precepisse. In

Seruius et Priscianus de verbis excepte actionis.

eo vero ꝙ nõ dicisti hugutiũ ꝛ Alexãdrũ aliquo modo ꝓbari posse olim principes fuisse: q̃d velis elicere ingenue fateor me nõ omnino intelligere nisi olim ꝑncipes vel l popina vel in sua vtriusq3 cellula fuisse reare: quippe ꝛ galli ꝛ diui frãcisci fratres fuerũt. Cala. in aliorũ vitijs tps ego meũ nõ perdo vt tu: sz in grãmatice dũtaxat: vũ vitio mihi dari nõ põt si me isthec inania latuerint: ego tñ virũ ꝑstãti ingenio vtrũq3 fuisse plus millies a meo quodã ꝑceptore magistro Radulpho cercheb audiui. Bethi. heus vos pereruditũ virũ hunc estimare posthac iubeo: q̃ cercheb a magistro ꝛ ꝑceptore visus est: ꝛ tñ illorũ alterũ nõ suffecisset: an potius nominũ cumulo accusatorẽ sciẽtiã se auxisse ostentat. Cala. probaui tandẽ per hoꝝ duorum viroꝝ summoꝝ autoritatẽ quos ceteri imitati sunt aro ꝛ pluit cũ similib' dũtaxat dici posse. Nã qđ ad Seruiũ ꝛ priscianũ attinet iam mecũ cõsentiũt: ꝛ oẽs pene habes coequales. Anto. heus bũ habet optime preceptore dicet ne lat. ne coeq̃lis qđ tu frequẽs reprehẽdis. Beth. ita eñ latini coequalis vt admittũt quoꝝ funditus neutrũ est collegisti tandẽ erudite Calaber. duorum summa autoritate viroꝝ. q̃dq̃ ab initio deferẽdũ suscepisti esse ↄfectũ: hos eñ autores quos tu parum erudite appellas quos vix preceptores dixerim eorũq3 admirator oim vn' tu solus es q̃ literario ludo funguntur tanti facio quantũ attinet ad rẽ latinã optimã observationẽq3 quanti triũ ille in animo quisquilias. vt ait Varro algaceas: lepidasq3 mortuas. Bone deus quãtum mihi semꝑ hunc finẽ oculis eũ iam pene vidẽtibus at adeo ab ipso statim initio persuasi in Alexãdrina ꝑceptione nostrũ esse finiendũ certamẽ nisi dij bene verterint. Vinut'. liceat tam per me ad diuerticulũ bone Cala. redire: neotericos vero istos quos tu accitas preceptores grãmatice: addo etiã ꝛ theologie siue vt dicũt sacre pagine fuissent ꝓfessores nemo est q̃ nõ affirmet: scel' eñ esset atrocissimũ: ꝛ qđ nõ honorẽ mõ dignitatẽq3 maioꝝ offenderet: sed ipsam penit' humanitatẽ extingueret eos male sentire per nos in es re de qua optime meriti sua fuerint tẽpestate: nec obstat illos ꝓ trita rudia ꝛ salebrosa precepta tradidisse: quibus sua etas nihil defecatũ: nihil politũ: nihilq3 ↄcinnũ suppeditauit: qđ autẽ potuerint maxime id nobis sunt clargiti: qđ ꝛ nobis iucundissimũ ꝛ gratissimũ fuit. Sed noliẽ latinorũ autoritati tm̃ fieri iniurie mi Calaber qđ inde non assumitur autoritas: vnde fm suam dignitatẽ debeat assumi. Cala. Unde igitur autoritas est sumpta in controuersia latina est. Vinu. Tuũ est scribere hoc te qui disputatorẽ latinitatis geris: aut saloniã ↄsule: si homini libuerit q̃ te de hac re erudiat: nã in his tui suscepit patrociniũ. Cala. expone mihi salonia queso vnde autoritas petit l re latina: nõs ne a grãmatice professoribus? Salo. minime docte Calaber. vnde igitur? Salonia. ab oratorib' ꝛ historicis. verba

Latinitas peti solet non a grãmatice professoribus: sed ab oratoribus et historicis.

sunt Quinti. peti solet. Nã poetas metri necessitas excusat. Cala. multa mihi succurrit ipsoꝝ autoritas ad meam cãz agẽdã. Salo. q̃ d igit morans qñ tibi lite cadẽdũ vides? Cala. heus Bethice si duas dũtaxat cuiusuis autoris mihi ostẽderis siue aroꝛ siue pluo: aut verboꝝ his similiũ autoritates polliceor me tibi herbã dare: ꝛ te in hac lite fuisse victorẽ ingenue cõfiteri. Bethi. hoc nẽpe summe placet. Sed pro duob' q̃ solũ petis exẽplis. sex tibi ecce et ẽpla libẽter elargiar in his ꝟbis quoꝝ situs natura est. tono as. edifico as. delibo is. diuello is. occido is. suo is. Ennius toto simul tonam' theatro. Pli. na. hist. ꝓlogo: quãto tu ore pris tonas laudes. Papi. l siluis. Qui trino iuuenis foro tonabas. ꝛ illud Ezech. hiero. interꝑte. lapides viui edificemur. diu' Pau. ad thimotheũ. Ego eñ iã delibor. Plau. in epl expectãdo credoꝛ miser. Ver. Diuellim' inde hyphitus ꝛ pelias. Dona. in eunuchũ. vt intelligamus occidor: ꝛ vnius quasi sapiẽs. Apuleius in meta. puelle illi assuebar. sed si exẽpla te delectãt: cape adhuc plura: que mihi succurrũt. Juue. saty. ij. planta vndiq3 magna calcor. Diuus bernar. personã in xp̃i aspice clauos dura confodior. Tertul. in apologia. cateruatim christi pauperes vindemiamur ad racemationẽ vltimã: ꝛ in his verbis obruo ꝛ verso q̃ de rustica scribẽtib' sunt ꝓpria ꝛ vtriusq3 passiua frequẽs est. Col. lib. iiij. ꝛ se foris tñ terra vertetur. idem lib. j medica obruitur aratro: sed ecce primas vtriusq3 personas. Cic. in verrẽ acti. iiij. ego q̃ sicut oẽs se esse sciũt in foro l iudicijs ita ꝟsor. Ver. lib. ij. eñ. tel's nostroꝝ obruimur. Cala. Vah immortalẽ deũ q̃s vnq3 suspicaret hoc dici posse: perge obsecro tu Bethice ꝛ ad viuũ vsq3 reseca. Bethi. Accipe ꝑterea hoc ꝟbũ aro as. necessario dici de his q̃ per naturã arari nõ possunt. Cic. lib. ij. de diuinatiõe. est ne quisq3 ita desipiẽs qui credat aratrũ esse deũ. Verg. lib. ij. ꝛ iij. eñ. Vastum maris equoꝛ arãdũ. vobis parta quies: nullũ maris equoꝛ arandũ. Mar. lib. iij. alloquẽs librũ suũ. Inuersa pueris arãde charta. diu' Cyprianus ↄtra Demetrianũ ex ore ꝓꝑ hec loquẽs a. t pluũ sup vnã ciuitatẽ: ꝛ sup aliã nõ pluã: pars vna ↄspuet: ꝛ para super quã nõ pluero arefiet. l. vero ↄtra trãslationẽ loq ꝑ hec ꝟba volucrim' negatiue enunciabim': vt si dixeris nõ aroꝛ: nõ cenoꝛ. nõ pluo: nõ tonas: q̃d qđ aliqñ dic' ij se

videtur pluī: ꝙ pluere. quale est illud. Esaie hier. interpre. nubes pluant iustum. nā quod pluo sit actiuū multoꝝ testimonio pꝫ. prudentiꝰ cōtra Symmachū. Nubes v̄ba pluit zeꝑ hiro ītellēcte. ꝛ ī. lla. Cala. Execroꝛ poſt hac atq; deteſtoꝛ Alexandrū ipm atq; hugutiū q̄ ita me tādiu decepꝫ erūt vſq; ad p̄nte diē. Bethi. caue dixeris ne adeo acer be imp̄ceris: neq; maiores noſtros inuehare: nā ſi q̄d illi delirarūt veluti poſteritati pfuturi cōſcripſerūt: quoꝝ p̄feſſionē q̄ſq; ſuā maximis atq; eruditiſſimis quātū illa valuit etas documētis pſecuti ſūt ī cā augēdā: ā pl:ficandā: illuſtrādā oēm vim oēmq; ingenij magnitudinē contulerunt. Cala. deſine q̄ſo de hoīb' nihili tot verba facere atq; ad rē redi. Bethi. miroꝛ eñ vehementer illos q̄ his v̄bis pluit. tonat. ningit cōſuluerūt. cur v̄ba illa ereo as. beo as. ſanctifico as. tum eo. intra illoꝝ numerū nō ſcripſerint q̄ dei ppria verba videnꝭ: quale ē illō ego ſum qui ſum tanq̄ ſolus deꝰ eſſe dicaꝭ. vnde apud abacuch legimus ipſi quoq; erūt quaſi nō ſint. Sed et dicāt mihi iſti: cur pluuia e media aeris regiōe in terra aut e nubibꝰ tractis erūpere ꝛ fulmina tonitrua atq; fulgura officiat plꝰ deus q̄ mentē intelligere oculos cōſpicari linguā loq̄ corpa moueri. Sine q̄ actū eſt nihil: ꝛ ꝑ quē oīa facta ſunt a deo ille rerū oīm parēs deꝰ optimꝰ maximꝰ facit oīa vt ſine eo nūq̄ factū ſit q̄cq̄ imperādo vel factū vel actū dici queat: qd pulcherrime Criſtobolꝰ explicuit ille hier. dicēs ꝛ calamū tēperare ad ſcribendū p̄rimere tercere manūq; aptare lingua tacere: loq̄: ſedere: ſtare: ābulare: currere: comedere: ieiunare: flere: ridere: niſi deꝰ fecerit nō valebimꝰ. hec ille: qd cū verū eſt nulla v̄ba quibꝰ rerū actiōes ꝓmimꝰ illas p̄mas ꝛ ſc̄das pſonas rōne admittere poterūt. facetiſſas obſecro nos tñ delirare ꝛ nullā potꝰ moliamur difficultatē vbi nulla ē difficultas in latinoꝝ p̄ſertiꝫ idiomate: cuiꝰ minimū rone ꝛ plurimū ꝯſtat authoritate. Nā ī huiꝰ q̄ rone cōſtat pōt antiquitatē ſuperare poſteritas vt in dialectica vtraq; phīa ꝛ in mathematicis. In notitia v̄o idiomatis alicuius antiqui quo pacto poſſumꝰ nos antiquis ꝛ maiorbꝰ noſtris ſic mō ſi locuti ſunt repugnare ꝛ antecellere? Cala. nullo nāq; mō. Sꝫ age nu Bethice tātudē me velis erudire in aro. ceno ꝛ cōſimilibꝰ: qn iā tibi addictꝰ ſum ꝛ ſub tuis ſtipendijs mereo. Bethi. tāſetiſ mihi iuſſeris faciā ſi annuēdū aut cēt idcirco v̄ba illa aro edo ſuo ꝛ ſilia neutra eē q̄ñ nō niſi figurate p̄mas ꝛ ſc̄das vocis paſſiue pſonas admittere pnt cū ſuppoſitis illis alatis. vt ego aroꝛ tu mādūcaris rōne pari oīa mūd: v̄ba q̄ actiua ſūt fierēt neutra. Cala. cedo quonāmodo Bethi. qm̄ ita ꝑ naturā fieri nō pōt vt lapis rideat: ſaxū amet. fontes vocēt: laurus edificet nemus canat. ſi ꝑ naturā fieri nō pōt vt ego arer tu comedaris filiꝰ ſeraꝭ. ꝛ quē admodū hec cū his ſuppoſitis fiunt neutra figurate transferantur: ita illa cū illis ſuppoſitis fiunt neutra niſi cū tranſferanꭉ: ꝛ tūc illa ſi ꝓprie ſumas neutra erūt omnia: aut dicant mihi neoterici ꝑceptores cur iſtis ꝛ nō illis iniuria magis dēaꭉ fieri cū vtroꝛūq; eadē ſit rō. Cala. o ſumme deꝰ homini hō q̄tū p̄ſtat: ꝛ vera rimanti ineruditio quid intereſt? Parce mihi chriſtophore Bethice ſi ad normam remuli tecū loquar ſum eñ ingentiſſima letitia delibutus: ſunt ne aliqua tibi in manibus exēpla illoꝝ qui ſint admittēdi authoꝝ quibus patere pſit v̄ba q̄ prorſus actiua ſunt poſſe trāſferri. Bethi. in memoria exciderint ſunt. Sed iam memini Uergi. mille in locis in bucco. Te nemus oē canet iuſſitq; ediſcere lauros: nūc oīs parturit arbos. Hora. in epi. optat ephippia bos piger. optat arare caballus. Uinu. vir erudite Bethice quādo tibi cū Calabro cōuentū eſt paciſcendo me: iam ſententiam latu ro opus non eſt. Sed carmine preſta claudo.

Grammaticis igitur cum iam ſis vtilis: annos. Eripiant aliis ſydera: dentq; tibi.

Finis.

Chriſtophori ſchobaris Bethici ad preclarū eundēq; pereruditū virū D. Joānem Thomā paternionium Juris vtriuſq; doctorem p̄ſtātiſſimū de verbis apud ſopicis idest impersonalibus enarratio incipitur feliciter.

Ultro citroq; aduerſis atq; ſtirpitꝰ euulſis eruditiſſime p̄nione q̄ñ latinitatis monumētis ꝛ faueas et delecteris: Sypontini atq; Laurētij rōnibꝰ vtar vter meliꝰ de impersonali ſenſerit v̄bo vix ſedulo examines. eſt eñ qd multa inuolutioꝛ: ꝙ cuiꝰ pfunda nos rimari poſſumꝰ: ſat ne id prorſus neſcire videremur tuo piētiſſimi annuētu ſuffulti de cuiꝰ diſparilitate q̄rū q̄cq̄ adhuc pene ſcripſit nemo: tñ aliquod nos nouum fecimus v̄bū qd quātū cōiectura licet arbitrari tibi olgena viro plane eruditiſſimo diſciplina non iniucundum apparebit: quocirca aliquid ſub tuo nomine ea de re ſcribendū duxi. Non q̄ rear tanto eſſe dignū: ſed vt tuo cū adheſerit nomini decꝰ ſubeat immortale. Uale diutiſſime vtriuſ libet iuris antiſtes vrbaniſſime ꝛ modeſtiſſime.

Impſonale v̄bū qd greci aproſopon dicūt nō q̄ pſonis oīno careat nūcupaꭉ: ſꝫ qd ī voce ſiue actiua ſiue paſſiua p̄ter ſingularē habeat nullā: ſiue ꝯpoſitiōis vtpote ſignificationē nō ſugiēs: nā ſformis ſomnis: inocēs: iſciꝰ: iera: iermis nō q̄ oīno citra formā: ſomnū: nocumētū: ſniaꝫ: artē: arma atq; cetera id genꝰ ſint ꝓnūciari videꭉ. Sꝫ qd illoꝝ aliq̄d ī ſingulis illis defuiſſe putemꝰ. Dicimꝰ nāq; ſformē cadauer nō qd piꝰ abſq; forma ſit qd fieri neq̄t ſꝫ qd formā ſe eruit rōnalē vbi ꝛ corpalis p̄māſit. Eſt aūt impſonali v̄bo ꝓpriū q̄dē qd nullā q̄ ad fieri pōt ſuboleat pſonarū: vt Quin ſi. inſti. authoꝛ ē. Sꝫ actiue gnālitatis cuiuſdā ſignificationē p̄ſtet. Ju. curriꭉ ad vocē iucūdā. ī. oēs currūt. ver. itur ī antiquā ſyluā. ī. oēs eūt. hꝫ tñ aliqñ pſonas indice ſuppoſito iminutas: quā rē Georgius Ualla his v̄bis demōſtrat. Nos p̄ſertim hāc rē ita diffinimꝰ ipſonalia nō idcirco dici q̄ pſonꝭ careāt ſꝫ pſonaꝝ voce īdiſcrete: id q̄dē vna voce tres pſonas ꝓnūc. amꝰ. a nobꝭ: vobis illꝭ: ſuiꭉ regi me: te: illū tedet: cui ēt ſuiſe aſſentiꭉ Diomedes dicēs ipſonalis v̄boꝝ modꝰ ſine ꝓnoīe pſōa itelligi nō pt. A q̄ ſnīa Pri. nihil abhorret. Impſonalia q̄dē v̄ba cū ꝑ ſe finita ſint pſonaꝝ ꝛ nūero rū additiōe ꝓnoīꝫ deſtituūꭉ. Un̄ ſatis erudite dixiſſe Mar. capella videbiꭉ li. iij. Eſt ipſonale qd cū oēs pſonas ꝯtineat nullā hꝫ certā. Potiore eñ mō illa q̄ nihil pſonale inenerit ipſonalis notabiꭉ ꝙ q̄ꝝ ē autoꝛ Dio. atq; Pri. ſed vtriq; ipſonali ꝯſuiētes a biptito ꝓcedemꝰ actiue ꝛ paſſiue. Atq; ab actiuoꝝ rīs pria fūdamēta iaciamꝰ. Intereſt ꝛ refert actiū vl' īfinitiuā antrorſuꝫ: gtīū v̄o ꝛ ablīm retrorſum erigere videnꭉ. dicimꝰ eñ q̄d refert: cuiꝰ refert cuia refert ſcribere refert: aliqñ oſo finita ſiue ꝯiūctiōe ſiue extra ꝯiūctionē ad rōnē ſuppoſiti admittiꭉ vt refert verū diligā vxorē: ꝛ refert vt itelligaꭉ de q̄ꝝ ſinglis dicēdū ē. Ecce de q̄d cū q̄buſdā eiꝰ ꝯpoſitꝭ. Ci. ꝑ lege agraria. q̄d intereſt ſua aut q̄d expediat. Idē ꝯ Cati. ego mea q̄d iterſit video. Pli. iuniōr. q̄d magis intereſt vr̄a ꝛ aliqñ per qd Ci. li. iiij. de fi. fieri aūt pt qd nō ſit magnū potiſſimū intereſt: idē ad Ruffuꝫ. nō ſcriptū id qd tua nihil referebat Plau. ī rudēti. ecq̄d eſt qd mea referat: ſꝫ ꝛ ī cōpoſitis exēpla ponamꝰ. Cic. li. v. epl. ad expectationē meā quiddā intereſt. Idē pro Plautio. Si q̄d mea minus intereſt. Reperiūtur etiā neō in gtō ī hoc illud ꝛ ſi que ſunt his ſimilia. Cic. ꝑ lege maniꭉ. illud p̄mū Plau. refert. Terē. in phoꝛ. q̄d tua malū id refert. Cic. ꝑ Syl. vr̄a eñ hoc maxie intereſt. vñ Don. illō Terē. exponēs: ſtulto intelligēs q̄d intereſt teſtaꭉ veteres ſuppoſitū impersonalibus v̄bis ſubaudiſſe. Infinitiuū vero impſonali v̄bo ſupponi notꝰ ē iꝫ qd ꝓbari egeat. Quint. in decla negat ſua intereſſe occidere quēq̄. Addamꝰ etiā exēpla de illiꝰ ꝛ cuiꝰ atq; eiꝰ q̄ frequētiſſima ſūt. Pli. ad verū. nō illi magis intereſt q̄ accipit ꝙ mea q̄ dedi. Qui. in decla. nō putet illiꝰ itereſſe: vbi habitare videaꭉ. Idē in eodē ope. nen edit me tyrānus cuius nō itereſt: an aliud occidit. Ci. philip. j. Quis eñ ē hodie cuiꝰ iterſit hanc legem minuere? Pli. iunioꝛ libꝛ. v. cuius intereſt: ꝙ maturiſſime inexplicabili morbo liberari. ꝛ. ff. de cubu. v̄bo. obliga. ſ. cui ꝛ ſilia

Elecandrū ꝛ hugutiuz execratur.

Uerba actiua transferri poſſunt.

Uerbo impersonali propꝛiū q̄d ſit.

Uerbuz impsonale duplex eſt actiuuz ſ. ꝛ paſſiuum.

Intereſt. Refert.

est. idem iuris coherces emit: cuiꝰ nihil īterſit niſi pena ſit ſubiecta. Gel. li. iiij. etiā ſi cuiꝰ ea dici q̄ricq̄ īterest meū q̄ dicit neq̄ poſtulet. idē li. iiij. q̄ eīm refert mea, cuiuſq̄ q̄ cū loquoꝛ. Lau. li. iiij. iuados trāſlatiōis vbis īterfuiſſe ſcripſit. cuia īterest aut cuia refert rariꝰ appet. Cic. pro murena. ea cedes potiſſimū crimini datur cuia īterfuit. Differt cuiꝰ refert aut q̄d refert: qm̄ illud plus rīz est: hoc aūt idefinitū: q̄ etiā mō refert. ⁊ illiꝰ refert diſtāt. Plau. i aſina. Quidnā ſi illo maxie referat. ⁊ qḋ de Qui. iā diximꝰ. vt putet illiꝰ īteresse. Aliqñ cuiꝰ cū ſuo repit ſubſtātiuo. Ci. i publiu Seruiliū. cuiꝰ ꝯſilij magni referebat. caue dixeris cuia conſilij referebat: de quo paulopoſt dicemus. Jam in ꝯpoſitis iſtud cuia nūq̄ erit: nō eīm dicimꝰ cuiaq̄ cuiadā cuiacūq̄. Sȝ ſp̄ cuiuſcūq̄ cuiuſdā cuiuſcūq̄. ⁊ ita i reliq̄s Ci. ꝑ plau. nō ſolū q̄d cuiq̄ debeā: ſȝ cuiuſq̄ īterſit. Jſtud tñ cuia tm̄ apḋ q̄ſdā valuit vt eo pluralē numerū efferre iui auſi: qḋ ꝑſus īauditū est: ſȝ ſp̄ ꝑ quoꝝ. Ci. li. ij. academicoꝝ. itaq̄ modici quoꝝ īterat: id nocere appaeruerint. idē i thuſ. hoībꝰ indīt quoꝝ maxie īterfuiſſe. Tert. i apo. nihilominꝰ tū prioꝛes quoꝝ īterrerat ſcelꝰ diuulgare ſurrepta a diſcipl'is iactitauerūt. ¶ Poſſumꝰ ēt dicere q̄d mea: q̄d tua: q̄d vr̄a: q̄d nr̄a refert: nō tñ dicere poſſumꝰ q̄d cuia refert ꝑ gtm̄ tñ dicēdū vr̄. q̄d cuiꝰ refert: a q̄ꝰ parū differt illud Ci. qḋ pauloāte accitauimꝰ q̄d cuius interſit. ⁊ i gtis ſubſtatiuis ceteris: vt Ci. ꝑ lege manil. illiꝰ primū Pauli refert. Recipiunt adhuc hec ṽba gtm̄ alterū aduerbialiter ſiue eſtimatiōis rōne vt regis magni refert. ducis pui īterest. multū refert: parū īterest. ⁊ q̄ gti ſunt dūtaxat hmōi paucis magni ſepſero magni pui tāti quāti: ſȝ caue i cōpatiuis ſiue ſuplatiuis id nō experire: nō eīm dic̄s maioꝛis vl' pluris refert maximi vel plurimi interest: ſed magis refert maxie interest niſi rōne p̄cij poneref: vt Plau. i rud. nihilo pol pluris tua hoc quāti illud mea refert. ¶ Aiaduertēdū est potiſſimū in hoc loco ne ꝓnoībꝰ iſtis mea tua ſua nr̄a ad: ūteris gtm̄ tanq̄ ſubſtāt: uū illoꝝ ablīoꝝ me tua ſua ⁊c. vt ſi velis dicere vr̄a paru intereſt: mea maioꝛis refert. Sȝ per circūlocutionē dicendū cēſeo. Quale est illud Pli. iunio. in epiſto. li. iiij. vehemēter intererat veſtra q̄ patres eſtis. Terē. in adel. id mea plurimū refert q̄ ſum maioꝛ natu Jdē. mihi mea maxime refert qui ſum natu maximus. Licebit tñ gtōs illos viuꝰ ſoliꝰ ⁊ ſi q̄ ſunt alia noia ꝑ q̄ quādā expſſionē ſepeſnumero vſu frequēter enūciamus: vt ſi dicere velis mea ſoliꝰ intereſt legere: tua viuꝰ refert audire qḋ iā pluraliter nunq̄ efferre opoꝛtebit: vt ſi diceres: tāte noſtra ſoꝛoꝝ refert: vr̄a vnoꝝ intereſt: ſed potiꝰ ꝑ aduerbiū nr̄a ſolū īterest: tm vr̄a refert. Et nihil obeſſe pōt addi aduerbiū tñ ⁊ q̄tū: lȝ dixerimꝰ ſupatāti ⁊ quāti inueniri gtōs. Nā illaꝝ rō diuerſa ē. Ci. ad atti. Sȝ q̄tū mea interſit extimare certe te ſcio. ¶ Admonēdi ſumus in hoc loco actiuā ſignificationē īfinitiui ṽbo imꝑſonali nō poſſe cōuenire i paſſiuā ſignificationē ad eandē ſnīam niſi aliq̄d addaſ. Nā cū dicimꝰ regis refert adminiſtrare regnū: tria dicimꝰ: vnū ſcȝ regē eē gubernaturū: alterū gubernare eſſe i re regis: tertiū regnū eſſe gubernandū. ſȝ ſi transferas paſſiue. ſic regis refert gubernari regnū duo tñ dixiſti ſcȝ regnū eſſe gubernandū ⁊ eſſe in re regis gubernari: defuit igitur a quo gubernatur. dicas igitur opȝ. Regis refert ab eodē regnū gubernari. vel regnū a rege gubernari refert. Et vt ad diuerticulū redeamꝰ ſcias veteres ablatiuos illos mea tua ſua: ⁊ reliquis gtm̄ ſubſtātiue adiecıſſe. Cecilianꝰ apud Marcel. vide mea hoīs q̄d referat. Addamus etiā ꝓnoīa illa mea ſua: ⁊ reliq̄ ſi adiectiua accipiaſ nihil ꝓhibere quominꝰ i gtō ſumi poſſint: vt ſi velis dicere mei animi refert. Tue intereſt mētis. ⁊ qḋ iā dixīmꝰ autho. Cic. cuius ꝯſilij magni referebat. Nr̄a etiā et veſtra ſic accipiaſ adiectiue gtm̄ q̄ ablēm malūt. Cic. li. vij. epi. video q̄n q̄d mea interſit ⁊ q̄d vtriuſq̄ nr̄m. Jdē li. ij. vtriuſq̄ nr̄m magni refert nō dixit vtriuſq̄ nr̄: qḋ ſi gtūs ille defuerit dicere poſſumꝰ noſtra refert: vr̄a intereſt. Cic. li. iiij. de fini. nihil īteresse nr̄a fateamur. Colligemꝰ igiſ fieri poſſet vt in vna eadēq̄ clauſula ⁊ nīm ⁊ ablēm cū duobꝰ gtis īterest ⁊ refert ſibi aſciſcāt. Ci. ad atticū illud mea magni intereſt vt te videā. Jdē ad treba. li. v. epiſto. ſȝ magni mea īterest hoc tuos oēs ſcire. cui etiā potuiſſet addere. Soliꝰ vl' viuꝰ. i. illud mea ſoliꝰ magni īterest cauēdū tñ erit ne clauſule cui nt̄ūs ſuppoſitū dederit eidē ⁊ ṽbū infinitū reddat duo aūt ſuppoſita ab eodē ṽbo regi nō pn̄t niſi fiat appoſitio: nō eīm dicerē ꝓbari tua id īteresse arbitroꝛ niſi illud adiectiue acciperef: ſȝ illoꝝ alteꝝ tm̄. i. ꝓbari īteresse arbitroꝛ ſiue tua id īteresse arbitroꝛ vt philoſopheris. Cic. i ꝓemio thopicoꝝ. Cū aūt ego te nō tā vitādi laboꝛis cā quā q̄ tua id īteresse arbitrareſ hoꝛtatꝰ ſum p̄terq̄ ſi nt̄ūs cōnectaſ in actm̄ nō trāſitiuum ſȝ a pte anterioꝛi alicuiꝰ īfinitiui rōne. Colu. li. v. plurimū refert id ſtati appꝛehendat: vbi illud id ad eē poſtiuꝰ q̄ ad refert reflectitur. Sed planius exēplū demꝰ plurimū refert vrbē regi ſiue p̄toꝛē gubernare: vbi p̄toꝛē et vrbē nō ad refert: ſȝ ad infinitiuū regi ⁊ gubernare referunſ: pariter id refert eſſe cōſentit: vñ etiā ſit. Qḋ īter nīm hmōi ⁊ infinitiuū mea aut tua ſiue ſua cadere nō pn̄t. Dū tñ nt̄ūs ſit qḋ nō aūt q̄d cū infinitiuo coniungi non pōt vt iā monſtrauimus de id: ſed ablt̄ūs ille ſiue mea ſiue tua tranſmigrat in actm̄ rōne infinitiui: non enim dicerem iubeo qḋ mea īterest conari: ſȝ potiꝰ iubeo qḋ me intereſt conari: vt Ci. ad atti. Tu ⁊ hec ſi quid erit qḋ mea īterſit ſcire ſcribas velim. ¶ Admonēdus ſum in hoc loco ⁊ ſi circa hec imperſonalia verba intercesserit: aut verbum perſonale cuius tñ gtūs ṽbi imꝑſonalis muteſ in nīm aut actm̄ talis conſtructio latina erit: vt Pli. in lib. j. epiſt. ſȝ tn plurimū intereſt quid eſſe tribunū puto. nō dixit tua plurimū intereſt. nam alia eſt hmōi ſignificatio a ſuperioꝛe. Jdē li. iiij. quos plurimum refert a quo potiſſimū accipias. ¶ Animaduertendū eſt q̄ de infinitiuo loquimur. Hec verba intereſt ⁊ refert in infinitiuo nō aliū aſciſcere caſum q̄ quem modi finiti acceperunt. non enim dicimus meo intereſſe. ſed mea nomi tempu. referre ſed rei. Quin. in decla. negauit ſua intereſſe occidere quemq̄. Cic. li. v. de finibꝰ. quo nihil ſua ſentiat intereſſe. Suetonius in iulio. alij ferūt dicere ſolitū nō tā ſua q̄ reipubli. intereſſe. ¶ Habēt ṽba obſeruationē in ꝯſtruēdo q̄ ſi relatiuū ſequiſ in clauſula ſequēti poſt imꝑſona'e ṽbū magis finitā q̄ infinitā orationē admittūt. vt dicas nihil mea refert quos imiteris authoꝛes potiꝰ q̄ quos ſequi authoꝛes: niſi addiderit iuuet: vl' opȝ vt nihil mea refert quos te ſeq̄ authoꝛes iuuet. aut ſi dixeris vtrā ſequar viā vitioꝝ ne an virtutū: nō aūt dicēdū erit plurimū refert vtrā ſequi viā vitioꝝ ne an virtutū niſi adieceris deceat aut debeā vel plurimū refert vitioꝝ an virtutū vtrā ſequi debeā: vel aliq̄d ſimile. Ci. ad brutū magni refert quoſ quiſq̄ audeat. idē in verrē li. iiij. nihil tua īterest vtrū p̄toꝛ imꝑet vbiq̄ cogat. Pli. in ꝓlogo. q̄ plurimū refert ſoꝛtiaſ aliq̄s iudicē an eligat. Qui. q̄d eīm refert aduerſas res an ſcdās equo aīo feras qū etiā ſine relatiuo ṽbū finitū daſ. Quin. li. v. inſti. multū etiā refert: ſi odij argumēto nitamur. idē ꝓpe dixiſſet multū etiā refert nos odij argumēto niti. ¶ Cōſtruuntur etiā eū alijs caſibꝰ ſȝ raro vel apud poetā tm̄. Plau. in pſa. ad meā rē refert ꝑ mea refert. Mar. li. ij. nō nihil a tāta nobilitate refert. Ci. li. v. epi. coꝛā me eq̄dē ad laudē nr̄am multū. video īteresse. Jdē i ꝑadoxis. nihil īterest īſcitia gubernatoꝛis. idē li. iij. epi. de ābitu ṽo q̄d īterest indeſ ac de maieſtate ad rē nihil. Tertu. in apolo. Jntereſt hoī deo cedere. Lau. Valla ꝯ pogiū: mea libet vt mea refert ſcripſit. Eſt aūt ſuſpicandū viro tā recōdite diſciplinę q̄ id dixiſſet rōnē nō defuiſſe. Sȝ qm̄ vnū ex altero duciſ videamꝰ interim q̄tū Sipōtinus ſit elapſus a valla ab hoꝛēs in regimine ꝓnoīȝ illoꝝ mea tua ſua ⁊ reliquoꝝ ait aūt Sipō. mea refert. i. fert in re mea: tua īterest. i. in re tua: in quoꝝ vtroq̄ eſt aliq̄d qḋ nobis cū Sipōtino nō ꝯueniat vbi nō poſſum ſatis mirari virū alioq̄n eruditū ptes dictiōis cōpoſite adiectiuū poſſe recipe exiſtimaſſe: qḋ tā difficile ē q̄ qḋ difficillimū: vt ſi velis dicere lucrifacio plurimi: belligero lōgi agricola boni oīpotētis ioui qḋ fieri nulla patitur rōne dū vlꝰ patiſ: ⁊ quēadmodū lucri belli agri oēs dictiōes in cōpoſitiōe vel vt veriꝰ loquamur dictionū ptes caſum aſciſcere i appoſitiōe nō potuerūt: pariter re illō qḋ pars illiꝰ ṽbi refert eſt adiectiuū ſiue mea ſiue tua ad ſe trahere nō valebit. ¶ Pᵉter ea analogie rōne ſicut diximꝰ mea refert: tua intereſt qm̄ re eſt nomē i cōpoſitiōe veluti adiectiuū aliqḋ admittā

Cuius refert quid refert differūt

Infinitiui impersonaliū interest et refert eosdem petunt casus q̄s modi finiti.

Ita & diceremus: que refert. ea interest & similia. Cuius oppositũ varia authorũ pauloante exẽpla ostẽderũt: d. tim̃
eni quid refert interest & reliqua id genus. Quocirca Sipõtino rõ procedere nõ sane cõstat. ¶ Esset postremo manife-
starius elẽchus: & id quidem manifestissimũ sepenumero si in mea refert: mea refert exponeret: quod q̃ sit nugax et
fallax: vel Arist. in suis elẽchis plane declarat: quẽ elẽchũ sic colligo. Sueto. in iulio vt p̃dixi: scripsit dicere solitũ nõ
tã sua q̃ reipu. interesse. Si igit̃ interesse tã p Sipõtinũ extat re: & in p̃cedẽti gtõ q̃ fuit reipu. ẽ rei exponendũ ab in
tegro: erit ego reipu. interesse. i. esse in repu. Qd inauditũ quiddã sapit. Aut transfer mihi hoc dictatum: vt inagis
elẽchũ capias. Si nouus appartiẽt augmẽter noz diẽs. Qd his v̄bis latinitate donabo: nostre rei refert augeri ex-
pone tu Sipõtino interprete. i. in nr̃a re refert augeri vbi q̃d sign. ficet video ita loquẽtẽ neminẽ audio. ¶ Aliq̃ per
sancte iurarẽ Sipontinũ ipm nũq̃ ita exotice fuisse locutũ vt ceteros voluisse demõstrat. melius aũt Plau. in pso.
eũ dixit ad me rẽ refert. p mea refert: vñ refert & rẽ cõiũcta sũt. Idẽ in aulu. in rẽ hoc tuã ẽ q̃d q illa dictio mea aliqñ
recipit substantiuũ: vt Plau. in mich. si q̃dẽ mea refert opa. ¶ Potuissem⁹ hoc in loco inani rõnũ strepẽtiũ impetu tu-
multuari si vel res ipsa p se nõ loq̃ret̃: vel si grãmaticã acerbitatẽ nr̃is trib⁹ illis rõnib⁹ declinari nõ arbitremur.
Melius nẽpe vallus: & magis erudite rei caueri necesse ẽ: q̃ li. elegãtiaz. ij. c. i. Suauitatis gratia & ne nimis durũ
videret̃ si meo refert tuo interest diceremus arbitratus est. Quãq̃ quorsum oẽs Sipontinorũ refutatiões euasio-
nesq̃ tetenderũt preterq̃ horsum: dicũt enim nõ diximus q̃ refert. s3 qui te refert. Qm̃ min⁹ durũ ẽ illud: hoc aũt
lenius suauius vsitatius: & dicam⁹ oportet mea refert nõ meo refert: qñ illud cõsonãtius est: hoc multo salebrosi⁹.
Quin. authoritatẽ secuti: q̃ institun. li. i. ita p̃cipit: inter duo q̃ idẽ significãt ac tãtũdẽ valẽt: qd melius sonet magis
placebit fortasse ad hũc locũ cõgessisset quas & cõstructiões & significatiões sibi verba illa refert & interest vẽdicaue
rint: s3 pri⁹ de refert: agam⁹ & hoc ipm tã personale q̃ impersonale excutiam⁹. Refert aũt in voce impsonali tria
significare cõstat nã p expedit officit. & extimat̃ accipi solet. Pli. li. xvi. nec terre circa has tm̃ refert. i. expedit. Sallu.
in iugur. magis refert me mihi atq̃ vobis nmere. i. expedit. Colu. li. vij. vbi de canib⁹ loq̃t̃ nõ multũ refert an villa
tici canes corp̃ib⁹ graues & parũ veloces sint. i. obest & p̃iudicat. Plau. in rudẽti. Quomodo habeas id refert iure
an iniuria. i. estimãdũ est. Liui⁹ li. ij. adeo ne est fundata leuiter fides: vt vbi sim q̃ q̃ sim magis referat. i. plus esti
mari debeat. in his fere significatiõib⁹ duplici ff. scribit̃ reffert: qm̃ re syllaba in talib⁹ p̃ducit̃ positiõe atq̃ in pre-
terito p duplex tt rettuli. Uer. li. ij. ge. numero cõprehẽdere reffert. Hor. rettulit acceptos regale numisma philip | Referre cũ significati-
pos: & in supino rellatũ. Luce li. iij. id rursum celi rellatũ tẽpla receptant. ¶ S3 adijciam⁹ interim eiusdem verbi
qñ est p̃sonale significatiões q̃ plurime sunt: est aũt refero porto reddo exprimo dico ostẽdo p̃duco renouo con- | onibus.
uerto ascribo recẽseo reuoco in cõsultationẽ pono assimilor fateri. Accepisse rõnẽ dare de quoz singuli exẽplũ cape.
Corneli⁹ Taci. cũ ex agris segetes domũ referrẽt. i. portarẽt. Quin. in declamationib⁹. ad patrẽ arma nõ retulit. i.
reddid it. Uer. li. ix. o mihi p̃teritos referat si iupiter annos. i. reddat. & qñ ab ago agis & habeo es. differt. Qd pro
b̃nficio reddẽdo accipit̃. Cic. ꝯ Catilinã. Debeo sperare deos mihi grãm relaturos: etiã passiue cũ gratia: s3 sem-
p singulari. idẽ. i. de legib⁹ referẽde gratie voluptas poterit existere: & in malã partẽ. Terẽ. in eunu. Inueniam pol
ego partẽ vbi referã grãm. i. reddã. Iuue. sat. i. & multũ referẽs d mecenate supino. exprimens & imitans. Luc. li. i. qs
posset ordi. i. qs nequeat referat vnde dicat vel ostẽdat. Pli. xxj. diximus & terrã referre multũ. i. p̃ducere. Uer. v. hũc
morẽ hos cursus atq̃ hec certamina p̃mus Ascanius lõga muris cũ cingeret albã retulit. i. incosuit. Idẽ. ij. eñ. re-
feres ergo hec & nũci⁹ ibis pelide genitoii. i. narrabis siue dices. idem. xj. multa dies variusq̃ labor mutabilis eui
rettulit in meli⁹. i. cõuertit. Trãquill⁹. & in deoz numez retulit. ascripsit. Uer. in buc. Cogere donec oues stabulis nu
merũq̃ referre iussit. i. recẽsere. Cice. in epi. referebã me ad illud incredibile. i. reuocabã. Quin. in decla. nõ rettulit ad
matrẽ: nõ p̃pinquos cõtulit nõ amicos. i. in cõsultatonẽ posuit. Uer. iiij. eñ. que te tm̃ ore referret. i. representaret & | Interesse q̃
filio esset. dicimus etiã refero acceptũ. i. fateor me accepisse: nã fero habeo es. dicim⁹ tãdẽ refero impẽsum. i. de im | habeat si-
pensis rõnem facio. Reliquum igit̃ extat vt de interest pauca annotem⁹. significat aũt interest expedire differre pre- | gnificata.
sens esse interpositum esse atq̃ distare. Cic. ad atti. q̃rũ in ea interfuit existimare te certe scio. i. expediat. Uale. maxi. ni-
hil interest an humi vl̃ sublimi putrescã. i. differt. idẽ. quo facili⁹ laborib⁹ & piculis interest: p̃sens esset. Colu. arbores
q̃ intererũt ablaqueant̃. i. interposite erũt. & cũ p̃põne inter. Ci. in catilinã. Tybris. & pone interẽ eos interest. i. interpone
tur. & qd dicim⁹ ab specula ad lacũ intersunt iuga. i. inter speculã & lacũ sunt iuga. aut de nũeris. Cẽtũ pedes inter
sunt ab vrbe ad balnea. i. inter vrbẽ & balnea sunt cẽtũ pedes. aliqñ interẽ cũ p̃põne alia inter: vt Ci. ad torqua. lib.
vj. inter causas amicoz aliquãtũ interfuit. i. differẽtie fit. ¶ Grãmatici preterea nõ defuerũt q̃ sum es est huic pene re- | Sũ es est.
gule ascriberẽt. Quibus quatenus fidẽ habeo: q̃rũ ad gt in casus cõstructionẽ: qm̃ mea est: tua est nemo vnq̃ dixit:
sed meũ est: tuũ est. Ci. li. vj. epi. ad torquatũ. de te aũt ipso torquate tuũ ẽ sic agitare aio: idẽ in codẽ ope ad cecin-
nã puto esse meũ q̃d sentiam exponere. i. interesse mea: s3 si ibi meũ fuerit adiectiuũ nomẽ illius infinitiui meli⁹ loq̃-
mur per dtm̃ infinitiui. Pli. ad Põpo. erit etm̃ & post emendationẽ liberz nobis vel publicare: vel cõtinere. nõ aũt di-
xit erit nostrũ publicare &c. Fit et sum es fui impersonale cũ signat nõ ẽ rõ: sed semper seq̃tur qd. Cice. ad treb. neq̃
est qd illã exceptionẽ. interdictio p̃timescat: s3 idẽ est qd gaudeas. Pli. ad tacitũ. nõ ẽ qd cõtẽnas hoc studẽdi genus
q̃ loquẽdi mod⁹ tm̃ in tertia singulari p̃sona fit. significat aliqñ sum es idẽ qd attinet. vbi v̄bi impersonalis rõnẽ oc
cupasse putam⁹. Colu. li. v. prudẽtis agricole est vitẽ quã p̃cipue p̃bauerit, cõserere: & etiã cũ laus vel vituperio si
gnat̃: s3 tũc p̃sonaliter effert̃: vt tu es magne authoritatis vir: cũ vero signat v3 tm̃ tertias p̃sonas recipit sed nũeri
vtriusq̃ reperit̃. Ter. in adel. argẽti quãti est sumito. i. quãti valet. Cic. li. iij. of. vt cõmodi⁹ putaret nũerari sibi. Qd
tãti esse q̃ suũ recupare. i. quãti valeret aut estimaret̃. Significat qñq̃ p est in tertia tm̃ p̃sona cõuenit aut li3 quoz
naturã & ipm est vel inductũ. Uale. ma. li. i. nõ est inter p̃rem & filiũ vllius rei cõparationẽ fieri. i. cõuenit. Uer. Necnon
& tytiũ tertie oipotentis alũnũ cernere erat. i. licebat. Ex qb⁹ facile cõstat sum es fui illi⁹ verbi plerũq̃ cõstructionẽ
admittere cui⁹ significationẽ ascissat. Ordinis rõ. exigit vt ad alterã impersonaliũ actiuoz regulã accedam⁹: quaz
si diligẽter euoluas: inuenies nihil obstare quominus p̃sonalia debeãt existimari: vt pote qb⁹ infiniti res suppositũ
sit dicim⁹ eñ cõuenit mihi amare. i. amor cõuenit mihi: aut ipsum gubernare expedit regi. vñ elicuit Pris. Quoties
p dtm̃ tm̃ loq̃tur eclipsim manifestã fieri: vt placet mihi legere. i. placet mihi me legere. S3 authores vtroq̃ indiffe-
renter sunt vsi cõstructione. Ci. p p̃uincijs. Quid sentire me cõueniat. Qui. li. i. Optimum hunc esse cõuenit. In-
ue. Seuus inter se cõuenit vrsis. Plau. in captiuis. dic patri quo pacto mihi cõuenit de hui⁹ filio. Aliqñ cũ supposito i
ntõ. Ci. li. v. fini. hoc mihi cũ tuo fratre conuenit. i. sine controuersia est. & in plurali: Terẽ non conueniunt hec fra-
tri mecũ: atq̃ si prepositio interueniat. Semper fere sine supposito loq̃tur. Qd in ablatiuũ vertũt authores. Colu. li.
vj de pãpinatione talis vinee parũ inter authores cõuenit. Plau. in capt. nũc ita cõuenit inter me & hunc Tynda- | Conuenit
re. dicim⁹ itaq̃ cõuenit mihi tecũ: & cõuenit inter me & te p eo qd cõcordes sumus. Addo etiã si per infinitiuũ cũ hoc | mihi tecũ. &
v̄bo conuenit loquamur actm̃ magis q̃ dtm̃ poni oportere. Cic. p Cneo põpeio. quãto vos studio cõuenit sacroz | cõuenit in-
salutẽ defendere. Idẽ ad herẽ. lib. i. tres cõuenit h3 narrationẽ. Terẽn. imperatorẽ vna ire cũ amica per viam non | ter me & te:
conuenit. Gel. libro ij. Utrũ cõueniat te puus sedere. Qd si infinitiui loco substituatur atũs: magis datiuo q̃ actõ | p eo qd est
vtunt̃ authores. Cice. q̃d veteris: ne non cõueniat nostris etatib⁹ ista oratio. Hor. li. i. epi. que nescit vti cui nõ con- | concordes
ueniat sua res. conuenimus rursus quem in iudiciũ vocamus. Cic. actione. ij. in verrẽ. Non dubitauit qn si ipse verrẽ | sumus.

conuenit etate cause cōmouere hominem possit est etiā cōuenire alloqui: cuius & constructionē retinet. Terē. Conueni hodie aduenieēs quendā mei loci hinc atq; ordinis hominē. cū tñ absolutū est simul venire significat. Salu.
postq; vnū in locū oēs cōuenere. Ver. ꝯuenium quib⁹ aut odiū crudele tyrāni. Vñ fit vt suspicor vt hui⁹ simplex
verbū perelegāter sepenumero ad impersonale immutet: sicut cū ntūs in suppositum gtīn vertitur: vt si latine di
cere tētaueris. Je suis tousiours ioyeulx quāt il me souuiēt du iour que ie commencay a lire en grammaire. dicas
oportet. Summa sum semp leticia delinitus cū illi⁹ diei mihi in mentē venit qñ latinitatē cepi profiteri. Cice. in
verrē. ita mihi deos velim ꝓpitios vt cū illius mihi temporis venit in mētē quo die citato reo mihi dicēdū sit tibi
nō solū commoueor aīo: sȝ etiā corpe perhorresco. idē ibidē. cū mihi tyndari illi⁹ venit in mentē. aliqñ huic ṽbo ve
nit tota oratio suppositū dat. Cic. actione. vij. i verrē. venit em̄ mihi in mētē iudicio. M. Aquilij quantū authoris
tatis quantū momēti oratio. M. anthonij habuisse existiata sit. Accidit hui⁹ ordinis etiā impsonale freq̄nter est.
Accidit. Qđ pter spē euenit. Terē. i andria. Interea aliqđ acciderit boni. Ci. nihil mali accidisse Scipiōi putādū est. Iurisꝯ
sulti tñ pro mori accipiūt: vt si quid filio meo acciderit: seruus est. i. si mortuus fuerit. Cōtingit plus de timen
Contingit. dis sicut obtingit magis de optatis dr̄. Terē. hac mihi expetiui ꝯtingit ꝯueniunt mores. Qui. lib. j. nec tñ in quib⁹
Obtingit. dicere nō cōtingit minore curā docēdi liberos habeāt. reperitur quoq; personale: qđ quasi per sortē euenire est.
Hiero. ad Damasum. pater da mihi portionē substātie que mihi ꝯtingit: & actiuū primi ordinis. Ver. Funeq; con
tingere gaudent. i. tangere. Seneca i hercule furēti. antēq; domū ꝯtingit. i. introeat vel appellat. euenit verbum
ad magistratus ineūdos magis aptū est. Salu. i iugur. Metellus & Syllanus cos. designati pūciā inter se partis
Euenit. uerant: metelloq; numidia euenerat. aliqñ idē est quod accidit. Terē. i andria. Sin qđ preter spē euenit ignosce
mihi placet. Qui. libro. j. pueros adolescētibus sedere pmixtos nō placet mihi: sȝ euidētius in voce passiua. Cy
prian⁹. si hominib⁹ placet̄: deus offenditur. fit aliqñ per singulas psonas i hoc verbo sed psonali reciprocatio: vt
placeo mihi. places tibi. sibi placet. Qđ est summa gloria efferri. Qui. placeas licet tibi opū diuitiarū diues insaria
fiducia si mihi nō ludere expedit pares sumus sȝ datō & accusatiuo adiūctū repio. Cic. j. tus. Licuit em̄ esse ocioso
Themistocli: licuit epaminūde. Luc. li. j. vt certū liceat mihi noscere finē. ver. i buc. neq; seruitio me exire licebat.
aliqñ sine datiuo. Lacta. li. iij. Licet ex illa sn̄ia pudere reperit̄ etiā cū accusatiuo & prepōne: vt. Q. Curtius lib.
Placet. iiij. cua interest quātū i nos licuerit elegāter hoc verbū cōstruit̄ cū actō & ꝑpōne per. vt si trāsferas hoc vernaculū
tu me nō permitte che io lega. per te mihi legere nō licet. Asciscit aliqñ ablm̄ cū ꝑpōne de. Qđ quidā tragicum
acerbissimūq; signat vt si latine ꝯuertas chi te a poduto fare tāto male. cui tñ de licuit. ꝓ ȝ te. qđ tñ licere sit ꝓ
prie Cic. philip. xiij. his exposuit ṽbis: licere id dicimus qđ legib⁹: qđ moribus institutisq; ꝯceedit: neq; em̄ qđ quisq;
pōt id ei licet nec si nō obstatur ꝓpterea etiā pmittis. hec Cic. Expedit. i. vtile est. Ho. li. ij. car. expedit matri cine
Licet. res opertos fallere. Qui. li. vij. interrogatus cui⁹ veneno moreret̄. respōdit nō expedit tibi scire: cui ṽbo & actōs
& datius simul adherēt. Teren. nō expedit vobis esse bonas. Quint. li. iij. ꝓcuratorē tibi nō licuit. idē li. vij. an huic
Expedit. ꝓcuratorē esse liceat. Vacat. i. ociū est. Iuu. si vacat & placidi rationē admittis edā. Ver. & vacat ānales nostrorū
audire laborū. Qui. & cui esse diserto vacet. Cōstat. i. manifestū est. Cic. cū constet lupercis id vectigal dedisse. Qđ
Vacat. si cū verbo volo adiūgat̄ idē est qđ permanere. idē Cic. i thuscu. & si tibi constare vis idē a sibi. qua in sn̄ia si ꝯstas
Constat. re voluissent: suā authoritatē cū salute recuperassent. cōstat preterea id est emptū est. Cice. qđ mihi cōstat cōtra
quā si in foro emissem cōstruitur etiā eadem constructione cōstat: qua & cōuenit cōstruebatur. Nā ita dicit̄: constat
mihi tecū. Ut conuenit mihi tecū. Ci. ad heren. adhuc q̄ dicta sunt arbitror mihi ꝯstare cū ceteris artis scriptorib⁹
i. ꝯuenire. ꝯstat. i. suppeditat aliqñ est. Iuuena. do ferat vxorē cui cōstet sola. Quarti vero ordinis oia ꝓpe verba ꝑ
sonaliter efferunt̄. Mar. hāc matrē cybeles esse decebat auē. Plau. in sticho. Scdas formas decet superbie. Qđ ver
bum obiter datiuū exigit. Ter. in adel. me. hercule vobis decet. Gel. lib. vj. ꝯtat̄ elatius quā ei⁹ etati decebat. qđ
aūt decere sit Ci. ipse i libro de optimo gn̄e dicendi demōstrat. dicere inquit quasi aptū esse cōsentaneūq; tempo
ri ac psone. Oportet cū actō perpetuo ꝯstruit̄: neq; nocet illud Cice. onis ad Lentulū huc a me sn̄ia dicta magn⁹
animorū mot⁹ est fact⁹: tum eorū quorū oportuit: tū illorū etiaȝ quorū nunq; putarē. vbi intelligit̄ quorū scȝ motū
oportuit vel antecedēs ascimt sibi relatiuū: latinis frequēs est. Sūt aūt qđā ṽba que ꝓpe ad rōnē impsonaliū
accessisse vident̄. Cuiusmodi sunt tedet pudet miseret: & his similia. quorū cōstructio & significatio plerūq; inuers
Decet. tit̄. nā si infinitiuū admitūt accusatiu⁹ trāsitiu⁹ efficit̄: vt tedet me proficisci. i. tedium profectionis tenet me. Si tñ
genitiuū receperit actus rōne suppositi egere visus est. vt Terē. fratris me qđē piget & pudet. i. doleo & erube
Oportet. sco ob fratrē: siuē similem. Pus. pudet me tui. i. pudor me hȝ tui. Qđ & exponi pōt habeo pudorē tui. vt Iuue. has
beat iā Roma pudorē. reperit̄ etiā infinitiuū in clausula vbi gtūs & actūs existunt: vt si velis dicere reip. Plato
Tedet. nē sue miseret debacchari. Ter. i ecyra. nō penitet me solā fecisse. Qđ frequēti⁹ dr̄ hoc mō. Platonē miseret suam
Pudet. rēp. debacchari. Iuue. quē iā pudet ducere vbera matris nō dixit aūt quē iā pudet vbera matris ducere. Magis
Miseret. tamē impsonalia existimant̄: si absq; casu enuncient̄. Qui. pudet dicere in q̄ probra nefandi hoies isto cedēdi iure
abutunt̄. gtīm vero nusq; agentē inuenies sȝ patientem vbiq;. Terē. nostri me nos penitet. Ver. in buc. Nostri nec
penitet illas vbi veteres nostri nō nostrū: dixit nostrū modo & nri hoc differūt. Valla colligit. Qđ hoc passiue illud
actiue accipi debet. ¶ Penitet hoc verbū ponimus cū q̄ ipsi fecimus nobis incipiunt displicere: vnde penitet vix
dixerim: quasi penitētia tenet & q̄ nob. a pudori aut tedio sunt pena quedā vident̄. vnde fit q̄ penitere ꝓ pudere
& ꝓ tedere interl accipiat̄. ver. in. buc. Nec te peniteat calamo triuisse labellū. i. pudeat. Idē. officio nec te certasse
priorē peniteat. i. tedeat. Cic. i. Catone. Nō igitur si ad centesimū vixisset annū senectutis eū sue peniteret. i. tedes
ret. Iun. orēs vero tāq; personale hoc ṽbū declinauerūt. Hiero. in ecclesiastico. Fili sine cōsilio nihil facias & post
factū nō penitebis. Ruffinus cōtra Hieronymum. Ille qui ante pro his penitur veniam nō meretur. & illud euāgely Marci. penitemini & cō: credimini. Georgius aūt Valla Cice. Exēplo ductus existimat penitet vtrinq; cū accusatiuo ꝯstrui posse vt penitet me ꝯtumeliā. Sed Ciceronis hec verba legūtur. vnū id facinus sit. Qđ penitere sit ne
cesse: quam sniam Prisci. ante tenuit: quib⁹ paulū assentirer nisi Laurētij authoritas me coegisset in verbo huic
simillimo. i. Qđ duplicē actm̄ admisit. Laurētij ṽba hec sunt i apologia. Quid maledictorū audieris cū recordor
pudet me vicem tuam. ab hoc aūt verbo tria deducuntur participia penitēs peniturus & penitend⁹. Ruffin⁹ ꝯtra
Hiero. tibi dabitur vinea penitens. & colmella libr. ij. itaq; huic ager siue exerceat̄ siue cessset colono esto penitens
duo Accius apud Marcel. neq; te neq; quēq; tue laudis arbitror peniturus. ponit̄ aliqñ prepositio de cū ablatiuo ꝓ genitiuo: nescio tñ an satis cū imitacione. Ruffinus cōtra hiero. sȝ quidē de errore penitere. ¶ Piget in his
q̄ cū datiuo sunt dici videt̄. Qm̄ piget tñ nō eius qđ dolet & mo'estū est. Plau. in trinū. pol pudere q̄ pigere ꝓstat
totidē literis: sȝ plauti authoritate videat̄ pigere ad futura: pudere ṽo ad pterita referri oportere. Verba plauti
hec sunt. non o dedisse te pudet ne: qz nō accipi pudet. Sed quando de piget & pudet sermo incidit admoneor eē
precipiendum hec verba & preponi posse: & postponi indifferēter. Terē. in adel. Fratris me quidē piget & pudet:
Tertulianus in apologia. In nobis solis aut pudet aut piget. Quorū differentiā: sed psonaliter et plauti verbis
Pudet & pi eruere possum⁹ in pseudulo dicēs id qđ pudet facili⁹ fert̄: q̄ id quod piget. vnde colligitur pigere dolorē: pude
get differt. re autem tātum pudorē inferre. Terentius etiam personale illud posuit in phormione: quod postea nos piga

geta. Reperit etiam cū dtō. Ouidi.ij.met. Pigeatq; actoꝝ sine mihi sine honore modoꝝ. duo ab hoc verbo participia formari videntur pigit⁹ ⁊ pigēdus. Syli⁹ li.vij. ne pigitū paruosq; lares. Prop. li.iiij. Poscis ab inuita verba pigenda lyra. Cic. verbo in li. de claris oratorib⁹ gerūdio vsus est. ad misericordiā inde inducit ad pudēdum; ad pigēdā. ¶ Pudet duo significata admittit: nā siue ille peccauerit quē pudet: siue alius quo alio⁹, cui⁹ pudeat pudere dicitur. Pudet. Inde hoc posteriore Quintil. pudet dicere in q̄ probra nefandi hoies isto cedendi iure abutant. de fore. Iuuenā. Si ppositi nō pudet atq; eadē est mēs. Plau. in mene. prodire pudet in conspectū tuum. Luca. th psonale scripsit. Semper ait metuit quē sua pudebunt. Cuius preteritum ⁊ puduit ⁊ puditū esse reperito. Cice. ad atticū. me decessisse ab armis nō pudet. Apul. lib.ij. floridoꝝ. Eum nō puditū est ostētare. Construit etiā vtrinq; cum actō. vt Pris. vult. Terē. in adel. hei mihi nō te hoc pudet qd ⁊ psonale ⁊ hoc in ntō intelligi potuit. vt idē mihi quē neq; pudet q̄cq; nec metui q̄cq;. nisi. Laurē. vij d. xi. Itaq; eo verbo vsus esset in apologia pudet me vicē tuā. Cū dtō apud poetas inueni. Syl. lib. vi. resides ad bella vocantur ds pudeat certare tenco. do p quibus scripsit. Plau. verbo cū ablō siue ppositiōe hoc verbū adiūxit in bacchidib⁹. Neq; me att: neq; te tuis l ius puditū est factis. Tria ab hoc verbo inueniūt participia: pudēs puditur⁹ pudendus. Mar. in xenijs. maluit hic dño mittere dona pudens. Pli. lib. xxxvj. rāq; pudi tur⁹ esse extinctos. Oui. in deianira. huic victo victor nēpe pudēd⁹ eras. Gerundiū. Cic. scripsit in li. de claris oratorib⁹: vt dixi in verbo piget: ⁊ in li. de oratiōe cui⁹ hec verba legūt. de pudēdo se nō faciēdo id qd nō decet. Seru⁹ aūt iubet dicere piget me illō facere: ⁊ puderet me illō fecisse: sed de hoc satis multa diximus. Miseret me tui. i. angorē ex tua miseria capio. Ci. miseret me infelicis familie. Cui⁹ deriuatiuo Terē. vtitur atq; inopis te miserescat mei. Plau. l trinū. ita te alioꝝ misereat. Caue tui alι⁹ misereat. idē l rudēti: vnū te obsecro vt te hui⁹ cō miserescat mulieris al's psonale offendit. Ver. Et miserescim⁹ vltro. Tedet eiusdē nature cū superior. b⁹ est. ptciq; q; frequēti⁹ psonale inueniūt. Gel. li.j. Verbisq; ei⁹ fatigari pteduissent: sed impsonale Hier. in ecclastico. Idcirco tedunt mee vite mee. In ptō tñ nō mō teduit; sz ⁊ ptesum est facit: vt me pertesum est cōiugij: vt ego sum ptesus cōiugis. Cel. sz vbi me vite illi⁹ ferme iā ptesum est. Ver. iiij. Si nō ptesum thalami tedeq; fuisset. Sueto. in iulio. quasi pertesus ignauiā suā scripsit. Cāpan⁹ verbo in vita pij ptesus rerū domesticaꝝ scripsit. memorie p̄ditū est Scipionē aphricanū nō tedeo: sz tideo enūciasse: ei⁹ ⁊ Lucili⁹ meminit cū ait. Quo facetior videret ⁊ scire plusq; ceteri ptesum holem: nō ptesum dicere ferūt te. Admonēdū est hoc in loco verbū tedet ad reuerentiā honeste psone nedū ad pudorē psone vel rei turpis deduci posse: vt tedet me parētū ⁊ tedet me. scelerū. i. erubesco ppter parētes ppter scelera erubesco: q̄rū exēpla frequētiora sunt q̄ egeāt demōstrari.

Tedeo tideo dixerūt antiqui.

¶ Sunt quedā verba psonalia. vt incipit desinit pōt solet dz q̄ si p̄dictoꝝ impersonaliū infinitiuis adiūgant impsonalia fiunt: sz si alijs verbis adhereāt semp psonalia manēt. Cic. de petēdo csulatū: q̄ ei⁹ liber est. Cui⁹ authoritatis neminē pe ffet penitere. Idē in verrē. Iā dolabella me neq; tui neq; tuoꝝ liberoꝝ q̄s tu miseros l egestate reliq̄sti misereri pōt. Q. cur. mulieris cōsilij ⁊ fecerit magis q̄ necessariū eē credebat: penitere cū cepit. Diu⁹ tñ Hiero. in vita malchi. cepi captiuitatis tedere scripsit. Reperiunt ⁊ alia verba ad hūc morē sed impsonalia. Oui. epi. hele. ⁊ iuuenē facti penituisse putat. cū alijs verbis infinitiuis psonalia manere multa exēpla declarāt. Quin. pro ceco. Incipit apud te gladius habere. Quod egāt. Cice. ad atticū. ne incipit quidem iam cōsolari vt solebat. Cum impersonalibus aūt passiuis etiam adiunguntur. Cic. in paradoxis. ei generi possessionū nemo nocere pōt. de q̄bus cōtinuo dicemus cum quomodo solet per parenthesim fiat impersonale absoluerimus. Fit autē solet impersonale gñalitatē illā que oibus impersonalibus verbis p pria est significans. Cic. in Lelio. Cū in hortos decij bruti commentandi causa vt assolet venim⁹ cur nō affuisti. i. plerūq; oēs solem⁹. passiuū impsonale adeo ab anto. excussum est verbū vt amplius expōne nulla exponi possit: hoc est a verbis tñ neutris deriuari absolutis quādā gñalitatem semp significare. Iuue. Si nihil est seruis incurrit. Luca. hoc ordine belli itur. Sed instāt plurimi pro Prisciano precipiēte a verbis etiā actiuis posse deduci quib⁹ non modo assentior si verboꝝ mutauerit significationē vel constructionē vt Anto. adducit. verū etiā assentiēdo credē habeo si iter neutra absoluta inseruerit aliqd actiuū: vt si velles dicere latine. Les philosophes se oppugnēt doubtāt interrogāt de vertu auquelz vng chescū selō la variete de sentence. a philosophis de virtute certat obedit differitur ⁊ creditur iuxta sententias varias. Ecce differit inter reliqua q̄ verba neutra sūt obedit certat credit. Ci. li. ix. epi. Sic igit viuit legit ⁊ scribit. Quin. li. x. de psonis indicat de reb⁹ ctendit. Teren. in adel. ignotum est tacitum est creditū est. Cyprian⁹ ctra demetrianum. passim discurrit; capitur: occupat: ⁊ illō Plauti in Pseudulo. Quid agit calidiore ipse amat atq; agit acriter. Nā si cstructionē aut significationē mutauerint verba actiua multis exēplis patet impsonalia passiua fieri posse. Ecce fugio te actiuū est: fugio a te absolutū. hinc Luc. dixit. l bellū fugitur. Vindico dicimus. i. vlciscor. ⁊ puniō illud actiue hoc neutraliter: ab hoc autē Sal. d xit vindicatū fuit in noxios. cum actō vero nullo modo construi pñt. ait. Ant. hoc autem intelligi dz ea rōne verbi impersonalis vt impersonale. Quoniam si ad alias cōstructiones respicias nihil obest q̄ min⁹ cū actō cōstrui possint: quale esset. Si mod⁹ infinitiu⁹ verbo passiuo suppositum daret: vt Ver. cur dextrā iungere dextre non dat. Pli. locustas pennarum ⁊ feminum attritu sonare creditur. Idem lib. viij. qualē fuisse tradit sertorij ceruā. Quin. li. ij. efficietq; illā vtroq; certamine coronabitur inuitum.

Potest. Impsonale possuum.

¶ Nisi q; hic Quin. antiptosim videtur effecisse: vt vrbem quam statuo vestra est. Idem in. v. lib. sententiā in testib⁹ ⁊ religione igenia esse in argumētis dt. Nā qd Plau. l aulula. scripsit. Si opulento fit petitum pauperiorus gratiam eque dictū est atq; quod Ver. in. xj. li. scripsit pacem troiano ab rege petēdam. Vbi gratiā ⁊ petendū ex verbi speciali cstructiōe dnt. Quippe peto petis actm duplicē sepenumero sibi adsciscit. Quorū alter actūs ppetuo verbum sequit. vt peto libros. petiui libros. ¶ Cōptus est ⁊ actūs tēporis rōne vel potius aduerbialr constructus. vt Plau. in cassina. ab hinc factum est annos sexdecim cui simile est illud Ver. j. eñ. Trecētum totos regnabitur annos. In eo vero qd Ant. precepit sed neq; cū ablō ⁊ ppōne s vel ob nisi gñalitatem illam explicet. vt Cic. actione. vj. in verrē. res agit in senatu vehementer ab oibus reclamatur arbitror vt cēseo de frequētiore vsu intelligi oportere: quoniam apud idoneos authores obiter siue gñaliter hmōi offenditur constructio. Cic. lib. vj. nihil est inseruitum a me tpis cā. Idē lib. iij. eiusdē opis. rōnibus meis a te prouisum esse intellexero. Idem ad trebatium li. vij. ego tibi ab illo consuli mallē. Ad cauillationes tamē precpellēdas securius per datiuum loquendum esse arbitror cum tu appellabas. Iam mihi libat. Pli. lib. vj. incredibilia hoc multis visum iri dubito. Cic. actione. vij. in verrem. Multo mihi ante est indices prouidendum.

¶ Christophorus Scobar Bethicus suo magnificentissimo. D. N. Cornarelle viriusq; iuris antistiti integerrimo, S. D. Friuolissimum ex nouci pretiū ficulum dicet quispiā militis christophore ⁊ quā nec labor excussit. nec castimauit ad virum plusq; circūspectissimum atqui et ipsum quero expoliri enim ⁊ dolabrari ab eo. Nam qd ad ficuli minutionem attinet illud in promptu est qd laboris nō minus natura ad cotons quam ad biferas gignēdas ⁊ nō minus sine ad pyropa ⁊ culicem quam ad caucasum siue elephāta giguēdū prestare. Ineptū est enim chirurgicum officula quoq; pretermittere que sepenumero non minus toto femore dolore afferūt lesa. Tu vero melius mi Nicolae qui stoico more vitia omnia equalia ducis equalesq; virtutes. Sed hoc agas velim quō nihil agere ⁊ nihil agre qui enim lege: nā eos qui in meam ficum post tuum asciscent: si id tñ meruerim: acutis naribus capessata fronte excandescent iam proscripsi. Vale panhormi idibus saturnalibus;

De fico caput expositio.

¶ L. Christophori Scobaris Bethici in Lauren. Vallensis caput de fico expositio ad optimum cum æque eruditissimum atque undecunque consultissimum virum D. Mi. Canarellam. Incipitur feliciter.

Inter ficum & ficulneam quid sit discriminis.

Scribit Valla differentiam inter ficum & ficulneam: quorum alterum sive pro arbore & fructu sive pro morbo est substantivum: alterum vero pro quacunque ex illa arbore materiato adiectivum: & quod potius ficulnus a. um quam ficulneus a. um. reperiri constet: ubi Valla bifariam procedit: nam prius de fico deinde de ficulnea agit: quorum autem in parte priore Priscianum in posteriore vero ecclesiasticos quosdam sugillare visus est. Pris. duplici errore convincitur lapsus. Tum quia ficus in genere masculino declinationis quarte posuit. Tum quia perperam colligitur Martialem inter fructum & morbum generis differentiam posuisse. cum hoc Mar. unque ne suspicatus quidem sit illud per locum authorum consuetudinem monstrat: apud quos inauditum est ficus in genere masculino quarte reperiri declinationis: secundum rursus monstrat interpretis Elenchorum Aristotelis testimonio cecilianum non de morbo sed de fico fructu contentionem habuisse iudicantis: sed videor meo iure facturus si ipsius & Aristotelis & interpretis verba huic induxero capitis initio ad illam usque partem qua monstrat Valla Priscianum defecisse: que verba sunt scripta Elenchorum Aristo. lib. i. c. xi. & sunt hec. soloecismus autem quale quid est dictum est prius: est autem hoc facere & non facientem videri: & facientem non videri. Quemadmodum Cecilianus dicit. Si ficus sit secunde declinationis. nam qui dicit ficus maturas soloecismum quidem facit secundum illum non videtur autem pluribus. Qui vero ficos videtur quidem: sed non facit eodem modo sit ficus solum masculini generis secundum quosdam: nam qui dicit esse certam soloecismum facit secundum eos. hec apud Arist. leguntur ex quibus eruit Valla cecilianum de fico pro morbo nullum verbum fecisse: neque de genere eius esse contentionem: sed de declinatione: nos tamen ut Valle caput magis perspicue liquescat. mentem & Aristo. & interpretis excutiemus: & id quidem ipsum quum voluerimus brevissime & per quedam veluti nos manu ducentia exempla alterutrius soloecismi postea referabimus: unde facile possumus introspicere quid sibi voluit apud Laurentium interpretis textus ille.

Cecilianus Mar. fuit infestus.

¶ Nam qui dicit ficus maturas soloecismum quidem facit & reliqua. ¶ Supponendum est quod Cecilianus aliubi Martialem reprehenderit hac dictione ficus in declinatione quarta usum: quale potuit esse illud. Res mira est ficus non habet unus iugerum Mar. Ceciliano vel infestus erat utpote quem sepissime Marti. suis epigrammatis incesserat: tanquam edacem: quale est illud: ullus si pudor est repone cenam: cras te Ceciliane non vocabo: & tanquam plagiarium: quale est illud. Malo cum recites Ceciliane tua: & tanquam stultum: quale est illud. Mille tibi nummos hesterna nocte rogavi. In sex aut septem Ciciliane dies non habeo: sed tu causatus amici adventum lancem paucaque vasa rogas stultus es: & tanquam avarum quale est illud. Dii reddant sellam ceciliane tibi. Et tanquam ineptum causidicum: quale est illud: iam de clepsidra Ceciliane bibas. Et tanquam impudicum: quale est illud: bellum convivam cecilianus habet. Et in aliis sexcentis epigrammatis que propter brevitatem pretermitto: atque in nostro epigrammate tanquam ineruditum qui ficus in quarta dici declinatione ignorabat cum dixi ficus rides quasi barbara verba & reliqua: unde si quis ficus maturas fac dixisset. ceciliano barbarismus videbatur: tamen & si ceteris qui eruditiores erant exploratum fuisset ficus maturas per quartam declinationem dici posse. Aristo. vero

Soloecismus quid sit.

monstrat soloecismum quem & neoterici dialectici frequentius dictionis figuram appellant duplici fieri modo: & quando aliquid facimus atque facere non videmur. & quando aliquid non facimus: idque facere videmur: hoc autem est quod Aristo. dixit facere non & facientem videri: & facientem non videri. Quam sententiam ipse idem Aristo. in eius libri primi capite secundo eiusdem pene verbis explicuit dicens. Dum de soloecismo precipit. Elenchorum subaudi soloecismus quod non est eorum que sunt facere vel eorum que non sunt facere quod est. Sed facilius exposuero si exempla subnectam. Soloecistes fac has tendiculas obiiciat & argumentetur. Si video quicquid idipsum iam vidi. Igitur si facio domum eam ipsam feci: vel aliter si video: iam vidi. Igitur si fio iam sum factus: soloecismus autem utrobique est manifestarius: nam non facientem colligit sophista facere loquor facere & faciens more Arist. pro quacunque cuiusvis que sit verbi significatione videor ante domum fecisse quum eam facio propter illud pronunciari similitudinem: si video iam vidi: nam utrunque ab instanti ad preteritum enunciatur. Sed quantum soloecistes oberret: adverte igitur cum visus circa ullum tempus momentum: unde quod quispiam videt ipsum quodammodo iam vidit: atqui facere & fecisse longe aliter se habent: nam et esse simul idem quale fuit invidere & invidisse non contingit: actus enim illi in momentulo uno esse videntur: isti vero actus aliquando etiam in diuturna mora. Est igitur hic soloecismus. Quum est non facere & facientem videri. afferimus preterea alterius soloecismi partis exemplum. que fuit facere: & non videri facientem. Sed ab exemplo iam precepto non recedamus argumentaberis soloecistes captiunculis atque prestigiis semper usus: ego facio domum sed adhuc eam non feci. igitur cum ego video celum: sed adhuc illud non vidi: sophismatis enim similitudo mentem disturbat humanam atque multiplex phantasticum: ut sit mihi persuasum me celum videre: & illud ipsum cum video non vidisse quod est videre & videri non videntem: sive ut Arist. dicit facere & non videri facientem: que altera soloecismi fuit pars colligo: ut in ipso statim soloecismo exponendi initio protulit. Soloecismi partes duas esse hoc est facere: & non facientem videri sive non facere & facientem videri: atque hoc secundum Arist. sententiam. Sed diceret quispiam quorsum hec ad ficum: in fico vero tale aliquid est: quale tum facio & audio verbis accidisse cognovimus: et hunc multiplex phantasticum declinationum soloecismum faciens: nescio tamen an latini authores omnino soloecismum dixerint declinationum vitium: preterquam si casuum immutatione ad declinationes adduxerint. In casibus autem ut Diomedes author est sepenumero fit soloecismus: sed dialecticorum ratio in his citra grammaticorum institutiones profundius serpit. Monstrat igitur Aristo. soloecismum & per declinationes & per genera posse fieri. Sed potius id

Ficus in feminino quid denotet ficus secundum tamen declinationis.

per declinationes ostendit: quo fit ut eius interpres ceciliani ficos induxerit: vel quia eo exemplo evidentius aliud adduci non potuit: vel quod in illa interpretis tempestate ficus adeo latini ignorabant ut etiam in nostra etate ignorant exceptis paucis: & ut hoc exemplo quam ficus dura esset degustassent. Sed ad soloecismum. Qui dicit inquit interpres ficus maturas soloecismum quidem facit sive illum subaudi tu cecilianum. Sed non videtur pluribus: & hoc est facere & non videri: quod iam in verbis video & facio omnium est lepra. Ex quibus ceciliani inscitia facile apparet: nam Aristot. sententia de pluribus. in eodem capite hec est ut lex loquendi sit plurium opinio non unius qualis cecilianus erat: hoc est quod interpres sensit cum dixit. Quemadmodum cecilianus dicit si ficus sit secunde declinationis: quasi id unum diceret nemo preter cecilianum: unde subiicit secundum illum qui dixit ficus maturas soloecismum facit: veluti interpres cognovisset quod preter cecilianum vel duo vel nemo esset: qui hoc affirmarit: & hanc suspicor esse causam cur interpres per conditionem id exposuerit cum dixit. ¶ Si ficus sit secunde declinationis subaudi tu ut illum. i. non quarte: quod manifestaretur quum dicit ficus maturas fuisse soloecismum. Quibus adiecit illud verbum. ¶ Quemadmodum Cecilianus dicit. i. homo nihili: qui a plurimorum consensu discessit contra Arist. loquendi legem: nollem quenquam decipi in eo quod dicit. is ficus maturas ut intelligat hanc contentionem generis esse quod adiectivum illud maturas indicare videatur potiusque declinationem: nam illam dictionem maturas eo adiecit interpres: ne dictio illa ficus in singulari numero atque materialiter in recto accipi posset: quod apud Arist. frequentissimum est. Experiamur preterea alterum soloecismi membrum in fico: quod est non facere: videri quod eliciendum est: et sequentibus verbis quomodo dicitur. Qui vero ficos videtur quidem sed non facit est qui dicit ficos videtur quidem supple tu soloecismum facere: dicit autem. Videtur & non addit sive plures: quasi dicat videtur alicui uni: qui per inscitiam ficos in declinatione dici negaret: quemadmodum Cecilianus ficus immaturas negabat in quarta. sed esto uni ei videatur. ¶ Non facit subaudi tu sive plures: non poetas modo: sed oratores approbatissimos quorum

quorū exēpla adducit Ualla in textu. Si quis ergo ficos dixerit: putabit is inquit interpres esse soloecismū secūdū partē illam que est nō facere et videri: et hoc secūdū aliquē videri: sed fm plures nō facere: quēadmodū illud superius e diuerso erat. i. fm Cecilianū facere: sed secūdū plures non videri. ¶ Fasciculū igit facimus colligendo ficus maturas: et ficos dici posse: et hoc secundū plures: quorū opinio vt aristoteles in capite dicit loquēdi lex est: naz vt Quinti. lib. institutionum. j. inquit interim excusantur hec vitia aut cōsuetudine: aut autoritate. idem paulopost il ne amare corticis: tune medio cortice: facit soloecismū: quorum neutrū quidem reprehendo: cū sit vtriusq Uer. autor. hec Quintilianus. ¶ Duplex mendū arripuerunt omnes valle codices: alterū aut expunctionis: alterū vero additionis. Ubi em legit. ¶ Qui vero ficos fm plures: quidē expūgito hinc secūdū plures: q verba apd Aristo. nō sunt: et etiā Ualle sentētie aduersant: nā si qs dicet ficos: nō vr soloecism⁹ fm plures: qd si videt secūdū plures: nō mō valle: sz ipsi et Aristoteli sensus repugnaret: q dixit plurū opinionē loquēdi eē legē. ¶ Est preterea addēdū verbū substātiuū sit vbi legit quēadmodū Cecilian⁹ dicit: si ficus sit scde declinatiōis: qd verbū apud Aristo. legit ¶ Post occinationū soloecismū iducat Aristoteles gnis soloecismū per hāc dictionē finis quē cōsulto pretermisi: qz mediocriter intuēti facilis est: tū qz ad ficū nihil attinet finis. ¶ Sed dicet quispiā: quis ne hic tū Aristotelis interpres an ne potius ipse idē est Aristoteles? Ego vero teste cōscientia mea diu multūq cogitaui vter esset eorū. Sed nulla ratione adduci potui: vt hec dūtaxat exempla ficus et finis Aristotelis esse possent: nā apd grecos ad quos Aristoteles opera sua scripsit hec cōtrouersia in fico nō est quēadmodum apud latinos. Greci enim ficon arborez ficon fructū ficon morbum vocant: vnde greco sermone latinus pauperior est. Suspicandū igitur est boetium seue rinū: qui vt ipse testat in opere de scholariū disciplina: opera hec aristotelis latinitate donauit e greco transferēs aliquā dictionem que apud grecos similem veritatem faciebat: vt apud latinos ficus facit expunxisse: atq eius in loco substituisse ficū: cuius cū Ceciliano contentio veluti apud latinos notior esset: aut dicāt mihi Aristotelis commētatores isti: oēs et Albert⁹ et reliq singuli. Tradebat ne grecis Aristoteles pcepta greca subdēdo exēpla latina? Nil agit exēplū litē qd lite resoluit: vt ait lepidissimus poeta. adda etiā Lourētiū valēsez virū perq eruditissimū et quē litere grece non latebāt vtpote qui Homerū: Erodotū: Thucididē lod latine fecit non interpretem l defensiuanē sui accepisse: si Aristotelē ipsum accitare potuisset nā in probationē modo: nec in gloriā: sz l summum decus. Sed de hoc eruditiores melius viderint: vixit aūt Martialis cum ceciliano. inter Aristotelem et Boetium: quippe Aristotelem ante natalē christianū annis trecentis et quadraginta tribus fuisse constat. Martialem vero post natalem christianū annis vndecentum. Boetium deniq post eundē natalem christianū annis quingentis: neq itaq filiorū aliū nouit si ab Aristotele incipias: nedum eius scripta sibi officere potuit. Non tamen ignoro preter hūc Cecilianū alios etiā Cecilianos fuisse: qualis est ille quem Cice. in oratione pro Marco Cello nominat cū inquit: sed dubita quē patrē potissimum sumā Cecilianū ne aliquē vehemētem atq durum. et que sequuntur. ¶ Sed ego verisimiliori assentior determinationi: aut dicent mihi illi quibus magis satisfacit totū illud caput esse Aristo. forsitan qua meliore: q mea sit ratione ducentis: noluit fortasse Ualla boetium sed interpretē nominare vel qz nō satis p cōperto haberet translationē Elenchorum Boetij: aut quia sibi parū fauoris aucupareris si ab homine tam et si romano qui habere nō docuit loqui et qui Romane loqui nesciret sentētiā mutuareris. Sed de hoc satis multa. ¶ Cum dixi ficus rides quasi barbara verba: barbare enim loqui tam qui soloecismum q qui barbarismum facit dicimus. prima barbarismi ac soloecismi feditas absit. Quinti inquit. Dicemus ficus quas scimus in arbore nasci: et hoc scdm p. ummorū cōsensum: quāuis tibi soloecism⁹ videat. plau. ficus nobis attulit durinzea precoces. Suetonius in augusto. caseū bubulū manu pressum: et biferas ficus petebat. pli. lib. xv. Cū et obscenū vocē habeat recētes ficus. Iuue. si aliā vis decerpere ficum. paladi⁹ lib. iiij. Ficus virides seruari possint: singule intra viridez cucurbitā. diuus Hiero. in Hieremia. Calatus latus ficus bonas nimis vt solēt ficus esse primi temporis. et illud qd recitauimus Mar. res mira est: ficus nō habet vnus ager. In omnibus aūt his ficus fructū significat non quidem arborem: dicemus ficos Ceciliane tuos. i. fm id qd tu sentis: vt fic⁹ generis sit masculini et declinatiōis scde: neq em erat Mar. contētio cū Ceciliano nisi de nominis declinatione: sz obijciet aliquis. in quo igitur Cecilianus errabat si ficū in scda declinatione declinari asserebat: cui et Mar. assentit: errabat aūt vt diximus in eo qd ignorabat in quarta etiā declinari oportere: sed afferamus nos aliqua etiā exēpla preter illa q Ualla adducit i secūda declinatione gnis et masculini et feminini. Uarro in lib. j. de re rusti. fici maxt quē edimus. Lucilius apud Nonium Mar. ficariū cū ficos primos propalā recētes protulit. et i feminino gne: Colu. li. xj. Tūc precor bifera descēdit ab arbore ficus. Idē lib. xiij. tātam massam cōmune fici pmiscuerūt. Idē. pinguissimā quāq ficorū. qui autor p fructu nunq aliter q secūde declinationis et generis feminini scribit. Corne. Celsus lib. v. Est etiā vlcus qd a fici similitudine et paulopost. iniulit autē ficū i aqua decoctā. Sz vtrobiq de fructu cōstat Corne. loqui: idea hec adiecim⁹ exēpla: qm ex illis exemplis que Ualla induxit in scda declinatiōe genus erui nō pōt: ex quo ostēdit supple tu Priscia. in operis maioris lib. vj. vitiū et fructū quasi diceret qd minime ostendit de genere. Anto. Nebussen. preceptor meus putat omnino hāc dictionē gnis expungendā idipsum qd nos in textu fecim⁹: atq substituendā esse aliam: id est declinationis: qm eorū cōtētio: vt ostēdit interpres tm de nais declinatiōe: nō quidem de gne erat; posset tm dictio illa gnis: vt a Uerulano acri ingenio viro Rome pcepi defendi: veluti gmāsura: et in ei⁹ loco declinatiōis substitui nō oportere: qd ita deducebat: ego magis sentio subaudi tu quā Prisc. sentit Martialē de gnis differētia sentire. Nā Pris. sentit solū vitiū et fructū gne differre. Ego vo: vt sic dicat Ualla idipsuz iā sentio qd vitiū et fruct⁹ possint obiter genere differre: licet magis adhuc sentio ego: hoc est ficū p fructu cū est gnis masculini tm eē declinatiōis scde: qd Prisci. ignorauit existimās generis masculini ficū simul et declinatiōis quarte reperiri posse. qd inauditū est. Nō illud aiebat Uerulan⁹ qd Ualla ista adiecit: nec dñaz posuisset gnis iter morbū et fructū cū hac ab illo dicatur: Mar. nō docet qm illa dictio magis est iter Uallā et Prisci. itelligēda: nō autē inter Mar. et Cecilianū: quia nō de gne: sz de declinatiōe certabāt: vterq em placet. Sz securior Antonij via: et plurib⁹ ꝯprobata: tu vero vtrū malueris sed: hic habebis autorē p arbore sit scde quarte: nō possum in hoc loco vallā nimiū mirari: q scripsit dire ric arborē qrte decli. q scde reperiri: cum⁹ ꝯtrariū apd oēs pene video q de arbore fico vnq scripserūt acceptam nisi illa Ciceronis autoritate atq ista Paladij i titulo illo quē de ficub⁹ iscripsit quē adhuc locū ego magis de fructu q de arbore intelligo. Pli. li. xv. cato de ficis serēdis. ita memorat Palla. li. viij. caprificāde sūt arbores fici Colu. li. iij. ficorū gna dispari dña pari loco ferunt. Cato l li. de re rusti. ficos pluriū gnz p loco serere oporteat. Ego vo arborē scm magis q fructū vbiq video p fructus morbo mira res est: nusq apud autores ficū istū p morbo legi neq quarte neq scde decli. cur⁹ inuētū Pris. fuit opifex nulla duct⁹ autoritate preter hāc Mar. vnā: q quā sit nulla iā liqt alb⁹ cognosc. ere: nā qd Celsus li. v. scripsit. nō declarat ficū apd latinos accipi p morbo: sz tm qd est vlcus qd a fici similitudine Sycosis a grecis nolat: neq Ualla alicubi dicit ficū morbū esse: sed per cōditionem affirmat si fic⁹ p morbo gnis accipitur: aliqn masculini decli. scde est nō quarte: vt sit eadē ratio et fruct⁹ et morbi: ad cui⁹ fruct⁹ similitudinē morb⁹ appellat: et quēadmodū latini ficū p morbo receperūt: ita et⁹ deriuatiuū ficosus ... admiserūt. Uer. i Pape. int eruditos ficosissim⁹ habet poetas. Idē i eodē ope. ficosissima me puella ludit. recitat Pris. dicemus ficus cecilliane tuos. Quē Pris. Sipōtin⁹: et Domitius imitant: nā ita versum hūc scribi debere consAntonius Nebussensis.

Codices. Ualle in capite de ficu i duplici sunt mēdosi.

Ficū tā arborē quam fructū quas iter greci appellant.

Priscianus Ualla.

Uergilius.

ficus. Sipontini vo verba sunt eadē esse huius vocabuli ficus declinationē sive fructū seu morbū significet grā
dat p ferre: cū feminini gn̄is sit q̄n fructū significat: q̄n vero morbū masculini. hec Sipontinus. Domitius vo cum
mistes tertiā illā: dicemus ficus ceciliane tuos. hoc inde epigrāmate vtitur testimonio Pris. sz a nr̄o redarguitur velut
si Domitius voleat Prisciani in hoc loco reprehensionē. Sed id magis loco: vn̄ Mar. imperitie accusatione cū flagi
tij etius accusatur per iocū & dicacitatē: vt moris sui est: q̄d Cecilianus adeo esset ineruditus nō solū: sz & flagitiosus vt
negaret ficus reperiri: quos semp secū & eādē cū dolore gestaret: & hoc est q̄d Ualla dicit illius & nequitiā & imperitiā re
prehendere voluit: & paulopost Cecilianū nescio quē vt flagitiosum hominem ac ineruditū. ¶ Georgius vero Meru
la nō putat martialē in hoc epigrāmate de morbo sensisse: sz de ipso ipsius arboris pomo: vt iā sm̄ interp̄tis sentētiā ex
posuimus: nec putat idē Georgius Merula Martialē adeo fuisse impudentē: vt tā illoto atq3 illiberali loco vteretur. Ego
vo nō intelligo cur tā bene de Mar. sentiat Merula: cū sint huius poete alij aliiq3 loci multo turpiores. Salcotus
sūt Martialis vir alioquin nō indoctus in illo ope quē hospitē appellat: exposuit ficos tuos. i. seruos & familiares: cū ficosos
q̄d sit ridiculū sit nemo nō videt: vbi etiam scripsit ficum nusq̄ in lingua latina gn̄is masculini inueniri: quocirca
Pris. & Uallā acerbissime carpit. cū illo in loco ipse sit maxime reprehendendus: ficū vo masc. gn̄is sepe legi tā ostēdim̄.
¶ Nō deerit q̄ negabit ita versum illū primū legi. cū dixi ficus rides q̄si barbara v̄ba p declinationē quartā: sz p
scdam vt esset versus: cū dixi ficos rides quasi barbara v̄ba: vt sit sensus Cecilianū risisse ineruditione Mart. qui
ficū pro morbo in scd̄a declinatione scripsisset: cū ficū p morbo cecilianus nō putaret posse reperiri in declinatiōe
scd̄a: sed tm̄ in quarta: quē Prisc. imitari videt: & hoc est q̄d Ualla dixit: nec vero Pris. faciēdū fuit vt vnū sequeret

Ualla. Cecilianū nescio quē: & reliqua: q̄ expositio si vera est frustra interp̄tis v̄ba adducit Ualla dicētis: quēadmodū cecilianus dicit: si ficus est scd̄e decli. vbi p̄dicti aduersarij ptrariū appet: interpres aūt sentit cecilianū tenere ficos dici in
scd̄a decli. q̄re igit̄ riserit Martialē dicētē eque ficos in scd̄a decli. Cecilianus: difficile explicatu puto: atq3 aduer
sarij ratio vt cōstat plurimū est efficax. Sz facile vtrūq3 enodabimus nodulū. Nā apud aduersariū inducit Cecilia
nus ficos dici negās pro morbo: apud interpretē vo inducit cecilianus ficos dici afferens p fructu: eq̄ utroq3 igit
sophisma lite faciebat. Sz dicet quispiā: aduersarij p̄stat adhuc ratio: cedo quomodo: qz, si Prisc. cecilianū sequitur
q̄d Ualla annuere videt & Pris. ficus p morbo & nō ficos dici putat necesse ē vt cecilianus ficus diceret & nō ficos: vt
pote quem Pris. sequit: & cōsequēter eius inuectio in martialē valida fuit: q̄d Mar. ficos per secundā decli. scripsisset

Priscianus cū dixit. Cū dixit ficos: rides quasi barbara v̄ba. & reliqua. suspicādū em̄ ē Uallā hāc expositionē: quā aduersarius
narrat aliquā induxisse. Sed anteq̄ cū interp̄tis verbis esset valla cōgressus: nā hac aduersarij expositione eq̄ Ualla
Pris. refellere potuit atq3 illa interp̄tis. Sz qz interp̄tis rōnē Ualla sentiret pcedere p locū ab autoritate: quo i las
tinitate locus nullus maior est: atq3 hic secūdā rōnē cognosceret Ualla p locū a similitudine cōstare: cuius exigua
virtus est: illā Ualla cōplexus hanc alterā respuendam duxit: & horum oīm argumentū est ingēs: q̄d vbi interp̄tis
v̄ba legūtur epigrāma est. Cū dixi ficos: & reliqua. vbi vero interp̄tis v̄ba nō sunt: hec verba leguntur: ante omnia
cur me riserit. Martialē q̄d diceret ficos saltē p arbore ēt p fructu: nō hoc ergo ille ridebat: q̄d ergo q̄d ghic abus
teret: sic hoc q̄dē: q̄ppe cū dico ficos: quo genere vtar nemo intelligit: certe ridebat q̄d alia declinatiōe vteret q̄ ea
quā debebat: vt ex scd̄o versu in quo mutata est declinatio apparet. Et dici ficus ceciliane iubes: q̄d igit̄ cecilianus
de declinatione agebat nō de genere: debuerat Mar. de declinatione non ad genus respōdere: sed respōdit ad ge
nus. i. ad ficos tuos: vt ceciliani morbū & flagitiū ostēderet: ergo coniūxit vt diximus accusationē imperitie & hoc p
decli. cū accusatiōe flagitij: & hoc p genus vt sit alterū animi: alterū lingue. Itē alterū nā nequaq̄ casuistio est rōn̄
in Priscianū accusatiōis duplici errore conuictū. i. q̄ declinatiōe sit abusus: & q̄d pactā ppterā intellexit aliquā iter

Ficulnea. fructū & morbū gn̄is dr̄iam faciētē cū nullā poeta faciebat. ¶ Quidā ecclesiastici. hec est altera pars huius capitis
vbi quosdā q̄ de rebus diuinis scripserāt ficulnea p fico mōstrat esse vsos: q̄d latinis inauditū ēt ethi respicite ficul
neā & ceteras arbores. i libris autē sacris alia extāt: q̄ tātūdē valēt: verba sunt hec optimi maximi de apud Luc.
cap. xxi. hiero. interprete: videte ficulneā & oēs arbores. & q̄ sequunt. Quod nusq̄ alibi repertū est. prudenter tñ
peramentum apposuit. quod est si memorie nō excidit mihi: ego em̄ pluribus locis inuenio: sed semper apud lite
ras sacras Salomon in canticis: & ficulneam germinauit tc. Ambrosius. agrestem ficulneam feruntur inserere. Ph
rony. in psalmis. in vineis ficulneisq3 vbertatū apud reliquos autores pro ex illa arbore possessiuo. Palladius li.
bis. iij. culmina ficulnea obrountur. Pli. lib. xi. si: vlnea ligna ex hedera tradit. & ficulnus: vt Ualla vult. Hora. olim
trūcus erā ficulnus inutile lignū. Legimus in libris sacris ficulneos a. um. p possessiuo ex ficu. Aug. in Luc. primus hō
q̄ peccauit foliis ficulneis pudenda velauit: exeūt deriuata a fico etiā aliter vt ficarius a. um. Palladius lib. iij. fa
nalis ficarias capuci arborē ferūt: & p eo q̄ libēter ficos edit. Pli. li. xv. ficarios colicera capufic⁹ gn̄a: & ficetū. i. p eo

Ficitas otis. loco ficuū. Uar. li. i. de re ru. de ficeto gn̄s expedit obserere. ficitor oris. & ficitas otis. Neui⁹. ficitores & ficitates: ficū distinguit a pomo Affranius: mōstrat pomū inquit olus ficū ouū. Sed ex plinij v̄bis elici p̄stat. Coronē los
quētē introducētis li. xvij. ca. xv. attulit inq̄t quodā die in curia pretor ex ea pvincia ficū ostēdēs patribus: interroge
vos inquit: q̄n hoc pomū decerptū putatis ex arbore: Neuius vo mere grece vsus hodie inq̄t ficos mihi recēs fuit.

Ficedula. Melancoryphus. Atricapilla. Ficorū gn̄a plurima enumerat. a fico ficedula cōponit & edēdo citq3 q̄dā parua auis quā Arist. ficodilē oppellat: q̄ vnis etiā paler. Mar. cum me
ficus alat: cū pascar dulcibus vuis. cur potius nomē nō dedit vua mihi: Sz hoc nomē nō nisi in autūno h3. post ea
formā simul colorēq3 mutat: & melācoryphus vocat, q̄d coryphē menelā hoc est verticez nigrū habeat latine attri
capillā notarūt nōnulli. Ficorum plurima extāt gn̄a vt caprificus. i. ficus sylvatica: grossus, i. ficatio & eius dimi
nutiuū grossulus li. Colu. li. iij. Si voles ficū q̄uis maturā facere cū grossuli minuti erūt fructū decucite: precor fis
cus latine pdomos grece. ficu dila p̄ma manu hec eadē ficus bifera: ficus manularia: ficus alba: coca ficus collarif
cia ficus bifera dila vltima manu. ficus vo⁹ ficus fracassana ficu torma ficu blāca dz itēr ficus linia ficus scrapana. Aratin.
ficus ficu sūgila nisi ficus albigerata ficu pficaria gn̄aliter ficus pphyrulla ficu phrealia: ficus popularis ficu scharia
& cholidonia ficu ditrimanu ficus duriore ficu dicoira duru. ficu palata. ficu cōpressa ipom. Caricace ficu sicca. Co
tonu. i. ficu multa pichula: ficus alsala: ficus bayrella: ficus pulla borthibello: ficus egyptia. ficu senera grandi int
tra ficus serotina. ficu bifera de vltima manu ficus inferne latine grece helioscopus sine pecca dactylū latrola p̄dā
etplo. Mariſca ec. aut ficus fatua spē diffic⁹ difapēta: & a ficus. i. ficul⁹ deriuatio. plen. ancib⁹ fabolis ficus
solam non ignorandum est ex arboribus non florere: vnde male peccantis prouerbium vetus fuit ad flores ficus
venies. i. nunq̄.

¶ Finis.

¶ L. Christophorus Scobar Bethicus nobilissimo adulescenti atq3 discipulo dulcissi mo D. Joanni Philippo a sancto Suprano. S. P. D.

Uirgi. Mitto ecce ad te adulescentē olm quos natura peperit vnq̄ vrbanissimum ac modestissimum virginem
meā: vel potius tuam: voti in te mei specimen primum: vbi contra plurimorum grāmaticorum sen
tentiam: sententiam tulimus: citroq3 digladiati: Si igitur qualem paranymphus ardebat bene ha
bet: si autem prócetiorem: recidemus aliquid: aut curtiorem addemus: Tu genitoris nos voluntas
tem: sed ingenium accusabis. Uale. Ex regia panhormitana pridie idus Nouembris.

Alexander sic precepit. Est cõis hõ pariter cũ virgine latro. Sz vt facillime assipulor Alexãdro in his nõibus hõ ⁊ latro: ita maxime diffiteor i hac dictiõe ṽgo. Ego qñ de gñe atq ꝓpria dictiõis ṽgo signi catiõe suz disserturus aliq̃to sublimi⁹ q̃ qd alexãdri sectatores ĩ hac re scribãt: validissimis q̃busdã au thorib⁹ disputabo. Nõ itaq queq̃ motabor q̃dã fragilia atq minuta corradẽs q̃b⁹ illi cavillant: sed qui b⁹ anim⁹ ẽ sermõis latini haud degener optimi cuiusq authoris rõnib⁹ sumptis me credo cõplacit̃urũ maiorẽ cãz q̃ cui⁹ diu⁹ hie. ẽ scriptor ⁊ author: non suspicor alexãdrinos ꝑtegere atq tutari q̃ ṽgo gñis sit vtriusq. Scripsit em diu⁹ hie. quã i ꝓlogo diui Joãnis: tũ ẽt alibi ṽgo ṽginis nomẽ applicitũ nõi masculino. In ꝓlogo vero sub his verbis dicit. Joãni ĩnã matre pcãs i cruce cõmẽdauit dñs: vt ṽginẽ ṽgo servaret. In hoc aũt loco virgo ẽ ⁊ ioãnes. Idẽ diu⁹ hiero. i vita malchi. Iã capite canescẽte ṽgo marit⁹ fieret. canit etiã ecc̃ia. virgo elect⁹ a dño. huic accedit illõ q̃ prisci multa asserere audet. significationis cã virgo cũ eo potissimum vtriusq gñi cõgruet: qm̃ perudq̃ ⁊ viros ⁊ mulieri euenire solet. hippolit⁹ q̃dẽ fuit ṽgo pulcherrim⁹: sibylla ṽgo fuit ⁊ venerãda sacerdos. eo igit̃ erit euadẽdũ: vt quẽadmodũ vir ⁊ mulier hõ appellari solẽt: nõ sec⁹ istã ĩfantiã ꝑsertim te neriorẽ ṽgin s appellationẽ nõ respuere videnẽ. his tandẽ causis Alexãdri conant̃ admiratores: sz tantope Alexandrini ista flagrãt i sua cã muniẽda vltro miserescẽs iam dedignabor eis opẽ ferre: dũ th̃ veritati denuo fauere velint. Noni⁹ nãq Marcell⁹ hmõi de re scriptũ relidt: virgines nõ solũ femine verũetiã pueri intacti dicũtur. Hec ille. Ausoni⁹ in q̃dã epigrãmate. Unus ephebor virgo repẽte fuit. Frõtin⁹ in lib. illo de adẽ. In vrbe lisulanaq̃ pie ⁊ fons virgo. vbi virgo cũ nõib⁹ plane masculinis adiungitur. Sed tanta est in hac alexandrinor discipli na ⁊ rõ: tanta multiplicitas: cõplexio tãta: vt mihi videant̃ (qd aiũt) sine filo labyrinthũ ĩgressi. Sz valeãt: ⁊ ad rẽ ꝓperem⁹. Sermo ois vt author est Quintil. inter pleraq alia rõne potissimum cõstat ⁊ vsu quẽ ⁊ cõsuetudinem vocãt plurimi. Pu⁹ th̃ q̃ sine ad rõnẽ siue ad consuetudinẽ nois virginis descendam⁹: pauca de ei⁹ significatione excutiam⁹. Uirgo inis. nomen: ⁊ de alantibus ⁊ de carentib⁹ ala dici solet cõe his. Cic. i oratore. ꝑ his casta verecũda incorrupta virgo est. Uarro in aborigimbus. hec melius dulcedo ṽgo ꝑmanet. Põpo. in fullonib⁹. Uerũetiã virginẽ sine dolore vulsam mẽdis adiungitur frequẽter alatis: sz ponam⁹ ꝑmus exẽpla de belluis. Mar. i xenijs. si fortem agis capiat de ṽgine porca. idem autor li. vj. exoluit votis hac se tibi virgine porca. de mulierib⁹ rursus nõ de iuiolatis mõ sz ⁊ de corruptis de. Uer. in buc. de pasiphae triũ iã filior matre dicit. Ah virgo infelix q̃ te dementia cepit. Ho. li. iij. car. de hypermestra q̃ ĩnũ cõiugẽ obseruabat. i oẽ nobilis virgo p euũ. Pro icorrupta ṽo passim scaturiũt authoritates: ⁊ a muliere ob idipm distinguit̃. vlpi. qd si me indr emere ṽginẽ putarem cũ eẽt mulier emptio nõ valeret. Sanguinẽ ꝑterea quẽ nupte noctis amittũt olim significabat. q̃le ẽ illõ Lucilij. ṽginẽ amanos nõ negare siue virgo sine quaduis aliud nomen femininũ masculina misceri posse: negam⁹ th̃ ideo masculini generis esse qm̃ alicui masculino adhesit: ⁊ ipm iã nomẽ nõ natura sit femininu; ideo duobus gñis esse cõe: qd si exẽplis vtar: citius patefecero. Dicim⁹ aũt pater est persona vt mater est ꝑsona. Sed vtrobiq ꝑsona femininũ nomẽ. de hmõi re plura sunt exẽpla. vt dñs est illuminatio. locus est sedes. fili⁹ ẽ sapiẽtia patris. Calam⁹ ẽ farrago: polipp⁹ tot⁹ est cartilago: somnus est mortis imago. Loc⁹ est chartago. ad hũc rõnẽ tamussim dici potest Joãnes est v rgo: ⁊ quẽadmodũ ꝑsona illuminatio sedes sapiẽtia farrago cartilago imago carthago nõis ꝑsus femini na nũq̃ fiunt masculina: sz masculinis illis pater dñs loc⁹ fili⁹ Calam⁹ polipp⁹ somn⁹ adiungãtur. pariter ⁊ virgo q̃uis Joanni copulet̃: ⁊ sicut dici põt. Joãni olim aplor virgini suam matrẽ xp̃s cõmẽdauit. ita dici põt: hectori olim troianor fortitudini Priamus troiã cõmisit: sed sicut fortitudo licet hectori applicetur: sp est femininũ nomen: ita ⁊ virgo: q̃uis cũ ioanne cõgrediat̃. Scribam⁹ igit̃ differentiã inter nomẽ duobus gñib⁹ cõmune: ⁊ inter nomẽ qd duab⁹ generib⁹ heret: tametsi eis nõ ẽ cõe. Cõmune aũt nomẽ si cũ neutro ꝯcurrat euilescit atq degenerat: ⁊ ex substãtiuo cõuertitur in adiectiuũ: itaq fit triũ generũ cõe: qd quia q̃busdã difficile suasu videt̃: variis exẽplis cõprobabim⁹: sed in his dũtaxat nõibus duor generũ cõib⁹: author: custos: comes: degener: diues: hebes: locuples: paup: ꝓsul: sospes: superstes: testis: teres: ṽsicolor. Uer. Italiã petijt fatis authorib⁹. Iuue. fatis cinerũ custodib⁹. Luca. sequit̃ imperiũq cões. Au. Gel. de gñe alimẽto scripsit. Uale. mari. diues ⁊ potẽs nature regnũ. Iuue. habeti lautissima ferro. diu⁹ hier. locuples tẽplũ scripsit. Uer. paupere regno. Pus. i ꝓlogo. op⁹ est eloquẽtie ꝓsul. Iuu. sat. xiij. depositũ tibi sospes erit. Oui. in elegijs. post mea mãsurũ fata supstes opus. Luca. teste tellure celo. S acto. in iulio. colore cãdido ⁊ teretib⁹ mẽbris. Auso. i epigrã. quodã ⁊ noia ꝑpetis cui. Gel. li. vj. tunica multicolore ⁊ pallio versicolore. Solin⁹. buthãnia quib⁹ fontibus ꝓsul est minerue numẽ. Nomen vero qd duobus generibus adiungit̃: atq eis nõ est cõe nunq̃ trãsit in adiectiuũ: sz quadã cũ ꝓtinacia semp substãtiua ꝑseuerat: quale est illud Uer. in eñ. O decus italie virgo. Ubi virgo adiungit̃ illi dictioni decus q̃ neutra olim est: nõ th̃ ideo ṽgo inis. efficit̃ nomen neutrũ adiectiuũ: sicut illa superiora fiebant de genere alimẽto diues regnũ: vt si velles dicere malo alimẽto felix regnũ: medici etiã dicũt hoc mel est virgo. vt si dixissent. verbũ est caro. Nomẽ est pars: sz vtres biq siue virgo siue caro aut pars substãtiue feminina efferant̃. Est aliud ꝑterea euidẽtis differẽtie signum inter nomẽ cõmune duor generũ ⁊ inter nomẽ nõ cõmune licet duob⁹ generib⁹ adiungat̃: quã sic collige. Nomẽ duorũ generũ cõe cũ nominib⁹ adiectiuis adiũctũ substãtiuã gerit significationẽ: ceterũ vero cũ nõib⁹ substãtiuis adiũctam adiectiuã videt̃ habere significationẽ: cui⁹ multi in promptu sunt exẽpla: dicim⁹ aũt custos prudens. vt custoditor prudẽs: custos vir: vt custodiẽs vir. Hor. ij. ser. hospes tard⁹ aduenies: vbi hospes substãtiuã habet significationẽ: tard⁹ ṽo ⁊ aduenies adiectiuã ex opposito. Mar si comes ista tibi fuerit mẽbrana. i. mẽbrana comitãs. Nomẽ ṽo qd duob⁹ gñib⁹ adiũgit̃ atq eis nõ est cõe substãtiuũ iugiter perseuerat nũc substantiuo nũc adiectiuo applicet̃. q̃ppe dicim⁹ pulcherrima virgo etiã dicimus virgo Camilla: sz vtrobiq virgo substãtiua dictio est. Ut ait Ver. nemor latonia virgo an farrago magna: ⁊ farrago ẽ discursus nostri libelli. Est altera rõne ꝑterea analogia ꝓbat. Analogie ṽo hec ẽ vis eodẽ authore: vt id qd dubiũ est ad aliud sĩle de q̃ nõ q̃rit̃ referat: vt icerta certis ꝓbet: qd fit i comparatiõe similiũ i extremis marie syllabis gen⁹: vt si q̃rat̃ funis. vt si masculinũ sit an femininũ sĩle sit illi ꝑ panis. hec Quĩt. An nomẽ alĩqd eor olim quor latinitas capax ẽ: siue a noĩe siue a verbo deriuet̃ in go finitũ gñis erit nisi femininũ nõ me hercule accipit exẽpla. A farre farrago. a plãta plãtago a carta cartago: a carne cartilago: a viro virago: a verto vertigo: a cõpingo compago: modo aũt virgo a viridi ꝓfluit: vt a viro virago. Que gñis th̃ pariter sunt feminini. Est ꝑterea alia causa quã etiã eruit analogia: q̃ virgo inis. nomẽ sit tm̃ gñis feminini. Docet em Quin. suarũ institutionũ lib. j. nominũ gen⁹ a diminutiõe cognosci: cui⁹ hec ṽba leguñt: diminutio gen⁹ detegit: ⁊ funẽ masculinũ eẽ funicul⁹ ostẽdit. hucusq. Qui. Quocirca Laurẽ. Ualla i suor elegãtiarũ li. j. illud Qui i singlis gñib⁹ plane demõstrat: vt a pisce pisciculus. a soror sororcula a munus munuscul: a paup qd duob⁹ gñib⁹ est cõe ⁊ pauperculus ⁊ paupercula desigñat̃: eadẽ igit̃ analogia seruata ṽgũcula a ṽgo deriuat̃. Cui⁹ exẽplo ⁊ ipe vtit̃ laurẽtius. nũc vero quoad perscrutari licet virgunculus nusq̃ legit̃: virguncula vero passim offen ilt̃. Iuue. satr. xiij. Saturnus fugiẽs tũc eũ virgũcula iuno. Frõtin⁹ in opere de aq̃. puellã inquit virgũcula quasdã venas mõstrauit. vñ satis iam cõstabit virgo inis. nomẽ generis tm̃ esse feminini.

Uirgo virginis i. fe. minini generis.

Dñia est inter nomẽ cõmune duobus generibus: ⁊ duobus adherens generibus.

¶ Sed qd im orāmur in re q̄ nō argumētis ⁊ rationib⁹ eget: sed sola latinorum cōsuetudine: q̄ loquendi author. Quin. magistra certissima est: vt author est Gelli⁹. cōsuetudo quū sit dn̄a rerū: tū maxie ṽborū est: de qua placet pauca subijcere. ¶ Est aūt sani idiomatis hmōi obseruatio. Qđ hec dictio inuenis puerū ⁊ puellā: ṽgo tn̄ puellā tm̄ representet. Cic. p Sylla. quū puerorū ⁊ ṽginū veniebat i mentē. Hor. in odis. Uirginea letas pueros q3 castos dicere carmē. Mar. oderit grādis ṽgo bonusq3 puer. Oui. in ibin. missus ab arce puer scapulis se ṽgo misit ab alto. Sene. in hercule furēti. mactata est ṽgo missus est puer: ⁊ aliqn inuenis tātū puerū: sed ṽgo puellā solū significat. Hor. in odis. Uirginū secus in iuuenes vnguib⁹. qd qđ neq3 diu⁹ Hier. quē solū sibi alexādrini p̄sidio futurum sperabant iecus q̄ ceteri optimi latini scriptitat: quale est illud psalmi. cxluij. Iuuenes ⁊ virgines senes cū iunioribus. Idem Macha. li. j. Iuuenes ⁊ virgines infirmati sunt. Idē alibi in psalmographia. Iuuenes eorum comedit ignis: ⁊ ṽgines eorū non sunt lamentate. Est adhuc altera causa ab idiomate exorta: vnde patebit nihil obstare virgo virginis nomen quominus possit esse tm̄ generis feminini: loquimur sic in idiomate hispano quod credit plus ceteris latinitatē sapere: est a muger es vn gran rofiā tamē q̄ qualitas ⁊ significatio lenonica tam mulieres q̄ viros iuuabat q̄ppe mulieres obiter vt viri lenocinio funguntur: lingua tamen hispana idiomatis p̄prietatē sequuta nō patit illud i gn̄e feminino dici: vt exēplū ondebat. Quod nō dicūt vna grā rofiā s3 vn grā rofiā in gn̄e tm̄ masculino. pari igit rōne ṽgo virginis ex sue qualitatis ⁊ significatiōis rōne potuit gn̄is esse cōis: nā virginitas viris accidit ⁊ mulierib⁹: idioma tm̄ latinū p̄inde hāc dictionē ṽgo ṽginis sepsit acsi sua solū rōne ⁊ vsu semper reperiat feminina. Nos aūt latinorū cōsuetudinē imitari tenemur: q̄ loquendi vt diximus magistra est: nō autem significationē naturalē q̄ olb⁹ vna ⁊ eadē est: q̄ quo significatio illud postulat: alio q̄ Laurē. nō scriberet differētiā inter mulierē ⁊ virginē: si virgo mascul⁹ esset: a quo mulieris nomē plurimū deficiunt. ¶ Relinquit igit vt vicissim argumētationib⁹ alexandrinorū respōdeam⁹: libētissime fatētes diuū Hier. latine ac plane scripsisse qn dixit Ioāni virgini suā matrē pēdēs in cruce cōmēdauit dn̄s: s3 nō ptin⁹ Alexāder erat diffinitiuā sniam laturus virgo virginis nomē esse cōe. Ad priscianū atq3 eius significationē diximus q̄ nō significatio est certissima loquendi magistra: s3 cōsuetudo: vtēdūq3 plane sermone vt numo cui publica forma est: sed neq3 Prisc. fuit adeo induct⁹ vt virgo virginis nomē cōe esse p̄ceperit: nāq3 inter tm̄ feminina idip̄m posuit. Nonius namq3 marcell⁹ quem ego accitaui cū duobus alijs quos alexādrini ignorāt: vt eo magis quo latino sermone sunt eruditiores tm̄ p̄bat Uarronis autoritate ductus hoc est verbū deuirginare ita pueris vel puellis accidisse: nam de hoc noie virgo ne vnū quidem verbum facit quo liquescat esse commune. ad Ausonij ⁊ frontini autoritatem respondeamus. s. vnus puer virgo ⁊ fons virgo dici posse. vt deus est veritas: sed veritas quāuis deo adiungat nō fit masculinū pariter ⁊ virgo licet Ioanni annectatur. Semunctas habeas aures: non recte ergo alexander precepit. Est communis homo pariter cum virgine latro.

¶ L. Christophorus Bethicus reuerendissimo. P. D. Rainaldo a Montoro presuli Cephaleditano. S. P. D.

Ormidabat mea capella humanissime p̄sul: p̄fecto formidabat ad te mitti: mirūq3 in modū reluctabat: me etiā qđ sic impudenter se extruderē: neq3 quātū virū peritura; etiā satis animo cōplecterer: querebat qd agis inquit Christofore: quū me per oē tuū dedecus atq3 discrimē tum incultam: tū ineptā: imo rudē prorsus ad virū tm̄ omnisq3 eruditionis fastigiū deturbate emiseris: vt de quidnā egeris ne me contumelio ⁊ opprobrio abijciat: ⁊ te literarum expertissimū penitus reijciat. Cui ita egre nr̄o gremio discedēti p̄suasi. O mee delitie: o mea visculata: ne mihi nequissime cōsuluissem: ita ne de meipso essem pessime merit⁹: vt committerez apud tantū virum vel te male audire vel de me non bene sentiri: abi bono sydere: nā iusq3 de que feram quid alij senserint: dum tamen cui mittera siue ad thus: siue ad scombros inseruieris. Perfricuit igitur frontem: nam ecce ad te incessit nostra capella: eam ista clementia tua singulari suscipias oro. Que nisi cilicia hispida suffecerit. Clitelarum tormēto cudatur: castigareq3 ne pigeat id eīn erit liberalitatis tue agere qui potes ⁊ soles. Si tamen operculum orcam capit iam nō erit immodestum pastori capellam pascere si non fuit modestius eius posse vellus detonderi. Uale clementissime pater: ⁊ viue diutissime. ex regia Panormitana idibus Ianuarij.

Capella homeri cādida hoc tumulū indicat q̄ ariete mortuo faciūt sacra. Hi duo ṽsiculi apđ Gelliū ex Uarrone quū legunt: plerīq3 allucinant siue structura: siue cōtinuatiōe. Astronomica tn̄ eruditione pensi inopissimū quēq3 sedebat facili: duo sunt dūtaxat ṽba quib⁹ mens linquit ad percipiendū capella: atq3 ariete: q̄ cū p̄strinxerim⁹: ⁊ structurā ⁊ cōtinuationē conseq̄mur: vt Cleomedes ⁊ Firmicus authores sunt: hic in metheseis: ille aūt in signorū momētis: aries licet signa cecus est tamen signorū omnium sit directissimus: de quo Mani. lib. ij. Astronomicon ita scribit. aries caput est ante omnia princeps. Cice. in arato. arietem cecum ostēdit. ait enim quis comes est aries obscuro lumine labēs: cui assentitur Auienus in phenomene. qui de ariete loquens intulit semper proprijs caret ignibus. Germanic⁹ in fragmēto tantundē scripsit: clara ve non illi est facies: nec sydera possunt: officiat si luna sua virtute nitere. cui arieti Homerum simillimū fuisse omnis antiquitas narrat: legas licet Plutarchum: legas Martianum: legas Petrarchā: semper se offendet cecus Homerus. Plutarchus oculis captum: Martia. cecutiētem meonium. Petrarcha cecūq3 senem sed cuncta videntem scribunt. Home. autē apud cumeos cecū significat: nam poete illi clarissimo Melisigenes nomen fuit. Capella rursus inter astra locata est: siue ega amalthea fuerit: paruz autē refert nisi q̄ ega solis filia pulchro candore legitur cōspicua: quarū vtraq3 iouis nutrix fuit: capellam vero celesti eternitate donatam sic meminit Manilius libro primo astronomicum. Mundi nutrito rege capella cuius ab vberib⁹ magnū ille ascēdit olympum late fero crescens ad flumina vimq3 tonandi. hucusq3 Manil⁹. hanc cleomedes ⁊ Firmicus in trigesimo arietis gradu locarunt mortalibus influentem mentis concussionē animiq3 vertiginem: quocirca quos horoscopo inuadit rerum facile satagant: atq3 machināđo sollicitantur: quo modo nesciat Homerū enigmate a piscatorib⁹ opposito adeo fuisse percitū: vt qua ipsius capella vitā finiret. Itaq3 vt aries cec⁹ homero ceco p̄gruit: ita capellā cōcutiens Homerū cōcussum abstulit. Metaph̄ne preterea authores atq3 pediano suū quēq3 p̄scorum sacrificiū oblectat vel cōsentaneū vel infestū: hinc Diane canē vt cōtrarū hinc. Baccho capruz vt festū antiq̄ mactarunt: qđ apud poetas frequens legas. Uerg. en steriliēq3 tibi p̄serpina vaccā. Ubi Serui⁹: sterilē vaccā p̄serpine similez: ⁊ cōgruentem exponit. Mactatur baccho caper tanq̄ vitibus infestus atq3 nociuus. vnde Uergi. Baccho dicemus honorē. ⁊ ductus cornu stabit sacer hircus ad haram ⁊ reliqua. faciunt igitur Homero apud tumulum sacre siue re congrua: idest arietem: nam vterq3 vt diximus cecus fuit: siue re infecta: idest capella cu⁹ ṽtigine periit homerus: in eo vero ⁊ mortuo adiecit Uarro ad sacrificii mactationē respexit. Sic ergo structura hic indicat tumulū Homeri quod faciunt sacra capella candida: ariete mortuo est autem dialiton figura ⁊ oratio cōiunctione priuata. Sed dices tu pater amplissime eruditissimeq3 quorsum ista mi Christophore tam et si pene oīa cōmētitia ad Homeri stirpē atq3 verborū cōtinuationē: rerūq3 seriē dicā: ⁊ breui quidem. Scribit Berosus li. viij. ana

(Margin: Manilius.)

tiquitatem & vni cadaueri vno holocausto sacrificabat antiquitas. Modo autem rei dubie. i. homero cuius stirpē
esse dubiam plurimorū testimonia declarant: re dubia. i. ariete & capella qđ sacrificia fiant scribit Uarro: nam par
ticula illa qđ probatiua est cū dicit ariete mortuo faciūt sacra: vt sit sensus. hoc indicat tumulū esse homeri cuius
stirpem dubitant plurimi qđ. i. nō faciunt ei sacra sacrificio ancipite scilicet capella & ariete. Tu vero melius Ans
tistes dignissime: qui cū tantā prouinciam homini ignauissimo & bone frugis experti imposuisti qua oberrauerimus
vt lepidussimus poeta: vna litura poteris emendare. Uale.

¶ Ad capellam author.

¶ Tetris pagina cultior Jocellis:
Quam pumex leuiusculus polivit:
Et clio breuibus remissa sertis.
Ad calcem endecasyllabis decorat.
Amplas presulis incitato cursu
Edes pergito Cephaleditani.
Cuius candida dum videbis ora:
Demissis oculis: genuqꝫ flexo.
Narrato hec mea pauca verba: queso
O sacrum sicule decus camene.
Phebi pieridum iubar nitentis.
Uultu me lege te preco: benigno.
Tunc nostra ocia comprobabis ipse.
Quo forent mihi litere beate.
Ut felicior vnus orbe toto.
Appeller vociterqꝫ pro coronis.
Si in vnum omnia congeras aceruum
Nulla vnqꝫ mihi contigisse tanta.
Quam que gaudia dulciora cernas.
Hic que nunc mihi nunc refert december.
Perquiras igitur citato cursu.
Montauri rogo cephaleditani.
Aedes: hic tibi mens catoniana:
Et sacri Tatij Numeqꝫ mores
Sunt: splendent Sophie probata dicta.
Presul tu faue cephaleditane.

¶ L. Christophori Scobaris Bethici De digitorꝫ gestu ad priscorꝫ cōputationē sup diui Hiero. satyrā in Iouinianū ad preclarū virū eundēqꝫ eruditū. D. Mattheum Barresium.

CUr nōdū satisfecerim erudite Matthee multiplex causa extat: tū qꝛ barbarus difficile latinum crediset
vt vernā nouitꝰ: vt tyro veteranū: tu preterea qđ varia negocia in ipsis xp̄i nascētis saturnalibus me
syracusas vsqꝫ detraxerūt: in eadē de re scribere instituerā: digna illa quidem res atqꝫ longe eminētior
q̄ cuiꝰ bethicꝰ aut possit: aut debeat esse scriptor: qđ fieri tam pōt q̄ celū ruere. Tu igitur neutriꝰ me
accusabis: nec de elatione: nec de negligentia: quarū hāc simp fugi: illi vero inimicꝰ sum infectissimus:
si tardiꝰ q̄ aut tu voluisses: aut ego debuissem scribere cepi. Sed agendū interim qđ tibi vis cū istis ad me literis
mearum laudum plenissimis: quibus casu casum mutares: ne dum Bethicū ciceros late diffuderis: late accrescis Plinius.
vbiqꝫ spaciaris: vbiqꝫ consistis: explicaris & perstringeris toti singula atqꝫ singulis totus heres: accrescit mearū
laudum ingens varietas per singulos oratorie prope articulos: perqꝫ gradus singulos incedis. Jam vagaris ad
egyptum. Jam assurgis ad platonē. Jam artaris ad Catoneos. totus exultas: totus hilarescꝰs succo plenꝰ & nis
tore: & quod pulcherrimū est tollutim nō quidem subsultim peruagaris. Quo magis anceps sum tuis ne literis
an tibi potior debitor factus sim: sed homo ineptus pedetentim in mea errata delabor qui cum tibi placere festi
natione debuissem posita re displiceo prorsus atqꝫ actū ago: literis tuis pauca exigis a me: at qui nimiū suxꝫ ni
miū est hoc: sed dices duas saltē & hoc quidē perminimis est habenti dūtaxat vnū & tunc quidē rancidulū. Sed duꝫ
illi prisant: hoc vescaris volo licet nō artocopo ne affabre elaborato. i. que sit ista p bethicū diui Hieronymi. digitorū
similitudo. D. Hiero. in iouinianū scribēs xp̄i redēptorie nostri parabolā illā q̄ apud Mattheū. xiij. capite legitur
de fructu agri. xxx. lx. c. exponitur li. j. Jun. saty. x. Apu. apologia scđa aduertēdū est veteres in sinistra manu ab vno
ad nonaginta in dextra vero ad centū in reliqua dinumerasse. vñ Juue. de nestore loquens felix nimiū qui p tot Apuleius.
secula mortem distulit atqꝫ suos iam dextra cōputat annos. Trigesimus molli digitorū sic xiōe demonstrabat: cu
ius Apu. autor est: qui ait si. xxx. annos p. x. dimisso posses videri pro cōputationis gestu errasse: quos circulare
molliter debueras: non quidē aperire: sexagesimꝰ v̄o numerꝰ denotabatur: si superiori digitorū gestu supponeretur
pollex velut deprimēdo: cuiꝰ autor Mar. est qđ in sinistra disponeretur: sꝫ qꝫ ita disponeretur Prosper in arte his demō
strat verbis. Circūductis digitis duplex instat signe vt sexagesimū efficiat numerū: cētesimus tandē numerus vt
venerabilis Beda apud Manci. autor vt demōstrabat in dextra. Ideoqꝫ qđ medio pollicis articulo vnguis indi
cis circūducti hereret: ex qua cōpositione quasi Corolla resultabat: vnde. D. Hiero. ait. Cētesimus numerꝰ expri
mit virginitatis coronam quos digitorum gestu hic sic depingere feci. Sed ad rem coniugium: viduitas: virgini
tas ita se habēt qđ alio aliud increscit magis & quadā & veluti laboris amaritudine magis excellit: & inde eminēs
tiore premio qđ & amarius donādū est: atqꝫ ei cū quo arctius agitur & perstrictius maior palma paratur: me do quāto
sit laboriosi: voluptatis illecebris cōtinere q̄ eisdē potiri: nemo est qui nō videat: & quāto sit manus dextre q̄ sini
stre onustior sarcina: atqꝫ cōpressior rigidior facile agnoscas: vnde virginitas in dextra est: & eam quidē p pollicis
& indicis corollā designāt: sed quāto sit depressior digitorꝫ structus dicta si ei pollex supponatur in sinistra: q̄ si molli
osculo tantū digiti sese cōplectantur oēs sentiūt: itaqꝫ. D. Hiero. premiorū numeros. i. xxx. lx. c. p erumnarū afflictio
nes que eosdē numeros apud veteres indicabāt exposuit. habes igitur qđ intra tātū enigma sentiā. Tu v̄o me
lius qui hec duriora nostratia & delimeis & cicurabis: atqꝫ si quid erratū erit: nemo est teipso paratior ad emendan
dum: vnde ostendes te nō tam laudē Bethici querere vt ais: quā ob ea cauilla refellere posse. Accipias hec velis
quo sunt scripta animo non quidem qua eruditione. Malui enim imprudentiam requiri. sic meam quā qđ volun
tatem recusasses. Nam nihil potes nec amplius expetere: nec maius expetere q̄ hominis beniuolam voluntatē.
Ceterum vt rideas nescio quo vobiscum agatur modo: vt quos vndiqꝫ sepserit nix: hyems & ventus non etiam &
illud durissimum apud nos deterrimūqꝫ erit non posse sine lachrymis debere. Nam aquā quoqꝫ si quis biberit
nostrum tormen patiemur: proinde alter alterius misereatur. Uale & rescribe. Catine Kal. Januarij.

¶ L. Christophorus Schobar Bethicus suo Joāni ario auriculario regio atqꝫ beneficentissimo viro. S. p. D.

NOn eram ego nescius mi amantissime ioannes atqꝫ omnis officij integerrime protector qūā te semel
fuerim cōspicatus quātū mihi esses optimarū auium allaturꝰ. Nam ipsa te natura ad aliud peperit
nihil preteriꝫ qđ de illis quos semel oēs amicitia cōplexꝰ ppeius mereris optime: quāti pterea hās
literulas quātecūqꝫ sint peresigue feceris: quāti etiā cōsuetudinē amicitiāqꝫ nostri in noui optime:
vt qm̄ nō cōquieuisti vnqꝫ quoad in ordinē me redigeres vite aulice atqꝫ in honorē prestātissimū: tanqꝫ
nihil nec nocte nec interdiu cogitares: nisi vt potuisses tuum christophorū ab humo tollere: extulisti
nempe multo plus q̄ aut ego fuerim suspicatꝰ: aut tu obligatus: nisi qđ tu cuiuis nescia nō esse obnoxitos: & inters
dum addictus & oberatus nam principi vtriusqꝫ nostrum protegi Sicilie heroi clementissimo clarissimo optimo
oliuqꝫ quos vnqꝫ matres sustulerūt equissimo vt me gererem preceptorē & sacrificulū effecisti. Quam igitur nullo
munere tot in me cōgestis officijs sigillatim nedū solide satisfieri pro me posse cognoscerē: institui aliquid cude
re: quod si nō rerum mali: at certe animi demonstratio ni prodesset. Accipe igitur qđ senserimus nos inter priscos.

et Laurent. de superlatiuo ⁊ cōparatiuo exponendam p̄rimum dissentiētes plura atq̄ recoctiora datur⁹: si nostras has vigilias te intellexerim aut ingenue emendare: aut libenter eis indulgere. Uale ⁊ viue diutissime. ex edicula regia panhormi postridie Kalend Martij. Anno mundi opifice nato. M.cccclvij.

¶ L. Xpophori Berîci Schobario. Lau. Ual. pro pusciano diserto incipitur feliciter superlatiui ⁊ comparatiui.

Pus. bipartito superlatiuum exposuit.

Priscianus bipartito superlatiuū exposuit Pla. doctissimus. i. valde doctus: ⁊ Achil. fortissimus grecorum. i. super oēs grecos fortis. Quarū vtriq̄ expositionum refragatur Ual. sed an recte dissentiat ⁊ refragetur aduertamus. Adducit Ual. ratione quare neutrum alteri cōstet. Sed prius hanc. quid enim absurdius q̄ cum exponamus comparatiuum per comparatiuum superlatiuum per positiuum exponere: vtamur nos arithmetico exemplo: vt si in proportione equalitatis cum conferas quinq̄ ad quinq̄ in eadem proportione conferre conetis decem ad vnum. Qd fieri prorsus non pōt. Posteriorus etiā hanc si Achil. esset super omnes grecos fortis cum idē grecus sit: esset pariter fortior se. Qd neq̄ dici neq̄ intelligi vllo mō pōt esse: vt si vellas dicere mundus complectitur oia: intra omnis est mundus: sese igitur cōplectit mund⁹. qd min⁹ potest q̄ qd de numeris paulo diximus ante quippe respectu eiusdē idem et continens ⁊ cōtentum esse non potest: his tandem rationibus monstrat Ualla grāmaticis nostris Puscianum defecisse in superlatiua expositione: sed non forte est cōspiratis vir plane eruditissimus: siue q̄r tunc dialectica exciderit memoria: siue quia cum grammaticis agebat: vtpote nihil cauillationum sentientibus: ⁊ inde fidem facile habituris abditam captiunculam: quā reserabo breuissime.

Suplatiuū est duplex.

¶ Est autem duplex superlatiuum: cōparatiuum alterum: item alterum absolutum. Quotuplex etiam comparatiuum nomen vt author est Qui. qui ait: vtimur vulgo comparatiuis pro absolutis. Qd apud Cic. frequēs ē: atq̄ est tale aliquid in causa quominus esse non potest. quā relationē ipse Ualla conscripsit. cōparatiuū ait ille (vt in summa colligam) inter duo esse superlatiuum vero inter plura: que numerorū ratio quoties deficit: nihil nec comparatiuum nec superlatiuū censeri potest: qd cum ita sit: miror Uallam Plato doctissimus inter superlatiuos locat ones numeralle. Nam cū Pus. exponit Plato doctissim⁹. i. valde doctus. Dictio illa doctissim⁹ absolutum superlatiuū est. i. no superlatiuum: vix dixerim leo pictus: nō leo: equiuocatiōe igitur Ualla deceptus fortasse est. A comparatiuo cōparato ad superlatiuum absolutū argumentatus: quorū ratio tam apposita q̄ quod appositissimū comparatiuum quidem comparatum liceat exponi per cōparatiuum: leo fortior. i. magis fortis. Nam cōparatiuū absolutū pro positiuo plane accipitur: vt Ualla ipse colligit dicēs. tristior pro plane tristis scriptū est quādo si superlatiuum comparatiuo conferas superlatiui vim plane etiā positiui habet. i. a cōparatiuo eque deuincit: ac si esset positiuum superlatiuū ipsum. dicim⁹ eni sum miserior te: miserior te miserrimo: sum miserior te misero. Cice. ad Ter. ego aūt miserior sum q̄ tu que es miserrima. Ouid. in ibin. qui mala cū tuleris plurima plura feras. vnde si qd emo mirabit si in vna eadē q̄ clausula cōparatiuū cōparatū cum superlatiuo absoluto: aut superlatiuum comparatum cum cōparatiuo absoluto ceciderint. Mella libro. ij. india alit formicas nō min⁹ maximas canibus idē in eo. lib. ganges sit omnium maximus alicubi latior. Nisi velis subaudiēdo superlatiuum absolutū cōparare maximas formicarum aliarū regionum ⁊ comparatiuum absolutū item comparare alicubi latior q̄ illic. Sed animaduertas rogo quātā cū positiuo superlatiuum habeat affinitatem. Qd ex eo vel facile agnoscas: qd superlatiuum ab altero superlatiuo deducere nō formidarunt. Nam ab extra extremum ⁊ ab extremum extremissimū: et a post postremum et inde postremissimum extulerūt. Tertu. in apolo. extremissimi th̄ eorum non reprehendūtur. Gel. libro. xi. omniū nationum postremissimum dixit. Uox vero illa que effertur in imus a. um. sine significatiōe superlationem causari non potest: vt claustritim⁹ finitim⁹ legitim⁹.

Extremissimus postremissimus.

¶ Seruius honoratus idē ipsum sentit superlatiuū pro positiuo accipi sepenumero oportere: exponēs illud Uergi. quo primum iactati vndis ⁊ turbine penitus primum. i. simul exponitinā secundo ad aphricam non venerūt: non tertio: sed fac supradicta voluisse nihil: qd probat modo Ualla qd vl potissimum erat probaturus: vt ad eius inuentum redeamus. valde aduerbiū superlationem non significare. Quū sint multa nomina positiua ⁊ constructione superlatiua: vt summus: imus: vnus: solus. Lu. lib. iij. ⁊ summus olympi cardo tenet thetim. i. vltimus. Pli. li. ij. summum est qd vocant Saturni sydus. i. vltimū. Quin. lib. j. altius th̄ ibunt qui in summa nitentur: plus eni significabat summa q̄ altius sz euidēti⁹. Ci. li. ij. thus. est summum quo nihil est superius. Pli. iunior lib. ij. qui cum magna ⁊ maior p̄dixisset: tandē superlatiui loco summa adiecit. Magna inquit iscum fama precesserat: maior inuentus est: summa est facultas. a summus a. um. summe aduerbiū nascitur vt a valid⁹ a. um. valde qd non minus q̄ summe superlatiuū aduerbiū esse potuit. Cic. li. xiij. epi fami. fabio romano vtor valde familiariter. i. familiarissime: nā illū aliqd adiecit aduerbio illi familiariter: qm si secus esset supernacaneū adiecisset valde: sed nō cōparationē adiecit: igitur superlation⁹ absolutam: non enim alij gradus preter tres apud latinos inueniuntur p̄sertim q̄ ipse Cice. ad paucas lineas. sed epi. ol⁹ se exposuisse visus est quā dixit Cneo octalicio vtor familiarissime. ac si dixisset valde familiariter. Quid qd ⁊ ipse Ualla assentitur ca. de superlatiuo vbi monstrat superlatiuū per positiuum: ⁊ valde exponi posse. ait eni veluti si i duas partes diuisas ciuitas sit: vt bello ciuili Pompeij ⁊ Cesaris. Recte dicas maior pars q̄ritū sequebatur Pompeiū: minor cesarem: non aūt maxima aut minima: nisi accipias pro valde magna ⁊ pro valde parua minima n. hec Ualla Uideamus vicissim interim an illa Ualle expositio Plato doctissimus. i. valde doct⁹ satis sibi cōstet. Mihi autem satis liquet elenchum per eā effici oportere qd q̄ sit fedissimum Aris. in elenchis plane demonstrat: quod sic colligam⁹. scribit Ci. epi. li. x. ad Maciū dno illa verba maxime maxima ex one tu maxima. i. maxime magna: collige maxime maxima. i. maxime maxime magna: q̄ elenchus esset manifestari⁹: quod licet reperiri illud Quin. l extremis maxime syllabis. ⁊ illud interpretis ethice magne Ar. st. Non q̄netiam sit optime optim⁹ ⁊ que sequuntur optime optimus. i. optime: optime bonus. Cape iterum exponendo illud p̄us optime. i. plurim ū bene collige optime optime optimus. i. plurimū bene optime bonus: atq̄ expone denuo illud sine plurimū sine optime que eque superlatiua sunt exponenda. que cum exponas simili expositione i locos exibis: ⁊ grammaticorum cetui risum facies: etiam processum prolatabis ad infinitum: quem eruditissimus quisq̄ semper effugit: sed h̄ his spinosiores physiologi viderint vestigati⁹. hoc tamen habeo compertissimum latinorum neminem sic nec loqui nec interpretari vnq̄. hactenus de priori in illa superlatiui absoluti expositione: accedat igitur altera: que cōparatiui ⁊ superlatiui in qua nō minus discriminis lateri videtur grecorum fortissimus Achilles negat Ualla exponi debere super omnes grecos fortis Achilles: nā tunc sese fortior foret. Achilles. Quādo achilles grec⁹ fit. Tallione pene pari prestigiabor ⁊ ego Cicero. autem ductus illa Pub. Nigidi. omnium doctissimo: igitur Nigidius sese doctior erit: non illud omnium excipit neminem. quocirca non video cur tantum iniurie Prisciano debeat fieri. Si eadem ratione ceteris authoribus fieri non constet. Quum presertim Pus. defensionem ex superlatiui diffinitione eruere possimus. Si aūt vterq̄ superlatiuū esse qd ad plures sui generis cōparatur: genit⁹ modo ille sui litem dirimit quod non a p̄mitiuo sz a deriuatiuo pronomine nascitur. Itaq̄ Ach. l. fortissimus nō sui: sed sui generis: id est suorum non ad se comparari constat: vnde sequitur male exponi: igitur fortior se: qd erat inconueniens quum ad se comparari nō cōstet. Non igitur magis illud super omnes capiat Achil. quam omniū doctissimo Nigi. cepit: liceat igitur Pus. eadem ratione euadere: qua Cic. omnium eloquētissim⁹ est vsus. hinc arbitror

Suplatiu⁹ sepissime p positiuo accipi solet.

Suplatiuū p positiuū ⁊ valde exponi potest.

et hoc quidē periculo meo maxime esse animaduerterim. in omni superlatiuo cōparato aliquod relatiuum diuersi
tatis semp vel latuisse: vel expressum iuisse: qua diuersitas illa superlate rei ⁊ eorum ad que cōparatio fit. explicat:
vt hic Achil. grecorū fortissimus subaudi ceterorū ab Achil. Qđ etiā relatiuum ab idoneis frequenter authoritꝰ
exprimatur. Uer. ipse ante alios pulcherrimus oēs infert se sociū Eneas. Cesar in cōmentarijs. dissimillimus reli
quorum ducum. Lau. in alio interpretatione: fortissimus inquit pre ceteris omnibus est. Unde hanc suspicandum
est esse causam cur Lau. posse dici negat hec est pulcherrima suarū sororum. Nam soror vna est: suarū non est: quā
suarum identitatis non aūt diuersitatis relatiuum reciprocum est. Quod suplatiui locutio plurimum reformidat.
hinc elici potest omnes has locutiones nullius esse latinitatis. Multe sunt insule sed illarum Sicilia feracissima
est. Nam Sicilia insularum est: sed illarum non est: tunc eī esset feracior se. Horum quinqꝫ digitorum longissimus
est medius. Qm̄ si longissimus esset horum: ⁊ hi sunt quinqꝫ: tūc esset plus lōgus q̄ quinqꝫ digiti: aut medius esset
longior se. Idētidem. Terētij comedie sunt sex: quarū Andria est prima. nā andria est comedia. sed quarū nō est.
Nā quarum cum sit relatiuum idētitatis refert sex comedias: qđ fuit añcedens. Tunc aūt andria esset magis pri
ma q̄ sex. Quo fieret aut qđ comedie essent septem: aut qđ andria esset prior q̄ sit. i. prior sese. Que omnīs sensuz
fugiunt cōmunē. ¶ At si illi genitiui suarum illarum horum quarum ex vi possessionis: nō autē ex vi nominis su
perlatiui regātur: ⁊ grāmatice ⁊ latine dici possunt: nā quando dicitur. Quarum andria nō est prima: si illa dictio
primo nō dicat excessum superlatiū: sed esse tm̄ vnā comediā illarum possessionis quidē est reginē: nō autē supla
tionis: quo regimine Mella scripsit lib. ij. grādia flumina emanāt. Quorū tuberationē ⁊ aruſarū notissima acce
ptimus. idē proprie fieret si aliquis numerus superlationi cōtingeret: vt si dicere velis quinqꝫ digitorū medius est
longissimus. illa dictio digitorum possessione non aūt superlatione consto regi: quod si secus foret digiti necessa
rio essent sex: colligamus denique q̄ in cōparatiuis cōparatiis vim quādā diuersitatis semp inesse: quā si negligas se
penumero superlatiua se stirpitus pessundabūt. Sueto. in iulio. Cesar primus olm instituit. subintellige aliorū a
Cesare: ntūs ille olm superlate rei exceptionē patitur. ei In noībus tm̄ collectiuis in quibꝰ aliqā suplatio fit huiōi
diuersitatē relatiui nō exigimus Nā tūc duorū gñm pprie sexꝫ p eundē diuersitas est. Seruiꝰ Sulpi. ad Cic. Nos Sueto.
in nobilissimo orbis terrarū gymnasio locū academie delegimus. Nolim orbis subintelligi alterius. Nā grecia or
bis est: alteriꝰ nō est. Qđ aūt mella scripsit li. iij. Taprobane prima pars alteriꝰ orbis est: nō nacet vbi cū superla
tiuo prima alterius relatiuū diuersitatis adiectū ē nō ex natura superlationis: sed possessionis regitur. Si ergo
superlatiui tanta pertinētia est: quod a se nunq̄ referri ⁊ recēdi queat: quo poterit modo fieri: vt licet Achilles sit
grecorū fortissimus omniū: inde etiā sit fortior se aut super se. quidquod illa Ualle expositio suspīsus disturbari ē
pōnibus. Achilles fortissimus grecorū. i. maxime fortis grecorū q̄ cū sit grecꝰ: putabit magis maxime fortis q̄ sit ⁊
ipse fortis. qđ nō minus mihi derisū apparet. q̄ qđ in Pris. vitio datur: siue exponas Achil. fortissimꝰ grecorū. i. in
ter grecos maxime fortis: nā tūc quum sit grecus Achilles esset fortis super se. Que locutio adhuc nescio qđ cau
de secū portat. Quocirca si vniuersitatē relatiui illā de qua tam multa fecimus verba intelligimus neutri cauilla
tiões intercedēt: tā igit̄ illud sup oīa nil nocere pōt: veluti oīa demat nullū: vñ. Achil. quidē excipitur. Ex idioma
te eīn sic latini loquebant̄: vt iā ostēdit Cice. Nigi. olm doctissimo. Sueto. olm primꝰ. Mella olm maximꝰ. l quibus
gñis ille olm cetera distribuit atqꝫ capit preter illud qđ superfertur: par ter igitur actūs ille oīa grecos capit: atqꝫ Uallam
distribuit preter achillē: qđ qđ hec dictio oīa apud summos latinos frequenter exceptionē patitur: sꝫ breuiari cō Prisciano
sulens vnū Cic. exemplū duxerat afferam: quo res liquescat: ⁊ ad Marcellum epi. li. iiij. vt me non solum oīa debe ⁊ immerito
re tua causa: sed ea que non possunt idē inibi. ad oīa que tu velit: ita adsim presto hic vero omnia vtilia: honesta preter.
iocunda: intelligit. nō aūt hīs cōtraria: q̄ nō oīa olm sint capacia. hec illi. Prisciā. fortasse afferent eruditissime in
Joānes in defensionē suā: aut qui sunt eruditioni r maiores fortasse multa prestātiora: quoruꝫ sule an plane vece
dā post videro. Ego medius fidius potius Ualle q̄ Prisciano operā nauo: atqꝫ dū vixero nauabo. Malleqꝫ eū Ual
la millies mendaciū dicere q̄ eū Prisciano nunq̄ errare. sed vt dicimꝰ: exercēdi mei rationē habui: nō quidē sectā
profitendi. Ponemus interim in huius questiuncule superlatiui exponendi calce latinitate vulgaria qđā q̄ non
albus sunt in propatulo cuiusmodi est Paris est pigrande de Roma: qua non Milano. Parisius est maior Roma
supra q̄ mediolanū: aut Mediolanū est maiꝰ Roma preterq̄ parisiꝰ: aut Parisiꝰ est maior Roma q̄ Mediolanū: sꝫ
qꝫ vltimꝰ hic loquēdi modus pꝫ raro appareret exēplo pbādū est. Mella li. iij. Spaciū dimidio minꝰ sit ē ubi ad
latus se extēdit. ¶ Idē yo recebi trenta gillande pit. de tregiētes. sum sortitus serta plura trecentis triginta: si Colu.
ue sum sortitus coronas plures trecētis triginta. Col. li. iij. quo est fermentatū plus dispodio semisse. Rursus yo
posseo dos casas menos de dezi: seis: possideo binis minꝰ sexdecim vt deniſſenis edce. siue possideo duabꝰ minꝰ
domos. ei. dꝰ qđ facere poteris si inueneris adest: qđ mihi tā erit iucūdū q̄ quo nihil esse pōt iucūdius. Uale.

¶ L. Christophori Bethici Scobaris ad eruditum eundēqꝫ amicū eximiū Marianum Acardum Reuerēdissimi. d. Raynerij a montoro episcopi Cephaleditani Auricularium in Laurentij Uallensis Caput de facio vt expositio.

Ego vero mi Acarde si quid vnq̄ mihi fuit negotij cū re difficili aūt opinor: frequēter difficiliꝰ nūq̄ elabo
rabo aliūd: sed quo mihi l quidē magis putē elaborasse: versatūqꝫ fuisse: q̄ quādiu me l Ualle capite ex
ponendo de facio vt exercui: cuiꝰ sensum cū viderer plane iā percepisse: atqꝫ e uestigio animū alio diuer
terē: redeundo exhaustus eodē sensu videbar. hoc tm̄ nostra expositione vel mediocriter intuenti spera
mus cuncta magis fore perspicua. Expositionem igitur fausto aggrediamur: ⁊ tu bene vale.

Quintus fecit: ⁊ que sequuntur. Scribit differētia inter facio ⁊ quomodo rei alicuius simul principium et Facio.
finē inducit ab eo quomodo idē verbū facio vel horum alterū vel vtrūqꝫ distincte articulatimqꝫ signifi
cat. Appellat autem Ualla principium causam instrumentaliter efficientem: que alicuius finis assequen
di principium est. Appellatqꝫ finem causam aliquam finalem propter principium. i. causa efficienter in
strumentalis adducit. Nā cū dico Cato fecit vt caiū eijceret. ⁊ Cato fecit mercaturā vt suus filiꝰ honeste viueret:
in illa priore locutiōe principiū ⁊ finis. i. eā instrumētalis ⁊ finalis cōfundunt̄: in vlteriore vo late patet eā vtraqꝫ
seorsum distinguunt̄ sic: qđ eū Cato fecit vt caiū eijceret. i. ppter quē finē: nēpe ppter idipsum vt caiū eijceret.
Et quid cato fecit: vt caiū eijceret. i. qua causa instrumētali vsus est vt caiū eijceret. i. ea ipsa hoc est caiū eijci. Qđ
vt euidētius cōstet aperiamꝰ liquidius exēplū: cato fecit mercaturā. i. causam instrumētalē ad viuendū honeste.
⁊ Cato fecit vt suus filius honeste viueret. causam finalē propter quā iam mercaturā fecerat. vnde mercaturā fa
cere principiū est illius finis. i. honeste viuēdi. Quē finem atqꝫ principiū idē Ualla aliis noibus affectum ⁊ opus Ualla.
nuncupat voce quidē: sꝫ nō re a priorbꝰ dissimilibus: patris desideriū: atqꝫ affectꝰ summus est vt filiꝰ euescat: et
cū eo agat honeste: ad quē finē consequēdū desideriū atqꝫ affectum explendum siue vineam in suburbano: siue
in pomerio hortos: aut diuersoriū apud forum siue in flumine pistrinum facit. vnde in facio v finis ⁊ principium
confuse aliqñ latēt: siue affectus ⁊ opus. Aliquando vero plane distinguuntur: sed afferamus nos aliud insuper
exemplum eque simillimum. Ego faciam vt cognoscar. i. faciam me cognosci. ⁊ faciaꝫ idipsum vt cognoscar: vbi

principiū & opus.i.me cognosci liquet. Sed cum eo confunditur idipsm vt cognoscar.i.finis & effectus:qđ est me etiā cognosci:in qua clausula simul ingressi principium.i.causam instrumentalē siue opus & finē.i.causam finalē siue affectum & hoc cōfuse.& hoc est quod Valla significauit quando dixit. ¶ Idē ē igitur ingerere hmōi finē siue opera.ac si dicam ego faciam editionem vt cognoscar. iam principium.i.editio & opus que causa est instrumentalis facio distinguitur a fine cuius causa illa editio fiat:quod est vt cognoscar atq dicar. Que cū sit causa finalis vt affectus aptissimus est.& hoc est quod Valla dixit ¶ Aliud est ergo quod ipse facit.i.editionem. Aliud propter quod illud ipsum facit.i.vt cognoscatur. ¶ Admonendus preterea sum illud in hoc loco cuius Vallā tametsi id in presenti capite nō scripserit:oportuit tamē alibi meminisse. Qđ hoc verbū facio vt duplicē significationem apō latinos capit:est autem altera:quando facio suam quandam(liceat mihi noua fari)facilem pre se fert significationem:vt quando dicimus facio rem diuinam:vt filij mei sospitentur:faciam pediculos parasito:vt ab omnibus illudatur:facit pictor carcerem insonti:vt sontes emendentur.facit solitaurilia colonus:vt segetes fecūdentur.in quibus singulis satis liquet vtraq causa & instrumētalis & finalis. Altera huiꝰ verbi facio significationis est q̄ superiori aduersatur:quum facio pati:non quidem facere representat.vt si dicas facio damnum:id est iacturā nautragium:vbi facio non est quod alicui aliquid infero:sed potius quod aliquid patior. In his autem locutionibus nō est ille causarum processus operis & effectus qualis superioribus accidebat. Nemo enim dānum facit:aut iacturā alcuiꝰ finis causa:sed eo aliquis impulit casus:casa modo casus & plurimū differunt Ari. Authore physicorum lib.ij. Nam siue casus siue fortuna per accidens his quibus acciđūt cōtingūt:semper pre se quidda posterius ferunt:causa vero perpetuo per se dirigitur cuius semper ē quiddā prius:ad cuius esse sequitur aliud. Sed ser.bamus interim differentiam inter casum atq fortunā:vt magis liquescat id quod adducimus:casus autem quā fortuna cōmunior est qui eodem Ari. Authore & rationalibus accidit.& ratiōis expertibus. Quippe naute & rati submergi.equiti & eque prolabi equo contingit:que oīa casualia dicuntur:fortunam quidem in illis tantum dicentꝰ esse in quibus ratiōis actio licet per accidens sit vt quis arator auri releuit vomere ollam que se ditissimum fecit: hunc vero recte fortunatum appellaueris cuiusq fortunam. Quā ollam auro plenissimam siue canis vnguibꝰ siue sua rostro releuarent:quoniam & canis & sus ratiōis sunt expertes fortunati non recte dicētur:minus minusq eorū fortunam nuncupabis:nisi volueris fortunam per translationem similitudinis accipi: vt si dicas taurū quē phasiphae adamauit fortunatum:& lapides(vt idem ipse Arist. scribit)quibus are cōstruūtur fortunatos. Causa vero vt diximus lōge a casu & a fortuna seiuncta est:ad cuius esse scđm naturā semper aliquid sequitur:vt colonus facit sementem vt segetes flauescant:& pastor admissuram facit:vt eque possint fecūdari:at quis dicet. Nauta facit naufragium vt sui inimici letenł. Mercator facit iacturā:vt res publica fame periret: vbi vtrobiq causarum nullus est nexus:nam & nautam naufragiū & mercatorem iacturam fecere nō aliquis finis & effectus: sed casus miserandus coegit. Quod si quis dicat. Aliquis facit naufragiū:vt a liberorum oculis operiretur quibꝰ odio erat. hic vero facile respondere potero & hmōi naufragiū fieri:non est aliquid pati preter volūtatem que est propria vt diximus talis constructionis significatio:sed est verū facere per rationem cuius euidens fuit electio qualia erāt illa superiora fecit cato mercaturam:vt sui filij honeste viuerēt:opus vt fecit cognosceret in quibꝰ & rationis & cause electio constat Est preterea animaduertendum quod aliquando facere vt non causarum seriē illam: sed rerum similitudinē quandā significare videtur:vt si quis dicat faciā mercaturā:vt tu soles:& feci iacturam vt ceteri iam fecerunt.et ceterā huiusmodi. Quibus illud sacrum simillimū est sicut ego facio ita et vos faciatis.vbi potuit dici vos facite:vt ego facio. Poetis tñ & cum vt & sine vt permissum est loqui.dicunt enim vt exēplis vter faciam intelligas:& faciam vt intelligas. Oui. lib. viij.me. facias vt siluas emā.idē eo.lib. Dij facerent sine patre forem. Quod passiue vix dixerim siue vt:vt si velim dicere. fiat itelligaris:fiat docearis:quorum vtriq si addas vt melius sonat vt fiat vt itelligaris:fiat vt docearis:sed quomodo de facio & fio loquimur:illū inter vtrūq sensit Dona. in eu. expositione & facio seruorū est. fio vero liberorum:vt seruus dicat:faciam:liber vero fiat. an tamē latini id frequenter dixerint Doct. viderit. facio vero olim passiuā habuit vocē. Titinius apud Noni. petunt consilium bona gratia:vt paruifaciaŀ. Nigi.lib.xxx. id quod dico hmōi facitur. Sed iterrogabis forsitan mi arcade:que iunt illa que Lau. tanq de re manifesta subticuit li.iij.c.clxxiiij. eiusdē operis:quomodo dixit facio solēnitatē:& facio sacrificiū:nunq ago & multa huiusmodi.q̄ igitur sunt hec multa huiusmodi. Sūt quidē hec plurima esse adhuc possunt:vt pote quorū nullum nec primum nouissimum exploratum sit mortalium vlli. Dicimus autem facere acrorem.agrū.auctionem.bnñ.bellū.carcerē.cadauer.cedē.coniecturā.copiā.certiorē.clam.claustra.conuiuiū.cominum.factum.fidem.facinus.fanus.ferias.flagitium.fallaciam.finem.furtum.deuotionē.deditionē.decem.damnum.delitias.delitiosum.disertum.dubium.difficile.gaudium.gratum.gratiam.gregem.iter.impetum.indicem.incendiū.ingenium.iacturā.iussa.hyperbatum.soloecismum.barbarismū.ludum.lenociniū.lenocinium.liberū.martyrium.missum.ministerium.mirum.mentionem.modū.munus.manes.mortem.nephas.nuptias.nomen.nugas.nasum.ocium.os.officium.expositionē.expeditionē.potestatem.patem.prelium.pecuniam.plebem.palam.pediculos.prouentum.partes.profectum.pedem.parē.qōnem.risum.remp.rem.magnā. sectus.sumptus.somnium.sedulo.semen.semētem.stomachū.summā.temerarium.taurum.viam.vxorem:vitium.verbum.vestigium.vitam.vim.velaturam.vinum.versum.votum.virum.viridē.vmbram.vocem.assulas.mille.biennium.admissuram.pensum.miserum.optimum.odium.opus.reliquum.locū.periculum.exuuias.exemplum.versuram.opus.& complura hmōi. ¶ Facere acrorem algorem pallorem putorem crebra sunt apud de re rustica authores. Col. de re ru. li. iiij. que res mox acrorem facit. ¶ Facere agrum campum nemus predium oliuetum.que sunt huiusmodi multa reperias apud eosdem de re rustica authores.idem. Col. li. .j. ea inquit que faciūt honestiorē agrū. ¶ Facere auctionem estimationem potionem:& plurima huiusmodi dicūtur:aut auctionem facere est aliquid in auctione vendere. Cice. phi. v. feliciter vir auctionem faciebat. Dicimus etiam facere beatum aliquid.i.ditare illud catulli in epigram. vnum me facerent beatiorem i.ditiorē. facere aruspicinam.i.sacrificium illud facere. Cic. lib. v. epi. quo hodie aruspicinam facerem in senatu. ¶ Facere bellum & prelium. Sal. secum plerumq bella faciunt. Cice. libro xuij. epi. hircius secundū prelium fecit. ¶ Facere carcerem.i. alicui carcerem causari. Quin. ille carcerem fecit qui inde processit. ¶ Facere cadauer & manes.i. occidere. Apule. li. viij. Cadauer quod ipse fecerat auide complexus est. Luc. libro. vj. Ipsa facit manes hominum mors omnis in esu est. Et facere cedem. Cice. libro inuectiuarum Cati. cedemq infinitam faceret. ¶ Facere coniecturam. Cic. pro aulo Licinio. Omnes hi quorū tu ex etate coniecturam facere potes. ¶ Facere copiam. Terē. in phor. obsecrat vt sibi eius faciā copiam.i. prebeam facultatem. ¶ Facere certiorē. Cice. libro. j. epi. Velim faciā eos per literas certiores. Ver. tamen. iij. en. Anchisem facio certū dixit. quem ratio carminis excusat. Si enim diceret certiorem inter duas syllabas lōgas breuis vna caderet quā heroicum carmen non admittit. Quod magis mirandum est. p. Candidum virum impense emendatam in libro lybico illo quam ex eo q dicendū fuit certiorem dicimus etiam in passiua significatione certior fio. Cice. lib. j. epi. Crebro certior per me fias de olbus rebus:quod nomē si cum est sui verbo adhereat positiuū magis cupit. dicimus autem fam certus non quidē certior. Aul. Gel. certi inquit summus vir bone nō ignorare te quid veus appel

Duplex huius verbi facio significatio.

Casus & fortuna differunt.

Facio cum quibꝰ nominibus in actiō pōt iungi.

Auctionem facere.

Facio te certiorem i fit certior.

Clam et palam facere.

latur. ¶ Facere clam & palam. Plau. in mene. que me clam ratus facere ea omnia fecit palam. est autē facere palā
patefacere: sicut facere. clam occulare. ¶ Facere castra. i. castrametari. Cice. lib. vj. in verrē. imperator syracusarū
loco statiuo sibi castra faciebat. ¶ Idem. mihi bellū facere i sicilia cognoueris. ¶ Facere conuitiū. Plau. in merca.
Male mihi precatur: & facit mihi conuitium conuitiatur. ¶ Facere factum. Ouid. lib. xiiij. met. Nec em̄ licet irrita
cuiq̄ facta fecisse deo: nā agere actum operā perdere est. Terē. actum agaz vbi illuc rediero. ¶ Facere fidē. Luc.
Agere actū facere factum.
lib. v. Fecitq̄ negatis numinibus mer⁹ ipse fidē. i. fidem indicauit. ¶ Facere facinus. Cice. lib. ij. de fi. Uide ne fa-
cinus facias. Catul. in epi. Sepe facis facinus. ¶ Facere funus. Cic. pro Cluentio. funus iam sepulto filio fecit. i.
dedit inferias. ¶ Facere somnum. i. sopire. Iuue. fa. iij. Quibusdā rixa somnū facit. Idē. nunq̄ facit somnum clau
strum lectica fenestra. ¶ Facere ferias. i. esse feriatos. Apul. lib. ix. attentus nobis ferias fecit. ¶ Flagitium face-
re. Plau. in mene. id est flagitia facere censebas. ¶ Facere fallaciā. Terē. ne quā fallaciā faciā. i. fallā. Facere finē
Pli. iunior lib. v. finem epistole faciam vt facere possim id est finiā. ¶ Facere furtum. Hor. lib. epi. nec furtū feci nec
fugi. i. furatus sum. ¶ Facere deuotionē votum soluere est. Mella lib. ij. velut deuotionem fecisse pro futura victo-
ria. ¶ Facere deditionem. i. dedere se. idem tandem victus deditionem nicomedie fecit. ¶ Facere diem. Apul. lib.
ij. Asini aurei. sol nouus diem facit. ¶ Facere damnum. i. idipsum recipere. Plau. in mer. Et damnum fecisse haud
mediocriter. ¶ Facere delicias. idē in mene delitias. mihi facias. i. blādiaris. ¶ Facere aliquid desidiosum. Col.
lib. xij. Nimia eius spes desidiosum faciet contubernalem. ¶ Facere disertū. Hora. fecundi calices quē non fecere
disertum. ¶ Facere aliquid dubium. Oui. lib. xiij. met. Corea quid faceret dubiū. i. dubitare. ¶ Facere difficile. idē
viij. Quem mihi difficilem iunonis gratia fecit. ¶ Facere gaudium. Luca. lib. vj. Gaudia nam faceret conspectum
in cesare vulnus. ¶ Facere rem gratam si hāc iueris gratissimum mihi feceris. ¶ Facere gratiam apud veteres
pro eo qđ nunc dicimus ago gratiam. Plau. in mene. de cena facio gratiā. ¶ Facere gregem. Uarro. lib. iij. de re
Facere gratiam.
ru. Asinorum gregem quid facere vult. ¶ Facere iter. i. ire. pper. lib. ij. noctib⁹ his vaculter faciamus iter tametsi
hic transtulit poeta pro coire: dicimus peragere iter pro absoluere profectionem. Hor. lib. ij. ser. ambo propositū
Peragere iter.
peragunt iter. nā facere viam est vbi non est via eā aperire: dicimus tñ conficere viam pro ire. Apu. lib. ix tota via
quā nocte confeceramus. ¶ Facere impetū. i. impetere. Plau. in mene. me iubes facere impetum in eum. ¶ Facere
Facere viā. Conficere viam.
iudicem. Quin. lib. vij. que tractat faciliorem nobis iudicē facient. ¶ Facere in cendiū. Plau in mer. in corde facit
amor incendium. ¶ Ingeniū facere. idē. feci ego ingeniū meū: reueni vt illū persequar. ¶ Facere iacturā. i. eā ca-
pere. Pli. iun or lib. j. ep⁹. Iacturā grauissimā feci: si iactura dicenda est tanti viri amissio. ¶ Facere iussa. Oui. lib.
ix. facienda strennua iussa. ¶ Facere hiperbaton soloecismū barbarismū & similia: et ea que grāmatici dicunt alba
facit albēsis: pater facit patris. i. format. Pli. iuñ. lib. ix. epi. nō potuit longius hiperbaton facere. Quin. lib. j. Naz
duos in vno nomine faciebat barbarismos: idē. amare corticis sine medio cortice: per genus facit soloecismū. Idē
& pater patris faciat. & paulopost faciat tñ venus veneris. ¶ Facere ludos. Plau. in mene. amabo desine ludos. fa-
cere. ¶ Facere litē. Quin. lib. vij. ppter verba q̄ litē faciūt. Facere vitiū. i. ruinā minari. Cice. in topi. Si edes exe-
se corruerūt: vitiū ve fecerūt. Facere lenociniū. i. lenonis officio fungi. Plau. in mer. holes vxori mee mihi obiectāt
lenociniū facere. ¶ Facere caput liberū. i. manumittere. idē inibi. liberū tibi caput faciā. ¶ Facere martyriū. i. oc-
cidit. Eule. de tēplo xp̄ianos plurimos fecisse martyriū. ¶ Facere missum. i. pretermittere & parum curare. Terē.
missa facio: effundite. Plau. in mer. amorē. missum facere me illi dū obsequar. ¶ Facere ministerium. Apu. lib. iiij.
tūc forte ducti ministeriū faciūt. ¶ Facere mirū. Terē. in ecy. nō mirum fecit. vxor mea: si hoc egre tulit. ¶ Facere
mentionē. i. meminisse. Cic. p lege agraria. neq̄ illius tēporis feci mentionē. ¶ Facere modū. i. finem. idem lib. xj.
quapropter modū faciā: nunc tñ significare putarit. ¶ Facere munus. Uer. iiij. eñ. diues que munera Dido fece-
rat. ¶ Facere mortē. i. mortificare. col. nā ille ager mortē fecit hic teterrimā comitem mortis famem. ¶ Facere ne-
phas. Cic. phi. v. se facit sibi quisq̄ nephas. Oui. lib. ix. met. vlciscor facioq̄ nephas. ¶ Facere nuptias. Ter. dū ni
mis nuptias sanctas student facere. Nomē facere. Plau. in mene. qđ tibi nomē est fecit mihi. i. ldidit. idē. iuuentus
Ago nugas
fecit mihi nomē periculo. ¶ Facere nugas. Apu. in apol. faciēdo nugas pderat. etiā dicimus ago nugas. Plau. in
mer. nugas ago q̄ resisto tā maxime res. i. nihil ago. reperiē etiā dare nugas. Idē l menec. nugas nūq̄ edepol mi-
Agere nugas.
hi dabit. i. decipiet. ¶ Facere nasum. Catul. l epi. totū vt te faciāt fabule nasum. i. vt sis tot⁹ nasus. ¶ Facere ociū
i. id permitterit. Uer. in buc. Deus hec nobis ocia fecit. nā agere ocia est ociari. Luc. lib. ij. ocia solus agā: sed dare
ocia facere ocia ē. Sil. li. xiiij. q̄ nūc dedit ocia mūdo. Cic. p lege agra. istos quibus ociū ocio si fecim⁹ ociosissimos
Agere ociū
reddā. Quin. lib. x. aut ociū studiorū faciāt. ¶ Facere officiū. Pla. in epi. fecisti iā offitiū tuū. ¶ Facere os. Oui. lib.
viij. me. cornua ora facit. i. cōuertit os in rostrū corneū. ¶ Facere expositionē. Quin lib. iiij. ea q̄ credibilem faciūt
expositionē. ¶ Facere expeditionem. Q. Cur. expeditionē quā sine fecisset ipse. ¶ Facere preconiū. i. preconizari.
Cic. lib. viij. epi. rescripsit eos q̄ facerēt preconium. ¶ Facere potestatē. Cic. lib. inuectiuarum. si quis de his rebus
dicere vellet: fecit potestatem. ¶ Facere pacem. i. pacificare. idem lib. xij. phi. quid est aliud q̄ non pacem facere.
¶ Facere pecuniā. i. lucrari. Gel. summam pecuniā cū faceret. ¶ Facere plebem. Teren. paulatim plebem primu-
lum facio meum. ¶ Facere pediculos est illos alicui immittere: vt oēs fere dicunt qđ adhuc nō legi vnq̄. ¶ Face-
Facere pediculos.
re prouentū. Colu. lib. j. ea res maiorem faciet prouentum. ¶ Facere partes. Quintl. lib. vij. testamenti. quatuor
partes fecit. ¶ Facere profectum. i. proficere. Q. C. nec minorē sub preceptore profectum fecit. ¶ Facere pedem.
Uergilius vna omnes fecere pedem. i. grauider sustinuerunt. ¶ Facere parem. Ouiđ. ix. meta. Testa parē fecit. i.
adequauit. ¶ Facere questionem. Quint. lib. vij. controuersia que primam questionem facit eam dicimus. ¶ Face
re controuersiam. idem lib. j. ideoq̄ iecur etiā & femur controuersiā fecerunt. ¶ Facere risum. idem lib. v. si risum
fecerit orator. ¶ Facere remp. Sallu. in Cati. nolite existimare maiores nostros remp. ex paruo armis magnā fe-
cisse. ¶ Facere rē magnā. Oui. libro. secūdo. meta. cunctaq̄ magna facit. ¶ Facere sterc⁹. Festus pompe. cunire
est stercus facere. ¶ Facere sumptū Plau. in mene. si hunc pudet fecisse sumptum. ¶ Facere sementem. i. seminare
Plau. in mene. Ego iā sementē in ore faciā. ¶ Facere stomachū. i. indignationē inducere. Cice. lib. j. epi. vt mihi sto-
machum facerent. ¶ Facere summam. i. comparationem collegi. idem inibi. summam feci cogitationum mearum
omniū. ¶ Facere temerarium. Pli. lib. viij. epi. vt ego temerarium faciam. ¶ Facere taurum. Ouiđ. lib. ix. meta. te
faciebant cornua taurum. ¶ Facere viam de quo iam diximus. Quod aliqñ nō est viam aperire. Proper. fecerunt
tepidas pallia nostra vias. i. tepefecerunt. ¶ Facere vxorem. Apu. libro. v. vxorem sibi fecerat psichen. i. duxerat.
¶ Facere verbum vendico & attribuo. Terent. illud meum non facio verbum. ¶ Facere vestigiū. Col. lib. iiij. que
Uelatura.
vestigiū fecit acies. ¶ Facere vitam. idem. nam & res vnicam vitam faciunt. ¶ Facere vim. Ouiđ. lib. viij. faciente
cupidine vires. ¶ Facere velaturam. i. vecturis viuere. Est enim velatura precium quod naute datur. Colu. lib. j.
dicuntur qui vecturis viuunt velaturam facere. ¶ Facere semen. Ouiđ. lib. v. meta. vitiataq̄ semina fecit. ¶ Face-
re vinū. Colu. lib. j. minus bonū faciat vinū. ¶ Facere versus. Catul. in epi. idemq̄ longe plurimos faciat versus.
¶ Facere votum. i. vouere. Proper. lib. iiij. iunonis votum facite impenetrabile viri. ¶ Facere virum. Ouiđ. libro
ix. faciatq̄ viros impubibus annis. ¶ Facere vmbram. Quin. lib. v. vnū corpus in lumine vmbram facit. Oui. lib.
ij. metamor. fecerat exiguas iam sol altissimus vmbras. ¶ Facere vocē. Cato. si quis nemus vocē faciat. ¶ Facere

assulas.i.minutare frangere.plau.in merca.at etiã cesso foribus his facere assulas. ¶ Facere mille. Catu.(neple. dein cu milia multa fecerimus.i.numerauerimus. ¶ Facere biennium. plau.in merca.biennium iam factum est. ¶ Facere conuiuium. Cato.i.epi. Uos conuiuia lauta facitis. ¶ Facere admissuram. Uerg.recte cum admissuras faciant. ¶ Facere pensum. plau.in merca.pensum faciat:edes verret. ¶ Facere reliquũ.i.relinquere. Cicero pro marcel.vt quicquid fortuna belli reliquũ reipublice fecerit:id velit esse saluũ.i.reliquerit. ¶ Facere opus. Tere. opus faciam vt defatiger. ¶ Facere officiũ lib.i.epi.hora.officiũ facio:tu poscis vilia. ¶ Facere exemplum. plau.
Facio et ago quomõ differant. in mene.exempla edepol faciã ego. ¶ Facere periculum. Apu.de socratis deo.bono periculo periculum faciã.ad quorum imaginem innumera extãt exempla que recenseri superuacaneũ duxi:ad illum tantum recurrens quod Pap.de verborum significatione rubrica scripsit:facio inquit omnem complectitur causam. Uellem tu latinitatis
Uerbi facio varia constructio. professores discreuerint:vel vbi facio ab ago seiũgitur:vel vbi admitti non potest. Quis enim pateretur dicẽtem facio causam pro defendo:facio animã pro morior:facio equum:mulam:currum pro moderor.quod latinis inauditũ est. Dicimus autẽ agere causam animam equum mulam currum non facere:& illud vbi neutrum locũ habet vt pro eo quod dicendũ est hiemat pluit:glaciat. Imperiti dicũt agit vel facit frigus pluuia glacies. Et etiã aduertendũ latine absolute interrogasse per facere:respondisseq per agere. Teren.in adel. Syre cessas ire:ac face
Facturio. re. Syrus.quid agam. Recipit rursus facio varias significationes a constructiõe quã sortitur multiplicẽ:vt facio quãdo absolutum est idem est quo conuenio. Martia.non facit ad seuos ceruix nisi prima leones. Oui.in pan.ad talem formã non facit iste locus. hora.lib.ij.epi.sapit & mecum facit & ioue iudicat equo.idem.mecum facientis iura.dixit. Reperitur etiã neutrũ ordinis secundi cum his particulis bene & male. Teren.in phor.dij tibi male fa
Composita e facio. ciant.& illud psalmographi diuo hiero.interprete. Bene fac domine bonis & rectis corde.& i hac syntaxi etiã pro prodesse. plu.hoc tuis facit.& pro coire plau.in ruden. Mauult ancille facere quã libere.in qua etiã significatione prope est facturio.i.coire cupio.plau.facturit postq ancillam respexit.est etiam facio actiuum ordinis secũdi. Teren.in and.sine te hec semper solum fecit maximi. Dicimus etiã fac si facis.i.exple si potes:& hoc maxime i ludo veneris. Eleganter etiã dicimus tantum in presenti imperatiui modi fac pro eo quod vulgo dicitur pone per calo.vt si dicas pone per calochio sachia:nolo voglio dire:fac etiã promere tamen id nolo. Uer.ny.eũ. Quis me autẽ fac velle sinet ratibusq irritã accipiet. ¶ Componitur facio multipliciter cũ prepositionibus:vt afficio:cõficio:deficio:efficio:inficio:pficio:officio:pficio:preficio.reficio:sufficio:cõponitur & cũ aduerbijs a &bis atq nominibus:vt bñfacio:malefacio:fabrefacio:madefacio:pinguefacio:assuefacio:calefacio:cãdefacio:excandefacio:condocefacio:commonefacio:frigefacio:feruefacio:consuefacio:tepefacio:dissuefacio:mãsuefacio:orbefacio:stupefacio:ignefacio:vmbrefacio:congelefacio:putrefacio:pudefacio:labefacio:expergefacio:terrefacio:perterrefacio:& plurima his similia:& ea que ad primã efferuntur cõiugationẽ:vt sacrifico:magnifico:deifico:clarifico:edifico:viuifico:mortifico:iustifico:falsifico.& illa q tantũ in passiua voce leguntur:vt versificor:gratificor:modificor:testificor:ludificor:carnificor:& que sunt huius plasmatis que desideratiuã atq frequentatiuã habuerunt significationem:vt facesso is.factito as.illud tamen aduertendũ est hoc nomen factio nis.preter id quod significat ciuiũ di
Factio. Factiosi. uersa studia ad seditionem:& qui hoc faciunt factiosi appellantur. Tertulia.in apolo.cũ boni congregantur:non est factio dicenda sed cura:significat etiam faciendi potestatem. Cice.ad treb.qui factionem testamenti non habuerit:sed in his peccatum ingens facĩam si ad vltimum pellexero chartam. Satis enim mihi est locum:vt Fabius instituit ceteris assignasse longe meliora reperturis:quorum tu vnus mihi & dilectissimus & perspectissimus quidem es. Uale.

¶ Aelij Antonij Nebrissensis latine lingue(apud hispanos saltẽ)reparatoris acutissimi introductiones quas ipse autor latinas appellauit:cũ eiusdem huberrimis commentarijs:necnon qplurimis vltra alias impressiones nuperrime per hilarium Bertulphum Ledium additis:felicem sortite sunt exitum: quas(vt perlegẽti in propatulo erit)summo castigauimus labore. Anno vero domini Millesimo quingentesimo quadragesimo primo:Die sexta mensis Aprilis Lugduni Joannes Flaiollet imprimebat.

¶ Registrum huius egregij operis.

+ a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z.
Omnes sunt quaterniones:preter y:est em duernio:z autem ternio.

¶ Ueneunt he perq docti grammatici Aelij Antonij Nebrissensis latine introductiones Lugduni in edibus honesti viri Jacobi Juncte in vico mercuriali moram trahentis.

[redacted]

[redacted]